

А К Т Ы

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССИЮ.

Т о м ъ XII.

А К Т Ы ГЛАВНАГО ЛИТОВСКАГО ТРИБУНАЛА.

ВИЛЬНА.

Въ типографіи А. Г. СЫРКИНА, Бельшая улица, собств. домъ—№ 37.

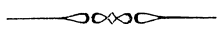
1 8 8 3.

A 152
2

А К Т Ы

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССИЮ.

Т о м ъ XII.

А К Т Ы ШЛАНГАГО ЛИТОВСКАГО ТРИБУНАЛА.

ди

ВИЛЬНА.

Въ типографіи А. Г. СЫРКИНА, Большая улица, собств. домъ—№ 37.

1883.

Библиотека "Руниверс"

Л И Ч Н Ы Й С О С Т А В Ъ К О М И С С И И :

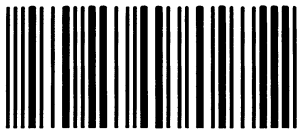
Председатель: Яковъ Θεодоровичъ Головацкій.

Ч л е н ы :

Семень Вукловичъ Шолковичъ.

Иванъ Яковлевичъ Спрогисъ.

Константинъ Ивановичъ Снитко.

2007044673

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Выпускаемый нынѣ въ свѣтъ XII томъ актовъ составляетъ продолженіе изданія тѣхъ документовъ, которые извлечены Археографическою Коммиссіею изъ древнихъ актовыхъ книгъ Главнаго Литовскаго Трибунала и напечатана въ XI т. Въ настоящій томъ вошло 136 документовъ. Изъ нихъ 99 относится къ исторіи Западно - Русской церкви, 23 къ церкви Евангелической или Кальвинизму и 14 представляютъ духовныя завѣщанія.

I.

Обращаясь къ разсмотрѣнію первой группы документовъ, мы должны прежде всего отмѣтить, что въ порядкѣ хронологическомъ они начинаются лишь съ половины XVIII столѣтія и затѣмъ, за небольшимъ исключеніемъ, всѣ касаются во-первыхъ слѣдующихъ 33-хъ монастырей: *Баркалабовскаго женскаго* (№№ 27, 28), *Березвечскаго* (63, 73, 97), *Борунскаго* (29), *Бытенскаго* (71, 76, 85), *Блочноцерковскаго - Черейскаго* (10), *Брестскаго* (38), *Виленскаго Троицкаго — мужскаго* (3, 22, 44, 45, 46, 59, 69, 87) и *женскаго* (15, 16, 17, 18, 19, 20, 58, 60), *Витебскаго* (61), *Марковскаго* (9, 23), *Дятеловицкаго* (35, 39), *Жировицкаго* (4, 5, 6, 7), *Козачицкаго или Геміановскаго* (14), *Лейцинскаго* (70, 92, 94, 95), *Лыковскаго* (75, 88), *Любавицкаго* (1), *Минскихъ — мужскаго* (68, 93), *женскихъ — Свято-Духовскаго* (79, 91) и *Троицкаго* (37, 64, 66, 78, 86), *Могилевскаго Спасскаго* (40), *Новгородскаго* (11, 41, 42, 43), *Оршанскаго* (21), *Пинскаго* (48), *Полоцкихъ — зимковаго* (32, 33) и *женскаго* (65), *Рогачевскаго* (67), *Сиротинскаго* (49), *Слуцкаго женскаго* (52), *Ильинскаго* (55), *Супрасльскаго и Кузницкаго* (77, 82), *Тороканскаго*

(36), Ушатскаго (13) и Цеперскаго (12), и во-вторыхъ 15-ти церквей: Виленскихъ — Никольской (83) и Покровской (89), Вороницкой (56), Горачевницкой (98), Гродненской (74), Друйской Спасской (8), Замошской (34), Казиміровской (96), Корсаковской (50), Клубницкой (25), Сервеевской (84), Слуцкихъ—Никольской (54) и Соборной (51), Ушатской (30 31) и Шостаковской (26).

По содержанію своему перечисленные здѣсь документы могутъ быть раздѣлены на два разряда.

Къ первому разряду мы относимъ тѣ изъ нихъ, которые изображаютъ намъ жизнь вышеприведенныхъ монастырей и церквей исключительно съ ихъ *экономической и юридической сторонъ*. Эта серія документовъ самая многочисленная. Сюда именно относится сорокъ одинъ декретъ (№№ 11, 15, 16, 18, 36, 37, 46, 48, 49, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 91, 92, 93, 94, 95), пять межевыхъ актовъ или ограниченій (№№ 3, 6, 19, 20 и 97), семь квитаціонныхъ записей (№№ 22, 23, 41, 43, 47, 58, 60), семь жалобъ (№№ 10, 35, 39, 40, 44, 45, 90) и пятнадцать записей различнаго наименованія: замѣнные (7, 8); угодливыя (2, 29 и 32), раздѣльныя, уступочныя и т. под. Почему эти двѣ стороны монастырской и церковной жизни въ такой исключительности и обширности выступаютъ предъ нашимъ взоромъ въ данную эпоху, это, какъ намъ кажется, сдѣлается вполне понятнымъ, если мы вспомнимъ, что эта эпоха, половина XVIII вѣка, съ которой начинаются разсматриваемые нами документы, представляетъ въ бывшей Рѣчи-посполитой то именно время всякаго безправія, когда законъ государства свободными представителями его гражданъ—шляхтою попирался безъ малѣйшаго смущенія, когда право имущественной собственности сдѣлалось весьма шаткимъ, нарушить которое претендовалъ всякій шляхтичъ, кто имѣлъ на то охоту и силу. Могли ли въ этомъ отношеніи духовныя учрежденія—монастыри и церкви съ своимъ имуществомъ занять положеніе исключительное, стать, такъ сказать, внѣ общаго теченія государственной жизни? Очевидно, нѣтъ. Помѣщики безъ стѣсненія захватывали въ это время сосѣднія монастырскія и церковныя земли, возбуждая для этой цѣли нерѣдко формальные иски. Отсюда предъ нами цѣлый рядъ мѣропріятій, по преимуществу со стороны монастырскаго начальства. Мѣропріятія эти все клонятся къ тому, чтобы оградить монастырское имущество какъ собственными своими средствами, такъ и путемъ защиты закона. По этому-то мы и видимъ, что одни изъ монастырей сами стремятся обезпечить неприкосновенность своихъ земель тѣмъ, что устанавливають прочныя и точныя ихъ границы, входя для этого де-

рѣдко въ добровольныя, миролюбивыя сдѣлки съ спорными сторонами. Сюда именно относятся дѣйствія монастырей: Виленскаго Троицкаго — мужскаго (№ 3) и женскаго (19, 20), Жировицкаго (6), Березвецкаго (97), Борунскаго (29) и Полоцкаго замковаго (32), каждаго относительно своихъ перечисленныхъ въ документахъ имѣній и земель. Въ тѣхъ же случаяхъ, когда способъ устроить дѣло миромъ оказывался почему либо неудобнымъ или недостижимымъ, монастыри прибѣгали къ суду, доходя обыкновенно въ данномъ случаѣ до самой высшей его инстанціи, до Главнаго Литовскаго Трибунала. Въ настоящемъ случаѣ мы имѣемъ 35 декретовъ этой высшей судебной инстанціи, вызванныхъ по жалобамъ духовныхъ представителей монастырей и касающихся или незаконнаго захвата ихъ земель сосѣдними землевладѣльцами (№№ 15, 16, 18, 36, 37, 38, 46, 59, 63, 64, 67, 70, 71, 75, 76, 77, 78, 85, 86, 87, 95), или же неуплаты донесенныхъ суммъ, слѣдующихъ монастырямъ съ различныхъ лицъ, главнымъ образомъ, по долговымъ обязательствамъ (№№ 48, 49, 61, 65, 66, 68, 73, 79, 80, 88, 91, 93, 94). Находя излишнимъ вдаваться въ какія либо подробности относительно разсматриваемыхъ захватовъ земель, замѣтимъ только, что въ послѣднемъ случаѣ 13 монастырямъ присуждены весьма почтенныя по тогдашнему времени суммы, а именно 144,260 польскихъ злотыхъ, 4445 битыхъ талеровъ и 100 червонныхъ злотыхъ. При этомъ не можемъ не обратить еще вниманія на одинъ важный документъ рѣшенія Главнаго Литовскаго Трибунала *compositi iudicii*, который касается домовъ, построенныхъ въ г. Вильяѣ на землѣ Пятницкой церкви.

Ко второму разряду разсматриваемыхъ нами церковныхъ документовъ должны быть отнесены тѣ изъ нихъ, въ которыхъ вообще рѣчь идетъ объ утвержденіи, расширеніи и благосостояніи *уніатскаго вѣроисповѣданія* въ данную эпоху въ предѣлахъ б. Рѣчи-посполитой. Излишне было бы здѣсь упоминать, что перечисленные нами въ началѣ настоящаго предисловія монастыри и церкви, за небольшимъ исключеніемъ, уже всѣ принадлежали къ разсматриваемому уніатскому вѣроисповѣданію. Церковная унія въ данное время рѣшительно заглушила почти всюду древнее Православіе и стала господствующею наравнѣ съ римскихъ католицизмомъ. Но свѣтскіе и духовные ревнители новонасажденной вѣры и „единенія съ римскимъ костеломъ“ этимъ не довольствовались; они не переставали всячески заботиться о томъ, чтобы Православію не оставалось, если возможно, нигдѣ ни малѣйшаго уголка, чтобы сіяла и царствовала всюду одна лишь излюбленная ими унія. Сюда во-первыхъ слѣдуетъ отнести замѣчательный документъ подъ № 12, заключающій въ себѣ заявленіе дворянъ Новгородскаго воеводства о добровольномъ переходѣ Цеперскаго монастыря изъ Православія въ унію. Приводимъ здѣсь выдѣ-

ликомъ содержаніе этого интереснаго документа. Дворянство Новгородскаго воеводства по поводу жалобы Виленскаго Свято-Духовскаго монастыря на Цеперскій монастырь о захватѣ имъ, при переходѣ въ унию, принадлежащаго Свято-Духовскому монастырю имѣнія Новаго Двора, въ Пинскомъ повѣтѣ, свидѣтельствуеть, что Цеперскій монастырь былъ основанъ Долматомъ въ 1618 году; монахи его получили вышеупомянутое имѣніе Новый Дворъ и нѣсколько десятковъ лѣтъ пребывали въ дизунитскомъ заблужденіи; наконецъ въ 1696 году, „по осѣнѣнію Всесвятаго Духа, познавъ заблужденія своей секты и сознавъ правоту римско - католической вѣры, перешли въ священную унию“. Поступивъ такимъ образомъ въ вѣдѣніе Виленскаго Троицкаго униатскаго монастыря, Цеперскіе монахи ревностно принялись распространять унию между своими прихожанами и дѣйствовали въ этомъ направленіи столь успѣшно, что въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ въ окрестности Цеперскаго монастыря не осталось ни одного схизматика. Настоящее свидѣтельство Новгородскаго дворянства выдается именно въ виду судебного преслѣдованія, начатаго Виленскимъ Православнымъ Свято-Духовнымъ монастыремъ противъ Цеперскихъ базилианъ.

Во-вторыхъ, къ этому же вопросу относится рядъ фундушovýchъ записей и ихъ подтвержденій, напечатанныхъ подъ №№ 1, 9, 13, 14, 21, 23, 24, 25, 26, 31, 34, 42, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 96. Приведемъ важнѣйшія изъ нихъ. *Во первыхъ*, въ № 1, подъ 1750 годомъ, жена кухмистра вел. княж. Литовскаго Залусская, урожденная Коптева, въ 1-мъ бракѣ Друцкая-Любецкая, движимая религиозною ревностію къ распространенію униі, даетъ свою запись на сооруженіе въ своемъ имѣніи Любавичахъ новаго униатскаго монастыря, при существовавшей тамъ Успенской церкви. Въ монастырѣ этомъ должно содержаться восемь монаховъ; на сооруженіе его, содержаніе монаховъ, отправленіе богослуженія Залусская записываетъ фольварокъ Любавицкаго имѣнія Сырицы съ селами Шовковымъ, Волковымъ, Котами за Ольсою и Подшаркомъ, а также село Зорчи съ 38 крестьянами; сверхъ того денежную сумму въ 10,000 польскихъ злотыхъ, обезпеченную на имѣніяхъ ея Любавичахъ и Кривомъ Концѣ; для этой же цѣли уступаются ему земли Любавицкой Успенской церкви. Пожертвованіе заканчивается предоставленіемъ монастырю льготъ на *мливо* въ помѣщичьихъ мельницахъ и входы въ пушу. Съ монаховъ новаго монастыря требуется ревностное попеченіе о душахъ своего прихода и совершеніе установленныхъ богослуженій за здравіе фундаторки и упокой ея умершихъ родственниковъ. *Во-вторыхъ* (№ 14), чашникъ Браславскаго повѣта Иванъ Бутлеръ и жена его Елена, изъ рода Дроздовскихъ, движимые таковымъ же духомъ благочестія къ увеличенію славы Божіей,

выдаютъ въ 1755 году фундушovou запись на основаніе уніатскаго монастыря въ Браславскомъ повѣтѣ, въ своемъ имѣніи Козачизнѣ или Геліановѣ. На устройство новаго монастыря и содержаніе его монаховѣ они записываютъ обрубъ земли — Новыѣ-Троки и село Азаны, 16,000 польскихъ золотыхъ готовыми деньгами, съ предоставленіемъ разныхъ льготъ по хозяйственному дѣлу. Такъ какъ монастырь этотъ учреждается въ чертѣ Литовскаго народонаселенія, то онъ обязанъ заботиться о томъ, чтобы у него былъ священникъ, знакомый съ Литовскимъ языкомъ, для наученія народа истинамъ Христовымъ на его родномъ языкѣ. Богослужебныя обязательства по отношенію къ своимъ благодѣтелямъ-фундаторамъ тѣ же, что въ предъидущемъ документѣ. *Въ третьихъ* (№ 21), Пеликанскій староста Иванъ Лепковскій, имѣя въ виду, что въ г. Оршѣ по 1758 годъ не находилось еще „ни одной уніатской церкви“, побуждаемый благочестивымъ желаніемъ основать въ немъ уніатскій монастырь, съ церковью Покрова Пресвятой Богородицы, даетъ съ этою цѣлю особую фундушovou запись. По силѣ этой записи, фундаторъ отводитъ подъ будущія монастырскія постройки существующія въ г. Оршѣ свои плацы. На работы по возведенію этихъ построекъ онъ ассигнуетъ готовую сумму изъ 2-хъ тысячъ битыхъ талеровъ. Для обезпеченія монастыря на будущее время записываетъ ему въ Оршанскомъ повѣтѣ свой фольварокъ Михалишки съ селомъ того же наименованія и двѣ мельницы при нихъ. Базиліане-монахи обязаны поученіемъ народа Христіанскимъ истинамъ и добрымъ примѣромъ своей жизни стремиться „дизунію“ (Православныхъ) обращать въ унію и молиться за здравіе фундатора и упокой отшедшихъ въ другую жизнь его родственниковъ. *Въ четвертыхъ* (№ 34), Смоленскій каштелянъ Антонъ Буринскій, принимая во вниманіе, что имѣніе его Замошье отстоитъ отъ приходской церкви на 3 мили и крестьяне живутъ и умираютъ безъ исполненія религиозныхъ требъ, устраиваетъ въ настоящемъ имѣніи на свой счетъ уніатскую церковь, надѣляетъ ее 4 уволками земли съ крестьянами, церковною утварью, предоставляя право входа для нуждъ церкви въ лѣсъ и озеро. На священника новой церкви возлагается обязанность молиться за фундатора и его родныхъ.

Но не будемъ продолжать нашего труда по разсмотрѣнію содержанія дальнѣйшихъ фундушovýchъ записей. Понятно, что всѣ онѣ, представляя важное значеніе сами по себѣ, за не большимъ исключеніемъ, направлены къ одной и той же цѣли, къ возвышенію и распространенію уніи. Но по мѣрѣ того, какъ росла и возвышалась церковь „единенія съ римскимъ костеломъ“, другая, мѣстная, древне-господствующая, „дизунитская или греко-россійская“, Православная церковь шла къ упадку, будучи подвергаема всевозможнымъ притѣсненіямъ и испы-

тывая всякаго рода бѣдствія. О томъ, въ какомъ безотрадномъ и уничиженномъ положеніи находилась эта церковь въ предѣлахъ б. Рѣчи-посполитой въ половинѣ XVIII столѣтія, свидѣтельствуетъ одинъ въ высшей степенн замѣчательный документъ, напечатанный подъ № 57. Документъ этотъ представляетъ *памятную записку* Слуцкаго Православнаго духовенства, подписанную имъ 16 Іюня 1768 г. и посланную въ г. Варшаву бывшему тамъ въ то время генеральному сеймовому маршалу Коронной провинці князю Карлу Радивилу, какъ преемнику Слуцкихъ князей, славныхъ древнихъ фундаторовъ и покровителей Слуцкихъ православныхъ церквей. Вотъ о чемъ молить и ходатайствуетъ Слуцкое духовенство въ этой замѣчательной запискѣ:

1) о сохраненіи за духовенствомъ церковнаго плаца, завѣщаннаго когда-то князьями Олельковичами бывшей соборной, кафедральной церкви;

2) о сохраненіи аннуатъ (ежегодныхъ данинъ), выдававшихся изъ Радивиловскаго скарба на содержаніе 12 священниковъ при сгорѣвшей соборной церкви, которыя въ то время были прекращены новыми опекунами Слуцка;

3) о возвращеніи духовенству деревни Поповцевъ, отнятой Радивиловскимъ экономомъ, и снятіи съ духовенства абьюратовой повинности, которую оно уплачиваетъ до времени подачи прошеній;

4) о разрѣшеніи монастырю Слуцкой архимандріи владѣть прудомъ и мельницей, завѣщанныхъ когда-то княгиней Олельковичовой;

5) объ освобожденіи православнаго духовенства отъ крестьянской повинности (licenty) и акциза съ дерева и хлѣба на собственныя и церковныя потребности; о разрѣшеніи ему варить пиво, курить водку на собственныя надобности и пользоваться правомъ неподсудности свѣтскимъ судамъ;

6) о возвращеніи тремъ православнымъ церквямъ: Никольской, Юрьевской и Рождественской земель, захваченныхъ Ріонкуромъ, (Птоломаидскимъ бискупомъ) Слуцкимъ настоятелемъ;

7) о возвращеніи Слуцкой архимандріи земель, захваченныхъ у ней генеральнымъ комиссаромъ Слуцкаго княжества и отданныхъ подъ бажантарню (мѣсто для содержанія и разведенія фазановъ);

8) о возвращеніи Слуцкой архимандріи права пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Вечеръ и рѣкѣ Оресѣ, которое было предоставлено ей князьями Олельками;

9) о разрѣшеніи Тройчанской корчмѣ заниматься торговлей разными напитками, а равно и Тройчанскимъ обывателямъ покупать ихъ для собственной надобности;

10) о возобновленіи десятины Заблудовскому монастырю, а равно и пожертвованій на содержаніе госпиталя, и права на входы въ лѣсъ Заблудовскаго графства, которыя прекращены вопреки фондушамъ предковъ Радивиля;

11) объ исправной выдачѣ ежегодной данины Слуцкому женскому монастырю, которая прекращена лѣтъ 50 тому назадъ;

12) о возвращеніи этому же монастырю незначительнаго фондуша, отнятаго войтами и присоединеннаго къ городу;

13) объ оказаніи Грозовскому монастырю покровительства и защиты противъ нападеній Новгородскаго каштелянича Незабитовскаго;

14) о возобновленіи восковой данины (въ количествѣ 16 камней) церквамъ Слуцкимъ и Копыльской, которыя прекращены уже лѣтъ 29 тому назадъ;

15) о разрѣшеніи Слуцкому духовенству права пользоваться входами въ Радивилевскія пуци по старинѣ для собственной надобности безъ уплаты *вгаймаго*;

16) о разрѣшеніи духовенству и братствамъ сытить медъ въ храмовые праздники и воспрещеніи жидамъ препятствовать исполненію этого стараго обычая;

17) о разрѣшеніи Жидскимъ священникамъ пользоваться рыболовствомъ въ озерѣ *Жидъ* и прекращеніи насилій фондушовымъ крестьянамъ;

18) о возвращеніи Слуцкой Варваринской церкви двухъ фондушовыхъ острововъ Опава и Забервежья;

19) о возвращеніи крестьянъ и фондуша отнятыхъ у Крынской церкви и присоединенныхъ къ имѣнію Радивиля;

20) о возвращеніи фондуша Вызнянской церкви, тоже захваченнаго княжескимъ управленіемъ;

21) о возвращеніи также земель церквамъ Погостской, Еремицкой, Сторобинской, Воскресенской, Слуцкой и Рачковской;

22) о воспрещеніи Копыльскому княжескому управленію вѣзять двойное подъемное съ Копыльскаго духовенства;

23) о разрѣшеніи духовенству доступа въ Бѣльскій Радивилевскій архивъ для розыска разныхъ фондушовыхъ документовъ, взятыхъ Радивилевскимъ управленіемъ на сохраненіе во время Шведскаго нашествія и невозвращенныхъ;

24) о воспрещеніи арендаторамъ евреямъ свидѣтельствовать возвращающихся въ городъ послѣ совершенія церковныхъ требъ священниковъ, нѣтъ ли у нихъ напитковъ, и совершать при такихъ освидѣтельствваніяхъ разныя безчинства;

25) о возвращеніи духовенству плаца, на которомъ когда-то стоялъ судный домъ, извѣстный подъ названіемъ митрополичьяго, отнятаго управленіемъ Радивиля подъ театр (komedhauz);

26) о востребованіи у арендаторовъ евреевъ *licenty*, незаконно взысканной съ духовенства тройнѣ за дерево, привозившееся въ городъ какъ для починки переквей и зданій, такъ и для частныхъ надобностей духовенства;

Разсмотрѣвъ настоящую *памятную записку* Слуцкаго духовенства, князь Карль Радивиль противъ cadaго пункта ея положилъ свою резолюцію. Вотъ ея содержаніе:

1) Князь Радивиль соглашается навести справки и если окажется, что замѣна церковныхъ земель еще не исполнена, то онъ возстановитъ силу первоначальныхъ фундушovýchъ записей;

2) предписываетъ экономическому управленію исправно производить ежегодныя данины изъ княжескаго скарба;

3) деревню Поповцы немедленно возвратитъ, въ случаѣ если за нее не выдана замѣна, а равно и фундушovou запись на нее, забранную ловчимъ Вольскимъ;

4) разрѣшаетъ безошлинное пользованіе мельницами (безъ черги и мѣрки) съ прибавленіемъ еще 40 корцевъ къ прежнимъ 80;

5) освободитъ духовенство отъ плебейской подати (*licenty*) не находить возможнымъ, потому что оно назначено рѣчью-посполитой; но разрѣшитъ право свободнаго пивоваренія и винокуренія на собственныя нужды духовенства вполнѣ соглашается; точно также соглашается признать неподсудность духовенства свѣтскимъ судамъ;

6) обѣщаетъ полную помощь и содѣйствіе по этому пункту;

7) предписываетъ разслѣдовать дѣло о захватѣ городомъ церковной земли подъ бажантарню и удовлетворить сторону пострадавшую;

8) разрѣшаетъ свободную рыбную ловлю въ озерѣ Вечерѣ;

9) предписываетъ своему управленію устроить дѣло съ монастырской корчмой и обяываетъ архимандрію, чтобы ея юрискдичане брали напитки исключительно въ этой корчмѣ;

10) по части фундушей, относящихся къ Заблудовскому духовенству, обѣщаетъ свестись съ мачихой и утвердить ихъ;

11) точно также предписываетъ управленію Слуцкому производить Слуцкому женскому монастырю ежегодныя данины;

12) князь ничего не знаетъ о томъ, чтобы его войты отняли юрискдику женскаго монастыря, но предписываетъ разобрать это дѣло и удовлетворить обиженныхъ;

13) точно также обѣщаетъ свое полное содѣйствіе и по 13-му пункту,

14) требуетъ предъявленія подлинныхъ фундушей для ихъ утвержденія, разрѣшая въ тоже время пользоваться даниною по старинѣ;

15) разрѣшаетъ православному духовенству пользоваться входами въ пуцу по ежегоднымъ особымъ ассигновкамъ;

16) разрѣшаетъ извѣстнымъ церквямъ пользоваться правомъ медоваренія, но обязываетъ представлять ему списки церквей, пользующихся этою льготою;

17) разрѣшаетъ Жидскому духовенству пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Жидѣ; крестьянъ ихъ увольняетъ отъ обязанностей принимать участіе въ облавахъ;

18) общаетъ назначить весной особую комиссію для изслѣдованія, который изъ острововъ принадлежитъ духовенству, и возвратитъ принадлежавшій духовенству;

19) эта-же комиссія разберетъ и другой споръ—о земляхъ и, въ случаѣ захвата, возвратитъ принадлежащую церкви;

20) она же устранитъ недоразумѣнія и по этому пункту;

21, 22) пункты заключаютъ повтореніе предъидущихъ двухъ;

23) разрѣшаетъ пользоваться архивомъ для снятія копій съ фундушевыхъ записей, или же полученія подлинныхъ;

24) объясняетъ, что ему ничего не извѣстно было о дерзкихъ поступкахъ арендаторовъ жидовъ, теперь же онъ пришлетъ распоряженіе, чтобы арендаторы не смѣли шарить въ карманахъ духовенства, возвращающагося съ дарами послѣ совершенія требъ;

25) комиссія, которая будетъ назначена, рассмотритъ и этотъ земельный захватъ и въ случаѣ его незаконности, возвратитъ;

и 26) князь наконецъ заявляетъ, что вслѣдствіе отъѣзда за границу въ теченіи года онъ не успѣлъ побывать въ своемъ имѣніи и не знаетъ, что въ немъ дѣлается; но предпишетъ своему старостѣ вникнуть въ документы и возстановитъ силу владѣнія духовенства по всѣмъ спорнымъ пунктамъ.

Надо отдать, какъ намъ представляется, въ настоящемъ случаѣ дань полной справедливости тому чувству великодушія, съ которымъ католикъ, князь Карлъ Радивиль, какъ явствуетъ изъ отвѣтныхъ пунктовъ его резолюціи, отнесся къ справедливому заявленію и жалобамъ Слуцкаго православнаго духовенства, если, конечно, исключить мысль, что на проявленіе чувства этого великодушія

и справедливости не вляяль, покрайней мѣрѣ, въ значительной степени, ходъ политическихъ событій, совершавшихся въ данное время (1768 годъ) въ восточной половинѣ Рѣчи-посполитой. Но все ли дѣйствительно по этой княжеской резолюціи было исполнено и возвращено Слуцкому православному духовенству, — остается еще вопросомъ.

II.

Во второй отдѣлъ настоящаго XII т. актовъ вошло 22 документа, которые относятся къ 17 сборамъ Евангелической церкви или Кальвинизма, основаннымъ въ слѣдующихъ городахъ и мѣстечкахъ:

Вильнитъ (Вилен. губ., Лидскаго уѣзда), *Венгровъ* (Гроднен. губ., Вѣльскаго уѣзда), *Вильнитъ*, *Груздлахъ* (Ковен. губ., Шавельскаго уѣзда), *Докудовъ* (Гроднен. губ., въ древнемъ Подлѣсьѣ), *Заблудовъ* (Гроднен. губ., Вѣльскаго уѣзда), *Койдановъ* (Мин. губ. и уѣзда), *Копыль* (Мин. губ., Слуцкаго уѣзда), *Любчъ* (Мин. губ., Новогрудскаго уѣзда), *Маукишкахъ* (Вилен. губ., Лидскаго уѣзда), *Новгородкъ* (нынѣ Новогрудкъ, — уѣздномъ городѣ Мин. губ.), *Нуритъ* (Гроднен. губ., Вѣльскаго уѣзда), *Орля* (Гроднен. губ., Вѣльскаго уѣзда), *Сельцитъ* (Гроднен. губ., въ древнемъ Подлѣсьѣ), *Сидръ* (Гроднен. губ., въ древнемъ Подлѣсьѣ), *Слуцкъ* (Мин. губ. уѣздномъ городѣ) и *Шидловъ* (Ковен. губ., Россіенскаго уѣзда).

Въ числѣ этихъ документовъ находится 10 фундушовыхъ записей (№№ 100, 101, 102, 104, 105, 106, 117, 118, 120, 121), 6 трибунальныхъ и одинъ комиссарскій декретъ (№№ 107, 110, 111, 112, 113, 115 и 116), и затѣмъ 5 отдѣльныхъ актовъ разнаго содержания (№№ 103, 108, 109, 114 и 119).

Новое религіозное ученіе двухъ великихъ реформаторовъ Западной Европы Лютера и Кальвина начало проникать въ Литву съ перваго же начала своего появленія. Число усердныхъ послѣдователей этого новаго вѣроученія быстро стало рости и распространяться въ самыхъ отдаленныхъ областяхъ этого государства. Въ этомъ отношеніи особенно посчастливилось вѣроученію такъ называемой Евангелической церкви или Кальвинизма. Вторая половина XVI столѣтія представляетъ намъ множество примѣровъ принятія этого послѣдняго вѣроисповѣданія въ Литвѣ фамиліями богатыми и извѣстными. Между такими фамиліями первое мѣсто занимаетъ знатнѣйшій родъ князей Радивиловъ. Новообращенные, богатые люди, возбужденные новымъ религіознымъ чувствомъ, тотчасъ старались доказать свое усердіе на дѣлѣ. Усердіе это выразилось въ основаніи множества Евангеличе-

скихъ сборовъ въ различныхъ мѣстахъ Литовскаго княжества и надѣленіи ихъ богатыми фундушми, которые были разсчитаны не на одно только сооруженіе молитвенныхъ домовъ и содержаніе при нихъ священно-служителей („казнодѣвѣ“ — проповѣдниковъ и „министровъ, сеніоровъ“ — начальниковъ, старѣйшинъ), но и на благотворительное для послѣдователей Евангелической вѣры дѣло, именно, на открытіе при сихъ сборахъ госпиталей, школъ и типографій *).

Какимъ же именно Евангелическимъ сборамъ, гѣмъ, когда и на что наданы вышепомянутыя фундушовыя записи. Приведемъ здѣсь вкратцѣ ихъ содержаніе.

Виленскій сборъ. Королевскій маршалокъ князь Янъ Болеславовичъ Свирскій, въ духовномъ своемъ завѣщаніи, записалъ настоящему сбору вмѣстѣ съ госпиталемъ, имѣ же сооруженному, 1200 кошь грошей литов., каковая сумма состояла въ долгу у отца нынѣшняго его фундатора князя Криштофа Радивила. Такъ какъ при раздѣлѣ отцовскихъ имѣній между двумя братьями, настоящій долгъ палъ именно на долю послѣдняго, т. е. Криштофа Радивила, то этотъ князь, „для очищенія этого долга, равно какъ и по собственной охотѣ и любви къ славѣ Божіей“, даетъ отъ 3 авг. 1609 г. (№ 100) свою фундушовую запись этому сбору на принадлежащій ему *Константиновскій каменный домъ* въ г. Вильнѣ, лежащій на Большой Замковой улицѣ, супротивъ костела святаго Яна. Даръ этотъ для Евангелической церкви долженъ былъ почитаться особенно цѣннымъ, потому что рассматриваемый фундушовый домъ занималъ въ самомъ центрѣ города огромное пространство; онъ примыкалъ съ одной стороны къ Солтановскому каменному дому, сбору же принадлежащему, простираясь до переулка, идущаго съ Большой Замковой улицы до большихъ воротъ сбора и до „Русской церкви“; съ другой стороны, опираясь въ домъ Виленскаго купца Рейнгольда Корнелія, называемый Рупертовскимъ, плацъ его тянулся до улочки, идущей съ Большой Замковой улицы къ зборовому госпиталю и другимъ строеніямъ. къ калиткѣ сбора, выступая, какъ сказано выше. однимъ концомъ и воротами на Большую Замковую улицу, а другимъ концомъ — тыломъ опираясь въ каменную ограду сбора и о русскую церковь.

Сборы: *Вьлмскій, Венгровскій вмѣстѣ съ Венгровскою церковью Августиніанскаго исповѣданія (т. е. Лютеранскою кирхою), Докудовскій, Заблудовскій, Койдановскій, Копыльскій, Любчанскій, Орленскій, Селецкій и Слуцкій вмѣстѣ съ Слуц-*

*) Въ прекрасномъ сочиненіи Юсіа Лукашевича, подъ заглавіемъ: „Dzieje kościołów wzniesienia Helweckiego w Litwie“ — т. е. *Исторія церквей Гельветскаго исповѣданія въ Литвѣ*, — изданномъ въ Познани въ 1842—43 г., въ Лявѣ насчитано 163 *Евангелическихъ сбора, при нихъ 5 школъ и 10 типографій* (II т., стр. 1—189).

ною церковью Августіанскаго исповѣданія (т. е. Лютеранскою кирхою). Усердная и могущественная покровительница Евангелическаго вѣроученія въ предѣлахъ великаго княжества Литовскаго, Людовика-Каролина княжна Радивиловна, маркграфиня Бранденбургская, за донесеніемъ ей патронами и сеніорами Литовскихъ сборовъ о томъ, что фундушовыя записи, выданныя ея славными предками вышеперечисленнымъ евангелическимъ сборамъ на земли, крестьянъ, денежные суммы, предназначенныя для содержанія проповѣдниковъ, учителей, катихистовъ и учениковъ, вдовъ, сиротъ и госпиталей, во время происходившихъ въ краѣ войнъ со Шведами и Московскимъ государствомъ погибли, даетъ отъ 20-го іюня 1687 года (№№ 117—118) двѣ настоящія свои записи. Записями этими она возстановляетъ и подтверждаетъ полную силу вышепомянутыхъ утраченныхъ фундушовыхъ документовъ, предостерегая при этомъ своихъ преемниковъ не касаться ни съ какой стороны подтвержденныхъ нынѣ ею сборовыхъ наданій и правъ, подъ опасеніемъ уплаты заруки въ 34,800 польскихъ злотыхъ и страхомъ быть позванными ею для отвѣта предъ страшный судъ Божій. Для болѣе полного обезпеченія, развитія и процвѣтанія вышеописанныхъ сборовъ, она записываетъ на нихъ лично отъ себя весьма крупную денежную сумму въ 61,800 польскихъ злотыхъ, съ тѣмъ, чтобы на ежегодный свой расходъ сборы употребляли только проценты съ этой суммы, въ количествѣ 5,180 злотыхъ.

Груздевскій сборъ. Помѣщикъ Жмудской земли Криштофъ Яновичъ и жена его Анна Станиславовна Ясевичовна Кевнаровская Грузди „по понужденію Духа Святаго, горя сильнымъ желаніемъ и любовію къ распространенію славы Божіей и его святой церкви, для вѣчнаго прославленія святаго имени его“, даютъ отъ 2-го Іюня 1625 г. (№ 102) свою фундушовую запись на учрежденіе и содержаніе въ своемъ Жмудскомъ имѣніи Груздяхъ Евангелической церкви. Потомки фундаторовъ, владѣльцы имѣнія Груздь, обязываются не допускать въ эту церковь никакого другаго богослуженія, кромѣ вводимаго нынѣ евангелическаго. Нарушившіе это обязательство лишаются, какъ на эту церковь, такъ и на сдѣланныя ей наданія всякихъ правъ. Для большей вѣрности въ дѣлѣ сохраненія евангелическаго вѣроученія отъ замѣны его другою какою-либо религіею, церковь эта отдается подъ покровительство и въ завѣдываніе Шидловскаго сбора. Отъ этого сбора въ потребное время посылается проповѣдникъ для отправленія богослуженія. Проповѣднику этому полагается готовый столъ во время пріѣзда его въ имѣніе Грузди и назначается 8 копѣ грош. годоваго содержанія. Для обезпеченія же и существованія Груздевской реформаторской церкви вообще, она записываетъ ей три населенныя уволокы земли въ селѣ Мижудцѣ и часть имѣнія Груздей.

Нурецкій сборъ. Брестскій земскій судья Петръ Венедиктовичъ Кохлевскій, движимый религіознымъ чувствомъ, даетъ 10-го октября 1638 г. (№ 106) фундушовую свою запись на учрежденіе сора въ покупномъ своемъ имѣніи Нурцѣ, лежащемъ въ Брестскомъ воеводствѣ. Сбору этому записываются: молитвенный домъ съ двумя колоколами, съ часами, съ часовымъ боемъ, домъ для жилья проповѣдника, школьный домъ и, наконецъ, два дома для госпиталя. одинъ для лицъ благородныхъ, а другой для простолюдиновъ; тотъ грунтъ, на которомъ размѣщены настоящія сборовыя постройки; огородъ и сѣнокосъ съ старымъ прудомъ; кромѣ того, при Волинскихъ сѣнокосахъ, отмѣренъ сѣнокосъ и для Нурецкаго проповѣдника, заключающій въ себѣ цѣлый моргъ. А такъ какъ безъ привозки дерева, безъ прислуги не могутъ обходиться ни плебанія, ни школа, а равно и госпиталь, то записываются еще два крестьянина, сидящихъ на полъ уволокъ земли: одинъ для проповѣдника, а другой для учителя и госпиталя. Сверхъ выше отмѣченнаго, на содержаніе сора, школы и госпиталя назначается еще денежная сумма въ 600 польскихъ злотыхъ, обезпеченная на двухъ имѣніяхъ Кохлевскаго—Нурецкой Волѣ и Клюковичахъ. Фундаторъ возлагаетъ на своихъ потомковъ обязательство всячески содѣйствовать благосостоянію и охраненію учрежденнаго имъ сора, и ни подъ какимъ видомъ не посягать на его вѣроисповѣдную свободу и фундушовыя наданія; въ послѣднемъ случаѣ они должны страшиться быть позванными предъ страшнѣйшій судъ Божій, а равно имѣть въ виду „грустные примѣры многихъ фамилій, которыя пришли въ упадокъ оттого, что не исполняли фундацій своихъ предковъ“; кромѣ того, на нарушителей настоящей воли фундатора закладывается зарука въ 6,000 злотыхъ, обезпеченная на имѣніяхъ его Нурцѣ, Волкѣ и Клюковичахъ.

Сидранскій сборъ. Онъ былъ основанъ Виленскимъ каштеляномъ Воловичемъ. Преемники сына его Петра Воловича, нынѣшніе владѣльцы имѣнія Сидры, кашникъ вел. княж. Литов. Янъ, князь на Головчинѣ, и жена его Елена Петровна Воловичовна Головчинскіе, желая упрочить въ этомъ сборѣ „истинное проповѣданіе слова Божія согласно благочестію Евангелической религіи“, въ виду того, что при немъ должны находиться проповѣдникъ, катехистъ или учитель для обученія дѣтей, а также госпиталь для пріюта убогихъ сборовыхъ людей, записываютъ ему отъ 2-го октября 1630 г. (№ 105) на содержаніе перечисленныхъ особъ и госпиталя: село Мосиху, заключающее въ себѣ 20 заселенныхъ уволокъ, и еще подъ самою Сидрою 4 уволоки подъ пашню проповѣдника; домъ для проповѣдника со всеми хозяйственными постройками, и въ заключеніе назначаютъ ежегодную госпитальную пенсію съ Сидранскаго двора на содержаніе восьми убогихъ евангеликовъ. Фунда-

торы выражаютъ свою непремѣнную волю, что въ Сидранскомъ ихъ сборѣ не иная какая, но лишь одна Евангелическая религія, безъ всякой отмѣны, должна пребы-
вать на вѣчныя времена. Если бы же, сверхъ чаянія, ихъ потомки, будущіе вла-
дѣльцы имѣнія Сидры, рѣшились въ чемъ либо нарушить настоящую и непрелож-
ную ихъ волю, въ смыслѣ ли отмѣны Евангелическаго вѣроисповѣданія или по-
сягновенія на статьи сбороваго фундуша, то таковыя имѣютъ подпасть подъ за-
руку, которая закладывается въ 50,000 польскихъ золотыхъ и обезпечивается на томъ
же имѣніи Сидрѣ.

Слущкій сборъ. Во-первыхъ, подчашій вел. княж. Литовскаго, староста Бори-
совскій, князь Янушъ Радвиль, „ревнуя о распространеніи славы Божіей по Еван-
гелическому обряду Сандомирскаго исповѣданія, какъ въ цѣлой отчизнѣ своей, такъ
въ особенности въ своихъ собственныхъ княжествахъ и городахъ“, положимъ осно-
вать евангелическій сборъ въ г. Слущкѣ, для чего отъ 20-го мая 1617 г. (№ 101)
дастъ ему свою записъ. По записи этой для постройки сбора отводится въ части
города Зарѣчье, надъ рѣкою Слущью, то мѣсто, гдѣ предкомъ фундатора Слущкимъ
княземъ Семеномъ Омельковичемъ была сооружена *русская* (православная) *церковь*
во имя святаго Юрія, которая въ данное время пришла въ упадокъ и запустѣніе.
Наравнѣ съ молитвеннымъ домомъ долженствовала быть сооружена и школа „для
обученія христіанской молодежи“. Слущкій староста получилъ приказаніе отпустить
изъ княжескихъ пущъ необходимое количество дерева и безъотложно приступить
къ возведенію этихъ построекъ. На содержаніе проповѣдника и катехистовъ пред-
полагается выдать особую записъ. *Во-вторыхъ*, польный гетманъ вел. княж. Литов.
князь Криштофъ Радвиль, исполняя волю брата своего, князя Януша Радвила,
который „для увеличенія славы Божіей и по просьбѣ особъ-проповѣдниковъ“, имѣли
желаніе въ своихъ имѣніяхъ допускать къ землевладѣнію и занятію осѣдлости
(domicilia et nidulos plantować) лишь лицъ евангелическаго вѣроисповѣданія, записью
своею отъ 24-го октября 1628 г. (№ 104) передаетъ въ распоряженіе проповѣд-
нику настоящаго сбора Андрею Добрянскому свое имѣніе Заволки, съ тѣмъ условіемъ,
чтобы имъ была очищена лежащая на этомъ имѣніи сумма въ 1500 копѣ грош. лит.,
причитающаяся наслѣдникамъ послѣдняго его владѣльца Яна Булгарина. Внуку фун-
датора Богуславъ Радвиль, по достиженіи имъ совершеннолѣтія, можетъ взять это
имѣніе обратно къ себѣ, но съ условіемъ внесенія Евангелическому сбору вышепомя-
нутой суммы пятнадцати тысячъ копѣ грош. *Въ-третьихъ*, Людовика-Каролина княжна
Радвилонна, маркграфиня Бранденбургская, отъ 20-го іюня 1687 г. (№ 117) даетъ
сбору, наравнѣ съ многими другими евангелическими сборами (какъ показано выше,—
см. сборъ Бѣлицкій и проч.) свою подтвердительную записъ на древній его нада-

нія. *Въ четвертыхъ*, таже княжна Радивиловна, фальцграфиня Рейнская, получивъ извѣстіе о скудости средствъ Слуцкаго сбороваго госпиталя, назначаетъ, отъ 5-го декабря 1693 г. (№ 120), сверхъ прежде получаемаго имъ дохода, на каждое лице, которое въ то время находилось въ этомъ госпиталѣ, или будетъ въ немъ находиться на будущее время, по три корца разнаго зерноваго хлѣба, который имѣеть отпускаться изъ ея Слуцкихъ хлѣбныхъ магазиновъ. Даръ этотъ долженъ оставаться на вѣчныя времена. *Въ пятыхъ*, жена Витебскаго стольника Екатерина, изъ Оборъ, Грабовская, имѣи желаніе изъ находящагося въ ея рукахъ имущества „совершить служеніе Богу и его церкви Евангелическаго реформатскаго исповѣданія, а также имѣи попеченіе о распространеніи этой церкви, уничтоженной и подвергающейся преслѣдованіямъ, для того, чтобы дѣти, неимѣющіе собственныхъ средствъ, могли научиться волѣ Божіей и въ ней, равно какъ и въ наукахъ преуспѣвать“, передаетъ сеніору Новгородскаго воеводства Михаилу Ренцицкому и сеніорамъ и свѣтскимъ попечителямъ Слуцкаго сбора принадлежащую ей облигаціонную записъ Поневѣжскаго старосты Стефана Цедронскаго на 1000 битыхъ талеровъ, съ тѣмъ условіемъ, чтобы они на 10-ти процентный доходъ съ этой суммы содержали въ реформатскихъ школахъ *четырехъ мальчиковъ*. Право назначать кандидатовъ на эти стипендіи Грабовская оставляетъ за собой до конца своей жизни, а затѣмъ передаетъ его провинціальнымъ синодамъ.—Къ Слуцкому же сбору относится весьма важный документъ подъ № 103. Документъ этотъ составленъ 20-го Юля 1627 г. по распоряженію Слуцкаго евангелическаго фундатора Бриштофа Радивила и заключаетъ въ себѣ подробное обмежеваніе или „ограниченіе“ принадлежащихъ этому сбору въ г. Слуцкѣ плацовъ и земель.

Обращаясь отсюда къ серіи декретовъ и другихъ документовъ, отмѣченныхъ нами въ началѣ настоящаго втораго отдѣла, мы считаемъ необходимымъ остановиться, главнымъ образомъ, на тѣхъ изъ нихъ, которые свидѣтельствуютъ о проявленіяхъ религіозной ненависти римско-католиковъ по отношенію къ послѣдователямъ Евангелической церкви и отчасти наоборотъ. Сюда, во первыхъ, можетъ быть отнесено рѣшеніе Виленскаго духовнаго суда, воспослѣдовавшее въ 1672 г. 31 октября по обвиненію проповѣдника Виленскаго сбора Мартина Невѣрскаго въ богохульственномъ оскорбленіи римско-католической вѣры (№ 113). Дѣло это получило свое начало съ слѣдующаго. Виленскій мѣщанинъ и купецъ Андрей Іозефовичъ, оставивши Евангелическую вѣру и снова вернувшись въ католицизмъ, обратился однажды (это было въ первой половинѣ октября мѣсяца 1672 г.) къ вышепомянутому проповѣднику Невѣрскому съ требованіемъ о выдачѣ ему челоуѣка, который причинилъ ему

убытокъ — „шкodu“. На это Невѣрскій воскликнулъ: „Что это ты сдѣлалъ? Ты сталъ отступникомъ и душу свою вѣрно отдалъ дьяволу; ты принялъ дьявольскую вѣру, которая отправить тебя къ дьяволу вмѣстѣ съ твоими старѣйшинами“. Такія дерзкія и многія другія, еще болѣе оскорбительныя и богохульственныя для святой римско-католической религіи слова, будто бы произнесенныя Невѣрскимъ, возбудили въ Иозефовичѣ сильное негодованіе и религіозную ревность. Онъ сдѣлалъ объ этомъ письменный доносъ въ Виленскую римско-католическую духовную консисторію. Какъ слѣдовало ожидать, все римско-католическое духовенство, повидимому, стало на ноги по поводу этого происшествія; немедленно было возбуждено дѣло въ духовномъ судѣ по обвиненію Невѣрскаго въ *богохульствѣ*. Защитникомъ обвиняемаго явился адвокатъ Станиславъ Илевичъ. Засѣданія суда быстро слѣдовали за засѣданіями и положеніе Невѣрскаго, не смотря на искусную защиту его адвоката, съ часу на часъ становилось опаснѣе. Илевичъ, по всему вѣроятію, не предвидя хорошаго исхода для защищаемаго имъ дѣла и опасаясь, какъ бы самому не подвергнуться грознымъ послѣдствіямъ гнѣва судей по возможному обвиненію и его самого въ сочувствіи богохульнику, измѣнилъ своему долгу, отказавшись отъ продолженія своей защиты. Въ этомъ крайне затруднительномъ и опасномъ положеніи дѣла Невѣрскаго, не отступили предъ опасностью одни старѣйшины Евангелическаго сбора; они смѣло заняли мѣсто отступившаго адвоката, и на основаніи сужденій богословскихъ писателей католической же церкви, на основаніи сеймовыхъ конституцій и королевскихъ привилегій доказали суду, что приписываемое Невѣрскому богохульство, какъ оскорбленіе небеснаго величества, не подлежитъ духовному суду, а трибунальному или королевскому. Судъ былъ побѣжденъ представленными ему доводами и склонился на передачу настоящаго дѣла въ трибунальный судъ. Такимъ образомъ грозная опасность для неосторожнаго въ своихъ словахъ евангелическаго провѣдника Невѣрскаго миновала, по крайней мѣрѣ временно. Что постановилъ по этому дѣлу трибуналь, не извѣстно, такъ какъ рѣшенія его въ трибунальныхъ актахъ Археографическою Коммиссіею не найдено.

Во-вторыхъ, мы имѣемъ предъ собой комиссарское рѣшеніе 1686 г. *) (№ 116) по дѣлу о невѣроятномъ для нашего времени событіи, а именно о совершенномъ разрушеніи въ 1682 г. Виленскаго Евангелическаго сбора, перенесеннаго на

*) Декретъ этотъ напечатанъ во второй части вышепомянутаго сочиненія І. Лукашевича (стр. 119—140); но онъ не полонъ и въ немъ допущено много неточностей; такъ не указана дата его; древнее актовое польское правописаніе, замѣнено новѣйшимъ, и т. д.; кромѣ того невидно, изъ какаго источника онъ взятъ.

основаніи декрета короля Владислава IV-го отъ 26 Мая 1640 г. изъ центра города на предмѣстье и сооруженнаго за Тропкой брамой, на нынѣшней Завальной улицѣ. Разрушеніе это было произведено по иниціативѣ ректора Виленской свято-Янскои іезуитскои академіи Петра Китновскаго студентами этой академіи при прямомъ или косвенномъ участіи мѣщанъ—ремесленниковъ и панскихъ слугъ различныхъ городскихъ юриздикъ, представителей магистрата, купечества, цеховыхъ старшинъ, францисканскаго и Зарѣчнаго августиніанскаго монастырей, а также евреевъ, и всего городского „посольства“. Дѣло въ томъ, что въ помянутомъ году, 2 апрѣля, раннимъ утромъ, толпа народа въ нѣсколько тысячъ человекъ, заранѣе подготовленная и полученная іезуитскими студентами, подъ ихъ личнымъ предводительствомъ, безъ всякаго повода и причины со стороны послѣдователей Евангелической вѣры, совершенно неожиданно для нихъ, съ таранами, молотами, топорами, кирками и другими для штурма приспособленными орудіями, на подобіе вооруженнаго непріятельскаго войска, съ страшнымъ крикомъ бросилась на Евангелическій сборъ. Ворота его немедленно были выбиты. Влоившись въ середину ограды, одни изъ нападающихъ устремились на самую церковь, колокольню и часовни, а другіе на жилища церковно-служителей, захватывая тамъ все, что только попадалось подъ руки: книги, всякаго рода документы—фундуши, привиллегіи, облигаціи и т. под., готовыя денежные суммы, серебро, золото, украшенія и всякую другую движимость. Два колокола, спущенные съ колокольни, и крестъ, снятый съ крыши храма, были тотчасъ отправлены въ францисканскій и Зарѣчный августиніанскій монастыри. Въ этомъ адскомъ хаосѣ, когда пришли въ яростное дѣйствіе тараны, топоры, молоты, кирки и другія орудія разрушенія, когда начали падать крыши и валиться стѣны зданій, не было оказано уваженія даже къ покойникамъ, лежащимъ въ гробахъ. Двери склепа или усыпальницы сбора, гдѣ лежали похороненные, были выломаны, и тутъ начались дѣйствія ужасающія: надгробныя камни и памятники были опрокинуты и увезены; тѣла покойниковъ, уже нѣсколько десятковъ лѣтъ тутъ лежавшія и свѣже похороненныя, были вытащены изъ своихъ гробовъ и обнажены; ихъ били камнями, рубили, топтали ногами, жгли на разложенномъ огнѣ; пальцы, съ которыхъ невозможно было снять перстней, равно какъ и иныя части тѣла отрубали; надъ тѣлами производили такія надругательства, о которыхъ страшно слышать и которыхъ не дозволилъ бы себѣ нигдѣ, никакой, самый грубый народъ. Съ гробовъ срывали серебряныя таблички и сукно, которымъ они были обиты. Священно-служители сбора, которые не успѣли во время спастись бѣгствомъ и принуждены были въ великомъ страхѣ укрыться въ гробахъ покойниковъ, были розысканы и вытащены ~~перенуганными~~,

ихъ покушались бросить въ огонь и сжечь, что несомнѣнно и было бы исполнено, если бы нѣкоторые богобоязненные люди, вмѣшавшіеся въ толпу бунтовщиковъ, не выручили ихъ въ полуживомъ состояніи *). Работа разрушенія сборовыхъ зданій, сопровождаемая неистовствами, поруганіями мертвыхъ тѣлъ, продолжалась цѣлый день; отъ храма Божія, госпиталя, жилищъ священно-служителей и всякихъ другихъ построекъ къ вечеру остались только одни обломки. Но и на этомъ дѣло не кончилось. На слѣдующее утро, 3 апрѣля, та же вооруженная толпа, съ подобнымъ же крикомъ, шумомъ напала на эти уцѣлѣвшіе обломки зданій, которые и были снесены окончательно и стоявшій на этомъ мѣстѣ сборъ былъ сравненъ съ землею, такъ что отъ него осталась только одна память да печальные свидѣтели позорящаго людей дѣла — кучи мусора. Одновременно съ настоящимъ погромомъ шло и открытѣе грабежъ: весь хозяйственный инвентарь, всякая отдѣльная вещь, все, что падало внизъ со стѣнъ и крышъ разрушаемыхъ зданій, доски, бревна, желѣзо, кирпичъ, все это было забираемо и увозимо христіанами и евреями; свидѣтелями было доказано въ послѣдствіи, что нѣкоторые изъ такихъ предметовъ напр. надробные камни и памятники были отвезены къ самимъ бурмистрамъ города. Но что же дѣлалъ во все это время городской магистратъ, въ рукахъ котораго была власть и на которомъ лежала обязанность немедленно подавить настоящее мятежное дѣло? Онъ самъ подстрекалъ мятежниковъ и радовался успѣхамъ іезуитскихъ студентовъ. Ректоръ же іезуитской академіи Китновскій, къ которому также вздумали было обратиться нѣкоторые изъ диссидентовъ, умоляя его подѣйствовать на своихъ питомцевъ — студентовъ академіи, встрѣтилъ ихъ мольбу однимъ смѣхомъ. Когда дѣло разгрома Евангелическаго сбора іезуитскими студентами было доведено до желаннаго конца, тогда ректоръ академіи Китновскій, какъ человѣкъ благоразумный и дальновидный, въ предупрежденіе возможнаго нареканія на свое заведеніе, немедленно же, какъ отъ своего имени, такъ и отъ имени всей академіи, 7 апрѣля, (№ 114), внесъ въ римско-католическую духовную консисторію формальный протестъ, въ которомъ доказывается, что академія ни въ чемъ неповинна и ни чѣмъ не участвовала въ разрушеніи „Кальвинской синагоги“. Въ какомъ же положеніи чувствовали себя въ данное время Виленскіе диссиденты Евангелическаго исповѣданія? Они были ошеломлены, убиты всѣмъ

*) Въ сочиненіи того же І. Лукашевича, въ которомъ исторія настоящаго разрушенія Виленскаго сбора передается съ нѣкоторыми дополнительными подробностями, это мѣсто объясняется такимъ образомъ, что укрывшіеся въ гробахъ проповѣдники были розысканы и спасены Михаиломъ Пузыною, который для этой цѣли принужденъ былъ разыграть роль ихъ грознаго врага. (I т., стр. 277).

случившимся; торжество ихъ враговъ римско-католиковъ въ лицѣ іезуитовъ придавило ихъ къ землѣ. Это очевидно изъ всего. Они принуждены были молчать цѣлый мѣсяць, и лишь 9 мая внесли по этому событію въ актовыя книги главнаго Литовскаго трибунала свою протестацію, а 6 августа реестръ убытковъ и отдѣльныхъ предметовъ погибшаго ихъ имущества во время разрушенія сбора. Въ настоящее время этихъ двухъ важныхъ документовъ въ актахъ главнаго Литовскаго трибунала за 1682 г., хранящихся въ Центральномъ Архивѣ, болѣе не находится; надо полагать, что чьими нибудь услужливыми руками, конечно не кальвинистовъ, они были вынуты изъ актовой книги. Разрушеніе Виленскаго сбора произвело такое же безмѣрно удручающее и тяжелое впечатлѣніе и на всѣхъ диссидентовъ Евангелическаго исповѣданія, жившихъ во всѣхъ предѣлахъ б. Рѣчи-посполитой. Положеніе ихъ правъ религіозной свободы, неприкосновенности ихъ молитвенныхъ зданій, даже личнаго имущества, въ данное время сдѣлалось столь безотраднымъ и печальнымъ, что они, даже общими усилиями, не рѣшались столь вопіющее по своей несправедливости дѣло, какъ разгромъ Виленскаго сбора, внести въ королевскій судъ, безъ сомнѣнія, заранѣе предчувствуя, что такимъ образомъ ими ничего не будетъ выиграно; они сочли болѣе цѣлесообразнымъ обратиться за правосудіемъ и защитою непосредственно лично къ самому королю Яну III-му. Король, какъ воинъ, привыкшій къ порядку, былъ возмущенъ Виленскимъ происшествіемъ, и потому отнесся весьма благосклонно къ представленной ему диссидентами жалобѣ. Въ томъ же 1682 г. онъ издалъ свой рескриптъ о назначеніи для изслѣдованія и суда по настоящему дѣлу слѣдующихъ комиссаровъ: Виленскаго епископа Александра-Михаила Котовича, воеводы и гетмана вел. княж. Литовскаго Казимира-Яна Сапѣги, Виленскаго каштеляна и польнаго гетмана вел. кн. Литовскаго Юсифа-Богуслава Служки, Троцкаго каштеляна Станислава-Викентія Бурбы, Граціанополитанскаго епископа Николая Слупскаго и Бускаго подстоля Павла изъ Бончи Сеницкаго. Но дѣйствіе этого королевскаго рескрипта осталось совершенно безсильнымъ въ теченіи трехъ слишкомъ лѣтъ; только предписаніемъ отъ 28 Мая 1685 г. на Варшавскомъ вальномъ сеймѣ этому рескрипту былъ данъ надлежащій ходъ. Назначенные вышепомянутые королевскіе комиссары съѣхались въ Вильну въ началѣ 1686 года и открыли свои дѣйствія 11 марта въ зданіи магистрата. Въ этомъ первомъ засѣданіи комиссарскаго суда предстали предъ нимъ, на основаніи жалобы диссидентовъ, по предварительно разосланнымъ позвамъ: во первыхъ Опмянскій войскій Юрій Каменскій, въ качествѣ истца (актора) Евангелическихъ сборовъ вел. кн. Литовскаго, и Мстиславскій подстолий Николай-Александръ Свенцицкій, Браславскій чашникъ Александръ

Естко и Андрей изъ Бытеня Курнатовскій, какъ сеніоры Виленскаго сбора, вмѣстѣ съ своимъ повѣреннымъ Казиміромъ Витаковскимъ, и во-вторыхъ, повѣренные отвѣтчиковъ: ректора Китновскаго и всей іезуитской академіи, магистрата, „поспольштва“ всѣхъ юриздикъ, францисканскаго и Зарѣчнаго августиніанскаго монастырей и въ заключеніе евреевъ. Въ этомъ засѣданіи повѣренный Литовскихъ Евангелическихъ сборовъ Казиміръ Витаковскій, первый произнесъ свою рѣчь, въ которой указалъ прежде всего, что нападеніе названными изъ іезуитской академіи лицами на Евангелическій сборъ и его разрушеніе учинено безъ всякой со стороны его довѣрителей причины, вопреки правамъ шляхетской вольности, вопреки постановленіямъ всякаго рода Коронныхъ и Литовскихъ конфедерацій, присягою утвержденныхъ польскими королями, и затѣмъ, изложивъ всѣ вышеприведенныя нами, ужасающія подробности о разрушеніи Виленскаго сбора, просилъ у комиссаровъ строгаго правосудія противъ виновниковъ этого дѣла. Въ отвѣтъ на эту рѣчь повѣренные отвѣтчиковъ, въ особенности іезуитской академіи и магистрата, ссылаясь на рядъ конституцій, королевскихъ привиллеій и рескриптовъ, на примѣры прошедшаго времени, представили комиссарамъ сильные доводы въ доказательство того, что разбираемое нынѣ дѣло диссидентовъ не подлежитъ ихъ суду, а подлежитъ суду королевскому, что диссиденты получили королевскій рескриптъ незаконнымъ путемъ, *ad male narrata*. Отвѣчая своимъ противникамъ, Витаковскій доказывалъ, что его довѣрители диссиденты добыли королевскій декретъ совершенно законнымъ образомъ, такъ какъ король, какъ верховное лице въ государствѣ, въ силу полноты своей власти, въ случаяхъ чрезвычайныхъ, подобныхъ настоящему, можетъ лично дать надлежащее направленіе тому или другому дѣлу, и въ подтвержденіе своей мысли представилъ не менѣе сильные доводы, опирающіеся также на цѣломъ рядѣ конституцій, на многихъ артикулахъ Литовскаго статута и примѣрахъ бывшей практики. Комиссары, выслушавъ доказательства обѣихъ сторонъ, которыя обмѣнивались своими возраженіями по нѣскольку разъ, склонились на сторону повѣреннаго диссидентовъ, не допустивъ магистрату даже апелляціи на свое рѣшеніе, постановилъ приступить къ производству слѣдствія. Слѣдствіе это началось съ того, что сами комиссары, прежде всего, лично отправились на развалины б. Евангелическаго сбора и увидали, что тамъ дѣйствительно все разрушено до основанія, что даже каменная ограда, опоясывавшая сборовыя зданія, въ нѣсколькихъ мѣстахъ, на протяженіи 12—15 сажень, пробита и опрокинута, какъ сказали имъ, таранами. Затѣмъ Опмянскій войскій Юрій Каминскій, какъ истецъ (акторъ), Андрей Курнатовскій, какъ сеніоръ Виленскаго сбора, и 15 представленныхъ диссидентами свидетелей, были приведены комиссарами къ присягѣ. Начался допросъ свидетелей.

Изъ числа этихъ свидѣтелей—трое были *евангелики*, шестеро *католики* и шестеро неизвѣстно какого вѣроисповѣданія. Замѣчательно то обстоятельство, что только свидѣтели евангелики дали на вопросы комиссаровъ обстоятельное и подробное объясненіе относительно разрушенія сбора; свидѣтели неизвѣстнаго вѣроисповѣданія выражались очень глухо и сухо; католики же, за исключеніемъ одного, отзывались совершеннымъ невѣдѣніемъ по настоящему дѣлу, дѣлая лишь одно замѣчаніе, что слышали, что сборъ разрушенъ іезуитскими студентами. Приведемъ здѣсь вкратцѣ показанія нѣкоторыхъ свидѣтелей. *Свидѣтель Станиславъ Войцеховскій*, евангеликъ, служившій въ Виленскомъ сборѣ, рассказалъ о первомъ эпизодѣ нападенія на сборъ и поруганія надъ трупами покойниковъ; на вопросы кто были нападающіе, по чьему наущенію произведено разрушеніе? отозвался незнаніемъ. Относительно забираянія и увоза вещей, замѣтилъ, что это сдѣлано тѣми, которые обозначены въ ниже слѣдующемъ списокѣ: „сапожникъ Войтехъ, который имѣлъ двѣ жены, несъ шкатулку; бочарь Варѣоломей свозилъ съ сбороваго плаца двѣ избы во францисканскую юриздику; Яковъ веревочникъ забиралъ разныя вещи; каменщикъ, живущій на углу при отцахъ францисканахъ съ сыномъ бавъщикомъ отбивалъ склепы и обдиралъ трупы; мельникъ, состоящій при королевской мельницѣ, бралъ бревна, доски и разное желѣзо и возилъ домой; старшій сынъ кузнеца Ивана, живущій въ переулкѣ между юриздикой княжны маркграфини, бралъ олово и носилъ домой; Дубонасъ, живущій на предмѣстьи предъ Рудницкой брамой, бралъ множество вещей и возилъ домой; Трусевичова видала завезенные къ бурмистру Карасю надгробные камни; къ старшинѣ Строчинскому на двухъ лошадахъ возами отправляли кирпичъ; къ бурмистру Боркиновичу возили сборовыя лавки (скамьи) и другія вещи; слуги пана Шицика отвезли колоколь къ отцамъ августиніанамъ; Петръ соленникъ, пребывающій въ каменномъ домѣ пана Качинскаго, бралъ и возилъ разныя вещи, у него и теперь находится столъ и кровать; батраки Типорайцы забрали разныя вещи, чѣмъ сами похвалялись“. *Свидѣтель Стефанъ Болговецъ*, старикъ, евангеликъ, сборовый служитель, показалъ, что былъ очевидцемъ нападенія и разрушенія сбора студентами и посольствомъ, что *сборовыя пасторы (хіежа) хотѣли откупиться, но тѣ люди, которые напали, не хотѣли брать денегъ*“ (это безъ сомнѣнія были іезуитскіе студены, дѣйствовавшіе тутъ по идеѣ). *Свидѣтель Самуилъ Пресмыцкій*, шляхтичъ Опмянскаго повѣта, евангеликъ, показалъ, что присутствовалъ при разрушеніи сбора; изъ числа расхищаемыхъ вещей видѣлъ, между прочимъ, какъ чегыре человекъ несли къ францисканамъ крестъ и колоколь. *Свидѣтель Юрій Явгелъ*, католикъ, между прочимъ,

показалъ, что сборовыми пасторами онъ былъ посланъ къ пану Голіусу*), чтобы тотъ шель въ магистратъ просить о защитѣ, и что вслѣдъ за тѣмъ онъ вмѣстѣ съ тѣми же пасторами отправился къ францисканамъ **). По выслушаніи всѣхъ вышеприведенныхъ свидѣтелдй комиссары издали 2 апрѣля 1686 г. свой декретъ слѣдующаго содержанія: 1) Двухъ студентовъ іезуитской академіи Юсифа Рыкачевскаго и Ивана Зуплу и двухъ мѣщанъ—кузнеца Андрея Голеневскаго и кожевника Войтеха Жука, какъ главныхъ зачинщиковъ, казнить смертію, а за неявкою въ судъ осудить на изгнаніе; 2) относительно ректора іезуитской академіи Петра Китновскаго, какъ особы духовной, подлежащей духовному суду, противъ котораго и слѣдствіемъ ничего необнаружено, наложить вѣчное молчаніе; 3) членамъ магистрата предписать привести присягу въ томъ, что они не были причиною нападенія на сборъ, своего согласія на это не изъявляли, кто былъ главнымъ зачинщикомъ въ этомъ дѣлѣ—не знаютъ, въ совѣщаніе съ студентами въ данномъ случаѣ не входили и въ разсматриваемое время возмущенія укротить не могли; 4) предложить францисканскому и Зарѣчному августиніанскому монастырямъ возвратить диссидентамъ Евангелическаго сбора крестъ и колокола въ трехдневный срокъ; 5) относительно отдѣльныхъ предметовъ, расхищенныхъ при разрушеніи сбора, какъ то золота, серебра, украшеній, денежныхъ суммъ, документовъ и проч., предоставить диссидентамъ право вчинанія иска въ каждомъ отдѣльномъ случаѣ при обнаруженіи похищеннаго имущества; 6) позволить диссидентамъ Евангелическаго исповѣданія возстановленіе сбора на старомъ мѣстѣ***), обезпечить безопасность отправленія ихъ богослуженія, и подтвердить права ихъ религіозной свободы, и, наконецъ, 7) для того, чтобы на будущее время не могли болѣе повторяться подобныя, выходящія изъ ряда, незаконныя дѣянія, наложить на весь городъ, на зачинщиковъ и по-

*) Іоаннь Голіусъ, сеніоръ Виленскаго сбора. (см. настоящій XII т. актовъ, стр. 475).

**) І. Лукашевичъ поясняетъ, что Михайил Пузына, спасшій жизнь укrywшихся въ гробахъ пасторовъ, для безопасности, препроводилъ ихъ въ ближайшій францисканскій монастырь. (I т., стр. 278).

***) Въ вышепомянутомъ сочиненіи І. Лукашевича относительно настоящаго пункта замѣчено (I т., стр. 283), что при этомъ комиссарами былъ присовокупленъ еще одинъ пунктъ, невошедшій въ формальный ихъ декретъ, а именно, чтобы новосооружаемый Евангелическій сборъ *внимательною своею не походилъ на святиню и не имѣлъ креста*. Такая прибавка со стороны комиссаровъ, которые, по увѣренію Лукашевича, всѣ были католиками, не можетъ показаться невѣроятною, если вспомнимъ, что римско-католическія духовныя лица даже въ официальныхъ своихъ бумагахъ называли Евангелическую церковь *синагогою*, что тоже—*еврейскою школою* (см. въ настоящемъ XII т. актовъ стр. 475 и 486,— „synagoga Calvinistica“).

собниковъ, заруку въ 3000 червонныхъ золотыхъ. Этотъ комиссарскій декретъ былъ утвержденъ королемъ Яномъ III-мъ въ 1688 г. 22 апрѣля (№ 119).

Въ третѣихъ, предъ нами еще рѣшеніе высшей судебной инстанціи главнаго Литовскаго трибунала отъ 17 іюля 1684 г. (№ 115), состоявшееся по дѣлу варварскаго истязанія Троцкимъ подстоліемъ Фердинандомъ съ двумя сыновьями и Троцкимъ городничимъ Павломъ Рорами въ г. Вильнѣ управляющаго („дозорцы и завѣдовцы“) дворцомъ и юриздикою конюшанки вел. княж. Литовскаго княжны Радивиловны, маркграфини Бранденбургской, 80-ти лѣтняго старика, *кальвиниста Станислава Славинскаго*. Дѣло это представляется на столько интереснымъ, что мы находимъ полезнымъ передать его содержаніе со всѣми главнѣйшими его подробностями. Роры эти, изъ коихъ первый уже нѣсколько разъ судился за насилія и былъ осужденъ на баницію, съ давняго времени питали ненависть къ старику Славинскому; причиною, усугубившею эту ненависть въ послѣднее время, послужила во-первыхъ какая-то „пасквиль“, будто бы написанный сыномъ Славинскаго на сыновей Фердинанда Рора, и во-вторыхъ просьба самого Славинскаго къ Павлу Рору, чтобы онъ допросилъ своихъ людей относительно 26 юфтяныхъ кожъ, которыя въ бытность его, Рора, во дворцѣ княжны Радивиловны были здѣсь украдены. Роры порѣшили, наконецъ, устроить надъ ненавистнымъ имъ старикомъ примѣрную мѣсть. Для этой цѣли они составили шайку людей, частью изъ своей собственной прислуги, частью изъ городской голи, пригласивъ къ участию въ ней и студентовъ іезуитской академіи; шайка была вооружена по военному, саблями, ружьями и дубинами. 24 іюня 1684 г. Роры съ этою шайкою устроили засаду за городской стѣною, у Виленской браны, залегши во рву. Когда старикъ Славинскій, одѣвшись по праздничному, въ этотъ день, утромъ, вмѣстѣ съ сыномъ своимъ отправлялся изъ дворца этимъ путемъ въ церковь, въ Евангелическую часовню, — „капицу“ (стр. 499) *), находящуюся на Сборовомъ плацу, вовсе недумая и ни мало не предвидя грозящей ему опасности, и уже приблизился къ Виленской бранѣ, тогда люди притаившейся шайки выскочили изъ своей за-

*) Виленскій Евангелическій сборъ, до основанія разрушенный студентами іезуитской академіи 2—3 Апрѣля 1682 г., какъ мы видѣли выше изъ комиссарскаго опредѣленія по этому дѣлу (№ 116), лежалъ въ развалинахъ еще 2 апрѣля 1686 г., когда это опредѣленіе состоялось, да и кромѣ того возобновленіе его не могло послѣдовать ранѣе 22 апрѣля 1688 г., когда это опредѣленіе было утверждено королевскимъ рескриптомъ. Помянутая здѣсь часовня, — „капица“, слѣдуетъ полагать, было временное сооруженіе на „Сборовомъ плацу“, возлѣ развалинъ стараго сбора. Изъ настоящаго акта мы видимъ, что въ часовню эту 24 іюня 1684 г. приходили на богослуженіе многія „пани матроны“, въ томъ числѣ Сесинова, Порембская и Пашковская, а также „пань“ — Голіусъ, Гестко — патронующій въ трибуналѣ, Буковскій и др.

сады и моментально окружили его со всѣхъ сторонъ. Сынъ Славинскаго, вѣроятно сразу догадавшись, въ чемъ тутъ дѣло, бросился бѣжать; безуспѣшно преслѣдовавшіе его нѣкоторые участники шайки сдѣлали по немъ выстрѣлъ, который, къ счастью, миновалъ его. За то вся ярость шайки теперь обрушилась на отца его. Сыновья Фердинанда Рора первые, схвативъ его сзади за волосы, со словами: „это мы, борода!“, свалили на землю. Въ этотъ же моментъ посыпались на него палочные удары съ четырехъ сторонъ. Его били жестоко, звѣрски, безъ отдыха и счету, до тѣхъ поръ, пока онъ не пересталъ издавать звуки и казался мертвымъ; ударами палокъ была исполосована вся его спина съ головы до ногъ, даже кости были „перебиты“. Для большаго опозоренія несчастнаго старца, ему саблею отгрѣзали бороду у самого тѣла, которую засунули ему же за пазуху, залили ротъ смолою и вымазали ею всю одежду его; соболью же шапку, саблю и находящіяся при немъ деньги забрали съ собой. Удаляясь отъ своей жертвы, которую Роры почитали мертвою, они произнесли угрозу, что неминуемому преслѣдованію, даже смерти подвергнется тотъ, кто осмѣлится донести объ этомъ происшествіи суду или выказать въ этомъ дѣлѣ свое заступничество. Здѣсь необходимо упомянуть, что въ первыя минуты, когда началось это варварское истязаніе, и когда старикъ Славинскій началъ громко кричать и звать къ себѣ на помощь, жена его, Екатерина Звѣровская, также уже старушка, услышавши этотъ крикъ, прибѣжала на мѣсто происшествія и пыталась заступиться за своего мужа, тогда и на нее посыпались палочные удары изувѣровъ, такъ что она пала на землю полумертвою. На крики и шумъ, происходившіе въ этомъ мѣстѣ, прибѣжали и многіе посторонніе люди. Изъ нихъ двѣ женщины подошли къ лежащему уже безъ движенія Славинскому и вздумали было приподнять его, но и онѣ получили по палочному удару, съ требованіемъ удалиться и не въ свое дѣло не вмѣшиваться. Побуждаемый чувствомъ христіанскаго человѣколюбія, выступилъ впередъ также офицеръ—поручикъ,—„нѣмецъ-влохъ“, Петръ Бертъ и сталъ просить истязателей не убивать старика, но изъ толпы на него грозно прикрикнули: „поди ты себѣ, нѣмецъ, прочь, а то и съ тобой тоже будетъ!“, и онъ, безоружный, долженъ былъ ретироваться. Нѣкто Семень Лиховскій изъ ближайшаго дома пана Шрейтера, по чувству человѣколюбія и уступая мольбамъ очнувшейся и пришедшей въ себя старухи Славинской, послалъ съ своимъ человѣкомъ коляску, въ которую, не безъ страха со стороны нераспешшихся еще всѣхъ участниковъ разбойничьей шайки, былъ уложенъ полумертвый страдалецъ Славинскій и отвезенъ во дворецъ княжны Радивиловны. Когда вѣсть объ этомъ происшествіи дошла до трибунала, который въ данное время засѣдалъ въ Вильнѣ, то симъ послѣднимъ, на основаніи

донесенія и самого потерпѣвшаго Славинскаго, немедленно было возбуждено дѣло противъ Роровъ. Для выясненія обстоятельствъ этого дѣла изъ числа трибунальныхъ судей четверо сановниковъ были назначены для производства слѣдствія на мѣстѣ происшествія. Слѣдователи-судьи объѣхали верхомъ всю околицу, расположенную близъ мѣста происшествія; они заѣзжали въ каждый дворъ и домъ и опрашивали ихъ обитателей. Интересно, что одни изъ этихъ обитателей, состоящіе въ какой нибудь зависимости отъ пановъ Роровъ, завидѣвъ приближающихся слѣдователей и понявъ цѣль ихъ посѣщенія, прятались, не выходя имъ на встрѣчу; другіе на предлагаемые вопросы отвѣчали глухо или просто отзывались невѣдѣніемъ, опасаясь Роровыхъ угрозъ; но большая часть допрашиваемыхъ дала однако весьма обстоятельныя и подробныя показанія, которыя не оставляли ни малѣйшаго сомнѣнія въ виновности Роровъ въ приписываемомъ имъ преступленіи. Усиліями и заботами друзей возвращенный къ сознанию, еще не совсѣмъ убитый, старецъ Славинскій имѣлъ на столько силъ, что съ своей стороны могъ рассказать слѣдователямъ все съ нимъ случившееся до момента потери сознания. Слѣдствіе было закончено 22 іюля. Трибуналь приступилъ къ разсмотрѣнію дѣла. Какъ ни усиливался адвокатъ Роровъ доказывать, что его довѣрители вовсе неповинны въ приписываемомъ имъ преступленіи, что они нигдѣ, никогда Славинскаго не били, какъ ни хлопотали объ этомъ и самые обвиняемые, подбрасывая суду записки, въ которыхъ съ непостижимою дерзостію и безстыдствомъ клялись именемъ Всевышняго Бога въ своей невинности, но цѣлая масса фактовъ, добытыхъ слѣдствіемъ, и многіе другіе вѣскіе доводы, представленные суду повѣреннымъ потерпѣвшаго, неопровержимо говорили о противоположномъ, т. е. объ ихъ виновности; и потому трибунальный судъ, ни мало не колеблясь, постановилъ по этому дѣлу слѣдующее, весьма внушительное рѣшеніе: Обвиняемыхъ—Фердинанда съ сыновьями Иваномъ и Томою и Павла Роровъ, и ихъ главныхъ сообщниковъ Семена Врещевскаго, Якова и Гавріила Ваневичей, казнить смертію чрезъ усѣченіе головы, а такъ какъ они, будучи позванными, не явились въ судъ, то осудить ихъ на изгнаніе и поимку, и взыскать на ихъ имущество 140 копъ гр. литов. въ пользу судъ и 1680 польскихъ золотыхъ въ пользу потерпѣвшаго Славинскаго за понесенные имъ убытки и безчестіе.

Изъ документовъ настоящаго втораго отдѣла достойны еще особеннаго вниманія слѣдующіе два.

Первый изъ нихъ—упоминальный листъ короля Яна-Казимира къ Новгородскому магистрату. Въ листѣ этомъ отъ 17 іюня 1662 г. (№ 108) король пишетъ, что князь Радивиль—конюшій вел. кн. Литовскаго, донесъ ему письменно отъ 29

мая, изъ Королевца, о нападеніи, учиненномъ въ недавнее время іезуитскими студентами и мѣщанами въ городѣ Новогородкѣ на тамошній Евангелическойій сборъ, при каковомъ нападеніи не мало нанесено вреда какъ постройкамъ сбора, такъ и его имуществу. Короля сильно печалить, когда ему приходится слышать о подобныхъ насиліяхъ, которыми попираются и нарушаются государствомъ предоставленныя и клятвами королей подтвержденныя права Евангелической церкви на вѣроисповѣдную ея свободу и неприкосновенность ея имущества, и потому онъ напоминаетъ магистрату, чтобы имъ безотложно были приняты мѣры къ вознагражденію всѣхъ убытковъ, понесенныхъ евангеликами при произведенномъ нападеніи на ихъ сборъ; въ противномъ случаѣ онъ грозитъ магистрату выслать своихъ комиссаровъ, которые разслѣдуютъ дѣло и на виновныхъ наложатъ такое наказаніе, чтобы на будущее время навсегда положить конецъ подобнымъ насиліямъ и своеволію.

Второй документъ заключаетъ въ себѣ продажную запись, данную 16 марта 1672 г. (№ 109) старѣйшинами Литовскихъ Евангелическихъ сборовъ Ковенскому чашнику Ивану-Мальхеру Бѣлевичу на жмудское имѣніе Шидлово. Богатое имѣніе это было записано Шидловскому Евангелическому сбору Софією Пошувенскою Миткевичовною, женою королевскаго маршалка Марка Внучки. Въ 1669 г. вдругъ жмудскій епископъ Казиміръ Паць возбудилъ противъ этого сбора уголовное дѣло, въ которомъ послѣдній обвинялся *въ стрѣляніи въ католическій крестъ* („o postrzelenie krucyfixa“). Дѣло это завершилось сеймовымъ королевскимъ декретомъ, даннымъ въ Краковѣ 5 ноября 1669 г. Условія этого декрета были безмѣрно тяжки для Шидловскаго сбора. На основаніи этого декрета сборъ подвергался закрытію, имѣніе его Шидлово конфискаціи, а три проповѣдника его съ нѣсколькими подданными осуждались на смертную казнь. Для предупрежденія такой неожиданной и неминуемой бѣды, старѣйшины Литовскихъ Евангелическихъ сборовъ два раза совѣщались, сперва въ Кейданахъ, а затѣмъ на Виленскомъ сѣздѣ въ 1671 году. Результатомъ этихъ совѣщаній было то, что они обратились къ вышепомянутому Ковенскому чашнику Ивану-Мальхеру Бѣлевичу, умоляя его принять на себя роль заступника и примирителя ихъ съ епископомъ Пацомъ, для каковой цѣли они предложили ему купить имѣніе Шидлово со всѣми прочими фондушевыми землями Шидловскаго сбора. Бѣлевичъ склонился на эту просьбу. Хотя взятая имъ на себя роль стоила ему, какъ замѣчается въ актѣ, много труда, траты здоровья и матеріальныхъ убытковъ, но цѣли своей онъ достигъ: желаемое примиреніе состоялось. Огромная по тогдашнему времени денежная сумма въ 12,000 польскихъ злотыхъ, уплаченная имъ епископу Папу, сдѣлала то, что суровыя условія сеймоваго королевскаго декрета не были примѣнены къ

дѣлу: Шидловскій Евангелическій сборъ остался въ прежней своей неприкосновенности, имѣніе Шидлово было изъято отъ конфискаціи, а три Евангелическіе проповѣдника вмѣстѣ съ нѣсколькими подданными освобождены отъ смертной казни. Имѣніе Шидлово было продано Бѣлевичу за ту самую сумму, которую онъ внесъ епископу Пацу.

III.

Въ настоящемъ третьемъ и послѣднемъ отдѣлѣ напечатано 14 духовныхъ завѣщаній, подъ №№ 123—136.

Духовныя завѣщанія принадлежатъ къ тому роду документовъ, которые въ научномъ отношеніи представляютъ большой интересъ. Въ документахъ этихъ излагается все міросозерцаніе, лучшія, завѣтнѣйшія желанія человѣка, готовящагося перейти изъ міра временнаго въ предѣлы другой, вѣчной жизни. Въ этомъ отношеніи особенно интересными являются духовныя завѣщанія лицъ давноинувшаго времени, и тѣмъ въ большей степеніи, чѣмъ болѣе выдающееся и высокое общественное положеніе занимали эти лица. Въ старину, когда высшіе интересы жизни, занятіе науками, литературою, художествами и т. под., почти совершенно отсутствовали, будучи достояніемъ лишь рѣдкихъ избранниковъ, люди массы жили самою простою и несложною жизнью; всѣ главнѣйшіе ихъ интересы сосредоточивались, съ одной стороны, на удовлетвореніи религіозныхъ своихъ потребностей, а съ другой—на расширеніи матеріальнаго своего благосостоянія. Эти двѣ стороны жизни почти исключительно только и выступаютъ въ духовныхъ завѣщаніяхъ стараго времени, но выступаютъ почти всегда съ чрезвычайною подробностію и рельефностію, сообщая намъ множество драгоцѣнныхъ фактовъ изъ религіозной жизни и знакомя насъ съ строемъ и полнотою экономической жизни, съ внутреннимъ бытомъ и юридическою стороною при распредѣленіи своего состоянія завѣщателемъ между своими наслѣдниками, и т. под.

Послѣ этого общаго замѣчанія, возвращаясь къ вышеприведеннымъ духовнымъ завѣщаніямъ, мы должны отмѣтить, что изъ нихъ 6 принадлежитъ лицамъ древне-православнаго вѣроисповѣданія (№№ 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129), 3 лицамъ—униатскаго (130, 135, 136), 1 лицу—евангелическаго и 4 лицамъ—римско-католическаго (131, 132, 133 и 134).

Духовныя завѣщанія первой группы представляютъ интересъ особенный; они служатъ доказательствомъ, что въ половинѣ XVII столѣтія многія древнія богатія

фамиліи въ вел. княж. Литовскомъ пребывали еще вѣрными завѣтамъ древней Православной церкви, не смотря на всѣ гоненія, которымъ она уже болѣе полвѣка была подвергнута со стороны своихъ непримиримыхъ враговъ—римско-католицизма и униі; изъ нихъ мы усматриваемъ, что представители древнихъ православныхъ родовъ въ нѣкоторыхъ случаяхъ выражали чрезвычайную свою заботливость о сохраненіи и утвержденіи въ преемникахъ своихъ въ эту, какъ они часто выражаются, пору религиозной шаткости, тѣхъ же чувствъ глубокой любви и преданности къ вѣрѣ своихъ отцовъ; но ближайшимъ образомъ, завѣщатели сами доказываютъ эту любовь къ праотцовской старинѣ на практикѣ; они поручаютъ наслѣдникамъ своимъ похоронить смертныя останки ихъ въ православныхъ святыняхъ—церквахъ или монастыряхъ, записываютъ имъ нерѣдко богатые вклады, обезпечиваютъ ихъ средствами для будущаго существованія, надѣляя землей, ругой и т. под. Приведемъ здѣсь краткое содержаніе разсматриваемыхъ нами шести документовъ.

(№ 123). Помѣщикъ Троцкаго воеводства и повѣта Иванъ Ивановичъ Бака, памятуя о тлѣнности и непостоянствѣ настоящаго міра, вспоминая евангельскія слова Сына Божія: „чуйте, бо не вѣдаете часу и години пристыя смерти“, а также принимая себѣ и то „за науку съ письма светого, яко о томъ свѣтчить у книгахъ Езяаша пророка, у капитулѣ тридцать осмой, ижъ Езяашъ пророкъ Божій пришлоъ до короля Іудскаго, до Езехіаша, и мовиль ему тые слова: ото умрешъ, а росправъ домъ свой“, 4 фев. 1612 г. составилъ духовное свое завѣщаніе*), въ которомъ дѣлаетъ распоряженіе: когда придетъ часъ кончины его, похоронить „грѣшное тѣло его учтиве, на монастырю светое Пречистое въ Троцкахъ**), противъ звоницы, въ каплицѣ его, при тѣлѣ небоицы малжонки его“; четыремъ сыновьямъ своимъ Бакамъ отдаетъ слѣдующія свои имѣнія: Василию Ягеляны съ отдѣльными грунтами имѣній Стравеникъ и Шалянь, Ивану—Стравеники, Юрію—Шаляны и Ѳедору—Угольники; незамужнюю дочь его Анну должны обезпечить братья ея приданымъ въ 300 копъ гр.; замужнимъ дочерямъ своимъ, Григорьевой Терлецкой и Полоніи Вижовской, а также сестрѣ своей Ав-

*) Завѣщаніе это составлено на рускомъ языкѣ, какъ видно и изъ самыхъ выписокъ, приведенныхъ здѣсь дословно.

**) Монастырь этотъ былъ учрежденъ при церкви Рождества Пресвятыя Богородицы. Изъ актовъ, изданныхъ Семеновымъ и Виленской Комиссіей для разбора древнихъ актовъ а также изъ Археографическаго Сборника видно, что въ старину въ Троцахъ существовало пять церквей: Рождества „Пречистая“ Богородицы, Рождества Христова, Воскресенія Христова, святаго Николая и св. Георгия. Отъ этихъ древнихъ святынь въ г. Троцахъ въ настоящее время уцѣлѣла только одна память. До 1862 г. православные Троцкіе жители принуждены были молиться въ частномъ домѣ. Только съ этого времени для нихъ сооружена новая, небольшая каменная церковь.

доть Сепянской оставляетъ маленькіе денежныя и вещевыя подарки. Въ заключеніе всего онъ обязываетъ сыновей своихъ давать „на церковь, на монастырь святое Пречистое Троцкій, гдѣ тѣло его грѣшное поховано будетъ, на каждый годъ“, съ имѣнія Стравеникъ по 2 копы грошей и 2 бочки ржи, и съ имѣнія Шиланъ, Угольниковъ и Ягелянъ по копѣ гр. и бочкѣ ржи, а „часъ выданья тымъ пѣнеземъ и житиу о Покровѣ Пречистое Богородицы маєтъ быти вѣчно“; сверхъ того сыновья его „тую церковь Божию оправовати маютъ, кгдабы того потреба оказовала, для впелякихъ припадковъ отъ содранья вятровъ, а по смерти ихъ потомство ихъ также заховати маютъ. А хтобы тому постановенью моему досытъ чинити не хотѣлъ, тогда я тое беру на справедливый розсудокъ Пана Бога всемогущаго на страшномъ судѣ“.

(124).. Жена Виленскаго подкоморія Мальхера Шемета, Варвара, урожденная вняжна Огинская, „принимая во вниманіе неизвѣстность смертнаго часа, и лѣта старости своей, а также и то, чтобы по смерти ея между внуками—наслѣдниками ея не произошло ссоръ изъ-за имѣній, ею оставляемыхъ“, выдаетъ 20 апр. 1654 г. свой „тестаментъ“, по которому тѣло ея имѣеть быть похоронено въ имѣніи брата ея, Троцкаго тивуна Самуила Огинскаго, въ Кронской церкви, въ фамильной часовнѣ Огинскихъ, гдѣ покоится и тѣло ея дочери Полоніи, жены Минскаго подкоморія Кавечинскаго; похоронная церемонія должна быть выполнена по обряду „церкви Божіей стариннаго греческаго благочестія, не въ уни состоящей“ (т. е. Православной); на вѣчный поминъ ея души и души ея дочери Полоніи Кронскому монастырю предназначается сумма въ 3,000 пол. злотыхъ; вышепомянутымъ внукамъ ея отписываются имѣнія и села: Вепрь, Девялтово, Милошуны, Жизново, Цешейки, Старинки, фольварокъ Борель. Завѣщательница построила въ Новгородскомъ воеводствѣ двѣ церкви—Новоеленскую и Желѣзницкую, и надѣлила ихъ фундушами; на внуковъ своихъ она возлагаетъ обязательство не касаться этихъ фундушей, „не вводитъ въ эти церкви уни и никакого инаго богослуженія“, и, для большей охранности ихъ, отдать подъ защиту и покровительство Виленскаго Православнаго Свято-Духова монастыря. Въ заключеніе всего она разсчитываетъ, что наслѣдниками ея вполне будутъ уважены тѣ права и льготы, которыя ею предоставлены нѣкоторымъ лицамъ изъ ея вѣрной прислуги.

(№ 125). Помѣщикъ Кіевскаго воеводства, имѣнія Ласиковъ, Адамъ Маркевичъ, „унося здоровье свое изъ тѣхъ краевъ по причинѣ небезопасности отъ Запорожскихъ казаковъ и бунтовщиковъ хлоповъ, которые, забывъ страхъ Божій, дѣлають нападенія на государство его королевской милости—Королю и Бел. Князъ

Литовское“, со всѣмъ имуществомъ переѣхалъ въ Кричовскій округъ, Мстиславскаго воеводства, въ Вородзково—имѣніе брата своего Марка Маркевича. Посѣщенный здѣсь болѣзнію, онъ, въ виду того, что всякая вещь, которая не затвержена письмомъ, скоро сглаживается изъ людской памяти и приходитъ въ забвеніе, объясненная же письмомъ остается въ человѣческой памяти на будущія времена“, составилъ духовное завѣщаніе, подписанное имъ 16 янв. 1653 г. Въ завѣщаніи этомъ онъ дѣлаетъ распоряженіе, чтобы послѣ наступленія смертнаго часа, тѣло его было похоронено первоначально въ Топичевскомъ монастырѣ, находящемся близъ г. Мстислава, „съ соблюденіемъ надлежащихъ церемоній, благочестивыми монахами Топичевского монастыря, не въ уніи пребывающими, по обряду греко-русскаго исповѣданія Восточной апостольской церкви“, а затѣмъ, когда Господь водворитъ вполнѣ спокойныя времена, препровождено р. Сожею или зимнею дорогою для постоянного погребенія въ Кіевскій Межигорскій монастырь; Топичевскому, Межигорскому и многимъ другимъ монастырямъ и церквамъ записываетъ денежные вклады, въ общей сложности простирающіеся почти до 4,000 золотыхъ, наслѣдникамъ же своимъ отписываетъ, а именно: родному брату своему Марку Маркевичу село Заревъ въ Овруцкомъ староствѣ и денежную сумму въ 20,000 золотыхъ, въ которой Русскимъ воеводою княземъ Іереміемъ Вишневецкимъ были заложены ему три села въ Кіевскомъ воеводствѣ—Толкачевка и Большая и Малая Дѣвицы; племяннику своему (братанку) Стефану Маркевичу отдаетъ имѣніе Заревъ, съ двумя заставными суммами—Печерскаго монастыря на 3,000 золот., на селахъ Гаврилковѣ и Лабенкѣ, и вышепомянутаго князя Вишневецкаго, на мѣстечкѣ его Монастырищѣ; кромѣ того, оба наслѣдника имѣютъ получить изъ Межигорскаго монастыря сумму въ 4,000 золот., которая вмѣстѣ съ 22 волами при отъѣздѣ завѣщателя изъ Кіевскихъ краевъ отдана ему на сохраненіе; тѣмъ же лицамъ, а равно другому племяннику завѣщателя Павлу Маркевичу, отказывается все движимое его имущество въ золотѣ, серебрѣ, драгоценныхъ вещахъ и дорогой одеждѣ, которое здѣсь подробно перечислено.

(№ 126). Троцкій тивунъ и королевскій дворянинъ Самуиль-Левъ Огинскій *) потомокъ славнаго древняго рода князей Огинскихъ, извѣстнѣйшихъ въ Литвѣ православныхъ фундаторовъ, начинаетъ свое завѣщаніе, составленное имъ 20-го октября 1654 г., высокимъ краснорѣчіемъ о томъ, что земное призваніе человѣка

*) Основатель и фундаторъ, вмѣстѣ съ женою своею Софьею Яновною Бѣлевичовною, извѣстнаго православнаго Марковскаго монастыря, подъ г. Витебскомъ (фундушевая его записъ отъ 6-го августа 1642 г., см. XI т. Актовъ Вилен. Археологической Коммисіи, стр. 228).

служить Богу, отечеству и оставаться вѣрнымъ традиціямъ своего рода; замѣтивъ затѣмъ, что онъ „родился отъ родителей старинной братской религіи и всегда былъ добрымъ и справедливымъ католикомъ“ (katholikiem), просить, чтобы по смерти его тѣло его было похоронено православнымъ духовенствомъ „по русскому обряду“ въ его Кронской церкви, въ склепѣ, гдѣ покоятся его родители, и надъ его гробомъ былъ поставленъ памятникъ, имъ самимъ заготовленный въ г. Королевцѣ. На поминъ души своей отказываетъ Кронскому монастырю 1500 злот., и по 500 злотыхъ монастырямъ въ Вильнѣ, Еввѣ, Минскѣ, Полоцкѣ и Марковѣ, каковыя монастыри обязываются выслать своихъ депутатовъ ко дню его погребенія. Обширное и богатое недвижимое свое имущество распределяетъ такимъ образомъ: изъ *Русскихъ* своихъ имѣній, лежащихъ въ Витебскомъ и Минскомъ воеводствахъ, Лезну, съ фольваркомъ Малькономъ, съ Крожскою частью, Лезневскій дворъ, мѣстечко Лезво и Карасно отдаетъ старшему сыну своему, Витебскому подкоморію, Семену-Карлу Огинскому, а Микулинъ съ фольваркомъ Шаврунками, Бакшты или Дукораль и еще Кропивницу съ фольваркомъ Теляками въ Волковыскомъ повѣтѣ дарить второму своему сыну, Волковыскому хоружему, Ивану Огинскому; изъ имѣній же *Литовскихъ*, лежащихъ между Ковной и Вильной, въ Ковенскомъ повѣтѣ: Осинты предоставляетъ Ивану Огинскому, а Кошаны и фольварки Мешловичи и Яхнишки съ Кронскимъ селомъ Меганами, Возгинольскій фольварокъ Войгово и, въ заключеніе, самое главное, родовое свое имѣніе Крони, дарить Семену-Карлу Огинскому. Этотъ послѣдній богатый даръ дѣлается старшему наслѣднику съ тѣмъ непремѣннымъ условіемъ, „чтобы онъ, какъ говоритъ завѣщатель, не отступая отъ старинной своей греческой вѣры, но твердо въ ней пребывая, охраняя фундаціи родителей нашихъ и отдѣльно мною упроченныя соблюдая такъ, чтобы чрезъ это не порадовался ни одинъ нашъ непріятель, что не трудно въ эти времена, и, сохрани Боже, чтобы въ вѣрѣ своей не сдѣлалъ какой-нибудь отмѣны, чрезъ что какъ тѣла родителей моихъ, такъ и наши долженствовали бы быть выброшенными вонъ, чего, дай Богъ, никому не дожидаться“; но если бы случилось, что онъ, старшій сынъ завѣщателя, „вслѣдствіе какого-либо наказанія Господня, отступилъ бы отъ своей вѣры, гоняясь за мамонной этого свѣта, переѣхалъ ее на римскую или иную какую“, или пожелалъ Крони вмѣстѣ съ мѣстечкомъ продать, то продажа эта должна быть учинена брату его Ивану Огинскому, и отнюдь не другому кому-либо, подъ зарукою въ 30,000 злотыхъ. Если же Семень-Карлъ Огинскій, не продавая этого имѣнія, отступилъ бы отъ своей религіи, то Иванъ Огинскій получаетъ право и долженъ взять это имѣніе себѣ *завѣдомъ*, т. е. путемъ силы. Сверхъ вышесказаннаго Семену-Карлу и Ивану Огинскимъ записываются, первому каменный домъ въ г. Вильнѣ, возлѣ Св.

Дукова монастыря, и долговая сумма въ 3,000 злот. отъ гетмана вел. княж. Лит., а второму каменный домъ въ г. Ковнѣ; дѣлаются небольшія записи и другимъ родственникамъ завѣщателя; многочисленная прислуга его, кромѣ денежнаго вознагражденія, вся отпускается на свободу.

(№ 127) Жена Михайла Зеновича, Полонія, уроженная Огинская — Троцкая подкоморянка, лишившись мужа въ тяжелую годину войны съ Москвою и въ безотрадномъ своемъ вдовьемъ положеніи будучи еще огорчаема и обижаема племянниками своими (сыновьями брата покойнаго своего мужа), Опшянскимъ маршалкомъ Иваномъ Владиславомъ, Вилькомирскимъ подсудкомъ Станиславомъ и Виленскимъ войскимъ Юріемъ Зеновичами, которые безправно завладѣли тремя ея имѣніями Козловскомъ, Островомъ и Судервами, а равнымъ образомъ не считывая на прочность своего здоровья, положила составить духовное свое завѣщаніе, которое и подписала 15 іюня 1657 г. Въ завѣщаніи этомъ она высказываетъ свое желаніе, чтобы по смерти тѣло ея было похоронено въ имѣніи сына ея Троцкаго воеводича Иеронима Паца, въ Маньковской церкви, „ею уфундованой и въ греческой благочестивой вѣрѣ Успенія Преподобной Дѣвы пребывающей“; погребеніе ея тѣла должно быть совершено четырьмя православными монахами, приглашенными изъ Виленскаго Свято-Духова и Касутскаго монастырей, въ соучастіи съ бѣлымъ духовенствомъ; на поминъ души своей отказываетъ небольшія денежные суммы церквамъ Маньковской, Виленской Св.-Духовской, Тородской, Мядельской и Сурдепкой *). Недвижимое имущество свое распредѣляетъ такимъ образомъ: сыну своему Троцкому воеводичу Иерониму Пацу предоставляетъ имѣнія—Маньковичи, Островъ, Судервы и плацъ въ г. Вильнѣ; Троцкому каштеляну Александру и его сыну Марціану Огинскимъ даритъ имѣніе Козловскъ; Троцкому тивуну Самуилу Огинскому отдаетъ имѣніе Потовъ. Вѣрную прислугу свою награждаетъ деньгами и отпускаетъ на волю.

*) Церковь эта съ сохранившимся при ней до настоящаго времени православнымъ монастыремъ находится въ мѣстечкѣ Сурдекахъ, Ковен. губерніи, Поневѣжскаго уѣзда, въ 15 верстахъ отъ уѣзднаго г. Поневѣжа. 15 августа въ ней бываетъ престольный праздникъ *Успенія Пресвятыя Богородицы*. Замѣчательно то обстоятельство, что церковь эта и монастырь по какой-то неизвѣстной намъ причинѣ пользуется особеннымъ расположеніемъ *Рижскихъ русскихъ купцовъ* и даже, какъ намъ передаютъ, многихъ лицъ неправославнаго вѣроисповѣданія, католиковъ, протестантовъ дѣльныхъ двухъ губерній—Курляндской и Лифляндской, и потому главными богомольцами въ этотъ праздникъ являются сюда именно *рижскіе русскіе купцы*, которые пріѣзжаютъ сюда на этотъ день невѣдко съ цѣлыми семействами. Щедрымъ приношеніямъ этихъ пріѣзжихъ изъ далека гостей главнымъ образомъ и обязана Сурдеская церковь и монастырь своимъ сохраненіемъ и существованіемъ въ настоящее время.

(№ 129). Господаровна Молдаванскихъ земель Марія, жена князя Януша Радивила—воеводы Виленскаго, великаго гетмана вел. княж. Литовскаго, старосты Казимірскаго и проч., будучи подвержена болѣзни и желая распорядиться о дѣлахъ своихъ въ данное „несчастное для Рѣчи-посполитой время“ (Московская война), выдаетъ отъ 29 ноября 1865 г. свое духовное завѣщаніе. Въ завѣщаніи этомъ она проситъ, чтобы, по наступленіи смерти ея, къ погребенію ея были приглашены ея отецъ, Молдавскій господарь, сестра Роксанда Хмѣльницкая, и затѣмъ похороны ея произведены „по обряду греческой религіи послушанія Константинопольскаго патріарха въ церкви Святаго Духа, въ Вильнѣ находящейся“. Изъ суммы 600,000 пол. злот., записанной ей въ вѣно мужемъ ея княземъ Янушемъ Радивиломъ и обезпеченной на имѣніяхъ его Заблудовѣ и Вѣлицѣ, 200,000 злот. возвращаетъ Виленскому Свято-Духовскому монастырю, у котораго ею были взяты эти деньги по облигаціонному документу; 150,000 злот. записываетъ Заблудовскому монастырю, на существующую при немъ школу, и двумъ Виленскимъ монастырямъ—мужскому и женскому при церкви Святаго Духа; 100,000 злот. предназначаетъ на школу и коллегіумъ въ г. Слуцкѣ; остальную часть 150,000 злот. распредѣляетъ между различными монастырями и церквями; церковную утварь своей домовою церквя раздѣляетъ по поламъ между Виленскимъ Св.-Духовымъ и Слуцкимъ монастырями. Въ заключеніе обширное свое движимое имущество въ золотѣ, серебрѣ, украшеніяхъ, дорогихъ одеждахъ, равно какъ и разные денежные документы даритъ своимъ родственникамъ: падчерицѣ, Жмудскимъ старостянкамъ Глѣбовичовнамъ, сестрѣ Роксандѣ Хмѣльницкой и брату Стефану, воеводитчу Молдаванскихъ земель.

Духовныя завѣщанія второй группы настоящаго третьяго отдѣла принадлежатъ слѣдующимъ лицамъ.

(№ 130). Землевладѣлецъ короны Польской и великаго княж. Литов., Лидскаго повѣта, Сильвестръ Война Оранскій составилъ свое духовное завѣщаніе 4 фев. 1667 г. Въ немъ онъ проситъ похоронить по смерти грѣшное его тѣло въ „его Жижемской церкви (Лид. пов.), издавна сооруженной и уфундованной его предками, гдѣ уже покоится прахъ его жены Елисаветы (Гальшки) Гейшторовны? Для того, чтобы въ настоящей церкви вѣчно возносилась хвала Божія, онъ записываетъ ей въ своемъ имѣніи Князиковцахъ (Лид. пов.): во-первыхъ двѣ уволоки, называемыя Татарцизна и Зарубовцизна, лежація надъ р. Жижмою, во-вторыхъ двухъ подданныхъ, сидящихъ на двухъ четвертяхъ грунта, и въ третьихъ на вѣчныя времена ежегодную хлѣбную ссыску изъ имѣнія Жижмы, а именно, бочку пшеницы, бочку ржи Виленской мѣры и гарнецъ вина. За это наданье, какъ настоящій священникъ Жижемской церкви, такъ и всего преемники

обязаны держать при ней на своемъ коштѣ „дьяка для пѣнія“, и кромѣ того еженедѣльно совершать двѣ обѣдни за упокой души фундатора и его предковъ. На преемниковъ завѣщателя возлагается обязательство не нарушать настоящаго фундаша, напротивъ своими собственными средствами поддерживать Жижемскую церковь, оправлять ее, покрывать, а если бы она сгнила, въ такомъ случаѣ построить новую. Отъ имѣнія своего Жижмы половину отписываетъ своему зятю Пинскому стольнику Андрею Голубскому, а другую половину малолѣтнему сыну своему Ивану Войнѣ Оранскому, котораго проситъ опекуновъ послать для образованія въ *Виленскій іезуитскій коллегіумъ*. Въ заключеніе съ имѣнія Жижмы отписываетъ 500 злот. Жириовицкой церкви и 500 злот. церквамъ Виленской Троицкой и Пинской соборной Пресвятыя Богородицы.

(№ 135). Рѣчицкій подкоморій Казиміръ Юдицкій проситъ въ духовномъ завѣщаніи своемъ, составленномъ 17 мая 1713 г., похороны его тѣла совершить въ Казиміровской церкви. Обязываетъ своихъ потомковъ уступить Казиміровскимъ базилианамъ сельцо Косахи и новостроющуюся въ Казиміровѣ мельницу. Для содержанія при этомъ монастырѣ постоянно трехъ монаховъ базилианъ записываетъ имъ на хлѣбъ ежегодно: 30 Жировицкихъ мѣрокъ ржи, 30 ячменя, 20 овса, 15 гречихи, солонины 4 полти, 2 сала, 8 пудовъ меду, куфу (бочку) водки, братскаго меду на канонъ 4 пуда, воскъ отъ канона на церковь; кромѣ того монастырю ежегодно должно выдавать деньгами 300 злот. съ имѣнія Плесовичъ. За эту данину монахи должны совершать каждую недѣлю двѣ обѣдни за фундатора и жену его. На Казиміровскій госпиталь, который долженъ быть устроенъ на шесть убогихъ, полагается ежегодная хлѣбная ссыпка съ имѣнія Плесовичъ: ржи 16 мѣрокъ, овса 10, гречихи 10, сало одно. Изъ драгоценныхъ своихъ предметовъ назначаетъ для Казиміровской церкви серебряные кубки, ложки, подсвѣчники и сукно; для нея же „двѣ гарматки (пушечки) перелить въ колокола“. Имѣнія свои распределяетъ между своими наслѣдниками.

(№ 136). Земскій писарь и ротмистръ Опшянскаго повѣта Андрей Савичъ-Заблоцкій въ духовномъ завѣщаніи своемъ, подписанномъ 26 іюля 1797 г., проситъ: если ему приведется умереть въ г. Опшянѣ или же въ имѣніи Куцевичахъ, то похоронить тѣло его въ Борунскомъ базилианскомъ монастырѣ, а если въ г. Вильнѣ, то въ костелѣ доминиканъ у св. Якова. Исполняя волю покойной своей жены Анеліи, изъ Окушковъ, въ 1-мъ бракѣ Петрашкевичовой, изложенную въ духовномъ завѣщаніи ея отъ 22 апр. 1774 г., въ которомъ она отписываетъ пять тысячъ злот. Куцевицкой церкви, и присоединяя къ этой суммѣ еще пять тысячъ съ своей стороны, онъ отказываетъ нынѣ всю эту сумму въ количествѣ 10,000

злот. разсматриваемой церкви, за какое приношение священники ея должны совершать еженедельную обѣдню за упокой души его жены, родителей, его самого и др. родственниковъ. Въмѣстѣ съ тѣмъ на поминъ души своей записываетъ многимъ Виленскимъ католическимъ монастырямъ значительныя вклады отъ 200 до 500 злот.; по 500 злот. назначаетъ также базилианскимъ монастырямъ Виленскому и Борунскому. Имѣнія и весьма значительныя денежныя долговыя суммы распределяетъ между своими родственниками.

Къ третьей группѣ настоящаго отдѣла относится лишь одно духовное завѣщаніе, принадлежащее лицу Евангелическаго вѣроисповѣданія, маршалку Лидскаго повѣта, Борклевскому старостѣ, Теофилу Дунину, на Чадосахъ, Раецкому.

(№ 128) Теофиль Дуинъ Раецкій, будучи убѣжденъ, что „неумолимая смерть одинаково господствуетъ надъ человѣкомъ, какъ въ молодыхъ, такъ и преклонныхъ лѣтахъ“, составилъ и подписалъ 30 іюля 1659 г. духовное завѣщаніе, въ которомъ проситъ жену свою Елисавету Друцкую-Соколинскую, по смерти его, похоронить грѣшное тѣло его по обряду *Евангелическаго вѣроисповѣданія*, въ имѣніи его Чадосахъ. Проповѣдникамъ, которыми будетъ совершенъ обрядъ погребенія, дать по 100 злот., а другимъ присутствующимъ лицамъ по 40 злот. Интересно то, что завѣщатель задумалъ устроить для себя погребальныя склепы не при церкви своей, какъ вообще принято въ другихъ вѣроисповѣданіяхъ, а просто въ открытомъ полѣ; для этого склепа уже заготовленъ, по словамъ завѣщателя, весь строительный матеріалъ, наняты даже рабочіе-каменьщики. Если бы этой работы не удалось выполнить самому завѣщателю, то выполнение ея возлагается на жену его. Задуманный склепъ устроить безъ всякой часовни наверху; верхъ этотъ посыпать просто крупнымъ сухимъ пескомъ; вокругъ склепа, въ формѣ квадрата, каждая стѣна котораго должна равняться двумъ саженимъ, вырыть ровъ глубиною въ хлопскій ростъ, а шириною въ четыре польскихъ локтя; вынутая изъ этого рва земля должна идти на образованіе насыпи надъ склепомъ; бока такимъ образомъ изготовленной склепной горки положить зеленымъ дерномъ. Тутъ имѣетъ быть положено тѣло завѣщателя и поживать до всеобщаго воскресенія и страшнаго суда Господня. Затѣмъ Раецкій отказываетъ женѣ своей заставное право на два имѣнія Высокій-Дворъ и Понедѣль, собственное же свое имѣніе Чадосы записываетъ ей въ пожизненное владѣніе. Кромѣ того, въ ея же вѣдѣніе поступаютъ во-первыхъ лѣсныя арендныя его статьи въ Инфлянтахъ — въ Динабургскомъ округѣ, во-вторыхъ плацы въ г. Вильнѣ, за Троцкой брамой, и въ третьихъ Упитская держава Беркланы, которая уже слишкомъ 160 лѣтъ изъ дома Раецкихъ не выходитъ. Жена должна постараться добыть цессию на эту державу сыну своему Михаилу-Якову Раецкому. По

исполненной долготѣной своей жизни, она все по справедливости должна передать сыну своему, тому же Якову Раецкому. Въ заключеніе всего завѣщатель прощается съ своими духовными пастырями, которыхъ убѣждаетъ презирать этотъ убогій свѣтъ, и ежедневно вспоминать его въ своихъ молитвахъ предъ Христомъ Господомъ, Спасителемъ нашимъ.

Въ четвертую и послѣднюю грушу настоящаго третяго отдѣла входятъ во первыхъ два духовныхъ завѣщанія двухъ родныхъ братьевъ, маршалка Упитскаго повѣта Андрея и Упитскаго городскаго писаря Ивана Курбскихъ-Ярославскихъ, потомковъ знаменитаго князя Андрея Курбскаго, бѣжавшаго въ грозную пору Московскаго государства, при царѣ Иванѣ IV-мъ или Грозномъ, въ Литву, и отсюда ведшаго столь извѣстную ученому міру обширную корреспонденцію съ гнѣвнымъ своимъ бывшимъ царемъ. Настоящихъ два брата Курбскихъ уже являются утратившими самое дорогое достояніе своего древняго русскаго княжескаго рода—православную отцовскую вѣру; въ ту пору они уже состояли римско-католиками; отецъ ихъ Дмитрій Курбскій былъ Упитскимъ подкоморіемъ (межевымъ судьей). Но приведемъ здѣсь нѣсколько подробнѣе содержаніе того и другаго духовнаго завѣщанія.

(№ 131). Андрей Курбскій въ завѣщаніи своемъ, составленномъ 26 іюня 1668 г., прежде всего, совершенно равнодушно относится къ тому, гдѣ послѣ его смерти будутъ погребены его смертные останки, и потому предоставляетъ женѣ своей Цециліи Гедройтевнѣ положить ихъ тамъ, гдѣ она сама того пожелаетъ. Костелу, который будетъ избранъ для ихъ погребенія, назначаетъ 300 злот. Женѣ своей отписываетъ сумму въ 15,000 злот., обезпеченную на ленномъ своемъ имѣніи Криничинѣ или Поверемѣ, въ Упитскомъ пов., которымъ она имѣетъ пользоваться пожизненно. Ей же отказывается все движимое имущество, въ золотѣ, серебрѣ и проч., равно какъ и Криничинскій дворъ и мѣстечко Криничинъ. Въстѣ съ симъ ей же возвращается обратно ея щедрый даръ, который она ему сдѣдала во время супружества, а именно, имѣнія Гедройти и Хоронжишки—въ Виленскомъ воеводствѣ и Повильня—подъ г. Вильной, а равно *Русскія имѣнія* Коломыски и Кощево—въ Полоцкомъ воеводствѣ. Что же касается еще общаго, нераздѣльнаго, съ братомъ Иваномъ Курбскимъ имѣнія Рогова или Поровицы въ Вилькомирскомъ повѣтѣ, то жалуется на брата, что онъ безъ его вѣдома, въ ущербъ ему, продалъ половину этого имѣнія Владиславу Соколовскому. Тутъ же упоминается о родной его сестрѣ Аннѣ Курбской-Ярославской, которая въ первый разъ была замужемъ за Вилькомирскимъ земскимъ судьей Романомъ Сомороковымъ, а во второй—за Адамомъ Соколовскимъ.

(№ 132). Иванъ Курбскій выборъ мѣста для похоронъ своихъ смертныхъ останковъ, подобно брату своему, предоставляетъ своей женѣ Екатеринѣ изъ Горбова Заранковнѣ; похороны просить устроить просто; отказываетъ 300 злот. для совершенія трехсотъ обѣденъ (мшей) въ различныхъ костелахъ и 700 злот. на тотъ костель, гдѣ будетъ почивать тѣло его. Имѣніе Криничинъ или Поверсме, въ Упитскомъ повѣтѣ, было дано королемъ его отцу, Упитскому подкоморію Дмитрію Курбскому на ленномъ правѣ въ суммѣ 30,000 золотыхъ. Изъ этого имѣнія отецъ его, на основаніи королевскаго консенса, отдѣлил и передалъ ему фольварокъ его Боркланы. На этомъ фольваркѣ завѣщатель обезпечиваетъ своей женѣ 15,000 злот.; ей же оставляетъ все свое движимое имущество, въ золотѣ, серебрѣ и хозяйственныхъ предметахъ.

Въ послѣднихъ трехъ духовныхъ завѣщаніяхъ выступаютъ слѣдующія лица.

(№ 133). Антоній Друцкій - Соколинскій, принадлежа къ римско-католической вѣрѣ и обязывая по смерти похоронить тѣло свое въ Кременецкомъ костелѣ (Волковыскаго пов.), гдѣ лежатъ тѣла его родителей, имѣнія свои въ Полоцкомъ воеводствѣ—Большой Камень, Малый Камень, Бабици и Островно, а въ Витебскомъ воеводствѣ—Скотовичи и въ Волковыскомъ повѣтѣ—Мосевичи записываетъ своей сестрѣ Крестинѣ Соколинской - Друцкой, въ замужствѣ Перховской, съ тѣмъ условіемъ, чтобы съ нихъ она внесла на поминъ души его и родителей его 400 злот. Кременецкому костелу. Двоюродный братъ его Флоріанъ Друцкій - Соколинскій получаетъ въ подарокъ фольварокъ Дубно, въ Волковыскомъ повѣтѣ.

(№ 134). Генераль-маіоръ королевскихъ войскъ Эрнестъ Корфъ въ духовномъ завѣщаніи своемъ, составленномъ имъ 2 апрѣля 1680 г., рассказываетъ пѣлюю исторію своей жизни, довольно, впрочемъ, туманную. Родился онъ въ Крейцбургѣ (Витеб. губ., надъ З. Двиной); обучался въ Виленской іезуитской академіи; за тѣмъ четыре года состоялъ при дворѣ польской королевы Владиславовой IV-ой; три года провелъ въ Голландіи, служа въ войскахъ Вильгельма Оранскаго; далѣе служилъ во французскихъ войскахъ и въ заключеніе отдалъ свои силы и мужество на службу родинѣ своей, состоя подъ командою князя Януша Радвила въ драгунской хоругви; лечился на теплыхъ водахъ въ Висбаденѣ. Въ то время, когда довольно блистательно устроилось его положеніе на военной службѣ, Богъ не далъ ему счастья въ семейной жизни; онъ принужденъ былъ развестись съ своей первой женою, а сынъ его отъ этого брака прямо вышелъ недорядкомъ; такъ онъ, будучи у отца въ Вильнѣ, обокралъ его, похвалялся на его здоровье; „и порубилъ“ сестру его, которая замужемъ за Раецкимъ—Дербскимъ под-

столиемъ, и чуть не убилъ мать свою; чтобы привязать его къ себѣ, онъ подарилъ ему имѣніе Гегужинъ, оставивъ впрочемъ, за собой мѣстечко и нѣкоторыя другія статьи, съ обязательствомъ выплатить нѣкоторые лежащіе на этомъ имѣніи долги, но онъ не выполнилъ этого обязательства, не уплативъ изъ этихъ долговъ ни одного гроша. Второй своей женѣ Констанціи Скорульской — Ковенской маршалковнѣ Эрнестъ Корфъ записываетъ имѣніе Элксмуйжу; фольварокъ Руклю, мѣстечко Гегужинъ съ селомъ Авкштотанами, мытомъ на р. Вилии, озерами Непракштами, пушею на другой сторонѣ р. Вилии дарить своей дочери Амеліи Аннѣ Корфовнѣ Скорульскому костелу, гдѣ имѣють быть положены его смертныя останки, предназначаетъ 200 пол. злотыхъ.

И. Спротсъ.

I

А К Т Ы

ОТНОСЯЩЕСЯ КЪ

Исторіи Западно-Русской церкви.

1750 г. Января 20 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., листы 1168—1173.

I. Фундушова запись кухмистровой в. кн. Литовскаго Франциска Залуской на основаніе Любавицкаго монастыря.

Жена кухмистра в. кн. Литовскаго Залуская, урожденная Коптева, въ первомъ замужествѣ Друцкая-Любецкая, движимая религиозною ревностію къ распространенію униі, построила въ своемъ имѣніи Любавичахъ Любавицкій монастырь съ тѣмъ, чтобы на пожертвованія ея на вѣчныя времена содержалось 8 базилианъ. На содержаніе монастыря и церковныя потребности записываетъ нѣсколько участковъ земли и 38 крестьянъ съ ихъ повинностями; на содержаніе монаховъ записываетъ довольно значительныхъ размѣровъ орди-

нарію изъ своей экономіи, а на одежду 10,000 зл. при этомъ Залуская постановляетъ, чтобы въ фундушовыхъ имѣніяхъ никогда не строили корчмъ. Базилианъ же обязываетъ служить ежедневно обѣдни за живыхъ и умершихъ ея родственниковъ. Кромѣ этого присоединяетъ къ монастырю Успенскій приходъ и ея земли, и только $\frac{1}{2}$ уволоки присоединяетъ къ Любавицкой Никольской цѣркви. Монастырь Любавицкій и фундушъ были въ графствѣ Любавицкомъ, въ Оршанскомъ повѣтѣ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Julii dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym trzecim obranymi, comparendo personaliter w tryb. główny w. x. Lit. patroni i. pan Alexander Hołowczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym originale ad acta podał extract dobrowolnego, nigdy nieporuszono-

nego listu, funduszowego zapisu, od i. w. i. pani Franciszki z Kopciów Załuskiej—kuchmistrzowej w. x. Lit., na rzecz w. nim wyrażoną, w Bogu nayprzewielebniejszemu i. x. Herakliuszowi Lisańskiemu—zako- nu ś. Bazylego wielkiego na ten czas prowincyałowi prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—starszemu konwentu Lubawickiego y wszystkim ichmé xx. bazylianom danego, w magdeburgy miasta ikmci Orszy przyznanego y zaprzysięgłego et ex iisdem actis authentice wydanego, in rem vero et

partem tychże w Bogu przewielebnych ichmć xx. bazilianów konwentu Lubawickiego służący y należący, który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt dobrowolnego, nigdy nieporuszonego listu, funduszowego zapisu, ze wszystką, w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg tryb. głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit., ony przyiwszy, w xięgi wieczyste trybunałskie wpisać pozwoliliśmy, a wpisując słowo do słowa sequenti tenore pisany: Wypis z xiąg mieyskich prawa magdeburskiego Orszańskiego. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dwudziestego ósmego dnia. Na urządzie i. k. mci mieyskim prawa magdeburskiego Orszańskim, przed nami Kazimierzem Cieszyńskim—lantwóytem Orszańskim, Piotrem Mieladowskim y Pawłem Baranowskim—burmistrzami, radcy, ławnikami y całym magistratem Orszańskim, comparendo personaliter u sądu i. w. i. pani Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit., swóy dobrowolny, nigdy nieporuszony funduszowy zapis, w Bogu nayprzewielebniejszymu i. x. Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu s. Bazilego wielkiego, na ten czas prowincjałowi prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—starszemu konwentu Lubawickiego, a adpraesens i. x. Pawłowi Protasowiczowi—starszemu tegoż konwentu Lubawickiego, iako tylko czasu przyznania y zaprzysiężenia, przez i. w. i. panią kuchmistrzową w. x. Lit. expedyowanego, słuchającemu y wszystkim ii. xx. bazylianom tegoż konwentu Lubawickiego, przy osobliwym inwentarzu tegoż funduszu wsi przyłączonych y w onym

obszerniey wyrażonych, tacto pectore in facie teyże maydeburgyi Orszańskiej, sub fide, honore et conscientia, Bogiem się oświadczyła, że takową fundacją uczyniła de nova radice, z dobr swoich własnych y expensem swoim klasztor ufundowała, żadnych summ pieniężnych nie wziowszy, ani też in futurum pretendując, sine ullo conductamine, lecz tylko ex puro zelo et propria liberalitate, nie czyniąc in fraudem prawa pospolitego, ale dobrowolnie, rozmyślnie, sana mente et corpore takowy wieczysty, a nigdy nienaruszony fundusz zaprzysięwszy przyznała y do akt xiąg maydeburskich Orszańskich inserowała, cuius tenor sequitur talis: Ja Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit. sumowna y dożywotnia pani połowy Lubawicz, drugiej zaś części przeze mnie nabytey dziedziczka, oraz majątności Krzywego Końca, zdawna takż Lubawiczami tytułowanego, wieczniczka, w powiecie Orszańskim będących, czynię wiadomo y iawnie wyznawam tym moim dobrowolnym, nigdy nieporuszonym listem, funduszowym zapisem, komu by o tym teraz y na potym będącego wieku wiedzieć należało, w Bogu nayprzewielebniejszymu imię xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu świętego Bazilego wielkiego na ten czas prowincjałowi prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—starszemu konwentu Lubawickiego y wszystkim ii. xx. bazylianom danym na to, iż ia Franciszka Załuska—kuchmistrzowa Litewska, zapatrzywszy się gorliwey chwały Boskiej, honoru nayświętszey panny Maryi zelantów, a dla pomnożenia y rozkrzewienia iedności świętey, z prawdziwey przychilności y z dobrej woli moiey, a ni z iakiego podeyscia,

ani z przeciwney prawu pospolitemu praktyki, bez żadnego wziętku pieniężnego, ale owszem, nakłaniając się do zwyczajów prawa konstytucyi seymowych y samemu za dość czyniąc iuramentowi, tę moją dobrą a nieporuszoną wolę, chcąc stałym przedsięwzięciem utwierdzić, w erygowanym de nova radice klasztorze, przy cerkwi dawney, teraz do tego klasztoru należącej, pod tytułem niebowzięcia najświętszey Maryi Panny w dobrach moich mieście Lubawiczach, w powiecie Orszańskim będącej, umyślałem ii. xx. bazilianów unitów lokować y fundować na potomne czasy, co tym listem wieczystym, funduszowym, nigdy nieporuszonem zapisem, przez siebie y sukcesorów moich stwierdzam, oraz wszystkie punkta, paragrafy, warunki, cirkumskrypcye, w tym funduszowym zapisie wyrażone, nienaruszenie dotrzymać obowiązuję się, obligując w to, aby zawždy przytomnie ich rezydujących ośmiu zakonników, to iest, kapłanów zakonu ś. Bazylego wielkiego w klasztorze Lubawickim prezenція była, z tym wiecznym zachowaniem, żeby ten klasztor od iednego i. x. prowinciała tegoż zakonu miał swoią dependencyą. Co by zaś do wiktu y sustentacyi pomienionym ii. xx. bazylianom klasztoru Lubawickiego należeć miało, folwark nazwany Syryce, od teyże majątności Lubawicz odłączony, z wsiami Szowkowem, Wolkowem, Kotami za Olszą, oraz y Podszorkowiem zaściankiem przydaię; także y wieś nazwaną Zorczy, przy ławnictwie Bołotniańskim zdawna bywszą, przyłączam, zmiany przy tym dworne Syryckie z pustoszą Szarkowem, nie implikując do zasiewów, dalszych rozrobotków sianozęciami, dodaię. Na których zmianach dwornych zwyczajnie na każdej z osobna pada: żyta solanek pię-

dziesiąt, a iarzyny różney solanek około sta; oraz ten folwark z attynenciami y wieś nomienowaną Zorczyn wolne, swobodne, żadnym prawem nie onerowane, ni komu niezawiedzione, z trzydziestu ośmiu poddanymi, gospodarzami aktualnymi, z ich żonami, dziećmi, bydłem, dobytkiem, gruntami, na których mając folwark, osiadłość, w inwentarzu osobliwym wyraźnie pisanymi, zarosłami, mołozami, ze wszytkimi pożytkami, prowentami, daniną, robocizną y powinnościami, z wolnym na klasztorną potrzebę mliwem we młynie mieyskim Lubawickim, to iest, corocznie żyta solanek trzydzieście, brah dwanaście, słodu piwnego solanek piędziesiąt, bez czerhi y miarki wiecznymi czasy postępuię; do tego wszelkich pożytków podług dostateczney we wszytkim inwentarza expressyi, wynaydować y na swój profit obracać pozwalam, to tylko sobie waruję teraz y napotym, aby w dobrach pomienionego klasztoru Lubawickiego zakonu s. Bazylego wielkiego karczmy niebyło y iey nie erygowano, dla przeszkody intrat moich Lubawickich, ponieważ ii. xx. bazilianom pełną moc y władzę niniejszym funduszowym zapisem zostawuję, którey chcąc swojej wiosce, chacie gospodarskiej szynk dawać, bez żadney ode mnie y sukcesorów moich prepedycyi, dla czego arendy wszelkie Lubawickie do żadnych exakcyi arendarskich, ani do Zarnowszczyzny; nawet y dwor mój żaden interessować się nie powinni. Przytym na reperacyą cerkwi, klasztoru, officyn y na inne potrzeby pozwalam wolny wstęp do puszczy moiej Lubawickiej, za wiadomością dworu Lubawickiego, inquantum by własnym ichmciów ograniczeniu takowego drzewa nie stawało; waruję y to, aby poddani Sziryccy y Zorczyńscy

nie byli pociągani do dworu mego Lubawickiego do komportacyi podymnego, ale sami ii. xx. bazilianie Lubawiccy od swoich poddanych wybierać mają podymne y one komportować do powiatu, a kwity na imię swoje odbierać y to nie więcej, iak od dymów sześciu, też ani z dymów sześć z abiuraty hrabstwa Lubawickiego mają być wytracone, ani ode dworu pomienionego płacone. Co zaś do rekwizycyi odzienia y inszych potrzeb dla ośmiu zakonników, kapłanów należy, na teyże połowie Lubawicz y na Krzywym koncu nazwanym majątności moiey, w powiecie Orszańskim leżącej, wiecznie zapisuję tymże ichmć xx. bazylanom Lubawickim dziesięć tysięcy złotych kurencyi białoruskiej, rachuiąc talar bity po tyńfów sześć y zostaku iednym, a każdy zostak po groszy piętnaście, od której to summy aby co rok dwór mój Lubawicki prowizyą dwuma ratami punktualnie wypłacał, przez następujące wieki mocno obliguję: pierwsza rata na święty Piotr ruski, roku terazniejszego tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego, to iest złotych trzysta piędziesiąt w dobrej monecie kurencyi białoruskiej, rachuiąc talar bity po półdziesiąta złotego; drugą ratę na Nowy rok święta ruskiego roku tysiącznego siedmsetnego piędziesiąt pierwszego złotych trzysta piędziesiąt podobną kurencyą y monetą; ten oraz kapitał summowny bez żadney diskwizycyi przez successorów moich ii. xx. bazylianom Lubawickim, inquantum by rekwirovano za danym dwunastą niedzielami przez konsens swego prowincyała obwieszczaniem, dla wczesnego starania się o lokacyą tey summy na dobrach pewnych y niezawodnych, ma być oddany, bez żadney odmiany y alienacyi do innego klasztoru; czego następujący ichmć suk-

cessorowie moi dopilnować będą powinni z racyi, żeby zakonne niżej wyrażone ofiary Boskiey obligacye detrymentów nie miały. Podobnym sposobem y strony mianowanych ichmćiów successorów moich, jeżeli by który chciał wypłacić temu Lubawickiemu konwentowi summę, ma także przed wyliczeniem oney dwanastu niedzielami obwieścić ichmćiów xx. bazylanów Lubawickich, y na to ninieyszym funduszowym zapisem zezwalam. A ponieważ przydana y przyłączona zdawna należąca do cerkwi Uspięńskiej albo Wniebowzięcia najświętszey Maryi panny parafia ii. xx. bazylanom, przeto gruntu włók dwie z późniami y ich zaroślami, między mieszkami rezami leżące, y placów trzy w mieście, także zdawna należących do pomienioney cerkwi Uspięńskiej, oddaie y wiecznie zapisuję, tylko piąte półwłocze, z dobrej woli moiey, od cerkwi Uspięńskiej przyłączam do cerkwi ś. Mikolskiej Lubawickiej, waruiąc to na zawsze, aby na pomienionych w mieście placach żadnego szynku ichmćiów klasztornego ani iurysdyczyńskiego nie było, iako się wyżej wyraziło, dla detrymentów prowętów mieyskich, a ztąd wynikającej iakowey niesnaski. Co zaś należy do cirkumferencyi mieysca cerkwi, klasztoru y inszych officyi klasztornych, zawiera w sobie ta cała sytuacya, w kwadrat oparkaniona, miary miernickiej morgów trzy, trzecią część morga. A zatym obligowani są y obowiązani ii. xx. bazilianie klasztoru Lubawickiego pilne mieć staranie o duszach, w powierzoney sobie parafii zostających, oraz następujące wiecznemi czasy mają skutkiem pełnić obligacye; primo: w poniedziałek msza święta iedna czytana za dusze ś. p. i. w. i. pp. Franciszka y Katarzyny Kopciów — kasztelanów Brzeskich,

rodziców moich; secundo: we wtorek msza ś. iedna czytana za duszę ś. p. i. w. ichmciów pana Symona Druckiego-Lubeckiego—kasztelana Mińskiego, primi voti męża moiego; tertio: we szrodę msza ś. iedna czytana za duszę ś. p. i. w. i. pana Karola Załuskiego—kuchmistrza w. x. Lit., secundi voti męża moiego; quarto: we czwartek msza ś. iedna czytana za życia na intencją i. w. i. p. Józefa Druckiego-Lubeckiego—kasztelana Mińskiego, syna moiego, któremu z miłości moiey udzieliłem z funduszu swego, a po długim życiu za duszę iego; quinto: w piątek msza ś. czytana iedna na intencją moją fundatorską, a po zakończonym szczęśliwie życia terminie za moją duszę; sexto: w subbotę msza ś. iedna śpiewana na intencją moją fundatorską, a po długim życiu za duszę moją y kwartałowe rekwalne nabożeństwo coroczne. Dla czego tak folwark mój wieczysty, nazywający się Syrycze, z attynencjami, od majątności moiey Lubawicz odłączone, w powiecie Orszańskim leżące, tak też y pomienioną wieś Zorzyn, odłączoną od ławnictwa Bołotniańskiego, a teraz od Krzywego Końca, oraz y wspomnioną summe dwieście tysięcy złotych, równo z datą tego zapisu moiego funduszowego, przez ienerała i. mości powiatu Orszańskiego intromittowawszy, oddaę, zapisuję y w aktualną, wieczystą possessyą ii. xx. bazilianom klasztoru Lubawickiego postępuję. wnaszając ewikęją na połowę majątności moiey wieczystey, nazwaney Lubawicze y na Krzywy Koniec, z attynencjami do niego należącemi, w powiecie Orszańskim leżące. I na tom dała ia Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit., iako fundatorka, ten mój wieczysty, nigdy nieporuszony fundusz w Bogu nayprzewielebnieyszemu

i. x. Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu s. Bazilego wielkiego prowincjałowi, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—superiorowi y wszystkiemu klasztoru Lubawickiemu, z podpisem ręki mey własney y ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych, niżey na podpisach rąk własnych wyrażonych. Pisan w Lubawiczach, roku tysięcznego siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Stycznia dwudziestego dnia. U tego wieczystego funduszowego zapisu podpis ręki, przy pieczęci tak samey aktorki, iako też ii. pp. pieczętarzów tedy słowy: Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od i. w. i. pani Franciszki z Kopciów Załuskiej—kuchmistrzowey wielkiego xięstwa Litewskiego, matki y dobrodziejki moiey, do tego wieczystego funduszowego y nigdy nieporuszonego zapisu, danego w Bogu nayprzewielebnieyszemu iegomości xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu świętego Bazilego wielkiego prowincjałowi na ten czas prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebn. i. x. Julianowi Porzeckiemu—superyorowi y wszystkim ii. xx. bazilianom, rezydentom klasztoru Lubawickiego, podług prawa podpisuję się, Józef Lubecki m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego wieczysto funduszowego zapisu podług prawa podpisuję się, Jan Turski—koniuszy powiatu Orszańskiego. Który to takowy funduszowy zapis, za przyznaniem y zaprzysiężeniem onego, iest do xiąg maydeburских Orszańskich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową maydeburską Orszańską y z podpisem ręki pisarskiej w Bogu przewielebnym ii. xx. bazilianom Lubawickim iest

wydan, ut supra. U tego ekstraktu przy wyścińionej pieczęci podpis rąk ichmościów panów lantwóyta y burmistrza, iako też z drugiey strony pieczęci podpis ręki pisarskiey y korekta tegoż iegomości pana pisarza tymi słowy: Kazimierz Cieszyński—lantwóyt Orszański, Paweł Baranowski—burmistrz roczny, Dionizy Paszyński (miasta) iego krolewskiej mości Orszy, pisarz. Correc-

tum, pisarz. Ad haec na ostatniey stronie konnotacia takowa: est in actis. Który to takowy ekstrakt wieczysto funduszowego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu, przy samym originale do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1750 г. Января 31 дня.

Изъ книги № 110, за 1750 г., л. 404.

2. Мирюлюбная сдѣлка между митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ и войскимъ Мозырскимъ Михаиломъ Еленскимъ касательно разграниченія принадлежащихъ имъ имѣній Скорбутянъ и митрополичей Ваки.

Между митрополитомъ Шептицкимъ и Мозырскимъ войскимъ Еленскимъ возникъ споръ изъ-за границъ митрополичьихъ имѣній Ваки и Торнянъ съ имѣніемъ Ленскаго—Скорбутянами. Постановленіемъ brasлавскаго подкоморія, разбиравшаго это дѣло на мѣстѣ, была назначена присяга какъ крестьянамъ спорящихъ сторонъ, такъ и Шептицкому. Между тѣмъ Шептицкій умеръ не учи-

нивши присяги; трибуналъ исеѣ Ленскаго призналъ правильнымъ. Преемникъ Шептицкаго митрополитъ Флоріанъ Гребницкій вошелъ по этому дѣлу съ Ленскимъ въ частную сдѣлку, на основаніи которой и была проведена по спорнымъ мѣстамъ опредѣленная граница. Во взаимномъ согласіи на эту сдѣлку и выдана настоящая запись.

Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Apryla dwudziestego dziwiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron iegomość pan Mikołay Życki—miecznik xięstwa Żmuydzkiego, opowiadał,

prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginalu y dwuch ekstraktach, jednym ziemskim wojewodztwa Wileńskiego, drugim trybunalskim kadencyi Mińskiej, vigore konstytucyi tysiąc siedmset dwudziestego szóstego ad acta podał dobrowolnego, wieczysto ugodliwego, nieporuszonego zapisu miedzy w Bogu nayprzewielebnieyszemi jaśniewielmożnym imci xiędzem Floryanem Hrebnickim—arcybis-

kupem Połockim, metropolitą całej Rusi, y wielmożnym imé panem Michałem Jeleńskim woyskim powiatu Mozyrskiego, ad invicem między ichmými uczynionego, w ziemstwie woiewodztwa Wileńskiego ad invicem przyznanego, praepostere w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego aktykowanego, na kadencyi Mińskiej, et ex iisdem actis wydane, in rem et partem wielmożnego iego mość pana Michała Jeleńskiego—woyskiego powiatu Mozyrskiego służące y należące, które podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomienione ekstrakty były do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane. Jakoż my sąd one przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, których tenor sequitur estque talis: Wypis z xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku ekspedyowanych, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Februaryi szesnastego dnia. Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym dziewiątym obrany, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Jan Hutorowicz—budowniczy Oszmiański, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginale ad acta podał ekstrakt zapisu wieczysto ugodliwego, nigdy nieporuszonego między jaśnie wielmożnym imé xiędzem Floryanem Hrebnickim—arcybiskupem Połockim, metropolitą całej Rusi, a wielmożnym imé panem Michałem Jeleńskim—woyskim powiatu Mozyrskiego, ad invicem danego, na rokach ziemskich trzykrólskich woiewodztwa Wileńskiego przyznanego et ex iis-

dem actis wydanego, in rem et partem tegoż wielmożnego imci pana Michała Jeleńskiego—woyskiego powiatu Mozyrskiego, służący y należący, który podając ad acta prosił nas sądu trybunalnego głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony dobrowolny wieczysto ugodliwy, a nigdy nieporuszony zapis, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany; jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis: Wypis z xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych, w Wilnie ekspedyowanych. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Februaryi czwartego dnia. Na rokach trybunału ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego, w roku terazniejszym, wyż na dacie expymowanym, do sądenia przypadłych, porządkiem prawa pospólitego w mieście iego królewskiej mości Wilnie in loco solito iudiciorum w zamku odprawujących się, przed nami Michałem Horodeńskim—sędzią, Janem Ignacym Monkiewiczem—podśędkiem, Andrzejem Abramowiczem—pisarzem, urzędnikami ziemskimi woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter jaśnie wielmożny w Bogu nayprzewielebniejszy imé xiądz Floryan Hrebnicki—metropolita całej Rusi, arcybiskup Połocki, ex una parte, a wielmożny imé pan Michał Jelenski—woyski Mozyrski, ex altera parte, opowiadali, prezentowali y przyznali wieczystougodliwy, nigdy nieporuszony zapis, ad invicem między sobą dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, pro-

sił nas urzędu, ażeby pomieniony zapis, ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg ziemskich Wileńskich spraw wieczystych przyjęty y wpisany; jakoż my urząd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis: Ja Floryan Hrebnički—arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi, wsi Tarnian, ia Michał Jeleński—woyski Mozyrski, qua possessor y wiecznik folwarku Skorbuscian y wsi Skorbusciany nazwaney, z drugiey strony, zeznawamy tym naszym dobrowolnym wieczysto ugodliwym, nigdy nieporuszonym zapisem, ad invicem sobie danym na to: iż co z okazji zachodzącey między wsią metropolitańską, Tarniany nazwaną, a folwarkiem mnie Jeleńskiego Skorbuscianami, w wojewodztwie Trockim leżącemi, dyferency, za odesłaniem sprawy z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dekretem oczewistym między mną Jeleńskim, a jaśnie wielmożnym, w Bogu nayprzewielebniejszym imci xiędzem Atanazym Szeptyckim—metropolitą całej Rusi, antecessorem mnie Hrebnickiego, terazniejszego metropolity całej Rusi, y innymi stronami ferowanym, na sąd wielmożnego imci pana Antoniego Dusackiego Rudominy—podkom. Brasławskiego, gdy tenże wielmożny imé pan podkomorzy powiatu Brasławskiego, po wydanych od siebie solita praxi iuris zapozwach y innotescencyach, ad locum differentiarum w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym ziechał, tedy tamże dekretem swoim oczewistym, po wyprowadzonych ab utrinque ductach, wyzi granic, po expediowaney inquizycyi, po produktach, replikach, ab utrinque wnoszonych między mną Jeleńskim—woyskim Mozyrskim, a rzeczonym jaśnie wielmożnym imé xiędzem

Szeptyckim—metropolitą całej Rusi y innymi stronami, ex personali w tymże roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, miesiąca Octobra jedynastego dnia ferowanym, jurament temuż jaśnie wielmożnemu Szeptyckiemu—metropolicie całej Rusi, osobliwie jurament trzem poddanym Tarniańskim, item jurament dwum poddanym Skorbusciańskim, na punktach, w tym dekrete specificie wyrażonych, uznał y termin takowego iuramentu wykonania przez jaśnie wielmożnego imé xiędza Szeptyckiego—metropolitę całej Rusi, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym siódmym, miesiąca Lipca dwudziestego siódmego dnia, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego, a poddanym na dniu trzydziestym ejusdem anni et mensis, na ostatnim kopcu wykonać nakazał y zachodzące między folwarkiem mnie Jeleńskiego—woyskiego Mozyrskiego, Skorbusciany nazwanym, a dobrami metropolitańskimi Waka, y wsią Tarnianami differencye et ad invicem zachodzące pretensye in distinctis categoriis, decyzyą swoją, w tymże dekrete specificie exprimowaną, pomieniony wielmożny imé pan podkomorzy Brasławski ferował, jako tenże dekret in contentis et iudicatis dostatecznie obloquitur, którym dekretem ex quo jaśnie wielmożny imé xiądz metropolita całej Rusi, jako też y ja Jeleński kontentowaliśmy się. Więc wielmożny imé pan podkomorzy Brasławski, in absentia na tenczas imci pana komornika swego, kopce przez imci pana Bartłomieja Duseykę, qua przysięgłego sądów swoich regenta, sypać in praesentia sua na mieyscach niedysquizycyinych roskazał, a na tych mieyscach, gdzie juramenta adinvicem uznane były, znaki tylko ziemi kopane poczynił; po takowym zaszłym oczewistym podkomor-

skim dekrete y po stałym, methodo, w tym że dekrete circumscripta, rozgraniczeniu, gdy ante terminum wykonania iuramentu fata jasnie wielmożnego imé xiędza Szeptyckiego—metropolity całej Rusi zakończyły y jasnie wielmożny imé xiędz Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolita został, tedy ja Jeleński—woyski Mozyrski, ex ratione non expleti przez antecessora imci jasnie wielmożnego imé xiędza Szeptyckiego—metropolity całej Rusi, iuramentu, dwa dekreta kontumacyjne trybunału, pod datami w nich wyrażonymi, cum lucris et iudicatis, w dekretach tych expressis, na jasnie wielmożnego imé xiędza Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, metropolitę całej Rusi, otrzymałem y po sprowadzoney za pierwszym dekretem trybunalnym urzędowey do wsi Tarnian exekucyi, in tractu powtórney, za drugim dekretem trybunalskim, ex parte mnie Jeleńskiego — następującej exekucyi, my obiedwie strony, mediante autoritate wielmożnych ichmościów panów przyjaciół, ab utrinque uproszonych, takowym na wieczne a nigdy nieodzowne czasy pogodziliśmy się sposobem: A nappierwiew, ja Jeleński — woyski Mozyrski, od uznanego przerzeczonym dekretem podkomorskim Brasław., jasnie wielmożnemu imé xiędzu Szeptyckiemu—metropolicie całej Rusi, antecessorowi terazniejszego jasnie wielmożnego imé xiędza metropolity juramentu, ex praesenti combinatione pomienionego jasnie wielmożnego imé xiędza Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, tudzież y poddanych Tarnianskich ab eodem nexu juramentu, tymże dekretem podkomorskim Brasław. uznanego, in perpetuum uwalniam; e conversa, ja Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi,

względem uwolnienia mię metropolity, jako in gradu antecessora mego, jasnie wielmożnego imé xiędza Szeptyckiego, zostającego a nexu przysięgi, pomienionym dekretem podkomorskim nakazaney et ex ratione otrzymanych po pomienionym dekrete podkomorskim Brasławskim ex parte wielmożnego imé pana Jeleńskiego trybunalskich dekretów, wolny wstęp do wygonu Tarniańskiego, zaczowszy od młynu Skorbuciańskiego, z obu stron rzeki Ozdry, aż pod samą wieś Tarniany, równo z mogiłami w cyrkumferencyi swey kończącego się, takowym sposobem pozwalam: iż na pomienionym wygonie, zaczowszy od młynu Skorbuciańskiego, a idąc ku wsi Tarnianom, po te mieysce, gdzie na tymże wygonie z iedney strony rzeki Ozdry leży kamień pod górą przy błocie, a z drugiey strony teyże rzeczki Ozdry na tymże wygonie przeciwko pomienionemu kamieniowi znajduie się krynica Pasza, tak dworowi Skorbucianskiemu, iako też y poddanym Skorbucianskim dla bydła y koni po obudwuch stronach rzeki Ozdry, przez pomieniony wygon idącej, według terazniejszey ugody, bez żadney ode mnie metropolity y następujących po mnie metropolitów, ani też od dispozitorów y poddanych Wak metropolitańskiej y Tarniańskich przeszkody, wielmożnemu imé panu Jeleńskiemu y następującym po imci possessorom y wiecznikom Skorbucianskim, także y poddanym Skorbucianskim wiecznemi czasy pozwala się, a daley od pomienionego kamienia y krynicy idąc ku wsi Tarnianom, ten że wygon z obu stron rzeki Ozdry, przy wsi metropolitańskiej Tarnianach, na paszę dla koni y bydła poddanych metropolitańskich Tarniańskich, bez żadney ode mnie Jeleńskiego y następujących po

mnie successorów y possessorów folwarku y wsi Skorbućian prepedycyi, wiecznymi czasy zachowuie się. Żeby zaś z obu stron, mimo terazniejszą ugode, na pomienionym wygonie, tak poddani Skorbućiansey za pomieniony kamień y krynicę koni y bydła dwornych y swoich, iako też wzajemnie poddani Tarniansey swoich koni y bydła na drugę stronę tegoż kamienia y krynicy nie przepędzali, a ztąd gdyby między poddanymi z obu stron okazji do zwady nie było, tedy po rzeczony kamień y krynicę w poprzek całego wygonu zagrozić pozwalamy, abutrinque parte pozwała się; ażeby ani ludzie dworni Skorbućiansey, ani poddani Skorbućiansey, czasu pa-szy bydła y koni na pomienionym wygonie, szkody w zbożach, na polach Tarniańskich zasianych, nie czynili, mocno praecavetur. Osobliwie ia arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi, wolno dworowi Skorbućianskiemu y wsi Skorbućianom na własną potrzebę branie gliny, pod Tarnianami będącey, takż wiecznymi czasy pozwalam; tak na potrzebę dworną, iako też y na potrzebę wsi Skorbućian, takowę glinę pod wsią Tarnianami kopać y każdego czasu brać dworowi y wsi Skorbućianom wolno wiecznymi czasy; kótorego kopania y brania gliny iż poddani Tarniansey, ani dwór metropolitański Wacki bronić nie mają, ia xiądz Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi, ninieyszym zapisem moim waruie; ad haec poddanych Skorbućiańskich od iuramentu, dekretem pomienionym podkomorskim Brasławskim nakazanego, ia xiądz metropolita wiecznie uwalniam. E converso ia Michał Jeleński—woyski powiatu Mozyrskiego, dekreta trybunalskie, exnunc ex actoratu meo na pomienionego iaśnie wiel-

możnego imé xiędza Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, metropolitę całej Rusi otrzymane, z całym procederem kassuie y przy gruntach, sianożęciach, dekretem pomienionym oczewistym podkomorskim Brasławskim ad fundum Tarnian przysądzonych, a przeze mnie Jeleńskiego czasu teyże podkomorskiey rozprawy ad fundum folwarku Skorbućian przeze mnie, qua wiecznika tegoż folwarku, pretendowanych, perpetuis temporibus wieś Tarniany zachowuie; quo intuitu nad pomieniony dekret podkomorski Brasławski do żadnych gruntów y sianożęci, tym że dekretem podkomorskim Brasławskim ad fundum wsi Tarnian przysądzonych, ia Michał Jeleński—woyski Mozyrski, ex fundo folwarku mego Skorbućian y wsi, Skorbućiany nazwaney, interessować się nie mam y nie powinien będę. A wzajemnie ia xiądz Hrebnicki—metropolita całej Rusi, przy gruntach, sianożęciach, to iest pomienionym dekretem podkomorskim Brasławskim do folwarku Skorbućian przysądzonych, tegoż imci pana Jeleńskiego y następujących po ichmci successorów y possessorów folwarku Skorbućian wiecznymi czasy zachowuie. Ad haec do takowych gruntów y sianożęci, dekretem wielmożnego imci pana podkomorzego Brasław. ad fundum folwarku imci pana Jeleńskiego Skorbućian y do wsi Skorbućian imé panu Jeleńskiemu przysądzonych, ia sam z następującymi po mnie metropolitami, ullo titulo et praetextu, mimo terazniejszy dekret podkomorski y ograniczenie, w tym że dekrecie podkomorskim exprymowane, y mimo tenże wieczysto ugodliwy zapis, interessować się y żadnego wstępu y pretextu do mlynu Skorbućiańskiego, tymże dekretem podkomorskim Brasław. circa omnimodam pos-

sessionem wielmożnemu imé panu Jelen-
skiemu obwarowanego, ia arcybiskup Po-
locki, metropolita całej Rusi, z następu-
jącymi po mnie metropolitami, formo-
wać y uraszczać nie mam y nie powinien
będę. Denique ia arcybiskup Połocki,
metropolita całej Rusi, ogród, ex opposito
karczmy imci pana Jeleńskiego, nad Soko-
łowym mostem stojącey, będący, przy goś-
cincu na gruncie metropolitańskim, a w
używaniu karczmarza teyże karczmy Soko-
łowej zostaiący, tak iak dopiero ten ogród
iest w swoiey cyrkumferencyi, wiecznemi
czasy do pomienioney karczmy przydaię y
ażęby z takowego ogrodu pomieniony
karczmarz karczmy Sokołowej do dworu
metropolitańskiego Wackiego, co rok w
dzień ś. Michała archaniola św. rzymskie-
go, po groszy pietnaście, zaczowszy od ro-
ku terazniejszego tysiąc siedmset piędzie-
siątego (sub amissione używania tego grun-
tu) perpetuis temporibus płacił y gdyby
pod pretextem tego ogrodu pomieniony
karczmarz karczmy Sokołowa więcej grun-
tu metropolitańskiego nie przyjmował, ni-
niejszym zapisem ia arcybiskup Połocki,
metropolita całej Rusi, praecaveo. Pro re-
liquo my obiedwie strony, dekret wyż wy-
rażony wielmożnego imci paná podkomo-
rzego Brasławskiego, cum omnibus iudica-
tis onego y z ograniczeniem, w tym de-
krecie wyrażonym, a probuujemy, non praeci-
dicando iednak niwczym terazniejszemu
wieczysto ugodliwemu zapisowi naszemu;
owszem ia metropolita z następującymi po
mnie metropolitami, a ia Jelenki takż
z successorami memi y possessorami Skor-
bucian takowy niniejszy wieczysto ugodliwy
zapis ab utrinque wiecznie manutenendo
y mimo takowy dekret y ograniczenie, w
tymże dekrecie podkomorskim Brasław-

skim wyrażone, kopcami y znakami obwa-
rowane, et contra obloquentiam niniejszego
wieczysto ugodliwego zapisu, ia xiądz me-
tropolita z następującymi po mnie metro-
politami, ia Jeleński, qua wiecznik fol-
warku Skorbucian y wsi Skorbucian cum
successoribus meis, tak sam przez się, iako
też y przez poddanych naszych, ab utrin-
que w dzierżeniu gruntow, sianożęci, tym-
że dekretem podkomorskim Brasławskim
przysądzonych, et contra tenorem niniey-
szego wieczysto ugodliwego zapisu iedna
strona drugiey stronie żadney prepedycyi
czynić y takowego dekretu podkomorskie-
go Brasławskiego y ograniczenia, w nim
wyrażonego, ani też terazniejszego wie-
czysto ugodliwego zapisu ni w czym nar-
uszać nie mamy y nie powinni będziemy.
Pro reliquo my obiedwie strony, dla za-
sypania kopców na tych mieyscach, gdzie
byli przez wielmożnego imci pana podko-
morzego Brasławskiego na gruntach y
sianożęciach, praeviis iuramentis przysą-
dzonych, znaki pokopane, tudzież dla odno-
wienia kopców podkomorskich Brasław. imci
pana Kazimierza Zaięczkowskiego — ko-
mornika woiewodztwa Trockiego, spółnym
kosztem naszym in spatio roku sprowadzić
y do usypania kopców nowych y odnowienia
dawniejszych kopców podkomorskich Bra-
sław. temuż imci panu komornikowi Troc-
kiemu ludzi abutrinque dodać assekuru-
jemy się. Co wszystko, ut supra expressum,
inviolabiliter żyścić y dotrzymać powinniśmy,
pod zaręką, ważności rzeczy wynosząca,
et sub penis banitionum ac infamiae, przy-
mując in casu renitencyi temu zapisowi
forum ubiquinarium w wielkim xięstwie
Litewskim, bez żadnych dylacyi, gdzie
pars renitens temu zapisowi wszelkim iu-
dykatom sądowym podlegać, onym y temu

zapisowi zadość czynić y za naruszenie takowego zapisu zarękę zapłacić, a za niestaniem w peny, winy, sub forti na dobrach partis renitentis subsequenda executione, podpadać tenebitur, pod tąż wyż opisaną zaręką, po zaplaceniu którey by niepoiednokrotnie, przecie ten nasz dobrowolny wieczysto ugodliwy zapis na potomne czasy in suo valore zostawać ma. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Januariy trzydziestego pierwszego dnia. U tego zapisu, przy dwóch pieczęciach, na laku czerwonym wycisnionych, pomienionych dwóch aktorów, podpisy tak tychże aktorów, iako też y ichmościów panów pieczętarzów his expriuntur verbis. Floryan Hrebnicki—metropolita całej Rusi, arcybiskup Połocki mp. Michał Jeleński—woyski Mozyrski. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, tudzież od wielmożnego imci pana Michała Jeleńskiego—woyskiego Mozyrskiego, do tego wieczysto ugodliwego zapisu, in contentis et vadiis, w onym specificatis, ad invicem między temi stronami danego, podpisuję się: Ignacy Koszycz, dworzanin iego królewskiej mości. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego zapisu podpisuję się Adam Snarski—rotmistrz woiewodztwa Połockiego, manu propria. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego zapisu podpisuję się Ignacy Narkowicz Podwiński—S. G. mp.—Który to zapis, za przyznaniem onego ad invicem przez pomienione osoby, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przy-

ięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęciami dwuma wielmożnego imć pana sędziogo y podsędku, urzędników ziemskich woiewodztwa Wileńskiego, wielmożnemu imć panu Michałowi Jeleńskiemu—woyskiemu powiatu Mozyrskiego, iest wydan. Pisan w Wilnie, ut supra. U tego extractu przy pieczęciach dwóch ziemskich woiewodztwa Wileńskiego podpisy rąk wielmożnych ichmościów panów urzędników ziemskich woiewodztwa Wileńskiego, tudzież correcta imci pana regenta, oraz na srzednich arkuszach correctum y na ostatniey stronicy lectum his verbis: Michał Horodeński—sędzia ziemski woiewodztwa Wileńskiego; Jan Monkiewicz—podsędek woiewodztwa Wileńskiego; Andrzej Abramowicz—pisarz ziemski woiewodztwa Wileńskiego. Iako do zapisu, między iaśnie wielmożnym imci xiędzem metropolitą całej Rusi, arcybiskupem Połockim, a wielmożnym imci panem Jeleńskim—woyskim Mozyrskim, regentem ziemskim Wileńskim stałego, in locum tegoż imć pana regenta correxii Wilejko—regent trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Correctum, lectum cum actis: Bohusz—namiesnik ziemski woiewodztwa Wileńskiego. Który to takowy extract, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym orginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego kadencyi Mińskiej, wielmożnemu imci panu Michałowi Jeleńskiemu—woyskiemu powiatu Mozyrskiego iest wydan. Pisan anno, die, mense ut supra. U tego extractu przy pieczęci trybun. kadencyi Mińskiej podpisy rąk

iaśnie wielmożnego imci pana marszałka, tudzież wielmożnych ichmościów panów pisarza y sędziów trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, oraz correcta, takż na kożdym arkuszu correctum y na złożeniu lectum temi się wyrażają słowy: Jan August z Hekłów Hilzen—kasztelan Inflantski, marszałek trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Michał Kroier—pisarz trybunału głównego xięstwa Litewskiego. Antoni Bohusz—starosta Gar., deputat powiatu Wilkomirskiego mp. Stanisław Prewysz Kwinta—deputat powiatu Wilkomirskiego. Antoni Pałacki Rac—łowczy wojewodztwa Trockiego, deputat wojewodztwa Trockiego. Józef Bieniński—podczaszy Starodubowski, de-

putat z powiatu Starodubowskiego. Antoni z Borewicz—starosta y deputat powiatu Kowieńskiego. Gabryel Felicyan Piotr Medunecki—deputat wojewodztwa Połockiego. Erazm z Radowicz Radowicki—porucznik iego królewskiej mości, deputat z powiatu Wołkowyskiego. Correxii Hutorowicz—regent trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Correctum, lectum cum actis: Puszkini. Które to takowe extracty, za podaniem onych przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, są do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, ze wszytką w nich inserowaną rzeczą, przyjęte y wpisane.

1750 г. Юля 3 дня.

Изъ книги № 112, за 1751 г., л. 904.

3. Актъ размежеванія имѣнія Свирань, принадлежащаго Виленскому св. Троицкому монастырю, съ имѣніемъ Волкорабишнами, принадлежащимъ Антонію Комару.

Между базилианами и сосѣднимъ съ ихъ имѣніемъ Свиранами помѣщикомъ Комаромъ возникъ споръ изъ-за границъ. Комаръ между прочимъ захватилъ часть земли базилианъ на границѣ своего имѣнія Волкорабишевъ. Базилиане вчинили искъ и хотя состоялся по этому дѣлу деректъ, тѣмъ не менѣ спорныя земли подвергались обоюдному за-

хвату крестьянъ спорящихъ сторонъ. Желая наконецъ окончить это дѣло, обѣ стороны согласились рѣшить свой споръ третейскимъ судомъ. Къ известному сроку предъявлены были тяжущимися сторонами документы, на основаніи которыхъ, а равно и свидѣтельскихъ показаній, установлены были новыя границы.

Roku tysiąc siedmset piędziesiątego pierwszego, miesiąca Julii pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wo-

iewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiątym pierwszym obranymi, comparendo personaliter patron imé pan Alexander Hołow-

czye — komornik wojewodztwa Smoleńskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał dobrowolny, wieczysty rozgraniczający, kwitacyiny, oraz assekuracyiny zapis, między wielmożnym imé panem Antonim Franciszkiem Komarem — łowczym wojewodztwa Wileńskiego, star. Botwińskim, z iedney, a w Bogu przewielebnym imé xieżdem Janem Łukianowiczem — konsultorem prowincyi Litewskiej, starszym Wileńskim zakonu świętego Bazylego wielkiego y wszystkich ichmémii xieżą bazylianami, przy cerkwi świętey Trócy w Wilnie rezydującymi, z drugiey strony, ad invicem sobie dany, służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, aby pomieniony zapis, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyjąwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Ja Antoni Franciszek Komar — łowczy wojewodztwa Wileńskiego, starosta Botwiński — z iedney, a ia xiądz Jan Łukianowicz — consultor prowincyi Litewskiej, starszy Wileński zakonu świętego Bazylego wielkiego, moim y wszystkich ichmeciów xieży bazylianów, przy cerkwi świętey Trócy w Wilnie rezydujących, imieniem, z drugiey strony, pod wszystkie niżej wyrażone vadia, warunki, klawzuły y obowiązki, dobrowolnie na się przyjęte, podlegając y pod one poddając się, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym wieczystym rozgraniczającym, kwitacyinym, oraz y assekuracyinym zapisem, ad invicem sobie danym na to: iż co ia Komar — łowczy wojewodztwa Wileńskiego, mając dobra moje Wolkorabiszki, z przykupiami do tych dobr należącymi, a my xieża ba-

zylianie klasztoru Wileńskiego, mając dobra nasze Swirany, takż z przykupiami do nich należącymi, w wojewodztwie Wileńskim leżące, między którymi dobrami poddani ambarum partium ex vetustate temporum nie mogąc wiedzieć zupełnie w niektórych mieyscach aktualney granicy, pasieki sobie potrzebili. Jakoż my bazylianie Wileńscy, mając sobie za ubliżenie w granicach ad strepitum iuris udaliśmy się y w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii między różnymi ichmémii o granice kompetitorami et ex aetoratu nostro w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym czwartym, miesiąca Septembra pierwszego dnia, przy innych ichmościach y z wielmożnym imé panem Komarem — łowczym wojewodztwa Wileńskiego, sprawa przed sąd wielmożnego imci pana Chelchowskiego — podkomorzego Rowińskiego, odeszła, po którym iednak dekrete itidem poddani obudwóch nas stron pasieki potrzebili; a tak my xieża bazylianie Wileńscy y ia Komar — łowczy wojewodztwa Wileńskiego, nie wyprowadzając wielmożnego imci pana podkomorzego, lecz quod spectabat do granic, między nami dwóma stronami zachodzących, na przyjacielską medyacyą y rozgraniczenie zgodziliśmy się, iakoż na niniejszym terminie ia Komar, producendo intromissę generalską, sub data roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Oktobra dziewiętego dnia czynioną y w tymże roku, miesiącu y dniu na urządzie iego królewskei mości grodzkim wojewodztwa Wileńskiego zeznaną, na przykupią, nazywaiącą się Wierch-Kiena, przy innych takż przykupiach od pana Frydrycha Fondydela zeszlemu s. p. imci panu Bieniaszowi Komarowi — antecessoro-

wi moiemu uczynioną et ad praesens mnie do majątności Wołkorabiszek służącą, z której intromissyi dowodziłem: iż lasy moje leżą podle lasów imci pana Białozora aż do samey pustoszy tegoż imci pana Białozora, nazwaney Poliszyszki, ad praesens w possessyi ichmciów xięży bazylianów Wileńskich będącey et vigore takowey intromissyi dukt mój prowadziłem. Et contra ia xiądz starszy klasztoru Wileńskiego, producendo dwa dokumenta: ieden donacyiny sub data roku tysiąc sześćset siódmego, miesiąca Augusta szóstego dnia, od iaśnie wielmożney imé pani Bohdanny Ladskiej Heliaszowey Pielgrzymowskiej — pisarzowey iego królewskiej mości wielkiego xięstwa Litewskiego, imci panu Jakubowi Łoznickiemu y samey ieymci pani Helenie Klukowskiej na folwark Giedeytany dany y w ziemstwie przyznany, z którego dokumentu y ograniczenia, w nim wyrażonego, dowodziłem, iż też same Giedeytany, oraz Rutkowszczyzna y Polikszowszczyzna, a w intromissyi wielmożnego imci pana Komara, Poliszyszkami nazwana, są należące do Swiran y granica kończy się z wielmożnym imci panem Komarem za roystem aż przy kopcu starodawnym, przy gościncu Olszańskim, do Wilna idącym. Z drugiego zaś dokumentu intercizyinego między iaśnie wielmożną imé panią Bohdaną Iwanowną Ladszką Eliaszową Pielgrzymowską — pisarżową iego królewskiej mości wielkiego xięstwa Litewskiego, a wielmożnym imé panem Stanisławem Białozorem — podkomorzym Upickim, w roku tysiąc sześćset ósmym, miesiąca Iulii ósmnastego dnia stałego, dowodziłem: iż w tym dokumencie iest expressia, iż wielmożny imé pan Białozor w uroczyszczu Polikszyszkach miał swe lasy, które

eo tempore opisali się, zamieniać; iakoż te wszystkie imienicza y lasy per antecessores są przykupione ad fundum Swiran y teraz do nas bazylianów Wileńskich należą y tak vigore tych dokumentów dukt mój prowadziłem. Po których obu przez nas obie strony przeprowadzonych duktach. ponieważ in meditulo onych żadne znaki graniczne non inveniebantur ponieważ plena z świadectwa poddaństwa ambarum partium nie była probatio, mediante tedy autoritate ichmciów panów przyiaciół, ea in his intra expressis locis rozgraniczyliśmy się methodo: A naprzód, poczowszy od sosny, nazywającej się Strzelana, stojącej przy drodze idącej z Okminiszek, wsi Korzyściańskiej, do wsi naszej bazylianskiej, Hanczarowszczyzna nazwaney, po lewey stronie drogi przy tej że sośnie wielkiej, Strzelana nazwaney, kopiec między nami piętny wielki usypany ieden; przy której drodze, kopcu y sośnie, po lewey ręce puszcza moia mnie Komara — łowczego wojewodztwa Wileńskiego, a po prawey stronie, przez drogę pięta nasza nas Bazylianów Wileńskich, do której naszej pięty przy drodze przypiera las Korzyściański iaśnie wielmożnego imci pana Michała Ogińskiego — pisarża polnego wielkiego xięstwa Litewskiego; a z tamtąd daley idąc od tego kopca pierwszego, tąż drogą ku Hanczarowszczyźnie, która idzie od wsi Okminiszek do wsi Hanczarowszczyzny, zostawiając puszcze po lewey ręce moią mnie Komara, a po prawey stronie naszą bazylianską, przy teyże drodze o sznurów pięć, po lewey ręce drogi na gruncie mym Komarowskim przy drodze kopiec drugi, który to sznur, którym mierzymy, ma w sobie prętów dziesięć, a pręt każdy ma w sobie łokci siedm y pół;

a od tego, drugiego kopca odmierzywszy sznurów trzy, droga wyż wyrażona poszła w prawo do Hanczarowszczyzny, a udawszy się w lewo, dalej postępując steczką y zostawując po lewey ręce lasy moje mnie Komara Wołkarabiskie, a nasze nas bazylianów Swirańskie, po prawey stronie zaś sznurów dwa przy stece, po lewey ręce kopiec trzeci; dalej też puszcza y stecką idąc, zostawując po lewey ręce puszcze moją Komarowską, a po prawey naszą bazyliąską, o sznurów pięć kopiec po lewey ręce przy stece czwarty; a od tego czwartego kopca też puszcza y stecką idąc, zostawując lasy po lewey ręce moje Komarowskie, a po prawey nasze bazylińskie o sznurów pięć, po lewey ręce przy stece kopiec piąty; przy którym kopcu przez steckę kamień duży na prawey stronie na gruncie naszym bazylińskim tuż niedaleko kopca leży, na którym y krzyż wybić kazaliśmy, do którego to kopca piątego żadna nigdy dotąd rozgraniczającami się o granice kwestya nie była; iednak dla wiekuistej pamiętki y wiadomości kopcami te granice oznaczyliśmy. A że zacząwszy od wyż wspomnioney Strzelaney sosny, iak dukt idzie y kopce sypane, ta droga y stecka, wyż wyrażone, krzywo w obie strony idą, a sznur onymi krzywościami ciągniony, więc przez te krzywości lasów sznuru zatrudnienie ieśliby się w pomierze mniejszość pokazała się, to na przeszkodzie żadney stronie bydź nie ma, lecz te kopce desuper wspomnione podług drogi y stecki perpetue za graniczne trzymane wiecznie bydź mają. A od tego kopca piątego idąc też stecką y lasem ku polom, zostawując po lewey ręce grunta moje, mnie Komara—łowczego woiewodztwa Wileńskiego, Wołkarabiskie, a po prawey

stronie nasze bazylińskie Swirańskie, o sznurów pięć, po lewey ręce przy teyże stece w zaroślach, kopiec szósty. A od tego szóstego kopca dalej postępując iuż na pola, zostawując grunta moje Komarowskie po lewey ręce, a po prawey nasze bazylińskie, na polu o sznurów trzy y pręt ieden, po lewey ręce stecki kopiec narożny siódmy; a od tego siódmego rogowego kopca, przez też steckę iuż znacznieyszą w poprzek oną przeszedszy, od kopca udawszy się kręto w prawo, zostawując takż po lewey ręce grunta moje mnie Komara Wołkarabiskie, a po prawey ręce nasze bazylińskie, o sznurów dwa kopiec ósmy. Od którego kopca o podal widać ogród, kamieniami obwiedziony, Poliszyszki alias Polikszowszczyzna, po prawey ręce będący, do nas bazylianów Wileńskich należący; dalej idąc prosto polem, zastawując po lewey ręce grunta moje mnie Komara, a po prawey nasze bazylińskie, o sznurów trzy kopiec dziewiąty. A od tego dziewiątego kopca simili methodo idąc prosto, zostawując po lewey ręce grunta moje mnie Komara Wołkarabiskie, a po prawey stronie nasze bazylińskie, o sznurów trzy w polu kopiec dziesiąty. A od tego dziesiątego kopca eodemque simili modo idąc prosto, w poprzek drogi, która idzie z Wołkarabiszek do różnych wsi naszych bazylianów Wileńskich, zostawując po lewey ręce grunta moje mnie Komara, a po prawey ręce grunta nasze bazylińskie, o sznurów trzy, prętów dwa y pół, pod dębem w zarośli, kopiec iedynasty, na którym dębie y krzyż wyciąć dla znaku granicznego kazaliśmy. A od tego kopca y dębu idąc do miedzy kamienney y do śrzodka roysta w doł spuszczaiąc, trochę w lewo udawszy się, zostawiwszy po lewey ręce grunta

moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie grunta, o sznurów trzy na polu kopiec dwunasty. A od tego dwunastego kopca, zostawiwszy po lewey ręce grunta moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, o sznurów trzy kopiec w polu trzynasty. A od tego trzynastego kopca, zostawiając po lewey ręce grunta moie mnie Komara, a po prawey stronie nasze bazylikańskie, na miedzy wyż pisaney kamienney o sznurów trzy kopiec czternasty. Które te kopce w polu, zacząwszy od wyż wyrażonego narożnego siódmego kopca, iesliby się w pomierze do iednego więcej, a do drugiego mniej sznurowey miary przychodziło, nie ma to pro onere quali bydź poczytano, ex quo przez żyto, iarzyny polowe y ludy sznur ciągniony. A od tego czternastego kopca idąc ku roystu, zostawiając po lewey ręce lasy moie mnie Komara, a po prawey ręce nasze bazylikańskie, o sznurów trzy kopiec piętnasty. A od tego piętnastego kopca, zostawiając po lewey ręce błota moie mnie Komara, a po prawey ręce nasze bazylikańskie, o sznurów trzy, iuż w royscie, kopiec szesnasty. A od tego kopca szesnastego tymże roystem idąc, zostawiając po lewey ręce moie Komarowskie błota Wołkarabiskie, a po prawey ręce nasze bazylikańskie, za sznurów trzy, w tymże royscie, kopiec siedmnasty. Daley tymże roystem idąc y zostawiając błota po lewey ręce moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, w tymże royscie, o sznurów trzy, kopiec osmaasty. Daley tedy postępując, zostawiając po lewie błota moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, w royscie o sznurów trzy kopiec dziewiętnasty; a od tego kopca dziewiętnastego, zostawiając po lewey ręce błota y

lasy moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, za sznurów trzy, iuż na mieyscu suszszym, kopiec dwudziesty. A od tego kopca dwudziestego idąc zarosłami y przeszedzsy przez drożkę, zostawiając po lewey ręce grunta moie mnie Komara Wołkarabiskie, a po prawie nasze nas bazylianów Wileńskich Swirańskie, o sznurów trzy kopiec dwudziesty pierwszy. A konkluduiąc miedzy nami granice, od tego kopca dwudziestego pierwszego przeszedzsy takż przez drożkę, wychodzącą z Rutkowszczyzny na gościniec Olszański, do Wilna idący, y zostawiając grunta po lewie moie mnie Komara, a po prawie nasze bazylikańskie, idąc z sznurem, przyszliliśmy do gościncea, z Olszan do Wilna idącego, do kopca starodawnego, przy gościncu leżącego, do którego starodawnego kopca, od kopca dwudziestego pierwszego wymierzono sznurów dwa y pretów dwa, y tu się przy tym starodawnym kopcu skończyła granica między nami. A zeszedzsy z pol w lasy, roysta y zarosłe, ponieważ w dukcie krzywość się pokazywała y lasy przeszkadzały, a sznur vigore duktu kręto chodził, więc in casu umnieyszenia się pomiary nam stronom ta nierówność w wymierze szkodzić nie ma, lecz te kopce wszystkie, począwszy od Strzelaney sosny, aż do ostatniego starodawnego kopca, za graniczne perpetue trzymać powinniśmy. A tak w tym mieyscu, de super wyrażonym, my obie strony zupełnie rozgraniczywszy się, wiecznie tę granicę kopcami osypaną, my sami oną za aktualną abutrinque trzymać powinni będziemy y po nas następcy nasi powinni będą, to sobie abutrinque waruiąc y assekuruiąc się, iż ponieważ za teraznieyszemi osypanemi kopcami nas obu stron poddani mają swe za-

siewy żytnie y iarzynne, więc my obie strony wszystkim obu stron poddanym ich zasiewy żytnie y iarzynne, kto co sobie posiał in locis eo tempore differentiarum, wolne zebranie tego roku permittimus, a iuż odtąd za kopce iedna drugiej stronie zachodzić niepowinniśmy y w tymże abutrinque assekuruemy, iż lubo ad praesens rozgraniczywszy się, kopcami na wieczność osypaliśmy, lecz w polach miedz dla zboż, abutrinque zasianych, czynić nie mogliśmy, ex inde w iesieni, idque na dniu czternastym miesiąca Oktobra, roku terazniejszego tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, wysławszy abutrinque poddanych, zostawiwszy kopce we śródku w polach, miedze tak szerokie, iak kolasą przeiechać można, przyczynić mamy. A zaś ia xiądz Łukianowicz — consultor prowincyi Litewskiej, starszy Wileński, suo et nomine wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, proceder prawny w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, ex actoratu nostro, tylko quoad personam wielmożnego imci pana Komara — łowczego woiewodztwa Wileńskiego y dobr imci Wołkarabiszek y tylko w rzeczy desuper wyrażoney i ograniczoney, cum omnibus decretis wiecznie kassuię, annihiluię, w czym wszystkim abutrinque dotrzymuiąc tego dobrowolnego wieczysto rozgraniczaiącego, kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu zarękę czterech tysięcy złotych polskich na każdą z nas obu stron naruszaiącą stronę zakładamy, na nas y na następców naszych, y ewikcyą ja Komar — łowczy woiewodztwa Wileńskiego, na też dobra moie Wołkarabiszki y attinencye onych, e contra ia xiądz Łukianowicz — consultor prowincyi Litewskiej, starszy Wileński, ex persona mea et nomine wszyt-

kich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, na dobra nasze Swirany, cum omnibus eorum attinentiis, wnosiemy et in casu od kogo kolwiek o takowe nasze rozgraniczenie turbacyi iedna drugą stronę ewinkować y zastępować my sami y następcę nasi powinniśmy y powinni będa in quolibet foro, pod tąż de super wyrażoną zaręką, y do zapozwania abutrinque, in casu naruszenia lub niedotrzymania w którym kolwiek punkcie y paragrafie tego dobrowolnego, wieczysto rozgraniczaiącego, kwitacyinego, oraz assekuracyinego między nami stałego zapisu, forum ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim, abscissis omnibus dilationibus et beneficiis iuris, bez obmów y munimentów naznaczamy, gdzie do którego kolwiek sądu która kolwiek strona będąc adcytowana, rozprawę ad primam instantiam przyjąć powinna będzie; a sąd wszelki, weyrzawszy w ten nasz zapis, ony approbowawszy, zarękę desuper wyrażoną et litis expensa przysądzić wolen y mocen będzie, a w niestaniu którey kolwiek strony in paenas trium lucrorum wzdawszy, summy przysądzać wolen będzie, które paeny trium lucrorum na się in casu naruszenia takowego zapisu naszego zakładamy. Y natośmy ad invicem sobie dali ten nasz dobrowolny, wieczysty, rozgraniczaiący kwitacyiny, oraz assekuracyiny zapis, z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Swiranach, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Julii trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto rozgraniczaiącego, kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, przy pieczęciach dwuch na laku czerwonym wyciśnionych, podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmo-

ściów panów pieczętarzów temi znajduia się słowy: Antoni Franciszek Komar—łowczy woiedztwa Wileńskiego, starosta Butwiłowski. Jan Łukianowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultor, superior Wileński mp. Podług prawa ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imé pana Antoniego Franciszka Komara—łowczego woiewodztwa Wileńskiego, starosty Butwiłowskiego, y od w Bogu przewielebnego imci xiędza Jana Łukianowicza — consultora prowincyi Litewskiej, starszego Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, w Wilnie przy cerkwi świętej Trójcy rezyduiącego, ad invicem między ichmém do tego zapisu wieczysto rozgraniczającego kwitacyjnego, oraz assekuracyjnego, vicissim danego, tak wielmożnemu imci panu Komarowi, iako

też ichmém xięży bazylianom Wileńskim służącego, podpisuię się Marcyan Gumiński—podsędek Wendeński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego zapisu wieczysto rozgraniczającego kwitacyjnego, oraz assekuracyjnego, ad invicem danego, podług prawa podpisuię się Matheusz Jan Łukaszewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zapisu podpisuię się Maciey Korzan. Który to takowy dobrowolny, wieczysty rozgraniczający, kwitacyjny, oraz assekuracyjny zapis, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1750 г. Декабря 7 дня.

Изъ книги № 111, за 1750—1751 гг., л. 916.

4. Заемная запись Колачевскаго старосты Антонія Воловича, данная настоятелю Жировицкаго монастыря Кесарію Стебновскому на сумму двадцать четыре тысячи и триста золотыхъ.

Староста Колачевскій Антоній Воловичъ и два его сына выдають настоящую заемную запись настоятелю Жировицкаго монастыря Стебновскому на 24300 зл. подъ залогъ 3-хъ частей своего имѣ-

нія Хмѣльницы, срокомъ на 3 года, подъ зарукою заемной суммы и съ обязательствомъ подчиниться судебнымъ приговорамъ въ случаѣ неисполненія заключеннаго договора.

Roku tysiąc siedmset piędziesiątego pierwszego, miesiąca Februarii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woie-

wodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiątym obranymi, comparendo personaliter patron ip. Alexander Stoławaczyc — komornik Smoleński, opowiadał, prezento-

wał y w sposób przenosu, przy samymy oryginalne, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, assekuracyjnego, oraz roboracyjnego zapisu, od ww. ii. pp. Antoniego—oyca, starosty Kołaczewskiego, Jana-Hieronima y Wincentego Wołowiczów, w Bogu Najprzewielebniejszym imię xiędzu Cezaremu Stebnowskiemu—superyorowi y wszystkim xięży bazylianom Żyrowickim danego, w maydeburgyi Żyrowickiey przyznanego et ex iisdem actis wydanego, ad praesens in rem et partem tychże ichmę służącego, który podając do akt, prosił nas sądu, a żeby pomieniony ekstrakt, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor sequitur estque talis. Wypis z xiąg mieyskich magdeburgyi Żyrowickiey, roku tysiąc siedmset piędziesiątego, miesiąca Decembra dnia dziesiątego. Na urządzie i. k. moi magdeburskim Żyrowickim przed nami Janem Miskiewiczem—wóytem, Filipem Nowakowskim—burmistrzem, a Michałem Bobrukiewiczem—pisarzem, comparentes personaliter wielmożni ichmę panowie Antoni—starosta Kołaczewski, oyciec, Hieronim y Wincenty—synowie, starościcowie Kołaczewscy, Wołowiczowie, ten dobrowolny, assekuracyjny, oraz roboracyjny zapis, w Bogu najprzewielebniejszemu imię xiędzu Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu ś. B. w. konsultorowi prowincyi Litewskiey, superyorowi Żyrowickiemu, y wszystkim ichmę xięży bazylianom tegoż konwentu, na rzecz w nim wyrażoną, przyznali, cuius tenor sequitur estque talis.

Ja Antoni Wołowicz — starosta Kołaczewski, oyciec, y ia Hieronim y ia Win-

centy Wołowiczowie, synowie, iedna osoba za wszystkie, a wszystkie za iedną ręcząc, poczytając y obowiązując się, oraz pod wszystkie niżej wyrażone obowiązki, warunki y peny prawne podlegając, wiadomo czyniemy y wyznawamy tym naszym listem dobrowolnym, assekuracyjnym, oraz roboracyjnym zapise, danym w Bogu przewielebnemu i. xiędzu Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu ś. B. w. konsultorowi prowincyi Litewskiey, superyorowi Żyrowickiemu, y wszystkim ichmę xięży bazylianom Żyrowickim na to: iż co ia Wołowicz—starosta Kołaczewski, ieszcze z zeszlą w Bogu ieymcia panią Bogumiłą z Gawryłowiczów Wołowiczową — starościna, Kołaczowską, małżonką moią, a matką nas Hieronima y Wincentego Wołowiczów, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym, miesiąca Apryla dziesiątego dnia, na prawo zastawne, w grodzie powiatu Słonimskiego przez nas przyznane, wziowszy y pożyczyszy u ichmców xięży bazylianów Żyrowickich gotowey summy siedmnaście tysięcy y sześćset złotych polskich, w pomienionej summie trzy części majątności moiej, Chmielnica nazwanej, w powiecie Słonimskim leżącej, w zastawną ichmców przy inwentarzu, także przyznanym, possessyą onerowaliśmy, w czasiech zaś posłednieyszych, będąc iterum potrzebni summy pieniędzy, iako to w roku tymże tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym, miesiąca Augusta wtórego dnia, złotych pięćset osmdziesiąt monety srebnej, item w tymże roku miesiąca Oktobra piątego dnia złotych tysiąc siedmdziesiąt, w roku zaś tysiąc siedmsetnym czterdziestym szóstym, miesiąca Julii siódmego dnia, złotych osmset sześćdziesiąt dziewięć y groszy trzy, a w roku tysiąc siedmset czterdziestym

siódmym, miesiąca Decembra dziewiątego dnia złotych tysiąc sześćdziesiąt na zapisy obligacyjne, seorsive w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym ósmym, miesiąca Apryla dwudziestego dnia, na prawo zastawne, na chłopca Andrzeia Szewczyka dane, złotych trzysta pięćdziesiąt, tandem w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym dziewiątym, miesiąca Apryla trzynastego dnia, na zapis obligacyjny złotych sześćset szesnaście y groszy pięćnaście gotowych summ u tychże ichmciów xięży bazylianów Żyrowickich pożyczylismy; ad praesens iterumque będąc pilnie, a gwałtownie potrzebnymi summy pieniędzy na spólne nas wszystkich oycy y synów Wołowiczów expensa, tedyśmy wzeli y pożyczyli u przewielebnego imci xiędza Cezarego Stebnowskiego — superyora Żyrowickiego, gotowey klasztorney summy dwa tysiące dwieście dwadzieścia cztery złotych polskich, którą summę, in unum z pierwszemi summami, tak na zastawach, iako y obligach będącemi, znioszy w ieden komput, czyni dwadzieścia cztery tysiące y trzysta złotych polskich. A tak my Wołowiczowie pierwsze dwa prawa zastawne, iedne na trzy części majątności naszej Chmielnicy z inwentarzem, a drugie na chłopca Andrzeia Szewczyka, przytym obligi, datami supra specyfikowane, in toto praesenti inscriptioe stwierdziwszy y roborowawszy, assekuruemy się et strictissime opisujemy: iż przychodząc ad exemptionem pomienionych trzech części majątności Chmielnicy y poddanego Andrzeia Szewczyka na terminie, w pomienionych prawach zastawnych wyrażonym, post triennalem ichmów xięży bazylianow Żyrowickich possessionem, summę wyż wyrażoną dwadzieścia cztery tysiące y trzysta złotych polskich moneta

y kurrencyą, w tych prawach y obligach wyrażoną, et in loco, w pomienionych prawach designato, zpełna razem, a nie częściami, una cum provisione, szczegulnie od summ obligacyjnych, ichmém xięży bazylianom Żyrowickim oddać y wypłacić y dalszym tychże praw zastawnych y obligów obowiązkom za dosyć uczynić mamy y powinni będziemy. Czego wszystkiego dotrzymać submittuiemy się pod zaręką takowey że summy y pod penami banicyi doczesney, wieczney y infamy, podaiąc sub evictionem za takowę zarękę czwartą część majątności Chmielnicy, w possessyi naszej będącą, y dziedzictwo trzech części tychże dobr, in hypothecaria possessione ichmciów xięży bazylianów Żyrowickich zostaiących. O którą zarękę, in casu contraventionis temu zapisowi naszemu, do adcytowania nas forum. u wszelkiego sądu, prawa y urzędu ziemskiego, grodzkiego, trybunału głównego w. x. Lit., koła świeckiego et compositi iudicii, etiam extra repartitionem y trybunału skarbowego w. x. Lit., ante vel post convictionem iuris, in minori subsellio, a czasu interregni y kapturowego, za pozwem, lub zakazem przyimuemy y rozprawę bez żadnych dyłacyi, obmów y dobrodzieystw prawnych determinuemy. V na toś my dali ten nasz list dobrowolny roboracyjny, oraz assekuracyjny zapis, z podpisami rąk naszych y z podpisami rąk ii. pp. pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Żyrowicach. Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego, miesiąca Decembra siódmego dnia. U tego dobrowolnego, assekuracyjnego zapisu podpis rąk taksamych aktorów, iako też y ichmciów panów pieczętarzów tymi słowy: Antoni Wołowicz — starosta Kołaczewski m. p. Hieronim Wo-

łowicz—staroście Kołaczewski. Wincenty Wołowicz—staroście Kołaczewski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ww. ii. pp. Antoniego—starosty Kołaczewskiego, oycy, Hieronima y Wincentego—starościców Kołaczewskich, synów, Wołowiczów, do tego dobrowolnego, assekuracyjnego, oraz roboracyjnego zapisu na rzecz w nim wyrażoną danego w Bogu przewielebnemu i. x. Cezaremu Stebnowskiemu—z. ś. B. w. konsultorowi prowincyi Lit., superyorowi Żyrowickiemu, y wszystkim ichmciom xięży bazylianom tegoż konwentu, podpisuię się: Piotr Korczyce—krayczy powiatu Słonimskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey wyrażonych do tego obligacyjnego y roboracyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuię się Andrzej Sawicz Zabłocki m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego assekuracyjnego, oraz roboracyjnego zapisu podpi-

suię się Piotr Jan Rohoza—rotmistrz powiatu Słonimskiego m. p. Który to takowy zapis iest do xiąg magdeburskich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową magdeburską parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu magdeburgyi Żyrowickiey przy pieczęci tegoż magistratu magdeburskiego Żyrowickiego podpisy rąk wóyty y burmistrza, takōż correcty y konnotacya na ostatniey stronicy in eum exprimuntur tenorem: Jan Miskiewicz—wóyt przysięgły magdeburski Żyrowicki m. p. Filip Nowakowski—burmistrz m. m. Żyrowic. Correxix, Michał Bobrukiewicz—notarius iuratus magdebur. Żyrowicen. Est in actis et concordat. Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego w sposób przenosu przy samym oryginalu, przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1751 г. Апрелья 15 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 7.

5. Закладная запись отъ Давговскаго старосты Адама Бростовскаго Жировицкому базилианскому монастырю на село Вольку и урочище Дуброву, заложенная въ 10,000 злотыхъ.

Давговскій старосата Бростовскій, нуждаясь въ деньгахъ для своихъ частныхъ надобностей, занялъ у Жировицкаго монастыря 10,000 зл. хорошей серебряной монетой, подъ залогъ пограничнаго съ монастырскимъ имѣниемъ имѣнія Вольки съ

крестьянами и всеми угодьями, относившимися къ этому имѣнью, срокомъ на шесть лѣтъ; въ записи выражаются общепринятая въ тогдашнія времена юридическія обязательства и зарука, въ случаѣ неустойки заимодавцевъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórego, miesiāca Oktobra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wo-

iewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiã siedmsetnym piãdziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Alexander Hołowczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginaie, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego zastawnego prawa zapisu, od iaśnie wielmożnych ichmé panów Adama Brzostowskiego — starosty Daugowskiego y Przelayskiego, generał-leutnanta infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, y Genowefy z Ogińskich Brzostowskiej—starościney Dawgowskiej, małżonków, na rzecz w nim niżej wyrażoną w Bogu przewielebnemu imci xięzdu Cezaremu Stebnowskiemu — zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi Litewskiej, superiorowi Żyrowickiemu y wszystkim imci xięży bazylianom Żyrowickim danego, w magdeburgyi Żyrowickiej przyznanego, et ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem w Bogu wielebnych imci xięży bazylianów Żyrowickich służący y należący; który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt, cum tota re, w nim expressa, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis. Wypis z xiąg mieyskich magdeburgyi Żyrowickiej, roku tysiã siedymset piãdziesiątego pierwszego, miesiãca Apryla piãtnastego dnia. Na urzędzie iego królewskiej mości magdeburskim Żyrowickim—przed nami Janem Mitkiewiczem — wóytem, Filipem Nowakowskim—burmistrzem, a Michałem Bobrukiewiczem—pisarzem, comparentes personaliter iaśnie wielmożni imci panowie

Adam y Genowefa z Ogińskich Brzostowscy—starostowie Daugowscy, generał-leutnantowie od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, ten dobrowolny zastawny zapis w Bogu nayprzewielebniejszemu imci xięzdu Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi Litewskiej, superiorowi konwentu Żyrowickiego, y wszystkim w Bogu wielebnyim ichmościom xięży bazylianom tegoż konwentu, na rzecz w nim wyrażoną, na sądach iego królewskiej mości magdeburgyi Żyrowickiej przyznali, sequenti tenore pisany:

Adam Brzostowski — starosta Dawgowski y Przelayski, generał-leutnant infanterii woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, y Genowefa z Ogińskich Brzostowska—starościna Daugowska, małżonkowie, jedna osoba za drugą ręcząc y obowiązując się, oraz na wszystkie ligamenta, we szredzinie wyrażone, dobrowolnie zezwalając, one na siebie y successorów naszych przyjmując, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy, komu by o tym, teraz y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym zastawnym prawem zapisem, w Bogu przewielebnemu imci xięzdu Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi Litewskiej, superiorowi Żyrowickiemu, y wszystkim imé xięży bazylianom Żyrowickim danym na to, iż my Brzostowscy—starostowie Daugowscy, małżonkowie, będąc pilno potrzebnymi summy pieniędzy na spólne nasze interessa, wzieliśmy, pożyczyli u imci xięży bazylianow Żyrowickich y do rąk naszych odliczyli gotowey rękodayney, nie z żadnego kontraktu uros-

ley summy, in specie dziesięć tysięcy złotych polskich, w dobrej ważnej, złotej y srebrnej, niebrakowanej monecie, idque licząc każdy czerwony złoty pojedynkowy po złotych siedmnaście y groszy piętnaście, czerwonych złotych czterysta, a in residuo monetą srebrną, licząc talar bity po złotych osim, tyńf po złotemu y groszy osmiu. W której to summie dziesięciu tysięcy złotych polskich, odłączywszy attynencyą od majątności naszej wieczystej Szydłowickiej, w powiecie Słonimskim leżącej, wioskę nazwaną Wolkę, zaraz przy Żyrowicach leżącą, z ludźmi poddanymi y ich żonami, dziećmi utriusque sexus, w tey że Wolce na placach siedzącymi, tudzież z placami pustymi, z wolnym na onych więcej ludzi (ieżeli się zdać będzie imć xięży bazylianom) osadzywaniem, z karczma, w tey że Wolce erygowaną, y z arendą, profitem, z niey przychodzącym, denique z gruntami wszelkimi placowemi y w pole wyciągającymi się, oromemi y nieoromemi, łąkami, lasami, rzekami y ze wszystkim, tak iako się w granicach y miedzach swoich z dawnych czasów ta to Wolka miała y teraz ma, ze wszelkimi czynszami, daniami, powinnościami, bez żadnej najmniejszej excepcyi, a przytym o granice teyże Wolki osadzonego y mieszkającego chłopca, na imię Piotra Dowżyka, z żoną, dziećmi y z gruntem wszelkim, oromym y nieoromym, lasem, łąkami, rzekami y wszystką cyrkumferencyą, przy teyże wiosce Wolce, pomienionemu Dowżykowi wydzieloną, a przez komisarza naszego dawniey onemu postąpioną et recenter przy wpisaniu do inwentarza zastawnego wymierzoną, a z gruntu, który temuż Dowżykowi w uroczyszczu, nazwanym Dąbrowie y pod wioską Czepelową, o

poł mile od Wolki y sadziby Dowżyka, wydzielonego, czynsz do dworu Szydłowickiego. a nie do imć xięży bazylianów należeć będzie, z osobna gruntu szmat, Klin nazwany, na beczek Wileńskich dziesięć siania żyta bydź może, od uroczyszcza y pol Szydłowickich, Dąbrowa rzeczonych, oddzieliwszy, w iednym obrębie o miedzę z gruntami imć xięży bazylianów Żyrowickich, ciągle grunta, Staikańskie nazwanemi, leżącej, ze wszelką tego gruntu cyrkumferencyą y wymiarą, w inwentarz wpisaną, oraz wszystkim, iako się specifice et articulate w inwentarzu, przy tym prawie danym, wyrażono y dołożono iest, imć xięży bazylianom Żyrowickim zawiedliśmy, zastawiliśmy, terazniejszym zapisem onerowaliśmy y onerujemy, w moc, spokojne sześciolate non interrupte używanie podaiemy, przez ienerała powiatowego intromittujemy. Termin tey zastawy zaczyna się w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym pierwszym, ode dnia świętego Jerzego święta rzymskiego, dnia dwudziestego trzeciego Apryla, podług nowego kalendarza przypadającego, a konczyć się ma w roku, da Bóg, tysiącnym siedmsetnym pięćdziesiątym siódmym, takowegoż dnia y święta. Za nieokupnym zaś na terminie pomienionym taż possessya zastawna wszystkich pomienionych attynencyi trwać będzie od sześciu do sześciu lat, bez żadnej od nas samych y sukcesorów naszych przeszkody y najmniejszego interessowania się. Wolni zatym y mocni będą imci xięża bazylianie Żyrowiccy pomienioną Wolką wioskę, chłopca Dowżyka, lub po nim innego, na tym mieyscu mieszkającego, oraz grunt, od pola Szydłowickiego, Dąbrowy nazwanego, wydzielony y wymierzony, inwentarzem wszystko dosta-

tecznie opisane y zawiedzione, w swoiey aktualney ad praesens przez nas starostów Daugowskich małżonków postąpioney, intro-mittowaney mając possessyi, władać, dysponować, pożytków wszelkich wynajdować, czynsze odbierać, do powinności inwentarzem opisanych pociągać, usus et fructus ze wszystkiego partycypować, na siebie obracać, podymne y wszelkie publiczne podatki podług dawnego zwyczaju ex fundo wybierać, a do powiatu Słonimskiego oddając, kwity na swoje imię brać, poddanych występnych sądzić, karać, a in casu potrzeby iakowey też samę zastawę po części lub razem wszystko komu chcąc takowym ze prawem przezastawić, albolii też arendować, bez żadnego od nas inquietowania y impedymentu. Do tego warujemy to imć xięży bazylianom, iesliby poddani Wolańscy, w inwentarzu wyrażeni, z ubożenia, inkursyi, lub też swey woli, a nie z okazji ichmściów, precz z mieysca y placów swych wyszli, tedy z racyi wyisčia tych to poddanych, iako ludzi zachożych, zasiedziałych, in futurum żadney pretensyi my sami y successores nasi słać nie powinni będziemy. Y to też dokładamy, ieżeliby strzeż Boże ognia przypadkowego, inkursyi nieprzyziacielskiej, a imć xięża bazylianie sami ex vi tey zastawy wielkie prówianta dawali y za tych ludzi oplacali, albo po ogniu nowe budynki swoim własnym kosztem stawili, erygowali, denique prowent placowy, inwentarzem opisany, z pomienionych racyi niewybrany, na poddanych zalegał, by y pożytku żadnego z tych to placów, gruntów Wolańskich imć xięża bazylianie nie mieli, in eo casu czasu exempcyi takowe pretensye, deductive okazane, przez przyziaciół zobopolnych umiarkowane, my dziedzice lub successo-

res nasi, przy wyliczeniu kapitalney summy zastawney, compensować et proprio peculio zapłacić powinni będziemy; wszakże exceptis his calamitatibus, prowentem, w inwentarzu opisanym, od summy dziesięciu tysięcy złotych polskich imć xięża bazylianie kontentować się będą y pretensyi do nas wieczników, assumpto titulo niewystarczaiącey albo nie wynoszącey prowizyi, słać ullatenus nie będą mogli. Gdy zaś przychodzić będzie termin do exempcyi, pierwiey, ante expirationem zastawney possessyi niedziel dwunastą, listem otworzystym obwieścić mamy y takowy list po podaniu generalskim we dwie niedzieli w kancelaryi Słonimskiej zeznany bydź ma, in ipso zaś termino summę zastawną una cum pretensionibus, przez przyziaciół liquidatis, circa acta grodu Słonimskiego imć xięży bazylianom, nieprzyimuiąc żadnych ni od kogo aresztów, totalnie wypłacić powinniśmy; a po wypłaceniu abutrinque kwitować się obligowani będziemy, a iako sami omnimodam securitatem zastawney possessyi z osób naszych, administratorów y komissarzów naszych imć xięży bazylianom opisuiemy, tak też ieżeliby kto kolwiek do tych zastawionych attynencyi Szydłowickich pretensyą słać et quocunque titulo seu praetextu turbować y inquietować imć xięży bazylianów miał, tedy my y successores nasi, tyle razy, ile tego potrzeba będzie, u każdego sądu y prawa zastępować y ewinkować assekuruujemy się. Czego wszystkiego, iako się wyraziło, dotrzymać powinni będziemy, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub paenis banitionum ac infamiae. Którą zarękę wnosząc evictionaliter na wszelkie dobra nasze, praecipue na maiętność Szydłowice, in casu niedotrzymania którego

Kolwiek punktu, dajemy moc, nas samych y successorów naszych do wszelkiego sądu y prawa, gdzie nayprędsza może bydź rospawa, terminem iak naykrótszym adcytować, gdzie będąc adcytowanemi mamy stanąć, a stanowszy bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów rosprawę przyjąć y wszelkim iudicatom sądowym, sine appellatione a minori ad maius subsellium, podlegać powinni będziemy. In casu vero niestania do prawa, każdy sąd y urząd, in paenas lucrorum kondemnowawszy, za takowym pierwszym dekretem iakoby in ultimo iuris gradu otrzymanym, fortem executionem udziałać wolen y mocen iest; o co my ni sądu, mieniać o zły wskaz, ani strony o zły przewód prawa, nigdzie pozywać y turbować nie mamy, pod wyż wyrażoną zaręką, którą by nie raz zapłacić przyszło, przecie ten nasz zastawny zapis, aż do dośó onemu we wszystkim uczynienia in pleno robore et valore zostawać ma. Y na tośmy dali (ten zapis) z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto proszonych. Pisan w Szydłowicach, roku tysięcznego siedmset piędziesiąt pierwszego, miesiąca Apryla piętnastego dnia. U tego zastawnego prawa podpisy rąk tak samych iasniewielmożnych ichmościów panów aktorów, iako też imé panów pieczętarzów tymi słowy: Adam Brzostowski—s. D. P. g. leut. inf. w. w. x. L. Genowefa Brzostowska—s. D. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iw. państwa Brzostowskich—

starostow Daugowskich, generałów let. inf. wielkiego xięstwa Litewskiego, małżonków, do tego zastawnego prawa, na rzecz w nim wyrażoną danego w Bogu przewielebnemu imci xięzdu Stebnowskiemu—starszemu y wszystkim imé xięży bazylianom konwentu Żyrowickiego, według prawa podpisuję się; Paweł Szyrma—pisarz ziemski powiatu Pińskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego prawa zastawnego podpisuję się Paweł Woysim Antoniewicz — podczaszy Czer., stta Krasn. Za ustną y oczewistą od wyż wyrażonych osób proźbą, iako pieczętarz do tego prawa zastawnego podpisuję się Antoni Leon Czechowicz—rot. powiatu Słonim. mp. Który to takowy zapis iest do xiąg Żyrowickich przyjęty y zapisany, z których y ten wypis imé xięży bazylianom Żyrowickim iest wydan. U tego ekstraktu, przy pieczęci maydeburskiej Żyrowickiej, podpisy rąk wóyty, burmistrza y pisarza, tudziesz na ostatniej stronicy konnotacya his verbis: Jan Miskiewicz—wóyt przysięgły maydebury Żyrowickiej. Filip Nowakowski—burmistrz m. Żyrowickiej, Michał Bobrukiewicz—pisarz miasta Żyrowickiego. Est in actis et concordat.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1751 г. Юля 2 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 17.

6. Размежеваніе между землями Жировицкихъ базилянъ и имѣніемъ Шидловицами, принадлежащими Довговскому старостѣ Адаму Бростовскому.

Въ документѣ этомъ представляется подробное описание поземельной границы между имѣніями Жировицкихъ базилянъ и имѣніемъ Адама Бростовскаго—Шидловицами. Особеннаго вниманія заслуживаетъ устройство граничныхъ знаковь. Они

состояли по преимуществу изъ кощцовъ, въ которые клались камни разной величины и формы съ гербами Бростовскаго и базилянъ и безъ гербовъ, кирпичи, жужель, и другіе предметы.

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiącznym siedymsetnym piędziesiątym wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Alexander Hołowczye—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował et ad acta. podał odgraniczenie gruntów y sianożęci Żyrowickich, na rzecz w nim wyrażoną, ichmościom xięży bazylianom Żyrowickim służące y należące, które podając ad acta prosił nas sądu, ażeby pomienione odgraniczenie cum toto eius effectu było do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane, iakoż my sąd one przyjęwszy w xięgi de verbo ad verbum wpiśać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Odgraniczenie gruntów y sianożęci Żyrowickich tak dawniejszych, o które

hucusque była kontrowersya, adpraesens vero zaszła kombinacya, iako też gruntów, noviter per commutationem od Szydłowicz oddanych, od gruntów y sianożęci Szydłowickich, tak dawnych, iako też etiam adpraesens przy combinacyi per commutationem vicissim odeszłych, in virtute zapisów ugodliwych, kommutacyjnych między i. w. i. panem Adamem Brzostowskim—Dawgowskim, Przelayskim starostą, generał-leytenantem od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, z iedney strony, a między w Bogu przewielebnym imć xiędzem Cezarym Stebnowskim—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorem prowincyi Litewskiej, tegoż zakonu superyorem konwentu Żyrowickiego, nomine totius communitatis tegoż klasztoru, cum licentia et facultate w Bogu nayprzewielebniejszego imć xiędza prowincyała ichmościów et totius consultiarii czyniącym, z drugiey strony, w roku teraznieyszym tysiąc siedymsetnym piędziesiątym pierwszym, miesiąca Iulii wtórego dnia zaszłych, przez nas niżej wyrażonych komorników.

in fundo bonorum równo z datą samych zapisów sporządzone y opisane, w ten sposób: Lubo obie strony zapisami ugodliwemi kommutacyjnemi, inter se vicissim danymi, między innemi, wielo kopcami, adpraesens noviter usypanemi, opisali się etiam stary kopiec kamienny, w uroczyszczu Ułasowce, w błocie będący, odnowić; iednak że dla terazniejszey inundatii wod, przez częste dżdże przybyłej, y dla zatopienia błot, trudno było owego staro kopca znaleźć, tedy się tylko w końcu między terazniejszey, na której płot stoi, przy samym błocie y przy olszynie, na dukcie ieneralnym zgodnym, nięnegowanym, od uroczyszczu Ułasowki ciągnącym, kopiec rógowy na krzaku olchowym wielkim ułożywszy, z ziemi y z darni y w ten kopiec kamieni dwa, ieden pół kamienia młynowego zpodniego, a drugi okrągławy z wybitemi znakami, to jest strzemię, herb domu iasnie wielmożnych ichmościów panów Brzostowskich, a kolumna od s. B. w., herb bazyliński, przy tym łamanej cegły szmatów kilkanaście y żużelów kowalskich szmatów kilkanaście inkorporowawszy; daley od tego kopca, ruszywszy na północ, wprzód y przez sianożęci, potym przez grunta, zostawiając grunta, a za gruntami błota y sianożęci Szydłowieckie, tytuło Kożuchową, potym folwark Szydłowiecki Głatkowszczyznę po prawie, a po lewie zrazu błota y sianożęci, a potym grunta oromé pognoyne, dotąd kontrowersyjne, adpraesens uspokoione, które in perpetuum dó w Bogu wielbnych ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich należeć mają, dając prosto aż do ulicy y wrot folwarku Głatkowszczyzny. Drugi kopiec w koncu tej prostey linii iterum narożny przy samey ulicy y przy

wrotach tegoż folwarku Głatkowszczyzny, w sznurach sześciu y prętach półszosta usypany, w którym kamień całkowity z herbami—strzemię y kolumna, także cegły łamanej szmatów absque numero y żużelów włożono; na tej linii lubo płot krzywy, ale na obie strony bonificative pokrzywiony bez krzywdy obudwóch stron, a iezeli stronem niepodoba się, to wolno ten płot od kopca do kopca wyprostować. Od tego kopca rogowego, alias od wrot folwarkowych angulem w lewo drogą pomienioną do goścince, z Słonima y z różnych mieysc do Żyrowic idącego, zostawiając po prawie grunta Szydłowieckiego folwarku Głatkowszczyzny, a po lewie grunta pognoyne Żyrowickie klasztorne. Trzeci kopiec o prętów trzy dzieści dziewięć od wrot na tej linii przy samym iuż gościncu, zaraz za Gliniszczem, na zawrocie tej drogi, do Żyrowic idącej, usypany, w którym półkamienia młynowego z herbami—strzemię y ruskie litery y kamieni gładkich absque numero półcegłami obłożone. Daley postępując ex opposito tego wychodu drogi folwarkowej po drugiej stronie goścince, o prętów pięć, czwarty kopiec rachuiąc od błota, w którym dwa kamieni okrągławe z herbami takimież, iako wyżey, y kamieni bez herbów kilka półcegłami obłożone. Od tego czwartego kopca y od goścince recta linia przez poletek gruntu, dotąd kontrowersyjne, praesenti vero combinatione uspokoionego, zostawiając sztukę gruntu z sianożęcią, wdole będącą, ad praesens przez tę kombinacyą per commutationem y przez odstąpienie procederu, przez iasnie wielmożnego imię pana Brzostowskiego—generała woysk wielkiego xięstwa Litewskiego uroszczonego, do gruntów

Szydłowickich odeszła, według wymiaru terazniejszego morgów sześć, sznurów dwa, prętów piędziesiąt sześć y pół w sobie mająca, po prawie, a po lewie grunta takż z sianożęciami, wdole będącemi, (które do ichmościow xięży bazylianów Żyrowickich in perpetuum należeć maia), prosto wdół aż do rogu wypustu boiarzyna Szydłowickiego, nominatim Żylińskiego, y do kopca piątego, takż narożnego, przy tym wypuście w sznurach czterech y prętach trzech od goścince z ziemi y z darn na sianożęci ułożonego, w którym kamień okrągłowaty z iednym herbem—strzemię, szmatami cegiel obłożony. Od tego dolnego kopca rogowego angulem wlewo, rowem, wodą wiosenną z gór płynącą wymytym, dążąc do uroczyszcza Ialowaste, zostawując po prawie grunta y sianożęci boiarzyna Żylińskiego, a Żyrowickie klasztorne po lewie, do droszki, z Żyrowic do Derewianczyc y do różnych miysc idącey, gdzie przy drodze tey na drugiej stronie nad pomienionym rowem na suchodole w sznurach czterech y pręcie iednym kopiec szósty usypany, w którym kamień ieden z herbem—stremię, a drugi kamień gładki, szmatami cegiel obłożony. Od tego kopca szóstego angulem w prawo drogą pomienioną w górę, mimo gruszy, na granicy stojącey, ograniczając grunta titulo Ialowaste, ad praesens ichmościom xięży bazylianom od folwarku Szydłowickiego Gładkowszczyzhy per kommutationem dostałe, zostawując te grunta Ialowaste po lewie, a grunta pognoyne Żylińskiego boiarzyna po prawie, do kopca siódmego, na pagórku, w róg między grunty Żylińskiego, o prętów dwadzieści sześć y pół od dolnego usypanego, w którym dwa kamienie z herbami y szmaty cegiel

włożone. Od tego kopca siódmego iterum angulem w lewo, zostawując grunt ograniczając po lewie, a po prawie grunta tegoż Żylińskiego, miedzą y górą do kopca ósmego, pod górą w zaroślach, w sznurach pięciu y pręcie iednym od siódmego usypanego, w którym dwa kamienie z herbami y szmaty cegiel włożone. Od tego kopca ósmego iterum w lewo z góry, a potym przez drugą górę zaroślami, a z drugiej góry spuściwszy się wdół, polem, zostawując po prawie grunta wsi Wolki Szydłowickiey, ad praesens w zastawney possessyi ichmościow xięży bazylianów Żyrowickich zostaiącey, a grunta y zarośle ograniczające kommutacyjne ichmościow xięży bazylianów po lewie, do rowu pomienionego Ialowastego y do kopca dziewiątego, nad tym rowem, o sznurów trzy y prętów pięć, od ósmego usypanego, w którym kamieni dwa z herbami y szmaty cegiel włożone. Od tego kopca dziewiątego prosto w górę miedzą Wolkowską, zrazu gruntami oromemi, a potym zaroślami y górami nieużytecznemi, aż do goścince, z Żyrowic do Radziwiłowicz y daley idącego, do kopca dziesiątego, przy tym gościncu o sznurów cztery y prętów półszosta usypanego, w którym kamień z herbem ieden, kilka szmatów cegly y kamieni małych kilka ułożono, y tu angul trzeci ograniczających kommutacyjnych gruntów, titulo Ialowaste: Dalsze ograniczenie tegoż gruntu tak się opisuie: od tego dziesiątego kopca angulem w lewo pomienionym gościncem, z Żyrowic do Radziwiłowicz idącym, retro passu idąc ku Żyrowicom, zostawując po lewie grunt ograniczając kommutacyjny, adpraesens ichmościow xięży bazylianów, potym słup (sic) murywany, na górze stojący, i sepultury, koło

niego będące, po lewie, a po prawie grunta dawne tychże ichmościów xięży bazylianów y cerkiew świętego Ierzego, na gorze stoiąca, aż do drogi wyżej pomienioney, z Żyrowic do Derewianczyc y daley idącey, to czwarty anguł, na którym angule kopca niesypano, ex quo ten czwarty anguł in meditulo gruntów ichmościów xięży bazylianów zostaie, od tego czwartego angułu, alias od rozłączenia się drog Derewianczyckiey z Radziwiłowską, powracając w lewo drogą Derewianczycką do kopca, wdole nad rowem Iałowastym usypanego, a tak sięcały obwod gruntu kommutacyjnego, ichmość xięży bazylianom dostalego, ad praesens titulo Iałowaste opisał. W którym to kommutacyjnym gruncie według wymiary terazniejszey nayduie się morgów czternaście y puł, inclusive z górami nieużytecznymi y zarosłami, na nich naydującymi się, exclusive zaś mogił, koło słupa muiowanego będących, y rowu, przez szrodek tego gruntu przechodzącego. Zakończywszy tedy opisanie tego obwodu continuando zaś odgraniczenie gruntów Wolkowskich od gruntów ichmościów xięży bazylianów, tak ad praesens per commutationem dostałych, iako też dawniejszych, y wróciwszy się nazad do pomienionego dziesiątego kopca, na górze przy gościńcu Radziwiłowskim usypanego, od tego kopca in planta między, z uroczyzcza Iałowasta ciągniącey, recta linia przez gościnniec tąż samą miedzą Wolkowską wdół do ulicy y do gościńca, z Żyrowic do Rożaney przez Wolkę idącego, oraz do kopca iedynastego, przy tym gościńcu y przy rogu karczmy Wolkowskiey o trzydzieści sześć prętów od dziesiątego kopca usypanego, w który włożono trzy kamieni gładkich ob defectum

herbowanych; od iedynastego kopca przez ulicę y gościnniec Rożanecki nie iuż recta linia, lecz w prawo na dwa pręty odstąpiwszy, y kopiec dwunasty za płotem w ogrodzie przez ulicę z iednym kamieniem gładkim usypawszy, miedzą starodawną, przez ogrody y przez popławy, zostawiając po lewie ogrody y popławy iuryzdyki bazylikańskiey, a po prawie ogrody y popławy wsi Wolki, aż do ruczaju, titulo Wiknia, y do kopca ostatniego trzynastego, o prętów trzydzieści y trzy nad tym ruczajem Wilknią ze czterma kamieniami gładkimi usypanego. Y tu się zakończyło odgraniczenie gruntów, zarosli, sianozęci ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich od gruntów y sianozęci zarosłych Szydłowickich. Dat w Szydłowiczach, roku tysiąc siedymset piędziesiątego pierwszego, miesiąca Iulii wtórego dnia. U tego odgraniczenia przy pieczęciach dwuch, na laku czerwonym wyciśnionych, samych aktorów y z podpisyrak onych, tudzież ichmościów panów komorników temi się wyrażają słowy: Do tego odgraniczenia ab utraque parte użytym będąc podpisuię się Piotr Korezyc—krayczy y kom. powiatu Słominського. Takowe odgraniczenie approbando podpisuię się Adam Brzostowski—s. D. P., generał-leutnant inf. wielkiego xięstwa Litewskiego. Proszony od obudwuch wyż wyrażonych stron do tey approbaty odgraniczenia pieczętarz podpisuię się Antoni Przeddziecki—podczaszy wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, pułkownik iego królewskiey mości, Dombiski etc. starosta. Do tego odgraniczenia, ab utraque parte użytym będąc, podpisuię się Stefan Iózef Kuroczycki Kozakiewicz—kom. powiatu Mozyrskiego mp. Takowe odgraniczenie approbando podpisuię się: X.

Cezary Stebnowski—z. ś. B. w., c. prow. L. s. Żyrow. Które to takowe odgraniczenie, za podaniem onego przez wyż wyrażone-go patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1751 г. Юля 2 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 гг., л. 35.

7. Мирова замѣнная запись между Жировицкимъ базилианскимъ монастыремъ и Давговскимъ старостой Адамомъ Бростовскимъ о спорныхъ земляхъ.

Между базилианами Жировицкими и Давговскимъ старостой Бростовскимъ возникъ споръ изъ-за участка земли, на которомъ базилиане построили двѣ корчмы и который Бростовскій считалъ принадлежавшимъ къ его Шидловицкому имѣнію; при разбирательствѣ этого дѣла оказалось, что первымъ фундаторомъ Жировицъ былъ Солтанъ, затѣмъ Мелешко и Салѣга Левъ; они въ своихъ фундушовыхъ записяхъ даровали монастырю, между прочимъ, и спорныя земли по той сто-

ронѣ р. Викии возлѣ Шидловицъ. Бростовскій, сдѣлавшись владѣтелемъ этого имѣнія, вчинилъ искъ и получилъ въ свою пользу декретъ; тѣмъ не менѣе, во избѣжаніе на будущее время судебныхъ препирательствъ, онъ согласился на мировую и, получивши отъ базилианъ спорныя земли, уступилъ имъ еще большій участокъ земли въ другомъ мѣстѣ; заплатилъ также и за корчму 1000 злотыхъ; замѣнныя земли были обведены новой границей.

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Alexander Hołowczyk—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale ad acta podał ekstrakt dobrowolnego wieczysto-ugodliwego zamiennego, nieporuszonego zapisu, między iasnie wielmożnym imci panem Adamem Brzostowskim—starostą Dawgowskim, Przé-

łayskim, general-leutnantem od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, z iedney strony, a w Bogu wielebnym imé xiędzem Cezarym Stebnowskim—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorem prowincyi Litewskiej, tegoż zakonu superiorom konwentu Żyrowickiego, nomine totius communitatis tegoż klasztoru, z drugiej strony, ad invicem międzyichmośemi danego, na urzędziemaydeburskim Żyrowickim przyznanego et ex iisdem actis per extractum wydanego, in rem et partem w Bogu wielebnym ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich służący, należący, który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt, ze wszelką w nim in-

serowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoz my sąd ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis. Wypis z xiąg mieyskich maydeburyi Żyrowickiej, roku tysiąc siedymset piędziesiątego pierwszego, mca Julii dnia szóstego. Na urządzie iego królewskiej mości magdeburskiej, przed nami Janem Miskiewiczem — Żyrowickim woytem, Filipem Nowakowskim — burmistrzem, a Michałem Bobrykiewiczem — pisarzem, comparentes personaliter iasnie wielmożny imé pan Adam Brzostowski — starosta Dawgowski y Przelayski, także w Bogu nayprzewielebniejszy imé xiądz Cezary Stebnowski — zakonu świętego Bazylego wielkiego superior konwentu Żyrowickiego, ten dobrowolny, wieczysto-ugodliwy zapis, ad invicem między sobą dany, na rzecz w nim wyrażoną przyznali, sequenti tenore pisany:

Miedzy nami, mną Adamem Brzostowskim — starostą Dawgowskim, Przelayskim, generał - leutnantem od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, — z iedney strony, a mną xiędzem Cezarym Stebnowskim — zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorem prowincyi Litewskiej, tegoż zakonu superiorem konwentu Żyrowickiego, nomine totius communitatis klasztoru pomienionego Żyrowickiego, cum licentia et facultate w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza prowincyała naszego et totius consultorii czyniącym, z drugiey także strony, stanół dobrowolny, cum assensu et accesu obudwuch nas stron, wieczysto-ugodliwy zamienny, in posterum nigdy nieporuszony zapis w ten niżej opisany sposób: Iż co klasztor nasz

Żyrowicki, będąc ab antiquo ufundowany od ś. p. ichmościów panów Soltanów, pierwszych mieysca tego fundatorów, potym zaś przez iasnie wielmożnego imci pana Johana Mielezka — kasztelana eo tempore Brzeskiego, postmodum vero Smoleńskiego, successora po nabyciu dobr Soltanowskich, una cum collatione cerkwi Żyrowickiej utwierdzony et praeposter w roku tysiąc sześćset dwudziestym trzecim, miesiąca Decembra piętnastego dnia datowanym, a w roku tysiąc sześćset dwudziestym czwartym miesiąca Oktobra siódmego dnia, przed urzędem ziemskim Słonimskim przyznany zapisem, od ieym panny Bogdany Mielezkwony — kasztelanki Smoleńskiej Andrzejowej Przeclawskiej, temuż klasztorowi, cum approbatione dawnych funduszów Soltanowskiego y Mielezkwowskiego, tempore martirii błogosławionego Jozefata Koncewicza — arcybiskupa Połockiego, w Witebsku zaginelych, iterum approbowany, z pewnym ograniczeniem swoim, mianowicie z majątnością Szydłowicami, in contiguo z klasztorem naszym Żyrowickim leżącą, rzeczkę Wiknią aż do uroczyzsa błota Ułasowki, cum specificatione, iż te grunta, idąc rzeczka Wiknią na doł ku rzece Szczarze, po lewey stronie klasztorowi Żyrowickiemu, iuż od iasnie wielmożnego ś. p. Lwa Sapiehi — woiewody Wileńskiego y antecessorów imci nadane były, opisany zostawał, successu vero temporis iasnie wielmożny ś. p. Leo Sapieha — woiewoda Wileński, ex ratione praemissa poginelych dokumentów, nowym swoim funduszem w roku tysiąc sześćset trzydziestym pierwszym, miesiąca Kwietnia pierwszego dnia w Brześciu datowanym y w tymże roku, miesiąca Junii dwudziestego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litew-

skiego na kadencyi Wileńskiej przyznany, confirmando, pierwszą fundacją antecessorów swoich tenże grunt s tey strony rzeczki Wikni od Szydłowicz, iuż ogrodnikami osadzony, z przydaniem karczmy y gruntu, z sianozęciami y zarosłami, co by za tą karczmą w górę idąc znajdować się mogło, bez specyfikacyi ograniczenia pewnego et quantitatis morgów tego gruntu, iterum klasztorowi naszemu nadał. Gdy zaś klasztor nasz Żyrowicki, nie tylko część miasteczka za rzeką Wiknią wespół z gruntami aż do gościncea wolnego, z Słonima do Żyrowicz idącego, ale też y za pomienionym gościncem gruntu szmat z iedney strony od gościncea, a z drugiey do rowu, alias potoku, który czasu powodzi z uroczyseza Jałowastego płynie, z trzeciey zaś strony od drogi z Derewianczyc y Tuszewicz do Żyrowicz idącey, a z czwartej do ściany znaczney, przy gruntach Szydłowickich będącey, possydując, w roku niedawno przeszłym tysiąc siedymset pięćdziesiątym, za przełożęństwa mnie xiędza Stebnowskiego, karczmę nową przy teyże ścienie in confiniis gruntu, o który ea parte iasnie wielmożnego imci pana generała urosła była pretensya, dyferencyi, na gościncu walnym Słonimskim erygował, hac ex occasione ia Brzostowski—starosta Dawgowski, tak o pobudowanie nowej przez ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich tuż pod moją karczmą y cegielnią drugiey karczmy, iako też in causa rozgraniczenia się z ichmością xiężą bazylianami tychże ichmościów przed sąd ziemski Słonimski na roki święto-Michalskie adcytowawszy, dekret in contumaciam, za niestaniem ichmościów, na dniu ósmym Oktobra, z obwarowaniem securitatis granic moich Szydłowickich, cum inequitatione do karczmy,

gruntów, łąk y sianozęci, o które in causa differentiarum vertebatur actio, oraz z dalszemi punktami iudicatorum, wskazanymi et cum lucro baniecy doczesney na ichmościów otrzymałem; a nie chcąc być tak mieyscu temu Żyrowickiemu, obrazem przენaydostoiniejszey Bogarodzicy panny, cudami niezliczonemi słyńącym, ozdobi-nemu, iako y klasztorowi etiam, chociaź-bym przez prawo mógł co lucrari, iniurius ad media pacis, mediante autoritate iasnie wielmożnego imci pana Michała Sapiechy—woiewody Podlaskiego y dalszych wielmożnych ichmościów panów mediatorów, przystąpiłem; iakoż my obie strony ad invicem między sobą combinując się y tę kombinacją na terazniejszym terminie konkludując, niżej opisanemi punktami na wieczne anieodzowne czasy między sobą opisuujemy się. *Naprzód* ia Adam Brzostowski—star. Dawgowski, Przelayski, generał-leutnant woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, zaczętego z ichmość xiężą bazylianami Żyrowickimi, ex parte mea procederu prawnego wespół z manifestami, zapozwami y dekretem kontumacyinym libere ac benevole odstąpiwszy, takowy proceder in toto ac per totum kassuję, annihiluję, z xiąg eliminować pozwalam. Co zaś do uspokojenia differencyi, poniewaź ichmość xiężą bazylianie Żyrowiccy gruntu, w possessyi swoiey będącego, zaczy-nającego się z iedney strony od ścianki, między tymże gruntem a gruntami Szydłowickimi będącey, y daley postępującegościncem Słonimskim do Żyrowic na przeciw drożki, z folwarku Kożuchowa, alias Gładkowszczyzny, na gościnniec wychodzącey, równo z tą drożką z drugiey strony gościncea angulem w prawo zachiliwszy, prostym duktem do rowu, alias potoka Ja-

łowastego, którego gruntu morgów sześć, sznurów dwa, prętów piędziesiąt sześć y pół kwadratowych wynosi, pretio commutationis za inne grunta, ode mnie ichmościom dane, mnie Brzostowskiemu ustąpili, zaczym ia Brzostowski—starosta Dawgowski y Przełayski, generał-leutnant iego królewskiej mości, za takowe ustąpienie, nagradzając większością gruntów moich Szydłowickich, takowy grunt, to iest, iadąc gościńcem Słonimskim między gruntami Żyrowickimi ku miasteczku Żyrowicom, a rzucając pomieniony gościniec pod samym miasteczkiem, lecz iuz daley postępując w górę gościńcem, do Radziwiłowicz idącym, mimo stłup (sic) Staroświecki, po prawey stronie tego gościńca na gruncie moim Szydłowickim wymurowany, y mimo cerkiew *s. Jerzego*, z lewey strony gościńca stojąca, aż do granicy wsi Wolki Żyrowickiey, moiey wieczystey, która adpraesens w zastawney possessyi ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich za prawem moim zostaje, na tenże gościniec wychodzącey, gdzie przyszedszy na przeciw tey granicy Wolańskiej y załamawszy od drogi angulem teraz nowo uczynioną granicę, przez górę na dół prostym duktem zchodząc, przez potoczek Jałowasty, aż pod drugą górę po miedzę boiarzyna mego Żylińskiego y do kopca, ad praesens usypanego; ztamtąd zaś iterum załomaną w prawą stronę granicą także prostym duktem do drogi Derewianczyckiey y Tuszewickiey, którego gruntu według pomiary mierniczey wynosi morgów czternaście y pół, wyż wyrażony wszytek grunt terazniejszy, granicą opisany, ichmościom xięży bazylianom Żyrowickim na wieczne, nieodzowne czasy ustępuję y do possessyi przez intromissyą ieneralską podaję. A że w tey sztuce grun-

tu superaty, nad ustąpiony od ichmościów xięży bazylianów mnie grunt, znajduie się morgów siedm, sznur ieden kwadratowy y prętów kwadratowych dziewiędziesiąt cztery, tedy takową superatę, tak respektem gór, na tym mieyscu nieprofituiących, iako też respektem propinquitatis ustąpioney mnie przez ichmościów xięży bazylianów przy cegielni moiey sztuki gruntu y z dobrej moiey ku zakonowi ichmościów chęci, przy possessyi klasztoru ichmościów Żyrowickiego wiecznemi czasy zostawuję. Wzajemnie ia xiądz Cezary Stebnowski, qua superior Żyrowicki, nomine całego klasztoru mego, mając takową cum meliori commodo nostro od iaśnie wielmożnego imci pana generała daną zamianę, tedy gruntu klasztornego sztuce, ograniczeniem et quantitate wymiaru, wyżey opisaną, temuż wielmożnemu imci panu Brzostowskiemu, generał-leutnantowi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego y successorom imci na wieczne a nieodzowne czasy modo commutationis oddaję y postępuję. A za karczmę przy tym gruncie, na gościńcu przez mię erygowaną, ponieważ iaśnie wielmożny imc pan starosta Dawgowski klasztorowi Żyrowickiemu sumę tysiąc złotych polskich parata pecunia do rąk moich exoluta, oddał y wyliczył, tedy za pomienioną sumę, tę karczmę ze wszytkim iey budowaniem, z piwnicą y studnią iaśnie wielmożnemu imci panu staroście Dawgowskiemu na wieczne czasy przedałem, których gruntów y karczmy in pacificam possessionem przez podanie ieneralskie iaśnie wielmożnemu imci panu staroście Dawgowskiemu rowno z datą tego zapisu wchodźić pozwalamy. Quod attinet vero rozgraniczenia wzajemnego zamiennych gruntów, my obie strony kopce rozgrani-

czaiące, in instanti używszy ad id negotium ichmościów panów komorników, usypać zleciliśmy; zboża zaś wzajemnie, na gruntach wzajemnych na ten rok zasiane, obie strony, tak, iak kto zasiał w tym roku terazniejszym tysiąc siedymsetnym pięćdziesiąt pierwszym, zdiąć sobie mamy, a po zdięciu zboża w iesieni od kopca do kopca ściany między gruntami, alias między szerokie, poczynić opisujemy się. A zatym, uspokaiąc w czasy przyszłe potomne między sobą dalszy spór o dyfferencyą granic, w innych mieyscach staroświecką granicę między sobą ponawiamy tym sposobem, to iest: Przy gościńcu Słonimskim, do Żyrowic idącym, y przy drodze, z folwarku Głatkowszczyzny na gościńiec wychodzący, naprzeciw terazniejszey nowej granicy pierwszy kopiec; drugi także pod samym folwarkiem Głatkowszczyzną, przy teyże drodze na załomaniu kopiec zasypać, a trzeci na uroczyszczu Ułasowce w błocie kamienny stary kopiec teraz odnowić et consequenter, rzucaiąc po prawey stronie błota y sianożęci Żyrowickie, a po lewey błota sianożęci folwarku Skołydyckiego, do granicy tych sianożęci Skołydyckich Tuszewickimi, czwarty ostatni kopiec usypać tymże ichmościom panom komornikom, od nas użytym, daiemy moc y pozwalamy. A iako po dacie tego zapisu naszego do ustapionych pro et contra gruntów iedna drugiey stronie wstępować, one zabierać, prócz tylko wolnego w tym roku zdięcia zboża, tak też za pomienione stare granice abutrinque interessować się y przeszkody iedna drugiey stronie w spokojnym używaniu czynić nie mamy, tak dla do-
trzymania w potomne czasy tego zapisu zarękę ad invicem między sobą, tysiąca złotych polskich cum poenis trium lucro-

rum zakładamy, o którą zarękę in casu contraventionis do adcytowania strony nie-
dotrzymuiącej forum u wszelkiego sądu y prawa, zapozwem lub zakazem, z rozprawą bez żadnych dylacyi, obmów y do-
brodzieystw prawnych naznaczamy. I na-
tośmy ad invicem sobie dali ten nasz list
dobrowolny ugodliwy zamienny zapis, z
podpisami rąk naszych y z podpisami rąk
ichmościów panów pieczętarzów, od nas
ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w
Szydłowiczach, roku tysiąc siedymsetnego
pięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Julii wtó-
regu dnia. U tego wieczysto ugodliwego
zamiennego zapisu przy pieczęciach, czer-
wonym lakiem na papierze przyciśnionymi,
podpisy rąk tak samych aktorów, iako
też wielmożnych ichmów panów pieczęta-
rzów temi słowy: Adam Brzostowski—s. D.
P. g. l. wielkiego xięstwa Litewskiego.
Xiądz Cezary Stebnowski—z. ś. B. w. c.
p. L. s. Żyrow. mp. Ustnie y oczewisto
proszony pieczętarz od iasnie wielm. imci
pana Adama Brzostowskiego — starosty
Dawgowskiego, generał-leutnanta infanteryi
w. x. Lit. z iedney, a od w Bogu prze-
wielebnego imci xiędza Cezarego Steb-
nowskiego—superyora Żyrowickiego z. ś.
B. w. z drugiey strony, do tego wieczysto
ugodliwego zamiennego zapisu, ad invicem
między wyż wyrażonemi stronami na rzecz
w nim opisaną danego, podług prawa pod-
pisuję się Antoni Przezdziecki—pod. wiel.
wielkiego xięstwa Litewskiego, pólkownik
iego kr. mei Dębski etc. star. Ustnie y
oczewisto proszony pieczętarz od wyż wy-
rażonych osób do tego ugodliwego zamien-
nego zapisu, ad invicem danego, podpisuję
się Stefan Jozef Kuroczycki Kozakiewicz—
komor. ptu Mozyrskiego mp. Ustnie y
oczewisto proszony pieczętarz od wyż wy-

rażonych osób do tego ugodliwego zamien- nego zapisu od invicem danego, podpisuję się Andrzej Sawicz Zabłocki mp. Który to takowy dobrowolny wieczysto ugodliwy zamienny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg maydeburских Żyrowickich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową maydeburską parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu, przy pieczęci maydeburskiej Żyrowickiej podpisy rąk wóyty y burmistrza, tudzież correcta na ostatniej stro-

nicy y konnotacya his exprimuntur verbis: Jan Miskiewicz—wóyt przysięgły maydebur. Żyrowicki mp. Filip Nowakowski—burmistrz maydeburi Żyrowickiej. Correxī Michał Bobrukiewicz—notarius iuratus maydeburiae Żyrovicensis. Est in actis et concordat.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym originale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litew. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1752 r. Мая 16 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., л. 1315.

8. Миролубивая замѣнная запись между священникомъ Спасской Друйской церкви Стефаномъ Томковидомъ и инстигаторомъ в. кн. Литовскаго Лопатинскимъ на земли и крестьянъ.

Друйская церковь во имя св. Спаса владѣла въ Браславскомъ повѣтѣ четырьмя подданными въ селахъ Путиновѣ и Чуриловичахъ и шестью въ селѣ Скоморохахъ, каковыя села были расположе- ны по сосѣдству съ имѣніями инстигатора в. кн. Литовскаго Лопатинскаго; такъ какъ вышеупомя- нутыя церковныя крестьяне имѣли свои земля между надѣлами крестьянъ Лопатинскаго и вслѣдствіе чрезполосности между этими же кре-

стьянами происходили частыя недоразумѣнія, то священникъ Друйской церкви, съ разрѣшенія митрополита Гребницкаго, вступилъ съ Лопатинскимъ въ полюбовную сдѣлку и вышепомянутыхъ подданныхъ съ ихъ землями замѣнилъ на два села—Наковники и Болотки, принадлежавшія Лопатинскому. При этомъ обѣ стороны за неиспол- неніе этого договора назначили заруку въ 1,000 битыхъ талеровъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trze- ciego, miesiąca Augusta siódmego dnia.

Przed nami sędziami duchownemi, świec- kieni, na trybunał główny w w. X. Lit. koła compositi fori z woiewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc

siedmsetnym piędziesiątym trzecim obra- nymi, comparendo w trybunale głównym w. x. Lit. koła compositi fori patron i. p. Mikołaj Życki—miecznik x. Żmuydz- kiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta po-

dał ekstrakt dobrowolnego, wieczysto zamiennego, nigdy nieporuszonego prawa, zapisu, od wielebnego imię xędza Stefana Tomkowida—dziekana Brasławskiego, parocha Druyskiego cerkwi ś. Spasa, na rzecz w nim wyrażoną, i. w. imci panu Mikołaiowi Łopacińskiemu—instygatorowi w. x. Lit. ad invicem między ichmiami danego, w maydeburgyi miasta i. k. mci Połocka przyznanego et ex iisdem actis authenticie wydanego, in rem et partem tegoż i. w. i. pana Mikołaiia Łopacińskiego—instygatora w. x. Lit. służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, a żeby pomieniony ekstrakt dobrowolnego, wieczysto zamiennego, nigdy nieporuszonego prawa, zapisu, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. compositi fori spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii ony przyiwszy, w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać pozwoliliśmy, a wpisując słowo do słowa tak się w sobie ma: Wypis z xiąg mieyskich maydeburgyi miasta i. k. mci Połocka. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórego, miesiąca Decembra pierwszego dnia, przy bytności w. i. pana Hilarego Korsaka—łantwóyta miasta i. k. mci magdeburgyi Połockiey, rotm. y nam. gródz. surrogatorskiego w. Połockiego, przed nami burmistrzami, radacami y ławnikami miasta i. k. mści Połockiego, tego roku na sprawach sądowych, dla konflagracji przez ogień ratusza w kancelaryi maydeburgskiej i. k. mci zasiadającymi, stanowszy oczewisto imię xiądz Stefan Tomkowid—dziekan Brasław., paroch Druyski cerkwi świętego Spasa, prawo commutacyjne, ad invicem i. w. i. p. Mikołaiowi Łopacińskiemu—

instygatorowi w. x. Lit. dany y służący na rzecz w nim niżej wyrażoną przyznał, którego prawa sequitur tenor estque talis.

Ja Stefan Tomkowid—dziekan Brasławski, paroch Druyski cerkwi świętego Spasa, za wyrażonym zezwoleniem y zupełnym konsensem i. w. w Bogu nayprzewielebniejszego i. x. Floriana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcy-biskupa Połockiego, pasterza mego, oraz przy obecności zesłanych od tegoż pasterza mego pro recognitionie commutandorum fundorum i. pp. komissarzów, mianowicie: w Bogu przewielebnych ichmew xięży Thomasza Chodorowicza—wikarego, Borysa Stepkiego, Nicefora Załęskiego—kapelana y prokuratora iurium tegoż i. w. xędza metropolity, ordinis d. B. m. y w. i. p. Kleofasa Hłaski—podczaszego powiatu Pińskiego, ex una parte, a ia Mikołay Tadeusz Łopaciński—instygator w. x. Lit. ex altera parte, czyniemy wiadomo y iawnie wyznawamy koźdemu, komu by o tym wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, wieczysto zamiennym, nigdy nieporuszonem prawem, zapisem, ad invicem nam danym y służącym na to: iż co ia Tomkowid—paroch Druyski, mając grunta, dawnemi funduszami na cerkiew Druyską świętego Spasa nadane, między gruntami y wsiami i: w. i. pana Łopacińskiego—instygatora w. x. Lit., do majątności imci Czuryłowicze alias Leonpol nazwana, tak w województwie Połockim, iako też w powiecie Brasławskim, po obapół rzeki Dzwiny sytuowanej, należącymi, iako też z iedney strony Dzwiny, nad rzeką Wolta, poddanych dwóch we wsi Pucinów, a poddanych takóž dwóch we wsi Czuryłowicze nazwaney, w całej kawalkami między gruntami imci grunta swoje w szachownicach

trzymających, na drugiej zaś stronie Dzwiny wieś Skomorochi z sześcią poddanemi, także między gruntami imci sytuowaną, z racyi bliskości y szachownic, ustawne między poddanemi naszymi cerkiewnemi a poddanemi i. w. imci pana instygatora w. x. Lit. Leonpolskimi o spór w gruntach, a między nami o samych poddanych, których ośmiu i. w. i. p. instygator, iako wieczystych swoich pozyskiwał, kłótnie y niechęci były, a w przyszły czas ullaenus bez podobnych zawodów obeysć się nie mogło-by, więc zabiegając temu, ja xiażd dziekan Brasławski z kognicyi de super pomienionych i. pp. komisarzów, od i. w. i. x. metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, pasterza mego, na to destynowanych, przyiwszy za konsensem tegoż i. w. xiażd metropolity dwie wsie od i. w. imci pana instygatora w. x. Lit., Nakowniki y Bołotki nazwane, z dwunastu poddanemi, w woiewodztwie Połockim sytuowane, z woli y wiadomości pasterskiej pomienionemu i. w. i. p. instygatorowi w. x. Lit. wyż pomienionych poddanych, do cerkwi Druyskiej ś. Spasa należących, dwóch w Puciniowie, dwóch we wsi Czuryłowiczach y wieś Skomorochi, z sześcią poddanemi w niey mieszkającemi, z żonami, dziećmi utriusque sexus, końmi, bydłem rogatym y nierogatym, majątnością, wszelkim dobytkiem y powinnością onych, z gruntami oromymi y nieoromymi, sianozęciami murożnemi y błotnemi, rzekami, rzeczkami, łądami, puszcza, lasami, owo zgoła ze wszystkim a wszystkim, do tych de super wyrażonych wsi należącemi attynenciami y pertynenciami, nic z onych nie excypując, ani wyłączając, wiecznemi a nigdy nie odzownemi czasy wyż pomienionemu i. w. i. panu instygatorowi w. x. Lit.

ustępię, w moc, dzierżenie y spokojną possessyą daię, najmniejszy mnie same-mu, następcom y nikomu salvy do tych gruntów y poddanych, do najmniejszy części onych, nie zachowię, owszem od każdego, o nie turbującego, i. w. i. p. instygatora w. x. Lit. zastępować, ewinkować z tych ad praesens od imci wykonotowanych wsi obowiązuję się. Denique documenta antiqua, iuris et possessionis fundusze, nadania na grunta, ad praesens i. w. i. p. instygatorowi dostające się, iakie się kolwiek in archivo diaecesano y u mnie samego znaleźć mogą, in spatio roku a data praesenti wynalazszy, i. w. i. panu instygatorowi oddać deklaruję. E converso ja Łopaciński—instygator w. x. Lit., w zamian tych gruntów, wiosek y dzieściu poddanych, dwie wsi moię, Nakowniki y Bołotki nazwane, nad rzeką Dzwina, w woiewodztwie Połockim leżące, w pewnym ograniczeniu zostające, od ichmciów pp. Cypryana y Maryanny z Bielkiewiczów Mirskich—mieczników powiatu Brasławskiego, małżonków, wiecznością przeze mnie nabyte, z dwunastu poddanemi, w inwentarzu, mnie przy prawie wieczystym od w. i. pp. Mirskich danym, specyfikowanymi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, końmi, bydłem rogatym y nierogatym, wszelkim dobytkiem, dania y powinnością onych, z siedzibami, ogrodami, z gruntami oromemi y nieoromemi, z sadami, lasami, borami, sianozęciami, rzekami, rzeczkami, z brzegiem rzeki Dzwiny, z wolnym w niey zabiianiem łązów, owo zgoła, ze wszystkiemi a wszystkiemi do tych wsi przynależącemi attynenciami y pertynenciami, pożytkami, intratami, nic najmniejszy części z gruntów, lasów, borów, łąchów y sianozeci nie wyłączając

y żadnego najmniejszego akcessu mnie samemu y successorom moim nie rezerwując, owszem zabranych przez kogokolwiek gruntów, łąk, lasów, uroczyasz dochodzić nam ad incicem pozwalając, wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy ustępuję, w moc, dzierżenie y spokojną przez wielebnego xiędza dziekana Brasławskiego, parocha Druyskiego ś. Spaskiego, wieczystą possessyą do cerkwi Druyskiej ś. Spasa podając. Y iesliby kto kolwiek o te dwie supra pomienione wsi, lub o najmniejszą częśćkę przewielebnego xiędza parocha Druyskiego y następców onego turbować, lub do gruntów, lasów, ode mnie adpraesens per commutationem podanych y zawiedzionych, interessować się ważył y one avellere usiłował, tedy moim sumptem u każdego sądu y prawa tyle razy, ile tego potrzeba będzie kazała, za daniem mi znać, zastępować y ewinkować mam et successores mei tenebuntur; dla czego nie tylko na wykommutowane adpraesens u przewielebnego xiędza dziekana wsie, lecz y na samą majątność moją, Leonpol przetrwaną, wnaszam ewikcyą. A tak te nasze zamiany, grunta, lasy y sianożęci iurydycznie przez ienerała i. k. m. ad realem et actuałem possessionem adinvicem sobie obeymować pozwalamy y iuż a data najmniejszey zamiany naszey ia instygator w. x. Lit. y successorowie moi wsiami, podanemi, gruntami, lasami, ad praesens wykommutowanymi, pro libitu suo, bez najmniejszey ni od kogo prepedycyi, używać y dysponować, a ia paroch Druyski cerkwi ś. Spasa y następcy moi wsiami, Nakowniki y Bołotniki nazwanemi, gruntami, lasami, podanemi, w zamian sobie wiecznością postąponemi, takż rządzić y dysponować wolni y mocni będziemy. My

zaś obie strony, w takowych zamianach naszych ad invicem przez nas dobrowolnie akceptowanych, żadney najmniejszey przeszkody ieden drugiemu czynić nie mamy y successorowie nasi nie powinni będą, sub vadio tysiąca talarów bitych, o które zaręki y paeny, lub w najmniejszym punkcie niedotrzymanie y ten nasz wieczysty zapis naruszenie forum, ubiquinarium w w. x. Lit. bez żadnych dylacyi y beneficjów prawnych naznaczamy; a po zplaceniu by kilka kroć razy zarąk, przecie ten nasz dobrowolny zamienny wieczysty zapis in suo robore et valore zostawać ma. Y na tośmy ony ad invicem dali, z podpisami rąk naszych y i. pp. pieczętarzów, od nas uproszonych. Pisan roku tysięcznego siedmsetnego piędziesiątego wtórego, miesiąca Maia szesnastego dnia. U tego prawa wieczysto kommutacyjnego podpisy rąk tak samego aktora y ii. pp. pieczętarzów tymi wyrażone słowy: Stepan Tomkowid—dziekan Brasławski, par. Druyski Spaski. X. Tomasz Chodorowicz—z. ś. B. w. w. H. b. m. p. X. Nicefor Załęski—o. d. B. m. capell. et commissarius ad hunc actum. Kleofas Tadeusz Hłasko—podczaszy powiatu Pińskiego m. p. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od i. x. Stefana Tomkowida—dziekana Brasławskiego, parocha Druyskiego z iedney, a i. w. p. Mikołaja Łopacińskiego—instygatora w. x. Lit. z drugiej strony, do tego wieczysto kommutacyjnego prawa, ad invicem danego, podług prawa podpisując się, x. Rafał Święciecki—proboszcz Skaziński m. p. Mikołaj Tadeusz Łopaciński—iastygator w. x. Lit. m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto kommutacyjnego prawa, ad invicem danego, podług

prawa podpisuję się: Konstanty Swołyński—
podstoli w. Połockiego. Ustnie y oczewisto
proszony pieczętarz od osób wyż wyrażo-
nych do tego wieczysto kommutacyjnego
prawa, ad invicem danego, podług prawa
podpisuję się, Jan Swołyński—surrogator
ziemski w. Połockiego. Konfirmacja tegoż
prawa, przy pieczęci, lakiem czerwonym
przyciśnionej, z podpisem ręki tymi wy-
rażona słowy: Ten kommutacyjny zapis,
przez zesłanych ode mnie komissarzów sta-
ły, in omnibus punctis, clausulis et para-
graphis approbiuję y konfirmuję. Dat
w Struniu, roku tysiąc siedmset piędziesiąt
wtórego, miesiąca Novembra dwudziestego
dziewiątego dnia. Floryan Hrebnicki—
metropolita całej Rusi, arcibiskup Połoc-
ki m. p. Które to takowe wieczysto kom-
mutacyjne, ad invicem sobie dane, prawo,
za oczewistym onego przyznaniem iest do

xiąg mieyskich maydeburskich i. kmci
Połockich przyjęte y wpisane, z których
y ten wypis pod pieczęcią uprzywileiowa-
ną radzieką miasta i. kmci Połocka, z
podpisem ręki pisarskiej i. w. i. p. Łopa-
cińskiemu—instygatorowi w. x. Lit. iest
wydany. Pisan w Połocku ut supra. U te-
go ekstraktu przy wyciśnionej pieczęci pod-
pis ręki i. p. pisarza tymi słowy: Bazyli
Demianowicz—radca y pisarz miasta i.
kmci Połocka. Ad haec na szrzednim ar-
kuszu konnotacia y na ostatniej karcie
iednakoważ konnotacia w te słowa: zkor-
rygował z xięgami.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem
onego przez wyż wyrażonego patrona, w
sposób przenosu, przy samym oryginale,
do akt, iest do xiąg trybunału głównego
w. x. Lit. koła compositi iudicii spraw
wieczystych przyjęty y wpisany.

1752 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 193.

9. Привилегія короля Аугуста III, которую подтверждаютъ права и вольности Витебскаго православнаго Троицкаго Марковскаго монастыря.

Въ 1752 году игумень православнаго Марковскаго монастыря Полвинскій обратился къ королю Августу III въ Гроднѣ съ просьбой, чтобы онъ по примѣру другихъ православныхъ монастырей и церквей утвердилъ за нимъ права и привилегіи, дарованныя когда-либо Марковскому мона-

стырю; снисходя къ просьбѣ игумена, король и подтверждаетъ монастырю его древнія привилегіи, при чемъ перечисляются принадлежащія къ нему земли и три церкви: Покрова Пресв. Богородицы, св. Николая и мученицы Параскевы

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woie-

wodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiäcznym siedymsetnym piędziesiątym wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Mikołay Życki—miecznik xięstwa Żmuydzkiego, opowiadał, prezentował et ad acta: podał przywilej confirmationis, od nayiaśniejszego króla imci Augusta trzeciego, na rzecz w nim superius exprymowaną, w Bogu wielebne mu oycowi Hiacyntemu Pełkińskiemu y wszystkim ichmć xięży dyzunitom Markowskim konferowany y z kancelaryi wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego wydany, in rem et partem tychże służyący y należący, który podając ad acta prosił nas sądu, ażeby pomieniony przywilej confirmationis, cum tota eius obloquencia, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

August trzeci z Bożey łaski król polski, wielki xiąże Litewski etc. Oznaymuujemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosóbna wszelkiej praeeminencyi, status et conditionis duchownego y świeckiego stanu w koronie Polskiej y w wielkim xięstwie Litewskim teraz y napotym będącym ludziom, komu o tym wiedzieć należy y będzie należało: iż supplikował do tronu naszego w Bogu wielebny ociec Hiacynth Pełkiński, swoim y wszystkich braci swoich bazylianów ritus graeci, nie w unii będących, imieniem, ihumen monasteru, pod tytułem Tróycy przenayswiętszey Markowski, zdawna ufundowanego, abyśmy ten monaster przy protekcyi y łasce naszej królewskiej, oraz przy wol-

nościach, równych innym monasterom, nie w unii będącym, zachowali, konserwowali y powagą naszą zmocnić y utwierdzić raczyli. My tedy król, do tey suppliki łaskawie się skłoniwszy, za instancją panów rad naszych, przy boku naszym rezydujących, in integro wszystkie dawne dyplomata, od najiaśniejszych predecessorów naszych królów polskich dane, konferuiąc, tudzież pacta konwenta, konstytucye y sancita seymowe in suo valore et robore trzymając y mieć chcąc nienaruszone prawa, juxta antiquum usum et praxim duchownym y świeckim ludziom ritus graeci non uniti służyące, tenże monaster pod tytułem Tróycy przenayswiętszey Markowski y do niego należące cerkwie Protekcyi nayswiętszey Panny, świętego Mikołaiä, świętey Praxedy męczenniczki, singulari gratia prosequendo, circa immunitates et libertates, ritui onych servientes, równo z innemi teyże samey relii, przy wszelkich wolnościach zachowuiemy y utwierdzamy: wszystkie prerogatywy y ceremonie, monaster, cerkwie, dobra ich, idque wioski Słobodkę Przysuszynä, z attynencyä Usowem, Ochocienicze z attynencyä Lexowikami, folwark Szydłowszczyzna cum attinentiis, Kenkowo nazwane, grunta y iurydyki, w mieście Witebsku na Uzhoriu za Dzwinä y na Podedzwiniu będące, y osoby in libero exercitio et securitate, ile prawa y dawne zwyczaie niosä, owo zgoła, co kolwiek od nayiaśniejszych antecessorów naszych y rzeczy pospolitey w pospolitości y słusności iest nadano religii ritus graeci non uniti, to wszystko in singulari monasterowi wyż wyrażonemu Markowskiemu, w woiewodztwie Witebskim sytuowanemu, konfirmuemy, quantum juris est et usus eorum habetur, nadaiemy y kor-

roboruemy; dając moc wyż pomienionemu ihumienowi y successorom iego, teyże religii ritus graeci non uniti będącym, te cerkwie wyżspecyfikowane y monaster drzewem budować y murem murować, z dobr, wiosek, gruntów y iurydyk, supra namienionych, wszelkich profitów wynajdować y bez żadney ni od kogo przeszkody wiecznemi czasy zażywać. Co aby wszystkim do wiadomości przyść mogło, urzędom naszym ziemskim, grodzkim y innym przykazujemy, aby te nasze prawo do akt przyimowane y z nich per extractum wydawane było; do którego ręką naszą podpisawszy się, pieczęć wielką wielkiego xięstwa Litewskiego przyciśnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie, roku Pańskiego tysiąc siedemset piędziesiąt wtórego, miesiąca Pazdziernika dziesiątego dnia, panowania naszego dziewiętnastego roku. U tego przywileju confirmationis, przy pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego, w blasie na wosku wyciśnionej, na sznurku iedwabnym wiszącej, podpis ręki najyśniejszego króla iego mości Augusta

trzeciego, tudzież konnotacya, ad haec podpis ręki imé pana sekretarza, tudzież na złożeniu tego przywileju cancellariatu sequentibus exprimuntur verbis: Augustus rex. Utwierdzenie praw, monasterowi Markowskiemu ritus graeci non uniti służących: Iósef Dulemba, iego królewskiej mości pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz. Cancellariatu celsissimi ac illustrissimi principis Michaelis ducis in Clevan et Żukow Czartoryski, supremi m. d. Lit. cancellarii Luceorien-sis, Homeliensis, Georgenbergensis, Us-viatensis, Podusviatensis etc. capitanei, sigillatum; est in actis. Który to takowy przywilej confirmationis, od najyśniejszego króla iegomości Augusta trzeciego w Bogu wielebnym imé xięży dyzunitom Markowskim conferowany, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, scilicet imé pana Mikołaja Życkiego—mieczn. xięstwa Żmuydzkiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1752 г. Октября 26 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 гг., л. 1005.

10. Жалоба надворнаго Литовскаго подскарбія графа Александра Сапѣги на базилианъ Бѣлоцерковскаго Черейскаго монастыря о неправильномъ присвоеніи земель имѣнія Черей.

. Надворный подскарбий в. кн. Литовскаго Александръ Сапѣга приноситъ жалобу на базилианъ Бѣлоцерковскаго Черейскаго монастыря и поименованныхъ въ этомъ документѣ лицъ, что они съ общаго согласія составили себѣ какіе-то докумен-

ты на право владѣнія землями и на основаніи ихъ присвоиваютъ себѣ земли, принадлежащія лично Сапѣгѣ и не обозначенныя въ фундушovýchъ записяхъ, которыя ему, какъ фундатору монастыря, подробно извѣстны.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim księstwie Litewskim, z wojewodstw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter patron imé pan Mikołaj Życki—miecznik księstwa Żmuydzkiego, solenniter manifestował się nomine jaśnie wielmożnego imci pana Alexandra hrabi Sapiehi—podskarbiego nadwornego wielkiego księstwa Litewskiego, na imé księdza Teodozjusza Chrapkowicza—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego y wszystkich ichmościów księży bazylianów Białocerkiewskich Czereyskich, tudzież na imé panów Józefa y Maryannę z Poderniów Czereyskich y ichmościów panów Nikodema, Zygmunta Czereyskich—braci rodzonych, imé panów Helenę z Czereyskich matkę, Michała syna, Maryannę y Justynę córki Choromańskich, Kazimierza oycą, Alexandra y samę ieymość y Antoniego synów y syno-

wą Ziękowiczów, mieniać o to, iż co obżalowani wielebni księża bazylianie Czereyscy, czy to ex conducto z obżalowanymi Czereyskimi, czyli też alio quo titulo, sobie in praegravationem attynencyi granic hrabstwa iaśnie wielmożnego żalującego delatora, Czereia nazwanego, w powiecie Orszańskim leżącego, et in praeciudicium funduszów, przez antecessorów iaśnie wielmożnego żalującego delatora sobie danych, w nieiakoweś skrypta titulo na sąd compromissarski przez antecessorów swoich, sine consensu et scitu tegoż iaśnie wielmożnego żalującego delatora, iako fundatora po antecessorach swoich monastyrу Czereyskiego, z obżalowanymi wielmożnymi Czereyskimi wszedzszy, na nieiakoweś zmwne dekreta zezwoliliście, sub eo praetextu grunta, łąki y lasy, do hrabstwa Czereyskiego należące, appropriare, tudzież attynencye od monastyrу Czereyskiego alienare intenditis, iakoż y niemało sobie poprzywłaszczaliście, per consequens, formando sobie dalsze nieiakoweś media do utrzymania takowych zmwownych zapisów,

do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego processum iuris intentowawszy, dobra iaśnie wielmożnego żalującego delatora y funduszowe praeagravare wazycie się. O co i. w. żalujący delator, chcąc z obżalowanymi wielmożnymi iure agere, ante omnia do obwarowania omnimodam securitatem tak funduszowych, iako też y własnych dobr iaśnie wielmożnego żalującego delatora ab omni obżalowanych wielmożnych praetensione, do skassowania uformowanych zapisów, iako contra mentem funduszów antecessorów y praw wielkiego xięstwa Litewskiego uczynionych, cum omni re, w onych expressa, nullitate, do uchylenia dekretów in quovis foro, między

obżalowanymi wielmożnymi zaszłych, do odesłania totum negotium, iako in causa differentiarum na sąd podkomorski pro finali cognitione, do obwarowania, ażeby wielmożni xięża bazylianie w żadne skrypta in posterum wchodzić nie wazyli się, do pokarania penami prawnymi, ex maerito causae devolventibus, do refuzyi szkod, strat y expens prawnych, oraz tego wszystkiego, quod iuris et praetensionis być może y co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey žaloby, iaśnie wielmożny żalujący delator dał swą protestacyę do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych zapisać. Co iest przyjęto y zapisano.

1753 г. Марта 17 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., л. 1409.

11. Межевой декретъ по спорному дѣлу между настоятелемъ Воелюбскаго костела Николаемъ Пониквицкимъ и Новгородскими базилианками о границахъ костельныхъ земель и имѣнія Гердова, принадлежащаго базилианкамъ.

Коморникъ Виленскаго воеводства Пожарійскій удостовѣряетъ, что вслѣдствие споровъ, возникшихъ между Вселюбскимъ плебаномъ и Новгородскими базилианками о пограничномъ участіи земли, онъ былъ посылаемъ трибуналомъ на мѣсто спора для опредѣленія истинныхъ границъ и размежеванія. Пожарійскій исполнилъ порученное ему дѣло и представилъ въ трибуналъ; но

базилианки протестовали противъ такого рѣшенія въ тотъ же трибуналъ; протестъ ихъ однакоже не принять былъ во вниманіе и границы, обозначенныя Пожарійскимъ, приказано было провести на мѣстѣ. Въ настоящемъ листѣ подробно и обозначаются вновь назначенныя и утверженныя трибуналомъ границы.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta ośmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woie-

wodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym trzecim obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xię-

stwa Litewskiego patron imć pan Iózeif Komar—miecznik powiatu Oszmiańskiego opowiadał, prezentował y ad acta podał rozgraniczenie, komorniczny list, przez imci pana Michała Pożaryskiego—komornika woiewodztwa Wileńskiego, na rzecz w nim wyrażoną między dobrami kościoła y plebanii Wsielubskiej iegomeci xiędza Mikołaja Ponikwickiego—plebana Wsielubskiego, a dobrami, Gierdowa nazwanemi, wielebnych ichmć bazylianek Nowogrodzkich, w woiewodztwie Nowogrodzkim sytuowanemi, za dekretem oczewistym trybunału w. x. Litewskiego koła compositi iudicii ferowanym, czyniony, in rem vero et partem wieleb. i. pan bazylianek Nowogrodzkich służący y należący, który podając do akt, prosił nas sądu, aby pomieniony rozgraniczny, komorniczny list, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit., ony przyiowski, w xięgi wieczyste trybunału de verbo ad verbum ingrossować pozwolili, którego tenor tali methodo exprimitur.

Michał Pożaryski — komornik woiewodztwa Wileńskiego, oznaymuie tym moim rozgranicznym, komornicznym listem, iż ia Pożaryski—komornik woiewodztwa Wileńskiego, będąc dekretem oczewistym trybunału w. x. Lit. koła compositi iudicii, w roku tysiąc siedmsetnym piędziesiątym, miesiąca Iulii siódmego dnia ferowanym, na rozsądzenie spraw y w zachodzącej dyfferencji między dobrami kościoła plebanii Wsielubskiej imci xiędza Mikołaja Ponikwickiego — plebana Wsielubskiego, a dobrami, Gierdowa nazwanemi, wielebnych ichmć panien bazylianek Nowo-

grodzkich, w woiewodztwie Nowogrodzkim sytuowanemi, o łąkę y wygon, nad rzeką Gierdową leżący, naznaczony, w tymże roku tysiąc siedmsetnym piędziesiątym, Septembra dwudziestego wtórego dnia, ziachwszy y iuryzdykę sądów moich komornicznych po wydanych innotescencyach solita iuris praxi in loco differentiarum ad obloquentiam tegoż dekretu ufundowawszy, pomieniony wygon y łąkę, nad rzeką Hubieczanką Gierdową będące, ex maiori probatione documentorum et testimoniorum, praevis iuramento i. x. Mikołaja Ponikwickiego—plebana Wsielubskiego z szczęcią mužami, do kościoła y plebanii Wsielubskiej przysądziłem y one kopcami oznaczyć y ograniczyć siebie determinowałem. Od którego dekretu i. pp. bazylianki Nowogrodzkie appellowawszy, w kole compositi iudicii intentarunt litem; tandem trybunał główny w. x. Lit. compositi iudicii dekret mój komornikowski w roku tysiąc siedmsetnym piędziesiątym wtórym, Iulii czwartego dnia, in toto approbowawszy, na osypanie kopcami y ograniczenie pomienionych łąki y wygonu, nad rzeką Hubieczanką Gierdową leżących, itidem mnie komornika nazaczył. In circulo takowego dekretu, ia komornik woiewodztwa Wileńskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiąt trzecim, miesiąca Marca czternastego dnia, ex mutuo stron assensu, ziachwszy, in praesentia tak i. x. Mikołaja Ponikwickiego—plebana Wsielubskiego, dziekana Nowogrodzkiego, iako też ieymci panny Anieli Turczynowiczowny, zakonu ś. Bazylego wikaryi konwentu Nowogr., w ten sposób ograniczyłem: Poczowszy od drogi, idącej z Swielubia do Nowogródka, od starego kopca, który rozgranicza grunta Wsielubskie wsi Hubicz,

a grunta kościelne, o trzy sznury y pręt ieden, kopiec nowo usypany przy starym, w którym cegły dwie na krzyż, węglów cztery po rogach y żużel duży. Od tego kopca idąc daley prosto, o trzy sznury kopiec drugi nowo usypany, w tym cegieł dwie na krzyż, węglów trzy y żużel, który kopiec rozgranicza grunta ii. pp. bazyliank Nowogrodzkich folwarku Gierdowki od gruntów plebanii Wsielubskiej. Idąc daley prosto do rzeki Gierdowki Hubiczanki, o sznur y pręt ieden, przy starym naroznym, od rzeki Hubiczanki o prętów ośm, kopiec trzeci nowo usypany, w którym cegieł dwie na krzyż, żużelów dwa, węglów cztery; od tego kopca wprawo, po nadrzeczu idąc, o sznur ieden, przy starym kamiennym kopcu, czwarty nowo usypany od rzeki Gierdowki, alias Hubiczanki, o sześć kroków, w którym cegieł dwie na krzyż, żużelów dwa. Idąc daley prosto po nadrzeczu, kopiec piąty, niepodaleko nad samą rzeką Hubiczanką, w którym dwa półcegielki, węglów dużych cztery, żużel ieden. Idąc daley prosto, od rzeki o trzy pręty kopiec szósty nowo usypany, w tym cegieł dwie, węglów cztery, żużelów dwa. Idąc daley prosto po nadrzeczu, na kurhanie, za groblą, od rzeki Hubiczanki o prętów cztery, kopiec siódmy nowo usypany, w którym cegła iedna, żużelów dwa y węglów niemało. Ztamtąd idąc daley prostą ścianą po nadrzeczu, niepodaleku kopiec ósmy nowo usypany, w którym cegła iedna, żużel ieden, węglów trzy. Od tego

kopca niedaleko, prosto idąc, nad rzeką kopiec dziewiąty nowo usypany, w którym cegła iedna, żużel ieden y węgle; od tego kopca gdym chciał iść daley duktem, dla osypania kopcami pomienioną łakę y wygon, i. p. Bogusław Raiecki, z gromadą ludzi swoich stanowszy, czynił przekazę y duktu kontynuować daley nie dopuścił. Zaczym ia komornik woiewodztwa Wileńskiego, non resistendo takowey przekazie, ani wehodząc in cognitionem oney, nie zakonkludowawszy duktu, to moje ograniczenie z pieczęcią y z podpisem ręki moiey stronam wydałem. Pisan roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca siedmnastego dnia. U tego rozgraniczonego listu między i. x. Mikołaiem Ponikwickim—plebanem Wsielubskim, a wielebniemi ii. pp. bazyliankami konwentu Nowogrodzkiego czynionego, przy wyciśnionej na czerwonym laku sygnetowey pieczęci, podpis ręki i. p. Pożaryskiego—komornika woiewodztwa Wileńskiego, temi się de verbo ad verbum wyraża słowa: Michał Pożaryski—komor. woiewodztwa Wileńskiego. Który to takowy rozgraniczny komorniczny list, przez i. p. Michała Pożaryskiego, za dekretem trybunału w. x. Lit. czyniony, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, to iest i. p. Iózefa Komara—miecznika powiatu Oszmiańskiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, ze wszytką w onym inserowaną rzeczą, przyjęty y wpisany.

1755 г. Февраля 4 дня.

Изъ книги № 117, за 1754—1755 г., л. 534.

12. Заявление шляхты Новгородскаго воеводства о добровольномъ переходѣ Цеперскаго монастыря изъ православія въ унию.

Шляхта Новгородскаго воеводства по поводу жалобы Виленскаго св. Духовскаго монастыря на Цеперскій монастырь о захватѣ имъ, при совращеніи въ унию, принадлежащаго св. Духовскому монастырю имѣнія Новаго Двора, въ Пинскомъ повѣтѣ, свидѣтельствуеъ, что Цеперскій монастырь былъ основанъ Долматомъ; монахи его получили вышеупомянутое имѣніе Новый Дворъ и нѣсколько десятковъ лѣтъ находились въ дизунитскомъ заблужденіи; наконецъ въ 1696 году, будто, подъ наитіемъ св. Духа, познали свои заблужде-

нія и вмѣстѣ съ своимъ игуменомъ Кочарскимъ приняли унию; перешедши такимъ образомъ въ вѣдѣніе св. Троицкаго монастыря, Цеперскіе монахи ревностно принялись распространять унию между своими прихожанами и дѣйствовали такъ успѣшно, что въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ въ окружностяхъ Цепры не осталось ни одного схизматика. Шляхта Новгородскаго воеводства, принимая во вниманіе протестаціонное дѣло, начатое Виленскимъ св. Духовскимъ монастыремъ, и выдаютъ настоящее свидѣтельство.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, miesiąca Marca dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Ignacy Jakowicki — rotmistrz powiatu Orszańskiego, opowiadał, prezentował et ad acta podał dokument, alias testimonialny recognitionis skrypt, od obywatelów prześwietnego woiewodztwa Nowogrodzkiego, na rzecz w nim niżej wyrażoną, w Bogu wielbnyim imé xięży bazylianom klasztoru Ceperskiego dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dokument cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wie-

czystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur talis:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy y grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele woiewodztwa Nowogrodzkiego, wszem w obec y każdemu zosobna, komu by o tym cuiuscunque status, praecminentiae et conditionis, terazniejszego y na potym będącego wieku ludziom, wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nie z żadney namowy, ani prywaty, ale szczegulnie ex ipsa iustitia uczynionym testimonialnym recognitionis skryptem, oznaymujemy: iż my niżej na podpisie wyrażeni obywatele woiewodztwa Nowogrodzkiego, mając clam w woiewodztwie naszym notitiam, że oycowie dynunicy monastyrza Wileńskiego wielbnych

w Bogu imć xięży bazylianów klasztoru Ceperskiego, in sancta unione zostaiących, do sądów zadwornych iego królewskiej mości assessorskich o cerkiew, klasztor Ceperski y folwark Nowy Dwór, w powiecie Pińskim leżący, a do cerkwi y klasztoru Ceperskiego przynależący, pozywaia, oblienci tymże imć xięży bazylianom, iakoby przed lat kilkadziesiąt cerkiew y klasztor Ceperski, tudzież folwark Nowy Dwór, de super wyrażony, przez imć xięży bazylianów modo violento dyzunitom miał być odebrany, zaczym że pomieniony klasztor Ceperski nie przez żadną violencyą, ale sponte ac libere xięży bazylianom od syzmy cessit et ad unionem accessit, my wyż mianowani wojewodztwa Nowogrodzkiego obywatele, doskonale o tym zdawna uwiadomieni będąc, tudzież według Boga, sumienia y sprawiedliwości świętey wniesoną tę na pomienionych xięży bazylianów Ceperskich kalumnią, iako niesłuszną y niegodziwą oddalić od nich usiłując, dla wiadomości nayiaśniejszego króla iego mości, pana naszego miłościwego, Augusta trzeciego, szczęśliwie nam panującego, oraz wszystkich stanów rzeczy-pospolitey, tudzież iurydykcyi sądowych in eo puncto, iak się pomieniony klasztor Ceperski cum suis attinentiis et pertinentiis imć xięży bazylianom unitom w rząd, władzę y dyspozycyą dostał, takową czyniemy recognicyą, iż w roku tysiąc sześćset ósmnastym dnia dwudziestego wtórego Decembra oycowie dyzunici w dobrach, Ceprze nazwanych, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżących, dziedzicznych, przez imci pana Konstantego Dołmata y małżonkę iego Annę z Jurkowskich Dołmatową, przy należytey sufficiencyi ufundowani będąc, tudzież folwark

Nowy Dwór, w powiecie Pińskim leżący, temuż klasztorowi Ceperskiemu nadany, w swoiey possessyi mając przez lat kilkadziesiąt, przy swym dyzunii błędzie w tym klasztorze zostawali, ac tandem w roku tysiącnym sześćsetnym dziewięćdziesiątym szóstym, za przełożenstwa swego wielobny ociec Sylwester Koczarski—ihumen. tego Ceperskiego monastyru, wespół z bracią swoią zakonną, za oświeceniem Ducha najświętszego, poznawszy błąd sekty swoiey, a prawdziwą być katoliczkę rzymską wiarę uznawszy, ad sanctam unionem accesserunt y, w posłuszeństwo oycowi świętemu dobrowolnie się poddawszy, za poważną instancyą iaśnie oświeconego xiążęcia imci na Klecku, Olyce y Dubinkach etc. etc. Dominika Radziwiła—kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, do iaśnie wielmożnego imć xiędza Leona Załęskiego—na ten czas metropolity całej Rusi, przez listowne adressa wniesoną, cum consensu et benedictione teyże zwierzchności metropolitańskiej do unii świętey z kościołem rzymskim y oraz do prowincyi imć xięży bazylianów, pod tytułem Trócy najświętszey zostaiącey, incorporowali się, gdzie in sancta unione statecznie persewerując, przez kollatorów, iaśnie oświeconych xiążąt ichmościów Radziwilów w possessyach wyż namienionych, do swego klasztoru należących, konfirmowani zostali; tandem sic stantibus rebus imć xięża bazylianie, pomieniony ten Ceperski klasztor in suam possessionem otrzymawszy, przez przykładne zakonne zycie y przyzwoite do wiary świętey prawdziwey prowadzące nauki exemplarissime suo verbis et operis apostolatu ludzi prostotą circa circum mieszkaiących w cnotach y bogoboyności ćwicząc, do wiary świętey prawdziwey ka-

tolickey nawrócili, iakoż Deo iuvante tak wszytkę szymę przez apostolskie nauki wykorzenili, iż żaden około Cepy od lat kilkudziesiąt nie znajduie się. Te tedy y tym podobne około dusz, krwią Chrystusową odkupionych, zbawienia pracy chwalebnie y świątobliwie ichmość xięża bazylianie, tak przedtym do wiary świętey prawdziwey w nawróceniu, iako też y teraz w oney umacnianiu exercentes, ażeby od pomienionego klasztoru y cerkwi dla niepowetowanego na tym mieyscu uszczerbku chwały Bożey oddaleni nie byli, owszem dla utrzymania w wierze świętey graecorzymskiej, tak stanu szlacheckiego, iako też y prostey kondycyi ludzi, in circuitu Cepy mieszkających, aby quo casu per simplicitatem cordis, bonis illis operariis z tego mieysca semotis, nieposzli w apostazya, owszem na tymże mieyscu firmitus ufundowani zostali, ad quem, ut de iure est instando, has literas testimoniales, iako w nich contentorum doskonale wiadomi będąc, pro meliori fide et valore rekoma naszymi podpisuiemy. Pisan roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, Februarii czwartego dnia, w zamku Nowogrodzkim. U tego dokumentu, alias testimonialnego skryptu podpisy rak obywatelów prześwieznego wojewodztwa Nowogrodzkiego his verbis: Joachim Chreptowicz—stolnik Nowogrodzki, dyrektor seymiku boni ordinis; Jan F. Jabłonski—starosta wojewodztwa Nowogrodzkiego; Michał Krzyszyłowski—koniuszy wojewodztwa Nowogrodzkiego; Antoni Rdułtowski—podwoiewodzi wojewodztwa Nowogrodzkiego; Ignacy Kazimierz Korsak—obozny y sędzia wojewodztwa Nowogrodzkiego; Stanisław Jan Korsak—r. w. n.; Kazimierz Ostoia Zagorski—strażnik Lidski; Konstanty Rdułtow-

ski—rotmistrz w. M.; Andrzej Daszkiewicz—krayczy wojewodztwa Smoleńskiego; Iósef Piotrowicz—mostownicz y wojewodztwa Nowogrodzkiego, Ignacy Osakowski mp.; Jan Pilecki; Jan Rowiński r. w. N. Ignacy Zubowski—pod. Brzes.; Ignacy Rowiński, mp.; Maciey Darewski; Jakub Darewski Weryha; Antoni Łukasz Danieyko m. w. wcy. Antoni Onufry Milewski k. r. d.; Michał Rumsz; Jan Usakowski; Stanisław Darewski Weryha; G. Radziszewski p. w. N.; Felicyan Chmielewski; Karol Wołczecki; Stanisław Chmielewski; Bogusław Uzłowski; Antoni Uzłowski; Mikołay Chomicz mp.; Antoni Azarycz; Bogusław Oyciusiewicz; Mikołay Bohusz; Jan Borodziej; Iósef Onufry Ambrok; Heronim Nowicki mp.; Iósef Michał Izdebski p. w. N.; Antoni Kiersnowski r. w. N.; Iósef Ilinicz Zubko—star. Moz. mp.; Franciszek Gryfin; Jan Kozłowski, do tego testimonium podpisuię się; Jerzy Beresniewicz; Gabryel Saplica; Antoni Usakowski—podstoli powiatu Starodubowskiego; Iósef Tuhanowski—r. w.; N. Iósef Rudziński mp.; Iósef Malawski—woyski w. N.; Iósef Pietraszewski mp.; Cypryan Borodziej mp.; Antoni Łukaszewicz mp.; Jan Mackiewicz; Maciey Janowicz—star. mał., regent grodzki wojewodztwa Nowogrodzkiego; Albrycht Rym-sza do tego testimonium podpisuię się; Iósef Tuhanowski mp.—c. x. Zm.; Antoni Taraiewicz; Jan Michał Illinicz Zubko; Heronim Dawidowski; Antoni Woynilowicz; Kazimierz Korwin Milewski; Jan Cywiński; Kazimierz Bułhak; Jan Połonski; Bogusław Kuroczycki; Maciey Sakowicz; Kazimierz Piasecki; Antoni Szpigowski.

Który to takowy dokument, alias testimonialny skrypt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, scilicet imci pana

Ignacego Jakowickiego—rotmistrza powiatu Orszanskiego, do akt, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litew-

skiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1755 г. Февраля 6 дня.

Изъ книги № 117, за 1754—1755 г., л. 494.

13. Дарственная запись отъ Лидской конюшины Анны Кулешинной Ушатскому базилианскому монастырю на сумму шесть тысяч русскихъ золотыхъ, предназначенную для учрежденія церковнаго музыкальнаго хора.

Лидская конюшина Кулешина, движимая подражаніемъ своему мужу, записавшему на Ушадкій монастырь 9,000 русскихъ золотыхъ, записываетъ и отъ себя 6000 русскихъ золотыхъ на чудотворный образъ Божіей Матери, съ обезпеченіемъ ихъ на

своемъ Витебскомъ имѣніи Кртошевичахъ съ тѣмъ, чтобы эта сумма была непременно выплачена ея внуками Піарамі; въ случаѣ же неисполненія этой записи внуки должны заплатить заруку въ 6000 зл. и непременно подчиниться ея волѣ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, miesiąca Marca piątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiwodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym obranymi, comparendo person-liter u sądu patron imé pan Ignacy Jakowicki—rotmistrz powiatu Orszańskiego, opowiadał, prezentował et ad acta podał dobrowolny, wieczysto legacyiny zapis, od wielmożney imci pani Anny z Łuskinów Kuleszyney — koniuszyney Lidzkiej, na rzecz w nim wyrażoną w Bogu wielebnym imé xięży bazylianom konwentu Uszackiego dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis, cum omnibus contentis, w nim expressis, był do xiąg trybunału główne-

go wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, przyiowski ony w xięgi, de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Ja Anna z Łuskinów Kuleszyna—koniuszyna Lidzka, czynię wiadomo y iawno wyznam kożdemu, komu by o tym wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym, wieczysto legacyinym zapisem, w Bogu przewielebnym imé xięży bazylianom konwentu Uszackiego danym na to: Iż co, iako mąż mój zeszyły w Bogu świętey pamięci wielmożny imé pan Maciej Kulesza—koniuszy Lidzki, czyniąc właśnie na przysługę Panny przenayświętszey, cudami w kościele imé xięży bazylianów Uszackich wyż wyrażonych słyńącey, dziewięć tysięcy złotych ruskich, aby kapelia wiecznymi czasami ufun-

dowana była, pomienionym imię xięży bazylianom konwentu Uszackiego zapisał y legował; tak y ia, wyż wyrażona koniuszyna Lidzka, konformniąc się do męża moiego dyspozycyi, a chcąc podobnoż najwyższej matce Boskiej uczynić przysługę, oraz na duszę moie pamiętając, sześć tysięcy złotych ruskich na kapelią imci xięży bazylianom Uszackim wiecznymi czasy zapisuję, leguję. Inż tedy pomienieni w Bogu przewielebni imci xięża bazylianie Uszacy, mając piętnaście tysięcy złotych ruskich, tak kapelią w kościele Uszackim ufundować y wiecznymi czasy obligacją odprawowania mszy świętej śpiewanej z ekzekwiami w kwartał za duszę mnie Anny y zeszłego w Bogu świętej pamięci męża moiego Macieia przyiąć y opisać się powinni będą. Summa zaś wyrażona, ode mnie imci xięży bazylianom Uszackim zapisana y legowana, to iest, sześć tysięcy złotych ruskich, z summy moiey własney na majątności Kortoszewiczach, w woiewodztwie Witebskim leżącey, przez wielmożnych imię panów Piarów, wnuków moich, pomienionym imci xięży bazylianom wypłacona być ma y powinna; do której to exolucyi pomienionych imię panów wnuków moich, pod zapozwaniem na sąd straszny boski obliguję, ażeby wraz, iak mi tylko z tym Bóg najwyższy rostać każe światem, imię xięży bazylianom summę sześć tysięcy złotych ruskich, przeze mnie na chwałę Panny przenaświętszey zapisaną y legowaną, bez żadney prolongacyi, imci panowie Piarowie wnukowie oddali y wypłacili. A iezeli by zaś imię panowie wnukowie moi takowy mój wieczysto legacyiny zapis naruszyl, inwalidowali, summy legowanej wypłacać nie chcieli, a barziej żeby imię xięży bazylianów Uszackich

do prawa pociągać, turbować, do expens prawnych przywoździć mieli, tedy zarękę sześć tysięcy złotych ruskich zapłacić powinni będą; a za naruszeniem tego moiego legacyinego zapisu przez imię panów Piarów, wnuków moich, daię moc y pozwalam imię xięży bazylianom tychże wnuków moich do wszelkiego sądu, prawa duchownego y świeckiego pozywać, gdzie wnukowie moi będąc zapozwani, nietylko samą summę sześć tysięcy, oraz zarękę, wspólnie z expensami prawnymi, z okazji wnuków moich przez i. x. bazylianów Uszackich spendowanymi, nie schodząc z sądu zapłacić y wszelkim wskazom, penom y iudykatom sądowym podlegać powinni będą, pod wyż opisaną zaręką, która by y nieraz zapłacona była, iednak ten mój legacyiny zapis w swoiey mocy y walorze wiecznymi czasy zostawać ma. Y na tom dała ten mój wieczysto legacyiny zapis, przy położonych trzech krzyżykach, y przy uproszeniu imię panów pieczętarzów, niżej wyrażonych. Pisan w Dolcach roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Februarii szesnastego dnia. U tego zapisu podpisy rąk tak samey aktorki, nieumiejętney pisma, przy położonych trzech krzyżykach, iako też imię panów pieczętarzów his verbis: † † †. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney imci pani Anny z Łuskinów Kuleszyney—koniusziny Lidzkiej, do tego legacyinego zapisu, na summę sześć tysięcy złotych ruskich w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom konwentu Uszackiego danego, podpisuję się Dominik Przysiecki—s. B. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney imci pani Anny z Łuskinów Kuleszyney—koniusziny Lidzkiej, iako nieumiejętney pisma, przy położonych trzech krzyżykach,

do tego legacyjnego zapisu, w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom konwentu Uszackiego danego, podpisuję się Stefan Korsak—p. S. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego legacyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom konwentu Uszackiego danego, podpisuję się Franciszek Aloizy

Korsak—rotmistrz woiewodztwa Połockiego.

Który to takowy dobrowolny, wieczysto legacyiny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1755 г. Мая 27 дня.

Изъ книги № 118, за 1755 г., л. 657.

14. Фондушова запись отъ Ивана и Елены Бутлеровъ на новоучреждаемый Козачизненскій или Геліановскій базилианскій монастырь.

Иванъ и Елена Бутлеры, движимые ревностію къ распространію униатской вѣры, частію вслѣдствіе своей бездѣтности, частію же вслѣдствіе особой своей набожности, записываютъ Козачизненскому базилианскому монастырю свое имѣніе Козачизну или Геліаново съ принадлежащими къ нему крестьянами и угодьями; независимо отъ этого записываютъ еще 16,000 злотыхъ съ обязатель-

ствомъ, чтобы базилиане розыскали себѣ монаха, знающаго по литовски для распространія между Литовцами уни, а равно чтобы они служили въ извѣстные дни обѣдни, какъ за жертвователей, такъ и за души страждущихъ въ чистилищѣ. При этомъ Бутлеры запрещаютъ базилианамъ строить свои корчмы и въ торговые дни заниматься продажей вина.

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt piętego, miesiąca Maia trzydziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedymsetnym piędziesiątym piątym obranymi, comparentes personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego wielmożni imię panowie Jan y Helena z Drozdowskich Butlerowie—czesznikowie powiatu Brasławskie-

go, małżonkowie, disponente lege publica, na fundusz, de nova radice uczyniony, iurament rotą, w konstytucyi roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego wyrażoną, wykonali; post quod expletum iuramentum comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego ciż wielmożni imię panowie Jan y Helena z Drozdowskich Butlerowie—czesznikowie powiatu Brasławskiego, opowiadali, prezentowali y przyznali nieporuszony, wie-

czysto-fundacyiny de nova radice zapis, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu nayprzewielebniejszym imię xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej, oraz w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Alimpiemu Kulczyńskiemu—starszemu konwentu Helianowskiego, to jest, Kozaczyńskiego y wszystkim imię xięży bazylianom tegoż konwentu reguły świętego oycy Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej dany, służący y należący; który, po wykonanym iuramencie, ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby pomieniony nieporuszony, wieczysto-fundacyiny de nova radice zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ony przyiowski, w xięgi wieczyste trybunału ingrossować pozwoliliśmy, którego tenor sequitur de verbo ad verbum est que talis.

Deo ter optimo maximo gloria ad perennaturamque rei memoriam stań się wola Boska. Amen. My Jan y Helena z Drozdowskich Butlerowie—czeszniocy powiatu Brasławskiego, małżonkowie, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązując się, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy, komu by o tym terazniejszego y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nie z żadnego postępku, albo iakowey perswazyi y namowy ludzkiej, lecz ex solo puro pioque zelo ku większey chwale pana Boga uczynionym, nigdy w potomne wieki żadnym rozumem y wynalazkiem ludzkim nieporuszonym, wieczysto-fundacyiny de nova

radice zapisem, w Bogu nayprzewielebniejszym imię xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej, oraz w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Alimpiemu Kulczyńskiemu—starszemu konwentu Helianowskiego, to jest, Kozaczyńskiego, y wszystkim imię xięży bazylianom tegoż konwentu reguły świętego oycy Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej danym na to: Iż co my de super wyrażeni Butlerowie—czeszniokowie powiatu Brasławskiego, małżonkowie, odłączywszy od maiętności naszej wieczystey, quondam Dudy, post Kozaczyzna, ad praesens przez nas nazwaney Helianową, do erygowaney przez nas według obrządku ruskiego cęrkwi z klasztorem do mieszkania ichmościom xięży bazylianom, ze wszelkim wygodnym zabudowaniem, obręb gruntu, w ograniczeniu swoim osobliwym iawentarzem, przy tym funduszu naszym danym, opisany, ostrowa Nowo-Troki nazwany, z sianożęciami, do tegoż należącemi ostrowu, tudzież wieś, Azańy nazwana, w powiecie Brasławskim leżąca, oraz z szmatem gruntu na ogrody y sad dla klasztoru Helianowskiego, non ex ulla successione spadłe, lecz wieczyste w possessyey naszej będące, wolne, swobodne, niepienne, nikomu pierwszym, ani posledniejszym prawem niezawiedzione, żadnemi długami, wyderkami, ewikcyami, zapisami, konwikcyami, przewodami, lukrami y przezyskami prawami nieobciążoną, ani też iakowemi legacyami, funduszami, lub dziesięcinami kościelnymi onerowane, a nie maiąc żadnego in statu nostro connubiali, zwłaszcza iuż in decrepita będąc aetate, potomstwa, umysłiliśmy et matura deliberatione nostra, in fundamento wolności, prawem pospo-

litym komu chcąc y iako chcąc swoją własnością rządzić y dysponować licencyowane et proprio puro et pio zelo erga cultum divinum promovendum salutemque animarum nostrarum et subventionem proximorum, na ufundowanie erekcyą de nova radice klasztoru y zakonników reguły świętego oycy Bazylego wielkiego, z kościołem rzymskim w unii będących, iure perpetuo et irrevocabili foundationis, titulo przerzeczonych imé xięży bazylianów, w prowincyi Litewskiej będących, zapisać et ad dispositionem onym in perpetuum condescendere. Iakoż actu takowąż wieś naszą wieczystą, nazwaną Azany, w powiecie Brasławskim sytuowaną, konformując się ad mentem prawa pospolitego y pobożnych intencji, cum omnibus oney latifundiis, attinentiis et pertinentiis, tudzież ze wszystkimi gruntami, oromemi y nieoromemi, z rzekami, rzeczkami, stawami, łąkami błotnemi y murożnemi, puszciami, borami, lasami, gajami, żaróslami, pustowszczyznami, z wolnym w lasach wszelkiego ptastwa y zwierza biciem, a w rzekach ryb łowieniem, z karcznią, w tey wsi zdawna będącą, y ze wszystkim poddaństwem utriusque sexus, z ich żonami, dziećmi y wszelkimi dobytkami, z poddanymi podług inwentarza od nas danego, tudzież z onych powinnością y robocizną, dziakłami, czynszami, połowicą miodu, podwodami, lub za podwody płaceniem, podrózne zwyyczajne podług ustanowienia dawnego y pełnienia przez drugich naszych poddanych wieczystych nam samym, aktorom, powinności, w inwentarzu, przy tym naszym zapisie funduszowym danym, wyrażoney, owo zgola z tym wszystkim, iako się ta wieś Azany w swoich duktach, granicach, obchodziech y cyrkumferencyach teraz ma,

nie a nic z oney na nas samych, sukcesorów, blizkich y dalekich krewnych naszych y przyaciół naszych nie excypuiąc, ani wyłączaiąc, niniejszym tym naszym wieczysto de nova radice funduszowym, in forma iuris sprawionym, zapisem, wespół z pomienionem ostrowem, nazwanym Troki, oraz szmatem gruntu na sady, ogrody, przy samym klasztorze Helianowskim wydzielonym, imé xięży bazylianom przy cerkwi, pod tytułem świętego Jana Chrzciciela, w Helianowie będącym, in perpetuum possessionem et dispositionem na wyrażony fundusz wiecznemi, a nieodzownemi czasy zapisujemy, nadaiemy y z osób naszych na osobę ichmościów iure perpetuo zrzekamy się, w moc, dzierżenie y spokojne wieczne używanie ichmościom podaiemy y przez ienerała iego królewskiej mości, równo z datą, tego zapisu intromituujemy; eo intuitu dokumenta iuris et possessionis, na tę wieś Azany służące, wraz in instanti tego naszego dobrowolnego funduszowego zapisu do rąk ichmościów oddaiemy. Insuper my fundatorowie, dla wygody klasztorney, mamy ichmościom xięży bazylianom, przy klasztorze iuż zabudowanym Helianowskim rezyduiącym, folwark de novo zabudować, na ostrowiu, Trokach nazwanych; cynę, miedź według sposobności naszej stołową y kuchennę, tudzież żelazo, takóž kuchenne przystawić, wolny wstęp do puszczy y lasów naszych Kozaczyńskich na opał y reparacyą, lub nowe zabudowanie, tak samym imé xięży bazylianom Helianowskim, iako y poddanym ichmościów Azanskim, także wstęp łowienia ryb do ieżior y rzek naszych, na szczegulną wygodę klasztorną, przy tym wolne mliwo na potrzebę y wikt zakonników, z czeladzią zakonną dworną klasztoru tego, bez płaty

y dawania miarki teraznieyszym y potym następującym imć xięży bazylianom Helianowski, wiecznemi czasy pozwałamy. A że ta wieś Azany, przez nas Butlerów — czeszników Brasławskich, małżonków, do konwentu Helianowskiego imć xięży bazylianom ad praesens zapisana, bez gotowego grosza zupełney wygody dla zakonników uczynić by niemogła, przeto my Butlerowie — czesznicy Brasławscy, małżonkowie, z spólnego starania y pracy naszej na wiekista cześć y chwałę pana Boga, zabiegając iakowey kolwiek niewygodzie, albo niedostarczeniu zakonnym potrzebom, w supplement z iedno-stayney dobrej woli naszej tymże imć xięży bazylianom, w klasztorze fundacyi naszej Helianowie, alias Kozaczyźnie, rezydować y obliży niżey wyrażone pełnić mającym, wiecznemi czasy dajem, daruimę summę gotową na majątności naszej Helianowie, to iest, Kozaczyźnie, ze wszelkiemi attynencyami y folwarkami, dwa tysiące sztuk talarów bitych, to iest, rachując talar bity po złotych ośm podług terazniejszey kurencyi, czyli też iak w przyszły czas moneta będzie brana, złotych polskich szesnaście tysięcy, prawem zastawnym, albo wyraźnie y wyderkaflowym na tychże dobrach naszych dziedzicznych, wyżey wyrażonych, lokuimę, warując to nam samym y successorom naszym, iż poko wola będzie nas y successorów naszych, takową summę kurencyą, iako w przyszły czas brana będzie, na tych dobrach pod opisem prawa wyderkaflowego podobać się będzie, tedy potym my y successorowie po nas następujące, nie dopuszczając do possessyi imć xięży bazylianom funduszu naszego, sami te dobra trzymać y onemi iako dziedzice władać, a od tey summy szesnastu tysięcy

złotych polskich corocznie prowizyą przy aktach grodzkich Brasławskich, lub w klasztorze naszym funduszowym, za daniem kwitu od starszego ichmościów, nie więcej, iak tylo po siedm procentów od sta, to iest, od szesnastu tysięcy co rok w dzień świętego Jerzego święta rzymskiego, podług kalendarza przypadającego, po tysiąc sto dwadzieście złotych polskich mamy y successorowie nasi powinni będą, w czym bez żadney sprzeczk, mitregi imci xięża bazylianie z nami y successorami naszymi obchodzić się spokojnie y kwitować zawsze powinni będą, warując to nam y successorom naszym rzetelnie y nigdy nieodstępnie. A iesliby się nam y successorom naszym płacić imć xięży bazylianom prowizyi z wyż pomienionych dobr nie upodobało, tedy my y successorowie nasi, za danym dwunastą niedziel obwieszczeniem przed świętym Jerzym y zeznaniem w grodzie powiatu Brasławskiego przez ienerała, mają imci xięża bazylianie fundacyi naszej, za wiadomością y dołożeniem się superiorów swoich prowincyi Litewskiej, oraz za radą nas fundatorów swoich y successorów naszych, takową summę szesnaście tysięcy złotych polskich odebrać y z wypłacenia oney osoby nasze, successorów naszych, dobra Helianów, alias Kozaczyzna, wiecznemi czasy kwitować, a takową summę na innych ziemskich pewnych y niezawodnych dobrach prawem zastawnym, lub wyderkaflowym ulokować, tak iakoby ta summa wiecznemi czasy nigdy nie zginęła, ale na dobrach ziemskich pewnych ichmościom zostająca, xięży bazylianom fundacyi naszej coroczną prowizyą punktualnie po tysiąc sto dwadzieście złotych polskich przynosiła. Którzy to imć xięża bazylianie Helianowscy y następcy ichmości-

ciów obligabuntur et ex conscientiis suis tenebuntur, aby za to perpetuis temporibus nauki chrześcijańskiej, dni świętych zgromadzonym ludzom, exortami y kazaniami poddaństwa tameczne nauczać, pacierze y suplikacye odprawować, wiarę świętą rzymską katolicką utrzymywać, starali się. A że w tym kraju, w powiecie naszym Brasławsk., pospólstwo y poddaństwo nasze w Litewskim ięzyku barzieszy jest wyperfekcyonowane, żeby ciż imć xięża bazylianie starali się mieć kapłana umiejętnego po litewsku, dla łatwiejszego wyrozumienia nauki Chrystusowej; pówtore, ażeby ciż imć xięża bazylianie fundacyi naszej dni święte rzymskie przypadające obserwowali y poddaństwo, do oświecenia animowali, ile że w tym kraju naywięcey jest ludzi łacińskiego obrządku; po trzecie, póki nas pan Bóg na tym świecie w życiu chować będzie raczył, na intencyą szczęśliwszego pżyżycia y pozyskania na tym świecie łaski Boskiej, a po zeyściu, naszym za dusze nasze Jana y Heleny Butlerow — czeszników Brasławskich, małżonków, co tydzień iedną mszę spiewaną w niedziele wiecznymi czasy odprawować mają; po czwarte, za dusze Krzysztofa y Świętosławy Butlerów, także za dusze Alexandra y Zofii Drozdowskich — obóyga nas rodziców, braci y siost, tudzież za dusze dziadów, pradziadów y wszystkich obóyga nas kolligatów, co tydzień mszą iedną rekwiálną czytaną odprawić wę wtorek; po piąte, za dusze, w czyszczu będące, żadnego ratunku niemające, na wieczne czasy co tydzień msza święta ma być odprawowana w sobotę, mianowicie za poddanych naszych; po szóste, ciż imć xięża bazylianie konwentu Helianowskiego, post sera fatą nas fundatorów, corocznie mają za duszę naszą

aniwerszarz odprawić z wilią y mszą według obrządku zwyczajnego greckiego. Które to wszystkie nabożeństwa y obligi, ad nas Jana y Heleny Butlerow — czeszników powiatu Brasławskiego, małżonków, fundatorów naznaczone, mają być z klasztoru, przez nas ograniczonego y inwentarzem opisanego, z folwarku wsi Azanów y z prowizyi od summy wyżej naznaczoney, bez pretendowania przez imć xięży bazylianów dalszych żadnych przydatków, oprócz zabudowania, przez nas fundatorów naznaczonego y dla ichmościów wystawionego; waruiąc y to w potomne czasy, ażeby imć xięża bazylianie Helianowscy na gruntach w Kozaczynie, alias Helianowie, do klasztoru przez nas adpraesens wydzielonych, in praeiudicium intraty naszej y successorów naszych, karczmy nie stawiali, ani też podczas targów, kiermaszów, iarmarków szynków swoich klasztornych nie dawali. Co wszystko wiecznymi czasy aby zupełnie obserwowano y zachowano było, sprawiedliwym sądem Boskim imć xiędza superiora terazniejszego Helianowskiego y wszystkich iego sukcesorów, których iurysdykcyi y dyspozycyi tak klasztor, cerkiew, iako wieś Azany, z innymi gruntami, wyżej opisanymi, oddaemy, obowiazujemy imć xięży prowincyalów tegoż zakonu prowincyi Litewskiej, aby w potomne czasy zadość się stawało in toto temu funduszowi naszemu, za protektorów obieramy, upraszamy. Wolni tedy y mocni będą przerweczeni imć xięża bazylianie Helianowscy, przy cerkwi świętego Jana Chrzciciela rezydujące, tą naszą wsią Azanami, ostrowem, nazwanym Trokami, szmatem gruntu, na ogrody y sad nadanym, tudzież z sianożęciami, do ostrowu Trok należąciami, iure perpetuo

fundationis de nova radice zapisanemi, iako iuż swemi własnymi wieczystemi funduszowemi dobrami rządzić y poddanemi, teraz znajdującemi y potym osiadłymi, dysponować y wszelkich pożytków z onych według woli podobania swęgo, licitis modis et mediis, na tąż naszą fundacyę wyrażoną wynajdować, bez żadney najmniejszey od nas samych y wszystkich krewnych naszych y successorów przeszkody, których tymże funduszem naszym oddalamy y strasznym sądem Boskim obowiązujemy, aby nie ważyli się naruszać tego naszego wieczysto fundacyjnego zapisu, ani też imć xięży bazylianów turbować sub quocunque titulo et praetextu, a in quantum by iakowe zachodzić miały, sub quocunque titulo et praetextu, od kogokolwiek do tych dobr, przez nas funduszem supra wyrażonym imć xięży bazylianom nadanych pretensye, tergiwersacye lub litigia prawne, czego ullatenus nie spodziewamy się, tedy każdego takowego turbatora, który by tey naszej woli y dyspozycyi funduszowey był przeciwny, na straszny sąd Boski pozywamy, oraz nie tylko na każdego turbatora, ale y na nas samych zarękę, ważność rzeczy wynoszącą, irremissibiliter zakładamy y naznaczamy, oraz zastępować cum successoribus submituemy się, chcąc mieć takowy nasz fundusz de nova radice, modo supra expresso, in perpetuum uczyniony, we wszystkich punktach, klawzulach y paragrafach przy nienaruszney mocy y walorze. Y na tośmy ten nasz dobrowolny wieczysty, ex solo puro et pio zelo uczyniony de nova radice fundationis zapis, mający wiecznemi czasy in omni suo robore et valore inviolabiliter zóstawać, daliśmy z podpisem rąk naszych własnych y ichmościów panów

pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych, Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Maia dwudziestego siódmego dnia. U tego nieporuszonego wieczysto fundacyjnego de nova radice zapisu, pod wyciśnionemi dwuma na czerwonym laku pieczęciami, podpis rąk tak samych wielmożnych imć panów Butlerów—czeszników Brasławskich, małżonków, jako też podpisy rąk iaśnie wielmożnych imć panów pieczętarzów tali exprimuntur methodo: Jan Butler—czesznik Brasławski. Helena Butlerowa—czesznikowa Brasławska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wiel. imć panów Jana y Heleny z Drozdowskich Butlerów—czeszników Brasławskich, małżonków, do tego dobrowolnego wieczystego de nova radice fundationis zapisu na dobra, Azany nazwane, w powiecie Brasławskim sytuowane, w Bogu przewielebnym imć xięży bazylianom konwentu Helianowskiego danego, podług prawa podpisuję się Jerzy Abramowicz—podczaszy y podwojewódzi w. W., vice-marszałek trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Prawnie proszony pieczętarz podpisuję się Józef Kaszyc—starosta Czudzianski, pisarz trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, repartycyi ruskiej. Prawnie proszony pieczętarz podpisuję się Stanisław Jur. z Smalgorzewska Smalgorzewski—woyski y deputat powiatu Wołkowiyskiego mp.

Który to takowy fundationis de nova radice zapis, po wykonanym iuramencie, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby u sądu zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1755 г. Августа 26 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 765—772.

15. Каштелянско-коммиссарскій декретъ по дѣлу о спорныхъ земляхъ имѣній Виленскихъ св. Троицкихъ базилианокъ съ разными помѣщиками.

Между Виленскими свято-Троицкими базилианками съ одной стороны и помѣщиками Гизбертами, Ромерами и другими пограничными съ имѣниемъ Семюнами возникъ споръ изъ-за границъ. Базилианки жаловались на этихъ помѣщиковъ, какъ на постоянныхъ нарушителей права собственности; въ свою очередь жаловались и на базилианокъ разные помѣщики. Такимъ образомъ составились шесть исковъ. По опредѣленію трибунала для разбирательства этого дѣла назначенъ

былъ особый каштелянско-коммиссарскій судъ. По прибытіи на мѣсто спора и рассмотрѣніи документовъ, судъ нашель въ большинствѣ случаевъ иски базилианокъ правильными, но нашель таковыми же и нѣкоторые иски другихъ лицъ. Вслѣдствіе этого, по обоюдному соглашенію установлена была новая граница и обозначена граничными знаками и копчами. Судебныя издержки разложены были по-ровну на всѣхъ лицъ, заинтересованныхъ въ этомъ дѣлѣ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii siedymnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmym obranemi, comparando personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imé p. Andrzej Pomarnacki — czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret kasztelański, oraz kommissarski, w sprawie imé pp. bazylianek z imé p. Gizbertem y ww. imé pp. Romerami y innemi ichmémii ferrowany, in rem et partem imé pp. bazylianek konwentu Wileńskiego służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dekret kasztelański, oraz kommissarski, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony

przyjąwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur estque talis.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwudziestego szóstego dnia. W sprawie za sześcią aktorami, adpraesens in unum złączonemi, mianowicie: za *pierwszym* w B. w. p. imé panny Teressy Brodowskiey—starszey y wszytkich w B. ww. imé panien bazylianek konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trójcy rezydujących, zakonu świętego Bazylego w. z w. ieymé panią Antoniną z Kuncewiczów, primo Naramowską, ex post Kolendziną, starością Chełchowską, tudzież ww. imé panami Franciszkiem—starostą Sumiliskim, oycem, Antonim synem, Zenowiczami, imé p. Krzysztofem Sbudnickim Gizbertem — strażnikiem powiatu Oszmianskiego, ww. imé pp. Stefanem — cho-
 ражым w Trockiego, oycem, y Stefanem —

sędzią ziemskim w. Trockiego, synem, Romerami, imé pp. Janem Tyszką, Florianem, Michałem y Marcinem Raczkami, Michałem y Bartłomiejem Golginami, w. imé panem Michałem Skarbkim Ważyńskim—pisarzem w. x. Lit., w. imé Marcinem Skarbkim Ważyńskim—podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskim, w B. w. p. imé x. Marcinem Brzozowskim—societatis Iezu rektorem y wszystkimi imé xx. iezuitami kolegium Wileńskiego s.—Jańskiego, imé pp. Dominikiem, oycem, Kazimierzem, synem, Jozefatem—koniuszym Oszmiańskim, qua opiekunem, Naramowskimi, imé p. Fabianem Wielamowiczem, w. imé Florianem Sielawą Hatką—pisarzem grodzkim Oszmiańskim, imé p. Janem Gintowtem, w. i. p. Ludwikiem Szczytem—kasztelanicem Smoleń., imé pp. Ludwikiem Michałowskim, Janem y Jakubem Adamowiczami, Antonim Milkowskim; *za drugim* teyże w B. w. p. imé panny Teresy Brodowskiej—zakonu ś. Bazylego w. starszey y wszystkich imé pp. bazylianek konwentu Wileńskiego, przy cerkwi ś. Trójcy w Wilnie rezydujących, z w. imé panią Antoniną z Kunciewiczów, primo Naramowską—podsędkową powiatu Oszmiańskiego, secundo Kolendziną, starościna Chelchowską, z dokładem opiekunów imci, z w B. p. imé x. Jakubem Sztoltmanem—proboszczem Oszmiańskim, imé p. Woiciechem Jankowskim—regentem grodzkim Oszmiańskim, w. imé p. Wiktorią z Wialbutów Ważyńską—sędzią grodzką Oszmiań., matką, z dokładem opiekunów imci w. imé pp. Benedyktem—rotmistrzem powiatu Oszmiań., Iózefem, sędziami grodzkimi Oszmiań., synami ieymci, Skarbkami Ważyńskimi, imé p. Władysławem Komarem—miecznym powiatu Oszmiań., imé p. Janem Zabłockim y samą

ieymcią, Iózefem Ostrowskim, qua zastawnymi possessorami, a imé p. Ignacym Wieczorem, qua wiecznikiem folwarku Nowo-Pola, z dokładem opiekunów imci., w. B. p. imé x. Stanisławem Łukaszewiczem—plebanem Grauzyskim, imé p. Michałem Bieńkuńskim—mostowniczym Oszmiańskim, imé pp. Tadeuszem y Ignacym Bieńkuńskimi, imé p. Mateuszem Jankowskim, w. ieymć panią Franciszką z Kownackich Komarową—podstoliną Mozyrską, z dokładem opiekunów ieymci, matką, ww. imé pp. Tadeuszem, Iózefem, Onufrym y Adamem Komarami—podstolicami Mozyrskimi, synami ieymci, imé pp. Stefanem y Jackiem Mackiewiczami, imé pp. Iózefem, Macieiem, Michałem y Krzystofem Kodziami, imé pp. Jerzym, Michałem, Janem y Antonim Bortkiewiczami, imé p. Samuelem Krepsztulem, imé pp. Antonim y Macieiem Lisieckimi y innemi ichmémii, graniczającymi, tudzież imé p. Kazmierzem Hermanem. *A za trzecim* rekonwencjonalnym w. imé p. Stefana Romera—chorążego w. Trockiego, oycą, tenutora majątności Ratowszczyzny, y w. imé p. Stefana Romera—sędziego ziemskiego w. Trockiego, wieczystego aktora majątności Grauzyszek, z w. B. w. p. imé panną Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w B. ww. imé pp. bazyliankami klasztoru Wileńskiego przy cerkwi ś. Trójcy rezydującymi, oraz poddanymi imév wsi, Siemiun, iako viatorami; *za czwartym*, takóž rekonwencjonalnym, imé pp. Dominika y Antoniego Milkowskich, Ludwika Michałowskiego, Dominika, Marcina y Wawrzyńca Adamowiczów, tudzież imé p. Jana Adamowicza, z w B. w. imé p. Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w B. ww. imé pp. bazyliankami konwentu Wileńsk., przy cer-

kwi ś. Trójcy rezydującymi, y poddany mi Siemiuńskimi; *za piątym*, similiter rekonwencjonalnym, imé p. Krzysztofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego z w B. w. imé panną Teresą Brodowską starszą—zakonu ś. Bazylego w. klasztoru Wileń. y wszytkimi w B. ww. imé pp. bazyliankami, w Wilnie przy cerkwi ś. Trójcy rezydującymi; *za szóstym* w. imé p. Stefana—chorążego w. Trockiego, oycza, Stefana—sędziego ziem. w. Trockiego, syna, Romerów, tudzież imé p. Wawrzynca Adamowicza, Ludwika Michałowskiego, Kazimierza Hermana y innych iméw, w okolicy Adamowiczach mieszkających, z w. imé p. Władysławem Komarem—miecznym powiatu Oszmiańskiego, y samą ieymcia, małżonkami, tudzież w. imé p. Franciszką z Kownackich Komarową—podstoliną Mozyrską, matką, Tadeuszem, Iózefem, Onufrym y Adamem Komarami—podstolicami Mozyrskimi, oraz imé p. Janem Sawiczem Zabłockim y samą ieymcia, małżonkami, imé p. Iózefem Ostrowskim y samą ieymością, małżonkami, demum imé panem Ignacym Wieczorem, iako aktorem majątności Nowo-Pola, in minorennitate będącym, z dokładem imé pp. opiekunów imci, ia kasztelan y my kommissarze, dekretem sądu trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, miesiąca Septembra trzeciego dnia, ex instantia imé pp. bazylianek ferowanym, na te sądy naznaczeni, po wydanych wcześniej innotescencjach in termino, w nich praefixo, to iest, w roku wyżey na dacie pisanym, na dniu siódmym miesiąca Augusta, do majątności Oszmianki Naruszewiczowskiej, alias Daukszyszek, imé pp. bazylianek Wileńskich, w powiecie Oszmiań. leżących, ziechawszy y

tam iurisdictionem sądów naszych kasztelańskich, oraz kommissarskich ufundowawszy, po odwołaniu tey sprawy ad diem octavam Augusti in crastinum na dniu ósmym, po kontrowersjach między imé pp. bazyliankami a imé p. Kolendziną, imé pp. Romerami, Ważyńskimi, Zenowiczami, tudzież imé x. jezuitami, in praesentia ww. imé pp. Stefana Romera—sędziego ziem. w. Trockiego, Marcina Ważyńskiego—podstarościę sądowego powiatu Oszmiań., Antoniego Zenowicza—starosty Szmitow. y imé x. Domaszewicza, societatis Iesu procuratora causarum, o nieoddanie imé pp. bazyliankom przez pozwanych iméw kopii spraw wszytkich y o proceder, kto ma primo loco imé pp. bazyliankom respondere, wnoszonych, y po nakazaniu naszym, ażeby, vigore dekretu wyż wyrażonego, strony, idque ww. imé pp. Romerowie, Gizbertowie y inni, [do teyże differencji należący, in spacio trzech dni, dalsi zaś wszyscy zapozwani, w osobliwych differencjach zostaiący, in spacio tygodnia satisfactionem w oddaniu kopii, sub paenis, uczynili, oraz ażeby primo loco imé pp. Romerowie, Gizbert y inni, do tey kategorii należący, (ex quo samiz imé zręczniejsze duktu oprowadzenie być mienili), na produkt imé pp. bazylianek odpowiadali y po odłożeniu tey sprawy ad diem nonam eiusdem Augusti, na którym dniu po odeszłym produkie imé pp. bazylianek, z wyż wyrażonemi imé pp. Romerami, Gizbertem y innemi y po odwołanych dla święta niedzieli ad diem undecimam eiusdem Augusti sądach, którego dnia po odeszłym ww. imé pp. Romerów y imé pp. Milanowskich, Michałowskiego, Adamowiczów y Hermana rekonwencjonalnym z imé pp. bazyliankami produkie, deni-

que po przeniesieniu sądów naszych do wsi, Siemiuny nazwaney, a do majątności imé pp. bazylianek Daukszyszek należącej, gdzie na dniu dwunastym po odeszłym imé p. Gizberta z imé pp. bazylianekami takżé produkcie, demum po uznaniu wizii duktu imé pp. bazylianek y po zaczęciu przez też imé pp. bazylianki primo loco z imé p. Gizbertem, a dla nieukończenia na tym dniu, po odłożeniu ad diem decimam tertiam; którego dnia, po zakonczeniu prowadzenia duktu imé pp. bazylianek, do czasu południowego, z południą zaś, na tymże trzynastym dniu, po zaczęciu prowadzenia duktu imé p. Gizberta, a dla spóźnionego czasu, po odłożeniu ad diem decimam quartam, y po skończeniu prowadzenia duktu imé p. Gizberta, eodem die, przed południem; po południu zaś, na tymże dniu czternastym, po zaczęciu secundo loco prowadzenia duktu imé pp. bazylianek z ww. imé. pp. Romerami y imé pp., wyż wyrażoną szlachtą, a dla nieukończenia na tym dniu y dla święta w Niebowzięcia najswiętszey panny Marii, po odłożeniu kontynuacji prowadzenia duktu do dnia szesnastego Augusta; na którym dniu, po dokończonym przez imé pp. bazylianki y tegoż dnia po zaczęty y skończonym przez ww. imé pp. Romerów y innych szlachty dukcie, a dla dnia następującego niedzielnego, po odwołanych pro die decima actava sądach, in continuatione których postawionych y zgodnie od stron poddanych ad inquisitionem et examen a parte imé pp. bazylianek Siemiunskich; ex parte zaś imé p. Gizberta, Horodnickich y Siekieryskich, demum ex parte ww. pp. Romerów Rałowskich poddanych, po expediowaniu in ocluso rotulo, praevis corporali iuramento,

inquisicii y examinie, na ostatek po odeszłych wszystkich stron replikach, z oczevistey in praesentia imé x. Leona Makowskiego—kommissarza imé pp. bazylianek, w. imé p. Romerá—sędziego ziemskiego w. Trockiego, y imé pp. Milkowskich, Adamowiczów, Michałowskiego y Hermana, a die octava ad diem praesentem, supra de data et actu expressum, idque do dnia dwudziestego szóstego miesiąca Augusta wnoszonych kontrowersyi, ad talem condescendimus decisionem; et quidem: Primo, co do differencyi wsi Siemiun imé panien bazylianek ze wsią Horodnickami y gruntami Strzałkowskimi imé p. Gizberta, ponieważ to z expediowaney inquisicii examinu sufficienter innouit, a z wizii przez nas kasztelana y kommissarzów expediowaney patuit, iż zaczęty dukt, przez poddanych imé pp. bazylianek wsi Siemiun, od sianożęci Nowopolskich imé p. Ignącego Wieczora, iako wiecznika, a imé pp. Jabłockich y Ostrowskich—małżonków, iako adpraesens possessorów, prosto do miedzy staroświeckiey granicznej prowadzony, ac tandem taż miedzą aż do drogi starey Olszańskiey kontynuowany, dowodniejszy być się pokazał, in retorsionem którego duktu, lubo a parte imé p. Gizberta z prawem wieczystym, w roku tysiąc pięćset osiemdziesiąt ósmym, miesiąca Nowembra dwudziestego pierwszego dnia pisany, od imé p. Stanisława Strzałkowicza imé p. Fiedorowi Maleiowiczowi na część Strzałkowszczyzny danym, eodem anno, miesiąca Decebra pierwszego dnia w grodzie Oszmiańskim przyznany, a w roku tysiąc pięćset osiemdziesiąt dziewiątym, miesiąca Junii trzeciego dnia do ziemstwa Oszmiańskiego przeniesionym, stawiać bliżey wsi Siemiun od tych-

że sianożęci Nowopolskich terminum, a quo zakładadane, y od tego terminu mieniać być swoją sianożęć, w uroczyszczu Rozteymiskach, Zawodnią nazwaną, po lewey ręce, a wyszedłszy z sianożęci miedzi Siemiuńskimi dukt prowadzono; iednak, ponieważ to prawo z tym miejscem wcale się nie zgadzało, owszem żeby ta sianożęć iednym koncem do miedzy Siemiuńskiej, drugim zaś końcem do gruntów Siemiuńskich przyległa, nie verifikowało; zaczym ia kasztelan y my kommissarze, ex praemissis rationibus na dalszy dowod blizszą przy possessii w B. w. p. imé pannę starszą imé pp. bazylianek y trzech poddanych Siemiuńskich, których sobie strona z dziewięciu, do prowadzenia dukt obranych, wybierze: natym, iako począwszy od sianożęci Nowopolskich, tam, gdzie kamienie pokazali, prosto przez sianożęć do miedzy, przy której dąb stoi, a potym tąż miedzą aż do drogi starey Olszańskiej, sprawiedliwie poddani Siemiunscy dukt prowadzili; na tym, iako począwszy od tych kamieni, przy sianożęci Nowopolskiej położonych, sianożęć po prawey ręce, Dworna nazwana, iest Siemiuńska, a nie imé p. Gizberta, którą mienić być Zawodnią; na tym, iako ta miedza, którą prowadzili, iest staroswiecka graniczna, po prawey ręce grunta y sznury Siemiuńskie, bokiem przy tej miedzy, a po lewey stronie Strzałkowskie, końcami do teyże miedzy leżące, rozgraniczająca; na tym, iako sianożęci, Dworna nazwaney, y gruntów Siemiuńskich, po prawey ręce przy miedzy leżących, spokoyna zawsze od dawnych czasów była possessia, do iuramentu uznawszy, terminum wykonania tey przysięgi w B. w. imé pannie starszey, w kaplicy Daukszyskiej, a poddanym Siemiuńskim na mieyscu, gdzie ka-

mienie przy sianożęciach Nowopolskich leża, dzień trzeci, to iest, dzień dwudziesty ósmy currentium naznaczamy. Post quod praestitum iuramentum na tymże mieyscu, gdzie poddani Siemiuńscy przysięgę wykonać mają, kopiec przy imé p. Andrzeiu Cedrońskim—komorniku Wołkowyskim, sądy nasze asystuiącym, stronom wysypać nakazuiemy. Od którego kopca prosto do miedzy po prawey ręce wszystkie sianożęci y grunta imé pp. bazylianekom do wsi Siemiun, a' po lewey stronie teyże miedzy imé p. Gizbertowi do Strzałkowicz za należące uznawszy, przyspokoyney obie-dwie strony possessii zachowuiemy y też miedzę aż do drogi starey Olszańskiej odnowić obiedwiem stronom, deinde kopiec rogowy przy drodze starey Olszańskiej usypać iniungimus. Od którego kopca rogowego, ponieważ ani poddani imé pp. bazylianek przy swoim, ani imé p. Gizbert także przy swoich duktach miedzy końcowey włok wsi Siemiun sufficienter nie wyprobowali, lecz tylko gołosłownie poddani imé pp. bazylianek przy drodze Olszańskiej, a imé p. Gizbert dołem, ucinaiąc włoki Siemiuńskie, miedzę końcową być mienili, zaczym w takiey wątpliwości, ani przez dokumenta, ani przez znaki, ani przez inkwizycią y examen doskonale nie objaśnionej, ia kasztelan y my kommissarze niebiespiecznych przysięg, do których się obie strony zabierały, nie uznawaiąc, lecz przychylaiąc się do konstytucii tysiąc pięćset ósmdziesiąt ósmego roku, o kommissiach napisaney, y do statutu referuiąc się, od pomienionego kopca rogowego, przy starey drodze Olszańskiej aby był usypany, dekretem naszym nakazanego, prosto do miedzy, przy której sosna stoi y na którą obie strony zgod-

dziły, imé p. komornikowi rectilinium pokazać, a stronom miedzę znaczną graniczną, oraz kopce, co pięć sznurów, usypać nakazujemy. A za tym od tegoż kopca rogowego aż do miedzy zgodney, idque ad terminum, ad quem po prawey ręce do wsi Siemion imé pp. bazyliankom, a po lewey stronie do Strzałkowicz imé p. Gizbertowi wszystkie grunta y lasy przysądziwszy, wolne zebranie zboż wszelkich, przez Siemiunców zasianych, absque ulla praepeditioe tegoż imci p. Gizberta, tym że poddanym Siemiuńskim, ex quo zażywanie onych y pożytek z nich expensami imé pp. bazyliank (iako się poniżej wyrazi) compensatur, pozwalamy et securitatem onym zebrania swoich zboż praesenti decreto na ten rok warujemy. Quod attinet dwóch szachownic: iedney Żołobowata, przez poddanych Siemiuńskich mianowanej, przy ścianie Siemiuńskiej, drugiey Utuszyszki, za drogą starą Olszańską leżącey, ponieważ z teyże inquizycii y examinu nam sądowi innotuit, iż poddani Siemiuńscy imé pp. bazyliank w possessii tych szachownic nie byli y sami to przyznali, nie mniey, ponieważ w żadnym dokumencie y processach dawnych te szachownice y nomenklatury ich nie znajdują się, — zatym ex praemissis rationibus bliższego takż przy possessii imé p. Gizberta, według prawa sam czwart z trzema poddanemi, do prowadzenia duktu stawionemi, których sobie strona z nich obierze, na tym: iako grunt, przez poddanych Siemiuńskich Żołobowaty nazwany, nie iest Siemiuński, ale wieczysty Strzałkowski; na tym: iako szachownicą oprowadzone Utuszyszki nie są Siemiuńskie, ale wieczyste Strzałkowskie; natym: iako tych obudwuch gruntów y lasów spokoyneimi zawsze pod-

dani imé p. Gizberta byli possessorami, do iuramentu uznawszy, termin wykonania onego, na mieyscu tym, które Siemiuńscy ludzie Żołobowatemi być mianowali, dzień trzeci, to iest, dwudziesty ósmy currentium naznaczamy. Post quod praestitum iuramentum tak grunt, Żołobowatym przez Siemiuńców mianowany, iako też las Utuszyszki, przez tychże poddanych Siemiuńskich szachownicą oprowadzony, za wieczyste Strzałkowskie, imé p. Gizbertowi należące, być uznawamy et securitatem possessii temuż imé p. Gizbertowi y poddanym imci warujemy. Co do lasu, Czyrwi, alias Skyrwy nazwanego, processem, przez imé pp. bazylianki w roku tysiąc sześć set piędziesiąt szóstym, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia w trybunale głównym w. x. Lit., o rozbicie przez Moskwę strugu czasu inkursii na rzece Wilii y zatopienie spraw wszystkich zaniesionym, probowanego y reqwirowanego, a przez imé p. Gizberta y poddanych imci czasu prowadzonego a parte imé pp. bazyliank duktu nie negowanego, owszem, że się pomieniony las Szyrwy znajduje, wyznanego, ponieważ strony, różnym pomieniony las oprowadzając duktem, in quantitate, wiele tego lasu imé pp. bazyliankom należec powinno, nie zgadzały się: y tak poddani imé pp. bazyliank, iako też imé p. Gizbert z poddanemi swemi, obie strony każda z nich na swoim dukcie do przysięgi zabierały się, która by zaś z nich strona była bliższa, ad decisionem sądu naszego oddały; zaczym ia kasztelan y my komisarze, stosując się do prawa statutowego, bliższego przy possessii lasów y gruntów, w tym lesie Szyrwach dawno et noviter rozrobionych, imé p. Gizberta, similiter samo czwartego z poddanemi, iako lepiej

ex possessione y z bliskości wiedzącemi temi, którzy dukt prowadzili y których sobie strona z tych dziewięciu obierze, na tym: iako nie więcey lasu w uroczyszczu Szyrwach imé pp. bazyliankom należy, iak tyle, wiele swoim oprowadzili duktem, do przysięgi uznawszy, termin wykonania oney dzień trzeci, to iest, dwudziesty ósmy praesentium na tymże ut supra miejscu nznaczamy. Po wykonanym iuramencie pomieniony las, podług oprowadzonego przez poddanych imé p. Gizberta duktu, ograniczyć y miedzą z kopcami osypać y opisać imé p. komornikowi iniungimus. A imé pp. Komarom y Janowi Gintowtowi, swoich gruntów y lasów w Podszyrwiu requiruiącym, salvum et integrum ius zachowawszy, tychże iméw z imé p. Gizbertem, strażnikiem Oszmiańskim, iako ab utrinque teraz nie zapozywających się, ad forum competens odsyłamy et ab adcitatione imé pp. Komarów y Gintowta liberos pronunciamus. Co do drugiey differencey tey że wsi Siemiun imé pp. bazylianek z Ratowskimi w. imé pp. Romerów y innemi różnych nomenclatur, iako też Sienkowskich, Okmieney, Zakiszek, Stankudrów, imé pp. Milkowskich, Michałowskiego, Adamowiczów y Hermana gruntami, lubo poddani imé p. bazylianek zaczynając miedzą dukt swój z ww. imé pp. Romerami y innemi imémi od tego miejsca, na którym z imé Gizbertem zakończyli, po lewie zostawowali pasieki y pola, niedawno przez siebie rozrobione, y onych się podczas tegoż duktu zrzekli, a po prawey stronie mienili być swoje sznurowe grunta; daley zaś postąpiwszy, mienili być uroczyszcza Garbule, a po tym Stankudry, denique w dalszym dukcie uroczyszcza Ataugi, Oszmianiszki, Siemieciszki, y

różnie w prawo y w lewo na różnych miejscach kręto biorąc się aż do sianożęci Woszkiničkih imé p. Władysława Komara, miecznika powiatu Oszmiań., przyprawdzili. E contra ww. imé p. Romerowie y imé pp. szlachta, zaczynając dukt swój od tychże sianożęci Woszkiničkih imé p. Komara, przy których poddani Siemiunscy zakończyli, y udając się wprzód w prawo, a potym w lewo, ku wsi Siemiunom, a przeszedzszy przez drogę z Siemiun do Grauzyszek, a potym przez pola y także przez drugą drogę, od Horodnik do Sienkowszczyzny idącą, wprowadzili do miedzy sznurowey poddanych Siemiunskich, mieniać być graniczną, a przez tychże poddanych Siemiunskich zepsutą, ad terminum, ad quem tam, gdzie imé pp. bazylianki zaczynali, przyprawdziwszy, dukt swój zakończyli. Jednak, ponieważ tak imé pp. bazylianki swoich uroczyszcz Garbule y Atongi, Oszmianiszki, Siemieciszki nazwanych, żadnym dokumentem nie dowiedli, y Stankudry, żeby tu znajdowały się, nie wyprowadzili, similiter ww. imé pp. Romerowie y imé Milkowscy, Michałowscy, Adamowiczowie y Herman swoiemi dokumentami, aktorstwo tylko gruntów y szachownic między imémi, a nie granicę probuiącemi, duktu swego nie wsparli, lecz tylko ieneralskim uwiążczym listem, w roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt siódmym, miesiąca Decebra dwudziestego pierwszego dnia datowanym, że grunta iméw, mianowicie uroczyszcze, Okmienia nazwane, do ściany Naruszewiczowskiey wsi Siemiun przypierają y z tą ścianą graniczną, dowodzili, iednak, żeby ta miedza miała być graniczna nie wyprobowali, owszem, że iest do sznurowey miedzy podobniejsza, nam sądowi patujt.

Zaczym w takiej wątpliwości, ani przez dokumenta obudwuch stron, ani przez znaki, ani przez inquizicią y examen nie objaśnioney, ia kasztelan y my kommissarze, przysiąg, evidentiā periuria za sobą ciągnących, nie uznawiając, lecz do konstitucii tysiąc pięćset osmdziesiąt ósmego, o kommissiach napisaney y do statutu referująceysię, przychylając się, ad decretoria przystąpiliśmy wsi Siemiun od gruntów ww. imé pp. Romerów y inney szlachty, według podobieństwa y uwagi sądu naszego, dislimitationem: A nayprzód, wzięwszy terminum, a quo, od sianożęci Woszkiničkih, na które obie strony, że są imé p. Komara, zgodziły się, y tam przy tych sianożęciach Woszkiničkih równo z tym mieyscem, iak sianożęci Siemiuńskie kosić się kończą, kopiec rogowy, distingwuiący imé pp. Komarów Woszkiniżskie, w. imé pp. Romerów Sorokowo Ratowskie y imé pp. bazylianek Siemiuńskie sianożęci, usypać rozkazaliśmy. Od którego kopca idąc prosto do drogi, ze wsi Siemiun ku Grauzyszkom ciągnącej, y ostawiając Woszwiniżskie w tyle, Sorokowo Ratowskie po prawey, a Siemiuńskie łąki po lewey ręce, drugi rogowy kopiec przy teyże drodze pod dąbem. Od tego drugiego rogowego kopca idąc tąż drogą ku Grauzyszkom y zostawiając uroczyssze Sorokowo po prawey ręce, potym porzuciwszy drogę Grauzanską w lewie, a wzięwszy w prawo drożką, ku sianożęciom idącą, y odmierzwszy od kopca drugiego rogowego sznurów sześć y pretów pięć, trzeci kopiec, takóż rogowy przy teyże drodze pod dąbem. Od którego trzeciego kopca prosto aż do ostatniego rogowego kopca ex opposito tey samey, od której imé pp. bazylianki swój dukt zaczynali, przez nas imé

p. komornikowi pokazanego y wyznaczanego, od którego item prosto do teyże sosny rectilinium imé p. komornikowi uczynić, a potym począwszy od trzeciego rogowego kopca, miedzą prostą graniczną, aż do czwartego, a od czwartego aż do sosny, iak nayznaczniey uczynić y kopce przy teyże miedzy przez pięć sznurów wysypać; a to wszystko doskonale opisawszy y odgraniczywszy, nam sądowi dla wpisania w dekret nasz podać, decernimus. A zatym, począwszy od kopca rogowego, przy sianożęciach Woszkiničkih, aż do drugiego takóż rogowego, przy drodze z Siemiun do Grauzyszek, od tego do trzeciego takóż rogowego, przy drodze wyż wyrażoney, z Siemiun do sianożęci idącej, a od tego trzeciego itidem rogowego, prosto miedzą do ostatniego rogowego, po lewey stronie imé pp. bazyliankom do wsi Siemiun, a po prawey ręce w. w. imé pp. Romerom y inney ichmościom szlachcie wszystkie grunta, sianożęci y lasy (excepto dwóch szachownic, poniżey wyrażonych) in perpetuum przysądzamy. Które to dwie szachownice, ponieważ dekretem przyziacielskim w roku tysiąc siedmset cztertnastym na dniu dwudziestym miesiąca Junii między imé pp. bazyliankami a zeszlými w Bogu ww. imé pp. Mateuszem — podkomorzym Trockim, oycem, y Janem — podkomorzycem — synem, Romerami, ferowanym, a w roku tysiąc siedmset piętnastym, miesiąca Octobra siódmego dnia ad acta grodu Oszmiańskiego inserowanym, poddanym Siemiuńskim tychże imé pp. bazylianek, praevio dwóch poddanych Siemiuńskich iuramento, są przysądzone: zaczym ia kasztelan y my kommissarze pomieniony dekret, iako od stron obudwuch akceptowany, approbowawszy, obiedwie szachownice, ied-

na, zbożem teraz zasiana, końcem iednym przy miedzy, praesenti decreto uznaney, a bokami y drugim końcem między szlacheckimi gruntami leżąca, drugą zaś szlachownicę lasem zarosła, opodal za miedzą obudwoma końcami y bokami między szlacheckimi będąca, przy possessyi poddanych Siemiuńskich zachowujemy y dawne kopce odnowić, iako też nowe circum circa iak nayznaczniey usypać, odgraniczyć y opisać imé p. komornikowi committimus. Co do gruntów, przez poddanych Siemiuńskich zbożem zasianych, a przy dukcie dobrowolnie odstąpionych, które w. imé p. Romer swoimi, a imé pp. Komarowie swoimi, ichmé zaś panowie Zabłoccy y Ostrowscy, małżonkowie, nomine imé p. Ignacego Wieczora, in minorennitate zostaiącego, stawaiąc, swoimi być mienili, ia kasztelan y my kommissarze żadney o te grunta między pomienionymi stronami, iako w sprawie, do sądu naszego nie należącey, nie czyniąc decyzi, lecz salvum et integrum ius wszystkim stronom in toto zachowuiąc, to negotium ad forum competens odsyłamy. Interea w. imé p. sędziemu ziemskiemu Trockiemu y innym ichmém, wyż wyrażonym szlacheie, iako aktoraty swoje w registrach sądów naszych po wszystkich ichmév maiącym, omnimodam securitatem pomienionych gruntów do rozprawy in foro fori obwarowawszy, a poddanym Siemiuńskim wolne zebranie zboż wszystkich, przez nich zasianych, bez żadney przeszkody tak w. imé pp. Romerów, iako też imé pp. szlachty, (ex quo zazywanie tych gruntów y pożytek z nich expensem imé panien bazylianek, iako się poniżej wyrazi, compensatur) pozwalamy, et securitatem onym zebrania swoich zboż praesenti decreto na ten rok waruiemy.

Co do oskarżenia imé pp. bazylianek o zabranie y potratowanie zboża, które się stało na gruncie, przez poddanych Siemiuńskich Garbulę, alio vocabulo Gaboryszki mianowanym, decreto zaś nostro, iż ten grunt ww. imé pp. Romerom y imé pp. szlacheie należy, uznany, iako też o więzienie, alias (iako się pokazało) przytrzymanie w Ratowszczyźnie imé p. Mateusza Lieszkiewicza — urzędnika Daukszyskiego imé panien bazylianek, przez imé p. Kazimierza, oycę, y Wawrzynca, syna, Bieńkuńskich, zastawnego folwarku Ratowszczyzny possessora, ponieważ ten uczynek na gruncie Ratowskim, a nie Siemiuńskim być się pokazał, y na summę zastawną, imém panom Bieńkuńskim przez ww. imé pp. Romerów oddaną, żaden nie był założony arest, — zacyim ia kasztelan y my kommissarze liberos ww. imé pp. Romerów ab hac actione pronunciamus. Quoad expensa prawne, tak w trybunale, iako też na wyprowadzenie podkomorzego, y inne, przez imé pp. bazylianki erogowane, lubo by na wszystkich pozwanym ichmév, ad praesens rozprawuiących się, przysądzić należało, iednak ponieważ z gruntów, przez poddanych Siemiuńskich imé pp. bazylianek używanych, praesenti decreto nostro ww. imé pp. Romerom y szlacheie przysadzonych, usus et fructificatio być się pokazały; zacyim ia kasztelan y my kommissarze, wzaiemne stron iedney o expensa drugich, o pożytek z gruntów praetensie mutuo kompensuiąc, žaloby, processa, dekreta, wespol z całym procederem y dalszemi praetensiami kasuiemy, annihiluiemy, perpetuum silentium inter disudicatas partes nakazuiemy y zarekę ważność osądzoney rzeczy wynosząca, ac paenam personalis infamiae in con-

travenientes temu dekretowi zakładamy. Post quod latum et promulgatum decretum in termino do iuramentów coincidenti, to iest, na dniu dwudziestym ósmym miesiąca Augusta, po odłożonych tak w. B. w. p. imé panny starszey imé panien bazylianek y poddanych Siemiuńskich, iako też imé pana Gizberta y poddanych imci, za zgodą obudwuch stron, do dnia piętnastego Septembris iuramentach, na którym terminie, pò dobrowolnym przez imé pp. bazylianki imé p. Gizbertowi lasu Szyrwow, a wzajemnie przez imé p. Gizberta imé pp. bazyliankom lasu y gruntów w końcu sznurów Siemiuńskich, po drogę Olszańską, a zatym po dobrowolnym wzajemnych przysięg ustąpieniu, ia kasztelan y my kommissarze takową między pomienionymi stronami wieczystą ugodę akceptowawszy, dekret nasz approbuiemy. A zatym bokowe ściany, miedze y kopce według dekretu naszego, a koncową miedzą wsi Siemiun, według teraznieyszey ugody, przy drodze Olszańskiej, począwszy od kopca rogowego, na końcu ściany y miedzy od wsi Horodników imé p. Gizberta leżącej, aż do drugiego kopca takż rogowego, który przy miedzy Ratowskiej y innych imciów usypany być ma, a od tego kopca rogowego tąż miedzą

idąc ku Siemiunom, aż do kopca item rogowego, przy sosnie usypanego, grunta Siemiuńskie, od tychże Ratowskich y innych iméw ograniczającego, osypać kopcami, odgraniczyć y opisać imé p. komornikowi nakazuiemy, similiter dwie sianozęci, nad rzeką Graużanką leżące, imé p. Gizbertowi należące, temuż imé p. komornikowi odmierzzyć, odgraniczyć y opisać committimus. U tego kasztelańskiego, oraz kommissarskiego dekretu, przy pieczęci kasztelańskiej, podpisy rąk w. imé. ip. kasztelana y w. imé. panów kommissarzów, poniżey konkordancia, a na każdym arkuszu konnotacia his exprimuntur verbis: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński. Jan Monkiewicz—podsędek w. Wileńskiego, kommissarz mp. Adam Wisogierd—podstoli y pisarz grodzki Smoleński, kommissarz sądów kasztelańskich. Concordavi cum protocollo iudiciorum castellaneorum Łokuciewski—regens eorundem iudiciorum concordatum regens.

Który to takowy kasztelański, oraz kommissarski dekret, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. X. Lit. spraw wieczystych wpisany.

1755 г. Сентября 18 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 751.

16. Наштелеянской декретъ по спорному дѣлу о земляхъ, принадлежащихъ Виленскимъ базилианнамъ.

Между Виленскими св. Троицкими базилианками и разными лицами возникли разные споры о границахъ имѣній Довкшишекъ, или Ошмянки съ пограничными имѣніями разныхъ лицъ: Деспота Зеновича, Колендиной, Нарамовскими, Важинскими и другими. Всѣхъ исковъ было восемь. Коммиссары, соединивши всѣ иски въ одно дѣло, къ *первой* и *второй* категории отесли споры базилианокъ. Явившись на мѣсто споровъ, ком-

миссары обслѣдовали границы, какъ на основаніи документовъ, такъ и присяжныхъ показаній мѣстныхъ жителей, и обозначили ихъ новыми граничными знаками. Что касается взаимныхъ споровъ разныхъ частныхъ лицъ, заинтересованныхъ въ этомъ дѣлѣ, то между ними предпочтеніе было оказано Ошмянскому олтаристу; но были также рѣшены недоразумѣнія и другихъ лицъ.

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt ósmego, miesiąca Iunii siedmnaściego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. L., z wojewodztw, ziem y powiatow w roku terazniejszym tysiącnym siedemsetnym piędziesiątym ósmym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. L. patron imię p. Andrzej Pomarnacki — czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret kommissarski w sprawie imię panien bazylianek z w. imię p. Zenowiczem — starostą Szmitowskim, probostwem Oszmiańskim, imię p. Gizbertem y innemi ichmościami, na rzecz w nim intus wyrażoną, ferowany, in rem et partem tychże imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego służący y należący, który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony dekret kommissarski, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyjąwszy, w

xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliłiśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, miesiąca Septembra osimnaściego dnia. W sprawie tychże w Bogu wielebnych imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego w drugiej kategorii za ósmią aktoratami, ad praesens także in unum złączonymi, mianowicie: *Za pierwszym* w Bogu przewielebney ieymé panny Teressy Brodowskiej — zakonu świętego Bazylego w. starszey y wszytkich w Bogu wielebnych imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Tróycy w Wilnie rezydujących, z w. imię panem Antonim Deszpotem Zenowiczem — starostą Szmitowskim, qua aktorem, a w. imię panią Antoniną z Kuniewiczow primi voti Naramowską — podsędkową Oszmiańską, ad praesens Kolendziną — starościaną Chełchowską, z dokładem ww. imcw. opiekunów ieymci, iako zastawną y dożywotnią possessorką majątności Chorążyszek, z imię panem Krzy-

sztofem Stadnickim, Gizbertem—strażnikiem powiatu Oszmiańskiego, z w. imé panem Iozefatem z Naramowic Naramowskim—koniuszym powiatu Oszmiańskiego, qua stryiem y naturalnym opiekunem, imci panem Kazimierzem Naramowskim, in minorennitate zostaiącym, qua aktorem maiętności Łubianki, z w Bogu przewielebnym imé xiędзем Jakubem Sztoltmanem—kanonikiem Chełmskim, kollegiaty Kurzelowskiej y Oszmiańskiej proboszczem, oraz y altarystą Oszmiańskim, z imé panem Michałem Tadeuszem—stryiem, a imé panami Tadeuszem y Ignacym Bienkuńskimi, mostowniczymi Oszmiańskimi, in minorennitate zostaiącymi—synowcami, z imé panem Janem Gintowtem, z imé panami Fabianem Wielamowiczem—stryiem y Janem Wielamowiczem, in minorennitate będącym, tudzież w. ieymé panią Wiktoria z Wialbutów Ważyńską—sędzią grodzką Oszmiańską, matką, z dokładem iméw panów opiekunów ieymci, y imé pp. Benedyktem—rotmistrzem powiatu Oszmiań., Iózefem, sędzicami grodzkimi powiatu Oszmiań., synami ieymci, Skarbkami Ważyńskimi; a *za drugim* rekonwencjonalnym w. imé p. Antoniego Deszputa Zenowicza—starosty Szmítowskiego, qua aktora, a w. imé p. Antoniny z Kuniewiczów, primi voti Naramowskiej—podsędkowej Oszmiańskiej, ad praesens Koleńdziney starościney Chełchowskiej, z dokładem ww. imé pp. opiekunów ieymci, iako zastawney y dożywotney possessorki maiętności Chorążyszek, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską, starszą, y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianekami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trojcy rezydującymi; *za trzecim*, także rekonwen-

cionalnym, imé pana Krzysztofa Stadnickiego, Gizberta—strażnika powiatu Oszmiań. z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianekami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trójcy rezydującymi; *za czwartym*, item rekonwencjonalnym, w. imé p. Iozefa z Naramowic Naramowskiego—koniuszego powiatu Oszmiań., qua stryia y naturalnego opiekuna imé p. Kazimierza Naramowskiego, in minorennitate zostaiącego, qua aktora maiętności Łubianki, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianekami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trójcy rezydującymi; *za piątym*, similiter reconwencjonalnym, w Bogu przewielebnego imé xiędza Jakuba Sztoltmana—kanonika Chełmskiego, kollegiaty Kurzelowskiej y Oszmiańskiej proboszcza, oraz y altarysty Oszmiań., z w Bogu przewielebną imé panną Teresą Brodowską—starszą zakonu świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianekami konwentu Wileń., przy cerkwi świętej Trójcy rezydującymi; *za szóstym*, itidem rekonwencjonalnym, imé p. Michała Tadeusza, stryia, a imé panów Tadeusza y Ignacego Bienkuńskich—mostowniczych Oszmiań., in minorennitate zostaiących, synowców, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą zakonu świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianekami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trójcy rezydującymi; *za siódmym*, także rekonwencjonalnym, imé p. Gintowta z w Bogu przewielebną imé p. Teresą Brodowską—starszą zakonu

świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pp. bazyliankami konwentu Wileń., przy cerkwi świętej Troycy rezydującymi; *za ósmym*, similiter reconventionalnym, imé p. Fabiana Wielamowicza—stryia, y imé pana Jana Wielamowicza, in minorennitate będącego, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą zakonu świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pp. bazyliankami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Tróycy rezydującymi,—ia Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński, starosta Krasnosielski, y my Jan Monkiewicz—podśędek wojewodztwa Wileńskiego, Adam Wisogierd—pisarz grodzki Smoleński, kommissarze, dekretem sądu g. w. x. Lit. compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, miesiąca Septembra trzeciego dnia, ex instancia imé pp. bazylianek ferowanym, na te sądy naznaczeni, po wydanych wcześnie innotescenciach in termino, w nich praefixo, to iest, w roku terazniejszy tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, na dniu siódmym miesiąca Augusta, do maiętności Oszmianki Naruszewiczowskiej, alias Daukszyszek, w powiecie Oszmiań. leżącey, wiechawszy y tam, quo ad primam cathogoriam imé panien bazylianek z ww. imé pp. Romerami, Gizbertem y innemi, differencją we wsi Siemiunach osądziwszy, in continuatione et procedendo, quo ad secundam cathogoriam, tychże ichmé panien bazylianek z innemi ichmćmi, wyż wyrażonemi, aktoraty swoje mającemi, o *drugą* differencją samey maiętności Daukszyszek y wsi Nowosadów do sądenia przystąpiliśmy. Jakoż po odeszłych na dniu dwudziestym szóstym tegoż miesiąca Augusta ichmé

panien bazylianek, imé p. Zenowicza y ieymé pani Kolendziny produktach, denique po kontrowersiach od imé p. Iozefa Naramowskiego—koniuszego Oszmiańskiego, qua opiekuna, a imé p. Kazimierza Naramowskiego, in minorennitate zostaiącego, iako aktora, o suspensę do wzrostu lat tegoż imé pana Kazimierza Naramowskiego; e contra od imé pp. bazylianek o nieuznanie suspensy, o nakazanie procederu in praesentia pomienionego imé p. Iozefa Naramowskiego—koniuszego Oszmiań. wnoszonych, y po nieuznaney przez nas kasztelana y kommissarzów według artykułu ósmego z rozdziału szóstego suspensie sprawy, ex ratione, że proceder prawa od roku tysiąc siedmset trzydziestego szóstego z zeszlým ieszcze w Bogu imé p. Michałem Naramowskim—sędzią ziem. Oszmiań., a post fata imci z zeszlým takóż imé panem Samuelem Naramowskim—podśędkiem Oszmiań., synem imci kontinuwany, y że nie tylko o zabranie gruntów y sianożęci, ale też directe odebraną per expulsionem, w roku tysiąc siedmset trzydziestym piątym miesiąca Augusta piętnastego dnia, połowę sianożęci, Sylwestrowszczyzny nazwaney, ciż imé panowie Naramowscy pozywani y wprzód na sąd podkomorski, a potym podwakroć marszałkowski, dekretemi trybunalskimi odsyłani byli; na ostatek za niewyprowadzeniem pomienionych sądów z samym że imé p. koniuszym Oszmiań., qua opiekunem, dekretem ostatnim trybunalskim w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym na dniu trzecim Septembra ferowanym, przed sąd nasz na finalną decisią ta sprawa odesłana została, et in his rationibus, po nakazanym przed sądem naszym dalszym procederze, a za tym po odeszłym

na dniu dwudziestym siódmym tegoż imię p. Iózefa Naramowskiego — koniuszego Oszmiańskiego produkcie, a potem od dnia dwudziestego ósmego Augusta, po zaczętych, a do dnia wtórego miesiąca Septembra kontynuowanych przez wszystkie strony duktach, ex post po expediowanych na dniu trzecim y czwartym tegoż miesiąca Septembra inkwizycyi y examinach, na ostatek po odeszłych od wszystkich stron replikach, z oczewistej, in praesentia imię księży Leona Makowskiego — kommissarza imię panien bazylianek, Bonifacego Szymanowskiego — podproboszcza Oszmiańskiego, y imów panow Antoniego Zenowicza, starosty Szmitowskiego, Benedykta Ważyńskiego — rotmistrza powiatu Oszmiań., Krzysztofa Gizberta — strażnika Oszmiań., Michała Bienkuńskiego, Jana Gintowta, Fabiana Wielamowicza, kontrowersyi, ponieważ to z kommissyi za dekretem i. k. mei assessorskim, w roku tysiąc sześćset osimnastym, miesiąca Februarii szóstego dnia, między proboszczem y altarystą Oszmiańskim a różnymi imciami o zabranie gruntów, lasów, sianożęci proboskich y altaryskich ferowanym, przez ichmów panów Stanisława Koreywę — sędziego ziemskiego y Fabiana Koziela — podstolego, urzędników powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dziewiątym expediowaney, a na dniu dwudziestym czwartym miesiąca Octobra zakończoney, nam sądowi innotuit, iż probostwo y altaria Oszmiańskie, sub titulo świętego Ducha, granicząc ze wsią Nowosady, alias Podoszmiance nazwaną, do majątności Oszmiany Naruszewiczowskiej, alias Daukszyszek, ad praesens w possessyi imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego będącey, w powiecie Oszmiańskim leżącey, należąca

y zaczynając dukt swój od kopca zgodnego, nad rzeką Grauzanką leżącego, a za tym idąc ku rowowi, y po lewey wsi Nowosad, a po prawey stronie proboskie grunta, lasy zostawując, do rowu wyż pomienionego, morgów dwadzieście siedm, prętów cztery, przecików siedm, a za rowem morgów trzynaście, prętów dwadzieście pięć, in summa włokę iedną, morgów dziesięć, prętów dwadzieście dziewięć y przecików siedm, bokami iednym do ściany włok wsi Nowosad y niwy Chorążyskiej Zakłuki, a drugim do rzeki Oszmiany, końcami iednym do rzeki Grauzanki, a drugim do rzeki Oszmiany leżąca, mieć powinna: Zaczym ia kasztelan y my kommissarze, insisterendo pomienioney kommissyi y listowi kommissarskiemu, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dziewiątym, miesiąca Octobra dwudziestego czwartego dnia wydanemu, w roku tysiąc siedmset trzydziestym ósmym, miesiąca Nowembra ósmego dnia ad acta grodu Oszmiańskiego podanemu, w roku terazniejszyem tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Augusta czwartego dnia, z tychże akt grodzkich Oszmiań. vidematim wyjątemu y od wszystkich stron akceptowanemu, pomienioną przed y za rowem in summa włokę gruntu, z lasami dziesięć morgów, prętów dwadzieście dziewięć y przecików siedm, do probostwa y altaryi Oszmiań. przysądziwszy, imci panu Andrzeiowi Cedrońskiemu — komornikowi Wolkowyskiemu, sądy nasze assistującemu odmierzyć, miedzą y kopcami iuxta exigentiam odgraniczyć, stare kopce przy niwie Chorążyskiej Zakłuce, podczas duktu pokazane, odnowić nakazuiemy et circa possessionem tegoż probostwa Oszmiańskiego zachowuiemy. Condescendendo zatym

do dwóch szachownic, po lewey stronie drogi, z probostwa do Chorążyszek idącej, leżących, iedney bokami iednym do gruntów Naruszewiczowskich, a drugim do niwy Sylwestrowiczowskiey, końcami iednym do gruntu altaryskiego, a drugim do gruntu Naruszewiczowskiego, morg ieden y prętów siedm w sobie zawierający, drugiej takż szachownicy, bokami y końcami między gruntami ichmościów panów Naruszewiczów leżący, similiter morg ieden y prętów siedm mający, temuż probostwu Oszmiańskiemu należących y od ichmć panien bazylianek nie negowanych, my sąd, inherendo pomienionemu listowi kommissarskiemu, te obiedwie szachownice do probostwa y altaryi przysądziwszy, imć panu komornikowi naszemu wymierzyć, miedzą y kopcami ograniczyć y opisać iniungimus. Co do szachownicy, imć panu Michałowi Bieńkuńskiemu, adpraesens Sylwestrowszczyzny possessorowi, vigore tegoż listu kommissarskiego, należący, a bokiemy przy szachownicy iedney proboskiej leżąc mający, attinet, ponieważ z listu kommissarskiego, wiele ta szachownica gruntu w sobie mieć powinna, non constat: zaczym my sąd, albo praevis imć p. Bieńkuńskiego, super quantitate iuramento na dniu trzecim podług prawa na teyże szachownicy explendo, albo za oprowadzeniem przez poddanych imć panien bazylianek Daukszyskich, iezeli by się tym kontentować chciał, te szachownice pomienionemu imć panu Bieńkuńskiemu przysądziwszy, po wykonanym iuramencie, lub dobrowolnym oprowadzenia przez poddanych Daukszyskich przyjęciu, similiter imć panu komornikowi odmierzyć, odgraniczyć y opisać decernimus. Respektem zaś pretendowanych y tymże listem kommissarskim

przez imć xiędza proboszcza Oszmiań. probowanych trzech niw, po prawey stronie drogi, wyż mianowaney, z probostwa do Chorążyszek idącej, leżących, adpraesens w possessyi Chorążyskiey leżących, ponieważ imć p. Zenowicz aktor, a ieymć pani Kolendzina, possestrix majątności Chorążyszek, przez imć xiędza proboszcza Oszmiańskiego zapozwane nie są, zaczym my sąd, nie mogąc o te niwy sądzić, do zapozwania ad forum competens odsyłamy. Wracając się zatym do duktu imć panien bazylianek, a od szachownic probostwu Oszmiańskiemu y imć panu Bieńkuńskiemu praesenti decreto przysądzonych, idąc tąż drogą, z probostwa do Chorążyszek ciągniącą, las y wyrobione niedawno przez possessorów Chorążyskich grunta, po lewey stronie leżące, ponieważ z listu kommissarskiego patuit, że są Naruszewiczowskie, do drog krzyżowych, iedney z probostwa Oszmiańskiego do Chorążyszek, drugiej ze wsi Buniów do Nowosad idących, ex post wziwszy przed się drogę, ze wsi Buniów do Nowosad idącą, y tąż drogą trocha poszedszy, a potym ją w lewie porzuciwszy, prostym trybem aż do drogi, z Chorążyszek do wsi Nowosadów ciągnącej, y do sosny, za tąż drogą zaraz leżący, deinde od tey sosny, rzucając w lewie drogę z Chorążyszek do Nowosad, prosto do drożki, z tychże Chorążyszek do wsi Mordaszów ciągnącej, którą drożką zgodną a z góry starą drogą poszedszy do brodu, Kumstowiec nazwanego, przy którym na samey stronie tegoż brodu kamień, plitą mianowany, leży, idąc rectilinją do plity, od tego kamienia wdawszy się wlewo, a potym w prawo ku rowowi, bokiemy siedliska Popiskiego, do rzeki Grauzanki, począw-

szy od sosny y kopca rogowego, przeciwko drogom krzyżowym leżącego, y zostawiając po lewej Daukszyskie, Nowosadzkie, a po prawej stronie Chorążyskie, Łubiańskie, Mordaszowskie, na ostatku nad rzeczką Grauzanką — Popiskie, do siedliska altariskiego należące, vigore listu kommissarskiego leżące grunta, lasy y sianozęci ichmé pannom bazyliankom (non derogando następującej o differencją Łubiańską rozprawie) przysądzamy. Co do między za rzeczką Grauzanką, grunta Nowosadzkie z niwą altaryską rozgraniczającą, lubo ichmé panny bazylianki, zgodziwszy się z imé xiędzem proboszczem, mienili być między tę graniczną, którą dukt swój aż do drogi starey Oszmiańskiej wyprowadzili, iednak ponieważ z inkwizycyi y examinu samych że poddanych Nowosadzkiech patuit, iż nie ta miedza, którą dukt prowadzili, ale ta, która po lewej stronie ku Nowosadom leży y iest z początku od rzeki Grauzanki znaczna, a potym idąc ku karczmie imé pana Bieńkuńskiego y też karczemkę wprawie zostawiając, a do drogi nowej Oszmiańskiej nadpsowana, a za drogą nową do drogi starey Oszmiańskiej wcale zruinowana y zatracona, grunta Nowosadzkie od niwy altaryskiej odgraniczającą być powinna; nie mniej, ponieważ z listu kommissarskiego patuit, iż niwa altariska Sipowiczowska iednym bokiem przy tej między y granicy Nowosadzkiej, a drugim bokiem do gruntu Mordaszowskiego, et ad praesens w possessyi wsi Mordaszów będącego, leżeć ma, co, gdyby pierwsza miedza graniczną była, non verificaretur; zazczym my sąd, stosując się do inkwizycyi, examinu y pomienionego listu kommissarskiego, nie tę, którą dukt prowadzony, ale

tamtą, która bliżej Nowosad leży, za miedzę graniczną uznawszy, pomienioną miedzę starą poprawić, wyprostować y aż do drogi starey Oszmiańskiej uczynić, osypać y opisać imci p. komornikowi iniungimus. A zatym imé xiędzu proboszczowi y altariście Oszmiańskiemu o tę niwę altaryską Sipowiczowską, na której karczemką imé p. Bieńkuńskiego stoi, salvum ius zachowawszy, do zapozwania y rozprawienia się z tymże imé p. Bieńkuńskim ad forum competens odsyłamy. Interea, poczawszy od szachownic wyż wyrażonych, probostwu Oszmiańskiemu y imci panu Bieńkuńskiemu, po lewej ręce, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek ciągnącej, przysądzonych, wszystko (oprócz morgów proboskich, pola y lasu imé pana Bieńkuńskiego y szachownicy Chorążyskiej, poniżej distincta dislimitatione opisanych) po lewej stronie do majątności Daukszyszek y wsi Nowosad, aż do drogi starey, z Oszmiany ku Grauzyszkom idącej, iuxta obloquentiam dekretu naszego, miedzami y kopcami ad exigentiam miejsc ograniczyć, osypać y opisać imé panu komornikowi committimus. Quod attinet zatym morgów ośmiu, prętów dwudziestu trzech, przez imé xiędza proboszcza Oszmiańskiego, a gruntu y lasu Mozolewskiego, z tymiż morgami graniczących, przez imé p. Bieńkuńskiego przy drodze, z probostwa do Chorążyszek idącej, po lewej stronie, aż do drogi krzyżowej, ze wsi Buniów do Nowosad idącej, pretendowanych, w gruncie, imém pannom bazyliankom praesenti decreto przysądzonym, leżących, ponieważ z listu kommissarskiego, gdzie te morgi y pręty leżą, sufficiens non extitit probatio, zazczym pro ulteriori comprobatione trzem poddanym pro-

boskim, których sobie strona powodowa obierze, iurament na tym: iako morgów ósm y prętów dwadzieścia trzy, probostwu Osmiańskiemu należące, bokiem do drogi, z Buniów ku Nowosadom ciągnącey, a końcem do drogi, z probostwa ku Chorążyszkom idącey, w tym, a nie na innym miejscu znajdować się powinny, na tym, iako za te morgi y pręty żadna ni od kogo zamiana probostwa y altaryi Oszmiańskich dana nie była y nie iest, seorsive imé panu Bieńkuńskiemu: na tym; iako pole y las Mozolewski przy ósmiu morgach y prętach dwudziestu trzech według listu kommissarskiego leżących, w tym miejscu, które podczas duktu pokazywane było, a nie w innym leżą; natym: iako za to pole y las Mozolewski żadna ni od kogo odmiana nie iest y nie była dana, a że pola y lasu Mozolewskiego przy morgach proboskich, vigore listu kommissarskiego leżeć mających, wiele imé panu Bieńkuńskiemu, Sylwestrowszczyzny possessorowi należeć ma, z tego listu kommissarskiego non constat, zacyzm et pro comprobatione quantitatis tego pola y lasu item przysięga temuż im panu Bieńkuńskiemu na tym, iako tyle pola y lasu Mozolewskiego do Sylwestrowszczyzny należy, wiele oprowadzi, uznawszy termin wykonania tych przysięg dzień trzeci, to iest, dwudziesty praesentium, poddanym proboskim na morgach, a imé p. Bieńkuńskiemu przy morgach y prętach proboskich, naznaczamy. A po wykonanych praemisso modo distinctim iuramentach, morgów ósm y prętów dwadzieścia trzy, na tym ut supra wyrażonym miejscu, probostwu y altaryi Oszmiańskiej o pole y las Mozolewski, przy tych morgach y prętach leżące, tyle wiele imé pan Bieńkuń-

ski oprowadzi y zaprzysięże, lub oprowadzeniem przez poddanych Daukszyskich kontentować się zechce, in perpetuum przysądzamy. Względem szachownicy, przez imé xiędza proboszcza Oszmiań, imé p. Bieńkuńskiego y ichmé panny bazylianki podczas duktu Chorążyszkom przyznaney, ponieważ quantitatis oney nulla extat probatio, zacyzm pro comprobatione eius modi quantitatis tey szachownicy, trzem poddanym Chorążyskim przysięga, na tym: iako w tey szachownicy tyle gruntu do Chorążyszek należy, wiele iey oprowadzą, uznawamy, termin wykonania przysięgi takóž dzień trzeci, to iest, dwudziesty currentium, na teyże szachownicy naznaczamy. A po wykonanym iuramencie tyle, wiele poddani Chorążyscy oprowadzą y zaprzysięga, lub oprowadzeniem przez poddanych Daukszyskich kontentować się zechcą, pomienioną szachownicę in perpetuum do Chorążyszek adiudicamus. A zatym tak ósm morgów y prętów dwadzieścia trzy probostwu y altaryi Oszmiańskiemu, iako teź pole y las Mozolewski imé panu Bieńkuńskiemu, denique szachownicę Chorążyszkom, praesenti decreto nostro przysądzone, imé panu komornikowi distinctim wymierzyć, ograniczyć, kopcami osypać y opisać decernimus. Co do gruntów, za drogą krzyżową, z Buniów do Nowosad idącą, po lewey stronie drogi, z probostwa ku Chorążyszkom ciągnącey, leżących y przez Chorążyszki rozrobionych, lubo a parte imé panien bazylianek prowadząc dukt swój, pomienione grunta mienili być do Daukszyszek należące y przedtym las Naruszewiczowski Labiele, a drugi takóž Boreyscie nazywaiące się, być twierdzili, iednak ponieważ tych nomenklatur lasów żadnym dokumentem,

ani processem w roku tysiąc sześćset pię-
dziesiąt szóstym, miesiąca Oktobra dzie-
siątego dnia o zatopienie spraw podczas
inkursyi, na dobra swoje y różne uro-
czyszcza służyących, zaniesionym, na osta-
tek ani procederem przed y po dekreście
podkomorskim, aż do roku tysiąc siedm-
set czterdziestego pierwszego, tey asser-
cyi swojej nie wsparli; e contra, ponieważ
ex parte Chorążyszek deductum dekre-
tem przyziacielskim w roku tysiąc siedm-
setnym pierwszym, miesiąca Maia dziewię-
tnastego dnia, między zeszyłym w Bogu
imé panem Michałem Naramowskim, na
ten czas chorążym Wendenskim, na osta-
tek sędzią ziemskim Oszmiańskim, a imé
panem Ierzym Ihnatowiczem ferowanym,
a w roku tysiąc siedmset czterdziestym
piątym, miesiąca Julii trzeciego dnia przez
dekret trybunalski, między tym imé pa-
nem Naramowskim — sędzią ziemskim
Oszmiańskim y imé panami Kazimirzem —
oycem y Wawrzyncem synem Bienkunski-
mi, po niemałym wprzód w grodzie Osz-
miańskim procederze, po wyprowadzonych
inkwizyciach y wizjach, zaszyły, approbo-
wanym, iż te grunta, a przedtym lasy są
wieczyste Chorążyskie y przykupne Nie-
ściorowskie, przez czterech poddanych
Chorążyskich zaprzysiężone; zaczym ia
kasztelan y my kommissarze przy tych
dekretach y possessyi na dalszy ieszcze
dowód, iterum czterem poddanym Chorą-
żyskim — na tym: iako dekret przyziacielski
w roku tysiąc siedmsetnym pierwszym Maia
dziewiętnastego dnia nie był zmowny, na-
tym, iako podług tego dekretu poddani
Chorążyscy przysięgę wykonali; na tym: ia-
ko ten grunt lasem Łabiele, a drugi las
Poboreysciem przez ichmé panny bazylian-
ki mianowany, nie był y nie iest Naruszo-

wiczowskim, ale zdawna wieczystym Cho-
rażyskim, Nieściorowskim, iurament zez-
nawszy, termin wykonania onego dzień
trzeci, to iest, dwudziesty Septembris, przy
drogach krzyżowych naznaczamy. Po wy-
konaniu którey przysięgi pomienione grun-
ta y las in perpetuum do Chorążyszek
przysądzamy et securitatem possessyi onych
waruiemy. Osądziwszy na tym wszystkie
od rzeki Gaużanki ku Chorążyszkom idące
et e contra od Chorążyszek nazad ku tey
że Gaużance, rzece zwracając się y za
rzekę Gaużankę przeszedłszy między stro-
nami, iako się wyżej opisało, differentie;
a stanawszy na miedzy, praesenti decreto
za graniczną uznany, przy drodze, z Osz-
miany do Gaużyszek idącey, ad contin-
uationem rozsądzenia differentyi, między wsią
Nowosady alias Podoszmiance ichmé pa-
nien bazylianek, a wsiami, Mordaszy, De-
biesze y Siekieryszki nazwanymi, imé p.
Gizberta, zachodzącey, przystąpiliśmy, w
którey, lubo ex parte imé panien bazylian-
nek poddani Nowosadcy, przeszedłszy dro-
gę, z Oszmiany do Gaużyszek idącą, a
oprowadzając dukt swój Nowosadzki y róż-
nie wprawo y wlewo udając się, pokazo-
wali na różnych miejscach miedze y mie-
nili być te miedze, uroczyszcza Gurele y
Bielaniszki od Mordaszów, Debieszów y
Siekieryszek odgraniczające; e contra lubo
imé p. Gizbert, negując per totum dukto-
wi ichmé panien bazylianek, mienił, iż za
drogą starą Oszmiańską poddani Nowosad-
cy gruntów, łąk, lasów żadnych mieć
nie powinni, a miedze, przez poddanych
ichmé panien bazylianek Nowosadzkich po-
kazywane, że nie Nowosady, ale uroczyszcza
Jaroszyzki, Rubież, Ozierec, Pokopie, Głę-
boka Kudra, wsi Mordaszów y Debieszów
od wsi Siekieryszek, iako distincti przed

tym iuris będących, są odgraniczające, jednak ponieważ tych swoich assercyi obiedwie strony, ani dokumentami, ani dowodnemi znakami nie probowały, lecz tylko circa verbałem illationem do iuramentu zabierały się; zaczym my sąd, w takiej wątpliwości iuramentów obudwum stronom nie uznawiając, ale mając prae oculis list kommissarski, w którym morgi, do wsi Nowosad należące, probantur za drogą starą Oszmianską, ex opposito sznurów wsi Nowosad morgów trzydzieście, ichmć pannom bazyliankom do wsi Nowosad, reliquum pomienionych wszystkich uroczysszcz, imć p. Gizbertowi do wsi Mordaszow, Debieszów, Siekieryszek y Chorążyszkom przysądzamy. A zatym pomienione trzydzieście morgów, praesenti decreto do Nowosad przysądzone, odmierzyć, odgraniczyć, miedzami, kopcami osypać y opisać imć panu komornikowi nakazuiemy. A że we wsi Nowosadach ichmć panien bazyliank poddani altaryscy, ad praesens Bartoszewiczowie nazywający się, z włoką sadzibną gruntu we trzech szmatach, oprócz morgów będącą, vigore listu kommissarskiego znajduią się, zaczym my sąd, securitatem possessii tych poddanych Bartoszewiczów y włoki gruntu obwarowawszy względem morgów, ażeby wszyscy poddani Nowosadcy, tak ichmć panien bazyliank, iako też altaryscy, ex quo przed listem kommissarskim eiusdem naturae et dominii byli, równie y na każdym mieyscu każdy z nich do włok sobie należących morgi swoje mieli, praesenti decreto waruiemy. Nakoniec, przystępując do rozsądzania miedzy, od drogi starey Oszmiańskiej ku rzece Grauzance ciągnącej, po lewey stronie Nowosadzkie grunta, a po prawey niwę y lasy, do Ukropiszek ichmć panów Ważyń-

skich należące, rozgraniczające, od początku aż do kopca, przy drodze, ze wsi Nowosad do Oszmiany idącej, pokazanego, zgodney, a od tego kopca iuż kontrowersiyney, ponieważ poddani Nowosadcy ichmć panien bazyliank, od tego kopca idąc tąż drogą ku Oszmianie, drugi kopiec po lewey stronie drogi pokazywali, a od tego kopca kręto wlewo wzięwszy, prosto przez rów, do rzeczki Grauzanki ex opposito kopca, za tąż rzeką Grauzanką, od którego dukt zaczęty, przyprowadzili y to wszystko, co po lewey stronie leży, a mianowicie, zachodzące klinem grunta y las swoimi być dowodzili y do iuramentu na tym zabierali się, zaczym my sąd, podług zabierania się poddanych Nowosadzkich y dobrowolnego przez imć pana Benedykta Ważyńskiego—rotmistra powiatu Oszmiańskiego zezwolenia, bliższych do iuramentu przy pokazanych dwóch kopcach, na tym: iako począwszy od pierwszego po prawey stronie drogi, z Nowosad do Oszmiany idącej, do drugiego po lewey stronie teyże drogi leżącego kopca, a od tego kopca prosto do rzeki Grauzanki, klinem wychodzący grunt y las wieczyście do wsi Nowosad należy, trzech poddanych Nowosadzkich, których strona powodowa obierze, uznawszy, termin wykonania onego dzień trzeci, to iest, dwudziesty praesentium na tymże klinie naznaczamy; post quod praestitum iuramentum pomieniony grunt y las, klinem od wyż wyrażonych kopców aż do rzeki Grauzanki zachodzący, imć pannom bazyliankom do Nowosad in perpetuum przysądzamy. Przystępując zatym do rozsądzania differencyi, między majątnością imć panien bazyliank Daukszyzkami, a imć pana Zenowicza Chorążyszkami z tey strony rzeki

Oszmiany do Daukszyszek, zachodzących, lubo obie strony, zaczynając dukt swój od teyże rzeki Oszmiany na początek, a quo, zgodziły się y miedzą zgodną prowadzić zaczęły, iednak ponieważ, wszedłszy na górę, poddani imé paniem bazylianek Daukszyscy wprawo, a ludzie imci pana Zenowicza Chorążyscy w lewo udując się, duktami swemi rozszedli się, a na ostatek do miedzy od obudwuch stron nie negowanej przyszli, takowego zaś rozeyścia się swego et realitatem duktów swoich żadnemi znakami nie dowiedli, lecz tylko gołosłownie twierdząc, do przysięg obie strony zabierały się; zaczym my sąd w takowej wątpliwości przysięg nie uznawając, a zatym duktów obudwuch stron nie approbuując, lecz stosując się do podobieństwa y uważając zgodne od początku y na potym miedze, rectilinium od iedney miedzy, począwszy od sosny, która na teyże miedzy stoi, aż do drugiej miedzy, na którą się strony zgodziły, imé panu komornikowi wyprowadzić, a stronom miedzę prostą graniczną y kopce osypać nakazujemy; a za tym, począwszy od rzeki Oszmiany, po lewey stronie wszystkie grunta, lasy y sianożęci do majątności Daukszyszek imé pannom bazyliankom, a po prawey także lasy, grunta y sianożęci, (excepto szachownic, poniżey wyrażonych), do majątności Chorążyszek należące być uznawamy y przysadzamy. Co do differencyi tychże imé panien bazylianek, z imé panem Wielamowiczem zachodzących, lubo poddani imé panien bazylianek, oprowadzając dukt swój około gruntów folwarku Miechowszczyzny imé pana Wielamowicza, pokazywali na różnych miejscach szachownicę między gruntami tegoż imci pana Wielamowicza, mieniać być do Daukszy-

szek należące, y oskarżali zeszłego imé pana Iozefa Wielamowicza—oyca adpraesens procedentis, że, będąc kommissarzem dobr Daukszyskich imé panien bazylianek, nie mało gruntów Daukszyskich do swego folwarku przyłączył, iednak ponieważ tenże imé pan Wielamowicz, stawiając in evadendo z prawem zastawnym, od imci pana Jana Maleiewicza—chorążego Parnawskiego, imci panu Tomaszowi Wielamowiczowi y samey ieymé pani Jadwidze z Łastowskich Wielamowiczowey—małżonkom, za trzysta złotych na dwie włoki gruntu z sianożęciami, od majątności Chorążyszek odłączone, iedną Miechowszczyzna, a druga Wilnucie nazwaną, w obrębie y szachownicach między gruntami imé panien bazylianek leżące, w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia danym, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt dziewiątym, Junii dwudziestego dnia ad acta ziemskie Oszmiańskie przeniesionym, z testamentem imci pana Iozefa Maleiewicza, w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmym, miesiąca Oktobra trzynastego dnia pisanym, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt dziewiątym, Januarii piętnastego dnia, w ziemstwie Oszmiańskim aktykowanym, wieczność dwuch wlok imci panu Iozefowi Wielamowiczowi, oycu swemu zapisującym, tychże wlok dwóch sobie należących probował, et super realitatem onych do iuramentu zabierając się, wymiaru dopraszał się; zaczym my sąd, bliższego przy wyż wyrażonych dokumentach imci pana Wielamowicza do iuramentu, na tym: iako dwie włoki, iedna Miechowszczyzna, druga Wilnucie nazywające się, sprawiedliwie imci należą, na tym: iako ani dwór, ani poddani Chorążyscy od granicy Chorążyskiej

nie z gruntów y sianożęci tych dwóch włók nie zabrali, na tym; iako kopce trzy, za dekretem, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym trzecim, na dniu wtórym miesiąca Octobra przez zeszłego w Bogu imci pana Mariana z Tenczyna Żemłę—podkomorzego Oszmiańskiego, między imé pannami bazyliankami, a zeszyłm imé panem Michałem Skarbkiem-Ważyńskim, — dworzaninem pokoiowym i. k. mci, ciunem Większniańskim, y samą ieymcią ferowanym, na własnym gruncie, imé panu Wielamowiczowi należącem, są zasypane, uznawszy, termin wykonania onego przed sądem naszym dzień trzeci, to iest, dwudziesty currentium naznaczamy; post quod praestitum iuramentum pomienione dwie włoki gruntu z sianożęciami, począwszy od między zgodney między Daukszyszkami a Chorążyszkami, w iednym mieyscu, non obstante szachownic, imé pannom bazyliankom należących, existentia, dla imé pana Wielamowicza imé panu komornikowi wymierzyć, ograniczyć, między kopcami osypać y opisać decernimus. A szachownice imé pańien bazylianek, propter tollenda obudwum stronom incommoda, ex circumferentia dwóch włók, imé panu Wielamowiczowi należących, wymuiąc, ponieważ równa dobroć ex visione gruntów być się pokazała y ponieważ obie strony na to zgodziły się, za miedzę y kopce, też imé panny bazylianki y imci pana Wielamowicza rozgraniczające, przénosiemy; expens żadnych ponieważ nie było y pożytku z gruntów, przez imci pana Wielamowicza pretendowanego, ponieważ realitas tychże gruntów teraz ieszcze iuramento tegoż imci pana Wielamowicza evinctur, nie uznawamy. Co do szachownic, pierwszej, z obudwuch stron nieregular-

ney, bokiem iednym y końcami do gruntów y łąk Chorążyskich, drugim bokiem do sianożęci nad rzeką Oszmianą Chorążyszkom, (iako się z inquizycyi y examinów pokazało) należącey, gruntu morgów trzy, y pręcików morgowych trzydzieście sześć, w sobie zawieraiącey; drugiey takż nieregularney z obudwuch stron drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, końcami y bokiem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do lasu Chorążyskiego leżącey, gruntu morgów dwa, y trzecią część morgu wynoszącey; trzeciey regularney za błotem, końcem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do drozki, z Wilniuciów do dworu Daukszyskiego idącey, bokiem iednym do łąk wsi Wilniuciów, drugim takż do lasów Chorążyskich, trocha w zarosłach, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych trzydzieście maiącey; czwartej nieregularney, trzema bokami do gruntu Chorążyskiego, czwartym do ruczaju, gruntu morg ieden bez sześciny y pręcików kwadratowych sta dziewięciudziesiąt ośmiuzawieraiącey; piątey nieregularney, bokami do gruntu y łąk Chorążyskich, obok stawiszcza, końcami, do gruntów Chorążyskich iednym, drugim do drogi, z dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, gruntu morg ieden, bez sześciny y pręcików kwadratowych trzech tysięcy sta pięciudziesiąt dwóch, wynoszącey; szóstey, takż nieregularney blisko ogrodów y gumna, na końcu wsi Wilniuciów będącego, iak końcami, tak y bokami między gruntami Chorążyskimi leżącey, gruntu morgów trzy y pręcików kwadratowych trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt sześć zawieraiącey; siódmey, naywiększey, bokami do gruntów Chorążyskich, końcem iednym do drozki, idącey

z Murowaney Oszmiany, drugim do drogi, ze dworu Daukszyskiego do teyze Oszmiany, przez szródek tey szachownicy idzie drożka z Wilniuciów takoz do Oszmiany, gruntu morgów siedm y prętów kwadratowych piętnaście maiącey; ósmey nieregularney, trzema bokami do gruntów Chorążyskich, czwartym do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, częś w zarosłach, gruntu pół morga y pręcików morgowych dwadzieście pięć wynoszącey; dziewiętey względem gruntu regularney, niedaleko wsi Buń, grunt końcem do gruntów Chorążyskich, drugim końcem do łąki w rowku Chorążyskiej y Sylwestrowiczowskiej, bokiem do gruntów Chorążyskich, drugim do łąki, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych piędziesiąt ieden w sobie zamykającey; dziesiątey nieregularney, we wsi Buniach zabudowaney, ze wszystkich stron między szachownicami Chorążyskimi, gruntu morgu dwie trzeciny y pręcików morgowanych sześćset dziewiędziesiąt pięć w się inkludującey; iedynastej regularney łączki, nie daleko zabudowaney szachownicy, końcami do łączek Chorążyskich, bokiem do gruntów Chorążyskich, drugim do rzeki Oszmiany, morgu sześciu iedną maiącey; dwunastej nieregularney za wsią Nowikami, trzema bokami między gruntami Sylwestrowiczowskimi, czwartym do goścince Oszmiańskiego, gruntu pół morga y pręcików morgowych dziewiędziesiąt pięć zawierającey; trzynastej regularney za gajem Sylwestrowiczowskim, adpraesens imci pana Bieńkuńskiego, końcem y bokiem do gruntów Sylwestrowiczowskich, drugim końcem do szachownicy proboskiej, bokiem drugim do Buń idącey drożki z Nowosad leżącey, gruntu morg ieden y dwie trzeciny

morga w sobie zawierającey; czternastej nie daleko od wyż wyrażoney za gajem, końcem y bokiem do gruntów Chorążyskich y Sylwestrowiczowskich, drugim końcem y bokiem do łąk Chorążyskich y Sylwestrowiczowskich, nad rzeką Oszmianą leżących, gruntu morgów trzy w sobie wynoszącey; piętnastej za mostkiem, z dworu Daukszyskiego wyiachawszy y za rzeką Oszmianą, kręto wprawo minowszy Chorążyską łąkę, nad rzeką Oszmianą, potym nad rzeczką Żubianką łąka wychodząca buchtami, bokiem iednym do rzeki Żubianki, drugim do drożki, z Chorążyszek do Żubianki imć p. Gintowta idącey. końcami do łąk Chorążyskich, morgów dwa y prętów kwadratowych dwadzieście w sobie zawierającey; szesnastej z obudwuch stron wyż namięionego mostku, za rzeką Oszmianą, bokiem do gruntu Chorążyskiego, na górze, drugim bokiem do rzeki Oszmiany, końcami do łąk Chorążyskich, gdzie y ludzie maią znaki w końcu mostku olchi, a drugim końcu pod górą kamień nad rzeką Oszmianą y olchę wysoką, morgu dwie trzeciny y prętów kwadratowych piędziesiąt w sobie zamykającey; in summa tych wszystkich szachownic Nieścierowskich, włokę iedną wynoszących. Żubo od imci pana Zenowicza maiętności Chorążyszek aktora obiektum, że te szachownice, między gruntami Chorążyskimi leżące, do Daukszyszek imciom pannom bazyliankom należec nie powinne, ex quo żadnym dokumentem probowane nie są, iednak ponieważ tych szachownic continua possessio imć panien bazylianek być się pokazała y podczas duktu przez samych że poddanych Chorążyskich przyswiadczona była, na ostatek, ponieważ z samych miedz, pomienione szachownice ograniczającey,

w kilku tylko miejscach przez poddanych Chorążyskich zoranych y zepsowanych, vehemens pokazała się probatio; zaczym my sąd przy possessyi, przy miedzach granicznych y ludzi Chorążyskich wyznaniu, pro ulteriori comprobatione blizszą w Bogu przewielebną ieymć pannę Teresę Brodowską—starszą, imć panien bazylianek do iuramentu, na tym: iako szachownice wyż wyrażone, Nieścierowskie nazywające się, są wieczyście do maiętnosci Daukszyszek przykupione, na tym: iako dokumenta na te przykuple poginęły, seorsive zaś trzem poddanym Daukszyskim, których sobie z nich strona wiodąca obierze, na tym: iako wszystkie szachownice od pierwszej, aż do ostatniej sprawiedliwie, nie przyjmując nic gruntu Chorążyskiego, oprowadzili, uznawamy, termin wykonania onego dzień trzeci, to iest, dwudziesty praesentium w Bogu przewielebney ieymć paninie starszey w kaplicy Daukszyskiej, a poddanym Daukszyskim na szachownicy, przez stronę powodową wybraney, naznaczymy. Po wykonaniu których przysięg pomienione wszystkie szachownice, przez poddanych Daukszyskich oprowadzone, a przez imci pana komornika ex decisione nostra wymierzone, do maiętnosci Daukszyszek ichmć pannom bazyliankom wiecznością przysądziwszy et securitatem possessyi onych obwarowawszy, zabudowane na iedney z tych szachownic przez poddanego Chorążyskiego we wsi Buniach budynki z teyże szachownicy do świętego Jerzego, w roku da Bóg przyszłym tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym przypadającego, znieść ichmościom pannom, aktorowi y possessorce Chorążyskim nakazujemy; a za tym też szachownice wszystkie, każdą z nich distinctim, podług wy-

miaru przez imci pana komornika, gdzie niemasz miedz, miedzami y kopcami odgraniczyć, osypać, stare miedze według potrzeby odnowić, y to wszystko opisać nakazujemy. A za zepsowanie przez poddanych Chorążyskich na trzech miejscach miedz, iako też za niefruktificacją z gruntów, przez tychże poddanych Chorążyskich zarabianych, a iedney szachownicy siedliskiem zabudowanej, oraz za expensa prawne pięćset złotych polskich currentis monetae ichmć pannom bazyliankom na maiętnosci Chorążyskach przysądziwszy, ażeby ieymć pani Kolendzina—starościna Chełchowska, iako adpraesens maiętnosci Chorążyszek possessorca, w roku terazniejszym tysiąc siedmset pięćdziesiątym piątym, nazaiutrz po świętym Marcynie, to iest, na dniu dwunastym miesiąca Nowembra, przy xięgach grodzkich Oszmiańskich (salva tych pięćdziesiąt złotych na wieczności Chorążyszek repetitione) wypłaciła; a ichmć panny bazylianki lub pleńipotent ichmćciów z wypłacenia tych pięćdziesiąt złotych ieymć panią Kolendzinę—starościna Chełchowską kwitowali, in iungimus.

Quod attinet szachownicy, bokiem y końcami do gruntów y łąk Ukropiskich, drugim bokiem do rzeki Woygiety leżącej, gruntu morgów pięć y pretów kwadratowych pięć łąki morg ieden y pretów kwadratowych szesnaście w sobie zawierającej, ponieważ z wizyi patuit, iż ta szachownica gruntu równo z sianożęcią, w possessyi Daukszyskiej ichmć panien bazylianek będąca, iako oprowadzali poddani Daukszyscy, rozciągać się powinna, a teraz przez poddanych Poniateckich ichmćciów panów Ważyńskich in parte przyięta y miedza przez tychże poddanych

zepsuta być się pokazała; zacyzmy my sąd bliższych poddanych trzech Daukszyſkich, których ſobie ſtrona wiodąca obierze, według tychże poddanych Daukszyſkich zabierania ſię y dobrowolnego przez imię pana Benedykta Ważyńskiego—rotmiſtrza Oſzmiań., zezwolenia do iuramentu, na tym: iako ſzachownica, między gruntami Ponia-teckimi imię panów Ważyńskich leżąca, równo z ſianożęcią według oprowadzenia rozciągac ſię powinna; na tym: iako miedza przez poddanych Poniteckich ieſt zepſowana, uznawamy, termin wykonania tey przysięgi dzień trzeci, to ieſt, dwudziesty labentium na teyże ſzachownicy naznaczymy. Post quod praestitum iuramentum pomienoną ſzachownicę, teraz in parte w poſſeſſy Daukszyſkiej będąca, według oprowadzenia poddanych Daukszyſkich y wymiaru, przez imię pana komornika ex decisione noſtra uczynionego, całą ichmę pannom bazylianom przyſądziwſzy, a ſianożęci, przy teyże niwie leżącey, ſecuritate poſſeſſy tymże ichmem pannom bazylianom obwarowawſzy, pomienoną ſzachownicę ograniczyć, miedzę zepſutą odnowić, kopcami oſypać y opisać imię panu komornikowi decernimus. A za zepſowanie miedzy przez poddanych Ponia-teckich, według artykułu oſmnasteo z rozdziału dziewiątego, trzy ruble groſzy na ichmę panach Ważyńskich pannom bazylianom przyſądziwſzy, ażeby ciż ichmę panowie Ważyńscy te trzy ruble groſzy, takóż w roku teraznieyszym tyſiąc ſiedmiſet piędziesiąt piątym, nazaiutrz po ſwiętym Marcynie, to ieſt, na dniu dwunastym mieſiaca Nowembra, przy tychże xięgach grodzkich Oſzmiańskich wyplacili, a ichmę panny bazylianki lub plenipotent ichmciów z wyplacenia tych trzech rublów ichmciów

panów Ważyńskich kwitowali, decernimus. Co do praetensyi probostwa y altaryi Oſzmiańskich do ichmę panien bazylianek y innych ichmciów, adpraesens przez też probostwo y altarię nie zapozwanych, atinet: *primo* o dziewięć prętów ſianożęci nad rzeką Oſzmianą, na Kryniczynie, adpraesens w poſſeſſy Stefana Podſkocza, poddanego Nowoſadzkiego będącey, probostwu y altaryi vigore liſtu kommiſſarſkiego należącey, ponieważ podczas duktu, przez ichmę panny bazylianki prowadzonego, poddani tak Chorążyſcy, iako też y Daukszyſcy, Nowoſadcy, iż ta ſianożęć probostwu y altaryi należy, przyznali; zacyzmy my sąd też ſianożęć in eadem quantitate probostwu y altaryi przyſądziwſzy, imię panu komornikowi odmierzyć, ograniczyć y opisać iniungimus; *ſecundo* o trzy morgi y prętów pięć ſianożęci, za rzeką Oſzmianą, pod wſią Chorążyſką Buniami leżąca, ad praesens w poſſeſſy in parte Chorążyſkiej, in parte zaś imię pana Bieńkuńskiego będącey, ponieważ te obie ſtrony, ani imię pan Zenowicz, ani imię pan Bieńkuński, przez probostwo y altarię zapozwane nie ſą, zacyzmy my sąd ſądzić tey differencyi nie mogąc, do zapozwania y rozprawienia ſię ad forum competens odyſłamy; *tertio* o dwadzieſcia prętów ſianożęci za ielniakiem, Żorna nazwaney, końcami obiema do gruntów y ſianożęci Naruſzowiczowskich, bokami iednym do ſianożęci imię pana Gintowta, a drugim do ſianożęci Chorążyſkich leżącey, względem pretendowanego przez probostwo y altarię wymiaru onych, ponieważ ani imię pan Zenowicz, aktor maiećnoſci Chorążyſzek, ani imię pan Gintowt, wſpół graniczący z tą ſianożęcią, przez probostwo y altarię zapozwani nie ſą, za-

czym my sąd similiter do zapoznania y rozprawienia się ad forum competens odsyłamy. Interea securitatem possessyi, prout est, tey sianożęci Żorna probostwu y altaryi Oszmianskim waruiemy. Pro reliquo securitatem possessyi siedlisk altaryskich Oszmiań., iednego Januszowskiego nad rzeką Oszmianą, drugiego Popiskiego nad rzeką Grauzanką leżących, vigore listu kommissarskiego y wymiaru w nim wyrażonego, iako też securitatem possessyi szachownicy, przy ścienie Siekieryskiej imć pana Gizberta leżącej, iakoż przez tego imć pana Gizberta y poddanych imć nie negowaney, denique securitatem possessyi gruntów, łąk y lasów w uroczyszczu Bielanszkach in possessione et usu, tak probostwa y altaryi Oszmiańskiej, iako też imć pana Bieńkuńskiego zostających, similiter od stron nie negowanych, omnimodam obwarowawszy, względem przekazu przez starostwo Oszmiańskie, podczas dukatów uczynionego, toż probostwo y altarią z tym starostwem Oszmiańskim, ad forum competens odsyłamy. Pro residuo względem uroczyszcza Skirdzimy, Cimuty, Apikiele, iako też szachownic imć p. Gintowta, iedney w Skirdzimach, in controverso drugiey w lasach, praesenti decreto do Daukszyszek przysądzonych, nie negowaney, iako też Sipowszczyzny od possessorów Łubiańskich pretendowaney; my sąd żadney na tenczas nie czyniąc decisyi, totum negotium do następującej z Łubianką differencyi y rozsądzenia oney odkładamy. Interea w rozsądżanych inter praenominatas partes punktach žaloby, processa, dekreta wespół z całym procederem prawa kassuiemy, annihiluiemy, perpetuum silentium nakazuiemy y zarękę, ważność osądzoney rzeczy wynosząca, ac

paenam personalis infamiae in contravenientes temu dekretowi naszemu zakładamy. Post quod latum et promulgatum decretum, dnia dwudziestego miesiąca Septembra in termino, do iuramentów, dekretem naszym uznanych, conincedenti, po wykonanych primo loco w Bogu przewielebney ieymć panny Brodowskiej — starszey ichmć panien bazylianek konwentu Wileńskiego, secundo imć pana Fabiana Wielamowicza, tertio poddanych Daukszyskich, idque Symona Podskocza, Michała Budrela, Stanisława Mickiewicza, quarto poddanych Chorażyskich, iako to Kazimierza Sierpieykę, Jana Sierpieykę, Jerzego Rutkowskiego, Piotra Piotrowicza, z rot sobie danych, ad invicem iuramentach, y po ustąpiionych przez imć pana Benedykta Ważyńskiego — rotmistrza Oszmiańskiego, poddanym ichmć panien bazylianek Nowosadzkiem y Daukszyskim przysięgach, e contra od imć panien bazylianek po ustąpieniu imć panom Ważyńskim przysądzonych sobie dekretem naszym trzech rublów groszy, ad haec po oprowadzeniu przez poddanych Nowosadzkich y Daukszyskich szachownic dwóch, iedney przy szachownicy proboskiej altaryskiej, morg y siedm prętów mającej, drugiey takż przy proboskiej altaryskiej Oszmiańskiej, ośm morgów y prętów dwadzieścia trzy w sobie zawierającej, vigore listu kommissarskiego leżeć mających, imć panu Bieńkuńskiemu vigore tegoż listu kommissarskiego y dekretu naszego należących, y po dobrowolnym tegoż imć p. Bieńkuńskiego, zaprzysięgać swoich szachownic nie chcącego, oprowadzeniem pomienionych tychże poddanych Nowosadzkich imć panien bazylianek kontentowaniu się y na tym przestaniu, denique po

kontrowersjach między imé panem Zenowiczem—starostą Szmitowskim, a imé x. proboszczem Oszmiań. y imé pannami bazyliankami o iurament, poddanym proboskim uznany, wnoszonych, ponieważ imé panny bazylianki z imé xiędzem proboszczem ad invicem pozywające się y dekretem naszym roz sądzone, będąc aktorami do prowadzenia ad iuramentum poddanych proboskich na gruncie, temuż probostwu przysądżonym, przysięgi dobrowolnie tymże poddanym ustąpili; zaczym my sąd takowe ustąpienie przez imé panny bazylianki iuramentu poddanym proboskim acceptowawszy, a imé pana Zenowicza, iako z imé xiędzem proboszczem mutuo nie pozywających się, pretensją prowadzenia poddanych proboskich do iuramentu na stronę uchylivszy, 'dekret nasz in toto aprobuujemy. A względem szachownicy, do Chorążyszek przysądżoney, bokiem przy morgach proboskich, vigore listu kommissarskiego tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego y dekretu naszego leżec mającey, ponieważ poddani Chorążyscy oprowadzić tey szachownicy y zaprzysięgać nie chcieli, a na oprowadzeniu y postąpieniu ludzi Daukszyskich przestali; zaczym my sąd, praevis eiusmodi stron assensu, pół trzecia sznura wpoprzek, a sześć sznurów wzdłuż w tey szachownicy do Chorążyszek przysądziwszy, distinctim przy morgach proboskich wymierzyć y od tychże morgów proboskich z iedney strony, a z drugiey strony y końca od grun-

tów y lasów imé panien bazyliank ad abloquentiam dekretu naszego odgraniczyć, miedzą y kopcami osypać y opisać imci pañu komornikowi decernimus. U tego dekretu kommissarskiego w sprawie imé panien bazyliank konwentu Wileńskiego z w. imé panem Zenowiczem—starostą Szmitow., probostwem Oszmiańskim, imé panem Gizbertem y innemi imémi na rzecz w nim intus wyrażoną, ferowanego, przy pieczęci kasztelańskiej podpisy rąk i. w. imci pana kasztelana, tudzież w. i. panów kommissarzów temi słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński; Jan Monkiewicz—podsedek wojewodztwa Wileńskiego, kommissarz; Adam Wisogierd—podstoli y pisarz grodzki Smoleński, komisarz sądów kasztelańskich. Ad haec u tego dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego concordancia, a na każdym arkuszu konnotacia regentska his verbis: Concordavi cum protocollo iudiciorum castellaneorum, Łokuciewski—regens eorundem iudiciorum. Concordatum, regens.

Który to takowy dekret kasztelański, oraz kommissarski w sprawie i: pp. bazyliank z w. imé panem Zenowiczem—starostą Szmitow., probostwem Oszmiańskim, imé panem Gizbertem y innemi imémi, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg tr. głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjętey y wpisany.

1755 г. Сентября 20 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 781—784.

17. Обмежеваніе села Семюнь, принадлежащаго Виленскому женскому базилианскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt ósmego, miesiąca Junii siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym ósmym obranymi, comparando personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imć pan Andrzej Pomarnacki—czesznik Wilkomirski, opowiadał, prezentował y ad acta podał odgraniczenie wsi Siemiun, do majątności Daukszyszek należącey, imć pp. bazylianek Wileńskich, w powiecie Oszmiańskim leżącey, od gruntów, łąk y lasów tak Strzałkowskich, iako też y Horodnickich, do w. imć p. Krzystofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego należących, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przez imć p. Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wilkomir: w roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia zakończone, na rzecz w nim intus wyrażoną, imć pp. bazyliankom konwentu Wileńskiego służące y należące, które podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione ograniczenie ze wszystką w nim inserowaną rzeczą było do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane; iakoż my sąd one przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum (wpisać) pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ograniczenie wsi Siemiun, należącey do majątności Dawkszyszek imć panien bazylianek Wileńskich, w powiecie Oszmiańskim leżącey, do gruntów, łąk y lasów, tak Strzałkowskich, iako też y Horodnickich, do w. imć p. Krzystofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego należących, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przeze mnie Andrzeia Cedrońskiego—kommissarza powiatu Wołkowyjskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia zakończone, które się zaczyna od sianożęci Nowopolskich imć p. Wieczora: Przy pokazanych czasu wyzy kamieni kopiec narożny, znaki w nim kamieni wielkich trzy, żuźłów trzy y węgle; od tego na wschod słońca, zostawiając grunta, lasy, sianożęci Strzałkowskie imć p. Gizberta w lewey, a Siemiunskie włoki y sianożęci imć pp. bazylianek Wileńskich w prawey ręce, na tychże sianożęciach o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni trzy, żużel ieden y węgle, na około tegoż kopca wbito olchowych palów pięć, na spód położono także olchowych większych sztuk sześć, mniejszych sztuk siedm; od tego prostym duktem o sznurów pięć ieszcze na sianożęciach kopiec, znaki w nim kamień płaski podługowaty ieden, żużel ieden y węgle, do tych na spód włożono iedłowych gałęzi kilka; od tego prostym

duktem wychodząc na grunt za dąb, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim kamieni dwa, ieden większy, drugi mniejszy, żużel ieden y węgle; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni czerwonych cztery; od tego prostym duktem przeszedzsy drogę, przez Siemiuny, mimo cerkiewkę, do Wilna idącą, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni dwa, żużel ieden y węgle; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych cztery y garść węgla; od tego prostym duktem, przeszedzsy drożkę, z Adamowszczyzny y Sienkowszczyzny, mimo Siemiuny y Horodniki, do Oszmiany idącą, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden y żużel ieden; od tego prostym duktem, zostawując wieś imię p. Gizberta, nazwaną Horodniki, w lewey, a Siemiuńskie włoki w prawey ręce, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden; od tego prostym duktem sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden y garść węgla; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni trzy, z tych ieden czerwony, y garść węgla; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, przy drodze starey Olszańskiey, kopiec narożny, znaki w nim kamieni cztery, z tych ieden stary, a trzy czerwone, żużłów dwa y spora garść węgla; przy kopcu zakończyła się włok Siemiuńskich boczna ściana, a końcowa tychże włok zaczęła. — Od tego też drożką starą Olszańską, zostawując grunta y lasy wsi Horodnik w lewey, a Siemiuńskie włoki w prawey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzydzieście pięć; od tegoż w lewo też Olszańską drożką etc., o sznur ieden kopiec, znaki w nim

kamieni różnych pięć; od tego też drożką znowu wlewo o prętów sześć kopiec, znaki w nim kamieni różnych iedynaście, z których iedna plita na wierzch włożona; od tego wprawo też drożką, o sznurów ośm, prętów dwa kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewiętnaście; od tego drugi raz wprawo o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego trzeci zaś w prawo sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego wlewo też drożką o sznur ieden, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześć; od tego drugi raz wlewo o sznur ieden, prętów osim, kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia cztery; od tego wprawo też drożką o sznurów prętów, cztery, kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedynaście, z tych ieden iest wielki; od tego drugi raz wlewo o sznur ieden, prętów dziewięć, kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego kręto wlewo też drożką o sznurów dwa, prętów cztery, kopiec, znaki w nim kamieni różnych także piętnaście; od tego w prawo też drożką o sznur ieden, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni siedm, plita ośma; od tego mało co w prawo o sznurów dwa, prętów pięć, kopiec narożny z gruntami y lasami Strzałkowskimi wsi Horodnik, dukt kończący, a z gruntami różnych ichmów zaczynający, znaki w nim kamieni różnych trzydzieście sześć; od tego kręto wprawo starą miedzą, po końcu tychże Siemiuńskich włok, zostawując grunta y lasy różnych ichmów w lewey, a Siemiuńskie włoki w prawey ręce, o sznurów dwa, prętów ośm, kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia pięć; od tego trocha w prawo o sznurów pięć, prętów sześć, ko-

y węgle; od tego prostym duktem o sznurów dwa y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni trzy, żuźłów dwa y węgl wcale niedopalony ieden; od tego prostym duktem o sznur ieden kopiec narożny, boczną ścianę Siemiuińską kończący, a końcową drogę zaczynający, znaki w nim kamieni cztery, żuźłów dwa y węgle; od tego zawraca się granica wlewo na północ, zostawiając grunta y lasy Rałowskie wprawey, a włoki Siemiuińskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim dwa żuźłów, cztery węgle; od tego prostym duktem o sznurów trzy, prętów siedm, pręcików pięć, kopiec, znaki w nim kamieni czerwonych cztery, ieden z nich płaski; od tego prostym duktem o sznur ieden kopiec narożny pod Suchą sosną, przy którym się z w. imć pp. Romerami zakończyło ograniczenie, znaki w nim kamieni pięć, żuźłów dwa y garsć węgli.—Szachownica Siemiuińska pierwsza, w roku tysiąc siedmset cztertnastym, miesiąca Junii dwudziestego dnia zaprzysiężona, końcem iednym przy między, praesenti decreto uznaney, a bokami y drugim końcem między gruntami szlacheckimi leżąca, w takim ograniczeniu: od kopca naróżnego, boczną ścianę Siemiuińską zaczynającego, idąc na wschód słońca ścianą, praesenti decreto uznaną, przez drogę Grauzyską, iest o sznur ieden kopiec; ten minowszy prostym duktem tąż ścianą o sznurów cztery y pręt ieden kopiec drugi, który iest w pierwszym rogu tej szachownicy, znaki w nim kamieni trzy, żuźłów dwa y węgle; od tego prostym duktem tąż ścianą o sznurów trzy, prętów cztery, w drugim rogu, na teżże ścianie kopiec, znaki w nim kamieni trzy, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na południe o sznurów cztery y pręt ieden,

w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięć, żuźłów trzy y węgle; od tego wprawo na zachód słońca o sznurów dwa, prętów sześć, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięć, żuźłów trzy y węgle; od tego wprawo na północ o sznurów dwa, prętów cztery, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tej szachownicy ograniczenie zaczęło, zawiera w sobie gruntu morgów trzy y prętów kwadratowych siedymdziesiąt pięć. Szachownica Siemiuińska y druga, eodem anno et die zaprzysiężona, iak y pierwsza, opodalsza, między, praesenti decreto uznaną, w zaroślach będąca, obudwoma końcami y bokami między szlacheckimi gruntami, w takim ograniczeniu: w pierwszym rogu, leżący na południu przy starey drodze kopiec, znaki mający kamieni różnych cztery, żuźłów dwa y węgle; od tego idąc na północ drożką starą o sznur ieden, w drugim rogu kopiec, znaki mający kamieni dwa, ieden większy, drugi mniejszy, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na wschod słońca o sznurów trzy, w trzecim rogu kopiec, znaki mający: kamieni trzy, z tych ieden większy, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na południe o sznur ieden, w czwartym rogu kopiec, znaki mający kamieni cztery, z tych ieden płaski, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na zachód słońca o sznurów trzy, w pierwszym rogu kopiec, od którego się teyszachownicy zaczęło ograniczenie, gruntu morg ieden w sobie mająca. Powróciwszy na sianożęci, z kąd się drugiey. differencyi dukt zaczął, iest wielka sianożęć, należąca do dworu Dawkszyskiego imć pp. bazylianek Wileńskich, leżąca końcem iednym do sianożęci Siemiuińskich, w końcu włok tychże Siemiuińskich, drugim do rze-

ki Grauzanki y do ruczaiu, w tęż rzekę wpadaiącego, bokami iednym do sianożęci Woszkienickich ichmościow panów Komarów, drugim do sianożęci Nowopolskich, która lubo do dekretu nie weszła, iednak muszę o niey namienić względem przy-sądzonych dwóch szachownic łącznych dekretem kasztelańskim, oraz kommissarskim wielmożnemu iegomości panu Krzysztofiowi Studnickiemu Gizbertowi, strażnikowi powiatu Oszmianskiego, których ograniczenia thenor talis: Naprzód iedna leży trzema bokami do sianożęci dworney Dawkszyskiej, wyż wyrażoney, czwartym do rzeki Grauzanki, gdzie od teyże rzeki o prętów trzy kopiec, znaki mający kamień szredni ieden, od tego idąc na wschód słońca sznurów pięć, prętów osim kopiec, znaki mający: olchowego drzewa na spod położonych sztuk dziesięć; od tego wlewo idąc na północ o sznur ieden, prętów dwa, pręcików pięć kopiec, znaki mający także olchowego drzewa na spód położonych sztuk dziesięć; od tego znowu wlewo idąc na zachód słońca o sznurow pięć, prętów ośm kopiec, znaków żadnych niemający; od tego prostym duktem o prętów pięć rzeka Grauzanka, przy której się tey szachownicy iegomości pana Gizberta zakon-

czyło ograniczenie. Druga szachownica sianożętna tegoż imci pana Gizberta, similiter do sianożęci ichmć panien bazylianek trzema bokami, czwartym do rzeki Grawżanki y do ruczaiu, w tęż rzekę wpadaiącego, nad którym usypany kopiec, znaki mający kamieni małych pięć; od tego idąc na wschód słońca o sznurów dwa, prętów siedm kopiec, znaki mający kamieni małych dwa; od tego kręto w lewo idąc na północ o sznurów dwa, prętów cztery kopiec, znaki mający kamień mały ieden; od tego znowu kręto wlewo idąc na zachód słońca o sznurów dwa, prętów trzy kopiec, znaki mający kamień szredni ieden, ab aevo w tym mieyscu leżący; od tego prostym duktem o prętów pięć rzeka Grauzanka, przy której się tey szachownicy drugiej imć p. Gizberta zakonczyło ograniczenie. U tego ograniczenia podpis ręki komornika temi wyraża się słowy: Andrzej Cedroński — komornik powiatu Wołkowyskiego.

Które to takowe ograniczenie, za poddaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1755 г. Сентября 27 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 745—750.

18. Каштелянско-коммиссарскій ремиссійный декретъ по спору о границахъ земель Виленскихъ базилианокъ съ Виленской академіи иезуитамъ и др. владѣльцами.

Между Виленскими базилианками и иезуитами возникли продолжительные споры изъ-за границъ двухъ смежныхъ имѣній, — базилианскаго Давешпешекъ и иезуитскаго Каменнаго Лога, Гарабурдишекъ, съ принадлежащими къ нимъ деревнями; споры эти дважды рассматривались въ Литовскомъ трибуналѣ и не были окончены. Они происходили

отъ постоянныхъ захватовъ пограничныхъ земель, порчи граничныхъ знаковъ и взаимныхъ набѣдовъ, сопровождавшихся насиліями и разбоями. Наконецъ это дѣло переведено было въ каштелянскій ассессорскій судъ. Судьи, сохранивши за обѣими сторонами status quo владѣнія, отложили дѣло до слѣдующаго года.

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt ósmego miesiąca Junii siedemnastego dnia.

Przed nami sędziami, na tryb. główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedemset piędziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Andrzej Pomarnacki — czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret kasztelański, oraz kommissarski między ichmć xięzą iezuitamъ y wielm. ichmć pp. Ważyńskiemі y innymi ichmemi w roku tysiąc siedemset piędziesiątym piątym ferowany, in rem et partem tychże ichmć pp. bazylianek służący y należący; który podał do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony kasztelański oraz kommissarski dekret, że wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt piątego miesiąca Septembra dwadziestego o siódmego dnia. W sprawie za dwuma aktoratami y žalobami do nich należącemi, mianowicie: *za pierwszym aktoratem* w Bogu przewielebney imci pani Teresy Brodowskiej — starszey konwentu Wileńskiego zakonu ś. Bazylego w y wszystkich w Bogu wielebnych ichmć pp. bazylianek, przy cerkwi ś. Trójcy w Wilnie rezydujących, y wielm. i. pp. Janem y Ludowiką z Paców Numierowiczami z Szczytami — kasztelaniami Smoleńskiemі, małżonkami, wiel. imé pan. Iozefatem z Naramowicz Naramowskim — koniuszym powiatu Oszmiańskiego, qua stryiem y naturalnym opiekunem, imé p. Kazimierzem Naramowskim, in minorenitate zostającym, wiel. imé panem Antonim Zienowiczem, starostą Osmiań., qua wieczystym aktorem, a wielmożną ieymć p. Antoniną z Kuniewiczów, primi voti Naramowską — podsejdkową Oszmiańską, adpraesens Kolenziną — starością Chelchowską, z dokła-

dem wiel. ichmé pp. opiekunów ieymci, iako zastawną y dożywotnią possessorką majątności Chorążyszek, ichmé pp. Janem Gintowtem, Woyciechem—regentem grodzkim Oszmiań. y Mateuszem Jankowskiemi, ichmé pp. Iózefem, Macieiem, Michałem y Krzysztofem Kodziami, Antonim y Macieiem Lisieckiem, Michałem, Tadeuszem stryiem, a ichmé pp. Tadeuszem y Ignacym Bienkuńskiem—mostowniczymi Oszmiańskimi, in minorennitate zostaiącymi synowcami, tudzież i. w. i. p. Michałem—pisarzem w. x. Lit., w. i. p. Marcinem—podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskiego Skarbkami Ważyńskiem, oraz w Bogu przewieleb. i. xiądz. Marcinem Brzozowskim, soc. Jesu rektorem, y wszystkiemi ichmé xieżą iezuitami collegium Wileńskiego święto-Jańskiego, za pozwem, od tychże ichmé pp. bazylianek po obżałowanych ichmcw przed sąd nasz wyniesiony, y za załobą, w nim wyrażoną, mieniać do zaszyłych antérius żalob, processów, dekretów podkomorskich, z oczewistey kontrowersyi et in contumaciam ferowanych, iako też do dekretów sądu trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii, którymi dekretami omnimoda securitas possessyi gruntów, łąk y lasów, tak in possessione będących, iako też dekretami podkomorskimi przysądzonych, iest obwarowana, ad actuałem possessionem ichmé pp. bazyliankom przysądzenia et ad totalitem majątności Daukszyszek, alias Oszmiańki Naruszewiczowskiey, vigore praw, dokumentów y dekretów przyłączenia, mimo które dekreta obżałowani ichmé pp. Ważyńscy, ichmé xieża iezuici y inni, in actoratu wyrażeni, nie mało gruntów, łąk y lasów żalującym delatorom pozabierali, do dobr swoich przywła-

szczaia, różne grabieże, violencye y krzywdy tym żalującym delatorom czynią y więcej gruntów, łąk y lasów zabierać odgrażaia się, o co wszystko żalujące delatorki, iako iuż po dekretach podkomorskim y trybunalnych przed sądem kasztelańskim y kommissarskim chcąc iure agere, ante omnia do approbaty dekretu podkomorskiego, wroku tysiąc siedymset czterdziestym pierwszym, miesiąca Octobra dwudziestego dnia ferowanego, między różnymi graniczącymi ichmé, do obwarowania omnimodae securitatis possessyi gruntów, łąk y lasów, tymże dekretem podkomorskim żalującym delatorom przysądzonych, a dekretami trybunalnemi warowanych, iako też z innemi ichmé graniczącymi, similitur warowania securitatis possessyi, do przysądzenia gruntów, łąk y lasów, w różnych uroczyszczach, mieyscach zabranych przez różnych ichmé, do przysądzenia pro usu et fructu z onych, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione żaloby. *A za drugim aktoratem* w Bogu przewiel. xiędza Marcina Brzozowskiego, s. J. rektora collegii academiae Vilnensis, y wszystkich ichmé xx. iezuitów tegoż collegium akademickiego, z w Bogu przewielebną ichmé panną Brodowską—starszą y wszystkiemi w Bogu przewielebnymi ichmé pp. bazyliankami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi ś. Trójcy rezydującymi, i. w. i. p. Michałem—pisarzem w. x. Lit., wielm. imé p. Marcinem—podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskiego Skarbkami Ważyńskiem, panami, tudzież z ichmé panami Antonim Siedleckim—administratorem Taboryskim, Dominikiem Kozłowskim, Alexandrem Juskiewiczem—administrato-

rem Murowaney Oszmianki, oraz pracowitemi Janem Mosiewiczem, Benedyktem Mosiewiczem, Michałem Szwabowiczem, Stanisławem Lenkiewiczem, Bartłomieiem Kowalewskim, Macieiem Kowalewskim, Janem Lenkiewiczem, Jerzym Macutkiewiczem, Stanisławem Szwabowiczem, Jakóbem Lenkiewiczem, Jakóbem Chelchowskim, Jerzym Macwyką, Tomaszem Łokie-niem, Krzysztofem Abramowiczem, Sta-nisławem Pakulnisiem, Michałem Baykow-skim, Michałem Pozniakiem, Kazimierzem Hauryłą, Macieiem Sągיסem, Franciszkiem Daniło, Gabryelem y Tomaszem Poznia-kami, Tomaszem—wóytem Murowaney Osz-mienki, Jerzym Urbanowiczem, Macieiem Ramkiewiczem, Krzysztofem Alexandrowi-czem, Franciszkiem Szwabowiczem, Sta-nisławem Juniewiczem, Szymonem Małysz-ką, p. Macieiem Kaznickim—ienerałem, tudzież z sługami, czeladzią y innymi wio-latorami, kryminalistami, we włości Tabo-ryskiej y Murowaney Oszmianki mieszka-jącymi, seorsive ichmé pp. Bartłomieiem Polginem, Rafałem Żurawskim, Floryanem Raczką; similiter za pozwem po obżałowanych ichmé przed nasz sąd wyniesio-nych, mieniać y referuiąc się do zaszłych processów y żalob y co obżałowani ichmé iawnie, vilipendendo praw pospolitych, de securitate et immunitate dobr opisanych, idąc in convulsionem onych, ważą się anti-quam violare possessionem et appropria-re grunta, funduszem w Bogu przewieleb. ichmé xx. iezuitom od i. w. i. xiędza s. pamięci Waleryana Protasowicza—biskupa Wileńskiego, w roku tysiąc pięćset siedym-dziesiąt ósmym, Augusta dwudziestego dnia nadane y w tymże funduszu specyfikowa-ne, od nayiasniejszego Stefana, Władysła-wa czwartego, Jana Kazimierza—królów

polskich, approbowane y konstytucyami utwierdzone; in simili propiis nie będąc kontenci, intendunt avellere przykuple, przed funduszem boiar Naskańskich y po funduszu nabytych y do Naskańców, wsi Kamiennego Logu inkorporowanych, w woiewodztwie Wileńskim y powiecie sytuowanych, iako obżałowane ichmé pp. bazy-lianki Wileńskie, mając in contiguitate grunta swoje różnych wsi, do Dawkszyszek, quondam Naruszewiczowskich, należące, pod pretextem których szachownice Kuny-giszki y niwa przy Kudrze, od roku tysiąc pięćset czterdziestego dziewiętego, indicta siódmego, Maia ósmego dnia w possessyi delatora będące y dekretem zamku Mied-nickiego Tomkowi Niewirowiczowi—boia-rynowi biskupiemu przysądzone, sobie przy-właszczają, nigdy nie będąc onych w pos-sessyi y żadney litispencyi od dawnych czasów nie mając, a w roku tysiąc siedmet trzydziestym siódmym, Oktobra trzydzieste-go dnia niesłusznie oprocessowali y do trybunału w. x. Lit. zapozwali, gdzie try-bunał w. x. Lit. na sąd podkomorski ode-słał, intuitu którego dekretu trybunalnego gdy w. imé p. podkomorży Rzeczycki w ro-ku tysiąc sześćset czterdziestym pierwszym na rozgraniczenie ziechał, obżałowane ichmé, bez żadnych dokumentów, tylo z iednym processem, sub actu roku tysiąc sześćset piędziesiąt szóstego o zginienie niby dokumentów zaniesionym, stawali, a nim dokumenta obżałowanym nie zgineli, żadney litispencyi nie mieli, ani po zginieniu y po processie, po zginieniu do-kumentów zaniesionym, załuiących delato-rów nie zapozwali; insuper Berkiszki fun-duszowe, do Naskańców ab antiquo nale-żące, szmat niemały zabierając, Skobey-kami swemi tytułują y do swoiey posses-

ysi nulliter przywłaszczają, zamianę Naruszewiczowską, sub actu roku tysiąc pięćset pięćdziesiątego, Septembra dwudziestego dziewiątego dnia, z boiarzynem biskupim uczynioną, naganiają, y tak w. imé p. podkomorzy Rzeczycki, contra omnem iustitiam et aequitatem, mimo dawney possessyi y iawne dowody, od Kunigiszek y niby przy Kudrze odsądził, szmat gruntu Borkiszek funduszowych odioł, a ichmé pp. bazylian-kom nulliter przysądził, a przeto fundusz ś. pamięci w. imé xiędza Waleryana Protasowicza—biskupa Wileńskiego, approbacye nayaśn. regnantów polskich y constitucye approbationis naruszyl; insimili z obżałowanymi ichmé pp. Ważyńskimi o to, iż co ociec obżałowanych ichmé ciwun Większnianski, ibi stante vita sua, inhiando na dobra kościelne funduszowe, ante unionem et post unionem delatorom od w Bogu zeszłego ś. pamięci Waleryana Protasowicza—biskupa Wileńskiego nadane y przez boiar Naskońskich kupione, in antiqua et pacifica possessione delatorów będące y constitucjami na seymach walnych approbowane, per violentam aprehensionem zaczął grunta zabierać, tenże oyciec obżałowanych ichmów, będąc in possessione majątności Murowaney Oszmianki, w bliskim sąsiedstwie z delatorami, a nie mając nigdy żadnych zawodów y po prae-decessorach swoich nie należszy żadney litispendencyi, lecz tylko usurpativo titulo cudzey substancji pretendując, w roku tysiąc siedymset czwartym, Nowembra dziesiątego dnia, boiarzynowi Bohuszewiczowi Naskańskiemu na własnym gruncie, Ozele nazwanym, orzącemu, woły zabrać kazał, uti clarius in se rem obloquitur proces roku tysiąc siedmset czwartego, Nowembra dziesiątego dnia, na urządzie surrogator-

skim wojewodztwa Wileńskiego zanesiony; nie dosć tego, lecz owszem cumulando mala peioribus, tenże obżałowany imé p. Ważyński, zniószy się z urzędnikiem swoim Nargiełowiczem Tabergolią w roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym, Septembra dziesiątego dnia, zebrawszy niemają gromadę ludzi z orężem, napadłszy na wioskę funduszową, Naskańce nazwaną, do Kamiennego Łogu należąca, ięczmienia kop dziesięć, gryki kop sześć pożeli, drugie iarzy ny koźmi potratowali y inne niepraktykowane violencie poczynili, co edocebit proces w roku tysiąc siedymset dwudziestym dziewiątym, Septembra trzydziestego dnia na urządzie i. k. mci grodzkim Wileńskim zanesiony, o które violencie, naiazdy oyciec obżałowanych ichmé żału-jących delatorów w roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym, miesiąca Nowembra osimnastego dnia do ziemstwa wojewodztwa Wileńskiego zapozwali, który urząd ziemski za niestaniem oycia obżałowanych ichmé, per demento w roku tysiąc siedymset trzydziestym, Januarii trzynastego dnia uszedł y kondemnować dopuścił, gdzie delatores, w krzywdzie swojej otrzymawszy dekret in contumaciam, executią urzędową w roku tysiąc siedymset trzydziestego, Aprila dwudziestego siódmego dnia, do Taboryszek, w powiecie Oszmianskim leżących, zpowadzili; iednak oyciec obżałowanych ichmé, ciwun Większnianski acta oblivione prawa w. x. Lit., o violatorach opisane, zagrzebszy, ale idąc arbitrio y contra tenorem legum, mimo processa, decreta evictionis y poiazdy urzędowej, iterum nieprzestannie violencie czynił, co enarrat list zaręczny upominalny, od urzędników ziemskich Wileńskich, w roku tysiąc siedymset trzydziestym, Junii

dwudziestego pierwszego dnia wydany, o które wiolencie dawniejsze y terazniejsze, w citacyi o contravencią dekretami ziemskimi Wileńskimi wyrażone, żałujące delatores oycza obżałowanych ichmć do trybunału w. x. Lit. adcytowali. Za takąw tedy adcytacją w roku tysiąc siedymset trzydziestym, Junii szóstego dnia, omnimodam securitatem dobr actoribus obwarował y tak obżałowanych ichmć oyciec, mimo dawną od wieków possessyą delatorów, nie mało wiolencyi, niazdów, zabierania gruntów, co żaden z praedecessorów nie czynił, uczynił y nie miawszy litispendency y na adcytacją żałujących delatorów nie rozprawiwszy się, communem mortalitatis pożegnał lucem. Post fata oycza swego obżałowani ichmć zostawszy successores et haeredes maiętności Murowaney Oszmianki, Merecza y Taboryszek cum attinentiis, będąc in capite oycza swego, żadney delatoribus w zabranych gruntach nie czynili restitucyi y satisfakeyi stałych wiolencyi nie czyniąc, lecz owszem nasladując oycza swego dzieła, większe coraz wiolencye czynią, grunta ab innumerabili aevo, tak przed funduszem, iako y po funduszu in pacifica possessione będące, zabierają, co żaden z predecossorów obżałowanych ichmć, iako też successores przed Dorohostayskimi, sami Dorohostayscy, Sapiehowie, będąc actores tych dobr, w których stopniu obżałowani ichmć zostają, nie zabierali, salvum ius do dochodzenia nie zostawili, lecz obżałowani ichmć czyli proprii nie będąc kontenci, grunta funduszowe kościelne, dla pomnożenia chwały Bożey delatorom nadane, odbierają usiłują, zabierają, żadnych ograniczeń sprawiedliwych nie pokazują, lecz ograniczeniem Szachmancorowny, nie przyznaniem,

ani władne akta nie wprowadzonym, wątpliwości podległym, in praedictum delatorów stawają, uformowanym y zatym niesłusznym y niesprawiedliwym ograniczeniem grunta delatorów zajmują, a też Szachmancorówna gruntów pod Naskońcami niemiała, lecz pod Pobienią; insuper obżałowani ichmć, uformowawszy drogę nową Płytnicką, która na tym mieyscu nie była y nie iest, grunta nie tylko delatorom, lecz y innym granicznym, sub praetextu mniemaney drogi Płytnickiey, zabierając, starodawną drogę Płytnicką, z Płytnych przez gościniec Olszański na Strzały idącą, kłodami zawalić kazali, za którą drogą starodawną Płytnicką wszystkie grunta obżałowanych ichmć znajdując się y w possessyi swoiey mają, a delatorów niesłusznie turbiują. In super, pod pretextem kupione y od imć p. Wielkańca włoki, gruntów niemało delatorom zabierają, a przed nabyciem imć p. Wilkańca tey włoki, eo loco nigdy z delatorami nie granicyli, lecz tylko sobie in spatiis imaginariis iniustas formując praetensiones, Puszlak, Trokienie Noskańskie y sznury sadzibne zabierają; in simili gay dębowy Hamzeiowski, od roku tysiąc pięćset siedymdziesiąt dziewiątego, Maia dwudziestego czwartego dnia w possessyi delatorów z osobliwszym ograniczeniem będący, swoim gruntem tytułują; pari modo uroczyssze Ożele, do Naskańcow należące, w znacznych miedzach y znakach będące, żadnymi nie sparszy dokumentami, ab antiqua delatorów possessione ad suam possessionem zabierają; ad haec w Tironizskach delatorów grunta y lasy zajmują, na possessyą dawną niezważają et uno quasi incendio puszczę Harabordziską, za mniemanym dokumentem, bez roku pisanym et eviderent

nullitali podległym, za uformowaniem znaków granicznych przez poddanego obżalowanych ichmć, Legienią nazywającego się, który po puszczy chodząc, granicy formował, co probabilliter z inkwizycyi niesłusznie zabierający appropriuiał, gdzie w imć p. podkomorzy Rzeczycki, tak drogę mniemaną Płytnicką, iako dokument, bez roku pisany, nullitate skasował, przy Krupszowej górze, Puszlaku, Trokieniach, niwach Gruszlowych, gaju dębowym Homszeiowski, Harabudziskiey puszczy y innych gruntach, do possessyi delatorów należących, zachował y za aktorów uznał. Jednakże, favore obżalowanych ichmć uwiodszy się, żadnych pen, win za wiołencye y zabieranie gruntów nie wzkazał, przeto obżalowani ichmć, nie będąc super-swadowani in violentiis, mimo dawną possessiā y dekret podkomorski, mimo litispendencyā do trybunału zaszła, oraz mimo dekreta trybunalskie, które z warowaniem omnimodaę securitatis possessionis prae-cesserunt, w roku tysiąc siedymset piędziesiątym, Maia iedynastego dnia, nasławszy ludzie wiołatorów, tam in reatu, quam in actoratu wyrażonych, którzy ludzie z subordynacyi obżalowanych naechawszy na własne grunta Naskańskie, żałujących delatorów ludzi Naskańskich pobili, pokaleczyli, co dostatecznie rem in se exprimit obdukcya ieneralska, w tym że roku tysiąc siedymset piędziesiątym, Maia piętnastego dnia, na urządzie ichmć woiewodztwa Wileńskiego zeznana. Ad haec addendo violentias violentiis ciż sami administratorowie Murowaney Oszmianki y Taboryszek, słudzy y poddani wyż specifikowani, adimplendo rozkazom obżalowanych ichmć, w roku tysiąc siedymset piędziesiątym, Julii dwudziestego dnia, na-

iechawszy na tą wieś Naskańce, na własne grunta poddanych Naskańskich, żyto y różną iaryzynę zżawszy y skosiwszy, do ma-iętności Taboryszek obżalowanego w. imć p. Michała Ważyńskiego — pisarza w. w. x. Lit. sprowadzili. Oraz ciż obżalowani ichmć panowie Ważyńscy y inne wiołencye przez ludzi y poddanych swoich w zabieraniu gruntów uczyniwszy, pochwałkami dalszemi odgrażając się, na co dowodem proces, sub actu roku tysiąc siedymset piędziesiątego, Julii dwudziestego trzeciego dnia, na urządzie i. k. mci grodzkim woiewodztwa Wileńskiego zanesiony, fusiis rem enarrat. O co tedy wszystko żałujące delatores, tam in evadendo, quam in deducendo krzywd swoich chcąc prawem czynić, ante omnia do obwarowania omnimodaę securitatis possessyi gruntów, łąk, lasów, wsi Naskanców y uroczyszczonych, idque Krupszowej Góry, Puszlaku, Trokień, niw Gruszlowych, gaju dębowego Hamszeiowskiego y innych przykupli, przed funduszem y po funduszu nabytych, nie mniej warowania securitatis Raczkuszek, Tereniszek, gruntów Miskowczyckich y puszczy Haraburdziskiey, Dzidrowszczyzny, Deynowey, cum eorum attinentiis, y wszystkich gruntów, oraz y do Kamiennego Łogu przynależących, in antiqua possessione delatorów będących, ab omni impeditioe citatorum et cuiusvis violentiis et ad reinductionem zabranych gruntów, łąk, lasów, oraz warowania securitatis ludziom y poddanym zdrowia y życia od impetycyi pozwanych, approbaty funduszków, praw, przykupli, ograniczeń, dekretów y całej litispendencyi na dobra Kamienno-Łoskie y Haraburdziskie y wsi, onym służące, approbaty praw na różne niwy y gay dębowy Hamszeiowski, tudzież approbaty praw,

dokumentów, na Tereniszki, Dzidrowszczyznę, Deynowę cum eorum attinentiis służących, oraz approbaty dokumentów, na Ozele delatorom służących, vigore których circa antiquam possessionem zachowania y kopcami osypać nakazania, de non existentia drogi Płytnickiey mniemaney, przez obżałowanych ichmów noviter wykoncypowaney, do konfirmacyi y potwierdzenia starodawney drogi Płytnickiey, z Płytnik przez gościniec Olszański na wieś Strzały idącey, do skasowania przeciwnych dokumentów, ograniczeń, in praeiudicium, fraudem et dolum żałujących delatorów uformowanych; specificie iterum ograniczenia Szachmanicorowny, iako wątpliwości podległej, niemniey skasowania dokumentu, niby od Hrehorego Iuchnowicza Skirmontowicza Stanisławowi Iuchnowiczowi danego, bez roku, iako per totum nizezemnego y podeyrzanego, vigore których przeciwnych dokumentów, nullitate praetendowanych gruntów, łąk, puszczy, lasów, przez dukt zawodny prowadzonych, uchylenia, a z obżałowanymi Gulginami, Raczkami y Żurawskim do przywrócenia Sakiszek delatoribus, iako funduszowych, do pokarania paenami za wdzieranie się do Krupszowej góry gruntów, a z ichmów pannami bazylianekami do przywrócenia Kunigiszek y niwy, przy Kudrze będącey, oraz części Berkiszek, Skobeykami utytułowanych, do dawney possessyi żałujących delatorów y zachowania przy zamianie Naruszewiczowskiey, takżo reinkorporowania uroczysszcza Ozełów, do wsi Naskańców należącey, od obżałowanego wielmożnego imię pana Marcina Ważyńskiego—podstarościęgo sądownego powiatu Oszmiańskiego, oraz między wszystkiemi zapozwanymi uznania bliższych do dowodu ludzi Noskańskich y

Haraburdzińskich circa potioritatem dowodów y dawney possessyi, do wrócenia per violentiam pożętych zboż cum altero tanto, a za każdę wiolencyą distinctim do zapłacenia gwałtu pospolitego y do uznania ewikcyi itidem za każdę wiolencyą, za popsucie miedz, zruynowanie kopców, secundum dispositionem legis paen pro demerito wskazania, do uznania miedz y wszystkiemi zapozwanymi inequitacyi, weryfikacyi wyżpomienionych gruntów y co się kolwiek ex inquisitione et verificatione pokaże, tego wszystkiego do przysądzenia, do statucyi poddanych wiolatorów, naiezdników, sług y administratorów przez obżałowanych ichmów panów Ważyńskich y pokarania paenami, de lege ściągającymi się, oraz za pobicie ludzi, do zapłacenia nawiązek, do nagrodzenia szkod, expens prawnych y tego wszystkiego, quod iuris et praetensionis być może, salva tey żaloby in augendo minuendoque combinatione et melioratione, iako te żaloby w pozwach autentycznych inveniuntur, za któremi partes litigantes ad invicem sobie przed sąd nasz instituerunt actionem. W którey sprawie, po kontrowersyach między w Bogu przewielebnymi imię pannami bazylianekami y ichmów xiężą jezuitami collegii academiae Vilmensis, iako też ww. ichmów panami Ważyńskimi, in praesentia w. imię pana Marcina Ważyńskiego—podstarościęgo sądownego powiatu Oszmiańskiego, ichmów xięży Jana Pomkowskiego—zakonu ś. Bazylego w. y Bogusława Domaszewicza—x. s. J., caesarum prokuratorów, o warowanie securitatis wnoszonych, ia kasztelan y my kommissarze, insistendo dwóm dekretem trybunału compositi iudicii, pierwszemu w roku tysiąc siedymset czterdziestym szóstym, mie-

siąca Augusta dziewiątego dnia, drugiemu w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórym, miesiąca Maia dziewiątego dnia, między tymiż stronami ferowanym, iako też artykułowi siódmemu z rozdziału dziewiątego, tak w Bogu wielebnym imé pannon bazyliankom gruntów, lasów, sianozęci maiętności Dawkszyszek y wsi do nich należących, iako też ichmé xięzy iezuitom maiętności Kamiennego Łogu, Haraburdziszek y wsi do nich należących; także gruntów, łąk y lasów, omnimodam do następuiącey rozprawy podług dekretu podkomorskiego znaczenia, vigore tegoż dekretu uczynionego, possessyi securitatem ab omni impetitione et violentiis, sub paenis irremissibilibus contraventionis in partem, temu naszemu dekretowi contravenientem, extendendo, obwarowawszy y ubezpieczywszy, totum negotium do ro-

ku przyszłego tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstego, za wyprowadzeniem nas vigore tych że dekretów trybunalskich motivo stron sumptu odkładamy. U tego kasztelańskiego oraz kommissarskiego dekretu podpis ręki kasztelana y kommissarzów, także regenta correcta temi słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński — kasztelan Smoleński; Jan Monkiewicz — podstoli w. Wileńskiego, kommissarz; Adam Wizogierd — podstoli y pisarz grodzki Smoleński, kommissarz sądów kasztelańskich. Correxī Łokuciewski — iudiciorum castellaneorum correctum regens.

Który to takowy kasztelanski, oraz kommissarski dekret, za podaniem onego do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpi-sany.

1755 г. Октября 2 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 785—794.

19. Межевой актъ земель, принадлежащихъ Виленскому женскому базилианскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego ósmego, miesiąca Junii siedmynastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiącznym siedmsetnym pięćdziesiątym ósmym obranemi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imé p. Andrzej Pomarnacki — czesznik Wilkomiński opowiadał, prezentował y ad acta podał

ograniczenie maiętności Daukszyszek y wsi Nowosad imé pp. bazyliank Wileńskich od probostwa Oszmiańskiego, od maiętności Chorążyszek y wsi Juszkiewicz alias Wilniunciow imé p. Deszpota Zenowicza — starosty Sznitowskiego, od Sylwestrow-szczyzny imé p. Michała Bieńkuńskiego — mostowniczego powiatu Oszmiańskiego, od wsi Mordasów imé p. Krzysztofa Studnickiego Gizberta — strażnika powiatu Oszmiań-

skiego, od imię p. Fabiana Wielamowicza y innych ichmów graniczących, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przez imię p. Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowskiego, w roku tysięcznym siedymsetnym piędziesiątym piątym, miesiąca Oktobra wtorego dnia sporządzone, na rzecz w nim intus wyrażoną, imię p. bazyliankom konwentu Wileńskiego służące y należące, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione ograniczenie, ze wszytką w nim inserowaną rzeczą, było do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane. Jakoż my sąd one przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ograniczenie majątności Daukszyszek y wsi Nowosad imię pp. bazyliank Wileńskich od probostwa Oszmiańskiego, od majątności Chorążyszek y wsi Juskiewicz alias Wilniunciów imię p. Deszputa Zenowicza—starosty Sznitowskiego, od Sylwestrowszczyzny imię p. Michała Bieńkuńskiego—mostowniczego powiatu Oszmiańskiego, od wsi Mordasów imię p. Krzysztofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego, od imię p. Fabiana Wielamowicza y innych ichmów graniczących, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przeze mnie Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedymset piędziesiąt piątym, miesiąca Octobra drugiego dnia zakończone. Które się zaczyna od kopca starego zgodnego, nad rzeką Grauzanką leżącego, teraz odnowionego, z przyłożeniem znaków kamieni

małych dziesięć; od tego idąc między zachód słońca y północ, porzucając altaryskich morgów dwadzieścia siedm, prętów morgowych cztery y pręcików morgowych siedm w prawey, a włoki Nowosadskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni małych piętnaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześć; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden szydlowaty, płaski, końcem do ziemi wkopany; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni małych siedm; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, w rowie wielkim kopiec narożny, ścianę boczną włok Nowosadskich razem z dwudziestą siedmią morgami y morgowemi czterma prętami y siedmią morgowemi pręcikami altaryskimi kończący, znaki w nim kamieni większych y mniejszych dwadzieście siedm; od tego prostym duktem, zostawując iterum altaryskich trzynaście morgów y prętów morgowych dwadzieścia pięć w prawey, a proboskich morgów dwa y prętów morgowych czternaście w lewey ręce, sznur ieden y pręt ieden, pręcików pięć po lewey stronie drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągnącej, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego w lewo tąż drogą proboską, zostawując zaklukę Chorążyską y niwy różnych ichmów w prawey, a niwę Sylwestrowską szydlowatą alias szachownicę, przez chłopów Nowosadskich oprowadzoną, morg ieden y prętów morgowych dwanaście w sobie zawierającą, w lewey ręce, niedaleko od teyże drogi proboskiej po lewey stronie plita wielka, ab aevo w ziemi leżąca; o sznurów ośm, prętów cztery, od tey też

drogą po koniec gruntu y lasu Nowosad-
skiego, opretów pięć kopiec, znaki w nim
kamieni różnych dziewięć; od tego też
drożką idąc po kopiec szachownicy Cho-
rażyskiej, morgów pięć w sobie mającey,
o sznurów dwa, pretów pięć, kopiec, znaki
w nim kamieni cztery, z tych jeden wiel-
ki, stalną między trzema mniejszemi po-
stawiony; od tego też drożką idąc po ko-
niec ośmiu morgów y pretów morgowych
dwudziestu trzech proboskich, o sznurów
cztery, pretów sześć, między krzyżowemi
drogami,—iedney, z probostwa do Chora-
żyszek, drugiey starey, z Buń do Nowo-
sad idącemi, kopiec naróżny, znaki w nim
kamień jeden niemalý, przez połowę w
ziemię wkopany; od tego wlewo starą dro-
żką, z Buń do Nowosad idącą, porzucając
grunta y lasy Chorażyskie w prawey, a
morgi proboskie w lewey ręce, o sznur
ieden, pretów trzy, iterum kopiec naróżny,
znaki w nim kamieni sześć, z tych jeden
większy, po środku pięciu końcem w zie-
mię wkopany; od tego zawraca się gra-
nica między południe y zachód słońca w
prawo, porzucając grunta y lasy Chora-
żyskie w prawey, a morgi proboskie w
lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki
w nim kamieni małych trzy; od tego pro-
stym duktem, porzucając też grunta y la-
sy Chorażyskie w prawey, a grunta y lasy
Nowosadskie w lewey ręce, o sznurów pięć
mniejszy kopiec, znaki w nim kamieni
większych ośmnaście; od tego prostym duk-
tem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim
kamieni różnych z żarnowemi trzynaście;
od tego prostym duktem o sznurów pięć
kopiec, znaki w nim kamień wielki, wy-
pukły, podługowaty, zdawna na tym mie-
scu leżący ieden; od tego prostym duk-
tem o sznurów dwa, zaraz za drożką, z

Chorażyszek do Nowosad idącą, pod sos-
ną kopiec narożny, znaki w nim kamieni
dwa, ieden płaski na spodzie wielki, a
drugi okrągły na wierzchu mniejszy; od
tego w lewo ku wschodowi słońca, między
drożkami krzyżowemi, iedney z Łubianki
do Nowosad, drugiey starey, z Choraży-
szek do Mordasów idącemi, o sznurów
trzy, pretów cztery, iterum kopiec naro-
żny, drugą ścianę boczną włok Nowosad-
skich zaczynać, znaki w nim kamień
wielki ieden; od tego trocha w lewo, ko-
ło starey drożki, z Chorażyszek do Mor-
dasów idącey, porzucając po prawey ręce
grunta, lasy y łąki Chorażyskie, Lubiań-
skie y Mordasowskie, a po lewey włoki
Nowosadskie, o sznur ieden, kopiec, znaki
w nim kamień ieden szydłowaty wielki,
końcem w ziemię wkopany; od tego wpra-
wo, koło teyże drożki o sznurów dwa, pre-
tów cztery kopiec, znaki w nim kamieni
różnych trzynaście, z których ieden iest
wielki wypukły, podługowaty, zdawna w tym
mieyscu leżący; od tego drugi raz, w pra-
wo koło teyże drożki o sznurów trzy, pre-
tów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni
różnych dziesięć; od tego trzeci raz wpra-
wo, koło teyże drożki pod górą o sznur
ieden, pretów trzy, kopiec, znaki w nim
kamieni różnych także dziesięć; od tego
czwarty raz w prawo koło teyże drożki o
sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni
różnych trzy; od tego w lewo koło teyże
drożki o sznur ieden kopiec, znaki w nim
kamień wielki ieden, końcem w ziemię
wkopany; od tego drugi raz w lewo koło
teyże drożki nad brodem, nazywaiącym
się Kumszowiec, o sznurów trzy, pretów
pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych
pięć, z tych ieden iest wielki; od tego
trzeci raz w lewo, przez tenże bród, o sznur

ieden kopiec, na plicie wielkiej, z dawna w tym mieyscu leżącej, na której ieszcze położono kamieni dwa, ieden wielki podługowaty, w iednym końcu szydłowaty, a drugi mniejszy płaski; od tego czwarty raz kręto w lewo, porzucając o podal w prawey ręce Mordasowską starą drożkę, o sznurów pięć, na łakach kopiec, znaki w nim kamieni różnych cztery; od tego w prawo łakami o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzy; od tego idąc prostym duktem do rowu, w prawey ręce zostawując siedlisko altaryskie, nazwane Popiszki, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni cztery, z tych ieden okrągły wielki; od tego kręto wlewo, idąc tymże rowem obok Popiszek, o sznurów trzy nad rzeką Grauzanką, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych pięć; od tego prostym duktem przez łakę o prętów pięć rzeka Grauzanka, przy której się wsi Nowosadskich gruntów y łak z tey strony zakończyło ograniczenie.— Przeszedzsy zaś na drugą stronę, teyże rzeki Grauzanki, zaczyna się znowu grunt włoczny teyże wsi Nowosad przy niwie altaryskiej, z prawey strony leżącej, naprzód od rzeki Grauzanki idąc przez łączki ku południowi, obok niwy altaryskiej, w prawey ręce leżącej, a włoki Nowosadskie w lewey na między praesenti decreto uznaney, o prętów pięć, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścic; od tego prostym duktem o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć; od tego prostym duktem przeszedłszy nową drogą Grauzyską, przez Nowosady od Oszmiany ciągnącą, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim

kamieni różnych iedyńaście; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, zaraz za starą drogą Grauzyską po końcu włok Nowosadskich, do Oszmiany idącą, kopiec narożny, włoki Nowosadskie razem z niwą altaryską kończący, a z morgami trzydziestą, do Nowosad praesenti decreto nakazanemi, y z uroczyszczami y gruntami Mordasowskiemi zaczynający, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścic; od tego dobrze wlewo, porzucając grunta y uroczyszczca Mordasowskie w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey, o sznur ieden, kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście; od tego prostym duktem o sznurów dwa kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego zawraca się granica wlewo między północ y wschód słońca, zostawując Mordasowskie różne uroczyszczca w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey ręce, przy drodze zimowey, z Nowosad do lasu cudzego idącej, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów sześć, zaraz za starą drożką, z Siekieryszek do ś. Ducha idącą, przy niwie altaryskiej, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścic, z tych są dwa czerwone; od tego zawraca się granica w lewo ku północy, zostawując niwę altaryską w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey ręce, o sznur ieden, prętów siedm, przy teyże Siekieryskiej drodze, kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście, z tych ieden płaski, po śródku stalną postawiony; od tego drugi raz w lewo obok teyże niwy altaryskiej y wyż wyrażoney drożki o sznurów trzy, prętów

sześć, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego trzeci raz w lewo koło teyże drożki, porzucając iako mienili las Oszmiański, in controverso z ww. imé pp. Ważyńskimi zostający, w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów trzy, przy drodze starey Grauzañskiej, po końcu włok Nowosadskich do Oszmiany idącey, kopiec narożny, znaki w nim kamieni czternaście, szarych siedm, z których ieden jest większy, czerwonych także siedm y z tych ieden jest większy. Przy tym kopcu zakończyły się morgi, praesenti decreto Nowosadom nakazane. Od tego w lewo przez starą Grauzyńską drogę, zostawiwszy starą Siekierzyską drożkę, do ś. Ducha idącą, y niwę ww. imé pp. bazylianek w prawey, a włoki Nowosadskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego w prawo koło teyże drożki y niwy osznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście; od tego drugi raz w prawo, obok teyże drożki y niwy, przy nowej drodze Grauzyńskiej, przez wieś Nowosady do Oszmiany ciągnącey, o sznurów trzy, prętów cztery; kopiec stary, teraz odnowiony z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego kręto w prawo, idąc taż nową drogą Grauzyńską, porzucając niwę i las ww. imé pp. Ważyńskich w prawey, a Nowosadskie grunta klinem w lewey ręce, o sznurów cztery, prętów dwa, iterum stary kopiec narożny, teraz odnowiony z przyłożeniem znaków kamieni wielkich sześć; od tego kręto zawraca się granica w lewo ku rzeczce Grauzance, przez drożkę, z Nowosad na mogiłki idącą, y przez rów głęboki, zostawiwszy las y łąki w prawey, a klinem grunta Nowosadskie w lewey ręce,

o sznurów trzy, prętów sześć, na tym miejscu, gdzie kiedyś kopiec stary rozrzucono, teraz noviter usypano, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego idąc z góry łąką przez rzekę Grauzankę o sznur ieden, pręt ieden, pręcików pięć, kopiec narożny stary zgodny, od którego się naypierwiy tey wsi Nowosad zaczęło ograniczenie.

Ograniczenie altaryskich morgów dwudziestu siedmiu, prętów morgowych czterech y pręcików morgowych siedmiu, bokami iednym do rzeki Oszmiany, drugim do ściany boczney włok wsi Nowosad, końcami iednym do rowu Wielkiego, drugim do rzeki Grauzanki, nad którą jest stary zgodny kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni dziewięć; od tego między zachód słońca y północ, porzucając włoki Nowosadskie w lewey, a morgi altaryskie w prawey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni małych piętnaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni sześć, ieden płaski wielki, a małych pięć; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden, szydłowaty, trocha płaski, końcem iednym w ziemię wkopany; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, w rowie wielkim kopiec narożny, ścianę boczną włok Nowosadskich, razem z dwudziestą siedmią morgami, z morgowemi czterma prętami y siedmią morgowemi pręcikami altaryskimi kończący, znaki w nim kamieni większych y mniejszych dwadzieście siedm. Przeszedłszy przez rów wielki w prawey ręce, za drogą, z probostwa do Choraży-

szek idącą, iterum altaryskich iest morgów trzynaście y pretów morgowych dwadzieście pięć, hokiem iednym do wyż wyrażonego wielkiego rowu, drugim do rzeki Oszmiany y do łąki, nazywającej się Tatarszki, trzecim do niwy altaryskiej y do zakłuki Chorażyskiej, czwartym do dwóch morgów y pretów morgowych czternastu proboszczowskich, kopców więcej nie mające, tylo od zakłuki pierwszy stary y przy drodze proboskiej teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego między wschód słońca y północ, porzucając zakłukę Chorażyską w lewey, a morgi altaryskie w prawey ręce, o sznurów cztery, pretów ośm, przecików cztery, iterum stary kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni także pięciu; od tego w lewo na północ o pretów ośm, przecików pięć, na którey stare kleyno, kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego w prawo ku zachodowi słońca, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście, ieden z nich czerwony guzowaty, między drugimi stalną postawiony; przy tym kopcu zakończyło się altaryskich morgów trzynastu y pretów morgowych dwadzieście pięciu ograniczenie.— Ztąd wróciwszy się do rowu wielkiego, zaczyna się ograniczenie dwóch morgów y pretów morgowych czternastu *proboszczowskich*, od kopca narożnego, ścianę boczną włok Nowosiadzkich, razem z dwudziestą siedmią morgami, czterma morgowemi pretami y z siedmią morgowemi przecikami altaryskimi kończącego, znaki kamieni różnych dwadzieście siedm mającego y lubo te dwa morgi y pretów morgowych czternaście proboszczowskie w liście kommissarskim, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dzie-

wiatym ferowanym, distinctim są wyrażone, iednak teraz przy rozgraniczeniu cum consensu stron przy iednym mieyscu są wymierzone y ograniczone, bokami iednym do niwy szydłowatey Sylwestrowicza, alias szachownicy, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzoney, drugim do gruntów y lasów Nowosadzkich, końcami iednym do trzynastu morgów y pretów morgowych dwudziestu pięciu altaryskich, drugim znowu do gruntów y lasów Nowosadzkich, od kopca narożnego, w wielkim rowie leżącego, wlewo ku zachodowi słońca, o sznurów pięć, kopiec boczny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście; od tego prostym duktem o sznurów cztery, pret ieden w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośmnaście; od tego w prawo ku północy o pretów pięć, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego drugi raz w prawo, ku wschodowi słońca, o sznurów cztery, pretów dwa boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście, z tych iest ieden kawał żarnowy; od tego prostym duktem znowu o sznurów cztery, pretów dwa; we czwartym rogu przy drodze, idącej z probostwa do Chorażyszek, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego trzeci raz w prawo o sznur ieden, pret ieden, przecików pięć, w rowie wielkim, kopiec narożny, od którego się tych dwóch morgów y pretów morgowych czternastu zaczęło ograniczenie. Ztąd poszedszy na drogę proboską, do Chorażyszek idąc, zostawiwszy trzynaście morgów y pretów morgowych dwadzieścia pięć altaryskich, zakłukę Chorażyską, y różne różnych ichmów niwy w prawey, a proboszczowskie dwa morgi y pretów morgowych czternaście, niwę szydłową Sylwestrowicza

alias szachownice, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzone las y grunta Nowosadskie y szachownice Chorążyskie morgów pięć w sobie zawieraiąca, w lewey ręce iterum iest proboszczowskich morgów ośm y prętów morgowych dwadzieście trzy, bokami iednym do gruntów y lasów iak Chorążyskich, tak y do Nowosadzkich, drugim do szachownicy Chorążyskiej, pięć morgów w sobie zawieraiącej, końcami iednym do gruntu y lasu Mozolewskiego, ad praesens imé p. Michała Bienkuńskiego mostowniczego powiatu Oszmiań., possessora, drugim do drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągniącej, przy której iest usypany kopiec w pierwszym rogu, znaki maiący kamieni cztery, z tych ieden wielki, stalmo postawiony między trzema mnieyszemi; od tego ku południowi o sznurów trzy, prętów dwa, za drożką, z Buń do Nowosad idącą, boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm; od tego prostym duktem o sznurów trzy, w drugim rogu, kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego w prawo, między południe y zachód słońca o sznurów dwa po końcu tychże morgów srzedni kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego prostym duktem o sznur ieden, prętów dziewięć, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych także piętnaście; od tego wprawo o sznurów cztery, prętów pięć kopiec, obok starey drożki, z Buń do Nowosad idącej, znaki w nim kamieni sześć, ieden z nich większy między piącią, końcem do ziemi wkopany, od tego znowu wprawo tąż starą drożką o sznur ieden, prętów trzy, między krzyżowemi drogami, iedney z Chorążyszek do probostwa, drugiey z Nowosad do Buń idącemi, w czwartym rogu kopiec narożny, znaki w nim

kamień ieden niemały, przez połowę w ziemię wkopany; od tego znowu w prawo, idąc drogą z Chorążyszek do probostwa ciągnącą, o sznurów cztery, prętów sześć, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tych morgów ograniczenie zaczęło. Z tąd poszedłszy za gay Sylwestrowski, ad praesens imé p. Bienkuńskiego possessora, iest nad rzeką Oszmianą łączka, nazywaiąca się Kryniczyny, to iest Szydłowata, maiąca w sobie prętów morgowych dziewięć, leży bokami—iednym do rzeki Oszmiany, drugim do gruntów Chorążyskich, na górze będących, trzecim do łąki, w tym boku trzecim, od góry do rzeki Oszmiany, iest prętów pięć, pręcików pięć, gdzie iest usypany kopiec niewielki, znaki maiący kamieni małych sześć.

Ograniczenie Zakluki chorążego, ad praesens imé p. Antoniego Deszputa Zenowicza—starosty Sznitowskiego, possessora. Zaczyna się od kopca starego, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek ciągniącej, leżącego, teraz odnowionego, z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego między wschód słońca y północ, porzucając altaryskich morgów trzynaście y prętów morgowych dwadzieście pięć w prawey, a zaklukę w lewey ręce o sznurów cztery, prętów ośm, pręcików cztery, iterum stary kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego w lewo na północ, porzucając też morgi altaryskie w prawey, a zaklukę w lewey ręce, o prętów ośm, pręcików pięć, pod sosną, na której stare kleyno, kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmiu; od tego wprawo ku zachodowi słońca, też morgi altaryskie porzucając w prawey ręce o sznur ieden—kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście, ieden z nich

czerwony guzowaty, między drugimi stalmo postawiony; od tego w lewo, ku południowi, zostawiwszy morgów trzynaście y prętów morgowych dwadzieścia pięć altaryskich w tyle, niwę także altaryską w prawey, a zakluką w lewey ręce, przeszedszy drożką, z probostwa do Sylwestrowszczyzny y wsi Buń idącą, o sznur ieden, prętów trzy, pręcików pięć—kopiec, znaki w nim kamieni różnych y małych dwadzieścia pięć; od tego w lewo, niwę altaryską zostawiwszy w prawey, a zaklukę Chorążyską w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów pięć, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek idącej, kopiec, znaki w nim kamieni różnych y małych dwadzieścia; od tego kręto w lewo, o bok drogi o prętów sześć, pręcików trzy—kopiec pierwszy, od którego się Zakluki chorążego zaczęło ograniczenie. Z tąd podszedszy drogą, z probostwa do Chorążyszek ciągnącą, iest szachownica Chorążyska, vigore dekretu kasztelańskiego, pół trzecia sznura w poprzek, a wzdłuż ziedney strony sznurów sześć, prętów dwa, z drugiey sznurów pięć, prętów ósm mająca, morgów pięć gruntu w sobie zawierająca, bokami iednym do ósmiu morgów y prętów morgowych, dwudziestu trzech proboszczowskich, drugim do gruntów y lasów Nowosadzkich, końcami iednym do tychże Nowosiad gruntów y lasów, drugim do drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągnącej, gdzie iest między gruntem Nowosiadzkim y ich lasem, a tymi pięcią morgami Chorążyskimi w pierwszym rogu usypany kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego ku południowi o sznurów trzy—boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięć; od tego prostym duktem przeszedszy drożką, z

Buń do Nowosad idącą, o sznurów dwa prętów ósm, w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ósm; od tego wprawo między południe y zachód słońca, o sznurów dwa, prętów pięć, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego znowu wprawo, obok morgów proboszczowskich, przy drodze, z Nowosad do Buń idącej, o sznurów trzy—boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych ósm; ot tego przez tęż drożkę prostym duktem o sznurów trzy, prętów dwa, przy drodze, z Chorążyszek do probostwa idącej, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni cztery, z tych ieden wielki, stalmo między trzema mniejszemi postawiony; od tego wprawo, tąż drogą, z Chorążyszek do probostwa ciągnącą, o sznurów dwa, prętów pięć, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tey szachownicy Chorążyskiej, pięć morgów w sobie zawierającej, ograniczenie zaczęło.

Ograniczenie niwy szydlowatey Sylwestrowiczowskiej, alias szachownicy, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzoney, ad praesens imć p. Michała Bienkuńskiego—mostowniczego powiatu Oszmiańskiego, possessora, morg ieden, prętów morgowych dwanaście w sobie zawierającej: Zaczyna się bokiem iednym od gruntów y lasów Nowosadzkich, drugim od dwóch morgów y prętów morgowych czternastu proboszczowskich, trzecim do drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągnącej, po lewey ręce teyż drogi, między gruntem y lasem Nowosadzkim, a tąż szachownicą, iest wielka plita, ab aevo w ziemi leżąca, od tey do kopca, w trzecim rogu dwóch morgów y prętów morgowych czternastu proboszkich będącego, sznur ieden, w którym

znaki są kamieni różnych dziesięć; od tego obok tychże morgów proboszczowskich, między północ y wschód słońca, o sznurów cztery, prętów dwa—boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście, z tych ieden iest kawał żarowy; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów dwa, w samym szydle, przy drodze, z probostwa do Chorażyszek idącej, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego w lewo, tąż drogą proboską sznurów ośm, prętów siedm, plita wielka, ab aevo w ziemi leżąca, od której się tey szydłowatey imé p. Bienkuńskiego szachownicy zaczęło ograniczenie. Ztąd daley idąc tąż drogą proboską, a przeszedłszy wzdłuż przez proboszczowskie morg. ośm, pręt. morgowych dwudziestu trzech, po koniec których iest pole y las Mózolewski, ad praesens tegoż imé p. Bienkuńskiego—possessora, także przez chłopów Nowosadzkich oprowadzone, morg. pięć y pręt. morgowych czternaście w sobie zamykające, bokami iednym do tychże morg. proboszczowskich, drugim do drożki starey, z Nowosad do Sylwestrowszczyzny idącej, trzecim y czwartym do gruntów y lasów Nowosadzkich, w pierwszym rogu między gruntami y lasami Nowosadskimi szachownicą Chorażyską, morg. pięć w sobie zawierająca, ośmią morgami y dwudziestą trzema prętami proboszczowskimi, a tymże polem y lasem Mózolewskim—usypany kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego w lewo o sznur. dwa, pręt. pięć, boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście; od tego prostym duktem znowu o sznurów dwa, pręt. pięć, przy starey drodze, z Nowosad do Sylwestrowszczyzny idącej, w rogu drugim kopiec, znaki w nim kamieni różnych

dziesięć, między które różnego szkła kawałki wysypano; od tego w prawo drożką starą Sylwestrowiczowską o sznur. cztery, pręt ieden, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście, a pod spod tych kamieni zakopano pół flaszki szklanney z dnem; od tego znowu w prawo o sznur. trzy, pręt ieden, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego trzeci raz w prawo, po koniec ośmiu morg. y pręt. morgowych dwudziestu trzech proboszczowskich, o sznur ieden, pręt. dziewięć, średni kopiec, znaki w nim kamieni różnych także piętnaście; od tego prostym duktem o sznur. dwa, w pierwszym rogu kopiec, od którego się pola y lasu tego zaczęło ograniczenie.

Ograniczenie szachownicy imé p. Jana Gintowta y razem dwóch niwek Sipowiczowskich, do Łubianki imé p. Naramowskiego należących, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzoney, morg. ośm w sobie mającej, bokami trzema do grunt. y lasów Nowosadzkich, czwartym do końców włok tychże Nowosad, po końcu starey między, na ścianie końców włok Nowosadzkich, w pierwszym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, ieden z nich okrągły większy; od tego tąż ścianą, po końcu włok Nowosadzkich, o sznur. pięć, prętów siedm, pręcików trzy, w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich iest wielki; od tego w prawo ku północy o sznur. trzy, pręt. trzy, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm; od tego znowu w prawo o sznur. sześć, pręt. sześć, pręcików pięć, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich większy czerwony;

od tego znowu w prawo, idąc miedzą starą do końców włók Nowosadskich, o sznurów cztery y pręt. cztery, pręcików sześć, w pierwszym rogu na ścianie końców włók Nowosadskich kopiec, od którego się tej szachownicy zaczęło ograniczenie. Ściana Polakiska, dworne grunta, lasy y łąki imé pp. bazylianek Wileńskich od gruntów, łąk y lasów Chorążyskich imé p. Zenowicza — starosty Sznitowskiego, ograniczająca leży nad ruczajem Nieścierowskim, trocha opodal ku południowi, także ma ograniczenie od rzeki Oszmiany, idąc na zachód słońca o prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięćdziesiąt pięć, ieden większy, a małych pięćdziesiąt cztery y żuźłów dwa; od tego prostym duktem o sznur ieden, pręt. dziewięć, przy sosnie, na miedzy zgodney kopiec, znaki w nim kamieni barzo małych dziewięćdziesiąt sześć; od tego mało co w lewo o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych dwadzieścia siedm; od tego prostym duktem, przeszedłszy drogą, z dworu Daukszyskiego do Oszmiany idąca, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych czternaście; od tego prostym duktem o sznur. pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych osmnaście; od tego prostym duktem o pręt. sześć, pręcików sześć kopiec, znaki w nim kamieni małych piętnaście; od tego mało co w lewo przeszedłszy drogą, z Juskiewicz alias Wilniunciów, wsi Chorążyskiej, do dworu Daukszyskiego imé pp. bazylianek Wileńskich idąca, o sznur. pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych dziesięć; od tego prostym duktem o sznur. cztery kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych sześćdziesiąt. Przy tym kopcu zakończyło się Polakiskiey ściany ograniczenie. Fundum imé p. Fabiana Wie-

lamowicza dwóch uroczyszcz, nazywających się Miskowszczyzna y Wilniucie, włók dwie w sobie mające, przez w. i. p. Żemłę—podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim między ww. ii. pp. Ważyńskich Murowaną Oszmianką, uroczyszczem wsi Daukszyskiej ii. pp. bazylianek Wileńskich, nazywającym się Miedziny, a temż uroczyszczami i. p. Wielamowicza usypanego, na tenczas bocznym, teraz narożnym, do którego przy odnowieniu przyłożono kamieni różnych czterdzieście dwa; od tego starą miedzą, zostawując grunta ii. pp. Ważyńskich w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta w prawey ręce, o sznurów pięć iterum Zemliński drugi kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni różnych dwadzieście cztery; od tego trocha wprawo tąż starą miedzą, o sznurów trzy, trzeci Zemliński kopiec narożny, ten nie potrzebował odnowienia; od tego w lewo przeszedłszy drożkę, z Murowaney Oszmianki do Chorążyszek idąca, o sznur ieden y pręt ieden kopiec iterum narożny, z Murowaną Oszmianką i. pp. Ważyńskich dukt kończący, a z miedziami Daukszyskimi zaczynający, znaki w nim kamieni małych y mniejszych sześćdziesiąt siedm y żuźła trzy kawaleczki; od tego zawraca się granica w prawo miedzy wschód słońca y południe w lewey ręce, porzucając Daukszyskie miedziny, a w prawey grunta i. p. Wielamowicza, o sznur. trzy, pręt. cztery kopiec, znaki w nim kamieni drobnych trzydzieści pięć, żuźła kawalków trzy; od tego w lewo o sznurów trzy y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześćnaście y trzy kawaleczki żuźła; od tego kręto w lewo o sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych

dziewiętnaście y żuźła kawałeczków trzy; od tego w prawo koło starey drożki, ze wsi Daukszyszek do Oszmiany idącej, o sznur ieden, pręt. cztery kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście ieden y trzy kawałeczki żuźła; od tego trocha w lewo tąż starą drożką o sznur ieden, pręt. siedm y pręcików pięć, na tym mieyscu, gdzie ludzie czasu wizyi pokazywali, stary kopiec, teraz nowy usypany kopiec narożny, z Miedzianami wsi Daukszyskiej dukt kończący, a z wioską Chorążyską Juszkiewiczze, alias Wilniuncie nazwaną, zaczynaący, znaki w nim kamieni różnych sporych pięć y żuźła kawałeczków pięć; od tego zawraca się granica w prawo, zostawiwszy Daukszyskie Miedziny w tyle, wsi Wilinuncie w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta y wygon w prawey ręce o sznur. dwa, pręt ieden, na wygonie kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden, żuźła żadnego; od tego drugi raz w prawo, także na wygonie o sznur. dwa, pręt. cztery, pręcików cztery kopiec, znaki w nim kamieni pięć, z nich ieden niemały y trzy kawałeczki żuźła; od tego trzeci raz mało co w prawo, przeszedłszy drożkę, z Michowszyny i. p. Wielamowicza do Oszmiany idącej, o sznurów cztery, prętów siedm, na łąkach kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dziesięć y trzy kawałeczki żuźła; od tego kręto w prawo porzucając łąkę, iako mienili raz, proboszczowską, drugi raz Chorążyską w lewey, a łąki y grunta i. p. Wielamowicza w prawey ręce o sznur ieden, pręt ieden, pręcików pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześć y trzy kawałeczki żuźła; od tego kręto w lewo, porzucając tąż obojętną łąkę w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta y łąki w prawey ręce,

o sznurów dwa y pręt ieden kopiec narożny, z tąż obojętną łąką dukt kończący, a ze wsi Daukszyszek włokami zaczynaący, znaki w nim kamieni różnych ośm y pięć kawałeczków żuźła; od tego zawraca się granica dobrze w prawo, ku zachodowi słońca w lewey ręce, porzucając wsi Daukszyskiej włoki z łąkami, a w prawey łąki y grunta i. p. Wielamowicza, o sznur ieden, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni małych trzydzieście y żuźła trzy kawałeczki; od tego trocha w lewo o sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć, z tych ieden czerwony y płaski, żuźła kawałeczków trzy; od tego w prawo o sznurów cztery, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośmnaście, z tych ieden wielki y trzy kawałeczki żuźła; od tego drugi raz w prawo o sznur ieden, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni cztery y żuźła kawałeczków trzy; od tego trzeci raz dobrze w prawo o sznur ieden y prętów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych cztery y trzy kawałeczki żuźła; od tego w lewo przez drożkę, ze wsi Daukszyszek do Oszmiany idącej, wychodząc ztąd o sznurów dwa, prętów siedm, po końcu włok wsi Daukszyszek, na gruncie kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć, kawałek szkła od szklanki ieden y trzy kawałeczki żuźła; od tego trocha w prawo o sznurów pięć, znaki w nim kamieni pięć, z tych ieden większy, szkła kawałków dwa y trzy kawałeczki żuźła; od tego prostym duktem o sznurów dwa, pręt ieden, zaraz za drożką, ze wsi Daukszyszek do Murowaney Oszmianki idącej, kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm, szkła kawałków trzy y żuźła kawałeczków trzy; od tego w lewo o sznur ieden, prę-

tów cztery kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia ieden, z tych ieden iest wielki, pod którym do ziemi wkopano prostego szkła połowę szklanki, włożywszy do niey pięć kawaleczków żużla; od tego zawraca się granica kręto w prawo na północ, porzucając włoki wsi Daukszyskiej w tyle, miedziny teyże wsi w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta w prawey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześćnaście, z tych ieden wielki, szkła kawaleczków dwa y żużla kawaleczków trzy; od tego prostym duktem o sznurów dwa, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, szkła kawaleczków ieden y trzy kawaleczki żużla; od tego prostym duktem o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście, szkła kawaleczków ieden y żużla kawaleczków trzy; od tego prostym duktem, przeszedszy drożkę, ze wsi Daukszyszek do Murowaney Oszmianki idącą, o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć y pozostałe odrobiony od żużłów; od tego prostym duktem o sznur ieden kopiec narożny, od którego się imé p. Wielamowicza fundum uroczyszcz, nazywających się Michowszczyzna y Wilniucie, dwie włoki w sobie zawieraiące, ograniczenie zaczęło.

Ograniczenie szachownie Daukszyskich i. p. bazylianek Wileńskich, quondam Nie-wiarowskich, miedzy gruntami Chorążyskimi w. i. p. Zenowicza leżących, każdy z osobna, przez pomiar odnowieniem miedz oznaczonych. Ponieważ osypania kopców strony nie pretendowały, co do pierwszey z obudwuch stron nieregularney, bokiem iednym, końcami do gruntów y łąk Chorążyskich, drugim bokiem do

sianożęci nad rzeką Oszmianą Chorążyskiej, w dłuższym szmacie ma wzdłuż sznurów cztery, prętów dwa, pręcików dwa, a wszere sznur ieden, prętów pięć, co czyni morgów dwa y prętów kwadratowych trzydzieście trzy; w krótszym szmacie iest wzdłuż sznurów trzy, prętów trzy, a wszere prętów ośm, pręcików dwa, co czyni morga dwie trzeciny y pręcików morgowych siedmset sześć, in unum zniosszy gruntu morgów trzy y pręcików morgowych trzydzieście sześć wynoszącey. Drugiey takż nieregularney z obudwuch stron drogi, ze dworu Daukszyskiego i. p. bazylianek Wileńskich do Oszmiany idącey, końcami y bokiem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do lasu Chorążyskiego leżącey, wzdłuż ma sznurów cztery, prętów dwa, wszere w iednym końcu sznur ieden, prętów sześć, pręcików sześć, w drugim końcu sznur ieden, prętów sześć, pręcików ośm, czyni gruntu morgów dwa y trzecią część morgu wynoszącey. Trzeciey regularney za błotem końcem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do drożki, z Juskiewicz, alias Wilniuciów, wsi Chorążyskiej, do dworu Daukszyskiego idącey, bokiem iednym do łąk wsi Wilniuciów, drugim do lasów Chorążyskich, trocha w zaroslech, ma wzdłuż sznurów dwa, prętów dwa, wszere sznur ieden, prętów pięć, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych trzydzieście maiącey. Czwartey nieregularney, trzema bokami do gruntu Chorążyskiego, czwartym do ruczaju Nieściorowskiego, ma wzdłuż sznurów dwa, prętów ośm, pręcików sześć, wszere w iednym końcu sznur ieden, w drugim prętów siedm, pręcików sześć, gruntu morg ieden, bez sześciny y pręcików kwadratowych sta dziewiędziesiąt ośmiu, zawieraiącey. Piątey nieregularney

bokami do gruntu y łąk Chorążyskich obok Stawiszcza, końcami do gruntów Chorążyskich iednym, drugim do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, ma wzdłuż sznurów dwa, pręt ieden, pręcików pięć, wszecz w iednym końcu sznur ieden, prętów dziewięć, a w drugim prętów siedm, pręcików dwa, gruntu morg ieden bez sześciny y pręcików kwadratowych trzech tysięcy sta piędziesiąt dwóch wynoszącey. Szóstey takż nieregularney, blisko ogrodów y gumna, na końcu wsi Wilniunciów będącego, iak końcami, tak bokami między gruntami Chorążyskiemi leżącey, ma wzdłuż sznurów ośm, prętów cztery, pręcik ieden, wszecz w iednym końcu sznur ieden, prętów cztery, pręcików sześć, w drugim prętów siedm, pręcików sześć, gruntu morgów trzy, pręcików kwadratowych trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt sześć zawieraiącey. Siódmy największey bokami do gruntów Chorążyskich, końcem iednym do drożki, idącey z Murowaney Oszmianki do Oszmiany, drugim do drogi, ze dworu Daukszyskiego do teyż Oszmiany, przez śrzodek tey szachownicy w poprzek drożki z Wilniunciów, takż do Oszmiany, wzdłuż ma sznurów piętnaście, prętów dwa, wszecz w iednym końcu sznur ieden, prętów sześć, w drugim sznur ieden, prętów dwa, gruntu morgów siedm y prętów kwadratowych piętnaście maiącey. Ośmey nieregularney trzema bokami do gruntów Chorążyskich, czwartym do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, część w zarosłach, wzdłuż ma z iedney strony sznur ieden, prętów pięć, z drugiey sznur ieden, prętów cztery, pręcików cztery, z trzeciey y czwartey po sznurze iednym, gruntu półmorga y pręcików morgowych dwadzieścia

pięć wynoszącey. Dziewiątey regularney, niedaleko wsi Buń, końcem y bokiem do gruntów Chorążyskich, drugim końcem y bokiem do łąk, wzdłuż sznurów trzy, prętów dziewięć, wszecz prętów dziewięć, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych piędziesiąt ieden w sobie zamykaiącey. Dziewiątey nieregularney, we wsi Buniach zabudowaney, ze wszystkich stron między szachownicami Chorążyskiemi, wzdłuż sznurów trzy, prętów pięć, w iednym końcu przy studziencie sznur ieden, prętów dwa, w drugim na polu prętów trzy, pręcików cztery, gruntu morga dwie trzeciny y pręcików morgowych sześćset dziewiędziesiąt pięć w się inkluduiącey. Iedynastej regularney łączki, niedaleko zabudowaney szachownicy, końcami do łączek Chorążyskich, drugim do rzeki Oszmiany, wzdłuż sznur ieden, wszecz prętów pięć, morga sześcinę iedną maiącey. Dwunastej nieregularney, za wsią Nowikami, trzema bokami do gruntów i. p. Sylwestrowicza, ad praesens i. p. Bieńkuńskiego, czwartym do gościncea Oszmiańskiego, wzdłuż sznurów dwa, pręcików ośm, wszecz w iednym końcu prętów pięć, pręcików sześć, w drugim prętów ośm, pręcików cztery, gruntu półmorga y pręcików morgowych dziewiędziesiąt pięć zawieraiącey. Trzynastej regularney, za gaiem i. p. Sylwestrowicza, końcem y bokiem do gruntów Sylwestrowicza, drugim końcem do szachownicy proboszczowskiey, bokiem drugim do drożki, z Nowosad do wsi Buń idącey, wzdłuż sznurów ośm, wszecz prętów sześć, pręcików trzy, gruntu morg ieden y dwie trzeciny morga w sobie zamykaiącey. Czternastej, niedaleko od wyż wyrażoney szachownicy za gaiem, końcem y bokiem do gruntów Chorążyskich y Sylwestrowiczow-

skich, drugim końcem y bokiem do łąk tychże ichmów, nad rzeką Oszmianą leżących, wzdłuż w szmacie dłuższym sznurów dwa y prętów ośm, a wszerek dwa sznury, prętów pięć, w którym szmacie wzdłuż sznurów dwa, prętów pięć, wszerek prętów ośm, gruntu morgów trzy w sobie wynoszący. Piętnastey, za mostkiem, na rzece Oszmianie będącym, ze dworu Daukszyckiego wyiechawszy przeciw wody teyże rzeki Oszmiany, kręto w prawo Chorążyską łąką, nad tąż rzeką Oszmianą leżącą, minowszy nad rzeką Łubianką łąką i. pp. bazylianek Wileńskich, buchtami wychodzącą, bokami iednym do rzeki Łubianki, drugim do drożki, z Chorążyszek do Łubianki i. p. Jana Gintowta idący, końcami obiema do łąk Chorążyskich, wzdłuż w szmacie większym, z iedną buchtą, ma sznurów cztery, wszerek sznur ieden, prętów cztery, pręcików pięć, w drugiey buhcie wzdłuż sznur ieden, wszerek prętów cztery, morgów dwa y prętów kwadratowych dwadzieścia w sobie zawierający. Szesnastey, z obudwu stron wyż namienionego mostku za rzeką Oszmianą leżący, bokiem do gruntu Chorążyskiego, na górze będącego, drugim do rzeki Oszmiany, końcami do łąk Chorążyskich, gdzie ludzie mają znaki, w iednym końcu naprzeciw mostku olchi, w drugim pod górą kamień, a nad rzeką Oszmianą olechę wysoką w iednym mieyscu, wzdłuż sznur ieden, prętów pięć, pręcik ieden, wszerek w iednym końcu sznur ieden, prętów dwa, pręcików sześć, w drugim końcu prętów sześć; potym w buhcie wzdłuż sznur ieden, prętów ośm, wszerek prętów sześć, pręcików dwa, morga dwie trzeciny y prętów kwadratowych piędziesiąt w sobie zamknięty. Tych szesnastu Nieściorow-

skich, między gruntami Chorążyskimi będących, szachownic uczyni gruntu z łąkami włoka iedna. Szachownica kopcami osypana, bokiem y końcami do gruntów y łąk Ukropiskich i. pp. Ważyńskich, drugim bokiem do rzeczki Woygiety leżąca, od teyże rzeczki Woygiety łąką do kopca sznur ieden, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego ku zachodowi słońca, gdzie była miedza podarta, teraz decisive odnowiona, o sznurów trzy, prętów pięć, w rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego w lewo ku północy o sznurów dwa y prętów dwa średni kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego prostym duktem o sznurów dwa, prętów dwa w rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego znowu w prawo, ku wschodowi słońca, o sznurów trzy, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego prostym duktem łąką do rzeki Woygiety prętów cztery, pręcików ośm, przy którey się tey szachownicy gruntu razem z łąką zakończyło odgraniczenie, gruntu iest morgów pięć, łąki morg ieden y prętów kwadratowych sześćnaście.

Ograniczenie uroczyszczu, nazywającego się Miedziny, należącego do wsi Daukszyckiey i. pp. bazylianek Wileńskich. A lubo te uroczyszczu Miedziny do dekretu kasztelańskiego nie weszło, iednak za konsensem zobopólnym stron, zgodnie teraz przy rozgraniczeniu kopcami iest osypane. Napród się zaczyna bokiem y końcem od gruntów Murowaney Oszmianki i. pp. Ważyńskich, gdzie w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim w. i. p. Ziemia, podkomor. powiatu Oszmiańskiego, kopcami z iedney strony osypał, bokiem drugim do uroczyszczu, nazwanego Wilniucie, i. p.

Wielamowicza, końcem zaś drugim do końców włok teyże wsi Daukszyszek, gdzie między i. p. Wielamowiczem, a tymże uroczyszczem Miedzinami, w końcu włok wsi Daukszyskiej teraz nowo usypany kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście jeden, z tych jeden iest wielki, pod którego do ziemi wkopano prostego szkła połowę szklanki, włożywszy do niey pięć kawałeczków żużla; od tego zawraca się granica kręto w prawo na północ, porzucając włoki wsi Daukszyskiej w tyle, i. p. Wielamowicza grunta w prawey, a Miedziny Daukszyskie w lewey ręce, o sznur jeden kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście, z tych jeden wielki, szkła kawałków dwa y żużla kawałeczków trzy; od tego prostym duktem o sznurów dwa, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, szkła kawałek jeden y żużla kawałeczków trzy; od tego prostym duktem o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście, szkła kawałek jeden y żużla kawałeczków trzy; od tego prostym duktem, przeszedszy drożkę, ze wsi Daukszyszek do Murowaney Oszmianki idąca, o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć y pozostałe odrobiny od żużlow; od tego prostym duktem o sznur jeden kopiec narożny, przez w. i. p. Zemlą—podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim między Murowaną Oszmianką i. pp. Ważyńskich, uroczyszczem Wilniunciów i. p. Wielamowicza y tymże uroczyszczem wsi Daukszyskiej Miedzinami usypany, na tenczas boczny, teraz ad tenorem dekretu kaszteleńskiego y kommissarskiego narożny, do którego przy odnowieniu przy-

łożono kamieni różnych czterdzieście, przy tym kopcu zakończyło się iednego szmata Miedziny ograniczenie; od tego w prawo idąc starą miedzą, o sznurów pięć boczny kopiec Zemliński, teraz z przyłożeniem znaków kamieni różnych dwudziestu czterech odnowiony; od tego też starą miedzą o sznurów trzy, trzeci Zemliński kopiec narożny, nie potrzebuiący odnowienia; od tego w lewo przez drożkę, z Murowaney Oszmianki do Chorążyszek idąca, iest teraz usypany kopiec narożny, między gruntem Murowaney Oszmianki i. pp. Ważyńskich, uroczyszczem Wilniunciami i. p. Wielamowicza y tymże uroczyszczem Miedzinami, od którego się powtórnie zaczyna ograniczenie uroczyszczu Miedziny, znaki w nim kamieni małych y mnieyszych sześćdziesiąt jeden y żużla kawałeczków trzy; od tego zawraca się granica w prawo, między wschód słońca y południe, porzucając grunta i. p. Wielamowicza w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów cztery, kopiec, znaki w nim kamieni drobnych trzydzieście pięć y żużla kawałeczków trzy; od tego w lewo o sznurów trzy, pręt jeden kopiec, znaki w nim: kamieni różnych szesnaście y trzy kawałeczki żużla; od tego kręto w prawo o sznur jeden, prętów pięć—kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewiętnaście y żużla trzy kawałeczki; od tego w prawo koło starey drożki, ze wsi Daukszyszek do Oszmiany idącej, o sznur jeden, prętów cztery—kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia jeden y kawałeczków żużla trzy; od tego trocha w prawo, też drożką starą o sznur jeden, prętów siedm, pręcików pięć, na tym miejscu, gdzie ludzie czasu wizyi pokazywali stary kopiec, teraz nowy usypany, kopiec na-

rożny, z uroczyszczem Michowszczyzną imé p. Wielamowicza dukt kończący, a z gruntami Chorążyskimi i wsi Juszkiewiczami, alias Wilniuciów, zaczynający; znaki w nim kamieni sporych pięć y żuźła kawałeczków pięć; od tego zawraca się granica ku wschodowi słońca trocha w lewo, porzucając grunta wsi Wilniuciów w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznur ieden, prętów ośm, kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście; od tego w prawo o sznur ieden y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni dwa, na spodzie trocha szydłowaty wielki, a na wierzchu okrągły mniejszy; od tego w lewo o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm, ieden z nich wypukło płaski; od tego prostym duktem pod gumnem, na końcu wsi Wilniuciów, między krzyżowemi drożkami, iedney ze wsi Daukszyszek do Tołminowa, a drugiey z Miechowszczyzny i. p. Wielamowicza do Oszmiany idącemi, o sznurów dwa, prętów ośm, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych osmnaście; od tego zawraca się granica w lewo, ku północy, porzucając wioskę Chorążyską Juszkewicze, alias Wilniucie nazwaną, w tyle, grunta Chorążyskie y imci szachownice w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego trocha w prawo o sznur ieden, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego znowu w prawo o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego prostym duktem o sznur ieden, przy drodze, z Oszmiany y Chorążyszek do Murowaney Oszmianki idącey, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia ieden, od tego zawraca się gra-

nica w lewo, porzucając grunta Chorążyskie w tyle y za drogą w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznur ieden, prętów ośm, po lewey stronie drogi kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; przy tym kopcu z gruntami Chorążyskimi dukt się zakończył, a z gruntami Murowaney Oszmianki ww. ii. pp. Ważyńskich po trzeci raz się zaczął; od tego też drogą trocha w prawo, o sznur ieden, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni różnych osmnaście; od tego trocha w lewo, przeszedszy Tołminowską drożkę, ze wsi Daukszyszek ciągnącą, o sznurów cztery, prętów dwa, po lewey stronie Oszmiańskiej drogi kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście; od tego prostym duktem też drogą Oszmiańską o sznur ieden, prętów dwa kopiec narożny; przez w. i. p. Zemlę—podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim usypany, y ten został bez żadnego odnowienia; od tego zawraca się granica w lewo, porzucając grunta y lasy Murowaney Oszmianki w. i. pp. Ważyńskich w prawey, a Miedziny Daukszyskie ii. pp. bazylianek Wileńskich w lewey ręce, aż do kopca narożnego, teraz czasu rozgraniczenia noviter usypanego, od którego się tego uroczyszczca, nazwanego Miedziny, powtórnie zaczęło ograniczenie. U tego ograniczenia przy pieczęci, na opłatku wycisniętey, podpis ręki komornika temi wyraża się słowy: Andrzej Cedroński, komornik powiatu Wołkowyskiego.

Które to takowe ograniczenie, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. L. spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1755 г. Октября 15 дня.

Изъ книги № 122, за 1755 г., л. 719—722.

20. Обмежеваніе земель, принадлежащихъ Виленскимъ базилианнамъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt ósme-
go, miesiąca Junii siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym ósmym obranymi, comparando personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imé pan Andrzej Pomarnacki—czesznik Wilkomirski, opowiadał, prezentował y ad acta podał ograniczenie majątności Daukszyszek ichm. pp. bazylianek Wileńskich, od folwarku Łubianek iednego imci pana Jana Gintowta, drugiego imé p. Kazimierza Naramowskiego, w powiecie Oszmiańskim leżących, od szachownic majątności Chorążyszek imé pana Antoniego Deszpoty Zenowicza—starosty Sznitowskiego y probostwa Oszmiańskiego, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego przez i. p. Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowyskiego, w roku tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym piątym sporządzone, in rem et partem ichmé panien bazylianek Wileńskich służące y należące, które podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione ograniczenie, ze wszytką w nim inserowaną rzeczą, było do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane. Jakoż my sąd, one

przyiowszy, w xiegi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis.

Ograniczenie majątności Daukszyszek y wsi Daukszyszek ichmé panien bazylianek Wileńskich od folwarku Łubianek iednego imé p. Jana Gintowta, drugiego i. p. Kazimierza Naramowskiego, w powiecie Oszmiańskim leżących, od szachownic majątności Chorążyszek i. p. Antoniego Deszpoty Zenowicza, starosty Sznitowskiego, y probostwa Oszmiańskiego, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przeze mnie Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowyskiego, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Octobra piętnastego dnia zakończone. Które się zaczyna od rzeki Łubianki, idąc na zachód słońca łąką, o sznur ieden y pręt ieden, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych iedynaście, ieden z tych wielki okrągły, czerwony; od tego prostym duktem starą miedzą, porzucając Łubiankę imé p. Gintowta w lewey ręce, a dwór Daukszyski w prawey, o sznur ieden, kopiec, znaki w nim kamieni wielkich dwa, szary ieden, a drugi czerwony; od tego mało co w prawo, przeszedłszy drogę Łubianską, od i. p. Gintowta do dworu Dawkszyskiego idącą, tąż miedzą, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim

kamieni cztery, wielki ieden, małych trzy; od tego mało co w lewo, o sznurów pięć, na royscie alias sianożęci błotney, kopiec, znaki w nim kamieni małych dziesięć y węgle; od tego tymże roystem alias sianożęciami błotnemi znowu trocha w lewo o sznurów cztery, prętów trzy, kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych iedyńaście; między które wstawiono kwartową zieloną flaszkę, w boku iednym dziurawą, żużel ieden, cegły kawał y róg kafla od pasa polewanego, od tego kręto w lewo drożką, na pola y błota Daukszyskie ciągnącą, przeszedszy przez drogę, z różnych wsi, mimo folwarku i. p. Gintowta Łubianki, do Oszmianki Murowaney i. p. Ważyńskiego idącą, o sznurów trzy, kopiec, znaki w nim kamieni srednich trzy y węgle; od tego mało co w prawo miedzą znaczną zgodną, zostawując Daukszyskie sianożęci y lasy, Łużyszcze nazwane, w prawey, a w lewey stronie i. p. Gintowta, o sznurów dwa, prętów trzy, kopiec, znaki w nim kamieni srednich dwa y węgle; od tego drugi raz także mało co w prawo, o sznurów dwa y prętów trzy, kopiec, znaki w nim kamieni srednich trzy y węgle; od tego dobrze w lewo, o sznur ieden, kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych dziesięć, wierzch flaszki szklaney białey y węgle; od tego kręto w prawo, o sznurów trzy, prętów dziewięć, kopiec, znaki w nim kamieni małych pięć y węgle; od tego starą drożką trocha w prawo, o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni ośm, z których plita trochę większa od drugich y węgle; od tego dobrze w prawo, koło teyże drożki, o sznurów cztery, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni srednich pięć y węgle; od tego tą drożką niewiele w lewo, o sznurów trzy

kopiec, znaki w nim kamieni małych pięć y węgle; od tego mało w prawo, tąż drożką, o sznurów cztery y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni srednich trzy y węgle; od tego dobrze w prawo tąż drożką, o sznur ieden, prętów cztery, pręcików pięć, kopiec, znaki w nim kamieni małych trzy y węgle; od tego tąż drożką, dobrze w lewo, o sznur ieden, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni trzy, okrągły sredni ieden, małych dwa; od tego dobrze w prawo, o sznurów dwa, prętów ośm tąż drożką nad błotem kopiec, znaki w nim kamieni srednich dwa, ieden płaski, drugi okrągły, y od kieliszka spód; od tego tąż drożką znowu dobrze w prawo, koło błota, o sznur ieden, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni małych pięć; od tego tąż drożką małą, co w lewo koło błota, o sznur ieden, prętów trzy kopiec, znaki w nim kamieni małych cztery; od tego tąż drożką dobrze w lewo, koło błota, o sznur ieden kopiec narożny, Żorny kończący, a Cimuczy zaczynający, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście cztery, z tych ieden czerwoniawy, sredni okrągły, drugi szary, także okrągły, cegła niemal cała, szlifowana, faszka półkwartowa nadtłuczona y węgle; od tego kręto w lewo, przez błoto, nazwane Cimuty, porzucając szachownicę łączną proboszczowską y drugą Gintowtowską w prawey, a różnych ichmciów szachownice łączne w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów trzy kopiec, znaki w nim olchowego drzewa na spód położonych sztuk dziewięć, kamieni małych na wierzch wyłożono cztery y bok białey flaszki; od tego tymże błotem, o sznurów trzy, prętów dwa kopiec, znaki w nim olchowego drzewa na spód położonych sztuk siedm, na wierzch włożono kamieni małych

cztery y od czarney flaszki kawalków siedm; od tego mało co w prawo, temiz błotami, o sznurów pięć, prętów siedm kopiec, znaki w nim olchowego drzewa na spod włożonych sztuk ośm, kamieni małych na wierzch włożono ośmnaście y od czarney flaszki szkła kawalków ośm; od tego trocha w lewo o sznurów cztery, prętów ośm, wyszedzszy z błota w rogu niwy proboszczowskiej y Chorażyskiej łączki w lewey, a ielniaków Naruszewicza w prawey ręce, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzydzieście, z tych iest czerwonych sześć; od tego mało co w lewo, przy teyże niwie proboszczowskiej, o sznur ieden, prętów siedm kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście cztery, białego szkła połowa flaszki kwartowey z dnem y węgle; od tego kręto w prawo przez Soły w lewey ręce, porzucając różne różnych szachownice a ielniaki Naruszewiczowskie w prawey, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście, z tych są dwa wielkie; od tego prostym duktem, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć, czerwonych pięć, stalowy ieden, szarych cztery; od tego prostym duktem, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z tych wielki okrągły szary; od tego prostym duktem, o sznurów trzy, prętów dziewięć w rogu Naruszewiczowskich ielniaków, łąki proboszczowskiej, Woyszuniszki nazwaney, y niwy i. pana Gintowta, kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych dwanaście, z których iedna iest plita, szkła od czarney flaszki kawalków trzy y od białey flaszki szklanney szyika; od tego kręto w lewo, ielniaki Naruszewiczowskie zostawiwszy w tyle, dwie łąki proboszczowskie, Woyszuniszki vel Weysz-

kiszki nazwane, w prawey, a i. p. Gintowta niwę w lewey ręce, zgodną granicą przez Woytkomiedzie, aż do łąk Wialbutowskich, na którey kopców dekretem ni nakazano więcej usypać, exinde przy wyż wyrażonym kopcu zakończyło się ograniczenie.

Ograniczenie szachownicy Chorażyskiej, w którey razem iest pole y łąka, ta leży pod wsią iehmć panien bazylianek Wileńskich, nazywającą się Cymuty, trzema bokami do gruntu, lasu y łąk teyże wsi Cymutów, czwartym do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Cymut idącey, przy którey z lewey strony iest usypany kopiec, znaki mający kamieni średnich sześć; od tego ku południowi, o sznurów trzy, prętów trzy kopiec, znaki w nim plita iedna wielka czerwoniawa; od tego kręto w prawo o sznurów dwa, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamień średni ieden; od tego mało co w prawo, o sznurów dwa, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni średnich dwa; od tego mało co w lewo, o sznurów trzy, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni średnich dwadzieścia dwa, z tych ieden wielki; od tego kręto w prawo o sznur ieden y pręt ieden ostatni po teyże stronie drogi, co y pierwszy kopiec, znaki w nim kamieni średnich y małych czterdzieście cztery. Przy tym kopcu ostatnim zakończyło się tey szachownicy (mającey razem pola y łąkę) ograniczenie.

Wyrażenie czterech szachownic, które per commutationem od i. pp. bazylianek Wileńskich imé panu Janowi Gintowtowi za pretendowane w Cymutach cztery sznurki dostały. *Nayprzód*, iedna na przeciw folwarku Łubianki imé p. Gintowta, za rzeczka Łubianka, grunt pod

górą y na górze, razem z łączką, w końcu teyże szachownicy nad rzeką Łubianką leżąca, w takiej sytuacji ze wszystkich stron między gruntami Łubiańskimi i. p. Kazimierza Naramowskiego, in minorennitate zostaiącego, zaczyna się od rzeki Łubianki, idąc ku wschodowi słońca o sznurów siedm, prętów pięć, pierwszy róg; od tego w prawo, koło góry, o sznurów dwa, prętów siedm, przy drodze, z Łubianki i. p. Naramowskiego do Oszmiany idącej, drugi róg; od tego też drogą znowu w prawo o sznurów trzy, prętów dwa, przy drodze trzeci róg; od tego znowu w prawo, porzucając mogliki w prawey, o sznur ieden, prętów trzy, czwarty róg; od tego w lewo, o sznur ieden, piąty róg; od tego w prawo, o prętów dziewięć, szósty róg; od tego w lewo, aż do rzeki Łubianki sznurów pięć, prętów sześć, gdzie się tey szachownicy ograniczenie zakończyło. Z tą wróciwszy się za rzekę Łubiankę, idąc granicą, Daukszyskie grunta, lasy y łąki od folwarków Łubianek y różnych ichmé szachownic oddzielaiącą, a minowszy Daukszyskie uroczyszcze, nazwane Łużyszcze, niedaleko iedna drugiey, są trzy szachownice, naywięcey między gruntami i. p. Gintowta leżące, bokami iednymi do wyż wyrażoney granicy, krom trzeciey, która leży końcem iednym do szachownicy proboskiey, drugim do ściany y drożki Daukszyskiey, bokami iednym do szachownicy Naruszewicza z razu, a potem altaryskiey, a drugim do szachownicy y lasów i. p. Gintowta, które to trzy szachownice także się od ii. pp. bazylianek per commutationem dostały i. p. Gintowtowi, za pretendowane cztery sznurki w Cim-

tach, tych się nie wyraża pomiar, gdyż dekret nie nakazał.

Ograniczenie szachownicy i. p. Jana Gintowta y razem dwóch niwek Sipowiczowskich, do Łubianki i. p. Naramowskiego należących. Podług oprowadzenia przez chłopów Nowosiadzkich, morgów ośm w sobie maiącey, bokami trzema do gruntów y lasów Nowosiadzkich, czwartym do końców włok także Nowosiadzkich, po koniec starey miedzy, na ścianie końcowey włok Nowosiadzkich, w pierwszym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, ieden z nich okrągły większy; od tego, też ścianą, o sznurów pięć, prętów siedm, pręcików trzy, w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich iest wielki; od tego w prawo ku północy, o sznurów trzy, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm; od tego znowu w prawo, o sznurów sześć, prętów sześć, pręcików pięć w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich większy czerwony; do tego znowu w prawo, idąc miedzą starą, do końców włok Nowosiadzkich, o sznurów cztery, prętów cztery, pręcików sześć, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tey szachownicy zaczęło ograniczenie. U tego ograniczenia, przy pieczęci na opłatku wyciśniętey, podpis ręki komornika temi wyraża się słowy: Andrzej Cedroński—komornik powiatu Wólkowskiego.

Które to takowe ograniczenie, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1758 г. Юня 9 дня.

Изъ книги № 123, за 1758—1759 г., л. 521.

21. Дарственная запись Пеликанскаго старосты Ивана Лепковскаго на учрежденіе въ Оршѣ уніятскаго монастыря.

Пеликанскій староста Иванъ Лепковскій, принимая во вниманіе, что въ г. Оршѣ не было ни одной уніятской церкви, настоящею записью отъ казываетъ 2,000 битыхъ талеровъ на устройство церкви и имѣніе Михаловичи на содержаніе мо-

настыря. При этомъ онъ обязываетъ монаховъ распространять въ Оршѣ унію и служить известное количество церковныхъ службъ, какъ при жизни жертвователя, такъ и послѣ его смерти.

Roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Februarij trzynastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny, w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Andrzej Pomarnacki—rotmistrz powiatu Wilkomirskiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, wieczysto fundacyjnego, de nova radice, zapisu, od wielmożnego imci pana Jana na Łepkach Łepkowskiego—starosty Pelikańskiego, na rzecz w nim niżej wyrażoną, w Bogu nayprzewielebniejszemu imé xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imé xięży bazylianom konwentu Orszańskiego danego, w maydeburi Orszańskiej przyznanego, et ex iisdem actis wydany, in rem et partem imé xięży bazylianów konwentu Orszańskiego służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim wy-

rażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg mieyskich prawa maydeburskiego Orszańskiego, roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii dziewiątego dnia. Na urządzie iego królewskej mości mieyskim prawa maydeburskiego Orszańskim, przed nami Jerzym Choroszczą—namieśnikiem grodzkim y lantwóytem Orszańskim, Józefem Lepieszynskim y Bazylem Wakułowiczem—burmistrzami, radcy, ławnikami y całym magistratem Orszańskim, comparendo personaliter wielmożny imé pan Jan na Łepkach Łepkowski—starosta Pelikański, ten swóy dobrowolny, de nova radice, ex propria libertate fundacyiny uczyniony zapis, w Bogu nayprzewielebniejszemu imé xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej y wszystkim imé xięży bazylianom teyże prowincyi

dany, przyznał et sub fide, honore et conscientia zaprzysiągwszy, ad acta xiąg mądeburskich Orszańskich ku wpisaniu podał, in eum tenorem pisany.

Deo ter optimo maximo gloria ad perennaturamque rei memoriam! Ja Jan na Łepkach Łepkowski—starosta Pelikański, czynię wiadomo y iawno wyznawam, komuby o tym terazniejszego y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym, nie z żadnego podstępku, albo iakowey perswazyi y namowy ludzkiej, lecz ex solo puro pioque zelo; ku większey chwale pana Boga uczynionym, nigdy w potomne wieki żadnym wynalazkiem ludzkim nieporuszonym, wieczysto fundacyinym, de nova radice, zapisem, w Bogu nayprzewielebniejszymu imé xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu, z. ś. B. w prowincyi Litewskiej y wszytkim imé xięży bazylianom teyże prowincyi danym na to: Iż co ia, desuper wyrażony Jan Łepkowski—starosta Pelikański, mając folwark wieczysty, Michałowicze nazwany, w powiecie Orszańskim leżący, mnie z działu z bratem moim wielmożnym imé panem Michałem Łepkowskim—rotmistrzem powiatu Orszańskiego, przypadły, wolny, swobodny, nikomu pierwszym, ani posledniejszym prawem niezawiedziony, żadnemi długami nie onerowany, ani też konwikcyami, lub przewodami prawnemi obciążony, a używając wolności, prawem popolitym pozwoloney, iak chcąc swoią rządzić y dysponować własnością, umyśliłem post maturam deliberationem, ex proprio puro et pio zelo erga cultum divinum promovendum animaeque meae salutem et subventionem proximorum, na ufundowanie y erekcyą de nova radice klasztoru y zakonników ś. B. w., z kościołem

rymskim w unii będących, iure perpetuo et irrevocabili foundationis titulo przereczonych imé xięży bazylianów, w prowincyi Litewskiej będących, zapisać et ad dispositionem onych in perpetuum concedere; iakoż actu, conformując się ad mentem prawa popolitego, przereczony folwark Michałowicze, ze wsią Michałowiczami et cum omnibus attinentiis et pertinentiis, z zabudowaniem dwornym folwarkowym y gumienym, z poddanymi, w nim mieszkającymi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, z gruntami oromemi y nieoromemi, z zasiewem żytnym y iarzynnym, z oborą y wszelkim porządkiem gospodarskim, folwarkowym y browarnym, z łąkami, lasami, stawami, młynami, iednym na rzece Basi, graniczący od Sielca, drugim pode wsią samą Michałowiczami będącymi, owo zgoła ze wszytkim generaliter, zdawna y teraz do tego folwarku należącemi attynencyami y pertynencyami, vigore obietnicy ode mnie daney, nic z onego ode mnie samego y sukcesorów moich nie excypując, ani wyłączając; oraz place w mieście iego królewskiej mości Orszy, przeze mnie nabyte, vigore dokumentów na mnie służących, dla zabudowania na nich ichmé klasztoru y cerkwi, którym cerkiew pod tytułem Protekcyi Matki Najswiętszey erigować mam, niniejszym tym mým, wieczysto, de nova radice funduszowym, in forma iuris sprawionym zapisem zapisuję. A na erygowanie cerkwi y klasztoru summy dwa tysiące talarów bitych parata pecunia do rąk tychże imé xięży bazylianów oddaie y rowno z datą tego mego wieczystego funduszu in possessionem et perpetuam dispositionem ustępuję y wiecznymi, a nigdy nieodzownymi czasy nadaie aktorstwo, z osoby mey na osoby

ichmościów wlewam et iure perpetuo
zrzekam się, w moc, dzierżenie y spokoj-
ne wieczyste używanie ichmościom podaję
y przez ienerała iego królewskiey mości
intromittuię possessyą, dokumenta iuris
et possessionis na ten folwark y place Or-
szańskie do rąk ichmościów oddaję. Któr-
rzy to imé xięża bazylianie Orszańscy y
następcy ichmościów obligabuntur et ex
conscientiis suis tenebuntur za to perpe-
tuis temporibus nauki chrześcijańskie dni
świętych zgromadzoným ludziom, ile, gdy
*cerkwi żadney uniackiey w tym mieście nie
masz*, przepowiadać, pociągając dobrymi
swymi przykładami, ad unionem dyzunia;
maią też ieszcze y powinni będą ciż imé
xięża bazylianie sub conscientia co dzień
mszę świętą iedną pierwszą, idque w nie-
dziele każdą śpiewaną, poniedziałek zaś,
wtorek y szrodę każdą czytane, póki mnie
pan Naywyższy w życiu chować będzie, na
intencyą szczęśliwego pożycia y pozyskania
mnie na tym świecie łaski Boskiey, a po
zeyściu moim za duszę moją perpetuis tem-
poribus odprawować; we czwartek też y pią-
tek y subotę każde similiter msze święte,
pierwsze w dzień za duszę w Bogu zesłego
imé pana Iózefa Łepkowskiego—starosty
Boleckiego y surrogatora ziemskiego po-
wiatu Orszańskiego, brata moiego rodzo-
nego, odprawowane być maią; seorsive w
poniedziałek każdy co tydzień iedną mszę
świętą za dusze w czyscu będące wszyt-
kich braci y sióstr moich y wszytkich
kolligacyi, orąż też y obcych, żadnego ra-
tunku niemających, we wtorek zaś simi-
liter każdy za dusze rodziców moich, w
Bogu zeszyłych wiel. ichmość panów Ka-
rola y Heleny Łepkowskich—wojskich
ziemi Wiskiey, we szrodę też każdą co
tydzień za żywych, póki imienia naszego

stanie, dla ziednania im łaski y błogosła-
wieństwa Boskiego, odprawować tenebuntur;
Które te wieczyste, ex libero arbitrio przy-
ięte obligi; ażeby wiecznymi czasy pełnio-
ne byli y we wszytkim temu funduszowi
ażeby się zadość stało, ichmość xięży su-
periorów tego mieysca obliguię y spraw-
iedliwym sądem Boskim obowiązuię, a
imé xięży prowincyałów prowincyi Litew-
skiey za protektorów obieram y upraszam.
Wolni tedy y mocni przerzeczeni imé xię-
ża bazylianie Orszańscy tym folwarkiem y
wsią Michałowiczami, iure perpetuae fun-
dationis de nova radice zapisanemi, iako
iuz swymi własnymi wieczystymi, fundusz-
owymi dobrami rządzić, dysponować, po-
żytków wszelkich wynaydować, na siebie
obrać, poddanych osadzać, rozeszłych
odyskiwać, bez żadney ode mnie samego
y successorów moich przeszkody, których
tymże funduszem moim oddalam y, ażeby
się turbować imé xięży bazylianów nie
ważyli, strasznym sądem Boskim obowią-
zuię; zastępować y ewinkować ichmé obo-
wiązuię się, wnosząc ewikcyą na wieś mo-
ią wieczystą Połonkę y wszelkie, dobra
ubique locorum będące. Który to wie-
czysto-fundacyiny, de nova radice zapis
we wszytkich punktach y paragrafach mo-
do, ut supra expresso, uczyniony, in per-
petuum przy nienaruszney mocy y walo-
rze mieć chcę. Y na tom ony dał z pod-
pisem ręki mey y wielmożnych imé panów
pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie
uproszonych. Pisan w Michałowiczach, ro-
ku tysiąc siedmset piędziesiąt ósmego,
miesiąca Iunii dziewiątego dnia. U tego
wieczystego funduszowego zapisu podpis
ręki tak samego aktora, iako też wiel-
możnych ichmość panów pieczętarzów te-
mi słowy: Jan na Łepkach Łepkowski—

starosta Pelikański. Ustno y oczewisto proszony pieczętarz od imé pana Jana Łepkowskiego—starosty Pelikańskiego, brata moiego rodzzonego, do tego wieczystego funduszu, na folwark Michałowicze ze wsią Michałowiczami y place Orszańskie, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imé xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej y wszystkim ichmość xięży bazylianom teyże prowincyi danego, podług prawa podpisuję się Michał na Łepkach Łepkowski—r. p. Orszańsk. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imé pana Jana Łepkowskiego—starosty Pelikańskiego, do tego wieczystego funduszu, w Bogu przewielebnym imé xięży bazylianom, w Orszy mającym locatją, danego, podług prawa podpisuję się L. Michał Dłuski—rotmistrz powiatu Orszańskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney wyż wyrażoney osoby do tego funduszu podpisuję się I. Choroszcza—lantw. Orszański. Który to takowy fundusz, za oczewism przez wyż wyrażoną osobę onego ze-

znaniem y zaprzysiężeniem, iest do xiąg maydeburskich Orszańskich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową maydeburską Orszańską y s podpisami rąk panów urzędników teyże maydeburyi Orszańskiej parti actoreae wydan. Pisan ut supra. U tego extractu przy pieczęci iego kr. mości maydeburskiej Orszańskiej, na kustodii wycisnoney, podpisy rąk tak imé pana lantwoyta, iako też osób magistratowych, tudzież korrecta y na ostatniej stronie konnotacya his exprimuntur verbis: I. Choroszcza—lantw. Orszański; Iózef Sepieszyński—burmistrz roczny; Bazyli Wakułowicz—burmistrz roczny; D. Paszyński—iego kr. mości Orszy pisarz. Correctum, — pisarz. Est in actis.

Który to takowy wieczysto-fundacyjny go zapisu extract, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1756 г. Декабря 10 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 257.

22. Угодливо-квитанціонная, кассационная запись настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Иларіона Карпинскаго, данная имъ жень Литовскаго войскаго Софѣя Саваневской въ томъ, что онъ отказывается добиваться у ней путемъ суда предъявленныхъ ей незаконныхъ его претензій.

Въ документѣ этомъ приводятся довольно характеристическія подробности продолжительнаго процесса между супругами Саваневскими. Дѣло было въ томъ, что литовскій войскій Гавріиль Саваневскій женился на богатой вдовѣ Софѣѣ Тышкевичъ, урожденной Хребтовичъ, и сталъ подъ разными предлогами выманивать у нея какъ деньги, такъ и недвижимыя имущества; когда со стороны жены замѣтилъ противорѣчіе, то началъ составлять на нее подложныя долговыя росписки на значительныя суммы. Выведенная изъ терпѣнія, жена начала противъ своего мужа судебное преслѣдованіе. Къ дѣлу были соприкосновены и базилиане, такъ какъ Саваневскій завѣщалъ имъ свое имѣніе *Шанкополе* и долговую росписку на жену въ 9000 талеровъ. Трибуналь призналъ Саваневскаго винов-

нымъ; но прежде окончанія этого дѣла Саваневскій умеръ, не успѣвши подписать собственно-ручно документъ, въ которомъ сознавался въ несправедливости своихъ дѣйствій. Этимъ обстоятельствомъ воспользовались братья Саваневскаго и завладѣли не только движимымъ имуществомъ Хребтовичевой и драгоценностями, но и всѣми документами на право владѣнія землей; процессъ возгорѣлся снова. Базилиане, сообразивши, что дѣло ихъ можетъ быть проиграно, вступили съ Хребтовичевой въ миролюбивую сдѣлку, заплатили ей 18,000 зл., отказались отъ росписки въ 9000 талеровъ и отъ крестьянъ и обязались не вмѣшиваться въ процессъ съ родственниками Саваневскаго, который велся тогда Хребтовичевой.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Aprila trzydziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego księstwa Litewskiego patron imię pan Iósef Turczynowicz—starosta Piltinski, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym orginale, ad acta podał ekstrakt listu dobrowolnego, ugodliwego, kwitacyinego, oraz kassacyinego, wieczystego zapisu, od w Bogu przewielebnego imię xiędza Hilario-

na Karpińskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarza prowincyi, superiora klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, na rzecz w nim intus wyrażoną, iaśnie wielmożney imię pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego księstwa Litewskiego y successorom ieymości danego y w grodzie powiatu Oszmiańskiego przyznanego, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem teyże iaśnie wielmożney imci pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego księstwa Litewskiego, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt,

ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy; którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego szóstego, miesiąca Decembra dziesiątego dnia. Na roczkach sądowych miesiąca Decembra w roku terazniejszym, wyż na dacie pisanym, podług prawa przypadłych y sądownie w Oszmianie odprawujących się, przed nami Marcinem Skarbkiem-Ważynskim — podstarościm, Iózefem Boreyką Chodzką-sędzią, a Antonim Darewskim Weryhą, na miejscu wielmożnego imci pana Floryana Antoniego Szalawy - Hałki — pisarza grodzkiego powiatu Orszańskiego obranym, przysięgłym y zasiadaającym protunc pisarzem, urzędnikami grodzkimi sądowemi powiatu Oszmiańskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Tadeusza z Kozielska Ogińskiego — kasztelana Trockiego, Przewalskiego, Woygowskiego starosty, półkownika woysk iego królewskiej mości y rzeczy-pospolitey, na sądy grodzkie Oszmiańskie ustanowionemi, comparendo personaliter u sądu w Bogu przewielebny imé xiądz Hilaryon Karpiński — zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi, superior klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, od zwierzchności prowincjałskiej authoryzowany, opowiadał, prezentował y ustnie przyznał list dobrowolny ugodliwy kwitacyiny, kassacyiny, wieczysty zapis, od siebie iaśnie wielmożney ieymc pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej — woyskiej wielkiego xięstwa Litew-

skiego y successorom ieymci, na rzecz w nim wyrażoną, dany, służący, należący, który, ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas urzędu, aby pomieniony zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyjęty y wpisany. Jakoż my urząd ony przyiwszy, w xięgi wpisać pozwoliliśmy, a wpisując de verbo ad verbum tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Hilaryon Karpiński — zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi, superior klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, od zwierzchności prowincjałskiej authoryzowany, imieniem wszystkich xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym, ugodliwym, kwitacyinym, kassacyinym, wieczystym, na potomne czasy trwać powinnym zapisem, danym iaśnie wielmożney imé pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej — woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego y successorom ieymci na to: Iż co zeszy iaśnie wielmożny imé pan Gabryel Dominik Sawaniewski, secundi voti mąż ieymci, mający swój wieczysty folwark, z wieczystych przykupłów, od różney szlachty przez siebie nabytych, aukcionowany, Woyczany, ex post Szankopole nazwany, w woiewodztwie Wileńskim leżący, poiwszy w małżeństwo pomienioną iaśnie wielmożną ieymc panią Zofią z Chreptowiczów, primi voti Tyszkiewiczową, podkomorzynę Słonimską, wdowę dziedziczną, aktorkę y aktualną possessorkę dobr znacznych w xięstwie Litewskim Wiszniewa, Kurzęca, kilkanaście tysięcy złotych polskich gotowego grosza iednoroczney intraty czyniących, excepto crescentey, miódów, towarów y innych impor-

tancy; dworu; w Wilnie nad Wilią, leżącego; przy tym aktorkę majątności Hosczezewa y Ostrowia, także w wielkim xięstwie Litewskim, leżących, dobr Łazowskich, w Koronie polskiej, znajdujących się, mającą znaczny zbiór złota, srebra, cyny, miedzi, rzędów, czakabanów, wsądzeń, dyfetyków, puharów, sztuców, sukien, futer, strzelby y różney apparencyi, y iako mają obowiązek do dyspozycyi swoiey wyż pomienione dobra żenine znaczniejsze y intratniejszye, to jest majątność Wiszniew, Kurzeniec, Hosczezew y dwór Wileński y zordynowawszy do siebie wszystkie importancye, z dobr y towarów żeninych, według załoby ieymości, zabrawszy ruchomości, archiwu żeninne, wszystkie sprawy w sobie zawierające; w posledniyszym czasie tenże zeszedł iasniewielmożny imię pan Gabryel Dominik Sawaniewski prokurował sobie od żony różne na przeżycie zapisy kondycyjonalne, pod zaszczytem których kondycyjonalnych, zapisów, tenże zeszedł imię pan Dominik Sawaniewski, nie będąc żadnym aktorem, wiecznością, przedał imię panom Sawaniewskim część majątności Sławieńska, przez żonę własnemi iey pieniędzami kupioną, za którą część Słowiańska wzięła gotowey summy osmnaście tysięcy złotych polskich; osobliwie zostawił Rudziewiczom Tatarom w osmnastu: tysięcy złotych polskich majątność wieczystą, żeniną, attynencją Wiszniewską, nazwaną Podbrzeż, który Podbrzeż z zastawney possessyi imię panom Pakoszom, własnymi pieniędzami żeninemi, z Królewca za towary sprowadzonymi, przez samą żonę był okupiony; osobliwie przezastawił majątność Hosczezew imię panom Protasewiczom, we dwudziestu czterech tysiącach złotych polskich, które summy do siebie podbierawszy, żonę

tylko necessitował do podpisania praw, imię panom Szaniawskim, Protasewiczom y Tatarom Rudziewiczom służących, ut constat z procederu prawnego od iasniewielmożney ieymę pani woyskiej; inter alia według dowodów iasniewielmożney ieymę pani woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego; tenże zeszedł iasniewielmożny imię pan Dominik Sawaniewski na dwa kawały gruntu gołego, bez poddaństwa, Ostaszaków nazwanego, od imię panów Charewiczów y Niewiarowiczów, a na trzeci kawał gruntu, także gołego, bez poddaństwa, także Skadolby nazwanego, od imię panów Jankowskich na wszystkie trzy wyż wyrażone uroczyzcza, własnemi pieniędzmi samey iasniewielmożney imię pani Sawaniewskiej przykupione, napisał prawa wieczyste, nie tylko na imię żony, ale też y na imię swoje, do pomienionych przykupli nienależące; praeterea tenże zeszedł iasniewielmożny imię pan Gabryel Sawaniewski w czasie zplacenia przez samą iasniewielmożną, ieymość panią Zofią z Chreptowiczów Sawaniewską, żonę swoją, własnemi samey ze imci pieniędzmi wszystkich successorów Tyszkiewiczowskich, to jest, wielebnych ichmę panien Tyszkiewiczowien — mniszek y imię xięży Smogorzewskich y ichmę panien Smogorzewskich mniszek y imię panów Smogorzewskich świeckich y imci pana Ihnatowicza, biorąc od imciów kwitacye, zrzeczenia y wlewki, na osobę żony, iako aktorki pisać powinno, wpisał do tych kwitacyi, zrzeczeń y wlewków nienależnie imię swoje, co uczynił dla uformowania pretensyi do żony swoiey. Miedzy innymi tranzakcyami zeszedł iasniewielmożny imię pan Sawaniewski — woyski wielkiego xięstwa Litewskiego, zatrzymał y przywłaszczył sobie chłopów wieczystych;

żeninych; z dóbr Wiszniewa y Kurzenia
zprowadzonych; w Czepurniszkach y w in-
nych wioskach Szankopolskich osadzonych;
zasazonych y zabudowanych. Deinde ten-
że zeszy iasnie wielmożny imć pan Sa-
waniewski pobrał summy; samey iasnie
wielmożney ieymć pani Sawaniewskiey na-
leżące; mianowicie: od iasnie oświeconego
xiążęcia imci Wiszniewieckiego dwa tysią-
ce czterysta siedemnaście złotych polskich
za drzewo; przez samą iasnie wielmożną
imć panią woyską w pusezy plebańskiej;
od imć xiędza plebana Bystrzyckiego na-
iętey; ludźmi Kurzenieckimi spusezone;
oprawione y do Wilna spławione; drugą
summę własną żeniną dwa tysiące czterysta
złotych polskich od winiarza za wino węg-
gierskie własne żenine; trzecią summę od
iasnie oświeconey xiężney ieymości Radziwi-
łowej — wojewodziny Nowogróckiey; czty-
rysta złotych polskich; na ostatek, secun-
dum probationem iasnie wielmożney
ieymości pani woyskiey wielkiego xięstwa
Litewskiego; zeszy iasnie wielmożny imć
pan Gabryel Sawaniewski pozabierał ias-
nie wielmożney ieymości paniey Sawaniew-
skiey; żonie swoiey; srebro; puhary; rzędy;
wsądzania; dyvtyki; czakabany; strzelby;
porządki rycerskie; argienterye; różne
sprzęty y ruchomości żenine własne; na kil-
kanaście tysięcy złotych polskich wyno-
szące; pozabierał wszystkie obligi; blankieta
y różne dokumenta; w procederze praw-
nym wyrażone; osobliwie też pomieniona
iasnie wielmożna ieymość pani Sawaniew-
ska; iako żona; popłaciła własnymi pieniąd-
mi różne obligowe długi; przez samego
iasnie wielmożnego iegomości pana Sawa-
niewskiego u różnych kredytorów zaciąg-
nione; y niektóre obligi samemu imć panu
Sawaniewskiemu poddawała; a niektóre po-

kassowała; których wyplaconych sum effi-
cit comput dziewiętnaście tysięcy trzydzie-
cia siedm złotych polskich; na ostatek
taż iasnie wielmożna ieymość pani Sawa-
niewska zabudowała kosztem swoim wszyt-
kie budynki dwórne Szankopolskie; zatym
pomieniony zeszy imć pan Dominik Sa-
waniewski; chcąc się rekoneiliować z żoną
swoią; sam z wolney y rozmyślney woli
swoiey pokassował y z xiąg eliminował
wszytkie pomienione zapisy; waktą wpro-
wadzone; ut probat iasnie wielmożna iey-
mość pani woyska; przez kassatę których
zapisów; z dyspozycyi pana Boga zordy-
nowaną; gdy skassowały się y zniszczały
wszytkie pretendujące imniemane spółności
we wszytkich tranzakcyach; wyż wyrażo-
nym prokurowane; tedy zeszy iasnie wiel-
możny imć pan Gabriel Sawaniewski; w
roku tysiąc siedmset czterdziestym ósmym;
miesiąca Februarii dziesiątego dnia; w
grodzie Wileńskim; na iasnie wielmożną
ieymć panią Sawaniewską; żonę swoią;
process zaniósł; w którym processie w
pierwszym punkcie oskarżył małżonkę swo-
ią; iakoby ieszcze będąc w wdowim stanie
miała podpisać iasnie wielmożnemu imć
panu Sawaniewskiemu iakoweś obligi na
iakoweś summy y iakoby poszedszy za mąż
za iasnie wielmożnego imci pana Sawa-
niewskiego miała retro poodbierać swoje
obligi; co in rerum natura według iusti-
fikowania się iasnie wielmożney ieymość
pani woyskiey nie było; w *drugim punk-
cie* napisał; iakoby iasnie wielmożna iey-
mość pani Sawaniewska z cudzego sta-
rostwa Bystrzyckiego; kiedyś arendą przez
iasnie wielmożnego iegomości pana Sawa-
niewskiego trzymanego; miała odbierać
do siebie iakoweś arendowne importancie;
do czego iasnie wielmożna ieymość pani

woyska niezna się, ponieważ iasnie wielmożna pani woyska z pomienionych arendownych importancyi Bystrzyckich y z innych żadnego szeląga nie partycypowała; w trzecim punkcie zeszyły pomieniony iasnie wielmożny imć pan Sawaniewski Gabryel zaszczycił się rejestrami, niby tak w wdowim stanie żony swoiey, iako też w powtórnym małżeństwie pisanemi. W tych rejestrach choć by się y znaydowały iakie expensa pieniędzy iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego, na potrzeby żony swoiey spendowane, iednak secundum deductionem iasnie wielmożney ieymć pani Sawaniewskiej tenże zeszyły imć pan Sawaniewski wszystkie swoje rejestrowe expensa, iesli się iakowe zdarzyły, zupełnie sobie kompensował z intrat, z dobr y sum żeninych, wyż wyrażonych, do imci importowanych. Takowych wyż wyrażonych y dalszych innych wszystkich punktów processowych iasnie wielmożnego imć p. Sawaniewskiego, na dziewięć tysięcy talarów bitych nulliter narachowanych, pretensyi uroszczonych, ani zeszyły iasnie wielmożny imć pan Sawaniewski nie dowodził, ani my xięża bazylianie żadnemi dokumentami y dowodami wypróbować nie mogliśmy, y dla tego iasnie wielmożna ieymość pani woyska Litewska, chcąc objaśnić niewinność swoią, oraz idąc in evadendo od skarżenia processowego et in prosequendo swoich pretensyi, do dobr imci pana Sawaniewskiego regulujących się, wkroczyła w proceder prawny y otrzymała na zeszyłego iasnie wielmożnego imć pana Gabryela Sawaniewskiego dwa dekreta oczewiste trybunalskie, nakazujące komportacją wszystkich spraw y ruchomości żeninych: ieden pod datą roku tysiąc siedemset czterdziestego ósmego, miesiąca

Decembra trzeciego dnia; drugi pod datą roku tysiąc siedemset pięćdziesiątego, miesiąca Februarij dwudziestego siódmego dnia. Po takowych zaszłych oczewistych dekretach w Bogu zeszyły iasnie wielmożny imć pan Gabryel Sawaniewski w roku tysiąc siedemset pięćdziesiątym, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia, podpisał nam xięży bazylianom Wileńskim dwa zapisy: ieden zapis wieczysty funduszowy na majątność swoią Szankopole alias Woyczany, w woiewodztwie Wileńskim leżące, y na wszystkie oney attynencie, in antecessum do Szankopola inkorporowane y w aktualney possessyi iasnie wielmożnego imć pana woyskiego na tenczas będące — iako, Gudzie, Czupurniszki z Brozkowczyzną y Iodziewszczyzną y inne, tudzież na kamienicę w Wilnie sytuowaną na konwikt y edukacją młodzi szlacheckiey, y vigore tego funduszu dobra Szankopole z attinencjami, wyż wyrażonemi y z kamienicą pomienioną, urzędownie nam bazylianom do possessyi podał; drugi zapis wlewkowy na reperacją cerkwi naszey bazylianskiej święto Troieckiey, Wileńskiej, na mniemane dziewięć tysięcy talarów bitych, do żony urasczające. Po takowych podpisanych zapisach w tymże roku tysiąc siedemset pięćdziesiątym, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia, z aktoratu iasnie wielmożney ieymości paniey woyskiej, zakroczył dekret trybunalski kontumacyiny z infamią ex personali na w Bogu zeszyłego iasnie wielmożnego imć pana Sawaniewskiego — męża ieymci y była sprowadzona exekucia urzędowa do Szankopola. Po którym kontumacyinym dekrecie zeszyły imć pan Gabryel Sawaniewski zapis funduszowy na Szankopole alias Woyczany przyznał y zaprzysiął w grodzie Wileń-

skim w tymże pomienionym roku, miesiąca Nowembra trzynastego dnia; drugi wlewkowy pretensyjny zapis na pomienione mniemane dziewięć tysięcy talarów bitych, w tymże wyż pomienionym roku y tegoż miesiąca Nowembra szesnastego dnia w maydeburji Wileńskiej przyznał. Po takowym przyznaniu w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Februarij siedmnastego dnia, z aktoratu iaśnie wielmożney ieymości pani woyskiej zaszedł dekret oczewisty trybunalski, tak z zeszyłym iaśnie wielmożnym imć panem Sawaniewskim, iako też z nami xiężą bazylianami Wileńskimi; którym dekretem nakazano komportacją spraw y ruchomości, statutio chłopów y pozwolone wolne mówienie o inequitacją do Czupurniszek z Broskowszczyzną y Jodziewsczyzną. Zatym w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Nowembra piątego dnia, z aktoratu iaśnie wielmożney ieymości pani woyskiej wypadł dekret trybunalski kontumacyjny z racyi niestawiania iaśnie wielmożnego imci pana woyskiego ad evictionem nas bazylianów, tak na iaśnie wielmożnego fundatora; iako też na nas xięży bazylianów, z infamią, z nakazaniem exekucyi mota nobilitate, sub privatione officiorum y za tym dekretem odprawiona urzędowa exekucya do Szankopola y do Swiran. Po takowym procederze zeszyły imć pan Sawaniewski, wyznawszy pierwey przed wielą przyjaciółmi, wedlug rekognicyi imć panów przyjaciół, niesprawiedliwość wszystkich pretensyi swoich do iaśnie wielmożny iemć pani Sawaniewskiej, żony swoiey, uroszczających, y sam z ichmość panami Dominikiem y Janem Sawaniewskimi ułożywszy projekt rewokacyjny, wszystkie processowe punkta

reklamuiący, dla słabości imci nie podpisany, na ostatek w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, w Aprylu w Szankopolu umarł. Po śmierci którego imć panowie Dominik y Jan Sawaniewscy wszystkie ieneraliter ruchomości iaśnie wielmożney ieymość pani Sawaniewskiej, po śmierci imci pana Sawaniewskiego pozostałe, wszystkie sprawy żenine y wszystkie ruchomości, papiery samego iaśnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego tamże w Szankopolu, ut testatur proceder, iaśnie wielmożney iemć pani woyskiej pozabierali; zaś iaśnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Aprila dwudziestego wtorego dnia była obiela do possessyi swoiey folwark Czupurniszki, z pięcią chłopami z Broskowszczyzny, z trzema poddanemi, także z Jodziewsczyzną y z dwoma karczmannami; z takowego obięcia pomienionych folwarków, gdy iaśnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Aprila dwudziestego siódmego dnia, przez nas xięży bazylianów została wyrugowana, tedy w roku tymże tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Decembra dziesiątego dnia, pomieniona iaśnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska otrzymała w trybunale na nas xięży bazylianów y na imć panów Sawaniewskich dekret contumacyjny. Po złączonych aktoratach y po kontrowersyach post temerarium recessum kondemnowała nas xięży bazylianów na infamię z uznaniem reindukcyi do Czupurniszek, z Broskowszczyzną y Jodziewsczyzną, z obwarowaniem exekucyi mota nobilitate sub privatione officiorum y za tym dekretem pomieniona iaśnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska sprowadziła

eksekucją urzędową nie tylko do Szankopola, ale też y do Swiran naszych bazylianiskich. Po takowych tak ciężkich konwikcyach prawnych, periculum dobr naszych funduszowych Szankopola y innych dobr naszych y wielkie dekretowe wskazy w sobie zawierających, do których konwikcyi causavit sam w Bogu zeszyły iasnie wielmożny imć pan Sawaniewski przez niewinkowanie nas stante vita sua et propter defectum nieznanujących się żadnych dokumentów dowodnych na pretensyą nam właną, my księża bazylianie Wileńscy, przez poważne instancie wielmożnych imć panów przyjaciół od nas użytych, wyednawszy u iasnie wielmożney ieymosć pani woyskiej Litewskiej przyjacielską kombinacją, z wolney y rozmyślney woli naszej, za pretensy do dobr funduszowych Szankopola cum attinentiis, za znaczne expensa prawne iasnie wielmożney ieymosći pani woyskiej Litewskiej, z racyi ustawicznego kondemnowania się zeszłego iasnie wielmożnego imci pana woyskiego wielkiego księstwa Litewskiego, fundatora naszego, y nas samych księży bazylianów, umówiliśmy y zapłaciliśmy osiemnaście tysięcy złotych polskich, papiery wszystkie, iasnie wielmożney ieymosć pani woyskiej wielkiego księstwa Litewskiego służące, iakie się u nas znajdować mogli, teżyze iasnie wielmożney ieymosć pani Sawaniewskiej oddaliśmy; powtórę assekurowaliśmy się osobliwym assekuracyjnym zapisem oddać iasnie wielmożney ieymosć pani Sawaniewskiej wszystkich tych chłopów wieczystych iey mści, których imć, wybrawszy z dobr swoich Wiszniewa y Kurzęca, poosadzała w Czupurniszkach y innych wioskach Szankopolskich; a zatym my księża bazylianie Wileńscy mniemanych pretensyjnych dzie-

więciu tysięcy talarów bitych, przez iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego iniuste uroszonych y nam księży bazylianom Wileńskim na reperacją cerkwi naszej włanych, żadnemi dokumentami wyprohować niemogących, vitio nullitatis podległych, zrzekliśmy się inperpetuum pomienionych wlewkowych pretensyjnych dziewięciu tysięcy talarów bitych; iakoż my księża bazylianie Wileńscy, wlewkowi tey pomienioney wlewkowey zawodney pretensyi aktorowie, kassuujemy na wieczne czasy pomienione pretensyjne wlewkowe dziewięć tysięcy talarów bitych y z tey wlewkowey pretensyjney summy, tudzież ze wszelkich y wszystkich pretensyi y komportacyi, z dekretów, z procederów prawnych, tak przez nas księży bazylianów, iako też przez zeszłego iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego do iasnie ielwmożney imć pani Sawaniewskiej uroszonych, pomienioną iasnie wielmożną ieymosć panią Sawaniewską, wszystkie dobra y successorów ieymci in perpetuum kwitujemy; wlewek nam służący, w maydeburgii Wileńskiej przyznany, do rąk imci oddaemy y żadney najmniejszey salwy, accessu y regressu nie tylko o wlewkowe pretensyjne, adpresens przez nas księży bazylianów wiecznie skassowane y umorzone, dziewięć tysięcy talarów bitych, ale ni o co penitus nam księży y nikomu innemu do iasnie wielmożney ieymć pani Sawaniewskiej, do żadnych dobr y successorów ieymci nie zachowujemy. Na ostatek, ponieważ iasnie wielmożna ieymosć pani Sawaniewska w kwitacyi, nam księży bazylianom od siebie danej, zachowała sobie salwę do imć panów Sawaniewskich, successorów w Bogu zeszłego iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego—woyskiego Litewskiego,

o złoto, srebro, summy gotowe, papiery, obligi, strzelby, argenterye, post fata iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego—woyskiego Litewskiego, przez imé panów Dominika y Jana Sawaniewskich zabrane, y o dalsze pretensye swoje do zeszlęgo iasnie wielmożnego imci pana woyskiego do dobr y sum imci regulowane, w procederze prawnym iasnie wielmożney ieymości pani woyskiej wyrażoną y w następującym wyrazić mające, excepto dobr naszych funduszowych Szankopola, alias Woyczan, Czupurniszek, Zbroskow-szczyny, Jodziewszczyny, cum omnibus attinentiis, iako nam są funduszem y inwentarzem podane, iako adpraesens w possessyi naszej zostają, y kamienicy, iako iuż od wszytkich pretensyi przez iasnie wielmożną ieymę panią Sawaniewską wiecznymi czasy uwolnionych; zaczym my xięża bazylianie Wileńscy takowey salvy iasnie wielmożney ieymość pani Sawaniewskiej, woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, nie bronimy y dō dochodzenia u imé panów Sawaniewskich przeszkadzać nie mamy. Takowego tedy wieczystego zapisu naszego my xięża bazylianie Wileńscy w żadnym punkcie naruszać nie mamy, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub lucris banicyi doczesney, wieczney y infamii in foro ubiquinario, termino peremptorio, ex quovis registro, abscissis omnibus dilationibus beneficiisque iuris, irremissibiliter decernendis. Y natośmy dali ten nasz dobrowolny, ugodliwy, kwitacyiny, kassacyiny zapis, z podpisami rąk imé panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Oszmianie, roku tysiąc siedmset piędziesiąt szóstego, miesiąca Decembra dziesiątego dnia. U tego zapisu przy pieczęci podpisy rąk,

tak samego aktora, iako też imé panów pieczętarzów temi słowy: Hilarion Karpiński—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi, superior klasztoru bazylińskiego Wileńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu wielbnego imé xięża Hilaryona Karpińskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarza prowincyi, superiora klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, do tego wieczysto ugodliwego, kassacyinego, oraz kwitacyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, iasnie wielmożney ieymę pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, danego, podług prawa podpisuję się, Marcin Skar-bek-Ważyński — podstarości sądowy powiatu Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto ugodliwego, kassacyinego, oraz kwitacyinego zapisu na rzecz w nim wyrażoną iako pieczętarz podług prawa podpisuję się Iózef Boreyko Chodźka—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego mp. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney, do tego wieczysto ugodliwego, kassacyinego, oraz kwitacyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuję się Antoni Darewski-Weryha, protunc pisarz grodzki powiatu Oszmiańskiego. Który to zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę u sądu zeznaniem, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyjęty y wpisany; z których y ten wypis pod pieczęcią Oszmiańską grodzką iasnie wielmożney ieymę pani Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, iest wydan. Pisan w Oszmianie. U tego ekstraktu dobrowolnego ugodliwego, kwitacyinego, oraz kassa-

cyinego wieczystego zapisu, przy wyciśnioney pieczęci grodzkiej powiatu Oszmiańskiego, na białey massie wyciśniętęy, podpis ręki imci pana pisarza grodzkiego powiatu Oszmiańskiego, poniżęy correcta, a we srzedzinie na pięciu stronicach y na ostatniey connotacye tymi wyrażają się słowy: Floryan Szalawa-Halko — pisarz grodzki Oszmiański. Correctum Gabryniałowicz—regent grodzki powiatu Oszmiań-

skiego. Correctum, correctum, correctum, correctum, correctum (sic); estin actis.

Który to takowy ekstrakt dobrowolnego ugodliwego, kwitacyjnego, oraz kassacyinego wieczystego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Wilnie expedyowanych, przyjęty y wpisany.

1756 г. Декабря 11 дня.

Изъ книги № 120, за 1756—1757 г., л. 311.

23. Подтверждение королемъ Августомъ III документовъ, принадлежащихъ Марковскому св. Троицкому православному монастырю.

Настоятель Марковского православнаго монастыря обратился къ королю съ просьбой подтвердить нѣкоторые документы монастырю, извлеченные изъ актовыхъ книгъ въ видѣ копій, такъ какъ подлинныя документы сгорѣли во время пожара 1752 г., въ чемъ засвидѣтельствовало и

все воеводство. Король, желая распространения въ своемъ государствѣ христіанства, по ходатайству придворныхъ чиновъ, настоящею привилегією и подтверждаетъ извлеченныя изъ актовыхъ книгъ копии.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Marca czternastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imépan Stefan Kozzecki—Beysagolski starosta, opowiadał, prezentował y do akt podał przywilej, alias approbate, od najyjaśniejszego króla im-

ci Augusta trzeciego w Bogu wielebnemu oycowi Hyacyntowi Pelkińskiemu—ihumenowi monastyru świętey Trócy Markowskiemu graeci ritus non uniti dana, in rem et partem tegoż monastiru Markowskiego oyców dizunitów służącą y należącą, którą podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony przywilej cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd

ony przyiowski, w wiegi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

August trzeci, z Bożej łaski król Polski etc. Oznajmujemy tym listem przywileiem naszym wszem w obec y koźdemu zosobna wszelkiej praeeminencyi, status et conditionis duchownego y świeckiego stanu w Koronie polskiej y w wielkim xięstwie Litewskim, teraz y na potym będącym ludziom, komu o tym wiedzieć należy y będzie należało. Doszła nas quaerimonia w Bogu wielebnego oycy Hiacynta Pelkińskiego—ihumena monastyru świętey Trócy Markowskiego graeci ritus non uniti, w woiewodztwie Witebskim sytuowanego, z przyłączeniem od całego woiewodstwa temuż monastyrowi tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego trzeciego roku dane go testimonium, iż podczas wielkiego pożaru, w mieście Witebsku będącego, w roku tysiącznym siedmsetnym piędziesiątym drugim, Augusta drugiego dnia wszystkie funditus dokumenta, onemu nadane y służące, pogorzały y in cineres obrócili się, zaczym wyięte z xiąg vidimatim: fundusz od w Bogu zeszyłych urodzonych Lwa Samuela Będanowicza, Zofiey Janowny Bielewiczowny Ogińskich, małżonków, ciwunów Trockich, tysiącznego sześćsetnego czterdziestego drugiego roku, Augusta szóstego dnia dany, eodem anno et mense w trybunale dwudziestego siódmego dnia przyznany; testament w Bogu zeszyłego urodzonego Eustafiego Pipki, tysiącznego sześćsetnego piędziesiątego pierwszego roku, Septembra dwudziestego drugiego dnia datowany, eodem anno, Oktobra w grodzie Witebskim aktykowany; prawo wieczyste, od w Bogu zeszyłego urodzonego Symona Ganolipskiego, tysiącznego

sześćsetnego czterdziestego czwartego roku, Ianuaryi dwudziestego siódmego dnia dane, eodem anno, mense et die w ziemstwie Witebskim przyznane, przed nami y pany radami naszymi producendo suplikował, abysmy, succurendo securitati przereczzonego monastyra, autoritate nostra regia, wyż exprimowane dokumenta, vidimatim wyięte, ratyfikowali et in omnibus clausulis et punctis stwierdzili. My tedy król, z pany radami naszymi wyż specyfikowane oglądawszy dokumenta, aby christianitas w państwach naszych krzewiąc się za maiestat nasz y całość rzeczy-pospolitey naywyższego Boga maiestat błagała, succurendo securitati wyż mianowanego monastyru Markowskiego graeci ritus non uniti, dokumenta wyż wyrażone, onemu nadane y służące, iako realne nihilque iuri publico, nec cuiquam derogantia, owszem piis legatis cum sacra factione onemu necessaria, ratificamus, aprobamus et in perpetuum memoriam za nienaruszone być uznaiemy. Co aby wszystkim do wiadomości przyść mogło, urzędem naszym ziemskim, grodzkim y innym przykazujemy, aby te nasze prawo do akt przymowane y z nich per extractum wydane było, do którego ręką naszą podpisawszy się, pieczęć wielką wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, roku Pańskiego tysiąc siedmset piędziesiąt szóstego, miesiąca Grudnia iedynastego dnia, panowania naszego dwudziestego czwartego roku. U tego przywileiu przy pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego podpis ręki nayjaśniejszego króla imci, tudzież a latere tey pieczęci connotacya z podpisem ręki sekretarza y na złożeniu tego przywileiu cancelariatu his verbis: Augustus Rex. Aprobata praw mo-

nastyrowi Markowskiemu służąca. Iózef Duleba—iego królewskiej mości pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz: Cancellariatu celsissimi ac illustrissimi principis Michaelis, ducis in Clewan et Żuków, Czartoryski—supremi m. d. Lit. cancellarii, Homeliensis, Georgen-

burgensis, Uświatensis, Poduświatensis etc. capitanei sigillatum; est in actis.

Który to takowy przywiley, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1757 г. Января 24 дня.

Изъ книги № 120, за 1756—1757 гг., л. 555.

24. Darstvennaya zapisъ Andrieя Шумлянскаго, данная базилианамъ Литовской провинціи на сумму двадцать тысячъ злотыхъ.

Андрей Шумлянскій, сынъ хоружаго земли Галицкой, вступивши въ базилианскій орденъ, отказываетъ базилианамъ Литовской провинціи 20,000 злотыхъ вмѣсто причитающейся части своего наслѣдства, съ тѣмъ, чтобы на эти деньги открытъ былъ особый классъ риторики для молодыхъ людей; этихъ-же молодыхъ людей обя-

зываетъ служить еженедѣльно обѣдню за душу своего родителя. Въ обезпеченіе своего завѣщанія онъ налагаетъ запрещеніе на два имѣнія—Шумляны и Боконь въ случаѣ не исполненія его братьями настоящаго обязательства, т. е. уплаты базилианамъ 20,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Februarij siódmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym szóstym obranymi, comparando personaliter u sądu patron imię pan Jan Wolf—komórnik woiewodztwa Witebskiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, nigdy nieporuszonego, wieczysto-darownego zrzecznego y legacyjnego zapisu, od imię xiędza

Andrzeia na świecie, a w zakonie Mikołaja Szumlańskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego, na rzecz, w nim intus exprimowaną, wielebnemu w Bogu najprzewielebniejszymu imci xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—generałowi y w Bogu najprzewielebniejszemu imci xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imię xięży bazylianom prowincyi Litewskiej danego, w maydebury Żyrowickiej przyznanego et ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże ichmów xięży bazylianów zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej służący

y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg miejskich maydeburyi Żyrowickiej. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego siódmego, miesiąca Januarii dwudziestego szóstego dnia. Na urzędzie iego królewskiej mości maydeburkim Żyrowickim, przed nami Janem Miskiewiczem, woytem, Jerzym Buckiewiczem, in absentia burmistrza radnym, a Michałem Bobrukiewiczem, pisarzem comparens personaliter imć xiądz Andrzej na świecie, a w zakonie Mikołaj Szumlański—nowiciusz zakonu świętego Bazylego wielkiego, ten swój list dobrowolny, nigdy nieporuszony, wieczysto-darowny, oraz legacyiny zapis, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—ienerałowi y w Bogu nayprzewielebnieyszemu imć xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć xięży bazylianom prowincyi Litewskiej tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego, na rzecz w nim wyrażoną, przyznał, sequenti tenore pisany:

Ja, na świecie Andrzej, a teraz Mikołaj Szumlański—zakonu świętego Bazylego w. nowiciusz, niegdy świętey pamięci wielmożnego imci pana Jana na Szumlanach Szumlańskiego—chorążego ziemi Halickiej, półkownika i. k. m. woysk y rzeczy-pospolitey, y Maryanny z Świsłelnickich Szumlańskiej—chorążyney Halickiej—syn, czynię wiadomo tym listem moim dobrowolnym, nigdy nieporuszonym, wieczysto-darownym, zrzecznym y oraz le-

gacyinym zapisem, komu by o tym teraznieyszego y w potomne czasy będącego wieku ludziom wiedzieć należało, danym wielbnemu, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—generałowi y w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć xięży bazylianom prowincyi Litewskiej tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego na to: iż, idąc za wolą y dyspozycyą serc ludzkich rządcy Ducha przenayświętszego dozakonu świętszego do zakonu świętego Bazylego wielkiego, a zbliżając się do czasu uczynienia solenney moiey w tymże zakonie professyi, żądając oraz synowską moją wdzięcznością suffragari duszy iw Bogu zesłego wielmożnego imci pana Jana Szumlańskiego—chorążego Halickiego, półkownika woysk iego królewskiej mości y rzeczy-pospolitey, oycy y dobrodzieia moiego, niemniej zapobiegając wszelakiej inkonweniencyi, aby potym względem substancyi po świętey pamięci oycy y dobrodzieiu moim, naturali successionie na osobę moją spadającej, iakowa między nayukochańszemi braćmi moimi nie wyniknęła awersya, która by przymierze braterskie łamać, konfidencyą psować y in litigia iuris wprowadzić mogła, z osobliwszego ku tymże ichmościom affektu mego, pragnąc w iako naylepszezy tychże ichmościów braci moich zachować miłości, anticipando professyą zakonną, część substancyi moiey tam in rebus mobilibus, quam immobilibus ac sese moventibus, pari portione na mnie zapisującego, iako y na braci moich po świętey pamięci imć panu Janie Szumlańskim—chorążym Halickim, nigdy nieodżałowanym oycy y dobrodzieiu moim spadłą, a pod dożywociem wielmożney imć pani Mary-

anny z Swistelnickich Szumlańskiej—chorążey Halickiey, matki y nayosobliwszey dobrodziki moiey, będącą, nie naruszając praw, od świętey pamięci oycy y dobrodzieia moiego teyże wielmożney matce y nayosobliwszey dobrodzice moiey służących, y owszem one w całości y nienaruszenie zachowując, wielmożnym imé panom braciom moim rodzonym, to iest Romanowi—porucznikowi znaku pancernego iasnie wielmożnego imci pana Kurdwanowskiego, starosty Baranowskiego, Bazylemu, Konstantemu y Antoniemu Szumlańskim—chorążym Halickim, braci moim rodzonym, y ich successorom, modo perpetuae et irrevocabitis donationis, cum omni usu, fructu tituloque haereditario daię, daruię y wiecznemi czasy zapisuię, z tą iednak kondycją, aby ciż wielmożni ichmość panowie bracia moi z części, po świętey pamięci oycy y dobrodzieiu moim na mnie zapisującego aequali iure spadły y tymże imé praesenti inscriptione darowaney, post sera wielmożney imé panny Marianny Szumlańskiej—chorążey Halickiey, iako pani oprawney y dożywotniey fata, summę dwadzieścia tysięcy złotych polskich currenti in regno Poloniae moneta wielebnyim imé xięży bazylianom prowincyi Litewskiej pro suffragiis animae s. pamięci oycy y dobrodzieia moiego, tudzież dla pomnożenia chwały Boskiey, do rąk y za kwitem nayprzewielebniejszego w Bogu imé xiędza prowincyała Litewskiego, na ówczas będącego, lub prokuratora, specjalną do odebrania tej summy mającego plenipotentją, oddali y rzetelnie wyliczyli; po którey odebraney y rzetelnie z rąk wielmożnych braci moich odliczoney ciż wielebni ichmość xiędza bazylianie prowincyi Litewskiej, z obligacyi wieczystey, teraz-

nieyszym zapisem na nich włożoney, za duszę świętey pamięci wielmożnego imci pana Szumlańskiego—chorążego Halickiego, oycy y dobrodzieia mego, po iedney mszy świętey w tydzień w tym klasztorze, w którym summa wyż wyrażona dwadzieścia tysięcy złotych polskich, nie na inszą potrzebę, ale per omnia na ufundowanie rhetoryki ulokowana będzie, odprawować, sub nexu conscientiae temporibus perpetuis będą powinni, studenci zaś, studia teyże rhetoriki traktujący, mszy świętey słuhać y litanią do najswiętszey Maryi panny Loretańskiej za duszę tegoż oycy y dobrodzieia mego raz na tydzień mówić, teraznieyszym moim obligacyinym zapisem obliguię. Żeby zaś summa pomieniona dwadzieścia tysięcy złotych polskich, przeze mnie praesenti inscriptione zakonowi świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej zapisana, omnimodam miała securitatem, przeto ia na dobrach generaliter wszytkich, tudzież summach gotowych, po świętey pamięci oycy y dobrodzieiu moim pozostałych, naturali successione na mnie równie z bracią moją spadłych, a osobliwie na Szumlanach y Bokowie, w woiewodztwie Ruskim ziemi Halickiey leżących, tudzież na summę uiasnie wielmożnego imci pana Mikołaiia Potockiego—starosty Kaniowskiego, nayosobliwszego dobrodzieia mego będącey, modo simplicis debiti wiecznymi y nigdy nieodzownemi czasy zapisuię y leguię. Co tak ia, iako y naukochański bracia moi z successorami swemi strzżymać y zyscić, pod zakładem drugich dwudziestu tysięcy złotych polskich et libera ineqvitatione w dobra, wyżey wyrażone Szumłany y Boków, powinni będą; o co in casu contraventionis temuż dobrowolnemu zapisowi moiemu fo-

rum ubiquinarium, albo trybunału koron- nego Lubelskiego, sobie y successorom moim do odpowiadania naznaczam. Y na to się ręką moją własną, dla tym większy wagi y waloru terazniejszego zapisu mego dobrowolnego, przy podpisach wielmoż- nych ichmów panów pieczętarzów, do tego aktu zapisowego uproszonych, podpisuję się. Pisan w Bytenu, roku tysiąc siedm- setnego pięćdziesiąt siódmego, miesiąca Ja- nuaryi dwudziestego czwartego dnia. U tego listu dobrowolnego, nigdy nieporu- szonego, wieczysto-darownego, zrzecznego, oraz legacyinego zapisu, podpis ręki tak samego aktora, iako też iasnie wielmoż- nych ichmościów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Andrzej Mikołaj Szumlański — zakonu świętego Bazylego wielkiego nowicusz. Ustnie, oczewisto pro- szony pieczętarz, od imię xiędza Andrzeja na świecie, a Mikołaja w zakonie Szum- lańskiego, nowicusza zakonu świętego Bazylego wielkiego do tego darownego, zrzecznego, oraz legacyinego zapisu wie- czystego, ante professionem uczynionego, dobrowolnego na summę dwudzieścia ty- sięcy złotych polskich kurencyi, w Koronie y wielkim xięstwie Litewskim idącey, wnoszącą na wszelkie dobra y summy pieniężne, także y wszelką substancye, po zeszyłm w Bogu wielmożnym imię panu Janie Szumlańskim—chorążym Halickim, polkowniku woysk iego królewskiej mości y rzeczy-pospolitey, oycu swym, pozostałych, praecipuum na dobrach Szumlanach y Bokowie, takoz na sumie u iasnie wielm. imci pana Potockiego — stty Kaniewskiego, będącey, w. w Bogu nayprzewielebniej- szemu imię xiędzu Herakliuszowi Lisań- skiemu—ienerałowi, w Bogu nayprzewie- lebniejszymu imię xiędzu Nikodemowi Kar-

pińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imię xięzy prowincyi Litewskiej zakonu świę- tego Bazylego wielkiego danego, podług prawa podpisuję się, Kazimierz—starosta Rostocki, obozny sędzia grodzki pttu Sło- nimskiego. Ustnie, oczewisto proszony pie- czętarz od imię xiędza Szumlańskiego do tego zapisu podług prawa podpisuję się, Franciszek Przeclawski—podsędek powia- tu Słomskiego. Ustnie y oczewisto pro- szony pieczętarz od imię xiędza Szumlań- skiego do tego zapisu podług prawa pod- pisuję się, Leon Józef Jacynicz—horodni- czy powiatu Słomskiego. Który to tako- wy dobrowolny, wieczysto legacyiny, zrze- czny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg magdeburskich Żyrowickich przyjęty y wpisany; z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową magdeburską w. w Bogu nayprzewielebniejszymu imię xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—ienerałowi y w Bogu nayprzewielebniejszymu imię xię- dzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowin- cyałowi y wszystkim imię x. bazylianom prowincyi Litewskiej z. s. B. w. iest wy- dan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu dobrowolnego, nigdy nieporuszonego, wie- czysto-darownego, zrzecznego y oraz le- gacyinego zapisu, przy pieczęci iego kr. mści miasta maydeburskiego Żyrowickiey, podpisy rąk osób magistratowych, idque imci pana woyta, radnego, tudzież correc- ta y na ostatniey stronie konnotacya se- quentibus exprimuntur verbis: Jan Mis- kiewicz—wóyt przysięgły maydebur. Ży- rowick. mp. Buckiewicz—radny m. Ż. mp. Correxii Michał Bobrukiewicz — notarius ituratus Żyrowicensis mp. Est in actis et concordat.

Który to takowy ekstrakt dobrowolnego,

wieczysto-darownego, zrzeczonego y oraz legacyjnego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, scilicet imci pana Jana Wolfa—komornika wojewodztwa Witebskiego, w sposób przenosu,

przy samym originalu, do akt, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1757 г. Мая 13 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 39.

25. Zamънно-фундушова запись Кермельснаго старосты Ивана Скумина Тышневича Кублицкой церкви на землю и разная льготы.

Основанная въ имѣннiи Кубличахъ (Полоцкаго воеводства) церковь была надѣлена владѣльцами еѳо фундушемъ. Во время Московскаго нашествiя и тревожныхъ временъ края, фундушова эта запись была утеряна и вслѣдствiе этого относительно правовладѣнiя церковныхъ земель и еѳ границъ стали возникать недоразумѣнiя и споры съ дворомъ имѣнiя. Для устраненiя этихъ неудобствъ нынѣшнiй владѣлецъ имѣнiя Кубличъ, Кермельскiй и Быстранскiй староста Иванъ Скуминъ

Тышкевичъ, даетъ Кублицкой церкви настоящую замънно-фундушовую запись, по силѣ которой прежде подаренныя ей земли замъняются новымъ участкомъ земли; вмѣстѣ съ симъ Тышкевичъ разрѣшаетъ еѳ причту входы въ лѣсъ, озера и рѣчки, а равно устройство на собственный счетъ винокуреннаго завода, но только съ условiемъ, чтобы напитки шли на собственные ихъ нужды, а не на продажу.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Aprila dwudziestego piątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Ignacy Jakowicki—mostowniczy Orszański, opowiadał, prezentował y ad acta podał widymus wieczysto-kommutacyjnego, oraz funduszowego zapisu, od iasnie wielmożnego imci pana Jana s Kumin Tyszkie-

wicza—starosty Kiermelskiego y Bystrzańskiego, wielebnemu imię xiędzu Antoniemu Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu y successorom imci danego, w magdeburi Połockiey przyznanego et ex actis magdeburi Połockiey vidimusem actoribus wydany, in rem et partem iasnie wielmożnego imci pana Jana Tyszkiewicza—starosty Kiermelskiego służący y należący; który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony widymus, ze wszelką w nim inserowaną rzecz, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych

przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego ony przyiwszy, w xięgi wieczyste wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Widymus z xiąg maydeburskich miasta iego królewskiej mości Połockiego roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Septembra trzydziestego dnia. Przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami miasta iego królewskiej mości Połocka, tego roku na sprawach sądowych w ratuszu Połockim zasiadającymi, comparendo personaliter iaśnie wielmożny imć pan Jan Skumin Tyszkiewicz—starosta Kiermelski y Bystrzański, list swój wieczysto - kommutacyiny, oraz funduszowy zapis, wielebnemu imć xiędzu Antoniemi Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu, y successorom iego na cerkiew Kublicką nadany, u sądu przyznał, sequenti tenore pisany:

Ja Jan Skumin Tyszkiewicz — Kiermelski, Bystrzański starosta, pod wszystkie niżej wyrażone wadia, zareki y obowiązki prawne podlegając y onym dość czynić submitując się, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto - kommutacyinym, oraz funduszowym, żadnym praetextem nieporuszonym, deliberate et mature uczynionym zapisem, komu by o tym terazniejszego et in posterum będącego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, danym w Bogu wielebnemu imć xiędzu Antoniemi Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu, y successorom iego parochom na to: Iż co ia desuper wspomniony Tyszkiewicz, mając dobra moje wieczyste, Kublicze nazwane, w woiewodztwie Połockim sytuowane, z działu od braci moich iure naturali successionis po do-

brodzieiach rodzicach moich in sortem meam dostałe, iako dziedzic y aktor onych in haereditariam suam obiowszy possessionem, a providendoque futurae indemnitate tegoż imć xiędza parocha Kublickiego, który tak przez inkursye Moskiewskie y różne od tyłu lat w oyczyźnie naszej zamieszania, ad datam praesentem za zginieniem in archivo archidecoesano funduszu na cerkiew Kublicką, z nadaniem do oney gruntów, antecessorom imci danego, persistebat, iako też barziedy dla przyległych dworowi y miasteczkowi gruntów, do tey cerkwi anterius funduszem nadanych, umysliłem, też samą ponawiając chwałę pana Boga, aby była nieustająca na wieczne czasy, tego imć xiędza Wadarskiego—parocha Kublickiego, iako aktor y dziedzic tych dobr de nova radice fundować, obligując tegoż wielebnego oycy parocha y następców iego, gdyby w niedzielę y święta mszy święte in hac ecclesia miewali, za mnie y successorów moich ofiarowali, ludzi poddanych y swoich owieczek tak sakramentami świętymi, iako y nauką duchowną prowidowali y do cnot chrześciańskich przykładnie przywoździli, mając praecavencyą aeternam mercedem za pracę, w owczarni Chrystusowej. łożoną, ciągnąć pod pasterza naywyższego usilnie się starali, onym posługą swoją oycowska, y drudzy succedentes per esse. Jako zważając przez bliskość dworney paszni miejsce wielką dworowi y miasteczko- wi zład krzywdę, ad propositionem takowych gruntów, które anterius funduszem były dane et in pacata do tychczas wielebnego oycy parocha zostawały possessione, grunt mój z sianożęciami, w obrębie kopcami usypawszy y rubieżami naznaczywszy, z dwóma poddanymi, na imię ied-

nym Maximem Swidzińskim żonatym, brata mającym na imię Alexieia, także Swidzińskiego, drugim Symonem Pritdzikiem, od majątności moiej Kublicz nazwaney odłączonymi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, koźmi, bydłem rogatym y nierogatym, dobytkiem, robocizną y powinnością onych wszelką, iak zdawna do dworu pełnili powinność, tudzież z zabudowaniem dwornym y gumiennym chłopskim, z zasiewem ichże żytnym y iarzynnym w Bogu wielebnemu imć xiędzu Antoniemu Wadarskiemu—parochowi Kublickiemu, uti actuali parochowi, y successorom onego, za konsensem iaśnie wielmożnego imć xiędza Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, assistenta tronu papieskiego etc. wiecznymi, a nigdy nieodzownymi czasy nadaię. Który to grunt, w obrębie zostaiący, a w zamian za cerkiewny dany tak się ogranicza: naypierwiey, poczowszy od rzeczki Krasnicy, od sianożęci zaraz kopiec usypany; daley postępując sianożęcią na Poźni grunt, na między kopiec, złożonemi dziesięcią kamieniami; na górę idąc koło plebanii imć xiędza Bassorewicza—altarysty Kublickiego ritus romani, w rogu parkana kopiec; z tego kopca w pole postępując linią, po lewey stronie gruntu miasteczka Kublicz, a po prawey plebański ritus graeci uniti kapłana, prosto kopców cztery, aż po mogiłki żydowskie, koło których idąc mogiłek także przez borowy las kopców dwa, a trzeci przy ruczaiu ydrodze, idącey do wsi, Astapkowszczyzny nazwaney, przy sośnie usypany, w której sośnie trzy rubieże położone; od tey sosny prosto przez mech do Ostrowa, gdzie kopiec usypany y w sośnie rubież położony; z tego ostrowa także pro-

sto do rzeczki Krasney błotem, na którym kopiec jeden y drugi przy namienioney rzece usypany; rzeczka zaś Kraśnicą, sianożęciami idąc, wkoło gruntu, do miasteczka Kublicz nadanego, do plebanii aż do pięty y kopca wyż wyrażonego ograniczenia stykaiące się, kończy się żywą wodą. Plebania stara i inne zabudowania, proprioque sumtu dla tegoż wielebnego oycy parocha, de nova radice na tym naznaczonym odemnie osobliwym gruncie nową rezydencją cum omnibus oney requisitis wybudować obowiązuię się. Cerkiew zaś, iak dawniey w swoiey sytuacji mieysca została, tak y teraz opatrzyszwy oną, tak intus, quam extra, przy tym oparkaniwszy, z przydaniem placów na budowanie blisko przy teyże cerkwi dzwonnikowi budynku, wiecznie in suo esse zostawać ma. Podatki rzeczy-pospolitey, uchwały seymowey, podymne, które excypuiąc wielebnego oycy parocha, z dobr moich własnych Kublicze nazwanych, płacone będą. Waruiąc to dla wielebnego oycy parocha wstęp wolny do puszczy, drzewa na restauracyą budynków y na opał, ale nie na sprzedaż, oraz wolne łowienie ryb niewodami, wędami y tryhubiczką w jeziorach y rzeczkach wszytkich, do dobr Kublicz nazwanych należących, tak samemu wielebnemu oycu parochowi, iako też ludziom y poddanym imci, tudzież y następcom imci pozwala się. Wygon dla koni y bydła wielebnego oycy parocha wespół z miastem Kubliczami, na własnych dwornych gruntach, bez uprzykszenia dwora dla imci y successorów onego wolny będzie. Cavetur y to wielebnego oycy parocha y następców onego, iż browar na potrzebę plebanii dla zrobienia trunków, a nie na szynki obrócenia, krom ogulem na stro-

nie lub w miasteczku samym Kubliczach przedać, ile właśnie na swoją potrzebę, sub amissione onego, wielebnemu oycowi parochowi y następcom onego proprio sump- tu wolno wystawić będzie. Hoc praecus- todito, iż jeżeliby się prawo na zamienio- ny grunt, antea cerkiewny, in archivo archidiecaesano pokazało, lub gdzie u kogo pokazać się miało, tedy sub nullitate ma zostawać; a tym już fundatorskim ode- mnie de novo danym, tak terazniejszy wielebny ociec paroch, iako też in poste- rum następujące parochowie, cum praesen- tatione ode mnie y successorów moich, zaszczycać się powinni będą. Wolen za- tym y mocen będzie toties rzeczony wie- lebny ociec paroch Kublicki y następcy iego, ode mnie ad praesens nadanym w zamian gruntem, iako chcąc ad libitum sui, dysponować, rozrabiać, profitów wszel- kich z onych wynajdować, chłopów osa- dzać, poddanemi rządzić, winnych y nie- posłusznych karać, bez żadney ode mnie et inposterum successorów moich przeszkody, prepedycyi y interessowania się; owszem od każdego takowego intruzora y iakową kolwiek przeszkodę lub pretext do tych gruntów ścielącego proprio sump- tu u każdego sądu y prawa zastępować, ewinkować mamy y successorowie moi powinni będą, wnosząc ewikcyą na dobra moje dziedziczne Kublicze nazwane, w wojewodztwie Połockim leżące, które sub onus evictionis podaię y oneruję. In casu zaś naruszenia y niedotrzymania w któ- rym kolwiek punkcie y paragrafie tego moiego kommutacyjnego, oraz wieczysto funduszowego zapisu, do zapozwania mnie samego y po mnie successorów moich for- um ubiquinarium, w wielkim xięstwie Li- tewskim practicabile, y rozprawę, abscis-

sis omnibus dilationibus beneficiisque iu- ris, naznaczam y determinuję. I na tom ony dał z podpisem ręki mey własney y wielmożnych ichmościów panów pieczęta- rzów, ode mnie ustnie y oczewisto upro- szzonych. Pisan w Kubliczach, roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Maia trzynastego dnia. U tego listu do- browolnego wieczysto-funduszowego zapi- su podpisy rąk his expressis: Jan Tysz- kiewicz—Kiermelski y Bystrzański staro- sta. Ustnie y oczewisto proszony pieczę- tarz od iaśnie wielmożnego imci pana Ja- na Tyszkiewicza—starosty Kiermelskiego y Bystrzańskiego, do tego wieczysto kom- mutacyjnego, oraz funduszowego zapisu, w Bogu wielebnemu Antoniemu Wadarskie- mu, ad praesens parochowi Kublickiemu, successorom onego in posterum porochom, na rzecz w nim wyrażoną danego, ut iu- ris est, iako pieczętarz podpisuję się—Ig- nacy Korsak. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do te- go kommutacyjnego, oraz funduszowego zapisu podług prawa podpisuję się—Izydor Budźko, regent grodzki wojewodztwa Po- łockiego. Podług prawa proszony pieczę- tarz od osoby wysz wyrażoney podpisuję się Iózef Korwin Krukowski.

Który to takowy wieczysto dobrowol- ny funduszowy zapis iest do xiąg miey- skich Połockich zapisany. Z których y ten widymus, pod pieczęcią mieyską uprzywi- leiowaną radziecką, z podpisem pisarskim, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym, miesiąca Januarii dwu- dziesiątego ósmego dnia, stronie potrzebu- jącey iest wydan. Pisan ut supra w Po- łocku. U tego widymusu listu wieczysto kommutacyjnego, oraz funduszowego zapisu, przy wyrzniętey kustodyi y na niey wy-

ciśnionej Połockiej magdeburskiej na ézerwoney massie pieczęci, podpis ręki imci pana pisarza magdeburskiego Połockiego y po niżey correcta tymi słowy: Demetriusz Pszczolko—iego królewskiej mości Połocki pisarz magdeburski. Correctum cum actis.

Który to takowy widymus listu wieczysto-kommutacyjnego, oraz funduszowego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1757 г. Ноября 13 дня.

Изъ книги № 123, за 1758—1759 г., л. 465.

26. Подтверждение фондушевой записи на земли для Шостаковской церкви, данной Минскимъ ротмистромъ Константиномъ Рдудовскимъ.

Минскій ротмистръ Константинъ Рдудовскій, движимый религиозной ревностію къ распространенію униі, записываетъ въ своемъ Шостаковскомъ имѣнии, Оршанскаго уѣзда, три уволоки земли Шостаковской церкви на вѣчныя времена; кро-

мѣ этого на свѣчи и вино особо записываетъ 30 золотыхъ съ мельничной аренды. При этомъ фондаторъ обязываетъ священниковъ еженедѣльно служить по средамъ обѣдни за души страждущихъ въ чистилищѣ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiętego, miesiąca Februarii szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedymset piędziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu w. i. p. Konstąnty Rdułtowski—rotm. w. Mińskiego, opowiadał, prezentował y przyznał swój dobrowolny, nieporuszony, korroboracyjny zapis, na rzecz w nim niżey wyrażoną, i. x. Janowi Chrudzkiemu—prezbiterowi Szostakowskiemu danu, służący y należący; który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis

cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego w. x. Litew. spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur talis.

Konstąnty na Rdułtowie Rdułtowski—rotmistrz w. Mińskiego, czynię wiadomo, komu o tym teraz y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, tym mym dobrowolnym y nigdy nieporuszonym, korroboracyjnym zapisem, perpetuis temporibus danym, na to i. x. Janowi Chrudzkiemu—prezbiterowi Szostakowskiemu, iż co nadanych anteriori data dokumentem osobliwym dwóch włok

gruntu, na których włokach y zabudowanie dworne, iakie iest we wsi Szostakach, w powiecie Orszańskim sytuowanych, w woytowstwie Czomonadowskim, w trzech zmianach od ściany do ściany, od miedzy do miedzy leżących, cerkwi Szostakowskiej de nova radice własnym kosztem erygowanej, vigore funduszu uczynionego, w trybunale głównym w. x. Lit. przyznanego, na pomienioną cerkiew Szostakowską, tudziesz intuitu przywileiu approbationis od nayaśniejszego króla imci Augusta trzeciego, nam szczęśliwie panującego, na fundacją approbowanych włok dwóch w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym czwartym, miesiąca Oktobra szóstego dnia w Grodnie danego y w trybunale głównym w. x. Lit. eodem anno, miesiąca Nowembra trzynastego dnia na kadencyi Nowogrodz. aktykowanego, do których dwóch włok e zelo pio trzecią także włokę dwornego gruntu, w trzech zmianach będącą, dodając, z paszami murożnemi, błotnemi w wieczystą, a nigdy przeze mnie y successorów moich nieporuszoną supra pomienionemu prezbiterowi y następcom iego possessyą postępuię y przez ienerała i. k. mci intromittować się pozwalam. Za którą recenter przyłączoną włokę tenże i. x. prezbiter y następcy iego za duszę moją y skoligowanych zemną y za dusze zmarłe, żadnego ratunku niemające, każdego tygodnia we śrzone mszę świętą odprawować obligatur; a z takowych trzech włok gruntu, na fundusz oddanych y zapisanych, do żadnych podatków płacenia zamkowi Mohilowskiemu i. k. mci nie powinien być i. xiądz prezbiter pociągnion y następcy in posterum iego pociągnięni być nie mają, lecz przez mężów wsi Szostakowskiej tak czynsze, iako y hiberny należące zamkowi

i. k. mci opłacone być mają. Do której mszy na świece y wino z prowentów młynów arendy moiej na rzece Hołubinie, na tychże włokach stojących, własnym moim kosztem de nova radice erigowanych, złotych polskich trzydzieście co rok ia sam y successorowie moi wypłacać mają w dzień świętego Michała—święta rzymskiego, a w. i. xiądz prezbiter z odebraney annuaty kwity corocznie dawać ma, tak mnie, iako y każdemu dzierżącemu te dobra. Co wszystko approbando ażeby, perpetuis temporibus firmiter trwało y ni przez kogo w naymniejszym punkcie naruszono nie było, nisi si aliquid boni ad maiorem Dei gloriám posteriori tempore successores mei addere volent, pod rigorem na strasznym trybunale sprawiedliwego sędziego każdego obowiązuję. A pro meliori robore ten mój corroborationis zapis cerkwi świętej graeco-uniackiej Szostakowskiej przy uproszonych w. i. pp. pieczętarzach ręką mą własną stwierdziwszy podpisuję. Pisan roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia, w Szostakach. U tego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako też i. pp. pieczętarzów temi słowy: Konstanty na Rdułtowie Rdułtowski—rotm. w. Mińskiego, mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Konstantego Rdułtowskiego—rotm. w. Mińskiego, do tego corroboracyinego zapisu, i. xiędzu Janowi Chrudzkiemu — prezbiterowi Szostakowskiemu danego na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuję się, L. Michał Dłuski—stolnik Smoleń., rotm. powiatu Orsz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego corroboracyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu wieleb. i. xiędzu

Chrudzkiemu—prezbiterowi Szostakowskiemu danego, podług prawa podpisuię się Iózef Korwin Krukowicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego korroboracyinego zapisu podług prawa podpisuię się Ioachim Rdułtowski.

Który to takowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1759 г. Февраля 16 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 648.

27. Раздѣльная запись на спорныя фундушovyя земли между Буйницкимъ мужскимъ и Баркалабовскимъ женскимъ монастырями.

Игуменья Буйницкаго и игуменья Баркалабовскаго монастырей, желая покончить между собой частые споры, возникавшіе вслѣдствіе неопредѣленности границъ въ ихъ имѣніяхъ Костянкѣ и Холмахъ, составили настоящую дѣльную запись, на основаніи которой постановили: всю землю въ количествѣ 100 уделовъ, раздѣлить по поламъ вмѣстѣ съ угодьями и крестьянами; одну поло-

вину предоставить Буйницкому монастырю, а другую Баркалабовскому; въ случаѣ нарушенія записи виновная сторона должна заплатить заруку въ размѣрѣ 2000 битыхъ талеровъ. Соглашеніе настоящее составлено съ вѣдома и разрѣшенія какъ фундаторовъ, такъ и Вѣлорускаго архіепископа Георгія Конисскаго.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiątego, miesiąca Februarii dwudziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Feodor Szyszkowski, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginalu ad acta podał ekstrakt dobrowolnego listu, wieczysto-ugodliwego dzielczego, przez żaden sposób nieporuszonego zapisu, między w Bogu wie-

lebnemi imię xięży Mitrofanem Carykiewiczem—ihumenem monasteru Buynickiego ze wszytką imcią w Chrystusie bracią zakonną tegoż monasteru z iedney strony, a ieymę panną Apollinaryą Korobańkówną—starszą monasteru Barkalabowskiego panińskiego, ze wszytkiemi w Chrystusie siostrami ieymci tegoż monasteru, z drugiej strony zaszłego, w magdeburyi Mohilowskiej przyznanego et ex actis magdeburyi Mohilowskiej wydany, in rem et partem tychże pomienionych ichmościów Mitrofana Carykiewicza—ihumena monasteru Buynickiego y wszytkiej braci zakonu tegoż monasteru, ieymę pannie Apol-

linaryi Korobańkowny—starszey monasteru Barkałabowskiego panieńskiego y wszystkim siostróm tegoż monasteru służący y należący; który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego x. Lit. ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego ekstraktu tenor sequitur estque talis.

Ekstrakt z akt mieyskich Mohilowskich prawa maydeburskiego. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątego, miesiaca Februarii dziewiętnastego dnia.

Przed nami Stefanem Korobanką—wóytem, na mieyscu szlchetnego pana Jana Janowicza Jaroszewskiego, wóyta rocznego będącym, Stanisławem Krasnowskim, Andrzejem Leoszkiewiczem — burmistrzami, także przed radcami y ławnikami miasta iego królewskei mości Mohilowa, tego roku na sprawach zasiadającemi, comparando personaliter w Bogu wielebnym ichmość xięża Mitrofan Carykiewicz — ihumen klasztoru Buynickiego y Konstanty — ieremonach Buynicki z iedney strony, z drugiey Apollinaria Korobańkowna — ihumienia klasztoru Barkałabowskiego y Elisaweta Cichanowna, list dobrowolny wieczysto dzielczy, na rzecz w nim wyrażoną, ad akta mieyskie Mohilowskie podali y przyznali w te słowa pisany:

Ja Mitrofan Carykiewicz — ihumen monastera Buynickiego, ze wszystką moją w Chrystusie bracią zakonną tegoż monastera z iedney strony, a ia Apollinaria Korobańkowna, starsza monasteru Barkałabowskiego, ze wszystkiemi w Chrystusie siostrami moemi tegoż monasteru, z drugiey st rony,

za wyraźną wolą iasnie wielmożnego imci pana Michała na Bychowach, Barkałabowie y Buyniczach hrabi y dziedzicznego pana Sapiehi — podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana y dobrodzieia naszego, nie mniey też za wolą y błogosławieństwem iasnie wielmożnego imci xiędza Jerzego Konisskiego — biskupa Białoruskiego y Mohylowskiego, pana pasterza y dobrodzieia naszego, plenariam potestatem y zwierzchność nad monasterami naszymi Buynickim y Barkałabowskim, od iasnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Tymofeia Szczerbakiego — metropolity Kiiowskiego, in scriptis ieszcze w roku tysiąc siedmset piędziesiątym szóstym, miesiaca Julii dwudziestego trzeciego dnia, mającego, czyniemy wiadomo y iawnno wyznawamy tym naszym dobrowolnym listem, wieczysto-ugodliwym dzielczym, przez żaden sposób nieporuszoným zapisem, komu o tym moderni et futuri seculi ludziom wiedzieć będzie należało, ad invicem między nami danym, na to: Iż co z dawnych czasów, ad obloquentiam funduszów, monasterom naszym Buynickiemu y Barkałabowskiemu od zeszyłych w Bogu świętey pamięci iasnie wielmożnego imci pana Bohdana Stetkiewicza — kasztelana Nowogrodzkiego, expost podkomorzego Mścislawskiego y od iasnie oświeconey xiężney ieymości Heleny Solomereckiey — starościanki Krzyczowskiey y Słuczyckiey Bohdanowey Stetkiewiczowey — kasztelanowey Nowogrodzkiey, podkomorzyniey Mścislawskiey, małżonki imci, fundatorów y dobrodzieiów monasterom naszym, ieszcze w roku tysiąc sześćsetnym trzydziestym trzecim, miesiaca Augusta dwudziestego dziewiątego dnia, danych y służących, successu potym temporis, za

naradzeniem się zeszłego w Bogu przewielebnego jego mości oycy Joila Trucewicza—ihumena monasterów Kuteienskich, Buynickiego y Barkałowowskiego, moc zupełną y zwierzchność nad tymi monasterami in omni mającego, z iasnie wielmożnym wielebnym w Bogu zesłym imé panem Michałem Włodzimierzem Stetkiewiczem — kasztelanicem Nowogrodzkim, podkomorzycem Mścisławskim, synem wspomnionych iasnie wielmożnych imé panów Stetkiewiczów, fundatorów, dobrodzieiów naszych, za osobliwymi wieczysto fundacynymi listami zapisami, tak od iasnie wielmożnego imci pana Michała Włodzimierza Stetkiewicza—kasztelanica Nowogrodzkiego, indulgendo woli w Bogu zesłych, iasnie oświeconych xiążąt ichmościów Bochdana Sołomereckiego y Heleny Sołomereckiey, wuia rodzonego y matki swoiey, iako też od oycy Joila Trucewicza, monasterowi Barkałowowskiemu wespół z intromissją ieneralską, ieszcze w roku tysiąc siedmset piędziesiątym wtórym, miesiąca Apryla dwudziestego dnia danymi y służącymi, maiętności wsi Koscianki y Chołmów, włók sto w sobie zamykających, w powiecie Orszańskim leżących, przez czas barzo długi, bo do roku tysiąc siedmset piędziesiątego siódmego po połowie, to iest, włók szeszedziesiąt, monaster Buynicki, a włók szeszedziesiąt monaster Barkałowowski, ze wszystkimi pożytkami, poddanymi, czynszami, dziakłami, powinnościami y pryhonami spokojnie trzymali, w poslednieyszym też czasie, ile przez oycy Baranowskiego—ihumena Buynickiego y Piotra Izmayłowicza—namiestnika tegoż monasteru, różne w tey Kościance y Chołmach nastąpiły tergiwersacye, grabieże, wiolencye, naiazdy, niesna-

ski, różne krzywdy nam zakonnicom Barkałowowskim, ludziom y poddanym naszym, w Kościance y Chołmach mieszkającym, z okazji czego zaczęła się kłótnia prawna, tak w konsystorzu Kiiowskim, iako y w innych subseliach między monasterami Buynickim y Barkałowowskim, którym takowym dalszym litigiom, kłótniom y kosztom prawnym my obiedwie strony zabiegając, mediante w tym amicable compositione przez godnych iasnie wielmożnych y wielmożnych imé panów przyziaciół, ad id negotium ex utraque parte uproszonych, zgodziliśmy się z sobą takowym sposobem: Iż nappierwiew w pomienionych wsiach Kościance y Chołmach wymierzyć przez mierniczego sprawiedliwą pomiarań wszystkie włoki obudwuch folwarków Buynickiego y Barkałowowskiego, oraz y poddańskie we wszystkich trzech zmianach, z wyrażeniem, który poddany wiele ziemi ma y grunta trzyma, oraz wiele z siedziby ma płacić y służyć, umyśliłiśmy byli; a po wymierzeniu takowym tymiż gruntami, wespół z chłopami, na nich mieszkającymi, po połowie się podzieliwszy tak, iako y przed tym było, to iest, włók piędziesiąt do monasteru Buynickiego, a włók piędziesiąt do Barkałowowskiego ażeby perpetuis temporibus należeli, zobopolnie chcemy. A ponieważ takowy pomiar we wszystkich trzech zmianach gruntów y sianozęci folwarkowych y poddanych iuvante Deo, w roku nie dawno przeszłym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym ósmym, miesiąca Nowembra dwunastego dnia, przez imci pana Jana Korczyckiego—mierniczego przysięgłego, ad effectum przypadł y dwa inwentarze przez tego imci pana mierniczego sprawiedliwey pomiary, ieden dla monasteru

Buynickiego, drugi dla Barkałowskiego iuż są sporządzone zaczym my obiedwie strony, podług tychże inwentarzów, grunta, iako się wyżej wyraziło, po połowie do manasteru Buynickiego włok piędziesiąt, z folwarkiem starym, a do Barkałowskiego włok piędziesiąt z folwarkiem nowo zabudowanym; z poddanymi w pomienionych inwentarzach wyrażonymi, z ich żonami, dziećmi, końmi, bydłem rogatym y nierogatym y wszelkim dobytkiem onych; oraz z ich dziakłami, czynszami, daninami, przyhonami y wszelkimi powinnościami, specificie w inwentarzach wyrażonymi, tak właśnie, iako pierwey trzymaliśmy y teraz trzymać, rządzić, disponować, wszelkich sobie pożytków wynajdować, występnych poddanych każda strona swoich własnych ad obloquentiam praw Stetkiewiczowskiego y Trucewiczowskiego karać, sprawiedliwość z nich ludziom ukrzywdzonym czynić y iuż od daty listu terazniejszego żadney najmnieyszey krzywdy y pretensyi w dzierzeniu przez samych siebie y przez subordinowane osoby iedna drugiey stronie nieczyniąc, tylko według tey cyrkumskrypcyi w pokoju y w zgodzie iednostaynie zachować się obiedwie strony mamy y następcy nasi powinni będą wiecznemi a nieodzownemi czasy. Y to też ad invicem waruiemy dla siebie, iż cerkiew święto-Spaska, ponieważ na gruncie spólnym w Kościance iest zabudowana, spólnie też do Buynickiego y Barkałowskiego monasterów należeć ma; similiter w pomienionych wsiach Kościance y Chołmach, tak monasterowi Buynickiemu w swoiey części, iako też Barkałowskiemu w swoiey, podług dawnych zwyczajów szynki dworne lub arendy mieć, podymne, czopowe, szeleżne, wszelkie uchwały sey-

mowe, seymikowe y inne iakowe kolwiek podatki wynaleźć się mogą, każda strona za swoją część płacąc in perpetuum wolno będzie. Czego wszystkiego my obiedwie strony ad invicem sobie dotrzymać wiecznemi czasy mamy y następcy nasi też dotrzymać powinni będą, pod zaręką dwuch tysięcy talarów bitych, pod punktem trium lucrorum et aliis poenis, de lege ecclesiastica extendendis. O którą zarękę y o niedotrzymanie w którym kolwiek punkcie y paragrafie tego naszego dobrowolnego listu wieczysto ugodliwego, dzielczego zapisu, daemy moc y pozwalamy ad invicem sobie, to iest, stronie ukrzywdzoney krzywdę czyniącą stronę, do wszelkiego sądu y prawa, przyjmując ubiquinarium forum w wielkim xięstwie Litewskim, zapowząc; gdzie będąc zapozwaną, ad primam instantiam stanowszy, strona krzywdę czyniąca rozprawę finalną bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów przyjąć, zaręki w tym liście wyrażone, nie schodząc z sądu, parti iniuriatae zapłacić y wszelkim wyrokom, by nayciężliwszym, sądowym in omni, sine appellatione, podlegać my sami y następcy nasi mamy y powinni będziemy. A po zapłaceniu by niepoiednokrotnie zarąk, przecie ten nasz list dobrowolny, wieczysto ugodliwy, dzielczy zapis przy zupełney mocy y walorze zostawać ma, aż do dość sobie we wszystkim uczynienia. Y na tośmy dali ad invicem sobie ony z podpisami rąk naszych własnych y ichmość panów pieczętarzów, od nas obudwuch stron ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Mohilowie, roku tysiąc siedmset piędziesiątego dziwiątego, miesiąca Februariyi szesnastego dnia. U takowego wieczysto dzielczego prawa podpis rąk, przy czterech pieczę-

ciach, czerwoną laką podłożonych, tym i słowy: Monasteru Buynickiego ihumen y hieromonach Mitrofan Carekiewicz z bracia; jeromonach Konstantey z. m. B. Appollinarrya Korobankowna — ihumena m. B. z siostarami; Elisaweta Cichanowna rukoju. A iasnie wielmożnych, y wielmożnych imę panów pieczętarzów hisce verbis: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielbnego oycy Mitrofana Carykiewicza — ihumena y braci inszych monasteru Buynickiego ex una parte, ex altera od panny Appollinaryi Korobankowny — starszey y wszytkich zakonnic monasteru Barkalabowskiego, do tego listu wieczysto dzielczego zapisu, ad invicem między niemi danego, na rzecz w nim wyrażoną podług prawa podpisuię się Jan Hlebicki Iózefowicz — starosta sądowy powiatu Orszańskiego, pólkownik Petyhorski buławy polney wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego prawa wieczysto dzielczego, monastyrowi Barkalabowskiemu służącego, podług prawa podpisuię się Antoni Marcin Chrapowicki — podkomorzy Smoleński, pólkownik powiatu Orszańskiego, régim. diw. Biał. w. x. Litewskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego wieczysto dzielczego prawa, monasterowi Barkala-

bowskiemu służącego, podług prawa popolitego podpisuię się Iózef Felicyan Ciapiński — instygator ekonomii iego królewskiej mości Mohylowskiej mp. Któreż to wieczysto dzielcze prawo, za podaniem y przyznaniem przez wyż mianowanych osób, do akt mieyskich Mohylowskich iest przyjęte y de verbo ad verbum wpisane, z których y ten ekstrakt pod pieczęcią mieyską, z podpisem rąk nas wóytā y pisarza mieyskich, w Bogu wielbnym pannom zakonnym monasteru Barkalabowskiego w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym, miesiąca Februaryi dwudziestego szóstego dnia iest wydany. U tego ekstraktu dobrowolnego listu wieczysto ugodliwego dzielczego, przez żaden sposób nieporuszonego zapisu, przy wyciśnioney maydeburyi Mohylowskiej pieczęci podpisy rąk wóytā y pisarza, oraz poniżey korekta następującemi słowy: Stefan Korobanko — wóyt miasta iego królewskiej mości Mohylova. Jan Jaroszewski — pisarz kancelaryi maydeburyi Mohylowskiej. Correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt inwentarza, przy samym originale, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1759 г. Февраля 26 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 652.

28. Инвентарь фондушевыхъ земель, принадлежащихъ Барналабовскому женскому монастырю.

Въ этомъ инвентарѣ описываются границы имѣній Костянки и Холмовъ, принадлежащихъ женскому Баркалабовскому женскому монастырю; представляется перечень именъ крѣпостныхъ вре-

стьянъ съ ихъ повинностями. Всея земли было исчислено и измѣрено 60 уволокъ. Повинности съ уволоки назначены въ размѣрѣ 6 тыщфовъ и 2-хъ шостаковъ.

Roku tysiąc siedmset siedm dziesiątego, miesiąca Februarii dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tyścianym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imé pan Theodor Szyszkowski—strażnik Piński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginalu, ad acta podał ekstrakt inwentarza majątności wsi Kościanki, oraz Chołmów, w Bogu wieleb. imé pannom zakonnicom monasteru Barkalabowskiego przez wielmożnego imé pana Jana Kirczyckiego—mierniczego sporządzonego, w magdeburii Mohylowskiej przyznanego; ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże pomienionych w Bogu wielebnych panien zakonnych monasteru Barkalabowskiego służący, który podając do akt prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkie-

go xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur est que talis:

Extrakt z akt mieyskich Mohylowskich prawa magdeburskiego. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Februarii dziewiętnastego dnia.

Przed nami Stefanem Korobańką—wóytem na mieyscu szlachtetnego pana Jana Janowicza Jaroszewskiego, wóyta rocznego będącym, Stanisławem Krasnowskim a Andrzejem Leoszkiewiczem—burmistrzami, tudzież przed radcami y ławnikami miasta iego królewskiej mości Mohyłowa, tego roku na sprawach zasiadającymi, comparendo personaliter w Bogu wielebni imé xięża Metrofan Carykiewicz—ihumen klasztoru Buynickiego y Konstanty—ieromanach Buynicki z iedney strony, z drugiey w Bogu wielebne Appolinarya Korobańkowna—ihumenia klasztoru Barkalabowskiego y Elisaweta Cichanowna, list dobrowolny wieczysto dzieleze prawo, a przy nim inwentarz majątności wsi Kościanki y Chołmów, na rzecz w nim wy-

rażoną, ad acta magdeburyi Mohylowskiej podali y przyznali w te słowa pisany:

Inwentarz majątności wsi Kościanki y Chołmów, w powiecie Orszańskim leżącey, wielebných panien zakonnych manastyru Barkalabowskiego po wymierzeniu gruntów wszystkich we trzech zmianach przez połowę, mianowicie skrzyni samey tak w zmianach polowych, z sianożęciami, do tychże wsi przynależącemi, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym ósmym, miesiąca Nowembra dwanaściego dnia sporządzony, przez mnie Jana Kirczyckiego—mierniczego, tak od ww. oyców czernców manastyru Buynickiego, iako też od wielebných panien czernic manastyru Barkalabowskiego użytego y y spółnie od stron obudwuch zobligowanego:

Wies *Kościanka*—włok numero dwadzieścia dwie: iedna włoka dworna pod cerkwią świętego Spasa, pierwszy dom pół włoki osiadłey Iwan Kłop, syn Leon y Karp, numero synów dwuch, czynszu tynfów trzy, szostak ieden; drugi dom pół włoki osiadłey Araffiey Kłop, syn Kuzma, Sciepan, Ausiey, Osip, Nikicy y Wasil, numero synów sześciu, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; trzeci dom pół włoki osiadłey Pietrok Kłop, syn Ahey, Janko, Iwan y Jakim, numero synów czterech, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; czwarty dom iedna włoka osiadła, Uscin Walacki, syn Matwiey, Daniło y zięć Demian, numero synów trzech, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; dwie włoki na dwor do zasiewu; piąty dom pół włoki osiadłey, Daniło Kapuścin, brat Auchim, zięć Prokop, numero synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; iedna włoka na dwor do zasiewania; szósty

dom—pół włoki osiadłey, Antonicha wdowa, syn Anton, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; siódmy dom iedna włoka osiadła: Chomka Kawalew, syn Zmitrok, brat Wasil y Ostapko, numero synów trzech, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; ósmy dom pół włoki osiadłey: Dziemid Kuzmin, syn Kuźma, syn numero ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dziewiąty dom pół włoki osiadłey: Chwiedor Bocianow, syn Wasil, Filip y Parchwien, numero synów trzech, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dziesiąty dom pół włoki osiadłey: Zmitrok Aweczynnikow, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; iedenasty dom pół włoki osiadłey: Sciepan Hapieionik, syn Pawłuk, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dwunasty dom pół włoki osiadłey, Siemion Kocil, syn Niescier y wnuk Jakim, numero synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; trzynasty dom iedna włoka osiadła: Jarmoła Rozhonow, syn Aliexiey y Wasil szwagier, numero synów dwuch, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; czternasty dom iedna włoka osiadła, Apanas Razhonow, syn Sciepan y brat Daniło, numero synów dwuch, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; piętnasty dom iedna włoka osiadła, Sciepan Razhonow, syn Apanas y zięć Sidor, numero synów dwa, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; trzy włoki dworu do zasiewania; szesnasty dom pół włoki osiadłey, Samul Matwieiów, przy nim brat Swirid, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; siedmnasty dom pół włoki osiadłey: Leon Razhonow, syn Iwan, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; osiemnasty dom iedna

włoka osiadła, Cierach Haponow, syn Pietrok, wnuki Siemion, Hryszko y Hryszeczko, numero synów czterech, czynszu tyńfów sześć y szostaków dwa; dziewiętnasty dom iedna włoka osiadła, Iwan Karawka, syn Karp, pasierb Hryszko, numero dwóch, czynszu tyńfów sześć y szostaków dwa; dwie włoki na dwór od ścia-ny do zasiewania, summa lateris: idque domów dziewiętnaście, włok osiadłych trzynaście, włok dwornych dziewięć, ludzi czterdziestu dwóch, czynszu tyńfów osimdziesiąt sześć y szostaków dwa. Na drugiej stronie arkusza thenor idque talis: *taż wieś Kościanka*, w tey wsi gospodarzów numero dziewiętnastu, synów tychże gospodarzów numero czterdziestu dwóch, rozdział włok ciągłych do powinności numero trzynaście, włok dwornych do zasiewania numero dziewięć; efficit włok numero dwadzieście dwie, czynszu z włok osiadłych po tyńfów sześć y szostaków dwa, efficit, tyńfów numero osimdziesiąt sześć, szostaków dwa, podymnego z dymu corok płacą po tyńfów numero cztery, przyhonu, ile potrzeba każe, do tegoż folwarku służyć powinni.

Wież *Chołmy*, włok numero osim: pierwszy dom—iedna włoka osiadła, Mikita Zabłocki, syn Jakim, przy nim siestrzenców Choma, Siła, Karp, wnuki Jewmen, Wasil y Daniło, dico, synów siedmiu, czynszu tyńfów sześć y szostaków dwa; drugi—trzy czwierci włoki osiadły, Kuźma Zabłocki, brat Autuch, synowie Matwiey y Prokop, dico, synów trzech, czynszu tyńfów pięć; trzeci dom—czwierć włoki osiadły: Michał Zabłocki, syn Illa, pasierzb Pancieley, dico, synów dwóch, czynszu tyńfów ieden, szostaków dwa; czwarty dom—pół włoki osiadły: Astap Kartaszow, syn Iwan, Hryszko

y Wasil, wnuków: Michał, Pawliuk y Fiedor, przy nim zięć Radźko, syn Pawliuk y Sieńko, dico, synów dziewięć, czynszu tyńfów trzy, szostak ieden; piąty dom—pół włoki osiadły: Andrey Kartaszow, syn Arafiey y Pawliuk, dico, synów dwóch, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; szósty dom—pół włoki osiadły: Osip Harasimow, syn Ihnat y Charyton, dico, synów dwóch, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; siódmy dom—pół włoki osiadły: Osip Karpow zięć, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; ósmy dom pół—włoki osiadły: Matwiey Butyczyn, zięć Chomka, dico ieden, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; dziewiąty dom—pół włoki osiadły: Iwan Arciomow, przy nim brat Małach, numero ieden, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; dziesiąty dom—pół włoki osiadły: Andrey Krolikow, syn Fiedor y Małach, dico, synów dwóch, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; iedenasty dom trzy czwierci włoki osiadły, Lahuła Krolik, syn Jakow, Autuch, wnuki Dziemid y Demian, dico, synów czterech, czynszu tyńfów pięć; dwunasty dom—trzy czwierci włoki osiadły: Alexiey Raznicki, syn Iwan, przy nim brat Fiedor y syn Fiedor, dico: synów trzech, czynszu tyńfów pięć; trzynasty dom pół włoki osiadły: Fiadoś Krolik, syn Dziemid y Marcin, dico, synów dwóch, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden; czternasty dom pół włoki osiadły: Andrey Maczeka, syn Pauluk, syn ieden, czynszu tyńfów trzy y szostak ieden. Wtey wsi gospodarzów numero czternastu, synów tychże gospodarzów numero trzydzieście dziewięć, włok osiadłych do powinności numero osiem, czynszu z włoki po tyńfów sześć y szostaków dwa, efficit tyńfów numero piędziesiąt trzy, szostak ieden, podymnego

z dymów czterech po tynfów cztery na rok płacić mają.

Opisanie wymiaru gruntów wielebnych panien zakonnych monasteru Barkalabowskiego wszystkich trzech zmian, iako w liniach niżej specyfikowano, wsi Kościanki y Chołmów maiętności nazwanej, przez połowę gruntów wydzielonych, z wielebnymi ojcami czerncami manasteru Buynickiego. *Primo* pierwsza zaczyna się zmiana w skrzyni samej pod poddaństwem wsi Kościanki, od włoki cerkiewney pod tytułem cerkwi świętego Spasa, z wymiaru każdej włoki szerokości po prętów sześć, długość tey zmiany od granicy wsi Sidorowicz, aż do granicy wsiów ekonomicznych dobr iego królewskiej mości Mohylowskich graniczących, do ściany dwornych włok dwóch poprzecznych, przy Iwanu Karawce—poddanym tychże wielebnymi panien, znajduie się włok dwadzieście dwie, bez żadnych naddatków; do tey zmiany, iako dla poddanych wydzielonych inwentarzów, tak wielebnym pannom zakonnym monasteru Barkalabowskiego włok dwornych. *Secundo*. Druga zaczyna się zmiana Podmachów od włok wydzielonych drugiej zmiany wielebnymi oyców czernców manasteru Buynickiego, zaczynaia się włoki wielebnymi panien manasteru Barkalabowskiego, z wymiarów każdej włoki, szerokości po prętów osiem, a to dla tego, że ponieważ długości tey zmiany nie dochodzi, exquo błoto nietyteczne; zaczyna się ta zmiana długości od granicy Sidorowskiej, idąc długością tych włok przez uroczyszczę, nazwane Berezowka, do tychże wielebnymi panien włok należących, do ściany wsi Chołmów, a kończą się ich włoki w szerokości przez uroczyszczę, nazwane Pienne, do ściany graniczącej wsi Macho-

wa, znajduie się włok dwadzieście dwie, a sznurów w poprzek włok dwadzieście trzy, bez żadnych naddatków do tey zmiany. *Tertio*. Trzecia zaczyna się zmiana tychże wielebnymi panien od włok dwornych wielebnymi oyców czernców y ściany skrzynney pod wieś Woronowka, końcami włok od granicy wsi ekonomiczney, nazwanej Dubinki, idąc sznurem wpoprzek włok z wymiarów każdej włoki szerokości po prętów pięć aż do włok trzeciej zmiany wielebnymi oyców czernców manasteru Buynickiego, miary sznurów dziewięć, prętów cztery. A tak ominowszy wielebnymi oyców gruntu trzeciej zmiany, idąc daley, tychże wielebnymi panien gruntu teyże trzeciej zmiany ku zaściankowi do ściany włok, wychodzących na obie strony trzeciej zmiany, pokazało się miary w gruntach, tudzież ww. pp. sznurów pięć y prętów sześć, efficit tey trzeciej zmiany według miary sznurów piętnaście w szerokości włok, długości tych gruntów od wsi Dubinki, idąc koło zaścianku, w prawey stronie do ściany Woronowskiej, graniczącej ze wsią Kościanką, przez młyn wielebnymi oyców czernców, przy zaścianku w prawey stronie do ściany Sidorowskiej, końcami włok, na której zakopany kopiec dawny, graniczący ze wsią Sidorowiczami, Woronowki y Kościanki, w rogu samym znajduie się włok dwadzieście dwie bez żadnych naddatków tey zmiany, z tym wyrażeniem tymże wielebnymi pannom zakonnym manasteru Barkalabowskiego, że od ściany Sidorowskiej, za mlynem w końcach włok ich, miary powinno być sznurów pięć y prętów sześć, do tey trzeciej zmiany wydzielone, iako w skrzyni samej, tak we wszystkich trzech zmianach, które takowe sznurów pięć y prętów sześć, w po-

mienionej trzeciej zmianie, ięsliby wcale niewychodziły podług miary ex ratione, że za młynem od granicy Woronowskiej w końcach grunta są węższe, tedy my zakonnicę Barkałowowskie tego niedostatku od wielebnych oyców Buynickich pretendować niemamy. Zaczym podpis ręki tymi słowy: Apolinaria Korobańkowna—ihumenia monasteru Barkałowowskiego, z dobrowolnego pomiarkowania między sobą zobu stron po rozmierzeniu gruntów w maiećności, nazwaney wsi Kościanki y Chołmów, przez połowę we trzech zmianach, z sianożęciami wydzielonych, iako wielebnyim oycom czerncom manasteru Buynickiego, tak wielebnyim pannom zakonnyim manasteru Barkałowowskiego z wyrażeniem na obie strony inwentarzami, z poddaństwem opisanemi, z ich gruntami we wsi Kościance; znajduie się włok czterdzieście cztery, we wsi Chołmach włok szesnaście, z których włok iako w Kościance, tak w Chołmach przez połowę superius mienionych unanimiter obom stranom z wymiaru wydzielone, z osobna zaś zaścianek, nazwany Czatowoie za Chołmami, od granicy Machowskiej y innych wsi dobr ekonomicznych ięgo królewskiej mości graniczących, który w differencyi do tychczas zostaiący, pomiędzy stranami, a teraz zgodziwszy się dobrowolnie iest wymierzony; w którym z wymiaru szerokości pokazało się sznurów piętnaście, w iędnym obrębie z tych sznurów wielebnyim oycom czerncom połowę, to iest sznurów siedym, prętów pięć, także wielebnyim pannom drugiej połowy tego zaścianku sznurów siedm y prętów pięć, który zaścianek do tychczas inwentarzów obudwum stranom zapisuie się y w dalszy czas aby niebyło iakich zawodów z której strony, z woli iasnie

wielmożnego ięgo mości pana hrabi Sapięhi—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, qua collatora, a za dyspozycją pod tenczas wielmożnego imci pana Szymona, Piotra Herubowicza—czesznika Żmuydzkiego y komisarza generalnego dobr Bychowskich, iasnie wielmożnego imci pana dobrodziecia będąc destynowanym, z zamku Staro-Bychowskiego dla wymierzenia gruntów z sianożęciami wsi Kościanki y Chołmów, przez połowę wymierzonych, we trzech zmianach obom stranom, z dobrowolnego pomiarkowania, iako wielebnyim oycom czerncom monasteru Buynickiego, tak wielebnych panien czernie monasteru Barkałowowskiego, przy sporządzeniu do tego inwentarza, z wyrażeniem y opisaniem w nim gruntów y sianożęci, do którego podpisuie się Jan Kirczycki—mierniczy Staro-Bychowski. U takowego inwentarza subscriptio rąk tymi słowy: monasteru Buynickiego ihumien hieromonach Metrofan Carekiewicz; ieromonach Konstantyi—zakonnik monasteru Buynickiego; a iasnie wielmożnych ięchmościów panów pieczętarzów; przy trzech pieczęciach, laką czerwoną podłożonych, his verbis: Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od oycy Mitrofana Carykiewicza—starszego y wszystkich, braci zakonnych monasteru Buynickiego, do tego inwentarza, zakonnicom Barkałowowskim służącego, podług prawa podpisuie się—Jan Hlebicki Iozofowicz—starosta sądowy powiatu Orszańskiego, półkownik buławy polney woysk wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego inwentarza podpisuie się: Antoni Marcin Chrapowicki—podkomorzy Smolenski, półkownik powiatu Orszańskiego, regimen-

tarz diwizyi Białoruskiej woysk wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie oczewisto przoszony pieczętarz od wyrażonych osób do tego inwentarza podpisuię się: Jozef Felicjan Ciapiński—instygator iego królewskiej mości .oekonomii Mohylowskiej mp.

Któryż to inwentarz, za podaniem y przyznaniem przez wyż mianowanych osób, do akt mieyskich Mohylowskich iest przyjęty y de verbo ad verbum wpisany, z których y ten ekstrakt, pod pieczęcią uprzywilejowaną mieyską, z podpisem rąk nas wóyta y pisarza mieyskich, w Bogu wielebny pannon zakonnym monasteru Barkalabowskiego, w roku teraznieyszym tyśiąc siedmsetnym piędziesiątym dziewię-

tym, miesiąca Februarii dwudziestego szóstego dnia iest wydany. U tego ekstraktu przy wyciśnioney pieczęci maydeburyi Mohylowskiej podpisy rąk wóyta y pisarza, oraz korrekta temi wyrażaią się, słowy: Stefan Korobańko—woyt miasta iego królewskiej mości Mohylowskiego; Jan Jaroszewski — pisarz kancelaryi maydeburskiej Mohylowskiej. Correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt inwentarza, przy samym originale, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1759 г. Августа 15 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 262.

29. Мирова сдѣлка между Борунскимъ базилянскимъ монастыремъ и Осипомъ Ходьною касательно прекращенія споровъ о границахъ.

Между Борунскимъ монастыремъ и Осипомъ Ходьской возникли споры изъ-за границъ смѣжныхъ имѣній Козьяковщины и Загорья въ Опшмянскомъ уѣздѣ; эти споры судебнымъ порядкомъ велись въ земскомъ судѣ, въ трибуналѣ и судѣ подкоморскомъ. Наконецъ спорящія стороны убѣ-

дились, что, во избѣжаніе судебныхъ издержекъ и проволочекъ, имъ удобнѣе приидти къ частному соглашенію и добровольно установить опредѣленные границы. Настоящій актъ и указываетъ на тѣ границы, которыя установлены третейскимъ судомъ.

Roku tyśiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Julii dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiwodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tyśiąc siedmset sześćdziesiątym

obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imé pan Jan Łastowski—rotmistrz Oszmiański, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta podał ekstrakt dobrowol-

nego wieczysto ugodliwego, zrzecznego, kwitacyiniego, nieporuszonego y przez żaden sposób, ani wynalazek ludzki nieskassowanego zapisu, między imię xiędzem Stanisławem Zeckierthem—superiorem y wszystkimi imię xięży bazylianami klasztoru Boruńskiego, a wielmożnym imię panem Iózefem Boreyką Chodźką — sędziem grodzkim powiatu Oszmiańskiego, ad invicem sobie danego y w maydeburji iego królewskiej mości przyznanego, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem tychże ichmciów służący; który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiwszy, wpisać w xięgi de verbo ad verbum pozwoлилиśmy, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg magdęburskich iego królewskiej mości miasta Borun. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Augusta ósmnastego dnia. Przed szlachetnym urzędem iego królewskiej mości wóytowskim magdęburji miasta Borun stanowszy oczewisto w Bogu przewielebny imię xiądz Stanisław Zeckierth—superior Boruński y wielmożny imię pan Iózef Boreyko Chodźko—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego, zapis wieczysto ugodliwy, zrzeczny, kwitacyiny, wzajemnie między ichmościami dany y służący, opowiadali y prezentowali y ustnie y oczewisto obie strony przyznali, którego zapisu do xiąg wpisującego tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Stanisław Zeckierth—superior, z osoby swej y imieniem wszystkich xięży bazylianów klasztoru Boruńskiego z ied-

ney, a ia Iózef Boreyko Chodźko—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego, z drugiej strony, pod wszystkie niżej wyrażone warunki y obowiązki prawne, dobrowolnie na nas przyjęte, podlegając y pod one podpadając, czynimy wiadomo tym naszym dobrowolnym wieczysto-ugodliwym, zrzecznym, kwitacyinym, nieporuszonym y przez żaden sposób, ani wynalazek ludzki nieskassowanym, ad invicem między nami danym zapisem, na to: Iż co my xięża bazylianie klasztoru Boruńskiego, mając grunta y łąki, quondam dworów nazwanych Koziakowszczyzny, Usowszczyzny, Kurmanówsczczyzny, Muchonowszczyzny, Chalbiewsczczyzny y Milkomanowszczczyzny, w powiecie Oszmiańskim leżące, a mając do kumenta sobie służące, przez antec esso rów naszych xięży bazylianów Boruńskich wprzód w Bogu zeszłego wielmożnego imci pana Andrzeia Michała Chodźki—oboznego Oszmiańskiego, postremo u wyż wyrażonego wielmożnego imci pana Iózefa Boreyki Chodźki — sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, tak w obrębie, iako y szachównie gruntów, lasów y łąk w dobrach ichmościów Zahorzu, pretendowaliśmy, a potym po stałych grabieżach, wprzód w ziemstwie Oszmiańskim, postere w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego prawem czyniliśmy, gdzie kilka dekretami na sąd podkomorski odsyłano było. A zatym zważywszy longum iter procederu prawnego y unikając expensów prawnych, niemniej y inne mając prae oculis okoliczności, używszy abutrinque godnychichmościów panów przyiaciół, wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy rozgraniczywszy, pogodziliśmy się tym sposobem: Ponieważ wielmożny imię pan sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego grun-

tu szmat ieden, między gościncami Wileńskim y Krewskim, lasem y pasieką będącego, z Kosmatą alias Jałową górą przytym za gościncem Krewskim, idąc z Borun do Krewa, po lewey ręce po drożkę, która z goścince idzie do starych Borun, aż do ściany Zuprańskiej, zrzekszy się w tych miejscach aktorstwa, nam ustąpił y kopcami, iak po niżej będą wyrażone, osypaliśmy. Przy tym, ponieważ tenże wielmożny imć pan sędzia szachownic swych tak w obrębie naszym Koziakowskim, iako też pod Osteykiszkami w dokumentach wyrażonych, szlacheckich y tatarskich, sobie pretendowanych, nam cedował, ex his expressis de super rationibus, ponieważ w naszey pretensyi wyż wyrażonemi gruntami iesteśmy satisfacti, — ex inde my xięża bazylianie, nad wyż wyrażone grunta, przez wielmożnego imci pana sędziego grodzkiego Oszmiańskiego ustapione, żadnych obrębów, szachownic gruntowych y sianożętnych y sianożęci Gawdziuchy, tak vigore naszych, iako y wielmożnego imci pana sędziego dokumentów, w obrębie iegomościym Zahorskim po obapół Długiey góry, na Długiey górze y za gościncem Wileńskim y na żadnym miejscu pretendować perpetuis temporibus nie mamy y niepowinni będziemy; my sami y successorowie nasi z onych wiecznie zrzekamy się, owszem pretensyi o grabieżę wszelkie, pożęcie y stratowanie zboż, zabieranie bydła y wszelakie zboże kassujemy y z onych kwitujemy. Wzajemnym sposobem, ia sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego mając dobra moje Zahorze szlacheckie y przykuple tatarskie ieszcze stante vita w Bogu zesłego wielmożnego imci pana Andrzeia Michała Chodźki — oboznego powiatu Oszmiańskiego, dobro-

dzieia oycy moiego, iak aktora tych dobr, który mając pokrzywdzenie od ichmościów xięży bazylianów Boruńskich w wycinaniu pasiek, oraz w zabieraniu gruntów y broniąc obrębu swego Zahorskiego y przykupli tatarskich, niemniey y szukając swych szachownic w obrębie Koziakowskim u ichmościów xięży bazylianów, oto wprzód w ziemstwie Oszmiańskim y trybunale ociec mój prawem z ichmciami czynił, gdzie kilka dekretami na sąd podkomorski ta sprawa odsyłana była; iakoż wielmożny imć pan Dominik Pozniak — podkomorzy Oszmiański, po kilkakroć zieżdzając in accessorio tę sprawę sądził, praesenter vero zważywszy longum iter procederu prawnego y niemały expens, a tak mediante autoritate godnych wielmożnych imć panów przyjaciół, wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy pogodziliśmy się tym sposobem. Ponieważ w Bogu wielbni imć xięża bazylianie pretendowanego gruntu części obrębu y wszelkich szachownic w obrębie moim Zahorskim y przykuplach tatarskich po obapół Długiey góry y na Długiey górze, oraz sianożęci Gowdziuchi, przy tym za gościncem Wileńskim y wszelkich ieneraliter pretendowanych cyrkumferencyi zrzekli się y żadney szachownicy, tak vigore swoich, iako y moich dokumentów perpetuis temporibus pretendować nie mają. W rekompensę czego ia sędzia grodzki Oszmiański sztukę gruntu między gościncami Wileńskim y Krewskim z górą Kosmatą alias Jałową, przytym sztukę gruntu przy gościncu Krewskim, z Borun ichmościów xięży bazylianów do Krewa idącym, po lewey ręce po drożkę, która idzie z goścince Krewskiego ku starym Borunom, aż po ścianę Zuprańską, ichmościom xięży bazylianom Bo-

ruńskim wiecznie ustępuje y wszelkich niw, w dokumentach moich wyrażonych, a w tych szmatach naydujących się, zrzekam, aktorami ichmościów czynię, które postąpione grunta kopcami, po niżej wyrażonemi, dla pewniejszey wieczney granicy osypaliśmy; distinctim szachownic wszelkich, w dokumentach wyrażonych, a w obrębie ichmościów xięży bazylianów Koziakowskim będących y pod Ostejkiszkami wiecznie zrzekam się, demum z grabieży wszelkich, pojęcia y stratowania zboż, grabieży bydła wiecznie ichmościom kwituę, a czyniąc wieczne, nieporuszone *rozgraniczenie* między dobrami Zahorzem y przykupiami tatarskimi, do Zahorza dobr moich, w powiecie Oszmiańskim leżących, mię sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, a dobrami naszymi Koziakowskimi nas xięży bazylianów Boruńskich, takowa zaczyna się granica; Naypierwiy, poczowszy za gościncem Wileńskim, od rzeki Łostai, w górze stawu Zahorskiego, nad rzeką Łostaią—kopiec pierwszy, zaczyna się w końcu stawu Zahorskiego, w którym kopcu są włożone żużle; a od tego kopca idąc prostym trybem, a zostawiając sianożęci Zahorskie po prawie, a Koziakowskie po lewie, wymierzywszy sznurów dwa y pół sznura, kopiec drugi, w którym są włożone żużle kowalskie; od tego kopca idąc koło sianożęci Koziakowskich w sznurów trzy kopiec trzeci, w którym są włożone kafla; od trzeciego kopca także w sznurów trzy kopiec czwarty, w którym są włożone kafla; od którego kopca, powróciwszy trochę wprawo w sznurów trzy usypano kopiec piąty, w którym są włożone żużle; od tego kopca wymierzywszy sznura półtora, kopiec szósty, rogowy, w którym są włożone żużle; od szóstego kop-

ca, idąc koło sianożęci Koziakowskiej, w sznurów półtora także kopiec rogowy siódmy, w którym są włożone żużle; od tego kopca, powróciwszy wprawo, a wlewie porzuciwszy wygon y kolułę, idąc prostym trybem przez też samą kolułę y gościnniec Wileński o sznurów dwa, pręt ieden y łokcia półtora kopiec ośmy, podle krzyżyka przy gościncu, w którym włożone żużel y kafla; od którego kopca, podszedszy trochę y powróciwszy wlewo w sznurów cztery kopiec dziewiąty, w którym włożony żużel y kafla; od tego kopca także w sznurów cztery kopiec dziesiąty, do którego włożono żużel y kafla; dalej idąc do tego kopca iterum w sznurów cztery kopiec iedynasty, w którym włożono żużle y kafla; od którego kopca dalej postępując w sznurów dwa kopiec dwunasty, w którym włożona żużla y kafla; a ten kopiec jest usypany przy samym gościncu, z Borun xięży bazylianów Boruńskich do Krewa idącym, do którego rectilinium od kopca, pod krzyżykiem przy gościncu Wileńskim zasypanego, robiono y czyniono; od tego kopca wszedszy na gościnniec Krewski y idąc tymże samym gościncem o sznurów pięć usypano kopiec trzynasty, w którym włożono kaflę. Tymże gościncem postępując y idąc dalej, wymierzywszy sznurów sześć, usypano kopiec czternasty, do którego włożono kaflę; od tego kopca, przeszedszy przez gościnniec Krewski na drożkę, która idzie z goścince Krewskiego ku starym Borunom y do ściany Zuprańskiej, między tą drożką a gościncem Krewskim, w samym klinie o pół sznura kopiec piętnasty, w którym włożone żużle; od tego kopca, idąc tą drożką do ściany Zuprańskiej, od starych Borun założoney, przy teyże

ścianie Zuprańskiej, po lewey ręce tej drożki, o sznurów dwa y prętów dwa kopiec szesnasty, ostatni, w który włożono żuzle. Y tu się skończyła granica między nami bazylianami Boruńskimi, a mną sędzią grodzkim Oszmiańskim, od początku którey granicy, to iest, od pierwszego aż do ostatniego kopca, grunta, sianożęci y lasy xięży bazylianów Boruńskich po lewie, a mnie sędziego po prawie. A tak po takowym między nami rozgraniczeniu y uspokoiniu w obrębie y szachownicach perpetuis temporibus ab utrinque za kopce zachodzić iedna drugiey stronie nie mamy y niepowinni będziemy, pod zaręką niżej wyrażoną. Co się zaś reguluie do wygonu, pod Kosmatą alias Jałową górą będącego, obapół gościńca Wileńskiego aż po gościńiec Krewski, z Borun xięży bazylianów do Krewa idący, na tym wygonie my obiedwie strony spólnie pastwisko, tak dworów, iako miastu y poddanym moim, mnie sędziego grodzkiego Oszmiańskiego rezerwuujemy, którego wygonu dzielić y wygradzać, ani żadnych budynków, karczem na onym stawić perpetuis temporibus nie mamy. A my xięża bazylianie Boruńscy y w tym się obowiązujemy, iż pod górą Kosmatą alias Jałową, ani za górą aż do kopca, noviter między Wileńskim a drogą przy gościńcu Wileńskim usypanego, karczmy perpetuis temporibus erygować nie mamy, pod zaręką niżej wyrażoną; y w tym my xięża bazylianie Boruńscy obowiązujemy się, iż drogi, ze wsi Zahorza do starych Borun idącey, demoliować nie powinni będziemy. Pro reliquo procedera prawne, in variis subselliis ab utrinque urosłe, wespól z dekretami podkomorskiemi, quod ad personas nostras, nas obu stron, kassuujemy, annihiluujemy,

czego wszystkiego, iako się wyżej wyraziło, dotrzymać mamy, pod zaręką pięciu tysięcy złotych polskich et sub paenis banitionum ac personalis infamiae, wnosząc ewikcyą na wszelkie dobra nasze leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie y uko-go kolwiek będące. In casu zaś naruszenia takowego naszego wieczysto ugodliwego zapisu, forum ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim reperibile, bez dy-lacyi, godzin, obmów y munimentów ab utrinque naznaczamy. Y na tośmy dali ad invicem ten nasz dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, z podpisem rąk nas samych aktorów y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych, niżej na podpisach rąk swoich wyrażonych. Pisan roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Augusta piętnastego dnia. U tego zapisu wieczysto ugodliwego zrzecznego kwitacyinego podpisu rąk, tak samych aktorów, iako też wielmożnych imć panów pieczętarzów temi wyrażaia się słowy: xiądz Stanisław Zeckierth—zakonu świętego Bazylego superior Boruński mp., Iózef Boreyko Chodźko—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imć xiędza Stanisława Zeckiertha—zakonu świętego Bazylego wielkiego superiora y od wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Boruńskiego, tudzież od wielmożnego imci pana Iózefa Chodźki—sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, do tego wieczystego dyslimitacyinego, zrzecznego y kwitacyinego zapisu, ad invicem ichmościom służącego podpisię się Tomas Gąsowki—mieczny woiwodztwa Smoleńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tej konwencyi podpisuie

się Benedykt Ważyński—horodniczy Oszmiański. Który to takowy wieczysty ugodliwy zręczny kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym wyż wyrażonych osób zeznaniem, iest do xiąg magdeburiy Boruńskiej przyięty y wpisany. Z których y ten wypis, pod pieczęcią magdeburską Boruńską parti actoreae iest wydan. Pisan w Borunach, ut supra. U tego ekstraktu dobrowolnego wieczysto ugodliwego, zręcznego, kwitacyinego zapisu, przy pieczęci na białey massie wyciśniętey, podpis ręki pisarza, po niżej korrekta, a na ostatniey stroniey

konnotacyia temi słowy: Kazimierz Juddziewicz—pisarz magdeburiy iego królewskiej mości miasta Borun mp. Correxit Mikołay Romanowski—r. m. B. iego królewskiej mości mp. Est in actis.

Który to takowy ekstrakt dobrowolnego, wieczysto ugodliwego zręcznego kwitacyinego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona u sądu w sposób przenosu ad acta, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1760 г. Февраля 21 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 696.

30. Письмо Киевскаго митрополита Флоріана Гребницкаго Ошмянскому крайчему Норницкому о принятіи его фундуша для содержанія священника при Ушанской церкви.

Кіевскій митрополитъ Флоріанъ Гребницкій увѣдомляетъ Ошмянскаго крайчаго Луцида Норницкаго, что онъ соглашается поставить въ новоустроенной Ушанской церкви приходскаго священника, хотя не можетъ не замѣтить, что незначительность фундуша позволяетъ содержать

скорѣе викарія, нежели приходскаго священника, при этомъ Гребницкій оговариваетъ, чтобы священникъ былъ уволенъ отъ всѣхъ государственныхъ повинностей и служилъ не болѣе 2-хъ обѣдѣн, — за прихожанъ и фундаторовъ, и просить его написать къ Ушанской церкви своихъ крестьянъ.

Roku tysiąc siedmsetnego szesdziesiątego, miesiąca Marca trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego pat-

ron imé pan Andrzej Malczewski—rotmistrz woiewodztwa Nowogrodzkiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał list prywatny, od iaśnie wielmożnego imé xiędza Floryana Hrebnickiego — metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, do wielmożnego imci pana Lucyda Nornickiego—krayczego powiatu Oszmiańskiego, pisany, in rem et partem tegoż wielmoż-

nego imci pana Lucyda Nornickiego — krayczego powiatu Oszmiańskiego, służyący, który podając do akt prosił nas sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony list prywatny ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Minsku expediowanych, przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ony przyiowski, w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy; którego to listu prywatnego tenor sequitur estque talis.

Wielmożny mnie wielce miłościwy panie, serdeczny bracie dobrodzieiu! Lubo fundusz, komunikowany mi do przeczytania, barzieszy na wikarego, iak parocha przystoynne sustentowanie może być sufficiens, że iednak upatruiesz wielmożny pan maiorem dla dusz poddaństwa swego utilitatem z aktualnego parocha, iak z wikarego lub administratora doczesnego, więc chcąc do tegoż dobra dusz cooperari, łatwością moją akceptować ten fundusz deklaruję, hac conditione, żeby parochowie, successive przy tey cerkwi zostaiący, do płacenia podymnego y do żadnych prorsus seymowych y seymikowych uchwał nie należeli y pociągani nie byli; także żeby nie wiele większey włożoney na się obligacyi, iak po dwie mszy perpetuis temporibus odprawować w tydzień, iedną w niedziele za parafian y dobrodzieiów, a drugą za fundatora y za tych, którzy w funduszu wymienieni będą. Conventiam et necessitatem tych obudwuch punktów exponet oretenus godny kawaler, imć pan synowiec wmcı pana, a ia długą nietrudniąc legendą, tę przydaię deklaracyą,

że gdy z takowym funduszem przyznany przybędzie pretendowany od imci xiądz Pasławski, iako za aktualnego iuż parocha inwestowany installowany będzie, tak przyległe do tey cerkwi wioski y poddaństwo imci pana sub curam tegoż parocha oddane y do cerkwi Uszańskiey przyłączone będą. Teraz zaś z oczekiwaniem na przybycie xiędza Pasławskiego, tak z poprawionym y przyznany funduszem, iako też z relacją y upewnieniem aktualnym wszystkiego podług funduszu cerkwi y parochowi postąpieniu, z wzajemnym magni nominis y godności iego uwenerowaniem, piszę się. U tego listu prywatnego ab una podpis ręki iaśnie wielmożnego iegomości xiędza arcybiskupa Połockiego, ab altera vero parte tego listu a latere data sequenti exprimuntur tenore: Wielmożnego waszność pana serdecznego dobrodzieia życzliwym bratem y uniżonym sługą Floryan Hrebnicki — metropolita całej Rusi, arcybiskup Połocki mp. Dnia dwudziestego pierwszego Februarii, tysiąc siedmset szesdziesiątego, w Struniu mp. Ad haec u tegoż listu prywatnego kooperata z intitulacją y pieczęcią na czerwonym laku wyciśnioną temi wyrażaią się sło wy: Wielmożnemu memu wielce mościw. panu, serdecznemu bratu imć panu Nornickiemu, krayczemu powiatu Oszmiańskiego memu panu.

Który to takowy list prywatny, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, idque iegomość pana Andrzeia Malczewskiego — rotmistrza Nowogrodzkiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych w Mińsku expediowanych przyjęty y wpisany.

1760 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 694.

31. Фундушевая запись Ошмянскаго крайчаго Евстафія Норницкаго на Ушанскую церковь св. пророка Или.

Ошмянскій крайчій Евстафій Норницкій, движимый религиозными побужденіями, устраиваетъ въ своемъ имѣніи Ушѣ церковь во имя св. Ильи, записываетъ на содержаніе священника участки земли съ крестьянами и ихъ повинностями и

и обязываетъ священниковъ совершать еженедѣльно двѣ обѣдни,—одну за прихожанъ и благодѣтелей храма, а другую за Игнатія и Розалію.

Roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego, miesiąca Marca trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego wielmożny imć pan Eustachi Lucyd Nornicki, kraycy Oszmiański, opowiadał, prezentował y przyznał dobrowolny, wieczysto-funduszowy, nieporuszony zapis na plebanią Uszańską, cum contentis w onym expressis, oycu prezbiterowi, w teyże plebani Uszńskiej rezydować mającemu, dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy przyznaniem, prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony dobrowolny wieczysto-funduszowy, nieporuszony zapis, ze wszystką w nim expymowaną sonancyą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku expedyowa-

nych, przyjęty y wpisany: Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowszy w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy. Którego to dobrowolnego, wieczysto-funduszowego y nieporuszonego zapisu tenor sequitur estquae talis:

Ignacy Eustachi Lucyd Nornicki, kraycy Oszmiański, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto funduszowym nieporuszonym zapisem, komu by o tym terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, danym na to: Iż ia desuper wyrażony, będąc wieczystym aktorem majątności Uszy, w woiewodztwie Mińskim sytuowanej, z dobrej mey woli ku czści y chwale Boga w Troycy świętey iedynego, naprzód na mogiłach y mieyscu ciał z dawnych czasów poddanych teyże majątności Uszy pogrzebionych, cerkiew Uszańską pod tytułem świętego Eliasza święta ruskiego, za konsensem iaśnie wielmożnego imć xiędza Szeptyckiego—metropolity całej Rusi, erygowałem, poświęceniui oney że z naznaczeniem solenizacyi y dzień

Podwyszenia Krzyża świętego, ofiarowania najświętszey Panny, święt ruskich, za instrumentem zwierzchności officialskiej przez imć xiędza Marciniewskiego—dziekana Mińskiego, prezbitera Dubrowskiego, otrzymałem, subsequenter propter commoditatem poddaństwa y sposobniejszego ich dusz zbawienia umyśliłem oycą parochą na potomne czasy przy teyże cerkwi installować; iakoż czyniąc ten mój fundusz, dla rezydencyi plebanii zabudowawszy y do tego zabudowania dla sufficyencyi imci xiędza oycą prezbitera. wszystkiego na plebanii półtory włoki pustownego gruntu z sianozęciami, zarosłami, iako to na dwie zmiany, zaczowszy końcem od stawu wyższego Uszą do ściany majątności Janowszczyzny wielmożnego imć pana Pomorskiego, ad praesens w possessyi wieczystey wielmożnego imci pana Iózefa Świętorzckiego—skarbnika Mińskiego będący, na trzecią zmianę od rzeki. Uszy równo y obok sznurów chłopskich, osobliwie w szmatach, a naprzód: na sielidbach, na których plebania z innemi budynkami zabudowana, włoka iedna, morg ieden, prętów pięć, łokci dwa y pół; od stawu, z końca zaczowszy, bokiem w obudwach rezach od pustki teraz będącey, quondam karczemney, na której ścienie kopczyk pod rogiem gumien oycą prezbitera plebanii, drugi w pół, trzeci na końcu pierwszych rezów, similiter tegoż boku w drugich rezach z końca ieden kopczyk, drugi wpół, trzeci na końca pod granicą wyrażoną; z drugiey strony takż zaczowszy od stawu po gościniec, do Gródka Cholchelskiego idący, między poddanym Jurkiem Miecielicą, do oycą prezbitera wyłączonym, graniczy, a na końcu tey ściany pierwyh rezów kopczyk; drugie rezy bokiem od gruntu

poddanego wysz specifikowanego oycą prezbitera, z pierwszego końca kopczyk, wpół tych rezów drugi, przy końcu pod ścianą Janowszczyzny trzeci kopczyk; na trzecią zmianę pierwszy szmat, od rowu granicy imć panów Lichodzieiewskich, majątności Uszy Donatowskiey, końcem, a drugim końcem sianozęciami iednym bokiem od gruntu sielidbnego poddanego Uszańskiego Chwiedora Komara po miedze, drugim bokiem od zaścianku dworu Uszańskiego y sianozęci, iako to przeciw sosny, na zaścianku dwornym stojącey, krzyżem a ciosamy kopczyk podle kamienia wielkiego na sianozęci dwornej leżącey, kopczyk drugi, nad rzeką Uszą pod wierzbą kopczyk trzeci, w którym szmacie morgów cztery, prętów dwa, przecików osim, a po nadrzeczcu kręto idącey, w końcu opisaney granicy sianozęćka y zarosnik dodacie się Jurkowi Miecielicy—poddanemu oycą prezbitera, a przez rzekę sianozęć, takż nad rzeką, z iedney strony kręto idąca, z drugiey strony od gruntu dwornego do rzeki sochą przepędzoną, a z drugiego końca od chłopskiey sianozęci kopczyk pośrodku, morgów dwa y szescinę, item w sznurach sieliskich za górą od rzeki Uszy, od granicy imci pana Świętorzckiego, zaścianek wzdluż y zarosła po miedze Jurki Miecielicy y wpoprzek morgów pięć, przecików trzy; wpolu Bieliszkach w sznurze miedzy chłopskimi sznurami obok leżącymi, od granicy imć panów Lichodzieiewskich, a z drugiey strony do granicy imci pana Antoniego Świętorzckiego—strażnika Mińskiego dwa morgi, prętów pietnaście. Przy tym Jurkę Miecielicę y brata Jaska Miecielicę żonatych, z dziećmi, pospołu w iedney chacie na półwłoczcu mieszkaiących, ze wszystkim ich do-

bytkiem, wieczystych, z powinnością, z siedlącą, z ogrodami, gruntami, sianozęciami, zarosłami, na tym półwłoczu znajdującymi się, wyłączam y wiecznie podaję, opał z Uszańskich lasów y mliwo bez miarki we młynie Uszańskim na potrzebę tylo imć xiędza prezbitera, na brahę, piwo, bez przeszkody szynku dwornego, lub arendownego pozwalam. Wolen tedy y mocen będzie imć ociec prezbiter na tym gruncie, z chłopami poddanymi pożytków wszelakich wynaydować, tymi poddanemi według dawnego zwyczaju y dworowi pełnioney powinności rządzić, krescencyi z gruntów przysposabiać, ad usum suum obracać, tych poddanych na gruncie funduszowym rozdzielać, którzy by y rozdzieleni podymne nie więcej, iak z iedney chaty, alias sielidby trzecinę z dymu płacić powinni, gwałty według dawnego zwyczaju pełnić mają y ciż poddani imć xiędza prezbitera; iezeli by byli iakowe uchwały seymowe, lub seymikowe, nad regularne terazniejszych lat podymne płacić więcej niepowinni, a broń Boże zamieszania w oyczynie, inkursii nieprzyjaciela zagranicznego, do żadnych podatków należeć nie mają, eo magis imć xiądz prezbiter terazniejszy, iako y w potomne czasy następujące ichmość xięża prezbiterowie do żadnych uchwał, podatków pociągani być nie mogą, lecz ze wsi Uszy y ynnych poddanych Uszańskich, lub ze dworu ma być opłaconą y zastępowaną. Obligacye zaś ten ociec prezbiter na potomne czasy pełnić będzie powinien, iako to: kaźdey niedzieli za parafian y dobrodzieiów mszę iedną, kaźdego tygodnia we śródę lub subotę za Ignacego y Rozalię y skolligowanych w pokrewieństwie mszę świętą drugą przed najswiętszą Panną w cerkwi

Uszańskiey, u wielkiego ołtarza, niepo-chibnie, pod sumnieniem, odprawować ma. A iezeli by tych dni święto do odprawowania mszy requialney niepozwalalo y przeszkodą było, tedy innych dni odprawować te mszy bez omieszkania będzie powinien. Waruję też, aby ten fundusz, na wieczne czasy ode mnie uczyniony, przez successorów moich nie był naruszany, ruynowany y owszem koźdy successor mój koniecznie onemu zadosyć uczynić będzie powinien. Pisan w Uszy, roku ty-siąc siedmset szeszedziesiątego, miesiąca Februaryi dwudziestego ósmego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto funduszowego nieporuszonego zapisu, przy wyrzniętey kustodyi, oraz przy wyciśnionej na czerwonym laku pieczęci, podpis ręki tak samego w. aktora, iako też podpisy rąk imć panów pieczętarzów następującemi wyrażają się słowy: Ignacy Lucyd Nornicki, krayczy powiatu Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Ignacego Lucyda Nornickiego—krayczego powiatu Oszmiańskiego do tego wieczystego funduszu, na plebanię Uszańską y poddanego do cerkwi ritus graeci errigowaney danego, podpisuję się Ignacy Merło Januszkiewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wysz wyrażoney osoby do tego funduszu na rzecz w nim wyrażoną danego podpisuję się Augustyn Nornicki—mostowniczy Oszmiański. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wysz wyrażoney osoby do tego funduszu na rzecz w nim wyrażoną danego podpisuję się Adam Nornicki—obozny Brzeski.

Który to takowy dobrowolny wieczysto-funduszowy, nieporuszony zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobę, idque w imci pana Eustachego Ig-

nacego Lucyda Nornickiego—krayczego Oszmiańskiego, u sądu przyznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku expedyowanych, przyięty y wpisany.

1761 г. Марта 5 дня.

Изъ книги № 128, за 1761 г., л. 394.

32. Мирова сдѣлка между Мозырскими чешниковичами Герциками и Полоцкимъ замковымъ монастыремъ по дѣлу о захватѣ земель.

Полоцкому замковому монастырю было предоставлено на правахъ наслѣдства имѣние *Черствяты*; по сосѣдству съ нимъ находились и имѣнія Герциковъ. Между монастыремъ и Герциками возникъ продолжительный споръ изъ-за границъ, тянувшійся въ теченіи двухъ поколѣній—при дѣдахъ и отцѣ Герциковъ. Споръ переходилъ различныя судебныя инстанціи съ перевѣ-

сомъ на сторону базилианъ; отецъ Герциковъ признанъ былъ виновнымъ и присужденъ къ тюремному заключенію, но до исполненія приговора умеръ. Наконецъ Герцики вошли въ соглашеніе съ монастыремъ, признали для себя обязательнымъ прежде состоявшееся подкоморское опредѣленіе, а монастырь отказался отъ 4304 злотыхъ неустойки и прекратилъ дѣло.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Maia ośmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Gierzydowicz, skarbnik Miński, opowiadał. prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginalu, ad acta podał ekstrakt wieczysto-ugodliwego, roboracyjnego, oraz kwitacyjnego y assekuracyjnego zapisu, od wielmożnych imię panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercyków—czesnikowiczów Mozyrskich, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Jerzemu Szatałowi-

czowi—starszemu y wszystkim imię xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danego y w maydeburi Połockiej przyznanego, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem tychże ichmościów xięży bazylianów Połockich służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta iego królewskiej mości Połocka. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, mie-

siąca Marca szóstego dnia. Przy bytności wielmożnego imci pana Hilarego Korsaka—rotmistrza województwa Połockiego, namiestnika znaku chorągwi hussarskiej iego królewskiej mości, lantwóyta, m. Poł., przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami miasta iego królewskiej mości Połocka comparendo personaliter wielmożni imć panowie Antoni, Iózef, Stanisław Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrsey, ten swóy ugodliwy, roboracyiny, oraz kwitacyiny y assekuracyiny zapis, dany w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu y wszystkim imć xięży bazylianom klasztoru Połockiego, ustnie przyznali, sequenti tenore pisany.

My Antoni, Iózef y Stanisław Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrscy, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązując się et in evictionem za bracią naszą imć panów Marcina y Jana, teraz in minorennitate zostaiących, takóž za brata naszego imć xiędza Jana, in societate ĩJesu będącego, Herczyków—czesznikowiczow Mozyrskich, na dobrach naszych opisuiąc się, oraz pod wszystkie niżey wyrażone klauzuly, paragrafy, ligamenta prawne podlegaiąc et libere spontaneeque przyimuiąc na siebie, czyniemy wiadomo, komu by o tym terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym naszym wieczystym, nieporuszoným ugodliwym, roboracyiným y oraz kwitacyiným y assekuracyiným zapisem, imieniem naszym y imieniem wyž wspomnionych braci naszych, in minorennitate zostaiących, y imć xiędza Jana, in societate będącego, w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—starszemu y wszystkim imć xięży bazylianom klasztoru Połockie-

go zamkowego daným na to: Iż co ante possessionem ieszcze imć xięży bazylianów Połockich dobr Czerstwiat, Sudziłowicz z possessorami na tenczas tychże dobr, in natura królewszczyzny będących, wszczęta kontrowersya o dyfferencyą gruntów, lasów, iezior, między maiętnością adpraesens imć xięży bazylianów, Czerstwiaty nazwaną, a dobrami naszymi Apanaškowicze, Czykowszczyzna, Słowienie, Zarzecienie y Zapalenicze, alias Ludźków nazwanemi, subsequenter po nadaniu wspomnionych dobr Sudziłowicz, Czerstwiat, Ładosna cum aliis attinentiis et pertinentiis od rzeczypospolitey konstytucyami annorum millesimi sexagesimi septuagesimi tertii, et millesimi sexagesimi septuagesimi septimi iure haereditario imć xięży bazylianom konwentu Połockiego intentowany proceder w sądach zadwornych iego królewskiej mości przez iaśnie wielmożnego imć xiędza Cypryana Żochowskiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, dożywotniego ex vi spłaconey za dożywocie iaśnie wielmożney ieymć pani z Ogińskich Starosielskiej summy tych dobr possessora, z dziadami naszymi imć panami naszymi imć panami Stanisławem y Alexandrem Hercykami o niesłuszną intruzą do gruntów, lasów, iezior od maiętności Czerstwiat, circa eadem fundazawsze in possesso zostaiących, quo durante roku tysiác sześéset osiemdziesiąt dziewiętego, Marca dziewiętnastego dnia w Warszawie dziad nasz rodzony imć pan Stanisław Hercyk nomine suo et nomine brata swego imci pana Alexandra Hercyka z iaśnie wielmożnym imć xiędzem Żochowskim—metropolitą całej Rusi, arcybiskupem Połockim, doczesnym tylko wyž wspomnionych dobr possessorem, nullo habito iure

ad agendum et componendum, tak dziad nasz od brata swego, iako też iasnie wielmożny imé xiądz Zochowski od imé xięży bazylianów, w ugodliwy wszedzsy zapis o dyfferencyą gruntów, imé panów przyjaciół ad discernentiam et decernentiam ad invicem naznaczyli, z warunkiem evictionis in casu naruszenia przez imci pana Alexandra Hercyka do lat tylko dziesięciu subsystemy tego zapisu, za którym, gdy w naznaczonym czasie do rozgraniczenia sprowadzeni byli imé panowie przyjaciele, imé pan Alexander Hercyk do rozgraniczenia nie przystąpił, y ten zapis ugodliwy, iako sine consensu onego uczyniony, processem swoim, in anno millesimo sexagesimo octuagesimo nono, Iulii siódmego dnia w grodzie Połockim zapiesionym, inwalidował et ad fata iasnie wielmożnego imé xiędza Zochowskiego nie procedował; praepostere post obitum de hac luce iasnie wielmożnego imé xiędza Zochowskiego, docześnie virtute summy swoiey y konwencyi z imé xięży bazylianami roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt pierwszego, dnia siedmnastego Februarii stałey, dobr Sudziłowicz, Czerstwiat, Ładosna cum aliis attinentiis possessora, imé xięża bazylianie iako swe własne dobra, od rzeczy pospolitey nadane, in haereditariam actualem suam possessionem te dobra in toto ac per totum cum suis adiacentiis et circumferentiis occuparunt. Stante tedy imé xięży bazylianów possessione dziadowie nasi imé panowie Stanisław y Alexander Hercykowie intrużą do gruntów, lasów, jezior Czerstwiackich gdy czynili, imé xięża bazylianie z temiz antecessorami naszymi prawo w różnych subseliach wiedli. Po śmierci tandem dziadów naszych z oycem naszym wielmożnym imé

panem Michałem Hercykiem — czesznikiem Mozyrskim, zaczęty proceder kontynuowali, e converso dobrodziey oyciec nasz ichmościów xięży bazylianów do ziemstwa Połockiego zapozwał; decisione sądu ziemstwa Połockiego odesłane totum negotium, iako in causa differentiarum, na podkomorzego Połockiego, wielmożnego imci pana Zenowicza; za ziechaniem in termino innotescentialibus praefixo ad loca differentiarum, ex mutuis partium actoribus imé xięży bazylianom nie mającym na tenczas prae manibus dokumentów, disponente lege munimentów użyczywszy, negotium do dalszego suspendował terminu ociec nasz, a tak decisione appellacyi pretendował, która tanquam in accessorio non admissa. Post haec zapozwał imé xięży bazylianów y imci pana podkomorzego do trybunału. Trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia totum negotium odesłał pro disiudicatione przed sąd wielmożnego imci pana Rudominy — podkomorzego Brasławskiego. Virtute którego dekretu imé pan Rudomina — podkomorzy Brasławski, praeviis innotescentiis, ad loca differentiarum w roku tysiąc siedmset czterdziestym wtorym, miesiąca Nowembra dwunastego dnia ziechał. Przed którym za wyniesionymi aktoratami y z wszczętymi z obu stron kontrowersyami ociec nasz dobrodziey wielmożny imé pan Michał Hercyk — czesznik Mozyrski, remissy iterum pretendował względem zapozwania dalszych competitorów, ponendo rationem, że dobra exdyvizji między bracią są podległe; tym oycą naszego petitom wielmożny imé pan podkomorzy annuendo, sprawę po informacyą do trybunału odes-

łał. Quo stante imć xięży bazylianie do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego o kontrawencyą dekretowi oycy naszego zapozwali. Trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiąc siedmset czterdziestym czwartym, miesiąca Septembra wtorego dnia, distinguendo negotium między oycem naszym, a stryiami naszymi, rosprawę uznał z iednym tylko oycem naszym y imć xiężą bazylianami et insistendo dwom dekretom oczewistym, iednemu ziemskiemu Połockiemu roku tysiąc siedmset dwudziestego siódmego, Junii dwudziestego piątego dnia, drugiemu trybunalskiemu roku tysiąc siedmset trzydziestego pierwszego, Augusta dwudziestego trzeciego dnia ferowanym, negotium totum pro disiudicatione przed sąd tegoż wielmożnego imci pana podkomorzego Brasławskiego odesłał, zachowawszy wolne mówienie o paeny kontrawencyine, na oycy naszego ściągające się: Za takowym powtórny dekret przed sąd swój odesłaniem wielmożny imć pan Rudomina — podkomorzy Brasławski, pro disiudicatione dyfferencyi gruntów, lasów, iezior y wszelkich pretensyi ad obloquentiam żalob stron y dekretów, hac in causa zaszyłych, zechawszy y sądy swe usitata praxi reasummowawszy, finale iudicatum w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, Januaryi dwódziestego ósmego dnia ferował y dekretem swoim po oczewistych ab utraque parte kontrowersyach, expediowanych wizyach, duktach, inkwizycyach, dokumenta, alias zapisy, principaliter: ieden zapis między iaśnie wielmożnym imć xiędzem Żochowskim — metropolitą całej Rusi, arcybiskupem Połockim, a wielmożnym imć panem Stanisławem Hercykiem, dziadem naszym, datą supra wyrażoną ugodliwie

stałey; drugi zapis takż ugodliwy, od imć panów Stabrowskich małżonków, imć xiędzu Kaporskiemu — starszemu y całemu konwentowi imć xięży bazylianów Połockich dany w roku tysiąc siedmsetnym siódmym; trzecią kopię punktów ugodliwych w roku tysiąc siedmset dwudziestym piątym między oycem naszym a imć xiędzem Żyrawskim — starszym Połockim, zaszała, tudzież obwodnicę, a parte oycy naszego przez Mikłasza opisaną sub actu Marcza dwudziestego dziewiątego dnia, indicta trzynastego, co do duktu granicznego z Czerstwiatami ex rationibus ibidem expressis uchylwszy, a inhaerendo podaniom skarbowym, signanter, iednemu przez imci pana Hlebickiego sub actu tysiąc sześćset dwunastego, drugiemu przez imci pana Rumiaczewskiego sub actu tysiąc sześćset trzydziestego pierwszego datowanym y ograniczeniu tamże wyrażonemu, oraz dalszym imć xięży bazylianów zapisom, dokumentom y dowodom prawnym in virtute onych, nayprzód: iezioro Czerstwiato całe, jak woda oblewa, ze wszystkimi ostrowami imć xięży bazylianom wiecznymi czasy przysądził, a ostrów tylko ieden Kaniów zwany na tymże iezierze, przytym wstęp, iuxta obloquentiam dekretu, do tegoż ieziora w węgle tylko oycowi naszemu y poddanym naszym, iako koło tego brzegu osiadłości swoje mającym, a imć xięży bazylianom na dwór tylko iednym niewodem wolne łowienie w tym węgle ograniczonym, w zgonie zaś samym dwie tonie tylo antiquo usu et semper practicato po prawey ręce oycowi naszemu, po lewey imć xięży bazylianom, iedno drugiey nie przeszkadzając, ani zajmując, adiudicavit y dislimitacją całej dyfferencyi między dobrami imć xięży bazylianów, a naszymi

supra wyrażonemi uczyniwszy, kopcami usypał, iako tenże dekret luculentius rem totam obloquit; denique, iuramenta oycowi naszemu et e converso imć xięży bazylianom y poddanym ichmościów na punktach tamże wyrażonych uznawszy, za pretensye imć xięży bazylianów, tudziesz in vim paen, win czterech tysięcy trzechset dziewięciu dziesiąt złotych y wieży ciwilney niedziel osiemnaście na oycu naszym, a za pretensye oycy naszego na chłopach Czerstwiackich rublów dwanaście y kopę iedną groszy decrevit. A quo lato et publicato decreto, mieniać ociec nasz bydź sobie gravaminosum, appellował, którey to appellacyi tenże ociec nasz o approbatę principaliter ugodliwych zapisów, a per decisionem imci pana podkomorzego uchylonych, eoque intuitu o skassowanie dekretu podkomorskiego y ograniczenia in rem et partem imć xięży bazylianów służyących, y o dalsze pretensye tychże imć xięży bazylianów; econverso imć xięża bazylianie oycy naszego. o approbatę dekretu podkomorskiego, o skassowanie uchylonych przez tenże dekret zapisów, o satysfakcyą onemu in omni, o paeny, winy y o dalsze pretensye, w żalobach exprimowane, ad invicem do trybunału zapozwawszy się, procedowali; stante quo iuris processu oycy naszego supervenerunt fata. Po zeyściu którego my Hercykowie, reassumendo proceder, dekret in contumaciam w trybunale ziemskim w roku blisko przeszłym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym datą, w nim wyrażoną otrzymaliśmy. Po takowey z obu stron litispendencyi, unikając dalszych strat y expens prawnych, a chcąc między sobą zachować sąsiedzką przyjaźń, a za poważną iaśnie wielmożnego imć xięża Floryana Hrebnickiego—me-

tropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, y innych imć panów przyjaciół proszonych medycyą, in praesentia imć xięża Herakliusza Lisańskiego—prowincyi Litewskiej zakonu świętego Bazylego wielkiego, w niżej opisany sposób finalnie umiarkowaliśmy się et in primario: Ponieważ imć xięża bazylianie in subsistentiam zapisów ugodliwych, idque: pierwszego imć xięża Żochowskiego, metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, drugiego imć xięża Kaparskiego, trzeciego imć xięża Żyrawskiego—starszych Połockich, z antecessorami naszemi zaszłych, supra de data et actu wyrażonych, item obodnicy Mikłasy, co do duktu z dobrami Czerstwiatami realnemi dowodami, lege positiva et per documenta przed imć panami przyjaciółami wyprobowali, dokumentów swoich, specialiter listów, podanych przez dworzan skarbowych imci pana Hlebickiego, Rumiaczewskiego, obodnicy imci pana Rumiaczewskiego y innych, w dekrete podkomorskim wyrażonych, et in virtute onych dekretu wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego Brasławskiego, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym szóstym, miesiąca Januaryi dwudziestego ósmego dnia ferowanego, legitimam realitatem evidenter dowiedli; ad haec ponieważ ciż imć xięża bazylianie na perswazyą imć panów przyjaciół przysądzoney dekretem podkomorskim nie tylko summy czterech tysięcy trzechset dziewięciu dziesiąt złotych polskich, ale też nawiązki, za wieżę oycowi naszemu uznane, iuramentu una cum litis noviter po dekrete podkomorskim erogatis expensis, atque processu iuris bez pretensyi y regressu in posterum zrzekszy się, nam kondonowali y wiecznie ustąpili; zaczym my Hercyko-

wie zapisy iaśnie wielmożnego imć xiędza Żochowskiego, metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, imć xięży Kaparskiego y Żyrawskiego—starszych Połockich y dalsze inne, przez dekret podkomorski uchylone, iako niesłuszne y nieprawne in toto ac pertotum, obodnicę zaś Mikłaszą, in solo puncto ograniczenia między Czerstwiatami, a dobrami naszymi pro nullis et irritis uznawszy, od appellacyi przez oycę naszego y podkomorskiego dekretu uczynioney wiecznie recedimus y tenże dekret podkomorski wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego Braślawskiego, in fundamento inwentarzów dworzanskich imci pana Hlebickiego, Rumiaczewskiego, Eydziatowicza, Bobrownickiego ograniczenia, przez imci pana Rumiaczewskiego ferowany, simultantee z dalszemi dokumentami iuris et possessionis, ichmościami xięży bazylianóm służącemi, in omnibus punctis, clausulis, paragrafis na wieczne a nieodzowne czasy roborujemy; eoque intuitu circa inviolabilem haereditariam possessionem dobr Czerstwiat cum omnibus attinentiis et pertinentiis, podług ograniczenia, w dekrecie podkomorskim wyrażonego, kopcami y znakami granicznymi oznaczonego, in perpetuum zachowujemy y że my y successorowie nasi za tę granicę wdzierać się, kopców, znaków granicznych przez się, ani przez poddanych naszych naruszać, demoliować niemamy; owszem ex praesenti nostro z obu stron consensu dla całości granicy y pokoju sąsiedzkiego w potomne czasy co lat dzie sięć ponowę czynić, za obwieszczeniem się ad invicem obowiązujemy się, a w rekompensę summ y iuramentów nam ustąpiionych, iurament imć xięży bazylianom y poddanych ichmościów, ad haec dwanaście

rublów y kopę groszy, toties namienionym dekretem uznanie niezachowując, o nie nam y braci młodszym żadney salwy nawzawsze rzekłszy się, kondonujemy, a zatym z dalszych naszych wszytkich pretensyi w procederze prawnym tak ex instantia do brodzieia oycę naszego, iako też nas samych wyrażonych, do imć xięży bazylianów regulowanych, wiecznie y nieodzownie imieniem naszym, takoz imieniem brata naszego in societate y młodszych in minorennitate będących wiecznie y nieodzownie kwitując, żadney salwy, accessu, pretensyi, regressu o żadną najmniejszą rzecz ni o co nam samym, braciom naszym y nikomu innemu do pomienionych ichmościów nie zachowujemy; zapisy supra wyrażonych iaśnie wielmożnego imć xiędza Żochowskiego, imć xięży Kaparskiego, Żyrowskiego, a za onymi žaloby, processa, dekreta y cały proceder prawny ex instantia oycę naszego y nas samych w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego ad datam praesentem kassujemy, annihilujemy y z xiąg eliminować pozwalamy. Że zaś młodzi bracia imć panowie Marcin y Jan Hercykowie.—czesznikowiczowie Mozyrscy, ob minorennitatem lat, a imć xiądz Jan iezuita ob distantiam rezydencyi swey do niniejszey wieczystey kwitacyi naszej podpisać się nie mogą, więc my Antoni, Jozef, Stanisław Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrscy, pro firma securitate imć xięży bazylianów et pro robore niniejszey kwitacyi za rzeczonych ichmościów braci naszych in evictionem opisując się, assekurujemy ichmościom, ieżeliby quo casu za przyściem ad competentiam annorum rzecheni bracia nasi niniejszą wieczyscie stałą konwencją y dekret podkomorski per processum iu-

ris inwalidować, albo li też pacificam ichmościów possessionem dobr Czerstwiat cum suis quocunque modo irritare wazyli się, tedy in tali casu nietylko u każdego sądu y prawa, usque ad satisfactionem in omni temu ninieyszemu zapisowi y dekrétowi podkomorskiemu, zastępować y ewinkować proprio aere powinni będziemy; ale też za przyściem do lat tychże ichmościów braci naszych y za sprowadzeniem imé xiędza Jana do ratyfikacyi lub ad recognitionem iuridicam tego naszego wieczystego zapisu przyprowadzić obowiązujemy się. Dla czego in evictionem części dobr naszych Czykowszczyzny, Apanaskowicz, Słowienia, Zarzecienia, w wojewodztwie Połockim leżących, y inne wszystkie dobra nieruchome y ruchome, które teraz mamy y na potym mieć będziemy, podaiemy y opisuiemy. Pro conclusionem dla zupełniejszego praesentis inscriptionis, we wszystkich punktach, klauzulach, paragrafach dotrzymania, zarękę dwadzieście tysięcy złotych polskich, paenam personalis infamiae et forum w wielkim xięstwie Litewskim ubiquinarium, pro adcitationem nas y successorów naszych etiam termino peremptorio, zakładamy y opisuiemy, gdzie my, będąc zapozwani, abscissis omnibus dilationibus beneficiisque iurium, rozprawę przyjąć, zaręki zapłacić y we wszystkim temu ninieyszemu roboracyjnemu, wieczysto-kwitacyjnemu y assekuracyjnemu zapisowi zadosyć uczynić, tudzież omni iudicato subesse tenebimur. Y na tośmy dali ten nasz niniejszy zapis z podpisem rąk naszych y imé panów pieczętarów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca piątego dnia. U tego wieczysto ugodliwe-

go, roboracyjnego, oraz kwitacyjnego y assekuracyjnego zapisu podpis ręki aktorów his verbis: Antoni z Łubna Hercyk. Iózef Hercyk. Stanisław Hercyk. Tudzież imé panów pieczętarzów w te słowa: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych ichmościów panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercyków—czesznikowiczów Mozyrskich, do tego wieczysto ugodliwego roboracyjnego, oraz kwitacyjnego y assekuracyjnego, nigdy nieporuszonego zapisu na rzecz w nim wyrażoną; w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—starszemu y wszystkim imé xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danego, podług prawa podpisuię się Antoni Thadeusz Pawłowski mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego roboracyjnego, oraz kwitacyjnego y assekuracyjnego zapisu podług prawa podpisuię się Michał Makarski—łowczy Smoleński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego roboracyjnego, oraz kwitacyjnego y assekuracyjnego zapisu podług prawa podpisuię się Benedykt Weryha mp. Który to łakowy wieczysto ugodliwy roboracyjny, oraz kwitacyjny y assekuracyjny zapis, za ustnym przez osoby wyż wyrażone przyznaniem, iest do akt xiąg magdeburyi iego królewskiej mości Połockiej przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską uprzywileiowaną radziecką y z podpisem ręki pisarskiej teyże magdeburyi parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra, w kancelaryi Połockiej mieyskiej. U tego ekstraktu wieczysto ugodliwego, roboracyjnego, oraz kwitacyjnego y assekuracyjnego, nigdy nieporuszone-

go zapisu, przy wyciśniętej na czerwoney massie magdeburyi Połockiey pieczęci, podpis ręki pisarza, poniżey lekta, korrekta, a na ostatniey stroniey też samo in eum tenorem: Demetryusz Pszczolko—iego królewskiej mości Połocka pisarz magdeburski. Lectum, correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginalu do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1761 г. Марта 6 дня.

Изъ книги № 128, за 1761 г., л. 398.

33. Квитанціонная запись Мозырскихъ чешниковичей Герциковъ, данная ими настоятелю Полоцкаго замковаго монастыря Шаталовичу въ получении ими 500 талеровъ.

Между базилианами Полоцкаго замковаго монастыря и помѣщиками Герциками возникли продолжительные споры изъ-за границъ имѣнія *Черствяти* съ имѣніями Герциковъ; споры эти тянулись при жизни двухъ поколѣній и достались на разрѣшеніе третьему. Вслѣдствие вмѣ-

шательства въ это дѣло митрополита Гребницкаго и другихъ пріятелей, базилиане рѣшились заплатить Герцикамъ 500 талеровъ и покончить этотъ процессъ; Герцики согласились на это рѣшеніе и выдали базилианамъ настоящую квитанцію въ получении 500 талеровъ.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiątego pierwszego, miesiąca Maia osmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiąt pierwszym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Jan Gierzydowicz—skarbnik Miński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginalu, ad acta podał ekstrakt wieczysto kwitacyiny, korroboracyiny; oraz assekuracyinyego zapisu, od wiel-

możnych imię panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercyków, czesznikowiczów Mозырских, na rzecz w nim intus wyrażoną, w Bogu przewielebnem u imię xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—superiorowi y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego dany y w magdeburyi iego królewskiej mości Połockiey przyznany, ac ex iisdem actis wydany, in rem et partem tymże ichmościom służyący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt wieczysto-kwitacyiny, roboracyiny, oraz assekuracyiny zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg

trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski y w piegi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta iego królewskiej mości Połocka, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca szóstego dnia. Przy bytności wielmożnego imci pana Hilarego Korsaka—rotmistrza województwa Połockiego, namiestnika znaku chorągwi husarskiej iego królewskiej mości, lantwoytem miasta Połocka, przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami miasta iego król. mości Połocka, comparendo personaliter wielmożni ichmość panowie Antoni, Iózef, Stanisław Hercykowie—czesznicowie Mozyrscy, ten swój wieczysto kwitacyiny, roboracyiny, oraz y assekuracyiny zapis, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—zakonu świętego Bazylego starszemu y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego, ustnie przyznali sequenti tenore pisany.

My Antoni, Iózef, Stanisław Hercykowie—czesznicowie Mozyrscy, iedna osoba za drugą ręcząc, obowiązuąc się et in evictionem za bracią naszą rodzoną imé xiędza Jana iezuitę y imé panów Marcina y Jana, in minorennitate będących, Hercyków—czeszczników Mozyrskich, na dobrach naszych opisując się imieniem naszym y imieniem tychże przereczonych braci naszych, czyniemy wiadomo tym naszym wieczysto-kwitacyiny, roboracyiny, oraz assekuracyiny pismem, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—superiorowi y

wszytkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danym na to: iż co w procederze prawnym, o dyfferencye między dobrami Czerstwiaty ichmościów xięży bazylianów Połockich zamkowych, a naszymi Apanaskowicze, Czykowczyzna, Słowienie, Zapolenicze, alias Ludzków od niemalego czasu, bo ieszcze z dziadami naszymi ichmością pany Stanisławem y Alexandrem Hercykami, subsequenter dobrodzieiem, oycem naszym, imścią panem Michałem Hercykiem, czeszcznikiem Mozyrskim, intentowanym, po zaszyłym dekrecie podkomorskim oczewistym in principali y po uroszczoney przez wyż mianowanego dobrodzieia oycą naszego od tegoż dekretu podkomorskiego appellacyi, dalszy prawny proceder w trybunale wielkiego księstwa Litewskiego do tychczas ab utrinque wiedziony, teraz zaś za medyacyą iaśnie wielmożnego imé xiędza Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, y innych ichmów panów przyiaciół, sposobem osobliwszej konwencyi naszej, ichmościom xięży bazylianom Połockim od nas danej, wyrażonym y opisanym, z temiż ichmość xięży bazylianami zgodziliśmy się. Vigore której dobrowolney ugody naszej ichmość xiędza bazylianie, na perswazyą przyjacielską, iedynie dla uniknienia dalszych expensów prawnych, summy pięćset talarów bitych dla nas Hercyków postąpili y tę summę talarów bitych pięćset do rąk naszych oddali y zupełnie wypłacili. Przeto my Hercykowie, de praestita pomienioney summy exolutione, scilicet talarów bitych pięciuset kwitując, circa roborationem naszego ugodliwego wieczysto-kwitacyiny y assekuracyiny zapisu, sub data praesenti stalego, y oczewistego in principali

dekretu iaśnie wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego Braślawskiego, roku tysiąc siedmset czterdziestego szóstego, Januarii dwudziestego ośmego dnia ferowanego, assekuruujemy ichmościów xięży bazylianów Połockich et strictissime obowiazujemy się, iż iesliby quo casu renitencyą iaką tak dekretowi podkomorskiemu, iako też wyżey rzezonemu osobliwemu ugodliwemu zapisowi naszemu ichmość panowie bracia teraz minorenes, a potym ad competentiam annorum przyszedzsy, lub też imé xiądz Jan brat nasz, in societate będący, czynić mieli, tedy my wyż rzezone osoby mamy y powinni będziemy przerzeczonych ichmościów xięży bazylianów własnym kosztem naszym in omni foro ewinkować y zastępować; a za niewinkowaniem y niezastępowaniem nie tylko zarękę, w tymże ugodliwym zapisie naszym opisaną, zapłacić, ale też wziętą summę talarów bitych pięćset cum altero tanto wypłacić y oddać powinni będziemy tymże xięży bazylianom; a po tey exolucyi pięciuset talarów bitych cum altero tanto y po zaplaceniu zaraż, przecież ugodliwy zapis nasz, oraz roboracyiny y assekuracyiny, wyżey wyrażony, w ninieyszym terminie między nami y ichmość xiężą bazylianami stały, tudzież pomieniony dekret podkomorski, in omnibus punctis, clausulis, paragraphis nieporuszenie ma być zachowany y przy zupełney mocy wiecznemi czasy zostawać ma. Czego wszytkiego, co się w tym teraznieyszym ugodliwym y tym kwitacyinym zapisach wyraziło, dotrzymać obowiazujemy się pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub paenis banitionum ac personalis infamiae atque forum ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim pro adcitatione partis renitentis,

etiam termino peremptorio, zakładamy y opisujemy; gdzie będąc my Hercykowie zapozwani, abscissis omnibus dilationibus beneficiisque iurium, rozprawę przyiąć, zareki zapłacić y temu kwitaćyinemu zapisowi zadość uczynić pod tąż zaręką, tudziesz omni iudicato subesse tenebimur. I na tośmy dali ten nasz kwitacyiny zapis imieniem naszym y imieniem braci xiędza Jana iezuity y panów Marcina y Jana Hercyków, in minorennitate zostaiących, za ichmościów ewikcyą, na nas samych y na dobrach naszych sponte et libere zakładaiąc, z podpisem rąk naszych własnych y imé panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan roku tysiącznego siedmsetnego sześćdziesiątego pierwszego, miesiąca Marca szóstego dnia, w Połocku. U tego wieczysto kwitacyinego, roboracyinego, oraz assekuracyinego zapisu podpisy rąk samych aktorów y imé panów pieczętarzów in eum tenorem: Antoni z Żubna Hercyk, Jozef Hercyk, Stanisław Hercyk. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych imé panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercykow — czesznikowiczów Mozyrskich, do tego wieczysto kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—superiorowi y wszytkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danego, podług prawa podpisuję się Antoni Thadeusz Pawłowski mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto kwitacyinego, roboracyinego, oraz assekuracyinego zapisu podług prawa podpisuję się Michał Makarski—łowczy Smoleński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto-

kwitacyjnego, roboracyjnego, oraz assekuracyjnego zapisu podług prawa podpisując się Benedykt Weryha mp. Który to takowy wieczysto kwitacyjny, roboracyjny, oraz assekuracyjny zapis, za ustnym y oczewistym przez desuper wyrażone osoby przyznaniem, iest do xiąg mag. i. k. mści Połockiey przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską uprzywileiowaną radziecką parti requirenti iest wydany. Pisan ut supra, w Połocku. U tego ekstraktu wieczysto-kwitacyjnego, roboracyjnego, oraz assekuracyjnego zapisu przy pieczęci magd. Połockiey, na czerwono-

ney massie wyciśniętey, podpis ręki pisarza magd., poniżey lecta y correcta, a na ostatniey stronie lectum, correctum temi wyrażaia się słowy: Demetryusz Pszczółko—iego kr. mści Połocki pisarz magd. Lectum, correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt wieczysto-kwitacyjny, roboracyjny, oraz assekuracyjny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, przyjęty y wpisany.

1761 г. Апрель 24 дня.

Изъ книги № 128, за 1761 г., л. 566.

34. Фондушова запись Смоленскаго каштеляна Антонія Буринскаго на землю и двухъ крестьянъ для священника вновь учрежденной Замошской церкви.

Смоленскій каштелянъ Антоній Буринскій, принимая во вниманіе, что имѣніе его Замошье отстоитъ отъ приходской церкви на 3 мили и крестьяне живутъ и умираютъ безъ исполненія религиозныхъ требъ, устраиваетъ на свой счетъ уніятскую церковь, надѣляетъ ее 4 увологами

земли съ крестьянами, церковною утварью, входами въ лѣсъ и правомъ входа въ озеро, но только на собственныя нужды; при этомъ обязываетъ священниковъ настоящей церкви совершать одну обѣдню за фундаторовъ и ихъ родителей.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym obranymi, comparando personaliter

w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego iasnie wielmożny imć pan Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński, kasztelan Smoleński, opowiadał, prezentował y przyznał dobrowolny wieczysto-dobrowolny, wieczysto-funduszowy zapis na rzecz w nim intus wyrażoną, cerkwi Za-

moskiey dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby pomieniony funduszowy zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński — kasztelan Smoleński, czynię wiadomo każdemu wiedzieć należącemu y wyznawam tym moim dobrowolnym, wieszystym, funduszowym zapisem, na potomne czasy danym na to: Iż ia kasztelan, dowiedziawszy się o tym, że w woytowstwie moim Zamoskim, tak moi, iako też y inni, blisko tam mieszkający ludzie, dla odległości miejsca od cerkwi Ikazienskiey, o mil trzy situm mającey, a zatym dla trudnego osobliwie na wiosnę y iesieni przeiazdu, częstokroć, iedni bez chrztu, drudzy bez spowiedzi y innych świętych sakramentów z tego świata zchodzą, a niemal wszyscy rzadko kiedy, a niektórzy y nigdy mszy świętey nie słuchaia, umyśliłem w samym Zamoszu, na pomnożenie chwały Pana y Boga naszego, w Trócy przenayświętszey iednego, na poratowanie dusz, krwią nayświętszą odkupionych, cerkiew y ustawicznego kapłana ritus graeco-uniti ufundować y zbudować. Jakoż te myśli moje do skutku przyprowadzaiąc, przy mocy Pana naywyższego cerkiew porządna, a dla kapłana mieszkanie, iako też gospodarckie budynki wystawiwszy y wszelki do cerkwi aparat, iako to: kielich z patyną y łyżeczką srebrną pozłocistą, nowe aparaty dwa świetne, a trzeci żalobny, takż nowy, alby dwie, humerały dwa, pas-

ki dwa, korporały dwa, obrusy dwa y inne potrzebne rzeczy sporządziwszy, do dawnych dwóch włók, na prezbitera przez kommisarzów iaśnie wielmożnych ichmościów panów Sapiehów, przeszłych dobr Ikazni dziedziców, inwentarzami wyznaczonych, in super trzecią włokę, obok z tymi dwuma włokami leżącą, (na którey poddany moy Bogdzia mieszkał, a teraz na włokę, którą poddani takż moi Zamoscy Gasiut y Truchan zażywali, przeniesiony iest), z sianożęciami y lasami, do nich należąciami, a osobliwie w błotach, Zmirowie nazwanych, sianożęci morgów cztery użytecznieyszych w iednym mieyscu przydaię, przytym obrąb, Orzechowna nazwany, (w którym gruntu półtorey włoki) z poddaniami dwuma, iednym Piotrem Pupinem z synami Janem żonatym y drugim Piotrem, Andrzejem y Żukaszem nieżonatami, a drugim Marcinem Pupinem y z synem iego takż Marcinem żonatym, w tymże obrąbie mieszkająciami, z żonami y dziećmi ich utriusque sexus, z powinnością taką: gwałtów, z czym każą, z każdej chaty na rok po dziewięć dni, czynszu po tynfów cztyrnaście y groszy dziewięć, podroźszczyzny po tynfów cztery y groszy dwadzieścia ośm Litewskiey kurrencyi, a za połowę miodu od pszczoł y za inne drobnieysze powinności, które do tych czas do dworu Ikazienskiego pełnili; roboczny, z czym zakazem będzie, na każdy tydzień po dniu iednym z chaty każdej (iako się sami dobrowolnie podieli, odbywać powinni, excypowawszy do dworu Ikazienskiego płacenie podatków, iako to: podymnego y czopowego na ratę iedną z obudwuch chat tynfów cztery, annuaty ichmość xięży bernardynom Druyskim takż na iedną ratę tynfów dwa z chat

obudwuch, także obwarowawszy, aby pomienieni poddani gorzałki in praeiudicium szynków dwornych nie szynkowali, a jeżeliby na wywóz y sprzedaż ogułem pędzić chcieli, tedy kapszczyzną, (tak iako y teraz powinność iest), opowiedziawszy się płacili. To wszystko (ut supra expressum) do cerkwi Zamoskiej przyłączam. Te tedy wszystkie cztery włoki y półwłoki z poddanemi dwuma, wyż wyrażonemi, y powinnością ich wyżey namienioną na pomienioną cerkiew Zamoską y prezbitera daię, daruię, na wieczne y nieodzowne czasy zapisuię. Temuż prezbiterowi y successorom iego pozwala się drzewa na własną potrzebę plebanską tak na opał, iako też na reperacyą starych, lub wystawienie nowych budynków; przytym wstęp do ieżiora iednego pod samym Zamoszem z brodnem tylko, a nie z podwłokiem. Na ostatek temuż prezbiterowi y następcom iego dopuszcza się na własną także iego potrzebę robienia piwa y wypędzenia wódki, ale nie na szynk albo na wywóz, pod utratą wolnego y na własną potrzebę pędzenia wódki y robienia piwa, jeżeli by się pokazało, że szynkuie lub na stronę wywoząc przedaie. A to wszystko ma należeć cerkwi y prezbiterowi, pozwala się pod tym warunkiem y obowiązkiem, aby tam ustawiczny był prezbiter y iedną na tydzień obligacyą, to iest służbę Bożą, alias mszą świętą, za dusze Konstantego y Elżbiety odprawował, mnie też grzesznego y potomstwa moiego w swoich modlitwach podług praw cerkiewnych nie zapominał, staranie około dusz ludzkich sobie powierzone pilno miał, w czym attendentiam successorom moim y posesorom dobr Ikazni polecając, a duchownych starszych conscientia obowiązując

y strasznym sądem Boskim grożąc, abhine do pomienionych włok y poddanych żadney mnie samemu, successorom moim y nikomu innemu salvy, accessu y regressu nie zachowuię; owszem wszelkim usiłowaniem ten fundusz mój zaszczycać y utrzymywać przyrzekam y successorów moich, iako też tych dobr possessorów, obowiazuię. Pisan w Krásnym siele, roku tysiącznego siedymsetnego sześćdziesiątego pierwszego, miesiąca Kwietnia dwudziestego czwartego dnia. U tego dobrowolnego, wieczystego funduszu zapisu, przy wyrzniętey kustodyi, podpisuyrak tak iaśnie wielmożnego aktora samego, iako też imć panów pieczętarzów tymi wyrażaią się słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński. Pieczętarz ustnie proszony od iaśnie wielmożnego imci pana Stanisława Burzyńskiego—kasztelana Smoleńskiego, do tego funduszu podpisuię się Mikołay Tadeusz Łopaciński—starosta sądowy woiewodztwa Mścisławskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego imci pana Stanisława z Burzyna Burzyńskiego—kasztelana Smoleńskiego, do tego funduszu podług prawa podpisuię się Ignacy Jeleński—podczaszy powiatu Mozyrskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożnego imci pana Stanisława z Burzyna Burzyńskiego, kasztelana Smoleńskiego, do tego funduszu podług prawa podpisuię się Andrzej Pomarnacki—czesnik Wilkomirski.

Który to takowy dobrowolny, wieczysto-funduszowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1762 г. Февраля 9 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г., л. 1195.

35. Жалоба настоятеля Дятловицкаго монастыря на Волковыскаго подстаросту Туловскаго о невзысканіи своевременно слѣдуемыхъ монастырю по декрету съ Оскерки денегъ.

Настоятель Дятловицкаго монастыря приноситъ жалобу на Волковыскаго подстаросту, что получивши трибунальный декретъ о взысканіи долга съ Оскерки, онъ не выдавалъ въ свое время повѣдчаго листа, заставлялъ повѣренныхъ мона-

стыря приѣзжать къ себѣ по нѣскольку разъ даромъ, и не только не взыскалъ долга, но еще лишилъ монастырь возможности жаловаться на должника во время трибунальной Минской каденціи.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februarij dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z woiwodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym pierwszym obranymi, comparando personaliter patron wielmożny imię pan Jan Jezierski—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego, żałował y solennie manifestował się nomine ww. oo. Doroteusza Izaiewicza—ihumena y całego monastyru Dzieciołowickiego na wielmożnego imci pana Tułowskiego—podstarościę Wołkowyskiego, mieniając o to: Iż co wielmożny imię pan podstarości Wołkowyski za dekretem trybunalskim, ad instantiam monastyru Dzieciołowickiego na iaśnie wielmożnego imci pana Oskierkę—czesznika Litewskiego, otrzymanym, pro peragenda za wskaz summy executione będąc requisitus, oraz certam quantitatę pro so-

lario wziowszy, po wydanym obwieszczeniu, nie tylko na terminie nie zjechał, lecz po trzykroć uwodząc monastyr Dzieciołowski o mil kilkadziesiąt dla listu poiezdczego przyjeżdżać kazawszy, raz w dzień nowego roku, potym w kilka niedziel drugi y trzeci, zwiększy termin, posłanych dla odebrania listu poiezdczego z niczym odprawił, solarii in quantitate dwadzieście cztery talary bite niewrócił; pro reliquo z okazji imci aktorat przez całą kadencją Mińską wołany być niemógł. O co żałujące chcąc iure prosequi, ante omnia do nagrodzenia szkod, expens prawnych, do pokarania penis, de lege debitis, y to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey żaloby, żałujące delatores, dali tę swoją manifestacją do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych. Co iest przyjęto y wpisano.

1762 г. Февраля 13 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г. л. 384.

36. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Тороканскихъ базилианъ на Виленскую капитулу и обратно—капитулы на базилианъ объ учиненіи тою и другою стороною разныхъ насилій и грабежей въ пограничныхъ имѣніяхъ.

Въ этомъ документѣ заключается трибунальное опредѣленіе по 3-мъ искамъ: *двумъ* Тороканскаго монастыря и *одному* Виленской кат. капитулы. Тороканскій монастырь жалуется на Виленскую капитулу, что она не исполняетъ трибунальнаго опредѣленія (*compositi iudicii*) относительно установленія прочныхъ границъ между капитульнымъ имѣніемъ Брашевичами и монастырскимъ урочищемъ Веходами Вирами; жалуется также на арендатора капитульнаго имѣнія Оранскаго и его повѣреннаго Остромецкаго по поводу разныхъ насилій и грабежей, совершенныхъ ими въ имѣніи монастырскомъ. Такъ, помянутыя лица напа-

ли вооруженной толпой на Тороканскаго вибарія Гришкевича, заковами въ дѣпи и подвергли самымъ безчеловѣчнымъ пыткамъ и истязаніямъ; такъ эти же лица совершили вооруженное нашествіе на урочище Веходы Виры, завладѣли мѣстомъ, застрѣливъ при этомъ трехъ монастырскихъ чловѣкъ. Капитула подала на монастырь встрѣчную жалобу, въ такихъ же выраженіяхъ, какъ и монастырь на капитулу. Трибуналь назначилъ для разслѣдованія этого дѣла особыхъ комми ссаровъ, чтобы они собрали необходимыя свѣдѣнія на мѣстѣ и передали дѣло на окончательное рѣшеніе отдѣленію трибунальнаго суда *compositi iudicii*.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februarii trzynastego dnia.

W sprawie za trzema aktoratami y żalobami, do nich należąciami, in unum złączonemi, poniżej wyrażonemi, przypadley, mianowicie: za *pierwszym* aktoratem w Bogu przewielebnego imię xiędza Sebestyana Hryszkiewicza—wikarego Torokańskiego, oraz całego klasztoru Torokańskiego xięży bazylianów z wielmożnym imię panem Jakubem Orańskim—podsędkiem powiatu Starodubowskiego, qua tenutorem dobr Braszewicz, tudzież imię panem Karolem Ostromeckim—administratorem Braszewickim, oraz ludźmi, czeładzią, poddanymi za pozwem od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz

sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co imię pan Karol Ostromecki—administrator Braszewicki, za wiadomością y wolą wielmożnego imci pana Orańskiego—podsędka Starodubowskiego, pana swojego, iadącego z chłopem tylko iednym do Korsun wielebnego xiędza Sebestyana Hryszkiewicza—wikarego klasztoru Torokańskiego, w pięćset ludzi, na gwałt spędzonych, na dobrowolney, publiczney drodze oskoczywszy, przeciwko prawa natury y Boskiemu kościelnemu y oyczystemu, poymał, wziół, a przy poymaniu swoją ręką bił, mordował, chłopci też sierzpy do szyi z urąganiem się pomienionego xiędza przykładali y wprzód do folwarku Braszewickiego, Tolkową naz-

wanego, a potem do Braszewicz, przy asystencyi dwuchset ludzi zaprowadzili y tam przez trzy dni pod strażą dzienną y nocną trzechset chłopów więził y niewypowiedzianie grubemi słowy więźnia y całą zakon łżył, kowalów na okucie pomienionego zakonnika wzywał, chłopom też strzegącym uragać się nad pomienionym xieżdem pozwalal, owszem kazał; a gdy uproszeni byli od klasztoru przyjaciele, aby się dowiedzieli o tym nieszczęściu xieżdza y obaczyli, czyli życie, przyaciół nie dopuścił, zbytkuiąc nie po chrześciańsku nad złapanym zakonnikiem y przechwałki na śmierć iego czyniąc, iako to się pokazuje z solennych manifestów y obdukeyi, in tempore uczynionych. O co wszystko, chcąc żalując delatores z obżałowanymi wielmożnemi Orańskim—podsędkiem y imé panem Ostromeckim—administratorem, iure agere, napierwiew, żalująca strona klasztor Torokański omni meliori forma areштуie u wielmożnego p. Orańskiego imci pana Ostromeckiego, iako possessyi niemającego, areштуie oraz summę, u imci od pomienionego imci pana Ostromeckiego ulokowaną, tandem do obwarowania omnimodae securitatis zdrowia, fortun żalujących delatorów xieży bazylianów y poddanych Torokańskich ab omni impetitione, do obwarowania bezpieczeñci na drogach od wszelkiej wiolencyi, do uznania wtey sprawie inquizycyi, do statucyi y ukarania ludzi, do uznania wieży y nawiązki, do przysądzenia expensów prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą deducetur, salva tey żaloby in tota vel in parte melioratione, w Bogu wielebni imé xieża bazylianie Torokańscy obżałowanych ichmościów wielmożnych Orańskiego, podsędka Sta-

rodub. y imci pana Ostromeckiego—administratora, tym pozwem adcytuia.

Za drugim aktorem tychże aktorów w Bogu przewielebnego imé xieżdza Nikodema Karpińskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego superyora klasztoru Torokańskiego y wszystkich ichmościów xieży bazylianów Torokańskich z iasnie wielmożnemi imé xieżmi biskupami, prałatami, kanonikami y całą prześwietną kapitułą Wileńską, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż iasnie wielmożna kapituła naznaczonego sub paenis irremissibilibus komornika nie wyprowadza, wielmożny imé pan Orański—podsędek y imé pan Ostromecki, administrator, vilipendendo dekret trybunału compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset szesćdziesiątym, miesiąca Julii piętnastego dnia ferowany, którym warowana iest securitas xieży bazylianom Torokańskim dobr Torokań, osobliwie uroczyszcza Wschodów, Wirów y innych, niezwyuczayne wiolencye na własnych gruntach klasztornych czynić ważyli się, iako to: drogę graniczną porawszy, gruntem klasztornym nową drogę torować kazali; uroczyszcze Wschody klasztoru od wieków Torokańskiego gwałtownie roku przeszłego zasiali, a gdy następował czas żniwa tego lata, imé pan Ostromecki—administrator Braszewicki, z wyrażonego rozkazu wielmożnego imci pana podsędka, zbiwszy całą włość Braszewicką, na Wschodach, własnym gruncie klasztornym, żyto pożał, którego żyta iako z własnego gruntu klasztornego żeby nie brał, gdy perswedował y bronił xieżdz prokurator, imé pan Ostromecki uzbroiony pistoletami y strzelbą, z strzelby strzelił y

trzech poddanych klasztoru Tokokańskiego o głołami śmiertelnie podstrzelili; przechwałki na zdrowie y życie xiędza Matusewicza—prokuratora klasztornego czyni; przed swemi Braszewickimi chłopami, paec na palec złożywszy, klękając, przysięgał zapamiętały imć pan Ostromecki, iż prokuratora zabiie; za woytem klasztornym we trzech ludzi zbroyną ręką z strzelbami upędzał się y chciał go zabić, gdyby się ucieczką nie salwował, iako totam rem prezentacya strzelby, pistoletów, szabli et omnis generis bronii, w grodzie Pińskim uczyniona, oraz solennie zanesione manifesty, in tempore poczynione, enarrant. Insuper tym się nie kontentuiąc, imć pan Ostromecki lasy żałujących delatorów pustoszy, chłopów na dobrowolney drodze klasztornych grabi; gdzie się podoba, na gruntach klasztornych orze y sieie, dufając w mnóstwo ludzi Braszewickich, oraz przechwałki na życie zakonników y poddanych klasztornych czynić nie przestaie. O co wszystko chcąc żałujące delatores z obżałowanemi iure agere, ante omnia do obwarowania omnimodae securitatis zdrowia, fortun żałujących delatorów y ich poddanych Torokańskich, ab omni obżałowanych wielmożnego Orańskiego—podsędka Starodubowskiego y imci pana Ostromeckiego—administratora impetitione, do obwarowania possessyi uroczysszcza Wschodow y Wirow, do uznania w tey sprawie kryminalney inkwizycyi, do nakazania iasnie wielmożney kapitule wyprowadzić komornika, którego lubo sub paenis irremissibilibus dekret trybunału głównego wyprowadzić nakazał, wyprowadzić nie chciała y nie chce, do przysądzenia surowych paen na wiolatorow, ex merito causae ściągających się, do przysądzenia szkod y ex-

pusów prawnych y o to, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą deducetur, salva tey žaloby melioratione, żałujące imć xięza bazylianie obżałowana iasnie wielmożną kapitułę Wileńską, wielmożnego podsędka, imci pana Ostromeckiego tym pozwem adcytuia.

A za *trzecim* aktoratem iasnie wielmożnych imć xięzy biskupów, prałatów, kanoników y całej kapituly Wileńskiej, tudzież wielmożnego imci pana Jakuba Woyny Orańskiego—podsędka Starodub., imci pana Karola Ostromeckiego z w Bogu przewielebnym imć xiędzem Nikodemem Karpińskim—superiorem konwentu Torokańskiego, Sebestyanem Hryszkiewiczem wikarym, Michałem Matusiewiczem y wszystkiemi wielebnymi imć xiężmi bazylianami konwentu Torokańskiego, oraz Eliaszem Jankowiczem—wóytem y ludźmi y poddanymi włości Torokańskiej, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za žalobą w nim wyrażoną mieniać, o to: iż co obżałowani ichmość, mając dobra swoje Torokanie, w woiewodztwie Brzeskim leżące, in contiguitate z dobrami Braszewiczami kapituly Wileńskiej, różnymi czasy różne krzywdy, violencyie inferre ważą się, praecipue obżałowany xiądz Matusiewicz—prokurator, obżałowanych ichmościów na własne grunta, do dworu Braszewickiego ab antiquo należące, Wschody nazwane, w kilkaset ludzi naiechawszy, żeńców rospędził, żyta pożętego wozów kilkadziesiąt zabrał y do folwarku Torokańskiego zaprowadził, przy których żeńcach imci pana Karola Ostromeckiego—administratora Braszewieckiego, stojącego, nic sobie niewinnego, wziowszy bił, kaleczył, pastwił się, insuper tenże procura-

tor szlachcica dobrze osiadłego tego to imci pana Ostromeckiego związać kazawszy, chłopom do związanego strzelać kazał, mówiąc: zabij, nasza prowincya na funty iego odważywszy zapłaci. Tandem zabrawszy żyto, razem y związanego imci pana Ostromeckiego, odarszy z sukien do folwarku swego, Łosińce nazwanego, całą drogę biąc, pastwiąc nad nim, prowadził; z tamąd do drugiego folwarku zaprowadzili y przed sąd tam przytomnego xiędza Sebestyana Hryszkiewicza — wikarego stawili, który to xiądz Wikary tegoż Ostromeckiego sam bił y bić kazał, słowy nieprzystoynemi łaiiał, potym kazawszy przynieść dybki y kaydany, pytał się tegoż Ostromeckiego: obieray sobie, iak chcesz, w dybki czyli w kaydany być okowany? Inpost kazał przynieść różgi, pomienionego Ostromeckiego bił y pastwił się. Po takowey męce zabrawszy suknie, szable, pistolety y fuzyą, niemal nagiego za wrota wypchnąć kazali. Inpost dalsze perpetrando wiołencye, na własnych gruntach kapitulnych rowy pokopali, grunta poorali; in super gościniec od wieków walny, przez grunta kapitulne idący, pororali y do gruntów swoich przyłączyli, a inne miejsce także przez grunt kapitulny przetrzebiwszy, drogę przelożyli; iakoż tenże xiądz Hryszkiewicz poddanych Braszewickich, idących z panszczyzny ze dworu Braszewickiego, bić, kaleczyć kazał, idque ławnika kapitulnego, na imię Niczipora Derkacza, contra decentiam charakteru, tenże xiądz Hryszkiewicz własną ręką swoją zbił, zkrwawił y skaleczył, kości poprzelamywał, że y do tych czas w kalectwie zostaie. Denique tenże obżałowany xiądz Hryszkiewicz, dalsze wiołencye y exakcyje perpetrando, w roku

tyśiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym Julii trzynastego dnia, naiechawszy tumultuarie z kosami, dzidami, harmatami na grunta własne kapitulne, żyta kop kilkadziesiąt pożąć y do klasztoru zaprowadzić kazał; eo tempore tamże we wsi Tyńniczach kapitulnych także z tumultem naiechawszy, owsa kop kilkadziesiąt pożąć y do folwarku Torokańskiego zaprowadził; y gdy administrator Braszewicki przez ludzi swych o zabrane zboża dopraszał się, na tenczas obżałowany xiądz Hryszkiewicz żadney satisfakcyi nie czyniwszy, owszem tegoż administratora chłopom swoim łapać y bić kazał, tak, iż ledwie ucieczką salwował się. Także obżałowany xiądz Hryszkiewicz ludzi y poddanych swoich na poścignienie pomienionego Ostromeckiego po drogach rozsadzwszy y sam w siermięgę chłopską przyodziewszy się, z tymiż ludźmi swoimi na złapanie onego czatowali; denique przykazawszy poddanym swoim, aby żałującego Ostromeckiego złapali y zabili y w rowach przez ichmościów pokopanych zakopali, a gdy żałujący Ostromecki o takowych zasadzkach nie wiedzący nadziechał, na tenczas obżałowany xiądz Hryszkiewicz wypadszy z zasadzki, pomienionego Ostromeckiego gonił y tak z zawziętości do folwarku, nazwanego Talkowy, do majątności Braszewicz należącego, do dworu zagoniwszy się, atakować zaczął; na tenczas pomieniony administrator, postrzegszysy xiędza w siermiędze bez kaptura y sukni, rozumiejąc że tenże xiądz Hryszkiewicz, poczyniwszy niemało excessów, wiołencyi, kryminałów y innych akcyi z klasztoru ucieka, który do dworu przyiechawszy Braszewickiego do klasztoru swego odiechać nie chciał y przez dwa dni,

nescitur quo praetextu, dobrowolnie bawił się, pomienionego administratora Braszewickiego laiał, lżył, potem za perswazyą różnych ludzi zaledwo ze dworu Braszewickiego odiechał, zkaąd przybywszy do klasztoru udał, że iakoby administrator Braszewicki w detencyi onego trzymał, co nigdy in rei veritate nie było, lecz iako dobrowolnie przyiechał, tak bez żadnego pokrzywdzenia odiechał. O co obżałowani ichmość, udawszy się do trybunału, registr taktowy ad male narrata wygrali subreptive. O co załuiące delatores, ante omnia do obwarowania omnimodae securitatis possessi gruntów, mianowicie Wchodow, Wirow y innych łąk, lasów, do dobr Braszewickich należących, tudzież zdrowia y życia administratorom, ludziom y poddanym włosci Braszewickiey ab omni quavis ulteriori obżałowanych ichmościów y całej włosci Torokańskiej impetitione, intrusione et invasione, do uznania tak względem zbicia załuiącego Ostromeckiego, więzienie onego, iako też poddanych Braszewickich, oraz szkod poczynionych w zabranii żyta, owsa dwornego y poddanym Braszewickim y dalszych wiolencyi, inkwizycyi y weryfikacyi, do komportacyi zabranych u załuiącego Ostromeckiego rzeczy, pistoletów, fuzyi, szabel, sub nexu iuramenti, do wskazania nawiązek według prawa statutowego, do statuiicy Heliasza Jankowicza—woyta y poddanego obżałowanych ichmościów y dalszych ludzi y poddanych, do inkwizycyi, weryfikacyi, a post inquisitionem do rosprawy, do uznania paen, win wiolencyinych, ex merito actionis ściągających się, z sowitością, do bonifikacyi za zabrane zboże, takoz sowitością, a za zbicie y skaleczenie załuiącego Ostromeckiego y poddanych Bra-

szewickich do wskazania nawiązek, takoz sowitych, do nadgrodzenia szkod y expensów prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey žaloby. Jako te žaloby z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są inserowane, tak za onymi praenominatae partes przed nasz sąd instituerunt actionem.

Po którey sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dwa aktoraty, ieden tychże aktorów z regestrów remissyinych, z karty setney trzeciey, drugi prześwietney kapituły Wileńskiej y wielmożnego imci pana Orańskiego z karty dwuchsetney dziewiędziesiąt dziewiętey, z tychże regestrów taktowych do wpisu y aktoratu imé xięży bazylianów Torokańskich, w regestrach incarcerationum spraw termini tacti na karcie dwuchsetney dziewiędziesiąt szóstey uczynionego y przywołanego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy y žaloby do nich należące, in unum zkombinowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach między stronami, aktoraty mającemi, ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego satisfactionem dekretowi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, Julii piętnastego dnia, między prześwietną kapitułą Wileńską, a imé xięży bazylianami konwentu Torokańskiego, z uznaniem remissyi na sąd wielmożnego imci pana Ungiera—komornika Lidzkiego, ferowanemu, imieniowi decernendo, ażeby też strony wspomnionego imci pana komornika mutuo sumptu w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtorem,

prima vere ad loca actus differentiarum, sub paenis irremissibilibus contraventionis, wyprowadzili, a imé pan komornik, ażeby praeviis innotescentiis ad loca differentiarum etiam ad instantiam unius partis, non obstante contumacia aut recessu którey kolwiek strony, ziechawszy, ad mentem tegoż dekretu wspomnionego, folwark titulo Lewkowiczowski, na uroczyszczu Nakray zabudowany, y grunt na tymże uroczyszczu Nakray nazwanym, będący, według dawnych miedzy używania, iako ten grunt w possessyi dawney Lewkowiczowskiej zostawał, konformując się do ograniczenia w prawie przedaźnym, od iaśnie wielmożnych ichmościow panów Naruszewiczów małżonków imé panu Stefanowi Lewkowiczowi danym, wyrażonego, ograniczył, in circumferentia miedzy ponowil y we wszystkim akt swój komornikowski według dyspozycyi prawa pospolitego finaliter zakończył, iniungendo salvam apellationem parti, gravamen sentienti, do trybunału koła compositi iudicii, utrique parti reservamus. In distincta vero cathogoria miedzy temiż stronami po dekrecie de super wspomnionym, quo ad causam facti promanatam, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego necessariam inquisitionem y szkod verificationem vigore żalob stron wyniesionych y wynieść mających, mutuo partium sumptu expediendas censendo, na expedyowanie horum actuum wielmożnego imci pana Chmarę—pisarza grodzkiego Mińskiego y Suzina—sędziego grodzkiego Brzeskiego, zgodnie od stron podanych y akceptowanych, designamus; którzy to wielmożni imé panowie urzędnicy ażeby praeviis innotescentiis ad loca actibus inquisitionis et verificationis competentia

ziechawszy y iuramentów stron lub onych plenipotentów super non corruptos neque corrumpendos testes wysłuchawszy, doskonale we wszystkim wywiadowania alias inquizycya, methodo w konstytucyi roku tyśiąc siedmset dwudziestego szóstego praescripta, odbierając od ludzi wiary godnych z interrogationum punktow testimonia, szlacheckiego stanu tacto pectore, a prostego corporali permissio iuramento czynili, a przytym szkody y praetensyi weryfikacyą expedyowali et finaliter zakonczyli, a expedyowawszy, instrumenta verificationis exacte sporządziwszy, stronom wczesnie przed rozprawą wydali; rothulum zaś inquisitionis sigillis bene munitum, do kancelaryi trybunału transportowali, my sąd decernimus; strony zaś, ażeby oddawszy ad invicem kopie z spraw wszystkich rozprawę z tychże regestrów taktowych bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów, sub paena personalis infamiae, post expeditos praemissos actus, przyieli nakazuujemy. Które to actus ażeby też strony in spatio kadencyi Wileńskiej, sub paenis irremissibilibus contraventionis, wyprowadzili, a imé panowie urzędnicy ażeby takowe actus etiam ad instantiam unius partis, non obstante contumacia aut recessu którey kolwiek strony, sub paena privationis officiorum, expedyowali, iniungendo, y że za takowymi aktami etiam ad instantiam unius partis expedyować mającemi, finalna in principali, sine praetensione powtornych eorundem actuum, ma subsequi rozprawa, praecavemus et praecustodimus. Ad haec my sąd statuitionem imci pana Karola Ostromeckiego, ad instantiam imé xięży bazylianów Torokańskich, przez imci pana Orańskiego—podsędką Starodubowskiego, et vicis-

sim statuitionem Eliasza Jankowicza—wóyta, ad instantiam wielmożnego imci pana Orańskiego przez imć xięży bazylianów ad principale nakazuujemy. Interea my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego omnimodam securitatem possessyi dobr, attynencyi onych, tudziesz gruntów, łąk, lasów in actuali possessione stron będących, a mutuis impetitionibus, invasionibus, aggressionibus et violentiis

utrique parti waruujemy y ubezpieczamy. Pro interim ażeby imć xięża bazylianie Torokańscy imć panów Orańskiego y Ostromeckiego do sądów konsystorskich, nunciatarskich, a signanter do konsystorza hac in causa, praesenti decreto decisa, sub paenis irremissibilibus contraventionis, nie pozywali, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego praecavimus et praecustodimus.

1762 г. Февраля 20 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г., л. 482.

37. Трибунальный декретъ по дѣлу о спорныхъ земляхъ Минскаго женскаго монастыря съ со-
сѣдными помѣщиками.

Минскія базилианки приносятъ жалобу въ трибунальный судъ на своихъ сосѣдей помѣщиковъ: Холевова, Могильницкаго, Голѣвскаго и священника Будаю по поводу разныхъ обидъ и притѣсненій, дѣлаемыхъ въ монастырскомъ имѣнїи Боровлянахъ, а именно: Холевы позволили себѣ разрушать старыя границы въ деревнѣ Бондачевѣ, принадлежащей къ имѣнїю Боровлянамъ, и захватывать земли; Могильницкій позволилъ себѣ прогнать монастырскихъ крестьянъ и настроилъ на ихъ земли разныя строения; Голѣвскій захватывалъ нѣ-

сколько монастырскихъ крестьянъ и требуетъ отъ монастыря документовъ на имѣнїе Соломеречъ, которыхъ они не имѣютъ, а самъ не выдаетъ имъ документовъ на Боровляны; священникъ Будаю наконецъ насильственнымъ образомъ завладѣлъ Бондачевомъ и не желаетъ его возвращать вовсе. Трибуналь постановилъ: отослать спорящія стороны къ Витебскому коморнику Вольфу, чтобы онъ на мѣстѣ разобралъ споры обѣихъ сторонъ и представилъ ихъ въ комиссарскій судъ, для дальнѣйшаго изслѣдованія этого дѣла.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februaryi dwudziestego dnia.

W sprawie w Bogu przewielebney imć pani Katarzyny Sobolewskiej — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszey y wszystkich imć panien bazylianek Miń-

skich z imć panami Stefanem, Franciszkiem, Janem, Kazimierzem y Macieiem Cholewami, oraz imć panami Stanisławem Mogilnickim — rotmistrzem Nowogrodzkim, Michałem Goleiewskim — czesznikiem Smoleńskim y imć xiędzem Teodorem Buda-
ciem — dziekanem Mińskim, administrato-

rem cerkwi Sołomoreckiey świętey Pokro-
wy, za pozwem od aktorek po obżałow-
anych ichmościów przed nasz sąd wynie-
sionym y za żalobą w nim wyrażoną, mie-
niąc o to: Iż co obżałowani ichmość, mając
dobra swe, iako to: obżałowani Cholewo-
wie Kardowszczyzna, a obżałowany Mog-
ilnicki Borowlany nazwane, w woiewodzt-
wie Mińskim leżące, in contiguitate z do-
brami funduszowemi żałuiących delatorek,
Borowlany y Bondaczów nazwanemi, ta-
koż w woiewodztwie Mińskim sytuowane-
mi, do których dobr signanter obżałowa-
ni Cholewowie, mimo ograniczenie y sta-
rodawne dukta, transcendendo limites et
in praeiudicium żałuiących delatorek, pri-
vato suo arbitrio, czyli też ex conducto
dyzunitów, na tenczas niesłusznych atty-
nencyi Borowlan possessorów, formuiąc
granice, kopcami osypali, za którą granicą
uformowaną y prywatnie, inscio żałuiących
delatorek, uczynioną, lasów y gruntów nie-
mało zabierać, a do niesłuszney tenuty
przywłaszczyć intenditis, iako też obżało-
wani ichmość, do lasów puszczy intruzye
czyniąc, wycinanie, a przeto znaczną dam-
nifikacyą żałuiącym delatorcom czynią.
Distinctim obżałowany imé pan Mogilnicki,
zabrawszy grunta, na onych budynki ery-
gował y do teyże chaty chłopca wprowa-
dził, którego gruntu, per vim et potentiam
zabranego, żałuiącym delatorcom przy-
wrocić nie chce, usum et fructum z onego
partycypuie; a obżałowany imé pan Gole-
iewski, nie mając ullum ius et interesse
do dobr funduszowych, Borowlany y wieś
Bondaczów nazwanych, w woiewodztwie
Mińskim leżących, nie tylko dobra pomie-
nione żałuiących delatorek violenti modo
agrawuiąc, chłopów kilka bez żadnego
prawa y konwikcyi w tychże dobrach per

expulsionem odbierając, nulliter przywła-
szcza y z onych usus et fructus partycy-
pował, succedenter obżałowany imé uzna-
wszy niesłuszną tenutę tychże chłopów de-
latorcom przywrócił, insuper mając u sie-
bie dokumenta, na dobra Borowlany słu-
żące, żałuiącym delatorcom oddać nie chce;
owszem obżałowany imé pan Goleiewski,
wiedząc o tym dobrze, iż żałuiące delator-
ki żadnych dokumentów obżałowanemu
imci służyących nie mają, komportacyi dó-
kumentów na dobra Sołomerecz u żałui-
ących delatorek wymaga. Et seorsive z
obżałowanym imé xiędzem Budaiem o to:
Iż obżałowany imé xiądz Buday, nescitur
quo praetextu, w roku tysiąc siedmset sześć-
dziesiątym, miesiąca Julii ósmego dnia,
naiechawszy na wieś Bondaczów, do Bo-
rowlan żałuiących delatorek należące, też
wieś per expulsionem nulliter zaiechawszy,
żałuiącym delatorcom nie przywraca. O co
żałuiące delatorki chcąc iure prosequi,
ante omnia do approbaty wszelkich y
wszystkich spraw dokumentów funduszow-
ych, ograniczeń, na dobra Borowlany y
wieś Bondaczów służyących, vigore których
do obwarowania actoribus securitatem
wieczystey possessyi dobr funduszowych
Borowlan cum attinentiis, in actuali anti-
qua possessione będących, ab omnibus
obżałowanych ichmościów impetitionibus,
do przysądzenia wsi Bondaczów y grun-
tów, expulsive zabranych, per reinductio-
nem, do zdemoliowania budynków, oraz
kopców osypanych y w tey sprawie iako
maley importancyi zachodzących dyfferen-
cyi, do odesłania totius negotii pro finali
disiudicatione przed sąd komornikowski,
o wszystko do uznania inkwizycyi, kalku-
lacyi y werifikacyi, do komportacyi spraw,
dokumentów, ograniczeń et omnis tituli

zapisów, na dobra Borowlany y wieś Bondaczów służących, przez wszystkich obżalowanych ichmościów, sub nexu iuramenti, y które by się pokazały in damnum et praeiudicium żałujących delatorek prawa, dokumenta, ograniczenia y wszelkie zapisy, oraz procedera uformowane, nullitate ze wszystkimi pretensjami skasowania, do wskazania paen, win, de lege et ex merito actionis pochodzących, do nadgrozdzenia wszystkich szkod, strat, niefruktyfikacyi, expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione żaloby, żałujące delatorki z obżalowanemi ichmościami przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie, po kontrowersjach ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego między temiż stronami totum negotium tam in causa iuris, quam in causa differentiarum et facti, vigore żalob z stron wyniesionych y wyniesić mających, o wszystko przed sąd wielmożnego imci pana Wolfa—komornika Witebskiego, zgodnie od stron podanego y akceptowanego, pro finali disiudicatione remittimus. Który to wielmożny imé pan komornik, za wyprowadzeniem siebie mutuo partium sumptu, ażeby primo vere praeiis innotescentiis ad loca differentiarum, etiam ad instantiam unius partis ziechawszy, wszystkie pretensye stron o wszystko, non obstante contumacia aut recessu którey kolwiek strony, finaliter

rozsądził, kopce, między, znaki graniczne stare ponowił, a nowe iuxta exigentiam poczynił, szkody, winy y expensa prawne nad stronę, która się winną być pokaze, wskazał y we wszystkim dekret swój według nauki prawa statutowego, w sądach podkomorskich opisaney, ferował, nakazuiemy. A iako strony tegoż imci pana komornika ażeby w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym, primo vere mutuo sumptu, sub paena infamiae et contraventionis, wyprowadzili, tak pomienione strony adcytowane et adcitari mające, oddawszy sobie kopie spraw wszystkich pod registrem y datami czterma niedzielami przed wyjazdem komornika do kancelaryi ziemskiej Mińskiej, przed tymże sądem komornickim rozprawę bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów, sub paena personalis infamiae, przyeły, decernendo, liberam adcitationem dalszych graniczających przed tenże sąd komorniczy determinamus. Demum wolne wyniesienie stronom żalob ad hunc actum iniungendo, salvam apellationem parti gravamen sentienti, non nisi a definitiva principali tego imci pana komornika sententia do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego reservamus. Pro reliquo omnimodam securitatem dobr, in actuali possessione będących, do rozprawy przed sądem komornikowskim utrique parti waruiemy y ubezpieczamy.

1762 г. Февраля 20 дня.

Издъ книги № 129, за 1761—1762 г., л. 637.

38. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по спорному дѣлу Брестскихъ базилианъ съ наслѣдниками Завиши касательно правъ на имѣніе Межилъсье-Левковичи.

Казиміръ Воловичъ и его жена Катерина, будучи бездѣтными, записали Брестскимъ базилианамъ имѣніе Межилъсье и дворъ надъ Бугомъ въ Брестѣ; спусти нѣсколько времени у нихъ родилось двѣ дочери (одна въ замужествѣ Завишина, а другая Урбановичова). Такъ какъ базилиане въ свое время не заявили своихъ правъ на имѣніе въ судѣ, то наслѣдники Воловичей, т. е. замужня дочери

вчинили искъ; во время процесса Урбановичова умерла, а базилиане добились правъ на половину имѣнія, съ котораго и получили извлечь какъ можно болѣе пользы. По жалобѣ Завиши трибуналъ и назначилъ по этому дѣлу какъ новое разслѣдованіе, такъ и дальнѣйшее производство судебного разбирательства.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februarii dwudziestego dnia.

W sprawie iaśnie wielmożnego imię pana Krzysztofa na Baksztach Zawiszy, starosty Starodubowskiego, z w Bogu przewielebnym imię xiędzem Dyonizym Dombrową—zakonu świętego Bazylego wielkiego superyorem y wszystkimi imię xięży bazylianami konwentu Brzeskiego, w registra sądów naszych tytuło remissyjne na kartę setną piędziesiąt dziewiętą ingrossowaney, za dekretem odkładowym sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ex instantia żalującego delatora z obżalowanemi imięmi w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, miesiąca Maia siódmego dnia stałym y za żalobą w niey wyrażoną, mieniając o to: iż co dobra Miedzylesie, Lewkowicze, w woiewodztwie Brzeskim leżące, były quondam zeszłego imci pana Jerzego Władysława Grabińskiego,

chorążego Brzeskiego, denique zeszłemu imię panu Kazimierzowi Wołowiczowi—oboznemu wielkiego xięstwa Litewskiego cum oneribus do opłacenia z onych do stałe, in subsequenti od zeszłego imci papa Kazimierza y samey Katarzyny z Naruszewiczów Wołowiczów, protunc Chweydańskich, Lubonickich starostów, deportatis in parte z dobr tychże oneribus, w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartym, miesiąca Marca osimnastego dnia, acz contra iura patriae posita, iednak conditione deportandorum przez imię xięży bazylianów z tychże onerów, ze wszelkim sprzętem, ruchomością domową, końmi, bydłem, ptastwem, ze wszelką krescencyą, in super dwór w Brześciu, nad Bugiem, z spichlerzem na ziemskim placu były, z wnioskiem na też dobra dwudziestu tysięcy złotych polskich, wiecznością zapisali, niemając protunc żadnego potomstwa, iednak obżalowani imię xięża bazylianie za takowym iako nieprawnym zapisem, tan-

tisper nie wchodząc in possessionem pomienionych dobr Miedzylesia Lewkowicz, ani też z pomienionemi zeszlami imé panami Wołowiczami o też dobra prawem non prosequendo w żadnym sądzie, ani też z pomienionych dobr Lewkowicz Międzylesia, tak przez samych zeszlých imé panów Wołowiczów, iako też od nikogo innego nie byli quietowani. Successu zatym temporis gdy ciż zeslzi imé panowie Wołowiczowie—obozniowie wielkiego xięstwa Litewskiego, ex praedestinatione divina procrearunt z sobą dwoie potomstwa, idque dwie córki Teodorę, suo tempore Zawiszynę—chorążynę Mińską, matkę praesentis actoris, y Annę in 1-mo voto Urbanowiczową, in 2-do Ukolską—podkomorzynę Trocką, na tenczas dyspozycją swoją in ordine zapisaną wiecznością dobr Międzylesia obżałowanych imé xięży bazylianów Brzeskich, sumendo pro alienatione bonorum stanu rycerskiego, nie mniej że obżałowani imé xięża bazylianie ex praeposita sibi conditione długów Grabińskich dobr Międzylesia nie deportowali, ale one sami zeslzi imé panowie obozniowie Litewscy opłacać musieli, przeto de recuperatione pomienionego zapisu swego, na pomienione dobra Międzylesia obżałowanym imciom danego, staraiąc się et ad nullitatem idąc, iure agere intendebant; iednak nie pierwiy per processum iuris, iako bardzief per media partis powrócenia pomienionego zapisu tractando, zeszlęgo imé pana Marciana Kulczyckiego—konsultora y przełożonego konwentu Wileńskiego zakonu ś. Bazylego, o perswasiją imé xiędzu prowincyałowi powrócenia sobie zapisu zobligowali, z obligacyi której w roku tysiąc sześsetnym dziewiędziesiąt dziewiątym trzynastego dnia zesz-

ły imé pan Marcian Kulczycki—konsultor y starszy konwentu Wileńskiego, że miał do imé xiędza prowincyała hoc in ordine pisać et de recuperatione onego zapisu starać się, assekurował się; co nim przez zeszlęgo imé xiędza Kulczyckiego effectuatam, w roku tysiąc siedymset czwartym, miesiąca Aprila ciż zeslzi imé panowie Wołowiczowie—obozniowie wielkiego xięstwa Litewskiego, pomienione dobra Międzylesie Lewkowicze prawem arendownym imé panu Gabryelowi Boreyszy, sine ulla reclamatione praepeditioneque od obżałowanych imé xięży bazylianów Brzeskich, eoque in spacio imé pan Wołowicz—obozny wielkiego xięstwa Litewskiego, circa intervenientia fata sua, itaque w roku tysiąc siedymsetnym siódmym czyniąc ostatnią woli swey dyspozycją, w której wyraziwszy długie swoje wszystkie, mianowicie imé xięży bazylianom Wileńskim pięć tysięcy złotych y inne długie, generaliter wszystkie legacie, fundusze, summy wyderkafowe, też same dobra Międzylesie, iako też o summie dwudziestu tysięcy złotych imé xięży bazylianom Brzeskim, za pomienionym zapisem opisaney, nec mentionem uczyniwszy, też dobra Międzylesia zeslzey imé pani z Wołowiczów Zawiszyny—chorążyny Mińskiej, wiecznością zapisał, subsecutis którego fatis te dobra Międzylesia intuitu testamentu iedney zeslzey imé pani Zawiszyny—chorążyny Mińskiej dostać się miały y że te dobra Międzylesie in possesso obżałowanego imé pana Boreyszy za prawem arendownym etiam post expirationem arendowney possessy durabant, ex praemissis rationibus między zeszlami imé panami Zawiszami—chorążymi Mińskimi, a zeszlą imé panią Urbanowiczową, post Ukolską, z obżało-

wanym i. p. Boreyszą ortum w trybunale głównym wielkiego księstwa Litewskiego litigium; quo in tractu sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego dekretem swym w roku tysiąc siedymset trzydziestym pierwszym, miesiąca Februarii piętnastego dnia inequitationem do połowy dobr Międzylesia Lewkowicz zeszył imé pani Urbanowiczowej uznał; do którego dekretu obżalowani imé księza bazylianie Brzescy, zaszczycając się prioritatem mniemanego zapisu swojego, na też dobra Międzylesie służącego, nietylko że aktoratu, ani żaloby ad inequitationem nie wynosili ku łączeniu, ale żadney interwencyi nie czynili; za nienastąpieniem za pomienionym dekretem dla zeszył imé pani Urbanowiczowej inequitacyi do dobr Międzylesia, a za zrzeczeniem się aktorstwa tychże dobr od zeszył imé pani Urbanowiczowej pro persona żalującego delatora stante nomine żalującego delatora z obżalowanym imé panem Boreyszą o też dobra Międzylesia processu iuris, w roku tysiąc siedymset czterdziestym siódmym, Marca wtórego dnia, dekretem oczewistym trybunalskim, z obżalowanym imé panem Boreyszą ex instantia actoris ferowanym, inequitationem półowy dobr Międzylesia in virtute pierwszego dekretu in personam zeszył imé pani Ukolskiej żalującemu delatorowi uznano, a z obżalowanymi imé księży bazylianami za wyniesionym aktorem bez uznanej inequitacyi oczewisto iudicialiter zapisaną, o którą inequitacją dobr Międzylesia obżalowani imé księza bazylianie in virtute mniemanego zapisu swojego, od zeszył imé panów Wołowiczów sobie danego, nigdy tak antecessora, iako też samego żalującego delatora, ani też ob-

żalowanego imé pana Boreyszy, possessora acz niesłusznego tychże dobr Międzylesia, ex vi prioritatis swojego zapisu nie pozywali się, nie procedowali, ale w roku terazniejszym tysiąc siedymset pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Januarii siódmego dnia, ex adinvento aktoratu obżalowanego imé pana Boreyszy, żalującym delatorem wyniesionego, motivo dekret kontumacyiny bez podania pozwu clandestine otrzymanyszy, za takowym dekretem połowy dobr Międzylesia vi inequitationis delatorowi przysadzonych zaiechali, expulsią z onych uczyniwszy, też dobra violenter possidując dezoluia, puszcze, lasy wycinaia, drzewo towarne ku wspienięzeniu wyrabiaia y inne niemałe szkody, krzywdy czynia; o co żalujący delator chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty wszelkich praw, zapisów, in rem et partem żalujących delatorów służących, do uznania inequitacyi do tychże dobr Międzylesia, in possesso obżalowanych imciów zostaiących, do uznania inkuizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi y co się ex his actibus pokaże, do zapłacenia, do obwarowania omnimodae securitatis drugich dobr żalującemu delatorowi ab ulteriori obżalowanych imciów impetitione et violentia, ad stabiliendam activitatem żalującemu delatorowi na kondemnatę obżalowanych imciów, do pokarania penami, de lege ściągającymi się, do komportacyi zabranych w tych dobrach ruchomości, zboża, koni, bydła, adducecyi, do nadgrozdenia szkod. strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione, żalujący delator obżalowanym imciom instituit litem. Która sprawa, ponieważ ob concursum wielu innych spraw, tak antecedenter na żadnym terminie, ja-

ko też circa conclusionem registrów sądów naszych wołana, osądzona być nie mogła, ex inde my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego negotium praesens cum toto eius effectu per ieneralem causerum remissionem przed sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa

Litewskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedymset szesdziesiąt wtórym w Nowogrodsku sądzić przypadaiący, dla przyięcia między stronami skuteczney rozprawy bez przypozwu tylko za tym naszym dekretem odsyłamy.

1762 г. Ноября 4 дня.

Изъ книги № 77, за 1724—1763 г., л. 311.

39. Жалоба князей Друцкихъ-Любецкихъ на игумена Дятеловицкаго монастыря Дороева Исаевича и Дятеловицкихъ крестьянъ по поводу учиненныхъ ими захватовъ, насилій, грабей и разбоевъ на земляхъ первыхъ.

Князья Друцкіе-Любецкіе приносятъ жалобу на Дятеловицкаго игумена Исаевича и его крестьянъ по слѣдующему поводу: Дятеловицкій монастырь владѣль имѣніемъ Малымъ Люлинцемъ по сосѣдству съ имѣніями Друцкихъ. Какъ значитъ въ жалобѣ, Дятеловицкіе монахи, вооруживши своихъ крестьянъ косами, рогатинами и другимъ

оружіемъ, въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ совершали многочисленныя опустошенія въ поляхъ, лугахъ и лѣсахъ, нещада въ этоже время и крестьянъ; т. обр. они наѣзжали на луга и забирали сѣно, вторгались въ лѣса и захватывали пчелиные ульи, не только нападали на крестьянъ, но иногда и убивали ихъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, w woiwodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiątym pierwszym obranymi, comparando personaliter wielmożny imię pan Ignacy Jakonicki—rotmistrz y mostowniczy powiatu Orszańskiego, patron, nomine wielmożnych ichmościów panów Wiktoryi z Skirmuntów--matki, Franciszka syna--kniaziów Druckich-Lubeckich — stolnikowej

y stolnikowicza Orszańskiego, na wielebnego oycy Doroteusza Isaiewicza—ihumena y wszystkich oyców dyzunitów monastyrza Dzieciolowickiego ritus graeci non uniti, oraz na pracowitych Pawluka Karpowego, Chwedora Pokiduna Kowalewicza y drugiego Pawluka Żarkowego uniatowego, samych hersztów kryminalistów et complices onych Trochima Weudachowego, Pilipa takōż Weudachowego, Prokopa Roztynczuka, Romana Szpakowego, Iwana Boreykę, Sawę Paulukowicza, Tymocha Chwedorczuka, Medelana, Iwana Ko-

rzuna, Iwaśka Czarnego, tudziesz wszytkich poddanych Dzieciołowickich y Lulinca Małego, do niegodziwych akcyi y na wszelkie bezprawia licencyowanych, in complicitate zostających, solenniter żałował y manifestował się o to: iż obżałowani oycowie Dzieciołowiccy dyzunicy, mając in contiguitate majątność swoją Dzieciołowicze y Luliniec Mały z dobrami żałujących delatorów Lunincem Wielkim y Wolką Charlinską, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżącemi, distinctim w ograniczeniach swoich będącemi, nie zachowując się w spokojności sąsiedzkiej, iako poddani obżałowanych ichmościów, którzy z antecessorami wielmożnych żałujących delatorów spokojnie żyli et ab immemorabili tempore praedicta bona possidendo, aż do roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego bez żadney kłótni y zatargi zostawali, omnem usum et fructum percipiendo. Qua stante pacifica possessione za nastaniem na starszeństwo obżałowanego oycy Doroteusza Isaiewicza ihumena, ustawicznie obżałowani ichmość zaczęli czynić boie, gwałty, wolencye, kiedy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym pierwszym, miesiąca Januarii szesnastego dnia, vilipendendo prawo popolite, de securitate dobr szlacheckich opisane, y sam list zaręczny upominalny, z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego po obżałowanych ichmościów otrzymany, armata manu na Ostrowy, czyli uroczyzcza, Pelin y Kalinówka nazwane, antiquitus do dobr żałujących delatorów należące, in reali et actuali possessione aktorów zostające hucusque, poddaństwo z dobr swoich Dzieciołowicz y Lulinca Małego nasławszy, na tychże uroczyzczech siana hrudkowego na wozów dwadzieścia z górą, we dwóch styr-

tach stojącego, zabrali y rachuiąc każdy wóz, iak podówczas w cenie siano było y samo poddaństwo dla wychowania bydła kupowało, po złotych cztery, na złotych ośmdziesiąt szkody uczynili. In super ulow z pszczołami y próżnych sztuk dwadzieścia, na tychże ostrowach będących, tak dworowi, iako y poddanym Lulińskim zabrawszy, scilicet Iluku Zdankowiczowi próżnych ulów dwa porąbali, valoris złotych sześć, Iwanowi Jawancukowiczowi ulow cztery próżnych wzięli, z których dwa valoris szesnaście złotych, drugie dwa valoris złotych dwanaście; itidem Waśkowi Szyszewiczowi ulow trzy porąbali, każdego wartego po złotych cztery, Lewinowi Dyrwanowi ulów dwa próżnych, valoris złotych sześć porąbali, Marcinowi Dorochowiczowi ula próżnego iednego zabrali, valoris złotych pięć, Jarucie Szyszowemu tamże przy Pilinie sive Hrudzie Kozodoiovey ulow trzy z pszczołami zabrali, valoris złotych dwudziestu ośmiu, Paulukowi Zdankowiczowi ulów próżnych cztery, valoris złotych dwanaście zabrali, a Iwanowi Koliszkowi ula iednego valoris złotych pięć porąbali y do dworu swoiego przez część większą sprowadzili; a reliquum poddanym swoim, zachęcając ich na dalsze wszelkie bezprawia, porozdawali. Pro reliquo różnemi odpowiedziami infestując, pochwałki na zdrowie y życie ludzi y poddanych delatorów publicznie poczynili y czynić nie przestają et exinde w iawną kontrawencyą listowi zaręcznemu upominalnemu, z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wydanemu, uczynili. Ad haec w tymże roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, Augusta czwartego dnia spędziwszy na głowę też poddaństwo swoje z różnym

do boiu orężem na grunta załuiących delatorów, Hinkowo nazwane, ab immemorabili tempore w spokojney possessyi wielmożnych delatorów będące, ode dworu Lulińskiego żytem zasiane, na kop trzydzieście zżeli y wraz te żyto do dobr swoich Lulinca Małego zwieść kazali, y w tymże roku, miesiąca Decembra ósmnastego dnia similiter spędziwszy na głowę poddanych swoich Dzieciołowickich y Lulinickich na grunta własne załuiących delatorów, żadney dysquizycyi niepodlegaiące, ab aevo Woleńskie et ab immemorabili tempore lat w aktualney possessyi delatorów będące, scilicet na uroczyszczu Korniiową Niwę, Paulukowy Mech, Czysty Łuh, na Klinowicz Rog, Liwkow Haiek y sam Haiek Ostrow y Baline Mchi, tamże na tychże gruntach ulów własnych poddanych wsi Wolki Charlińskiej, iako osobliwszym probabitur registrem, z pszczołami od lat kilkadziesiąt będących, in numero dwadzieście, a próżnych dwa, violenter zabrali, iako to: Tymochowi Tereszkiewiczowi z Poklinowicz wzięli ul z pszczołami, valoris złotych ósm, Andrzejowi Szyszowi tamże z pszczołami ulów dwa, valoris złotych trzydzieście dwa, Hrycowi Szyszowi tamże ulow z pszczołami pięć, a szóstego próżnego, valoris złotych ósmdziesiąt sześć y groszy szesnaście; item dworne pszczoły spólne z Jakowem Kodyszowym w Suchim Haiu, valoris złotych czternaście, Petrukowi Zdankowiczowi u Lisowym Haiu ul z pszczołami ieden, valoris złotych szesnaście, Waškowi Iwanczukowi u Baliney Mohiłki pszczoł dwoie, valoris złotych trzydzieście dwa, Jakimowi Sachwonowi u Lisowym Haiku pszczoł ul ieden, valoris złotych piętnaście, Matfiowi Klewcowiczowi u Klinowicz Rozie pszczoły,

ul próżny, valoris złotych trzydzieście trzy, Dawidowi Łaskowiczowi u Balnych Mohiłkach pszczoł ulów dwa, valoris złotych dwadzieście dwa, groszy piętnaście, Marcinowi Dorochowiczowi tamże ul pszczoł, valoris złotych dziesięć, Leonowi Dermanowi tamże pszczoł valoris złotych dwanaście, Mikicie Klewcewiczowi w Suchim Gaiu ul pszczoł, valoris złotych trzynaście, Daniłowi Hromowiczowi w Klimowicz Rozie pszczoł ul ieden, valoris złotych czternaście, y też pszczoły y ul próżne iedne do wsi swey Lulinca Małego, a drugie do klasztoru Dzieciołowickiego nocą y dniem posprowadzali y na tychże uroczyszczach, ut enarrat obdukcya ieneralska nie mało, odrów tymże poddanym Woleńskim poruinowali et per consequens w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym wtorym, dnia pierwszego y drugiego miesiąca Januarii, mala peioribus cumulando, tenże obżałowany oyciec Isajewicz—ihumen Dzieciołowicki, zgromadziwszy wszystkich poddanych swoich Dzieciołowickich y Lulenieckich y in sam persona będąc z zakonnikami, mając różne do boiu przysposobione oręża, strzelby, kosy, dzidy, naiechawszy na własne sianożęci Woleńskie, żadney dysquizycyi niepodlegaiące, dworowi Woleńskiemu, imé panom Trzaskowskim zastawnym tey maiętności possessorom, penitus nic sobie niewinnym y do procederu żadnego nie investowanym, na uroczyszczu Romanowey Dzielnicy przy Bobrowinach, siana ode dworu skoszonego y złożonego na wozów dobrych piętnaście y oraz poddanym Woleńskim in simili na uroczyszczach pod Wetelami, w Dubku, na Sumolinie, u Kamienney y tamże w Bobrowinach, iako osobliwszym probabitur registrem, na wozów sto szesna-

ście violenter zabrał y do dobr swoich przystawiwszy, zakonnikóm sprowadzić kazał. Potym tegoż dnia pierwszego Jannuarii iezioro Sliziny Wielkie, od wieków należące do wsi Wolki, a wstępu nigdy do onego niemając, ztonić y szkody ad minimum na złotych sto uczynić licencyował y tamże przyduchy, przez Jakowa Stachnowego—poddanego Woleńskiego poczynione, porozrzucac kazał y od pożytku odbił; przez co y temuż poddanemu szkody na drugie złotych sto uczynił. Nakoniec tegoż dnia pierwszego Jannuarii spotkawszy Iwana Klewcewicza, siano swoje biorącego, z tymże sianem, na dobrowolney drodze czyniąc gwałt, wiolencyą, zaprowadził do maiętności swey Lulinca y przed całą gromadą ludzi swoich czyniąc naigrawisko z tegoż poddanego znęcał się y żaluujących wielmożnych delatorów uszczypiliwemi słowy lżył, dyffamował, wexował, odpowiedzi y pochwałki na zdrowie y życie ludzi y poddanych wielmożnych żaluujących delatorów poczynił y dalszym zabieraniem na własnych gruntach Woleńskich sian, zboż odgrażał się y też siano od pomienionego poddanego zabrawszy, ledwie konia wydał y tego Iwana Klewcewicza uwolnił. Denique tegoż roku, miesiąca Jannuarii ósmego dnia, przy czynieniu obdukcji ieneralskiej y stronie szlachcie pod ówczas przytomney, violenter, nasławszy ludzi swoich, obżałowani oycowie dyzunicy Dzieciółowiccy na własne grunta Woleńskie, Matwiiowi y Mikicie Klewcewiczom, na uroczyszczach u Klinowicz Rozie y w Lisowczym Haiu ulów próżnych trzy dobrych, valoris złotych piętnaście, zabrać y do siebie zawieść kazali, Et insuper ieszcze w tymże roku tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym wtórym, mie-

siąca Jannuarii dwunastego dnia tenże obżałowany ociec ihumen Dzieciółowicki, przyzwyczaiony będąc do spraktykowania wiolencyi, subordynowawszy czernca namiesnika monastyru Dzieciółowickiego z innymi zakonnikami y z świeckim prezbiterem Lulenieckim Alexym, tudzież poddaństwem swoim wsi Dzieciółowicz y Lulinca, ręczne strzelby y rohatyny mającymi, na własnych gruntach Woleńskich niedysquizycyinych, przy granicy Porochońskiej leżących, w possessyi spokojney od wieków u wielmożnych żaluujących delatorów będących, na uroczyszczu Zadumachową, przy Dubowey sianożęci, wólów pięć, to iest: Wasku Iwaniułowi—wóytowi Woleńskiemu dwa, Michałowi Zdankowiczowi, Daniłowi y Jakowowi Sachnowym po wole iednym, wiozącym z pańszczyzny dworowi Woleńskiemu siano zrobione, za pozwoleniem dworu Porochońskiego na sianożęciach Porochońskich za ieziorom, Prochońskim nazywaiącym się, wołu bez żadney najmniejszey okazji wyprzągszy zagrabić y do dworu Lulinca Małego zaprowadzić kazał, potym wypracowanego, przez co szkoduie ad minimum złotych piętnaście, zaledwo w tydzień oddał; y tegoż czasu na uroczyszczach u Śliźnia poddanym Woleńskim pszczoł dwoie, iedne: Tymochowi Tereszkwiczowi, valoris złotych dziesięć, a drugie Jakowowi Suchnowemu, valoris złotych piętnaście, zabrać y do siebie zawieść, niemniej tamże ulów ósm próżnych z niemalą szkodą, iako obdukcya ieneralska y attestacya szlachty enarrant, tymże y dalszym poddanym Woleńskim pospychać kazał y w tym ad minimum szkod na złotych dwadzieścia pięć uczynił. Potym w poslednieyszym czasie dnia dwudziestego trze-

ciego, miesiąca Marca, tenże obżałowany ociec ihumen sam in persona z sześciu ludźmi swoimi napadszy na dwóch poddanych Woleńskich, Iwana y Demka Iwanczuków, rąbiących drzewa na uroczyszczu przy Medwedice, gruncie własnym delatorum, niedysquizycynym Woleńskim, przy samey drodze y granicy Lulenieckiey, y onych do siebie przyprowadzić kazawszy, pokładając kiimi, do upodobania swego y kontentowania woli swey, bić kazał, y tymże poddanym tegoż czasu sierżnię dwie, valoris złotych dziesięć, y siekier dwie valoris złotych trzy y groszy dwa violenter zabrawszy, hucusque u siebie trzyma, et similiter incrastinum tenże obżałowany Isaiewicz—ihumen Dzieciolowicki, male malis addendo, gdy wszyscy poddani Woleńscy z Lunina Wielkiego na oblawę do ostępu swojego ode dwora Lunńskiego żalujących delatorów spędzeni byli y dworni ludzie na tychże łowach zostawali, upatrzawszy dla siebie porę, obżałowany ociec ihumen Dzieciolowicki y sam in persona na kryminal licencjowanym będąc, wszystkich poddanych swoich Dzieciolowickich y Lulenieckich na głowę z różnym orężem zgromadziwszy, po całych uchodach wsi Wolki et etiam Lunina Wielkiego, z onemi pładrując, na uroczyszczach y uchodach, gruntach własnych Woleńskich, nominatim osobliwszym registrem do weryfikacji spisanych wyrażonych, stawionych od wieków z pszczołami ulów dziesięć, a próżnych dwadzieścia cztery violenter zabrał, idque: Jarucie Szyszowemu ukracany ul z pszczołami ieden, valoris dwadzieście pięć złotych, Martinowi Dorochowiczowi w Rozie ul ieden valoris złotych szesnaście, Waśku Iwanczukowemu ul pszczoł u Brodu Zaielnickiego va-

loris złotych dziesięć, Tedorowi Klewcewiczowi za tymże brodem ulów pszczoł dwoie, valoris złotych pięćdziesiąt, Tymochu Tereszkiwiczowi u Leska przy Wysokiey Hradzie ul z pszczołami valoris złotych dwanaście, Semionowi Semendyce na Wysokiey Hradzie ul z pszczołami, valoris złotych szesnaście, dworowi Woleńskiemu w Derażnym ul pszczoł, valoris złotych szesnaście, Petruku Zdankowiczu tamże w Derażnym pszczoł dwoie, valoris złotych dwadzieście cztery, z których iedne rozbili y miód wybrali; takoz ule próżne: Tymochu Tereszczuku cztery na uroczyszczu u Lisowoho Hayka, valoris złotych dziesięć, tamże Jakowu Kodyszowemu ul ieden, valoris złotych cztery, Leonowi Dyrmanowi ul, valoris złotych dwa y groszy szesnaście, Waśku Iwanczukowemu ulów dwa, valoris złotych cztery, Dawidowi Łaskowiczowi ula iednego, valoris złotych dwa porabali; także na uroczyszczu Balinoy Mohiłki Tymochowi Tereszczuku ulu rozbito, valoris złotych dwa, Prokopowi Zdan- kowiczowi na uroczyszczu Ukraiowoy wzięto ulów próżnych dwa, valoris złotych cztery, Waśku Parszukiewicz u tamże ul ieden, valoris złotych trzy, y Chwedorowi Zdankowiczowi ulów dwa, valoris złotych sześć, na uroczyszczu u Rozie Iwanu Klewcewicz u ula porabano valoris złotych cztery, na uroczyszczu Dorohoy Hrudy Waśkowi Iwanczukowi ulów dwa wzięli valoris złotych pięć; na uroczyszczu za brodem Zaielnickim Mykicie Klewcewiczowi ula iednego, valoris złotych cztery, tamże Waśku Iwanczukowemu ulów trzy valoris złotych sześć, Iwanu Zdankowiczu Wzmoch Zaielnicki ul ieden, valoris złotych trzy, zabrali y od tych pszczoł profit na siebie obrócili. Które ule zabierając etiam

Wasiłowi Płoskuncowi na uroczyszczu w Rozie y Tiahle stożek siana na wozów trzy; tymże poddanym swoim zabierającym ule tenże obżałowany ociec ihumen wiązkami rozebrać, tudzież dworowi Łunińskiemu gontów na cerkiew zrobionych na uroczyszczu Jazwin kop trzydzieście, a sideł lesniczym Woleńskim na kop cztery pozabierać y, ad velle sui wyprowadzając dukt, po drzewach różnych naciosy, krzyże, znaki poczynić kazał. Quo in tempore gdy poddani Woleńscy y Łulińscy z ludźmi dwornymi z oblawy powracając, pod samą wsią Wolką, na uroczyszczu u Babiney Mohiłki, pod Medwedką trafunkiem spotkali część ludzi Dzieciołowickich z tym rabunkiem, o swoją własność dopominali się, aby dobrowolnym sposobem wrócili, mówiąc: iż my rozkazu ode dworu naszego do bitwy nie mamy, w tenczas, przytomnym będąc sam obżałowany ociec ihumen Dzieciołowicki, armata manu, ze strzelbą, oszczepami, pod samą wsią Wolką na ludzi Woleńskich y Łulińskich uderzył, gdzie Martyna Dorochowicza, Prokopa Zielenkiewicza y Iwana Klucewicza — poddanych Woleńskich, tyrannissime suchemi razami zbili, a poddanym Łulińskim na pól śnierci zbitym, o czym świadczy obdukcya ieneralska, Chwedorowi Bohdanowemu pośród głowy ranę dużą z przebicciem kości zadali, Martynowi Dorochowiczowi rękę prawą skaleczyli, y żebra rurami ponaruszali, głowę skrwawili y sinie razy po ciełe pozadawali, a Stepanowi Dyrmanowemu, także bezbożnie zbitemu, rękę lewą naruszili; od którego tak niemilosierne go zbicia przez czas niemały kawęcząc, w gospodarstwie opuścić się musieli y tegoż czasu uciekającym odebrali strzelb sztuk trzy, id-

que: muszkiet skarbowy czarny, valoris talarów bitych dziesięć, ptaszynę Marcina Dorochowicza, valoris złotych cztery, y fuzyą w mosiądz oprawną imé panu Tadeuszowi Skorubskiemu, słudze żałujących delatorow, valoris złotych siedm, którą fuzyą nim odebrali, obżałowany sam ociec ihumen, przywódzca malo, tegoż imé pana Skorubskiego z konia zwlekszy y na sannie obwaliwszy, za piersi trzymał, a poddaństwo iedni też fuzyą wykrecali, a drudzy rurami, kiymi bili, stursali y przytym Tymóchowi Tereszkwiczowi, Prokopowi Zdankiewiczowi y Chwedorowi Bohdanowi rohatyn trzy wzieli; denique po takowej farsalii wyiachawszy te wszystkie wyż wspomniane ule z pszczołami y bez pszczoł do dobr swoich Dzieciołowicz y Łulińca Małego zaprowadzili. Po którym zaprowadzeniu tenże wielebny ociec ihumen Dzieciołowicki, niemaiąc sobie iuż co w lasach y puszczech wielmożnych żałujących delatorów miał zabierać, ponieważ poddaństwo wszystkie funditus, qua hostis, z dobytków ich ogołocił, nieco przez kilka miesięcy, zabawiwszy się rekollekcyami y umyśliwszy iuż ad perpetranda scelera inszy sposób do pokrzywdzenia tych poddanych, a za występki swoje chcąc z cudzey własności Bogu uczynić ofiarę, udał się na granicę Błotną y w tymże roku tysięcznym siedmsetnym sześćdziesiątym wtorym, Iunii dwudziestego ósmego dnia poddanym Woleńskim na sianożęciach, ab aevo w possessyi żałujących delatorów y bez żadney dysquizycyi będących, na uroczyszczach Dziennicach siana, najmniej na wozów trzysta, popalił, a same-mu dworowi Woleńskiemu nie opodal także na uroczyszczu Bobrownach, o które sianożęci nigdy nie było zatargi, na dru-

gie tyle wozów trzysta per violentiam sko-
 sić et in subsequenti tempore one do
 siebie zwiesć kazał. Ad haec z trzody
 podle błota na uroczyszczu Plisiatia na
 stoyle będącego była poddanym Woleń-
 skim wołów cztery, to iest: Tymochowi
 Tereszkieviczowi woła płowego, valoris
 złotych dziesięć, Waskowi Iwanczukowi,
 wóytowi, woła gniadego, valoris złotych
 siedm, Waskowi Łukaszewiczowi woła pło-
 wego, valoris złotych pięć, Paulukowi Do-
 rochówiczowi woła ryżostrokatego, valoris
 talarów bitych ośm, zabrał. Post quae pe-
 acta, non persistendo dalszych ieszcze
 czynić violencyi, w tym że roku tysiąc
 siedmset sześćdziesiątym wtórym, Iulii dwu-
 dziesiątego ósmego dnia, nasławszy na głó-
 wę poddaństwo swoje utriusque sexus z
 dobr Dzieciolowicz y Łulińca Małego y
 sam będąc przywodzą, armata manu, ze
 strzelbami, dzidami, kosami, z sierziami
 y z czym kto mógł na grunta w possessyi
 załuiących delatorów będących, scilicet na
 uroczyszcza na Klimowym Rozie, u Kry-
 nowych, u Kozłowych y u Klimowej gry-
 ki na kop sto, ięczmienia na kop półtory,
 owsa na kop trzy zielonego nie zewszyt-
 kim doyrzałego, a żyta iuż doyrzałego na
 kop pięćdziesiąt całej wsi Woleńskiej ied-
 no w pół, drugie same tylko kłosy kosa-
 mi, sierziami pościńać, potratować y byd-
 lem napędzić kazali, iako toties obdukcya
 ieneralska totam rem enarrat, szkody tak
 znaczne wielkie poczynili, przez które ta-
 kowe nieustanne violencye, grabieży, ra-
 bunki ad omne nefas et iniquum obżalo-
 wani dyzunicci Dzieciolowicy, zachęciwszy
 poddaństwo swoje, a dwunastu z nich sa-
 mych hersztów wyłączywszy, za leśniczych
 do pilnowania puszczy y ostępów nazna-
 czyli y na wszelkie exakcye licenciowali;

którzy poddani w roku terazniejszym ty-
 siąc siedmset sześćdziesiątym wtórym, mie-
 siąca Septembra siódmego dnia, iako to:
 Pawluk Karpowy y drugi Pauluk Zarko-
 wy—Uniatowie, Chwedor Pokibun Kowa-
 lewicz, Trochim Weuduchowicz, Prokop
 Weuduchowicz, Prokop Bostynczuk, Ro-
 man Szpakowy, Iwan Boreyko, Sawa Paw-
 lukowicz, Tymoch Chwedoreczuk Modela-
 now, Iwan Korszun y Wasko Czarny, na
 kryminal licencyowani et ex malevolentia
 sui, napadszy poddanego wielmożnych za-
 łuiących delatorów Woleńskiego, na imię
 Jarutę Szynowego, dla oglądania hreczki
 swey idącego, penitus nic sobie niewin-
 nego, pładrując po puszczy y spotkawszy
 onegoż na drodze oklik dobry od dwora
 Woleńskiego y gromadą oskoczywszy, bi-
 li, mordowali, kolanami gnietli y iuż wi-
 dząc na pół umarłego, z drogi teyże
 zwlekli, do Rostynia idącej, y na stronę
 w las nie daleko wsi Wolki zawlekszy, aby
 tam skonał y nicht o tym kryminale nie
 wiedział, wkarcze skryli, a sami postrzegł-
 szy pastuchów Woleńskich, trzodę była
 paszących y na to miejsce nadchodzą-
 cych, rozbiegli się. Tandem gdy ciż pa-
 stusi nieco z paszącym bydłem zboczyli,
 potym drugim nawrótem iuż subordyno-
 wani trzech hersztów: Chwedor Kowale-
 wicz, Tymoch Chwedoreczuk Medelanow y
 Iwan Porzun do reszty domordowali y że
 iuż ręką, ani nogą żadną władać nie mógł,
 mianuiąc być za nieżywego, porzucili y
 łomem przykryli. Post quae peracta, iż pa-
 stusi Woleńscy, iako to: Jakow Kudyr-
 zow, Onufry Danilewicz, Parchom Dubow,
 pędząc na też miejsce bydło, ieszcze na
 iężącego nadeszli y wraz wóytowi Wo-
 leńskiemu wiedzieć dali, który posłał bra-
 ci nieboszczyka Chwedora rodzonego y

Meliana stryiecznego Szyszolów, tudzież zwołał dalszych poddanych Woleńskich, będących we dworze na pańszczyźnie: Dawida Łachowego, Tymocha Kaliszkowego, Jarosza, Chwedora y Leona Klewcowiczów, którzy tu wóz złożywszy ieszcze do domu tegoż Jarutę Szyszowego żywego przywiezli, którym y całej siemi domownikom zeszedł Jaruta Szyszowy opowiadał hersztów, że nayıpierwıy wszyscy napadli, którzy są od oycá ihumena za leśniczých do lasu odłączeni, y onego bili, mordowali, kolanami gnięli, napotym na porzuczonego y w pół obumarłego iuż powtórnie wróciwszy się: Chwedor Kowalewicz, Tymoch Chwedorczyk y Iwan Korsunów domordowali, na którym wyznaniu tenże Jaruta Szyszowy, tylko godzinę iedną żyjąc, ten świat pożegnał. Po którym takowym kryminale popełnionym, nie będąc od zawziętego impetu boiaźnią Boską uspokoieni, o poslednieyszym czasie, tegoż roku miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia, napadłszy na drugiego poddanego delatorow, Iwana Klewcwicza, parę wołów z sochą y sosznikami na gruncie uroczysszczu, Wrozie nazwanym, w aktualney, spokoyney possessyi do teraznieyszego oycá obżałowanego Doroteusza Isaiewicza — ihumena Dzieciólówickiego, będącym, a nigdy od antecessorów onegoż ihumenów żadney prepędycyi nie czyniących, nulliter poddani oyców dyzuniów Dzieciólówickich zabrali, czyli też nescitur, za co, bez żadney skargi dworowi uczynioney, zagrabili y nie wrócili. Post quae nefanda ieszcze na dniu pierwszym miesiąca Oktobra, tegoż roku, na uroczysszku Kaliniku grunta żałujących delatorów ciż poddani, rozpasani będąc na wszelkie bezprawia y nie pomniac na

miłość Boską y miłość bliźniego, szczęściu poddanym Woleńskim, scilicet: Stepanowi Stasiukowemu, Danile Martynowemu, Tymochowi Dorotowiczowi, Jakowowi y Kondratowi Pilipowym y Trochimowi Skowyrze (ut attestant we wszytkim obdukcye ieneralskie y prezentacya ciała nieboszczyka), nogi w goleniach z sustaw powykrecali y wiecznemi kalekami poczynili. Którzy zmęczeni, zmordowani y okrutnie zbici ultimis spirant y wcale żyć wszyscy nie będą; praesidium srogie odpowiedzi y pochwałki na zdrowie y życia dalszych poddanych, tudzież sług y czeladz wielmożnych żałujących delatorów obżałowani oycowie dyzunicy Dzieciólówicy przez siebie samych y poddaństwo swoje poczynili y czynić nie przestaią. O co tedy wszytko wielmożni żałujący delatores chcąc z obżałowanemi ichmościami de tanto damno et iniuria iure progredi, ante omnia do approbaty possessyi aktualney wszelkich gruntów, łąk, pol, sianożęci, wod, ieżiór, puszczy, lasów y wszelkich wchódów, uroczysszczami w tymże manifesście wyrażonych, y dalszych wszelkich do dobr Lulina y Wolki przynależących gruntów, y oraz do approbaty wszelkich praw, dokumentów, ograniczeń, in rem et partem ww. aktorów służących, nie mniej też do obwarowania zdrowia y życia ludziom y poddanym onych ze a quibusvis impetitionibus obżałowanych ichmościów, tudzież do approbaty aresztu, na kryminalistów, desuper nominatim w tymże manifesście wyrażonych, założonego, y uznania ab principali statuitione, do przysądzenia zaplacenía zarąk za złamanie listu zaręcznego upominalnego, do pokarania tychże kryminalistów paenami, iuxta demeritum przynależącemi, do zaplacenía głowszczyz-

ny za zabicie Jaruty Szyszowego y oraz do przysądzenia zapłacenja sowitzey nawiązki pokaleczonym ludziom, nie mniej też distinctim za takowe ausus paenami, s prawa należącemi, do ukarania et e contra do skassowania wszelkich y wszystkich obżałowanych ichmościów pomownie ułożonych żalob, processów y oraz praw, dokumentów, na szkodę delatorów ułożonych y uformowanych, nie mniej też za niepojednokrotne poczynione wiolencye, odpowiędzi y pochwałki, paenami, takż de lege przynależącemi, obżałowanych ichmościów ukarania y w tey sprawie iako in causa criminis et facti terminum tacti y rosprawę z registrów incarcerationum, uznania inqvizycyi y szkod wszelkich weryfikacyi nakazania, szkod, strat, expens prawnych nadgrodzienia y tego wszystkiego, quod iuris est upomnienia się, salva tey żaloby in augendo vel minuendo melioratione. W której sprawie wielmożnych imć panow, Wiktoryi z Skirmuntów matki Franciszka syna kniazioń Druckich Lubbeckich, stolnikowey y stolnikowicza Or-

szańskich, z panem Doroteuszem Isaiewiczem — ihumenem y wszytkiemi oycami dyzunitami monastyru Dzieciolowickiego y pracowitymi Paulukiem Karpowym, Chwedorem Pobiduna Kuralewiczem y innemi poddanemi, excessantami y kryminalistami, my sąd trybunalski główny wielkiego xięstwa Litewskiego processa, ex utraque parte zanesione, przyiowszy, rozprawę in tota causa facti non involvendo causam hanc differentiarum et alias causas inter partes na obudwóch repartycyach z registrów żalujących uznaiemy, oraz listy zaręczne upominalne, z obwarowaniem omnimodae securitatis gruntów, łąk, lasów, in actuali possessione będących, a mutuis impetitionibus et violentiis, z kancellaryi trybunału utriusque parti wydać permittimus.

Który to takowy manifest y dekret trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego za wniesieniem stały, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych przyjęty y wpisany.

1762 г. Ноября 24 дня.

Изъ книги № 77, за 1724—1763 г., л. 331.

40. Заявленіе подчашій Жмудскаго княжества Антонія Приялговскаго въ виду нанесеннаго оскорбленія его чести дисунитами.

Подчашій Жмудскаго княжества Приялговскій отъ имени землянина Заленскаго приноситъ жалобу на епископа Георгія Конисскаго, монаховъ Могилевской Спаской церкви, Пинскаго обознаго Гутовскаго и пограничнаго судью Святскаго по слѣдующему поводу: когда пойманы были воры

изъ крестьянъ и подвержены судебному допросу, то вышеупомянутые дисуниты послали въ трибуналь донесеніе на Заленскаго, что онъ лично подвергаетъ виновныхъ пыткамъ и истязаніямъ, что Приялговскій отвергаетъ и за безчестіе требуетъ удовлетворенія.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym szesdziesiątym wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron wielmożny imć pan Antoni Przyiałgowski—podczaszy xięstwa Żmudzkiego, żałował y soleniter manifestował się *nomine* wielmożnego imć pana Gerwazego Załęskiego—budowniczego powiatu Mozyrskiego, na oycа Jerzego Koniskiego—władykę Mohiłowskiego y wszystkich czerncow przy cerkwi Spaskiej w Mohilewie mieszkających, tudzież na wielmożnego imć pana Franciszka Gutowskiego—oboznego Pińskiego y wielmożnego imć pana Józefa Swiadskiego—sędziego pogranicznego powiatu Orszańskiego, mieniąc o to: iż co obżałowani dyzunicy Mohiłowscy, idąc in convulsio-

nem praw wielkiego xięstwa Litewskiego, a usiłując żałującego delatora na życiu, substancyi y honorze pokrzywdzić, niedość na tym że różne krzywdy, wiolencye, zasadzki na zabicie żałującego delatora czynili; uti fusius obloquitur o to zaszy proceder, lecz quod maximum w roku terazniejszym tysiąc siedmset szesdziesiąt wtórym in Nowembri, gdy obżałowany imć pan Swiadzki—sędzia pograniczny powiatu Orszańskiego, złodzieiów Iurka, Jakowa y Hrycka, przez których został okradzionym y którzy złodzieie powołali poddanych Borsukowskich Władcyckich y Michała Rydzewskiego ad complicitatem kradzieży, stawił ad iudicium trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, na tenczas obżałowani dyzunicy z obżałowanym imć panom Gutowskim—oboznym Pińskim, usiłując pokrzywdzić żałującego delatora na honorze, interrogatoria ad examen złodzieiów podawszy, w też interrogatoria oczerniając żałującego delatora punkta złośliwe, in solam vexam pokoncypowane, iakoby delator za-

łuiący miał złodzieiów corporaliter examinować, a w tych mękach, różne sposoby męczenia wymyślając, tychże złodzieiów namawiać, aby Rydzewskiego y poddanych Borsukowskich ad complicitatem powołali, a iako in rei veritate nie było, tak przy examine stawionych złodzieiów w trybunale ciż złodzieie Iurko, Jakow y Hrycko, uti obloquitur examen, iudicialiter expediowany, tego nie wyznali y owszem od tey złośliwey, przez obżałowanych dyzunitów y imé pana Gutowskiego na żałującego delatora włożoney inwektywy ewinkowali, a imé pana Żabę, że niby onych kazał męczyć, uskarżali się. O to tedy żałujący delator z obżałowanymi dyzunitami y iegomość panem Gutowskim chce prawem czynić, ante omnia do przyjęcia rozprawy in principali, iako post praestitum examen przez złodzieiów, do pokarania penami talionis za punkta do interrogato-

ryów wpisane, honor żałującego delatora czerniące, tak dyzunitów, iako też obżałowanego Gutowskiego — oboznego Pińskiego, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych, a z obżałowanym imé panem Swiadskim, do ewinkowania żałującego do tey dotkliwey włożoney przez obżałowanych imé pana Gutowskiego inwektywy, do obwarowania żałującemu delatorowi, oraz sługom y poddanym zdrowia y życia od impetycji obżałowanych dyzunitów y imé pana Gutowskiego y o to wszystko, quod iuris praetensionisque być może y o co czasu prawa fusius deductur, salva melioratione żałoby, żałujący delator przez wyż wyrażonego patrona dał tę manifestacją do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych zapisać. Co iest zapisano.

1763 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 131, за 1762—1763 г., л. 741.

41. Обязательство настоятеля Новгородскаго базилианскаго монастыря Стародубовскому стольнику Юрію Маковецкому на исполненіе монастыремъ условій фондушовой записи.

Настоятель Новгородскаго базилианскаго монастыря Гедсонъ Горбацкій отъ имени своего монастыря выдаетъ настоящую обезпечительную записъ въ томъ, что получивши отъ Маковецкаго

и Яновича фондушъ, имѣніе Кустинъ, стоящее 21 тысячу злотыхъ, монастырь обязывается въ точности исполнить волю фондаторовъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca, wtórego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał głów-

ny w wielkim xięstwie Litewskim, z wiewództw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześć-

dziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego imię xiądz Gedeon Horbacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, opowiadał, prezentował y ten assekuracyjny wieczysty zapis przyznał wielmożnemu imię panu Jerzemu Makowieckiemu—stolnikowi Starodubowskiemu y successorom imci dany, in rem et partem temuż imci służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, a żeby pomieniony zapis ze wszelką w nim intus inserowaną rzeczą był do akt xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Gedeon Horbacki — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, imieniem moim y imieniem wszytkich zakonników tegoż klasztoru, za zupełną mocą, in scriptis od w Bogu nayprzewielebniejszego imię xiędza Herakliusza Lisańskiego — prowinciała zakonu naszego prowincyi Litewskiej y całego consultu mnie daną, czynię wiadomo tym moim assekuracyjnym wieczystym zapisem na wypełnienie poniżey wyrażonych obligacyi, wielmożnemu imię panu Jerzemu Makowieckiemu — stolnikowi Starodubowskiemu y successorom imci danym na to: Iż co wielmożny imię pan Makowiecki—stolnik Starodubowski, ex pio voto pro augendo cultu beatissimae virginis Mariae do cerkwi zamkowej Nowogrodzkiej, przez nas elemosina eryguia-

cey się, summy trzynaście tysięcy złotych polskich supra fundum majątności Kuscina, od imię pana Leona Wolczeckiego współ z wielmożnym imię panem Macieiem Janowiczem—starostą Małosielskim, regentem grodzkim wojewodztwa Nowogrodzkiego, za dwadzieścia ieden tysiąc złotych polskich nabytey, lokował y też majątności funduszem de nova radice uczynionym y przez się zaprzysiężonym nam bazylianom Nowogrodzkim perpetuis temporibus z obligacyami, poniżey w tymże zapisie y w funduszu wyrażonymi, zapisał, y ad haereditariam possessionem toties namienioną majątność Kuscin podał y postąpił; zacyzym my bazylianie klasztoru Nowogrodzkiego, in recompensam takowego imci beneficium, obligacye perpetuis temporibus na wypełnienie przez nas y następców naszych przyjmuiemy takowe: *primo*: mszy świętych dwie, iedną we wtorek za dusze Michała y Zofii—dziadów, Dominika y Eleonory—rodziców, Heliasza, Alexandra y Jerzego—stryiów, a drugą w piątek za Michała y Iozefa—braci, Tadeusza—syna y innych successorów, pokrewnych imci, w każdym tygodniu przed obrazem y ołtarzem Matki nayświęszej zamkowej, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa znajduiącym się, a potym do cerkwi zamkowej po zakończeniu oney przeniesionym; *secundo*, z tychże samych namienionych dwóch mszy co kwartał w każdym roku requialną śpiewaną, insimul tak za antecessorów, iako też y successorów imci wyż pomienionych, a post sera fata y za duszę wielmożnego imię pana Jerzego Makowieckiego—fundatora dobrodzieia naszego, wiecznymi, iako się wyraziło, czasy z następcami naszymi odprawować powinni będziemy; *tertio*, xiedza

iednego z klasztoru tuteyszego Nowogrodzkiego klasztornym poiazdem y kosztem ze mszą świętą trzecią do cerkwi maiętności Sienieżyckiey, w woiewodztwie Nowogrodzkim funduszu wielmożnego iego mości pana Ignacego Makowieckiego—brata iego mości, będącey, zsyłać y ordynować mamy, w następujące dni: *primo* w każdą pierwszą niedzielę iuxta vetus calendarium, *secundo* w święta uroczyste pryncypalne pana Jezusa y najsświętszey Panny y w dzień świętego Jerzego, takóž według obrządku ritus graeci przypadające, *excepto circumcissionis Christi Domini*, z tym dokładem, aby na Boże Narodzenie, Wielkanoc, Zielone Świątki przez trzy dni, a na Pokrowę przez dwa dni pomieniony xiądz, do ziachania naznaczony, przybywszy do wyż wyrażoney cerkwi, bawić y mszę świętą odprawować ad intentionem fundatoris ma. Czasu zaś quogdyby dwór Sienieżycki przez poslední pomienionych świąt dwa dni xiędza utrzymać nie chciał, a xiądz na też poslední dwa dni należytey sufficiencyi mieć tam nie mógł, tedy pierwszego dnia w teyże samey cerkwi świętey mszę iedną tam odprawić ma, a za powrotem iego do klasztoru w tymże następujących dwóch dni tychże świąt poslední mszy święte dwie, iuxta praefatam intentionem za życia, a post fata sera tegoż wielmożnego iego mości pana fundatora y za dusze onego, odprawowane być powinny; te zaś y desuper w swoim porządku y sposobie znajdujące się wszystkie obligacye y mszy święte perpetuis temporibus my bazylianie klasztoru Nowogrodzkiego z następcami naszymi pełnić y odprawować sub fide, honore, conscientia, vigore praw kościelnych, et annihilatione foundationis tenebi-

mur. Który to takowy, assekuracyiny na pełnienie obligacyi wieczysty zapis pro maiori robore rękami naszymi podpisuemy. Dat. w Nowogrodku. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Februarii dwudziestego ósmego dnia. U tego assekuracyinego wieczystego zapisu podpisy rąk tak samego imię xiędza starszego Nowogrodzkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, iako też innych ich mościów xięży bazylianów klasztoru Nowogrodzkiego, tudziesz na załamanym marginesie pierwszym konnotacya, a pod konnotacyą na czerwonym laku przycisniona pieczęć, oraz podpis imię xiędza prowinciała Litewskiego y archimandryty Onufreyskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego his exprimuntur verbis: xiądz Hedeon Horbacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy Nowogrodzki mp. Xiądz Alexander Konopka—spowiednik klasztoru Nowogrodzkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego. Xiądz Hilariusz Suchodolski—ord. d. B. magni concionator monasterii eiusdem Nowogrodz. Xiądz Dyonizy Bielecki—zakonu świętego Bazylego wielkiego. Xiądz Martynian Białozor z ś. B. w. X. Pafnucy Kulesza z. ś. B. w. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, dnia wtórego Martii ten rewersalny skrypt od klasztoru naszego Nowogrodzkiego wielmożnemu imię panu Jerzemu Makowieckiemu—stolnikowi Starodubowskiemu dany, na obligacye w nim wyrażone, na wieczne czasy za moim et venerabilis consultorii mei pozwoleniem przyjęty, we wszystkich kontentach, punktach, klawzulach y paragrafach przyjmuję, umacniam y potwierdzam władzą urzędu moiego y dla większey wiary y wagi, przy małej urzędu moiego pieczęci ręką włas-

ną podpisuję się Herakliusz Lisanski—
świętey theologii doktor, prowincjał Li-
tewski, archimandrita Onufreyski z. ś. B.
w. mp.

Który to takowy assekuracyiny wieczysty

zapis, za ustnym a oczewistym przez wy-
rażoną osobę zeznaniem do akt, iest do
xiąg trybunału głównego wielkiego xię-
stwa Litewskiego spraw wieczystych przy-
jęty y wpisany.

1763 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 131, за 1762—1763 г., л. 739.

42. Фундушова запись Юрія Маковецкаго и Матвѣя Яновича базилианскому Новгородскому мо-
настырю на имѣніе Кустинь.

Стародубовскій стольникъ Юрій Герасимъ Ма-
ковецкій и Новгородскій регентъ Матвей Яно-
вичъ движимые религіозными побужденіями, за-
писываютъ базилианамъ Новгородскимъ свое имѣ-
ніе Кустинь съ принадлежащими къ нему кресть-
янами, фольварками и угодыями; имѣніе куплено
было ими за 21,000 зл. При этомъ фундаторы
обязываютъ монастырь: 1, служить въ извѣстные
дни обѣдни за живыхъ и умершихъ родственни-
ковъ фундаторовъ и ихъ самихъ; 2, служить также

спеціально предъ чудотворнымъ образомъ Богома-
тери обѣдни въ церкви замковой; 3, снаряжать
ежегодно въ большіе праздники особаго монаха
въ Сенежицкое имѣніе брата Маковецкаго съ тѣмъ,
что если управление имѣнія откажется продоволь-
ствовать монаха, то прослуживши одну обѣдню,
онъ можетъ вернуться въ монастырь и въ слѣ-
дующіе дни дослужить положенныя по фунду-
шевой записи службы.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trze-
ciego, miesiąca Marca wtórego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał głów-
ny wielkiego xięstwa Litewskiego z wo-
iewodztw, ziem y powiatów, w roku imme-
diate przeszłym tysiąc siedmset sześćdzie-
siąt wtórym obranymi, comparentes per-
sonaliter w trybunale głównym wielkiego
xięstwa Litewskiego wielmożni imć pano-
wie Jerzy Makowiecki—stolnik Starodubow-
ski y Maciey Janowicz—starosta Mozyrski,
regent w. Nowogrodzkiego, ten fundusz
de nova radice, notą w konstytucyi tysiąc
sześćset trzydziestego piątego roku wyra-

żoną, in haec verba zaprzysięgli: My wyż
wyrażeni, sub fide, honore et conscientia
Deum testamur, iż taką fundację czy-
niemy de nova radice z dobr naszych
własnych, żadnych pieniędzy za nie nie
wziowszy, sine ullo conductamine, ale ex
puro zelo et propria mera liberalitate,
nie czyniąc nic in fraudem terazniejszey
konstytucyi y prawa pospolitego; post
quod expletum iuramentum, ten fundusz
przyznawszy, prosili nas sądu trybunału
głównego wielkiego xięstwa Litewskiego,
ażeby pomieniony fundusz, ze wszelką w
nim inserowaną rzeczą, był do akt xiąg

trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ad perpetuam rei memoriam! Jerzy Makowiecki—starosta Starodubowski, Maciej Janowicz—starosta Mozyrski, regent w-wa Nowogrodzkiego, czyniemy wiadomo y iawnie wyznaiemy każdemu o tym terazniejszego y przyszłego wieku ludziom wiedzieć potrzebującym, tym naszym dobrowolnym, nigdy w potomne czasy nieodmiennym y nienarusznym iure fundationis de nova radice wieczystym zapisem, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Giedeonowi Horbackiemu—starszemu y wszystkim w Bogu wielebnym imé xięży bazylianom zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Nowogrodzkiego danym na to: iż co ia Jerzy Makowiecki—stolnik Starodubowski y ia Maciej Janowicz, starosta Mozyrski, regent grodzki woiewodztwa Nowogrodzkiego, majątność Kuscin nazwaną, z folwarkami Wieczniewiczami, Sieciawinem, Sadownikami, z Kuscinem Dowgierdowskim, z zabudowaniem dwornym, gumiennym y folwarkowi, z ogrodami, sadami, wygonami, wypustami, z poddanami, do tey majątności należącemi, chatami mieszkającemi y precz rozeszłemi, z stawami, młynami, karczma-
mi, gruntami, sianożęciami, lasami y wszelkimi do tey majątności przynależnościami a w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącą, w swoich dawnych granicach, duktach y obychodziech będącą, od imé pana Leona Wolczeckiego prawem wieczystym w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Februariy dziewiątego dnia, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznany, ia Makowiecki za

trzynaćcie tysięcy, a ia Janowicz za ośm tysięcy złotych polskich umówioną y do rąk tegoż imci wyliczoną, in unum computando za summę dwadzieścia y jeden tysięcy złotych polskich currentis mone-
tae nabywszy, ad possessionem haereditariam obielśmy et iuridice intromittowaliśmy się, vigore którego prawa takowe dobra Kuscin z attinenciami ad datam praesentem possydując, a zatym uznawszy nieprzebrane łaski Boga naszego, na którego rękę wszystkie wiecznego szczęścia zawisły nadzieie, a chcąc w tym doczesnym życiu naszym augmentare chwałę Boga, ażeby w domu ięgo ś. wiecznie trwała, toties rzeczoną majątność Kuscin z folwarkami Wieczniewiczami, Sieciawinem, Sadownikami, z Kuscinem Dowgierdowskim, z zabudowaniem dwornym, gumiennym, z folwarkowym, z ogrodami, sadami, wygonami, wypustami, rzekami, rzeczka-
mi, stawami, młynami, sadzawkami, stawiszczami, z gruntami dwornymi, chłopskimi pooranemi y prostopolnemi, z zasiewem żytnim, z sianożęciami murożnymi y błotnemi, z lasami, borami, z puszczą, barciami, gajami, zaroślami, rozkopakami, z poddanemi, we wsi Kuscinie y Sieciewinie mieszkającemi, w osobliwym inwentarzu wyrażonemi, y ze wszelkimi ich powinnościami, z karczma-
mi y ze wszystkimi do tey majątności Kuscina y folwarku onego przynależnościami, zdawna y teraz przynależącemi, nie z pomienionych dobr y attynencyi onych nie excypując, imé xięży bazylianom klasztoru Nowogrodzkiego, przy cerkwi katedralney ritus graeci ś. Hleba y Borysa będącym, terazniejszym y na potym po ichmciach rezydującym na cerkiew zamkową starodawną, cudami Matki najświętszey słynąca, w zamku No-

wogrodzkim będąca, ad praesens przez imciów z elemożyny erygującą się, żadnego funduszu do tychczas niemającą, na fundacyą de nova radice dobra nasze własne Kuścin z attynencyami, żadnych pieniędzy za nie nie wziowszy, sine ullo conductamine z imé xięży bazylianami, ale expuro zelo et propria nostra liberalitate, nie czyniąc in fraudem konstytucyi roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego, wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasu, fundusz z obligacyami poniżej wyrażonemi uczyniwszy, na wyż namienioną cerkiew Zamkową zapisuiemy, aktorstwa naszego wieczystego na imé xięży bazylianów wyż pomienionych rzekamy się et ad possessionem haereditariam podaiemy, ustempuiemy y iurydycznie przez ienerała iego królewskiej mości intromittować się pozwalamy. Obligacye zaś distinctim od nas na imciów y następców imciów włożone, a dobrowolnie z imémi umówione, postanowione y przyjęte, są takowe: Quod attinet mnie Jerzego Makowieckiego, *primo*: mszy święte dwie, iedną we wtorek za duszę Michała y Zofii—dziadów, Dominika y Eleonory—rodziców, Heliasza, Alexandra y Jerzego—stryiów, a drugą w piątek za Michała y Iózefa—braci, Tadeusza—syna y innych successorów, pokrewnych moich, w każdym tygodniu przed obrazem y ołtarzem Matki najświętszey Pokrowy, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa znajdującym się, a potem do cerkwi zamkowej po zakonczeniu oney przeniesionym; *secundo*: z tychże samych namienionych dwóch mszy co kwartał w każdym roku rekwalną śpiewaną, insimul tak za antecessorów, iako też y successorów moich, wyż pomienionych, a post sera fata mnie Jerzego Makowieckiego y

za duszę moją wiecznemi, iako się wyraziło, czasy, ciż imé xięża bazylianie z następcami swoimi aby odprawowali; *tertio*: xięża iednegoż klasztoru tuteyszego Nowogrodzkiego klasztornym poiazdem y kosztem ze mszą świętą trzecią do cerkwi maiętności Sienieżyckey wielmożnego imé pana Ignacego Makowieckiego—Ł. starosty, brata moiego, w woiewodztwie Nowogrodzkim będącey, aby zsyłali y ordynowali we dni niżej opisane, idque: primo, w każdą pierwszą niedzielę iuxta vetus calendarium; secundo, w ś. uroczyste pryncypalne pana Jezusa y najświętszey Panny, takóž według obrządku ritus graeci przypadające, excepto circumcissii Domini, z tym dokładem, aby na Boże Narodzenie, Wielkanoc, zielone Świątki a Pokrowę dwa dni, oraz w dzień świętego Jerzego ruskiego xiądz, do ziachania tam naznaczony, przybywszy do wyż wyrażoney cerkwi, czasu Bożego Narodzenia, Wielkonocy y Zielonych świątek, przez trzy dni, a na święty Jerzy dzień ieden ad intentionem fundatoris odprawował, czasu zaś quo, gdyby dwór Sienieżycki przez poslednie pomienionych świąt dwa dni xięża utrzymać niechciał, a xiądz na też poslednie dwa dni należytey sufficiencyi mieć tam niemógł, tedy pierwszego dnia w teyże samey cerkwi mszę świętą iedną tam odprawiwszy, aby za powrotem iego do klasztoru, w tychże następujących dwóch dniach tychże świąt pozostałe dwie mszy święte iuxta praefatam intentionem za życia, post sera zaś fata mnie Jerzego Makowieckiego za duszę moją, odprawował. Quod attinet zaś mnie Macieia Janowicza, ażeby mszy święte dwie czytanych w każdym tygodniu, iedna we środek, a druga w sobotę w wielkim ołtarzu

przed obrazem Matki najświętszey panny Maryi zamkowej, cudami słynącej, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa będącym, z zamku wyprowadzonym, a za wyreparowaniem cerkwi zamkowej y retro do zamku przeniesieniem, tedy w zamku, z których cztery msze requialne śpiewane w każdym roku co kwartał za dusze, iedna zeszyłych Alexandra—pradziada, Woyciecha—dziada, Stanisława y Heleny, rodziców, Antoniego, Wincentego y Bazylego, braci moich rodzonych — Janowiczów et pro intentione mnie Janowicza, in vivis zostającego, a po zeyściu moim za duszę moją w rok consequenter sub fide, honore et conscientia, atque in casu nieodprawowania obligacyi sub vigore praw kościelnych et nullitate tego funduszu, excepto occurentium festorum per applicationem perpetuis temporibus, gdyby te wszystkie odprawowane y pełnione były, tychże imć xięży bazylianow klastoru Nowogrodzkiego y następców imciów obliguemy et tremendo Dei iudicio obowiązujemy. Nakoniec aby takowy fundusz in valore suo zostawał y aby czasu wizyt prowincialskich o niezaniebdywanie takowych że suffragiów post fata nostra był przypominany, kolligacyą naszą per amorem Dei obliguemy. Który to fundusz, pro perpetuis temporibus de nova radice uczyniony, pro maiori robore, przy uproszeniu wielmożnych imć panów pieczętarzów podpisami rąk naszych stwierdzamy. Pisan w Nowogródku, roku tysiąc siedmset szesdziesiąt trzeciego, miesiąca February; dwudziestego ósmego dnia. U tego funduszu podpisy rąk tak samych aktorów,

jako też wielmożnych imć panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Jerzy Garasim z Borzynica Makowiecki—stolnik Starodubowski, Maciey Janowicz—starosta Mozyr., regent grodzki woiewodztwa Nowogrodzkiego. Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od wielmożnego imć pana Jerzego Makowieckiego—stolnika Starodubowskiego y wielmożnego imć pana Macieia Janowicza, starosty Mozyr., regenta grodzkiego woiewodztwa Nowogrodzkiego, do tego zapisu funduszowego de nova radice, w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Giedeonowi Horbackiemu — superiorowi y wszystkim imć xięży bazylianom klasztoru Nowogrodzkiego na majątności Kuścin z przykuplami et cum omnibus attinentiis uczynionego, na rzecz intus sufficienter opisaną, z wyrażeniem obligacyi danego, secundum exigentiam iuris podpisuję się, Iózef Niesiołowski—marszałek trybunału skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, Cyryński starosta mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyrażonych do tego zapisu foundationis, de nova radice uczynionego, podług prawa podpisuję się Antoni Tuhanowski—łowczy woiewodztwa Nowogrodzkiego. Ustnie y oczewisto proszony od osob wyrażonych do tego zapisu foundationis, de nova radice uczynionego, qua pieczętarz podług prawa podpisuję się Ignacy Michał Makowiecki mp.

Który to takowy fundusz, za ustnym y oczewistym przez wyrażone osoby zeznaniem do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1763 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 131, за 1762—1763 г., л. 745.

43. Обеспечительная запись настоятеля Новгородскаго монастыря Гедеона Горбачнаго старостѣ Малоселецкому Матвѣю Яновичу на исполненіе монастыремъ условій фундушевой записи Яновича.

Настоятель Новгородскаго монастыря Гедеонъ Горбачій выдаетъ настоящую запись фундаторамъ имѣнія Кустина и суммы 8,000 тысячъ на увеличеніе почитанія Богоматери, что обязательства, выраженныя въ фундушевой записи относи-

тельно монастыря будутъ исполнены имъ неукоснительно. Обязательства эти касаются количества церковныхъ службъ за фундаторовъ и ихъ родственниковъ при жизни и послѣ смерти.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca wtorego dnia.

Przed nami sędziami trybunału głównego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset szesdziesiąt wtorem obranymi, comparendo personaliter w Bogu przewielebny imię xiądz Giedeon Horbacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, opowiadał, prezentował y przyznął swój assekuracyny wieczysty zapis, na rzecz w nim intus wyrażoną, wielmożnemu imię panu Macieiwowi Janowiczowi—staroście Małosieleckiemu, regentowi grodzkiemu wojewodztwa Nowogrodzkiego, dany, służący y należący; który to zapis ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby de super pomieniony zapis cum tota re, w onym expressa, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my, sąd, ony przyiwszy, w xięgi, de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Ja xiądz Giedeon Horbacki — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, imieniem moim y imieniem wszystkich zakonników tegoż klasztoru Nowogrodzkiego, za zupełną mocą, in scriptis od w Bogu nayprzewielebniejszego imię xiędza Herakliusza Lisańskiego—prowincyała zakonu naszego prowincyi Litewskiej y całej consultancy mnie daną, czynię wiadomo tym moim assekuracynym wieczystym zapisem na pełnienie poniżey wyrażonych obligacyi, wielmożnemu imię panu Macieiwowi Janowiczowi — staroście Małosieleckiemu, regentowi grodzkiemu wojewodztwa Nowogrodzkiego, y successorom imci danym na to, iż co wielm. imci pan Maciey Janowicz—starosta Małosielecki, regent grodzki Nowogrodz., ex pio voto proaugendo cultu beatissimae virginis Mariae do cerkwi zamkowej Nowogrodzkiej, przez nas ex elomosina eryguiącey się, summý ósm tysięcy złotych polskich supra fundum majątności Kuścina, od imię pana Leona Wołczackiego wespół z wielmożnym imię pa-

nem Jerzym Makowieckim—stolnikiem—Starodubowskim, za dwadzieścia ieden tysiąc złotych polskich nabytą, lokował y też majątność funduszem, de nova radice uczynionym, przez się zaprzysiężonym, nam bazylianom Nowogrodzkim perpetuis temporibus z obligacyami, poniżej w tymże zapisie y funduszu wyrażonymi, zapisał y ad possessionem hereditariam toties namięnioney majątności Kuścin podał y postąpił;—zaczynamy my xięża bazylianie klasztoru Nowogrodzkiego in recompensam takowego imci beneficium obligacye perpetuis temporibus na wypełnienie przez nas y następców naszych przyjmujemy takowe: *primo* mszy świętych dwie czytanych w każdym tygodniu, iedną we śródę, a drugą w sobotę przed obrazem najświętszey panny Maryi zamkowej, cudami słynącej, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa będącym, z zamku wyprowadzonym, a za wyreperowaniem cerkwi Zamkowej y retro do zamku przeniesieniem, tedy w zamku, z których cztery mszy śś. requialne śpiewane w każdym roku co kwartał, iedna za dusze zeszyłych Alexandra pradziada, Woyciecha dziada, Stanisława y Heleny rodziców, Antoniego, Wincentego y Bazylego braci imści rodzonych Janowiczów et pro intentione samegoż imé pana fundatora, in vivis zostającego, a post sera fata za duszę imci co rok consequenter, excepto incurrentiam festorum perpetuis per applicationem temporibus sub fide, honore, conscientia, vigore praw kościelnych et in casu niepełnienia tych obligacyi nullitate funduszu, odprawować y pełnić mamy y obowiązujemy się. Który takowy assekuracyiny na pełnienie obligacyi wieczysty zapis pro maiori robore rękami naszymi podpisuje-

my. Dat. w Nowogrodku, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Februarii dwudziestego ósmego dnia. U tego zapisu podpisy rąk tak imé xięża starszego, iako też dalszych ichmć xięży bazylianów klasztoru Nowogrodzkiego temi wyrażają się słowy: xiądz Giedeon Horbacki—z ś. B. w. starszy Nowogrodzki m.pr.; xiądz Alexander Konopka—spowiednik klasztoru Nowogrodzkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego; xiądz Hilariusz Suchodolski—zakonnik świętego Bazylego wielkiego, kaznodzieia klasztoru Nowogrodzkiego; xiądz Dyonizy Bielecki—zakonnik świętego Bazylego wielkiego; Pafnucy Kulesza—zakonnik świętego Bazylego wielkiego. Ad marginem zaś przy pieczęci na laku czerwonym wyciśnioney konfirmacya z podpisem ręki imé xiędza prowincyała takowa: Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, dnia secunda Martii, ten rewersalny skrypt od klasztoru naszego Nowogrodzkiego wielmożnemu imé panu Macieiovi Janowiczowi, regentowi grodzkiemu woiewodztwa Nowogrodzkiego, staroście Małosieleckiemu na obligacye, w nim wyrażone, na wieczne czasy, za moim et veherabilis consultorii mei pozwoleniem przyjęte, dany, we wszytkich punktach, klauzulach y paragrafach przyjmuję, umacniam y potwierdzam władzą urzędu moiego y dla większey wiary y wagi przy małej urzędu moiego pieczęci ręką własną podpisuję, Herakliusz Lisanski—ś. teologii doktor, prowincyał Litewski, archimandryta Onufreyski zakonu ś. B. w. mp.

Który to takowy zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1764 г. Августа 8 дня.

Изъ книги № 133, за 1764 г., л. 605.

44. Жалоба канцлера Виленской епархіи Іосифа Завадскаго на Виленскихъ базилианъ по поводу нападенія ихъ людей на село Завадскаго Савичаны.

Канцлеръ Виленской капитулы Іосифъ Завадскій приноситъ жалобу на управляющаго базилианскаго имѣнія Шанѳополя Гопена, что онъ безъ всякой серьезной причины сдѣлалъ нападеніе на имѣніе Завадскаго Савичаны и высѣкъ плетью войта и женщину, что въ этоже время онъ про-

износили угрозы и ругательства на самаго Завадскаго, оставаясь непреклоннымъ гонителемъ всѣхъ тѣхъ, которые осмѣливаются упрекнуть его въ незаконности и предосудительности его дѣйствій.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Augusta ósmego dnia.

Przed aktami sądow głównych kapturowych woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter w. imię pan Antoni Miedzichowski—krayczyc Wileński, solenniter manifestował się y żalił imieniem wielmożnego imię xiędza Iózefa Zawackiego—kanclerza dyecezyi Wileńskiej, na w Bogu przewielebnego imię xiędza Symona Arteckiego—starszego, imię xiędza Łukasza Zienkiewicza—prokuratora Swirańskiego y na wszytkich imię xięży bazylianów konwentu Wileńskiego, tudzież imię pana Hopena—administratora Szankopolskiego, y Tomasza Baranowskiego—poddanego Swirańskiego, y dalszych do gwałtu, krzywd y wiolencyi przysposobionych et in uno conductamine z sobą będących, mieniając o to: iż co w roku terazniejszym tysiąc siedymset sześćdziesiąt czwartym, miesiąca Julii dziewiętnastego dnia, niewiedzieć zkąd sobie urościwszy niejakowys pretext y pretensya, imię xięży bazy-

lianie urzędnika swego imię pana Hopena, z Tomaszem Baranowskim y dalszemi ludźmi poddanemi nasyłali nie poiednokrotnie na ludzie y poddanych wsi Sawiczczan, do folwarku Nowodworskiego wielmożnego imię xiędza Iózefa Zawackiego—kanclerza dyecezyi Wileńskiej, należącej, in contemptum tegoż imię xiędza, gdzie tenże imię pan Hopen, mimo vigor prawa bez żadney racyi, ludzi imię xiędza kanclerza Krzysztofa Kozłowskiego wóyta, Iózefa Sawickiego y Katarzynę dziewczkę srodze bizunami niewinnych ćwiczył, bił, mordował, kaleczył, różne wexy na samegoż żalującego aktora z uymą czci y honoru y z obelgą charakteru y, iak się tylko podobalo, co złość y zawziętość dyktowała onemu, miotał, lżył y wexował, od takowego zbicia ciż ludzie przez czas niemały, z ubliżeniem w gospodarstwie własnym, domu y powinnościach dwornych obłożnie chorując, znaczną szkodę ponoszą y krzywdę cierpią. A tak obżałowany imię, nie przestając ustawicznie czynić exorbitancye,

ludzi żalującego aktora pokrzywdza, dalsze odpowiedzi y pochwalki, nie mając sobie dosić na tym, czyni y czynić nie przestaie, a signanter: oświadczył się y przyrzekł, że iterum iterumque ludzi poddanych żalującego aktora łapać, ścięgać, brać, bić, wiązać sam przez się y przez subordynowanych ludzi włości Swirańskiej, etiam przez dalszych, inszych iakowych kolwiek, przeymować będzie, etiam gdyby po kilkakroć razy na nich napadać, by y na same wioski, karczmy żalującego aktora tumultuarie naiezdzać odważy się; a iesliby kto po przyjacielsku z perswazją mówił, że to niepięknie, że to waszmość pan nie dobrze czynisz, że się to niegodzi, że to rzecz nie przystoyna w sąsiedztwie w takowe zachodzić scyssye, kłótnie y zwady, tedy imć, który zwykł zawsze za prawdę gniewać się, przestrzegających o nią y dobrze radzących niesłuchać y niełubić, zaraz do słów lżących, honor y uszczypliwych na sławę z odgrożkami y pochwał-

kami udaie się, pochwalki na zdrowie y życie żalującego delatora y ludzi poddanych onego przed wielą osobami czynił y czynić nieprzestaie. O co tedy wszystko żalujący delator wielmożny imć xiądz Łózeł Zawacki—kanclerz dyecezyi Wileńskiej, iako o krzywdę honoru swojego y pobicie ludzi swoich chcąc z obżałowanymi imć xiężą bazylianami konwentu Wileńskiego, praecipue z imcią panem Hopenem—administratorem dobr Swiran, prawem czynić, in evadendo et deducendo ante omnia do pokarania penami, wiolecycinemi iuxta qualitatem excessus ex vigore legum prawa statutowego y dalszego ściągającymi się, oraz dalszych wszelkich paen, win, nawiązek pro demerito actionis uznania, dał ten swój takowy process go xiąg sądów głównych kapturowych prześwietnego woiewodstwa Wileńskiego, przez wyż wyrażonego iegomości pana Antoniego Miedzichowskiego—krayczyca, Wileńskiego, wpisać, który to iest przyjęty y wpisany.

1764 г. Сентября 1 дня.

Изъ книги № 133, за 1764 г., л. 643.

45. Жалоба настоятеля Виленскаго свято-Троицкаго монастыря Сильвестра Артецакаго на канцлера Виленской капитулы Завадскаго за обиды, нанесенныя монастырскимъ крестьянамъ.

Свято-Троицкіе базилиане приносятъ жалобу на канцлера Виленской капитулы Завадскаго послѣдующему случаю: капитульный канцлеръ приказалъ своимъ Савичанскимъ крестьянамъ причинять всяческія обиды Шанкопольскимъ крестьянамъ свято-троицкимъ; вслѣдствіе этого обстоятельства имѣніе Шанкополе подверглось со стороны Савичанскихъ крестьянъ разнымъ нападе-

ніямъ, какъ то: захватамъ полей, лѣсовъ и разныхъ угодій; наконецъ повѣренный Завадскаго появился въ Шанкополе какъ будто съ цѣлю примиренія, но вмѣсто этого оскорбилъ управляющаго Шанкопольскаго бранными словами и настраивалъ угрозами; послѣ этого, насилія со стороны Савичанскихъ крестьянъ возобновились по прежнему.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Septembra pierwszego dnia.

Przed aktami sądów głównych kapturowych woiewodztwa Wileńskiego, in so-

lito iudiciorum loco w zamku Wileńskim agitujących się, comparens personaliter w Bogu przewielebny imię xiądz Sylwester Artecki—zakonu świętego oycy Bazylego wielkiego, consultor prowincyi Litewskiej—starszy klasztoru Wileńskiego Święto-troieckiego, swoim, oraz wszystkich zakonników sui ordinis imieniem, ad aedes sanctissimae Trinitatis rezydujących, żałował y solenniter manifestował się na wielolebnego imię xiędza Iozepha Zawadzkiego—kanclerza prześwietney kapituły Wileńskiej, oraz sług, ludzi poddanych, mieniąc o to: Iż co w Bogu przewielebny imię xiądz Iózef Zawadzki, prześwietney kapituły Wileńskiej kanclerz, chłopów swoich Sawiczańskich na wszystkie swywole licencyowawszy y żałującym delatorom krzywdy czynić kazawszy, w roku przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiątym trzecim die decima Septembris na Gulbinie dzie sięć kop owsa dwornego ukradli, praepostere zaś w roku niniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym dnia dwudziestego Junii na własnym gruncie żałujących delatorów ięczmień et post grykę posieli; a na tym nie przestając, na własnym gruncie, do dworu Szankopolskiego należącym, zboża, owsy, ięczmiona pospasywali, łąki nie tylko bydłem swoim spaśli, lecz funditus wytratali, drogi przez sia-

nożęć czyniąc, a gdy żałujących delatorów administrator Szankopolski chciał bronić, ciż sami poddani Sawiczańscy na zdrowie y życie tegoż administratora przechwałki czynili y różne sposoby dla poścignienia wynaydowali; las własny żałujących delatorów pod wioską Gurdziami iako anterius, tak y teraz na budynki wycinając, trzebiąc, pustosząc y własnym ludziom żałujących delatorów używania broni, chcąc sobie niesłusznie appropriare postreme imię pan Thadeusz Zawadzki, dnia szesnastego Julii anno currenti, sub praetextu oglądania szkody spalonego zboża wyiachawszy, z chłopami na dwór Szankopolski naiachał y tam urzędnika scommaticis verbis lżył, laiał, onego w pole prowokując, intendendo z tymiż chłopami o śmierć przyprawić; post haec ciż chłopci Sawiczańscy dnia trzydziestego Augusta delatorom na własnym gruncie Szankopolskim owies, napadszy w nocy, pożęli y pobrali. O co żałujące delatores z obżalowanym chcąc iure experiri, ante omnia do pokarania paenami, de iure ściągającami się, do nadgrodenia szkod prawnych y o wszystko, co prawnie deducetur, o co iterate manifestując się, dał ten manifest do xiąg kapturowych wojewodztwa Wileńskiego spraw potocznych zapisać. Który iest przyjęty y wpisany.

1764 г. Ноября 14 дня.

Изъ книги № 133, за 1764 г., л. 963.

46. Декретъ Виленскаго каптуроваго суда по обоюднымъ жалобамъ канцлера Виленской капитулы Завадскаго и базилианъ Св.-Троицкаго монастыря.

Вслѣдствіе жалобы свято-Троицкихъ базилианъ на канцлера Виленской капитулы Завадскаго по поводу разныхъ притѣсненій и насилій, причиненныхъ базилианскому имѣнію Шанкополю капитульными крестьянами, въ каптуровый судъ поступила встрѣчная жалоба со стороны канцлера Завадскаго. Содержаніе этихъ жалобъ въ большинствѣ случаевъ одинаково. Базилиане жалуются, что канцлеръ отказался подчиняться суду не позволяя произвести у себя судебное разслѣ-

дованіе и не желалъ представлять свидѣтелей; что товарищъ судебного маршалка Буховецкій, поѣхавшій на инквизицію къ Завадскому, не возвратился къ назначенному сроку, вслѣдствіе чего не могло состояться и судебное опредѣленіе. Въ такой же точно формѣ выражаетъ свои обиды и Завадскій на базилианъ и судебного маршалка, что онъ не явился къ своему товарищу Буховецкому.

Roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra czternastego dnia.

W sprawie za dwoma aktoratami y żalobami, do nich należącymi, in unum złączonymi: za *pierwszym* aktoratem w Bogu przewielebnego imię xiędza Sylwestra Ardeckiego, xiędza Łukasza Zienkiewicza, dobr Swiran prokuratora, y wszytkich imię xięży bazylianów konwentu Wileńskiego, tudzież imię pana Michała Offena—administratora Szankopolskiego z wielebnyim imię xiędzem Iozefem Zawadzkim—kanclerzem kapituły Wileńskiej, iako samym panem, imię panem Tadeuszem Zawadzkiem, qua violatorem, o niazd na dwór Szankopolski, tudzież Baniewskim—dyspozytorem Trybilskim, pracowitym Michałem Kozłowskim, Krzysztofem—oycem, Franciszkiem y Andrzejem Krysiukiem—synami Kozłowskimi y inny-

mi ludźmi y poddanymi wielebnego imię xiędza kanclerza ze wsi Sawiczczan nazwanej, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, mieniąc y zachowując się do dalszych żalob, processow, ex instantia imię xięży bazylianów wyniesionych, tudzież dekretu oczewistego, ex seriis partium controversiis mutuo stron sumptu na inkwizycyą zaszlego, któremu to dekretowi iako contraveniendo przez niewyprowadzenie y nieprzystąpienie ad hos actus inkwizycyi y weryfikacyi, przez co in pae-nas contraventionis ichmość popadli, quinimo w expensa dalsze prawne y proprio sumptu za nieprzystąpienie na pierwszym terminie y dniu przy ufundowanej iurydyki w sobotę od iaśnie wielmożnego imię pana Szumskiego—marszałka sądów kapturowych woiewodztwa Wileńskiego, urzędnika, do inkwizycyi naznaczonego, z

reiektą expedyowanie inkwizycyi dla nieprzytomności kolegi iasnie wielmożnego imé pana Tadeusza Buchowieckiego—sędziego kapturu tegoż wojewodztwa Wileńskiego, do dnia iutrzeyszego, na godzinę osmą dnia czwartego zaczynać mającego inkwizycyą, oświadczywszy się tylko *apparentiali modo*, wiedząc dobrze, że co moment przybyć ma iasnie wielmożny imé pan Buchowiecki, iako w drodze na inkwizycyę iadący, zanimowali iasnie wielmożnego imé pana marszałka, ażeby *testimonium pro apparentia* tylko ichmościom wydał, że obżalowani delatores przystąpić do inkwizycyi iakoby nie chcieli w przytomności samych imé xięży bazylianów y świadków, stawionych od tychże imé xięży bazylianów do inkwizycyi; iakoż widoczny okazał się podstęp, gdy wielmożny imé pan Buchowiecki z południa o godzinie wtórey przybywszy, ad *locum delicti* do expedyowania inkwizycyi ziechał, dziwuując się, że iasnie wielmożny imé pan marszałek kolegi swojego do expedyowania inkwizycyi *ante occasum solis* na naznaczonym terminie imé xiędz Zawadzki zanimował, ażeby wyiechał do siebie, w którym czasie nieprzytomności kolegi swego dawszy *in tempore* odroczenie do dni czterech, ażeby strony w prowadzeniu inkwizycyi w gotowości byli świadków od siebie stawili y imé panów urzędników upraszali ziachać. Na dowód czego *satisfaciendo in omni* imé xięża bazylianie piszą do imé panów urzędników, *quam primum* do iasnie wielmożnego imé pana marszałka z obligacyą, ażeby ziechał na inkwizycyą; iasnie wielmożny imé pan marszałek odpisawszy *contenta* listu, że imé xiędz Zawadzki przystąpić do inkwizycyi niechce, za ziecha-

niem zaś kolegi imé pana Buchowieckiego ad *locum delicti* w też same *contenta responsoria* po ufundowanej przez tegoż iasnie wielmożnego imé pana Buchowieckiego iurydyki, że *ullatenus* do tej inkwizycyi przystąpić niechce, lubo sam obżalowany imé przez list swój, do iasnie wielmożnego imé pana Buchowieckiego pisany, na terminie pierwszym oświadczywszy się, że świadków stawić niemoże, lecz odroczenia na dalszy czas dopraszając się, na iedyną tylko aktorom *extorsyę* y krzywdę, *licencyuiąc* chłopom swoim zabierania zboża różnego z pol, wycięcia lasów, wywożenie kłód na palenie węglów, na darcie dranic, cichym sposobem różnymi czasy wywożąc, co barziej zboża własne, owsa y ięczmienia na kop kilkanaście z pola zżętego chlōpi Sawiszańscy ukradli. W których krzywdach za doniesieniem imé xięży bazylianów, imci skarżąc się, żadnych *satisfakcyi* z tychże chlōpów uczynić nie chciał, owszem niewiedzą, *quo ausu et praetextu*, nasławszy na dwór Szankopolski imé xięży bazylianów, *cum cohorte et armata manu* imé pana Tadeusza Zawadzkiego-Baniewskiego, *zawia dowcy* folwarku swojego Michała Kozłowskiego y dalszych ludzi, do *wiolencyi* przysposobionych, którzy *scomaticis verbis* lając, dyffamując urzędnika y samych aktorów, tudzież wyzywaniem na *poiedynek* z dobytym pałaszem imé pana Offena w własnym dworze imé xięży bazylianów, osobliwie Franciszek Sawicki—chlōp ze wsi Sawiczczan, odezawszy się znaczney *zufalności* swey, że w łeb siekierą temuż urzędnikowi imé xięży bazylianów z *zasadki* uczynionej ciąg miał, w czym *divino auxilio*, że do tychczas zabitym tenże imé pan Offen nie został, lecz y dopiero znacz-

ne pochwałki y odgroźki tak przez samego imci, iako też od ludzi na zdrowie y życie czyniono, do pokarania paenami, de lege et ex merito causae ściągającymi się, na obżałowanych ichmościów do przyięcia finalney in principali rozprawy y uznania paen kontrawencyinych za nieprzystąpienie do inkwizycyi y weryfikacyi, do statucyi pomienionych imé pana Tadeusza Zawadzkiego - Baniewskiego, tudzież dalszych in reatu wyż wyrażonych ludzi y poddanych Sawiczańskich, pro lundis paenis, a pracowity Franciszek Sawicki, iako kryminalista, na życie ogłaszający, do pokarania paenami kryminalnemi, a oraz do obwarowania securitatem actoribus zdrowia y życia, tudzież ludziom y poddanym, niemniej securitatem possessy gruntów, puszczy, łąk, in actuali possessione actorum będących, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, z nadgrozdeniem szkod, strat y expens prawnych, ex occasione imci poniesionych, salva melioratione tey žaloby. A za *drugim* rekonwencyonalnym aktorem wielmożnego imé xiędza Iózefa Zawadzkiego — kanclerza dyecezyi Wileńskiej, z w Bogu przewielebnym imé xiędzem Sylwestrem Arteckim — starszym, Łukaszem Zienkiewiczem — prokuratorem Swirańskim y wszystkimi ichm xięży bazylianami konwentu Wileńskiego, tudzież imé panem Michałem Offenem — administratorem Szankopolskim, pracowitym Tomaszem Borowskim y Stanisławem Szuszkiewiczem — poddanymi ichmościów Swirańskimi y Szankopolskimi et aliis complicibus, za pozwem od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, mieniać y referuiąc się we wszystkim do zaszłych in antecessum žalob, processów, dekretów y całego gene-

raliter procederu prawa, hac in causa w sądach kapturowych woiewodztwa Wileńskiego zaszłego, iako też o kontrawencyą dekretowi oczewistemu kapturowemu, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym miesiąca Oktobra trzynastego dnia, post serias partium controversias, miedzy żałującym delatorem a obżałowanymi ichmiami ferowanemu; którym dekretem sąd główny kapturowy inter alia iudicata sua, iako in causa facti, de invasione y dalsze boie, exakcye y wiolencyje intentata, approbowawszy, areszt, ex instantia żałującego delatora obżałowanym imé xięży bazylianom Wileńskim na obżałowanego Offena — administratora Szankopolskiego, Tomasza Borowskiego — poddanego obżałowanych ichmościów y dalszych wiolatorów y excessantów, w aresztach wyrażonych, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, Augusta trzydziestego dnia założony et coram actis kapturu Wileńskiego zeznany, w samey sprawie inkwizycyą y weryfikacyą vigore žalob wyniesionych y wynieść mających uznał y na expedyowanie horum actuum iasnie wielmożnych imé panów Szumskiego — mar. y Buchowieckiego — sędziego kapturu Wileńskiego naznaczył. Vigore którego dekretu iasnie wielmożni imé panowie Szumski — marszałek y Buchowiecki — sędzią kapturu Wileńskiego, będąc a parte actorea ad hunc actum requisiti, solita iuris praxi innotescencye pro expediendis inquisitionis et verificationis actibus na dzień wtory miesiąca Nowembra w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym stronom wydawszy y podpisawszy, ad locum his actibus competens na wyż wyrażonym dniu y terminie zicząc detor-

minowali; a obżalowani imć xięża bazylianie pomienionych iasnie wielmożnych imć panów sędziów do expedyowania horum actuum nie requirowali y wyprowadzić niechcieli, owszem różnych sposobów na zwłokę ś. sprawiedliwości y zerwania się z takowey inkwizycyi wynaydowali. Iednak iasnie wielmożny imć pan Szumski, marszałek kapturu wojewodztwa Wileńskiego, satisfaciendo muneri suo y dekretowi oczewistemu, intuitu wydanych od siebie innotescencyi, ad requisitionem wielebnego imć xięża kanclerza Wileńskiego, na dzień wtóry Nowembra anni praesentis pro expedienda inquisitione ziechał, y będąc upewnionym listownie od kolegi swego imć pana Buchowieckiego, iż miał infallibiliter ziechać, iurydykę in loco delicti ufundował y na przybycie tegoż kolegi swego, usque ad occasum solis od dnia wtorego do dnia czwartego praesentis, ze wszelką gotowością a parte żalującego delatora czekał, a zatym iasnie wielmożny imć pan marszałek kapturu Wileńskiego; nie tylo że in termino praefixo, ale też et post elapsum terminum przez dni trzy, nescitur quo favore et praetextu, pomienionego kolegi swego niedoczekawszy y żadney wiadomości niepowziawszy, quinimo żadney requizycyi od obżalowanych xięży bazylianów nie mając, sine eventu odiechał, a tak żalujący delator imć xiędz kanclerz Wileński niemalø expensu, na takowe actus wyłożonego, ex ratione niewyprowadzenia przez imć xięży bazylianow takowey inkwizycyi ponosić musiał, a przeto oczewistemu dekretowi iawną kontrawencyą y renitencyą uczynili, przez co in paenas contraventionis benevole popadli. O co wszytko żalujący delator cheąc z obżalowanymi ichmcmi iure

agere, ante omnia do approbaty dekretu oczewistego, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, Oktobra trzynastego dnia ferowanego, in omnibus punctis onego, vigore ktorego do wskazania paen kontrawencyinyh, to iest, sowitych nawiązek, za wieżę secundum praescriptum legis, na obżalowanych ichmość xięży bazylianach y dalszych paen, de lege ściągających się za niewyprowadzenie inkwizycyi in instanti, do nakazania satsysfakcyi w wyprowadzeniu inkwizycyi y weryfikacyi, do odmienienia in locum iasnie wielmożnego imć pana Buchowieckiego innego ad expediendos hos actus inquisitionis et verificationis, do statucyi obżalowanego Offena—administratora Szankopolskiego, Tomasza Borowskiego y Stanisława Szuszkiewicza — poddanych Swirańskich y Szankopolskich et caeteros complices vigore założonych aresztów, do inkwizycyi, a post expeditos hos actus do rozprawy, do komportacyi siekiery zabranej sub nexu iuramenti, do pokarania seorsive paenami violencyinyh, iuxta qualitatem excessus de lege ściągającymi się, do wskazania distinctim nawiązek za bol y zbicie ludzi aktora et pro violata securitate, do wskazania za wieżę solucyi sowitością, distinctim na obżalowanego Offena—administratora Szankopolskiego do uznania wieży vigore prawa statutowego, do obwarowania iterum iterumque securitate zdrowia y życia ludziom y poddanym aktora, oraz do obwarowania securitate possessyi dobr, gruntów, łąk, lasów, sianożęci do folwarku Trybił, dobr kanclerskich, ab omni quavis ulteriori obżalowanych ichmościów impetitione, intrusione, aggressionem et violentia, do nagrodzenia expens y szkod prawnych, ex oc-

casione ichomościów per actorem spendo-
wane, oraz tego wszystkiego, co czasu pra-
wa fusius deducetur, salva melioratione
tey žaloby. Za któremi to žalobami par-
tes ad invicem sobie przed nasz sąd in-
stituerunt actionem. W którey sprawie my
sędziowie główni kapturu woiewodztwa
Wileńskiego rekonwencyonalny aktorat
wielebnego imé xiędza Zawadzkiego z re-
gistrów taktowych ex folio tertio do wpi-
su y aktoratu imé xięży bazylianów kon-
wentu Wileńskiego, w registrach ordyna-
rynych na karcie wtorey uczynionego et
ex ordine przywołanego, z którego praes-
sens coincidit negotium, przyłączywszy y
żałoby do nich należące in unum skom-
binowawszy, dalszy proceder prawny na-
kazaliśmy. In procedero po kontrowersiach,
miedzy imé xięży bazylianami a imé xię-
dzem Zawadzkim ab utrinque wnoszonych,
my sąd kapturu Wileńskiego satisfactio-
nem dekretowi w wyprowadzeniu inkwi-
zycyi y weryfikacyi vigore žalob stron,
przez też strony obie y przez iaśnie wiel-
możnych imé panów sędziów dekretem
anterius naznaczonym, na który iaśnie
wielmożny imé pan Szumski—marszałek
kapturu woiewodztwa Wileńskiego y Bu-
chowiecki—sędziowie kapturu woiewodztwa
Wileńskiego wyprowadzeni byli, mutuo
stron sumptu designamus. Którzy to iaś-
nie wielmożni imé panowie inkwizytoro-
wie, za wyprowadzeniem siebie mutuo
partium sumptu ad loca actibus inquisi-
tionis et verificationis competentia, aut
delicti, dnia szesnastego miesiąca Nowem-
bra anni praesentis ziechawszy, po wy-

śluchanych od stron lub onych plenipo-
tentów supra non corruptos, neque cor-
rumpendos testes, odbierając testimonia
od ludzi wiary godnych szlacheckiego sta-
nu, tacto pectore, a plebeae vero condi-
tionis praemisso corporali iuramento, in-
kwizycyą methodo, w konstytucyi tysiąc
siedmset dwudziestego szóstego roku cir-
cumcripta, expedyować, a expedyowawszy
rotulum inquisitionis sigillis bene muni-
tum do kancelaryi woiewodztwa Wileń-
skiego transportować tenebuntur; instru-
menta zaś verificationis ex actibus spisawszy
stronom wczesnie przed rozprawą oddać
tenebuntur, strony zaś ażeby rosprawę
post expeditos actus inquisitionis et veri-
ficationis in principali sub paena perso-
nalis infamiae przyieli determinendo, a
ta inquizycya etiam ad instantiam unius
partis in contumaciam alterius ażeby dnia
szesnastego Nowembris de super expressa
expedyowana była, decernendo statutio-
nem ludzi vigore žalob, ex instantia stron
wyniesionych, idque przez imé xiędza Za-
wadzkiego - Baniewskiego, Kozłowskich,
Sawickiego y dalszych poddanych Sawi-
czańskich, sub paenis irremissibilibus con-
traventionis, y oraz imé pana Thadeusza
Zawadzkiego comparitionem, ad principa-
le pro luendis paenis nakazujemy; di-
stinctim statuitionem przez imé xięży
bazylianów Offena, Tomasza Borowskiego
y Stanisława Szuszkiewicza — poddanych
ad principale y też rosprawę po inkwizy-
cyi miedzy temiż stronami sub paena per-
sonalis infamiae, uti praemissum, naka-
zujemy.

1766 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 135, за 1766 г., л. 1.

47. Невтанціонная запись Марковскаго старосты Фаддея Котла, данная настоятелю Суцковскаго базилианскаго монастыря въ полученіи двѣнадцати тысячъ злотыхъ польскихъ.

Марковский староста Фаддей Котель выдаетъ настоящую запись Суцковскимъ базилианамъ въ томъ, что вслѣдствіе судебного приговора Ошмянскаго суда, присудившаго базилианъ къ уплатѣ

Котлу 12 тысячъ злотыхъ, онъ Котель сполна получилъ эту сумму и на будущее время исъе прекращаетъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Iunii trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym szóstym obranemi, comparens personaliter w trybunale głównym wielkiego księstwa Litewskiego wielmożny imię pan Thadeusz Kociół — starosta Markowski, opowiadał, prezentował y przyznał, oraz ad mentem konstytucyi novellae legis, w roku tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym czwartym na seymie coronationis zas zły w protokoł zapisany przyznań y aktykacy ingrossowany, podpisem ręki swey korroborował dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zapis, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Pachomiuszow Krukowskiemu — prezydentowi y wszystkim ichmościom xięży bazylianom konwentu Suckowskiego dany, in rem et partem tychże ichmościów xięży bazylianów służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, ażeby pomieniony dobrowol-

ny wieczysto kwitacyiny zapis ze wszytką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliłmy, którego thenor sequitur estque talis:

Thadeusz Kociół — starosta Markowski, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym moim dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zapisem, w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Pachomiuszowi Krukowskiemu — prezydentowi y wszystkim ichmościom xięży bazylianom konwentu Suckowskiego danym na to: Iż co ia Thadeusz Kociół — starosta Markowski, zapozwawszy ichmość xięży bazylianów Suckowskich o summę dziewięć tysięcy złotych polskich, po antecessorach moich na mnie spadłą, a na majątności Suckowie, w powiecie Oszmiańskim leżącey, będącą y regulującą się, oczewiście w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Januاری piętnastego dnia w ziemstwie powiatu Oszmiańskiego na rokach Trzykrólskich z tymiż xiężą bazylianami Suckowskiem

rozprawowałem się, gdzie sąd ziemski powiatu Oszmiańskiego wszystkie ab utrinque racye, probacye, dowody y dokumenta maturo rozeznawszy iudicio, dekretem swym, ażeby imé xięża bazylianie Suckowscy summę dziewięć tysięcy złotych polskich kapitalną, staropolską niebrakowną monetą lub złotem, licząc czerwony złoty po złotych osimnaście, a za niefruktyfikacyą et pro litis expensis trzy tysiące złotych polskich currenti moneta, in summa dwanaście tysięcy złotych polskich mnie Kocielowi—staroście Markowskiemu wypłacili y oddali, przysądził et terminum exolutionis tey summy w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Apryla dwudziestego trzeciego dnia circa acta grodu powiatu Oszmiańskiego naznaczył. In quo termino, ponieważ w Bogu przewielebni ichmość xięża bazylianie Suckowscy, satisfatiendo dekreтови ziemskiemu, summę wyż rzezoną, idque dwanaście tysięcy złotych polskich circa acta grodu powiatu Oszmiańskiego w Oszmianie spełna, moneta w dekrete circumscripta, wypłacili y oddali, przeto ia Thadeusz Kocioł—starosta Markowski, z odebrania oney wiecznie pomienionych ichmość xiężą bazylianów Suckowskich kwituie, żadney sobie y successorom móim o tę iuz opłaconę summę nie zachowując salwy, w czym turbować niemam y niepownien będę, a w naruszeniu zaś tego moiego kwitacyjnego zapisu forum ubiquinarium, w wielkim xięstwie Litewskim reperibile, do zapoznania mnie y successorów moich naznaczam, wnosząc ewikecyą na maiętność

moią Ponizie, w powiecie Oszmiańskim leżącą. Y na tom dał ten mój dobrowolny wieczysto kwitacyjny zapis z podpisem ręki mey własney y wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto kwitacyjnego zapisu przy kustodii podpis ręki tak samego aktora, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi słowy. Thadeusz Kocioł—starosta Markowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imé pana Thadeusza Kociella, starosty Markowskiego, do tego dobrowolnego kwitacyjnego zapisu, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Pachomiuszowi Krukowskiemu—prezydentowi y wszystkim imé xięży bazylianom Suckowskim, na rzecz w nim wyżey wyrażoną, danego, podług prawa podpisuję się Jan Piotrowicz mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego kwitacyjnego zapisu prawnie podpisuję się Stanisław Czyż—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego. Oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego kwitacyjnego zapisu prawnie podpisuję się Tomasz Narwoysz Paszkiewicz mp.

Który to takowy wieczysto kwitacyjny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1766 г. Октября 15 дня.

Изъ книги № 2389, за 1766 г., л. 13.

48. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу между Пинскимъ базилианскимъ и Пинскимъ православнымъ монастырями о неуплатѣ послѣднимъ денежной суммы.

Пинскіе базилиане подали на православное духовенство Пинскаго же монастыря жалобу о взыскаініи съ православныхъ 3010 злотыхъ; православные не только отказались заплатить этотъ долгъ, но еще не позволили Пинскому подстаростѣ произвести экзекуцію надъ ихъ имуществомъ и исполнить трибунальный декретъ. Вслѣдствіе этого базилиане вчинили второй искъ; правосла-

вные на этотъ разъ въ судъ не явились, вслѣдствіе чего и были приговорены заочно къ уплатѣ долга въ 3010 злотыхъ и судебныхъ издержекъ въ 1000 злотыхъ, всего 4010 злот., а сами лично при-суждены къ баниціи и безчестію; базилианамъ предоставлено было право взыскать свой долгъ съ любого имѣнія православныхъ.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Oktobra piętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim koła compositi fori z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstym obranymi, gdy z porządku rejestrowego ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa w. i. x. Cypryana Bułhaka—opata Pińskiego y wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Pińskiego, z ww. oo. Teofanem Jaworskim—ihumenem, Teodozym Roschowem—kapłanem, Laurentym Szypniewskim—dyakonem y wszystkiemi oycami klasztoru bractwa Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmciow wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o kontrawencyą, dekretowi, sub actu roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt piątego, Nowembra trzynastego dnia, z wzdaniem na infamią, z wskazem summy trzech tysięcy dziesięciu złotych polskich et cum aliis w nim expressis iudicatis,

na obżałowanych ichmościach, w trybunale koła compositi iudicii in contumaciam otrzymanemu, za którym gdy w. i. p. Mieżyński--podstarości Piński, pro peragenda za wskaz summy exemtionie do monasteru Łeszczyńskiego zieżdzał, obżałowani ichmość takowey exekucyi, fortiter broniąc; czynić niedopusćili, o co żaluiący z obżałowanymi ichmościami chcąc iure agere, ante omnia do approbaty wyż wspomnionego dekretu z listami obwieszczym y poieżdczym, do zapłacenia summy tymże dekretem wskazaney, do nagrodzenia szkod, expensów prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva melioratione tey żaloby, żaluiący delatores z obżałowanymi ichmościami przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego fori compositi instituerunt actionem. W której sprawie na dniu czter-nastym Oktobra roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstego, po wzięciu przez aktorów na godzinę, a po expiracyi takowey godziny na terminie y dniu niniey-

szym, superius na dacie wyrażonym, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori, po przeczytanej in oclusa iudicii stuba hac in causa expedyowaney inkwizycyi et iterum obsygiłowaney, proceder nakazaliśmy. In procedendo my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori areszt, w roku tysiącsiedymset sześćdziesiąt szóstym. Maia czternastego dnia na oycza Teofana Jaworskiego—ihumena monasteru Pińskiego, ritus graeci disuniti, temuż monasterowi Pińskiemu ex parte i. xx. bazylianów klasztoru Pińskiego założony, eorundem piętnastego dnia w grodzie Pińskim zeznany, approbowawszy, iterum proceder nakazaliśmy. In procedendo za przywołaniem ex iniunctione nostra przez ienerała stron do prawa od aktorów patron, plenariam spraw maiący potestatem, i. p. Antoni Miedzichowski—krayczy Wileński, personaliter ad experimentum iuris stawał a pozwani ichmość, za potrzykrotnym ieneralskim przywoływaniem, iako sami przed nami sądem do prawa nie staneli, tak y żadney wiadomości o niestaniu swoim nam sądowi y stronie swey powodowey nie uczynili; przeto tenże wyż wyrażony partis actoreae patron legitimitatem przypadłego w tey sprawie terminu pozwem autentycznym, per partem actoream wyniesionym, przez ienerała iego królewskiey mości powiatu Pińskiego Onisyfora Sakowicza, w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstym, Maia czternastego dnia, oczewisto w ręce oycom dyzunitom w monastyrze w mieście iego królewskiey mości Pińsku podany, eorundem piętnastego dnia na urzędzie iego królewskiey mości grodzkim Pińskim zeznanym et ex iisdem actis do-

wodem per extractum actoribus wydanym, rite aclegitime dowiodłszy y žalobę z onego superius de tenore suo w ten nasz dekret ingrossowaną reassumowawszy, in ulteriori iuris tractu na dowód samey pryncypalney rzeczy produkował y czytał przed nami sądem dekret kontumacyiny trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori, w roku przeszłym tysiąc siedymset sześćdziesiąt piątym, Nowembra trzynastego dnia ad instantiam i. xx. bazylianów Pińskich na oyców dyzunitów monasteru Pińskiego, z wzdaniem na infamią, z wskazem summy trzech tysięcy dziesięciu złotych polskich et cum aliis iudicatis w onym expressis, otrzymany, a za onym na dowód sprowadzoney do monasteru Pińskiego y dobr wszelkich, do tegoż monasteru należących, exekucyi exhibit listy obwieszczy y poiezdyczy urzędowe, pod datami w nich wyrażonemi wydane, od w. i. pana Antoniego Snieżyńskiego — podstarościego sądowego y skarbnika powiatu Pińskiego, denique dal-sze iuris praetensionisque dokumenta sądowi naszemu demonstrando, wzdania pozwanych ichmościów, do prawa niestawiających, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, a zaty-m według prawa y žaloby partis actoreae kontentów, wyż de data et actu produkowanego dekretu kontumacyinego, we-spół z listami obwieszczy y poiezdyczmy urzędowymi, oraz całego procederu prawnego, hac in causa zaszłego, approbowania, przy nienaruszoney mocy y walorze inviolabiliter zachowania, vigore których proceduiącym aktorom summy tak tymże superius namienionym dekretem trzech tysięcy dziesięciu złotych polskich wskazanej, iako też za expensa prawne, novi-

ter po zaszłym dekrete errogowane, ty-
 siąca złotych polskich na pozwanych dyz-
 unitach, do prawa niestawiających, y na
 wszelkich majątnościach y dobrach ich-
 mościów, summach pieniężnych, ubique lo-
 corum będących, przysądzenia, samych zaś
 pozwanych dyzunitów, iako iuż infamissów,
 iterum na infamią wskazania, ad publi-
 candum tey infamii ienerała sądowego
 przydania, proklamować y publikować na-
 kazania, y za tym że dekretem summ, to-
 warów, tam intra, quam extra regnum
 pomienionych dyzunitów aresztować, pro-
 ceduiącym aktorom pozwolenia; a dla
 uczynienia za wskaz desuper exprymo-
 waney summy super quibusvis citatorum,
 do prawa non comparentium, bonis sku-
 teczney, prawney. mocney, a nieodwłocz-
 ney mota nobilitate captato quovis tem-
 pore, ad mentem konstytucyi novellae leg-
 is exekucyi, nie uważając na żadne ni
 od kogo penitus bronienie, ceduły, gleyta,
 reskrypta, pozwy, ad cassandum dekretów
 wyniesione, zaszłe lub zachodzące litis-
 pendencye y inne quocunque titulo mia-
 nujące się obrony prawne, do i. ww. i.
 pp. woiewodów, starostów sądowych, cho-
 rążych, pólkowników, rotmistrzów, ryce-
 stwa, szlachty y obywatelów wielkiego
 xięstwa Litewskiego, urzędników ziem-
 skich, lub grodzkich wszelkich tych wo-
 iewodztw y powiatów, pod któremi mająt-
 ności y dobra ich byź się okażą, a któ-
 rego sobie pars iure vincens ad eiusmo-
 di executionem użyć zechce, z założeniem
 contra non exequentes officiales paenas
 privationis officiorum, odesłania, u nas
 sądu prosił y domawiał się. A tak my
 sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa
 Litewskiego compositi fori, w tey sprawie
 w. i. x. Cypryana Bulhaka—opata Piń-

skiego y wszystkich i. xx. bazylianów kla-
 sztoru Pińskiego z ww. oo. Teofanem Ja-
 worskim—ihumenem, Teodorem Roscho-
 wem—kapłanem, Ławrentym Szypniew-
 skim—dyakonem y wszystkiemi oycami
 klasztoru bractwa Pińskiego, bacząc to,
 iż obżałowani ichmość, będąc ratione su-
 perius praemissorum przed nasz sąd ad-
 cytowanemi, za potrzykrotnym z nakazu
 naszego ieneralskim przywołaniem, iako
 sami przed nami sądem do prawa nie
 staneli, tak y żadney wiadomości o nie-
 staniu swoim nam sądowi y stronie swey
 powodowey nie uczynili; przeto pozwa-
 nych ichmościów, do prawa nie stawiają-
 cych, iako onemu nieposłusznych w roku
 zawitym na upad w rzeczy wzdaemy, a
 zatym według prawa y żaloby partis ac-
 toreae kontentów, wyż de data et actu
 produkowany dekret kontumacyiny, we-
 spół z listami obwieszczym y poiedzczym
 urzędowemi, oraz cały proceder prawny
 hac in causa zaszły, in rem et partem i.
 xx. bazylianów służący, in omnibus punc-
 tis, clausulis ac paragraphis approbuemy,
 przy nienaruszoney mocy y valorze invio-
 labiliter zachowuiemy; vigore których sum-
 mę, tak tymże superius namienionym de-
 kretem trzy tysiące dziesięć złotych pol-
 skich, proceduiącym aktorom przysądzo-
 ną, iako też za expensa, po zaszłym de-
 krete noviter errogowane, tysiąc złotych
 polskich, a z wpisnym y pamiętnym, una
 cum lucris nam sądowi persolutis in uni-
 versum computando, cztery tysiące dwa-
 dziesiąta złotych polskich na pozwanych
 dyzunitach y na wszelkich majątnościach
 y dobrach, summach pieniężnych, ubique
 locorum będących, żaluiącym aktorom
 przysadzamy; samych zaś pozwanych dy-
 zunitów, iako iuż infamissów, iterum na

infamiją wskazuujemy, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydaemy, proklamować y publikować nakazuujemy; za tymże dekretem summy, towary, tam intra, quam extra regnum pomienionych dyzunitów aresztować pozwalamy, a dla uczynienia za wskaz de super exprymowanej summy, super quibusvis citatorum do prawa non comparentium; bonis skuteczney, prawney, mocney y nieodwłoczney, mota nobilitate, captato quovis tempore, ad mentem konstytucyi novellae legis coronationis exekucyi, nie oglądaiąc się na żadne ni od kogo penitus bronienia, ceduły, gleyta, reskrypta, pozwy, ad cassandum dekretów wyniesione, zasze, lub zachodzące lityspendencye y inne quocunque titulo mianuiące się obrony prawne, do i. ww. i. pp. woiewodow, starostów sądowych, chorążych, półkowników, rotmistrzów, rycerstwa, szlachty y obywatelów wielkiego xięstwa Litewskiego, urzędników ziemskich lub grodzkich tych

woiewodztw y powiatów, pod ktoremi maiećności y dobra ichmcw bydź się okaza, a którego sobie pars iure vincens ad eiusmodi fortem ac irremissibilem executionem z urzędów użyć zechce, założwszy contra non exigentes officiales paenas privationis officiorum odsyłamy. A gdy dzień siedymnasty eorundem ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnuiący Iózef Nisiecki, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, ww. oo. Teofana Jaworskiego—ihumena, Teodora Roscha—kapłana, Laurentego Szypniewskiego—dyakona y wszystkich oo. klasztoru bractwa Pińskiego za infamissów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował, publikował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori zapisana.

1768 г. Августа 27 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 424,

49. Заочный декреть по дѣлу базилианъ Сиротинскаго монастыря съ Полоцкимъ стольникомъ Иваномъ Буйницкимъ о неуплатѣ имъ долговой суммы въ 100 червонныхъ злотыхъ.

Полоцкій стольникъ Буйницкій занялъ у Сиротинскаго настоятеля Кобылинскаго сто злотыхъ подъ тройными заручами и подъ залогъ своего имѣнія Малыхъ Голубичъ; затѣмъ испросилъ у монастыря позволеніе владѣть своимъ имѣніемъ на пра-

вахъ арендатора; когда же кончился срокъ залоговой записи, то Буйницкій не отдалъ долга и не впустилъ въ свое имѣніе. Объ этомъ заносить въ судъ жалобу Витеб. и Сиротинскій настоятели, по поводу которой и состоялся настоящій заочный декреть.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Augusta dwudziestego siódmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku te-

razniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym obranemi, gdy z porządku wołania spraw z regestrów obligowych ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu przewielebnych i. xx. Jana Łukianowicza—Witebskiego y Hyacentego Kobylińskiego—Sierocińskiego y wszystkich i. xx. bazylianów klasztoru Sierocińskiego, z w. i. p. Janem Buynickim—stolnikiem Połockim, za pozwem od aktorów po obżalowanego imci przed sąd nasz wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż obżalowany imé pan Buynicki ku pilney potrzebie swoiey gotowey rękodayney, a nie z żadnego kontraktu urosły summy, in specie czerwonych złotych sto, dobrej y należącey wagi, u imé xiędza Jana Łukianowicza—na tenczas prowincyała Litewskiey prowincyi zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego, na zapis obligacyiny, oraz inekwitacyiny w roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym, miesiąca Apryla dwudziestego siódmego dnia wziwszy y pożyczwszy, termin exolucyi takowey summy in eadem quantitate et qualitate w roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt trzecim, w dzień ś. Ignacego de Loyola ś. rzymskiego, podług nowego kalendarza przypadającego, pod troiakiemi zarekami et sub paenis banitionum ac infamiae opisał; pro certitudine której summy wszelkie dobra leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, specialiter majątność swoią Wolszczyznę, alias Hołubicze, w ewikcyą podając, in casu nieoddania in termino praefixo de super pomienioney summy liberaan inequitationem do teyże majątności Wolszczyzny alias Hołubicze Małe nazwaną, w woiewodztwie Połockim situowaną, pozwolił, po obięciu aż do oddania summy sposo-

bem zastawnym possydować permissit, et post in termino, ad exolutionem summy coincidenti, et hucusque za pomienionym obligacyiny, oraz inequitacyiny zapisem nie uiścił się, w inekwitacyą majątności Wolszczyzny alias Hołubicze Małe nazwaną, nie postąpił y takową summę bez żadnego procentu ustawicznemi listownemi apromissyami oddać assekurując się, u siebie ad datam praesentem niesłusznie detinet. O co wszystko tak sam wielebny imé xiądz Łukianowicz, iako też załuiące wielebni imé xiędza bazylianie Sierocińscy, za zapisem transfuzyiny, od tegoż xiędza Łukianowicza w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia załuiącym danym, y konfirmacyą wielebnego xiędza prowincyała, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dwudziestego czwartego uczynioną, stwierdzonym, pomienioney summy actores chcąc prawem czynić, ante omnia do utwierdzenia obligacyiny oraz inekwitacyiny, tudzież zapisów transfusionis et confirmationis załuiącym służących, de data et actis wyrażonych, do przysądzenia summy kapitalney z procentem, od daty tegoż zapisu nieopłaconym, aktorom należącym, insimul z troiakiemi zarekami na wszelkich iegomości dobrach y summach, specialiter na majątności Wolszczyznie alias Hołubiczach, do uznania inekwitacyi do teyże majątności Wolszczyzny alias Hołubicze, w woiewodztwie Połockim leżącey, do ubezpieczenia possessyi post subsequendam inequitationem zastawney, modo w obligu inscripto, do uznania paen de lege ściągających się, do restitucyi expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey

żałoby melioratione. Za takowym pozwem w. i. p. Janowi Buynickiemu—stolnikowi Połockiemu, oczewisto w ręce w majątności Wolszczyźnie alias Hołubiczach, w woiewodztwie Połockim leżącey, nomine w Bogu przewielebnych i. xx. Jana Łukianowicza—Witebskiego y Hyacentego Kobylńskiego—Sierocińskiego starszych y wszystkich i. xx. bazylianów klasztoru Sierocińskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Aprila dwudziestego siódmego dnia, przez Szymona Woynicza—ienerała iego królewskiej mości powiatu Oszmiańskiego, podanym, eodem anno, miesiąca Maia czwartego dnia przez wyż rzeczzonego ienerała coram actis grodu woiewodstwa Połockiego officiose zeznanym, żałujące delatores z obżałowanym imię w naszym sądzie moverunt litem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, niestawiającego, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanego, w. i. p. Jana Buynickiego—stolnika Połockiego, na infamią ex personali, vigore inskrypcyi, wzdawszy, produkowane ex parte aktorów przez patrona imię pana Jana Wolffa—komornika Witebskiego, dokumenta, idque oblig od w. i. p. Jana Buynickiego—stolnika Połockiego na summę czerwonych złotych sto, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzecim, miesiąca Aprila dwudziestego siódmego dnia datowany, z terminem oddania w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzecim, miesiąca Iunii trzydziestego w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Janowi Łukianowiczowi—prowincyałowi Witebskiemu zakonu ś. Bazylego, z listem na przyznanie dany, denique zapis wlewkowy na wyż

pomienioną summę, idque sto czerwonych złotych od w Bogu przewielebnego imię xiędza Jana Łukianowicza—superiora klasztoru Witebskiego, w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom rezydencyi Sierocińskiej, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia dany, y dalsze dokumenta pro parte aktorów służące, in toto aprobuujemy. Virtute których produkowanych dokumentów, tak summę, za obligiem należąca, insimul z prowizyą y expensem prawnym, noviter na proceder przez aktorów spendowanym, in universum computando, dwieście pięćdziesiąt osim czerwonych złotych y złotych polskich dziesięć na pozwanym imię panu Janie Buynickim—stolniku Połockim y na wszelkich obżałowanego imci majątnościach, dobrach y summach ubique locorum będących aktorom przysadzamy et pro peragendo za wskaz summy wyż wyrażoney na wszelkich tegoż imci dobrach do urzędów ziemskich lub grodzkich ad libitum partis actoreae użytych odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey condemnaty przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Iózef Nowicki, dość czyniąc prawnu pospolitemu y dekretowi naszemu, w. i. p. Jana Buynickiego—stolnika Połockiego, na infamią ex personali kondemnowanego, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw dekretowych w Wilnie expedyowanych przyjęta y wpisana.

1767 г. Сентября 19 дня.

Изъ книги № 147, за 1772 г., л. 184—185.

50. Фундушова запись подчашича Пинскаго Франца Родевича на поль уволки земли для Корсаковской церкви.

Подчашичъ Пинскаго повѣта Родевичъ съ вѣдома и согласія митрополита Володковича устроилъ въ своемъ имѣнїи Скуплинѣ приписную церковь, приобрѣлъ для нея церковную утварь и за-

писалъ ей $\frac{1}{2}$ уволки земли съ условїемъ, чтобы приходскіе священники Корсаковской церкви служили въ новоустроенной церкви 10 литургій за жертвователя.

Roku tysiąc siedymset siedymdziesiąt wtórego, miesiąca Marca dwódziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedymset siedymdziesiąt pierwszym obranymi, a w roku terazniejszym tysiąc siedymset siedymdziesiąt wtórym na kadencyi Mińskiej zasiadującymi, comparendo personaliter patron w. p. Jan Gierzodowicz—starosta Morymborski, wieczysto funduszowy zapis, w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt siódmym miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia, na roczkach septembrowych grodzkiego woiewodztwa Wileńskiego przyznany od wiel. i. p. Rodziewiczza—poczeszyca powiatu Pińskiego, i. w. i. p. Felicyanowi Wołodkowiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiowi Okołowiczowi, parochowi Korsakowskiemu y successorom iegomości, takóž parochom dany, służący y należący, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy ekstrakcie grodzkim woiewodztwa Wileńskie-

go ad acta podał, który podając do akt, prosił nas sądu trybunału głównego w. x. Lit., aby pomieniony wieczysto funduszowy zapis ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, na kadencyi Mińskiej expedyowanych, przyjęty y wpisany.

Jakož my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ony przyjąwszy, w xięgi wieczyste trybunalskie de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor his exprimitur verbis. Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt siódmego miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia. Na roczkach septembrowych grodzkich woiewodztwa Wileńskiego, w roku tym, wyž na dacie pisanym, do sądenia przypadłych, y porządkiem prawa pospolitego in loco solito iudiciorum w mieście i. k. mci Wilnie sądujących się, przed nami Alexandrem Horainem—woyskim y podwoiewodzym, Tomaszem Marcinkiewiczem—chorążycem Petyhor., Józefem Zaleskim—skarbnikiem, sędziami a Stanisławem Giedroyciem—czesznikiem y pisarzem—urzędnikami sądowni grodzkiem;

województwa Wileńskiego, od i. w. i. p. Michała hrabi Ogińskiego—woiewody Wileńskiego instalowanymi, comparendo personaliter u sądu w. i. pan Franciszek Rodziewicz—podczasyc powiatu Pińskiego, dobrowolny wieczysto funduszowy zapis i. w. i. p. Felicianowi Wołodkowiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiwowi Okołowiczowi, parochowi Korsakowskiemu y successorom imci, takż parochom Korsakowskim dany, służący y należący przyznał, a przyznawszy ex mente konstytucyi novellae legis seymu coronationis w Warszawie zaszły, w protokole zapisany podpisem ręki swej firmiter roborowawszy, prosił nas urzędu, ażeby takowy dobrowolny wieczysto funduszowy zapis ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg grodzkich spraw wieczystych województwa Wileńskiego przyjęty y wpisany, iakoż my urząd ony przyjąwszy wpisać w xięgi de verbo ad verbum zaleciliśmy, którego thenor sequitur est que talis: Franciszek Rodziewicz—podczasyc powiatu Pińskiego, czynię wiadomo y iawno wyznawam sam na siebie, komuby o tym terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym wieczysto funduszowym de nova radice zapisem i. w. i. p. Felicianowi Wołodkowiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiwowi Okołowiczowi, parochowi Korsakowskiemu y successorom imci, takż parochom Korsakowskim, danym na to: iż co ia Franciszek Rodziewicz—podczasyc Piński, mając dobra moje własne wieczyste ziemskie, nazwane Skuplin, w województwie Mińskim situm mające, ze wsiami do nich należącymi, w których pomienionych dobrach za wiadomością

zwierzchności metropolitańskiej, własnym moim sumptem iedynie dla pomnożenia chwały Bożey, y dogadzając moiey własney zbawienney potrzebie, kaplicę de nova radice wystawić umyśliłem, iakoż za pomocą Naywyższego Pana oną dostatecznie zakończywszy y wszelkie apparamenta kościelne iako to: kielichy, patyny, ornaty, alby, komży, mszały y inne xięgi podług potrzeby y ustawu cerkiewnego sporządziwszy, a na osobliwym regestrze spisawszy, z tym warunkiem, ażeby imé xiądz Okołowicz y successorowie imci parochowie Korsakowscy, z tey kaplicy ullo titulo et praetextu tych apparamentów alienować nie wazyli się, do teyże kaplicy w dyspozycyą oddałem. Ad haec pół włoki gruntu we trzech zmianach w teyże wsi, Korsakowicze nazwaney, w pól leżące, mianowicie między gruntem przyiemnym z iedney strony Andrzeia Kniuki, a z drugiey strony Iwaszki Stelmachowego—poddanych moich, we wszystkich trzech zmianach, w szerokości y długości innym półwłoczom równe, z sianozęciami mroźnemi y błotnemi w uroczyszczach na Mchu, Płachach y błoniach Swicisz y będącemi, takż z lasami y zarosłami, do tey półwłoki należącemi, wiecznymi y nieodzownymi czasy, niniejszym funduszowym zapisem do tey kaplicy przyłączyłem y oną do cerkwi parochialney Korsakowskiey ofiarowałem y przydałem; oraz półwłoki pomienionego gruntu w Bogu wielebnemu iegomości xiędzu Macieiwowi Okołowiczowi—teraz, parochowi y successorom iegomości w przyszły czas parochom Korsakowskim w realną possessyą podałem y postąpiłem, z tą obligacyą za wolą iasnie wielmożnego iegomości xiędza Felicyana Wołodkowicza—metropolity

cały Rusi, chętnie, przez imię xiędza Okołowicza na siebie y na successorów swoich parochów Korsakowskich przyjąta, ażeby zieżdżając do dobr Skuplina z Korsakowicz corocznie perpetuis temporibus w pomienionej kaplicy po dziesięć mszy świętych na intencyą mnie Franciszka Rodziewicza—podczaszyca Pińskiego, sub paenis in iure praescriptis parochowie Korsakowscy niezawodnie odprawowali, wniosłem y opisałem. Wolen tedy y mocen będzie vigore tego moiego funduszowego, nieporuszonego, de nova radice zapisu iegomość xiędz Maciey Okołowicz, a po nim successorowie Korsakowscy parochowie, tą półwłoczą gruntu, przeze mnie sobie zapisaną, iako chcąc rządzić, dysponować, poddanego osadzać, podług woli y upodobania swego, pożytków wszelkich wynajdować, bez żadney ode mnie y successorów moich y ni od kogo innego przeszkody, owszem na każdego ten mój funduszowy zapis naruszającego zarękę ważność rzeczy wynoszącą, oraz forum debitum, a specialiter w sądach duchownych konsistorskich naznaczam. A w przyszłym następującym czasie, teyże kaplicy Skuplińskiej tak reperacya, iako y nowey erekcyi, do dworu Skuplińskiego ma y powinna będzie należeć. Który to funduszowy mój zapis sami successorowie moi utrzymywać powinni będą pod obowiązkiem straszego sądu Boskiego. Y na tom ony dał z podpisem ręki mey własney y w. i. panów pieczętarzów, ode mnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Septembra dnia dziewiętnastego. U tego dobrowolnego wieczysto funduszowego zapisu podpis ręki aktora, poniżej zaś podpisy wielmożnych ichmo-

ściów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Franciszek Rodziewicz—podczaszyca Piński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Franciszka Rodziewicza—podczaszyca powiatu Pińskiego, do tego dobrowolnego funduszowego zapisu na rzecz w nim fusius et luculentius wyrażoną, iaśnie wielmożnemu iegomość xiędzu Felicyanowi Wołodkowiczowi, metropolicie całej Rusi, tudzież w Bogu wielebnemu iegomość xiędzu Macieiowi Okołowiczowi—parochowi Korsakowskiemu danego, podług prawa podpisuję się Tomasz Kawecki, stolnik W. manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego wieczysto funduszowego de nova radice zapisu, na rzecz w nim we śródzynie wyrażoną danego, podług prawa podpisuję się Józef Maszewski mp. Proszony oczewisto pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego funduszowego zapisu podpisuję się Józef Szadurski—skarbnik Smoleński.

Który to takowy dobrowolny wieczysto funduszowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę u sądu przyznaniem, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

Z których y ten wypis pod pieczęcią grodzką woiewodztwa Wileńskiego parti actoreae iest wydan. U tego funduszowego de nova radice zapisu, od w. i. pana Franciszka Rodziewicza—podczaszyca powiatu Pińskiego, i. w. x. Felicyanowi Wołodkowiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiowi Okołowiczowi—parochowi Korsakowskiemu y successorom imci, takż parochom Korsakowskim danego, correcta na ekstrakcie grodzkim woiewodztwa Wileńskiego ręką

w. i. p. Koziela—regenta grodzkiego wojewodztwa Wileńskiego, przy wyciśnioney pieczęci grodzkiej Wileńskiej, następującemi wyrażają się słowy: Correctum, Koziel—regent grodzki wojewodztwa Wileńskiego.

Który to takowy dobrowolny prawa fun-

duszowego de nova radice czyniony zapis przy ekstrakcie grodzkim Wileńskim, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Mińskiej przyjęty y wpisany.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 51.

51. Приказъ кн. Карла Радивила Слуцкому эконому о выдачѣ назначенной для Слуцкой соборной церкви аннуаты хлѣбомъ, медомъ и деньгами.

Князь Карлъ Радивиль предписываетъ своему управляющему Слуцкимъ княжествомъ, чтобы онъ аккуратно выдавалъ кафедральной соборной церкви ежегодную ругу, завѣщанную его предками, въ слѣдующихъ размѣрахъ: 16 бочевъ ржи,

12 камней прѣснаго меду и 20 злотыхъ деньгами; а равно и Никольской церкви камень меду. При этомъ князь приказываетъ, чтобы означеннымъ церквамъ выдана была недоимка и за прежніе годы.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron wielmożny imię pan Jan Wolf — komornik Witebski, opowiadał, prezentował y ad acta podał tę assygnacyą, od i. o. x. imci Radziwiła—marszałka konfederacyi generalney seymowej, in rem et partem kapłanom cerkwi sobornej ritus disuniti służącą y należącą, którą podając do akt prosił nas sądu, ażeby po-

mieniona assygnacya ze wszelką w niej inserowaną rzeczą była do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęta y wpisana. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego oną przyiwszy w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwolili, który tenor sequitur estque talis:

Mości panie ekonomie xięstwa moiego Słuckiego. Wydaię do waszmość pana tę assygnacyą, ażebyś co rocznie podług funduszów, od przodków moich, dziedziców xięstwa Słuckiego, do cerkwi sobornej ściągających się, kapłanom wspomnioney cerkwi naznaczoną annuatę, to iest: żyta beczek wilenek szesnaście, mie-

du przasnego kamieni dwanaście, pieniądźmi gotowymi złotych polskich dwadzieście wydawał y wypłacał. Masz też waspan examinować kwity. A za wiele lat od ostatniego kwitu zaległa też annuata, masz ją waspan oddać. Równie y do cerkwi Mikolskiej zaległy do ostatniego kwitu, funduszem corocznie naznaczony kamień miodu masz wydać y w dalszym czasie wydawać, biorąc kwity na to, co waszmość panu czasu kalkulacyi przyjęto będzie. Dat w Warszawie, dnia siedmnastego Nowembra, tysiąc siedymset szesdziesiąt siódmego roku. U tey assygnacyi podpis własny w. x. imci, przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej, temi sło-

wy: Karol xiąże Radziwił—marszałek konfederacyi generalney seymowey. Na zatyłku tey assygnacyi taka expressya: Assygnacya do ekonoma xięstwa Słuckiego na wydawanie zbożowey y płacenie pieniężney annuaty kapłanom cerkwi sobornej ritus disuniti. Na złożeniu tey assygnacyi haec formalia: Assygnacya do ekonoma xięstwa Słuckiego na wydawanie zbożowey y płacenie pieniężney annuaty kapłanom cerkwi sobornej ritus graeco-disuniti.

Która to takowa assygnacya, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęta y wpisana.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 47.

52. Приказъ князя Карла Радвила Слцкому эконому о выдачѣ Слцному женскому монастырю ежегодно по двѣ бочки ржи съ разныхъ дворцовъ.

Маршалокъ генеральной сеймовой конфедерацїи Карль Радвиль предписываетъ своему управляющему Слудкимъ княжествомъ, чтобы онъ, по примѣру прежнихъ лѣтъ, исправно выдавалъ по

2 бочки ржи Слцкому женскому Ильинскому монастырю съ слѣдующихъ дворцовъ: Иванскаго, Погостскаго, Омховицкаго, Копыльскаго, Старчицкаго, Вастовскаго и Островскаго.

Roku tysiąc siedmset szeszdziestą ósmego, miesiąca Junii szesnastgo dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedymset szeszdziestą ósmym obranemi, comparendo personaliter patron wielmożny imię pan Jan Wolf—kommissarz Witebski

opowiadał, prezentował y ad akta podał dyspozyciã, od i. o. xięcia iegomości Karola Radziwila, na tenczas marszałka konfederacyi generalney prowincyi Koronnej y seymowego, do iego mości pana ekonoma Słuckiego, na rzecz w niey intus wyrażoną, pisaną, in rem et partem ichmość panien klasztoru graeco-ruskiego Słuckiego

slużącą y należącą, którą podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniona dyspozycia ze wszystką w niey inserowaną rzeczą była do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięta y wpisana; iakoż my sąd oną przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać kazali, którego tenor sequitur estque talis:

Mości panie ekonomie xięstwa mego Słuckiego. Iest wola moia, gdybyś waszmość pan klasztorowi panieńskiemu graeco-ruskiemu Słuckiemu, pod tytułem ś. Eliasza proroka, naznaczoną funduszem annuatę żytną corocznie po dwie beczki żyta z dworów moich iako to: Iwańskiego, Pohostkiego, Omchowickiego, Kopylskiego, Starczyckiego, Bastowskiego y Ostrowskiego wydawać punktualnie kazał, przeyrzawszy się w dawniejszych kwitach, iak ta annuata wydawana była, zalecam. Dat w Warszawie, die decima

septima Novembris, millesimo septingentesimo sexagesimo septimo anno. U tey dyspozycyi, przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej, podpis ręki iaśnie oświeconego xiążęcia iegomości Radziwiła — marszałka konfederacyi generalney y seymowego, a pod pieczęcią konnotacya na złożeniu, itidem zaś konnotacya his verbis: Karol xiąże Radziwił — marszałek konfederacyi generalney y seymowy. Dyspozycya do ekonomia Słuckiego na wydawanie annuaty klasztorowi panieńskiemu graeco-ruskiemu Słuckiemu po dwie beczki żyta z różnych dworów.

Która to takowa dyspozycya, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięta y wpisana.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 50.

53. Приказъ князя Карла Радивилла Слудному ловчому о дозволеніи Слудному православному духовенству брать изъ лѣсовъ Слудныхъ валежники въ теченіи одного года.

Князь Карлъ Радивиль предприсвааетъ своему ловчому Слудскаго княжества, чтобы онъ разрѣшилъ Слудному православному духовенству въ

теченіи года брать, но только на свои нужды, валежники; рубить съ ния воспрещается.

Roku тисяч siedmsiet sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wo-

iewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym тисяч siedmsiet szesdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xię-

stwa Litewskiego patron wielmożny imię pan Jan Wolf—komornik Witepski, opowiadał, prezentował y ad acta podał tę assygnacyą; od iasnie oświeconego xiążęcia imci Karola Radziwiła—marszałka konfederacyi generalney seymowey, in rem et partem duchowieństwu Słuckiemu graeco-disunitów służąca y należąca, którą podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniona assygnacya ze wszelką w niey inserowaną rzeczą była do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęta y wpisana; iakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego onę przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którey tenor sequitur estque talis:

Mości panie łowczy puszczy moiey xięstwa Słuckiego! Na proźby duchowieństwa graeco - ruskiego Słuckiego, nie mającego z funduszów pozwolenia wolnego do puszczy moiey wstępu, oświadczając łaskę moię, pozwalam na rok cały od daty tey assygnacyi temuż duchowieństwu brać y z lasów moich wywozić na

opał tylko własny—drzewa leżące, nie rabując ze pnia. Czego gdybyś waspan nie bronił, a rozkazu mego pilnie dozierał zalecam. Dat w Warszawie, dnia siedmnastego Nowembra, tysiąc siedmset szesdziesiąt siódmego roku. U tey assygnacyi podpis własney ręki iasnie oświeconego xiążęcia imci, przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej, temi słowy: Karol Radziwił—marszałek konfederacyi generalney seymowey. Na zatyłku tey assygnacyi taka expressyia: Assygnacya do puszczy Słuckich: wolne branie leżaków duchowieństwu graeco-rossyiskiemu Słuckiemu na rok ieden. Na złożeniu tey assygnacyi haec formalia: Assygnacya do puszczy Słuckich, wolne branie leżaków duchowieństwu graeco - rossyiskiemu Słuckiemu na rok ieden.

Która to takowa assygnacya, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęta y wpisana.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 49.

54. Приказъ князя Карла Радивилла Слудкому эноному о передачѣ села Поповцовъ въ пользование причта Слудкой Николаевской церкви.

Маршалокъ генеральной сеймовой конфедерации Карль Радивиль предписываетъ своему управляющему Слудкимъ княжествомъ, чтобы онъ съ получениемъ сего явился въ деревню Поповцы,

принадлежащую въ Старчицкому влѣчу, и передалъ ее въ владѣніе Слудкой Николаевской церкви.

Roku tysiąc siedmset szesćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z woie-

wodztw, ziem y powiatów w roku teraz-
niejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym
ósmym obranymi, comparendo personali-
ter u sądu trybunału głównego wielkiego
księstwa Litewskiego patron wielmożny imć
pan Jan Wolf—komornik Witepski, opo-
wiał, prezentował y ad acta podał tę
dyspozycją, od iaśnie oświeconego xiążęcia
imci Karola Radziwiła—marszałka konfe-
deracyi generalney seymowey, in rem et
partem duchownym graeco-rossyiskim słu-
żącą y należącą; którą podając do akt
prosił nas sądu, ażeby pomieniona dyspo-
zycya ze wszelką w niey inserowaną rzeczą
była do xiąg trybunału głównego wielkiego
księstwa Litewskiego spraw wieczystych
przyjęta y wpisana; iakoż mysąd trybunału
głównego wielkiego księstwa Litewskiego
opną przyiwszy de verbo ad verbum wpisać
pozwolili, którey tenor sequitur estque talis.

Mości panie ekonomie księstwa mo-
iego Słuckiego! Jest wola moia, gdybyś
waspan wioskę, Popowce nazwaną, do
klucza Starczyckiego należącą, zachaw-
szy ad fundum teyże wioski, podał do
possessyi duchownych graeco-rossyiskich,
cerkwią Mikolską Słucką rządzących, y

to podanie nieodwłocznie uczynił, spi-
sawszy inwentarz podług inwentarzów
starych, circumferencją gruntów y osia-
dłość, iaka antiquitus była, opisują-
cych; wypełnienie woli moiey zalecam.
Dat w Warszawie, dnia siedmnastego No-
wembra tysiąc siedmset sześćdziesiąt siód-
mego roku. Podpis własny iaśnie oświeco-
nego xiążęcia imci, przy pieczęci na czer-
wonym laku wyciśnionej, temi słowy: Ka-
rol Radziwił—marszałek konfederacyi ge-
neralney seymowey. Na zatyłku tey dys-
pozycyi taka expressya: Dyspozycya imć
panu ekonomowi Słuckiemu do podania
w possessiä duchownych graeco-rossyis-
kich cerkwi Mikolskiey wioski, Popowce
nazwaney. Na złożeniu tey dyspozycyi
haec formalia: Imć panu ekonomowi xię-
stwa Słuckiego do podania w possessiä
duchownych graeco-rossyiskich cerkwi
Mikolskiey wioski, Popowce nazwaney.

Która to takowa dyspozycya, za poda-
niem oney przez wyż wyrażonego patro-
na, iest do xiąg trybunału głównego wiel-
kiego księstwa Litewskiego przyjęta y wpi-
sana.

1767 г. Декабря 15 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 45.

55. Передаточный актъ на земли, данныя княземъ Радивилломъ Слуцкой архимандріи и женскому Ильинскому монастырю.

Вслѣдствие распоряженія маршалка генеральной Литовской конфедерации кн. Радивила Слуцкому старостѣ рассмотреть дѣло Слуцкой архимандріи и женскаго монастыря о спорной землѣ, онъ постановилъ слѣдующее рѣшеніе: земли, отнятыя у архимандріи и присоединенныя къ Ба-

жантарнѣ, возвратить ей обратно, такъ какъ онѣ не были замѣнены другими; такъ точно возвратить спорныя земли съ городомъ и женскому монастырю, потому что магистратъ не могъ представить на правовладѣніе ихъ никакихъ документовъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii sześćnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym obranymi, comparens personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego patron wielmożny imé pan Jan Wolf—komornik wojewodztwa Witebskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał tradycyą gruntu do monasteru archimandryi Słuckiey należącego, do bażantarni ś. p. i. o. xcia imci Radziwiła—chorążego w. w. x. Lit. quondam wgrodzzonego, oraz tradycyą iurydyki, do panien zakonnych Słuckich klasztoru ś. Eliasza należącey, za ordynansem i. o. xcia imci Radziwiła — marszałka generalney konfederacyi koronney y seymowego, wyż rzeczonym osobom przez imé pana Bartłomieia Niepokoyczyckiego—xięstwa Słuckiego y Kopylskiego starosty podanych, in rem et partem tychże wyż rzeczonych osob służącą y należącą, którą podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniona tradycya, ze wszelką

w niey inserowaną rzeczą, była do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięta y wpisana; iakoż my sąd oną przyiowskiy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, a wpisuiąc słowo od słowa tak się w sobie ma.

Według ordynansu iaśnie oświeconego xiążęcia imci Radziwiła—marszałka generalney konfederacyi koronney y seymowego, do mnie starosty xięstwa Słuckiego adresowanego, abym dostatecznie weyrzał o grunt, wgrodzony y przyłączony do bażantarni za życia ś. p. i. o. xcia imci Radziwiła, chorążego w. w. x. Lit., do monasteru archimandryi Słuckiey należącego; przeto wyiachawszy z ludźmi wiadomymi tego przyięcia gruntu, to iest: Sewrukiem—podstarościm Nowodworskim, Okinczycem, podłowczym iaśnie oświeconego pana, y gromadą całą ludzi starych y świadomych, iako to: z Klepczan, z Horek, Nowodworców, Horodników, obchodząc równie z niemi ten przyłączony grunt, podług duku prezentowanego od archimandryi y podług pokazania wyż mianowanych osób, podalem w possessyą wielebnemu xiędzu Wol-

czańskiemu — namiesnikowi metropolii Ki-
iowskiej, archimandrycie Słuckiemu, we-
dług ordynansu pańskiego od iaśnie oś-
wieconego xiążęcia imci; zamiany gruntu,
iako żadney nieczyniono, tak sami wyzna-
li dyspozytorowie dawnieysi iaśnie oświe-
conego xiążęcia imci Radziwiła — chorąże-
go wielkiego wielkiego xięstwa Litewskie-
go, a mianowicie imść pan Symon Sło-
bocki — namiesnik bywszy na tenczas xię-
stwa Słuckiego; którego używanie gruntu
y possydowanie pozwalaiąc, według wy-
razney woli pańskiej, podaie. Iuryzdykę
do panien zakonnych Słuckich klasztoru
świętego Heliaszu należąca, podług or-
dynansu iaśnie oświeconego xiążęcia imci
Radziwiła — marszałka generalney konfe-
deracyi koronney y seymowego, aby mag-
deburya Słucka w archiwach swoich
przejrzała prawa, ieśli się nieznađuia na

tę wyż rzezoną iuryzdykę. Na którą ze
żadnych dokumentów taż magdeburya nie
wynałazła: więc takową iuryzdykę ze wszyt-
kiem iey przynależnościami w dzierzenie
wolne pannom zakonnym Słuckim poda-
łem. Na dowód większy do akt magde-
buri Słuckiej podaie się. Pisan w Słucku,
roku tysiącznego siedmsetnego sześćdzie-
siątego siódmego, dnia piętnastego mie-
siąca Decembra. U tey tradycyi, przy wy-
ciśnioney na czerwonym laku pieczęci, pod-
pis ręki iegomości pana starosty xięstwa
Słuckiego temi wyraża się słowy: Bartło-
miej Niepokoczycki — starosta xięstwa
Słuckiego y Kopylskiego.

Która to takowa tradycya, za podaniem
oney przez wyż wyrażonego patrona do
akt, iest w xięgi trybunału głównego wiel-
kiego xięstwa Litewskiego spraw wieczy-
stych przyięta y wpisana.

1768 г. Юля 1 дня.

Изъ книги № 140, за 1768 г., л. 340.

56. Фундушова запись подскарбія Игнатія Янишевскаго на четьре увологи земли для Воро-
ницкой церкви.

Главный судья Минскаго воеводства и трибу-
нальный подскарбій Игнатій Янишевскій, при-
нимая во вниманіе, что фундушъ, записанный его
отцомъ на Вороницкую церковь, въ размѣрѣ 2-хъ
уволокъ, недостаточенъ, записываетъ еще 4 ув.
земли и отдѣльно незначительный участокъ съ
сѣнокосомъ; при этомъ разрѣшаетъ пользоваться
входами въ пушу и рѣки, но только на собствен-
ныя нужды; обязывается при своей жизни давать
церкви воскъ и вино, но не распространяетъ это-

го обязательства на своихъ наслѣдниковъ. Въ
свою очередь обязываетъ священниковъ отбывать
службы во всѣ воскресныя и праздничныя дни,
учить молитвамъ прихожанъ, совершать церковныя
требы безъ вымогательства, посѣщать больныхъ и
престарѣлыхъ. Принимая во вниманіе заслуги
своего приходскаго священника, фундаторъ обяза-
вается имѣть въ виду на будущее время его сы-
на, или зятя.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt ós-
meго, miesiąca Junii siódmego dnia.

Przed nami sądziami, na trybunał głów-
ny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y po-

wiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym na sądenie trybunału głównego w. x. Lit. repartyeyi ruskiej, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym w Mińsku agitującej się, obranymi, comparendo personam liter w trybunale głównym w. x. Lit. w Bogu wielbny imię xiądz Michał Piekarski—dziekan y egzaminator Błoński, paroch Woronicki, rewersał roboracyjnego funduszowego zapisu na cerkiew Woronicką od siebie i. w. i. p. Ignacemu Piotrowiczowi Janiszewskiemu—sędziemu grodzkiemu woiewodztwa Mińskiego, deputatowi y podskarbiemu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dany, in rem et partem temuż imci służący y należący opowiadał, prezentował, przyznał, y takową kognicyą ad mentem konstytucyi novellae legis w protokule zapisowym własną ręką stwierdził, który usnym y oczewistym korroborowawszy swym przyznaniem, prosił nas sądu trybunału głównego w. x. Lit., aby pomieniony rewersalny roboracyjny funduszu zapis ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych kadencyi Mińskiej przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ony przyjąwszy w xięgi wieczyste trybunału de verbo ad verbum wpisać zlecili, cuius tenor sequenti exprimitur methodo.

IgnacyPiotrowinJaniszewski—sędzia głów. woiewodztwa Mińskiego, oraz deputat y podskarbi trybunału głównego w. x. Lit., czynię wiadomo tym moim dobrowolnym approbationis antecessorów moich funduszu, oraz auctionis tegoż funduszu, przeze mnie uczynionego cerkwi, dobr moich dziedzicznych Woronicz służącego, zapisem w Bo-

gu wielbnemu oycu Michałowi Piekarskiemu — dziekanowi y egzaminatorowi Błońskiemu, prezbiterowi Woronickiemu y następcom iego danym y uczynionym na to: iż co zeszyły świętey pamięci imię pan Franciszek Stanisław Janiszewski—pisarz grodzki woiewodztwa Mińskiego, dobrodziey oyciec mój, z zamysłu chrześciańskiego, ku pomnożeniu chwały Bożey ściągającego się, w dobrach swych wieczystych Woroniczach, w woiewodztwie Mińskim leżących, ad praesens stojącą cerkiew pod tytułem narodzenia najswiętszey Panny z plebanią zbudowawszy y przy oney zeszełego oycy Tracewskiego—prezbitera ulokowawszy, zapisem swym funduszowym w roku tysiąc siedmset szesnastym, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia sprawionym, włok dwie gruntu z sianożęciami, do nich należącemi, wiecznemi czasy legował; gdy zatym dobra Woroniche prawem natury y z dzia- u ostatecznego na mnie przypadły, ia wyż mianowany, uważywszy niedostatek należytego wyżywienia imię x. Piekarskiego, terazniejszego tej cerkwi parocha, względem niewystarczających dwóch zmian, do dwóch włok gruntu, funduszem zeszełego oycy dobrodzieia mego nadanych, cztery włoki gruntu w tychże dobrach Woroniczach nadałem y wiecznemi a nieporuszonemi czasy (półki przy tej cerkwi religia, w oyczynie naszej dominans, catholica, apostolica graeco-unita trwać będzie) nadaię w swoim miejscu y cyrkumferencyi takim sposobem: iż pierwsze dwie włoki w funduszu dobrodzieia oycy mego wyrażone, to iest: proste cerkwi y siedliska plebanii z sianożęciami nad rzeką do tych dwóch włok od rzeki Płyca aż do granicy z Korowaiowem, iednym bokiem

od miedzy Michała Kowala, drugim od włok do karczmy należących, od których włok usypano do lasu kopców dziewięć; na drugą zmianę za wsią Woroniczami takż położ dwie, iednym bokiem od miedzy Michała Kowala, a drugim od włok do karczmy należących, na dwor teraz zażywanych, z sianożęciami do nich od rzeki Ptycza aż do granicy z Korowaiowem, takiej gruntu szerokości, iak grunta tamże chłopskie idą y iak w używaniu xiędza prezbitera teraz podane zostaią, od których włok, do karczmy należących, usypano do lasu kopców sześć; na trzecią zmianę takż położ dwie w poletku, Rohoczowka nazwanym, iednym bokiem od poletku dwornego przez drogę, do Piasków do Mińska idącą, od którego ściana idzie, drugim bokiem od miedzy Bondara chłopa takiej szyrzynie, iakiey teraz w possessyi xiędza prezbitera podane zostaią, od rzeki Ptycza z sianożęciami, do nich w Poschłym należącymi, aż w błoto Osowo, iak granica idzie Woronicka, exquo ściana idzie od poletka dwornego, koło teyże ściany usypano od łuhu do lasu kopców piętnaście przez dwie drogi. Takowe tedy włok sześć we trzech zmianach, alias mieyscach, w szerokości opisanych, w każdym po dwie, wyrażonych y ograniczonych, nadanych do cerkwi tym moim funduszem opisawszy y ograniczywszy, insuper przy włokach siedzibnych imé xiędza prezbitera czwiertkę gruntu pognoynego od włok, do karczmy należących, odłączywszy, w iednym tymże mieyscu bez zmian z sianożęciami przy haci nad rzeką na czwiertkę tylko w iednym mieyscu, do teyże czwiertki ieszcze sianożęć Lipka nazwaną tylko tak, iak teraz koszą te Lipkę, nie pozwalaiąc roztrzebienia, przydaiąc.

In vim którey czwiertki gruntu, z sianożęciami wyrażonemi do possessyi xiędza prezbiterowi podanego, wnaszam oblię, ażeby tenże imé xiądz prezbiter paroch Woronicki y następcy iego chowali dzianka głośistę; msza święta w niedzielę y w uroczyste święta była śpiewana, rano y w wieczor codzienne było na pacierze dzwoniczenie, in casum nie satysfakcyi takowey obligacyi moiey, sub nullitate possydowania takowey czwiertki gruntu y sianożęci. Na wszystkich zaś zmianach wyrażonych wolne roztrzebienie lasu toż szerokością, iak grunta orome, idque nieprzyimuiąc w lesie szyrzey, też samo y sianożęci temuż xiędzu parochowi y następcom iego pozwała się. Pszczoły w lesie na swoich włokach zawodzić, ule zaciągać. w domu pszczoły konserwować. w rzeczce ryby bytylko nie niewodem y niewodkiem łapać, z włok gruntu wyznaczonych wszelkich prófitów wynaydować wolen, mocen będzie sam y następcy iego. grzybów, iagod wszelkich ku potrzebie xięży parochów w puszczy moiey zbieranie pozwała się, excepto bicia zwierzia y ptaków dużych leśnych. Wino na msze, świece, do cerkwi funduszem dobrodzieia oycy moiego pod rokiem wyżey wyrażonym wiecznymi czasami dawać opisane, takowy obowiązek tollendo, tylko póki ia żyję dawać obowiązany będę, naznaczaiąc na miesiąc po flaszki wina na msze święte, a wosku według możności, a po śmierci moiey successores y każdy possyduiący maiętność Woronickę, quo fato ob impossibilitatem dawać obowiązani nie będą z powinności, ale tylko z możności na chwałę Bożą. Przecież imé xx. parochowie o wino y wosk nie maią się opponować, ale w niedzielę y święta uroczyste rzymskie y ruskie msze odpra-

wować za duszę antecessorów moich y tych wszystkich, których registr cerkwi Woronickiey spisany familii y rodzeństwa mego; a po śmierci moiey y za mnie wiecznymi czasy mają ichmć xx. prezbitery w każdą sobotę co tydzień mszę świętą przed ołtarzem nayświętszey Panny w tey że cerkwi w wielkim ołtarzu odprawować, y przez rok mszy świętych piędziesiąt odprawić. Za pokazaniem rejestru mszy odprawionych, tak ia sam póki żyję mam płacić po złotych piędziesiąt, a po zeyściu moim sukcesorowie, lub ktoby kolwiek possydownał majątność Woroniczecie wiecznymi czasy mają płacić za msze po złotych piędziesiąt pod obowiązkiem sumnienia, który obowiązek na następców moich wnaszam, possessorów Woronickich, aby regularne nabożeństwo zawsze w cerkwi było, osobliwie w niedzielę, we dni święte rzymskie y ruskie, pacierze, katechizmy kazać y nauczać, ludzi nieuczęszczających do cerkwi duchownie karać, małych pacierzy y artykułów wiary nauczać, chorych starych y małych nawiedzać, sakramentami opatrywać, iako pasterze przykładowe o owczarnie mają czynić dbałość, tym moim funduszem ichm. xx. prezbiterym zalecam y obliguję. Poddanych moich a parafian, do cerkwi należących, tych wszystkich, którzy w possessyi moiey zostają y należeli, przyłączam, ażeby za szluby, pogrzeby, krsty nie było od xx. prezbitery swoich uciemiężane poddaństwo nad możność swoją, ale tylko według przeżożenia onych imć xx. prezbitery za fatygi swoje kontentować się mają, a iako aparamenta wszytkie, wizytami opisane, srebro, cokolwiek iest w cerkwi y co znajdować się będzie z przydania skarbowego, ma być w iak naylepszym dozozrze, pilności

imć xx. prezbitery, czego cyrkumspekcyą dworowi fundatorskiemu y possessorów majątności Woronicz ninieyszym zapisem waruję, y ażeby wielebni imć xx. prezbitery tey cerkwi zupełną rekognicyą dla mnie y sukcesorów moich czyli possessorów majątności Woronicz po mnie następujących czynili, ostrzegam. Uważywszy też zasługi przykładowe ninieyszego tey cerkwi parocha x. Piekarskiego, w nadgrodeń czego, iż iesliby zięć lub syn tegoż imci do funkcyi kapłańskiej zgodny być się okazał, tedy ia lub sukcesorowie y następcy moi onego do teyże cerkwi prezentować y między inszemi starającymi się przy tym beneficium otrzymać mają. Mliwo, iesli młyn będzie w Woroniczach, wolne bez miarki y temuż tylko prezbitery wolne robienie w iego własnym browarze piwa y wódki pędzenia na swoją własną potrzebę, nie na żaden handel, pod utratą tego oświadczenia, aby przeszkody arendzie, lub szynkom dwornym nie było. Reparacya cerkwi do dworu ma należeć, która by się nie dezelowala, xiądz prezbitery y następcy iego mają postrzegać y dworowi donaszać. Y takowy fundusz, z rzeczą wszytką w nim opisaną y wyrażoną myślą moją dobrowolną rozmyślnie uczyniwszy, na wieczne czasy daię ony imć xiędzu Mjchałowi Piekarskiemu — dziekanowi y examinerowi Błońskiemu, parochowi Woronickiemu y następcom iego, przy przyłożeniu pieczęci, z podpisem ręki mey y iaśnie wielmożnych imć panów pieczętarzów ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Mińsku, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii pierwszego dnia. Takowy rewersał względem pewności wszytkich warunków, obowiązków, w tym funduszu

описаных, dotrzymania, zachowania przede mnie y successorów moich wiecznymi czasy, na dowod czego wzaiemnie dla iaśnie wielmożnego imé pana Ignacego Piotrowicza Janiszewskiego—sędziego grodzkiego Mińskiego, deputata y podskarbiego trybunału głównego w. x. Lit. y successorów imci, czyli possessorów majątności Woronicz, przy uproszonych, także ustnie y oczewisto i. w. i. p. pieczętarzów, podpisem ręki mey stwierdzam. Pisan roku y dnia ut supra. U tego rewersalnego roboracyinego funduszu tak podpis samego aktora, przy wyciśnionej na czerwonym ląku pieczęci, iako też i. w. w. i. pp. pieczętarzów in haec verba: xiądz Michał Piekarski—dziekan dekanatu Błońskiego, pleban Woronicki. Za ustnym y oczewistym uproszeniem od przewielebnego imé xiędza Michała Piekarskiego—dziekana y examinatora Błońskiego, parocha Woronickiego, do tego rewersalnego w obowiązках wyrażonych funduszowego zapisu i. w. i. p. Ignacemu Piotrowinowi Janiszewskiemu — sędziemu grodzkiemu

w. Mińskiego, podskarbiemu y deputatowi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, successorom y następcom imci danego, podług prawa podpisuję się: Józef Jerzy hrabia Hilzen — woiewoda Miński, grodzki powiatu Brasławskiego starosta, generał-leytnant, marszałek trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Za ustną y oczewistą proźbą od osoby wyż wyrażoney do tego rewersalnego funduszowego zapisu podług prawa podpisuję się Franciszek Iwaszkiewicz s. z. w. p. trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego pisarz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego rewersalnego funduszowego zapisu podług prawa podpisuję się Ioachim Kazimierz Bykowski—deputat z woiewodztwa Smoleńskiego.

Który to rewersalny funduszu zapis, za przyznaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Mińskiej przyjęty y wpisany.

1768 г. Юня 16 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 53—61.

57. Памятная записка Слуцкаго православнаго духовенства маршалу князю Радивилу о нарушеніи правъ, отнятіи угодій и разныхъ притѣсненіяхъ, чинимыхъ православному духовенству, съ резолюціей князя по всѣмъ пунктамъ записки.

Слуцкое православное духовенство обращается къ генеральному маршалку сеймовому и коронной провинціи, Карлу Радивилу съ нижеслѣдующими ходатайствами:

- 1) о сохраненіи за духовенствомъ церковнаго плаца, завѣщаннаго когда-то князьями Олельковичами бывшей соборной, кафедральной церкви;
- 2) о сохраненіи аннуать (ежегодныхъ данивъ),

выдававшихся изъ Радвильовскаго скарба на содержание 12 священниковъ при сгорѣвшей соборной церкви, которая въ то время были прекращены новыми опекунами Слуцка;

3) о возвращеніи духовенству деревни Поповцовъ, отнятой Радвильовскимъ эконоомъ, и снятіи съ духовенства абьюратовой повинности, которую оно уплачиваетъ до времени подачи прошеній;

4) о разрѣшеніи монастырю Слуцкой архимандріи владѣть прудомъ и мельницей, завѣщанныхъ когда-то княгиней Омельковичовой;

5) объ освобожденіи православнаго духовенства отъ крестьянской повинности (licenty) и акциза съ дерева и хлѣба на собственныя и церковныя потребности; о разрѣшеніи ему варить пиво и водку на собственныя надобности и пользоваться правомъ неподсудности свѣтскимъ судамъ;

6) о возвращеніи тремъ православнымъ церквамъ: Никольской, Юрьевской и Рождественской земель, захваченныхъ Рюнгуромъ, (Птоломадскимъ бискупомъ) Слуцкимъ настоятелемъ.

7) о возвращеніи Слуцкой архимандріи земель, захваченныхъ у ней генеральнымъ комиссаромъ Слуцкаго княжества и отданныхъ бажантарѣмъ;

8) о возвращеніи Слуцкой архимандріи права пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Вечерѣ и рѣкѣ Оресѣ, которое было предоставлено ей князьями Омельками;

9) о разрѣшеніи Тройчанской корчмѣ заниматься торговлей разными напитками, а равно и Тройчанскимъ обывателямъ покупать ихъ для собственной надобности;

10) о возобновленіи десятины Заблудовскому монастырю, а равно и пожертвованій на содержание госпиталя, и права на входы въ хлѣбъ Заблудовскаго графства, которые прекращены вопреки фундушамъ предковъ Радвила;

11) объ исправной выдачѣ ежегодной данины Слуцкому женскому монастырю, которая прекращена лѣтъ 50 тому назадъ;

12) о возвращеніи этому же монастырю незначительнаго фундуша, отнятаго войтами и присоединеннаго къ городу;

13) объ оказаніи Грозовскому монастырю покровительства и защиты противъ нападеній Новгородскаго каштелянича Незабитовскаго;

14) о возобновленіи восковой данины (въ количе-

ствѣ 16 камней) церквамъ Слуцкимъ и Копыльской, которая прекращена уже лѣтъ 29 тому назадъ;

15) о разрѣшеніи Слуцкому духовенству права пользоваться входами въ Радвильовскія пущи по старинѣ для собственной надобности безъ уплаты *гайнаго*.

16) о разрѣшеніи духовенству и братствамъ снѣтить медь въ храмовые праздники и воспрещеніи жидамъ препятствовать исполненію этого стараго обычая;

17) о разрѣшеніи Жидскимъ священникамъ пользоваться рыболовствомъ въ озерѣ *Жидь* и прекращеніи насилій фундушнымъ крестьянамъ;

18) о возвращеніи Слуцкой Варваринской церкви двухъ фундушныхъ острововъ Опава и Забервежя;

19) о возвращеніи Крынской церкви отнятыхъ крестьянъ и фундуша и присоединенныхъ къ имѣнію Радвила;

20) о возвращеніи фундуша Вызнянской церкви, тоже захваченнаго княжескимъ управленіемъ;

21) о возвращеніи также земель церквамъ Погостской, Еремицкой, Сторобинской, Воскресенской, Слуцкой и Рачковской;

22) о воспрещеніи Копыльскому княжескому управленію взымать двойное подымное съ Копыльскаго духовенства;

23) о разрѣшеніи духовенству доступа въ Бѣльскій Радвильовскій архивъ для розыска разныхъ фундушныхъ документовъ, взятыхъ Радвильовскимъ управленіемъ на сохраненіе во время Шведскаго нашествія и невозвращенныхъ;

24) о воспрещеніи арендаторамъ евреямъ свидѣтельствовать священниковъ, возвращающихся въ городъ послѣ совершенія церковныхъ требъ, нѣтъ ли у нихъ напитковъ и совершатъ ли такихъ освидѣтельствованияхъ разныя безчестства;

28) о возвращеніи духовенству плаца, на которомъ когда-то стоялъ судный домъ, извѣстный подъ названіемъ митрополичьяго, отнятаго управленіемъ Радвила подъ театръ (*komedhaz*);

26) о востребованіи у арендаторовъ евреевъ *licenty*, незаконно взысканной съ духовенства тройнѣ за дерево, привозившееся въ городъ какъ для починки церквей и зданій, такъ и для частныхъ надобностей духовенства.

На эти пункты со стороны князя Радвила послѣдовала слѣдующая резолюція:

1) Князь Радивиль соглашается навести справки и если окажется, что замѣна церковныхъ земель еще не исполнена, то онъ возстановитъ силу первоначальныхъ фундушowychъ записей;

2) предписываетъ экономическому управленію исправно производить ежегодныя данины изъ княжескаго скарба;

3) деревню Поповцы немедленно возвратитъ, въ случаѣ если за нее на выдана замѣна, а равно и фундушовую запись на нее. забранную ловчимъ Вольскимъ;

4) разрѣшаетъ безошлнное пользованіе мельницей (безъ черги и мѣрки) съ прибавленіемъ еще 40 корцевъ къ прежнимъ 80;

5) освободитъ духовенство отъ плебейской подати (ісенту) не находить возможнымъ. потому что оно назначено рѣчью - посполитой; но разрѣшитъ право свободнаго пивоваренія и винокуренія на собственыя нужды духовенства вполнѣ соглашается; точно также соглашается признать неподсудность духовенства свѣтскимъ судамъ;

6) обѣщаетъ полную помощь и содѣйствіе по этому пункту;

7) предписываетъ разслѣдовать дѣло о захватѣ городомъ церковной земли подъ бажантарню и удовлетворитъ сторону пострадавшую;

8) разрѣшаетъ свободную рыбную ловлю въ озерѣ Вечерѣ;

9) предписываетъ своему управленію устроить дѣло съ монастырской корчмой и обяываетъ архимандрію, чтобы ея юридикане напитки брали исключительно въ этой корчмѣ;

10) по части фундушей, относящихся къ Заблудовскому духовенству, обѣщаетъ снести съ маяхой и утвердить ихъ;

11) точно также предписываетъ управленію Слуцкому производить Слуцкому женскому монастырю ежегодныя данины;

12) князь ничего не знаетъ о томъ, чтобы его войты огняли юрисдику женскаго монастыря, но предписываетъ разобрать это дѣло и удовлетворить обиженныхъ;

13) точно также обѣщаетъ свое полное содѣйствіе и по этому пункту;

14) требуетъ предъявленія подлинныхъ фундушей для ихъ утвержденія, разрѣшая въ тоже время пользоваться даиной по старинѣ;

15) разрѣшаетъ православному духовенству пользоваться входами въ пуцу по ежегоднымъ особымъ ассигновкамъ;

16) разрѣшаетъ извѣстнымъ церквямъ пользоваться правомъ медоваренія, но обяываетъ представлять ему списки церквей, пользующихся этой льготой;

17) разрѣшаетъ Жидскому духовенству пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Жидѣ; крестьянъ ихъ увольняетъ отъ обязанности принимать участие въ облавахъ;

18) обѣщаетъ назначить весной особую комиссію для изслѣдованія, который изъ острововъ принадлежитъ духовенству, и возвратитъ принадлежавшія духовенству же;

19) эта-же комиссія разберетъ и другой споръ—о земляхъ и, въ случаѣ захвата возвратитъ принадлежащую церкви;

20) она же устраниитъ недоразумѣнія и по этому пункту;

21, 22) пункты заключаютъ повтореніе предидущихъ двухъ;

23) разрѣшаетъ пользоваться архивомъ для снятия копій съ фундушowychъ записей, или же полученія подлинныхъ;

24) объясняетъ, что ему ничего не извѣстно было о дерзкихъ поступкахъ арендаторовъ, жидовъ, теперь же онъ пришлетъ распоряженіе, чтобы арендаторы не смѣли шарить въ карманахъ духовенства, возвращающагося съ дарами послѣ совершенія требъ;

25) комиссія, которая будетъ назначена, разсмолитъ и этотъ земельный захватъ и въ случаѣ его незаконности, возвратитъ;

и 26) князь наконецъ заявляетъ, что вслѣдствіе отъѣзда за границу въ теченіи года онъ не успѣлъ побывать въ своемъ имѣніи и не знаетъ, что въ немъ дѣлается; но предпишетъ своему старостѣ вникнуть въ документы и возстановитъ силу владѣнія духовенства по всѣмъ спорнымъ пунктамъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z woje-

wodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym obranymi, comparando personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego patron w. i. p. Jan Wolf—komornik woiewodztwa Witebskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał punkta memoryału, od oyców dysunitów i. o. xięciu imé Karolowi Radziwiłowi—eo tempore marszałkowi generalnemu prowincyi koronney y seymowemu, ad resolvendum podane, in rem et partem tychże oyców dysunitów Słuckich służące y należące, które podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione punkta memoryału ze wszelką w nich wyrażoną rzeczą były do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane; iakoż my sąd one przyiowski, w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwolili, których the-nor sequitur estque talis:

Jaśnie oświecony mości xiąże marszałku zkonfederowaney nayaśnniejszey rzpcey, panie kollatorze y dobrodzieiu! Duchowienstwo graeco-rossyiskie Słuckie z dawnych czasów miało to sobie za powinność we wszelkich uciskach y dolegliwościach swoich, nie gdzie indziej szukać konsolacyi y wybawienia od nich, tylko u iaśnie oświeconych xiążąt ich mościów fundatorów, kollatorów y dobrodzieiów swoich. Tym porządkiem y tąż samą powinności swojej drogą chcąc y teraz postępować, z wielkim serc uteschnieniem y ubolewaniem czekało przerzeczone duchowienstwo szczęśliwego przybycia i. o. waszey xiążęciey mości do Słucka, a nie mogąc się tak długo doczekać, przyciśnione ultima necessitate z wielo naydotkliwszemi sensibilibissime krzywdami y dolegliwościami swo-

iem, co raz bardziej zagęszczającemi się, aż tu w Warszawie i. o. waszey xięciey moi pana kollatora y miłościwego dobrodzieia swego przeze mnie niżey podpisanego w nayuniżeńszey submissyi szukać przymuszone iest, które o krzywdy y dolegliwości (choé in longum filum tu per cathogorias zebrane) takie y tych są okoliczności *Cathogoriae*. *Primo*. Rzecz iest nappewniejsza y u samych nawet i. oo. xząt ichmościów Słuckich kollatorów dobrodzieiów żadney wątpliwości nigdy nie podpadaiająca, bo oczyma od każdego widziana, iż w mieście Słucku na górze zamku starego ab antiquo od początków miasta stała cerkiew soborna vice-katedralna, tituli Zaśnienia nayświętszey panny Maryi, która choé za dopuszczeniem Boskim niedawno w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym in Martio zgorzała, ale miejsce y fundusz iey, od fundatorów i. oo. xiążąt ichmościów piissimae memoriae Olelków immortaliter iey nadany, zawsze w całości ni od kogo nienaruszony być powinien. Supplicatur o wolną erekcyą przerzeczoney cerkwi sobornej na starym miejscu. *Secundo*. I. oo. xiążęta ichmość kollatorowie y dobrodzieie cerkwi Słuckich, mianowicie i. o. x. imé Hieronim Radziwił—chorąży w. w. x. Lit., za którego panowania cerkiew pomieniona soborna zgorzała, y successor i. o. x. mości i. o. xiąże imé Michał Radziwił—woiewoda Wileński, hetman w. w. x. Lit. desideratissimus genitor i. o. waszey xcey mści, wiedząc dobrze immortalitatem et immunitatem funduszu toties mianowaney cerkwi sobornej, pozostałych w osieroceniu bez cerkwi y ołtarzów swoich dwunastu kapłanów cerkwi tey in spe futurae reaedificationis clementissime

utrzymując, wszelkie annuaty roczne, mianowicie: żyta beczek wilenek szesnaście, miodu przasnego kamieni dwanaście, pieniędzy gotowemi złotych polskich dwadzieści, ze skarbu swojego pańskiego, funduszami naznaczone y należące, corocznie niezawodnie onym oddawać kazali, cò y za szczęśliwego panowania samego i. o. w. xcey mości pana kollatora dobrodzieia, aż do terazniejszey nieszczęśliwey rewolucyi (w której Słuck y Słuczyna w ręce opiekuńskie poszły) interruptim et sacrosancte observabatur, a po wpadnięciu skarbu pańskiego w ręce cudze, przez cały przeszły dyspozycyi opiekuńskiej czas za lat cztery ani iednego ziarna z pomienionych corocznych szesnastu beczek żyta, także miodu y z pieniędzy, annuatim należących, nie cale niedano y fundusz contra piissimam mentem fundatorum et praememeratorum clementissimorum patru i et genitoris collatorum, tudzież y samego i. o. xcey mości pana y dobrodzieia, od którego tych awulsów w funduszach kapłani przerzeczoney sobornej cerkwi dotychczas ieszcze niedoznawali, zgwałcono, kiedy kapłanów przerzeczonych dwunastu, zwłaszcza podczas terażniejszego głodu y karysty, inszego sposobu do życia y parafiy żadney, oprócz przerzeczonych annuat niemających, głodem różnie rozpędzono y prawie pomorzono. Supplicatur aby kapłanom przerzeczoney cerkwi sobornej, annuaty żytne, miodowe y pieniądze in posterum dochodziły po oddaniu zaległych. *Tertio.* Wioskę nazwaną Popowce przy włości Starczyckiej w Słuczynie leżąca, chłopów szesnastu od i. oo. xieżąt ichmościów Olelków fundatorów do cerkwi świętego Mikołaiia Słuckiej funduszem nadaną, w possessyi cerkiewney u kapłanów Mikol-

skich przez lat dwieście y daley pacifice possydowaną, s. p. i. o. xiąże imć Heronim Radziwił—chorąży w. w. x. Lit. w roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzecim odebrawszy, napzód przez imć pana Wolskiego, łowczego swojego, tey cerkwie fundusze na skarb odebrał y do włości Starczyckiej przyłączył, a to wszystko dla iedney tylko bliskości z dworem y włością Starczycką, za wielokrotnym supplikowaniem y upominaniem się o te zabrane fundusze y o wioskę była potym deklaracya oddania papierow y wioski tak od samego i. o. xiążenia imci chorążego w. w. x. Lit. y od i. o. xiążenia imci Michała Radziwiła—hetmana w. w. x. Lit.; ale do tychczas skutku tey deklaracyi ukrzywdzona ciężko y nieznośnie cerkiew Mikolska Słucka doczekać się nie może. Insuper po odjęciu iuż tey wioski imć pan Słobocki—ekonom Starczycki, trzy dymy abiuratowe z tych chłopów cerkiewnych contra mentem abiuraty (która iest ad manus) w grodzie Nowogrodzkim zdiół, czy wygluzować postarał się, y na samych kapłanów Mikolskich, przedtym possessorów tey wioski, napisać kazał, którzy iniustissime, teraz nie mając wioski pomienioney w possessyi swoiey, za trzy dymy podymne płacić muszą y płacą, co testantur kwity od exekutorów grodzkich prezbyterom powydawane. Supplicatur o przywrocenie wioski Popowców do własney possessyi cerkiewney vigore funduszków. *Quarto.* Klasztor archimandryi Słuckiej między własnymi brzegami gruntów swoich od i. o. xieżney ieymci Michałowej Alexandrowiczowej Olelkowiczowej miał nadany dla siebie młyn na rzece Łokniei, ieszcze w roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt siódmym, Septembris czternastego

dnia, ten młyn per invidiam arendarzów Słuckich, z niewypowiedzianą niewygoda y krzywdą klasztoru, iuż od lat około osmiudziesiąt iest zniesiony; za wielokrotnym różnemi czasy od różnych archimandrytów upominaniem się o tę krzywdę do dalszey woli xięcey kollatorskiey od ichmościów panów ekonomów y dyspozytorów Słuckich, in vim zniesionego młynu bez czerhy y miarki było pozwolono archimandrytom wolne mlewo w młynach Słuckich, ale teraz y to iest zabronione. Aż do przeszlego dekretu w konfederacyi w. x. Lit. od naymnieyszey ośminy zboża zmlatego klasztor arendarzom płacić musiał, y teraz odnowić tę platę arendarze zamysłaia, y z tym się odzywaią. Supplicatur o zaięcie stawu y postanowienie młynu w własnych brzegach funduszowych.

Quinto. Różne różnych nainaśnieyszych królów ichmościów polskich y wielkich xiążąt Litewskich przywileia, diplomata, konstytucye etc., duchowieństwo graeco-rossyiskie z duchowieństwem rzymskim równaią y od podatków plebeis przyzwoitych piissime excypnia; a w Słucku iuż od nie-małego czasu, blisko lat czterdziestu duchowieństwo graeco-rossyiskie przymuszone iest do płacenia podatku skarbowego, poddaństwu przyzwoitego, vulgo licenty, albo akcyzy od drzewa na reparacyę cerkwi bożych, cmentarzów y plebanii swoich, od drew na opał domowy, a co więk-sza y od zboża na sustentacyą własną swoią codzienną, którego ani ziarna bezmytnie do miasta wprowadzić nie można, dla grabienia y napaści od arendarzów. Temiż wyżey mianowanemi przywileiami duchowieństwo graeco-rossyiskie, z rzymskim porównane, powinno mieć wolny trunk piwa y gorzałki na własną potrzebę

swoią, a duchowieństwu Słuckiemu, w mieście y po wsiach będącemu, zwierzchność zamkowa y arendarze tego fortissime zabraniaia, za iedną kwartę wódki oycy Piotra Starynkiewicza — prezbitera Spaskiego, samego z żoną wareszcie w zamku Słuckim przez tydzień więzili y szkody na złotych tysiąc, zgrabiwszy go, ze wszystkim onemu uczynili. Jeszcze temiż wyż wspomnionemi przywileiami, dyplomata y konstytucyami duchowieństwo graeco-rossyiskie z rzymskim porównane, nie powinno być pociągane do żadnych sądów świeckich, ani aresztowane; a w Słucku za iedną kwartę wódki kapłanów aresztuia, grabią y sądzą bez żadney od danego sobie prawa zasłony, iako się praktykowało na wyż rzezonym prezbiterze Pietrze Starynkiewiczu. Supplicatur primo: aby duchowieństwo wolne było od płacenia licenty, sive akcyzy. Secundo, aby duchowieństwu wolno mieć piwo y gorzałkę na swoią potrzebę w domach swoich. Tertio, aby kapłani do sądów świeckich pociągani y grabieni nie byli. *Sexto.* I. w. i. x. Riancour — biskup Ptołomaidy, pleban Słucki, maiąc gruntu, funduszem do wioski kościelney, nazwaney Plebanców, sobie nadanego, nie więcej iak tylko szachownice trzy, y to nie w iednym obrębie, ale o podał iedna szachownica od drugiey, między gruntami także funduszowemi cerkwi Mikolskiey, Juriewskiey y Roźdestweńskiey leżących, tym tedy sąsiedztwem swoich trzech szachownic wdarł się imé ultro w grunta trzech mianowanych cerkwi, bo pierwsza imcina szachownica siedzibna, na którey dwór imci Szaczewski stoi, przywłaszczyła do siebie gwałtem gruntów cerkwi Mikolskiey, in contiguitate będących, więcej niż pół włoki. Druga sza-

chownica iegmcina, za Lesunami leżąca, gwałtem także wzięła do siebie gruntów cerkwi Jurewskiej w sąsiedztwie będących włok około półtrzeci, item tąż swoią szachownicą jedną za Lesunami leżącą, także przyległych iey z drugiey strony gruntów cerkwi Różdestweńskiej odiał iegomé violentissime włok półtory y tak nad słuszność wszelkiego pomiaru nie szachownice, ale całe obręby przestronne, włokami liczone, dla siebie imé w cudzych gruntach porozrabiał, a to uczynił iegomość w roku tysiąc siedmset czterdziestym czwartym die dwudziestego piątego Marca, w dzień Zwiastowania Najsświętzey Panny Maryi święta russkiego, upatrzyszszy czas, kiedy kapłani graeco-rossyiscy nabożenstwem w cerkwi byli zabawni, na tenczas imé zniósłszy się z imé panem Kazimierzem Połońskim — gubernatorem Słuckim y z sobą imci uprosiwszy, sam bez żadnego sądu y dekretu osobą swoią ten wyiazd dla siebie korzystny uczynił y mianowane cudze funduszowe grunta pozabierał. Supplicatur o obronę y kollatorską protekcyą funduszów przerzeczonych cerkwi, aby przerzeczone sąsiedztwo pozabierane grunta poddawało, nie szczycąc się wyiazdem potaiemnym imei pana gubernatora Pońskiego, y w czasy dalsze aby granic sąsiedzkich nie psowano. *Sep-timo.* W roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym die czternastego Novembris, sianożęci funduszowych klasztornych przed samym klasztorem archimandryi Słuckiey na wozów sporych gospodarskich trzydzieście, titulo dania odmiany na inszym mieyscu, dla przyległości zajmując na tenczas de novo Bazanternię xiążęcią przez imci-pana Oraczewskiego — kommissarza generalnego x. Słuckiego y Kopylskiego, od

obrębu archimandryi odieto y do Bazantarni wgrodzono. Supplicatur aby grunt własny archimandryi Słuckiey, do Bazantarni zaięty, sine detrimento w całości był przywrócony. *Octavo.* Pobożnym y szczerobliwym ii. oo. xiążąt ichmościów Słuckich Olelków funduszem wolne łowienie ryb w iezierze Wieczerzy, także zaięcie iazów na rzece Oresie klasztorowi archimandryi Słuckiey pozwolone są, które łowienie ryb klasztorowi iest zabronione. Supplicatur o wolne łowienie ryb w iezierze Wieczerzy, tak też aby wolno było na rzece Oresie iazy mieć dla łowienia ryb klasztorowi Słuckiemu. *Nono.* Klasztor ś. Trójcy archimandryi Słuckiey przed samą fortą y wrotami swoimi ma przyległą sobie iurydykę funduszową w obrębie gruntów, na klasztor wydzielonych, za kopcami leżącą, immunitate et libertate funduszami przyzwoitemi utwierdzoną; w pośrzedku tey iurydyki znajduje się mizerna barzo karczemka klasztorna; w tey karczemce, ni do kogo, tylko do klasztoru należącej, wolney propinacyi trunków, osobliwie gorzałczanego w pokrzywdzenie klasztorowi zabraniaią. Na też iurydykę klasztorną częstokroć od zamku Słuckiego warty żołnierskie garnizonowe nasyłaią, ludziom klasztornym, iurydzczanom y arendarzowi klasztornemu zboża przed własnymi wrotami swemi u przedaiących ludzi do miasta na potrzebę swoią, a podczas y na klasztorną, zwłaszcza przy teraznieyszey drożyznie, przez też wartę kupować totaliter zabraniaią. Która to warta y teraz immediate przed wyiazdem moim do i. o. w. x. imci tu do Warszawy postawiona iest. Supplicatur primo: o wolną propinacyą w karczmie Troyczańskiej gorzałki y innych trunków. *Secundo,*

aby żadney ni od kogo Troyczanom prepedycyi nie było w kupowaniu dla własney swoiey potrzeby żywności. *Decimo.* Klasztor graeco-rossyiski Zabłudowski od ii. oo. xiążąt antecessorów i. o. w. x. imci w mieście Zabłudowiu w powiecie Grodzieńskim ufundowany, na nieprzerwaną nigdy sustentacją zakonników ma wydzieloną y naznaczoną sobie funduszem dziesięcinę ze wszystkich folwarków y wsi, do hrabstwa Zabłudowskiego należących, to iest, z każdej włoki po iedney kopie żyta, która dziesięcina iuż od niemałego czasu klasztorowi, w pokazaney funduszowey całości nie dochodzi tak od poddaństwa i. o. w. x. imci, do dworu Zabłudowskiego ad praesens należącego, iako y od poddaństwa różnych ichmościów tenutorów w tymże hrabstwie znajdujących się przy tym że klasztorze Zabłudowskim. Tymże samym funduszem ufundowany Szpital ma naznaczoną dla siebie coroczną ze dworu Zabłudowskiego ialmużnę zbożem gotowym, mianowicie żyta beczek sześćdziesiąt, ięczmienia beczek piętnaście, grochu beczek sześć, hreczki beczek dwadzieści, y ta ialmużna funduszowa doroczna beczek sto iedna (zważ. i. o. miłościwy panie, z iak wielką szkodą ubóstwa, nie bez zawodu sumnienia utrzymujących) iuż od lat kilkudziesiąt zatrzymana iest we dworze, ani iedney beczki zboża ubogim nie dają, przez co funduszowi zadosyć się nie staie. Temuż klasztorowi Zabłudowskinmu i. pp. administratorowie, łowczowie, strażnicy y inni słudzy dworscy zabraniaią z puszczy i. o. w. x. imci wywozić drew na opał klasztorny, drzewa większego na reparacyą y wszelkie potrzeby gospodarskie, contra piissimam mentem fundatorum, którzy dobrze wiedzieli, iż ten klasztor

Zabłudowski, tak, iako y inne ubique locorum bez puszczy obeysć się nie może, czego onemu nigdy nie bronili. Supplicatur: primo o ucalenie y niezawodne oddawanie dziesięciny; secundo, o niezawodne oddawanie zatrzymaney na szpital ialmużny; tertio, o wolny wiazd do puszczy, y wolne mliwo w młynie. *Undecimo.* Podług takowychże ii. oo. xiążąt ich mościów Słuckich fundatorów dobr. funduszow naznaczono iest wiecznie na klasztor panieński graeco-russki Słucki tituli ś. Eliasza prokoka annuata żytna z różnych dworów i. o. w. imci, to iest: Iwanskiego, Pohostkiego, Omhowickiego, Ostrowskiego, Kopylskiego, Cimkowskiego, Starczyckiego y Basławskiego z każdego dworu po dwie beczki żyta corocznie na sustentacją zakonnikom; tey annuaty wyżey mianowane dwory przeszłych lat od roku tysiąc siedmset trzydziestego piątego za lat trzydzieści pięć nie expressissime ani iednego ziarna klasztorowi nie dały. A tę annuatę żytną nayaśnieysza zkonfederowana rzeczpospolita w. x. Lit. w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt czwartym, szesnastego Oktobra w Brzesciu za sprawedliwą uznała et ad decernendum przyjęła. Supplicatur, aby żyto na klasztor Słucki panien zakonnych ze dworów mianowanych corocznie, a niezawodnie w całości było vigore funduszu wydawane. *Duodecimo:* klasztor panien zakonnych Słuckich tenże sam miał funduszem inkorporowaną sobie przyległą iurydykę małą; chałup na niey prostych mieszczkańskich koło dziesięciu dla posługi klasztorney, debili sexui potrzebney, z niewielką bardzo od nich obwencyą y powinnością; teraz od lat dziesięciu tę iurydykę pp. wóytowie Słuccy odjęli y do miasta pociagnęli.

Supplicatur o przywrócenie przerwanej iurydyki, item do possessyi klasztorowi panien zakonnych. *Decimo tertio.* Klasztor ś. Mikołaja Hrozowski, do archimandryi Słuckiej należący, w kollacyi i. o. w. x. imci zostający, ma in contiguitate grunta imci pana Theodora Niezabitowskiego—kasztelanica Nowogrodzkiego, który imię klasztor pomieniony, iuż od dawnego czasu wielce krzywdzi, mianowicie w tym: Brzeg własny klasztorny przed samą fortą na spólney rzeczce groblą zaiowszy, sobie uzurpuie; z młynu, na teyże rzeczce spólney stojącego, sam profituie. Grunta klasztorne y poddaństwo iego do siebie imię przywłaszcza, granice wraz odmienia bez żadnego pokazania ograniczenia swojego, słowem bez żadnego dokumentu y prawa. Supplicatur o miłościwą kollatorską obronę funduszów Hrozowskich klasztornych. *Decimo quarto.* Podług starodawnego ii. oo. xiażąt ichmościów funduszu należy ze skarbu i. o. w. x. imci, to iest od arendarów myta Słuckiego coroczney annuaty woskowej różnym cerkwiom y klasztorom Słuckim, także y Kopylskiej wosku czystego lauteru na świece na rok cały kamieni po szesnaście, która annuata woskowa przez lat dwadziesci dziewięć, komu należy, nie dochodziła. Tę annuatę woskową, iako ona iest sprawiedliwa, iustissime cerkwiom Bożym należąca, skonfederowana nayiaśnieszcząca rzecz-pospolita, ut supra dictum est, przyznała. Supplicatur o potwierdzenie funduszow, in omnibus punctis et clausulis, y żeby niezawodnie corocznie należyty wosk, komu należy, był z arendy Słuckiej wydawany, także y Kopylskiej kamieni półtora osobliwie. *Decimo quinto.* Z szczerobliwej łaski ii. oo. kollatorów y fundatorów swoich duchowieństwo religii grae-

co-rossyiskiej w Słucku y w Słuczynnie niewało zawsze opał domowy wolny y wolne drzewo większe na reparacyą cerkwy bożych z puszczy pańskich xiażęcych, zkađ komu przylegley być mogło, a teraz mianowane puszcze zabronione są duchowieństwu, insuper y za sam mizerny opał domowy, bez którego żywy człowiek obeysć się nie może, kapłanów graeco-rossyiskich płacenia wgaynego podatku skarbowego, za puszczy niedawno postanowionego, ii. pp. łowczowie y administratorowie dworscy przymuszają, do rejestrow, albo inwentarżów swoich za iedno z chłopami ciągłemi osoby kapłańskie, grunta y włoki cerkiewne wpisują, pro libitu suo pensye nakładają, grabią y ciężko exequują, osobliwie drzewa na reperacyą cerkwy bożych pod wielką winą y karą ii. pp. łowczowie y inne urzędy zamkowe zabraniają; zaco u kapłanów konie y woły grabią, a parafianów, którzy by chcieli z gorliwości ku chwale Bożey drzewo iakie na reperacyą cerkwi swojej spuścić y sprowadzić, biją, postronkują y aresztem zamkowym onym odgrają, przez co cerkwie w ostatnią idą ruinę. Supplicatur, aby z łaski kollatorskiej y dobrodzieyskiej kapłanom, podług dawnego zwyczaju, wolny był do pańskiej puszczy wstęp bez płacenia wgaynego. *Decimo sexto.* Do wielu cerkwy graeco-rossyiskich, w Słucku y po wsiach w Słuczynnie będących, do których gotowego woskowego rocznego nadania funduszem niemasz, ponadawane są od ii. oo. xiażąt ichmościów kanuny, dla sycenia miodu podczas festów, kiedy zebrania większe ludzi bywają, a to dla wosku na świece do cerkwy z tey rozsyty y przysyty miodowej wyszynkowawszy bractwem zaraz podczas festu rocznego

ten miód takowego sycenia kanunów na potrzebę, ut supra, żydzi arendarze w Słucku y po wsiach kapłanom y bractwom zabraniają, do czego zwierzchności zamkowe y urzędy dworskie, protegując w tym żydów, przykładają się in praeiudicium funduszów et detrimentum cerkwi Bożych evidentissimum. Supplicatur o wolne sycenie kanunów kapłanom y bractwom vigore funduszów y żeby arendarze prepedycyi żadney tym syceniom nie czynili. *Decimo septimo.* Kapłani cerkwi Żydzkiej dla przyległości gruntów swoich funduszowych, osobliwszym obrębem y ograniczeniem, nie excludując od nich y ieżiora, vigore funduszów cerkwi swoiey powinni mieć y miawały zawsze wolne łowienie ryb w ieżerze Żydzie nie tylko mniejszemi sieciami, ale ysamym wielkim niewodem, poko tylko granica gruntów ich zasięga, a teraz od niemałego iuż czasu to wolne łowienie ryb przez skarb xiążęcy iest onym zabronione z niemałym nadwreżeniem funduszu. Insuper poddanych teyże przerzeczoney cerkwi Żydzkiej, na samym brzegu ieżiora siedzących, podług funduszów od wszelkich powinności dwornych xiążęcych y panszczyzny na zawsze uwolnionych, dwor Dziakowski, a naybardziej ii. pp. uiewodnicze do ciągnienia niewodow y ii. pp. łowczowie do chodzenia na oblawy violentissime pociągają. Toż czynią y ludziom poddanym cerkwi Warwarzeńskiej Słuckiej, tamże nie daleko ieżiora we włości Skowyszyńskiej we wsi Kuzniczach siedzącym. Supplicatur aby vigore funduszów kapłanom Żydzkim wolne było ryb łowienie w ieżerze Żydzie, a wiolencya, czyniąca się poddanym cerkwi Żydzkiej y Warwarzeńskiej, aby była komu należy, zakazana. *Decimo octavo.* Vigore

funduszów dwa ostrowy Opów y Zaberweże we włości Skowyszyńskiej leżące, nadane są do cerkwi Warwarzeńskiej Słuckiej, które ostrowy iuż od niemałego czasu odjęto. Supplicatur o przywrócenie dwóch ostrowów do possessyi cerkiewney vigore funduszów. *Decimo nono.* Od cerkwi Kryńskiej tituli śś. apostołów Piotra y Pawła niedawno w roku tysiąc siedmset trzydziestym czwartym, za dzierżawy ii. pp. Koszarzewskich, włość gruntu funduszową odjęto y do gruntów dwornych folwarku Kryńskiego na używanie dworne inkorporowano, także y poddanych teyże cerkwi w Krynkach y we wsi Mezowiczach od lat kilkudziesiąt iuż odjęto na skarb pański. Supplicatur o przywrócenie iak gruntów, tak y poddanych do possessyi własney vigore funduszu. *Vigesimo.* Od cerkwi Wyzniańskiej tituli ś. Mikołaja różne grunta funduszowe, iako to: pola orome, morgi, sianożęci, ostrowy, iazy poddani i. o. w. x. imci pod różnemi pretextami poodbierali, insze sianożęci y ogrody do zwierzyńca, tamże przy dworze Wyzniańskim będącego, odebrano y odgrodzono. Supplicatur o przywrócenie do cerkwi Wyzniańskiej w całości wszystkiego, co odjęto było vigore funduszu. *Vigesimo primo.* Jeszcze y innym wielo cerkwiom, mianowicie Pohostkiej, Jaremickiej, Storobińskiej, Woskresieńskiej Słuckiej, Raczkowskiej, grunta cerkiewne poodbierano, częścią pod dworne używanie wzięto, a częścią poddaństwu poddawano. Taż sama dzieie się krzywda y na inszych mieyscach, że grunta klasztorne y cerkiewne, nienależne do gruntów skarbowych, inne przywłaszczają, a inne w zawód puszczaią. Supplicatur etiam, aby pomienionym cerkwiom, na wsiach będącym, grunta poza-

bierane pooddawano y poddaństwu wdzie-
 rać się w nie y zawody czynić zakazano.
Vigesimo secundo. W xięstwie Kopylskim
 prezbiterowie cerkwy graeco-rossyiskich
 w samym mieście Kopylu, w miasteczkach
 Piaseczney y Romanowie zostaiący, placąc
 corocznie obóyga ratami podymne do gro-
 du woiewodztwa Nowogrodzkiego y kwity
 od imci pana subkolektora zawsze maiąc
 każdej raty, przymuszani ieszcze bywaią
 płacić drugie podymne do zamku Kopyl-
 skiego z ciężką nieznośną krzywdą swoią.
 Supplicatur, aby urzędnicy zamku Kopyl-
 skiego z kapłanów mianowanych nie
 dopominali się podymnego, gdyż kapłani
 nie do dworu, ale do grodu tylko iednego
 podymne płacić powinni. *Vigesimo*
tertio. Podczas inkursyi Szwedzkiej w
 roku tysińcznym siedmsetnym ósmym,
 ochraniając niby duchowieństwo graeco-
 rossyiskie Słuckie, kiedy archimandrya
 Słucka zwłaszcza za miastem stojąca,
 y inni kapłani nie wiedzieli, gdzieby z
 ubogiemy sprzętami cerkiewnemi bezpiec-
 znie schronić się mogli, imć pan Stanisław
 Niezabitowski—podezasy Kaliszski, na ten-
 czas generalny ekonom y rządca xięstwa
 Żmudzkiego y Kopylskiego, wszystkie
 srebra cerkewne, aparaty, fundusze y
 dokumenta cerkiewne do skarbu i. o. w.
 x. imci Słuckiego, vulgo do kamery, ka-
 płańcom graeco-rossyiskim dla pewniejsze-
 go schowania poprzynosić kazał, gdzie
 z łaski Bożej wszystko to ocalało, po któ-
 rey inkursyi mianowane srebra y appa-
 raty imć w całości kapłańcom pooddawał,
 także y papiery niektórych cerkwi, a część
 niemalą dokumentów cerkiewnych y kla-
 sztorów różnych na czas niby krótki do
 oddania onych niezawodnego w kamerze
 Słuckiej utrzymał, mieniając, iż mnie są

potrzebne te dokumenta do spraw ii. o.
 xiążąt ichmościów dobrodzieiów, których
 papierów y dokumentów przy ustawicznych
 requizycyach, a co raz dalszych prolon-
 gacyach y deklaracyach oddania, pomie-
 niony imć nie oddał póty, aż imci śmierć
 zakroczyła; post fata pomienionego imci
 pana Niezabitowskiego—ekonom, odmie-
 niona zwierchność ekonomiczna y coraz
 daley odmieniaiąca się przereczonych do-
 kumentów także długo nieoddawała, mie-
 niąc zawsze, iż na prędce wyszukać onych
 nie można. Tandem successu temporis. za
 szczęśliwym iuz obięciem Słucka przez i.
 o. xiążęcia imci Heronima Radziwiła, sta-
 rosty protunc Przemyskiego y Krzyczew-
 skiego etc. pana dziedzicznego, te papie-
 ry zabrane y zawiezione są do general-
 ney archiwy Bialskiej, gdzie y teraz, ut
 certissime constat, asservantur. Supplicatur
 o wolne otwarcie archiwy Bialskiej dla
 wyszukania w niey funduszów y dokumen-
 tów archimandryi y duchowieństwu Słuc-
 kiemu służących. *Vigesimo quarto.* Żydz
 wiernicy od arendarzów kabaku y akczy
 Słuckiej, w bromach Słuckich w każdej
 po dwa porozstawiani, kapłańców graeco-
 rossyiskich intantum turbuia, że powraca-
 iącym z parafii swoich ze wsiów do miasta,
 dokąd dla dyspozycyi chorych y umierają-
 cych ludzi iędzą, etiam ipsas sacratas pi-
 xides niewiernemi rękami swemi u nich
 profanują y przy piersiach trzymane tar-
 gaia, gorzałki niby do miasta wiezionej
 lub niesionej w zanadrzach kapłańskich
 szukaiać; na co ubolewaią serca wszyst-
 kich patrzących na to chrześcian. Suppli-
 catur o poskromienie tantorum ausuum
 żydów niewiernych, y żeby kapłańcom wol-
 ny był gressus et regressus, bez takich
 niechrześciańskich y bezbożnych opressyi.

Vigesimo quinto. W mieście Słucku przy cmentarzach cerkwi Woskresieńskiej y Warwareńskiej był od dawnych wieków funduszami nadany dla duchowieństwa Słuckiego dwór sądowy, nazywający się metropolitański; świadczą o nim wszystkie inwentarze mieyskie y cały Słuck; ten dwór sądowy podczas pożaru w mieście, kiedy y cerkwie Słuckie pogorzały, także zgorzał, a miejsce domu tego dyspozycya zamkowa ad usus i. o. w. x. imci na zabudowanie na nim komedhazu odebrała. Supplicatur o restytucyą mieysca dworu duchownego sądowego. *Vigesimo sexto.* Roku przeszłego tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątego, mając gwałtowną potrzebę kapłani Słucey, reperować opadłe cerkwie Boże y cmentarze, w inkursyach popalone, żydzi arendarze Słucey drzewa na pomienioną reparacyą żadną miarą do miasta nie puścili w bromach, aż kapłani zastawy, in triplo więcej wążące, dać onym musieli, do woli y dyspozycyi w tym i. o. w. x. imci odzywając się y appellując, które zastawy (iako lichtarze ciekierwne et id genus) do tychczas zatrzymane u żydów leżą: bez zapłacenia licenty oddawać onych nie chcą. Supplicatur o oddanie zastawów przereczonych y innych, także za drzewo, za drwa y opał domowy od kapłanów pobranych. Te dolegliwości cerkwi Bożych y duchowieństwa graeco-rossyiskiego, w Słuczynie będącego, przy nayuniżeńszej submissyi moiey in sinum kollatorskiej klemencyi i. o. w. x. imci debita cum adoratione złożywszy, a insze naybardziej, które są wyższych kathegoryi y duchowieństwa unitorskiego tangunt, o poczynionych od ichmościów wiolencyach w funduszach, cerkwiach y parafiach duchowieństwu graeco-rossyiskiemu, (któ-

re także miłościwey kollatorskiej obrony i. o. w. x. imci żebrzą y żebrzeć mają), osobliwyszemu na to czasowi rezerwowawszy, teraz ad interim w wyżey tylko wypisanych krzywdach y uciskach miłościwey allewiacyi y sprawiedliwości ś. dla wyżey mianowanych cerkwy Bożych, klasztorów y uciśnionego duchowieństwa sam przez siebie ex munere officii mei imieniem całego duchowieństwa y zgromadzenia graeco-rossyiskiego iako naypokorniey supplikuję.

Rezolucya na punkta od i. x. Pawła Wolczańskiego — archymandryty Słuckiego, metropolii Kiiowskiej namiestnika podane et in cathogorias podzielone, ad praesens gdy archiwa moie nie znajdują się, dana w Warszawie dnia siedmnastego Nowembra, millesimo septingentesimo sexagesimo septimo anno. *Ad cathogoriam primam.* Ponieważ archiwa moie po różnych mieyscach są rozrzucone y tak prędko dla odległości krajów zebrane być nie mogą, więc ad hanc cathogoriam daie się rezolucya: Jeżeliby przez antecessorów moich, immediate xięstwo Słuckie posiadujących, nie znalazła się iakowa kompozycya, albo dobrowolna praevio beneplacito względem mieysca zamiana, tedy fundusz pierwszy robur suum acquirir, ani denegować będę na tym mieyscu nowego pobudowania cerkwi, antiquitus fundowaney. *Ad cathogoriam secundam.* Daie się dyspozycya do ekonomy x. mego Słuckiego, aby wyrażoną w tey kathegoryi annuatę: żyta beczek wilenek szesnaście, miodu przasnego kamieni dwanaście, pieniędzmi gotowemi złotych polskich dwadzieści oddawano z procentu Słuckiego. *Ad cathogoriam tertiam.* Daie się dyspozycya do ekonomy xięstwa mego Słuckiego, aby wieś Popowce nieodwłócznie podał

y przywrócił do possessyi cerkwi Mikolskiej Słuckiej, a podania swego inwentarz spisał podług inwentarzów starych, cirkumferencyą gruntów tej wioski opisujących. Waruję iednak sobie, iż iesliby się w archiwach znalazł iakowy dokument, przez s. p. xięcia imci stryia mego uczyniony, zamianę albo bonifikacyą iaką za tę wioskę naznaczaiący, tedy terazniejsza względem podania tej wioski dyspozycya praeiudiciare onemu niema. Dokumenta funduszowe na tę wioskę przez pana Wolskiego łowczego, iak się wyraża, zabrane, iesli są przez niego do archiwów moich oddane, extradycya takowych dokumentów declaratur. *Ad cathegoriam quartam.* Między produkowanemi przez i. x. archimandrytę Słuckiego dokumentami, że się znajduje konwencya pod tę porę, kiedy młyn w tej kathegorii wspomniony, hostilitatis causa został zruinowany, zawarta z imię panem Niezabitowskim—protunc ekonomem Słuckim, iż młyn na rzece Łokniei nie ma być zajmowany, lecz in recompensam pozwolono bez czerhy y miarki wolne w młynach Słuckich zmelcie zboża różnego na rok korecy osimdziesiąt, więc inhaerendo tej konwencyi y teraz daie się dyspozycyą do arendarzów Słuckich, aby to wolne mliwo in quantitate designata bez czerhy y miarki corocznie pozwolone było. Insuper gdy tenże klasztor ma ad praesens znaczniejszą liczbę zakonników, więc z łaski moiej przydaie ieszcze wolne mliwo na rok podobnym że, iak wyżej, sposobem korecy czterdzieście zboża różnego. *Ad cathegoriam quintam.* Licenta y akcyza nie iest podatek partykularnie ustanowiony y tylko plebeis przywoity, lecz od rzeczy-pospolitey, która iest iurium suorum domina,

per constitutionem anni millesimi sexcentisimi quinquagesimi noni naznaczony, nikogo od płacenia nie excypuiący, który podatek, iak prędko od rzeczypospolitey zniesiony zostanie, wszyscy ab onere onego uwolnieni będą. Ad secundum z duchownych graeco-rossyiskich, który kolwiek pokaże fundusz od przodków moich, nadaiący wolność mieć piwo y gorzałkę na potrzebę własną w domach swoich, ten duchowny gaudebit immunitate funduszu, protunc declaratur w tym punkcie względem piwa y wódki na własną potrzebę, oraz zboża wprowadzonego taka wolność, iaką ma duchowieństwo rzymskie, w Słucku mieszkaiące. Ad tertium duchowni graeco-rossyiscy, że do sądów świeckich pociągani y grabieni być nie powinni, przyznaie. *Ad cathegoriam sextam.* W tym punkcie deklaruię się pomoc y protekcya moia. *Ad cathegoriam septimam.* Daie się dyspozycya imci panu Niepokoyczyckiemu, staroście xięstwa mego Słuckiego, aby nieodwłócznie na grunt ziachał y ludzi wiadomych examinował, wiele gruntu wgrodzono do Bażantarni y iesli żadna nienastąpiła zamiana, tedy ten sam kawał gruntu przywrócił archimandryi Słuckiej. *Ad cathegoriam octavam.* Wolne łowienie ryb w iezierze, nazwanym Wieczera, pozwala się z warunkiem, że tylko na własną potrzebę klasztoru archimandryi Słuckiej. Wolno też mieć iazy na rzece Oresi, ad mentem dawnego nadania na potrzebę tylko klasztoru. *Ad cathegoriam nonam.* Uspakaiąc kłótnie z tej propinacyi w karczmię, do archimandryi Słuckiej należącej, wydaie dyspozycyą do imci pana starosty mego Słuckiego, aby od Bożego narodenia następującego spisał kontrakt arendowny z imię xiędzem archimandrytą

na lat dwie, dając na każdy rok za tę karczmę po złotych polskich trzy tysiące, którą summe, obiowszy tę karczmę y przyłączywszy do generalney arendy Słuckiey, arędarze mieyscy co kwartał mają płacić, anticipative ratami y kwity brać od i. x. archimandryty, który tę karczmę ze wszelkim szynkiem gorzałczanym, piwnym, miodowym, z tytuńem y smołą puszcza y przyłącza do arendy mieyskiej, waruiąc iż w klasztorze żadnego szynku mieć nie będzie y onera reipublicae, respective czopowe, sam opłacać będzie. Juryzdyczenie tey archimandryi trunki z tey karczmy brać mają, a nie ze strony. *Ad cathedroriam decimam.* Hrabstwo Zabłudowskie że pod dożywotnią zostaje possessyą i. o. ziemny ieyności Radziwiłowej—woiewodziny Wileńskiej, hetmanowey wielkiej wielkiego księstwa Litewskiego, macochy moiey, więc aby fundusze dawne zachowane y utrzymane były, przyrzekam moie interessowanie się y list pisany daię. *Ad cathedroriam undecimam.* Aby ta annuata wydawana była z mieysce naznaczonych, czyni się ad praesens dyspozycya do ekonomy Słuckiego. *Ad cathedroriam duodecimam.* Wóytowie Słuccy że tę iurydykę odebrali, nie iest mi wiadomo; i. p. starosta księstwa mego Słuckiego rozkaże wóytom producere iura; iesli się okaże, że usurpative przywłaszczyli sobie wspomnioną iurydykę, więc restitutionem oney nakaże tak, iak antiquitus w swoiey cyrkumferencyi znajdowała się. *Ad cathedroriam decimam tertiam.* Przyrzeka się w tym pomoc, iaka ze mnie być może ad manutentionem funduszu. *Ad cathedroriam decimam quartam.* Wspomnione fundusze in authentico mają być podane do approbaty moiey, interim daie się dy-

spozycya, aby wosk był wydawany z arendy Słuckiey y Kopylskiej. *Ad cathedroriam decimam quintam.* Ponieważ duchowni graeco-rossyjscy nie mają pozwolenia przez fundusze wolnego do puszczy moiey wstępu, więc do prosby onych skłoniwszy się daię assygnacyą do łowczego mego, aby przez rok cały nie bronil onym brać na opał własny drzewa leżące, a po skonczonym roku o nową assygnacyą prosić mają. Na reparacye zaś cerkwi dawane będzie drzewo za assygnacyami memi, o które potrzebuiający onego prosić powinni. *Ad cathedroriam decimam sextam.* Którym cerkwiom fundusze pozwalaią wolne sycenie kanonów, tym żeby bronne nie było, wydaię dyspozycya do imci pana starosty księstwa mego Słuckiego. Takowe zaś fundusze mają być podane do approbaty dla wiadomości moiey, które cerkwie gaudent wolnością sycenia kanonów. *Ad cathedroriam decimam septimam.* Pozwala się kapłanom Żydzkim wolne ryb łowienie w iezierze Żydzie na własną tylko potrzebę, a nie na sprzedaż. Poddani także od pędzenia na obławy uwolnieni zostaną. *Ad cathedroriam decimam octavam.* Przyrzeczona ode mnie kommissya, primo vere wyznaczyć się mająca, weyrzy, w iakim obrębie y rozległości te dwa ostrowy przedtym były y one po verifyfikacyi uczynioney do possessyi cerkiewney przywróci. *Ad cathedroriam decimam nonam.* Taż kommissya przywróci wspomniony grunt, iesli sprawiedliwie do cerkwi należy. *Ad cathedroriam vigesimam.* Przywrócono będzie po weyrzeniu kommissyi na to wyznaczoney, co przedtym według funduszu należało. *Ad cathedroriam vigesimam primam.* Że to potrzebuie wizyi na gruncie, więc kommissya deklaruiąca się do weyrzy,

y, iakie będą funduszem wyprobowane grunta, powróci cerkwi. *Ad cathedoriam vigesimam secundam.* Kommissya wyznaczona w to weyrzy, y cokolwiek iest praeiudiciosum funduszom, znie sie. *Ad cathedoriam vigesimam tertiam.* Jeśli się iakie w archiwach moich Bialskich znajdą fundusze, non denegabitur extraditio onych. *Ad cathedoriam vigesimam quartam.* Dotąd mi takowy postępek arendarzów nie był wiadomy y żeby to in posterum nie praktykowało się, wydaię mój ordynans, ażeby powracaiących y wychodzących kapłanów graeco-rossyiskich nie wazyli się pozanadrzach y kieszeniach rewidować. *Ad cathedoriam vigesimam quintam.* Kommissya naznaczyć się maiąca ma weyrzeć w dokumenta authentyczne; ieżeli zamiana nie nastąpiła, ma ten plac powrócić. *Ad thegoriam vigesimam sextam.* W roku

przeszłym y zaprzeszłym mieszkałem za granicą, więc co się stało w dobrach, wiedzieć nie mogłem, y iesli się tak znayduie, wydaię moy ordynans do imci pana starosty Słuckiego, aby zabrane zastawy wraz wrócone były duchownym. Datum ut supra. U tych punktów na podany memoriał od oyców graeco-rossyiskich archimandryi Słuckiey czynionych rezolucyi podpis ręki przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej i. o. xiążęcia imci his verbis: Karol xiąże Radziwiłł—marszałek konfederacyi generalney y seymowy.

Które to takowe punkta memoriału, oraz czynionych rezolucyi, za podaniem onych przez wyż wyrażonego patrona do akt, są do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczytych przyjęte y wpisane.

1768 г. Юня 16 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 109.

58. Квитаціонная запись монахинь Виленскаго монастыря въ полученіи отъ Петра Ширмы четырехъ тысячъ злотыхъ польскихъ, назначенныхъ въ приданое поступившей въ монастырь дочери его Исафаты.

Настоятельница виленскаго женскаго св.-троицкаго монастыря Фелиціана Гущовна отъ имени своего монастыря и новопоступившей сестры Ширмянки выдаеть настоящую запись пинскому подчапію Петру Ширмѣ въ томъ, что монастырь

получилъ отъ него сполна все приданое его дочери, т. е., 3 тысячи злотыхъ деньгами и 1 тысячу вещами; вслѣдствіе чего монастырь заявляетъ, что еъ родственникамъ новопоступившей сестры онъ никогда не будетъ заявлять претензій.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósme-go, miesiąca Julii czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziemi y po-

wiatów w roku terazniejszym tysiąc siedemset sześćdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter przed delegowanymi e medio koła trybunalskiego ii. ww. ii. pp. Trębickim—Brzeskim y Święcickim—Mińskim deputatami, ww. panny Teresa Brodowska, wikarya, Barbara Eytminowna—konsultorka, Józefata Szyrmianka—zakonnica y wszystkie panny wielebne zakonu oycy ś. Bazylego w. konwentu Wileńskiego opowiadały, prezentowały y przyznały, oraz ad mentem konstytucyi novellae legis w protokule zapisowym przyznań y aktykacyi podpisem rąk swoich korroborowały dobrowolny, zrzeczny, kwitacyiny zapis na rzecz w nim wyrażoną wielmożnemu imci panu Piotrowi Szyrmie—podczaszemu powiatu Pińskiego, dany, służący y należący, in rem et partem tegoż imci, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby pomieniony, zrzeczny, kwitacyiny zapis ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur estque talis. Felicjanna Huszczowna—starsza, na świecie Joanna, w zakonie Józefata Szyrmianka y wszystkie zakonnice oycy ś. Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego czyniemy wiadomo, komu by teraz y w potomne czasy wieku ludziom wiedzieć będzie należało, tym naszym zapisem zrzecznym kwitacyinym, wielmożnemu imci panu Piotrowi Szyrmie—podczaszemu powiatu Pińskiego danym na to: Iż co wielebna ieymć panna Józefata terazniejsza, Szyrmianka, córka w. imci pana podczaszego, za predestynacją Pana Boga wsta-

piwszy do klasztoru naszego, przyiwszy re-gulę oycy świętego Bazylego, zostawszy mniszką zakonnica, siostrą naszą została, gdzie w. i. pan Piotr Szyrma—podczaszy powiatu Pińskiego ociec siostry naszej Jozefaty Szyrmianki, z przychyłności ku córce swoiey, błogosławiąc w tymże zakonie naszym, w gotowiznie posagowey summy wyliczył y oddał do rąk naszych trzy tyciące złotych polskich, a tysiąc złotych w ruchomości dał, to czyni cztery tysiące złotych polskich, z których odebranych tegoż w. i. p. podczaszego Pińskiego córka ieymć panna Jozefata Szyrmianka—zakonnica nasza y my wszyscy kwitując, z odebraney summy żadney salwy y pretensyi nie zachowując, z dobr oyczystych, macierzystych, spadkowych, przypadkowych y wszystkich, iakim sposobem miały by być, za wolą mnie starszey Felicjanny Huszczowny y całego konwentu naszego Wileńskiego mniszek, wielebna w Bogu ieymć panna Józefata Szyrmianka—zakonnica zrzeka się y żadney pretensyi w czas przyszły do w. imci pana Piotra Szyrmy, oycy dobrodzieia—podczaszego powiatu Pińskiego, ani też do successorów imci nie zachowując, wiecznemi czasy kwitując z dobr oyczystych wszystkich, macierzystych, summ spadkowych, przypadkowych y wiecznemi czasy zrzekając się, przy uproszeniu ww. ii. pp. pieczętarzów ręko-ma własnemi te zrzeczenie podpisujemy. Działo się w Wilnie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, dnia czwartego Julii. U tego dobrowolnego, zrzecznego, kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak wielebney panny Huszczowny—starszey, iako też innych mniszek zakonu ś. Bazylego, oraz ww. ii. pp. pieczętarzów temi wyrażają się słowy: Felicjanna Huszczowna

z ś. B. w. starsza konwentu Wileńskiego, Teresa Brodowska z. ś. B. w. konsultorka y wikarya konwentu Wileńskiego, Barbara Eytminowna z. ś. o. B. w. konsultorka k. W. Józefata Szyrmianka z. ś. o. B. w. Ustnie proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zrzecznego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego w i. p. Piotrowi Szyrmie podczaszemu Pińskiemu, podług prawa podpisuję się Tomasz Antoni Kurzeniecki—pisarz ziemski

powiatu Pińskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego zapisu zrzecznego podpisuję się Józef Kalicyński.

Który to takowy dobrowolny, kwitacyjny zapis za ustnym y oczewistym przez wyżey wyrażone zakonne osoby przed delegowanymi z koła trybunalskiego sędziami zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1768 г. Октября 21 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 595—602.

59. Декретъ Виленскаго трибунала по спорнымъ дѣламъ базилианъ Виленскаго Св.Троицнаго монастыря съ иезуитами о границахъ имѣній Свиранъ и Мереча.

Въ этомъ документѣ представляется трибунальное опредѣленіе по двумъ искамъ Виленскихъ базилианъ, третьему новиціатскихъ иезуитовъ и четвертому—Смоленскаго подкоморія Висогерда, возникшимъ вслѣдствіе стремленія иезуитовъ къ захвату базилианской земли въ имѣніи Свиранахъ. Споръ возникъ о границахъ между базилианскимъ имѣніемъ Свиранами и иезуитскимъ, Меречью. Трибуналь поручилъ произвести на мѣстѣ дознание Смоленскому подкоморію Висогерду; но подкоморій злоупотребилъ своею властью и закономъ: захватилъ всѣ документы базилианъ и отрѣзалъ значительную часть земли въ пользу

иезуитовъ. Вслѣдствіе этого базилиане вчинили два иска противъ Висогерда; одинъ по поводу захвата имъ документовъ, другой—противъ незаконнаго рѣшенія имъ дѣла. Иезуиты же вчинили встрѣчный искъ противъ базилианъ, вслѣдствіе неподчиненія ихъ подкоморскому рѣшенію. Трибуналь по поводу земельныхъ споровъ назначилъ новое разслѣдованіе, а по поводу захвата документовъ назначилъ для двухъ монаховъ присягу, по исполненіи которой потребовалъ отъ Смоленскаго подкоморія Висогерда возвращенія вышепомянутыхъ документовъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Oktobra dwudziestego pierwszego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonymi aktorami y żalobami, do nich należącymi, po niżej in unum złączonymi y zkombino-

wanymi, przypadley, mianowicie: za *pierwszym* aktoratemъ w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—superiora zakonu oycа ś. Bazylego wielkiego y wszystkich w Bogu ww. imé xięży bazylianów, przy cerkwi ś. Trójcy w Wilnie

rezydujących, z w. i. panem Adamem Wisogierdem—podkomorzym Smoleńskim, oraz imé panem Andrzejem Apanowiczem — regentem sądów podkomorskich Smoleńskich, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż obżałowany imé pan podkomorzy Smoleński, będąc naznaczonym dekretem trybunału naszego duchownego do rozsądzenia różnic granicznych między dobrami Swiranami żałujących aktorów a Mereczem iezuickim, w roku terazniejszym primo vere ziechawszy, actum suum condescensionis odprawiwszy, papierów, spraw, ograniczeń, dokumentów iuris ac possessionis, do namowy obżałowanemu imci danych, na wielokrotną żałujących odezwę hucusque nie wraca y nie oddaie, imo, co potrzebniejsze, subtinendo, w dekret swój podkomorski nie wprowadził y vigore onych nie sądząc granic zarazem z obżałowanym regentem potaiwszy, nullo iure u siebie zatrzymuie, a obżałowany imé pan regent sądów podkomorskich takoweż dokumenta ad iudicium podane, czy to własnym domysłem, czyli z rozkazu obżałowanego podkomorzego u siebie detinendo, czasu od czasu prolongando, na niejednokrotną żałujących aktorów rekwizycją similiter wracać papierów niechce delatorom, a tak żałujących aktorowie, nie wiedząc u kogo dopominać się, ile gdy obżałowany imé pan podkomorzy Smoleński do swojego obżałowanego regenta delatorów po dokumenta odsyła, a sam ad officium suum wziowszy nie wraca y mitręży dellatorów; distinctim obżałowany imé pan regent sądów podkomorskich na dopomnienie się wielokrotnie aktorów dokumentów, delatoribus na-

leżących y służących, studiose nie powraca. Zaczym chcąc z ichmé iure progredi, ante omnia do komportacyi przez w. i. p. podkomorzego Smoleńskiego do wszystkich spraw, dokumentów, iudicialiter imści oddanych, do dekretu wprowadzonych y nie weszłych, a z namowy niewróconych, sub nexu iuramenti, post quam subsecutam do wrócenia y extradycyi delatorom pomienionych papierów, vigore produktu y replik, oraz do odpowiedzenia in omni za obżałowanego Apanowicza—regenta sądów imści podkomorskich, iako zawod stronie czyniącego, do podniesienia dekretu imści, iako favorabiliter dla ii. xx. iezuitów ferowanego et contra dokumenta delatorów napisanego, do komportacyi przez ichmciów razem z regentem replik, od aktorów podpisanych, pro deductione nie wprowadzenia wszystkich do dekretu spraw, ograniczeń y dokumentów bazylikańskich, a z obżałowanym imé panem regentem do pokarania winami, ex demerito actionis pochodzącemi, y oraz insimul z podkomorzym Smoleńskim do komportacyi sub nexibus iuramentorum wszystkich a wszystkich papierów, do sądu podkomorskiego na namowę oddanych et hucusque nie powróconych, do refusyi szkod, strat, nakładów y expensów prawnych, z okazyi obżałowanych ichmościów poniesionych, y tego wszystkiego, co czasu rozprawy fusius przez kontrowersyą dowiedziono zostanie, salva in omni aut in parte żaloby tey meliratione. *Za drugim* aktorem w Bogu wielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—superyora zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego y wszystkich w Bogu wielbnych ichmé xięży bazylianów Wileńskich, przy cerkwi ś. Trójcy rezydujących, z w Bogu przewielebnym imé

xiędzem Franciszkiem Suchodolskim—rektorem s. i. y wszystkimi w Bogu wielobnemi ichmé xięży jezuitami Nowicyackimi Wileńskimi, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmciców przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to y referuiąc się in omni do wszelkich praw, działów, zapisów, zrzeczeń omnisque tituli dokumentów granicznych, folwark załuiących delatorów Swirany w gruntach, lasach y sianożęciach od folwarku ichmościów Merezca, w wojewodztwie Wileńskim leżącego odgraniczających, oraz za onymi zaszłego procederu prawnego ex instantia antecessorów y samych załuiących delatorów, similiter z antecessorami y samemi obżałowanemi ichmościami prozekwowanego, a zatym do skassowania dekretu podkomorskiego, przez w. Adama Wissogierda — podkomorzego Smoleńskiego, między załuiącymi delatorami a obżałowanymi ichmościami in ordine rozgraniczenia tegoż folwarku Swiran gruntów z folwarkiem Merezcem w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, Junii dwudziestego dnia cum praeiudicio dellatorum in favorem ichmościów contra legem et iustitiam ferowanego gravaminose, do warowania securitatem possessyi delatoribus gruntów, łąk, lasów, puszczy, sianożęci, vigore okazywanego duktu przed sądem podkomorskim do Swiran należących, o remissę totius negotii, tanquam in gradu appellationis zostającego, pro cognitione dekretu podkomorskiego przed sąd kasztelański, starościński, marszałkowski, do nadgrodenia expens prawnych salva melioratione żaloby. *Za trzecim aktoratem* w Bogu przewielebnego imci xiędza Franciszka Suchodolskiego—rektora Nowiciackiego Wileń-

skiego y wszystkich ichmé xięży jezuitów domu tegoż, z w Bogu przewielebnym imé xiędzem Samuelem Nowickim—starszym y wszystkimi ichmé xięży bazylianami Wileńskimi, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmciców przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, niżej w ten dekret inserowaną; mieniać do dalszych procesów, dekretów kontumacyinych, akcesso-ryinych, w trybunale compositi fori ad instantiam dellatorów na ichmościów wypadłych, a singulariter referuiąc się do dekretu oczewistego sądów podkomorskich w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwudziestego dnia, między załuiącymi delatorami, a ichmościami ferowanego, do approbaty tegoż dekretu, in ordine rozgraniczenia folwarku Merezca od dóbr obżałowanych ichmościów, Swirany nazwanych, w wojewodztwie Wileńskim leżących, et in ordine przysądzenia dellatorom gruntów, łąk, lasów zaszłego, iako z obu stron nie apelowanego y do nakazania onemu in omni satisfakcyi, oraz do uznania załuiących delatorów potiores do iuramentu, iako circa dekretum et iuratum fidei w. podkomorzego, zabierających się, a do przysądzenia na ichmościach paen statutowych za czynione przez ichmościów grabieże, boie, wiolencye, ante datam dekretów sądów podkomorskich, oraz wskazania expensów prawnych, ante dekretum sądu podkomorskiego nulliter uchylonych, od czego a parte dellatorów processit do trybunału appellatio. Distinctim mieniać o to: Iż co dekretum oczewistym podkomorskim w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia zaszłym, wszelkie dyfferencye między folwarkiem dellatorów Me-

reczem, a dobrami ichmościów Swiranami finaliter rozsądzone y rozgraniczone zostały, którym dekretem intuitu dowodów granicznych, żalującym delatorom służących, grunta, lasy y sianożęci według słuszności sąd podkomorski rozdystyngowawszy, według opisanja nomenklatur y granic, w tym że dekrete podkomorskim wyrażonych, żalującym delatorom przysądziwszy ad mentem prawa xięstwa Litewskiego, w. i. pan Adam Wisogierd—podkomorzę Smoleński, listem swym osobliwym podawczym, in forma iuris sprawionym, takowe grunta, lasy, sianożęci delatorom ad actualem haereditariam possessionem podał. Którą to oczewistą żalujących delatorów possessyą obżałowani ichmość perturbando, z pomienionych gruntów, łąk, lasów, dekretem podkomorskim dellatorom sądzonych y podanych, obżałowani ichmość wybić umyśliwszy, codziennie wiolencye czyniąc, a nayprzód w roku tymże teraznieyszym, Junii dwudziestego ósmego dnia violenti modo na gruntach w uroczysszczu, Trypodzie nazwanym, ięczmień, owies y grykę pozasiewali; demum poddani od ichmościów licencyowani na puszcę Merecką, ab antiquo in pacifica dellatorów possessione zostaięca, napadali, las wycinali, mianowicie Kazimierz wóyt, Józef Januciowe - z pięciu pomocnikami, poddani ichmościów ze wsi Starego siola na dniu siódmym miesiąca Lipca anni eurenti s i. pana Nikodema Huszcę, puszcę dellatorów obieżdżaięcego, w teyże puszczy napadłszy atakowali, z konia zwlec usiłowali, kanczuk odebrali, zabiciem grozili, y uganiaięc się za tymże administratorem delatorów w puszczy Mereckiey, trzech poddanych, do folwarku Merecza należących, imionami Jakuba Dziedziute, Macieja

Downarowicza y Mikołaja Młynarza, w teyże puszczy będących, niemilosiernie zbili; Józefowi Młynarzowi rękę kiiem przebili tak okrutnie, iż kilka niedziel w czasie roboczym nie robić nie mógł, pęki łyków, przez tych że poddanych dellatorów w puszczy swoiey wydartych, poodbirali, żerdzi przepłotnych na czterech furach z teyże puszczy wywiezli; nie przestaięc na tym obżałowani ichmość na dniu czternastym tegoż miesiąca y roku armata manu z zebraną włością Swirańską y xiądz Nowokraczy Szczygliński—zakonnik ś. Bazylego klasztoru Wileńskiego y Tomasz Offen—administrator Swiran na łąki żalujących dellatorów, nad rzeczką Kroszą sytuowane, violenter napadłszy, siano pokosili y też siano wraz pozwolili; simili modo obżałowani ichmość, nasławszy poddanych swoich na puszcę Trypocką, dekretem dodkomorskim dellatorom przysądzoną y w possessyi tychże dellatorów zostaięca, na półtorasta wozów różnego drzewa wycieli y na wozy zabrawszy do siebie wyprowadzili. Denique na dniu piątym Augusta obżałowani ichmość, nasławszy poddanych swoich na grunta dellatorów, Miłkowszczyznę, Ciecierszczyznę nazwane, z orężem do boiu należącym, żyta na beczek wilenek pięć lub więcej sianych pożęli y do siebie zwiezli, ad haec dalsze nieustaięce wiolencye, grabieżę, boie różnemi dni, czasy, ufi sonant processa y obdukeye, czynili et ad praesens czynić nie przestaię; grunta, łąki, lasy, dekretem, superius namienionym podkomorskim, przysądzone y znakami oznaczone, expulsive zabrali. O co wszytko żalujący dellatores chcąc z ichmiami prawem czynić ante omnia do uznania dellatorom do gruntów, łąk, lasów, dekretem podko-

morskim sądzonych, per expulsionem przez obżałowanych ichmościów zabranych, reindukcyi, inkwizycyi, de usu et fructu z tych że gruntów, łąk y lasów kalkulacyi, szkód poczynionych weryfikacyi, do komportacyi gwałtownie od administratora Mereckiego y poddanych dellatorów zabranych rzeczy sub nexu iuramenti, do wskazania na ichmościów poen expulsyjnych, wiolencyjnych, distinctim za każdą uczynioną expulsyą y wiolencyą, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych y oto wszystko, co czasu prawa fusius deducetur salva tey žaloby melioratione. Za *czwartym* aktoratem wielmożnego imci pana Adama Wiśnogierda—podkomorzego Smoleńskiego, z w Bogu przewielebnym imé xiędzem Samuelem Nowikim y wszystkimi ichmć xięży bazylianami klasztoru Wileńskiego, za pozwem od aktora po obżałowanych ichmćiów przed nasz sąd wyniesionym, y za žalobą, niżey w ten dekret nasz inserowaną—mieniać oto, iż co obżałowani ichmość, mając zupełną wiadomość in ordine postępku y zachowania się swego opisaną y we wszystkich okolicznościach de data et actu objaśnioną, nulliter et calumniose do trybunału pozywając, unde etiam nad własną swą žalobą żalującego delatora skarżą y, nie dość na tym mając, insuper iakoż dla samegoż oczernienia zabrania papierów obżałowanych ichmościów, po sprawie y promulgowaniu dekretu podkomorskiego przez aktora uczynione zadaią y zarzucaią, zapomniawszy się na to, iż ex consensu obżałowanych ichmościów wszystkie papiery u imé pana Apanowicza zostały, o które obżałowani ichmość, nietykając delatora, najmnieyszą rekwizycyą in solidum tegoż Apanowicza pro restitutione

papierów assekuracyą wzięli, ac tandem za nieoddaniem papierów z tymże Apanowiczem wkole ziemskim trybunału ad restitutionem takowych papierów iuris processum ex termino tacto takóž in solidum rozpoczęli, a teraz mimo to wszystko żalującego delatora, zupełnie iuż modo praemisso przez samych że obżałowanych ewinkowanego, do komportacyi niebyłych u aktora po dekreście papierów nie należycie cytują, y przez takową cytacyą similiter wexują, oraz do expens prawnych przywodzą. Oco żalujący delator chcą z ichmci prawem czynić, ante omnia do uwolnienia się ab omni obżałowanych praetensione, do uznania żalującego delatora bliższego do dowodu in evadendo, do pokarania ichmościów paena talionis pro indebita ac temeraria delatora vexa, do komportacyi in instanti sub nexu iuramenti, assekuracyi od imci pana Apanowicza, do wrócenia papierów obżałowanym ichmościom daney, tudzież zakazów y pozwów od tegoż Apanowicza, do trybunału ziemskiego wyniesionych; pro evictione dellatoris, do wskazania expensu prawnego y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione žaloby. Za takowymi wyż wyrażonymi aktoratami y žalobami, donich należącymi, praenominatae partes przed nas intentarunt actionem. W którey sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewckiego koła compositi iudicii na dniu dziewiętnastym oktobra, aktorat drugi tychże ichmościów xięży bazylianów z karty trzynastey do wpisu y aktoratu tychże ichmościów, na karcie dwunastey uczynionego, z którego praesens coincidit negotium przyłączwszy, proceder nakazaliśmy; in procedendo et continuatione

dnia dwudziestego pierwszego eorundem, wyż na dacie pisanego, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego partium actoraty, idque ieden ichmościów xięży iezuitów Nowicyackich z karty czternastej, drugi w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, z karty szesnastej do wpisu y aktoratu ichmé xięży bazylianów, na karcie dwunastej uczynionego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy y żaloby in unum zkombinowawszy, iterum proceder nakazaliśmy.

In procedendo eadem die, superius na dacie specificata, po oczewistych y dostatecznych między stronami aktoraty swoje mającymi, poczowszy od dnia dziewiętnastego ad datam praesentem wnoszonych, kontrowersyach, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, in ordine cognitionis dekretu podkomorskiego, utrum iest zaappellowany vel pro inappellabili rozumiany, et in ordine praetensionis ichmé xięży bazylianów, do w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego o wzięte do sądu swego dokumenta regulatae, sequentia feruiemy iudicata: Lubo ex parte ichmościów xięży iezuitów collegium ś. Ignacego przy prawach statutowych, idque ośmdziesiąt szóstym y dziewięćdziesiątym artykułach z rozdziału czwartego, tudzież przy konstytucyi coronationis, tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego roku stanowioney, illatum, iż ichmé xięża bazylianie post látum et promulgatum decretum w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia, przez w. Adama Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, w sprawie między ichmé xiężą bazylianami konwentu Wileńskiego, in causa granitie-

rum et differentiarum latum, ciż ichmé xięża bazylianie a praemisso decreto in tempore nie appellowali et super haec illata do iuramentu sobie zabierali y lubo in supplementum illacyi imé xięży iezuitów collegii ś. Ignacego a parte w. podkomorszego Smoleńskiego in simili do iuramentu zabierano, per consequens dekretu oczewistego podkomorskiego pod datą roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, Junii dwudziestego dnia, in puncto granitierum pro inappellabili uznania y onego utwierdzenia et satisfactionem temuż dekretowi nakazania dopraszania się; iednak ponieważ in contra od ichmciów xx. bazylianów konwentu Wileńskiego przy tychże prawach de super allegowanych, o apellacyach pisanych obstawiając, wniesiono, iż w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia, wraz po promulgacyi dekretu podkomorskiego imé xiędz Kułakowski—prokurator causarum xx. bazylianów in tempore appellował, deinde w tym że roku y miesiącu nazaiutrz, idque dnia dwudziestego pierwszego Junii tenże imé xiędz Kułakowski—prokurator do w. i. p. podkomorzego cum expostulatione przyięcia takowey apellacyi iezdził et eodem intuitu przyobiecana akceptacyą przerzeczoney apellacyi sobie wyiednał, demum tenże imé xiędz Kułakowski apellacyą in scriptis spisawszy w. podkomorzemu podał, a w. podkomorzy, takową apellacyą acceptando, do dekretu wpisać przyobiecał et super haec illata tenże imé xiędz Kułakowski do iuramentu sobie zabierał, deinde ponieważ w. podkomorzy w dekrecie swoim, acz per expressum apellacyi ichmościów xx. bazylianów nie wymienia, iednak, iż na dniu dwudziestym Junii i. x. Kułakowski,

wikary y prokurator causerum, przybywszy do w. podkomorzego z appellacją odgłaszał się, implicite wyraża, adeoque, iż ichmć xięża bazylianie konwentu Wileńskiego od przereczonego dekretu podkomorskiego appellowali, ex eodem decreto in evidenti constat; denique ponieważ z tegoż dekretu patetice probatur, iż etiam ichmć xięża iezuici collegium ś. Ignacego wraz post promulgatum decretum tegoż dnia nie appellowali, a przecież tych że ichmościów xięży iezuitów per specificum appellacya iest zapisana, ac ex eo quaestio ichmościów xięży iezuitów, że ichmość xięża bazylianie in tempore, wraz post promulgatum decretum, pariter, iako y imć xięża iezuici, nie appellowali, upada. Has itaque et alias rationes my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii considerando, do praw y świętey sprawiedliwości przychylając się, ichmć xięży bazylianów potiores do dowodu appellacyi ichmościów, od dekretu podkomorskiego czynioney, być censendo, imć xiędzu Samuelowi Nowickiemu — starszemu bazylikańskiemu klasztoru Wileńskiego, iurament na tym, iako po przeczytaniu dekretu podkomorskiego w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, Junii dwódziesiątego dnia w Mereczu iezuickim, do nowiciatu należącym, tenże w. Wisogierd — podkomorzy Smoleński, sądów swoich podkomorskich w przytomności bazylikańskiey nieodwoływał ad triduum, a imć xiędzu Modestowi Kułakowskiemu — wikaremu y prokuratorowi causerum z drugim xiędzem kapłanem na tym, iako imć xiędz Modest, prokurator causerum imć xięży bazylianów, po promulgowanym dekrecie nazaiutrz zrana o godzinie ósmej y do wielmożnego imci pana podkomorzego,

w folwarku imć xięży iezuitów rezydującego, z ienerałem przyiachawszy, appellacją od dekretu podkomorskiego totius iudicati założył, na tym iako po długich explikacyach uciążliwie ferowanego dekretu w. Wisogierd — podkomorzy Smoleński, bez dopomnienia się in scriptis podania appellacyi, iako a toto iudicato też appellacją czynioną niezawodnie w protokule zapisać przyrzekł, a sam wraz do Wilna wyiachać oświadczył się; natym, iako też samą appellacją, przez imci xiędza Kułakowskiego — prokuratora bazylikańskiego, in scriptis podaną, na dniu trzecim po dekrecie, idque dwódziesiątego trzeciego Junii anni currentis, sam w podkomorzy w Wilnie będący przyiowszy, do dekretu ingrossować przyobiecał, na tym, iako po przeczytaniu dekretu przez w. podkomorzego w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, na dniu dwódziesiątym Junii, w Mereczu iezuickim, do nowicyatu należącym, tenże w. podkomorzy Smoleński w przytomności bazylikańskiey sądów swoich ad triduum nieodwołał. tak podług dobrowolnego zabierania się, iako też ex decisione nostra, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego uznawamy, oraz termin wykonania takowych iuramentów na dniu dwódziesiątym czwartym currentis przed sobą sądem naznaczamy. A post expleta eiusmodi iuramenta my sąd dekret podkomorski oczewisty, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, Junii dwódziesiątego dnia między ichmć xięży iezuitami collegium Nowicyackiego, a między ichmć xięży bazylianami klasztoru Wileńskiego principaliter ferowany, pro appellabili uznawamy, eoque intuitu praesens negotium, tanquam in causa granitierum et differentiarum post appellationem od dekretu podkomorskiego

intentatum, non adinvento przed sobą sądem foro przed sąd ww. ichmć pp. Jana Bychowca — marszałka Wołkowyskiego, Marciana Janowicza — rotmistrza Wilkomiernskiego y Andrzeia Malczewskiego — komornika Smoleńskiego, zgodnie od stron podanych y akceptowanych, mutuo earundem partium sumptu wyprowadzić mających, remittimus, którzy ww. ichmć panowie marszałek y komisarze a żeby w roku następującym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym primo vere praevis innotescentiis ad locum differentiarum zechawszy cognitionem documentorum, tudzież granic, duktów, nie mniej cognitionem dekretu podkomorskiego de super rzeczowego uczynili y, jeżeli tenże dekret podkomorski contra sonantiam praw y dokumentów ferowany bydź się okaże, a żeby ony pomeliorowali et habita ratione potioritatis praw, dokumentów, funduszów, zapisów granicznych y dalszych dowodów praenominatas partes rozsądzili, kopce, miedze y dalsze znaki graniczne poczynili y osypali y we wszystkim według przepisu praw w. x. Lit., o sądach granicznych opisanych, zachowali się y takowe graniczne dzieło swoje finaliter zakończyli, my sąd trybunału koła compositi iudicii praecustodimus; a żeby w. imć pp. marszałek y komisarze przez strony w roku następującym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym primo vere omnino sub paenis irremissibilibus contraventionis wyprowadzeni byli, my sąd decidendo, niżeli sądy takowe graniczne subsequentur, my sąd omnimodam securitatem gruntów, łąk, lasów, sianozęci, zarośli, ichmć xięży iezuitom dekretem podkomorskim dla tychże ichmościów sądzonych, similiter gruntów, łąk, lasów, sianozęci, zarośli, imć xięży bazylian-

nom klasztoru Wileńskiego dekretem podkomorskim dla tychże ichmościów, do finalney przed sądem następującym marszałkowskim y komisarskim rozprawy a mutuis omnibus impetitionibus, adgressio-nibus, praepeditio-nibus et violentiis utrique parti waruiemy y ubezpieczamy. In seorsiva zatym cathogoria ichmościów xięży bazylianów, klasztoru Wileńskiego do w. Adama Wisogierda — podkomorzego Smoleńskiego, o wzięte do sądów swoich papiery et hucusque nie oddane regulata, my sąd trbunału głównego w. x. Lit. totaliter decidimus. Lubo ex parte w. Wisogierda — podkomorzego Smoleńskiego stawiając, takowey ichmć xięży bazylianów pretensyi, do siebie utworzoney, do imci pana Aponowicza — regenta tychże sądów podkomorskich odsłania, a siebie a tota actione ichmć xx. bazylianów iurisque prosecutione uwolnienia dopraszano się; iednak ponieważ in praesenti iudicio evidentem demonstratur, iż w. Wisogierd — podkomorzy Smoleński, nie z zalety stron, lecz propria acceptatione imci pana Aponowicza za regenta sądów swoich kreował et ad subsidium prac swoich podkomorskich przyiół, ideoque ex mente praw w. x. Lit. za regenta przez siebie akceptowanego odpowiedzieć obligatur, y ponieważ a parte ichmościów xięży bazylianów illatum, iż w. podkomorzy dokumenta wszystkie nie przez regenta swego imci pana Aponowicza, lecz sam przez się dokumenta wszystkie ichmć xięży bazylianów do rąk w. Szyszkowskiego, iako plenipotentia oddać, assekurował się y że ten że w. podkomorzy ad obligationes ichmć xięży bazylianów, a żeby imć pan Aponowicz od regencyi był relegowany, nie skłonił się y tegoż imci pana Apanowicza fortiter utrzymywał et

super haec illata do iuramentu zabrano; ex praemissis my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii imci xiędzu Kułakowskiemu—wikarému y prokuratorowi causurum z drugim xiędzem kapłanem iurament na tym: iako w. podkomorzy nie przez regenta imci pana Aponowicza, lecz sam przez się do rąk w. i. pana Szyszkowskiego—strażnika, iako plenipotentia ichmé xięży bazylianów, dokumenta wszystkie oddać assekurował się; na tym, iako domagaiaącym się ichmé xięży bazylianom, imé pan Aponowicz ażeby od regency był oddalony, w. i. pan podkomorzy nie czynił w tym łatwości, oraz termin wykonania takowego iuramentu na dniu dwódziestym czwartym currentium przed sobą sądem naznaczamy. A po wykonaniu takowego iuramentu my sąd preten-syą ichmé xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, do w. podkomorzego o dokumenta regulowaną, za słuszną bydź sądząc, comportationem przez samego w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, wszystkich spraw, dokumentów, funduszów, ograniczeń y dalszych dowodów, ichmé xięży bazylianom służących, do produktów, duktów, reduktów, replik, przed sądem w. podkomorzego Smoleńskiego używanych, do dekretu ingrossowanych y nie ingrossowanych, w roku następuiaącym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiatym po trzech śś. królach na zaiutrz do kancelaryi ziemskiej Wileńskiej sub nexu iuranenti supra veram as totalem comportationem przez tegoż w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, eodem tempore comportationis w teyże kancelaryi ziemskiej przed regentem vel namiesnikiem in praesentia imci xiędza prokuratora bazylińskiego praestandi nakazuiemy. Dnia dwódzieste-

stego czwartego eorundem in termino, do iuramentu, dekretem praesentis iudicii, na dniu dwódziestym pierwszym ferowanym, ichmé xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego uznanego, coincidenti, tenże iurament do dnia dwódziestego szóstego eorundem my sąd reiicimus. Dnia dwódziestego szóstego eorundem in termino, z reiekty do iuramentu coincidenti, ponieważ tak imé xiędz Samuel Nowicki—starszy, iako też imé xiędza Modest Kułakowski—wikary y prokurator, tudzież imé xiędz Łukasz Ziękowicz—bazylianie klasztoru Wileńskiego, satisfaciendo dekretowi oczewistemu, na dniu dwódziestym pierwszym zaszłemu, iuramenta na punktach w tymże dekrete wyrażonyh z rot, z cancellaryi trybunalskiej wyiętych, przez siebie in eum theonorem: Ja xiędz Samuel Nowicki—przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu, w Trócy świętey Jedynemu, na tym, iako po przeczytaniu dekretu przez w. podkomorzego w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwódziestego dnia w Meczcu iezuickim, do nowicyatu należąca, tenże w. Wisogierd—podkomorzy Smoleński, sądów swoich podkomorskich w przytomności bazylińskiej nieodwoływał ad triduum. Naczym, iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomoż. My xiędz Modest Kułakowski y Łukasz Zienkowicz przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy świętey Jedynemu, na tym: iako ia xiędz Modest, prokurator causarum ichmé xięży bazylianów, po promulgowanym dekrete na zaiutrz zrana o godzinie ósmey do w. imci pana podkomorzego, w folwarku ichmé xięży iezuitów rezyduiaącego, z ienerałem przyiachawszy, appellacyą od dekretu podkomorskiego totius iudicati złożyłem. Na

tym, iako po długich explikacyach uciążliwie ferowanego dekretu w. Wisogierd podkomorzy Smoleński, bez dopomnienia się in scriptis podania appellacyi, iako a iudicato też appellacyą czynioną niezawodnie w protokule zapisac przyrzekł, a sam teraz do Wilna wyiachać oświadczył się. Na tym, iako też samą appellacyą przezemnie xiędza Kulakowskiego—prokuratora bazylikańskiego, in scriptis podaną, na dniu trzecim po dekrete, idque dwódziesiątego trzeciego Junii anni curventis sam w. podkomorzy w Wilnie będący przyiowski, do dekretu ingrossować przyobiecał. Na tym, iako po przeczytaniu dekretu przez wielmożnego podkomorzego w roku

terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym na dniu dwódziesiątym Junii w Mierzeu iezuickim, do nowicyatu należącym, tenże w. podkomorzy Smoleński w przytomności bazylianów sądów swoich ad tri-duum nieodwoływał; naczym, iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż; iuramenta wykonali. Zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, tychże ichomościów de praestitis iisdem iuramentis iudicialiter quietando, rotę wykonanych iuramentów konnotuiemy et satisfactionem ulteriozem dekretowi oczewistemu nakazuiemy.

1769 г. Мая 23 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 20.

60. Квитанціонная запись настоятельницы Виленскаго женскаго монастыря Христыны Ковзановны въ получении отъ Мозырскаго подкоморія Гедеона Еленскаго четырехъ сотъ злот. пол., отказаныхъ имъ монастырю.

Мозырскій подчашій Еленскій пожертвовалъ виленскому женскому монастырю 400 польскихъ злотыхъ съ обязательствомъ, чтобы монахи не совершали послѣ его смерти *коронки и молитвы*; настоятельница монастыря Христина Ковзановна,

получивши вышеозначенное пожертвование, владеть Еленскому росписку съ обязательствами строго исполнять его завѣщаніе подъ законною отвѣтственностію.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Maia dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraz-

niejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym obranymi, comparens personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego patron w. i. pan Andrzej Malczewski—komornik woiewodztwa Smoleńskiego, opowiadał, prezentował y

ad akta podał dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, od w. w Bogu ieymosć panny Krystyny Kowzanowny—zakonu oycy świętego Bazylego wielkiego starszey klasztoru Wileńskiego in rem et partem wielmożnego imci pana Gedeona Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego, pisarza dekretowego w. x. Lit., dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zapis ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Wileńskiej przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi wieczyste trybunału głównego w. x. Lit. de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis. Krystyna Kowzanowna—zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego starsza klasztoru Wileńskiego, czyniąc wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zapisem, w. imci panu Gedeonowi Jeleńskiemu—podkomorzemu powiatu Mozyrskiego a pisarzowi dekretowemu w. x. Lit. danym na to, iż co wspomniony w. imć, będąc testamentową dyspozycyą od ś. p. w. imci pana Michała Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego, za exekutora ostatniey woli naznaczonym, podług teyże testamentowey dyspozycyi zupełnie y aktualnie summę na koronki y modlitwy do rąk mnie Kowzanowny—starszey klasztoru Wileńskiego zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego testamentem ś. pamięci wielmożnego imci pana Michała Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego legowaną złotych polskich czterysta wyliczył y wypłacił, z której exolucyi, iako po otrzymaney iuz zupełnie satisfakcyi, w. imci pana Gedeona

Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego, pisarza dekretowego w. x. Lit., y w każdym stopniu successorów imci wiecznemi czasy z przelożństwa mego imieniem całego klasztoru kwituję, żadney salvy, accessu y regressu sobie y zakonowi memu nie zachowuję, a ze względu oświadczoney dla zakonu dobroczynności za tenże cały klasztor poręczam y obowiązuję się, iż koronki y pacierza przez wszystkie zakonnicy iak nayliczniey odprawione zostaną y w dalszych modłach nieskonczona na zawsze pamięć za duszę ś. pamięci w. imci pana Michała Jeleńskiego—podkomorzego Mozyrskiego, zachowana będzie; za naruszeniem w naymniejszym punkcie tego wieczysto kwitacyinego zapisu pod wszystkie wskazy sądowe dobrowolnie z całym zakonem poddaię się, oraz rozprawę w każdym sądzie naznaczam. I na tom dała ten mój dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis z podpisem ręki mey y ichmosć panów pieczętarzów, prawnie odemnie uproszonych. Pisan w Wilnie w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samey w. panny Krystyny Kowzanowny, iako też ww. ichmć panów pieczętarzów temi słowy: Krystyna Kowzanowna—zakonu ś. oycy Bazylego wielkiego starsza klasztoru Wileńskiego. Oczywiście proszony od w Bogu przewielebney ieymosć panny Krystyny Kowzanowny—zakonu ś. oycy Bazylego wielkiego starszey klasztoru Wileńskiego do tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zapisu, z exolucyi summy czterech set złotych polskich vigore testamentowey dyspozycyi w Bogu zeszłego w. i. pana Michała Je-

leńskiego—podkomorzego Mozyrskiego, w. i. panu Gedeonowi Jeleńskiemu—podkomorzemu powiatu Mozyrskiego, pisarzowi dekretowemu w. x. Lit., danego, podług prawa iako pieczętarz podpisuję się Stefan Kułpowicz—regent trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego m. pr. Oczywiście proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto kwita-

cyinego zapisu podług prawa podpisuję się Wiktory Wolski m. p. m.

Który to takowy wieczysto kwitacyiny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiągi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Wileńskiej przyjęty y wpisany.

1769 г. Юня 19 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 458.

61. Заочный приговоръ главнаго трибунала на Ивана Гурко за неуплату слѣдовавшихъ Витебскому монастырю суммы двухъ тысячъ талеро́въ.

Настоятель витебскаго базилианскаго монастыря Лукьяновъ подалъ въ трибуналь жалобу на Витебскаго градскаго писаря Гурко по слѣдующему поводу: помянутый Гурко занялъ у монастыря 2000 талеро́въ подъ залогъ своего имѣнія Кратовши; по истеченіи условленнаго срока не только отказался уплатить долгъ, но не допустилъ базилианъ до владѣнія имѣніемъ. Базилиане

два раза выиграли свое дѣло въ Витебскомъ земскомъ судѣ; Гурко перевелъ дѣло въ трибуналь. Въ этой послѣдней инстанціи Гурко признанъ былъ виновнымъ не только по отношенію къ базилианамъ, но и къ суду; присужденъ къ уплатѣ 2,305 талеро́въ и объявленъ *«инфамиссомъ»*, т. е. безчестнымъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiętego, miesiąca Junii dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiętym obranymi, z regestrów obligowych porządkiem wołanych przypadła sprawa w Bogu wielebn. i. x. Jana Łukianowicza—superiora y wszystkich ii. xx. bazylianów klasztoru Witebskiego z w. imé panem Janem Ro-

meykiem Hurką, horodniczym y pisarzem grodzkim woiewodztwa Witebskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanym imci wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać y referując się do zapisu obligacyjnego, oraz inekwitacyjnego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym na dniu dziewiętnastym Marca dato y w grodzie Witebskim tegoż miesiąca dwudziestego trzeciego dnia przyznanego, od obżałowanego imci żalującym delatorom danego y służącego, którym opisawszy się

summę dwa tysiące talarów bitych w mocenie staropolskiej niebrakowney, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia circa acta gródu tegoż woiewodztwa Witebskiego żalującym dellatorom'oddać y wyliczyć, in casu zaś niewyliczenia summy takowej inequitationem do majątności swey Krotowszy cum omnibus attinentiis et pertinentiis, bonitatibus, usibus, fructibus, z poddaństwem opisawszy, oney nie dozwolił y nie dopuścił dellatoribus; o co delatores do ziemstwa Witebskiego zapozwawszy, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym miesiąca Februari dwunastego dnia, dylacją z kopiami spraw superlucrate dla imci, z wolnym dla siebie mowieniem o inekwitacją do dobr, w żalobie wyrażonych, po oddaniu których żalujący dellatores bazylianie Witebscy gdy znowu do ziemstwa Witebskiego imci po dwa krotnie adcitarunt, wtedy urząd ziemski Witebski oczewiście rozsądzaiąc sprawę takową na obżałowany imci Hurce—pisarzu grodzkim Witebskim, prowizyi dwuletniej talarów bitych dwieście osmdziesiąt, expensu prawnego dwadzieście na obżałowany imci dla dellatorów osądził, co wiedno zniosszy dwa tysiące trzysta pięć talarów bitych w roku przyszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiętym w dzień ś. Jerzego święta rzymskiego oddać y wypłacić nakazał, a in casu contraventionis dekretowi vigore inscripcyi dobrowolney inequitationem do Krotowsza, majątności imciney dellatoribus pozwolił. Od którego dekretu obżałowany imśc temere appellacją do trybunału gł. w. x. Lit. założywszy, świętey unika sprawiedliwości, a przez to samo dellatorów na expensa nowsze pociąga y w winy appellacyine wido-

mie popadł. Zatyń oto wszystko chcąc delatores z imcą prawnie czynić, ante omnia do utwierdzenia dekretu ziemskiego Witebskiego, vigore którego do przysądzenia summy ogulney dwóch tysięcy trzysta pięć talarów bitych, a in casu na terminie nieopłacenia inekwitacyi sądzenia do majątności Krotowszy, a za expensa osobne po appellacyi uroszczone distinctim sześćdziesiąt pięć talarów bitych sądzenia na imci y win appellacyinych vigore konstytucyi roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, titulo o appellacyach napisanych, oraz tego wszystkiego, co czasu rozprawy fusius przez kontrowersyą zostanie dowiedziono, salva in omni aut in parte żaloby tey melioratione. Za takowym pozwem w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Augusta ósmego dnia w. imci panu Hurkowi—pisarzowi grodzkiemu y horodniczemu woiewodztwa Witebskiego, w dobrach imci Krotowsza nazwanych, w tym Witebskim sytuowanych woiewodztwie, przez ienerała iego królewskiej mości Michała Lukaszewicza oczewiście w ręce podany, in crastinum vero po podaniu, idque Augusta dziewiętego dnia circa acta gródu Witebskiego zeznanym, żalujący actores z obżałowany imcią przed sąd nasz trybunalski instituerunt actionem. W której sprawie na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, za przywołaniem ex iniunctione nostra przez ienerała stron do prawa my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego obżałowanego imci pana Hurkę—horodniczego y pisarza grodzkiego, na potrzykrotne przywołanie niestawiającego, iako prawa nieposłusznego, na upad w rzeczy wzdawszy, dokumenta partis actoreae, idque zapis

obligacyiny w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym, Marca dziewiętnastego datowany, eorundem dwudziestego trzeciego circa acta grodu woiewodztwa przyznany, od w. imci pana Hurki actoribus dany, tudzież cały proceder za onymi zaszły, a singulariter dekret oczewisty ziemstwa Witebskiego, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwudziestego pierwszego ferowany, a nieślusnie przez w. Hurkę zaappellowany, in toto approbuujemy, vigore którego sumę decidowaną in quantitate dwuch tysięcy trzechset pięciu talarów bitych, z przyłączonemi do tey summy na expensa prawne przez aktorów po uroszczoney appellacyi spendowanemi sześćdziesiąt pięć talarów bitych, tudzież za prowizyą, od daty terminu, na wypłatność dekretem ziemskim Witebskim determinowanego, ad usque urosłą, piędziesiąt trzy talarów bitych, złotych polskich sześć y groszy dwadzieście summami, a z pisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, in universum computando, dwa tysiące czterysta dwadzieście pięć talarów bitych, na samym obżałowanym imci y na wszelkich onego dobrach, summach pieniężnych, ubique locorum będących, praecipue na dobrach Krotowszy przysadzamy ine quitacyą tak vigore inscripcyi, iako też vigore pomienionego dekretu ziemskiego Witebskiego do dobr, recenter wspomnianych, w woiewodztwie Witebskim leżących, uznaiemy, samego zaś obżałowanego imci

pana Hurkę na infamią ex personali wzdaemy, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydaemy, proklamować y publikować nakazuiemy, a tak dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney y nieodwłóczney exekucyi, iako też dla podania per iuequitationem mota nobilitate, captato quovis tempore, vigore konstytucyi tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego roku tanquam post motam appellationem toties rzeczonych dobr Krotowszy do ii. ww. ww. ii. pp. woiewodów, starostów, rycerstwa, szlachty y obywatelów w. x. Lit., oraz do urzędów ziemskich y grodzkich Witebskich, Połockich, y Mińskich woiewodztw Orszańskiego, Rzeczyckiego y Oszmiańskiego powiatów, oraz dalszych, których sobie pars actorea użyć zechce, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A gdy dzień dwudziesty pierwszy mensis et anni praesentis, wyż na dacie specificatorum, ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cydzik prawu pospolitemu y dekretowi naszemu czyniąc dosyć, w. i. p. Jana Hurkę, horodniczego y pisarza grodzkiego woiewodztwa Witebskiego, w izbie sądowej et in foro publico infamem ex personali obwołał, proklamował y publikował; oraz relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęta y wpisana.

1769 г. Юня 23 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 521.

62. Заочный приговоръ главнаго Литовскаго трибунала на Смоленскаго судью Чудовскаго по дѣлу съ архіепископомъ Смоленскимъ Иракліемъ Лисанскимъ.

Въ этомъ документѣ заключается два трибунальных опредѣленія по дѣлу Униховскаго и Смоленскаго епископа Ираклія Лисанскаго съ Смоленскимъ судьей Чудовскимъ, по поводу неисполненія послѣднимъ залоговыхъ обязательствъ. Чудовскій занялъ подъ залогъ имѣнія Полоницы, а затѣмъ отказался уплатить этотъ долгъ, не смотря на 4 декрета разныхъ судовъ; точно также занялъ у Онуфріевского монастыря 10,000 битыхъ талеровъ подъ залогъ имѣнія Ѳедосовъ и потомъ не только не выплатилъ долга, но еще насильственнымъ образомъ сталъ хозяйничать въ этомъ имѣніи и отдавать его части разнымъ лицамъ. При этомъ Смоленскій архіепископъ зая-

вилъ, что между Чудовскимъ и Униховскимъ составила сдѣлка, на основаніи которой онъ лишенъ права первымъ получить удовлетвореніе по своему дѣлу. Принимая во вниманіе, что Чудовскій не явился въ трибуналъ, не смотря на трехкратное приглашеніе, судъ призналъ его совершенно виновнымъ по первому и второму иску, объявилъ его безчестнымъ и выдалъ подавчіе и поѣздчіе листы сторонамъ для взыскаія долга, Униховскому въ размѣрѣ 52,500 зл. и 800 копъ судебныхъ издержекъ, Ираклію Лисанскому 10,700 бит. талеровъ и 800 копъ судебныхъ издержекъ. Заявленію же архіепископа Лисанскаго даль надлежащій ходъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Junii dwudziestego trzeciego dnia.

Przed nami sędziami na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym obranymi, na kadencyi Wileńskiej zasiadającymi, z porządku wołania rejestrow obligowych ku sążeniu naszemu przypadła sprawa za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami do nich należącymi, in unum złączonymi y skombinowanymi. Mianowicie za pierwszym w. i. pana Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego z w. imci panami Janem y Franciszką z Bułharynów Czudowskimi—sędziami grodzkimi Smo-

leńskimi, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmościach przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc y referując się in. antecessum do zaszyłych żalob, processów, dekretów kontumacyinych y całego generali titulo procederu prawa, hac in causa z w. i. pany Czudowskimi intentowaney, et singulariter do dekretu oczewistego trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego w roku przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia, po kontrowersyach ab utrinque wnoszonych ferowanego, którym sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego inter alia takowe między w. Unichowskim a wielm. Czudowskim ferował indie ta: *pri-*

mitivo: insistendo zapisowi, na majątność Połonicę cum oney inequitatione na sumę dwadzieścia ieden tyśiąc osimset osimdziesiąt siedym złotych polskich pożyczoną danemu y w magdeburji Wileńskiej przyznanemu, inequitationem do teyże majątności Połonicy in spatium niedziel sześciu a data lati decreti et etiam captato quovis tempore uznał, y, ażeby ww. Czudowscy takowey inequityacy sub paenis irremissibilibus contraventionis bronić y tamować ullo titulo et praetextu nie wazyli się, praecustodivit. O dalsze zaś pretensye, idque o summy prowizyjne, od takowego kapitału zaległe, oraz za kartami osobliwemi, y o expensa prawne kopię spraw ad invicem dać decrerit y rozprawy, in futura iuris incidentia, bez żadnych dyllacyi, godzin, obmów y munimentów determinavit, tudzież za kontrawencyą dekretowi trybunalnemu wieży ciwilney niedziel dwanaście y czterysta kop groszy litewskich na ichmość Czudowskich przyśadził. In ordine którego dekretu oczewistego trybunalskiego, gdy w roku tyśiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwódziesiątego siódmego dnia wielm. Michał Kroier—sędzia grodz. Orszański, takowe dobra Połonicie nazwane cum omnibus attinentiis, idque ze wsiami Połonicą, Komarówką, Jarmakówką y Brodkiem per inequitationem imci panu Unichowskiemu listem podawczym y inwentarzem, osobliwie sporządzonym, ad actuałem possessionem podał, stante qua żalującego delatora majątności Połonicy przez trzy miesiące possessione, ww. ii. pp. Czudowscy, vilipendendo prawo pospolite et contemnendo dekreta oczewiste trybunalskie, w tym ze roku Augusta osimnastego dnia, zebrawszy niemalą gromadę variae conditionis ludzi, tumultua-

rie na majątność Połonicę napadli et ibidem różne intruzye czynili, krescencyą omnis generis zboża imci zabrali, nieżęte gwałtownie żąc y do dworu, Wiskie nazwanego, przewozić y zabierać kazali, denique na dniu osimnastym praesentis, uti testantur manifesta, zabrawszy ieszcze większą gromadę ludzi z różnym orężem, iak do boiu przysposobionym, y z onymi gwałtownie na dwor Połoniczki naiechawszy, i. p. Benedykta Inczyka—administratora żalującego dellatora, gwałtownie ze dworu wypędziwszy, formalną expulsią uczynili, krescencyą wszystkę et omnia mobilia, w tymże dworze będące, violenter zabrali et violenta sua possessione teź majątność Połonicę possydując, poddaństwo różnymi daninami uciemężają. Oco żalujący delator z obżałowanymi ichmość iure agendo, ante omnia oreindukcyą do majątności Połonicy cum omnibus attinentiis, per expulsionem zabranej, do uznania inquizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi z expulsiynej tenuty, do komportacyi wszystkich rzeczy, mobilów, czasu expulsiyi violenter zabranych, sub nexu iuramenti, do pokarania paenami kontravencyinemi, a oraz y expulsiynemi, de lege et ex merito actionis ściągającymi się, do zaplacenja kop czterechset cum altero tanto, pro contraventione dekretowi na ichmość sądzonych, do nadgrodzienia szkod, strat y expensów prawnych, co czasu prawa fusius deducetur salva tey żaloby melioratione. *Za drugim aktoratem* i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego y Siewierskiego, opata Onufreyskiego, y wszystkich ichmężeży bazylianów opactwa Onufreyskiego z ww. ii. pp. Janem y Franciszką z Bułharynow Czudowskimi—sędz. grodzk. Smoleńsk., tudziesz w. i. p. Francisz-

kiem Unichowskim—sędzią ziemskim Mińskim, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmę przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać, iż co dekretem tryb. gł. wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia ferowanym, po obwarowaniu possessyi zastawney majątności Chodosowa, żalującym służącey, z racyi przysądzonych hereditarie dla i. pp. Walużyniczów niektórych atynencyi, ad fundum majątności Chodosowa należących et inde z pod possessyi zastawney żalujących delatorów odchodzących, in eadem qualitate et bonitate quantitateque recompensa, z innych dobr dziedzicznych obżalowanego Czudowskiego sędziego grdzkiego Smoleńskiego dla żalujących determinowana y preokupacya onych, methodo inequitationis in spatio niedziel sześciu a data pomienionego dekretu przez urząd ad libitum użyty, żalującym sądzona y, ażeby eiusmodi traditionem obżalowany Czudowski przez się y przez subordynowane osoby, sub paenis irremissibilibus contraventionis, nie tamował, ostrzeżono y dalsze eo intuitu nastąpiły iudicata; obżalowani zaś wielmożni Czudowscy sprzeciwiając się pomienionemu dekretowi nie tylko dobr swych sposobem pomienionym dla żalujących, via recompensy ad possessionem należących, tymże żalującym nie postąpili, y przez to w znaczne szkody żalujących, wprowadzili y wprowadzają, ale też naruszając wspomnioną possessyą zastawną żalujących obżalowani Czudowscy do teyże majątności Chodosowa arbitrarie zieżdzać, rezydować y w niey dysponować y rozrządzenia czynić ważyli się. Nad to idąc zmównie z obżalowanym Unichowskim czyli praeiudiciose z żalują-

cy mi postępując, majątność swą wieczystą Połonicą nazwaną, w woiewodztwie Mściławskim sytuowaną, mimo pierwszość prawa zastawnego, na majątność Chodosów od obżalowanych Czudowskich żalującym służącego, evictionem na wszelkie dobra obżalowanych Czudowskich rozściągającego, temuż obżalowanemu Unichowskiemu onerował; a tak obżalowany Unichowski za poslednieyszemi nieiakowemiś inskrypcyami nad proporcją summ, nawet w tychże inskrypcyach zawartych, też majątność Połonicę, pod pretextem dozwoloney sobie od obżalowanego Czudowskiego inequitacyi, cum iniuria żalujących, iako pro recompensa praeexpressa do dobr obżalowanego Czudowskiego należących, obiał y dalsze między sobą conductamina obżalowani ichmość czynią. O co chcąc z obżalowanymi ichmami prawem czynić ante omnia do pokarania obżalowanych Czudowskich paenami kontrawencyinemi za niedopełnienie pomienionego dekretu trybunalskiego oczewistego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia ferowanego, do nakazania onemu satysfakcyi, do ostrzeżenia y uznania, że dobra Połonica obżalowanego Czudowskiego dziedziczne przerzeczoney rekompensie, żalującym dekretem tymże trybunalnym sądzoney, podlegać mają, do skassowania wszelkich in praeiudicium żalujących uczynionych zmów, aktów y wszelkich kroków, post datam prawa przerzeczonego, żalującym na majątność Chodosy służącego, evictionem dla żalujących na wszelkie dobra rozściągającego, y do uznania tego wszystkiego, co czasu prawa dowiedziono będzie, do pokarania obżalowanych paenami y expensami prawnymi, salva tey żaloby melioratione. Za

takowymi pozwami, idque *iednym*. ad instantiam w. i. p. Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego w. i. p. Janowi y Franciszce z Bułharynów Czudowskim—sędziom grodzkim Smoleńskim małżakom oczewisto w ręce w mieście iego królewskiey mści Mścislawiu, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, Maia siedmnastego dnia przez ienerała i. k. mści woiewodztwa Mścislawskiego Józefa Krasnowskiego podanym et coram actis ziemskich woiewodztwa Mścislawskiego eodem mense et die zeznanym; *drugim* ex instantia i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego y wszystkich ii. xx. bazylianów opactwa Onufreyskiego ww. ii. pp. Janowi y Franciszce z Bułharynów Czudowskim, sędziom grodzkim Smoleńskim y w. i. p. Unichowskiemu, sędziemu ziem. Mińskiemu przez ienerała i. kr. mści Dymitra Chodakiewicza—woiewodztwa Mścislawskiego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, Maia ośmnastego dnia w majątności Połonicy, w woiewodztwie Mścislawskim leżącey, podanym et eodem die coram actis woiewodztwa Mścislawskiego zeznanym, żałujące delatores przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Lit., na terminie y na dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, przyłączywszy drugi aktorat z registrów sprzeciwieństwa pod rokiem tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym i. w. i. xiędza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego, z karty dziewięćdziesiąt czwartey proceder nakazaliśmy. In procedendo z aktoratu w. i. p. Unichowskiego—sędziego ziemsk. Mińskiego, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa

Litewskiego pozwanym ww. ii. pp. Jana y Franciszkę z Bułharynów Czudowskich—sędziów grodzkich Smoleńskich, małżonków, po trzykroć do prawa przez ienerała wolanych, iako onemu nieposłusznych, na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali vigore dekretu, a iako po czterech dekretach kontumacyinych y po piątym oczewistym, plenariam et ultimariam convictionem czyniących, in paenam rebellionis et perduellionis wzdaiemy, a zatym produkowane partis actoreae dokumenta strictissimae inscriptionis na summę w nich wyrażone cum inscripta do majątności Połonicy cum omnibus attinentiis inequitatione y za onymi dekreta kontumacyiny z wskazami y lucrami wypadłymi, tudzież listy urzędowe, obwieszce, poiedzce et singulariter dekret trybunalski oczewisty kadencyi Mińskiej cum decisa do majątności Połonicy cum omnibus attinentiis, w woiewodztwie Mścislawskim leżącey, inequitatione w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dziewiętego dnia et cum caeteris iudicatis ferowany y za onym list urzędowy podawczy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwudziestego siódmego dnia z inwentarzem, circa fundum majątności Połonicy iuridce sporządzonym, oraz cały proceder prawny, hac in causa zaszły, aprobuieiny, przy mocy nienaruszney y valorze inviolabiliter zachowuiemy. Vigore których tak samego kapitału, iako też in vim procentu, tudzież za expensa, na proceder prawny łożone, pięćdziesiąt dwa tysiące pięćset złotych polskich, seorsive vero paen contrawencyinych czterysta kop. gr. Litewskich, dekretem oczewistym trybunalskim wskazanych, cum altero tanto, in universum computando pięćdziesiąt dwa

tysiące pięćset złotych polskich y osimset kop groszy Litewskich na pozwanym niestawiających ww. ii. pp. Czudowskich—sędziach gr. Smoleńskich na majątności Połonicy, w wojewodztwie Mściławskim leżącej, y na wszelkich dobrach ichmć leżących ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, dla procedującego aktora przysądzamy. Denique reinductionem do majątności Połonicy, w wojewodztwie Mściław. situowanej, cum omnibus attinentiis, vigore listu podawczego y inwentarza iuridice sporządzonego uznawamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy supra quibusvis do prawa non comparentium bonis skuteczney prawney y nieodwłóczney exekucyi, tradycyi et pro traditione per reinductionem cum omnibus attinentiis majątności Połonicy, w wojewodztwie Mściławskim leżącej, forti manu mota nobilitate sub privatione officiorum captato iterum atque iterum tempore, etiam adhibito militari brachio, non attenta quavis defensione ac resistentia et non attento crimine, do urzędów ziemskich y grodzkich, ad libitum partis actoreae użytych, założywszy incontra non exequentes officiales paenas privationis offitiorum, odsyłamy, a oraz ad sonantiam praesentis decreti samę osobę imci pana Jana Czudowskiego, sędziego grodz. Smoleńskiego, przez urząd ysamę stronę łapać y ścigać ubique locorum permittimus. In caeteris vero a parte wielm. Unichowskiego praetensionum punctis, do wielm. Czudowskiego regulatis, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. pozwanego i. p. Jana Czudowskiego, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanego, iako onemu nieposłusznego, na upad w rzeczy, oraz na infamią

wzdaiemy. A zatym zapis obligacyiny, oraz assekuracyiny, na summę złot. polsk. trzysta w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym; Maia dwudziestego pierwszego dnia, cum inscripta do majątności Połonicy inequitatione, żalującym delatorowi dany, y cały proceder, hac in causa zaszyły, aprobuujemy: vigore którego summy kapitalney trzysta złotych polskich et in vim procentu y expens prawnych sto trzydzieście złotych polskich in solidum computando—cztyrysta trzydzieście złotych polskich na pozwanym imci panu Czudowskim, na wszelkich imci dobrach leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum znaydujących się, praecipue na majątności Połonicy przysądzamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney y nieodwłóczney exekucyi do urzędów ziem. y grodz., ad libitum partis actoreae użytych, odsyłamy. Distinctim z aktoratu i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego y wszystkich ichmć xięży bazylianów opactwa Onufreyskiego, z tymże i. p. Czudowskimi sędz. gr. Smoleń. uczynionego, my sąd tr. gł. w. x. Lit. pozwanych ww. ii. pp. Jana y Franciskę z Bułharynów Czudowskich—sędziów grodz. Smoleń., małżaków, potrzykroć do prawa przez ienerała wołanych, iako onemu nieposłusznym, na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali, vigore dekretu oczewistego trybunalnego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia ferowanego, wzdaiemy. Dokumenta partis actoreae, idque prawa zastawne, sub actu roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, Apryla ósmnastego datowane, in crastinum w magdeburi Mściławskiej; przyznane, od obżałowanego

imci pana Czudowskiego na majątność Chodosow cum omnibus attinentiis, w woiewodztwie Mścisławskim leżąca, i. w. i. x. Stepnowskiemu — arcybiskupowi Smoleńskiemu, wespół z inwentarzem, circa fundum tychże dobr sporządzonym, dane, a ad praesens i. w. aktorowi służące, tudzież za onym dekreta kontumacyine z wskazami, lukrami y zaszłymi, listy urzędowe, obwieszcze y poieczdze, signanter dekret trybunału oczewisty, na kadencyi Mińskiej w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia cum omnibus onego iudicatis ferowany, za onym list obwieszczy, oraz cały proceder hac iure zaszy, pro parte teraz procedującego i. w. aktora służący, aprobuujemy, przy mocy nienaruszney y walorze inwio-labiliter zachowuiemy. Intuitu których summę kapitalną cum vadio alterius tanti, wespół z przychodzącą od niey prowizyą, dziesięć tysięcy talarów bitych, seorsive pen kontrawencyinyh czterysta kop groszy Litewskich, dekretem oczewistym trybunalnym sądzonych, cum altero tanto in universum computando—dziesięć tysięcy siedmset talarów bitych y osimset kop groszy litewskich, na pozwanym niestawiających ww. ii. pp. Czudowskich—sędziach grodzkich Smoleńskich y na wszelkich dobrach ichmość leżących. ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, dla w. i. aktora przysądzamy. Deinde inequitationem do dobr Wizek cum omnibus attinentiis, w woiewodztwie Mścisławskim sytuowanych, in ordine adequatae compensationis, pro decisa dekretem oczewistym trybunału główn. w. x. Lit. r. tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia dla ii. pp. Walużyniczów w gruntach, poddanych, w sianożę-

ciach y intratach inequitatione, a ichmę xięży bazylianów od tychże dobr Chodosowa imci pana Czudowskiego odsądzonych uznawamy et pro peragenda eiusmodi executione supra quibusvis do prawa non comparentium bonis et pro traditione per inequitationem majątności Wizek cum singulis oney adiacentiis, w woiewodztwie Mścisławskim leżącej, forti manu, mota nobilitate, sub privatione officiorum, captato quovis tempore, non attenta quavis resistentia aut defensione, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użytych, interposita incontra non exequentes officiales paena privationis officiorum, odsyłamy. Pro interim interwencye, jedną nomine ww. ii. pp. Łukasza—stolnika Starodubowskiego, Jerzego czesznika Smoleńskiego, Kościuszków Walużyniczów, drugą nomine w. i. p. Thomasza Hryniewicza—rotmistrza Mścisławskiego, trzecią w. i. p. pana Dominika Piszczayły—oberstleyt nanta i. kr. mści woysk w. x. Lit. przez, patro-na ichmę do tey sprawy czynione, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. akceptuiemy. Quod vero ad actoratum a parte i. w. i. xiędza arcibiskupa Smoleńskiego przeciwko w. i. p. Unichowskiemu et ad praetensionem, do tegoż imci regulatam, między temiz ichmę my sąd trybunału głównego w. x. Lit. dalszy proceder nakazuujemy.

In procedendo et in continuatione dnia dwudziestego szóstego pozwanemu wielmożnemu Unichowskiemu—sędziem ziem. Mińskiemu, kopie spraw per partem actoream dać nakazawszy, rozprawę bez dyl-lacyi, godzin, sub paena personalis infamiae, bez przypozwu, za tym tylko dekretem determinamus; a gdy dzień dwudziesty

szósty mensis et anni currentium ad publicandum tych kondemnat przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący Maciej Cydzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, ex actoratu w. i. pana Franciszka Unichowskiego—sędziogo ziemskiego Mińskiego, ww. ii. pp. Jana y Franciszkę z Bułharynow Czudowskich—sędziów grodz. Smoleńskich, małżaków, za infamissów ex personali, tudzież samego w. i. p. Jana Czudowskiego—sędziogo grodzkiego Smoleńskiego, in distincta convictione za infamissa simpliciter, seorsive

vero z aktoratu i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego y wszystkich ichmę xięży bazylianów opactwa Onufreyskiego tychże ww. ii. pp. Jana y Franciszkę z Bułharynow Czudowskich—sędziów grodzkich Smoleńskich, małżaków, za infamissów ex personali vigore dekretu publikował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens officiose zez nał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych przyięta y wpisana.

1769 г. Ноября 7 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 1065.

63. Ремиссийный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу о спорныхъ границахъ имѣній базилианъ Березвечнаго монастыря, и подстолихъ Полоцкихъ Деспотовъ Зеновичей.

Между Березвечкимъ монастыремъ и Глубоцкимъ пробощемъ съ одной стороны и Деспотами—Зеновичами, Цехановецкими и Корсаками—съ другой, возникло спорное дѣло изъ за границъ имѣнія Зеновичей—Кисаревщизны, въ Полоцкомъ воеводствѣ. Споры эти начались съ того времени, какъ базилиане получили по сосѣдству фундушное имѣние. Обѣ спорящія стороны не щадили усердія, чтобы нанести другъ другу побольше обидъ и насилій; съ обѣихъ сторонъ производились наѣзды, захваты и уничтоженіе границъ.

Та и другая сторона еще лѣтъ 40 тому назадъ начала это дѣло вести судебнымъ порядкомъ: вели дѣло въ судѣ подкоморскомъ и трибунальскомъ; однажды согласились было и на судѣ пріятельскій, но безуспѣшно. Наконецъ, опять спорящія стороны обратились въ трибуналь. По выслушаніи жалобъ спорящихъ, трибуналь наложилъ на спорную землю запрещеніе и впредь до дальнѣйшаго своего разбирательства поручилъ произвести на мѣстѣ изслѣдованіе Опшанскому подкомору Важинскому.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Nowembra siódmego dnia.

W sprawie za dwóma aktoratami y za-

lobami do nich należącemi, poniżej in unum złączonemi y skąbinowanemi, mianowicie: za *pierszym* aktoratem wielmożnych ichmciów panów Józefa y Anny Des-

szpotów Zenowiczów—podstolich woiewodztwa Połockiego, małżonków, z w Bogu przewielebnym imci xiędzem Herakliuszem Karpińskim—superiorem y wszystkimi ichmć xiężą bazylianami Berezweckimi, tudzież imci xiędzem Michałem Fiedorowiczem—proboszczem Głębockim, za pozwem od aktorów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż co dobra Hauryłowszczyzna, alias Sielec Kisarzewszczyzna, cum omnibus suis latifundiis, w woiewodztwie Połockim leżące, niegdys u zeszyłych ichmćiów pp. Korsaków in haereditaria zostawały possessione, iako tego tysiąc pięćset ośmdziesiąt wtórego, Januarii ośmnastego dnia przyznanego między Hauryło alias Gabrielem, Dmitrem, Jozefem y Stefanem Korsakami—bracią rodzoną ex fundo Sielca, seu Hauryłowszczyzny zaszłego działu kopia daie świadectwo; subsequuta interim takowych dobr Gabrielowi Korsakowi przez braci ex divisione et subsequutis onego w poslednieyszym czasie fatis successoris Gabrielowe dobra Sielec, alias Kisarzewszczyznę, po rodzicu swym, in sortes rozdzieliwszy, niektórzy z części swych powyzuwali się, signanter: Krzysztof Korsak, syn Gabriela, część swoią imci panu Perskiemu przedał, którą succedenti tempore Jan Korsak, brat rodzony Krzysztofa, od tegoż Perskiego wiecznością nabył. A Stanisław, dwóch po wyżej wspomnionych brat trzeci, y Maryanna—siostra, Korsak y Korsakowna, przychodzące dwie na siebie po Gabrielu Korsaku części, imci panu Teodorowi Kisarzewskiemu—komornikowi Połockiemu wieczyście przedali; sic stantibus rebus Jan Korsak swoiey własney y po Krzysztofie bracie dwóch części, a Teodor Kisarzewski takoz drugich dwóch

części będąc wiecznymi Hauryłowszczyzny, alias Kisarzewszczyzny dziedzicami, ona stante suo dominio na półowę rozdzielił, którym z podziału in duas aequales sortes po włok dwadzieście dwie y po tyleż morgów y po dziesięć pretów dostało się gruntu. A zatym Teodor Kisarzewski swoią półowę, działem powyżey wyrażonym ograniczoną, imci panu Janowi Wincentemu Kisarzewskiemu wiecznością przedał. Qua habita medietate Hauryłowszczyzny in sua possessione Wincenty Kisarzewski drugich dwóch części, idque iedney za nabyciem od Janowey Korsakowey, ex post będącey Konopackiey, a drugiey za poięciem sobie w małżeństwo ieymć panny Krystyny Stanisławowny Korsakowny, na którą po Janie Korsaku steriliter zeszyłym successya spadła, caley per consequens Hauryłowszczyzny, czyli Sielca Kisarzewszczyzny unus et solus został aktorem. Tandem tenże Wincenty Kisarzewski, in stante sua necessitate będąc potrzebny pieniędzy, dobra Hauryłowszczyznę (iako ona ex capite Gabriela Korsaka w ograniczeniu wysła) prawem trzyletnio zastawnym ichmościom xięży karmelitom bosym konwentu Głębockiego inwadiował, iako patet z rewersału inwentarza, przy prawie zastawnym od karmelitów w roku tysiąc sześćset czterdzieztvm szóstym, Augusta dwunastego dnia Kisarzewskiemu danego, y dekretu podkomorskiego, sub data roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiątego dnia ferowanego; manente tedy których dobr przy ichmościach karmelitach bosych hypothecaria possessione na wzajem między temiz karmelitami od Kisarzewszczyzny, a ichmościami obżałowanymi bazylianami Berezweckimi y plebanem Głębockim od Dmitrowszczyzny

dobr funduszowych wsczeły się y urosły dyfferencie. O co w roku tysiąc sześćset czterdziestym, Augusta dwónastego dnia, po zapozwaniu obżałowanych bazylianów y plebana Głębockiego do ziemstwa woiwodztwa Połockiego, dekret oczewisty z odesłaniem całej sprawy przed sąd podkomorski ichmé xięża karmelici zyskali tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiątego dnia. Intuitu którego dekretu ziemskiego Połockiego strony, z sobą litigium wiodące, wyprowadziwszy zeszłego w. i. pana Biegańskiego — podkomorzego Połockiego, na dyfferencie, dobra Hauryłowszczyznie od Dmitrowszczyzny, ad mentem dzielczego dokumentu między czterma Korsakami bracią zawartego, odgraniczyli y kopcami osypali; po którym praemisso modo zaszłym rozgraniczeniu ichmé xięża karmelici dobra Sielec, Kiszewszczyznę przez czas niemały posydując, onę w roku tysiąc siedmset dwudziestym piątym, Junii dwudziestego czwartego dnia wlewkowym prawem w summie czternastu tysięcy siedmset dwódziesiąt złotych polskich ichmé xięży karmelitom Wileńskim prezastawili; roku tysiąc siedmset dwódziesiąt siódmego, Februarii dwudziestego ósmego ichmé xięża karmelici Wileńscy, takóž będąc compulsi necessitate pieniędzy, pomienione dobra Kiszewszczyznę w Bogu zeszłym wielmożnym imci panom Antoniemu tylko względem starszeństwa małżeńskiego, a Annie z Mizanów, iako aktorce, Zenowiczom — podkomorzym Połockim, małżakom, prawem transfusyynym w summie czternastu tysięcy siedmset siedmdziesiąt złotych polskich w possessią postąpili. A tak dobra Sielec, alias Kiszewszczyzna po różnych przez czas długi chodząc za transfuzjami, zaw-

sze extra possessionem Kiszewskich dzieciów zostawały. Tym czasem obżałowani ichmé xięża bazylianie Berezwezczy y pleban Głębocki, z dobrze pogodney ku zniesieniu starych, a założeniu nowych wedle myśli y upodobania swojego granic profitując pory, mimo dekret podkomorski, w puszcę Kiszewską wdarli się y ona, w las znacznie rozkrzewioną na grunt wytrzebiwszy, mocą sobie y gwałtem przywłaszczyli. Y takową niesłuszną praepotenter zabranych gruntów y puszczy possessyą, aby dostateczniej utwierdzili, zesła w. i. panią Zenowiczową, podkomor. Połock., dobr Kiszewszczyzny zastawną tenutorkę, o najmniejszych granicach cale niewiadomą, do rozsądzenia się kompromissem przez zapewnionych swoich przyaciół o wszystkie wynikające między Dmitrowszczyzną a Kiszewszczyzną dyfferencye praetextuose nakłonili. Którą w tym między bazylianami, plebanem Głębockim y karmelitami, bywszemi swoiemi antecessorami, mniej przenikając podzielane na zgubę Kiszewskiego dziedzica kondykta, bez woli, mocy y wiadomości tegoż Kiszewskiego, wieczystego aktora, na kompromis zezwoliła. A zatym w roku tysiąc dwódziesiąt siódmym, Oktobra dwódziesiąt siódmego dnia zadufani ad disiudicandam differentiarum causam przez obżałowanych bazylianów y plebana Głębockiego ziechawszy się kompromisarze, nie wyieżdżając na granicę, ani czyniąc żadney wizyi gruntów, lecz na iednym podobniey siedząc mieyscu, dukta y granice w swoim opisali dekrete, wiodąc onę niby ad mentem dekretu podkomorskiego, który nierównie inaczey rzecz w sobie zawiera y cale dissone ma się. Przez które dukta y granice puszczy Kiszewskiej

cały niemal dziedzictwa, bez dziedzica Kisarzewskiego i jego wiadomości y pozwolenia, obżałowanym bazylianom y plebanowi Głębockiemu przysądziłi, y na tych że duktach do iuramentu poddanych Dmitrowskich bazylikańskich y plebańskich, contra evidentiam rei et, quod summum est, silente parte actorea, bliższych uznali. Jednakże takowy iurament aby był wykonany, żadney nie czyni pewności y najmniejszego nieprzynosi uwiadomienia dekret wspomniony kompromisarski, ile że w sobie wykonanego iuramentu zapisaney nie ma konnotacyi, chociaż, iż iakoby onym obie kontentowały się strony, praeiudiciose dołożonym brzmi odgłosem; successu temporis adimpletis rodziców swych vitae diebus w. i. pan Franciszek Zenowicz—na ówczas podkomorzyc Połocki, terazniejszy starosta Sznitowski, ociec procedentis, pozostały successor, dobra Kisarzewszczyznę w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, Augusta dwudziestego wtórego dnia dattowanym, in crastinum w trybunale głównym przyznany, commutacyinym prawem za dobra Poieżiory od imci pana Rafała Kisarzewskiego—horodniczego Smoleńskiego, wiecznością nabył. Perinde persistente takowych dobr przez lat kilka w spokojności przy w. i. panu Zenowiczu—staroście Sznitowskim, haereditaria possessione, obżałowani ichmć xięża bazylianie y pleban Głębocki, znowu nierozdzielnie z sobą w iedney myśli y radzie zostaiąc, też dobra Kisarzewskie zabierać y oprymować poczeli. Exinde w roku tysiąc siedmset trzydziestym ósmym, Nowembra dwódziesiątego, zebrawszy nie małą gromadę ludzi, do wiolencyi przysposobionych, na puszcę Kisarzewską nasłali y tam drzewa na kilkaset sztuk wyciowszy,

do dobr swoich przewieźć dysponowali. O co, po zapozwaniu obżałowanych bazylianów y plebana Głębockiego do ziem, woiewozdtw, powiatów—w. i. pan Zenowicz, starosta Sznitowski w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym, Januarii dwódziesiątego wtórego dnia dekret oczewisty z odeślaniem całej sprawy ad forum competentens, poslední list zaręczny upominalny, pod winą dziesięciu kop groszy Litewskich, aby obżałowani bazylianie y pleban Głębocki żadney inwazyi czynić nie wazyli się, zyskał. Hoc nihil addento obżałowani ichmć xx. bazylianie y pleban Głębocki zwykłą liczyh gwałtów y najazdów daley postępując drogą, w roku tysiąc siedmset czterdziestym, Julii dwódziesiątego pierwszego dnia, z dobraną kupą ludzi na puszcę Kisarzewską naiechawszy, drzewa w różnym gatunku na kilkaset kop wycieli y onę violenti modo, iako świadczy proces y obdukcya ieneralska, do siebie przewieźli, y taką od daty roku tysiąc siedmset czterdziestego, aż do roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt pierwszego obżałowani ichmć xięża bazylianie wespół z plebanem Głębockim, mimo warunki y mimo listy upominalne, incessanter do puszczy Kisarzewskiej intruzie czynili y oną (iako trzy ieneralskie obdukcye świadczą) dezolowali. Ideo ex hisce praemoventibus w. imć pan Zenowicz—starosta Sznitowski obżałowanych bazylianów y plebana Głębockiego przed sąd trybunału adcytował, za którym pozwem tysiąc siedmset pięćdziesiąt pierwszego, Septembra iedynastego, remissa per generalem poszła. Eodem anno, Oktobra trzydziestego dnia stante hoc inchoato iuris processu obżałowani bazylianie y pleban ad implenda pierwsze exakcye, wdarszy się w

puszczę Kiszarzewską, oną (iako świadczy manifest w surrogatorii Połockiey czyniony) pustoszyli. Tysiąc siedmset wtórego, Marca osimnastego dnia po zaszczyt adycyacyi ex instantia rodziców proceduiącego aktora po obżałowanych bazylianów y plebana dekret oczewisty trybunału compositi fori z obwarowaniem dla wielm. Zenowiczów puszczy Kiszarzewskiej, a profinali huiusce negotii disuudicatione, z odesłaniem całej sprawy przed sąd podkomorski, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym, Augusta trzydziestego pierwszego dnia zakroczył. Po którym praemisso modo zaszczyt dekrete imé xiądz zeszczyt Jaszczold—na ówczas pleban Głębocki y bazylianie obżałowani Berezwezczy, aby siebie od inwazii nie iako zasłonili, ludzi swych na puszczę Kiszarzewską nasławszy, znaki graniczne y drzewa z rubieżami, per specificum w dzielczym dokumencie opisanymi, powycinać dysponowali, aby tym sposobem wiadomość dawnych granic, iako o tym w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, Oktobra dziewiątego dnia zanesiony świadczy manifest, ukryć mogli y utaili. Tegoż roku Nowembra dwódziesiątego tenże xiądz pleban Głębocki wespół z obżałowanymi bazylianami, chcąc do ostatka graniczne uspić znaki, przez nasłanych od siebie ludzi, las obchodzić swoje oznaczający, powycinali y kopce starodawne, testante in tempore uczynionego processu testimonio, poruinowali; w których naiazdach, gdy chłop Dmitrowski, poddany imci xiądza plebana Głębockiego, przez ludzi Hatowskich wielm. ichmciów panów Zenowiczów został poscigniony, na tenczas imé xiądz Jaszczold—pleban Głębocki, skwapliwością ujęty zemsty, poddanego tychże ww. Zenowiczów, nazywającego się Józefa

Sadowskiego, do kościoła w dzień święty przyszczyt, z kościoła wyprowadzić kazawszy, y onego nie tylko z odzienia odrzeć, lecz, co gorsza, na ementarzu, z pogorszeniem zgromadzonego ludu, (ut rem enarrat manifest, amplius w sobie opisany) bić dysponował. Postque per acta obżałowany imé xiądz Michał Chwiedorowicz—terazniejszy pleban Głębocki, po zeszczyt xiądzu Jaszczoldzie na plebanią Głębocką nastapiwszy, tymi co y antecessores onego idąc krokami, puszczę Kiszarzewską pustoszyć y oną sobie przywłaszcząc poczoł. Tandem, gdy w takowych naiazdach konia Dmitrowskim poddanym zagrabiono przez ludzi żałujących delatorów, na tenczas obżałowany imé xiądz pleban konia urzędnikowi proceduiących aktorów, na dobrowolney drodze przeiezdziącemu, wyprządz (iako w czasie zanesiony świadczy manifest) ludzi swych licenciuwał. Intus et talibus toties pomienione dobra Kiszarzewszczyzna, zostaiące agressionibus, teraz proceduiący w. i. pan Józef Zenowicz—podstoli Połocki w aktualną swoią z wydziału rodzicielskiego obiowszy dzierżenie, gdy w podzielanych akcyach od dawnych czasów, iuż to przez zabranie gruntów, iuż to przez wycięcie y spustoszenie lasu, ku zyskaniu należytey satisfakcyi myśl swą skłonił y zabierał się, na tenczas obżałowani ichmć xięża bazylianie y pleban Głębocki, razem zawsze z sobą spółkaiący, takowego żałującego dellatora od procederu amowendo przed się wzięcia, wszystkie ex fundo wynikłe Kiszarzewszczyzny y wynikające kłótnie przyjacielskim rozeznaniem uprzątnąć y uspokoić przyrzekli y obowiazali się. Eoque intuitu z żałującym delatorem na przyjaciół zgodziwszy się y z onemiż na miejsce uspokojenia dyffe-

rencyi wyiechali razem. Tandem po od-
 prowadzeniu przez ichmciów xięży bazy-
 lianów y xiędza Fiedorowicza — plebana
 Głębockiego, z poddanymi swoiemi bez
 żadnych znaków granicznych duktu y po
 uczynieniu contra wizyi duktu żalujących
 dellatorów, obżałowani ichmć widząc, iż
 ten dukt z dekretem podkomorskim, sub
 actu roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt pier-
 wszego, Oktobra dziewiątego dnia ferowa-
 nym, consonus et conformis być się oka-
 zał, od ugody (testantibus kompromisarzów
 y ienerałów w roku tysiąc siedmset sześć-
 dziesiąt ósmym, Augusta dwódziesiątego dnia
 datis testimoniis), reces uczynili. A zatym
 po oddaleniu się żalującego dellatora z
 domu na sądzenie trybunału, statne func-
 tione deputactwa, tym czasem obżałowani
 ichmć xięża bazylianie et specialiter He-
 rakliusz Lisowski — wikary Berezwecki
 y imć xiądz Fiedorowicz — pleban Głębocki,
 sami in personis na puszczy Kiszarszewską
 cum magna cohorte poddanych Dmitrow-
 skich, moskalów, szyszów y dalszych do
 wiolencyi y gwałtów przysposobionych osób
 naiechawszy, w oney na kilkaset drze-
 wa wypuścili y do dóbr swych Dmi-
 trowskich przewiezli. In super dyspozy-
 tora Kiszarszewskiego imci pana Michała
 Greycia z parobkiem dwornym, żalujących
 delatorów własności broniących, tirannis-
 sime zbiwszy y u siebie onych w deten-
 cyi przez czas niejakowy (iako roku
 tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego,
 Julii czwartego dnia za dóysciem wiado-
 mości żalującemu delatorowi w trybunale
 zanesiony obloquitur manifest) niegodzi-
 wie trzymali. A że in praemisso violen-
 tiarum actu Leon, moskal szysz, per mu-
 tuum conflictum został zabity, perinde ob-
 żalowani imci xięża bazylianie y Fiedoro-

wicz, na ostatni kontempt y wzgardę żalu-
 jącego dellatora, wspomnionego dyspozy-
 tora Greycia y parobka w kaydany oku-
 wszy, do Wilna przyprawdzili, et ibidem
 pod sądzającym się trybunalem przez cały
 dzień w detencyi, (iako tego dowodem
 dwa wczasie zanesione manifesta) trzymali
 y inne inkonweniencye popełnili y teraz
 onych działać nie przestaiecie; nie sobie
 niewinnych oczerniając potwarzy wkła-
 dacie y do tych, które exakcyę tworzycie,
 niesłusznie drugich pociągacie. O co wszyst-
 ko żalujące dellatores chcąc prawem czynić,
 ante omnia do odesłania całej sprawy
 przed sąd podkomorski, intuitu zaszyłych
 dekrétów trybunalskich, tam in causa iu-
 ris, quam in causa facti, pro finali et ulti-
 maria oney ibidem disudicatione, do na-
 kazania komportacyi przed tym że sądem
 podkomorskim funduszów autentycznych
 y wszystkich dokumentów, tak przez obża-
 łowanych ichmć xięży bazylianów, iako też
 y obżałowanego imci xiędza Chwiedoro-
 wicza — plebana Głębockiego, sub nexu
 iuramenti, do wskazania paen, win za nie-
 słusznie niewinnych oskarzenia, do nad-
 grodzenia szkod, strat y expens prawnych
 y o to wszystko, co czasu prawa fusius
 ac uberius dowiedziono będzie, salva me-
 lioratione tey żaloby.

Za drugą tychże wielmożnych ichmciów
 panów Zenowiczów żalobą, mieniać do za-
 szłych żalob, processów, dekrétów podko-
 morskich y trybunalskich, oraz całego pro-
 cederu prawnego, hac in re z antecesso-
 rami obżałowanego imci xiędza plebana,
 spólnie z ichmć xiężą bazylianami Be-
 rezweckiemi wsczętego y agitowanego,
 apcialiter o to, iż skoro obżałowany imć
 po zeszyłym xiędzu Jaszczoldzie — plebanie
 Głębockim, beneficium z teyże plebanii

Głębockiey w swoje obiół dzierżenie, na tychmiast wzorem dawniejszych przodków swych w iedne z ichmciów xiężą bazylianami Berezweczkiem zniósłszy się rozumienie, różnemi czasy dla żałujących delatorów czynić przed się wziół pokrzywdzenia, iakoż one oczewiściey dopełniając, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Februarii dwódziesiątego wtórego dnia obżałowany imé poddanych swych Dmitrowskich na puszcę żałujących delatorów Kisarzewską nasławszy, oną pustoszyc y dezolować dysponował. A gdy w czasie takowych wiolencyi przez ludzi żałujących dellatorów koń został zabrany, tedy obżałowany imé, wetuiąc za swoje, konia urzędnikowi żałujących dellatorów iadącemu na dobrowolney drodze z wozu wyłożyć y do siebie zabrać (iako o tym w czasie zanesiony świadczy manifest) rozkazał. Hoc peracto obżałowany imé z tymiż bazylianami zgodziwszy się pierwey na uprzątanie zachodzących między Kisarzewszczyzną a Dimitrowszczyzną dyfferencyi, przez przyjacielską uwagę, tandem po wyiechaniu na granicę y po odprowadzeniu pro et contra żałującymi dellatorami duktu, od teyże ugody (testantibus testimoniis w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Augusta dwódziesiątego dnia datowanych) inconvenienter odstąpił, a przeto do dalszych expensów stał się przyczyną. In super, quod summum est, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, za oddaleniem się żałującego delatora z domu na sądzenie trybunału, obżałowany imé xiądz pleban hoc tempore z ichmé xiędzem Herakliuszem Lisowskim — wikarym Berezweczkiem et cum magna cohorte różnego gatunku ludzi, sam in persona sua na puszcę Kisarzewską naiechawszy, drzewa

niemaló wyciół. Ad haec dyspozytora Kisarzewskiego imci pana Michała Greycia y parobka dwornego tam że, własności żałujących delatorów broniących, zabrał y onych niemilosierne w kaydany okuwszy, na większy kontempt żałującego delatora, do Wilna przywiozł et ibidem pod sądzającym się trybunałem w detencyi u siebie trzymał przez dzień cały y insze (uti rem uberius enarrant zanesione manifesta), czynił przykrości y onych teraz nie przestae, quinimo niewiernych y cale o takowych wiolencyach y gwałtach niewiadomych niesłusznie oskarża. O co wszystko żałujące dellatores z obżałowanym imciem chcąc iure progredi, ante omnia do odesłania tey sprawy przed sąd podkomorzego, intuitu zaszych dekretów, tam in causa iuris, quam in causa facti pro finali oney ibidem disiudicatione, do nakazania komportacyi przez obżałowanego imci funduszów autentycznych y wszystkich dokumentów przed tymże sądem podkomorskim, do wskazania paen. win za niesłuszne niewinnych oczernienia, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius dowiedziono będzie, salva melioraitone tey żaloby. Za drugim rekonwencyonalnym aktoratem w Bogu przewielebnego imci xiędza Michała Fiedorowicza — proboszcza Głębockiego, tudzież imci xiędza Herakliusza Karpińskiego — superyora y wszystkich ichmciów xięży bazylianów Berezweczkich, z wielmożnymi ichmé panami Franciszkiem y Różą z Naramowskich małżonkami, starostami Sznitowskimi, rodzicami, Antonim — podkomorzym Połockim, Januszem — kanonikiem Żmuydzkim, Józefem podstolim, Deszpotami Zenowiczami, tudziesz z wielmożnym imé pa-

nem Michalem Ciechanowieckim — chorążym Mściśławskim, ichmé panami Ignacym y Marianą z Mackiewiczów Korsakami — stolnikowiczami Połockiemi, item wielmożnymi ichmé Antonim y Rożą Korsakami — chorążyczami Połockiemi, za pozwem od aktorów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać y referując się per totum do wszystkich dokumentów, starodawnych haereditatis funduszów, działów z ograniczeniami, a za onemi pośredniejszych dekretów oczewistych, podkomorskich, komisarskich y kompromisarskich, żalujące delatores obżalowanych ichmciców pp. Zenowiczów quaerulantur o to, iż co obżalowani ichmé possidendo dobra swoje Hauryłowszczyznę, alias Sielec, w wojewodztwie Połockim leżące, barzo blisko graniczą z dobrami funduszowymi żalujących aktorów, nazwanymi Berezwechem y Dmirowszczyzną, itidem w wojewodztwie Połockim sytuowanymi, mimo starodawne dokumenta, haereditatis działy, fundusze y ograniczenia obżalowani ichmé, violenti modo za granicę przestąpiwszy, mimo iawne dowody y wszelką słusność, a specialiter ultra dekretu oczewistego podkomorskiego, sub data roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiętego dnia ferowanego, a za onym dekretu oczewistego polubownego kompromisarskiego, sub data roku tysiąc siedmset dwódziesiątego siódmego, Oktobra dwódziesiątego siódmego dnia oczewisto obżalowanymi ichmémi ferowanego y zaprzysiężonego; tudziesz non attenta aliqua et pacatissima gruntów, łąk, lasów, puszczy y całej cyrkumferencyi, do przerzeczonych dobr funduszowych Berezwecha y Dmirowszczyzny z wieków należącej, possessio-

ne, mimo starodawne dukta, kopce, miedze y znaki graniczne, in medio własności żalujących aktorów, niemało gruntów, łąk, lasów, puszczy y różnych awulsów, różnemi laty, miesiacy y dni (iako testantur hac in causa osobliwe manifesta, obdukcye, wizye ieneralskie, dekreta y procedera różne, hac in causa rozpoczęte), cum summo żalujących dellatorów y funduszu onych praeiudicio, per vim et potentiam, ac per expulsionem niesłusznie sobie przywłaszczyli, onych na requisitią delatorów nie powrócili y dotąd niepowracają. Denique per contraventionem kilku dekretom oczewistym trybunalskim, inter alia iudicata w wyprowadzeniu wielmożnego podkomorzego ad locum differentiarum żadney penitus satisfakcyi nie tylo że nie czynili, ale quod maximum mimo warowaną possessyę tymiż dekretami oczewistemi trybunalskimi do rozprawy przed sądem podkomorskim obżalowani ichmé pp. Zenowiczowie, Ciechanowiccy, Korsakowie y dalsi, różnie graniczące in medio własności żalujących aktorów w dobrach funduszowych, sami in personis, przez ludzi, sług y poddanych swoich, iako testantur in tempore przy zanesionych manifestach osobliwe obdukcye y wizye ieneralskie, różnemi czasy różne wiolencye, inwazye, boie y grabieży y dalsze scelera crimine notanda exercendo, nie mało gruntów, lasów, pusezy y różnych awulsów per expulsionem z dobr funduszowych własnych żalujących aktorów sobie vi niesłusznie przywłaszczyli, puszcze funditus zdezolował. O co wszystko żalujące aktorese chcąc ze wszystkimi obżalowanymi ichmościami blisko graniczącymi simultaneo processu prawem czynić, ante omnia do skassowania wszystkich y wszelkich obżalowanych

ichomościów spraw, dokumentów, attentatów, różnych przysposobionych żalob, processów, dekretów y procederów, in quovis foro ac subselio rozpoczętych, iesliby iakowe in praeiudicium et damnum żalujących aktorów od obżałowanych ichmciów być pokazały, a za onymi iesli by obżałowani ichmość iakowego nienależytego lucrum pretendować mieli, nullitate; e contra vero do aprobaty y utwierdzenia wszelkich y wszystkich pro parte aktorów służących dokumentów haereditatis starodawnych działów z ograniczeniami funduszów, a za onymi pośledniejszych żalob, processów, dekretów oczewistych, podkomorskich, kompromissarskich, współ z całym procederem prawa, hac in causa noviter obżałowanymi ichmościami rozpoczętym, vigore których do obwarowania omnimodam securitatem wieczystey possessyi dóbr funduszowych, nazwanych Berezwech z Dmitrowszczyzną y z dalszemi różnemi nomenclaturami, w starodawnych działach y funduszach specyfikowanemi, ze wszystkimi attinencyami, wsiami, poddanymi, gruntami, łąkami, lasami, puszcza, ab antiquo aevo do tych dóbr należącymi, a qua vis ulteriore obżałowanych ichmościów violentio, impetitione et prepeditione, denique do przysadzenia reinductionem żalującym aktorom iterum do dóbr funduszowych, nulliter przez wszystkich obżałowanych Zenowiczów, Ciechanowieckich, Korsaków per expulsionem zabranych, wszystkich awulsów, gruntów, łąk, lasów y puszczy, a wiele gruntów, łąk, lasów y puszczy funduszowej nulliter przez wszystkich obżałowanych ichmościów zabranych być się pokaże, tyle własnych gruntów, łąk, lasów y puszczy w dobra obżałowanych ichmościów żalującym aktorom

wskazania, w samey sprawie in causa differentiarum et facti totum negotium na sąd podkomorski ze wszystkimi obżałowanymi ichmościami, z wolną adehytacyą dalszych graniczących pro finali disiudicatione, non obstante contumacia recessu; którey kolwiek strony, do wskazania paen; win kontrawencyinych, dekretom oczewistym trybunalskim na obżałowanych ichmościach za niewyprowadzenie podkomorzego y za czynione wiolencye y inwazye dekretów w dobrach obwarowanych, do uznania żalującym aktorom wszystkich dowodów y odwodów prawnych, prioritare et potioritate zaszczyconych, do wskazania dalszych paen, win prawnych, iakowe na obżałowanych ichmościów pro qualitate demeritorum aut ex vi legum, constitutionum regulabantur et sessionem futuris, do restitucyi wszelkich szkod, strat y expens prawnych, non in parva quantitate hac in causa praeesse, z okazji obżałowanych ichmościów erogowanych, y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą deducetur, salva żaloby melioratione lub innej wyniesienia et in unum łączenia. A iako te żaloby z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są ingrossowane, tak za onymi praenominatae partes ad invicem przed nasz sąd instituerunt actionem. W którey sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, przyłączywszy rekonwencyonalny aktorat w Bogu przewielebnych ichmościów xięzy bazylianów Berezwechckich y imci xiędza plebana Głębockiego z karty trzydziesty wtórey, z tychże regestrów y żaloby partium skombinowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersiach, od wszystkich

stron wnoszonych, my sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego compositi iudicii, obwarowawszy stronom, aktoraty swoje mającym, securitatem possessyi gruntów, lasów, sianozęci, puszczy cum adjacentiis, in actuali tychże stron dopiero rozprawiających się possessione będących, oraz obwarowawszy, ażeby też strony rozprawiające się y aktoraty swoje mające, puszczy pod differencyą podległej, o którą adpraesens vertitur actio, nie dezelowali, w samey sprawie non adinvento przed sobą sądem foro, totum negotium o wszystką (rzecz) do rozsądzania przed sąd wielmożnego Ważyńskiego—podkomorzego Oszmiańskiego, za niezgodzeniem stron, ex decisione nostra, vigore żalob stron wynoszących y wynieść mających remittimus, y rozprawę przed tymże sądem podkomorskim z oddaniem ad invicem kopii spraw,

bez dylacyi, godzin, obmów y munimentów sub paena personali infamiae determinamus. Który to wielmożny imé pan Ważyński—podkomorzy Oszmiański, mutuo partium sumptu wyprowadzić mający, ażeby ziechawszy ad loca differentiarum primo vere, iak cognitio wszystkich differentii, a z nich causas facti promanantes, tak oraz grunta, lasy, sianozęcie, kopce, miedze y dalsze znaki graniczne poczynił y we wszystkim ad mentem praw statutowych zachował się, decidendo, ażeby strony dukta powytrzebiali wcześniej y wszelką gotowość do rozprawy uczynili, iniungendo, salvam appellationem parti gravamen sentienti, non nisi a definitiva principali tegoż w. i. pana podkomorzego sententia do trybunału głównego w. x. Lit. reservamus.

1771 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 129.

64. Kontumacyjny денреть главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу о владѣнн имѣннѣхъ между Минскими базилианнами и Новгородскимъ ротмистромъ Могильницкимъ.

По жалобѣ Минскихъ базилианокъ на Новгородскаго ротмистра Могильницкаго о захватѣ имъ части земли, принадлежащей къ имѣннѣ Боровляннамъ, въ трибуналь разсматривалось это дѣло и оказалось слѣдующее: Могильницкій завладѣлъ частью земли базилианокъ и присоединилъ ее къ своему имѣннѣ Хорощѣ; по жалобѣ базилианокъ присланъ былъ на мѣсто спора подкоморій, нашель жалобу базилианокъ правильною и поставилъ пограничныя знаки; но Могильницкій знаки уничтожилъ и по прежнему продолжалъ владѣть землей; послѣдовала новая жалоба, а за ней и новое

судебное опредѣленіе, по которому Могильницкій присужденъ былъ къ тюремному заключенію и уплатѣ 1,000 злотыхъ издержекъ; но Могильницкій и на это опредѣленіе не обратилъ никакого вниманія, напротивъ того вступилъ въ сдѣлку съ Оршанскимъ подкоморіемъ Ратомскимъ и передалъ ему свое имѣніе Хорощу. Базилианки снова обратились въ трибуналь и на этотъ разъ удачнѣе: виновные объявлены подлежащими безчестію и баници, а имѣніе ихъ конфискаціи на удовлетвореніе претензій истиць.

Roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt pierwszego, miesiąca Februarii ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y po-

wiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedymdziesiątym, na repartycją ruską, obranymi, przypadła ku sądzeniu naszemu sprawa z reistrów sprzeciwieństwa, z karty setney wtorey, w Bogu przewielebney im. panny Katarzyny Sobolewskiej—starszey y wszystkich w Bogu wielebnych i. panien bazylianek ś. Duskich z ww. ii. pp. Stanisławem Mogilnickim—rotmistrzem Nowogrodzkim y Marcinem Ratomskim—podkomorzycem Orszańskim, tudziesz w. i. p. Józefem, tylko względem starszeństwa małżeńskiego, Marianną z Galimskich, primo Bohuszewiczową, dożywotnią possessorką, ad praesens Tyszkiewiczami—stolnikami Wielatyckimi, małżonkami, oraz ww. ii. pp. Anną, Teklą y Anielą Bohusze-wiczownami—starościnkami Wielatyckimi, aktorkami, in assistentia opiekunów imci, za pozwami od aktorek po obżałowanych imci przed nasz sąd wyniesionemi, y za żałobami w nich wyrażonemi, idque: Za *pierwszą* żałobą, mieniać do zaszłych in antecessum z obżałowanym Mogilnickim—rotmistrzem Nowogrodzkim żałob, proces-sów, dekretów y całego generali titulo hac in causa procederu, a signanter o kontro-wersyą dekretowi oczywistemu komornikowskiemu w roku tysiąc siedmset sześć-dziesiąt trzecim, Decembra cztyrnastego dnia in principali ferowanemu y od stron zgodnie akceptowanemu y nie appellowa-nemu; którym sąd komornika inter alia wyroku swego iudikata, co do kategorii ża-lujących dekret z obżałowanym Mogilnickim—rotmistrzem Nowogrodzkim, tali ułatwił decisione: Grunta od dobr Borowlan żałując. delatorek, nulliter przez obżałowanego do majątności swoiey, Choroszczą nazwaney, w w. Miń. leżącey, zabrane, po expediowaney in-kwizycyi duktów y reduktów, wizyi żałują-

cym delatorkom do dobr onych Borowlan, iako ich własne przysądził, a za dwukrotne paeny kontrawencyjne w sprzeciwieniu się dwum dekretom trybunalskim przez ob-żałowanego Mogilnickiego medietatem tylko wskazać się powinney wieży, idque niedziel sześć, tudzież za niefruktyfikacją z grun-tów, przez obżałowanego gwałtownie ża-lującym delatorkom zabranych y przez czas niemały nulliter używanych, y za expensa prawne, z okazji obżałowanego spendo-wane, adhibito moderamine iudicii tysiąc złotych polskich nonnisi na obżałowanym Mogilnickim y na majątności Chrosty dla żałujących delatorek przysądził, termin za-siadania wieży y opłacenia tysiąca złotych polskich summy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, Januarii ósmego dnia, circa akta grodu Mińskiego wyzna-czył. A obżałowany contraveniendo prawom y dekretowi princypalnie zaszłemu, acz dosyć pomyślnie dla siebie zyskanemu, zaraz w tymże roku tysiąc siedmset sześć-dziesiąt trzecim, Nowembra cztyrnastego dnia kopców pięć, nowo przez komornika ex mente dekretów usypanych, videnter rozsypać y zdemoliować kazał, grunta so-bie nienależne, mimo dekret oczewisty komornikowski, przywłaszczać ważył się, summy sądzoney na terminie żałującym delatorom et etiam hucusque nie oddał, wieży dekretom komornikowskim wskazaney nie zasiadł; insuper poszedłszy in conducto z obżałowanym Ratomskim—podkomorzym Orszańskim, niby też dobra swoje Chrosty, na których konwikcyą żałującym delatorom praecipit y summa sądzona, iakowymści prawem obżałow. Ratomskiemu puścił, przez cosatisfakcyą dekretowi komornikowskiemu zawichrzona y dalsze woleney żałującym delatorom podziałane. O co żałujące dela-

torki tak z obżałowanym Mogilnickim, iako też z obżałowanym Ratomskim — podkomorzym Orszańskim, chcąc prawem czynić, ante omnia do satisfakcyi in omnibus punctis dekretowi oczywistemu komornikowskiemu, in principali zaszłemu, od wszystkich stron akceptowanemu y ni przez kogo nie appellowanemu, do przysądzenia summy na dobrach Chrosty tysiąca złotych polskich y wieży cywilney na wielmożnym Mogilnickim niedziel sześć, tymże dekretem komornikowskim sądzoney, wskazania cum altero tanto pen kontrawencyjnych, tudzież tak z wielmożnym Mogilnickim, iako też z nowym possessorem z obżałowanym Ratomskim — podkomorzym Orszańskim, do warowania securitatis possessy y używanie gruntów, łąk, lasów y sianożęci dobr Borowlan funduszowych żałującym delatorkom, wyżey namienionym dekretem komornikowskim obiętych, sądzonych y okopconych, oraz przez intromisją ieneralską ex avulsis poddanych ab ulterioribus samych ludzi y poddanych obżałowanych impetitionibus, intrusionibus et violentiis, a względem nowych gwałtowności, w rozruczeniu kopców y zabieraniu gruntów dopełnionych, iako w sprawie wiolencyjney y expulsiyjney do uznania remissy przed sąd grodzki woiewodstwa Mińskiego pro finali disjudicatione, do przysądzenia expens prawnych, noviter z okazji stałej kontrawencyi spendowanych, do nadgrodzenia szkod, strat y tego, co czasu prawa deducetur, salva melioratione tey żałoby. Za drugą żałobą, do tego aktoratu należąca, mieniąc do zaszłych in antecessum żałob, processów, dekretów y całego generali titulo hac in causa procederu, a signanter o kontrawencyą dekretowi oczywistemu komorni-

kowskiemu sub actu roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Decembra czternastego dnia in principali zaszłemu, którym sąd komornika inter alia wyroku swego iudicata za expensa prawne, oraz peny kontrawencyjne, moderamine iudicii przewinienie obżałowanych imci minuendo, trzysta złotych polskich tylko na obżałowanych ichmościach y dobrach Gródku dla żałujących delatorek przysądził y termin opłacenia takowey trzysta złotych polskich summy w roku tymże tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Decembra dwudziestego pierwszego dnia przez obżałowanych ichmościów circa acta grodu woiewodstwa Mińskiego, sub vadio alterius tanti wyznaczył; a obżałowani ichmość, contraveniendo takowemu dekretowi, ad velle sui zyskanemu, nietylko na terminie dekretem wyznaczonym, lecz et hucusque nie oddali y oddać niechcą. O co żałujące delatorki z obżałowanymi ichmościami chcą prawem czynić, ante omnia do satisfakcyi przerzeczonemu dekretowi komornikowskiemu, in principali ferowanemu y przez strony nieappellowanemu, do przysądzenia summy na dobrach Gródku, ad mentem powyżey w zmienionego dekretu komornikowskiego, trzysta złotych polskich cum altero tanto, do pokarania penami kontrawencyjnemi za nieuiszczeniem się w wypłaceniu summy sądzoney na terminie y do tychczas utrzymanie, do przysądzenia expens prawnych, noviter z okazji uczynioney przez obżałowanych ichmościów dekretowi kontrawencyi łożonych, do nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych, y tego, co czasu prawa deducetur, salva tey żałoby melioratione. Za takowymi pozwami wielmożnym ichmościom panom Stanisławowi Mogilnickiemu — rot-

mistrzowi Nowogrodzkiemu y Marcinowi Ratomskiemu—podkomorzemu Orszańskiemu, w folwarku Borowlanach, w wojewodztwie Mińskim leżącym, w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Januarii dwudziestego dnia, wielmożnym ichmościom panom Józefowi y Maryannie Tyszkiewiczom — starostom Wielatyskim, małżonkom, tudzież wielmożnym ii. pp. Annie, Tekli y Anieli Bohuszewiczównom—starościankom Wielatyskim, w majątności Gródku, w wojewodztwie Mińskim leżący, eodem anno et mense dwunastego dnia przez ienerała iego królewskiej mości Teodora Krasnickiego, nomine aktorek oczywisto podanym, eodem anno Februarii dziewiątego dnia w ziemstwie wojewodztwa Mińskiego officiose zeznanym, żalujące delatorki z obżałowanymi imię przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. nie stawiających wielmożnych ichmościów pp. Stanisława Mogilnickiego y Maryannę Tyszkiewiczową—starościny Wielatyskę, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanych, iako prawu nie posłusznych, na upad w rzeczy y na infamią ex personali, iako in ordine contraventionis dekretowi oczywistemu komornikowskiemu sub actu roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt trzeciego, Decembra czternastego dnia zaszłemu, a wielmożnego imci pana Tyszkiewicza, starosty Wielatyskiego, na banicią doczesną wzdawszy, produkowane ex parte actoreae dokumenta wszystkie y cały proceder, hac in causa zaszły, a signanter dekret oczywisty komornikowski, superius de data et actu wyrażony, in omnibus punctis, clausulis ac paragraphis approbowawszy, summy za pretensye aktorek, w żalobach y dekretach wyrażone, dzie-

się tysięcy złotych polskich na niestawiających ichmościach samych y wszelkich majątnościach ichmościom aktorkom przysądzamy, oraz tamować activitatem wielmożnemu imci p. Tyszkiewiczowi—staroście Wielatyskiemu ubique locorum permittimus, a pro peragenda za wzkaz desuper wyrażoney summy na wszelkich niestawiających dobrach wielmożnych ii. pp. Stanisława Mogilnickiego—rotmistrza Nowogrodzkiego y Maryanny Tyszkiewiczowej—starościny Wielatyskiej forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, executione do i. wielmożnych wojewodów, starostów sądowych, półkowników, chorążych, rotmistrzów, urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodztw, ziem y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, założywszy contra non exequentes officiales paenae privationis officiorum odsyłamy; z dalszemi zaś stronami proceder nakazujemy. In procedendo po controwersiach od wielmożnego Ratomskiego—podkomorzego Orszańskiego, remissę praesentis negotii do grodu wojewodztwa Mińskiego a parte wielebnych ii. pp. bazylianek Mińskich o nakazanie in praesenti iudicio procederu, ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. quo ad causam facti po dekrecie komornikowskim, roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Decembra czternastego dnia, negotium vigore żalob stron wyniesionych y wynieść mających, pro finali disiudicatione do grodu wojewodztwa Mińskiego, na nappierwsze roki post datam praesentem sądzić się mające, remittendo, salvam appellationem nonnisi a definitiva tego grodu sententia do trybunału głównego w. x. Lit. reservamus. Quod vero spectat causam iuris, między stawa-

iącemi stronami institutam, przed sobą sądem proceder nakazaliśmy. In procedendo po controversiach, ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ob rationem kondemnowania się i. p. Mogilnickiego negotium z wielm. i. p. podkomorzym Orszańskim ad ulteriorem te goż imci Mogilnickiego convictionem suspenduemy. A gdy termin prawny ad publicandum kondemnowanych wyż pomienionych imé, scilicet w. i. p. Stanisława Mogilnickiego—rotmistra Nowogrodzkiego y Maryianę z Galińskich, primo Bohuszewiczową, dożywotnią possessorkę, ad praesens Tyszkiewiczową—starościnę Wielatyckę, za infamisów ex personali, a wielm.

Tyszkewicza—starostę Wielatyckiego, za banita doczesnego, przypadł; tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, doś czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, nie stawiających imci, signanter w. Mogilnickiego—rotmistrza Nowogrodzkiego y wielm. Tyszkiewiczową—starościnę Wielatyckę za infamisów ex personali, a wielm. Tyszkewicza—starostę Wielatyckiego za banita doczesnego w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacji swej a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęta y wpisana.

1771 г. Апрель 26 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 532—533.

65. Контумационный декретъ главнога Литовскаго трибунала о взысканіи съ чашниковъ Черниговскихъ Павловскихъ тысяча ста пятидесяти злотыхъ въ пользу Полоцкаго женскаго монастыря.

Черниговскій чашникъ Павловскій съ женой занялъ у Полоцкихъ базилианозъ 28 битыхъ талеровъ подъ залогъ своего имѣнія *Тетчинь*, но въ теченіи 18 лѣтъ не заплатилъ ни суммы, ни процентовъ. Трибуналъ призывалъ обѣ стороны на

судъ. Павловскіе не явились. Вслѣдствіе этого Павловскіе были признаны виновными и присуждены къ безчестію и уплатѣ долга съ процентами и судебными издержками, въ размірѣ 1152 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt pierwszego, miesiąca Apryla dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedm dziesiątym, na kadencyą Nowogrodzką obranymi, z porządku wołania registrów obligowych, na kadencyi Mińskiej uczynionych, przypadła sprawa z aktoratu wielolebney ieymś panny Illuminaty Hrebnickiej—wikaryi y wszystkich ichmś panien bazylianek klasztoru Połockiego, z wiel-

możnymi i. panami Janem y Theressą z Zenowiczow Pawłowskimi—czesznikami Czerniechowskimi, małżonkami, za pozwem od aktorek po obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym, a przez ienerała Antoniego Pawłowskiego w majątności Ciotczyn podanym, a w grodzie Połockim zeznanym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżałowani ichmość, będąc pilnie a gwałtownie potrzebni summy, u żałujących bazylianek Połockich gotowej rękodajney summy dwadzieścia pięć talarów bitych, w starej

monecie, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzecim, na zapis obligacyiny, z listem na przyznanie dany, pożyczwszy, taką summę w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, Februarii czwartego dnia, wniosłszy ewikcyą na dobra Ciotczyn, w woiewodztwie Połockim leżące, oddać opisali się; a zatym in coincidenti termino do oddania pieniędzy dwadzieścia y pięć talarów bitych obżałowany ichmość, ani kapitału nie oddali, ani prowizyi od onego należącej nie opłacili, immo magis po uchibionych kilkanastu terminach, za wielokrotnym upominaniem się żałujących aktorek, pomienioney summy nie oddali, przez co do procederu dali okazyą, a ztąd do expensów prawnych zdali się początkiem; o to tedy wszystko żałujące aktorki chcąc z obżałowanymi ichmościami prawem czynić, ante omnia do approbaty obligacyiny z listem na przyznanie zapisu, do przysądzenia summy kapitalney cum altero tanto, do wskazania zarąk troiakich, do przysądzenia paen, win y expens prawnych y tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, salva żaloby melioratione. *Za którym pozwem*, legitime, w dobrach Ciotczyn nazwanych, podanym et officiose circa acta grodu woiewodztwa Połockiego zeznanym, żałujące aktorki przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit., za potrzykrotnym z nakazu naszego ieneralskim przywołaniem, niestawiających ww. imię panów Jana y Teresę z Zienowiczów Pawłowskich—czeszników Czernihowskich do prawa, iako onemu nie posłusznych, na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali vigore opisu wzdawszy, dokumenta wszystkie produkowane przez pa-

trona partis actoreae, scilicet oblig z listem na przyznanie sub actu roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, Februarii czwartego dnia w Bogu przewielebney i. pannie Czapińskiej—wikaryi klasztoru Połockiego, na summę dwadzieścia pięć talarów bitych w starey monecie od ww. ii. panów Pawłowskich, cum expressione troiakich zarąk dany, a za onym żaloby, processa y cały proceder hac in causa intentowany approbuiemy. In virtute których dokumentów summy kapitalney wspóln z prowizyą za lat ośmnaście, licząc per septem a centum, złotych polskich czterysta piędziesiąt dwa, a in vim troiakich zarąk y expens prawnych, una cum lucris, nam sądowi persolutis, siedmset złotych polskich, in universum computando, tysiąc sto piędziesiąt dwa złotych polskich na pozwanych ww. ii. panach Pawłowskich y na dobrach, Ciotczyn nazwanych, w woiewodztwie Połockim leżących, aktorkom przysądzamy; a dla uczynienia za wskaz summy skuteczney mocney ekucyci do urzędów ziemskich y grodzkich, którego sobie pars iure vincens użyć zechce, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciej Cidzik, dość czyniąc prawu y dekretowi naszemu, ww. ii. panów Jana y Theresę z Zienowiczów Pawłowskich — cheszników Czernihowskich w izbie sądowej za infamisów obwołał, proclamaował y relacyą ieneralską, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych w Nowogrodku expedyowanych przyjęta y wpisana.

1771 г. Апрелья 26 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 547.

66. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ генераль-адъютанта Незабитовскаго тридцати тысячъ злот. польск. въ пользу Минскаго женскаго монастыря.

Минскій женскій монастырь жаловался въ трибуналъ на генераль-адъютанта Незабитовскаго, Острейка и князя Воронежскаго по поводу неуплаты ими долговъ, сдѣланныхъ у монастыря въ различное время. Трибуналъ чрезъ своего вознаго пригласилъ въ судъ отвѣтчиковъ; но Незабитов-

скій не явился. Признавши искъ Минскихъ базилианокъ правильнымъ, судъ опредѣлил: уплатить монастырю должную сумму съ процентами. Незабитовскаго же, какъ неявившагося къ отвѣту, приговорилъ еще къ безчестію и экзекуціи во всѣхъ его имѣніяхъ.

Roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt pierwszego, miesiąca Apryla dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedymdziesiątym na repartycyą ruską obranymi, przypadła ku sądzeniu naszemu sprawa z reiestrów przeszłorocznych obligowych, z karty dwusetney siedymdziesiątey piątey, w Bogu przewielebney imci panny Felicjany Sorokowney—starszey y wszystkich i. panien bazyliańek święto-Duskich Mińskich, z wielmożnym i. panem Stanisławem Niezabitowskim—generałem adiutantem buławy wielkiej w. x. Lit., tudzież iaśnie oświeconym xiążęciem imością Floryanem Korybutem Woronieckim—strażnikiem ziemi Dobrzyńskiej, względem tylko starszeństwa małżeńskiego, a samą xiężną imością Anną z Piotrowskich Woroniecką—strażnikową ziemi Dobrzyńskiej, qua debitorką, oraz wielmożnym i. panem Antonim Ostreyką—podstolim wojewodztwa Mścislawskiego, za

trzema pozwami, od aktorek i po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionemi, y za żalobami w nich wyrażonemi, idque: *Za pierwszym*, mieniąc o to: iż co obżalowany ww. im. pan, będąc pilno potrzebnymi summy pieniędzy, u żaluujących delatorek na zapis obligacyjny w roku tysiąc siedmset piędziesiątym, Julii pierwszego dnia wziowszy y pożyczwszy gotowey, rękodayney, nie z żadnego kontraktu urosley summy, in specie dziewięć tysięcy trzysta złotych polskich tyńfowey, starey, dobrej y zostakowey monecie, bez braku, w wielkim xięstwie Litewskim idącey, takowąż moneta, ut supra expressum, w roku tysiąc siedmset piędziesiątym, w dzień świętego Jana Chrzciciela święta rzymskiego, dnia dwudziestego czwartego miesiąca Junii przypadającego, na mieyscu pewnym przy xięgach grodzkich wojewodztwa Mińskiego, razem, a nie ratami żaluującym delatorkom odać y wypłacić obowiązawszy się y opisawszy się, evictionem na wszelkie dobra swoje, leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique

locorum będące, wniosł et in casu nieoddania in praefixo termino pomienionej summy założywszy troiaki zaręki forum ubiquinarium w w. x. Lit. reperibile do zapoznania siebie y sukcesorów swoich naznaczyłeś, intuitu ktorego zapisu obligacyinego, po ominionym terminie nie iednym, gdy załuiące delatorki u obżałowanego iegomości multoties o oddanie dziewięciu tysięcy trzech set złotych polskich dopominali się, obżałowany iegomość deklaracyami uwodząc, ani kapitału, ani też prowizyi nie oddał y oddać niechce, iawną kontrawencyą zapisowi swemu obligacyinemu uczynił, przez co w troiaki zaręki popadł. Zaczym załuiące delatorki, chcąc z obżałowanym iegomością prawem czynić, ante omnia do aprobaty obligacyinego zapisu na sumnę dziewięć tysięcy trzysta złotych polskich od obżałowanego iegomości załuiącym delatorkom, vigore którego do przysądzenia summy wyż wyrażoney wespół z prowizyą y troiakiemi zarękami, do nadgrodzenia szkod, strat, expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za drugą žalobą, mieniać o to, iż co obżałowana xiężna ieymność Anna Korybutowa Woroniecka, ieszcze w roku tysiäcznym siedymsetnym sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Januarii ósmego dnia, na zastaw y kartę, z podpisem ręki własney daną, ku pilney potrzebie swoiey pożyczyla u zeszyłej w Bogu przewielebney Katarzyny Sobolewskiej—podówczas starszey panien bazylianek y całego konwentu święto-Duskiego Mińskiego, summy gotowey rękodayney, in specie czerwonych złotych pięćdziesiąt, termin exolucyi takowey summy w roku zaraz następującym tysiäcznym

siedymsetnym sześćdziesiąt dziewiątym, w dzień świętego Józefa święta rzymskiego, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia przypadającego, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą wyznaczyła y opisała; tandem nietylko in termino, lecz et hucusque bezskutecznemi w listach przyrzeczeniami czas od czasu przeciągając summy winney pięciudziesiąt czerwonych złotych nie płaciła, o co załuiące delatorki w Bogu wielebne panny bazylianki konwentu święto-Duskiego Mińskiego z obżałowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty skryptu od obżałowaney imości xiężney Woronieckiey załuiącym delatorkom na sumnę czerwonych złotych pięćdziesiąt daney, tudzież listów, in comprobationem realności tey summy pisanych, vigore których do przysądzenia summy pięciudziesiąt czerwonych złotych wespół z procentem, a data wzięcia tey summy należącym, y zarękami, w opisie należnymi, do przyięcia zastawy previa exolucione summy winney, do nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za trzecią, mieniać o to, iż co obżałowany iegomość ieszcze w roku tysiäcznym siedymsetnym pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Januarii dwudziestego dziewiątego dnia ku pilney potrzebie swoiey u zeszyłej w Bogu wielebney panny Katarzyny Sobolewskiej—podówczas starszey y całego konwentu panien bazylianek święto-Duskich Mińskich, summy gotowey, rękodayney, nie z żadnego kontraktu, ani przezysku prawnego urosley, w złocie ważnym obrączkowym czerwonych złotych sześnaście, a w monecie starey talarowey, żadnemu braukowi nie podlegley, talarów bitych cztyr-

naście, a in unum computando y na złoto reducendo, złotych polskich czterysta, na kartę, własną ręką pisaną y podpisaną, pożyczawszy, termin opłacenia takowey czterechset złotych polskich summy w tymże roku tysięcznym siedymsetnym pięćdziesiąt siódmym, za niedziel dwie a data wzięcia, tąż kartą swoją opisancy, wyznaczyl, tandem nietylko na terminie, libere przez się założonym, ale przez lat kilkanaście aż do roku tysiąc siedymset siedymdziesiątego, poświadczywszy tylko listem swoim, do urodzonego Chmary—pisarza grodzkiego Mińskiego, ex instantia załużających delatorek, tey że summy u obżałowanego iegoomości upominającego się, pisany, należność winnego długu toties namienioney czterechset złotych polskich summy kapitalney, tudzież procentu za lat kilkanaście, ad alterum tantum od teyże summy należącego, in universum summą kapitalną osimset złotych in toto, nec in parte nieopłacił, w roku zaś tysiąc siedmset siedymdziesiątym, Marca dwunastego dnia, za usilną proźbą załużających delatorek, tak in vim kapitalney, wyż specyfikowaney, przez obżałowanego iegoomości pożyczoney, iako też prowizyney za lat kilkanaście, in quantitate alterius tanti należącey, nie więcej iak tylko rubli trzydzieście, scilicet złotych dwieście dziesięć załużającym delatorkom oddawszy, residuitem tey summy kapitalney y prowizyi, idque pięćset dziewiędziesiąt złotych polskich aż dotąd nie opłacił y opłacać niechce. O co załużające delatorki z obżałowanym imć chcąc prawem czynić, ante omnia do aprobaty karty, pod rokiem tysiąc siedymset pięćdziesiąt siódmym, Januaryi dwudziestego dziewiątego dnia na summę złotych polskich czterysta, to iest, w złocie

czterwonych złotych szesnaście, a talarami, talarów bitych czternaście załużającym delatorkom od obżałowanego iego moi wydany, tudzież listu, sub data roku tysiąc siedymset szesdziesiąt dziewiątego. Januaryi cztyr-nastego dnia z poświadczeniem należności takowego długu do urodzonego Chmary, pisarza grodzkiego Mińskiego, pisanego, vigore których karty y listu do przysądzenia summy ex residuitate niedopłacenia tak kapitału, iako też procentu za lat kilkanaście y altero tanto należącego, in quantitate złotych polskich pięćset dziewiędziesiąt, a iesliby się za iakowe lata opłacanego procentu kwity okazały, do przysądzenia procentu a data nie okazanych kwitów, a summy kapitalney ex residuitate sto dziewiędziesiąt złotych polskich należącey, do nadgrodzienia szkód, strat y wskazania paen, win, oraz tego, co czasu prawa deducetur, salva tey żaloby melioratione. Za takowymi pozwami, wielmożnemu imć panu Ostreykowi w miesieć iego królewskiey mości Mińsku w roku przeszłym tysiąc siedymset siedymdziesiątym, Marca dwunastego dnia przez ienerała iego królewskiey mości Teodora Krasnickiego oczywisto w ręce podanym, eodem anno, mense et die przed pisarzem trybunału głównego w. x. Lit. kadencyi Mińskiey officiose zeznanym, a iaśnie oświeconey xiężny imości Annie s Piotrowskich Woronieckiey—strażnikowey ziemi Dobrzyńskiey, w miesieć iego królewskiey mości Mińsku, w roku przeszłym tysiąc siedymset siedymdziesiątym, Marca trzydziestego dnia przez ienerała iego królewskiey mości Teodora Krasnickiego oczewisto w ręce podanym, eodem anno, mense et die przed tymże pisarzem trybunału głównego w. x. Lit. kadencyi Miń-

skiej officiose zeznanym, tudzież wielmożnemu iegomości panu Stanisławowi Niezabitowskiemu—ienerałowi adiutantowi buławy w. w. x. Lit., w majątności Horkach, w powiecie Słonimskim sytuowaney, w roku tysiąc siedymset szesdziesiąt dziewiątym, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia przez ienerała iego królewskiej mości Teodora Krasnickiego oczywisto podanym, eodem anno, mense et die w grodzie powiatu Słonimskiego officiose zeznanym, żalujące delatorki z obżalowanymi ichmościami przed nasz sąd instue-runt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. wielmożnemu imé panu Ostreykowi—podstolemu miasta Mściśławskiego y iaśnieoświeconym xiążętom imciom Woronieckim kopie spraw wszystkich do kancelaryi trybunalskiej dać nakazawszy y rozprawę in futura iuris incidentia, bez przypozwu, za tym tylko dekretem nakazaliśmy, cum ceteris proceder uznaliśmy. In procedendo niestawiającego wielmożnego i. pana Niezabitowskiego—ienerała woysk wielkiego xiąstwa Lit., po trzykroć do prawa przez ienerała wołanego, iako prawu nieposłusznego na infamią ex personali, vigore zapisu obligacyjnego, sub data roku tysiąc siedymset piędziesiątego, miesiąca Junii pierwszego dnia, na summę dziewięć tysięcy trzysta złotych polskich, wielebney imé pannie Reginie Piotrowskiej—starszey y wszyst-

kim i. mei pannom bazyliankom Mińskim Święto—Duskim danego, wzdawszy, produkowane ex parte actorea dokumenta wszystkie, a signanter zapis obligacyjny, superius de data et actu wyrażony, tudzież listy prywatne, ad hanc causam należące, y cały in eodemque negotio proceder zaszyły in omnibus punctis, clausulis ac paragraphis approbowawszy, summy cum altero tanto y za pretensye aktorek, w żalobach wyrażone, tudzież za expensa prawne, in universum computando, trzydzieście tysięcy złotych polskich na niestawiającym wielmożnym Niezabitowskim samym y wszelkich majątnościach y dobrach iegomości aktorkom przysądzamy, a pro peragenda za wskaz de super wyrażoney summy executione do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich woiewodztw, ziem y powiatow ad libitum partis actoreae użytych odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekreтови naszemu, nie stawiającego wielmożnego Niezabitowskiego—ienerała adiutanta buławy wielkiej w. x. Lit. za infamisą ex personali w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęta y wpisana.

1771 г. Мая 6 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 635—641.

67. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала противъ Рѣчицкаго земскаго суда по поводу неправильнаго рѣшенія имъ спорныхъ дѣлъ между кн. Воронецкими и Рогачевскими базилианами.

Въ этомъ документѣ приводятся три жалобы владѣтелей Стараго Поболова кн. Воронецкихъ, поданныхъ въ трибуналъ на коморника Рѣчицкаго повѣта Франциска Антусевича, Рогачевскихъ базилианъ и Рѣчицкій земскій судъ по поводу слѣдующихъ недоразумѣнй:

1) Князья Воронецкіе жалуются на Антусевича за неисполненіе имъ принятаго на себя обязательства по спорному дѣлу князей Воронецкихъ съ Рогачевскими базилианами объ имѣннй Лискахъ;

2) Жалуются на Рогачевскихъ базилианъ, что они неправильно присвоиваютъ себѣ имѣніе Лиски, находящееся въ Рѣчицкомъ повѣтѣ, и оспариваютъ также и пограничныя земли съ родовымъ имѣніемъ Воронецкихъ Старымъ Поболомъ въ то время, когда это спорное имѣніе должно составлять часть наслѣдственнаго имѣннй истцовъ;

3) Жалуются на Рѣчицкій земскій судъ, что онъ разбирая это дѣло, по жалобѣ базилианъ, допустилъ самое явное беззаконіе и пристрастіе въ ихъ пользу, не смотря на то, что имѣніе Лиски находилось въ пользованнй частныхъ лицъ и никогда не принадлежало Рогачевской церкви.

Такъ какъ обвиняемыя лица не явились на трибунальскій судъ, то и были присуждены къ лишеннй особыхъ и личннхъ правъ, а базилиане еще и къ уплатѣ судебныхъ издержекъ въ размѣрѣ 20,000 злотыхъ. Для исполненія такого приговора были командированы на мѣсто и судебныя генералы (возные).

Roku tysiąc siedymset siedmdziesiąt pierwszego, miesiąca Maia szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiątym na kadencją Nowogrodzką obranemi, a w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym w Nowogrodzku zasiadającymi, gdy z rejestrow taktowych wpisów tegorocznych ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa za trzema aktoratami y żalobami do nich należącymi, in unum złączonemi y skombinowanemi, scilicet: Za

pierwszym aktoratem ii. oo. xx. ichmę Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woronieckich—podkomorzzych i. k. mości, z w. i. panem Franciszkiem Antusiewiczem—komornikiem powiatu Rzeszyckiego, za pozwem od aktorów po obżalowanego imę przed nasz sąd wyniesionym, za żalobą w nim wyrażoną, mieniając, iż obżalowani imę powierzając sobie mianując prowincją od żalujących xx. Woronieckich do sprawy onych, z xieżą bazylianami Rohaczewskimi w ziemi powiatu Rzeszyckiego intentowaney, y ten obowiązek na siebie przyjąwszy, gdy w roku

tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Novembra czwartego dnia ex actoratu pomienionych xx. bazylianów z żalującymi xiążętami przypadła sprawa y xx. bazylianie nie tylko o aktorstwo pretendowane dobr Lisek cum attinentiis, iakoby na cerkiew Rohaczewską Koźmo-Damiańską należących, przeciwko żalującym xiążętom Woroneckim żalobę wynieśli, ale też mimo dekreta trybunalskiego y ziemskiego powiatu Rzeczyckiego Pobołów, przez żalujących xx. dziedzicznie possydowany, kwestyą graniczną, od Lisek uformowaną, ciż obżalowani xieża bazylianie Rohaczewscy inwolwowali w takową żalobę pozewną, na tenczas obżalowany imć do proźby o dystinkcyą sprawy, z mocy dekretów y z samey teyże sprawy należącą, paen ewokacyinyh y kontrawencyinyh na xx. bazylianów czyli z nieumieiętności iuris processus, czyli dogadzaiący stronie przeciwney y okolicznościom, nie żądał, alboliteż urząd ziemski Rzeczycki iezeli obżalowany imć tak sprawił się, opisania uczynić zaniedbał, a obżalowany imć, nie wiadomo z których przyczyn, naprzeciw takiemu postępkowi urzędników ziemskich Rzeczyckich y naprzeciw dalszym, w pomienioney dacie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, Nowembra czwartego dnia przez tychże urzędników dopełnionym, niesłusznym y urząd swój niktzemniącym bezprawiem, w żalobie, z tymże urzędem ex instantia żalujących de praesenti wyniesioney, specyfikowanym, żadnego kroku y czynności pro parte żalujących nie przedsięwziął, a tak zamiast wierności, palestrantom przyzwoitey, wykraczaiącym został. O co żalujące xiążęta z obżalowanym imć procedendo, ante omnia do uspra-

wiedliwienia się y odpowiedzenia we wszystkim y do dania sprawy, stawania y należenia swego, do pokarania obżalowanego imci penami, ex demerito redundantibus, do nadgrodzienia szkód, strat y expens prawnych, oraz o to wszystko, eo casu prawa deducetur, salva tey żaloby melioratione. Za drugim aktorem tychże ii. oo. xiążąt ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Woroneckich — podkomorzych nadwornych i. k. m. z w Bogu przewielebnym Andrzejem Rotrovem — starszym y wszystkiemi ichmć xx. bazylianami konwentu Rohaczewskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego za pozwem, od aktorów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać y referuiąc się do żalób, processów y dekretów, pro parte żalujących służyących, mianowicie, iż tak poprzedzaiący dobr Starego Pobołowa, Krasnego Brzegu z dalszemi należnościami, iak też y teraznieysi żalujące dziedzice też dobra, w powiecie Rzeczyckim leżące, nie disquizyciine, y iako wieczyści aktorowie possyduiąc, a obżalowanych dobra Liski, Repki z attinencyami, także w powiecie Rzeczyckim, in confinio z przerzeczonymi dobrami Pobołowem Starym zostaiące, taliter, qualiter osiągnowszy motią dzierżenia takowych dobr Liski, Repki z attinentiami, ciż obżalowani bazylianie do różnych akcyi y wiolencyi cum praeiuditio et iniuria dziedziców y possessorów Pobołowskich odważali się; o którą po długim y wielorakim ex instantia aktorów Starego Pobołowa cum attinentiis z obżalowanymi xx. bazylianami, czyniacemi się wieczystemi Lisek cum attinentiis possessorami, tak oczewiście, iako y kontumacyalnie wiedzionym, magno sumptu kontynuowa-

nym procederze prawnym, przez dekret oczywisty trybunalski, roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmego, Marca trzeciego, za połączonemi aktoratami ferowany, cała sprawa przed sąd podkomornika na finalne rozsądzenie odesłana została y do takowey rozprawy securitas dobr antecessorom żałujących, Starego Pobołowa wieczystym possessorom warowana została, quo w takowym stopniu permanente processu iuris urodzona Maryanna z Hurynów, primi voti Mikołaiowa Sorokowa, secundi Michałowa Rzewicka, wspomnionych dobr Lisek, Repki cum attinentis po urodzonym Gieszorze—parochu cerkwi Koźmo-Damianskiey, te dobra jako swe dziedziczne, a nie jako cerkiewne posiadującym, unica post extinctam matki swey Heleny z Gieysztorzow Hurynowey vitam, actrix et succetrix, też dziedzictwo prawem wieczystym przyznany żałującym zapisała y perpetue zbyła, obżalowani zaś xięża bazyliane, zaufając w urodz. urzędnikach ziem. Rzeczyckich, osobliwie w urodzonym Faszczu, presidencie tychże sądów, in litigia z żałującymi zostaiącym, chociaż ciż obżalowani oycowie bazyliane rzeczzone dobra Liski, Repki cum attinentiis z nadania na cerkiew Rohaczewską od dawnych Xiążąt Litewskich possiduiącemi być się rozumieli y rozumieją, y przeto jako ad cognitionem takowego początkowego nadania ze strony swey za dwornego sądu assessorskiego mieli sprawę, jednak za powodem pomienionego zaufania nie tylko o też aktorstwo dobr Lisek y Repki, ale też categorią osobną wyżej opisaną, na sąd podkomorski wysłaną, jednym pozwem do sądu ziemskiego nulliter wciągnęli y tak w interessowanym y sprzymierzonym sobie sędzie zaraz in

assessoris praepudiciosa, cognitionem et principalem tangentia titulo dekreta, obżalowani cum summo urzędników in officio abusu pozyskali, w trakcie zaś dalszym gwałtownego y uciemiężliwego procederu od tychże urodzonych urzędników ziemskich Rzeczyckich na fundamencie iakoby z strony obżalowanych produkowanych listów, przywileiów, zapisów, nigdy in sua natura nie pokładanych, aktorstwa, jako wyżej żałującym do dobr Lisek y Repki służącego, non effectualibus causam evinentibus iuris et processus gradibus nie słusznie skassowane otrzymali y ieszcze znieważając dekreta oczywiste, osobliwie powyższy trybunalski, roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmego oczywiście zapadły, sprawę, jako granic rozeznania wyciągającą, na sąd podkomorski odsyłający y possessyą dziedzicom Starego Pobołowa cum attinentiis waruiący, niepraktykowaną w podobnym przypadku u żadnego sądu inequitacją do miasteczka Starego Pobołowa, ze wszech miar niesłuszną y dokumentem przyznany, więcej, iak od lat dwóchset koleyno ciągnącym się, pro parte żałujących y antecessorów ich przeciwną, z wymyślonego y do kognicyi sądu ziemskiego bynajmniej nie należącego pretextu, niby tak pokazujący y chcący między Pobołowem granicy z Liskami, przez dekret mniemany ziemski Rzeczycki, roku tysiąc siedemset siedmdziesiątego, Oktobra dwudziestego czwartego dnia zaszły, cum nexu inquisitionis, verificationis et calculationis, do żałujących dla obżalowanych scandaloze uznawający, ciż obżalowani nulliter et illicite wygrali y dalsze attentata, w całym tegoż ziemstwa, eo intituitu uformowanym procederze mieszczące się po-

zyskali. O co wszystko, referując się do żaloby, z urodz. urzędnikami wyniesionej virtute zaniesionych manifestów y założonej appellacyi, chcąc żalujące prawem czynić do skassowania całego w ziemstwie Rzeczyckim ex instantia obżałowanych uknewanego procederu z dekretami wszystkimi, titulo accessorynemi y titulo oczywistemi, jako w zupełności nikczemność zawierającymi, do uznania, iż wszystkie attentata, granic tykające się, evocatorie et contraventive w tymże ziemstwie formowane były, do przywrócenia robore praemisso sprawy ad pristinum et primitivum statum et idque obżałowanych paenami evocacyinemi y kontrawencyinemi pokarania, do uznania in foro determinando względem aktorstwa dobr Lisek, Repki cum attinentiis, do aktorstwa żalujących należących, praevia subsequenti actuali dokumentów, regestrów, tranzakcyi y dalszych munimentów comportatione, rozprawy, do deklarowania, iż causa granitiarum do rozprawy ostatecznej aktorstwo Lisek y Repki terminari nie może y nie powinno, do uznania tego wszystkiego, co przez kontrowersyą dowiedziono będzie, do pokarania obżałowanych na expensach, salva tey žaloby melioratione. *Za trzecim* aktoratem tychże iaśnie oo. xx. ichmć Florjana y Anny z Piotrowskich Woroneckich—podkomorzych i. k. m. z w. imć p. Iózefem Dominikiem Faszczem—prezydentem, Antonim Mikołaiem Kielczewskim, Mikołaiem Skoryną—sędziami, Kazimierzem na Chlewnie Chlewińskim—pisarzem, urzędnikiem ziemskim powiatu Rzeczyckiego za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmość przed nasz sąd wyniesionym, za žalobą w nim wyrażoną, mieniając, iż co obżałowani ichmć urzędnicy ziemscy

powiatu Rzeczyckiego, rozsądziąc sprawę żalujących delatorów z w Bogu przewielichmć xx. bazylianami konwentu Rohaczewskiego o aktorstwo maiełności, Lisek nazwanej, w Rzeczyckim powiecie leżącej, do sądu swego podaną, w pierwszym in accessorio swoim dekrete, tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego roku, dnia dwódziesiątego pierwszego Ianuarii ferowanym, po kontrowersyach na wzajem między stronami in procedendo odeszły napisawszy, nil quidquam derogando dekretem trybunalskim w satisfakcyi onym dalszej, w teyże samej decyzyi napisali, tanquam in distincta cathegoria o nabycie aktorstwa maiełności Lisek przez xiążęcia Woroneckiego, in simul et semel z imć panią Rzewicką, in foro praesenti, in sola causa juris procedować injungimus y znowu obżałowani ichmć urzędnicy ziemscy Rzeczyccy między xiążą bazylianami, a zeszlą Rzewicką y Sianożętskim kopie z spraw, tudzież komportacyą decydując, nil quidquam derogando superius rzezonym dekretem napisali y dopioro na drugim terminie z przypadłego aktoratu po kontrowersyach, de distinctione causae wnoszonych, znowu w swym dekrete naprzód napisawszy nil quidquam derogando dekretem trybunalskim y ziemskim Rzeczyckim, za onymi zaszłym, a potym wiedząc dobrze obżałowani ichmć urzędnicy ziemscy Rzeczyccy, że xiążęta ichmć Woroneccy dobra Starych Pobołów ex capite swych antecessorów, bez przerwy zawsze cum singulis attinentiis trzymaających, qua haeredes possydują, iuż nie tylko niesłusznie, ale też y bezwstydnie w swym accessorynym drugim dekrete, tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego roku, dnia czwartego Nowembra zaszłym, napisali, in ordine

cognitionis fundorum et documentorum, na dobra Liski, Uznohe, alias Stary Pobołów cum attinentiis inservientium dentur kopie z spraw, y znouu poniżej decydując comportatją, wyrazili et vicissim cum comportatione wszelkich spraw, dokumentów, ograniczeń, przywilejów et omnis tituli iuris et haereditatis ac possessionis na dobra Liski y Uznohe alias Pobołów Stary cum attinentiis na cerkiew Koźmo-Damiańską, a tak co przez kilkadziesiąt dawności ziemskiej nazywało się Starym Pobołowem, to obżalowani imę urzędnicy ziemscy Rzeczycy nie iako sędziowie, cum accessorio wedle prawa cognitionem rei czynić nie mogący, lecz iako abutentes legibus et officiis tą swoją prawdę decyzyą zniszczyć y naruszyć wazyli się. A w iaką in accessoriis zabrnęli drogę, tę iuz in titulo principalnym dekretem swoim, tyśią siedemset siedmziesiątego roku, dwódziesiątego czwartego Oktobra ferowanym, między tymiż stronami gwałtownie et ad libitum informowanym dekrete, że produkowane były dekreta komisarskie, listy, przywileie, pro re bazylianów służące, to iest, contra fidem publicam, nigdy bowiem przez bazylianów nie produkowano, żadnych autentycznych oryginalnych dokumentów, prócz prostey tylko kopii tychto munimentów, ante unione iakoby nastąpiionych, do akt grodzkich Rzeczyckich tyśią siedmset pierwszego roku podaney, item wspomnieli o pseudo-dekrete, o dawnych processach, niby bazylianom służących, iednym tyśią sześset pięćdziesiąt szóstego, Apryla wtorego dnia, drugim tyśią sześset siedmziesiąt pierwszego roku, Februarii pierwszego dnia, niby czynionych, a tych bazylianie nie produkowali. Na ostatek, chociaż z strony

żałujących xiążąt dellatorów produkowano prawo na aktorstwo maiętności Lisek, wieczysto służące, stante assertione bazylianów, że też Liski z nadania xiążąt Litewskich cerkwi Rohaczewskiey oddane były, iako o cognitią nadania dobr xiążęcych, od iedney strony allegowanego, nie w innym sądzie, tylko assessorskim poznawane być było powinno; nadto, sine adimptione actuali comportationis, juramento comprobando, osobliwie przy żadanym odebraniu przez starszego bazylianckiego dokumentów, Helenie z Gieysztorów Hurynowey y bez dalszych hoc in passu potrzebnych wywodów, rozsądzenie subsequi niemogło, iednak obżalowani ichmę urzędnicy ziemscy Rzeczycy, w szczególności obżalowany Faszc — prezydent, Chlewiński — pisarz, bracia między sobą przyrodni, arbitrarie et nulliter prawo wieczyste, żałującym panom xiążętom delatorom na maiętność Liski służące, skassowali; demum mimo takliczne dokumenta na dobra Starych Pobołów, tymże żałującym xiążętom delatorom służące, mimo dekreta oczywiste, osobliwie trybunalskie, przy bespeczeństwie possessorów Starego Pobołowa utrzymujące, mimo na ostatek moc, swemu urzędowi podległa, o granicę y o poznanie fundi, locales na mieyscu probationes wyciągające, lub sub praetextu juramenti na granicznym dukcie, bezbożnie xiężom bazylianom uznanego, inequitationem do Starego Pobołowa xiężom bazylianom cum restitutione fructuum et calculatione, przez żałujących delatorów facienda, modo in practicato y w żadnym subsellium inaudito, decydowali, a tym samym wszelkie pomienne transakcy, dokumenta, dekreta zniszczyć wazyli się, podkomorzego Witeb-

skiego bez obierania stron absolutnie wyznaczili y to nie na rozsądzenie sprawy granicznej, ale na sypanie znaków według przepisanej tym pseudo-dekretem granicy, apellacją denique xiążąt delatorów zapisawszy, zaraz też y appellacją xięży bazylianów dziwnie we swóy dekret ingrossowali, in eum tenorem: In aliquibus punctis, które się z szkodą xx. bazylianom ferowane być okażą, apellują. O co wszystko, przy zaniesionych in tempore manifestach, o te y o dalsze uciążliwości, praktyki y bezprawia żałujące xięstwo delatores, chcąc z obżałowanemi ichmć prawem czynić, ante omnia do skassowania in omnibus punctis całego procederu, dekretów accessorynych, pseudo-oczywistego ziemskiego powiatu Rzeczyckiego dekretu w sprawie z xx. bazylianami Rohaczewskiemii, tysiąc siedmset siedmdziesiątego roku, Oktobra dwódziesiątego czwartego dnia ferowanego, do pokarania obżałowanych i. urzędników ziem. Rzeczyc. paenis pro patrato tam gravi abusu officii privatione eiusdem officiorum et adcitatis, do nadgródzienia szkód, strat y expens prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa deducetur, et ex demeriti pro paenis, lege publica circumscriptis, redundabit, salva tey žaloby melioratione, iakoteż: žaloby, z pozwów autentycznych wyięte, supra de tenore suo w ten nasz dekret są ingrossowane, tak za onemi żałujące dellatores z obżałowanymi ichmć przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału główn. w. x. Lit. na dniu szostym mensis et anni praesentium dwa aktoraty xiążąt ichmć Woronieckich: ieden z registrów appellacynych tegorocznych, z karty setney dwódziesiątej szóstej, z ichmć xiężmi

bazylianami Rohaczewskiemii; drugi z registrów officii itidem tegorocznych, z karty setney ósmdziesiąt wtorej, z urzęd. ziemskiemii Rzeczyckiemii do wpisuy aktoratu tychże ii. oo. xx. ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkom. i. k. m., w registrach taktowych tegorocznych na kartę sześćdziesiąt trzecią ingrossowanego y przypadłego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach, ex parte prześwietnego urzędu ziemskiego Rzeczyckiego o suspensa totius negotii, przez ii. oo. xx. ichmć intentati, ex ratione niestawiających ichmć xięży bazylianów. E controverso ii. oo. xx. ichmć Woroneckich, o nakazanie procederu, ab utrinque wnoszonych, ponieważ konstytucya roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego urzędem bez żadney dilacyi odpowiadać nakazuie; ideo my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Lit. pretendowaną suspensę uchylivszy, dalszy proceder iniungimus. In procedendo et in continuatione rozpoczętego ex parte ii. oo. xiążąt ichmć Woronieckich z urzędem ziemskim Rzeczyckim produktu na dniu niniejszym, wysz na dacie pisanym, idque siódmym, miesiąca Maia, anni praesentis, skassowawszy trzy dekreta, mianowicie: *ieden* sub actu roku tysiąc siedmset szesdziesiąt siódmego, miesiąca Ianuarii dwudziestego pierwszego dnia; *drugi* sub actu roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Nowembra czwartego dnia in accessoriis, a *trzeci* dekret sub actu roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego, miesiąca Octobra dwódziesiątego czwartego dnia, principaliter między ichmć xięży bazylianami Rohaczewskiemii a iaśnie oświeconemi xiążętami ichmć Woronieckiemii—pod-

komorzemi nadwornemi iego krolewskiej mości, iako illegaliter et abusive contra mentem praw wielkiego xięstwa Litewskiego zaszle, oraz ad instantiam tychże ichmę xięży bazylianow cały hac in causa proceder uroszczony pro irrito ac invalido uznawszy, dalszy inter partes proceder iterum nakazuiemy. In procedendo z aktoratu tychże ii. oo. xiążąt ichmę Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkom. nadworn. i. k. m., małżonkow, niestawiającego w Bogu przewielebnego Andrzeia Rotterowa—starszego y wszystkich ichmę xięży bazylianow konwentu Rohaczewskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, po trzykroć przez ienerała wołanych, iako prawu nieposłusznych, za pozwem, od tychże i. oo. xiążąt ichmę Woroneckich—podkomorzonych iego krolewskiej mci (po) wspomnionych de super ichmę xięży bazylianów klasztoru Rohaczewskiego przez ienerała i. kr. m. Stefana Terpiłowskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym, miesiąca Octobra dwódziesiątego siódmego dnia, na sąd trybunału głównego w. x. Lit. oczywisto w ręce i. mości w Rohaczewie podanym, eorundem anno, mense et die na urządzie i. k. m. grodzkim Rzeczyckim zeznanym, na upad w rzeczy, oraz na infamią, iako po dekrete appellacyinym, praesenti decreto skasowanym y podniesionym, wzdawszy, produkowane in rem et partem actorum służące dokumenta, zapozwy, processa, de datis w nich expressis zaszle, iako też cały generaliter proceder prawny hac in causa intentowany approbuiemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowuiemy. Eloque intuitu summe, za pretensyą i. oświeconych aktorów regulowaną, ex vi łączonych motywów uroszczony, do żałujących

dellatorów pretensyi pro litigio iuris, expens prawnych dwadzieścia tysięcy złotych polskich na niestawiającym w Bogu przewielebnym Andrzeju Rotterowie—starszym y wszystkich ichmę xiężach bazylianach konwentu Rohaczewskiego żałującym aktorom przysądzamy; a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, mocney, prawney, a nieodwłoczney, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum odsyłamy. Seorsive z aktoratu tychże i. oo. xiążąt ichmę Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkomorzonych i. k. m. za pozwem stronicami czterma: *jedną* w. i. panu Jozefowi Dominikowi Paszczowi—prezydentowi, *drugą* w. i. panu Mikołaiowi Kielczewskiemu, *trzecią* w. i. panu Michałowi Skorynie—sędziom, *czwartą* w. i. panu Kazimierzowi na Chlewnie Chlewińskiemu—pisarzowi, urzędnikom ziem. powiatu Rzeczyc., w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym, miesiąca Nowembra dziewiątego dnia w mieście i. k. m. Rohaczewie oczywisto w ręce seorsivis copiis na sąd trybunału głównego w. x. Lit. przez ienerała i. k. m. Jerzego Kupcewicza podanym, eodem anno, mense et die na urządzie i. k. m. grodzkim Rzeczyckim zeznanym, niestawiających desuper wyrażonych urzędników ziemskich powiatu Rzeczyckiego, po trzykroć przez ienerała wołanych, iako prawu nieposłusznych, post temerarium a iure recessum, na infamią et in paenam abiudicationis wzdawszy, produkowane partis actoreae dokumenta, idque zapozwy, processa z

obżalowanemi ichmć, tanquam legitime zasze, approbiuemy. Quo intuitu, na obżalowanych ww. urzędnikach ziemskich powiatu Rzeczyckiego za expens prawny, motivo gravaminosi iudicati wynikający, cztery tysiące złotych polskich i. oświeconym żalującym aktorom przysądzamy, nec non pro peragenda eius modi executione do urzędników ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, odsyłamy, oraz tamować activitatem tymże dekretem toties wspomnionym ww. urzędnikom ziemskim powiatu Rzeczyckiego pozwalamy. Distinctim ex actoratu multoties wspomnionych ii. oo. xiążąt ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich — podkomorzich i. k. m. niestawiającego w. i. pana Franciszka Antusewicza za prawem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, miesiąca Januarii dwódziesiątego pierwszego dnia, w okolicy Słobodzie, w powiecie Rzeczyckim będącey, oczywisto na sąd trybunału głównego w. x. Lit. przez ienerała i. k. m. Jerzego Kupcewicza podanym, a tegoż roku y miesiąca na dniu dwudziestym wtorym przed aktami ziemskimi Rzeczyckimi zeznanym, po trzykroć przez ienerała wołanego, iako prawu nieposłusznego, na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdawszy, dokumenta y wszelkie zapozwy do w. i. pana Franciszka Antusewicza regulowane, approbiuemy. Eoque intuitu summę in vim poniesionych na prawo expens prawnych dwa tysiące złotych polskich na tymże obżalowanym, i. panu Franciszku Antusewiczu y na wszelkich dobrach i. imć za-

lującym aktorom przysądzamy, a dla uczynienia za wzkaz wyż wyrażoney summy skuteczney, mocney, a nieodwłoczney exekucyi do urzędu ziemskiego lub grodzkiego wszelkich wojewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, odsyłamy. A gdy dzień dziesiąty mensis et anni praesentium przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cydzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, z aktoratu ii. oo. Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich — podkomorzich nadwor. i. k. m., niestawiającego w Bogu przewielebnego imć xiądza Andrzeia Rottera — starszego y wszystkich ichmć xięży bazylianów klasztoru Rohaczewskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, za infamisów, seorsive ex actoratu tychże ii. oo. xiążąt ichmć Woroneckich — podkomorzich i. k. m., małżonków, niestawiających ww. ii. pp. Józefa Dominika Faszczę, — prezydenta, Antoniego, Mikołaja Kielczewskiego, Michała Skorynę — sędziów, Kazimierza na Chlewnie Chlewińskiego urzędników ziem. powiatu Rzeczyckiego, itidem za infamisów; distinctim ex actoratu toties wspomnionych i. oo. xiążąt ichmć Woroneckich — podkomorzich nadwornych i. k. m., małżonków, niestawiającego i. pana Franciszka Antusewicza itidem za infamisa, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw dekretowych, kancelencyi Nowogrodzkiej, przyjęta y wpiasana

1774 г. Апрѣля 28 дня.

Изъ книги № 149, за 1774 г., л. 241—246.

68. Трибунальный контумационный декретъ по дѣлу Минскаго базилианскаго монастыря съ Рудницкими о взысканіи слѣдующихъ монастырю суммъ.

Въ этомъ документѣ заключается три иска: два—фамилии Рудницкихъ (противъ Арамовичей и Минскихъ базилианъ) и встрѣчной искъ базилианъ. Дѣло было слѣдующее: Арамовичова заняла у Минскихъ базилианъ 15,000 зл. подъ залогъ своего имѣнія Тарасова, а равно и другихъ имѣній; въ свою очередь Арамовичова задолжала еще и у Рудницкихъ довольно значительную сумму. Рудницкіе добивались обезпеченія

своего долга на томъже имѣніи Тарасовѣ, вслѣдствіе чего и столеулись съ базилианами. По разсмотрѣніи обстоятельствъ этого дѣла, трибуналь призналъ, что базилиане имѣютъ безспорное право на имѣніе Тарасовъ и присудилъ имъ: или уплату долга наличными деньгами, или же имѣніе. А такъ какъ Рудницкіе и Арамовичи не явились въ назначенное время на судъ, то и были подвергнуты заочному обвиненію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartego, miesiąca Apryla dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. xięstwa Litewskiego, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzecim obranemi, a w roku teraz idącym tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym zasiadającemi, gdy z porządku rejestrów obligowych, pod rokiem tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiątym wtórym, z karty setney dwudziestey pierwszey, przypadła ku naszemu sądeniu sprawa ww. ii. pp. Konstancyi z Wielomowskich—matki, miecznikowey Oszmiań., Felicjana—kapitana iego k. m., syna, Rudnickich, z w. ichmé pp. Heleną z Fronkiewiczów Aramowiczowną—sędziną grodzką Mińską, z dokładem opiekunów y potomstwa imci, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmość przed nas sąd wyniesionym, żalobą w nim wyrażoną,

mieniając o kontrawencyą dekretowi trybunału głównego w. xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Februaryi piętnastego dnia, na kadencyi Mińskiej, ferowanemu, referuiąc się do zaszley pilności ieneralskiej y processu, ex instantia załuiących delatorów na obżałowaną w. i: panią Aramowiczowną, sędziną grodzką Mińską, o nieoddanie summy czterech tysięcy dwuchset złotych polskich, idque dwa tysiące w starey monecie, a dwa tysiące dwieście złotych polskich currenti moneta, tymże dekretem trybunalskim z terminem exolucyi, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, circa acta kancelaryi grodzkiej Mińskiej sądzoney, iż co obżałowana wielmożna i. pani Aramowiczowa—sędzina grodzka Mińska od dekretu ziemskiego Mińskiego w roku tysiąc siedmset szesdziesiąt szóstym, miesiąca Nowembra piątego dnia, z przysądzeniem

summy starey monety samego niedopłaconego kapitału, za obligiem żądającym delatorom dwóch tysięcy złotych polskich należący, a za prowizyą od tey summy, przez lat pięć tymże żądającym delatorom nieopłacone, złotych polskich tysiąc currenti moneta ferowanego, od którego dekretu obżalowana imć temere ac malitiose do trybunału głównego w. x. Litewskiego zaapellowała, gdzie sąd trybunału głównego w. x. Lit. takową kategorią dekretu ziemskiego Mińskiego in puncto sądzoney summy trzech tysięcy złotych polskich, praevio iuramento samey żądającej delatorki, w. imć Konstancyi Rudnickiey—miecznikowey Oszmiańskiej, zaaprobawwszy, na obżalowanej imć z procentem, tylko (uchylając expens prawny) za lat pięć należącym, od summy trzech tysięcy złotych polskich, tysiąc dwieście złotych polskich, in universum summy—cztery tysiące dwieście złotych polskich sądził y termin exolucyi tey summy w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, przy xięgach grodzkich Mińskich determinował; a w osobliwey kategorii, obżalowaną imć Aramowiczową o pięć korcy żyta do trybunału głównego w. x. Lit. apellowaney, trybunał główny w. x. Lit., w takowey pretensyi obżalowanej imć iurament uznawszy, na żądających delatorek, cum altero tanto, pięć korcy żyta, ceną zlikwidowaną złotych polskich dwieście przysądził. Obżalowana imć Aramowiczowa, in amissionem praetensyę takową uroszczoną podając, in termino, do iuramentu coincidenti, przez kontrawencyą swoją przysięgać nie chcąc, in amissionem summy sobie sądzoney złotych polskich dwieście podała, et per contemptum dekretu trybunału

głównego w. x. Lit., w nakazanym terminie do opłacenia summy czterech tysięcy dwieście złotych polskich żądającym delatorom satisfakcyi nie uczyniła; przez co w kontrawencyą dekretu popadła, żądających delatorów do szkod, strat, expensow prawnych przywiódła. O co żądające delatores prawem czyniąc, ante omnia do pokarania obżalowaną imć Aramowiczową prawami kontrawencyinemi, pro contraventione dekretu trybunalnego w nieopłaconey summie czterech tysięcy dwieście złotych polskich tymże dekretem, sub vadio alterius tanti et sub paena personali, w terminie przez obżalowaną imć (oddać) nakazaney, do przysądzenia takowey summy czterech tysięcy dwieście złotych polskich cum altero tanto, vigore tegoż dekretu, do przysądzenia oraz prowizyi, ad datam praesentem należący, in simul z expensem prawnym, z okazji obżalowanej imci na nowo poniesionym; tudzież do uznania inekwitacyi do majątności Tarasowa, w wojewodztwie Mińskim leżący, intuitu ferowanego dekretu ziemskiego Mińskiego w roku tysiąc siedmset szesdziesiąt szóstym, miesiąca Nowembra piątego dnia, do nadgodrodzenia szkod, strat y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za drugim aktorem ww. ichmców panów Konstancyi z Wielamowskich — miecznikowey Oszmiań.,matki, Feliciana—kapitana i. k. m. y rzeczy-pospolitey, Rudnickich, z w Bogu przewielebnym p. imć xiędzem Gedeonem Haiewskim — superiorem y wszystkiemi ichmć xiędzmi bazilianami konwentu Mińskiego, za pozwem od aktorów do i. w. obżalowanych ichmców przed nas sąd wyniesionym, y za žalobą w nim wyrażoną, mieniać y referuwać się tak do

dekretu oczewistego ziemskiego województwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Nowembra piątego dnia in principali między żalującymi delatorami a obżałowaną imię Aramowiczową—sędzią grodzką Mińską, z decydowaną do dobr Tarasowa, w województwie Minskim leżących, captato quovis tempore, inekwitacyą ferowanego, tudzież do dekretu oczewistego trybunału głównego w. x. Lit., po zaapelowaniu z ziemstwa w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorem, miesiąca Februaryi piętnastego dnia, tenże dekret ziemski Miński aprobującego, iż co sąd trybunału głównego w. x. Lit. po zaapelowaniu przez imię Aramowiczową dekretu ziemskiego Mińskiego o summę trzy tysiące złotych polskich, vigore obligu, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzecim, Marca dziewiętnastego dnia przez ichmciów wielmożnych panów Aramowiczów żalującym delatorom ichmciom panom Rudnickim z inekwitacyą do dobr Tarasowa wydanego, sądzoną, trybunału głównego wielk. xięstwa Litewskiego pomieniony dekret ziemski Miński praevio iuramento imię pani Konstancyi Rudnickiej—miecznikowej Oszmiańskiej aprobował, y summę takową trzy tysiące złotych polskich in simul ad datam dekretu trybunalskiego z prowizyą, per octo a centum przychodzącą, in unum computando, cztery tysiące dwieście złotych polskich dla ichmciów panów Rudnickich na obżałowanej imię Aramowiczowej sądził, y na dobrach oney wskazał; seorsive za osobliwe pretensye obżałowanej Aramowiczowej złotych polskich dwieście, które obżałowana też Aramowiczowa, przez niewykonanie na terminie iuramentu in amissionem takową summę podała, też złotych polskich dwieście, do zapłacenia z summą

ogulną, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorem, miesiąca Marca dziesiątego dnia circa acta grodu Mińskiego opisaną, determinował y satisfakcyą in omni dekretowi ziemskiemu Mińskiemu sub paenis irremissibilibus contraventionis alterius tanti nakazał. Obżałowani też przewielebni bazyliane Mińscy, mimo pierwszość summy, za obligami żalującym dellatorom należącey, mimo dekretu oczewiste, idque ziemskiego, inekwitacyą do dobr Tarasowa sądzącego, y trybunału głównego, tenże dekret ziemski Miński aprobującego, za poślednieyszą inskrypcyą żadną konwikcyą nieprzewiodłszy, dobra Tarasów zaiechali y one in possessione sua trzymaia y satisfakcyą dekretom per inequitationem żalującym dellatorom też dobra obięcia przeszkodą stali się. O co żalujące dellatores prawem czyniąc, ante omnia do dobr Tarasowa, vigore dekretu ziemskiego y trybunału głównego, aprobującego, inekwitacyi, do nakazania obżałowanym bazylianom Mińskim, ażeby takowey inekwitacyi sub nullo titulo et praetextu bronić y tamować nie ważyli się, tudzież do przysądzenia summy, dekretem trybunalskim in quantitate cztery tysiące dwieście złotych polskich dla żalujących dellatorów na obżałowanej Aramowiczowej y dobrach oney sądzoney, in simul z prowizyą y expensami prawnymi, ad datam praesentem należącą, y do przyięcia o wszystko u trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego rozprawy, do wskazania oraz paen na obżałowanych bazylianów pro contraventione dekretowi trybunalskiemu, przez obżałowaną Aramowiczową, za niedopełnioną żalującym dellatorom satisfakcyą, do nadgrodenia wszystkich szkod, strat y expensów prawnych y tego wszystkiego, co czasu

prawa fusius deducetur, salva tey żałoby melioratione. Za *trzecim* aktoratem w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xx. bazylianów klasztoru Mińskiego, z w. ichmć pp. Heleną Aramowiczową—sędzi-
ną Mińską, matką, Tadeuszem Aramowiczem—synem, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmć przed nas sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżałowani Jan y Helena Aramowiczowie—pod owezas stolnikowie Braclawscy, ex post sędziowie grodzkie Mińskie, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, Aprilia dwudziestego wtórego dnia, będąc potrzebnemi summy pieniędzy, piętnaście tysięcy złotych polskich w staropolskiej monecie, u żałujących delatorów pożyczwszy, takową summę w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, w dzień świętego Ierzego święta rzymskiego, dnia dwudziestego trzeciego Aprilia, przypadającego, przy księgach grodzkich Mińsk., takowąż monetą, pod troiakiemi żarękami, oddać y wypłacić obligacyinym inekwitycyinym zapisem, superius de data wyrażonym, tegoż roku Iulii dwudziestego siódmego dnia, w magdeburym Mińskiej przyznany, opisali się, ewikcyą na wszelkie dobra swoje wniosłszy, in casu nieoddania na terminie superius wyrażonym inequitationem, captato quovis tempore, do majątności Tarasowa cum omnibus attinentiis tymże wspomnionym obligiem żałującym dellatorom pozwolili, renitendo któremu zapisowi na wielu terminach, ani summy kapitalney, ani procentu, od oney należnego, nie opłacali; a tak żałujące dellatores, nie mając żadney satisfakcyi, per inequitationem obieli. Zaczym żałujący dellatores, chcąc z obżałowanymi

ichmć prawem czynić, ante omnia, do przysądzenia summy piętnastu tysięcy złotych polskich kapitału z przychodzącym procentem y do nakazania exolucyi takowey summy w terminie iak naykrótszym, a nim nastąpi takowey summy exolutio do obwarowania possessyi majątności Tarasowa cum attinentiis dla żałujących dellatorów, do odesłania wszystkich kredytorów y pretensorów, ieśliby się iacy znajdowali, ad alia bona, a żałujących przy tychże dobrach a prioritacie utrzymania, do przysądzenia szkod, strat y expensów prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żałoby melioratione, lub inney wyniesienia, a do tey łączenia. Za *czwartym* aktoratem, w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xx. bazylianów klasztoru Mińskiego z w. ichmć panną Konstancyą—mieczną Oszmiańską, matką, Felicianem—kapitanem i. k. mci, synem, Rudnickimi, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmć przed nas sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać do approbaty possessyi majątności Tarasowa, w woiewodztwie Mińskim leżącey, dla żałujących dellatorów, do uchylenia pretensyi obżałowanych Rudnickich, do przysądzenia szkod, strat y expens prawnych y o to, co u prawa deducetur, salva żaloby melioratione, a iako te żaloby z pozwów autentycznych de tenore suo w ten nasz dekret są inserowane, tak za onymi praenominatae partes przed nami sądem instituerunt actionem, w której sprawie na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, aktorat ww. ichmćiów panów Konstancyi z Wielamowskich, Feliciana—kapitana iego kr. mci y rzeczy-posp. Rudnickich z Bogu

przewielebnym imię xiędzem Gedeonem Haiewskim—superiorem y wszystkimi ii. xx. bazylianami konwentu Mińskiego, z karty setney trzydziestey pierwszey y regestrów sprzeciwieństw tegorocznych do wpisu y aktoratu tychże ww. ichmciów pp. Rudnickich, na karcie setney dwudziestey pierwszey w regestrach obligowych, pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym będącego et ex ordine przywołanego, z którego terazniejsza zaczęła się sprawa, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo na tymże terminie y dniu, wyż na dacie pisanym, nie stawiając imię panią Helenę z Fronkiewiczow Aramowiczową—sędzinę grodzką Mińską, potrzykroć do prawa z nakazu naszego wołaną, iako temuż prawu nieposłuszną, z aktoratu ichmciów panów Konstancyi z Wielamowskich, matki—mieczn. Oszmiań, Felicjana—kapitana i. k. mci, syna, Rudnickich, post praecedentem legitimitatis terminum pozwu, od tychże aktorów niestawiającej imię w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Marca dwudziestego czwartego dnia oczewisto w ręce w mieście Mińsku podanego, eodem anno Aprilis wtórego dnia przed i. w. imię panem Michałem Świętorzeckim—na tenczas pisarzem trybunalskim, sędzią grodzkim Mińskim zeznanego, deductionem na upad w rzeczy, oraz na infamię ex personali, vigore dekretu trybunального, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Februarii piętnastego dnia ferownego, zdaiemy, a zatym tenże dekret trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, in omnibus punctis, tudzież proces y pilność, intuitu tegoż dekretu w roku tymże tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Marca dwudziestego dnia,

w grodzie woiewodztwa Mińskiego czynione, tudzież całą litispendencyą prawną, hac in causa zaszłą, przez patrona i. p. Niemorzańskiego—rotmistrza Mińskiego produkowaną, approbuiemy, przy nienaruszoney mocy y walorze zachowuiemy. Quo in ordine summy eodem decreto, wyżey de data et actu expresso, sądzoney, cztery tysiące dwieście złotych polskich, seorsive za procent, ód takowey summy po dacie wzmienionego dekretu należącej, oraz za expensa prawne, w tey sprawie łożone, trzy tysiące złotych polskich, a z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris, nam sądowi persolutis, in unum znosząc, siedm tysięcy dwieście złotych polskich na obżalowanej, do prawa niestawiającej ieymści, na maiętności Tarasowie, w woiewodztwie Mińskim leżącej, y na wszystkich in genere dobrach żądaiącym ichmć pp. Rudnickim przysadzamy. Ad haec, vigore tego dekretu, wolność arestowania summ daiemy, a dla uczynienia za wskaz summy wyżey wzmiankowanej, skuteczney, prawney y nieodwłoczney, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, super quibusvis citatae, do prawa non comparentis, bonis, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich woiewodztw y powiatów, ad libitum aktorów użyć maiących, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A między tymiż ww. ii. pp. Rudnickimi, a ichmć xx. bazylianami klasztoru Mińskiego procedować nakazaliśmy. In procedendo po przywołaniu aktoratu w Bogu przewielebnego imię xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xx. bazylianów klasztoru Mińskiego, na karcie dwusetney sześćdziesiąt siódmej, w regestrach tegorocznych obligowych będącego, y po

kontrowersyach, a parte ww. ichmciów pp. Rudnickich o niełączenie takowego aktoratu, naprzeciw zaś z strony ichmć xx. bazylianów o przyłączenie tegoż aktoratu nawzajem doniesionych, my sąd trybunału głównego w. x. Litewskiego, z przyczyny nierozdzielney iedności sprawy, oraz z przepisu konstytucyi roku tysiąc siedmset dwudziestego szóstego, wzmieniony aktorat do terazniejszey przyłączywszy sprawę, daley rozprawować się nakazaliśmy. In procedendo securitatem possessyi majątności Tarasowa, in actuali et pacifica possessione ichmć xx. bazylianów Mińskich zostaiący, obwarowawszy, dalszy uznaliśmy proceder. In procedendo z aktoratu w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xięży bazylianów klasztoru Mińskiego, po uprzedzonym legitimitatis terminu pozwowego, od tychże ichmć xx. bazylianów ichmć pp. Helenie—matce, Tadeuszowi—synowi Aramowiczom, sędziny y sędzicowi grodzkim Mińskim, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Marca iedynastego dnia podanego, tegoż roku y miesiąca Marca dwunastego dnia w grodzie Oszmiańskim zeznanego, do wiedzenia, niestawiających tychże ichmciów pp. Helenę Aramowiczową—sędzinę grodzką Mińską—matkę, Thadeusza Aramowicza—syna, po trzykroć do prawa z nakazu naszego przez ienerałów wołanych, iako onemu nieposłusznych, na upad rzeczy, oraz w. imć panią Aramowiczową—sędzinę grodzką Mińską, na infamią ex personali, vigore inskrypcyi, a imć p. Tadeusza Aramowicza—sędzica grodzkiego Mińskiego, na banicyą doczesną wzdaemy. A zatym produkowany obligacyiny, oraz inekwitacyiny zapis, od ii. pp.

Jana Litawora y Heleny z Radziwińskich z Fronkiewiczów Aramowiczów, na tenczas stolników Braclawskich, w Bogu przewielebnemu p. imć xiędzu Iustinowi Czaczkowskiemu, eo tempore starszemu, y wszystkim ichmć xx. bazylianom klasztoru Mińskiego na summę piętnaście tysięcy złotych polskich, srebney talarowej y tyńfowej, starey monety, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Aprilia dwudziestego wtorego dnia dany, eodem anno, Iulii dwudziestego siódmego dnia, w maydeburyi Mińskiej przyznany, oraz całą litispendingę prawną, przez patrona ichmć wielnożnego imć pana Józefa Woronca—mostowniczego Mińskiego produkowaną, in omni approbuiemy, circa inviolabile robur zachowuiemy. Quo in ordine summy kapitalney piętnaście tysięcy złotych polskich, pomienionym zapisem obligacyiny, oraz inekwitacyiny opisanej, na niestawiających ichmć pp. Aramowiczach, oraz na majątności Tarasowie, w woiewodztwie Mińskim sytuowanej, tudzież na wszelkich in genere ichmć dobrach, et seorsive procentu od wspomnioney summy należącego, tudzież tak do daty następioney majątności Tarasowa possessyi przychodzącego, iako też in vim od podania eiusdem possessionis nie korresponduiącego, oraz expensu prawnego w tey sprawie erogowanego, sześć tysięcy ośmset złotych polskich, a z wpisnym y pamiętnym, una cum lueris, nam sądowi persolutis, w iedną znosząc kwotę, dwadzieście ieden tysiąc ośmset dziesięć złotych polskich na tychże ichmościach et super praemissis bonis aktorom przysądzamy. A dla uczynienia za wzkaz wyż wyrażoney summy na wszelkich in genere obżałowanych ichmciów dobrach skutecz-

ney prawney y nieodwłoczney exekucyi do urzędów ziemskich lub grodzkich wszystkich wojewodztw y powiatów, ad libitum aktorów użyć mających, założywszy in contravenientes temu dekrétowi dalsze paeny prawne, odsyłamy, a między ww. ii pp. Rudnickimi, a ichmé xx. bazylianami klasztoru Mińskiego dalszy proceder decernimus. In procedendo aktorów tychże ichmciów xx. bazylianów z ichmé. pp. Konstancyą — miecznikową Oszmiańską — matką, Felicianem — kapitanem i. k. m., synem, Rudnickimi, z karty setney trzydziestey czwartey rejestrow z przeciwieństwa tegorocznych do zapisu wyżej rzeczzonego, z którego praesens orta est causa, przyłączywszy, iterate proceder uznawamy. In procedendo po kontrowersyach, ad invicem doniesionych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. dekrétowi trybunału głównego w. x. Lit., w roku tysięcznym siedmsetnym siedmdziesiątym wtórym, miesiąca Februarii piętnastego dnia między ichmé pp. Rudnickimi, a ichmé panią Aramowiczową, post interpositam od dekretu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, w roku tysięcznym siedmsetnym sześćdziesiątym szóstym, miesiąca Nowembra piątego dnia inter easdem partes zaszłego, apellationem, ferowanemu y summę cztery tysiące dwieście złotych polskich dla ichmców panów Rudnickich przysądżającemu, oraz, in ordine sązoney wzniesionym dekretem ziemskim Mińskim inekwitacyi, referabiliter do tegoż dekretu mającemu się, insistendo, oraz dekret trybunałski manutenedo, inequitationem do dobr Tarasowa nazwanych, w wojewodztwie Mińskich sytuowanych, ad proportionem eodem decreto in quantitate czterech tysięcy dwuchset złotych polskich

sązoney summy dla procedujących ichmé pp. Rudnickich w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiątym czwartym, miesiąca Maia trzynastego dnia, a in casu bronienia na tym terminie quovis captato tempore przez urząd, ad libitum użyty, bez obwieszczenia y dalszey litispendencyi, solummodo za terazniejszym dekretem, uznawamy; którey inekwitacyi, ażeby ichmé xx. bazylianie klasztoru Mińskiego, posessorowie praefatorum bonorum, sami przez się, per substituendos possessores y przez żadne subordynowane osoby ullo iure, titulo et praetextu, sub paenis irremissibilibus contraventionis, bronić y tamować nie wazyli się, owszem takowe dobra ad proportionem wzmiankowaney summy, circa iuridicam traditionem do possessyi ichmé pp. Rudnickich podali, postapili, praecavimus et praecustodimus. A w samey sprawie, kopie spraw między ichmósć xx. bazylianami, a ichmé pp. Rudnickimi ad invicem dać decidendo, rozprawę in futura iuris incidentia między temiż stronami prawo wiodącemi, sub paena personalis infamiae bez przypozwu, tylko za tym dekretem, determinamus, oraz salvam actionem o pretendowany po wzmiankowanym dekrete trybunalskim procent tymże ichmé pp. Rudnickim circa principale reservamus. A gdy termin prawny ad publicandum kondemnat wyżej wzmiankowanych przypadł, na tenczas ienerał, sądów naszych pilnujący, Michał Swidziński, dość czyniąc prawu popolitemu y dekrétowi naszemu, napierwiew z aktoratu ww. ii. pp. Konstancyi z Wielamowskich, matki, miecznikowey Oszmiańskiej, Felicyana — kapitana i. k. m., syna, Rudnickich, niestawiają w. i. panią Heleną z Frackiewiczów Aramowiczową — sędzinę grodzką Mińską

za infamiską ex personali, ex post zakto-
ratu w Bogu przewielebnego imé xiędza
Gedeona Haiewskiego—superiora y wszyt-
kich ichmé xx. bazylianów klasztoru Miń-
skiego, wzmienioną w. imé panią Ara-
mowiczową za infamiską ex personali. a
imé pana Thadeusza Aramowicza, syna

imci, za banita doczesnego w izbie sądo-
wey et in foro publico obwołał, prokla-
mował y relacyą publicacyi swey a loco
publicationis rediens iudicialiter zeznał.
Która sprawa jest do xiąg trybunału głów-
nego w. x. Lit. kadencyi Mińskiej spraw
dekretowych przyjęta y zapisana.

1774 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 148, за 1774 г., л. 660—665.

69. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала compositi iudicii по дѣлу Виленскаго св. Троиц-
каго монастыря съ Станиславомъ Годлевскимъ насательно спорныхъ домовъ на землѣ Ви-
ленской Пятницкой церкви.

Между регентомъ в. кн. Литовскаго Стани-
славомъ Годлевскимъ и Виленскимъ св. Троицкимъ
монастыремъ возникъ споръ изъ-за каменнаго
дома, подъ названіемъ Волминскаго, находящагося
на церковномъ плацѣ св. Пятницы.

Годлевскимъ представлены были документы,
на основаніи которыхъ указывался преемственный
рядъ владѣтелей этого дома, начиная отъ Жябы
до послѣдняго владѣтеля. Свято-Троицкимъ мо-
наштемъ былъ предъявленъ актъ осмотра цер-
ковныхъ плацовъ депутатомъ отъ Виленскаго р-
каталич. бискупа Воловича, ксендзомъ Мальхе-
ромъ Гейшемъ; на основаніи этого документа
монаштырь присвоивалъ себѣ не только спорный

домъ, но еще и другіе, самовольно выстроенные
частными лицами еще въ началѣ XVII ст., но
утвержденные за Пятницкой церковью королемъ
Сигизмундомъ III еще въ 1611 году; другіихъ
документовъ монаштырь представить не могъ.

Судъ, по разсмотрѣніи документовъ спорящихъ
сторонъ, нашелъ ихъ недостаточно вѣскими,
чтобы на основаніи ихъ можно было составить
окончательное рѣшеніе спора п постановилъ: дѣ-
ло передать на разслѣдованіе подкоморія и воз-
вратиться къ нему по полученіи отъ этого лица
донесеній; владѣніе же спорнымъ домомъ сохра-
нить за прежними владѣльцами.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt
czwartego, miesiąca Oktobra dwódziesiątego
dnia.

W sprawie. za dwoma aktoratami y żalo-
bami, do nich należącemi, in unum złą-
czonemi y skombinowanemi, przypadley,
mianowicie: *Za pierwszym aktoratem* imé

pana Stanisława Godlewskiego—regenta
trybunału głównego w. x. Lit., z w Bogu
przewielebnym imé xiędzem Samuelem No-
wickim—starszym y wszystkimi ii. xx.
bazyliami klasztoru Wileńskiego, za dek-
retem remissyinyim trybunału głównego
w. x. Lit. compositi iudicii w roku tysiąc

siedmset siedmdziesiąt pierwszym, mieniając Oktobra szesnastego dnia zaszłym, y za żalobą w nim inserowaną, mieniając y referując się in omni do zaszłych in antecessum żalob, processów y dekretów, oraz całego procederu prawnego, hac in causa zaszłego, a signanter o uznanie inkwitacyi do kamienicy, tytuło Wołmińskiej, w mieście Wilnie situm mającey, z nakazaniem de usibus et fructibus kalkulacyi y weryfikacyi, oraz bonifikacyi uznania, do komportacyi wszelkich y wszystkich generali tytuło dokumentów, ograniczeń, funduszów, na też kamienicę służących, sub nexu iuramenti, tygodniem przed następującą kadencją trybunału compositi fori, do skassowania wszelkich in dolum et fraudem żałującego delatora sporządzonych dokumentów, do nadgrozdzenia szkod, strat y expens prawnych, do nakazania rozprawy bez żadney dylacyi, godzin, obmów, munimentów, sub paena personalis infamiae, y o to, co czasu prawa przez kontrowersye fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione. A za *drugim* rekonwencyonalnym aktoratem w Bogu przewielebnego imię xiędza Joachima Czudowskiego—superyora y wszystkich i. xx. bazylianów klasztoru Wileńskiego z w. i. p. Stanisławem Godlewskim, za pozwym od żałujących dellatorów po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając y referując się do wszelkich y wszystkich iuris et possessionis dokumentów na kamienicę, place, domy, mieszkania, cerkwi świato-Piatnickiey przysłuchające, służących, oraz do konstytucyi tysiąc siedmset dwódziesiątego szóstego y konstytucyi tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwar-

togo, granicę sprawom, do trybunału compositi iudicii wchodzącym, naznaczających, a zatym do obwarowania wieczystey ab ulterioribus i. p. Godlewskiego intrusio-nibus et praepeditio-nibus tychże placów, kamienic, domów, mieszkania cerkwi świato-Piatnickiey dla żałujących dellatorów possessyi, do skassowania pretensyi obżałowanego i. p. Godlewskiego, iako vitioso circulo do żałujących dellatorów et extra forum uprzatnioney, ideoque o nakazanie paenami ewokacyinemi, o wskazanie expensów prawnych; respective zaś szukania avulsium kamienicy Wołmińskiej, ieżeli obżałowany Godlewski mocen będzie z pod tytułu dawności wydobywać y słuszne okaże do tego sobie prawo, tedy odesłanie takowey kategorii ad forum competens y o nakazanie dalszych na koło graniczących possessorów, do reprodukcyi dokumentów, adcytacyi, kto za iakimi y iakie possyduie funda, między któremi y Wołmińska kamienica może się wysledzić, do nadgrozdzenia szkod, strat y expens prawnych y tego, co u prawa deducetur, salva melioratione żaloby. Za takowemi aktoratami y żalobami, do nich należącymi y skombinowanemi, praenominatae partes ad invicem przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii instituerunt actionem. W której sprawie na dniu trzynastym Oktobra, anni praesentis, po wzięciu tey sprawy przez aktora na godzinę, deinde post expirationem oney et iterum na dniu czternastym eorundem, za przywołaniem eiusdem negotii z godzinowych, in ordine satisfactionis dekretowi trybunału compositi iudicii w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, Oktobra szesnastego dnia, ponieważ i. xx. bazylianie dokumenta, o które ex parte

i. p. Godlewskiego vertitur actio, komportowali, iurament zaś supra veram et totalem comportationem i. xx. bazylianom tymże dekretem uznany, ponieważ ex assensu stron ad principale iest odłożony, exinde my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii de praestita satisfactione temuż dekretem in comportatione xx. bazylianów quietando, proceder nakazaliśmy. In procedendo et in continuatione, na dniu dziewiętnastym mensis et anni currentium, aktorat rekonwencyonalny i. xx. bazylianów z registrów ordynaryjnych wpisów tegorocznych, z karty szesnastej do wpisu y aktoratu i. p. Godlewskiego, na karcie setney czterdziestej w registrach ordynaryjnych pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym będącego et ex ordine przywołanego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy y żaloby do nich należące in unum skombinowawszy, iterum proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowerszyach, od i. xx. bazylianów o odesłanie praesentis negotii ad forum competens, a od i. p. Godlewskiego o nakazanie in praesenti foro, iako po dylacyi copiarum spraw, procederu in principali, nawzajem wnoszonych, ponieważ hoc in negotio ex actoratu et citatione i. p. Michała Godlewskiego — oycy procedentis, dekreta w trybunale compositi iudicii—ieden w roku tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, Septembra dziewiętnastego dnia, z uznaniem dylacyi kopii z pozwu ad requisitionem ichmć xx. bazylianów, drugi remissyiny w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym, Augusta dwódziesiątego piątego dnia, trzeci itidem remissyiny w roku tysiąc siedmset czterdziestym pierwszym, Augusta dwódziesiątego

dziewiątego dnia z i. xx. bazylianami praecesserunt, in ordine continuationis takowego procederu i. p. Stanisław Godlewski, praevia w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym, Septembra siedmnastego dnia i. xx. bazylianów Wileńskich citatione, aktorat w trybunale compositi iudicii gdy wyniósł, circa incidentiam tegoż aktoratu w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, Oktobra szesnastego dnia i. xx. bazylianie, nie stawiając de exceptione fori, na dylacyą copiarum spraw assenserunt, y tymże dekretem comportatio documentorum przez i. xx. bazylianów sub nexu iuramenti iest decisa, takowemu dekreto wi ponieważ i. xx. bazylianie, uti supra praemissum, satisfaciendo, dokumenta, o które ex parte i. p. Godlewskiego vertitur actio, komportowali et post comportationem in praesenti iudicio przez produkt sprawę indukowali, exinde sami imć xx. bazylianie libere forum w niniejszym sądzie przyieli, w sprawach zaś po odeszłej in accessorio dylacyi copiarum spraw, konstytucyi tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku y tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego seymu coronationis, in principali rozprawa że subsequi powinna udeterminowały; zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego compositi iudicii, przed sobą sądem forum uznawszy, proceder in principali nakazujemy. In procedendo na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, idque w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Octobra dwódziesiątego dnia, ponieważ stawiając osobicie u sądu i. x. Leon Terlecki—ordinis sancti Basilii magni procurator caesarum, iurament, dekretem trybunału compositi iudicii w roku tysiąc siedmset

siedmdziesiąt pierwszym, Oktobra szesnastego dnia uznany, supra veram et totalem comportationem documentorum ad instantiam i. p. Stanisława Godlewskiego wykonał; ideoque my sąd de praestito eiusmodi iuramento et de satisfactione in comportatione quietando, w samey sprawie proceder nakazaliśmy. In procedendo eodem die, po oczewistych między stronami przez produkta y repliki wnoszonych kontrowersyach, signanter od i. p. Godlewskiego, kamienicy, titulo quondam Wołmińskiej, ex post Sycińskiej y Loryncowskiej, ut asserebat, dziedzicznie temuż i. p. Godlewskiemu należącej, szukającego et inpugnando, że u imci xx. bazylianów Wileńskich w possessyi dopiero nayduie się, exposcendo inekwitacyi, ex vi praw wieczystych, idque wieczysto przedaznego od Ierzego Siemionowicza Żaby, w roku tysiąc pięćset piędziesiąt ósmym, miesiąca Februarii dziesiątego dnia datowanego, eodem anno Maia wtórego dnia na urzędzie grodzkim Wileńskim przyznanego, Bohdanowi Siemionowiczowi Żabie, bratu rodzonemu, na część kamienicy, idąc z rynku po prawey ręce wedle cerkwi ruskiej swiatoy Piatnicy, przeciwko domu niegdys Stanisława Sztulby leżącej, item prawa, w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt pierwszym, miesiąca Maia trzynastego dnia datowanego, a tysiąc pięćset ósmdziesiąt pierwszego, Maia ósmnastego dnia w grodzie Wileńskim przyznanego, od Kondrata Siemionowicza Żaby na półowę teyże kamienicy za summę sześćset kop i. w. i. pp. Janowi y Katarzynie z Krotoszyńskich Hlebowiczom — kasztelanom Mińskim, podskarbm y pisarzom ziemskim wielkiego xięztwa Litewskiego, a od tychże i. ww. Hlebowiczów prawa similiter wieczy-

stego, roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt pierwszego, Maia dziewiętnastego dnia datowanego, i. w. ii. pp. Janowi y Barbarze Wenclawownie Wołmińskim — kasztelanom Połockim danych; itidem prawem na drugą, połowę teyże kamienicy, od i. pp. Jana y Eliasza Bohdanowiczów Żabów — w stopniu oycy y w stopniu stryia Ierzego Siemionowicza Żaby, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt dziewiętym zastawnym, a potym w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt czwartym, Marca szesnastego wieczystym, od Eliasza Bohdanowicza Żaby na drugą, połowę teyże kamienicy danym. Distinctim vero drugiej kamienicy, titulo Loryncowskiej, prawem, od successorów Lorynkowskich Andrzeia y Doroty Wodzińskich y Marcina Kędzierzyńskiego w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt ósmym, Maia dwódziesiątego dnia datowanym, w magdeburyi Wileńskiej przyznanym, tymże i. pp. Wołmińskim danym, że takowe dwie kamienice, in possesso i. w. i. pp. Wołmińskich byłe, prawem wieczystym w roku tysiąc sześćset czternastym, Februarii pierwszego dnia i. panu Ianowi Sycińskiemu są przedane; postque, ut extat z prawa, w roku tysiąc sześćset trzydziestym pierwszym, Maia dwódziesiątego szóstego dnia datowanego, Hektor Dawid Janowicz Syciński prawem wieczystym i. pp. Baltazarowi y Zofii Druckiej - Horskiej — Strawińskim — woiewodom Mińskim, sprzedał y wiecznie zrzekł się; successu vero temporis i. p. Michał Antoni Drucki-Horski — podkomorzyc Miński, mieniąc być wieczystym aktorem kamienic, w prawach wyż rzeczonych wzmienionych, swym prawem, w roku tysiąc siedmset trzydziestym, Apryla dwódziesiątego trzeciego dnia danym, i. p. Michałowi Godlewskiemu,

oycu praecedentis, za summę pięć tysięcy złotych polskich wiecznie sprzedał. Ex his praemissis appropriando procedujący i. p. Stanisław Godlewski, a signanter z prawa oycu swemu danego, że w stopniu onego tych rzeczonych kamienie Wołmińskiej y Loryncowskiej iest aktorem, a zaś impugnando, że w possessyi niesłuszney i. xx. bazylianów Wileńskich adinveniuntur, processami w grodzie Wileńskim—iednym w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, Ianuarii dziewiętego dnia, drugim tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, Apryla iedenastego dnia, nomine i. p. Michała Godlewskiego, oycy swego, na tychże i. xx. bazylianów Wileńskich zaniesionemi, et in ulteriori progressu iuris, imieniem oycy swego w kole duchownym trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego intentato, dowodził i że te kamienice, iak w prawie Ierzego Siemionowicza Żaby, a w drugim prawie Andrzeia y Doroty Wodzińskich, oraz Marcina Kędzierzyńskiego na Loryncowską specificatur, ubicacionem mają y są naprzeciw kamienicy Stanisława Sztułby, in post Rożyców, ad praesens Kulika, obywatela Wileńskiego wymieniał. Et contra vero od i. xx. bazylianów Wileńskich, okazując dowody kamienicy, tychże i. xx. bazylianów w possessyi będącey, którą i. p. Stanisław Godlewski, tytułuie Wołmińską y Loryncowską, przywilej króla imci Żygmonta trzeciego w roku tysiąc sześćset iedenastym, Augusta pierwszego dnia, approbujący prawo wieczyste Hipacjusza Pocieia — metropolity całej Rusi na cerkiew swiato-Piatnicką, na szpital y na pogorzale tam domy, klasztorowi i. xx. bazylianów Wileńskich wydany, deinde gdy między miastem a i.

xx. bazylianami o mieszkanie wszczął się spór, od i. w. i. x. Eustachiego Wołowicza—biskupa Wileńskiego xiądz Malcher Gieysz—kustosz Wileński, dla zaspokoienia zesłany, w roku tysiąc sześćset dziewiętnastym, Maia dwódziesiątego szóstego dnia wydanym swym dokumentem przyświadcza: Iż domy przy cerkwi swiatoy Piatnicy, przeciwko Rożycowej kamienicy, i. xx. bazylianom należne, są zabudowane y z Sycińską kamienicą bokiem leżą; oraz dalsze prawa okazując, iż oprócz cerkwi, cmentarza y szpitala muranego, na gruncie do cerkwi należnym były domy Woyciecha Siodlarza, drugi Woyciecha Zdanowicza — szewca, trzeci wikaryuszów farskich kościoła świętego Iana, czwarty dom przezbitera swiato-Piatnickiego y kamienica murowana i. p. Stanisława Daszkiewicza, probowali, et exinde, że prawa, których i. p. Godlewski pro deductione ubicacionis używa, kamienicą Wołmińską naprzeciw Sztułbińskiej, post Rożycowskiej, takż y przyświadczenie imé xiędza Gieysza—kustosza Wileńskiego, że domy na gruncie cerkwi swiato-Piatnickiej będące, itidem naprzeciw Rożycowskiej kamienicy są, okazują, a parte i. xx. bazylianów probując, że zaś y ieszcze naprzeciw teyże Rożycowskiej kamienicy są mury inszych possessorów, dowodzili, a zatym, circa probationem possessyi non interrupte kamienicy, od i. xx. bazylianów, zeszy i. p. Godlewski y teraz procedujący i. pan Stanisław Godlewski, w iakim czasie y kiedy i. xx. bazylianie kamienicę Wołmińską y Loryncowską ad possessionem suam wziąć mieli, dowodami żadnemi nie wsparli, impugnabant et ex eo pretendowaney inekwitacyi uchylenia dopraszano się. My sąd trybunału głów-

nego wielkiego xięztwa Litewskiego compositi iudicii, considerando z obustronnego doniesienia y probacye, ponieważ z onych niniejszy nasz sąd de ubicatione kamienic Wołmińskiej, Sycińskiej y Loryncowskiej dostatecznie nie iest objaśniony y być nie może uwiadomionym, zaczym pro cognitione ubicationis y wynalezienia tych to kamienic Wołmińskiej, Sycińskiej y Loryncowskiej przed sąd w. i. p. Stefana Romera — podkomorzego woiewodztwa Trockiego, zgodnie od stron podanego y akceptowanego, remittimus. Który to w. i. p. podkomorzy, za wyprowadzeniem siebie przez strony mutuo sumptu, ad fundum kamienicy, in possesso i. xx. bazylianów, swiato - Piatnickiey ziechawszy y dowody stron de ubicatione recognoscendo, podług praw o sądach podkomorskich przepisanych postąpi, pozycyą kamienic stykających się rozezna, do których to sądów podkomorskich liberam adcitationem przez obiedwie strony possessorów

kamienic, z placami swiato-Piatnickiem stykających się, prawu ziemskiemu podpadających, permittendo, comportationem dokumentów stronom graniczającym, ad citari mającym, przed sobą uzna y ex cognitione onych iudicata sua ferować będzie. Pro interim salvam appellationem parti, gravamen sententi, a definitiva principali tegoż sądu podkomorskiego sententia do trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego compositi iudicii reservando, securitatem possessyi i. xx. bazylianom Wileńskim placów, kamienic, domów, na gruncie swiato - Piatnickiey cerkwi będących, in actuali possessione tychże i. xx. bazylianów zostających, do rozprawy finalney waruiemy y ubezpieczamy. Denique intervencyą nomine w. i. pp. Ignacego — strażnika y Antoniego — pisarza grodzkiego, urzędników woiewodztwa Trockiego, Strawińskich, do tego dekretu czynioną, z należnością oney przyimuiemy.

1775 г. Сентября 19 дня.

Изъ книги № 150, за 1775 г., л. 838—841.

70. Декретъ Литовскаго главнаго трибунала по дѣлу шляхты Богатковъ, Ольпинскихъ и Козляковскаго съ Лещинскими базилианами о спорныхъ грунтахъ сель Тришина и Гривковичъ.

Между Лещинскими базилианами и шляхтой Богатками, Ольпинскими и Козляковскими возникли споры о границахъ сель Тришина и Гривковичъ. Споры эти первоначально велись въ судѣ земскомъ; по опредѣленію подкоморія были назначены тѣ же границы на мѣстахъ спорныхъ; противъ этого опредѣленія не протестовала ни одна сторона. Тѣмъ не менѣе, спустя лѣтъ сорокъ, базилиане вчинили новый искъ по этому же самому дѣлу.

Трибуналъ призналъ подкоморское опредѣленіе правильнымъ и обязательнымъ для обѣихъ сторонъ; Богатки должны были присягнуть въ правильности своихъ показаній, а базилиане заплатить 600 злотыхъ судебныхъ издержекъ; та и другая сторона должны были на общій счетъ пригласить землебра для проведения границъ и постановки граничныхъ знаковь.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktorata mi y żalobami, do nich należącemi et in unum infra złączonemi przypadley, mia-

nowicie: *Za pierwszym aktoratem* i. pp. Iana y Laurentego—braci, Iana y Teodora—braci, Michała y Hrehorego—braci, Hrehorego y Iana—braci, Iakuba, Dawida, Iana y Iwana—braci, Kornieia, Bazylego, Iana y Andrzeia—braci y Pawła Bohatków, Karpia, Stefana y Hrehorego Olpińskich, Michała Kozlakowskiego z i. p. Ianem Kozlakowskim—ienerałem i. k. mci powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanego ienerała przed nasz sąd (wyniesionym) y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżalowany imć, zle szafuiąc swoim urzędem, wizyą niby rozrzuconych przez żalujących Bohatków kopców falsificatorie, nie czyniąc wybadania się, dla obżalowanych bazylianów Leszczyńskich wydał, przez co tymże imć xx. bazylianom do adcytowania y prozekwowania w trybunale motivum praebuit, insuper nie podawszy oczewisto w ręce pozwów, iakby oczewisto podane falsificatorie zeznał; o co żalujący dellatores, po zanesionym na obżalowanego imci manifestie, chcąc z obżalowanym prawem czynić, ante omnia do pokarania ichmści pro abusu officii, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych, salva melioratione żaloby. *Za drugim aktoratem* i. pp. Jana y Laurentego—braci, Jana y Theodora—braci, Michała y Hrehorego—braci, Hrehorego y Iana—braci, Iakuba, Dawida, Iana, Iwana—braci, Kornieia, Bazylego, Iana y Andrzeia—braci y Pawła Bohatków, Karpa, Stefana y Hrehorego Olpińskich, Michała Kozlakowskiego y całej okolicy Hryniewiecka z i. w. i. x. Cypryanem Bułhakiem, opatem y wszytkimi i. xx. bazylianami Leszczyńskimi, za pozwem od aktorów po obżalowanych ichmć przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim będącą, mieniać

do zaszyłych dekretów, processów y całego procederu z obżalowanemi bazylianami Leszczyńskimi intentowanego, a signanter do aprobaty dekretu oczewistego podkomorskiego w roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym, Marca dziesiątego dnia ferowanego, przez żadną stronę nie appellowanego, którym w. i. p. Rudomina—podkomorzy Braclawski, dekretem trybunalskim naznaczony, z obustronną rekwizycyą na miejsce dyferencyi ziechawszy, kwestyą y spór między obżalowanemi i. xx. bazylianami Leszczyńskimi, a żalującymi delatorami wiecznie rozsądził, granicę opisał y położył; a iako bliższych żalujących Bohatków znał do dowodu, tak onym supra realitatem ich dowodów iurament decydował y wykonanie takowego iuramentu za niedoysciem ugody na pierwszych roczkach grodu Pińskiego nazaczył; żalujący delatorowie na terminie do iuramentu całą okolicą stawali, zaprzysiądz chcieli; lecz obżalowani, ani sami, ani przez plenipotenta swego do przysięgi osób nie podali, ani prowadzili y tak termin iuramentu do przyszłych roczków zwlekli; na drugim terminie ciż żalujący Bohatkowie w osób dwadzieścia do przysięgi stawiać, wysłuchania siebie iuramentu exposcebant. Lecz bazylianie similiter nie prowadząc do iuramentu, ipso facto iuramentu odstąpili, a żalujący delatorowie od daty dekretu podkomorskiego, toiest, od roku tysiąc siedmset dwudziestego dziewiątego Marca dziesiątego dnia do daty terazniejszey circiter przez lat czterdzieście sześć grunta, łąki, lasy etc. dekretem podkomorskim sobie sądzone, spokoinie possydując, naymniejszey prepedycyi y interessowania się od i. xx. bazylianów nie mieli, teraz zaś motivo falsi-

atorio zeznaney przez ienerała Kozlakowskiego wizyi obżałowani ichmość bazylianie żałuujących delatorów, nic sobie niewinnych, do trybunału adcytowali y prozekwować usiłują. Oco żałuujący delatores z obżałowanemi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty dekretu oczewistego nie appellowanego podkomorskiego y possessyi za onym tak dawney, do uznania paen ewokacyinyh y expensów prawnych, do uwolnienia żałuujących delatorów a prosecutione obżałowanych ichmościów, a względem odnowienia kopeów do naznaczenia komornika y oto, co czasu prawa deducetur, salva melioratione žaloby. Za *trzecim* aktoratem w Bogu przewielebnego iegomość xiędza Cypryana Bułhaka — opata y wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Leszczyńskiego, z ichmość panami Piotrem Szyrmą — podczaszycem powiatu Pińskiego, Janem y Lawrentym, bracią, Janem y Teodorem, bracią, Michałem y Hrehorym, bracią, Hrehorym y Janem, bracią, Jakubem, Dawidem, Janem y Iwanem, bracią, Kornieiem, Bazylim, Janem y Andrzejem y Pawłem Bohatkami, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za žalobą, w nim znajdującą się, mieniąc oto: Iż antecessores obżałowanych ichmościów, mając wstęp do uroczyszcza Owsiemirowskiego, Trytyszyna zwanego, za prawami ichmościów panów Szyrmów na częśćkę (w) wspomnionym uroczysku między gruntem Owsiemierowskim, miedzami pewnemi obiętą, sobie służącemi, nie tylko te całe uroczysko, lecz nadto przestąpiwszy granicę między wsią Owsiemierowem żałuujących delatorów, a okolicą Hrywkowiczami obżałowanych ichmościów,

w autentycznych ograniczeniach dokładnie opisaną, wiele gruntów, wchodów, lasów, sianozęci, ułowów rybnych od majątności Owsiemierowa bezprawnie zabrali, a żałuujących delatorów, swoiey na owczas własności broniących, niby o gwałtowność praetextuose do sądów ziemskich y grodzkich powiatu Pińskiego, nareszcie do trybunału pociągneli, z kąd za odesłaniem na sąd podkomorski wielmożnego iegomość pana Rudominę — podkomorzego Bracławskiego, na miejsce różnicy sprowadziwszy, słownym obwodem naprzeciw autentycznym ograniczeniom, na stronę żałuujących delatorów służącym, świadkami, obwodu swego zaprzysiędz nie chcącemi, granice obwiódłszy, dekret uciążliwy, pod datą roku tysiąc siedmset dwudziestego dziewiątego, miesiąca Marca dziesiątego dnia dla żałuujących delatorów, za gołosłownym, bez dowodu pisma przez obżałowanych imé odyskanym iuramentem, contra sonantiam praw xięstwa Litewskiego ferowany y przez w. imci xiędza Polikarpa Filipowicza — archimandrytę Leszczyńskiego, swoim y całego klasztoru imieniem zamanifestowany, zyskali. Ktoremu, acz favorabiliter pro parte sui wydanemu, satysfakcyi nie czyniąc, iuramentu w czasie udeterminowanym, z osobami, w tymże dekrecie imionami y nazwiskami wyrażonymi, obżałowani ichmość nie wykonali y takowych świadków, którzy granicy przed podkomorzym obwód czynili, (y na szczególnym tylo wyświadczeniu ich dekret przeciw wielu autentycznych ograniczeń y dawnych dokumentów, na pokrzywdzenie żałuujących delatorów, błędnie y szkodliwie ugruntowawszy, na nich swój wyrok ferował), do wykonania iuramentu nie stawili y przeto tenże dekret podko-

morski, z przyczyny niewykonanego z osobami, w nim specifice wyrażonemi, iuramentu, pod nieważność y kassatę poddawszy, znaki graniczne poruynowali, ad hoc differencye o wielu mieyscach iterum czyniąc, więcey ieszcze gruntów, sianożęci, ieszior, lasów y wszelkich wchodów Owsiemierowskich, do żałujących delatorów należących, ku granicy Hrywkowskiej przyległych, nową gwałtownością zabrali. A tak bezprawnym sposobem nieustanne gwałty, grabieże, niaizdy, pobicie ludzi żałującym dellatorom dopełniając, znaczne pokrzywdzenia czynią; ad hoc dekret grodzki Piński w roku terazniejszym, Maia dziewiętnastego dnia między żałującemi dellatorami a obżalowanymi ichmościami ferowany, pro favore suo otrzymali, remissę, hac in causa na sąd podkomorski żadaney, niesłusznie broniąc, tymże dekretem cum summo dellatorum praeiudicio uchyloną maia; et hoc in puncto założoney od dekretu tegoż appella-cyi urząd grodzki Piński, favendo obżalowanym ichmć, przyiąć niechciał y dalsze uciążliwości dopełnił. Ideoque do podniesienia dwóch dekretów, iednego grodzkiego Pińskiego, w dacie wyżej wzmienionego, drugiego podkomorskiego, iako nayistotniejszą kondycją, zaprzysiężeniem niedopełnionego y wraz omanifestowanego, a ztąd w nikczemność widocznie podanego, a zatym do wyznaczenia kasztelana lub marszałka z komissarzami, według wyrazności prawa, na rozeznanie y zaspokoienie tych dyfferencyi, oraz wszystkich granicznych znaków przed tenże sąd marszałka czyli kasztelana, uznania komportacyi wszystkich dokumentów, ograniczeń, obwodnic y dalszych dowodów przez obżalowanych ichmć do tychże sądów, sub

nexu iuramenti, ostrzeżenia decretorie zdrowia y życia poddanym Owsiemierowskim, oraz warowania securitatem dellatorów possessyi gruntów, łąk, lasów y wszelkich wchodów, ukaranie paenis obżalowanych ichmć, niemniey też uznania tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione. A iako te żaloby, z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi praenominatae partes przed nami sądem ad invicem instituerunt actionem. W której sprawie w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia, motivo actoratu ichmościów panów Bohatków y innych ichmościów, z karty setney piędziesiąt ósmey regestrów tegorocznych sprzeciwieństwa przywołanego, po kontrowersyach od tychże ichmościów o przyłączenie, a od imci xx. bazylianów Leszczyńskich o niełączenie takowego aktoratu wzajemnie doniesionych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego iedność interessu przez żalobę, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Iunii dwudziestego dnia dowiedziona, uważywszy, competentiam pomienionegołączenia, proceder uznaliśmy. In procedendo aktorati i. xx. bazylianów klasztoru Leszczyńskiego, z karty pięćdziesiąt pierwszey regestrów tegorocznych appellacyjnych, do wyznamienionego aktoratu, na karcie siedmdziesiąt trzeciej pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym w regestrach taktowych będącego y niniejszey sprawie początek dającego, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach, od i. pp. Bohatków o uznanie pro inappellabili dekretu podkomor-

skiego, tysiąc siedmset dwudziestego dziwiątego roku, miesiąca Marca dziesiątego dnia, między temiż ichmościami a i. xx. bazylianami Leszczyńskiem i in principali ferowanego, y o nakazanie onemu in omni satisfakcy; in contra od tychże i. xx. bazylianów, pro mobili tenże dekret utrzymujących, oraz remissy przez sąd kasztelański dopraszających się, wzajemnie doniesionych, ponieważ od takowego dekretu przez procedujące strony nie zaszła appellacya, owszem i. xx. bazylianie manifestami swoimi tenże dekret pro inappellabili znali y za dość uczynienia onemu desiderabant, zaczym my, sąd trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego, wzmieniony dekret we wszystkim za nieappellowany censendo et necessarium onemu satisfactionem iniungendo, iż by na punktach in eodem decreto wyrażonych, i. pp. Ian y Laurenty bracia, Ian drugi y Feodor także bracia, Michał y Hrehory bracia y drugi Hrehory, w aktoracie, ad hanc causam wpisanym primo loco, wyrażeni Bohatkowie, iurament na dniu szesnastym Oktobra, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym na rokach ziemskich Pińskich, a w przypadku niesądzenia się onych w kancellaryi grodzkiej Pińskiej wykonali, nakazujemy. Po którym iuramencie ulteriolem temuż dekretowi uznawając satisfactionem, dla poprawienia kopców y dalszych znaków granicznych, wzmienionym dekretem podkomorskim poczynionych, i. p. Iana Stachowskiego, zgodnie przez strony podanego y akceptowanego, designamus. Którego iegomość pana komor-

nika gdyby procedujące strony w roku przyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, primo vere mutuo sumptu, sub paenis irremissibilibus contraventionis, wprowadzili, a i. p. komornik, żeby, nie wdając się w żadną kognicyą dektetu podkomorskiego, solummodo kopce y dalsze znaki graniczne, dekretom podkomorskim poczynione, non obstante którekolwiek strony contumacia vel recessu, sub paena privationis officii et refusione damnorum, poprawił y obwodnicę meliorować się przez siebie mianych kopców procedującym stronom wydał, iniungimus. A że i. xx. bazylianie, nieczyniąc od sądu podkomorskiego appellacyi, dekret onego zaappellowany illegaliter utrzymywali et eo movente i. pp. Bohatków y dalszą szlachtę do kosztów prawnych niesłusznie pociągali, zaczym my, sąd trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego za takowy expens prawny na tychże i. xx. bazylianach sześćset złotych polskich procedującym i. pp. Bohatkom y innej szlachcie, w aktoracie wyrażoney, currenti legaliter w wielkim xięztwie Litewskim moneta przysądziwszy, opłacenie tey summy w roku terazniejszym tysiąc siedmset piątym, miesiąca Oktobra szesnastego dnia przy xięgach grodzkich Pińskich, sub vadio alterius tanti y pod nieuchronną sprzeciwienstwa karą, praevia quietatione, decernimus. Po zadosć uczynieniu temu dekretowi cały proceder prawny kassujemy, wieczne milczenie nakazujemy, na sprzeciwiających się ważność osądzoney rzeczy et paenam personalis infamiae interponimus.

1775 г. Сентября 27 дня.

Изъ книги № 150, за 1775 г., л. 964—967.

71. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго в. княжества Литовскаго Осипа Юдицкаго съ Бытенскимъ базилианскимъ монастыремъ относительно права владѣнія имѣніемъ Бытеня.

Наслѣдники бывшаго подскарбія в. кн. Литовскаго Теофила Тризны - Юдицкіе вчинили противъ базилианскаго Бытенскаго монастыря искъ съ цѣлію отнять у него имѣніе Бытень, когда-то завѣщенное покойными предками подскарбія монастырю. Юдицкіе гл. образомъ основывали свои претензіи на томъ, что фундаторы не имѣли права завѣщать этого имѣнія монастырю по точному смыслу нѣкоторыхъ сеймовыхъ конституцій объ имѣніяхъ земскихъ; что нѣкоторые изъ ближайшихъ наслѣдниковъ этихъ фундаторовъ не только оспаривали это право судебнымъ поряд-

комъ, но и владѣли известное время этимъ имѣніемъ, пока оно не было уступлено монастырю. Юдицкіе приводятъ въ доказательство своихъ претензій длинную родословную фамиліи Тризнь и ихъ ближайшихъ наслѣдниковъ, указываютъ также и на процессы, веденные между собою наслѣдниками. Базилиане имѣли также фундушовыя записи на право владѣнія имѣніемъ. Чѣмъ кончилось дѣло, неизвѣстно: судъ постановилъ только представить обѣимъ сторонамъ свои документы для дальнѣйшаго разбирательства въ слѣдующее засѣданіе.

Roku tysiąc siedmset siedm dziesiąt piątego, miesiąca Septembra dwudziestego siódmego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktorami y żalobami, do nich należącemi, in unum złączonemi y skombinowanemi, przypadley, mianowicie: *Za pierwszym aktoratem* i. w. imć pana Iózefa Iudyckiego — oboznego wielkiego xięstwa Litewskiego, z w Bogu przewielebnym imć xiędzem Ierzym Szatałowiczem — superiorem y wszystkiemi ichmć xięzą bazylianami Byteńskimi, za pozwem od aktora po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać: Iż co dobra Byteń z swemi attinencyami, w powiecie Słonimskim leżące, z nadań ante unionem konferowa-

nych, domu de Woynów były dziedzictwem, które successu temporis Koryckim, a po nich Tryznom dostały się, na ostatek xx. bazylianie przez Tryznów do Bytenia wprowadzeni, przez nich funduszem, na pewney części Bytenia uczynionym, opatrzeni, mimo tenże fundusz, pod pretextem legacyi bezprawnie wniesioney, całych dobr Bytenia niesłusznemi stali się possessorami. Naypierwey bowiem, Hrehory Tryzna — pokomorzy Słonimski, z żoną swoją Reginą z Sapiehów Tryzniną, erygowawszy cerkiew w dobrach swoich Byteniu, do niey wioski, nazwaney Zapole, y boiarzyna iednego z gruntami, w pewnym ograniczeniu do tey wioski należącemi, nadali, na porządek y sług cerkiewnych z arendy miasteczka Bytenia

y młynów po kop czternaście, corocznie oplacać się mających, assygnowali; wosku po kamieni trzy, pszenicy po półtory beczki ze dworu Byteńskiego ad fata sua dawać deklarowali; sianożęć za rzeczka, do stawu Rudnickiego idąc będącą, z ogrodami na niey przyłączyli; z puszczy drzewa y dREW na potrzebę monastyru y podanych monastyrskich, z warunkiem, aby bez wiadomości dwornej nie wywożono y nigdzie na stronę nie przedawano, pozwolili; oraz takową erekcyę cerkwi y nadanie do niey pod władzę dożywotnią imć xiędza Payseia — władzy Pińskiego y Turowskiego poddali, y na to wszystko zapis swóy, w dacie roku tysiąc sześćset siódmego, Augusta dziesiątego dnia pisany, a w roku tysiąc sześćset ósmym, Januaryi piętnastego dnia w ziemstwie Słonimskim przyznany, pomienionemu xiędzu władcy Pińskiemu y Turowskiemu wydali. Deinde w roku tysiąc sześćset szesnastym, Junii dwudziestego dnia datowanym, eodemque anno, Oktobra siódmego dnia w ziemstwie Słonimskim przyznany, wieczystym zapisem ci że Regina y Hrehory z Sapiehów Tryznowie, iuż marszałkowie Słonimscy, małżonkowie, pomienioną wioskę Zapole, z dziesięcią włokami osiadłemi, boiarzyna iednego, staw przy teyże wsi zarybiony y przy nim, sadzawkę, nadworną pasznię, pola y sianożęci, na uroczyszczach, w inwentarzu specyfikowanych, zapisując, przy tym do tysiąca złotych polskich, przez Iana y Mariannę z Sapiehów Wadaszyńskich, małżonków, na klasztor Byteński legowanego, półtora tysiąca złotych polskich przyłączywszy, in summa dwa tysiące pięćset złotych polskich na dobra swoje Byteń wnosząc, mliwo wolne bez miarki w młynach

Byteńskich (z warunkiem, aby xięza młynu swego in futuro nie stawili, karczmy w swojej wiosce y szynku nie mieli, z puszczy drzewa y dREW bez pozwolenia y wiadomości dworu Byteńskiego nie wywozili) pozwalając, xięży bazylianom fundusz uczynili y pod władzę xiędza metropolity podali. Takowy tedy fundusz, iako wedle prawa de nova radice iest uczynionym, tak nigdy wznoszonym bydź nie powinien y przy onym zawsze ichmć xięza bazylianie utrzymywać się mają. Post obitum tandem Hrehorego y Reginy Tryznów, małżonków, fundatorów xięży bazylianów Byteńskich, pozostało synów czterech y córka iedna, idque: Mikołay — kuchmistrz wielkiego xięstwa Litewskiego, podkomorzy Słonimski, Gedeon — Michał binominis — starosta Brzeski, Paweł — dworzanin pokoiowy królewica imci Władysława, y xiędz: Marcin — kanonik Wileński Tryznowie, oraz Eufrozyna Tryznianka, ci równi konsukcessorowie spadających na siebie dobr Bytenia, nie idąc do równego działu, na iednego Mikołaiia Tryznę, brata swego, trzy bracia Tryznowie, kontentuiąc się wypłaconą summą, na każdego po piętnaście tysięcy, idque in universum czterdziestu pięciu tysięcy złotych polskich, rzekli się y zbyli, takóž y Eufrozyna Tryznianka, siostra, zostawszy bazylianką w klasztorze Pińskim, z części czwartej na tegož Mikołaiia Tryznę zrzeczenie uczinila. Za któremi zrzeczeniami solus et universus Mikołay Tryzna — in post podskarbi wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, zostawszy dobr Bytenia aktorem, prolificavit syna iednego Teofila — woiewodę Brzeskiego y córek dwie, Reginę in voto Gabryelową Szemiętową — podkomorzową Słonimską, y Teodorę in voto Ka-

zimierzową, Tyszkiewiczową — podkomorzynę Brzeską; a dziedzicząc tenże Mikołaj Tryzna — poskarbi wielki cały Byteń, nową cerkiew wymurować umyślił y na to materyałów potrzebnych przysposobił, oraz rzemieślników ściagnął y umówił, et circa obitum summ takową testamentową zostawił dyspozycyą, w roku tysiąc sześćset czterdziestym, Iulii trzydziestego dnia w Wilnie pisaną, et — *primo*, summy, na Dobromyślu dziewięć tysięcy złotych polskich będących, na wymurowanie cerkwi naznaczył; *secundo*, na archimandrią Byteńską trzy części Bytenia y folwark Dzietkowicze alienatorie zapisał, na czwartą zaś część tegoż Bytenia za summy piętnaście tysięcy złotych polskich wniosłszy, na tąż archimandryę legował y takową alienacyę funduszem nowym na archymandryę nazwał; *tertio*, syna swego Teofila, iuż na owczas starostę Wołkowyskiego, od sukedowania dobr Bytenia oddalił; *quarto*, matce swey dożywocie na Byteniu zachował; *quinto*, żonie swey dożywocie na majątności Puchowiczach, w woiewodztwie Mińskim sytuowaney, opisał y dalsze wyraził rozporządzenie. Który to Mikołaj Tryzna — podskarbiego wielkiego xięztwa Litewskiego testament, co do bezprawnego xięży bazylianóm Bytenia y Dzieczkowicz zapisania, do exekucyi niebył przyprowadzony, całą bowiem Teofil Tryzna — woiewoda Brzeski, syn Mikołaj, na siebie spadającą po oycu obiół sukcesyę y oną spokojnie od xięży bazylianów, in ordine zapisanego na nich Bytenia y Dzieczkowicz, iako przekonanych w sobie o nieprawności takowego zapisania, nie turbowany, usque ad fata sua possydownał. Lecz tenże Teofil Tryzna — woiewoda Brzeski, bezpotomnie odumie-

raiąc, iakoby testamentem inter alias dispositiones haec principalia wyraził: *Primo*. Ciało swoje w cerkwi Byteńskiej, od przodków swoich fundowaney, pogrzesić kazał. *Secundo*. Na wymurowanie cerkwi nowey, według woli oycy swoiego, summę Dobromyślską zapisał y, iezeliby takowey summy nie wystarczyło, z intrat majątności Bytenia trzy tysiące złotych polskich naznaczył. *Tertio*. Na dobrach Byteniu, ze wszystkiemi, do nich należnościami, żonie swey Izabelli, de domo Lackiey, dożywocie opisał. *Quarto*. Xięży bazylianóm Byteńskim (pod kondycyą iezeliby potomstwa niebyło), dwakroć sto tysięcy złotych polskich na Byteniu legował, przez co formalną alienacyę wniesieniem nad szacunek eo saeculo dobr z summy uczynił, *Quinto*. Na dobrach Puchowicze Bołoczy, w woiewodztwie Mińskim, ośmdziesiąt tysięcy, a na Hornostaiewiczach, w powiecie Wołkowyskim leżących, dwadzieścia tysięcy złotych polskich żonie swey wiecznością zapisał. *Sexto*. Też dobra Puchowicze Bołocze y Hornostaiewicze pod dożywocie teyże żenie swey podał. *Septimo*. Wieczności tych dobr siostrzankom swoim, idque Puchowicze dzieciom Gabryela Szemiota — podkomorzego Słonimskiego, z Reginy, a Bołocze z wsią Chydram dzieciom Kazimierza Tyszkiewicza — podkomorzego Brzeskiego, z Teodory Tryznianek, siostr swoich rodzonych, splodzonych, zapisał; majątność zaś Hornostaiewicze tymże siostrzankom w równy dział determinował. *Octavo*. Summy na dobrach Rasnie, Wysokim y innych, przy tym mobilia wszystkie, złoto, srebro, klejnoty, szaty, stada, konie, bydło etc. żonie swoiey darował y takowy testament w dacie roku tysiąc sześćset czterdziestego.

czwartego, Decembra, pierwszego dnia w Byteniu pisany et eorundem dwudziestego trzeciego dnia w grodzie Słonimskim aktykowany, a w roku tysiąc sześćset czterdziestym piątym, Januarii dwudziestego dnia do ziemstwa tegoż powiatu przyniesiony, bydź pokazał się. Virtute którego testamentu Izabella z Lackich Tryznina—województwa Brzeska, eodem anno tysiąc sześćset czterdziestego ósmego, Decembra trzystego dnia intromitowawszy się et in post iterato voto za Chotkiewicza—starosty Mozyrskiego, iure advitalitatis Byteń possydownała; stante qua possessione xx. bazyliane Chotkiewiczów małżonków do ziemstwa Słonimskiego zapozwawszy o komportacyą testamentu Mikołaja Tryzny—podskarbiego wielkiego Litewskiego, w roku tysiąc sześćset czterdziestym szóstym Januarii piętnastego dnia, otrzymali kontumacyjny dekret, o który proceder między księżą bazylianami a Chotkiewiczową, zmnomy Kazimierz Tyszkiewicz—podkomorzy Brzeski, manifestował się. Deinde Gabryel y Regina z Tryznów Szemiotowie—podkomorzowie Słonimscy, do tegoż ziemstwa Słonimskiego Chotkiewiczów—starostów Mozyrskich, małżonków, o successyą dobr wszelkich, po Teofilu Tryznie—województwie Brzeskim, bracie swym, na się spadającą, zapozwawszy, kondemnowali; tandem ciż Szemiotowie,—małżonkowie—powziąwszy wiadomość o znaydowanie się w wyrażonych superius punktach testamentu Teofila Tryzny de nullitate onego, iako uformowanego iuż po śmierci na blankiecie, et in aliis contentis w roku tysiąc sześćset czterdziestym dziewiątym iunii czternastego dnia, manifestowawszy się, rozpoczęli proceder et in tractu onego tak Szemiotowie Słonim-

scy, iako też Tyszkiewiczowie Brzescy—podkomorzowie, małżonkowie, odumarli; interea Izabella z Lackich, primo Tryznina, secundo voto Chotkiewiczowa, in praepeditione successorów, z księżą bazylianami zawarła konwencyą, którą Dobromysł wypuściwszy y folwark Działkowicze, attinencyą Bytenia, z boiarami wraz do possessyi księży bazylianów postąpiwszy, obwarowała sobie spokojne całych dobr Bytenia dożywociem dzierżenie, przez niemaly czasu przeciąg rozpoczęty od Szemiota Słonimskiego y Tyszkiewicza Brzeskiego—podkomorzych, rodzzone siostry Teofila Tryzny—woiewody Brzeskiego, in votis mających, ob rationem factorum onych, niebył prosekowany o successyą dobr Bytenia y innych, oraz de nullitate testamentowych bezprawnych dyspozycyi, proceder, aż dopiero gdy córka Szemiota, z Tryznianki rodząca się, cessit in votum za Stefana Tyzenhauza—starostę Dyamskiego, przez tychże Tyzenhauzów małżonków był kontynuowany w ziemstwie Słonimskim et primo w roku tysiąc sześćset szeszedziesiąt czwartym Iunii dziewiętnastego dnia z aktoratu tychże Tyzenhauzów—starostów Dyamskich, na Chotkiewiczową—starościnię Mozyrską wypadła kondemnata. Deinde w roku tysiąc sześćset szeszedziesiąt piątym Ianuaryi szesnastego dnia w tymże ziemstwie, po obwarowaniu Chotkiewiczowej na dwie kondemnaty, idque na iedną przez Szemiotów, a na drugą przez Tyzenhauzów otrzymaną, activitatem loci standi, dylacyą munimentorum teyże Chotkiewiczowej dozwaliający zaszedł dekret, vigore którego, na następne Tyzenhauzowie Chotkiewiczową przypozwawszy roki, sub actu tegoż roku tysiąc sześćset szeszedziesiąt

piątego, Iunii piątego dnia otrzymali kondemnatę et in ulteriori prosecutione juris, gdy w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmym Ianuاری trzynastego dnia, za przypadnieniem w tymże ziemstwie Słonimskim sprawy, urząd favore Chotkiewiczowej dwa dekrety kontumacyiné in accessorio skassował, pod ten czas Tyzenhauzowie do trybunału appellowali, a za niedopuszczeniem appellacyi tak Chotkiewiczową, iako też urząd ciż Tyzenhauzowie do trybunału pozwali. Gdzie w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym, Augusta dwudziestego trzeciego dnia, circa incidentiam w trybunale aktoratu, dekret wznawiający Chotkiewiczowej dilacyą na patrona y remissę na drugą kadencyą zapisuiący, zaszedł; denique w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzecim, Augusta cztyrnastego dnia, itidem ad affectationem Chotkiewiczowej dilacyą na kopią pozwu pozwoiliwszy, na następną kadencyę trybunału sprawę odłożono, post haec xięża bazylianie, animuiąc Chotkiewiczową do obrony tak dożywocia iey na Byteniu, iako też summy, dla niey wzmienionym testamentem Teofila Tryzny—woiewody Brzesckiego, bezprawnie zapisaney, od posięgnięcia takowego zapisania przez successorów, skryptem swoim w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym szóstym, Decembra szóstego dnia, w Żurowicach datowanym, do modlitw w monasterze Byteńskim, za fundatorów odprawuiących się, też Chotkiewiczową, starościnaż Mozyrską, aplikowali. Po którey śmierci całe dobra Byteń, mimo rozpoczęty per legitimos successores de invaliditate testamentowych dyspozycyi, dobra ziemskie ab equestri ordine alienuiących et in dubium wokowanych, proceder, zagarnowszy, huc-

usque xięża bazylianie bezprawnie posyduią. Ex eo de praesenti żaluiący i. w. imé Iudycki, obożny w. w. x. Lit., za prawem wlewkowym, od successorów, ex capite Tryznów pochodzących, wydany, modernus actor ku przybliżeniu końca tey sprawie na niedawno odeszłym seymie u stanów rzeczy-pospolitey wyiednał odsyłaiącą na rosprawę z obżałowanymi xx. bazylianami Byteńskimi y innemi, przez konnexyą do tey sprawy y z potrzeby interesu przypozwać się maiącemi, do trybunału głównego w. x. Lit. na obydwie repartyce konstytucyą, którey inhaerendo prawem czyni, ante omnia do skassowania bezprawnych, alienatorie, uczynionych testamentowych dyspozycyi, itidem do uchylenia y w niwez obrócenia nad walor eo tempore dobr wniesionych testamentem in dubium wokowanym legacyi, deinde do uznania inequitacyi do dobr Bytenia cum attinentiis, w powiecie Słonimskim leżących, do wskazania de usibus et fructibus przez obżałowanych xx. bazylianów z tenuty tychże dobr kalkulacyi, oraz poczynionych szkod weryfikacyi, do komportacyi wszelkich y wszystkich iuris et possessionis dokumentów, a mianowicie: testamentów Mikołaiia y Teofila Tryznów, oraz extradycyi onych żaluiącemu aktorowi sub nexu iuramenti, do nakazania adcytacyi wszystkich, przez konnexyą y z potrzeby interesu do tey sprawy należących, do nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych, oraz do tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva žaloby melioratione. A za drugim rekonwencyonalnym aktorem w Bogu wielebnego imé xiędza Ierzego Szatałowicza—starszego y wszystkich ichmé xx. bazylianów konwentu Byteńskiego, z

i. w. imé p. Iózefem Iudyckim, obożnym w. x. Lit., za pozwem od aktorów po obżałowanego imé wyniesionym y za żalobą w nim będącą, mieniać y referuiąc się in omni do zapisów wieczystych funduszowych od imienia Tryznów ab antiquo na dobra Byteń cum attinentiis nadanych et omnis tituli munimentów actoribus służących, do approbaty in omnibus punctis ónych, a za onemi do utwierdzenia possessyi funduszowey maiętności Bytenia cum attinentiis, do komportacyi przez obżałowanego imci omnis tituli dokumentów, ad hanc causam służących, fundusze żalującym delatorom służące stwierdzających, sub nexu iuramenti, do nakazania lokacyi w cancellaryi dokumentów cum libera communicatione żalującym, do przysądzenia insuper tego wszystkiego dla żalujących delatorów, quod iustis documentis realiter należnego circa principalia wyprobowano y dowiedziono będzie, do przysądzenia expens prawnych y nagrodzenia tego wszystkiego, co czasu rosprawy przez kontrowersią wyprobuje się, salva tey żaloby melioratione. A iako te żaloby, w pozwach autentycznych znajdujące się, de tenore suo w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi praenominatae partes przed nami sądem adinvicem instituerunt actionem. W ktorey sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, aktorat rekonwencyonalny ichmé xx. bazylianów z tychże reiestrów taktowych z karty sześćdziesiąt ósmey do wpisu y aktoratu rzeczonego i. w. Iudyckiego, obożnego w. x. Lit., w reiestrach taktowych tegorocznych na karcie siedmdziesiąt dziewiątey ingrossowanego, z którego praesens coincidit

negotium, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo w tey sprawie, za konstytucyą seymu immediate zakończonego, przypadley, po kontrowersiach od i. w. Iudyckiego y od ichmé xx. bazylianów, tak względem adcytacyi ex capite Tryznów do tey sprawy przysłuchających, iako też respectione komportacyi nawzajem doniesionych, my sąd, pretensyę stron, in ordine comportationis accessorialiter do sądu podaną, resolvendo, ponieważ i. w. Iudycki, prawem przyrodzonego spadku w stopniu swoich iurisdatorów ad nullitatem funduszów y testamentowych dyspozycyi względem dobr Bytenia idący, per specificum comportacyi dokumentów w żalobie wyrażonych pretendeie; a przeciwnie ponieważ ichmé xx. bazylianie, dobra Byteń dotąd possydujący, na znajdujących się u siebie dokumentach przestając, do utwierdzenia swoiey za onemi possessyi wyniosszy żalobę, universale tylko o komportacye żałożyli petitum, zaczym my sąd trybunału głównego w. x. Lit. comportationem dla i. w. Iudyckiego testamentów Mikołaja y Teofila Tryznów y innych possessionis dobr Bytenia dokumentów y według żaloby przez ichmé xx. bazylianów, to est, przez rządzcę tego konwentu y przez prokuratora prowincyi, sub nexu iuramenti, in spatio następuiącey kadencyi Wileńskiej trybunału, do cancellaryi ziemskiej Wileńskiej nakazuiemy y komunikacyą oney do finalney między stranami rosprawy i. w. Iudyckiemu praevio reversali cancellariae dando zachowuiemy. A zaś ichmé xx. bazylianóm wolne mówienie circa principale, respective o komportacyą dokumentów, ktorych by potrzeba wyciągała, circa id principale et de nexu

iuramenti reservamus; oraz rosprawę, etiam bez przypozwów, tylko za tym dekretem sub paena personalis infamiae, z oddaniem ad invicem kopii spraw wszystkich y z wolnym przypozwanieniem do tey sprawy innych, ex capite Tryznów do successyuius et interesse mających, y ex possesso

dobr Bytenia przysłuchających, in futura iuris incidentia determinuiemy, przyiowszy uczynioną imieniem i. w. Tyszkiewicza, ienerała-leytnanta woysk w. x. Lit., ze wszystką należnością do tey sprawy interwencyę.

1775 г. Ноября 20 дня.

Изъ книги № 2388, за 1775 г., л. 116.

72. Контумационный декретъ главнаго Литовснаго трибунала по жалобѣ митрополита Фелициана Володковича на старосту Гребницкаго о неисполненіи имъ чиншевыхъ условій.

Митрополить Фелицианъ Володковичъ приноситъ въ трибуналъ жалобу на старосту Меццонскаго Гребницкаго по слѣдующему поводу: Митрополить Гребницкій когда-то приобрѣлъ было въ Вильнѣ, на *Лоточкѣ* мѣсто; по особому договору на этомъ мѣстѣ воспрещено было возводить деревянные постройки, даже каменные съ деревянной крышей. Староста Гребницкій, взявши въ аренду это мѣсто, обязался не только исполнить

всѣ условія, но и вносить узаконенныя повинности. Не смотря на это онъ не только не выплачиваетъ арендной платы, но обнаруживаетъ еще сильное желаніе присвоить себѣ еще плацъ. По этому поводу Володковичъ насчитываетъ себѣ убытковъ на 900 злотыхъ. Трибуналъ призналъ искъ Володковича правильнымъ и присудилъ Гребницкаго къ баниціи и вѣчному безчестію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia.

Przed nami sędziami duchownemi y świeckimi, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego koła compositi iudicii, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, obranemi, w mieście iego królewskiej mości Wilnie zasiadającymi, z porządku wołania regestrów ordynarynych, z karty setney czternastej wpisów tegorocznych, przypadła sprawa iaśnie wielmożnego Floryana, iaśnie wiel-

możnych, Felicyana Filippa Wołodkowicza—arcybiskupa, metropolity Kiiowskiego, Halickiego y całej Rossyi, y iego z następstwem koadiutora Leona — biskupa Lwowskiego, tudzież i. x. Floryana Antoniego Młodowskiego—officyała generalnego metropolii Litewskiej, aktorów, z wielmożnym iegomością panem Hrebnickim—starostą Mieciunskim, za pozwem, od aktorów po obżalowanego iegomością pana przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego koła compositi iudicii wyniesionym y za żaloba y

nim wyrażoną, mieniać o to: iż co iegomość plac, na iuryzdyce metropolitańskiej Wileńskiej, z dworkiem na nim będącym, na zaułku, Łotoczek nazwanym, między kamienią Koziółowską z iedney, z drugiey strony zaś obok pałacu Osmolskiego sytuowany, za osobliwszym konsensem iasnie wielmożnego Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rossyi, od wielmożnego Jana z Terła Orlickiego—komornika powiatu Rzeczyckiego, nabywając, na pomienionym placu żadnych budynków drewnych napotym stawić, dachem drewnianym onych pokrywać, ale też mrowane budowne stawiać y dachówką ob securitatem ognia kryć, osobiwie zaś z tego placu terragium po złotych polskich ośm corocznie do skarbu wielmożnych metropolitów punktualnie w dzień świętego Piotra wypłacić, takoz podymne po złotych dwa y inne iakiekolwiek, seymem albo per laudum wojewodztwa uchwalone, z tegoż placu według dyspartymentu y taryffy metropolitańskiej ustawionej, sam przez się y przez mieszkańców swoich wypłacać obowiązał się, a w przypadku sprzeciwieństwa zapisowi swemu assekuracynemu, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym, Maia piątego dnia wydanemu, wolne grabienie gospodarzów, czyli mieszkańców swoich karanie y dalsze obowiązki, w tym assekuracynym skrypcie wyrażone, dobrowolnie na siebie przyjął; takowemu tedy zapisowi swemu assekuracynemu zadość nie czyniąc, różne budowne drewniane z pokryciem drewnianym, terragium umówionego y rzeczonym zapisem przyjętego, od daty tego zapisu za żaden rok tego nie oddał. Na ostatek ius dominii et proprietatis pomienionego placu wielmożnym metropolitom

zapisem swym przyznawszy, in praecidium iednak istius dominii usiłując takowy plac wyłączyć z pod iuryzdyki metropolitańskiej, podatek, terazniejszym seymem uchwalony, nie do zawiadowcy, lecz do kancelaryi oddał y kwit na się otrzymał, o takowe więc zapisowi assekuracynemu zadość uczynienie żałujące actores instant, a approbatę rzeczzonego zapisu assekuracynego in omnibus punctis, clausulis, paragrafis atque conditionibus et secundum obloquentiam onego do nakazania decretorie zniesienia y zdemolowania budynków drewnianych y dachem drewnianym pokrytych, po nabyciu tego placu stawionych y reperowanych, do zapłacenia terragium cum altero tanto assekrowanego, a data inscriptionis, aż do czasu niniejszego zaległego, y innych podatków, za obżałowanego przez żałujących aktorów, do tychczas opłacanych, do uznania żałującym aktorom dominii et proprietatis placu pomienionego, do nakazania obżałowanemu do rąk zawiadowcy iuryzdiki metropolitańskiej y za kwitem onegoż wszelkie opłacać podatki, do pokarania za naruszenie zapisu paenami et vadiis, in memorata inscriptione expressis, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych, do uchylenia wszelkich obżałowanego petytów y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salva melioratione. Za takowym pozwem, nomine wielmożnych aktorów w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiątym piątym, miesiąca Oktobra dnia trzynastego wielmożnemu iegomości panu Urbanowi Hrebnickiemu—staroście Mieciunskiemu, oczewisto w dworku iegomości własnym, w mieście ieggo królewskiey mości Wilnie, na

iurydyce metropolitańskiej ziemskiej sytuowanym, podanym y położonym, eorundem circa acta grodu Wileńskiego zeznanym, żalujące dellatores z obżalowanym iegomością instituerunt przed nami sądem negotium. W której sprawie my sąd trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii pozwanego nie-stającego wielmożnego iegomość pana Urbana Hrebnickiego—starosty Mieciuińskiego, po trzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad rzeczy, oraz banicyą doczesną, wieczną infamią vigore inscriptii zdaemy, a zatym produkowany zapis assekuracyiny, pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Maia piątego dnia, od wielmożnego Hrebnickiego ii. ww. metropolitom wydany, y dalsze wszystkie in rem et partem aktorom służące, do sądu produkowane, approbuemy, przy nienaruszoney mocy y walorze zachowujemy, eoque intuitu zaległe terragium, a data inscriptionis, ad datam praesentem złotych polskich sto piędziesiąt dwa, a in vim zarąk alterum tantum, a za dalsze podatki przez aktorów zakładane sto piędziesiąt ośm złotych, oraz za expens prawny, w tey sprawie lożony, współ z pisanym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, pięćset pietnaście złotych, a in unum znosząc dziewięćset

siedmdziesiąt siedm złotych polskich, dla i. w. aktorów na wielmożnym iegomości panie Urbanie Hrebnickim — starości Mieciuińskim y na wszystkich onego dobrach, leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, praecipue na dworku iegomości, w mieście iego królewskiej mości Wilnie, na iurydyce metropolitańskiej sytuowanym, przysądzamy, oraz activitatem ubique locorum temuż iegomości panu Hrebniickiemu—starości Mieciuińskiemu, per partem actoream tamować pozwalamy. A dla używania na wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney y nieodwłoczney ekzekucyi super cuisvis pozwanego bonis do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoraee użyć się mających, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tey kondemnaty przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Jakub Kołomażewski, w. i. pana Urbana Hrebnickiego—starostę Mieciuińskiego. za banita doczesnego, wiecznego infamisa w izbie sądowej et in foro publico obwołał, promulgował y relacją promulgacyi swey, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii przyjęta y zapisana.

1776 г. Января 9 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—1776 г., л. 640.

73. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Березвецкаго базилианскаго монастыря на Теодора Ласкариса о не уплатѣ имъ въ срокъ двухъ тысячъ ста сорока битыхъ талеровъ.

Березвецкій монастырь приноситъ жалобу на Теодора Ласкариса, что онъ занялъ у монастыря 2,140 битыхъ талеровъ старою хорошею монетою, съ обязательствомъ уплатить этотъ долгъ съ процентами чрезъ годъ, но не смотря на свое

обязательство не заплатилъ ни суммы, ни процентовъ. Трибуналъ постановилъ: по выдачѣ отвѣтчику необходимыхъ документовъ немедленно приступить къ разбирательству безъ особаго позвола.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Ianuarii dziewiątego dnia.

W sprawie w Bogu przewielebnego imię xiędza Heronima Artéckiego—superiora y wszystkich ichmciów xięży bazylianów Berezweckich, z wielmożnym imię panem Teodorem Laskarysem—obersztleytnantem buławy wielkiej wielkiego xięztwa Litewskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż obżałowany imię, na zapis obligacyiny, w roku tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiątym, miesiąca Maia dwudziestego dnia datowany, eorundem dwudziestego wtórego, w grodzie Oszmiańskim przyznany, summy gotowej, rękodayney talarów bitych, starych, dobrych, niebrakownych, ważnych, sztuk dwa tysiące sto czterdzieście pożyczwszy, wypłacić takową summę, także talarami bitymi, ważnemi, staremi, niebrakownemi, w roku tysiącnym siedm-

setnym siedmdziesiątym pierwszym, miesiąca Maia dwudziestego dnia, na miejscu pewnym, w klasztorze Berezweckim, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, tymże zapisem obligacyiny obowiązował się y wszelkie swoje dobra leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie kolwiek będące, pod ewikcyą summy, żałuiącym delatorom należącey, poddał. Któremu swojemu obligacyinemu zapisowi, ani na terminie, ani po terminie, do daty niniejszey, satysfakcyi nie uczynił, summy kapitalney dwa tysiące sto czterdzieście talarów bitych y procentu, a data terminu exolucyi przychodzącego, nie wypłacił y nie wypłaca, przez co w paeny kontrawencyiny zapisowi popadł. O co żałuiące delatores prawem czyniąc, ante omnia, do aprobaty zapisu obligacyinego, wyż de data et actu wyrażonego, vigore którego do przyśądzenia summy dwa tysiące sto czterdzieście talarów bitych, z prowizyą, od nich przychodzącą, do pokarania paenis contraventionum, do uzaania inequitacyi do dobr pod ewikcyą poddanych, do na-

grodzenia szkod, strat y expens prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva žaloby melioratione. Za takowym pozwem žalujące actores z obżałowanym imcią, przed nami sądem trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału

głównego wielkiego xięztwa Litewskiego, żadnego in principali negotio nie czyniąc wyroku, lecz za potrzebowaniem od pozwanego dylacyi copiarum spraw, które per partem actoream dać nakazawszy, rozprawę vigore statutu, etiam bez przy pozwu, tylko za tym dekretem, sub paena personalis infamiae, determinuiemy.

1776 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 4.

74. Распоряжение митрополита Фелиціана Володковича завѣдующему соборной Городненской церковью Добрянскому о постоянномъ управленіи имъ имуществомъ и доходами церковными.

Митрополить Фелиціанъ Володковичъ назначаетъ протопопа Городненской соборной церкви Добрянскаго управителемъ церковныхъ имуществъ этого города. При этомъ заявляетъ, что онъ прибѣгаетъ къ такой мѣрѣ вслѣдствіе крайне бѣдственнаго состоянія въ Городѣ церковнаго дѣла, требующаго дѣятельнаго и распорядительнаго за-

щитника. Такъ онъ говоритъ, что многія церкви уже уничтожены, имущества однихъ расхищены, другихъ подвергаются такойже опасности. Хвалить Добрянскаго за постройку каменнаго дома и разрѣшаетъ ему продолжать такую постройку, если она никому не приноситъ вреда.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny z woiewodztw, ziem y powiatów wielkiego xięztwa Lit., w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym na kadencją ruską obranemi y actu w mieście i. k. mci Grodnie zasiadającemi, stanowszy osobiście patron w. i. p. Ian Filipowicz — komornik w-wa Mińskiego, instrument plenipotencyiny, od iasnie wielmożnego Felicjana — arcybiskupa y metropolity, wielobnemu imię xięzdu Ióze-

fatowi Dobrzańskiemu wydany, ad acta podał, oraz prosił nas sądu, ażeby takowy instrument ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był w xięgi trybunalskie przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyjąwszy wpisać zaleciliśmy, który słowo w słowo wpisując, w następującym iest wyrażeniu:

Felicjan Filip Wołodkowicz — z Bożey y apostolskiej stolicy łaski arcybiskup, metropolita Kiiowski, Halicki y całej Rusi, prototroni, biskup Włodziemierski y Brzeski, archimandryta Kiiowopieczerski.

wielebnemu xędzu Iozefatowi Dobrzańskiemu—administratorowi cerkwi sobornej Grodzieńskiej, oraz kapłanowi wielo-
lebnym panien bazylianek Grodzieńskich, nam w Chrystusie miłemu, zbawienie w Panu! Czyniemy wiadomo, iż my, postrzegając z obowiązku czułości naszej pasterskiej, aby fundusze cerkwi sobornej Grodzieńskiej, oraz innych, w tymże mieście iego królewskiej mci Grodnie quondam będących, w czasie zaś różnych ruin y rewolucyi kraio-
wych wyniszczonych, w dawnych nadaniach swoich uszczuplone, dalszemu pokrzywdzeniu y alienacyi bez dozorczy y rządcy należytego nie podlegały, umyśliliśmy wyż pomienioną cerkiew Grodzieńską soborną y inne, chociaż teraz nieznan-
ydujące się, z niektórych iednak nadań fundatorskich w pamiętce ieszcze zostające y dokumentami przed nami produkowanemi wysledzone, w rząd, dozor y administracyą w. w., z którego pilności, gorliwości y roz-
tropności z kilkonastoletniego rządu onych dostatecznie mamy przeświadczenie, na zawsze podać y uruczyć, iakoż tym listem instrumentem naszym uruczamy y po-
dajemy. A że dochody tey cerkwi sobornej y innych, quondam w Grodnie będą-
cych, mianowicie z gruntów, we wsi Olszanie sytuowanych, y placów, w mieście i. k. mci Grodnie zostających w possessyi, tak są szczupłe, iż ledwie na sustentacyą wystarczyć mogą, przeto wyż pomienione dochody tak z gruntów, iako y placów pomienionych, bez żadney rezerwy y wyłączenia, w. w. wraz z dochodami pa-

rochialnemi postępując, od wszelkiej z nich odpowiedzi y kalkulacyi uwalniamy. Sumniennie iednak w. w. w tym ściśle obowiązujemy, abys possessyi z wyznaczonych gruntów y placów bronil, oraz awulsa ile możności pozyskać starał się. Co się zaś tycze rezydencyi przez w. m. przy cerkwi sobornej wymurowaney, takowe onego dzieło za chwalebne uznawszy y do dalszego murowania zachęcając, byleby nie było ztąd nikomu ubliżenia y przeszkody, daley mur ciągnąć pozwalamy; oraz przy possessyi onego w. w. zabezpieczamy, z tym oraz warunkiem, aby każdy następujący administrator czyli paroch Grodzieński sumę spendowaną, według tacy y rozrządzenia urzędu metropolitańskiego, teraz, lub potym będącego, na pobożne uczynki, mianowicie na suffragia, przez w. w. oznaczone, bez żadney sprzeczki y wymówki opłacić był obligowany. Co dla lepszey wiary (?) dan w Kupieczowie, dnia ósmego miesiąca Lutego w. st. kal., tysiąc siedmset siedymdziesiąt szóstego roku. U tego instrumentu plenipotencyjnego podpisy rąk i. w. metropolity y pisarza sądów metropolitańskich przy wycisnioney pieczęci temi się wyrażają słowy: Felicyan — metropolita, arcybiskup całej Rosyi. Mikołay R. Sawicz — sądów zadwornych metropolitańskich pisarz m. p. Który to takowy instrument, za podaniem przez wyż wyrażoną osobę, jest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęty y wpisany.

1776 г. Марта 14 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—1776 г., л. 909—910.

75. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Нагурскихъ съ Гротузами и Лысковскими базилианами о спорномъ имѣніи Пацевичахъ.

По жалобѣ Нагурскихъ на Гротуза и Лысковскихъ базилианъ, въ трибуналѣ дважды разсматривалось спорное дѣло о правѣ владѣнія имѣніемъ Пацевичами. Дѣло заключалось въ слѣдующемъ: Нагурскіе и Кащицъ имѣли денежную претензію противъ Гротуза; трибуналъ назначилъ экзекуцію на имѣніи Пацевичахъ съ тѣмъ, чтобы спорачія стороны на свой счетъ

прислали ексдивизоровъ; когда таковые явились отъ истцовъ, то Гротузъ и базилиане не допустили къ исполненію возложенныхъ на нихъ порученій; вслѣдствіе этого истцы обратились съ вторичной жалобой. На этотъ разъ трибуналъ подтвердилъ прежнее свое постановленіе, устранивши своимъ приговоромъ разныя судебныя отговорки и проволочки, подъ страхомъ законнаго взысканія.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Marca czternastego dnia.

W sprawie w. i. panów Bonifacego—dworzanina skarbowego xięstwa Żmudzkiego, y Józefa — sędziego ziemskiego xięstwa Żmudzkiego Nagurskich, braci rodzonych, z w. i. pp. Janem oycem, Antonim — pisarzem grodzkim Żmudzkim, Franciszkiem y Tadeuszem—synami Grothusami, Heleną, in voto xiężną Woronecką, Anną y Teresą Grothuzownami, tudzież i. x. Lucydem Woyniłowiczem—starszym y wszystkimi ichmć xx. bazylianami klasztoru Łyskowskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmć przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyńiesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referując się do dekretu trybunalskiego y manifestów, mianowicie: o kontrawen-

cyą dekretowi temuż oczewistemu trybunalskiemu, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Iulii siedmnastego dnia ferowanemu, dopełnioną, którym dekretem trybunał w sprawie aktorów y dalszych kredytorów z obżałowanym, w. i. panem Janem Grothuzem, surrogatorem Żmuydzkim, debitorem, summę vigore zapisów przysądziwszy y onę na dobrach Pacewiczach ulokowawszy, eoquę intuitu exdywizyą y taxę dobr Pacewicz, in possesso obżałowanych ichmciów et in possesso w. i. pana Tomasza Kasczyca — czesznika Słonimskiego, będących, uznawszy y nakazawszy, na expedyowanie takowych aktów exdywizyi y taxy ww. urzędników nazaczył, y ażeby takowych urzędników strony proceduiące przynajmniej trzech w roku terazniejszym ad fundum Pacewicz, sub paenis irremissibilibus contraventionis, na dniu wtórym

Octobris mutuo sumptu sprowadzili, a w. w. sędziowie exdywizorowie takowe akta exdywizyą y taxę bez żadnych limit, odroczeń, zwłok, oprócz potrzebnego wymiaru, expedyowali, nakazał. In virtute takowego dekretu żalujące Nagurscy z odległego kraiu xięstwa Żmudzkiego, w powiat Wolkowyski ad fundum Pacewicz w. Goniprowskiego—sędziego ziemskiego Żmudzkiego, proprio sumptu, a w. i. p. Korczye — czesnik Słonimski w. Icka—sędziego grodzkiego Wolkowyskiego, sprowadzili, a obżalowani w. i. pp. Grothuzowie y bazylianie, vilipendendo takowy dekret oczewisty trybunalski, podanych od siebie w. w. sędziów y dekretem tymże naznaczonych niesprowadzili, akta exdywizy y taxy zerwali, sami dobra trzymając fruktyfikują, a żalujących do znacznych szkod y expensów prawnych przywodząc, widocznie sprzeciwieństwo przerzeczonemu dekretowi uczynili; exinde w paeny, tymże dekretem założone, y dalsze paeny kontrawencyjne popadli, a zatym de remissis żalujące delatores prawem czyniąc, instant ante omnia (do) przypisania prowizy od wtórego Oktobra, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego do terminu exdywizy, do pokarania obżalowanych Grothuzów y bazylianów paenami kontrawencyjnemi, nakazania, wyprowadzenia urzędników y odbycia takowych aktów własnym ichmciów kosztem et etiam in casu powtórney renitencyi o permissyą eo instanti inekwitowania się żalującym delatorom, captato quovis tempore, denique, ex ratione ascensus na ciwuństwo in locum w. Goniprowskiego innego urzędnika naznaczenia, post modum nakazania, sub paenis rigorosissimis, in omni satysfakcyi dekretowi trybunal-

skiemu, oraz uznania kalkulacyi y weryfikacyi, a data roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, Oktobra wtórego dnia ad datam zakonczenia oney, denique nadgrodzenia wszystkich expensów prawnych, salva tey žaloby melioratione, żalujący delatores z obżalowanymi ichmci przed nami sądem instituerunt actionem. W którey sprawie w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Marca czternastego dnia, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego consentientibus partibus godzinę uczyniliśmy. Post expirationem horae eadem data po kontrowersyach, między w. i. panami Nagurskimi, Grothuzami y ichmci xiężą bazylianami Łyskowskimi wzajemnie doniesionych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, dekretowi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, na kadencyi Grodzieńskiej, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Iulii siedmnastego inter easdem partes ferowanemu, inhaerendo, satisfactionem w wyprowadzeniu tychże exdywizy y taxy aktów et in ulterionibus punctis, w tymże dekrecie descriptis, uznawamy; oraz na expedyowanie tychże exdywizy y taxy aktów in locum w. imé pana Symona Goniprowskiego ex vi ascensus tegoż imci na ciwuństwo Birzniańskie xięstwa Żmudzkiego, oraz in locum w. imé pana Karola Koryzny—sędziego grodzkiego Żmudzkiego, z przyczyzny następującey tegoż imé xięstwa trybunalskiego legalności, w. i. panów Franciszka Kownackiego—sędziego ziemskiego y Ignacego Micewicza—sędziego grodzkiego xięstwa Żmudzkiego, naznaczamy. Który to w. i. panowie exdywizorowie, pomienionym dekretem trybunalskim, w roku

tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Iulii siedmnastego dnia ferowanym, wyznaczeni y niniejszym dekretem na miejsce ww. i. pp. Goniprowskiego y Koryzny udeterminowani, in pleno numero, czyli też non obstante unius aut plurium absentia, dummodo tres adsint, za wyprowadzeniem siebie mutuo stron sumptu do dobr Pacewicz, sub privatione officiorum, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia, sine praecedentibus innotescentiis, ziechawszy, gdyby plenam et integram rzeczonemu dekretowi trybunalskiemu satisfactionem uczynili, oraz procenta, a data niedoszley expressyi y taxy ad datam subsecuturæ exdivisionis et taxæ, terazniejszym dekretem determinatam, przychodzące, cognitione sua rozsądziwszy, consonne z namienionym dekretem trybunalskim, wniczym onego non excedendo, pro posse umiescili, nakazuiemy. Ad haec gdyby i. xx. bazylianie Łyskowscy, według przepisu tegoż dekretu, a data niedoszley exdywizyi y taxy, do daty do expedyowania tychże aktów teraz wyznaczaięcy się, z trzeciej części dobr Pacewicz, oraz z proweniencyi z oney przychodzącej kalkulowali się, tudzież gdyby we wszystkich punktach rzeczoney dekret trybunalski wziół swoje

dopełnienie, decernimus; a in casu iesli by w. i. p. Jan Grothuz—surrogator y pułkownik x. Żmudzkiego, niewyprowadzeniem urzędnikow do exdywizyi y taxy wyznaczonych, też akta zatrudnił y niewyprowadzenia onych był okazyą, eo subsequendo casu my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego inequitationem do części Pacewicz, in possessione w. i. pp. Grothuzów będącey, nil quid, quam częściom, przez dekret trybunalski, w górze de data wyniesiony, dla possessorów, ex obloquentia tegoż dekretu będących, warowanym, derogando, w. i. pp. Nagurskim bez obwieszczenia y żadney litispendency, przez urząd, ad libitum użyć miany, quovis captato tempore, uznawamy, a w. i. pp. Grothuzowie gdyby takowey inequityci sami przez się y przez subordynowane osoby ullo titulo et praetextu bronić y tamować nieważyli się, pod nieuchronną sprzeciwieństwa obwiazuiemy karą i paeny zaś kontrawencyjne od w. i. pp. Nagurskich na ww. Grothuzach y i. xx. bazylianach Łyskowskich pretendowane z przyczyny, iż niektórzy z ww. i. panów urzędników, do exdywizyi y taxy wyznaczonych, vera legalitate exkuzowali się y ziachać pro iisdem actibus niemogli, uchylamy.

1776 г. Апрель 10 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—76 г., л. 1009—1013.

76. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго вел. кн. Литовскаго Юдицкаго и Стеткевичей съ Бытенскими базилианами относительно владѣнія имѣніемъ Бытень и фольваркомъ Дѣтковичами.

Въ этомъ документѣ заключается судебное опредѣленіе Литовскаго трибунала по двумъ искамъ противъ Бытенскихъ базилианъ, именно: обознаго в. кн. Литовскаго Юдицкаго и Стеткевичей. Сущность этихъ исковъ заключается въ томъ, что Бытенскій монастырь въ разное время и подъ разными благовидными, хотя и противозаконными, предложениями завладѣлъ всѣмъ имѣніемъ Бытень въ то время, когда по конституціямъ это имѣніе должно было по наслѣдству перейти

отъ Тризны къ Юдицкому и Стеткевичамъ. Въ документѣ между прочимъ подробно излагается родословная Тризновъ и разные способы перехода имѣнія Бытень во владѣніе монастыря. Такъ какъ монахи не явились въ судъ, то подверглись заочному обвиненію, т. е. безчестию и уплатѣ разныхъ издержекъ въ пользу Юдицкихъ въ размѣрѣ 800,000 зл. и Стеткевичей въ размѣрѣ 600,000 талеровъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Aprila dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym obranemi y aktualnie w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi, gdy z registrów termini tacti wpisów kadencyi terazniejszey Wileńskiey roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, z karty dwudziestey drugiey, vigore konstytucyi seymu niedawno odeszłego, ku sążeniu naszemu za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami, do nich należącemi, in unum złączonemi y zkombinowanemi, przypadła sprawa, mianowicie: *Za pierwszym aktoratem* i. w. i. p. Iozefa Iudyckiego—obożnego wielkiego w. x. Lit., z w Bogu przewielebnym i. x. Ierzym Szatałowiczem—prokonsultorem prowincyi

litewskiey, starszym, y z szystkiemi i. xx. bazylianami titulo klasztoru Byeńsk iego, za pozwem, od aktora w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Februarij piętnastego dnia w mieście i. k. mci Wilnie będącemu, oczewisto wręce, w klasztorze bazylianów Wileńskich stancyą mającemu, podanym, eorundem szesnastego dnia przed i. w. i. p. Piotrem Bouffalem—pisarzem trybunału głównego w. x. Lit., przez ienerała i. k. mci powiatu Orszańskiego Stefana Lechowicza zeznanym, po obżalowanych ichmcw przed sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co żalujący delator na mocy praw, aktorstwo iego do successyi dobr ex capitibus Tryznów utrzymujących, będąc praemissorum aktorem, do rozsądzania się o nie między

wszystkimi uczestnikami extraordinario processu przed sąd obóyga repartycy trybunałów odesłany, circa iudicium adcaitationis onych, mając z obżałowanymi xx. bazylianami za konstytucyą niedawno zakończonę seymu sprawę y w porządku oney postrzegłszy, iż obżałowani wielebni bazylianie titulo Byteńscy, dobra Byteń z folwarkami, a mianowicie: z folwarkiem Dziatkowicze y ze wszystkimi do tych dobr zdawna przynależnościami y przykuplami, contra praescripta prawa popolitego, cum alienatione onych, od stanu rycerskiego devie et abusive possyduią; a per consequens dobra, pod taką obżałowanych possessyą zostaiące, iuri fisco et ad distributivam gratiam nayiaśnieyszego króla legitime przypadaia, przeto tenże żałuiący delator, non derogando w dalszych całkowitey sprawy swey konstytucyney kategoriach intentati litigii, nadto uciekł się do nayiaśń. króla, aby onemu one dobra, do szafunku króla imci należące, na wieczność iuris caduci privilegio konferował. Jakoż według honoru przywileiu króla imci wyż wspomnione dobra Byteń z folwarkiem Dziatkowicze, w nieprawney y alienacyney possessyi obżałowanych ichmciów zostaiące, temuż i. w. żałuiącemu delatorowi konferuiąc, nadał, z warunkiem, iż niepierwiy do possessyi rzeczonych dobr przychodzić będzie, aż obżałowanych ichmów, nienależnych possessorów, (w) rozpoczętym według konstytucyi, na seymie przeszłym zaszły, w trybunale Litewskim forum determinuiącey, procederze prawem przekona; mocą którego osobnego prawa swego żałuiący delator, idąc ku dowodowi alienacyney obżałowanych xx. bazylianów super funda Byteń y Dziatkowicze cum suis attinen-

tiis possessyi, indiviso actu pozywa obżałowanych ichmć przed sąd trybunalski, ante omnia do utwierdzenia mu za wyżey wspomnionym iuris caduci przywileiem połowy za delatorstwem, a drugiey połowy ex fisco sobie konferowanych, cum suis successoribus aktorstwa y dziedzictwa, ad nullitatem praetextuose obżałowanych ichmciów super praemissa foundationis, y do reprodukeyi pro cognitione onych że, do uznania inequitacyi delatorowi, a z obżałowanych illegalney possessyi inkwizicyi, kalkulacyi, werifikacyi, post quam reproductionem et finale, do nadgrodzenia unkosztów prawnych, cum salva tey swoiey żaloby melioratione, przez co obżałowani citantur. Za drugim aktorem tegoż i. w. i. p. Iózefa Iudyckiego—oboznego w. x. Lit., z w. w. i. p. p. Onufrym y samą ieymcią z Ratyńskich Przeradowskimi—starostami Suchowickimi, Różą z Kielczewskich Bykowską—woyską Mińską, z dokładem opiekunów—matką, Antonim—rotmistrzem, Wincentym, Felicyanem y Ignacym—woyskowiczami Mińskimi Bykowskimi synami, Marcinem Wołodkiewiczem—stolnikiem Mińskim, za pozwem, od aktora w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Stycznia trzeciego dnia w dobrach, w woiewodztwie Mińskim sytuowanych, podanym et eorundem piątego dnia coram actis urzędu ziemskiego w Mińskiego przez ienerała i. k. mci tegoż w. Mińskiego Alexandra Szyszkę—zeznany, po obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w onym będącą, mieniać o to: iż żałuiący delator, będąc dobr wszelkich ex capite zaszłych w. w. Tryznów aktorem y dziedzicem, a oraz chcąc przyiść ad possessionem dobr Pu-

chowicz, Turynia cum omnibus attinentiis, w wojewodztwie Mińskim sytuowanych, do wieczystego aktorstwa żalującego delatora należących, na fundamencie konstytucyi seymu niedawno skończonego, z obżalowanymi ichmościami prawem czyniąc, ante omnia, do uznania żalującemu delatorowi, do dobr Puchowicz, Turynia cum omnibus attinentiis, w wojewodztwie Mińskim leżących, inequitacyi, a z perceptowanych pomienionych dobr intrat, czasu niesłuszney obżalowanych ichmciów possessyi, kalkulacyi, weryfikacyi sądenia, do nakazania przez obżalowanych ichmciów wszelkich dokumentów na pomienione dobra Puchowicze, Turyni służących, komportacyi, sub nexu iuramenti, y onych delatorowi, iako dziedzicowi, extradycyi, do nadgrodzienia szkod, strat, expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione, żalujący delator obżalowanych ichmciów tym pozwem adcytuie. Za *trzecim aktoratem* ww. i. pp. Thadeusza—półkownika artyleryi, Ignacego—porucznika Petyhorskiego, Mikołai—chorążego Petyhorskiego woysk w. x. Lit., braci rodzonych, Stanisława y Iana—synowców, Statkiewiczów, z w Bogu przewielebnym i. x. Ierzym Szatałowiczem—prokonsultorem prowincyi Litewskiej y wszystkimi i. xx. bazylianami klasztoru Byteńskiego, za pozwem, od aktorów w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia oczewisto w ręce w klasztorze ichmciów Byteniu podanym, eodem anno, miesiąca Decembra pierwszego dnia na urządzie grodzkim powiatu Słonimskiego przez ienerała i. k. meci powiatu Lidzkiego Iana Kazimierza Piotrowskiego zeznanym, po

obżalowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim znajdującą się, referuiąc się, per totum, do zaszyłych żalob, processów, przez w Bogu zeszyłych quondam Kazimierza y Teodorę z Tryznów Tyszkiewiczów—podkomorzych Brzeskich, małżonków, a pradziadów żalujących delatorów, na xx. bazylianów Byteńskich zanesionych, signanter mieniać o to: iż co dobr Bytenia, Puchowicz, Bosłóczy, Hidry, Hornastaiewicz, w różnych wojewodztwach y powiatach prowincyi x. Lit. cum suis attinentiis sytuowanych, Hrehory Tryzna był dziedzicem y possessorem, stante qua possessione xx. bazylianie funduszem, na pewney części opisanym, w Byteniu osadzeni, y przez Hrehorego Tryznę do tegoż Bytenia sprowadzeni, in post praetextuose cały Byteń cum attinentiis ciż xx. bazylianie pod swoje włodarstwo zagarnowszy, mimo aktualnych, ex capite Tryznów pochodzących suksessorów, bezprawni do tychczas całego Bytenia stają się possessorami y żalujących aktorów do dziedzicznego po antecessorach spadku posiadania niedopuszczają, który że żalującym należy, z poniższych probatur przelożeń: A *nayprzód*. Hrehory Tryzna—podkomorzy Słonimski, mając in voto Reginę Sapieżankę, procreavit synow czterech y córkę iedną, idque Mikołai—kuchmistrza Lit., Gedona Michała binominis—starostę Brzeskiego, Pawła y Marejana—kanonika Wileńskiego, Eufrozinę Tryznów y Tryznankę, stante quo prænominata bonorum hereditaria possessione pomienieni Hrehory y Regina z Sapiehów Tryznowie, marszałkowie Słonimscy, ex pia legatione erygowawszy cerkiew y monasteryk w dobrach swoich Byteniu, do nich wieś Zapole y boiarzyna iednego z gruntami (iako

świadczy ograniczenie, równo z datą funduszu czynione), nadali y dalsze censum z dobr swoich Bytenia pro commodo cerkwi y monastyru ufundowanego wyznaczili, oraz pod władzę tak cerkiew, iako y xx., w monastyrze mieszkających, władcy Pińskiego zapisem funduszowym, sub actu roku tysiąc sześćset siódmego, Augusta siódmego dnia czynionym, a w roku tysiąc sześćset ósmym, Ianuaryi piętnastego dnia w ziemstwie Słonimskim przyznany, poddali. His peractis sami quondam Hrehorowie Tryznowie, zostawiwszy potomstwo, de super namienione, żyć przestali; post fata których pozostali successores nieczyniąc między sobą działu dobr, po rodzicach zmarłych spadkiem sobie należących, ale trzy bracia Tryznowie, idque: Gedeon — st. Brzeski, Paweł — dworzanin królewski, Marcyan — kanonik Wileński, oraz Eufrozyna, siostra onych, caley substancyi równi consuccessores, bratu swojemu rodzonemu Mikołajowi Tryznie — na ówczas kuchmistrzowi Litewskiemu, za sumę pewną zrzekli się y ustąpili. Quo intuitu Mikołaj Tryzna — in post podskarbi Litewski, dobr Bytenia y dalszych in capite oycy swego unicus zostawszy haeres et possessor, a mając in voto Dorohostayską, prolificavit. syna iednego Teofila, primo starostę Wołkowyskiego, in post woiewodę Brzeskiego, y córek dwie, Reginę y Teodorę, które stante vita sua in vota, idque Reginę Gabryelowi Szemiotowi — Słonimskiemu, Teodorę Kazimierzowi Tyszkiewiczowi — Brzeskiemu podkomorzym wydawszy, pomienione dobra wszystkie ad fata sua y pacifice dziedziczył, w roku zaś tysiąc sześćset czterdziestym, Iulii trzydziestego dnia, circa obitum czyniąc bez-

prawną testamentową dyspozycyą trzy części Bytenia y folwark Działkowicze na archymandryą Byeńską alienatorie po zapadley tysiąc sześćset trzydziestego piątego konstytucyi zapisał, y na czwartę część Bytenia summy piętnaście tysięcy złotych wniosłszy, tymże xx. bazylianom inkorporował, et eo ipso syna swiego Teofila, iuz na ówczas sądowego starostę Wołkowyskiego, illegalnie od sukcedowania dobr Bytenia oddaliwszy, mortalitatis adimplevit leges. Post obitum którego Teofil Tryzna — Wołkowyski starosta, a naturalny po oycu swoim dobr wszystkich następny dziedzic, wszystkie dobra, mianowice: Byeń, cum attinentiis, do swoyey obiół possessyi; xx. zaś bazyliane nieotrzymuiąc testamentu, którym wieczność Bytenia onym przez Mikołaja Tryznę była zapisana, owszem ony za nieważny, iako contra mentem prawa narodowego czyniony, zeznając, przy pierwszych funduszach, sobie przez Hrehorego Tryznę wydanych, przestając, spokojnego possydowania dziedzicznego dobr Bytenia Teofilowi Tryznie usque ad fata onego nie zrywali y z takowym testamentem, iako o nieprawności y podłości onego przekonani zupełnie będąc, zapadli y do Bytenia całego zagarnienia najmniejszych do tychczas nie mogli ciż xx. bazylianie znaleźć zrzeczności, aż nim Teofil Tryzna, schodząc steriliter ultimus de linea possessor, testamentem inter alias dispositiones haec principalia, co do Bytenia, wyraził; *primo*, ciało swoje w cerkwi Byeńskiej pochować dysponował; *secundo*, na zmurowanie cerkwi Byeńskiej sumę, na Dobromyślu będącą, zapisał, a gdyby tey mało na dokończenie pomienioney cerkwi było, w tenczas z intraty majątności swey Byeń-

skiey trzy tysiące złotych dysponował; *tertio*, żenie swey, de domo Lackiey, dożywocie na majątności Byteniu cum omnibus attinentiis zapisawszy, xiężom bazylianom Byteńskim dwa kroć sto tysięcy złotych na tenże Byteń, nad ważność, w onym wieku dziedzictwa wniosłszy, aktorstwo swoim siostróm Reginie Szemiotowej — Słonimskiej, Teodorze Tyszkiewiczowej — Brzeskiej, podkomorzynom, zabezpieczył. In virtute którego mniemanego (testamentu) Izabella z Lackich Teofilowa Tryznina eodem anno pomienioną majątność Byteń do swoiey obiwszy possessyi, iteravit votum za i. p. Chodkiewicza, z którym też dobra iure advitalitatis posiadowała. Qua stante possessione xx. bazylianie, in praeiudicium sukcesorów Tryzniańskich czyniąc z Chodkiewiczową kondykt, w ziemstwie Słonimskim zmówiony uformowali proceder et, hoc facto conditamine, dekret kontumacyiny niy na Chodkiewiczową w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym otrzymali, o którą zmwoność Kazimierz Tyszkiewicz — podkomorzy Brzeski, in tempore manifest zaniósłszy sam żyć przestał, a zatym dalszy proceder o podniesienie adoptowanych testamentów ob casum fatorum onego y pozostałego in minorennitate potomstwa kontynuowany niebył. Interea też Izabella z Lackich Chodkiewiczowa, in praeiudicium sukcesorów, z xx. bazylianami kontynuując zmwoność, nieiakoweś bezprawne zawarłszy konwencye, takowych adoptowanych testamentów in approbationem weszła y do possessyi cały Byteń tychże xx. bazylianów, mimo rozpoczęty proceder per legitimos successores de invaliditate testamentów, dobra ziemskie ab equestri ordine alienujących, postąpiła y wszystkie doku-

menta iuris et possessionis na dobra Byteń y dalsze u siebie, idque w domu Chotkiewiczowskim zatrzymując, dochodzącym lat Kazimierza Tyszkiewicza sukcesorom, notitiam o takowey successyi, a razem y bezprawney xx. bazylianów possessyi uieła; quibus peractis successor Kazimierza y Reginy z Tryznów Tyszkiewiczów — podkomorzych Brzeskich, idque Eustachi syn, w stanie kawalerskim schodząc z tego świata, całej successyi, po podkomorzych Brzeskich spadającej, siostrę swoią Annę Tyszkiewiczową, in voto Kazimierzową Stetkiewiczową, a żałujących aktorów babkę, prawem natury succedaneam uczynił. In capite których procedujące actores połowy dobr Tryzniańskich, sukcesjonalnie sobie służących, nieprzekonanemi zostając aktorami, łącząc się do procederu, przez i. w. Judyckiego, oboznego Lit., drugiey połowy tychże dobr Tryzniańskich in capite Reginy Tryznianki Szemiotowej — podkomorzyney Brzeskiej, poszukiwaiącego, w trybunale głównym w. x. Lit. ex sancito seymu niedawno odeszłego rozpoczętego, chcąc ku zburzeniu nieprawnych zapisów titulo funduszowych przez delacyą czynić, iako też równie z i. w. Iudyckim takowey successyi probować et de illegitimitate obżalowanych ichmé Bytenia possessyi iure agere, ante omnia do podniesienia testamentów y onych, iako contra mentem praw narodowych czynionych, skassowania, do uznania inequitacyi do dobr Bytenia żałującym aktorom, w połowicznym stopniu successyi zostającym, uchylenia wszystkich summ, incompetentem na dobra Byteń wniesionych, do wskazania de usibus et fructibus kalkulacyi, weryficacyi y inkwizycyi z nieważney dotąd possessyi

Bytenia, do komportacyi wszystkich dokumentów, pro re et haereditate służących, y onych extradycyi, tanquam legitimis actoribus, y o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za takowemi žalobami y aktoratami, powyżey in unum złączonemi y skombinowanemi, żalujące delatores z obżalowanymi ichmć przed sądem trybunału głównego w. x. Lit. instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. na dniu dzisiejszym, wyż na dacie pisanym, z registrów spraw termini tacti, vigore konstytucyi seymu niedawno zakończonogo przywołaney, aktorat i. w. obożnego w. w. x. Lit. z karty dwudziestey trzeciej tychże registrów taktowych do wpisu y aktoratu, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo aktorat w. w. i. pp. Stetkiewiczów z karty dwudziestey czwartej takż tychże registrów taktowych de consensu i. xx. bazylianów do powyższego aktoratu, z którego przypadła sprawa, przyłączywszy, iterum proceder nakazaliśmy. In procedendo ex actoratu i. w. i. p. Iózefa Iudyckiego— obożnego w. w. x. Lit., niestawiających i. xx. bazylianów y w trzykroć do prawa wołanych, iako onemu nie posłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdawszy, produkowany przywiley iuris caduci na dobra Byteń z folwarkami, a mianowicie z folwarkiem, Dziatkowicze zwanym, w powiecie Słonimskim leżącym, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Stycznia dwudziestego dziewiątego dnia procedującemu i. w. i. p. Iózefowi Iudyckiemu— obożnemu w. w. x. Lit., staroście sądowemu powiatu Rzeczyckiego, od niasniejszego

króla imci Stanisława Augusta wydany, tudzież dalsze dokumenta, pro haereditate dobr Bytenia y folwarku Dziatkowicz temuż i. w. obożnemu Litewskemu służące, oraz zaszły hac in re proceder in omnibus punctis approbuiemy, vigore których przywileiu y dokumentów inequitationem do dobr Bytenia y folwarku Dziatkowicze, cum omnibus attinentiis w powiecie Słonimskim leżących, i. w. i. p. Iózefowi Iudyckiemu— obożnemu w. x. Lit. uznawamy y też dobra przez urząd ad libitum użyty obeymować pozwalamy. Summy, za pretensye i. w. obożnego Lit. do i. xx. bazylianów regulowane, ośmkroć sto tysięcy złotych polskich na tychże i. xx. bazylianach y wszelkich dobrach ichmć, ubique locorum będących, dla tegoż i. w. obożnego Lit. przysądziwszy, cum caeteris dalszy proceder uznaliśmy. In procedendo z aktoratu w. w. i. pp. Stetkiewiczów, niestawiających tychże i. xx. bazylianów Byteńskich, po trzykrotnie do prawa wołanych, iako onemu nie posłusznych y niestawiających w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdawszy y produkowane ex parte actorea dokumenta varii tituli, pro haereditate dobr Bytenia cum attinentiis tymże w. w. Stetkiewiczom służące, y całą litispencyą hac in causa zaszłą we wszystkim utwierdzamy. Intuitu czego inequitationem do dobr Bytenia y do attynencyi onych, w powiecie Słonimskim sytuowanych, w. w. i. pp. Stetkiewiczóm teraz procedującym uznawamy, y też dobra Byteń przez urząd ad velle użyty per inequitationem obeymować dozwalamy, summy, za pretensye i. pp. Stetkiewiczów do i. xx. bazylianów regulowane, ośmkroć sto tysięcy złotych polskich na tychże i. xx. bazylianach y wszelkich

dobrach onych, ubique naydujących się, dla tychże i. pp. Stetkiewiczów przysądziwszy, z dalszemi iterum proceder in iunximus. In procedendo ex distincto actoratu i. w. i. p. Iózefa Judyckiego—oboznego w. wielk. x. Lit., niestawiających w. w. i. pp. Onufrego y samą imię z Ratyńskich Przeradowskich—starostów Suchowickich, Różę z Kielczewskich Bykowską—woyską Mińską, matkę, Antoniego—rotmistrza, Wincentego, Felicjana y Ignacego—woyskich Mińskich, Bykowskich, synow, oraz w. i. p. Marcina Wołodkiewicza—stolnika Mińskich, po trzykroć do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznym, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią pro contraventione konstytucyi wzdawszy, ad publicandum wyż exprymowanych kondemnat ienerała sądowego przydaemy, proklamować y publikować nakazujemy. Produkowaną konstytucyę seymu, niedawno odeszłego y dalsze dokumenta pro haereditate dobr Puchowicz y Turynia cum omnibus attinentiis, i. w. Iudyckiemu służące, oraz zasły hac in causa proceder in omni znacniamy y za nienaruszony mieć chcemy. Vigore których inequitationem do dobr Puchowicz, Turynia y attynencyi onych, w woiewodztwie Mińskim położonych, i. w. procedującemu aktorowi uznawszy, y też dobra przez urząd, ad libitum użyty, obeymować dopuszczamy, summy za pretensye i. w. oboznego Lit., do i. pp. Przeradowskich, Bykowskich y Wołodkiewicza — stolnika Mińskiego regulowane, sześćkroć sto tysięcy złotych polskich na tychże ichmę y wszelkich dobrach onych, ubique będących,

dla i. w. Iudyckiego przysadzamy. A iako dla podania per inequitationem dobr distinctim wyż exprymowanych cum attinentiis onych, tak oraz dla uczynienia za wskaz wyż wyrażonych summ na wszelkich dobrach niestawiających ichmców, ubique locorum będących, powyżey z osobna kondemnowanych, prawney y skuteczney exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich w. x. Lit., ad libitum stron konwinkujących użyć się mających, remittimus. A gdy termin prawny, ad publicandum superius wzmienionych kondemnat przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Maciej Cidzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, z aktoratu i. w. i. p. Iózefa Iudyckiego—oboznego Lit., i. xx. bazylianów klasztoru Byeńskiego za infamisów, tudzież z aktoratu w. w. i. pp. Stetkiewiczów, tychże i. xx. bazylianów klasztoru Byeńskiego, takoz za infamisów, osobno zaś ex distincto actoratu i. w. Iudyckiego—oboznego Litewskiego, w. w. i. pp. Onufrego y samą ieymę, Przeradowskich, starostów Słonimskich, Różę Bykowską—woyską Mińską, matkę, Antoniego — rotmistrza, Wincentego, Felicjana y Ignacego—woyskich Mińskich, Bykowskich, synow, Marcina Wołodkiewicza—stolnika Mińskiego, itidem za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y publikował, oraz relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw dekretowych, w Wilnie expedyowanych, przyjęta y wpisana.

1776 г. Апрѣля 15 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—76 г., л. 1072—1073.

77. Заочный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Дашкевича съ Супрасльскими и Кузницкими базилианами о незаконномъ владѣнн имѣніемъ Кузницей.

Наслѣдники Мицуть Дашкевичи вчинили искъ противъ Супрасльскихъ базилианъ, что они владѣютъ имѣніемъ Кузницей неправильно, такъ какъ это имѣніе земское и на основаніи сеймовыхъ конституцій должно переходить къ наслѣд-

никамъ. Позывъ былъ врученъ базилианамъ въ Супрасль. Базилиане на судъ не явились, вслѣдствіе чего и признаны были виновными; имѣніа подвержены экзекуціи.

Roku тисяч siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Apryla piętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw y powiatów w roku тисяч siedmset siedmdziesiąt piątym obranymi, a w roku terazniejszym тисяч siedmset siedmdziesiąt szóstym w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi, z registrów taktowych wpisów tegorocznych, z karty siedmdziesiąt czwartej, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa w. i. panów Ludwika y Maryianny z Wierzbickich Daszkiewiczów—sędziów grodzkich powiatu Grodzieńskiego, małżonków, z wielebnemi ichmé xx. Antonim Młodawskim—biskupem Brzeskim, opatem, Hieronimem Miedziewskim—Wikarym Supraślskim, a Nikodemem Sosnowskim—starszym klasztoru Kuznickiego y wszystkiemi ichmé xx. bazylianami Supraślskimi y Kuznickimi, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmiców przed nas sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc o to: iż

co obżalowani xx. bazylianie opactwa Supraslskiego, mając swój szczegulny na rzeczonym Supraslu novi radicis fundusz, wiedząc oraz dostatecznie, że prawa popollite w. x. Lit. wszelkich affiliacyi, etiam ad legitimam foundationem, pod nieważnością cuiuscunque inscriptionis na nie bronią y zakazują, contra praescriptum tychże praw starodawnych ze krwi, z sukcesyi naybliższej po głowach Micutów należące dobra; Kuznica nazwane, ze wsiami Woynowie, Wołynce y Sterpeyki, oraz ze wszystkiemi dalszemi attinencyami, per affiliationem do dawnego obżalowanych Supraslskiego funduszu, cum avulsione tychże dobr od stanu rycerskiego, possuđnią et abusivo titulo funduszowego dziedzictwa zaszczycaią się; przeto żalujące delatores z obóyga prawa, tak pierwszego, ad praemissa bona naturalnego sukcedowania, iako też drugiego, konstytucyinego liberae cuiusvis delationis, pro eodem abusivo possesso pod pretextem fundacyi legalney nullitate et ad deducendum praemissorum pro determinando foro

pozywają, ante omnia do uznania pro praemissa causa per determinationem fori ziemstwa powiatu Kowieńskiego, etiam na rozprawę z regestrów taktowych, gdzie do uznania inekwitacyi do wspomnionych dobr cum suis attinentiis, do komportacyi praetextuosae foundationis na dobra Kuznice y wyż pomienione wioski et distinctim do komportacyi całego Supraslskiego cum omnibus sollennitalibus funduszu, ze wszystkimi pro utroque transakcyami, dokumentami, sub nexu iuramenti, do skassowania onych y do approbaty żalujących delatorów obu praw, naturalnego et delationis, per consequens, do uznania de male possesso inkwizycyi, kalkulacyi, werifikacyi, do nadgrodenia wszelkich szkod y strat na prawo łożonych, y oraz do skassowania wszelkich umownych transakcyi między obżałowanymi a żalującymi delatorami conductamine postanowionych, salva post comportationem et reproductionem documentorum tey żaloby melioratione. Za takowym pozwem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Ianuaryi dwudziestego wtorego dnia oczewisto w ręce w klasztorze Kuznickim przez ienerała i. k. mei powiatu Grodzieńskiego, Stefana Sklepińskiego, podanym, eorundem dwudziestego trzeciego dnia w grodzie powiatu Grodzieńskiego zeznanym, żalujące actores z obżałowanymi ichmć przed nami sądem trybunału głównego w. x. Lit. instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit., obwarowawszy, gdyby procedujące strony, ad subsequendam w trybunale głównym w. x. Lit. fori determinationem, do żadnego innego sądu pozywać y ewokować ad invicem siebie nie wazyli się, pozwanych ichmćiów xx. Antoniego

Młodowskiego—biskupa Brzeskiego, opata, Hieronima Miedziewskiego—wikarego Supraslskiego y Nikodema Sosnowskiego—starszego klasztoru Kuznickiego y wszystkich ichmćiów xx. bazylianów Supraslskich y Kuznickich, po trzykroć przez ienerała, sądów naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią, tanquam in causa pro determinatione fori instituta, wzdaemy. A zatym wszystkie dokumenta, in rem et partem actorum służące. u sądu produkowane, approbujemy, przy nienaruszoney mocy y walorze zachowujemy, eoque intuitu za pretensye actorum summy wspól z expensami prawnymi, w tey sprawie łożonemi, oraz z wpisnym y pamiętnym una cum lucris, nam sądowi persolutis, ośm tysięcy złotych polskich na pozwanych ichmćościach y na wszelkich dobrach onychże przysądzamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney, a nie odwołczney na dobrach exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tey kondemnaty przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciej Cidzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, pozwanych wyż wyrażonych ichmćiów xx. bazylianów Supraslskich y Kuznickich za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamaował y relacyę publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak jest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. zapisana.

1776 г. Юня 8 дня.

Изъ книги № 152, за 1776 г., а. 104—105.

78. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго св. Троицкаго женскаго монастыря съ Игнатіемъ Зброжкомъ и Русиловичами.

Между Минскими св. Троицкими базилианками съ одной стороны и Сброжкомъ и Русиловичами съ другой было спорное дѣло о неисполненіи обязательства по заемному письму. Дѣло это разсматривалось въ трибуналѣ и было рѣшено въ пользу базилианокъ и имъ присуждены были тройкия заруки и экзекуція на имѣніи Сушковѣ. Тѣмъ же

менѣ послѣ введенія базилианокъ во владѣніе этимъ имѣніемъ, Русиловичи изгнали ихъ и тѣмъ дали поводъ въ дальнѣйшему производству дѣла. По выслушаніи обѣихъ тяжущихся сторонъ трибуналъ вторично призналъ искъ базилианокъ правильнымъ и присудилъ отвѣтчиковъ къ безчестію и уплатѣ издержекъ въ размѣрѣ 6,710 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Junii ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw y powiatów w roku terażniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym na kadencyą Ruską obranemi y w mieście iego królewskiej mości Grodnia zasiadającymi, gdy z porządku wołania rejestrow sprzeciwieństwa, z karty siódmej, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu przewielebney iey mości panny Eufrozyny Puzakiewiczowny — starszey y wszystkich ich mości panien bazylianek, przy cerkwi pod tytułem świętey Trócy w Mińsku rezydujących, oraz imci pana Wawrzynca Kiiuca — administratora onych Hryniewickiego, z wielmożnemi imć panami Ignacym Zbrożkiem — podczaszym Podolskim, qua dziedzicem, Franciszkiem y Brygidą, primo Zbrożkową, adpraesens Rusiłowiczami — regentami ziemskimi Grodzieńskimi, dożywotniemi possessorami

majątności Suszkowa y motorami sprawy, za pozwem, od aktorek po obżałowanych ichmościów przed sąd nasz wyniesionym, y za żałobą w nim wyrażoną, mieniąc o kontrawencyą dekretowi trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, Marca siódmego dnia na obżałowanych ichmościów Rusiłowiczów in captatum tempus wypadlemu, vigore którego dekretu gdy żałujące bazylianki Mińskie święto-Troieckie exekucyą do folwarku ichmościów Suszkowa, iako za konwikcyą ultymarną, sprowadzić chcieli, pod ówczas obżałowany imć pan Rusiłowicz, na usilne proźby swoje y interesujących się za sobą, ziednawszy łatwości u żałujących dellatorek, za pewną sumnę, w dokumencie assekuracyjnym wyrażoną, pretenсыą całą do obżałowanego imci regulowaną, z wielkim żałujących dellatorek pokrzywdzeniem ukombinował, termin exekucyi summy, w assekuracyjnym doku-

mencie wyrażony, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, dnia dwudziestego siódmego Decembra opisał, a in casu w terminie nieoddania, tedy nie tylko troiakię zaręki, ważność rzeczy wynoszące, alé też rekrudescencyą całego procederu z iegomością zaszłego zachował y opisał, tandem w terminie exekucyi summy umowioney żałującym dellatorkom nie oddał, iako świadczy proces y pilność, in tempore uczyniona. Insubsequenti, gdy vigore zachowaney procederu rekrudescencyi, według dekretu trybunalskiego captati temporis, po wydanym iuridice obwieczczeniu y po zeznaniu onego, wielmożny Wańkowicz—sędzia ziemski Miński, w terminie do tradycyi przypadłym, do majątności Suszkowa, w Mińskim wojewodstwie położoney, ziechał y pod ówczas nemine contradicente wioskę Suszków nażywaiącą się, z czterma podanymi y piątym nowikiem, z ich dobytkiem y powinnością, żałującym dellatorkom podał, inwentarz iurydycznie sporządził, y w possessyą intromittowawszy, sam dla sądów następujących do Mińska odiechał; obżałowani ichmość Rusiłowiczowie, po odiezdzie urzędnika, zgromadziwszy swy wolną kupe, z wioski Suszkowa żałującym dellatorkom expulsyą uczynili. O co żałujące dellatorki z obżałowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia, do approbaty dekretu trybunalskiego captati temporis, a za onym listu podawczego urzędowego y inwentarza, do uznania rehabicyi wioski Suszkowa z poddanymi, urzędownie dellatorkom za konwikęą ultymarną dostały, a przez obżałowanych ichmościów expulsive odebraney, do pokarania paenami kontrawencyinemi y expulsyinem, do przysądzenia summy de-

kretami wskazaney, insimul z prowizyą y expensami prawnemi, do wskazania paen, win, nadgrodzienia szkod, strat, expens prawnych, salva melioratione tey żaloby. Za takowym pozwem, obżałowanym ichmościom w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Januarii dwudziestego dnia w majątności, Suszkowie zwaney, w wojewodstwie Mińskim sytuowaney, oczewisto w ręce przez ienerała iego królewskey mości wojewodstwa Mińskiego Iakuba Szabunia podanym, eorundem dwudziestego czwartego na urządzie i. k. mci grodzkim Mińskim zeznanym, żałujące delatorki przed naszym sądem instituerunt actionem. *W której sprawie* po kontrowersyach, od ichmość pana Zbrożka o eliminatę siebie z aktoratu et de insubsistentia onego, a od ichmość panien bazylianek de legitimitate z tymże imci aktoratu nawzajem donoszonych, ponieważ z dekretu kontumacyinego trybunalskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Marca siódmego dnia, że pozwy po ichmościów Rusiłowiczów wynoszone, na dobrach Suszków pokładane były, dowodzi się, a ponieważ w terazniejszym ichmościów panów Rusiłowiczów oskarżeniu imé pan Zbrożek z dziedzictwa tych dobr pozwanym być okazuje się, niemniey ponieważ artykuł piędziesiąty z rozdziału czwartego possessora razem z dziedzicem pozywać każe; za czym my sąd trybunału głównego w. x. Lit., nie uznawaiąc pretendowaney imci pana Zbrożka eliminaty z aktoratu, żalobę y proces ad instantiam tegoż iegomości konnotowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo my sąd trybunału głównego w. x. Lit. niestawaiącego imci pana Ignacego Zbrożka—pod-

czaszego Podolskiego, po trzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad rzeczy, oraz pro contraventione na infamią wzdaemy. Dalszych zaś, iako to: imci panów Franciszka y Brygidę, primo Zbrożkową, ad praesens Rusiłowiczow—regentow ziemskich Grodzieńskich, similiter wołanych po trzykroć do prawa, iako onemu nieposłusznym, na upad w rzeczy, a iako iuż po dekrete zaapelowanym iterum na infamią ex personali wzdaemy, ad publicandum tych infamii ienerała sądowego przydaiemy, wołać, proklamować nakazujemy. Dokumenta zatym, parti actoreae służące, idque dekret kontumacyiny trybunalski, ad instantiam proceduiących aktorek, z wzdaniem na infamią ex personali vigore dekretu oczewistego z wskazem summy czterech tysięcy siedmset dziesięć złotych polskich et cum aliis lucris, na pozwanych ichmościach panach Rusiłowiczach małżonkach w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, Marca siódmego dnia na kadencyi Mińskiej otrzymany, a za tym dekretem list obwieszczy urzędowy, przez wielmożnych imci panów urzędników Mińskich, ad instantiam proceduiących aktorek wydany, a przez ienerała i. k. mci powiatu Lidzkiego Iana Leszkowicza pozwanym i. pp. Rusiłowiczom małżonkom w majątności Suszkwie, w wojewodstwie Mińskim leżącej, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Decembra trzynastego dnia podany, eorundem dwudziestego dziewiątego na urzędzie i. k. mci grodzkim Mińskim zeznany, z dowodem, deinde list poieżdzy odprawioney exekucyi za dekretem, superius pomienionym, przez wielmożnego imci pana Mateusza Wańkowicza — sędziego

ziemskiego Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Ianuaryi dziewiątego dnia pod pieczęcią wydany, pro reliquo pozew z dowodem y wszystkie, ad hanc causam regulujące się iuris solennitates in toto approbuemy, przy mocy y nienaruszonym walorze inviolabiliter zachowujemy y mieć chcemy. In virtute których summy, dekretem powyżey wspomnionym cztery tysiące siedmset dziesięć złotych polskich wskazaney, paen kontrawencyinych za dwukrotne bronienie tradycyi urzędowej czterysta kop litewskich, a za expens prawny tysiąc złotych polskich, in universum computando—sześć tysięcy siedmset dziesięć złotych polskich na pozwanych i. pp. Rusiłowiczach małżonkach, Zbrożku y na wszelkich ichmościach dobrach, majątnościach y summach, ubique locorum będących, dla proceduiących aktorek przysądzamy, a za wskaz wyż wyrażoney summy dla uczynienia super quibusvis citatorum, do prawa non comparentium, bonis skuteczney, prawney, a nieodwłoczney forti manu. mota nobilitate, captato iterum quovis tempore, exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mianych, założywszy in contra nonexequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A to decisum obwarowawszy, ażeby imć pan Zbrożek tradycyi dobr Suszkowa nastąpić mającej, ullo titulo et praetextu bronić sub paenis nie ważył się. A gdy termin prawny ad publicandum tych infamii przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, i. pp. Ignacego Zbrożka — podczaszego Podolskiego, za infamisa, tanquam pro contraventione,

a Franciszka y Brygidę, primi voti Zbrożkową, ad praesens Rusiłowiczow—regentów ziemskich Grodzieńskich, za infamiosow ex personali kondemnowanych et in captatum tempus wzdanych, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, prokla-

mował y relacyą publikacyi swoiey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. iest przyięta y wpisana.

1776 г. Сентября 18 дня.

Изъ книги № 152, за 1776 г., л. 723—726.

79. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго св. Духовскаго женскаго монастыря съ Униховскими о неуплатѣ взятой Униховскимъ суммы.

Въ этомъ документѣ заключается трибунальное опредѣленіе по двумъ искамъ: первому Минскихъ св. Духовскихъ монахинь противъ Униховскихъ и встрѣчному со стороны послѣднихъ. Монахини жалуются на Униховскихъ, что они въ разное время заняли у нихъ по заемнымъ письмамъ значительную сумму денегъ, по первому 1,000 талеровъ, по второму—разной монетою 6,000 польскихъ злотыхъ и не желаютъ уплачивать ни суммы, ни процентовъ. Въ свою очередь

Униховскіе жалуются на монахинь, что онѣ взимаютъ съ нихъ высокіе проценты и посредствомъ ихъ успѣли уже вернуть себѣ данную въ займы сумму. По выслушаніи тяжущихся сторонъ, трибуналъ искъ монахинь призналъ правильнымъ и постановилъ взыскать съ Униховскихъ всю занятую сумму съ процентами, — по первому займу 8,960 злотыхъ, по второму 7.690 злотыхъ, искъ же Униховскихъ призналъ не дѣйствительнымъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Septembra ósmego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami, do nich należącemi, et in unum poniżej złączonemi, przypadley, mianowcicie: *za pierwszym aktoratem* w Bogu przewielebney i. panny Petruneli Krasowskiej — starszey y wszystkich i. panien bazylianek klasztoru święto - Duskiego Mińskiego, z wielmożnemi i. pp. Franciszkiem y Teresą z Bułharynow

Unichowskiemi—sędziami ziemskimi wojewodstwa Mińskiego, małżonkami, za dekretem remissyiny w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Apryla iedynastego dnia w trybunale głównym w. x. Lit. ferowanym, y za żalobą w nim będącą, mieniąc o to: Iż co obżalowani imć pierwey w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, Marca piętnastego dnia, ku pilney a spółney potrzebie swoiey, summy gotowej rękodayney w srebrney talerowej monecie, in specie tysiąc

talarów bitych, na zapis obligacyiny, in forma iuris z listem na przyznanie sprawiony, u żalujących delatorek pożyczwszy, termin opłacenia tey summy w roku pod ówczas następującym tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, w dzień Iózefata święta rzymskiego, Marca dziewiętnastego dnia przypadającego, circa acta grodu woiewodstwa Mińskiego wyznaczili, a pro securitate tey summy ewikcyą na wszelkie dobra swoje wniošszy, in casu na terminie wyżej specyfikowanym przeczczony summy nieopłacenia, liberam inequitationem do wsi, Uhły nazwaney, od majątności Rusinowicz odłączoney, w woiewodstwie Mińskim leżącey, opisali, demum takowey summy in toto, nec in parte nie opłaciwšzy; na drugi zapis obligacyiny, takóž in forma iuris z listem na przyznanie sprawiony, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, Iunii dwudziestego drugiego dnia datowany, sam obżałowany Unichowski—na ówczas pisarzewicz ziemski, ad praesens sędzia przydujący ziemski woiewodstwa Mińskiego, znowu ku pilney potrzebie swoiey summy itidem rękodayney, nie z żadnego kontraktu, ani przeyzysku prawnego urosłey, in distincta moneta starey tyńfowey y szostakowey trzy tysiące złotych polskich, a w saskiey takóž trzy tysiące złotych polskich, a w oguł znioszy sześć tysięcy złotych polskich u żalujących delatorek pożyczwszy, et liquide do rąk swoich odliczoney odebrawszy, termin opłacenia takowey powtórney summy w roku dawno przesłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym, Iunii dwudziestego czwartego dnia circa acta grodu woiewodstwa Mińskiego wyznaczył y ewikcyą na wszelkie dobra swoje wniošł. Tandem contraveniendo takowym obudwom

opisom swoim, ani pierwszey, ani powtórney summy w naymnieyszey części żalującym delatorkom nie opłacili y opłacać ad usque niechcą, o co żalujące delatorki z obżałowanemi ichmi chcąc prawem czynić, *ante omnia*, do approbaty dwuch zapisów obligacyinych z listami na przyznanie, supra de data wyrażonemi, do przysądzenia summy za pierwszym obligiem tysiąc talarów bitych w starey talarowey monecie, a za drugim obligiem sześć tysięcy złotych polskich in distincta moneta, to iest, w staropolskiey tyńfowey y szostakowey trzy tysiące złotych polskich, a w monecie kurrencyney kraiowey itidem trzy tysiące złotych et distinctim do przysądzenia procentu, a data nieokazania kwitów branego, od obudwuch tych summ należącego, do uznania inekwitacyi do wsi, Uhły nazwaney, wedle wyraźności obligu, do wskazania zarak y do przysądzenia expens prawnych, oraz do nadgrodzenia tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. *Za drugim aktoratem* wielmożnego i. p. Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego, z wielebną i. p. Petronelą Krasowską—starszą y wszystkiemi i. pp. bazyliankami konwentu Mińskiego, za pozwem, od aktora po obżałowane imci przed nasz sąd wyniesionym, y za žalobą w nim będącą, mieniać y referuiąc się do zanesionych manifestów, a mianowicie o to: Iż obżałowani ichmci nad prawa pospolite y sprawedliwość procent dziesiąty przez tyle lat, iako to tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, Apryla wtórego, listy y kwit, oraz poslednieysze kwity, a praecipue list. x. Kniazewicza—opata zakonu świętego Bazylego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Iulii dziesiątego pi-

sany, poświadczają, na żalującym delatorze wymagając, niemało uszkodzenia temuż żalującemu przez tę uciążliwość y wyciężenie przynieśli y przez takowy przebor procentu samą kapitalną summę wybrawszy y tak żalującego wycięczywszy, ieszcze do procederu, na ostatnie uciemiężenie, po wydanym nawet w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym z wypłacenia procentu zakwitowaniu przed terminem pociągneli żalującego, a tak tenże żalujący delator, chcąc o to wszystko, tak wielkiej krzywdzie swoiey, przy mocy praw w. x. Lit., prawem czynić, *ante omnia* do nakazania, iżby ta cała summa, którą obżalowani ichmé przez przebor procentu od żalującego delatora w przeciągu lat kilkanastu nad prawo y słuszność wybrali, była powrócona temuż żalującemu delatorowi, czyli też in detruncationem kapitału oney że zapisania, per consequens summy, przez obżalowanych za obligiem u żalującego rekwirowaney, iako, uti supra praemissum, bonifikowaney y przez przewod procentu opłaconey, uchylecia y a nexu exolutionis żalującego uwolnienia, do zachowania żalującemu salvam in omni evasionem et potioritatem, do dowodu circa praemissa, do nadgrodzienia expensów prawnych, wskazania paen y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione. A iako te żaloby z pozwów autentycznych de tenore suo w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi praenominatae partes przed nami sądem instituerunt negotium. W którey sprawie w roku terazniejszym, miesiącu y dniu, wyż na dacie pisanych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit., rekonwencyonalny w. i. p. Unichowskiego—sędzię ziemskiego Miń-

skiego, aktorat z karty trzechsetney dwudziestey ósmey tychże regestrów obligowych do wpisu y aktoratu, w regestrach obligowych tegorocznych na karcie czterdziestey ósmey będącego y niniejszey sprawie początek dającego, przyłączywszy, proceder iniunximus. In procedendo dnia osimnastego eorundem po kontrowersyach, ad invicem doniesionych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit., dwum zapisom obligacyinym, oraz inekwitacyinym: pierwszemu, w roku tysiąc siedmset czwartym, Marca piętnastego, z terminem oddania w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, Marca dziewiętnastego dnia, drugiemu w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, Iunii dwudziestego wtórego dnia z terminem oddania tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym, Iunii dwudziestego czwartego dnia wydanym, insistendo, za pierwszym obligiem, od obóyga w. i. pp. Unichowskich, na tenczas pisarzow, adpraesens sędziów ziemskich Mińskich, wydanym, summy kapitalney złotych polskich ośm tysięcy, procentu od daty ostatecznego kwitu do daty exolucyi za lat dwie, po sześć od sta, złotych polskich dziewięć set sześćdziesiąt; za drugim obligiem, od iednego w. Unichowskiego kapitału sześć tysięcy złotych polskich, procentu od roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzeciego do daty wypłacenia teraz determinującego się za lat cztery, po sześć od sta, złotych polskich tysiąc czterysta czterdzieście, expensu prawnego złotych polskich dwieście pięćdziesiąt na w. i. pp. Unichowskich—sędziach ziemskich Mińskich, proceduiącym i. pp. bazyliankom przysądziwszy, gdyby takowe summy zosobna sądzone, to iest: za pierwszym obligiem kapitalną y procentową in unum ośm ty-

sięcy dziewięć set sześćdziesiąt złotych polskich w roku przyszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Marca dziewiętnastego dnia et distinctim za powtórny oblięiem summę kapitalną procentową, z dołączającym się expensem prawnym, in universum złotych polskich siedm tysięcy sześćset dziewiędziesiąt, w roku takóę przyszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Junii dwudziestego czwartego dnia i. pp. bazyliankom s. Duskim Mińskim, lub plenipotentowi ichmci, nie przyjmując na tą summę aresztów, ani nabywając wlewków, currenti legaliter w w. x. Lit. moneta, przy więgach grodzkich Mińskich, sub vadio alterius tanti et sub paenis irremissibilibus contraventionum, praevis quietationibus, w. i. pp. Unichowscy—sędziowie ziemskie Mińskie, oddali y wypłacili, nakazujemy. A w przypadku nieopłacenia takowych summ liberam inequitationem do majątności Rusinowicz, w wojewodztwie Mińskim leżącej, ad proportionem distinctim sądzonych summ, bez obwieszczenia y żadney litispendency, tylko mocą tego dekretu, quovis po nieoddaniu summ wyżej zasobna sądzonych captato tempore, przez urząd ad libitum użyć miany, ichmé pannom bazyliankom uznawamy, a w. i. pp. Unichowscy, gdy tey inekwitacyi sami przez się y przez subordynowane osoby ullo titulo et praetextu pod nieuchronną sprzeciwieństwa karą bronić y tamować nie wazyli

się, obowiązujemy. Co się zaś ściąga do pretendowanej przez w. w. Unichowskich przebieanych procentów strony i. pp. bazylianki restitucyi, ponieważ pomienione procenta dobrowolnie od w. Unichowskich opłacane były y takowa dobrowolność w czasie swoim żadną litispendencyą reklamowana nie była y nie pierwey cię w. Unichowscy w tey mierze na i. pp. bazylianki Mińskie manifestowali się, aż po uprzedzonym przez teę i. p. bazylianki procederze y po nastąpionym praesenti causa, w roku terazniejszym Apryla iedynastego dnia, copiarum spraw w trybunale głównym w. x. Lit. dekrete, przeto my sąd trybunału głównego w. x. Lit, takową w. Unichowskich pretensyą, iako przeciwko własney dobrowolności uroszczoną, uchylwszy, i. pp. bazylianki Mińskie od wzmienionego przebieanych procentów powrócenia nazawsze uwalniamy, a pro parte w. Unichowskich detruncationem procentu od summy, powtórny oblięiem opisaney, iesliby po roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzecim kwity okazały się, circa praemissam exolutionem praecustodimus, paen zaś kontrawencyinyh y żadnych dalszych na żadną nie uznawając stronę, po zadość uczynieniu temu dekretowi, proceder prawny, hac in causa ubivis zaszły, kassujemy, wieczne milczenie nakazując, na sprzeciwiających się ważność osądzoney rzeczy et paenam personalis infamiae interponimus.

1776 г. Октября 21 дня.

Изъ книги № 2390, за 1776 г., л. 11.

80. Контумаційный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ генерала базилианскаго ордена Порфирія Важинскаго на капитана Шукевича за неуплату суммы тысячи золот. польскихъ.

Базилианскій генераль Важинскій подалъ въ трибуналь жалобу на супруговъ Шукевичей по слѣдующему поводу: по смерти Бенедикта и Терезы Секлюцкихъ, Шукевичи получили отъ нихъ по наслѣдству значительное имѣніе; вмѣстѣ съ этимъ къ нимъ перешло и обязательство исполнить духовное завѣщаніе покойныхъ, по которому отказано было 1,000 злотыхъ Важинскому. Не

смотря на это, Шукевичи отказались отъ уплаты своего долга. Трибуналь, по разсмотрѣніи документовъ, искъ Важинскаго призналъ правильнымъ, а Шукевичей, какъ неявившихся къ отвѣту, подвергъ обычному въ такихъ случаяхъ наказанію, т. е. безчестію и экзекуціи для взыскаія долга и судебныхъ издержекъ въ размѣрѣ 1,770 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Oktobra dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego koła compositi iudicii z wojewodztw y powiatów w roku terazniejszym obranemi y w mieście iego królewskiej mości Wilnie zasiadającemi, gdy z porządku wołania rejestrow ordynaryinych kadencyi niniejszey, wpisów nowych, z karty pierwszej, ku sądzieniu naszemu przypadła sprawa w. i. x. Porfirego Skarbka Ważyńskiego—generała zakonu s. Bazylego wielkiego, z ww. ii. pp. Antonim y Benedyktą z Siekluckich Szukiewiczami—kapitanami iego królewskiej mości, małżonkami, za pozewem, od aktora po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż obżalowani ww. ii. pp. Szukiewiczowie, posiadłszy dobra y różny majątek po w

Bogu zeszyłych Benedykie y Theressie z Ważyńskich Siekluckich—podstarościcach Lidzkich, małżonkach, summy tysiąc złotych polskich, testamentem, od samey Teresy z Ważyńskich Siekluckiey w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt dziewiątym, Iulii dnia dwudziestego czynionym, eodem anno, mensis Augusti czwartego dnia, w grodzie Lidzkim aktykowanym, dla żaluiaćcego delatora zapisaney, a do opłacenia wraz po śmierci męża zeszyłego Benedykta Siekluckiego przez possessorów dobr ich ostrzeżoney y winney, będąc od daty teyże śmierci, idque od roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, Siekluckich substancyi possessorami, sami z nich korzystając, żaluiaćcemu delatorowi ani z procentu, ani z kapitału użytkować przez ubliżoną dotąd pomienoney należności satysfakcyą nie dopuszczają, a zatym, tak samego kapitału, iako y zaległego procentu stali się być debitorami. O co wszyst-

ko chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty wspomnionego testamentu, vigore którego do przysądzenia tysiąca złotych polskich współ z procentem, od roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, do daty niniejszey zaległym, in casu niewypłacenia, do uznania inekwitacyi do dobr zeszłego Benedykta Siekluckiego, Brzozowca zwanego, w powiecie Lidzkim leżących, w possessyi obżałowanych naiduających się, do nadgrodzienia szkod, strat, expens prawnych y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żałoby melioratione, żałujący delator z obżałowanymi ichmościami, za wzmienionym wyż pozwem, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia, oczewisto w ręce w dobrach, Brzozowiec zwanych, w powiecie Lidzkim leżących, przez ienerała iego królewskiej mości powiatu Lidzkiego, Stefana Juszkiewicza, podanym, eademque data, coram actis grodu powiatu Lidzkiego zeznanym, przed sądem naszym instituit actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego compositi iudicii pozwanym w. w. i. pp. Antoniego y Benedyktę z Siekluckich Szukiewiczów—kapitanów iego królewskiej mości, małżonków, trzykrotnie z nakazu naszego przez woźnego do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych y niestawiających, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na banicją doczesną wzdaemy, proklamować y publikować przez ienerała sądowego nakazujemy; produkowane ex parte actorea punkta testamentowe, przez zesła w. i. panią Teresę z Ważyńskich Sieklucką — podstar. Lidzką, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt dziewiątym,

miesiąca Iulii dwudziestego dnia czynione, tegoż roku, miesiąca Augusta czwartego dnia, na urządzie iego królewskiej mości grodzkim powiatu Lidzkiego aktykowane, eodemque anno, miesiąca Augusta ośmnastego dnia z tychże xiąg grodu Lidzkiego vidimatim wyięte, y dalszy proceder prawa, in rem et partem actoris służący, we wszystkim stwierdzamy y przy mocy nienaruszney zachowujemy. Intuitu których punktów testamentowych, summy kapitalney tysiąc złotych polskich, a in vim prowizyi, za lat ośm od daty śmierci zeszłego Benedykta Siekluckiego — podstar. Lidzkiego, y od daty obięcia w possessyą całej substancyi przez ww. i. pp. Szukiewiczów — kapitanów iego królewskiej mości, małżaków, po tymże zesłym Siekluckim zaległym, po siedm od sto licząc, złotych polskich pięćset sześćdziesiąt, tudzież in vim expens na prawo łożonych dwieście dziesięć złotych polskich, a w iedno znosząc — złotych polskich tysiąc siedmset siedmdziesiąt na ww. i. pp. Antonim y Benedykie z Siekluckich Szukiewiczach — kapitanach iego królewskiej mości, małżakach, y na wszelkich dobrach tychże, niestawiających i. pp. Szukiewiczów, a mianowicie na dobrach, Brzozowiec zwanych, w powiecie Lidzkim położonych, dla w. i. x. Porfirego Skarbka Ważyńskiego—generała zakonu świętego Bazylego wielkiego przysądzamy; niemniej, mocą tego dekretu liberam inequitationem do dobr wyż wzmienionych Brzozowca, w powiecie Lidzkim sytuowanych, temuż imci uznawamy; a iako dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy prawney y nieodwłoczney na wszelkich dobrach y summach niestawiających ichmościów wykucyi, tak dla podania per inequitationem

dobr Brzozowca, do urzędów ziemskich lub grodzkich w. x. Lit., wedle upodobania aktora użyć się mających, założyw-szy in contravenientes temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey banicyi doczesney przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Iakub Kołomażewski, dosć czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, z aktoratu w. i. xiędza Porfirego Skarbka Ważyńskiego—generała zakonu ś. Bazylego w., ww. i. pp. Anto-

niego y Benedyktę z Siekluckich Szukiewiczów—kapitanów iego królewskiej mości, małżaków, za banitów doczesnych w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swoiey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii spraw dekretowych, w Wilnie expedyowanych, przyjęta y wpisana.

1776 г. Ноября 19 дня.

Изъ книги № 2390, за 1776 г., л. 64—71.

81. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала, которымъ назначается расслѣдованіе дѣла между Кіевскимъ митрополитомъ Шептицкимъ и Виленскими жителями Козеломъ, Гребницкимъ и др. касательно права владѣнія церковною землею въ Вильнѣ.

Въ этомъ документѣ излагается трибунальное опредѣленіе по дѣлу между Кіевскимъ митрополитомъ, еп. Шептицкимъ и разными лицами (обывателями Вильны) о захватѣ церковной земли. Митрополитъ Шептицкій приноситъ жалобу на разныхъ лицъ по поводу насильственнаго завладѣнія ими разными церковными землями, преимущественно въ Зарѣчной части, при этомъ указываетъ также и на способы такого завладѣнія. Въ свою

очередь и поименованныя въ этомъ документѣ лица подали встрѣчные иски противъ митрополита, въ которыхъ заявляютъ, что нѣкоторыми землями они владѣютъ по документамъ, а другими на правахъ наслѣдства. Трибуналъ назначилъ по этому дѣлу особую комиссію, которой поручилъ проивести на мѣстѣ предварительное расслѣдованіе, послѣ котораго уже рѣшилъ приступить къ окончательному его рѣшенію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Nowembra dziewiętnastego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktoratami y żałobami, do nich należącymi, in unum złączonymi y skombinowanymi, przy-

padley, mianowicie: za *pierwszym* aktoratem i. ww. i. xx. Felicjana Wołodkowicza—arcybiskupa y metropolity całej Rusi, Leona Szeptyckiego—biskupa Lwowskiego, tudzież w. i. x. Franciszka Antoniego Modzolewskiego—officyala metro-

polii Wileńskiej, z ww. ichmość panami Antonim Komarem — miecznym powiatu Wilkomirskiego, Józefem Gorskim — rotmistrzem Wileńskim, Heleną Żabiną — starościaną Koszańską matką, Józefem, Kazimierzem zupełność lat mającym, Ignacym, in minorennitate zostającym, Żabami — starościami Koszańskimi, Urbanem Hrebniakim — starostą Miciuńskim, Józefem Kozielem — porucznikiem buławy wielkiej w. x. Lit., Wincentym, zupełność lat mającym, Stanisławem, Benedyktem, Xawerym, in minorennitate zostającymi, Wołowiczami — starościami Purwińskimi, oraz ww. ii. pp. Stanisławem Wawrzeckim — sędzią ziemskim powiatu Brasławskiego, Tadeuszem Wąrowskim — czesznikiem Smoleńskim, i. x. Ildefonsem Bylewskim — prokuratorem, Cezarym Wołczackim — prokuratorem, y całym zgromadzeniem ww. xx. dominikanów świętoduskich Wileńskich, za pozwem; od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y referując się we wszystkim do zaszłych żalob, processów, dekretów, różnemi laty, miesiący, dni w tey sprawie zapadłych, a mianowicie o to: iż co obżałowani ichmość, mając swoje kamienice, dwory, dworki y domy, na iurydyce ziemskiej, na placach poświętnych, na których niegdyś cerkwie, klasztory, czyli zabudowania do kościołów należące y cmentarze bywały, a przez różne nieszczęśliwości kraiove do ruiny y upadku poprzychodziły, które place obżałowani przez antecessorów y iuryzdatorów swoich gwałtownym sposobem zabrali y na takowych placach domy swe mieszkalne, różne zabudowania, dziedzince y ogrody pozakładali, a inne takowe przeświętne place do domów y kamienic swoich poprzywłaszczali y poprzyłaczali, inni

zaś, konsensa od antecessorów żałujących delatorów na rzeczony place pobrawszy, oraz kontrakta et varii tituli skrypta, z obowiązkiem placenia terragium do skarbu żałujących aktorów, oraz varii generis podatki, tak sami przez się, iako też przez mieszkańców y gospodarzów swych corocznie wypłacać się powinny, iako przez antecessorów y iuryzdatorów swoich wnaszać y wypłacać wzbraniłi się y takowe terragia y podatki u obżałowanych od dawnych czasów są zaległe y niewypłacone, a żałujący actores znaczne z tych powodów, iako przez opłacenie podatków rzeczy-pospolitey, tak też et tempore hostilitatis przez niejednokrotne opłacenie uchwał y podatków, ponieśli szkody y straty; niektórzy zaś obżałowani ichmość, mimo wyraz konsensów, domy mieszkalne drewniane, a nie murowane y pokrycia tychże domów, czyniące wielkie niebezpieczeństwo całemu miastu, zabudowali, gnoiami, gruzami wspomnione żałujących delatorów place pozarzucali, inne też obżałowani ichmość konsensa y kontrakta, oraz kwity opłaconych terragiów zataiwszy, z obowiązków y wyrazów, w tychże konsensach y kontraktach zawartych, a przez antecessorów y iuryzdatorów dobrowolnie na siebie przyjętych, wylamują się y niepodległość w opłaceniu terragium, wszelkich podatków wykazują, a przez to wszystko szkody y straty skarbowi żałujących aktorów czynią. O co wszystko żałujący actores z obżałowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty wszelkich spraw, dokumentów, zapisów, dekretów, na iurydykę ziemską metropolitańską służących, do obwarowania actoribus omnimodam securitatem wieczystey teyże iurydyki possessy, do komportacyi

spraw, konsensów, kontraktów y rejestrow birzyczych y wszelkich dokumentów, sub nexu iuramenti, przez obżałowanych, ktorymi się zaszczyciają, oraz kwitów płaconych terragiów, podymnego y wszelkich podatków, do zapłacenia zaległych terragiów y podatków, a in casu nieopłacenia liberam onych praeoccupationem cum superficie et omni bonitate uznania, do ukarania za kontrawencye dekretom, przez obżałowanych poczynione, winami kontrawencyinemi, do nakazania, ażeby obżałowani terragia y wszelkie podatki corocznie, sub paenis irremissibilibus contraventionum, do dyspozytorów żałujących aktorów zawsze punktualnie wnaszali y importowali, do udecydowania paen, win, żarzą za nieuskutecznienie wyrazów, w konsensach y assekuracyach określonych, a przez obżałowanych dobrowolnie przyjętych, do uchylenia wszelkich obżałowanych petytów, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych, y tego wszystkiego, co czasu prawa obszernie dowiedziono będzie, salva melioratione tey żałoby. Za *drugim akto-ratem* w. i. p. Urbana Antoniego Hreb-nickiego -- starosty Miciuńskiego, z i. ww. ii. xx. Felicyanem Wołodkowiczem -- me-tropolitą całej Rusi, Leonem Szeptyckim -- biskupem Lwowskim, koadiutorem teżyze metropolii, imię xiędzem Franciszkiem Mo-dzolewskim -- officyałem Wileńskim, tu-dziesz sławetnym Józefem Kropiwnickim -- stolarzem, Józefem Wirwiczem, Ignacym Kamińskim -- szewcami, iuryzdyczaninami metropolitańskimi, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniając o to: iż co plac w mieście Wilnie, za konsensem ś. p. Gabryela Kolendy -- metropolity całej Rusi, do zabudowania

Markiewiczom, obywatelom Wileńskim, po-stąpiony, z warunkiem, iak naybespiecz-niejszym tegoż domowstwa używania, da-rowania, przedania y ku najlepszemu po-żytkowi obrócenia, od których zabudowany y dobrze w budowlę opatrzony dostał się Witkowskim, a od nich Chroszczewskim, tandem od Chroszczewskich Marcinkiewi-czom, a od Marcinkiewiczów i. panu Ja-nowi Dominikowi Orlickiemu -- komorniko-wi powiatu Rzeczyckiego, od którego, za konsensem i. pana Tadeusza Hłaski -- ge-neralnego kommissarza dobr metropoli-tańskich, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, Maia trzeciego dnia wydanym, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, Maia czwartego dnia dato in crastinum w magdeburi Wileńskiej przyznany, prawem wieczysto-przedażnym za summę tysiąc dwieście złotych polskich żałujący delator nabywszy, gdy znaczne opuścia-łego zabudowania reparacye y de novo erekcye poczynił y w czasie possessyi swo-iej zwyczajne podatki y ustanowione za czasów possessyi opłacał, furaze wydawał, eo tempore obżałowani, instynktem obża-łowanego stolarza y szewców namowami y obietnicami intrat podniesieni, różne pretexta wynaydować, importowanych we-dle słuszności podatków nieprzyimować, a niezwyčajne płace nakładać, dyfferen-cye rościć y różne wynalazki do rugo-wania z budowli żałującego delatora na placu będącey proiektować zacząwszy, gwałtownie połowę większą placu zabrali y sami ichmość rozmaicie żałującego de-latora pokrzywdzając prozekwować ieszcze iego niesłusznie y bezwinnie postanowili, eoque fine w trybunale zaocznie, bez po-dania pozwu, sprawę intentowawszy, illega-liter żałującego delatora kondemnowali,

do szkod, strat y expens prawnych przy- prowadzaią. O co żalujący delator, chcąc z obżałowanymi ichmościami prawem czynić, ante omnia, do utwierdzenia wszyst- kich praw, zapisów et omnis tituli doku- mentow, pro parte actoris służących, intuitu których do obwarowania wieczystey possessyi wszelkicy budowli, tymiż pra- wami zabezpieczoney, do uznania reinduk- cyi do zabranego placu, oraz inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi, a w samey spra- wie do odesłania na rozgraniczenie przed sąd komornikowski, do skassowania wszel- kich attentatów, a mianowicie dekretu, clandestine otrzymanego, ze wszelką ob- żalowanych pretensją, a z tym do obwa- rowania activitatem loci standi, do kompor- tacyi omnis tituli dokumentów, całość placu oznaczających, sub nexu iuramenti, do pokarania paenami prawnemi, do nad- grodzenia szkod, strat y expens prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa deduce- tur, salvá żaloby melioratione. *Za trzecim actoratem* w. i. pana Iózefa Kozieła— porucznika petyhorskiego woysk w. x. Lit. z i. w. i. x. Felicjanem Wołodkowiczem— metropolitą całej Rusi, tudzież imé xię- dzem Franciszkiem Modzolewskim—officy- ałem, oraz Iózefem Wirzbiczem—gospo- darzem, na zabranym ogrodzie mieszkają- cym, za pozwem, od aktora po obżałowa- nych ichmościami przed nasz sąd wynie- sionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżałowany imé xiądz metropolita całej Rusi, non attenta cir- cumscriptione antecessorów swoich trzech metropolitów, iako to ichmościami xięży Gabryela Kołedy, Cypryana Żochowskiego y Athanazego Szeptyckiego, mimo których prawa approbaty wieczyste na kamienicę żalującemu delatorowi y plac z ogrodem,

do teyże kamienicy należący, pro parte actoris służące, renitendo onym, a oraz prawa w. x. Lit. de immunitate opisane convellendo, w roku tysiąc siedmset sześć- dziesiąt czwartym, miesiąca Iunii dwuna- stego dnia, stante na tenczas ieszcze interregno, dyspozytorom pałacu swego Wileńskiego ogród z placem, do kamie- nicy żalującemu należący, w dawney, spo- koyney possessyi, na fundamencie praw, zapisów zostaiący, per vim et potentiam zabrać kazał, którzy dyspositores placu tego, na kamienicę żalującego delatora nachodząc, różne odpowiedzi czyniąc, gospodarza, w kamienicy tey będącego, infestując, ogród pomieniony z placem violenter et expulsivo modo zabrawszy, na takowy ogrod drzewa ponaprowadzali y, budynek erygowawszy, gospodarza wy- prowadzili, żalujący delator in ordine zapisów, konfirmacyi metropolitów wspo- mionych, signanter pośledniejszego zapisu i. w. i. x. Szeptyckiego, w trybunale głów- nym wielkiego xięstwa Litewskiego przy- znanego, aktorowi służącego, podatki rzeczy- pospolitey, iako też terragia z kamienicy, placu y tego ogrodu, adpraesens zabra- nego, dotąd wypłaca et totaliter impor- tuie. W czym żalujący delator, niepoiedno- krotną przez się y przyaciół rekwizycję czyniąc, pomienionego ogrodu z placem zabranego przywrócenia dopominał się, a obżałowany i. x. metropolita, w paeny, wi- ny expulsivne popadłszy, pomienionego ogrodu z placem nie przywraca, do szkod y expens prawnych nienależycie delatora wprowadza, o co, ratione superius prae- missorum, chcąc aktor z obżałowanymi prawem czynić, ante omnia do uznania reindukcyi do wspomnionego ogrodu y placu, expulsive zabranego, vigore daw-

nych praw wieczystych, tudzież zapisów konfirmacyjnych metropolitańskich, a post reinductionem do obwarowania actori omnimodam securitatem kamienicy y ogrodu z placem ab omni et quovis ulteriori obżałowanych ichmościów dyspozytorów pałacu impetitione ac violentia, do uznania inkwizycyi y z niesłusznego partycypowania kalkulacyi y szkod weryfikacyi, do wskazania paen, win expulsyjnych, wiolencyjnych, de lege et merito actionis ściągających się, do komportacyi registrów birczych opłacanych podatków y terragiów, od daty praw y konsensów konfirmacyjnych metropolitańskich do daty terazniejszey znajdujących się, sub nexu iuramenti, do nagrodzenia szkod, strat, expensów prawnych y tego wszystkiego, co się z prawa okaże, salva melioratione żaloby.

Za czwartym aktoratem w. i. p. Tadeusza Wąsowskiego — czesznika powiatu Pińskiego, z i. ww. i. xiężą Felicyanem Wołodkowiczem — arcybiskupem y metropolitą Kiiwskim, Halickim y całej Rusi, Leonem Szeptyckim — biskupem Lwowskim, koadiutorem metropolii Wileńskiej, imć xiędzem Franciszkiem Antonim Modzolewskim — officyałem generalnym metropolitańskim, tudzież ichmość panami Anną matką, Iózefem synem, Maryanną córką Kozarynami, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać y referując się do żalob, procesów, dekretów y całego procederu prawnego, ex instantia w Bogu zeszedł matki żałującego aktora, i. pani Eleonory z Żochowskich Wąsowskiej, z w Bogu zeszedłym Athanazym Szeptyckim — metropolitą całej Rusi, w trybunale w. x. Lit. zaszłego, a mianowicie, mieniać o to:

iż co zeszedł z tego świata i. p. Mikołaj Żochowski — koniuszy Połocki, intuitu prawa wieczysto przedażnego, od xiędza Ładzika na dworek w Wilnie, pod świętym Michałem leżący, danego, wieczystym aktorem y sine ulla interruptione et praepeditione possessorem będąc, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra dwudziestego pierwszego dnia pomieniony dworek z ogrodami et cum omni onego circumferentia w Bogu zeszedłemu i. p. Ianowi Żochowskiemu, synowcowi swemu, prawem wieczysto-darownym, w ziemstwie Wileńskim aktykowanym, dał, darował y wiecznemi czasy zapisał; iakoż zeszedł Jan Żochowski ad vitae suae tempora spokojnie ten dworek possydownał, po którym Stanisławowi Żochowskiemu, a po nim matce żałującego aktora, następnie samemu aktorowi prawem natury dostał się. Successu temporis w roku tysiąc siedmset szóstym, Maia ośmnastego dnia, czasu konflagraty miasta Wilna, wszystkie sprawy wieczyste na różne dobra, między którymi y na ten dworek służące dokumenta, prawa wieczyste, kwity poborowe exolutorum pogorzały, iako in tempore zanesiony manifest rem obloquitur, o czym powziawszy notitiam antecessores i. xiędza metropolity, iż wszystkie sprawy, którymi by ius defensionis od niesłuszney onych impetycyi mieć actores mogli, in cinerem et favillam obrócone zostały, naypierwiey ogrody do tego dworku należące, per violentiam, niesłusnie sobie przywłaszczyli, (iako poświadcza proceder w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego ex instantia matki żałującego aktora intentowany); praepostere plac, przy tymże dworku przykupiony, zabrali, które ogrody y plac

przykupiony zesłemu i. panu Antoniemu Kozarynowi zawiedli, denique placu, na którym ten dworek stoi, alias podwórza znaczną część, budując staynię y officynę, onemi zaieli y tak plac uszczuplili, że mała onego quantitas nayduie się; nadto nie uważając obżałowany i. x. metropolita z obżałowanym x. Modzolewskim—officyałem swoim, uciążliwe podatki, to iest terragia z tak małego placu płacić każą, które żalujący delator opłacać musi; ieszcze obżałowani ichmość o zaległe niby terragia, które zawsze opłacone były y o dalsze nescitur iakowe pretensye żalującego aktora niesłusznie zapozwali, do strat y expens prawnych indebite onego przywodzą. Zaczym żalujący aktor, chcąc z obżałowanymi ichmościami prawem czynić, ante omnia do approbaty iuris haereditatis et possessionis dokumentów, na ten dworek y na plac przy nim przykupny sobie żalującemu służących, tudzież processu, in tempore o zgorzenie spraw zanesionego, do komportacyi tak przez obżałowanych ii. xx. metropolitę y xiędza Modzolewskiego — officyała iego inwentarżów, ograniczeń, registrów birycznych y wszelkich aktów iurydyki metropolitańskiej Wileńskiej, wielość placów oznaczających, iako też przez obżałowanych ichmościów Kozarynowów wszystkich dokumentów sub nexibus iuramentorum, do przywrócenia zabranych placów y ogrodów, do tego dworku żalującego aktora należących, do uznania de usu et fructu z onych kalkulacyi, do umnieyszenia podatku ziemnego lub onego per totum skassowania, wszelkich niesłusznych obżałowanych ichmościów pretensyi y procederu, ieżeliby się iakowy okazać miał, być niesłuszny, post haec odgraniczenia, wyznaczenia ko-

mornika, do nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą dowiedziono y okazano będzie, salva melioratione tey žaloby. Które žaloby, iako w pozwach autentycznych adinventur, tak de thenore suo w ten nasz dekret są ingrossowane y za onemi prae-nominatae partes ad invicem przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, za przypadnieniem oney w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Nowembra trzynastego dnia in continuatione zapisaliśmy, dnia czternastego eiusdem po kontrowersyach, in ordine stabiliendae activitatis między w. i. panem Hrebnickim—starostą Miciuńskim a i. w. Wołokowiczem y dalszemi in actoratn wyrażonemi nawzajem doniesionych, ponieważ imć pan Hrebnicki in ordine niezaskutecznienia zapisu assekuracyjnego, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, miesiąca Maia dnia piętnastego cum vadio trium lucrorum wydanego, pozwany y kondemnowany pozostał y ponieważ według ordynacyi Kociołowskiej, konstytucyą utwierdzoney, uprzedzającego processu nie okazano, a zatym gleyt produkowany suffragari nie może; zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, praevia exoluta sto złotych polskich solutione, activitatem loci standi wielmożnemu i. panu Hrebnickiemu — staroście Miciuńskiemu, warować declarando, proceder nakazaliśmy. In procedendo pozew i. w. i x. metropolity do tego aktoratu wyniesiony ad re-

quisitionem i. pana Iózefa Gorskiego iudicialiter konnotowawszy, iterum proceder nakazaliśmy; in procedendo et in continuatione dnia ósmnastego eiusdem activitatem loci standi w. i. panu Hrebnickiemu—staroście Mieciußkiemu, na kondemnaty trybunalskie, idque banicyą doczesną y wieczną, oraz infamią w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia ex instantia i. ww. Wołodkowicza—metropolity, Szeptyckiego—biskupa Łwowskiego y imć xiędza Modzolewskiego—officyala metropolii Wileńskiej, iako post exolutionem stu złotych polskich, in praesenti iudicio et inquovis subsellio mieć uznawszy y obwarowawszy, w samey sprawie proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach, od w. i. p. Hrebnickiego—starosty Mieciußkiego, o przyłączenie aktoratu tegoż imci, folio czterdzieście ósm wpisanego y przywołanego, a od i. w. i. x. Wołodkowicza y dalszych, in reatu wyrażonych, o niełączenie takowego aktoratu nawzajem doniesionych, ponieważ w. i. p. Hrebnicki et ex reconventionalitate, et ex identitate po tychże i. xiędza Wołodkowicza y dalszych in reatu wyrażonych wyniosł żalobę, zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii za takowąż żalobą aktoratu, supra rzeczony, iako ad id negotium należący, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo dwa aktoraty: ieden w. i. p. Koziela—porucznika Petyhorskiego, z karty pięćdziesiąt wtórey, drugi wielmożnego imć pana Wąsowskiego—czesznika Pińskiego, z karty pięćdziesiątey trzeciey, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo et in continuatione dnia dziewiętnastego eiusdem,

po kontrowersyach, od ww. ii. panów Koziela—porucznika Petyhorskiego o reindukcyą do placu y ogrodu et seorsive od wielmożnego imć pana Hrebnickiego—starosty Mieciußkiego, itidem o reindukcyą do ogrodu, inferendo być zabrane przez i. x. metropolitę, oraz imć xiędza Mozolewskiego, a od i. w. i. xiędza metropolity y koadiutora, oraz imć xiędza Mozolewskiego negando pretendowanym reindukcyom nawzajem doniesionych, ponieważ a parte w. i. pana Koziela processu z wyrażeniem dnia y miesiąca wybicia z dzierżenia placu y ogrodu, a od wielmożnego imć pana Hrebnickiego żadnego o wybicie manifestu nie okazano, lecz tylo żalobą dowodzone. Zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii pretendowanych reindukcyi tantisper nie uznawaiając, in ordine obiectae expulsionis między w. i. panem Kozielęm—porucznikiem Petyhorskim y Hrebnickim—starostą Mieciußkim, a i. w. i. x. Wołodkowiczem—metropolitą, Szeptyckim—koadiutorem, Mozolewskim—officyalem, Iózefem Wyrwiczem y Ignacym Kamińskim—necessariam inquisitionem censendo et decidendo, na expedyowanie tey inkwizycyi wielmożnych ichmościów panów Rafała Musnickiego—ziemskiego Wileńskiego, Antoniego Ważyńskiego—grodzkiego Oszmiańskiego sędziów, Michała Jeleńskiego—pisarza grodzkiego Rzeczyckiego; non obstante unius absentia, mutuo stron sumptu wyprowadzić powinnych, ex decisione nostra wyznaczamy. Którzy to wielmożni urzędnicy, za wyprowadzeniem siebie mutuo stron sumptu, praevis ad mentem praw innotescentiis, ad loca his actibus competentia ziechawszy, iuramenta

stron lub onych plenipotentów supra non corruptos neque corrupendos testes wysłuchawszy, sufficientem indagacionem, alias inquisitionem przyimuiąc, świadectwo ludzi wiary godnych tacto pectore, plebeae vero conditionis praemisso corporali iuramento uczynić, et post expeditum hunc actum rotulum inquisitionis, sigillis bene munitum, do kancelaryi ziemskiej województwa Wileńskiego transportować tenebuntur. Pro interim między wszystkimi stronami ad invicem kopie spraw dać decidendo, comportacionem przez iegomość xiędza Wołodkowicza—metropolitę, Szeptyckiego—koadiutora, y iegomość xiędza Mozolewskiego—officyała

ograniczeń, inwentarzów, regestrów birzyczych ad instantiam wielmożnych ichmościów panów Koziela, Hrebnickiego y Wąsowskiego do kancelaryi grodzkiej województwa Wileńskiego, a data praesentis decreti za niedziel dwanaście pod regestrem y datami, sub paenis contraventionum et sub nexu iuramenti, przez iegomość xiędza Mozolewskiego circa principale praestandi decernimus. Pro ultimo wolne mówienie tymże wielmożnym ichmościom panom Kozielowi y Hrebnickiemu circa principali o reindukcyą, oraz paeny, winy expulsivne reservando, iegomość pana Iózefa Gorskiego ex assensu stron z aktoratu eliminuiemy.

1777 г. Юня 6 дня.

Изъ книги № 154, за 1777 г., л. 385.

82. Изрекательно-уступочная запись дворянина Шумковского, данная ловчему в. к. Литовского Боуфалу на имѣніе Кузницы.

Король Станиславъ Августъ дароваль скарбовому дворянину в. кн. Литовскаго Шумковскому привилегію juris caduci на имѣніе Кузницы или Войновцы, въ Гродненскомъ повѣтѣ, которое находилось въ незаконномъ пользованіи Супрасль-

скихъ базилианъ. Шумковскій передаетъ эту привилегію и свое право на приобретѣніе вышеназутаго имѣнія ловчему в. кн. Литовскаго Франциску Боуфалу. По этому поводу и составлена настоящая изрекательная запись.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Iunii szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z województw y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym obranemi, w

miesiącie iego królewskiej mości Grodzie zasiadającemi, stanowszy osobiście w. i. pan Wiktor Szumkowski—dworzanin skarbowy wielkiego xięstwa Litewskiego, opowiadał, prezentował y przyznał dokument wieczysto-zrzeczny, wlewskowy,

ustępujący przywileju iuris caduci do dochodzenia dobr, Kuznica, alias Woynowce zwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, tudzież iuryzdyki y placów, w mieście Kuznicy będących, w niesłusznym dzierżeniu wielebnych oyców bazylianów Supraślskich zostających, oraz dziedzictwa onych i. w. i. panu Franciszkowi Boufałowi — łowczemu nadwornemu wielkiego xięstwa Litewskiego dany y służący, y takowe przyznanie swe podpisem własney ręki w protokule przyznań stwierdziwszy, takowy dokument wieczysto - zrzeczny, wlewkowy, do akt xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego podał, który, słowo od słowa w też xięgi wpisując, w następującym iest wyrażeniu:

Wiktor Szumkowski—dworzanin skarbowy wielkiego xięstwa Litewskiego, wiadomo czynię tym moim wieczysto - zrzecznym, oraz transfuzyjnym dokumentem i. w. i. p. Franciszkowi Boufałowi—łowczemu nadwornemu wielkiego xięstwa Litewskiego, staroście Wierzbowskiemu, orderu świętego Stanisława kawalerowi, danym na to: iż co nayaśniejszy Stanisław August, szczęśliwie y laskawie nam panujący król, pan nasz miłościwy, przywilej iuris caduci do dochodzenia dobr, Kuznicy, alias Woynowce zwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, także iuryzdyki y placów, w mieście Kuznicy będących, w niesłusznym dzierżeniu wielebnych oyców bazylianów Supraślskich zostających, służący, et eo intuitu dziedzictwo onych mnie y successorom moim nadający, dać y konferować raczył; tedy ja Wiktor Szumkowski tenże sam iuris caduci przywilej, z tą samą mocą dochodzenia tych dobr y nadaniem, iakie by mi za nim służyć mogło, na i. w. i. p. łowczego nadwornego Litew-

skiego przelać, zrzec się y ustąpić przedsię wziętem i jakoż, to niniejszym dokumentem wykonywając, tenże wspomniony iuris caduci przywilej z osoby moiey na osobę i. w. i. p. Franciszka Boufała—łowczego nadwornego w. x. Lit., y successorów iego przelewam y za nim mocy y wszelkiego wspomnionych dobr iurisdyki y placów dochodzenia, tandem aktorstwa moiego y całego z tegoż przywileju, czy to przez ugodę, czy też przez postępek prawny zyskać mogącego się ewentu ustępuję y wiecznie zrzekam się. Ex eo ordine zupełnie mocnym, tak iak sam byłem, tegoż i. w. łowczego aktorem czynię, a sobie y successorom moim żadney salwy, akcessu, regressu y przystępu, pod żadnym pretextem, nie zachowuję. Y na tom dał ten dokument, moim y ww. i. pp. pieczętarzów podpisaniem się stwierdzony. Działo się w Grodnie roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Iunii szóstego dnia. U tego dokumentu wieczysto zrzecznego, wlewkowego podpisy rąk tak samego aktora, iako też ww. i. panów pieczętarzów temi wyrażają się słowy: Wiktor Szumkowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imé pana Wiktorego Szumkowskiego—dworzannina skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, do tego wieczysto - zrzecznego, oraz transfuzyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną i. w. i. p. Franciszkowi Boufałowi—łowczemu nadwornemu w. x. Lit., staroście Wierzbowskiemu, kawalerowi orderu świętego Stanisława, danego, podług prawa podpisuję się Józef Maszewski—koniuszy woiewodztwa Smoleńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imé pana Wiktorego Szumkowskiego—dworzannina skarbowego

wielkiego księstwa Litewskiego, do tego transfuzyjnego zapisu, uti iuris, podpisuję się, I. Karnicki—general-adiutant wojsk Litewskich. Proszony za pieczętarza od osoby, wyżey wyrażoney, do tego wieczysto-zręcznego, oraz transfuzyjnego zapisu, pod-

pisuję się, Stanisław Gzowski—chorąży ussarski. Który to wieczysto-zręczny, wlewkowy dokument, przez wyż wyrażoną osobę przyznany, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego przyjęty y wpisany.

1777 r. Ноября 12 дня.

Изъ книги № 2391, за 1777 г., л. 165.

83. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по жалобѣ священника Виленской Никольской церкви Антонія Мозолева на ротмистра Нагурчевскаго о нарушеніи послѣднимъ завѣщенія ротмистра Головни.

Священникъ Виленской Никольской церкви Мозолевскій приносить въ трибуналъ жалобу на ротмистра Нагурчевскаго по слѣдующему поводу: бывшій ротмистръ Пинскаго повѣта Головня въ своемъ духовномъ завѣщаніи отказалъ извѣстныя суммы Виленскимъ базилианамъ и доминиканамъ. Когда душеприкащики хотѣли исполнить это завѣщаніе, то Нагурчевскій не только воспротивился

этому, но заарестовалъ суммы и документы, подалъ въ трибуналъ (Гродненской каденціи) и выигралъ дѣло. Вслѣдствіе этого трибуналъ compositi iudicii (Виленской каденціи) уничтожаетъ прежнее судебное рѣшеніе, признаетъ Нагурчевскаго виновнымъ и подвергаетъ его самого безчестію, а имѣнія отвѣтственности въ случаѣ не уплаты убытковъ и судебныхъ издержекъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra dwunastego dnia.

Przed nami sędziami, tak świeckimi, iako duchownemi, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego compositi iudicii, w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiąt siódmym, na kadencją Litewską obranemi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Wilnie zasiadającymi, gdy z porządku wołania regestrów ordynaryjnych tegorocznych, z karty piędziesiątej szóstej, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa ww. i. pp.

Franciszka Antoniego Modzolewskiego—bywszego officyała ritus graeci, ad praesens proboszcza cerkwi ś. Mikołaja, w Wilnie situm mającey, Wiktorego Warkoia—rotmistra księstwa Żmoydzkiego, Ludwika Antoniego Truchnowskiego—regenta sądów podkomorskich Smoleńskich, exekutorów testamentowey dyspozycji zesłego w Bogu w. i. p. Alexandra Hołowni—rotmistrza powiatu Pińskiego, tudzież w. w. i. pp. Franciszki z Kosciusków Hołowniney—rotmistrzowey powiatu Pińskiego, z докладem opiekunów ieymści Pawła y Anny z Ciechonskich Mejerów—

pisarzów stolicy Apostolskiej, małżonków, Jadwigi y Iustyny Ciechońskich, i. pp. Antoniego y Zofii z Ciechońskich Storimowiczów, małżonków, y ieymę panny Heleny Ciechońskiej, z w. i. panem Felicyanem Nagurczewskim — regentem grodzkim y rotmistrzem powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanego ichmę przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co zeszyły w Bogu Alexander Hołownia — rotmistr powiatu Pińskiego, wczesnie ante fata sua rozporządzając substancją własną swoją, przez siebie nabytą, scilicet podług umowienia się z urodzonymi xx. Awgustyanami konwentu Wileńskiego, na Sawicz ulicy rezydującymi, y z urodzonym x. Modzolewskim — officyałem ritus graeci, tak do kościoła tychże xx. Awgustyanów, iako też do cerkwi ś. Mikołaja, w Wilnie będącej, na chwałę Boską, żądając pomocy duszy swoiey, przyjaciół y dobrodzieiów swoich pro piis perpetuisque suffragiis, ażeby msze święte codziennie odprawowane były, summy swoie, u różnych osób na obligach będące, ostatnięj woli swoiey testamentowey dyspozycyi punktami, własną ręką swoją w roku tysiącnym siedmsetnym szesćdziesiąt dziewiątym, Iunii piętnastego dnia pisanemi, rozdysonował, między którym rozporządzeniem żonę swoją, idque żalującą delatorkę, urodzoną Franciszkę z Kościuszkow Hołowninę — rotmistrzową Pińską, z kąd by post fata iego miała victum et amictum, omni meliori modo temię punktami testamentowemi na dożywociu oną obwarowawszy y ubezpieczywszy, inter alias dispositiones suas inne różne legacye świeckim osobom, signanter koligatom swoim y przyja-

ciolom, każdemu według zasług, (iako clarius też punkta testamentowe, in tempore ad acta ziemskie woiewodztwa Wileńskiego podane, testantur), poczyniwszy, sam w tymże roku tysiącnym siedmsetnym szesćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Iulii ośmiastego dnia communi mortalitatis abiit fato; post obitum którego urodzeni x. Modzolewski — officyał ritus graeci, Warkoy — rotmistrz Żmoydzki, Truchnowski — regent sądów podkomorskich woiewodztwa Wileńskiego, executores takowey testamentowey dyspozycyi, gdy oną, ad executionem przywodząc, obligacyę na się włożoną sacro sancte dopełnili, hoc in tempore obżałowany w. i. Felician Nagurczewski, ullum ius praetensionis do zeszełego w Bogu Hołowni — rotmistrza powiatu Pińskiego mając, solummodo zaszczycając się konnexją, a oraz nieiako wymści, od stryiecznego brata zeszełego Hołowni, (non ex vi praetensionis, lecz formując sukcesją), nabywszy wlewek za onym też testamentową zeszełego w Bogu urodzonego Hołowni dyspozycyę, świętobliwie y chwalebnie uczynioną, malevole chcąc wzruszyć, summy tegoż zeszełego w Bogu urodzonego Hołowni, u różnych osób na obligach będące, od których procenta tak pro piis suffragiis de super expressis, iako też pro victu et amictu żalującej urodzoney Hołowniney wypłacane były, niesłusznie, niegodziwie poaresztowałeś, suffragia zmarłych duszom necessaria zatamowałeś, iednym słowem dobrego chwalebneho uczynku piae memoriae zeszełego Hołowni — rotmistrza Pińskiego, turbatorem, wzruszycielem dzieła Bogu konsekrowanego stałeś się; in post, gdy w roku tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiątym, miesiąca Nowembra

dwudziestego trzeciego dnia, dekret, waruiący, ażeby obżałowany waszmość ad aliud quodvis subsellium, mimo forum trybunału koła compositi iudicii pozywać y evokować delatora, za wydanemi pozwami procedować sub paenis irremissibilibus contraventionis et sub nullitate decretorum et attentatorum secus obtinendorum nieważyl się, w sądach trybunału compositi iudicii zapadł, natychmiast obżałowany waszmość Nagurczewski, mimo wspomniony dekret, przed sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego żalującego się evocatorie pozywać y za temiz pozwami illegitime dekreta otrzymywać na tegoż żalującego delatora poważyles się, przez co kontrawencyą dekretowi udziałales y w paeny kontrawencyjne popadles; o co żalujący chcąc prawem czynić, ante omnia do utwierdzenia takowej zeszlęgo w Bogu urodzonego Hołowni in omnibus punctis uczynioney testamentowej dyspozycyi, do skassowania wszelkich y wszystkich na porcionowanie przez w. i. Nagurczewskiego przysposobionych attentatów, skryptów, wlewków nullitate, do uwolnienia z pod arestów summ, przez w. imci illicite poaresztowanych, do pokarania paenami, do refusii wszelkich szkod, strat y expens prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za takowym pozwem żalujące actores z obżałowanym imć przed nami sądem trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii instituerunt actionem. W której sprawie, na terminie ninieyszym, wyż na dacie pisanim, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, skassowawszy dekret kontumacyiny, w roku

teraznieyszym tysiäcznym siedmsetnym siedmdziesiąt siódmym, na kadencyi Grodzieńskiej, ex instancya w. Felicjana Nagurczewskiego — regenta y rotmistrza powiatu Pińskiego, po i. x. Franciszka Antoniego Modzolewskiego — bywszego officiala ritus graeci, ad praesens proboszcza cerkwi ś. Mikołaiä, w Wilnie sytuowaney, iako evocatorie y pomimo dekret oczewisty trybunału koła duchownego, w tey samey sprawie forum przed sobą legitimuiäcey, w roku tysiäcznym siedmsetnym siedmdziesiątym, Nowembra dwudziestego trzeciego zapadły, oraz zakazawszy ad normam tegoż dekretu oczewistego, ażeby i. p. Nagurczewski ad aliud quodvis subsellium mimo praesens forum pozywać, ewokować, za otrzymaną evocatorie kondemnata exekucyę srowadzać, sub paenis irremissibilibus contraventionum, sub nullitate omnium attentatorum secus obtinendorum dalszy stronom proceder nakazalismsy. In procedendo my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii pozwanego, niestawaiäcego, potrzykroć przez ienerala, sądów naszych pilnuiäcego, do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, iuxta contenta žaloby. na infamiä wzdaiemy; oraz punkta testamentowe, ieden w roku tysiäcznym siedmsetnym sześćdziesiąt szóstym, Maia trzynastego, drugi w roku tysiäcznym siedmsetnym sześćdziesiąt dziewiätym, miesiäca Iunii pietnastego dnia datowane, aktami wsparte, przez i. p. Alexandra Hołownię czynione, y dalszą litispendencyę, u sądu produkowaną, approbuiemy, a przeciwnie wszelkie y wszystkie skrypta, wlewki y inne attenta, in praeiudicium aktorów przez i. p. Nagurczewskiego otrzymane, skassowawszy,

ipso facto z pod aresztów, przez tegoż Nagurczewskiego założonych, summy, aktorom wyż wzmienionymi testamentami dysponowane, uwolniamy, a za expensa prawne, iako też za szkody ex occasione poniesione, cztery tysięcy złotych polskich na i. p. Nagurczewskim y dobrach ichomości, oraz summach, ruchomości y wszelkich majątkach z wolnym tychże summ, ruchomości y wszelkiego majątku, ubique locorum będących, aresztowaniem adiudicamus. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney, a nieodwłoczney exekucyi, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, ad mentem novellae legis konstytucyi tysiąc

siedmset siedmdziesiąt szóstego zaszley, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tey kondemnaty przyszedł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, w. i. p. Feliciana Nagurczewskiego — regentowicza grodzkiego y rotmistrza Pińskiego, za infamisa w izbie sądowej et in foro publico obwołał, publikował y relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęta y wpisana.

1777 г. Ноября 18 дня.

Изъ книги № 2391, за 1777 г., л. 202.

84. Kontumacyjny dekretъ главногo Литовскаго трибунала по жалобѣ Костеневицкаго ксендза Нарушевича на незаконную передачу Сервецкаго костела и его фондушовъ униатскому священнику Шутовичу.

По жалобѣ ксендза Нарушевича на Родевичей и священника Сервецкаго Шутовича, въ трибуналѣ разсматривалось дѣло слѣдующаго содержания: бывшіе владѣтели мѣстечка Сервечъ, Бростовскій и Сулистровскій записали на Сервецкій костель 2 уволокы земли, пять плацовъ, сѣвожать, 100 злотыхъ съ мѣстечковой корчмы; когдаже имѣніе перешло къ Родевичамъ, то они передали этотъ фондущъ Шутовичу; кроімъ того

дядя Родевичей взялъ въ долгъ у Долгиновскаго ксендза 5,116 злотыхъ и не заплатилъ ни капитальной суммы, ни процентовъ. Трибуналъ искъ ксендза Нарушевича призналъ правильнымъ; а такъ какъ отвѣтчики въ судъ не явились, то трибуналъ присудилъ Родевичей къ уплатѣ 28,222 злотыхъ и безчестію, а Шутовича только къ безчестію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra ósmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii obranemi, w mieście iego

królewskiej mości Wilnie porządkiem prawa pospolitego zasiadającymi, gdy ex ordine regestrów ordynaryjnych ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa w imię xiędza Kazimierza Naruszewicza—proboszcza Kościeniewickiego z w. i. panami Leonardem y Dominikiem Rodziewiczami—starościami Rudnickimi, bracią rodzonymi, imię xiędzem Antonim Szutowiczem—przebiterem Serweckim, za dekretem remissyjnym trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Oktobra siedmnastego dnia ferowanym, y za żałobą w nim naydującą się, mieniać y referując się do zanesionych na obżałowanych ichmościów manifestów, do zaszłych żałob, dekretów, różnemi laty, miesiący y dni wypadłych, z antecessorami obżałowanych ichmościów, a mianowicie o to: iż co zeszyły z tego świata Jan Brzostowski y Rafał Sulistrowski, czasu rozdziału dóbr, nazwanych Serwecz, w powiecie Oszmiańskim leżących, w roku tysiąc sześćset siedmnastym, Septembra siódmego dnia z teyże majątności Serwecza dwoie włoki gruntu y pięć placów, w miasteczku Serweckim leżące, y sianożęć nad rzeką Serweczą, do kościoła Serweckiego wydzielili y one wiecznemi czasy kościołowi Serweckiemu nadali y zapisali, przytym ieszcze arendy z karczmy tameczney Serweckiey corocznie po złotych polskich sto, aby były wypłacane, dysponowali, podług którego dziełczego zapisu antecessorowie obżałowanych ichmościów aż do roku tysiąc sześćset osmdziesiąt siódmego sprawowali się y zadość we wszystkim czynili; pośledniey w tymże roku imię pan Karenga, takową majątność Serwecz nabywszy,

wyż rzeczone grunta, sianożęci, na kościół Serwecki zapisane, gwałtownie odebrał y formalną uczynił antecessorom żałującego delatora expulsją, oraz z karczmy po sto złotych oddawać zaprzestał, lecz to wszystko na swój obrócił użytek, kościół Serwecki, przez ujęcie należney intraty, z ochędostwa przyzwoitego wyzuł. Następnie Franciszek Rodziewicz, stryja obżałowanych, zapożyczwszy rękądajnie summy funduszowey u xiędza Michała Cidzika—plebana Dołhinowskiego, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiątym dziewiątym, Marca dziewiętnastego pięć tysięcy złotych polskich, tudzież na osobną kartę sto sześćnaście złotych polskich, groszy dwadzieścia, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, Oktobra dwudziestego siódmego, ani w części, ani w całości, iako summ kapitałnych, tak też y procentu nieopłaciwszy, żyć przestał; tudzież wprowadziwszy prezbitera graeci ritus do kościoła Serweckiego, rzeczone grunta, sianożęć y intratę z karczmy onemu oddał, użytkować nulliter pozwolił, iakoż y dopiero obżałowany xiądz Antoni Szutowicz—prezbiter Serwecki, mimo wolą fundatorów, avellendo od rzymskiego duchowieństwa takowe grunta, nienależnie possyduie y z onych korzysta, zaszczycając się nieiakowymś funduszem, iakoż y obżałowani imię dobra, Serwecz nazwane, w niniejszym czasie possydując, na niepoiednokrotną żałującego aktora rekwizycją, ani funduszu wzmienionego przez iuryzdatorów ustanowionego, ani summ kapitałnych, przez stryja obżałowanych zapożyczonych, żałującemu aktorowi wespół z prowizją, od nich przychodzącą, nieoddają y oddać wzbraniają się. O co wszystko żałujący aktor z obżałowanym instat o komportacją sub nexu iuramenti

wszelkich omnis tituli dokumentów, papierów, na fundusz Serwecki służących, któremi obżalowani ichmość zaszczycają się, o przysądzenie wiecznością dwóch włók gruntu, pięciu placów, w miasteczku Serweczu sytuowanych, y sianożęci, nad rzeką Serweczą leżącey, oraz arendy z karczmy Serweckiey corocznie po złotych polskich sto per, inequitationem według wspomnionego funduszu Iana Brzostowskiego y Rafała Sulistrowskiego, o udecydowanie niefruktyfikacyi z tychże włók y placów, sianożęci, oraz arendy karczemney Serweckiey od roku tysiąc sześćset osmdziesiąt siódmego ad datam praesentem, o przysądzenie summ kapitałnych z procentami, od nich przychodzącemi, o uchylenie wszelkich obżalowanych ichmościów petytów, o nagrodzenie szkod, strat y wydatków prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salva melioratione tey żaloby—za którą żalujący aktor obżalowanym ichmościom przed nasz sąd intental akcyą. W której sprawie, na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, z registrów ordynaryinych wpisów tego-rocznych, z karty dziewiędziesiątey piątey przypadley, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, ex instantia w. i. x. Kazimierza Naruszewicza — proboszcza Kościeniewickiego, pozwanych wielmożnych ichmość panów Rodziewiczów y imé xiędza Szutowicza, potrzykroć z nakazu naszego przez ienerała, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych y niestawiających, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz mianowicie w imé panów Rodziewiczów—starostów Rudnickich, na infamią z wolnym tamowaniem activitatis ubique locorum

in publicis actibus, distinctim imé xiędza Szutowicza—prezbitera Serweckiego, similiter na infamią wzdawszy, publikować, proklamować przez ienerała sądowego pozwolamy; produkowane zatym ex parte actoreae dokumenta, signanter zapis dzielczy dobr Serwecza, w powiecie Oszmiańskim leżących, między zeszlami w imé panami Ianem Brzostowskim y Rafałem Sulistrowskim w roku tysiąc sześćset siedmnastym, Septembra siódmego dnia uczyniony, y przez tychże Brzostowskiego y Sulistrowskiego z teyże maiętności Serwecza kościołowi Serweckiemu na dwie włoki gruntu, pięć placów w miasteczku Serweckim y sianożęć, nad rzeką Serweczą leżącą, wydzielone y nadane, oraz sto złotych arendy z karczmy Serweckiey, temuż kościołowi Serweckiemu dysponowane, a przez i. x. Szutowicza nulliter et intrusive do tychczas trzymane, tudzież zapis obligacyiny na summę funduszową złotych polskich pięć tysięcy w roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiętym, Marca dziewiętnastego dnia odziesłego Franciszka Rodziewiczza — stryia niestawiających ichmościów, w. i. xiędzu Michałowi Cidzikowi—plebanowi Dołhinowskiemu, dany, item kartę, na sto szesnaście złotych polskich wydaną, z terminem exolucyi takowych summ w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym opisującym, miesiąca Oktobra dwudziestego siódmego dnia, oraz dalsze dowody prawne y cały proceder hac in causa zaszły, in omnibus punctis, clausulis et paragraphis approbowawszy, a przeciwnie wszystkie dokumenta y attentata, in praeiudicium et damnum aktora plebanii Serweckiey poformowane, skassowawszy, ipso facto za niefruktyfikacyą, za zapisem dzielczym wyż rzeczonych z dwóch włók gruntu,

pięciu placów w miasteczku Serweckim, sianożęci nad rzeką Serweczą, oraz sta złotych z karczmy Serweckiej, corocznie kościołowi Serweckiemu należących, a data roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego przez w. Karęgę expulsive zabranych, a przez niestawiających ad datam praesentem użytkujących, ac exinde za poniezione szkody złotych polskich dwadzieścia tysięcy, tudzież za zapisem obligacyinym, od stryia niestawiających ichmościów wydany, summy funduszowej kapitalney pięć tysięcy złotych polskich, a za kartą sto szesnaście złotych, seorsive prowizyi od tych summ za lat siedmnaście złotych polskich dwa tysiące pięćset sześć, groszy dwadzieścia sześć, a expensu prawnego złotych pięćset, in unum computando złotych polskich dwadzieścia ośm tysięcy, dwieście dwadzieścia dwa, groszy dwadzieścia sześć, na samych osobach niestawiających ichmościów, oraz wszelkich dobrach y summach, gdziekolwiek znajdujących się, z wolnym aresztowaniem imię xiędza Szutowicza, wszelkiego majątku ubique locorum parti actoreae adiudicamus.

A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy prawney skuteczney y nieodwłoczney exekucyi do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich woiewodztw y powiatów wielkiego xięstwa Litewskiego, którego sobie pars iure vincens, ad eiusmodi executionem z nich użyć zechce, założywszy in contravenientes temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. Gdy zaś termin prawny ad publicandum tych kondemnat przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Adam Putowicz, zadość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, ad instantiam w. i. x. Naruszewicza—proboszcza Kościeniewickiego, w. imię panów Rodziewiczów — starościców Rudnickich, imię xiędza Szutowicza—prezbitera Serweckiego, za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do ksiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw sądowych zapisana.

1778 г. Мая 6 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 299—302.

85. Позовъ базилианамъ Бытенскаго монастыря по жалобѣ Ростоцкихъ на неправильное присвоение базилианами имѣнія Дѣтковичъ.

Споръ изъ-за имѣнія Дѣтковичъ, расположеннаго въ Слонимскомъ уѣздѣ, возникъ первоначально между маршалкомъ Слонимскаго повѣта Тризноу и Волковыскимъ хоружимъ Станиславомъ Пукштоу, окончился полюбовною сдѣлкой, при чемъ настоящее имѣніе оставалось во владѣніи двухъ лицъ. Во время такого спорнаго и неопредѣленнаго владѣнія имѣніемъ Дѣтковичъ, Пукшта умеръ; спорная часть досталась въ наслѣдство роднымъ его сестрамъ Елеонорѣ и Изабеллѣ, которыя завѣщали ее своимъ мужьямъ. Гзовскій, мужъ Елеоноры, сдѣлавшись полнымъ распорядителемъ этой части, въ крайней своей нуждѣ, занялъ у Бытенскихъ базилианъ 2,200 золотыхъ польскихихъ, срокомъ на одинъ годъ. Не будучи въ состояніи возвратить сдѣланнаго долга, онъ обѣ части этого имѣнія, тайкомъ отъ Тризны, какъ бы свою собственность, продалъ за 8,000 золотыхъ Ивану и Христинѣ Юрьевичамъ—

Витебскимъ подстолими, съ обязательствомъ уплатить кромѣ того базилианамъ числящійся за нимъ долгъ. Такой самовольный поступокъ Гзовскаго долго не могъ оставаться въ неизвѣстности, а потому, вслѣдъ за переходомъ имѣнія въ однѣ руки, между Тризноу и Юрьевичемъ снова завязалось спорное дѣло, которое по причинѣ смерти Юевича не могло быть приведено къ концу. Со смертію его въ этому дѣлу примкнули и наслѣдники Юрьевичей, Пукшты, Тризны, Гзовскихъ, базилиане и много другихъ; всякій домогался своего, изъ боязни, чтобы какъ нибудь неосторожно не уступить чего нибудь другому.

На сколько трудно было рѣшеніе и веденіе этого запутаннаго дѣла, можно судить уже по одному тому, что изъ самаго документа не видно, чтобы имѣніе Дѣтковичи достались одному лицу, а разновременно переходило изъ рукъ въ руки.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Septembra ósmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z woiewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym obranemi y w mieście i. k. Grodnie zasiadającymi, stawiający obecnie u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron w. i. p. Marcin Dańkiewicz—rotmistrz Trocki, załobę autentyczną, w sprawie wielmożnych i. pp. Rostockich, po i. xx. bazylianów konwentu Byteńskiego

przed sąd trybunału głównego Litewskiego wyniesioną, ad acta trybunalskie podał, w te słowa pisaną:

Stanisław August z Bożey łaski król Polski, wielkiego księstwa Litewskiego etc., Urodzonemu xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—proconsultorowi prowincyi Lit., starszemu, y wszystkim i. xx. bazylianom konwentu Byteńskiego, pozew przed sąd trybunału głównego w. x. Lit., ad instantiam urodzonego Jerzego—sędziego grodzkiego powiatu Słonimskiego, xiędza Michała—proboszcza Witepskiego, Romana—

porucznika leybgwardyi w woysku Saskim, Franciszka—porucznika regimentu koronnego, Bołbasów-Rostockich, który podany mieniąc y referując się nietylko do dawniey zaszyłych manifestów y prawnych kroków, ale też quam maxime do manifestu, pod rokiem tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, Aprila dwudziestego czwartego dnia w grodzie Wołkowyskim o alienacyą zanesionego, et singulariter o to: iż co majątność y wsi Działkowicze, w powiecie Słonimskim leżące, do aktorstwa Stanisława Pukszty-Glazgielewicza—chorążego Wołkowyskiego, należące, gdy od sąsiadującego Tryzny—marszałka Słonimskiego, już to w puszczech, lasach, wygonach y zaroślach, już to w ieżiorach, zatokach y dalszych attinentyach cierpiała krzywdę, w tenczas tenże Stanisław Pukszta do procederu prawnego iął się, w którym nieszedł drogą prawa, aż do ostatniego prawa sto pnia, lecz zgodził się na przyjacielski sąd, czyli kompromis, na który zobustronnie uproszeni y zapisani przyjaciele, w roku tysiąc sześćset iedynastego, Decembra dziewiętnastego dnia ziechawszy się na miejsce, dokumentem, na kompromis czynionym, wyznaczone, co do wstępu do Byteńskiej puszczy za Szczarą, finalnie według dokumentów rozsądzili, w dalszych pretensyach, to jest o spólność łowienia ryb na ieżiorach y rzece Szczarze, tudzież o odmianę gruntów, wyznaczenie wygonów y drogi do przewozu przyjacielskim sposobem, iak świadczy pod tąż datą tysiąc sześćset iedynastego, Decembra dziewiętnastego dnia dokument, ukombinowali, zatym tak na mocy dekretu kómpromisarskiego, iako też y ugodliwego zapisu, wyżey w datach swoich pomienionych,

obie strony do zuskutecznienia y ułatwienia wszystkich między sobą procederowych pretensyi, iak świadczy pod rokiem tysiąc sześćset dwunastym, Julii dwudziestego szóstego dnia zapis ugodliwy, przystąpili y zaspokoili, przeto tak Tryznowie swoiey części Działkowicz, iako też Pukszta—chorąży Wołkowyski, do siebie należącey majątności Działkowicz z attynencyami spokojnymi zostali dziedzicami. W czasie tey spokojney obustronney posesyi i. p. Stanisława Pukszty—chorążego Wołkowyskiego, zakroczyła fata. Po którego zeyściu dobra Działkowicze y dalsze, w różnych woiewodztwach y powiatach leżące, na Eleonorę Pukszciankę, in voto Stanisławową Gzowską—stolnikową Orszańską, y na Izabellę, in voto Kamińską, siostry rodzone, spadły. Które dobra, na się przypadłe, Eleonora, in voto Gzowska—stolnikowa Orszańska, mężowi swoiemu Stanisławowi Gzowskiemu wiecznością zapisała y testamentem potwierdziła. A z Izabelli, in voto Kamińskiej, pozostali successorowie, iako to Rymszowie y Paszkowscy, mające za sobą Kamińskie, temuż Stanisławowi Gzowskiemu prawami wieczystymi wyprzedali. Zostawszy przeto Stanisław Gzowski zupełnym, po żenie swey Eleonorze Pukszciance, na mocy sobie wydanych zapisów, a po Izabelli, in voto Kamińskiej, za prawami wieczysto kupnemi, od successorów iej wydanemi, zmienionych dobr aktorem, w pilney swey potrzebie, u i. xx. bazylianów Byteńskich dwa tysiące złotych polskich zapożyczył y w tey summie wieś, nazwaną Ukłany, Kutłany, Dołhoie, Monciaki, Działkowicze, w powiecie Słonimskim leżące, prawem zastawnym na rok ieden, a za nieokupnem, od roku do roku, następnie

po sobie idącego, od terminu ś. Jana Chrzyciela, święta rzymskiego, wypuścił. K temu na osobliwy zapis u tychże xx. bazylianów Byteńskich złotych dwieście dopyczył, których dobr, dla różnych swych potrzeb y wydatków, nie będąc sposobnym z pod zastawy xx. bazylianów Byteńskich wydobić, też dobra Dziatkowicze ze wszystkim, iako się wyżej wyraziło, nomenklaturami y attinencyami, nie nie wyłączaiąc, ani excypuiąc, za summę ośm tysięcy złotych polskich i. pp. Janowi y Krystynie z Przeclawskich Juriewiczom — podstolim Witebskim, prawem wieczystym, w roku tysiã sześćset ośmdziesiąt siódmym, miesiąca Februarii ośmnastego dnia datowanym, a w tymże roku, Maia trzynastego dnia w ziemstwie Słonimskim aktykowanym, przy naydokładniejszym inwentarza sporządzeniu wyprzedził, y z pod zastawy i. xx. bazylianów eliberować, a eliberowane wieczyscie posiadować tychże urodzonych Jurewiczów mocnemi uczynił. Na mocy którego prawa ciż Jan y Krystyna z Przeclawskich Jurewiczowie — podstolowie Wytepscy, wzmienione dobra Dziatkowce, alias Dziatkowicze, za powróceniem dwóch tysięcy dwóch set złotych polskich xx. bazylianom Byteńskim, z pod zastawy eliberowali. A że xx. bazylianie Byteńscy, będąc w stopniu Tryznów części eiusdem nomenclaturae Dziatkowców, alias Dziatkowicz possessorami, niektóre części gruntów, łąk, lasów y sianożęci do tej że Tryznianskiej części, w swoiey possessyi będącey, przywłaszczyli y poddanych, podług inwentarza zastawnego, czy to dla rozpedzenia, czyli też na część Tryzniańską przeniesienia, wszystkich nie oddali y nie postąpili. O co tenże Ian Iurewicz—

podstoli Witepski, krok prawny był przedsię wziął, lecz krótkość życia tego dzieła dokonać nie dozwoliła. Za tym pozostali successorowie, nie kończąc w stopniu Iana Iurewicza—podstolego Witepskiego, przedsię wziętego o pretensye, wyżej wyrażone, z Dziatkowicz pochodzące, kroku prawnego, też Dziatkowicze y części Mironima xx. bazylianom Żyrowickim prawem zastawnym onerowali, ac tandem ociec żałujących delatorów z Rozalią Iuriewiczową dożywotnego przyjacielstwa zawarł śluby y razem w stopniu Antoniego Iurewicza stanął dziedzicem, od dalszych konsukcessorów aktorstwa, na mocy którego powrócenia summy zastawney i. xx. bazylianom, też Dziatkowicze, zdezolowane y zkrzywdzone, do swoiey possessyi obiąwszy, stosuiąc się do dawniey przez antecessorów swoich Iuriewiczów zaniezionych manifestów o zabranie gruntów, łąk, lasów y poddanych etc. zaczął primitive w ziemstwie Słonimskim, potym w trybunale proceder, w którym, iuz do finalnego rozsądku przychodzącym, i. xx. bazylianie Byteńscy wynalezli sposób y wprowadzili naprzód w punkta ugodliwe, a potym na nich fundamencie dekret kondyktowy w trybunale, mimo zakaz praw narodowych, kassuiący iura haereditatis et possessionis dokumenta, utworzili bronnie, który dekret, że ad cuiusvis nobiliŝ instantiam kassowan być powinien, prawo Litewskie nauczyło; więc żałujące delatores, lubo pod życiem oycy swoiego to dzieło nie prawnie stanowiącego, na fundamencie tychże praw, do żwawego nie udali się procederu, iednak o krokach prawnych nie przemilczeli, bo za uwiadomieniem się y doysciem kondyktu wraz o takowe transakta bezprawne y razem y o

alienacją dobr od stanu rycerskiego via delationis w grodzie Wołkowiskim, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Aprila dwudziestego czwartego dnia manifestowali się y za tym manifestem aktoraty w ziemstwie Słonimskim w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym powynaszali, które załujące delatores dla proźby xx. bazylianów Byteńskich, do kombinacyi przystąpić y dobra Dziatkowicze Iuriewiczowskie, alienatorie possydujące, przywrócić oświadczaających się, poważali; lecz gdy y fata oycza załujących, y udeterminowana przez xx. bazylianów ugoda skutku nie wzięła, dla tego znowu załujące delatores do procederu prawnego via successionis et delationis udali się y dekret ziemski Słonimski w roku terazniejszy tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym copiarum z spraw cum comportatione documentorum uzyskali; za którym, luboby w tymże ziemstwie rozpoczęty należało konkludować proceder, iednak że i. xx. bazylianie, o tęż nomenklaturę Dziatkowicz, z głowy Tryznów pochodząca, za konstytucją w trybunale do ostatniego stopnia przychodzący proceder, ażeby sub nomine Dziatkowicz Tryzniańskich, Dziatkowicz Iuriewiczowskich, oraz Wołkowczyzny y Skorulszyzny, y dalszych attinencyi in discrimen nie podali, załujące delatores, stojąc przy procederze przez się rozpoczętym, a swoiey należności via successyi y dylacyi dochodząc, ante omnia, do skassowania wszystkich y wszelkich kondyktów y zawartych tranzaktów, dekretów y wszelkich inskrypcyi, mimo konstytucye tysiąc sześćset trzydziestego pierwszego, tysiąc sześćset trzydziestego piątego, tysiąc sześćset trzydziestego siódmego, tysiąc siedmset dwu-

dziesiątego szóstego y dalsze prawa, alienatorie między zeszłym załujących delatorów oycem, a obżałowanemi w. w. bazylianami poczynionych, a do approbaty wszystkich y wszelkich dokumentów aktorstwa dobr Dziatkowicz, Uhlan, Kutlan, Dołhego, Maciak dla Puksztów, a w stopniu onych dla Gzowskich, a po nich za nabyciem wieczystym dla Iuriewiczow, w głowie których dla załujących delatorów probujących, tudzież wszystkich praw, na Skorulszyznę, Wołkowczyznę y Pohorze służących, y onych iako przy składzie dekretów kondyktowych, do rąk ww. bazylianów dostałych, komportacyi, sub nexu iuramenti uznania, a post comportationem na mocy tychże dokumentów dobr nieraz wzmienionych Uhlan, Kutlan, Dołhego, Monciak, Dziatkowicz, Skorulszyzny, Wołkowczyzny y Pohorza, per inequitationem dla załujących via successionis et delationis idących, in instanti przysądzenia y załujących w one uwiązania, a w pretensjach, ad fundum et ex fundo wynikających, inkwizycyi y weryfikacyi decydowania, oraz circa delationem załujących aktorów potiores, tam circa primam delationem, quam circa omnia petita w dowodzie zachowania, do ukarania paenami, z prawa wypływającymi, do odnowienia starowiecznych znaków granicznych, a skassowania kondyktowego podkomorskiego dekretu, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva žaloby melioratione. Pisan roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia szóstego dnia. U tey žaloby relacya ieneralska y suscepta regenta tak się w sobie maia: Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia

ósmego dnia, ja ienerał i. k. m. niżej wyrażony, zeznam tym moim relacyjnym podanego pozwu kwitem, iż kopia onego w sprawie wielmożnych i. pp. Ierzego — sędziego grodzkiego Słonimskiego, xiędza Michała — proboszcza Witepskiego, Romana — porucznika lieybgwardyi Saskiey, Franciszka — porucznika regimentu koronnego Bołbasów-Rostockich, i. xiędzu Ierzemu Szatałowiczowi — protokonsultorowi prowincyi Litewskiej, starszemu, y wszystkim i. xx. bazylianom Byteńskim oczewisto w ręce w klasztorze Byteńskim podałem y termin rozprawy przed sądem trybunału głównego w. x.

Lit. oznaymiłem. Pisan ut supra. Ierzy Bohdanowicz — ienerał i. k. m. powiatu Słonimskiego. Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia dziewiątego dnia comparendo personaliter ienerał i. k. m., supra wyrażony kwit swoy relacyjny podanego pozwu przed aktami grodzkiemi Słonimskimi ustnie zeznał. Suscepi Franciszek Korezyc — rotmistrz l. g. Słonimskiej. Która załoba autentyczna, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg spraw wieczystych trybunału głównego w. x. Lit. przyięta y zapisana.

1778 г. Августа 21 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 704—705.

36. Контумациjный декретъ главногo Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго свято-Троицкаго женскаго монастыря съ Станскимъ, Сверщевскими и Юрьевичемъ о неправильномъ завладѣнiи монастырскими землями.

Главный литовскій трибуналъ, по разсмотрѣнiи жалобы Минскихъ базилианокъ, домагательство ихъ призналъ справедливымъ и законнымъ, а потому постановилъ: несправедливо присвоенныя Станскимъ, Сверщевскими и Юрьевичемъ зем-

ли передать обратно во владѣнiе Минскимъ базилианкамъ, а на покрытие судебныхъ издержекъ, понесенныхъ монахинями, взыскать съ Юевича, Станскаго и Сверщевскихъ 300 золотыхъ польскихъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Augusta dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmy

do sądenia repartycji ruskiej obranemi, w mieście iego królewskiej mości Grodnie zasiadającymi, gdy z registrów takowych, z karty setney czternastej wpisów tegorocznych, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu przewielebney imci panny Eufrozyny Puzakiewiczowny —

starszey y wszystkich ichność panien bazylianek cerkwi święto-Troieckiey Mińskich, z w. imści panem Jerzym Stańskim—skarbnikiem Smoleńskim, Tomaszem Swierszczewskim, Wiktoryą—primo Swierszczewską, ad praesens Niewiarowiczową, matka, Ignacym, Tadeuszem y Onufrym Swierszczewskimi—synami, Jerzym Jurewiczem, za pozwem, od aktorek w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Julii dwudziestego wtórego dnia imci panu Stańskiemu w Zapolu alias Osincach, i. p. Tomaszowi Swierszczewskiemu w Ankudowie, i. pp. Niewiarowiczowej matce, Ignacemu, Thadeuszowi y Onufremu synom Swierszczewskim, takż w Ankudowie, Jezemu Jurewiczowi w Skubiacinie, majątnościach, w woiewodztwie Mińskim leżących, oczewisto wszystkim przez Michała Swidzińskiego — woznego powiatu Oszmiańskiego podanym et eodem anno, menseque dnia dwudziestego czwartego w ziemstwie Mińskim przez tegoż woznego zeznanym, po obżałowanych ichmościów przed sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżałowani ichmość Swierszczewscy y Stanski, uformowawszy między sobą dyferencyą w gruntach folwarków Sielawszczyzna, Pienieziewszczyzna y Zapole, w woiewodztwie Mińskim leżących, z majątnością Hryniewiczami żałużących delatorek graniczących, w tychże pretensyach dyferencynych na wzajem siebie y dalszych do trybunału pozwali, a trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego dekretem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorym, Februarii szóstego dnia zapadłym, wzmienioną dyferencyę folwarkow Sielawszczyzny, Pienieziewszczyzny y Zapola,

non includendo majątności, Hryniewiczze nazwaney, żałużących bazylianek Mińskich, przed sąd komorniczy imci pana Iana z Ludenhauza Wolfa — komornika Witebskiego odesłał, vigore którego dekretu, gdy imci pan komornik ad loca differentiarum ziechał y rzeczoną dyferencyę między stronami, na sąd swój wysłanemi y wzajemnie aktoraty mającemi, finaliter rozsądził: podowczas, że grunta dyferencyne y graniczne Hryniewickie żałużących bazylianek Mińskich, iako dekretem trybunalskim nieobiętych y do sądu komorniczego niepozowanych, do rozsądenia rzeczonego ięgomość pana komornika, dekretem trybunalskim naznaczonego, nie należą, tymże dekretem swym komorniczym explicite wyraził y one in suspenso zostawił. Mimo który swój wyrok y pierwszy w dekrecie wyraz, ciągnąć granicę y osypuiąc kopce, własne żałużących dellatorek grunta sznurowe Hryniewickie, nie uważiając na bronienie ięgomość pana Kiiucia — administratora Hryniewickiego, żałużących aktorek zabrawszy y one do possessyi obżałowanych ichmościów Swierszczewskich, Stanskiego y Jurewicza przyłączywszy, gwałtownie one kopcami osypał, (iako świadczy manifest tychże żałużących delatorek, in tempore w grodzie Mińskim zaniesiony). A obżałowani ichmość, utrzymuiąc się przy gwałtownym possydowaniu gruntów Hryniewickich, iniuste przywłaszczonych, dalsze zabory tychże gruntów Hryniewickich od folwarku funduszowego żałużących delatorek czynić nieprzestaią. Zaczym żałużące delatorki, in ordine praemissorum chcąc prawem czynić, proszą ante omnia wyznaczenia sądu podkomorskiego, iako na sprawę graniczną, dyferencyina, przysądzenia

gruntów Hryniewickich z użytkami, non obstante decreto, in praeiudicium aktorek przez iegomości pana komornika Wolfa lato; tudzież przywrócenia wszystkich gruntów, po dekrecie gwałtownie zabranych, z bonifikacją za niefruktyfikacją onych, komportacji praw, ograniczeń y dalszych, ad id negotium dokumentów, adcytacji dalszych graniczących zachowania, oraz wydatków prawnych nadgrodenia, salva tey żaloby melioratione. Iako ta žaloba w pozwie autentycznym znayduie się, tak de thenore suo w ten nasz dekret iest ingrossowana, za którą praenominata pars przed sąd trybunału głównego w. x. Litewskiego instituit actionem. W której sprawie, in termino, superius na dacie expresso, z regestrów taktowych, z karty setney czternastej wpisów tegorocznych przypadley, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego pozwanych w. i. p. Jerzego Stańskiego — skarbnika Smoleńskiego, Tomasza Swierszczewskiego, Wiktoryę — primo Swierszczewską, ad praesens Niewiarowiczową — matkę, Ignacego, Thadeusza y Onufrego — synów Swierszczewskich, oraz Ierzego Iurewicza, po trzykroć z nakazu naszego przez ienerała do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych y niestawiających, w roku zawitym na upad w rzeczy, scilicet na infamią, tanquam pro determinatione fori, ex instantia w Bogu przewielebney ieymosć panny Eufrozyny Puzakiewiczowny — starszey y wszystkich ichmosć panien bazylianek cerkwi święto-Troieckiey Mińskich wzdaemy, proklamować y publikować przez ienerała sądowego pozwalamy; dokumenta wszystkie, in rem et partem actricium służące, mianowicie, dwa manifesta: ieden w roku tysiąc siedm-

set sześćdziesiąt wtorym, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia, drugi w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Septembra dziesiątego dnia, na obżałowanych ichmosćiów w grodzie Mińskim pozanoszane, y pozew, przed nasz sąd wyniesiony, przez patrona w. Rodzewicza — horodniczego Oszmiańskiego, u sądu produkowane, approbuiemy et circa inviolabile robur zachowuiemy. Vigore których summy za expensa prawne trzysta złotych polskich na wszelkich dobrach ichmosćiów, gdzie kolwiek będących, wskazawszy, y za też summę wskazową dobra i. pp. Swierszczewskich Ankudów, Stańskiego Zapole, alias Osinice, Iurewicza Skubiacin, w woiewodztwie Mińskim leżące, distincte tymże pannom bazylianekom Mińskim obeymować pozwalamy. A iako dla podania dobr sądzonych, tak za wskaz wyż wyrażoney summy prawney, skuteczney y nieodwłoczney uczynienia exekucyi, do wszelkich urzędów ziemskich lub grodzkich w. x. Litewskiego, którego sobie strona konwinkuiąca do tey exekucyi z nich użyć zechce, założywszy na przeciwiwiających się temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. Gdy zaś termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu trybunałskiemu in omni satisfaciendo, ad instantiam imci panien bazylianek cerkwi święto-Troieckiey Mińskich, i. pp. Ierzego Stańskiego — skarbnego Smoleńskiego, Tomasza Swierszczewskiego, Wyktoryę — primo Swierszczewską, ad praesens Niewiarowiczową — matkę, Ignacego, Thadeusza y Onufrego — synów Swierszczewskich y Ierzego Iurewicza za infamisów, tanquam pro

determinatione fori, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował, publikował y relacyę publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. | Która sprawa, iako się agitowała, tak jest do xiąg trybunałskich spraw dekretowych zapisana..

1778 г. Ноября 16 дня.

Изъ книги № 2392, за 1778 г., л. 437—439.

87. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Иеронима Артецкаго на наслія и захваты, произведенные Цѣхановецкими.

Настоятель Виленскаго св. Троицкаго монастыря Артецкій, отъ имени всѣхъ вообще базилианъ, приноситъ жалобу на помѣщиковъ Цѣхановецкихъ по слѣдующему поводу: у базилианъ былъ фольварокъ Залѣсье, по сосѣдству съ имѣніемъ Цѣхановецкихъ; на пуцу этого фольварка Цѣхановецкіе сдѣлали нападеніе, вырубилн значительное пространство лѣса, а людей, надзиравшихъ за нимъ, однихъ избилн палками и жердями, а другихъ подстрѣлили. Неудовольствовавшись этымъ, въ томъ же году, съ вооруженною массою людей напали на Желудовскую пуцу и вырубленное на значительной полосѣ дерево перевезли въ свое имѣніе. По прошествіи нѣкотораго времени, наслали своихъ вооруженныхъ людей на деревни Новики, Гайлово, Макове и Черонку, расположенны въ этомъ лѣсу.

Напуганные этимъ крестьяне частію совеѣмъ покинули свои дома и усадьбы, частію же переселились на жительство въ сосѣднія деревни. Недовольствуясь такими насліями, Цѣхановецкіе приказываютъ своимъ крестьянамъ сдѣлать нападеніе на самого настоятеля базилианъ, Иеронима Артецкаго; крестьяне и забираютъ у него обѣ подводы; когда отъ имени настоятеля былъ посланъ въ качествѣ посредника Антонъ Горайнъ, хоружій войскъ російскихъ, съ просьбой о выдачѣ всего захваченнаго на вольной дорогѣ, то Цѣхановецкіе не только не отдали просимаго, но и самого хоружаго цѣлые сутки продержали у себя въ имѣніи подъ арестомъ. Трибуналъ, признавъ владѣтелями застѣнка Залѣсья и принадлежащихъ къ нему пуцъ базилианъ, назначилъ по этому дѣлу предварительное подкоморское разслѣдованіе.

Roku tysiąc siedmset siedmndziesiąt ósmego, miesiąca Nowembra szesnastego dnia.

W sprawie w. imię xiędza Heronima Arteckiego — starszego, y wszystkich i. xięży bazylianów Wileńskich, z w. w. i. pp. Michałem — chorążym Mścislawskim, Józefem — generałem adiutantem w. x. Lit.,

Ciechanowieckimi, bracia rodzonemi, Byczyńskim — plenipotentem, Lipińskim — dyspozytorem, tudzież pracowitemi Hrehorym y Józefem Stolarenkami y dalszemi poddanemi, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmę przed nasz sąd trybunału w. x. Lit. compositi iudicii wyniesionym, y za załobą, w nim naydując

ca się, mieniać do zaszłych różnemi laty manifestów y obdukcji, a osobliwie w tych niedawnych czasach czynionych, o to: iż co w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra trzeciego dnia, z dyspozycji tak zeszyły, voto primo Ciechanowieckiej—starościny Opekiej, secundo—Manuczyney, dożywotniey pani, iako też obżałowanych w. w. Michała y Józefa Ciechanowieckich, Jan—oyciec, Antoni syn Pogorzelscy, szczyjący się w tenczas arędowną folwarku obżałowanych ichmciów Zalesia possessią, naiechawszy violenti ac expulsivo modo na puszcę Białowicką, do folwarku Zalesia żałujących delatorów funduszowego należąca, nie tylko wszelkie drzewo w pień wyciąć kazali, ale też ludzi żałujących delatorów, to iest Tarasa Haurylczyka, Wasila Zubka, Wasila Goylika, Borysa Jackiewicza, szrotem popodstrzelali, a innych niemało kiiami, kołami, żerdziami pobili y pokaleczyli. Nie dość natym, w tymże roku y miesiącu dwunastego y trzynastego dnia ciż Pogorzelscy, z instynktu obżałowmych, na puszcę, Żołudowską zwaną, z gromadą ludzi, w oręż uzbroionych, naiechawszy, przez dwa dni w pień wycinali; potym na dniu piętnastym eorundem, teżyż puszczy Żołudowskiej kąć cały wycinać dokonczywszy, wszystkie drzewo, (iak świadczy obdukcja w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra dnia wyżey wyrażonych czyniona, a tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego Februarii w grodzie Połockim zeznana), do siebie wywiezli. Nie kontentuiąc się obżałowani w. w. Ciechanowieccy w roku przeszłym dopełnioną z dwóch puszczy Białowickiej y Żołudowskiej expulsią y wycięciem w oney ze wszystkim drzewa y do swego folwarku

Zalesia zawiezieniem, ieszcze w roku niniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Julii dziewiątego dnia, nasławszy swych ludzi na wioskę Nowiki, poddanemu konia z domu gwałtownie zabrali, siana wozów kilka wzięli y inne szkody poczynili; k temu w roku tymże, Oktobra dziewiątego dnia obżałowany Lipiński—dyspozytor, tak z rozkazania obżałowanych wielm. Ciechanowieckich, iako też z rady obżałowanego Byszyńskiego—plenipotentia ichmć, spędziwszy włość y z folwarku Zalesia, y z folwarku Jezierzec zwanego, w różny oręż uzbroioną, napadł na puszcę żałujących delatorów y tam dukt niewiedzieć qua autoritate tak wielki wytrzebił, iż nietylko puszcę żałujących delatorów expulsive zagarnął, ale też pomiędzy tą puszcą będące żałujących delatorów wioski, Goyłowo, Nowiki, Makowie y Czeronkę zajął, czym chłopci przerażeni, inni precz wyszli, inni do innych wiosek poprzenosili się. Nie przestali na tych czynnościach obżałowanych w. w. Ciechanowieckich, plenipotent y dyspozytor, wyżey wyrażeni, lecz dalsze, a coraz większe czynią żałującym krzywdy: w granicach, nigdy niedyskwizycyjnych, iako to, po całej puszczy formuiąc arbitralną granicę, zaciosy, znaki graniczne z włością po drzewach kładą, a podług onych puszcę y grunta żałującym per vim et expulsionem zabieraią, oną bezprawnie wycinaiąc, dyfferencję uczynić staraią się; nie położyli y na tym pokrzywdzeniu końca, owszem gwałty ponawiaią, albowiem nie tylko dwoie koni na dniu iedynastym Oktobra roku niniejszego na dobrowolney drodze poddanym żałującym delatorów grabieżem zabrali, poddanego Hryszkę Borsuka w karczmie Popkach,

ładającego z Głębokiego, tak Hryhor y Iósef Stolaronki, ze wsi Stachanów, poddani w. żałujących Ciechanowieckich niemilosiernie kołami zbili, iako też przyniesionego tegoż Hryszkę Borsuka do dworu obżałowanych Ciechanowieckich obżałowany Lipiński—dyspozytor przez noc całą w więzieniu trzymanego nazajutrz srodze różgami zbić y do domu odwieść kazał, lecz też las, Bałucie zwany, (iak tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, Oktobra dwunastego czyniona, a siedmnastego eiusdem w grodzie Połockim zeznana obdukcja y manifest świadczą), wyciąć ludziom swym udysponował; w ostatku, co iest największym zuchwalstwem, samego żałującego xiędza Hieronima Ardeckiego—starszego Wileńskiego, przeieżdzającego z dobr swoich do Wilna, we wsi, zwany Zahoriu, w Połockim woiewodztwie leżącej, z dyspozycyi dworney poddani obżałowanych Ciechanowieckich atakowali, wozów dwa, ieden parokonny, drugi poiedynkowy z różnymi rzeczami, z końmi y ze wszelkim narzędziem, iak świadczy przez ienerała sporządzony razem z wizią registr, a w grodzie Połockim, w roku niniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Oktobra dwudziestego drugiego dnia zeznany, zabrali. Co większa, poslanego przyjaciela w. imć pana Antoniego Horaina—chorążego woysk Rossyjskich, z proźbą o wydanie zabranych na dobrowolney drodze wozów y koni, oraz wszelkich rzeczy, na tychże wozach wziętych, w detencję wziąć poważyli się y przez całą porę w oney trzymać śmieli. O co wszystko żałujące delatores prawem czyniąc: *ante omnia*: iako te wszystkie akcie *ex causa differentiarum* wynikły, tak o wszystkie swe porrzywdzenia sprawy przed sąd podko-

morski odesłania, a nim ten sąd nastąpi obwarowania securitatis possessy wsi wszelkich gruntów y lasów, oraz wszelkich attynency, do dobr Zalesia żałujących delatorów należących, y zakazania sub paenis, ażeby obżałowani Ciechanowieccy gruntów zabierać y lasów wycinać nie ważyli się y intruzyi żadney nieczynili, k temu, do komportacyi zabranych na drodze ruchomości z wozami y końmi przed sądem podkomorskim uznania, w ostatku, do komportacyi wszelkich dokumentów, obwodnic y ograniczeń sześcią niedzielami przed wyiazdem podkomorskim do kancelaryi ziemskiej Połockiej, do approbaty tychże dokumentów, in rem et partem delatorów służących, a do skasowania in praeiudicium delatorów poformowanych, y o to, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva žaloby melioratione. Iako ta žaloba z pozwu autentycznego de tenore suo w ten nasz dekret iest wpisana, tak za oną praenominatae partes przed nami sądem instituerunt actionem. W którey sprawie my sąd trybunału w. x. Lit. compositi iudicii, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Nowembra szesnastego dnia, actoribus beneficium iuris godziny użyczyliśmy. Po wypłynieniu godziny dnia siedmnastego eorundem, po kontrowersyach, wzajemnie doniesionych, securitatem gruntów, łąk, lasów, w aktualnym ichmość xięży bazylianów dzierzeniu zostających, tymże i. xx. bazylianom, do rozprawy, przed sądem podkomorskim, niżej wyznaczającym się, nastąpić mającej, obwarowawszy, w samey sprawie negotium wedle wyniesioney y wynieść mających žalob przed sąd podkomorski w. i. p. Iózefa Ważyńskiego—podkomorzego Oszmiańskiego, za niezgodzeniem się stron *ex decisione*

nostra odsyłamy. Który to w. podkomorzy, gdyby za uprzedzającym obwieszczeniem, wspólnym stron kosztem ad loca differentiarum ziechawszy, sprawę dyfferencyną y uczynkową, z dyfferencyi pochodzącą, rozsądził, kopce, znaki graniczne poczynił y we wszystkim według przepisu prawnego zachował się, obowiązujemy. Strony zaś ażeby kopie z spraw wszystkich dwoma niedzielami przed wyjazdem podkomorskim do kancelaryi grodzkiej Połockiej oddali, tudzież dokumenta wszystkie, do niniejszego interessu służące, przed sąd podkomorski dnia trzeciego po reassumpcyi tegoż sądu, pod obowiązkiem przysiąg, po odeszłych

produktach wykonać powinnych, komportowali, niemniej finalną rozprawę sub paenis contraventionum przed pomienionym sądem podkomorskim przyieli, nakazujemy. Przytym my sąd trybunału w. x. Lit. compositi iudicii nie tylko rozprawę przed tymże sądem, etiam ad instantiam iedney strony, nie uważając na niestanność drugiej, naznaczamy, ale też wolność appellowania parti gravatae nie inaczey, tylko a definitiva principali rzezzonego sądu sententia, do trybunału compositi iudicii w. x. Lit., zachowując, ad citationem innych graniczących stron utriqye parti do tegoż sądu podkomorskiego, reservamus.

1778 г. Ноября 24 дня.

Изъ книги № 2392, за 1778 г., л. 544—547.

88. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Лысковскаго базилианскаго монастыря Мелетія Гедройта на Ельскихъ, а также на евреевъ Мстибовскихъ и Бытенскихъ за неуплату суммъ.

По жалобѣ настоятеля Лысковскаго монастыря, въ трибуналѣ разсматривались три денежныхъ иска базилианъ на разныхъ лицъ, именно Ельцовъ, Ельскихъ, Мстибовскихъ и Бытенскихъ евреевъ. Такъ какъ позванныя въ судъ неявились, то и были подвергнуты заочному обвиненію *инфаміи* и экзекуціи долговыхъ суммъ на имуще-

ствахъ, въ слѣдующихъ размѣрахъ: съ Ельцовъ 1,710 злотыхъ, съ Ельскихъ 8,000 злотыхъ, съ кагала Мстибовскаго 2,400 злотыхъ и Бытенскаго 6,400 злотыхъ. Рѣшеніе это было приведено въ исполненіе, о чемъ и сдѣлано посвидѣтельство вознога.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Nowembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, duchownemi y świeckimi, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego kola compositi iudicii

w roku niniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym obranemi y aktualnie w mieście iego królewskiey mości Wilnie zasiadającemi, z porządku wołania regestrów, z karty trzysetney ośmnastey ku sądzeniu naszemu przypadła i. xiędza Marcina Męcicusza Giedroycia — starszego y wszystkich xięży bazylianów Łyskowskich, z w. i. pp. Iózefem — chorążym Grodzieńskim, Franciszkiem, Stanisławem, Konstantym Jelskiemi, Iózefem, Ierzym y Konstancją Jelcami — stolnikami Orszańskimi, tudzież niewiernemi żydami, Mowszą Ninkiewiczem, Woywebem Jankielewiczem, Leyzorem Orosiewiczem — starszemi kahalnemi, y wszystkiemi żydami miasta Mścibowa, oraz Jownutem Abramowiczem, Szłomą Mowszewiczem, Szłomą y Hirszem Abrahamowiczami — starszemi kahalnemi miasta Bytenia, sprawa, za pozwami, mianowicie: za *pierwszym*, od żałujących aktorów po obżałowanych Józefa, Ierzego y Konstancję z Goliewskich Jelców — stolników Orszańskich, w majątności Walechowszczyźnie na dniu wtorym miesiąca Oktobra, a niewiernym żydom kahału Mścibowskiego na dniu pierwszym eorundem w mieście Mscibowie oczewisto w ręce przez ienerała i. k. moi Franciszka Lewoniewskiego — powiatu Wołkowyskiego podanym, eorundem przed aktami ziemskimi powiatu Wołkowyskiego zeznanym, przed nas sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniając: nayprzód, co do obżałowanych Jelców o to: iż obżałowany w. i. p. Jelec, w roku tysiąc siedmset pierwszym, miesiąca Marca dnia ośmnastego u xx. bazylianów Jatwiskich tysiąc złotych pożyczwszy, one w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym wtorym, miesiąca Maia

dnia ośmnastego wypłacić razem z prowią opisał się, a za niewypłaceniem na tym terminie liberam inequitationem do majątności Waluchowszczyzny, w powiecie Wołkowyskim leżącej, zapisem swym obligacyinym każdego czasu ostrzegł, podług takowey inskrypcyi ani summy dotąd nieodał, ani dobr niepostąpił; przeto żałujące delatores prawem czyniąc, ante omnia do przysądzenia summy kapitalney y procentu, od niey należącego, tudzież expensu prawnego dwiestu złotych decydowania. Potym, co do kahału Mścibowskiego, o tą rzecz, iż obżałowani żydzi w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, miesiąca Julii piątego dnia czynionym, przez zwierzchność dworu Mścibowskiego tegoż roku y miesiąca piętnastego dnia aprobowanym, a szesnastego eorundem w magdeburyi Wołkowyskiej przyznany zapisem obligacyinym summy tysiąc złotych klasztorowi Jatwiżskiemu xięży bazylianów zawiniwszy, oney ani w samym kapitale, ani w należnym procencie, na kilkakrotne rekwizycie żałujących delatorów oddać, wyliczyć niechcą; zacyim żałujące delatores o to prawem czyniąc, ante omnia do przysądzenia summy kapitalney tysiąca złotych polskich, a procentu drugiego tyła, z warunkiem, iesli by się iakie kwity na procent dawać się mogły nizsze, niżli dziesięć lat wypłynęło, wolney detrunkacyi, do przysądzenia expensu prawnego, ad minimum pięciuset złotych, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva żaloby melioratione. Za *drugim* pozwem imieniem tychże aktorów po obżałowanych Iózefa — chorążego Grodzieńskiego, Franciszka, Stanisława y Konstancję Jelskich, w roku dopioro biegącym tysiąc siedmset siedmdziesiąt

ósmym, Augusta czternastego dnia przez ienerała powiatu Grodzieńskiego Teodora Kulikowskiego oczewisto w ręce w majątności Golni, w powiecie Grodzieńskim leżącej, podanym, eorundem dwudziestego czwartego dnia przed aktami ziemskimi Grodzieńskimi żeznanym, a przed sąd nasz wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniając o to: iż eo zeszyły Władysław Jelski—starosta Piński, półkownik znaku Petyhorskiego buławy wielkiej w. x. Lit., oycieć obżałowanych ichmościów, na zapis obligacyiny w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, w dzień świętego Symona Judy, summy cztery tysiące złotych polskich zapożyczył y wypłacić tę summę w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, w dzień świętego Symona Judy opisał się; a in casu niewypłacenia na tym terminie, liberam inequtationem do dobr Kordziuk, w powiecie Grodzieńskim leżących, pozwolił; podług którego żadney satysfakcyi żałujące delatores dotąd nie mając, prawem czynią, ante omnia, do zapłacenia summy kapitalney wespół z procentem, oraz uznania inekwitacyi do dobr, Kordziuk nazwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, y do nadgrodenia szkod, strat, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva żaloby melioratione. A za trzecim pozwem tychże aktorów po obżałowanych żydów kahału Byteńskiego, w roku dopioro płynącym tysiąc siedmset siedm dziesiąt ósmym, miesiąca Septembra ósmnastego dnia przez ienerała powiatu Słonimskiego Abrahama Gruszowskiego oczewisto w ręce w mieście Bytemu podanym, eorundem dziewiętnastego dnia w gródzie Słonimskim officiose żeznanym, a przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniając o to:

iż obżałowany kahał Byteński, pierwey w roku tysiącnym siedmsetnym trzydziestym siódmym summy kapitalney dwa tysiące złotych polskich u xiędza Benedykta Trulewicza—starszego Żyrowickiego xięży bazylianów, na zapis obligacyiny zapożyczywszy, placić procent zupełny corocznie opisali się, który procent przez lat kilkanaście lubo opłacał, iednak potym aż do daty niniejszey ani kapitału, ani procentu oddawać niechce; co większa, y na drugi oblig, w roku tysiącnym siedmsetym sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Decembra dwudziestego piątego dnia wydany, u wielebnego xiędza Dombrowy—starszego y wszystkich xx. bazylianów Łyskowskich, tysiąc złotych polskich wzięwszy, równie, iak za pierwszym obligiem w należytości żałującym delatorom satysfakcyi nie czyni; zaczym żałujące delatores o to prawem czyniąc, ante omnia do przysadzenia za pierwszym obligiem dwóch tysięcy złotych cum altero tanto, toż samo do przysadzenia tysiąca złotych za drugim obligiem cum altero tanto, oraz do zadecydowania expensu prawnego trzech set złotych, do uznania inekwitacyi do domowstw tak własnych starszych kahałnych, iako też do domów pure kahałowych y szkoły, k temu o to wszystko, co czasu prawa dowiedzionym będzie, salva żaloby melioratione. Za takowemi pozwami żałujące delatores z obżałowanemi ichmiami przed nami sądem instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego kola compositi iudicii, pozwanych wielmożnych ii. pp. w. Józefa, Jerzego y Konstancyą z Gólińskich Jeleów—stolników Orszańskich, potrzykroć przez ienerała, sądów

naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy; a zatym zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, miesiąca Maia ósmnastego dnia na summę tysiąc złotych polskich klasztorowi Jatwiskiemu ichmciów xięży bazylianów wydany, y dalsze dokumenta, u sądu produkowane, approbujemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowujemy, mocą których summy kapitalney tysiąca złotych polskich, procentu od oney za lat ośm pięćset sześćdziesiąt złotych, a expensu prawnego wespół z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, dwieście złotych, a in universum tysiąc siedmset sześćdziesiąt złotych polskich, na pozwanych ichmciach y na wszelkich onychże dobrach, leżących y ruchomych, a osobliwie na majątności Walichowszczyźnie, w powiecie Wołkowyskim leżącej, gdzie zapozwy praecesserunt, przysądzamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney a nieodwłoczney, super quibusvis citatorum bonis exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partitis actoreae użyć się mających, odsyłając, z dalszemi proceder nakazujemy. In procedendo pozwanych w. i. p. panów Iózefa—chorążego Grodzieńskiego, Franciszka, Stanisława y Kostantego Jelskich, potrzykroć przez ienerała, sądów naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy, a zatym zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, miesiąca Oktobra dwudziestego ósmego, dnia na summę cztery tysiące złotych polskich

klasztorowi Jatwiskiemu xięży bazylianów wydany, y dalsze dokumenta, przez patrona u sądu produkowane, approbujemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowujemy. Vigore których summy kapitalney cztery tysiące złotych, procentu drugie tyle cztery tysiące złotych polskich, a expensu prawnego wespół z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, złotych trzysta, in universum złotych ośm tysięcy trzysta na pozwanych ichmościach panach Jelskich y na wszelkich onychże dobrach leżących, ruchomych, a osobliwie na majątności Kordziukach czyli Golni, w powiecie Grodzieńskim leżącej, pod inekwitacją poddanej y cytacyami przez żałujących zajętej, przysądzamy, oraz też majątność via inequitationis obeymować pozwalamy; zatym, tak dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney, a nieodwłoczney exekucyi, iako też dla podania per inequitationem majątności Kordziuków czyli Golni, do urzędów ziemskich y grodzkich wszystkich wojewodztw y powiatów, podług upodobania strony powodowej zażyć się mających, odsyłamy et cum ceteris iterum iterumque proceder nakazujemy. In procedendo pozwanych niewiernych żydów kahału Mścibowskiego, po trzykroć przez ienerała, sądów naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy, a zatym zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, Iulii piątego dnia datowany, eorundem piętnastego przez zwierzchność dworną Mścibowską aprobowany, oraz eorundem szesnastego dnia, w maydeburzy Wołkowyskiej przyznany, na ty-

siąc złotych polskich klasztorowi Jatwis-kiemu ichmościów xięży bazylianów wy-dany, y dalsze dokumenta approbuiemy, przy nienaruszoney mocy y walorze za-chowuiemy. Eoque intuitu summy kapi-talney tysiąc złotych polskich, procentu takż tysiąc złotych polskich, expensu współ z wpisnym y pamiętnym czterysta złotych, in summa dwa tysiąca czterysta złotych polskich na pozwanym kahału Mścibowskim y na wszelkich onych że dobrach leżących, ruchomych, summach pieniężnych, oraz wszelkich towarach, gdzie kolwiek naydujących się, przysądzamy, oraz nietylko inekwitować się do domowstw, ale tak wolną obsygiłlacją szkoły y kram żydowskich pozwalamy. A tak dla uczy-nienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney, a nieodwłoczney exe-kucyi, iako też dla podania per inequita-tionem domowstw wszystkich kahałnych, do urzędów ziemskich y grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się maiących, odsyłamy. A seorsive pozwanych żydów kahału Byteńskiego, takż potrzykroć do prawa przez ienerała, sądów naszych pilnującego, wołanych, iako onemu nie-posłusznych, na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy. Zatym dwa zapisy obligacyine: ieden pod rokiem tysiąc siedmset trzydziestym siódmym na dwa tysiące złotych., drugi pod rokiem tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Decembra dwudziestego piątego dnia na summę tysiąc złotych, z listami na przyznanie klasztorowi Łyskowskiemu i. xx. bazyli-anów wydane, aprobuiemy. Podług których, mianowicie, za pierwszym dwa tysiące zło-

tych cum altero tanto, a za drugim tysiąc równie cum altero tanto, a za expens prawny współ z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, złotych czterysta, in universum złotych polskich sześć tysięcy czterysta na pozwa-nym kahału Byteńskim y na wszelkich onychże dobrach, leżących, ruchomych, summach pieniężnych, a razem y towa-rach, gdzie kolwiek naydujących się, przy-sądzamy. K temu nietylko via inequita-tionis domowstwa obeymować, lecz też szkołę y kramy pieczętować pozwalamy. A tak dla uczynienia za wskaz wyż wy-rażoney summy skuteczney prawney, a nieodwłoczney exekucyi, iako też dla po-dania per inequitationem domowstw, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszy-stkich wojewodztw y powiatów, ad libi-tum partis actoreae użyć się maiących, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tych infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Iakub Kołomazewski, nayprzód w. i. pp. Józefa, Jerzego y Kostancją Jelców—stolników Orszańskich, małżonków, potem Józefa—chorążego powiatu Grodzieńskiego, Franciszka, Stanisława y Konstantego Jelskich, k temu niewiernych żydów ka-hału Mścibowskiego, a na ostatek nie-wiernych żydów kahału Byteńskiego za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swej, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii zapisana.

1778 г. Декабря 19 дня.

Изъ книги № 157, за 1778—79 г., л. 66—67.

89. Консенсъ митрополита Кипріяна Жоховскаго, данный Садковскому на плацъ въ г. Вильнѣ, принадлежавшій Покровской церкви,

Митрополитъ, принимая во вниманіе, что церковный плацъ б. Покровской церкви, находящійся возлѣ Кальвинскаго збора и имъ незаконно захваченный, лежитъ впустѣ, не принося доходу, и уступая просьбѣ Ивана Садковскаго и его жены Сусанны, урожденной Клинеберковны, отдаетъ имъ настоящій плацъ въ полное чиншовое пользованіе, предоставляя при семъ имъ право

сооружать на немъ всевозможныя постройки, изыскивать средства для приращенія дохода съ земли; при чемъ Садковскіе означеннаго плаца никому въ другія руки не должны ни передавать, ни продавать безъ воли и согласія митрополита, или кто по немъ будетъ. Они обязаны уплачивать ежегодно аренды по 4 злотыхъ польскихъ и нести всѣ земельныя повинности.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Decembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym obranymi, w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi, stanawszy osobiście u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron wielmożny ięgomé pan Jan Filipowicz—komornik wojewodztwa Mińskiego, konsens od iaśnie wielmożnego Cypryana Żochowskiego—metropolity całej Rusi, archiepiskopa Połockiego, Witepskiego etc., ichmościom panom Janowi y Zuzannie Sadowskim, małżonkom, wydany, do akt podał, a podawszy prosił nas sądu trybunału głównego w. x. Lit., aby pomieniony konsens, ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, kadenicy Wileńskiej, przyjęty y wpisany; iakoż

my sąd ony przyjąwszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać zaleciliśmy, który, słowo do słowa w xięgi wpisując, następującymi wyraża się słowy:

Cypryan Żochowski—z Bożey y stolice apostolskiej łaski archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki, episkop Witepski, Mścisławski, Orszański, Mohilewski, oznaymujemy tym listem, konsensem naszym, komu by o tym wiedzieć należało, iż z łaski Bożey y świętey stolicy apostolskiej osiadłszy tron metropolitański Kiiowski y wszystkiey Rusi, byliśmy prozzeni od pana Jana Sadowskiego y pani Zuzanny Klineberkowny Janowej Sadowskiej, małżonki ięgo, abyśmy onemu *plac nasz cerkiewny, na gruncie y cmentarzu cerkwi Protekcyi Najświętszey Panny Maryi będący, z dawna opuszczonym, przy Zborze Kalwińskim, w pewnych granicach będący, murem sta-*

rodawnym obwiedziony y dzwonicę cerkiewną w sobie mający, niesłusznie y nienależnie przez predykantów zborowych odięty y sobie przywłaszczony, pomienionym osobom w moc, dzierżenie y spokojne używanie podali y postąpili na czynszu pewnym z tego gruntu, do iurydyki naszej metropolitańskiej Wileńskiej przynależącym; przeto ia metropolita Kiiowski y wszystkiey Rusi, upatrując, ażeby dobra cerkiewne in sterili gleba odłogiem nie leżały: pomieniony grunt y plac cerkiewny, murem przy zborze y przy dzwonicy obwiedziony, puściliśmy y postąpiliśmy zwyż pomienionym osobom, panu Janowi Sadowskiemu y pani Zuzannie Klineberkownie, małżonce jego, successorom, potomkom onych. Mają tedy moc y wolni będą zwyż pomienione osoby y successorowie onych na tym placu budowania onego używać y pożytki, iakie chcąc sobie, wynajdować, bez wszelkicy od kogoż kolwiek prepedycyi y przeszkody, płacąc czynsz doroczny do iurydyki naszej metropolitańskiej Wileńskiej każdego roku po złotych cztery; nikomu tego placu bez woli y wiadomości urzędu naszego nie przedawając, ani przed żadnym urzędem obcym nie zapisując, sub nullitate attentatorum, podatki wszystkie na seymie uchwalone, zarówno z drugiemy z tego placu, do iurydyki naszej metropolitańskiej Wileńskiej płacić mają y powinni będą wiecznymi czasy oni sami y successorowie onych. Y na toś my dali ten nasz list z podpisem ręki naszej y z pieczęcią naszą. Działo się w Wilnie dnia

iedynastego Apryla, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego. U tego konsensu przy wyciśnioney na czerwoney massie pieczęci podpis i. w. metropolity, a na marginesie suscepta urzędu metropolitańskiego z podpisem, a na ostatniej stronie tego konsensu adnotacya z podpisem wóyta teyże iurydyki metropolitańskiej w te słowa: Cypryan Żochowski—metropolita wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki, Witebski. Roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego, miesiąca Maia szóstego dnia sławetny pan Jan Sadowski, przyszedłszy do urzędu metropolitańskiego Wileńskiego, prawo to do akt podał y intromissyi, podług tego prawa, upraszał, która onemu y małżonce onego iest pozwolona. Mikołay Żochowski—koniuszy Połocki, sekretarz i. k. mci y wóyt iurydyki metropolitańskiej Wileńskiej. Roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Apryla ósmego dnia, stanowszy oczewisto pan Krystyan Wegelb y pani Anna Klineberkowna, primi voti Sadowska, a terazniejsza Wegelbowa, tego prawa wiecznymi czasy zrzekła się, według osob... y ugody, zawartej między kuratorami y opiekunami, w tymże prawie szyrzey, dostateczniej wyrażonemi y opisanemi. Pisan ut supra. Ian Stanisław Lucowski—sekretarz i. k. mci iurydyki metropolitańskiej Wileńskiej. Który to konsens, przez wyż wyrażonego patrona do akt podany, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęty y wpisany.

1779 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 157, за 1778—1779 г., л. 197—200.

90. Жалоба подкоморія Ивана Оскерки на митрополита Леона Шептицкаго на самовольное и насильственное отнятіе земель, луговъ и крестьянъ.

Подкоморій и войскій Мозырскаго повѣта Янъ Оскерко приноситъ въ трибуналъ жалобу на митрополита Шептицкаго по слѣдующему поводу: въ Мозырскомъ повѣтѣ, на границѣ имѣній Оскерки, по Припечи, лежало также имѣніе и базилианъ. Еще со временъ митрополита Володковича базилиане стали вторгаться въ границы имѣнія Оскерки, при Шептицкомъ же они захватили цѣлое

уручище Островъ; при этомъ базилиане производили неоднократныя вооруженныя нападенія на имѣніе Оскерки, поразгоняли нѣкоторыхъ крестьянъ и въ нѣкоторыхъ мѣстахъ испортили границы Литвы отъ Руси. Вслѣдствіе такихъ насилій Оскерка и проситъ трибуналъ принять участіе въ его дѣлѣ и оградить отъ посягательствъ и захватовъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Februاریi ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym obranemi y w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi, stanąwszy osobiście patron wielmożny imię pan Ignacy Zaiączkowski—komornik w. Witebskiego, imieniem wielmożnego iegomść pana Jana Oskierki—podkomorzego i. k. mci y woyskiego powiatu Mozyrskiego, solenniter manifestował się na iaśnie wielmożnego iegomści xiędza Leona Szeptyckiego — metropolite Kiiowskiego, referując się do manifestu, w trybunale głównym w. x. Lit. w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Kwietnia piętnastego dnia na i. wiel. imię xiędza Feliciana Wołodkowicza—metropolite Kiiowskiego y biskupa Włodzimerskiego, oraz na i w. imię xiędza Szep-

tyckiego, na tenczas koadiutora y administratora metropolii, sług, ludzi y poddanych, do gwałtów, naiazdów y zaborów, expulsiyi, grabieży y pożog przysposobionych kozaków, zanesionego, o to: iż obżałowani, mając dobra z obudwoch stron rzeki Prypieci, ut fertur funduszowe, z dobrami delatora od Orewicz z Kozuszkami w wielkim xięstwie Litewskim leżące, niżeli ieszcze Antonów z Narowlą y attynencyami, Muchaiadami y Uhlami, oraz innemi przynależnościami, do imienia delatora przeszły y w inkorporacyą z natury lenney w ziemską przemienione zostały, za poprzedniczych aktorów, w obecności zostających, przeszedłszy wodocieczne rzeczek żywcze granice, z wielkim xięstwem Litewskim rozdzielające, znaki y rubieże podemoliowali y wycisnąwszy gwałtownymi sposobami z wielu uroczysszcz, ostrowiu, łąk, pol, lasów, hatów y błot, gdy miedzę naiazdami, gwałtami w obszerney dystancyi zuchwale przeszli, pod-

danych Uhlańskich podbieraniem pożytku z pol, łąk, lasów y pszczoł ścisneli, poddaństwo iedne się in vias planas, drugie przynosić do dobr obżałowanych musiało, trzecie grunta zawodzić, obżałowany ustępować było przymuszone, gdzie obżałowani apetytowi swojemu w przywłaszczaniu alienatorie dobr Uhły przyspasabiając, w obszernościach więcey wraz bezprawnością przywłaszczając, znaczney szkody stali przyczyną, bez sąsiedzkiej legalney sprawiedliwości, lecz samemu dogadzać zbyt kowi. Gdy wymienione dobra Antonów z Narowłą y Uhły dostały się ś. p. oycu delatora, obżałowany y terazniejszy metropolita zwyczajnymi sposobami, gwałtami, niażdżami kozaków, grassunkiem, grabieżami, biciem, zaborami po nieprzyjacielsku postępując, w pierwiastkowe nastąpił niegodziwości, wiele szkod czyniąc, przemocą swoją ludzkie rospędził, drugich poprzemosił, poddanych innych do opuszczenia własności, do ostatniey mizeryi, dobra do spustoszenia przywiódł. Widząc tak ze wszech miar ś. p. delatora ociec Rafał Oskierka—marszałek powiatu Mozyrskiego, klęskę y przez pożogi ostatni upadek uściłać drogę do pozyskania krzywd y attynencyi, illegalnie przywłaszczanych, restytucyi y satysfakcyi poszukiwać y osadynowo poczynione Wepry, Słoboda y Uhły na przynależnościach wieczystych, z lenności w ziemską naturę zamienionych, wielkiemu xięstwu Litewskiemu inkorporowanych, izby zmienione były, starał się y dopominał; obżałowany metropolita, pofolgowawszy nie co, po nieprzyjacielsku obchodzącym się zbytecznością satysfakcją zwlekać y iako przeszłym possessorom obżałowanego po przedniey w protrakcyą puszczał, aż też y fata ś. p. de-

latora oycy nastąpiły; żałujący tedy delator z okazji spustoszenia, zaboru znakomitych obszerności od Uhłów y z racyi przeciągnioney dla szczegulney dawności zastąpienia przez obżałowanego metropolitę y iego pomocników restytucyi, aż do obrania części mniejszey a spokojniejszey substancyi był rezelwowany, delator z powodu alienacyi illegalney y znakomitych szkod obżałowanego, lecz dostąpiwszy sięganiem swey chciwości od Orewicz pod attynencyą Babicką, ziemską, dziedziczną delatora Kozuszki zwaną, w wielkim xięstwie Litewskim leżącą, nowe w przykładzie pierwszym z drugiey strony rzeki Prypeci rozpoczął bezprawia, zabory, gwałty, boie, łupiestwa, grabieże, grasunki y pożogi, albowiem wszcząwszy do zawsze należącego gruntu lub pola między Niżnim Luhem, od Prypeci ciągnącym się, aż do Prościa Zamoyskiej góry, a z tamtąd do Wiazów pretensyę, przez dawniejszych aktorów, iako świadectwa pamięci ludzkiej ieszcze niewygasłe przepowiadają odgłosy, umollifikowaną, też pole z łągami, jeziorami, zatokami, sianożęciami, nad Prypecią leżącemi, Niżnym Luhem, prawdziwą ścianą graniczną od w. x. Lit. rozdzielające się attynencye y przynależności, one w sposobie uzurpacyi expulsyney poprzedniczey przywłaszczając, pole zasiewać, kosić łąki y zatoki, jeziora wyławiać zuchwale postanowił, którego od obżałowanego metropolity broniąc wstępu y zaboru, delatora zniszczone poddaństwo, różnemi laty y dni kupą swowolnych ludzi napadani, rabunki, bicia, grabieże, popalenia, więzienia, tyrańskie y nieprzyjacielskie ponosząc krzywdy, do rozwleczenia, rozeyścia się, opuszczenia swych własności zostali przymuszeni poddani; gdzie obża-

łowany na utściwości, nie tylko na prawa by najmniej baczając względy, corocznie prawie napadając haydamactwem y przysposobionym ognistym swawolnym ludem; tegoż pola zasiewy, siana y użytki, na nizinie po nad rzeką leżące; zabiera, nie mając ieszcze dosyć, do Ostrowia, Poreszecza, Hołubiny, Pieszek, Hordyny; uroczyszcz zwanych, wpadając, onie sposobem expulsyi, poddanych wybiciem, łapaniem, morderstwem, więzieniem, przemocą swą, grabieży nasyłaniem y paleniem budowłów; gwałtownie, illegalnie y niesłusznie wyciska y użurpować usiłuje; iakoż w roku przeszłym tysiąc siedmset siedm-dziesiąt piątym, Iulii, widentur w protokole sądowym trybunału data, w kilkuset kóz-zaków podobnie pierwszym czyniąc bez-prawia, żyta do tysiąca kop y inne zboża zabrał; ludzi poddanych delatora pograbić, bić, przepędzać, pożogą y innemi męczar-niami straszyc dysponował; expulsivo modo y obyczajnością nie zwyczajną przywłaszczony grunt; przeszedłszy obręb między graniczne y przynależnościami, do Prypećci ciągnącemi, posiadać usiłuje y wymieniony Ostrow z uroczyszczami nie-słusznie w dyskwizycyą podać, attynen-cyą Kozuszkowską y pole; do Zamoyskiej góry od Niznego Kuha y między nimi le-żące, obszerności kwestyonuje; samtych

dawności possessyi zwrusza, ludzi do wyniszczenia delatora, do zguby wyprowa-dza, illegalnie rozprzestrzenia, alienatione pura possessye utwierdzić y przywłaszczyc usiłuje et in recenti obżałowany i. w. i. x. Szeptycki — metropolita coraz większe rozszerza gruntów; lasów, sianożęci per violentias zabory; przeto, referendo do transaktów, possessyą dawność probują-cych, lecz zagubionych; wiele y ż póź-niejszych dowodów, przestępstwa, zabory y własność twierdzących; manifestów pil-ności y wizyi, anté omnia do approbaty miedzniego obrębu granicy w. x. Lit. uformowanych wszelkich przez obża-łowanego dyskwizycyi, kwestyonacyi y zaśzczytów dawności, niby dowodów znik-czemnienia, quo iure przywłaszczone są attynenetye, dokumentów kompörtacyi, do powrócenia po nieprzyjacielsku zagarnio-nych y przywłaszczonych ostrowiów, pol, łąk, lasów, błot, hatów, zatok, jezior y wszelkich przynależności, alienatorie użur-powanych, za gwałty, boie, pożogi, wię-żienia, rabunki, grabieżę, zabory y wszel-kie krzywdy bonifikacyi z nawłaskami; refuzyl y restytucyi; wih y kar uznania et in foro w. x. Lit. sądzienia, załużacy delator dal tę swoią manifestacyą do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. zapisać, co jest zapisanó.

1779 г. Юня 24 дня.

Изъ книги № 158, за 1779 г., л. 433.

91. Нонтумацинный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ свято-Духовскихъ базилианокъ съ Анной Бѣлзоровой о неуплатѣ суммы 4000 золотыхъ польскихъ.

Ревельская старостина Бѣлзорова вмѣстѣ съ своимъ покойнымъ мужемъ заняли у Минскихъ св. Духовскихъ базилианокъ 4,000 золотыхъ разной монетой съ срокомъ уплаты по прошествіи года. Не получая ни капитала, ни процентовъ, базилианки, спустя двадцать лѣтъ, обратились съ жалобой въ главный трибуналъ, прося его содѣйствія. По этой жалобѣ старостина Ревельская была привлечена къ суду. Не смотря на неоднократныя приглашенія къ отвѣту, обвиняемая не явилась; вслѣдствіе этого судъ долженъ былъ приступить къ заочному рѣшенію

этого дѣла. Постановленіе трибунала слѣдующее: признавая искъ базилианокъ вполне справедливымъ, судъ требуетъ отъ Бѣлзоровой возврата базилианкамъ наличнаго капитала 4,000 золотыхъ польскихъ, процентовъ за все истекшіе годы и судебныхъ издержекъ на сумму 300 золотыхъ; что же касается тѣхъ расходовъ, которые были понесены разными присутственными мѣстами и властями, то таковыя должны пополниться особымъ денежнымъ штрафомъ, наложеннымъ на имущество Бѣлзоровой.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiętego, miesiąca Junii dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiętym obranymi y w mieście iego królewskiej mości Grodzie zasiadającymi, z porządku wołania regestrów obligowych wpisów roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, z karty trzechsetnej czterdziestej piątej, przypadła ku sążeniu naszemu sprawa w Bogu przewielebney ieymśc panny Petronelli Krasowskiej — starszey y wszystkich ichmśc panien bazylianek konwentu święto-Duskiego Mińskiego, z w. imię panią Anną z Żarnickich Białozorową — starościna Rewelską y potomstwem

ieymści, in assistentia i. w. ichmę panów opiekunów, za pozwem, od aktorek po obżałowaną ieymśc przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniając o to: iż co obżałowana ieymśc razem z zesłym Adamem Białozorem — starostą Rewelskim, mężem swoym, ieszcze w roku tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, ku pilney potrzebie swoiey, summy rękodayney cztery tysiące złotych polskich w monecie talarowey, tynfowey y w złocie holonderckim, obrączkowym, ważnym, licząc talar po złotych ośm, a tynf po złotemu y groszy ośm, czerwony złoty po złotych siedmnaście y groszy ośm, na zapis obligacyiny, z listem na przyznanie prawnie sprawiony, u żałujących delatorek pozyczywszy, termin opłacenia tey summy w roku pod

ówczas zaraz następującym tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, Marca dziewiętnastego dnia, przy księgach grodzkich Mińskich naznaczyła y opisała; a po tym, sprzeciwiając się takowemu dobrowolnemu opisowi swojemu, nie tylko na terminie dobrowolnie, przez się opisanym, lecz aż dotąd summy kapitałney w całości, ani w części nie opłaciłeś y procenta corocznie opłacać nie chcesz. Zaczynając żalujące delatorki z obżalowaną imścią prawem czyniąc, ante omnia, do satysfakcyi in omni wyżej wzmienionemu obligowi, do przysądzenia summy kapitałney cztery tysiące złotych polskich, w monecie opisaney, a kurencyi terazniejszey, a osobno procentu za wszystkie lata nie procentowane, od daty nienaydowania się kwitów spłaconego do daty terminu exolucyi nastąpić mającey należącego, do przysądzenia expens prawnych, z tey okazji przez aktorek wydatkowanych, do nadgodzenia wszystkich szkod y tego, co czasu rozprawy należnym być dla aktorek dowiedziono będzie, salva tey żaloby melioratione. Za którym pozwem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Junii dwódnastego piątego dnia przez woznego iego królewskiej mości woiewodztwa Mińskiego, Jana Cyrynkiewicza w. imię pani Annie z Żarnickich Białozorowey — starościney Rewelskiej, w mieście iego królewskiej mości Mińsku, w stanicy ieymościny, oczywisto w ręce podanym, tegoż roku y miesiąca dwódnastego szóstego dnia przed aktami ziemskimi woiewodztwa Mińskiego officiose zeznanym, żalujące aktorki z obżalowaną imścią przed sądem naszym instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego niestawiając w. imię pa-

nią Białozorową — starościną Rewelską, ku rozprawie po trzykroć z nakazu naszego przez ienerała wołaną, iako prawu nieposłuszną, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali, vigore opisu, wzdawszy, produkowane ze strony aktorek dokumenta, do tey sprawy służące, mianowicie: oblig w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, Marca dziewiętnastego dnia na summie cztery tysiące złotych polskich od obojga w. ichmć panów Białozorów, to iest od nieżyjącego już ad praesens Adama y samey teraz żyjącey — starostów Rewelskich Białozorów, małżaków, z terminem oddania takowey summy w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, przy księgach grodzkich woiewodztwa Mińskiego, wielebnym Reginie Piotrowskiej — na tenczas starszey y wszystkim pannom bazyliankom konwentu święto-Duskiego Mińskiego, z listem na przyznanie wydany, tudzież processa, zapozwy y wszystkie dowody prawne, też należność aktorkom stwierdzające, approbiujemy y przy mocy nienaruszney na zawsze zachowujemy; vigore których summy kapitałney cztery tysiące złotych polskich monetą talarową, tyńfową y złotem hollenderskim, obrączkowym, ważnym, wedle yrazności w obligu, a za procent currenti moneta drugie tyle, a distinctim za expens prawny, w tey sprawie łożony, trzysta złotych polskich, in universum cum lucris, nam sądowi persolutis, ośm tysięcy trzysta złotych polskich na niestawiającey w. imię pani Białozorowey — starościnie Rewelskiej y wszystkich dobrach ieymości dla aktorek przysadzamy y wskazujemy; a dla uczynienia za wskaz takowey summy na dobrach pozwaney w. imię pani Białozorowey

zorowey exekucyi prawney, do urzędów ziemskich y grodzkich wszelkich wojewodstw y powiatów, ad libitum partis actoreae użyć się mających, założywszy na sprzeciwiających się temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cydzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, w. imé panią Bia-

łozorową—starościnę Rewelską, za infamiskę ex personali w izbie sądowey et in foro publico obwołał, proklamował y relacyą publikacyi swoiey, a loco publicationis rédiens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa, iako się agitowała, tak do ksiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych iest zapisana.

1779 г. Юля 7 дня.

Изъ книги № 158, за 1779 г., л. 491.

92. Контумаци́нный декретъ главнога Литовскаго трибунала по дѣлу между Лещинскимъ базилианскимъ монастыремъ и Викторомъ Любанскимъ.

По жалобѣ настоятеля Пинскаго Лещинскаго монастыря на Виктора Гримайло-Любанскаго вслѣдствие посягательства послѣдняго на монастырское имѣние Овсемеровскія дворница и Вольвичи въ Лидскомъ земскомъ судѣ разсматривалось это спорное дѣло и было рѣшено въ пользу базилианъ; но такъ какъ Гримайло-Любанскій не

подчинился судебному приговору и по прежнему предолжалъ беспокоить монастырь, то дѣло это возобновилось въ трибуналѣ. Гримайло неявился къ отвѣту послѣ троекратнаго призыва, вслѣдствие этого и подвергся заочному обвиненію, именно: безчестію и уплатѣ судебныхъ и апелляціонныхъ убытковъ въ размѣрѣ 5,650 рублей.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiętego, miesiąca Iulii siódmego dnia. Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wojewodstw y powiatów w roku terazniejszym obranymi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Grodzie zasiadającymi, z regestrów taktowych wpisów tegorocznych przypadła sprawa w. imé xiędza Ioachima Horbackiego—opata y wszystkich ww. xx. bazylianów klasztoru Le-

szczyńskiego, z w. i. panem Wiktorym Grzymayłą-Lubańskim—krayczym powiatu Pińskiego, za pozwem od aktorów po obżałowanego iego mości przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniąc y we wszystkim odwołując się, tak do przed-uniowych nadań, przywileiów, listów dworzańskich, uwiązanych, dekretów oczewistych, dawniey w grodzie y ziemstwie Pińskim, oraz w trybunale zapadłych, przytym dalszych, na dowód ak-

torstwa dworzyszcz Owsiemierowskich y Wołowicz, Tywrowicz y Żytnowicz, klasztorowi żałujących delatorów służących, ieszcze przed konstytucją tysiąc sześćset trzydziestego piątego roku dowodów, iako też referując się do dekretów kontumacyjnych y oczewistych, dopiero w ziemstwie Lidzkim z obżalowanym iegomością zapadłych, niemniej całego w tey sprawie na obronę niesłuszney prosekucyi zaszłego procederu, a mianowicie: dekretu oczewistego w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Ianuaryi trzydziestego pierwszego dnia w tymże ziemstwie powiatu Lidzkiego ferowanego. Do utwierdzenia których to dowodów, a wedle onych rekognicyi aktorstwa dworzyszcz Owsiemierowskich, Wołowicz, Tywrowicz y Żytnowicz, klasztorowi żałujących delatorów przysłuchającego, dekretem ziemskim Lidzkim sądownego, approbaty we wszystkich punktach tegoż dekretu, iako z ustawą praw y sprawiedliwością zgodnego, ukarania paenami apellacyjnemi y dalszemi, ex re sprawy y rygoru praw na obżalowanego iegomości ściągającemi się, nadgrodenia oraz expens prawnych y uznania tego wszystkiego, czego się aktorowie przez kontrowersye swoje u sądu dopraszają będą. Na ostatek ostrzegają sobie w przypadku potrzeby wolną takowey żaloby melioracją. Za takowym pozwem, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Marca dwódziesiątego szóstego dnia przez ienerała iego królewskiej mości Hieronima Maluszyckiego oczewisto w ręce w mieście iego królewskiej mości Pińsku w. Wiktoremu Grzymayle - Lubańskiemu — krayczemu powiatu Pińskiego w stancyi iegomościney podanym y wraz tegoż czasu przed aktami

grodu Pińskiego zeznanym, żałujące delatorem z obżalowanym iegomością przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego niestawiającego wielmożnego imię pana Wiktorego Grzymayle-Lubańskiego — krayczego Pińskiego, po trzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz iako po dekrete appellowanym na infamią ex personali wzdawszy, produkowany ze strony aktorów dekret oczewisty ziemstwa Lidzkiego, między żałującemi delatorami, a obżalowanym Wiktorem Grzymaylą Lubańskim — krayczym Pińskim, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Ianuaryi trzydziestego pierwszego dnia zapadły, a w nim wszystkie do dziedzitwa dworzyszcz Owsiemierowskich y Wołowicz, oraz dalszych przynależności pomienione dowody, iako też zapozew y cały proceder, w tey sprawie intentowany, we wszystkich punktach approbuujemy, przy mocy nienaruszoney y walorze inviolabiliter zachowujemy. Wedle którego dekretu summy, za expensa prawne y paeny kontrawencyjne onymże sądownej, tysiąc pięćset złotych polskich, a za procent, od terminu opłacenia do daty terazniejszey przychozący, złotych sto pięćdziesiąt pięć, osobnie in vim paen apellacyjnych, oraz expensów prawnych, dopiero po apellacyi łożonych, cztery tysiące złotych, a ogulnie znosząc, pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych polskich na wielmożnym imię panu Wiktorem Grzymayle-Lubańskim — krayczym Pińskim y na wszelkich dobrach imci żałującym delatorom przysądzamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney y

nieodwłoczney exekucyi, oraz pro traditione
dobr zkonwinkowanego forti manu, mota
nobilitate, captato qvovis tempore, do
urzędów grodzkich lub ziemskich wszel-
kich wojewodztw y powiatów, ad libitum
partis actoreae użyć się mających, zało-
żywszy contra non exequentes officiales
paenas privationis officiorum, odsyłamy.
A gdy termin 'prawny, to iest, dzień
dziewiąty praesentis ad publicandum tey
infamii przypadł, tedy ienerał, sądów

naszych pilnujący, Maciey Cydzik, dość
czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi
naszemu, wielmożnego imć pana Wikto-
rego Grzymayłę-Lubanskiego—krajczego
Pińskiego, za infamisa ex personali prokla-
mował, publikował y relacją publikacyi
swoiey, a loco publicationis rediens,
iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału
głównego wielkiego xięstwa Litewskiego
spraw dekretowych przyięta y wpisana.

1779 г. Августа 2 дня.

Изъ книги № 158, за 1779 г., л. 573—589.

93. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ базилианъ съ Прездецимъ,
княземъ Сапегою и Марциновичемъ о суммѣ, обезпеченной на имѣнii Должанахъ.

Въ этомъ декретѣ произносится судебное опре-
дѣленіе по слѣдующимъ 16 искамъ разныхъ лицъ,
въ томъ числѣ и базилианъ, о поземельномъ вла-
дѣнii, именно: 1, Минскіе св. Духовскіе и Полоц-
кіе базилиане приносятъ жалобу на Прездецкихъ о
неуплатѣ ими суммы 18,000 польскихъ золотыхъ,
обезпеченныхъ на имѣнii Должанахъ, а равно о
взысканii съ нихъ 15,000 зл. судебныхъ издержекъ
и процентовъ съ капитала; 2, тѣже базилиане
приносятъ жалобу на Сапѣгу въ томъ, что онъ,
имѣя особое дѣло съ Прездецкими, помѣшалъ
базилианамъ воспользоваться трибунальнымъ опре-
дѣленіемъ въ ихъ пользу, склонивши ихъ на свою
сторону неисполненными обѣщаніями; 3, 4, 5, 6,
7 и 8 иски частныхъ лицъ; 9, наслѣдники През-
децкіе въ свою очередь приносятъ жалобу на Мин-

скихъ и Полоцкихъ базилианъ о незаконномъ
искѣ ихъ на имѣнii Должанахъ и требуютъ воз-
вращенія всей претензii и уплаты судебныхъ
издержекъ; съ 10 по 16 иски частныхъ лицъ.
Трибуналь соединивши всѣ эти иски въ одно цѣ-
лое, прежде всего приступилъ къ рѣшенію дѣла
съ Сапѣгой; за тѣмъ рѣшено было дѣло базилианъ
и наконецъ остальныхъ лицъ. Дѣло базилианъ
признано правымъ: имъ присуждена сумма въ
36,000, судебныхъ издержекъ 2,000 и проценты
въ размѣрѣ 7,570 золотыхъ; сумму эту разрѣшено
взыскать съ имѣнii Прездецкаго Должанъ. Въ
случаѣ неуплаты въ назначенный срокъ, бази-
лианамъ предоставляется право вступить во вла-
дѣнii имѣніемъ Должанами.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dzie-
wiątego, miesiąca Augusta wtórego dnia.

W sprawie za niżej wyrażonemi akto-

ratami y żalobami, do nich należącemi,
et in unum poniżej złączonemi, mianowi-
cie: *za pierwszym aktorctem w Bogu prze-*

wielebnego imć xiędza Gedeona Stoiewskiego—starszego y wszystkich w. w. ichmościów xięży bazylianów ś.-D. klasztoru Mińskiego, oraz w Bogu przewielebnego imć xiędza Klemensa Żaby—starszego y wszystkich w. w. ichmość xięży bazylianów klasztoru Połockiego, z wielmożnemi ichmość panami Michałem—starostą sądowym Pińskim, Dominikiem—starostą Dębskim, in assistentia iaśnie wielmożnych opiekunów ichmościów, hrabiami Przeddzieckimi—podkanclerzycami w. x. Lit., za pozwem, od aktorów przed nasz sąd trybunału głównego po obżalowanych ichmościów wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, *mieniąc* do utwierdzenia dekretu oczywistego sądu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia, z oczywistych kontrowersyi zapadłego, w tych punktach, od których a parte actorum nie zaszedł odzew, o przysądzenie summy ośmnaście tysięcy złotych polskich, z przychodzącym od oney, do daty exolucyi nastąpić mającym procentem, na dobrach Dołżanach, attynencyi hrabstwa Zasławskiego y dobrach wszelkich, in ordine vero niesądzonych sprawiedliwie przez znaczny przeciąg czasu, iako dowody składają, się konwikcyów, znacznych expensów, do podniesienia tegoż dekretu, a do przysądzenia za expens, etiam praevis iuramento, piętnastu tysięcy złotych, za protrakcją zaś uroszczoney przez ichmościów z wielmożnym imć panem Marcinkiewiczem appellacyi et hoc motivo pociągnięcia żałujących delatorów do pokarania paenami appellacyinemi y tego wszystkiego uznania, co czasu prawa deducetur. *Za drugim aktorem* w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Stoiewskiego—

starszego y wszystkich wielmożnych ichmościów xięży bazylianów ś.-D. klasztoru Mińskiego, oraz w Bogu przewielebnego imć xiędza Klemensa Żaby—starszego y wszystkich wielmożnych ichmościów xięży bazylianów klasztoru Połockiego, z i. o. xiążęciem imćcią Alexandrem Sapieha—kanclerzem wielkim w. x. Lit. za pozwem, od aktorów po obżalowanego imćci przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniąc o to: iż i. o. xiąże, wzajemną swoją, osobliwą y oddzielną od natury sprawy xx. bazylianów o sumę, klasztorom winną, do iaśnie wielmożnych Przeddzieckich y Marcinkiewiczza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, mając pretensyę, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia, w ziemstwie wojewodztwa Mińskiego rozprawując się, zgodziwszy, co do summy, żałującym ichmościom przysądzoney, na satisfakcją, iedyńie na zwłokę czasu y na zatrzymanie sądzoney summy od dekretu oczywistego sądu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, między i. ww. Przeddzieckimi, Pińskim y Dębskim starostami, a Marcinkiewiczem — sędzią Lidzkim, w kathegorii do trybunału założył appellacją, z tym dowodem równie i. w. w. Przeddzieccy, uczyniwszy odzew, przysądzoną dla xięży trzydziestu sześciu tysięcy złotych sumę od satisfakcyi zatrzymali. O to więc chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty dekretu oczywistego, w roku tysiąc siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia, in puncto sądzoney ichmć xx. summy ferowanego, a na fundamencie tegoż dekretu do zapłacenia oney z przychodzącym procentem, a iesliby nie nastąpiła exolucya, do uznania inekwitacyi do dobr

Dołżan, w wojewodztwie Mińskim położonych, y dalszych wszelkich. In pnncto zaś dekretu ocywistego, niesądzenia expensów prawnych, iako praecessit appellatio, do podniesienia tegoż dekretu, a na mocy ciągłego o niesatisfakcyą w różnych subselliach procederu, iako złożone świadczą konwikcyę, do zapłacenia ad minimum, et praevio iuramento, piętnastu tysięcy złotych; za uczynioną zaś na przeciąg czasu zwłokę satisfakcyi, a ztąd o złośliwą appellacyą, do pokarania paenami, prawem wyznaczonemi, de noviter łożonego expensu do nadgrodzienia. *Za trzecim akto- ratem* w. imé pana Stanisława Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego Lidzkiego powiatu, z w. ichmé panami Kolumbą z Porebskich—matką, Wincentym y Felicianem—synami Wielamowskiemi, czesznikami y czesznikowiczami Latyczewskiemii, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y odwoływaiąc się do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, signanter o to: iż co sąd ziemski Miński, pomimo dekreta trybunalskie, oraz pomimo ewiktorów, obżałowanych ichmościów, przysądziwszy summy na żalującym dla ichmościów, tym sposobem z pod possessyi folwarku Epimachów żalującemu, iako dziedzicowi, nie uwolnił, oraz nie rekognoskuiać pretensyi żalującego, w weryfikacyi wyrażoney, dalsze uciążliwe na stronę ichmościów złożył wyroki. Zaczym do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach, przez żalującego appellowanych, a do utwierdzenia tegoż dekretu, w punktach nie appellowanych, do odesłania summy obżałowa-

nych ichmościów do ewiktorów, do uwolnienia folwarku Epimachów z pod possessyi ichmościów, do uznania inekwitacyi żalującemu, iako dziedzicowi, do przysądzenia summy, do weryfikacyi wyrażoney za pretensye, do pokarania obżałowanych paenami appellacyinemi y dalszemi, de lege ściągającemi się, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych, y tego uznania, quod fusius iure probabitur. *Za czwartym akto- ratem* w. imé pana Stanisława Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z wielebnym imé xiędzem Kazimierzem Charowiczem—plebanem Krasnosielskim, za pozwem, od aktora po obżałowanego imści przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referuiać się do zaszłych żalob, processow, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim z obżałowanym ichmościem intentowanego, gdzie sąd ziemski Miński, za nieprawny udecydowawszy fundusz obżałowanego ichmości, niesłusznie ruchomość kościelną przez żalującego imci wydać udecydował y dalsze uciążliwe na stronę tegoż żalującego złożył wyroki; zatym do utwierdzenia takowego dekretu w punktach, przez żalującego nie appellowanych, a do podniesienia tegoż dekretu w punktach appellowanych, do uwolnienia a processu iuris, do pokarania obżałowanego paenami appellacyinemi y dalszemi, de lege ściągającemi się, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych y tego wszystkiego, quod fusius iure probabitur. *Za piątym akto- ratem* i. w. imé pana Dominika Przezdzieckiego, podkanclerzyca Litewskiego, starosty Dębskiego, in assistentia iaśnie wielmożnych opiekunow, z w. imé panem Stanisławem

Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, za pozwem, od aktora po obżalowanego ichmości przed sąd nasz trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, referribiliter do całego procederu, tak przez zeszłego i. w. Antoniego Przędzieckiego—podkanclerza Litewskiego, iako też przez żalującego imci z obżalowanym o majątność Dubrowy w sądzie ziemskim Mińskim wiedzonego, a mianowicie do podniesienia dekretu ostatecznego ziemskiego Mińskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februari siedmnastego dnia ferowanego, połowę tylko dziedzictwa majątności Dubrow żalującym przysądzaiącego, a drugą połowę teyże majątności przy dziedzictwie imć pana Marcinkiewicza niesłusznie utrzymującego, nie mniey do poprawienia tegoż dekretu ziemskiego Mińskiego, wszelkie expensa prawne żalującemu arbitralnie umarzającego, do approbaty prawa wieczysto-przedażnego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Junii dwudziestego dnia od i. o. xiążęcia Sapiehy—kanclerza terazniejszego Litewskiego, na majątność Dubrowy wydanego, y wszystkich dokumentów, na stronę żalującego służących, vigore którego, do przysądzenia żalującemu delatorowi całej majątności Dubrow, współ z folwarkiem Goyżewem y dalszemi attynencyami, a przeciwnie do skassowania wszelkich na też Dubrowy obżalowanemu służących nieprawnych dokumentów, do pokarania imści paenami apellacyinnemi za niesłuszną apellację, tak względem łączenia sprawy, iako też względem punktów innych do trybunału założoną, do uznania kalkulacyi y weryfikacyi, oraz inkwizycyi, do nad-

nych, z okazji obżalowanego w tey sprawie poniesionych, y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedzionym będzie, salva tey żaloby melioratione. *Za szóstym aktoratem* i. w. imć pana Dominika Przędzieckiego—podkanclerzego Litewskiego, starosty Dębskiego, w assystencyi iaśnie wielmożnych opiekunów, z wielmożnym imć panem Wincentym Wielamowskim, za pozwem, od aktora po obżalowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februari siedmnastego dnia zapadłego, połowę tylko dziedzictwa folwarku Epimachów żalującemu błędnie przysądzaiącego, do przysądzenia całości tychże Epimachów żalującemu, iako prawdziwemu całej majątności Dubrow, współ ze wszystkimi attynencyami, dziedzicowi, do odsłania wszelkich obżalowanego imci ustronnych pretensyi do w. imć pana Marcinkiewicza, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych, nie mniey o to wszystko, co czasu oczywistey na sądzie głównym rozprawy przez produkta y repliki obszerniey dowiedzionym będzie, salva melioratione tey żaloby. *Za siódmym aktoratem* i. w. imć pana Dominika Przędzieckiego, starosty Dębskiego, podkanclerzego w. x. Lit., z i. o. xiążęciem imcią Alexandrem Sapiehą—kanclerzem wielkim wielkiego xiąstwa Litewskiego, za pozwem, od aktora po obżalowanego i. o. xiążenia imści przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać do approbaty dwóch praw wieczysto-przedażnych, iednego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, Junii siedmnastego dnia,

na hrabstwo Zaslawskie, a drugiego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Junii dwudziestego na majątność Dubrowy od obżałowanego oycu żałującego wydanych, mocą których do uwolnienia hrabstwa Zaslawskiego y folwarku Dołżan z pod ciężaru summy trzydziestu sześciu tysięcy złotych dla xięży bazylianów Mińskich y Połockich dekretem ziemskim Mińskim, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februarij siedmnastego dnia ferowanym, na tychże Dołżanach nienależnie sądzoney, a do przeniesienia tej summy na dalsze dobra obżałowanego xiążęcia imci, nie mniej do utwierdzenia zupełney ewikcyi, przez xiążęcia dobrowolnie na się przyiętey, względem dziedzictwa majątności Dubrow, do ukarania paenami appellacyinemi za appellacją jego, od dekretu ziemskiego Mińskiego niesłusznie uroszczoną, do nadgodzenia wszelkich szkod, strat y expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salva tej żaloby melioratione. *Za ósmym aktoratem* iaśnie wielmożnego imię pana Dominika Przeddzieckiego — podkanclerzycy w. x. Lit., starosty Dębskiego, z w Bogu przewielebnym imię xiędzem Kazimierzem Chaciewiczem — kanonikiem Inflanskim, proboszczem Krasnosielskim, za pozwem, od aktora po obżałowanego imści przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, takową, do approbaty dekretu oczywistego ziemskiego Mińskiego, w roku przeszłym tysiąc siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februarij siedmnastego dnia w kathegorii do obżałowanego imści ściągającej się zapadłego, vigore którego do skassowania tytularnego funduszu na trzydzieści y iedną włokę

gruntu w majątności Dubrowach, folwarku Goyzewie y wsi Horbaczach, od zesłego Mikołaja Krzysztofa Radziwiły — marszałka nadwornego Litewskiego, w roku ieszcze tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstym dla plebanii Dubrowieńskiej iakoby wydanego, do pokarania paenami appellacyinemi za appellacją, od dekretu ziemskiego Mińskiego niesłusznie do trybunału uroszczoną, do nadgodzenia wszelkich szkod, strat y expens prawnych, z okazji obżałowanego przez żałującego delatora w tej sprawie poniesionych y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie. *Za dziewiątym aktoratem* iaśnie wielmożnych ichmościów panów Michała — starosty sądowego Pińskiego, Dominika — starosty Dębskiego, Przeddzieckich, z w Bogu przewielebnymi ichmość xiężą Gedeonem Haiewskim — superiorem konwentu Mińskiego, oraz Klemensem Żabą — superiorem klasztoru Połockiego, y wszystkimi ichmość xiężą bazylianami ś.-D. Mińskimi y Połockimi, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februarij siedmnastego dnia zapadłego, summę trzydzieści sześć tysięcy złotych polskich za zapisem wyderkaffowym Hlebowiczowskim dla obżałowanych na żałujących delatorach y folwarku Dołżanach, attynencyi Zaslawskiej, pomimo wyraźny dekret trybunalski, niesłusznie przysądżającego, do approbaty dekretu oczywistego trybunału głównego compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset dwudziestym czwartym, Augusta dwudziestego wtórego między antecessorami żałującego delatora, a

obżalowanymi ichmościami zapadłego, a przeto do uwolnienia folwarku Dołżańskie-
z pod ciężaru summy, dla bazylianów są-
dzoney, a do zwrócenia całej pretensyi
obżalowanych ichmościów vigore tego de-
kretu do dalszych dobr Hlebowiczowskich,
do powrócenia expensów prawnych, tak
przed appellacją, iako też po appellacji
przez żalującego na tę sprawę łożonych,
y o to wszystko, co czasu prawa obszer-
niey dowiedziono będzie, salva tej ża-
łoby melioratione. *Za dziesiątym akto-
ratem* iasnie oświeconego xiążęcia imści Ale-
xandra Sapiehy—kanclerza wielkiego wiel-
kiego xięstwa Litewskiego, z i w. w.
ichmć panami Dominikiem Przezdziec-
kim—starostą Dębskim, panem Janem
Burba—sędzią grodzkim Starodubowskim,
qua plenipotentem y kommissarzem, tu-
dzież imć xiędzem Gedeonem Haiew-
skim—starszym y wszystkimi ichmość
xiężą bazylianami konwentu ś.-D. Miń-
skiego, za dwóma pozwami y za żałoba-
mi, do nich należącemi, przed nasz sąd
trybunału głównego wyniesionemi, miano-
wicie: za pierwszym pozwem y żałobą po
iasnie wielmożnego imć pana Przezdziec-
ckiego, mieniać y referując się do żałob,
processów y całego procederu, w ziemstwie
Mińskim, z instancyi żalującego delatora
z imścią zaszłego, a mianowicie, do de-
kretu oczywistego w roku tysiã siedmset
siedmdziesiąt siódmym, Februarii siedm-
nastego dnia ferowanego, do podniesienia
tegoż dekretu w punktach przez żalują-
cego zaappellowanych, iako in puncto
przemienienia w dekrecie y niedania re-
zolucyi na żałobę y kontrawersyę ex parte
żalującego przeciwko obżalowanemu imści,
względem niedostarczenia zupełnych doku-
mentów ad quantitatem summy pięciu.

króć sześciu tysięcy dziewięćset szesnastu
złoty polskich, przy nabyciu Zasławia
kredytorom opłacić przyjętey, in puncto
nieodesłania do obżalowanych kredytorów
do dobr Zasławia y Dubrów reguluiących
się, iako przy nabyciu tychże dobr przez
zeszłego Przezdzieckiego—podkanclerzego
Litewskiego, oycy obżalowanego, do opła-
cenia przyjętych, a przez to o niewolnie-
nie żalującego od sumowney ewikcyi tych-
że długów, na dobrach Zasławiu y Dubro-
wach opisanych, in puncto uznania gra-
vanter repetycyi obżalowanego na żalują-
cego imści summy trzydziestu sześciu ty-
sięcy złotych polskich, ichmość xx. bazy-
lianom Połockim y Mińskim przysądzo-
ney, a przez zeszłego Przezdzieckiego—
podkanclerzego Litewskiego, przy nabyciu
Zasławia ad exsolvendum przyjętey; in
puncto nieuznania extradycyi żalującemu
kwitacyi y procederu xięży dominikanów
Zasławskich y dalszych dokumentów, a
mianowicie, nieuznania rescis kontraktów
na dobra Zasław y Dubrowy między ze-
szłym Przezdzieckim—podkanclerzym Li-
tewskim, a xiędzem iegomością zawar-
tych, motivo niedopełnienia kondycyi
y obowiązków, przez tegoż zeszłego
Przezdzieckiego — podkanclerzego w za-
spokoieniu kredytorów przyjętych, ex par-
te xiążęcia pretendowaney, a signanter
do uchylenia y skassowania wszystkich
kontraktów, titulo praw wieczystych na
dobra Zasław y Dubrowy, praeiudiciose
cum summa iniuria xiążęcia z przyczyn
niedopełnienia warunków założonych,
szczegulnie tylko do połowy tychże dobr
stosować się mogących, iniuriose ułożo-
nych y otrzymanych, et ideo sądzenia
summ dla obżalowanego tych tylko, któ-
rych realność w samey iściznie iuramen-

tem utwierdzona być może, a inaczej, post inequitationem rzeczonych dobr dla xiążenia, uznania kalkulacyi y weryfikacyi ze wszystkich prowentow y użytków z dobr Zaslawia, równie przez samego obżałowanego, iako też przez antecessorów imści perceptowanych, do sądzenia na obżałowanym paen appellacyinych za uroszczenie od dekretu ziemskiego Mińskiego appellacyi, do nadgrodenia szkod, strat, expensów prawnych y o to wszystko, co czasu prawa dowiedzionym będzie, salva melioratione tey žaloby; za drugim poz-wem y žalobą, po ichmościów xx. bazylianów klasztoru Mińskiego, mieniać y referuiąc się do zaszłych žalob, processów y całego procederu, w ziemstwie woiewodstwa Mińskiego z instancyi xiążenia imści z xx. bazylianami zaszłego, a mianowicie do dekretu w roku tysiąc siedmset siedm-dziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia ferowanego, do skassowania tegoż dekretu in puncto niedania rezolucyi na žalobę y kontrowersyą xiążenia imści, przeciwko ichmość xięży bazylianom wyniesioną, a mianowicie, do odesłania ichmościów, vigore wieczystych działów, do domu iaśnie wielmożnych Ogińskich pro repetitione połowy teyże summy ośmna-stu tysięcy złotych, iako w stopniu Hlebo-wiczów, do zniesienia tegoż długu przez połowę obowiazanego; a że taż summa przez świadectwo działów wieczystych okazuje się być wątpliwą, ideo sądzenia na hrabstwie Zaslawskim, nisi praevio obżałowanych ichmościów na realności teyże summy iuramento, do nadgrodenia expensów prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva melioratione tey žaloby. *Za iedynastym aktoratem* io. xiążenia imści Alexandra

Sapiehy — kanderza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, z wielmożnym imé panem Stanisławem Marcinkiewiczem — sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, za pozvem tegoż xiążenia imści, po obżałowanego przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za žalobą, w nim będącą, mieniać y referuiąc się do žalob, processów y całego procederu, w ziemstwie Mińskim z instancyi xiążenia iegomości na obżałowanego zaszłego, mianowicie do dekretu oczywistego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia ferowanego, do podnie-sienia tegoż dekretu, we wszystkich punk-tach przez żaluiącego xiężenia zaappellowanego, iako przeciwko prawu y słuszności ferowanego, do uznania rescysyi kontraktu na majątność Dubrowy, przez oyc a imści conditionate, bez żadney total-ney summy, iaka się w tym kontrakcie pomienia, od zeszłego Sapiehy — stolnika Litewskiego, z aktorstwa teyże majątności Dubrów przez dział wieczysty wuzutego, y żadnego przystępu niemaiącego, szcze-gulnym celem zasłonienia tych dobr od konfiskaty y dezolacyi, na ówczas w dob-rach Sapieżyńskich doświadczonych, uzy-skanego, a zatym do skassowania tegoż prawa, illegaliter, conditionate otrzyma-nego, a do approbaty dokumentu asseku-racyinnego, czyli rewersalnego na też prawo Dubrowskie, od zeszłego oyc a obżałowanego imści zeszłemu stolnikowi Litewskiemu Sapiezie wydanego, a stąd uznania dellatorowi do dobr Dubrow inekwitacyi, a dla obżałowanego przysą-dzenia summy tey szczegulnie, która za realną w iściznie swoiey przez obżałowanego imści zaprzysiężoną być może, lub też uznania kalkulacyi y weryfikacyi

ze wszystkich intrat y prowentów z tey majątności Dubrow, równie przez samegoż obżałowanego, iako też przez antecessorów swoich wybieranych, do pokarania paenami appellacyonemi za uroszczoną od dekretu ziemskiego Mińskiego appellację, do zachowania xiążenia imści circa petita, w żalobach pryncypalnych expressa, do nadgrodenia expensów prawnych y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva melioratione tey żaloby. *Za dwunastym aktoratem* wielmożnego imć xiędza Kazimierza Charewicza—plebana Krasnosielskiego, z iaśnie wielmożnym imć panem Dominikiem Przeddzieckim—starostą sądowym wojewodztwa Mińskiego, y z wielmożnym imć panem Stanisławem Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referuiąc się do zaszłych żalob, processów y całego generali titulo procederu, a signater, referuiąc się in ordine zaszley appellacyi od dekretu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februariyi siedmnastego dnia ferowanego, o to, iż co fundusz kościoła Dubrowskiego z plebanią y gruntem, od czasów niepamiętnych, przeduniowych w dobrach Dubrowach nastaly, gdy też grunta plebańskie w szachownicach po różnych mieyscach swoją miały sytuacją czasu possessyi i. x. Michała Witorowskiego—plebana Dubrowskiego, tedy po śmierci onego Michał xiąże Radziwił—marszałek nadworny wielkiego xięstwa Litewskiego, prezentuiąc xiędza Stanisława Tarnowskiego na plebanią Dubrowską, rozkazał

Heronimowi Makowieckiemu—dzierżawcy Dubrowskiemu, sekretarzowi iego królewskiej mości, aby grunta plebańskie, w szachownicach będące, pozamieniał, który to skuteczniając, wymierzywszy włok trzydzieści iedną, morgów siedmnaście y prętów dziesięć, w Goyżewie y miasteczku Dubrowach, xiędzu Tarnowskiemu—plebanowi Dubrowskiemu, zamianą listem swym zamiennym, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstym, Czerwca siódmego wydanym, oddał, a w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt siódmym, Maia piętnastego dnia datowanym, xiąże Michał Krzysztof Radziwił, takową zamianę utwierdził y wieczyscie plebanom Dubrowskim oddał, tudzież Zacharyasz Lenko—namiesnik Dubrowski, z rozkazu pana swego Heronima Makowieckiego—sekretarza iego królewskiej mości, dzierżawcy Dubrowskiego, po utwierdzeniu listu zamiennego przez xiążęcia Michała Krzysztofa Radziwiły, sporządziwszy inwentarz gruntów zamiennych, tak też zabudowania kościelnego y plebańskiego, oraz wszelkiego sprzętu kościelnego, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt siódmym, Maia dwudziestego wtórego xiędzu Sarnowskiemu—plebanowi Dubrowskiemu, wszystko co w inwentarzu iest wpisany, w possessyą podał. Gdy zatym takowa plebania iuż po zamiennym liście xiążęcia Michała Krzysztofa Radziwiły—marszałka nadwornego w. x. Lit. przez lat siedmdziesiąt ośm nieprzerwanie w swojej sytuacji trwała, w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt czwartym, Ianuariyi piętnastego dnia xiądz Abraham Woyna—biskup Wileński, wizytuiąc plebanią Dubrowską, opisał kościół Dubrowski y sprzęt kościelny, oraz xiędza Mateusza Makowskiego na plebanie Dubrowską.

installował, stante cuius possessione o zabór gruntów plebańskich proceder z różnemi w trybunale duchownym był intentowanym, denique z samym zeszlým imć panem Mateuszem Marcinkiewiczem o grunta plebanii Dubrowskiej po różnych subselliach intentowany, tegoż zeszlęgo Marcinkiewicza do czasowey kombinacyi nakłonił, iż niektóre gunta funduszowe po zgorzeniu kościoła Dubrowskiego przywrócił, y nowy kościół wybudował, oraz testamentem swym y inwentarzem przyznanym wyznał, iż grunta plebanii Dubrowskiej słuszenie należą, którą należność po zakończonym procederze z i. w. Prezdzieckim wrócić obowiązek na siebie y syna swego, pod utratą błogosławieństwa, włożył. O co wszystko załuiący delator, w ziemstwie Mińskim procedując, niebaczny dekret tegoż ziemstwa Mińskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februarij siedmnastego dnia nastąpił, bo fundusz przed-uniowyy z approbatą przed statutem Litewskim kościoła y plebanii Dubrowskiej skassował, a zaś rzeczy kościelne przez w. imć pana Marcinkiewicza imć xiędzu plebanowi extradować kazał, oraz w poczynionych szkodach inkwizycyą y weryfikacyą uznał. A zatym załuiący delator prawem czyni, ante omnia do podniesienia y skassowania dekretu ziemskiego Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt siódmym, Februarij siedmnastego dnia ferowanego, przez załuiącego zaappellowanego, intuitu którego do odesłania przed sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii na ostatecznie o fundusz Dubrowski rozsądzenie, do utwierdzenia funduszu kościoła y plebanii Dubrowskiej z gruntami, do tegoż funduszu należącemi,

idque włok trzydziestu iedney, morgów siedmnastu y prętów dziesięć w Goyzowie y miasteczku Dubrowach, iako takowyy fundusz iest anteuniowyy y posłedniey w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstym, Czerwca siódmego dnia listem zamiennym przez xiążęcia Michała Krzysztofa Radziwiła—marszałka nadwornego wielkiego xięstwa Litewskiego, approbowany przed statutem Litewskim, do extradycyi majątku y sprzętu wszelkiego kościelnego gwałtownie czasu expulsyi zabranego, podług inwentarza y wizyty kościoła Dubrowskiego, wszystkiego tego i. x. Charewiczowi przysądzenia. W sprawie zaś uczynkowey o zbicie x. Milkowskiego—komendarza Dubrowskiego y pożęcia zboża różnego rodzaju inkwizycyi, oraz z użytków wszelkich kalkulacyi y weryfikacyi, od daty zaięcia niesłusznego gruntów plebanii Dubrowskiej, na wielmożnym imć panu Marcinkiewiczu uznania, tudzież na tymże imści za przewidzione w ziemstwie Mińskim konwikcye y zaciągły po różnych subselliach proceder, oraz po zaszley appellacyi expensu prawnego dwa tysiące złotych polskich spendowanego przysądzenia, a za niesłuszną imć pana Marcinkiewicza appellacyę, tegoż imści paenami appellacyinemi pokarania, do nadgrodzienia szkod, strat y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. *Za trzy-nastym aktoratem* wielmożnych ichmciów panów Kolumby z Porębskich—matki, Wincentego y Felicjana—synów Wielamowskich, czesznikowey y czesznikowiczów Latyczewskich, z w. imć panem Stanisławem Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, tudzież i. w. imć panem Dominikiem Przeddzieckim—sta-

rosta sądowym województwa Mińskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referuiąc się do zaszłego w ziemstwie województwa Mińskiego procederu, in ordine którego, do approbaty dekretu tegoż ziemstwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia ferowanego, w punktach kōntetowanych y nieappellowanych, w punktach zaś przez tychże żalujących ichmościów appellowanych do podniesienia y zmeliorowania tegoż dekretu ziemskiego Mińskiego, o co wszystko żalujące dellatores prawem czynią, ante omnia in ordine summy zastawney na wsi Epimachach tysiąc siedmset złotych polskich et seorsive za obligiem ośmset złotych polskich, tudzież za erekcyę budynków y wszelkie pretensye, wedle weryfikacyi sądowej, dekretu ziemskiego Mińskiego approbaty, in ordine zaś sądzonych expens prawnych pro parte w. imé pana Marcinkiewicza na żalujących et in ordine dwuchset złotych tegoż dekretu podniesienia, a zatym wedle karty zesłego Jerzego Sapięhy—stolnika Litewskiego, na złotych dwieście żalującym służącey, przed działem iasnie wielmożnych Sapięhów wydanej, na folwarku Epimachach przysądzenie, konwikcyi bezprawney w. imé pana Marcinkiewicza, bez podania pozwów na zesłym Wielamowskim sformowanej, skassowania, possessyi folwarku Epimachow do terminu s. Jerzego, święta rzymskiego, aż do zupełney exolucyi wszystkich summ, żalującym delatorom należących, warowania, oraz expensu prawnego na w. imé panu Marcinkiewiczuzi y na dobrach onego

wszelkich sądenia, do nadgrodenia szkod, strat y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione. *Za czternastym aktoratem w. imé pana Stanisława Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z iasnie wielmożnym imé panem Dominikiem Przędzieckim — podkanclerzycem Litewskim, starostą Dębskim, aktorem, z i. o. xiążęciem Michałem Radziwiłem—kasztelanem Wileńskim, y i. w. imé panem Ioachimem Chreptowiczem—podkanclerzym w. x. Lit., opiekunami, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmciów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y odwoływaiąc do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, signanter o to, iż dobra Dubrowy, cum attinentiis w województwie Mińskim położone, niegdys do hrabstwa Zaslawskiego należące, będąc w niedysputowanym aktorstwie i. ww. ichmciów panów Jerzego, Karola y Katharzyny z xiążąt Radziwiłów Hlebowiczów—starostów xięstwa Żmudzkiego, gdy za summę siedmdziesiąt tysięcy złotych, u ieymosć pani Krystyny z Frąckiewiczów primo Krzyszkowskiej, post Chreptowiczowej — starosci ny Haięńskiej, zapożyczoną y na tychże dobrach lokowaną, post fata oney ww. ichmć panom Ianowi y Annie z Krzyszkowskich Denhoffom — ciwunom Wileńskim, małżonkom, prawem zastawnym onerowane zostały, posłedney ex vi testamentu y równie spadku teyże summy na ieymść pani Krystynę Chreptowiczównę, in voto Czyżowę — podkomorzynę Wileńską iako drugą córkę, na dwie schedy rozdzielone, z głowy Denhofowej*

na Białozorów, a z głowy Czyżowey na zesłego Mateusza Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego Lidzkiego, oycą żałującego delatora, dostały się, dziedzictwo zaś onych po ustalym życiu Hlebowiczów—starostów xięstwa Żmudzkiego, pierwey na Kazimierza y samą z Hlebowiczów Sapiehów, wojewodów Wileńskich, a potym na synów onych, iaśnie wielmożnych Jerzego—stolnika, y Alexandra, marszałka wielkiego xięstwa Litewskiego, Sapiehów spadły; w czasie tedy zastawney tenuty zesłego Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego Lidzkiego, oycą praecedentis, Jerzy Sapieha—stolnik Litewski, do całkowitey zastawney siedmiudziesiąt tysięcy złotych summy dobrawszy ieszcze trzydzieści tysięcy złotych, takowe dobra Dubrowy, z bratem ieszcze niedzielone, ogułem, cum omnibus oney adiacentiis, tak część swoią, iako też y brata, za którego victionaliter pisząc się, in universum za summę sto tysięcy złotych polskich prawem wieczysto przedaźnym, tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku, Septembra wtórego dnia datowanym, eodem anno, Septembra trzeciego dnia w trybunale przyznanym, imé panu Marcinkiewiczowi, oycu procedentis, wyprzedał. Y tak tymże prawem, iako też osobiwym dokumentem assekuracynym, na oddanie dokumentów haereditatis wydanym, i. w. Alexandra Sapiehę—marszałka Litewskiego, brata swego, do roboraty tegoż prawa przywieść, oraz od onego zastępować y ewinkować assekurując się, pro certitudine ewikcyą na wszelkich dobrach swoich, nie wyinuiać y Zasławia, do działu należącego, opisał y zabezpieczył; iakoż y posledniey po ustalym życiu tak stolnika, iako też y marszałka Litewskich, Sapiehów, i. w.

Krystyna Sapieżanka—stolnikowna Litewska, in voto Massalska—staroscina Wołkowyska, ewiktorka żałujących, z i. ww. Sapiehami—potomstwem zesłego marszałka Litewskiego, iako o dobra niedzielne rozmaite zawieraiąc tranzakta y działy, nie tylko iż tegoż prawa, żałującemu teraz służącego, nie naruszyli, ale owszem one acceptando utwierdzili, nakoniec przez wielorakie opisy, sami w tey mierze ewiktoremami stali się. A tak zeszy ociec procedentis, pewnym będąc zawsze dziedzicem dobr Dubrów, wiodąc pierwey z znacznym kosztem proceder z possessorami drugiey połowy tych że dobr, przez Białozorów onerowanych, per consequens za dekretami trybunalskimi, toż dziedzictwo żałującemu rekognoskuiaćciami, oswobodziwszy, one w spokojnym, wieczystym, przez lat niemało utrzymywał dzierzeniu y iako dziedzic do znaczniejszey y lepszey nierównie przywiódł sytuacji, w czasie którey dziedzicznej possessyi ociec procedentis i. w. Przezdziecki—podkomorzy Litewski, nieprętko nabywszy hrabstwo Zasławskie, ewikcyi żałującego podległe, nie uważaiąc na taż ewikcyę, równie y siebie iak possessora Zasławskiego interessuiać, utrzymuiąc nieiakoweś nieprawne punkta działu, w żadnym sposobie przez Sapiehów nie akceptowane y żadnymi aktami nie wsparte, po mimo nastąpienia dział y wielorakie tranzakta przyznane, niesłusznie pierwey oycą żałującego, per consequens samego prozekwować poczęli et eo intuitu uzyskawszy nayprzód dekret, komportacyę dokumentów na wzajem decyduiać, nie zaskuteczniwszy onego, napotym, do udzielney i. x. Charewicza przyłączywszy się sprawy, oycą żałującego, na tenczas ob veram

infirmitatem stawać niemogącego, nieprawnie kondemnował. Po ustalym zaś życiu tak i. w. podkanclerzego, iako też y oycza żałującego, imé pan starosta Dęb-ski współ z opiekunami swemi, continuando tenże napaśny proceder, similiter niezaskuteczniejszy tegoż dekretu ziemskiego Mińskiego tak in comportatione dumentorum, iako też wykonaniem przez się iuramentu, nakoniec do tego przy-wiedli, że sąd ziemski Miński, pomimo prawo wieczyste y dalsze dokumenta przyznane, oraz dekreta trybunalskie, niesłusznie od połowy dziedzictwa Dubrow żałującego odsądził, a za onę ani na Zaslawiu, ani na innych dobrach xiążenia kanclerza Litewskiego via evictionis niesądząc bonifikacyi, ale tylko żałującego uznawszy pro exemptibili, niewięcey iak tylko sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych summy adcytował y dalsze ze wszech miar nieprawne y uciążliwe na stronę żałującego złożył wyroki. O co tedy żałujący delator chcąc prawem czynić, ante omnia do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach appello-wanych, a do approbaty tegoż dekretu w punktach, przez żałującego nieappello-wanych, do approbaty prawa wieczysto-przedażnego y dokumentu assekuracyjnego, od i. w. Sapięhy — stolnika Litewskiego, zesłému oycu żałującego wydanych, ad praesens żałującemu służących a wzajemnie do skassowania działu pod datą tysiąc siedmset dwudziestego wtorego roku, iako nieprawnego, przez żadną stronę nieakceptowanego, oraz dalszych tranzaktów, in praeiudicium żałującego uformowanych y zażytych, do zachowania żałującego przy nienaruszney całości dziedzictwa y possessyi dobr Dubrow,

iako mniejszych od dobr Zaslawia, po-słedniey wyprzedanego, do obwarowania żałującemu na zawsze ewikcyi na dobrach Zaslawiu, iako oney za prawem wieczystym ulegać powinnych, do komportacyi y extradycyi dokumentów, do uwolnienia żałującego a processu, do wskazania zaraż, tymże prawem przepisanych, do pokarania paenami appellacyinemi y dalszemi, de lege ściągającymi się, do skassowania dekretu, in contumaciam nieprawnie na żałującego otrzymanego, do komportacyi sub nexu iuramenti dokumen-tów, na dobra Dubrowy służących, y onych żałującemu, iako dziedzicowi extradycyi, do nadgrozdzenia szkod, strat, expens prawnych y tego wszystkiego uznania, quod fusius iure probabitur, salva melioratione żaloby. *За piętnастым акторатем* w imé pana Stanisława Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z i. o. xiążciem imszą Alexandrem Sapięhą — kanclerzem wielkim wielkiego xięstwa Litewskiego, za pozvem, od aktora po i. o. xiążenia przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniac y referuiąc się do zasłych żalob, processów, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, o to: iż gdy dobra Dubrowy, od hrabstwa Zaslawskiego odłączone, w woiewodztwie Mińskim położone, przez iaśnie wielmożnych Hlebowiczów, iako dziedziców, za summę ieymość pani Krystyny z Frąckiewiczów primo Krzyszkowskiej, post Chreptowiczowey — starościny Haiewskiej, siedmdziesiąt tysięcy złotych polskich ww. ii. panóm Denhofom — ciwunom Wileńskim, prawem zastawnym onerowane, per consequens pomiędzy sukcesorami teyże Chreptowiczowey na

części rozdzielone, iako to: ex capite Denhofów w iedney połowie na Białozorów y różnych potym successorów, a ex capite Czyżów na zeszłego Mateusza Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, oycy procedentis, w drugiey połowie dostały się, na tenczas i. w. Jerzy Sapieha — stolnik Litewski, wespół z bratem swoim iasnie wielmożnym Alexandrem Sapiehą — marszałkiem Litewskim, po zesłych Kazimierzu y Krystynie z Hlebowiczów Sapiechach, rodzicach swych, stawszy się aktorami y do zgonu życia swego nie czyniwszy dobr spadkowych zupełnego działu, dziedzictwo takowego dobr Dubrowy cum attinentiis, za wzięte ieszcze do summy zastawney trzydzieści tysięcy złotych, prawem wieczystym, w roku tysiąc siedmset dwudziestym szóstym, Septembra wtórego dnia wydanym, eorundem trzeciego dnia w trybunale duchownym przyznanym, za summę in universum sto tysięcy złotych polskich imé panu Marcinkiewiczowi, oycu procedentis, wyprzedał y tak tymże prawem, iako też osobliwym dokumentem assekuracynym iasnie wielmożnego Alexandra Sapiehę — marszałka Litewskiego, brata na tenczas nienayduiącego się, do roboraty takowego prawa przywieść obowiązuąc się y w tey mierze evictionaliter za niego pisząc się, pro certitudine ewikcyą na wszelkich dobrach swoich, nie wyłączając y dobr Zaslavia, zabezpieczył, oraz tymże dokumentem assekuracynym dokumenta wszystkie haereditatis, iako dziedzicowi, w terminie wyznaczonym niezawodnie oddać determinował, o które potym w imé pan Marcinkiewicz proceder intentował. Po ustalym zaś życiu tak stolnika, iako też marszałka Sapiehów i. ww. Józef — biskup koadiutor Wileński y

referendarz wielkiego xięstwa Litewskiego, Michał — wojewoda y generał Podolski, y Kazimierz — generał artylerji woysk w. x. Lit., oyciec, obżałowani Sapiehowie po marszałku Litewskim, a i. w. Krystyna z Sapiehów Massalska — starościna Wolkowska, po stolniku Litewskim, o też dobra spadkowe, niedzielne w wielorakie wchodząc między sobą opisy, nakoniec czyniwszy dział wieczysty, przyznaný, który potym y sam obżałowany xiąże przez osobny dział utwierdził, nie tylko, iż prawa wieczystego na Dubrowy żalującemu służącego nie naruszyli, ale owszem one acceptando wzmocnili. A tak oyciec żalującego nie dysputowanym Dubrów przez czas niemają będąc aktorem, one z pierwiastkowych długów znaczną dalszey swojej substancyi stratą oswobodził y do lepszey nierównie przywiódł sytuacji. Tandem xiąże ichmśé, tak ex vi osiągnięcia hrabstwa Zaslawskiego, iako też dalszych dobr y spadków ex capite wyrażonych Sapiehów y Massalskiey, tudzież zasłych opisów stawszy się ewiktorem, żalującemu, nie tylko iż dokumentów podług assekuracji stolnika Litewskiego na Dubrowy nie wrócił, ale ieszcze wszedłszy w kontrakt z zesłym i. w. Przeddzieckim — podkanclerzym Litewskim, o hrabstwo Zaslawskie, nescitur quo iure y dobra Dubrowy, aktorstwo żalującego, zawieść ważył się, y z tego powodu tak zeszłego podkanclerzego Litewskiego, iako też siebie do prosekwowania w ziemstwie Mińskim przywiódł. O co gdy na wzajem żalujący przed sąd ziemski Miński zaadcytował, po uznaney nayprzód komportacji dokumentów, satysfakcyi temuż dekretowi nie uczynił, ani wykonawszy supra eandem comportationem iuramentu, do tego

przywiódł, że sąd ziemski Miński, niesłusznie odsądziwszy żalującego delatora od dziedzictwa połowy Dubrów, nawet w inney via evictionis, tak na Zaslaviu, iako też innych xiążęcia imści dobrach, teyże ewikcyi podległych, bonifikacyi żalującemu nie uznał; oraz nienależnie od zarąk y restytucyi expensów obżałowanych uwolnił. O co tedy wszystko imé pan Marcinkiewicz, chcąc prawem czynić, ante omnia do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach appellowanych y uciążliwie pro parte żalującego ferowanego, do approbaty prawa wieczystego na Dubrowy, oraz dokumentu assekuracyjnego, żalującemu służącego, in contra do skassowania działu pod rokiem tysiąc siedmset dwudziestym wtórym, nullitate podległego, y dalszych tranzaktów, in praeiudicium żalującego uformowanych, tudzież do komportacyi y extradycyi, pod iuramentem, przez xiążęcia imści dokumentów, podług assekuracyi wyrażoney na Dubrowy żalującemu powinnych, sub nexu iuramenti, y onych extradycyi, do zachowania żalującego przy nienaruszonym dziedzictwie dobr Dubrów, iako atynencyi pierwey wyprzedaney, od Zaslavia, posłedniey wyprzedanego, mnieyszey, y innych dobr między Jerzym a Alexandrem Sapiehami niedzielnych, a ewikcyi podległych, do wskazania zarąk za sprzeciwieństwo opisom pierwszemu, do pokarania paenami ex demerito ściągającymi, do nadgrodenia szkod, strat, expens prawnych, y tego wszystkiego, quod fusius iure probabitur, salva melioratione żaloby. *Za szesnastym aktoatem* w imé pana Stanisława Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z ichmość panami Józefem y Tomaszem Leonowi-

czami, bracią rodzonemi, za pozwem, na ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniąc y referując się do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego generaliter procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, signanter o to: iż co obżałowani ichmość, nie mając żadney pretensyi do żalującego, a nude possydując attynencye od folwarku Epimachów, pomimo debitorów swoich, niesłusznie dekret w ziemstwie Mińskim, summy dla obżałowanych za ichmościów panów Wilamowskich na żalującym przyśadzający, wyskali, przez co nie dopuszczając do possessyi, do szkod, strat y expensów prawnych przywodzą. O co tedy prawem czyni, ante omnia do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach, przez żalującego appellowanych, a do approbaty tegoż dekretu w punktach nieappellowanych, do odesłania obżałowanych do debitorów y ewiktorów summy, do uznania inekwitacyi do attynencyi Epimachów, nude przez ichmościów posiadanych, żalującemu, iako dziedzicowi, oraz kalkulacyi de possesso, do uwolnienia żalującego a processu iuris, do pokarania obżałowanych paenami appellacyjnemi y innemi, z prawa ściągającymi się, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione. A iako te żaloby w pozwach autentycznych znajdują się, tak de tenore suo w ten nasz dekret co do słowa są wpisane, za któremi praenominatae partes przed nami sądem trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego instituerunt actionem.

W której sprawie my sąd główny Li-

tewski w roku wyż na dacie pisanym, Julii trzynastego dnia, aktorat tychże ichmościów xięży bazylianów, przeciwko i. o. xiążęcia imści Sapiezie — kancelrzemu w. x. Litewskiego, na karcie iedynastey z regestrów appellacyjnych tysiã siedmset siedmdziesiąt siódmego roku wyniesiony, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrawersyach, między wszystkimi procedującymi stronami o uporządkowanie produktowych y replikowych odbywania głosów na wzajem doniesionych, ponieważ, od dekretu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego tysiã siedmset siedmdziesiąt siódmego, Februarya siedmnastego dnia, wszystkie w nim wyrażone strony założone przed trybunał przynoszą appellacye, zatym ponieważ sposób początkowego między temiż stronami procedowania naymniey odmienionym być niepokazuje się, zacyhm my sąd trybunału głównego, wysledzaiąc z tegoż oczywistego ziemskiego wojewodztwa Mińskiego dekretu porządek, iakim strony do rozprawy oczywistej przystępowały, to iest: ichmość xięży bazylianom Mińskiego y Połockiego klasztorów primo, imć xiędzu Charewiczowi — proboszczowi Krasnosielskiemu secundo, ichmość panom Leonowiczom y Wilamowskiem tertio, — w. imć panu Marcinkiewiczowi — sędziemu ziemskiemu Lidzkiemu quarto, — iaśnie wielmożnemu imć panu Dominikowi Przeddzieckiemu — sądowemu Mińskiemu y Dębskiemu staroście quinto, — a iaśnie oświeconemu xiążęciu imści Sapiezie — kancelrzowi Litewskiemu ultimo loco odbywanie głosów produktowych y replikowych, nie dzieląc na osobne w głosach kathegorye, lecz według tego porządku kaźdey stronie we wszelakich

swoich pretensyach procedować nakazaliśmy. In procedendo et in continuatione dnia szesnastego eorundem in tractu odbywania replik, od w. imć pana Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, po kontrawersyach, od i. w. imć pana Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, o iniunkcyą komunikacyi caley repliki, od w. imć pana Marcinkiewicza rozpoczętey, przeciwnie od w. imć pana Marcinkiewicza — sędziego Lidzkiego, nie tylko o uchylenie żadaney komunikacyi repliki, lecz nadto o nakazanie przez iaśnie wielmożnego Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, komunikacyi dekretów, między zeszlęmi stolnikiem Litewskim y marszałkiem Sapiehami, oraz kredytorami onych zaszyłych, w dekrete ziemskim wojewodztwa Mińskiego wyrażonych, nawzajem doniesionych, ponieważ z strony i. w. Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, do zaprzysięzonego comportationis regestru odwołuiąc się, wszystkie dokumenta stronie potrzebuiącey oddać oświadczone, wzajemnie ponieważ z strony wielmożnego Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, iż nad komunikowaną sądowi replikę stronie więcej oddawać nie iest obowiazano, per impossibile dla niegotowości z druku caley teyże repliki; zacyhm my sąd trybunału głównego, tak i. w. Przeddzieckiemu — staroście Mińskiemu, communicationem wszystkich dekretów według zaprzysięzonego comportationis regestru dla w. imć pana Marcinkiewicza, iako też w. imć panu Marcinkiewiczowi communicationem repliki tyle, ile oney z druku sądowi rozdano, dla iaśnie wielmożnego imć pana Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, nakazuiąc, dalszy proceder decernimus. In procedendo et

in continuatione dnia wtórego, miesiąca Augusta tegoż roku, aktoraty niżey wyrażające się, mianowicie: ieden iaśnie wielmożnego Przeddzieckiego z wielmożnym Marcinkiewiczem z karty trzydziestey wtórey, drugi z w. imé panem Wilamowskim z karty trzydziestey trzeciej, trzeci z iaśnie oświeconym xiążęciem Sapięą z karty trzydziestey czwartey, czwarty z imé xiędzem Charewiczem z karty trzydziestey piątej, piąty z ichmość xięzą bazylianami konwentów Mińskiego y Połockiego z karty trzydziestey szóstey tegoż iaśnie wielmożnego Przeddzieckiego, szósty i. o. xiążęcia Sapięy z iaśnie wielmożnym Przeddzieckim y innemi z karty sześćdziesiąt wtórey, siódmy tegoż xiążęcia Sapięy z wielmożnym Marcinkiewiczem z karty setney czterdziestey siódmey, ósmy imé xiędza Charewicza z iaśnie wielmożnym Przeddzieckim y Marcinkiewiczem z karty setney czterdziestey ósmey, dziewiąty imé panów Wilamowskich z wielmożnym Marcinkiewiczem y iaśnie wielmożnym Przeddzieckim z karty setney czterdziestey dziewiątej, dziesiąty w. imé pana Marcinkiewicza z iaśnie wielmożnym Przeddzieckim y innemi z karty czterdziestey wtórey, iedynasty tegoż aktora z iaśnie oświeconym xiążęciem imścią Sapięą z karty czterdziestey piątej, dwunasty w. Marcinkiewicza z ichmość panami Leonowiczami z karty setney trzynastey registrów appellacyinych tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego y tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego roku przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo w tey sprawie, po odbytych akcessoryinych iudykatach, oraz po produktach y replikach, pro et contra miedzy stranami in reatibus et actoratibus w przytomności

iaśnie wielmożnego Dominika Przeddzieckiego—sądowego woiewodztwa Mińskiego starosty, i. x. Haiewskiego—starszego konwentu Mińskiego bazylianskiego, osobście, a innych stron przez plenipotentów swoich stawaiących, od dnia trzynastego, miesiąca Iulii, ad datam praesentem in principali doniesionych kontrowersyach, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, iako w rzeczy, dekretem ziemskim Mińskim roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia, ostatecznie in principali rozsądzoney, a z powodu zaszyłych rozmaitych appellacyi tenże dekret pod sądową biorąc uwagę, y w onym wyrażonego prologu czyli przystępu, z iakich przyczyn niniejszy miedzy stranami wszczołsię proceder, nie niepowtarzaiąc, lecz do wyrażonego w nim teyże descendencyi przełożenia referuiąc się, tylko samą rzecz kathegorycznie w następnych punktach tegoż dekretu ziemskiego rozsądzamy: *nayprzód*, co do prawa wieczysto-przedażnego na dobra Zasław, w woiewodztwie Mińskim położone, od i. o. xiążęcia imści Alexandra Sapięy—na ówczas woiewody Połockiego, teraz kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, miesiąca Junii siedmnastego dnia iaśnie wielmożnemu Antoniemu Przeddzieckiemu—na ówczas referendarzowi, inpost podkanclerzemu wielkiego xięstwa Litewskiego, wydanego, w tymże roku y miesiąca dnia ósmnastego w metrykach pieczęci wielkiej w. x. Lit. przyznanego, a w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia, do ziemstwa woiewodztwa Mińskiego przeniesionego, przez

i. w. Dominika Przeddzieckiego, iako successora zeszłego podkanclerzego utrzymywanego, a przez i. o. xiążęcia kanclerza, z powodu wydanej razem z prawem assekuracyi na wrócenie dokumentów, czyli procederów pretensyjnych, a z tąd inferendo być nieopłaconą w tymże prawie wyklikwidowaną summę, per rationem rescyssyi kontraktu zburzyć y podnieść żadanego, ponieważ takowe prawo, de data pomienione, ze wszelką według przepisu praw statutowych, w rozdziale siódmym będących, y wszystkich narodowych ustaw solennością sprawione, podpisami pieczętarzów, dostojnością w kraiu y wiarą powszechną zaszczyconych, upoważnione, przyznaniem y przenosem do własnego woiewodztwa ulegalizowane, intromissionalną possessyą wsparte, żadney wątpliwości, tym bardziej rescyssyi co do naruszenia dziedzictwa, iaśnie wielmożnemu Przeddzieckiemu należącego, podlegać nie może; niemniej, ponieważ z strony i. o. xiążęcia imści kanclerza, co do obrządku takowego prawa y sprawienia iego urzędowego, żadney niezarucono niedostateczności y żadnego manifestu, ani też dowodu iakiey kolwiek w posesyji, dotąd spokojney, rady y interessowania się od xiążęcia imści Sapiehy niezłożono; zaczym my sąd trybunału głównego wyżej wyrażone prawo, r. tysiąc siedmset sześćdziesiątego, Junii siedmnastego dnia datowane y przyznane, ze wszelkiemi onego solennościami y dowodami aktualney possessyi utwierdzamy y żadney z strony i. o. xiążęcia kanclerza, iako samego prawodawcy, razem y ewiktora, rescyssyi kontraktu nie uznaiemy, oną na zawsze podług natury praw wieczystych nieprzeziennych y nieodzownych uchylamy;

mocą którego za aktualnego wieczystego tegoż hrabstwa Zasławskiego dziedzica w stopniu zeszłego i. w. podkanclerzego w. x. Lit., teraz procedującego i. w. Dominika Przeddzieckiego—starostę sądowego Mińskiego, uznawamy, onego przy aktualney wieczystey według intromissyi y inwentarzów possessyi zachowuiemy. A że w pomienionym przedażnym prawie summa ogulna sześćkroć ośmnaście tysięcy dziewięćset szesnaście złotych polskich wyrażona, z poprzedzających likwidacyi złożoną być wyświeca się y lubo iaśnie wielmożny imé pan Przeddziecki—starosta Miński, utrzymując się przy samych prawa przedażnego wyrazach, in actu wyklikwidowaną summę pomieniających, że takowey likwidacyi ex anteactis prawa wieczysto przedażnego powtarzać nie iest obligowany, dokumentem kwitacyjnym, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, miesiąca Augusta szóstego dnia od plenipotentia i. o. xiążęcia kanclerza z odebrania wszelkich dokumentów zeszłemu i. w. Przeddzieckiemu — referendarzowi Litewskiemu, wydanym, tegoż roku y miesiąca, dnia trzydziestego, w trybunale głównym w. x. Lit. przyznany, tegoż roku przez samego i. o. xiążęcia imści Sapiehę, na ówczas woiewodę Połockiego, przyjętym, wymawiał się, iednak ponieważ pomienione po tylekroć prawo przedażne, na Zasław wydane, wyraźnie to wyświadcza, iż summa pięć kroć sześć tysięcy dziewięćset szesnaście złotych, vigore praw zastawnych, exolutorum antecessora i. o. xiążęcia imści kanclerza onerum, kwitów y dalszych dowodów według słów, w tymże prawie będących, ex liquidatione takowe stanowiła quantum, nie mniej ponieważ równo z datą, prawa,

od zeszłego i. w. Przeddzieckiego—referendarza Litewskiego i. o. xiążęciu kanclerzowi wydana y przyznana assekuracya na wrócenie procederu prawnego, przez oycę zeszłego podkanclerzego intentowanego, tudzież dokumentów pretensyjnych, za któremi proceder tegoż oycę zeszłego i. w. Przeddzieckiego — podkanclerzego Litewskiego, dziada teraz procedującego i. w. starosty, był wiedziony, dowodem iest, że czasu tey likwidacyi, którą prawo przedażne na Zasław wydane wspomina, wszystkie pretensyjne dokumenta, za któremi antecessorów iaśnie wielmożnego Przeddzieckiego z antecessorami iaśnie oświeconego xiążęcia imści Sapięhy, kanclerza w. x. Lit., proceder był wiedziony, in obiecto nie znajdowały się, które według złożonych i. w. Przeddzieckiego regestrów, ręką plenipotentę xiążęcia imści konnotowanych, in satisfactionem wyż wyrażoney assekuracyi produkowanych, do archiwum xiążęcia imści kanclerza odbieraiąc, kwit wydany tylko de adimpleta względem assekuracyi co do samych dokumentów satisfactone znać daie, a de quanto summy nie nie przeświadcza y żadney nie czyni wzmianki, a ztąd ponieważ tak te według assekuracyi przystawionych dokumentów registra, iako też złożona z strony iaśnie wielmożnego Przeddzieckiego, starosty Mińskiego, kopia, w ziemstwie Mińskim konnotowana, likwidacyi summ pretensiy innych, które do prawa przedażnego być twierdził zaiętymi, pewności de quanto pięciu kroć sześciu tysięcy dziewięćset szesnastu złotych zupełney nie przynosi, zwłaszcza gdy iaśnie wielmożny Przeddziecki przez cały trakt produkowey y replikowey kontrowersyi samym tylko przyznany

prawem, likwidowaną być summę wyrażaiącym, zasłaniaiąc się y od obowiązku powtórnego ex anteactis, prawa przedażnego likwidowania się wylamuiąc, iustyfikacyi szczegółów, tak w kopii likwidacyi, iako też w rewersowanych przez plenipotentę xiążęcia imści kanclerza regestrach pretensyi wyrażonych nie czynił y ztąd summy niektóre, w wyż wzmienionych regestrach oddanych dokumentów będące y w kopii tabelli pomienione, a przez i. o. xiążęcia imści kanclerza, iż summami antecessorów tegoż xiążęcia niektóre pretensye były opłaconemi, zakwestyionowane, nie mogły być ostatecznie ad praesens na samych podawanych iuramentach, bez innych dostateczniejszych dowodów definiowanemi; nad to, ponieważ dług ichmościów xięży bazylianów na Dołżanach, attynencyi hrabstwa Zasławskiego, według poniższej kathegorii lokowany, naypierwszym między i. o. xiążęciem imścią kanclerzem, a i. w. imć panem Przeddzieckim procederu iest początkiem, z tąd, iż i. w. Przeddziecki według wyrazów prawa, względem opisania ewikcyi będących, ad supportandum hoc onus i. o. xiążęcia imści kanclerza, mieniąc być do likwidacyi, w prawie wyrażoney, ten dług nieściągaiącym się, pociągnął; wzaiennie i. o. xiąże imść kanclerz, iż takowy dług y zeszłemu i. w. Przeddzieckiemu—podkanclerzemu Litewskiemu, tajnym być niemógł, z procederu, z samym że zszłym i. w. podkanclerzym wiedzionego, y z świadectwa, w regestrach oddawanych dokumentów będącego, twierdząc, a naywięcey quantum pięć kroć sześć tysięcy dziewięćset szesnaście złotych in reali zwyż wyrażonych dokumentów, per specificum ad praesens nieiustyfikowanych, wnosząc za niezu-

pełne, od takowego bazylińskiego długu siebie uwolnienia, a iasnie wielmożnego Przeddzieckiego do odpowiedzi za one obowiązania żądał. Na ostatek, ponieważ ogólna w prawie przedaznym, na Zasław wydanym, od wszelkich onerów ewikcyja inaczej rozeznaną być nie może, tylko post realem expressae w prawie przedaznym, z pretensyi promanatae quantitatis pięciu kroć sześciu tysięcy dziewięćset szesnastu złotych liquidationem: za czym my sąd trybunału głównego, przez szczególność takowej wielości, nie mając summy dopiero objaśnionej, in ordine iustificationis onej, według wyrazów prawa przedaznego, ażeby summa z wypłaconą aktu sta dwanastu tysięcy złotych polskich, ogólna sześć kroć ośmnaście tysięcy dziewięćset szesnastu złotych wynosiła et realiter ewinkowaną została, necessariam liquidationem uznawamy. A zatym dekret ziemski Miński, w tym punkcie bez dania rezolucyi sądowej zapadły, podniosłszy, post subsecuturam liquidationem między i. w. Przeddzieckim, a i. o. xiążęciem kanclerzem rozprawę hoc in puncto, iako in gradu appellationis zostaiąca, w trybunale głównym w. x. Lit. determinuiemy. Schodząc zatym do rozsądzenia pretensyi ichmościów xięży bazylianów do attynencyi Zasławskiej Dołżan regulowanej, ponieważ dług ichmościów xięży bazylianów, początkowie ośmaście tysięcy złotych polskich, supra fundum Dołżan positive lokowany, realność swoią z wywodu przez dekret oczywisty ziemski Miński dokumentów niewątpliwie ewinkuje y ponieważ też należność iuramentem, na punktach, w tymże dekrete ziemskim wyrażonych, imé xiędzu Haiewskiemu — superiorowi Mińskiemu, uzna-

nym, przeświadcza się, a ponieważ ichmość xięża bazylianie takowym dekretem, tak względem iuramentu, iako też względem alterius tanti kontentowali się, niemniej ponieważ onus ichmościów xięży bazylianów, mianowicie supra fundum Dołżan extat, 'quo ab onere i. w. Przeddziecki, ad praesens za dziedzica dobr Zasławia uznany, dekretem trybunalskim tysiąc siedmset dwudziestego dziewiętego roku, sub contumacia xiążąt ichmościów Sapiehów, tylko iako z zastawnikiem na tenczas, zasłaniać się inaczej nie może, aż post liquidationem via evictionis, iesli ta summa w komput pięciu kroć sześciu tysięcy dziewięć set szesnastu złotych nieweszłą być pokaże się, repetitionem od i. o. xiążęcia kanclerza poszukiwać będzie, zaczym my sąd trybunału głównego dekret ziemski Miński co do summy, ichmościom xięży bazylianom przysądzonej, cum altero tanto, utwierdzaiąc, nie mniej termin wykonania iuramentu na punktach, w dekrete ziemskim Mińskim wyrażonych, imé xiędzu Haiewskiemu dzień czwarty currentium przed nami sądem naznacziąc, po wykonaniu takowego iuramentu trzydzieści sześć tysięcy złotych polskich za kapitalną od praesens uznawamy, oraz procent od terminu, dekretem ziemskim Mińskim wyznaczonego, ad datam futurae exolutionis za lat trzy po siedm od sta, złotych polskich siedm tysięcy pięć set szesędziesiąt, a względem expensów prawnych tenże dekret ziemski Miński meliorando, złotych polskich dwa tysiące in vim expens dla i. xx. bazylianów przysądzamy. Którą to summę, w iedno zniesioną et supra fundum Dołżan, attynencyi Zasławskiej, opartą, złotych polskich czterdzieści pięć tysięcy pięćset szesędziesiąt, ażeby

i. w. Przeddziecki, starosta Miński, w roku przyszłym tysiąc siedmset ośmdziesiątym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, przy xiągach grodzkich wojewodztwa Mińskiego samym i. xx. bazylianom lub plenipotentowi onych, praevia inskrypcyi obligów y całego procederu restitutione, nieprzyimuiąc żadnych aresztów, ani nabywając wlewków, pod nieważnością onych, currenti moneta oddał y wypłacił, sub paenis contraventionum nakazuujemy. A za nieopłaceniem na tym terminie summy, liberam inequitationem do attynencyi Zaslawskey Dołżan, ad proportionem wyż wyrażoney summy, bez obwieszczenia, y żadney litispendency, tylko za tym dekretem przy urzędzie, ad libitum użytym, in spatio. niedziel czterech a data non exolutionis uznawamy, a za nieobiciem na tym terminie, quovis captato tempore obeymować dozwalamy. Którey inekwitacyi ażeby iaśnie wielmożny Przeddziecki, sam przez się et per substituendos possessores nie bronił y nie przeszkadzał, sub paenis contraventionum ostrzegamy. Która to summa, dopiero dla ichmościów xięży bazylianów na iaśnie wielmożnym Przeddzieckim y na dziedzictwie Dołżan przysądzona, iesliby post liquidationem supra quantum, w prawie przedaznym expressum, być się okazała, na tenczas iaśnie wielmożnemu Przeddzieckiemu całej takowey summy z procentem repetitionem na xiążęciu kanclerzu via evictionis zachowujemy. Per consequens my sąd trybunału głównego paeny appellacyjne między iaśnie wielmożnym Przeddzieckim, ichmością xiężą bazylianami y iaśnie oświeconym xiążęciem kanclerzem w tey kathegorii ad praesens rozsądzoney uchylamy. Osobno co do dobr, Dubrowy zwa-

nych, w wojewodztwie Mińskim położonych, w sporze z iaśnie wielmożnym Przeddzieckim—starostą Mińskim, za prawem tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego roku, od i. o. xiążęcia imści kanclerza zeszedłemu iaśnie wielmożnemu Przeddzieckiemu—podkanclerzemu wielkiego xięstwa Litewskiego wydanym, poszukiwającym, a wielmożnym Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim Lidzkim, za prawem tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku, od i. w. Jerzego Sapiehy—stolnika wielkiego xięstwa Litewskiego, przy dziedzictwie Dubrow utrzymującym się, ponieważ cały między wyż wyrażonemi stronami kwestyi dział, roku tysiąc siedmset dwudziestego wtórego, Ianuaryi piątego dnia datowany, między i. ww. Jerzym—stolnikiem, a Alexandrem — marszałkiem Litewskim, Sapiehami, zaszył być okazujący się, pryncypalnym iest obiektem, a ponieważ względem ważności, lub nieważności onego, równe zdania sądu pokazały się: za tym, ponieważ wszystkie inne kathegorie, w dekrete ziemskim Mińskim wyrażone, czy to Dubrow, czyli też attynencyi onych exempcyjnych tyżące się, sine praecedenti o aktorstwo principali cathogoria rozsądzone być nie mogły, ex eo my sąd trybunału głównego w. x. Lit. w całej względem Dubrow y attynencyi onych sprawie ze wszystkimi in realibus et actoralibus wyrażonemi stronami stetimus in paritate votorum et ideo według prawa do następującego trybunału głównego w. x. Lit. pro resolvenda paritate odsyłamy. Post quod latum et promulgatum decretum w terminie, do iuramentu przypadłym, to iest dnia czwartego Augusta, ponieważ i. x. Gedeon Haiewski—superior konwentu Mińskiego xx. bazylianów,

dość czyniąc dekretowi oczywistemu, na dniu wtórym praesentium zapadłemu, iurament w tymże dekrecie wyrażony wykonał, przeto my sąd trybunału głównego, z takowego wykonania przysięgi tegoż i.

x. superiora kwitując y rotę wykonanego iuramentu iudicialiter connotando, satisfactionem in omnibus dekretu naszego punctis ulteriozem nakazuiemy.

1780 г. Юня 10 дня.

Изъ книги № 160, за 1780 г., л. 65.

94. Контумаци́нный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Лещинскаго базилианскаго монастыря съ Гримайло-Любанскимъ о неуплатѣ суммы.

Лещинскій монастырь велъ процессъ съ Гримайло-Любанскимъ объ имѣнiяхъ, доставшихся монастырю еще до унiи. Процессъ былъ рѣшенъ въ пользу базилианъ: имъ были присуждены и спорныя имѣнiя, и судебныя издержки; эти послѣднiя должны были взыскиваться съ имѣнiя Дубоя. Такъ какъ доходовъ, получаемыхъ съ него, было недостаточно для покрытiя присуж-

денной базилианамъ суммы, то они вошли въ трибуналь съ новымъ по этому дѣлу требованiемъ. Трибуналь трижды вызывалъ Любанскаго, но онъ неявился; вслѣдствiе этого Любанскiй подвергся вторичному обвиненiю, т. е. безчестiю и уплатѣ 9,600 злотыхъ судебныхъ издержекъ въ пользу базилианъ.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiątego, miesiąca Iunii dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw y powiatów w roku terazniejszym obranymi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Grodnie zasiadającymi, z wołania regestrów taktowych wpisów przeszłorocznych, z karty setney ósmej, przypadła sprawa w. i. x. Ioachima Horbackiego—opata y wszystkich wielebnych xx. bazylianów klasztoru Leszczyńskiego, z w. i. p. Wiktorym Grzymajłą-Lubańskim, krayczym powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanego imci przed nasz

sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniąc y we wszystkim odwołując się tak do dekretu ziemskiego Lidzkiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Ianuarii trzydziestego pierwszego oczywiście ferowanego, iako też dekretu trybunalskiego, w roku terazniejszym in contumaciam na obżałowanego imci wypadłego, oraz czynioney za nim tradycyi y całego generaliter procederu, w tey sprawie z obżałowanym iegomością w ziemstwie y w trybunale po appellacyi zaszłego, quo in ordine, do utwierdzenia dekretu oczywistego ziemskiego Lidzkiego, a za niesłuszną, od niego żałożoną appel-

lacyę ukarania paenami appellacyinemi, konstytucyą tysiã siedmset sześćdziesiąt czwartego roku opisanemi, przytym do bonifikacyi tey szkody, którą żałujący przez niezupełną, od summy dekretem wskazaney przez tradycyą urzędnika uporocyonowanã intratę ponoszą szkodę, y niemaiã dostarczaiący sobie podaney possessyi, iako też do obwarowania teyże, acz niedostarczaiący folwarku Zawistowszczyzny wedle listu podawczego żałującym possessyi, oraz nadgrozdzenia wszystkich expens prawnych y uznania tego wszystkiego, co czasu prawa dowiedzionym będzie. Za takowym pozwem, w roku przeszłym tysiã siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Augusta dziewiętnastego dnia, przez ienerała iego królewskiey mości powiatu Pińskiego Heronima Maluszyckiego w folwarku Duboy, w powiecie Pińskim leżącym, obżałowanemu imci podanym y tegoż roku dnia dwudziestego pierwszego Augusta przed aktami grodzkiemi powiatu Pińskiego zeznanym, żałujący delatorowie z obżałowanym imciã przed sądem naszym intentowali sprawę; w której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego securitatem possessyi, vigore tradycyi, w roku tysiã siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Augusta siedmnastego dnia za dekretem kontumacyinym, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tymże tysiã siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Iulii siódmego dnia otrzymanym, zasłzey, dobr Duboy, w powiecie Pińskim leżących, i. xx. bazylianom klasztoru Leszczyńskiego, a quibusvis i. p. Lubańskiego impetitionibus, et violentiis obwarowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo niestawiajcego

w. i. p. Wiktorego Grzymayłę-Lubańskiego, krayczego Pińskiego, potrzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad w rzeczy et iterum iterumque na infamiã ex personali et in paenam rebellionis wzdawszy, produkowane ze strony aktorów dokumenta, mianowicie: dekret kontumacyiny trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, na obżałowanego imci w roku przeszłym tysiã siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, miesiãca Iulii siódmego dnia otrzymany, a za nim listy urzędowe, obwieszcy y podawczy, przez w. i. p. Polchowskiego—sędziego grodzkiego powiatu Pińskiego, wydane, oraz intromissyã do folwarku Zawistowszczyzny, od dobr Duboyi odłączonego, przy teyże tradycyi czynionã, iako też zapozew y cały proceder prawny, w tey sprawie intentowany, approbuujemy, przy nienaruszney mocy y walorze inviolabiliter zachowuiemy; wedle którego dekretu summy, onymże wskazaney, pięć tysiãcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych polskich, osobno za pretensye w žalobie aktorów pomienione y za expensa prawne złotych cztery tysiãce, a ogulnie znosząc dziewięć tysiãcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych polskich na w. i. p. Wiktorym Grzymale-Lubańskim, krayczym powiatu Pińskiego, y na wszelkich dobrach imci żałującym delatorom przysądzamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney y nieodwłoczney exekucyi, oraz pro traditione dobr skonwinkowanego forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, adhibito etiam militari brachio, non adtenta ulteriori resistentia aut impugna, toties—quoties dobra, convictioni uległë, objęte nie będa, do urzędów grodzkich

lub ziemskich wszelkich woiewodztw y powiatów, ad libitum strony użyć się mających, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypađł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu poposolitemu y dekretowi naszemu, wielmożnego

iegomość pana Wiktorego Grzymayłę-Lubańskiego, krayczego Pińskiego, iterum iterumque za infamisa ex personali proklamował, publikował y relacyą publikacyi swoiey, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych przyięta y wpisana.

1781 г. Марта 16 дня.

Изъ книги № 161, за 1780—1781 г., л. 1774.

95. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу базилианъ Лещинскаго монастыря съ Гримайло-Любанскимъ о спорныхъ земляхъ.

Пинскимъ Лещинскимъ базилианамъ еще до унии были записаны фундушевыя имѣнія: три Овсемеровскія дворища, на право владѣнія которыми у базилианъ имѣлись и законные документы. Обозный Пинскаго повѣта Гримайло-Любанскій вчинилъ противъ базилианъ искъ, въ которомъ, на основаніи сеймовыхъ конституцій, добивался отнятія у нихъ имѣнія, какъ земскаго, не смотря на то, что оно было уже предварительно присуждено базилианамъ Лидскимъ земскимъ судомъ. Въ это же время Любанскій по-

далъ жалобу и на Суходольскаго, какъ базилианскаго свидѣтеля. По соединеніи всѣхъ встрѣчныхъ исковъ въ одно цѣлое, трибуналь, разсмотрѣвши всѣ подробности дѣла, постановилъ: право владѣнія базилианъ признать законнымъ; прежнее постановление Лидскаго суда — правильнымъ; апелляцію же Любанскаго — незаконной; вслѣдствие этого присудилъ Любанскаго въ 3-хъ мѣсячному тюремному заключенію и уплатѣ судебныхъ издержекъ или же денежному взысканію въ размѣрѣ 2,000 злотыхъ въ пользу базилианъ.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca szesnastego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami, do nich należącemi, w iedno poniżej złączonemi y skombinowanemi, przypadley, mianowicie: *za pierwszym aktoratem* w. imć pana Wiktorego Grzymayły-Lubańskiego, oboznego powiatu Pińskiego, z w. imć xiędzem Joachimem

Horbackim — opatem y wszystkimi ichmć xx. bazylianami klasztoru Leszczyńskiego, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, takową, mieniać y referuiąc się do zaszłego, vigore konstytucyi tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, ex instancya żalu-

iącego delatora w ziemstwie Lidzkim procederu, a mianowicie w szczególności do zkasowania dekretu ostatecznego ziemskiego Lidzkiego, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, Januarii dwudziestego dziewiątego zaszłego, przez żalującego delatora in toto appellacyjnego, który żalującego delatora od aktorstwa w dworzyszczu Maleiowszczyzny, puszczy, barci, łak etc. prawnie poszukiwanego, niesprawiedliwie y przeciw prawu odsądzono, a za obłąkanemi testimoniami w Suchodolskiego—sędziego grodzkiego Słonimskiego, contra fidei bronienia exekucyi przeciw prawu wydanemi, żalującego delatora niesłusznie paenami kontrawencyjnemi ukarano, na ostatek expensami prawnemi obciążano; do skassowania tychże wszytkich świadectw urzędnika, do uznania rehabilitacyi folwarku Duboy, w powiecie Pińskim leżącego, za dekretem kontumacyjnym trybunalskim nad proporcją wskazow obiętego, per consequens o inekwitacyę, kalkulacyę y weryfikacyę z procentów folwarku Duboy, nienależnie użytkowanych, do obwarowania na też kondemnaty y drugą, w roku terazniejszym. Junii dziesiątego dnia otrzymanę żalującemu delatorowi locum standi y znikczemnienia wszytkich kondemnat, oraz nakazania zwrotu wziętych solucyi w ziemstwie y w trybunale, skassowania równie bezprawney urzędu tradycyi, z nakazaniem kalkulacyi, weryfikacyi, inkwizycyi, o inekwitacyę do dworzyszczu Maleiowszczyzny, prócz morgów piętnastu, y od daty dellacyi o kalkulacyę y weryfikacyę z posydownego alienatorie tegoż dworzyszczu, do nadgrodenia expensów prawnych y uznania tego wszytkiego, co z stopnia sprawy potrzebnym być okaże się, salva meliora-

tione tey żaloby. *Za drugim aktoratem w. i. p. Wiktorego Grzymayły - Lubańskiego, oboznego powiatu Pińskiego, z w. i. p. Andrzejem Suchodolskim—sędzią grodzkim Słonimskim, za pozwem, od aktora po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą takową, mieniać y referuiąc się do zaszłych manifestów, oświadczeń y testimoniów, a mianowicie o to, iż obżałowany, będąc użytym od i. xx. bazylianów Leszczyńskich do expedyowania niewolney exekucyi, sam nie zieżdzaiąc ad fundum dobr Duboy, w powiecie Pińskim leżących, zapisami zeszcley Lubańskiej zaiętych, przez inenerała Kwiatkowskiego tentował obięcia y contra fidei bronienia wydał testimoniales, samego Lubańskiego o exekucyę obwinil, o sprzeciwięstwo, zatym o skassowanie obłąkanych imci listów testimonialnych, o ukaranie obżałowanego według konstytucyi tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, za niedopełnie skutków teyże konstytucyi, o nadgrodenie expensów prawnych, salva tey żaloby melioratione.* *Za trzecim aktoratem w. i. x. Joachima Horbackiego—opata y wszytkich i. xx. bazylianów Leszczyńskich z w. panem Wiktorem Grzymayłą-Lubańskim, oboznym Pińskim, za pozwem, od aktorów po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, takową, mieniać y we wszytkim odwołuiąc się do dwuch dekretów, post appellationem w trybunale na obżałowanego imci in contumaciam wypadłych, y za onemi nastąpionych listów obwieszczych y podawczych, wedle których zabezpieczenia possessyi, cokolwiek nie iest odiytem, aż do oplacenia y*

zupelnego bonifikowania wszystkich pretensyi, iakie dekretem sądu trybunalego zostana za realne rekognoskowane, a w samey sprawie utwierdzenia dekretu oczewistego ziemskiego Lidzkiego, pod rokiem tysiac siedmset siedmdziesiat ósmym, January trzydziestego pierwszego dnia zapadlego, iako też caley niestanney konwikcyi, na obżałowanym imci wzyksaney, do sądzenia expens prawnych, nowo po appellacyi lozonych, y tych, które ziemskim dekretem są zadecydowane, wespol z przychodzącym od daty nieopłacenia procentem, uchilenia wszystkich obżałowanego imci wymyślnie utworzonych pretensyi y skassowania onychże, razem z procederem, niesłusznie dotąd prowadzonym, ukarania paenami z prawa ściągającymi się, nie mniej sądzenia tego wszystkiego, co przez kontrowersyą od aktora dowiedzionym będzie. *Za czwartym aktoratem w. i. p. Andrzeia Suchodolskiego — sędziego grodzkiego powiatu Słonimskiego, z w. i. p. Wiktorym Grzymałą-Lubańskim — oboznym powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktora po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żałobą, w nim będącą, takową: mieniać do uwolnienia się niesłusznie przez obżałowanego imci uroszczonego procederu y niewiennie utworzoney prostytutcyi, a za niesłuszne przez żaloby y manifesta żałującego za skarzenia pokarania obżałowanego imci paenami, wedle konstytucyi tysiac siedmset siedmdziesiat szóstego roku opisanemi, zkasowania tychże adtentatów y sądzenia żałującemu delatorowi expens prawnych, oraz aprobaty listu testimonialnego, ww. xięży bazylianom Pińskim w czasie ziechania za dekretem ziemskim Lidzkim*

na tradycyą pod niedopuszczenie teyże tradycyi wydanego, niemniej uznania tego, czego się aktor przez kontrawersyą swoią u sądu dopraszać się będzie. A iako te żaloby z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi przerzeczony strony przed nami sądem intentowali sprawę; w której my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiac siedmset siedmdziesiat pierwszego, Marca szesnastego dnia, po zaszłym aktoratów w iedno złączeniu, oraz po oczewistych y dostatecznych przez produkta y repliki, zacząwszy od dnia trzynastego praesentium do daty w górze pisaney, w obecności wielmożnego imci pana Wiktorego Lubańskiego — oboznego Pińskiego, y i. x. prokuratora spraw bazylianckich, na wzajem doniesionych kontrowersyach, teraznieyszą sprawę, dekretem ziemskim Lidzkim, w roku tysiac siedmset siedmdziesiat ósmym, January trzydziestego pierwszego dnia principaliter zaszłym, rozważoną, a z powodu założoney przez wielmożnego imc. pana Lubańskiego appellacyi do rozpoznania praesentis iudicii przychodząca, tym rozsądzamy sposobem. Lubo od w. i. p. Lubańskiego — oboznego Pińskiego, dekretu ziemskiego Lidzkiego, w punktach przysądzenia dworzyszcz, nazwiskiem Wołowicze, y dwuch dworzyszcz Owsiemierowskich, oraz morgów piętnastu, w trzecim dworzyszczu, takż Owsiemierowskim, non in pugnando, iż od trzeciego tegoż dworzyszczu, puszcze, wchody y łowy etc. dokumentem zamiennym Jana Goreckiego, Jana Duchnowskiego y Bogusza Michnowicza, w roku tysiac pięćset pędziesiąt piątym czynionym, wyłączony, dellatorstwu w. Lubańskiego przez konsty-

tucyę roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego zyskanemu, należa, dowieść usiłowano; iednak ponieważ dokumenta y dekreta pod datami swoimi w. dekret ziemski Lidzki wprowadzone, dostatecznym są dowodem, iż ihumenowie monasteru Leszczyńskiego trzy dworzyszczu Owsiemierowskie, ieszcze w czasie przedunowem dzierzącemi byli y choć po zamiennym roku tysiąc pięćset piędziesiąt piątego dokumencie, Iwan Wielatycki—pisarz ziemski Piński, do onych swoją utworzył pretensją, dekreta iednak ziemski Piński y trybunalski, w roku tysiąc sześćset trzynastym zasze, niesłuszność oney pretensyi uważywszy, aktorstwo dworzyszcz Owsiemierowskich monasterowi Leszczyńskiemu przysądził. Na mocy więc okazującej się rzeczonych dworzyszcz przeduniiowej, bez żadnego wyłączenia, possessyi, ponieważ wedle artykułu drugiego, rozdziału trzeciego konstytucyi tysiąc pięćset sześćdziesiąt dziewiątego y innych praw rozprawiający się imć xięża bazylianie przy aktorstwie całych dworzyszcz Owsiemierowskich ostać się powinni, przeto my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego z tych y innych dekretem ziemskim Lidzkim obiętych przyczyn, dekret ziemski Lidzki, co do przysądzenia dworzyszczu, Wołwicz zwanego, y trzech całych Owsiemierowskich, wespół z puszczą, wchodami y lasami, na zawsze utwierdzając, pomienione funda przy wieczystym imć xięży bazylianów dzierzeniu zostawuujemy. A przeto rozszoną w. Lubańskiego — oboznego Pińskiego, do puszczy, wchodów y łowów, ut praemissum, pretensję, wiecznie umarzamy. W dalszym zaś dekretu ziemskiego Lidzkiego rozpoznawaniu, ponieważ na

mocy konstytucyi roku tysiąc sześćdziesiąt czwartego y świadectwa urzędowego urząd ziemski Lidzki dwoiakie peny kontrawencyjne za sprzeciwieństwo dekretowi niestannemu captati temporis, ziemskiemu Lidzkiemu, za niedozwolenie dwukroć tentowaney dobr w. Lubańskiego tradycyi, dopełnione należycie sądził; dla tego my sąd trybunału głównego w. x. Lit., y w tym punkcie nieprzemienność dekretu ziemskiego Lidzkiego doyrzawszy, dwańście niedziel więzy ciwilney y dwieście kop groszy Litewskich, ad instantiam i. xx. bazylianów, na ww. Lubańskim determinuujemy. A że w. Lubański, od dekretu ziemskiego Lidzkiego, teraz utwierdzającego się, niesłuszny założył do trybunału odzew y że konstytucya roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego y tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego winy appellacyjne nieuchronnemi w takowym przypadku mieć chciała, przeto my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego takowe winy appellacyjne przez instantią tychże i. xx. bazylianów na w. Lubańskim wzkazujemy, a względem expensów prawnych, przed appellacją y po appellacyi łożonych, oraz względem pretendowaney od w. Lubańskiego dobr Duboy rehabicyi, inkwizycyi, kalkulacyi y weryfikacyi, ponieważ urząd ziemski Lidzki szłuszne y z prawem zgodne przedsię wziowszy przyczyny, expens prawny in quantitate tysiąc złotych polskich dla i. xx. bazylianów determinował; przytym, ponieważ i. xx. bazylianie za tradycyami urzędowemi, podług dekretów niestannych trybunalskich w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Augusta siedmnastego, y tysiąc siedmset ośmdziesiątym, Julii dwudziestego czwar-

tego dnia, nastąpnemi, część dobr Duboy z poddanemi, w tychże tradycjach wyrażonemi, trzymając y z takowey possessyi użytkując, expensa prawne, po appellacyi wydatkowane, sobie bonifikowali; nadto, ponieważ possessya pomienioney części dobr Duboy, iako po ostatecznym sporów między stronami zachodzących rozsądzeniu w Lubańskiemu wrócić się powinna, zaczym my sąd, wedle utwierdzającego się dekretu ziemskiego Lidzkiego, za expens prawny, przed appellacją łożony, złotych tysiã na w. Lubańskim dla i. xx. bazylianów przysądziã, koszta prawne, po appellacyi wydatkowane, użytkiem z przereczoney possessyi, przez i. xx. bazylianów wybieranym, bonifikowanemi być uznawamy y ztąd akta inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi niepotrzebnemi być sãdziemy; tudzież rehabitationem części dobr Duboy, z poddanemi y z tym wszystkim, cokolwiek w pomienionych urzędowych tradycjach iest wyrażono, a przez i. xx. bazylianów possydowano było, bez obwieszczenia, tylko mocã tego dekretu przez urząd, ad libitum użyć się mający, in spatio niedziel dwuch od daty terazniejszego dekretu, a za nieobięciem hoc in spatio, quovis captato tempore póty, poki obiętymi nie będą, w. Lubańskiemu decidendo, gdyby tego obięcia rozprawując się i. xx. bazylianie sami przez się y przez żadne instytuowane osoby pod iakim kolwiek pretextem nie broniły, sub paenis contraventionum nakazujemy. Podobnie, gdyby w. obozny Lubański więz cywilną za sprzeciwieństwo, iako się wyż pomieniło, na sobie wskazane, w roku terazniejszym tysiã siedmset osmdziesiąt pierwszym, Oktobra pierwszego dnia, w zamku iego królewskiej mości Pińskim, in loco solito za-

siadszy y przy weyściu na takowã więz kop dwieście, to iest złotych polskich pięćset, dekretem ziemskim Lidzkim sądzone, currenti moneta i. xx. bazylianom, lub onych umocowanemu, przy xięgach grodzkich Pińskich, za uprzedzającã kwitacjã wypłaciwszy, pomienionã więz nieprzerwanie przez niedziel dwanaście kontynuował, a po zaszley kontynuacyi nieodwłocznie iedne kop sto, czyli złotych polskich dwieście piędziesiąt i. xx. bazylianom, a drugie złotych dwieście piędziesiąt prześwietnemu urzędowi ziemskiemu Lidzkiemu, lub ich plenipotentowi, przy tychże xięgach grodzkich Pińskich, takõz currenti moneta, praevia quietatione opłacił, oraz w tymże samym czasie, to iest, wraz po wysiedzeniu więzy ciwilney dwunastoniedzielney, w górze decydowanej, albo udzielnã sześci niedzielną więz non interrupte wysiedziã, albolu też tysiã kop groszy Litewskich, idque złotych polskich dwa tysiãce pięćset za paeny appellaciyne, przez konstytucjã w roku tysiã siedmset sześci dziesiąt szóstym udeterminowane, i. xx. bazylianom lub plenipotentowi onych, niebrakownie idacã monetã, przy tychże xięgach, za uprzedzającym kwitem, wypłacił. Nadto, gdyby tenże w. Lubański, złotych polskich tysiã, za expens prawny przysądzone, rozprawując się i. xx. bazylianom, lub onych umocowanemu, bez przyjmowania arestów y nabywania wlewków, w roku terazniejszym tysiã siedmset osmdziesiąt pierwszym, miesiãca Iunii dwudziestego czwartego dnia, takõz przy xięgach grodzkich Pińskich, currenti moneta, praevia quietatione, oddał, pod nieuchronnã sprzeciwieństwa karã, nakazujemy. Na ostatek, pozwanego w. i. p. Suchodolskiego—sędziego grodz-

kiego Słonimskiego od terazniejszego | prawny umarzamy y, wieczne milczenie
procederu wolnym czyniąc, [dalszych ża- | nakazując, na sprzeciwiających się ważność
dnych paen, win y expensów prawnych na | osądzoney rzeczy y karę osobistey infamii
žadną nieuznawamy stronę, lecz po zadość | zakładamy.

1783 г. Сентября 26 дня.

Изъ книги № 166, за 1783 г., л. 802.

96. Фундушова запись депутата Стародубовскаго повѣта Казимира Слизня, данная имъ
новоучрежденной церкви въ с. Казиміровѣ.

Казиміръ Слизень, трибунальный судья, столяр-
никъ Стародубскаго уѣзда, даетъ запись, которою
онъ надѣляетъ церковь, построеную въ селѣ Ка-
зиміровѣ и принадлежащую къ его имѣнію Мо-
тыкамъ, двумя увологами земли, при чемъ онъ
обязывается поддерживать всѣ хозяйственныя цер-
ковныя строения и заботиться о благолѣпіи церкви;

для священника обязывается ежегодно давать
по 100 злот. поль. и кромѣ того проценты отъ
суммы 3000 злот., завѣщанной покойнымъ его
отцемъ, съ тѣмъ однакожь условіемъ, чтобы свя-
щенникъ аккуратно совершалъ обѣдни и былъ
добрымъ примѣромъ для своихъ прихожанъ.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiąt trze-
ciego, miesiąca Septembra dwudziestego
zóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał
główny wielkiego księstwa Litewskiego z
województw, ziem y powiatów w roku
terazniejszym tysiąc siedmset ósmdziesiąt
trzecim na kadencję niniejszą Grodzień-
ską obranymi y aktualnie w mieście iego
królewskiem mości Grodzie zasiadającemi
y sądzącemi, stanąwszy obecnie iasnie
wielmożny iegomość pan Kazimierz Sli-
zień—deputat z powiatu Starodubowskie-
go, takowy wieczysty fundusz, na cerkiew
Motycką de nova radice uczyniony, sposo-
bem, w konstytucyi tysiąc sześćset trzy-

dziesiątego piątego roku opisanym, przy-
znał y zaprzysiągł, którego tenor sequi-
tur estque talis:

Ja Kazimierz Slizień—sędzia trybunału
głównego w. x. Lit. z powiatu Starodubow-
skiego, szambelan i. kr. mości, stolnik powia-
tu Starodubowskiego, generał-adiutant bu-
ławy wielkiej woyska w. x. Lit., wszystkie
niżej wyrażone obowiązki na się przyjmując
y one wiecznie dopełniać submittując się y za
sucessorów moich ręcząc, obowiązując się,
czynię wiadomo tym moim dobrowolnym,
wieczystym, w żaden sposób nieporuszony-
nym prawem, zapisem, funduszem, danym
na to, iż tak chęć świętey pamięci oycy,
ostatnią testamentową dyspozycyą stwier-

dzoną, względem trzech tysięcy złotych, na wieczną obligacyą determinujących, iako też wolę y szczere przedsięwzięcie własne, w najmniejszey okoliczności ku zmianieniu niepodległe, dopełniając, cerkiew na majątności mey Motykach, we wsi, Kazimierzowie zwaney, do dworu Motyckiego należney, z zupełnym dostarczeniem w niey zwykle powinno go porządku, wewnątrz znajduiącego się, przy osobliwym inwentarzu, na to przeze mnie sporządzonym y podanym, oraz przy niey xiędza ritus graeci na wieczne czasy, nigdy niezmienne, ufundować przed się wzięłem; iakoż niniejszym funduszem zapisem zskuteczniam, chcąc mieć, aby odtąd tym dokładniejsze nastąpić mogło pomnożenie chwały Bożey y pozyskanie dusz poddanych moich przez ufundowanego kapłana, który winien będzie silnie dostrzegać wszystkich, do siebie w ogół należących parafian y o zbawienie ich, przykłady dobrimi nauczaiąc, być troskliwym, regularne nabożeństwo z pomnożeniem ochoty parafianów w porządku zwykłym utrzymować y to wszystko dopełniać, co obowiązek prawdziwego y przykładowego pasterza wyciąga, a nayszczegulniey, aby wieczna obligacya mszy świętey iedney śpiewaney co tydzień w dni powszedne, co piątek za duszę oycy, matki, krewnych y moią odprawowała się, mieć chcę y obowiązuję. Na utrzymanie zaś wiecznie takowego obowiązku rządcy cerkwi, parochowi Kazimierzowskiemu y następcom onego ritus graeci procent od summy trzech tysięcy złotych polskich, niniejszym funduszem wyznaczaiący się, według prawa kościelnego, piąty w terminie świętego Marcina święta rzymskiego, corocznie po zł. pol. sto pięćdziesiąt do rąk tegoż. i. x.

rządcy cerkwi Kazimierzowskiej y następców onego opłacać y wyliczać podeymuję się y successorowie moi obowiazani będą. Nadto gruntu włok dwie, każdą włokę morgów trzydzieście zawieraiącą, iuż w to licząc y sianożęcie, tuż przy cerkwi być miane, kopcami, przez mierniczego osypaniem, ograniczonego gruntu wyznaczam y wydzielam. Nakoniec na sustentacyą sługi cerkiewnego, czyli dziaka, corocznie na potomne czasy beczkę żyta y pół beczki ięczmienia z dziakła wsi Kazimierzowa wyznaczam y przepisuję. Dla utwierdzenia więc mocniejszego takowego wieczystego prawa zapisu funduszu, na wieczne czasy zafundowanego, ewikcyą na też wieś Kazimirzów (w której fundusz takowy czynię) wnoszę y opisuję, a w przypadku naruszenia tego funduszu sąd każdy na mnie samego, successorów y każdego, ten zapis fundusz naruszaiącego, w wielkim xięstwie Litewskim będący, naznaczam y, zarękę ważność rzeczy wynoszącą zakładaiąc, takowy fundusz mój przy zaprzysiężeniu wedle praw w. x. Lit. przed sądem trybunału głównego w. x. Lit. iaśnie wielmożnych i. pp. pieczętarzów podpisami y moią własną ręką stwierdzam. Na approbatę y akceptacyą takowego moiego wieczystego funduszu i. w. i. xiędza Jassona Junoszy Smogorzewskiego—arcybiskupa, metropolitę całej Rusi, lub urzędu iego konsystorza generalnego Wileńskiego quam enixissime upraszam. Działo się w Grodnie roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt trzeciego, miesiąca Septembra dwudziestego szóstego dnia. U tego zapisu funduszowego podpisy rąk tak samego iw. aktora, iako też i. ww. i. pieczętarzów takowe: Kazimierz Slizień—sędzia tryb. gł. w. x. Lit. Ustnie y ocze-

wisto proszony pieczętarz od i. w. Kazimierza Sliznia—sędziego trybunału głównego w. x. Lit., generała-adiutanta buławy wojsk w. x. Lit., do tego wieczystego funduszu, na rzecz we śrzedzinie wyrażoną, podług prawa podpisuję się, Ignacy Morawski—generał-maior, marszałek trybunału głównego w. x. Lit. Od wyż wyrażoney osoby na rzecz we śrzedzinie wyrażoną do takowego funduszu, iako proszony pieczętarz, podpisuję się, Tadeusz Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, pisarz trybunału głównego

w. x. Lit. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz na rzecz we śrzedzinie wyrażoną, do takowego funduszu, podług prawa podpisuję się, Stanisław Eydziatowicz—chorąży ziemski Smoleński y półkownik, starosta Samnicki, sędzia trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego.

Który to zapis funduszowy, po przyznaniu y zaprzysiężeniu onego przez wyż wyrażonego i. w. aktora, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęty y wpisany.

1785 г. Августа 23 дня.

Изъ книги № 171, за 1785—1786 г., л. 288—291.

97. Актъ размежеванія имѣнія Березвеча Березвечнаго базилянскаго монастыря съ сосѣднимъ имѣніемъ Ситовщицкою Полоцкой стольниковой Корсаковой.

Между настоятелемъ Березвечнаго монастыря и помѣщицей Корсаковой было устроено полюбовное размежеваніе ихъ пограничныхъ имѣній, вызванное тѣмъ обстоятельствомъ, что имѣніе Корсаковой Ситовщицна тѣсно граничило съ землею Березвечнаго монастыря; обѣ стороны до сего времени пользовались своею землею на основаніи тѣхъ данныхъ, какія имѣлись у нихъ подъ рукою, но когда мало по малу знаки, опредѣляющіе границу собственности cadaго, стали уничтожаться, то Корсакова и монастырь, изъ опасенія

порвать дружескія отношенія между собою, пригласили къ себѣ землебра Вилкомирскаго уѣзда Вароламея Качановскаго, который бы по имѣющимся стародавнимъ документамъ, наглядно обрисовалъ и обозначилъ границы, тѣмъ болѣе что долина и ровъ, идущіе отъ озера Окунева до озера Вѣлаго, окончательно занесены пескомъ, а ручеекъ Вѣловица, впадающій въ рѣку Березвечъ, грозитъ высушкой. Копія настоящаго договора при оригиналѣ внесена въ книги главнаго Литовскаго трибунала.

Roku tysiąc siedmset ośm dziesiąt szóstego, miesiąca Februarii czternastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał

główny w. x. Lit. z woiewodztw xięstwa y powiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset ośm dziesiąt piątym na kadencją ninieyszą Wileńską obranemi y aktualnie

w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi y sądzącemi, stanowszy osobiście patron w. i. pan Baliński—rotmistrz w. Wileńskiego, dokumentu wieczysto granicznego ekstrakt, przy oryginale, między w. i. panią Marcyanną z Mackiewiczów Korsakową—stolnikową w. Połockiego, a ichmością xx. bazylianami Berezweckiem i czynionego, do akt podał w sposob przenosu, w następnych pisanego wyrazach: Wypis z xiąg podkomorskich w. Nowogrodzkiego, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia. Na sądach podkomorskich wojewodztwa Nowogrodzkiego, mocą dekretu trybunalskiego, w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartym, Marca piętnastego dnia między stronami w nim wyrażonemi zapadłego, w dobrach Zalesie, w wojewodztwie Połockim sytuowanych, odprawowanych, przede mną Adamem Woyńłowiczem — podkomorzym wojewodztwa Nowogrodzkiego, orderu ś. Stanisława kawalerem, stawiając obecnie w. i. pani Marianna z Mackiewiczów Korsakowa—stolnikowa wojewodztwa Połockiego, z iedney, a w Bogu przewielebny i. xiądz Ambroży Synhaiewski—zakonu świętego Bazylego wielkiego, superior klasztoru Berezweckiego, z całym zgromadzeniem tegoż klasztoru z drugiej strony, piszące się osoby, dokument wieczysty na granicę między dobrami w. i. pani stolnikowej Sitowszczyzną, a w. w. i. xx. bazylianów Berezweckich — Berezwechem, w wojewodztwie Połockim leżącemi, wzajemnie między sobą dwuma stronicami wydany i podpisany osobistym swym przyznaniem stwierdziwszy, w protokule przyznań zapisanym, rękoma własnemi podpisali, po którym osobistym przyzna-

niu takowy dokument, ze wszelką onego wyraźnością, do xiąg podkomorskich przyjęty, w następne wyraża się słowy:

Ja Maryanna z Mackiewiczów Korsakowa—stolnikowa wojewodztwa Połockiego, z iedney, a ia xiądz Ambroży Synhaiewski—zakonu ś. Bazylego wielkiego, superior klasztoru Berezweckiego, z całym zgromadzeniem tegoż klasztoru z drugiej strony, piszące się osoby, czyniemy wiadomo tym naszym granicznym, wieczysto nieporuszonym postanowieniem, pismem, nawzajem sobie danym y służącym na to: iż mając my grunta nasze, —ia stolnikowa od mąietności Sitowszczyzny, a my xięża od klasztoru naszego Berezweckiego, w wojewodztwie Połockim leżące, zdawna z sobą przygraniczające y w spokojnym dotąd obu stron używaniu według ruczaiów y znaków starodawnych zachowujące się, mianowicie: od ieziora Okuniewa do ieziora Białego doliną rów, zdawna kopany, daley brzeg ieziora Białego, a z tego ieziora ruczay wychodzący, nazwany Białowica, ciągiem swym aż do rzeki Berezwechy, ku gruntom i. w. i. pana Brzostowskiego — półkownika usarskiego, kawalera orderu świętego Stanisława, wpadaiaący, te grunta nasze dotąd rozdzielał y różgraniczał, a że rów wyżey rzezczoney, z ieziora Okuniewa kopany, zniszczeniu przez zaście piaskiem y zasypanie się podległy, upewnienia kopcami y opisania wymiarek potrzebuie, ruczay takż Białowicza osuszeniu y zagubieniu podpada, iako to iuż raz, według zaświadczenia poddanych, przez przekopy, spuszczenie ieziora Białego osuszony, znaki koryta swego był utracił, a tym samym granicę zniszczył, tak że dla zachowania sąsiedzkiej spokojności znowu tame między

ieziorani y groblę uczynić musiano, a przez to klasztorowi Berezwieckiemu sposobność młynu utrzymywania zatrudniono; przeto my wyżej wzmienieni, ia stolnikowa wojewódstwa Połockiego y ia xiądz superior Berezwecki, dla zabezpieczenia tej naszej granicy, ruczaiem Białowicą dotąd wypadaiającey, nie mniej dla osuszenia spuszczeniem znowu jeziora płaszczyn sianozętnych, po obapoł ruczaiu Białowicy rozciągających się, teraz przez zalew ruczaiu w trzęsawy przepaściste zamienionych, a razem dla ułatwienia klasztorowi na czas przyszły utrzymywania młynu, ugodziliśmy się y zezwoliliśmy dobrowolnie na sprostowanie nieco zakrętów ruczaiowych, y uprosiliśmy w. i. pana Bartłomieja Kaczanowskiego—komornika powiatu Wilkomirskiego, ażeby takowe postanowienie nasze zaskutecznił, któren to w. i. p. komornik, po wymierzeniu byley dotąd według ciekru ruczaiu używalności naszej, części, w sprostowaniu na obie strony odcinaiające się y odchodzące, dokładnie obrachowawszy y one sposobem zamiany na wzajem bez krzywdy umiarkowawszy, ściany proste, nieodległe od dawney granicy wyprowadził y one przez grunta orome miedzami szerokimi na pół pręta, a przez sianozęci liniami, po których by rowy mogły być wybite, poznaczal i kopcami osypał, oraz nam na gruncie okazał y opisaną obwodnicę podał. Którą to granicę my oglądawszy y bez ukrzywdzenia zobopolnego uczynioną znalazłszy, za niewzruszoną na wieczne czasy mieć chcemy y obwodnicę, przez tegoż w. i. pana komornika nam podaną, tu wpisuiąc, na zawsze utwierdzamy.—Poczyna się granica ta nasza od jeziora Okuniewa, nieopodal domu poddanego Berezwieckiego

Urka Stocki, gdzie kopiec pierwszy o dwa pręty od jeziora na brzegu rowu po stronie gruntów Sitowszczyńskich iest usypany, a z niego idzie linia pierwsza, rowem, przez grunt kopanym, udaiąca się od południa ku zachodowi na gradusów dwadzieścia sześć według igły magnusowej, do kopca drugiego, po stronie Berezwieckiej położonego, której dłużyńy wymierzono sznurów dwa, prętów ośm y pięć pręcików; z kopca drugiego wprawo na gradusów dwadzieścia ośm od linii poprzedzaiącey udaiąc się idzie linia druga, przecinaiająca dwa małe załomania rowu granicznego, do kopca trzeciego, po stronie Sitowszczyńskiej położonego, której dłużyńy wymierzono sznurów trzy y prętów pięć. Z kopca trzeciego wraz w prawo na gradusów sześć y minut ośmnaście idzie linia trzecia rowem mało znacznym przez brod, na drodze, z Głębokiego do wsi Zaprudzia idącey, znajduiający się, do kopca czwartego, w mierze sznurów trzech, prętów dwóch y czterech pręcików po stronie Berezwieckiej usypanego. Z kopca czwartego znowu w prawo na gradusów dwadzieścia ieden y minut czterdzieście pięć idzie linia czwarta rowem mało znacznym, do kopca piątego, po stronie Sitowszczyńskiej usypanego w mierze sznura iednego, prętów ośmiu y czterech pręcików; z kopca piątego, zostawuiąc rów niegraniczny w lewie, udaiąc się takż w prawo na gradusów dwadzieścia trzy y minut czterdzieście pięć, idzie linia rowem granicznym do kopca szóstego, po stronie Berezwieckiej usypanego, w mierze sznurów dwóch, prętów dwóch y pręcików trzech. Z kopca szóstego ieszcze raz w prawo na gradusów czterdzieścia dwa y minut czterdzieście pięć idzie

linia szósta rowem y wpada do jeziora Białego, brzegiem ostrowka Suchego zostającego się, po stronie Berezweckiej, którey dłużyny wymierzono sznur ieden, prętów dziewięć, z kąd w prawo udaiąc się brzegiem jeziora Białego, przychodzi granica ku gościńcowi, idącemu z Głębokiego do Sitowszczyzny y wpada w samo wyście ruczaju Białowicy, gdzie nad tym ruczajem przy gościńcu po stronie Berezweckiej na znak granicy wymurowany iest kolos ś. Herakliusza z napisem pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiątym, Septembra dwunastego dnia, w którym słupie znajduie się blacha cynowa, z iedney strony herb bazylikański, z drugiey Korsakowski wyrażająca, tym więc ruczajem Białowicą, z jeziora wychodząca, prowadzona była linia pierwsza, od północy ku zachodowi według igły magnesowej na gradusów ośmdziesiąt ieden udaiąca się, do kopca pierwszego, na tey stronie jeziora usypanego, w mierze od jeziora o prętów dziewięć; z kopca tego w lewo, na gradusów czterdzieście trzy y minut czterdzieście pięć od linii poprzedzającej zachylając się, idzie linia, czyli ścianka druga mimo sam kolos murowany, od kopca pierwszego na sznur ieden y prętów dwa zostaiącey, po stronie Berezweckiej do kopca drugiego, w samym ruczaju o sznurów dwa y pręcików pięć od pierwszego usypanego; z kopca drugiego takż w lewo na gradusów piędziesiąt cztery y pół idzie ściana trzecia samym prawie wodocikiem kopiec przez trzeci, we czterech sznurach y pięciu prętach usypany, do kopca czwartego, na zachyleniu w błocie położonego, do którego wymierzono całej tey ściany sznurów siedem, prętów dziewięć y pręcików siedm; z kopca czwartego w

prawo na gradusów trzydzieście siedm y minut piędziesiąt cztery idzie ściana czwarta przez kopiec piąty, w dwóch sznurach, sześciu prętach y dwóch pręcikach znajdujący się, do kopca szóstego, na niwie oromey usypanego, którey cała dłużyna wynosi sznurów trzy, prętów pięć y dwa pręciki; z kopca szóstego w lewo na gradusów sześćdziesiąt sześć y minut piętnaście udaiąc się, idzie ściana piąta, przecinaiąc razy kilka ruczaj Białowicę, przez kopiec siódmy, w pięciu sznurach przy samym brodzie na drodze, idącey z Głębokiego do Udziału, usypany, do kopca ósmego, na zachyleniu usypanego, w mierze sznurów dziewięciu y prętów dziewięciu; z kopca ósmego w prawo na gradusów sześćdziesiąt ieden y minut sześć udaiąc się, idzie linia szósta, przeryniająca takż ruczaj Białowicę, przez kopiec dziewiąty, w czterech sznurach, iednym pręcie y trzech pręcikach położony, do kopca dziesiątego wymierzono całej tey linii sznurów ośm, prętów siedm y cztery pręciki; z kopca dziesiątego w lewo na gradusów trzydzieście y minut trzydzieście dziewięć, udaiąc się y od uścia ruczaju Białowicy mało co ku gruntom Sitowszczyńskim oddalając się, przechodzi linia ostatnia przez kopiec, na punkcie samym, z kąd wymiar granicy między dobrami i. w. Brzostowskiego — półkownika usarskiego w. w. x. Lit., kawalera orderu ś. Stanisława, a majątnością Sitowszczyzny był poczęty, w mierze sznura iednego usypany, y wpada na kopiec ostatni, przed samą rzeką Berezweczą, iako na pięcie trzech granic, w mierze sznurów dwóch od poprzedzającego usypany, y przy nim konczy się granica gruntów naszych, klasztoru Berezweckiego po lewey, a gruntów majątności

Sitowszczyzny po prawey ręce zostających. Takowe ograniczenie nasze utwierdzając, rękoma własnemi podpisujemy. Pisan roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia. U tego dokumentu podpis rąk tak samych aktorów, iako też i. w. w. pieczętarzów, ustnie oczewisto uproszonych, temi się wyrażają słowy: Maryanna z Mackiewiczów Korsakowa. Ambroży Synhaiewski—zakonu ś. Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Berezweckiego *mpr.* Oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto granicznego dokumentu, nawzajem danego, podług prawa podpisuję się, Józef Ciechanowski—generał woysk w. x. Lit. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto granicznego dokumentu, nawzajem danego, podług prawa podpisuję się, Jan Korsak—exsędzia grodzki województwa Połockiego. Oczewisto proszony pieczętarz od osob we śrzedzinie wyrażonych do tego wieczysto granicznego dokumentu prawnie podpisuję się, Franciszek Bruski—komornik Nowogrodzki. Który dokument po ustnym y oczewistym stron przyznaniu iest do xiąg podkomorskich spraw wieczystych przyjęty y wpisany, z których i

ten wypis pod pieczęcią urzędową podkomorską województwa Nowogrodzkiego aktorom iest wydan. U tego ekstraktu dokumentu wieczystego granicznego, między w. i. p. Maryanną z Mackiewiczów Korsakową—stolnikową województwa Połockiego, a wielbnym i. x. Ambrożym Synhaiewskim - zakonu świętego Bazylego wielkiego superiorem klasztoru Berezweckiego, czynionego, przy wyciśnioney przez kustodyę urzędowey podkomorskiej województwa Nowogrodzkiego pieczęci, podpisy tak samego i. w. i. p. podkomorzego, iako też przy korekcie w. i. p. sądów podkomorskich regenta, oraz pod spodem adnotata takowe: Adam Woyniłowicz—podkomorzy Nowogrodzki, orderu świętego Stanisława kawaler.—Concordatum: Franciszek Rowiński—sądów podkomorskich województwa Nowogrodzkiego regent.—Extrakt dokumentu wieczysto—ugodliwego granicznego, między ichm xx. bazylianami Berezwieckimi a w. i. panią Korsakową—stolnikową Połocką stałego.

Który to ekstrakt dokumentu granicznego, za podaniem onego przy oryginalu, w sposob przenosu, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany.

1785 г. Ноября 22 дня.

Изъ книги № 171, за 1785—1786 г., л. 58—59.

98. Изречательная запись Ливскаго skarbnika Zubowicha на kollyatorstwo Горачевицкой церкви въ пользу Святскихъ.

Ливскій Skarbnikъ Zubowichъ, получивши наслѣдство въ Оршанскомъ повѣтѣ на разныхъ имѣнiя, въ томъ числѣ и право на kollyatorstwo Горачевицкой церкви, передаетъ это право су-

ругамъ Святскимъ съ тѣмъ, чтобы они заботились о вышеупомянутой церкви и 2-хъ уволокѣхъ фундушевой земли.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Nowembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątym na kadencyą niniejszą Wileńską obranemi y aktualnie w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi y sądzącemi, stanowszy osobiście w. imię pan Jakub Zubowicz -- skarbnik Liwski, dokument wieczysto-zrzeczny na kollyatorstwo cerkwi Horaczewickiey w. i. pp. Kazimierzowi y Maryannie Swiackim—krayczym wojewodztwa Połockiego, wydany, przyznał y takowe przyznanie według przepisu prawa w protokule przyznań ręką własną podpisał, który tak się w sobie ma:

Jakub Zubowicz—skarbnik Liwski, czynię wiadomo tym moim wieczysto-zręcznym prawem, zapisem, wielmożnym ii. pp. Kazimierzowi y Maryannie z Kukielów Swiackim—krayczym wojewodztwa Połockiego, danym na to: iż co ia Zubowicz, mając prawem wieczysto-zręcznym

darownym, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzecim, miesiąca Augusta siódmego dnia datowanym, tegoż roku, miesiąca Oktobra dwunastego dnia w ziemstwie wojewodstwa Wileńskiego przyznanym, od w. i. p. Jakuba --Józefa—Antoniego trzyimiennego Pruskiego — rotmistrza powiatu Orszańskiego, różne na niego spadające sukcesyie, w tymże prawie specific wyrażone, darowane y zapisane, między którymi że y kollyatorstwo cerkwi w majątności Horaczewiczach, w wojewodstwie Połockim będącey, z dwuma gruntu włokami, przez antecessorów tegoż w. i. p. Jakuba--Józefa--Antoniego Pruskiego prebiterom, przy teyże cerkwi mieszkającym, nadanemi, na osobę moią ustapiono; przeto ia Zubowicz — skarbnik Liwski, zostawszy zwyż pomienionego prawa kollyatorstwa cerkwi Horaczewickiey y dwóch włok gruntu przy niey będących aktorem y dziedzicem, a używając wolności, prawem dozwoloney, też aktorstwo kollacyi z osoby swey na osoby w. i. pp. Swiackich—krayczych wojewodztwa Połockiego, przelewam y wiecznemi czasy zrękaam się,

moc wydawania instalacyów dla prez-
biterów cerkwi, w Horaczewiczach
nayuđący się, y zarządzenia się dwuma
włokami gruntu, przy teyże cerkwi nay-
dującemi się, wolność daię, żadney salwy
sobie y successorom do takowego kolla-
torstwa cerkwi Horaczewickiey, w woie-
wodztwie Połockim leżącey, niezachowuie.
Y na tom dał ten mój wieczysto-zrzecz-
ny dokument z podpisem ręki mey
własney y ww. ii. pp. pieczętarzów, ocze-
wisto odemnie uproszonych. Pisan roku
tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, mie-
siąca Nowembra dwudziestego wtórego
dnia. U tego dokumentu wieczysto-zrzc-
cznego, na kollacyą cerkwi Horaczewickiey
od w. i. pana Jakuba Zubowicza—skarb-
nika Liwskiego w. w. i. p. Swiackim—
krayczym w. Połockiego, wydanego,
podpisų tak samego w. i. pana Zubowi-
cza, iako też w. w. i. p. pieczętarzow
temi wyrażają się słowy. Jakub Zubo-

wicz—skarbnik Liwski *m. p.* Ustnie y
oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p.
Jakuba Zubowicza—skarbnika Liwskiego,
do tego wieczysto-zrzczonego prawa zapisu,
na kollacyą cerkwi Horaczewskiey y
dwuch włok gruntu, w woiewodstwie Po-
łockim będącey, w. i. pp. Kazimierzowi
y Maryannie z Kukielów Swiackim—kray-
czym woiewodstwa Połockiego, danego,
podług prawa podpisuie się, Tomasz Ły-
szczyński—łowczy Brzeski *m. p.* Ustnie
y oczewisto proszony pieczętarz od w. i.
pana Jakuba Zubowicza—skarbnika Liw-
skiego, do tego skryptu na rzecz we śrzedzi-
nie wyrażoną, podług prawa podpisuie się,
Marian Junosza Dąbrowski—rotmistr wo-
iewodstwa Wileńskiego.

Który to wieczysto-zrzczoney, na kollacyą
cerkwi Horaczewskiey wydany zapis, za
przyznaniem onego przez wyż wyrażoną
osobę, w xięgi trybunału głównego wielkiego
xięstwa Lit. spraw wieczystych iest wpisany.

1787 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 175, за 1787—1789 г., л. 406—407.

99. Заявленіе канонина и пробоща Ковенскаго о потерянныхъ древнихъ документахъ трехъ
Ковенскихъ костеловъ.

Виленскій каноникъ Николай Слускій выража-
етъ крайнее свое сожалѣніе о томъ, что съ заня-
тіемъ г. Ковны русскими войсками всѣ документы
и дорогія записи, какія только хранились на ту
пору въ костелахъ, были расхищены и уничтоже-
ны пришельцами. Не такъ скорбитъ Слускій о
потерѣ своихъ хозяйственныхъ вещей и принад-

лежностей, какъ о растратѣ документовъ, кото-
рыми онъ такъ дорожилъ и которые тогда были
въ его вѣдѣніи.

Настоящее заявленіе было представлено глав-
ному Литовскому трибуналу съ просьбою вне-
сти его въ книги для памяти и справокъ позд-
нѣйшаго поколѣнія.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siód-
mego, miesiąca Nowembra siedmnastego
dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał głów-
ny w. x. Litewskiego z różnych woie-
wodztw xięstwa y powiatów w roku

terazniejszym tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmym, na kadencyę Wileńską obrąnymi y aktualnie w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi y sądzącymi, stawiając osobiście przed sądem trybunału głównego w. x. Litewskiego patron w. i. pan Ignacy Baliński—rotmistrz w. Wileńskiego, ekstrakt processu i. x. Mikołaja Słupskiego—kanonika Wileńskiego, plebana Kowieńskiego, proboszcza święto-Krzyskiego, o zaginienie różnych dokumentów, po rusku pisany, podarty, przy kopii polskiej, obliteracyą mającey, w sposób przenosu do akt podał, w te słowa pisany: Выписъ зъ книгъ справъ гродскихъ ураду староства Жомойтского году одъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ пятьдесятъ шостого, мѣсеца Генвара семого дня. На урадѣ господарскомъ гродскомъ староства Жомойтского передо мною Яномъ Геронимомъ Дала-томъ—подстаростимъ Жомойтскимъ староства Росенского, жаловаль и solleniter protestował w Bogu przewielebny i. x. Mikołaj Słupski — kanonik Wileński, pleban Kowieński, proboszcz ś. Krzyski, w wielkiej krzywdzie y nieznosney szkodzi, iako swoiey, tak też y kościołów pomienionych farskiego, święto-Krzyskiego, świętey Giertrudy Kowieńskich, o tym, co za dopuszczeniem y za wolą Naywyższego Pana, a za wtargnieniem się wiarołomnego nieprzyziaciela Moskwicina, tak też rebellizanta kozaka do miasta stołecznego xięstwa Litewskiego, iako y Kowna, w roku tysiąc sześćset piędziesiąt piątym, miesiąca Augusta ósmego dnia (w tym mieyscu obliteracya), kanonik Wileński, niemogąc nie tylko ubóstwa swojego w tym (w tym mieyscu obliteracya)

wyratować, ale po większa sprawy, obligi, interczyzy y dekreta, przewody prawne, processa insze od różnych y na różne osoby mając, które przy żałującym i. x. kanoniku Wileńskim, plebanu y proboszczu święto - Krzyskim Kowieńskim, w zawiadywaniu na tenczas były, także na te kościoły trzy,—farski, święto-Krzyski, świętey Giertrudy funduszy, od różnych osób y inszych rożnych spraw, których na tenczas y wspomnić niemogąc, to wszystko nieprzyziaciel, za wzięciem Kowna, a przy inszych dobrach i. x. plebana Kowień. pozabierał, mianowicie: Nayprzód sprawy różne funduszów, przywileiów, od nayiaśniejszych królów imciów, nadania re-wizorskie, listy, cessye y inne legacye, oryginały autentyczne, z archiwum kapituły Wileńskiej za dekretem synodalnym wszystkiey dyecezyi dla wszelkiego bezpieczeństwa (w tym mieyscu obliteracya) ekstraktem były oddane y chowane przy każdym kościele (w tym mieyscu obliteracya), i. x. kanonik Wileński, pleban Kowieński od tych trzech mianych (w tym mieyscu obliteracya) kościołów w Kownie w zakrystyach chował; te tedy oryginały (w tym mieyscu obliteracya) przez nieprzyziaciela Moskala w Wilnie popalone, zgubione, (w tym mieyscu obliteracya) po śmierci xiędza Adama Odolskiego—proboszcza święto-Krzyskiego, a kommen-darza Kowieńskiego, immediate przed przyściem Moskwy zmarłego, na mieyscu odbierzone, za niespodziewanym nayściem nieprzyziacielskim kościoła farskiego, święto-Krzyskiego y świętey Giertrudy, każdego z osobna fundusze rożnych nayiaśniejszych królów ichmciów y innych xiążąt panów y osób, iako to królowey Bony, różne

przywileie y dekreta króla Stefana Bato-
rego na dochody od towarów leśnych
z Kowieńskiej puszczy, połowicę na ko-
ściół farski, na dziesięcinę z iazu Ko-
wieńskiego y z każdej krescency Marwień-
skiej, prawo wyderkafove i. pana Lackie-
go—starosty Żmuydzkiego, półtora tysiąca,
na wsi Paysunach wniesione; drugie prawo
wyderkafove i. pana Kryszpina dziesięć
tysięcy na Rawdanie, w zięstwie Żmuydskim
opisane, y innych niemało danych królów
imciów. Kościoła zaś święto-Krzyskiego
Kowieńskiego takie spraw zreiestrowanie:
ekstrakt xiędza Jakuba Zagory—podprobo-
szczego święto-Krzyskiego, fundacya kościoła
święto-Krzyskiego od Doroty Mabowey—
mieszczanki Kowieńskiej, z zapisem kamie-
nicy w Kownie, gruntów y sianożęci pew-
nych przydanie od miasta za cessią włok
cztery, nadanie rewizora ieneralnego pana
Piotra Chwalczewskiego y approbacya na
to królów imciów Zygmunta Augusta włok
pięć, nadanie panów Pietraszewiczów—zie-
mian iego królewskiej mci powiatu Ko-
wieńskiego, pewnych gruntów, sianożęci
y lasów, także wspólności Girele pana Jar-
moły za Niemnem, donacya metropolitań-
skiej włoki Popowskiej, item prawo spo-
leczności z miastem na wygony, prawo do
wstępu do puszczy mieyskiej, prawo na
dwa kramy y dwie iatki pod ratuszem
Kowieńskim, przywilej na iarmarki
święto-Krzyżskie, karczmy y młyny, lega-
cyja panien Karteyżanek w Pietraszewi-
czach, przywilej króla Zygmunta Au-
gusta, popowi na włokę ziemi dany, a od
metropolity donacya teyże włoki popow-
skiej kościołowi święto-Krzyskiemu, item
dekret króla imci Zygmunta Trzeciego,
którym odsądza miasto abo magistrat a

iure collationis kościoła świętego Krzyża,
item prawo panien Karteyżanek z Pietra-
szewicz szlachcianek, siostr dwóch rodzo-
nych, które, nie mając bliskich krewnych,
w starości zostawiły swoje kondycye y żyły
przy kościele święto-Krzyskim, umieraiając
zapisały wieczności kondycyi świętemu
Krzyżowi y tam się pochowały, obliguiając
proboszcza, aby tę kondycyę okupił y
przywłaszczył do kościoła, które y dotąd
niekupione, ex quo hostilitas zaszła. Które
to specyfikowane prawa, przywileia, de-
kreta, nadania, fundusze, wyderkafy, ut
praemissum, a osobiwie przewody prawne,
które się mogą w niepamięć ludzką obró-
cić y pomnieć, a o których y innych żad-
ney wiadomości i. x. kanonik Wileński,
pleban Kowieński, proboszcz święto-Krzy-
ski mieć nie może, które są od wiarołom-
nego nieprzyaciela pozabierane, popalone,
wniwecz obrócone, których na tenczas
wszystkich wspomnieć się nie może. Cze-
mu wszystkiemu obviendo, osobiwie in-
tegritate kościołów pomienionych prospici-
ciendo, aby na potym iaka in futurum
na wolność od kogo kolwiek, abo od są-
siadów bliskich, tak od miasta Kowna,
iako y poblizszych osób, granicę mają-
cych et quocunque titulo dominio wdzie-
raiających się, indebite trudność niezachód-
ziła, iako często trafia się, iż sąsiedzi,
radzi takowym okazyam, tedy za Bożą
pomocą załobliwy i. x. kanonik-pleban
Kowieński, o to wszystko, ut praemis-
sum, gdzie by się te sprawy pokazały,
dla czasów przyszłych chcąc agere,
tę ninieyszą do xiąg grodzkich dał
zapisać protestacyą. **Што есть записано,
зъ которыхъ и сей выпишь подъ
печатью моею его милости ксендзу**

канонику Виленскому, плебану Ковенскому есть выданъ. Писанъ въ Посе-
нахъ. У tego extractu processu под-
пис писарза у корректа в те слова:
Микула Нарбутъ—писаръ. Въ небытности
подписка скориговаль Довзоровичъ.

Ктóry то такowy extract processu, за
podaniem przez wyż wyrażonego patrona
do akt, iest do xiąg trybunału głównego
wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wie-
czystych przy kadencyi Wileńskiej przy-
jęty у wpisany.

II.

А К Т Ы

ОТНОСЯЩЕСЯ КЪ

Исторіи Кальвинизма.

1609 г. Августа 3 дня.

Изъ книги № 73, за 1723 г., л. 603—604.

100. Дарственная запись князя Христофора Радивила Виленскому евангелическому собору.

Въ духовномъ завѣщаніи князя Свирскаго было отказано между прочимъ 12 сотъ копъ грошей Литовскому Виленскому евангелическому собору, который былъ учрежденъ покойнымъ княземъ; деньги эти были на долгу у князя Яна Радивила. По смерти послѣдняго, когда произошло раздѣль имѣній, долгъ этотъ выпалъ на долю сына его Криштофа Радивила. Исполняя

свое обязательство, князь Криштофъ не только заплатилъ собору свой долгъ, но еще отъ себя записалъ ему каменный домъ, стоявшій на Большой Замковой улицѣ, возлѣ помѣщенія самаго собора. При этомъ князь Криштофъ разрѣшаетъ принимать участіе въ судьбахъ собора только тѣмъ изъ своихъ однофамильцевъ, которые останутся вѣрными евангелическому исповѣданію.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Maia dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny dwudziesty trzeci obranemi, stanowszy personaliter patron imé pan Franciszek Gorski — mieczny Wileński, opowiadał y do akt podał ekstrakt zapisu donacyjnego, od i. o. xięcia imci pana Krzysztopha Radziwiła ichmé panom seniorom zboru ewangelickiego Wileńskiego, na rzecz, w nim niżej wyrażoną, danego, z xiąg głównego trybunału w. x. Lit. wydany, ad praesens in rem ichmé xięży iezuitów collegium Święto-Jańskiego Wileńskiego służący, który, podaiąc ad acta,

prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, ze wszytką w nim inserowaną rzeczą, przyjęty y wpisany; iakoż my sąd, ony przyiwszy, do xiąg wpisać roskazaliśmy, którego tenor de verbo ad verbum sequitur talis: *Вытисъ* съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни отправованныхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ девятого, мѣсеца Августа седмого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ съ воеводствъ, земь и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ девятый обраными, постановивши се очевидно осведоное княже, вельможный панъ его милость, панъ Криштофъ Радивиль — князя

на Виржахъ, съ Дубинокъ, Сейвенскій, Жи-морскій, Быстрицкій староста, оповѣдалъ и покладалъ листъ свой добровольный за-пись, на паркгаминѣ письмомъ польскимъ писанный, отъ себѣ данный и належачій ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ, теперь и потомъ будучимъ, збору еванелицкого Виленского на речъ, меновите въ немъ описаную, который тотъ листъ свой пе-редъ нами устнымъ и очевистымъ созна-емъ своимъ ствердивши, просиль, абы былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ впи-санъ. Мы судъ, того листу огледавши и читаного выслухавши, дали есмо его до книгъ вписати, который, вписуючи до книгъ, слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

Ja Krzysztofh Radziwił—xiąże на Bir-żach, z Dubinok, Seyweński, Zyżmorski, Bystrzycki starosta, zeznam y iawnо czynię, tym moim listem, dobrowolnym za-писem, wszystkim wobec, кому by o tym wiedzieć należało, terazniejszego y на по-тым będącego wieku ludziom, iż co nieboszczyk kniaz Jan Bolesławowicz Swirski—marszałek krola imci, testamentem ostateczney woli swey zapisał на zbor y на szpital zboru ewangelickiego Wileń-ского, od niegoż zbudowany, sumnę pieniędzy dwanaście set kop groszy Litew-ских, którą он miał sobie winną u sław-ney pomięci iego xiążęcey mości pana оуца mego, iako o tym szerzey w testa-mentcie iego wyrażono iest. A iż z działу równego- mnie z iego xiążęcią mością, pa-нем братem moim, podczaszym wielkiego xięstwa Litewskiego, ten dług на mnie pląć przyszedł, przeto ia, iako względem tego dłугу, так y z добrey чęци а ми-łości mey ку хвале Боżеy, tym ли-stem zapisuię y funduię на коściół Боży, на zbor ewangelicki Wileński y на тенże

szpital zborowy, przez nieboszczyka knia-zia Swirskiego zbudowany, kamienię мо-ią własną, по iego xiążęcey моści, панu оуцу moim на mnie prawem przyrodzo-ным spadłą y z działу od iego xiążęcey моści pana brata mego, podczaszego wiel-kiego xięstwa Litewskiego, mnie przysła, nazwaną zdawna Konstantynowska, w mieście Wileńskim, на ulicy Wielkiej Zań-kowej, против коścioла świętego Jana, pod prawem ziemskim y wolnością szla-hecką leżąca, z iedney strony bokiem do kamienicy, nazwaney Sołtanowskiey, на zbor Saski Wileński zapisaney, aż do ułeczki, która idzie z Wielkiej Zamkowej ulicy do wrót wielkich zboru ewangelic-kiego y do cerkwi Ruskiey, z drugiey stro-ny bokiem do kupca Wileńskiego pana Reinholda Korneliusza, nazwaney Ruper-towskiey, а miіaiąc tyl kamienicy Rein-holdowey, idzie plac tey kamienicy moiey, aż до ułeczki, która idzie z ulicy Zamko-vey Wielkiej do kamienicy szpitalney y domów zborowych, ку фортце zborowey, а końcem iednym y wrótami на ulicę Wiel-ką Zamkową, а drugim końcem y тыłem do muru ściany zboru ewangelickiego y cer-кwi Ruskiey, z placem wszystkim tey ka-mienicy, iako się z dawnych czasów w so-bie miała y teraz ma, z budowaniem на nim będącym y domowstwem, z czynsza-ми, z tey kamienicy, z domów y iakiegoż kolwiek mieszkania, w tym placu pobudo-wanego, przychodzącymi y ze wszelakimi przynależnościami, własnościami y pożyт-kami, które teraz są y на potym być мо-га, nic nie уmuiąc, ani zostawuiąc на się y potomki swoje, wszystko огудем w moc, w dzierżenie y w używanie do ко-ścioла y szpitalu zboru ewangelickiego Wi-leńskiego, iako teraz на tym, так y potym

na którym kolwiek mieyscu będącego, panom seniorom y dozorcóm zborowym, te-raznieyszym y na potym będącym, przy- chylaiąc się do testamentu nieboszczyka kniazia Jana Bolesławowicza Swierskiego, podałem, postąpiłem y tym listem moim zarazem od daty tego listu mego podaie y postępuie na wieczne czasy; zostawiając iednak wszelką obronę tey kamienicy y kaźdey części iey sobie, po mnie potom- kom y braci swey familii domu Radziwi- łowskiego tym tylko, którzy teyże religii prawdziwemi wyznawcami zboru Bożego ewangelickiego będą. Y na to daie ichmé panom seniorom zboru ewangelickiego, teraz y na potym będącym, ten mój list zapis pod pieczęcią y z podpisem ręki moiey, do którego za ustną proźbą moją pieczęci swe przyłożył y rękami podpisać raczyli: i. w. imé pan Krzysztof Monwid na Dorohostaiach—marszałek naywyższy w. x. Lit., starosta Wołkowyski; imé pan Adam Tałwoysz—starosta Dynemborski, a imé pan Stanisław Puksza-Klaus- giełowicz—chorąży Wołkowyski. Pisan w Wilnie roku tysiąc sześćsetnego dziewią- tego, miesiąca Augusta trzeciego dnia. У того листу паргаминового печати притисненыхъ завѣстныхъ чотыри, а подпись рукуъ тыми словы: Krzysztof Radziwił—ręką swą; Krzysztof Monwid, na Dorohostaiach, ręką swą; Adam Tałwoysz ręką własną; Stanisław Puksza-Klausgiełowicz ręką własną. Которое тое устное и очевидное сознание его княжеской милости изъ ли- стомъ его милости до книгъ головныхъ

трибунальныхъ есть записано, съ кото-рыхъ и сесь выписъ, подъ печатью зем-скою воеводства Виленскаго, ихъ милост-нымъ паномъ сеніоромъ збору евангели-каго теперь и на потомъ будучимъ выданъ есть. Писанъ у Вильнѣ. П. Радзиминскій-Фронцкевичъ—маршалокъ трибунальскій; Янъ Коленда—земскій Виленскій писарь; Andrzej Agrippa ręką swą; z Oszmiany deputat Ostrowski ręką swą; z powiatu Lidzkiego Jan kniaź Narbut ręką swą; z woiewodztwa Witebskiego deputat Jan Woyna Jasieniecki; deputat z Wilkomirza Dawid Szawkowski; z ziemi Żmudzkiej deputat Stanisław Tyszko-Szemion Ostrow-ski, deputat Oszmiański; z woiewodztwa Połockiego deputat Paweł Jesmont; z woiewodztwa Nowogrodzkiego deputat Lew Mokłok; tegoż woiewodztwa Nowogrodz-kiego Jan Kiersnowski ręką swą; z Słoni- nima Waleryan Brzuchański; z woiewodztwa Brzeskiego Jarosz Zwierz; z powiatu Wołkowyskiego deputat Jan Olendzki ręką swą; z woiewodztwa Trockiego Florian Sawicz-Korsak ręką swą; z ziemi Żmudz-kiej deputat Jerzy Dowgiał ręką swą; deputat z Grodna Andrzej Czyż; Stani- sław Podbereski deputat z Orszy; z woie- wodztwa Mińskiego deputat Adam Wań- kowicz ręką swą.

Ктóry то экстракт tryбуналу, за пада- niem onego przez wysz mianowanego pat- rona do akt, iest do xiąg głównego try- буналу w w. x. Litewskim spraw wieczy- stych przyjęty y wpisany.

1617 г. Мая 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., я. 1607.

101. Фундушова запись князя Януша Радвила на основаніе въ городѣ Слуцкѣ евангелическаго сбора.

Князь Янушъ Радвиль, для распространенія евангелическаго вѣроисповѣданія по сандомирскому толку, выдаетъ настоящую фундушевую запись Слуцкому евангелическому сбору. На основаніи этой записи предписывается Слуцкому

княжескому старостѣ немедленно приступить къ постройкѣ зданій для сбора, школы и госпиталя; чтоже касается средствъ для содержанія сбора, то князь Янушъ обязывается даровать на этотъ предметъ особыя источники.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny pietnasty obranemi, stanowszy personaliter patron imé Pan Andrzej Chodźko, obozny Oszmiański, ten ekstrakt, przy originale, w sposób przenosu do akt podał; który podaiąc prosił nas sądu, aby ze wszytką w nim niżej wyrażoną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski, a wpisując w xięgi sequenti tenore verbum de verbo tak się wsobie ma. — Выписъ съ книгъ кгородскихъ повѣту Лидскаго. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ деведдесять шостого, мѣсеца Декабря десятого дня, На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Лидскомъ передо мною Францишкомъ Иозефомъ Мосевичомъ — хоружимъ и подстаростимъ судовымъ повѣту Лидскаго, постановившимъ очевидно слуга его милости пана

Юрія Калинскаго — войскаго Опшмянскаго, панъ Криштофъ Неславовичъ, запись ясне о княжати его милости пана Януша Радвила — подчашаго великаго князства Лятовскаго, фундушовой листъ, зборови Слуцкому належачій, на речъ, въ нимъ ниже выразоную, до актъ подавши, просиль, абы оный до книгъ кгородскихъ Лидскихъ былъ уписаный; который вписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Ianusz Radziwił — xiąże z Birż, na Dubinkach, Slucku y Kopylu, podczaszy wielkiego xięstwa Litewskiego, Borysowski starosta, oznaymujemy tym listem funduszowym naszym wszem w obec y każdemu terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom, iż życząc, aby chwala Boga w Trócy świętej iedynego, w nabożństwie ewangelickim w confesyey Sandomirskiej, kilkom krolom ichnościom y wszytkiej rzeczy-pospolitey stanom podaney, wyrażona, pomnożenie, iako w całej oyczyźnie, tak osobliwie w xięstwach y miastach moich tym do-

skonaley brała, umyśliłem w mieście moim Słuckim fundować zbor ewangelicki ku chwale Bóżej dla przepowiadania y słuchania słowa Bóżej y szafowania sakramentów świętych, upatrzyszwy mieysce do tego sposobne w nowym mieście, w Słucku, na Zarzeczcu, nad rzeczką Słuczą, blisko opadłej, iuż starej y opuszczonej cerkwi, (którą pod imieniem świętego Jerzego sławney pamięci przodek mój xiąże Jan Symeon Olelkowicz—xiąże Słucki, przeniósł na przestrzeńsze mieysce, w ulicy, z groble od Starego miasta do Nowego dworu idąc, y one osobliwym nadaniem opatrzył), naznaczyłem to mieysce pomienione, na tenczas puste y niezabudowane, na wystawienie zboru ewangelickiego y szkoły dla uczenia młodzieży chrześcijańskiej, oraz zleciłem panu Jerzemu Kapuszczewskiemu — stolnikowi Mińskiemu, staroście memu Słuckiemu, aby z puszczy publicznych drzewa do budynków zgodnego zprowadzić, a zbór y mieszkanie, iako kaznodzieyskie, tak y szkolne ku wygodzie zupełney wystawić iako nayprędzey się starał. Na obyście kaznodziei y preceptorów że osobliwym pismem naznaczona będzie odemnie prowizja, upewniam y deklaruję. I na to daię ten list mój funduszowy, z podpisem ręki y pieczęcią moją, także z podpisami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie według statutu xięstwa Litewskiego uproszonych, chcąc go mieć takiej wagi, iakoby w sądzie trybunalskim, lub ziemskim xięstwa Litewskiego był zeznany. Działo się w Słucku, dnia dwudziestego Maia, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedymnastego.

У сего фундушу подпись руки при печати теми словы: Janusz Radziwił—podczaszy wielkiego xięstwa Litewskiego ręką swą; и подписы рукъ ихъ милостей пановъ печентаровъ таковы: Jerzy Zianowicz ręką swą. Jan Ogiński ręką swą. Iwan Czyrlenkowski własną ręką. Ten list stwierdził, iako opiekun, Krzysztof Radziwił. А на верху сего фундушу нотация въ тые слова: Präsentowano dnia szóstego Iunii, Roku tysiąc sześćset siedemnastego, Jerzy Kapuszczewski — stolnik Miński ręką swą podpisał. Который сесь запись фундушовый, за поданьемъ оногo до актъ, есть до книгъ кгородскихъ Лидскихъ принятый и вписанный, съ которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью урядовою и съ подписомъ руки писарское его милости пану Юрію Калинскому—войскому Ошмянскому, акторови зборовъ великого князства Литовского сеть выданъ. Писанъ въ Лидѣ. У tego extractu, przy pieczęci grodzkiej Lidzkiej, podpis ręki wielmożnego imé pana chorążego y podstarościego sądowego Lidzkiego w te słowa: W niebytności imé pana pisarza, Franciszek Mosiewicz—chorąży y podstarości sądowy Lidzki, Rosieński, Sucharski starosta. А korrekta na tymże extractie w te słowa: W niebytności pana regenta zkorigował Terpicki. Есть въ книгахъ.

Który to ten extract zapisu wyż wyrażonego, przy samym oryginalu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1625 г. Юня 2 дня.

Изъ книги № 45, за 1700 г., л. 131.

102. Фундушова запись на реформатскую церковь въ имѣнн Груздахъ, данная помѣщикомъ Христофоромъ Груздемъ.

Въ 1622 году былъ евангелической синодѣ въ Шидловѣ, на которомъ представители реформатскаго исповѣданія обдумывали средства къ распространенію и поддержанію своей вѣры. Въ числѣ присутствующихъ находился и Жмудскій землянинъ Христофоръ Груздь. Движимый религіозными побужденіями, онъ заявилъ на синодѣ, что намѣренъ открыть въ своемъ имѣнн евангелическую церковь и изыскать средства на ея содержание. Вслѣдствіе этого и составлена была

имъ совмѣстно съ женой настоящая фундушова запись. По этой записи Груздь назначаетъ на содержание евангелич. пастора 8 копѣ грошей и даровой столъ; затѣмъ дарить на церковь вмѣстѣ съ женой 7½ уволокъ земли съ условіемъ, чтобы ихъ наслѣдники никогда не смѣли отнимать этой земли отъ евангелической церкви, а равно и уничтожать самой церкви, въ послѣднемъ случаѣ фундушова земля должна перейти въ вѣденіе Шидловскаго сбора.

Roku tysiąc siedmsetnego, miesiąca Julii piątego dnia.

Przed nami, sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiączny siedmsetny obranemi, stanawszy oczewiście u sądu patron pan Matheusz Broniec opowiadał, pokładał y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał fundusz w Bogu zeszłego imé Krzyztofa Gruzdzia y samey ieymości, na rzecz w nim wyrażoną, przyznany w ziemstwie xięstwa Żmuydzkiego w roku tysiąc sześćset dwudziestym piątym, miesiąca Junii wtórego dnia, który ten fundusz podając do akt, prosił nas sądu, aby był przyjęty y do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisany, iakoż my sąd przyjąwszy, a wpisując słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Krzystof Janowicz Gruzdz a ia Anna Stanisławowna Jasiewiczowna Kiewnarska, małżonkowie, ziemianie iego królewskiej mości ziemie Żmoydzkiej, czynim wiadomo tym naszym wieczystym fundacyinym listem, kto by chciał o tym wiedzieć, teraz y napotym będącym wszelkiego stanu ludziom, iż my osoby wyszey pomienione za pobudką Ducha świętego, pałając gorliwą chucią y miłością ku chwale Bożey y ku rozmnożeniu kościoła iego, na ustawiczne wysławienie imienia świętego Boga, w Trócy świętey iedynego, zbudowaliśmy y wystawiliśmy kościółek na własnym oczystym gruncie naszym, leżącym w ziemi Żmóyckiej, we włóści Kroskiej, przy imieniu naszym w Kiewnaracl: Gruzdziewych, w którym to kościółku naszym w Gruzdziach, od nas na własnym gruncie naszym wystawionym, aby słowo Boże przepowiadane, tak też

sakramenta święte, od samego Pana postanowione, takowym porządkiem y ceremonią, iako pan Chrystus Zbawiciel nasz ustawił y kościołowi swemu podał, podług confessyey wiary świętey ewangelickiey, a nie inszey religyey albo confessyey iakiey szafowane były; czego pilno postrzegać maia starszy kościelni y potomkowie moi, którym by po żywocie naszym maiętność nasza przynależała, albo opisana była, aby do tego kościołka naszego w Gruzdziach religia albo nabożeństwo insze wprowadzone nie było nad tę, którąśmy, to iest wiarę świętą ewangelicką fundowali, oddaliwszy takowych naszych potomków, iesliby inszey religyey byli, a nie ewangelickiey, tedy takowi potomkowie nasi, iako do tego kościołka, tak też do nadania niżey opisanego, iako należeć, tak też y wstępu, ani przénagabania żadnego czynić nie maia y moc nie będą mogli; bo my takowych potomków, krewnych, powinych, bliskich naszych odstarczamy wiecznie y aby tym trwaley, stateczniey nienarusznie fundacja nasza na religią ewangelicką na potomne przyszłe wiekuiste czasy zostawała, ten kościołek nasz z nadaniem y conditią niżey opisaną wcielamy, przyłączamy y pod posłuszeństwo zboru Szydłowskiego wiary ewangelickiey podawamy, od którego to zboru Szydłowskiego y kaznodzieia albo sługa Boży, porządnie na ten urząd od starszych kościelnych posłany, podług czasu y potrzeby zieżdzaiąc do tego kościołka naszego w Gruzdziach służbę Bożą przepowiadaniem słowa Bożego y szafowaniem świętości pańskich odprawować ma, iako iest postanowiono na synodzie Szydłowskim roku tysiąc sześset dwudziestego wtórego, miesiąca Listopada dwudziestego

wtórego dnia. Na którym to synodzie ia Krzysztof Gruzdź y z małżonką moią, z tą fundacją naszą dobrowolnie opowiedziawszy się, in praesentia starszych kościelnych, zniosszy się około odprawowania nabożeństwa w kościołku naszym w Gruzdziach postanowili. Jakoż przyiąwszy chętnie od nas conditie podane, bacząc rzecz potrzebną ku rozmnożeniu chwały Bożey, synod to podanie nasze approbował. A, (czego strzeż Boże), successu temporis iesliby wiara święta ewangelicka y zbor Szydłowski z iakiey kolwiek przyczyny wykorzeniony był y na mieyscu tamym w Szydłowie nabożeństwo ewangelicke ustałoby, tedy ten nasz kościołek w Gruzdziach, y z nadaniem niżey opisanym, do przylegleyszego bliższego sboru ewangelickiego we Żmóydzii pod temiz conditiami, powinnościami przynależać ma. A nadanie do tego kościołka naszego w Kiewnarach Gruzdziewych takowe funduiemy y nadaiemy, zaraz w moc y w dzierżenie do zboru Szydłowskiego incorporuiemy y podaiemy, iednak sami do żywota swojego, póki nas pan Bóg chować raczy, na tym mieszkaiąc, słudze Bożemu, który w tym kościołku naszym do żywota naszego będzie służbę Bożą odprawował, powinni będziemy na każdy rok dawać gotowego grosza po ósmiu kop groszy Litewskich, a stół gotowy w domu naszym, póki nas pan Bóg chować będzie raczył, tenże kaznodzieia, który dla odprawowania nabożeństwa przyieżdzaić będzie do tego kościołka, mieć będzie. A teraz zaraz do tego kościołka nadawamy wiekuistemi czasy, funduiemy włok trzy osiadłe, leżące w ziemi Żmoyckiey, we włości Kroskiey, z dawnych czasów sioło nazwane *Mizucie*, w polu w *Jakszyszkach*; w tym siołku półtrzeci

włoki osiadłe ludźmi oyczyczami własnemi moiemi, a nieprzychożemi, gdzie y domami mieszkaia, imionni mianowicie: Misiuł Maciewicz z synami swemi Tomaszem, Markiem, Januciem y Jurgielem Masiuławyciami dom ieden, Januć, Gryduć a Misiuł Szczęsnowiczowie bracia. Jasiuł a Woyciech Stasiewiczowie, bracia, Stanisław Preyksz—człowiek wolny, ten trzyma półwłoczek kupny w tym polu w Jakszyskach od pana Jarosza Awgustynowicza Gruzdzia y od małżonki iego paniey Jagnieszki Kałuskiej, w dacie roku tysiąc sześćset dwudziestego pierwszego, miesiąca Junia dwunastego dnia. A inszy oyczycze, wyszey imiony pomienione, trzymaia włok dwie w tymże siołku Miżuciach te dwie włoki oyczyste y spadkowe moie Krzysztofa Gruzdzia po nieboszczyku panu stryiu moim, panu Mikołaiu Gruzdziu, y nabyte od siostyr rodzonych moich paniey Krystyny Gruzdziowny Woyciechowej Bohdanowiczowej, a paniey Anny Gruzdziowny Jozefowej Montwiłowej; gdyżem ia ie wydaiąc w stan święty małżeński, co na nich przychodziło z części ich, gotowemi pieniędzmi zapłacił y oni się z tego wszystkiego zrzekli, to iest: pani Woyciechowa Bohdanowiczowa roku tysiąc sześćsetnego, miesiąca Oktobra dwudziestego siódmego, a pani Montwiłowa roku tysiąc sześćset siódmego, miesiąca Oktobra piątego dnia, to zrzeczenie na urządzie ziemskim Żmoyckim ustnie stwierdzili y przyznali. Do tego nabycie moie, Anny Jasiewiczowny Krzysztofewey Gruzdziowey, prawem kupnym od ziemianina iego królewskiej mości ziemie Żmoyckiey, pana Marcina Janowicza Hrehorewicza Gruzdzia, imiemicza *Kiewnar*, w Gruzdziach, w ziemi Żmoyckiey, we włości Kroskiej leżącego,

czwartey części oyczizny iego gruntów wszelakich oyczystych y zastawnych, budowania, chromin wszelakich, iako szyrzey w tym liście przedajnym y na urządzie ziemskim Żmoyckim w roku tysiąc sześćset dwudziestym piątym, miesiąca Januarii siedmnastego dnia przyznanym, opisano y dołożono iest, którey to sprawy, na grunt ten sobie służącey, wiecznie się zrzekaiąc, do pomienionego kościółku, z panem małżonkiem moim fundowanego, zaraz na wiekuiste czasy przyłączam y zapisuię. Na którym to gruncie y budowaniu kupnym mieszka człowiek wolny, na imię Stanisław, powinność iego z tego gruntu kop dwie groszy Litewskich płacić. Do tego odmierzonego gruntu od paszni dworney imienia naszego Gruzdziów oromego y sianożętego półwłok, na różnych mieyscach. Na którym to półwłoczku y karczma pobudowana iest, w której to karczmi, zażywaiąc tego gruntu, mieszka Adam Misiuławytis—oyczycz nasz własny; dodawszy ten półwłoczek do siołka Miziuciów, uczyni spełna włok trzy. Powinność z każdej włoki tych poddanych takowa: gotowego grosza z włoki kop trzy Litewskich, owsa beczka miary Wileńskiej, gęś iedna, kurów dwoie, iaiec dwadzieścia. A dla poprawy tego kościółka naszego ciż poddani każdego roku zimą powinni będą drzewa s puszczey Rosieńskiej wolney przywieść z każdej włoki po dwa bierwiona. A iż Adam Misiuławytis, który w karczmi mieszka, bez wygonów y pastwiska dwornego naszego obyś się nie może, przeto my, za żywota naszego, tak y po żywocie naszym, za każdego napotym dzierżącego imienia naszego w Gruzdziach, wolne pastwiska na bydło iego y na konie sługi Bożego, iako za nas sa-

nych, tak y za potomków naszych zostawać mają y przez dwór sam przeganiać bydło y stadko swoje wolno będzie wiecznymi czasy. A tego pastwiska, wygonów y przeganiań przez dwór, iako sam, tak potomkowie moi bronić nie mają y mieć nie będą y owszem dobrowolnie pozwalają na wieczne przyszłe czasy mają. Te tedy włók trzy, wyszey pomienione y z ludźmi na nich mieszkającymi, mianowicie wyszey imiony opisanymi, z domami ich, majątkami, powinnościami y z dziećmi, teraz y napotym będącymi, nie ninakogo nie wymniąc, ani zostawując, oddalając od krewnych, bliskich, powinych naszych, iako się z dawnych czasów te grunty w swoich granicach y miedzach mają y są, na chwałę Bożą wiary ewangelickiey wiecznymi czasy nadaemy, fundujemy y zapisujemy y przyłączamy zaraz od dnia y daty tego listu naszego, tylko poki żywi sami natym zostając. Jakoż dla lepszey pewności y twierdzy, ieszcze za żywota naszego, starszym kościelnym w intromissyą y w dzierżenie (tylko zostawiwszy sobie dożywotne używanie pod conditią wyszey mianowaną), podaliśmy y postąpiliśmy, y iuż od daty tego listu naszego, niżej pisaney, ta fundacya nasza na chwałę Bożą wiary ewangelickiey wiekuistemi czasy nienaruszenie, spokojnie zostawać ma, na wszystkie przyszłe potomne czasy, aż do skończenia świata. Nacośmy dali ten nasz wieczysty fundacyiny list pod naszymi pieczęciami y z podpisem ręki moiey włas-

ney Krzysztofa Gruzdzia y pod pieczęciami a z podpisami rąk ludzi zacnych, od nas ustnie oczewisto uproszonych, ziemian iego królewskei mości ziemie Żmoyckiey: pana Jana Bohusza, pana Stanisława Kiewnarskiego, a pana Jana Urbanowicza. Pisan w Gruzdziach, roku tysiąc sześćset dwudziestego piątego, miesiąca Junii wtórego dnia. U tego funduszu, przy pieczęciach y podpisach rąk ichmościów panów pieczętarzów, podpis samego aktora temi słowy: Krzysztof Gruzdź, ręką mą własną. Pieczętarz proszony od obuch osób Jan Bohusz ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu Stanisław Kiewnarski ręką swą podpisał. Proszony pieczętarz od obudwu osób Jan Urbanowicz Siemaszkiewicz. U tego funduszu przy podpisach ręką ichmościów panów urzędników ziemskich xięstwa Żmuydskego suscepta takowa: Roku tysiąc sześćset dwudziestego piątego, miesiąca Junii wtórego dnia, iego mość pan Krzysztof Gruzdź spólnie z ieymością panią małżonką swoją przyznali. Wiktor Meczko—sędzia, Piotr Szukszta—ciwun Eiragolski, podsędek Żmuydzki.

Który to ten fundusz, przyznany w ziemstwie xięstwa Żmuydskego, od imé pana Krzysztofa Gruzdzia y pani małżonki iego mości, za podaniem do akt przez patrona pana Matheusza Bronka, iest do xiąg głównych sądów trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1627 г. Юля 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1631.

103. Обмежеваніе плацовъ, занятыхъ евангелическимъ сборомъ, его школой и госпиталемъ въ городѣ Слуцкѣ, составленное по распоряженію польнаго гетмана Криштофа Радивила.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunale w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodstw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetney piętnasty obranemi, stanowszy personaliter patron imé pan Andrzej Chodźko—obożny Oszmiański, pomiaru placów zborowych szkolnych y szpitalnych Słuckich ekstrakt z xiąg grodzkich Lidzkich wielmożnemu imé panu Michałowi Łaniewskiemu Wołkowi—chorążemu Starodubowskiemu, aktorowi zborów Wielkiego xięstwa Litewskiego należący, przy samym oryginalu, ad acta podawszy, prosił nas sądu, abyśmy ony ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych ingrossowali. Jakoż my, ony przyiąwszy, a wpisuiąc w xięgi, słowo do słowa tak się w sobie ma: *Wypis* z xiąg grodzkich powiatu Lidzkiego. Roku od narodzenia Syna Bożego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt szótego, miesiąca Decembra dziesiątego dnia. Na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Lidzkim przedemną Franciszkiem Józefem Mosiewiczem, chorążym y podstarościm sądowym powiatu Lidzkiego, stanowszy oczewisto słu-ga iegomości pana Jerzego Kamińskiego, woyskiego Oszmiańskiego, aktora zborów

wielkiego xięstwa Litewskiego, pan Krzysztofh Niesławowicz, ograniczenie placów zboru Słuckiego, także placów szkolnych y szpitalnych uczynione do akt podawszy, prosił, aby one do xiąg grodzkich powiatu Lidzkiego było przyięte y wpisane. Które, wpisuiąc w xięgi słowo do słowa, tak się w sobie ma:

Pomiar placów zborowych, szkolnych y szpitalnych, nad stawem rzeki Słuczy, w nowym mieście Słuckim leżących, przez nas Stanisława Krzyżkowskiego, Hrehorego Mirskiego y Daniela Naborowskiego w Słucku, roku tysiąc sześćset dwudziestego siódmego, miesiąca Julii dwudziestego dnia spisany y iegomości panu Andrzejowi z Doboy Dobrzańskiemu—superintendentowi zborów, w dystrykcie Nowogrodzkim leżących, z woli y rozkazania oświeconego xiążęcia iegomości Krzysztopha Radziwiła—hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana naszego miłościwego, podany. Idąc z zamku przez most mały do Nowego miasta, po prawey stronie końca tego małego mostu, od stawu rzeki Słuczy poczynaia się w Nowym mieście dwa place szpitalne zboru Słuckiego, od tego mostku prosto idąc aż do rogu ulicy Nowomiejskiej alias Nowoostrowskiej; dłużyny tych placów iest prętów piętnaście, a szerzyny

iest prętów ośm y pół pręta. Stoi na tych placach, nad samym stawem łazienka, stoią y różne chatki ludzi ubogich. Po lewey stronie tegoż małego mostu w Nowym mieście, nad stawem rzeki Słuczy, stoią dwa zbory, wielki y mały, za którymi iest plac kupiony za zborową summę od pana Sylwestra Czerlinkowskiego — miecznika Brasławskiego, na szkołę ewangelicką zborową. Przeczyny w tych placach zborowych y szkolnych iest tak wiele, iak dłużyny w placach wzwyz pomienionych szpitalnych, zwłaszcza prętów piętnaście, albo sznurów półtora, poczowszy od brzegu stawu rzeki Słuczy aż do rogu ulice Nowomieskiej (wyiowszy y zostawiwszy przechód wolny z ulicy Jurewskiej przez uliczkę Małą mimo zbory na ten mostek), y ma w sobie w lewey stronie ulicę Nowomieską, idąc do dworu Nowo-Ostrowskiego sznurów trzy, prętów ośm y pół pręta. Po prawey stronie tych placów, do tego zboru Nowo-Ostrowskiego idąc, iest sad zborowy w swoim dawnym ograniczeniu y oparkaniu leżący; za tymi placami, po lewey stronie ulicy Nowomieskiej, ku dworowi Nowo-Ostrowskiemu idąc, nad rzeką Słuczą leżącymi, są place ogrodków szkolnych, których iest wzdłuż prętów cztery y trzecia część prętu. Przeczyna zaś tych placów wż namienionych, nad rzeką Słuczą leżących, zwłaszcza prętów piętnaście. Od ulicy Nowomieskiej do stawu rzeki Słuczy wszystkich tych placów z zamku starego miasta przez most Mały ku dworowi Nowo-Ostrowskiemu idąc, tak po prawey, iako y po lewey stronie leżących, iest oprócz sadu zborowego morgów dwa, prętów siedmnaście y pręcików półtrzecia. Plebania zboru Słuckiego na Nowomie-

skiej ulicy, iednym bokiem od uliczki, z cmentarza cerkwie świętego Jerzego idącej, a drugim bokiem od domu pana Stefanowicza stoiąca, iest zinwentowana od iego mości xiędza Fineasa Geyskiego, do którego inwentarza teraz się odwołujemy. Ten pomiar placów, zborowi ewangelickiemu Słuckiemu nadanych, za roskazaniem xiążęcia iego mości hetmana polnego, pana naszego miłościwego, teraz sporządziwszy y należycie spisawszy, podaliśmy te place wszystkie z ich ogrodami y budynkami w realną possessyą pasterzowi zboru Słuckiego iego mości xiędzu Andrzejowi z Dobry Dobrzyńskiemu, superintendentowi zborów ewangelickich w dystryckie Nowogrodzkim y tym onegoż successorom, którzy z woli synodu prowincjalnego ewangelickiego na urząd seniorski y kaznodziejski do zboru Słuckiego podawani będą. Dokładamy y to, że za Ilińską bramą, iadąc ze Słucka do Iwania, niedaleko od wału, leży po lewey stronie ogród szpitalny zboru Słuckiego z sianożęcią, onymże należąca. W ograniczeniu swoim to wszystko dostatecznie wyraziwszy, do tego skryptu naszego własnymi naszemi podpisujemy się rękami. Działo się w Słucku roku tysiąc sześćset dwudziestego siódmego, miesiąca Iulii dwudziestego dnia. U tego ograniczenia podpisy rąk temi słowy: Stanisław Krzyszkowski manu propria. Hrehor Mierski mpr. Daniel Naborowski mpr. Stwierdzam ten list—Bogusław Radziwił mpr. Które to ograniczenie, za podaniem onego do akt przez osobę wysz mianowaną, iest do xiąg grodzkich Lidzkich spraw wieczystych zapisane. Z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową imści panu Ierzemu Kamińskie-

mu—woyskiemu Oszmiańskiemu iest wydany. Pisan w Lidzie. U tego ekstraktu, przy pieczęci urzędowej, podpisy w te słowa: W niebytności imści pana pisarza, Franciszek Mosiewicz — chorąży y podstarości sądowy Lidzki. W niebytności pana regenta, skorygował Cierpicki

Który to ekstrakt, za podaniem onego przez wyż mienionego patrona, przy samym oryginale, w sposób przenosu do akt, ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą, do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych iest przyjęty y wpisany.

1628 г. Октября 24 дня.

Изъ книги № 73, за 1723 г., л. 1110.

104. Дарственная запись князя Христофора Радвила проповѣднику Слуцкаго евангелическаго сбора Андрею Добрянскому на имѣніе Заволки.

Землянинъ Булгаринъ владѣлъ имѣніемъ Заволкомъ по дарственной записи Слуцкихъ князей, въ счетъ 16 сотъ копъ Литовскихъ грошей, дарованныхъ Булгарину же на этомъ имѣніи; владѣніе это преемственно оставалось за Булгариными съ 1584 по 1628-й годъ. Такъ какъ имѣніе это перешло потомъ къ Радвиламъ, то князь Криштофъ Радвиль, исполняя желаніе брата своего Януша — поддрезивать въ его имѣніяхъ

евангелическое вѣроисповѣданіе, настоящею записью имѣніе Заволки отдаетъ въ распоряженіе Слуцкаго евангелическаго сбора. При этомъ *окупное* въ 16 сотъ копъ Литовскихъ грошей, оставшееся на имѣніи, въ одинаковой мѣрѣ было выплачено наслѣдникамъ Булгарина съ одной стороны и удержано за евангелическимъ сборомъ съ другой.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Iunii dwudziestego piątego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodstw, ziem y powiatów na rok terazniejszy, wysz na dacie pisany, obranemi, comparens personaliter patron imé pan Jan Suszycki czasu kontrowersyi między ichmé pany Przeborowskiemi, a ichmé pany Oskirkami—stolnikami Mozyrskimi, do sądu naszego wnoszonych, do-

kument, de tenore suo niżej wyrażony, iuxta decisionem nostram, ex parte ichmościów panów Oskirków małżonków ad acta podał, którego tenor sequitur talis.

Ja Krzysztof Radziwił—xiąże na Bierżach y Dubinkach, hetman polny w. x. Lit., Seywieński, Żyżmorski, Bystrzycki y Poszyrwieński etc. starosta. Oznaymuję tym moim listem, iż co nieboszczyk pan Jan Bułharyn imienie Zawolki z boiarami y inszemi przynależnościami od xięstwa Kopylskiego, w woiewodztwie Nowogrod-

zkim leżące, w summie pieniędzy piętnastu set kopach groszy Litewskich trzymał, którą to sumnę pieniędzy, naprzód po oycu swym Michale Bułharynie mając kop tysiąc zapisanych od xięcia imci sławney pamięci Symona Słuckiego, w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt czwartym, dnia wtorego Augusta listem prawnie obwarowanych, potym z nowu czterysta kop groszy Litewskich dodanych, za dożywocie sobie i małżonce swey pozwolone y sto kop z osobna za budowanie dworu w tym że imieniu, nazwanym Zawółki, sławney pamięci xięcia imci pana Janusza Radziwiła—xięcia na Birżach y Dubinkach, Słucku y Kopylu, kasztelana Wileńskiego, pana brata mego, y małżonki imci, sławney pamięci xiężney ieymci Zofii Juriewny Olelkowiczowny Słuckiey, przypisanych y warowanych, o czym po dostatku w tych prawach opisano iest, a teraz po ustaniu dożywocia pana Jana Bułharyna ta summa piętnaście set kop groszy Litewskich potomkom lub małżonce iego przychodzi, której majątności Zawówek okupno mnie Krzysztofowi Radziwiłowi, iako opiekunowi, prawem przyrodzonym y testamentem oznaczonemu, potomków y majątności sławney pamięci xięcia imci pana Janusza Radziwiła — kasztelana Wileńskiego, p. brata mego, należy, której majątności dla wielu ciężarów, po sławney pamięci xięcia imci panu bracie moim pozostałych, nie mogąc ia sam okupić, upatrując iednak to bydz z lepszym synowca mego xięcia imci Bogusława Radziwiła, aby ta majątność w ręku człowieka, zborowi Bożemu y nam zasłużonego była, pomniąc y na wolą ostatnią sławney pamięci xięcia pana Wileńskiego, brata mego, że on dla rozmnożenia chwały Bożey y dla protek-

cyey osób kaznodzieyskich chciał w majątnościach swych takim ludziom domicilia et nidulos plantować, pozwoliłem tę majątność Zawółki, siolo z boiarami, z dworem y z tym wszystkim, iako nieboszczyk Jan Bułharyn trzymał y używał, urodzonemu xiędzu Andrzeiowi Dobrzańskiemu — kaznodziei zboru Słuckiego y starszemu dozorczy zborów powiatu Nowogrodzkiego, u małżonki albo potomków tego nieboszczyka pana Jana Bułharyna na siebie samego y na potomki swoje do lat xiążęcia imci Bogusława Radziwiła—synowca mego, oswobodzić y tę sumnę piętnaście set kop groszy Litew., onym oddać y zapłacić y wszystkie prawa, na tę sumnę służące, od nich odebrać y kwitacją prawną z oddania tey summy otrzymać, na co onemu y list moy dałem, o czym szerzey w nim wyrażono iest; iakoż za takim pozwoleniem moim pomieniony xiądz Andrzej Dobrański tę sumnę piętnaście set kóp małżonce nieboszczyka pana Jana Bułharyna paniey Barbarze Zubrzyckiey, za prawem, ieymci od nieboszczyka małżonka iey należącym, oddał y kwitacją prawną otrzymał y do possessyi tey majątności Zawówek przyszedł; zaczym ia Krzysztof Radziwił tym listem moim to prawo y possessią xiędza Dobrzańskiego utwierdzam y waruję, iż w dzierżeniu y spokojnym używaniu iego tey majątności ze wszystkimi przynależnościami y pożytkami żadney trudności zadawać nie mam y niebędę mógł, y owszem od kożdego wstępującego y przeszkodę czyniącego bronić y zastępować mam, a po żywocie iego ia sam albo, da Pan Bóg, za doysciem lat synowiec mój xiąże Bogusław Radziwił, iako dziedzic, tak samemu xiędzu Dobrzańskiemu, małżonce y potomstwu iego,

albo komu by to od niego za prawem puszczoneym (na co ia dobrowolnie zezna-
wam) należało, nie oddawszy tey summy piętnastu set kop. z wolną rumacją do dwunastu niedziel wszelakiey maiętności ruchomey, nie mamy y nie będziemy mogli tey maiętności brać, ani żadney przesz-
kody czynić, aż po oddaniu summy y po wyrumowaniu się z tey maiętności xię-
dza Dobrzańskiego, abo od niego dzierżą-
cego, a przy odebraniu w possessią moią, abo synowca mego xiążęcia Bogusława, tey maiętności Zawolek mamy y powinni będziemy prawnie z odebrania tey sum-
my kwitować y one przyznaniem swym u sądu, gdzie strona zechce, ztwierdzić, kwitując porządnie tak z odebrania tey maiętności za oddaniem summy należą-
cey, iako y ze wszystkiego tego, czego ięsliby, Boże uchoway, Pan Bóg ogniem pokarał, albo też poddani y boiarowie swo-
wolnie albo dla nabiegania żołnierskiego rozeszli się y iaki kolwiek ta maiętność uszczerbek swóy miała; o to wszystko nie mamy trudnić, ale owszem prawnie kwi-
tować, na co dałem xiędzu Andzeiowi Dob-
rzańskiemu — kaznodziei Słuckiemu, ten mój

list dobrowolny zapis, pod pieczęcią y z podpisem ręki mey y pod pieczęćmi y z podpisy rąk ichmé pp. przyjaciół, oczewi-
sto odemnie uproszonych, którzy się ni-
żej podpisali. Pisan w Nowogrodku, roku tysiąc sześćset dwudziestego ósmego, mie-
siąca Octobra dwudziestego czwartego dnia. U tego dokumentu, przy pieczęciach, podpisy rąk w te słowa: Krzystof Radzi-
wił m. p.; proszony pieczętarz Samuel Ogiń-
ski — stolnik Trocki, ręką. Proszony pieczę-
tarz Andrzej Kazimierz Szekański. Proszo-
ny pieczętarz Paweł Budziszewski, ręką swą.
A suscepta trybunalska takowa: Року ты-
сеча шестьсотъ двадцать осьмого, мѣсеца
Сентября двадцать пятого дня, ясне ос-
вецонный княже его милость панъ Кри-
штофъ Радивиль его милость, великого
князства Литовского, сесь листь свой оче-
висто созналъ. Криштофъ Бялозоръ — мар-
шалокъ Упитскій и трибунальскій. Янъ
Протасовичъ писарь.

Który to takowy dokument, za poda-
niem onego przez wyż wyrażonego pa-
trona do akt, iest do xiąg głównego trybu-
nału w w. x. Lit. spraw wieczystch przy-
jęty y wpisany.

1630 г. Октября 2 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1605.

105. Фондушова запись князя Головчинскаго на Сидранскій евангелическій сборъ.

Князь Головчинскій и жена его, урожденная Воловичовна, желая поддержать и распространить евангелическое исповѣданіе— „швейцарское“, которое было введено Виленскимъ каштеляномъ Воловичемъ въ Сидранскихъ его имѣніяхъ, настоящею записью отказываютъ одно изъ своихъ Сидранскихъ имѣній—Мосиху, заключающую въ

себѣ 20 заселенныхъ уволокъ, и отдѣльно еще на содержаніе пастыря и катехиста 4 уволоки на вѣчныя времена; въ случаѣ отнятія этого имѣнія, фундаторы обязываются сами, обязываютъ и своихъ потомковъ, заплатить Сидранскому сбору неустойки 50,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmsetnego pietnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównemi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny piętasty obranemi, stanowszy personaliter patron imć pan Andrzej Choćko—obozny Oszmiański, list dobrowolny, wieczysty funduszowy zapis, zborowi ewangelickiemu Sidrzańskiemu, na rzecz, w nim niżej wyrażoną, służący, od iasnie oświeconego xiążęcia imć pana Jana Hołowczyńskiego—czesznika w. x. Lit. y samey iey mości dany, ad acta podawszy, prosił nas sądu, aby ony ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunałnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; który my przyiąwszy a wpisuiąc w xięgi, słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Jan z Rafałowa, xiąże na Hołowczynie—czesznik w. x. Lit., y ia Helena Piotrowna Wołowiczowna—czesznikowa w. x. Lit., Janowa Hołowczyńska—czeszni-

kowa w. x. Lit., oznaymujemy tym naszym listem dobrowolnym zapisem, iż my z własney woli y upodobania naszego y z powinności naszej ku chwale Bożey, takoz w obowiązku, od sławney pamięci imć pana Piotra Wołowicza—czesznika wielkiego xięstwa Litewskiego, pod błogosławieństwem Bożym na nas włożonego, chcąc prawdziwe przepowiedanie słowa Bożego wedle nabożeństwa religiey Ewangelickiey, w zborach koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego, pod szczęśliwym króla iego mości, pana naszego miłościwego, panowaniem, swobodnie y spokojnie aż dotąd brzmiaćcey, zatrzymać y ona w zborze naszym Sidrzańskim, przez ś. p. imć pana Wołowicza—kasztelana Wileńskiego, iako własnego majątności Sidrzańskiej dziedzica, z nowego fundamentu zbudowanym y na religią ewangelicką dedykowanym y potym od w Bozie zmarłego pomienionego imć pana Piotra Wołowicza—czesznika wielkiego xięstwa Litewskiego, w teyże religiey zatrzyma-

nym, chcąc do potomnych wieków podać, daliśmy ten list dobrowolny zapis nasz imię panu aktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelickich konfessyey szwajcarskiej, który kolwiek w tym y pozad idącym czasie od ichmościów panów patronów y seniorów utriusque ordinis zborów ewangelickich, po wielkim xięstwie Litewskim rozsypanych, obrany będzie, którym to listem dobrowolnym zapisem naszym zapisujemy: iż w pomienionym zborze Sidrzańskim nie która insza religia, ieno ewangelicka, Boga w Trójcy iedynego wyznawająca, według confessyey szwajcarskiej, od zborów inszych wielkiego xięstwa Litewskiego przyjętej, ma być wiecznymi czasy, bez wszelkiej odmiany, trzymana. A przytym, iż przy tym zborze ma być pasterz, od synodu prowincyalnego zborów wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelickich obrany y katechista albo bakalarz dla ćwiczenia dziątek; także y szpital dla sustentowania ubogich zborowych. A na sustentacją pasterza y katechisty, albo bakalarza, fundujemy do tego zboru na wieczne czasy dobra nasze wieczyste, niezłym prawom niepodległe, naprzód: wieś Mosicę, w której włok dwadzieścia osiadłych, przytym pod samą Sidrą cztery włoki na pasznią kaznodziejską; przytym dom na kaznodziejskie mieszkanie, z ogrodami y z gumiennym y inszym wszelkim budowaniem, nakoniec pensją z dworu Sidrzańskiego doroczną szpitalną, któraby y sustentowaniu, karmieniu y odziewaniu sześciu ubogich zborowych wiecznie correspondować y wydolać mogła. Te tedy pomienione dobra, z ich wszytkimi dochodami y przynależnościami, żadnego wstępu w nie y w pożytki z nich

idące sobie y successorom swym wiecznymi czasy nie zostawując, tak iako na inwentarzu conditiei kaznodziejskiej y szpitalney, rękoma nas obóyga podpisanym y pieczęciami przyciśnionym, są wyrażone y specyfikowane, tym listem naszym zapisawszy y fundowawszy, to ieszcze waruujemy wiecznymi czasy, iż ieslibyśmy albo my sami za żywota naszego, albo potomstwo nasze, albo successorowie naszy, bądź krewnym, bądź innym iakim prawem na Sidrzańskiej majątności siedzący, tę religią pomienioną w pomienionym zborze odmieniać albo oponować, albo zbór ten odiać, lub przeszkodę nabożeństwu ewangelickiemu wyrządzać, y lubo dobra pomienione, na zbór fundowane, y pensją, na szpital naznaczoną, odebrać ważyli się; tedy piędziesiąt tysięcy złotych polskich w zględem zaruki popaśc mamy y succesorowie naszy popaśc mają. Którą to zarukę na też dobra nasze Sidrzańskie tym zapisem naszym wnosimy y moc daliśmy pomienionemu imię panu aktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego, teraz y napotym będącemu, pozwać nas o to pozwem zawitym na trybunał wielkiego xięstwa Litewskiego, w powiat należny Grodzieński, kładąc pozwy na teyże majątności Sidrzańskiej: a my y succesorowie naszy, nie zażywając żadnych obron y wymówek (których się tym naszym dobrowolnym zapisem in solenni forma totaliter zrzekamy) prawnych, albo nieprawnych, powinni będziemy y potomkowie, albo succesorowie naszy powinni będą, zarukę ponienioną zapłacić, a zapłaciwszy zarukę, przecie zapisowi temu y każdemu w nim wyrażonemu punktowi na wieczne czasy dość czynić. Y na to daliśmy ten list dobrowol-

ny zapis nasz, uprosiwszy wedle prawa wielkiego xięstwa Litewskiego, przyziaciół naszych, aby się do niego podpisami y pieczęciami swymi przyłożyli, mianowicie: oświeconego xięcia iego mości pana Krzysztofa Radziwiła — hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, imé pana Mikołaja Abramowicza, na Wornianach woiewodzica Smoleńskiego, y imé pana Adama Krzyckiego — starostę Eyszyskiego. Działo się w Słucku, dnia wtorego Octobra, w roku tysiąc sześćset trzydziestym.

U tego zapisu wieczystego, przy pieczęciach, podpisy w te słowa: Ian Hołowczyński — cześnik wielkiego xięstwa Litewskiego ręką swą. Helena Wołowiczowna Hołowczyńska ręką swą. Krzysztof Radziwił ręką swą. Adam Krzycki z Byszowca ręką swą. Mikołaj Abramowicz na Koynianach ręką swą.

Który ten zapis, za ustnym wyż wyrażonego patrona podaniem, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych jest przyjęty y wpisany.

1638 г. Октября 10 дня.

Памятник № 13, за 1673 г., л. 1411.

106. Фундушова запись Брестскаго земскаго судьи Петра Кохлевскаго Нурецкому евангелическому сбору.

Брестскій земскій судья Петръ Кохлевскій, движимый религиозными чувствами, заводитъ въ своемъ имѣннiи евангелвческой сборъ, — т. е. устраиваетъ евангелическую церковь съ двумя колоколами, школу и двѣ богодѣльни — одну для бѣдныхъ стариковъ, другую для нищихъ; записываетъ не только всю землю, на которой постро-

ены эти зданія, въ собственность сбора, но и другія пахатныя земли и повинности съ имѣннiи Нурицы и Куховца и Телятять, какъ на содержаніе сбора и духовенства, такъ и школы вмѣстѣ съ богодѣльнями; при этомъ Кохлевскій налагаетъ заруку на свои имѣннiя въ случаѣ нежеланія наследниковъ исполнять его завѣщаніе.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ третяго, мѣсеца Юля двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земель и повѣтвовъ на рокъ теперешнiй тысяча шестьсотъ семьдесятъ третiй обранными, постановившисе очевидно у суду панъ Андрей

Завлицкiй, оповѣдалъ, покладахъ и ку актикованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати даль экстрактъ съ книгъ земскихъ Виленскихъ зъ уписаньемъ у немъ листу добровольнаго фундушоваго запису, одъ зопшого зъ сего свѣта его милости пана Петра Кохлевскаго — судьи земскаго Берестейскаго, на речъ въ немъ ниже выражоную ихъ

милостямъ паномъ сеніоромъ, патрономъ и акторомъ зборовъ евангелицкихъ, у великомъ князствѣ Литовскомъ будучимъ, належачихъ, который подаючи просиль, абы до книгъ принять, актикованъ и уписанъ былъ, якожь уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть. Видимусь съ книгъ земскихъ воеводства Берестейского, лѣта Божого нароженія тысяча шестьсотъ тридцать осьмого, мѣсеца Октября чотырнадцатого дня. На рокахъ судовыхъ земскихъ о светомъ Михалѣ, святѣ римскомъ, припалыхъ и судовне у Берестю отправованыхъ, передъ нами Миколаемъ Костюшкомъ Сехновицкимъ, на мѣстцу его милости пана Петра Кохлевскаго—судьи земскаго Берестейскаго, засажонымъ, Теодоромъ Станиславомъ Букрабою—подсудкомъ, а Петромъ Потеемъ — писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Берестейского, постановившисе очевисто у суду урожоній его милость панъ Петръ Кохлевскій—судья земскій Берестейскій, а руку водлугъ конституціи о фундованью и лекгованью добръ на костелы написаное до перси приложивши и суменьемъ обовезавшисе, же не чужую сумму на добра свои вносить, а лечь съ свое властное хути певный кгрунтъ и будынокъ и провизію зборови евангелицкому и шпиталеви въ маетности своей Нурцѣ записуетъ и положивши листь фундаційный запись его милости пана судьи, данный отъ его милости ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ и патрономъ и акторомъ зборовъ евангелицкихъ, у великомъ князствѣ Литовскомъ будучимъ, унести добровольне тотъ листь и все што у немъ выражено, призналъ и жадалъ его милость, абы затымъ признанемъ былъ тотъ

запись принять и до книгъ уписанъ, въ чемъ мы врадъ видечи быть речъ слышную, оного принявши, до книгъ земскихъ Берестейскихъ уписать дали и уписуючи у книги письмомъ польскимъ въ словѣ до слова такъ се въ собѣ маеть: W imię Boga Ojca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy świętey iedynego, amen. Ja Piotr Benedyktowicz Kochlewski—sędzia ziemski Brześciński, terazniejszego y nadchodzącego wieku ludziom tym moim wieczystym nieodzownym y dobrowolnym listem zapisem y funduszem wiadomo czynię: ponieważ ta iest powinność człowieka chrześcijańskiego, aby według przemożenia swego chwale Bożej usługował y oney na gruntach y majątnościach swoich mieysca y gospody użycział, przetoż iakom w roku tysiąc sześćsetnym trzydziestym pierwszym w imiieniu moim wieczystym Nurcu, przez mię u sławney pamięci imci pana Piotra Piekarskiego—sędziego ziemskiego Brzeskiego, kupionym, w woiewodztwie Brzeskim leżącym, kościół albo zbór ewangelicki na cześć y chwałę Boga w Trójcy świętey iedynego; z plebanią, szkołą y z szpitalem był budował y w nim od pomienionego roku nabożeństwa ewangelickiego, w confessiey Sendomirskiej, kilkóm królóm ichność panom naszym y wszystkim rzeczy pospolitey stanóm przez druk presentowanej, wyrażonego, swobodnie zażywał, tak teraz oczyściwszy pomienioną majątność moią Nurceką od wszystkich, które pretendowano, trudności, a mając po sobie prawa oyczyzny naszej pospolite, przysięgami krolów pomazanców Bożych, iako naywyszey naszej zwierzchności, y confederatiami stanów rzeczy pospolitey obwarowane, że ludzióm chrześcijańskim, wed-

ług swej religiey Pana Boga chwalić y nabożeństwo odprawować, a zatym y mieysca dla odprawowania nabożeństwa osobne y wyłączone mieć wolno. Wolno przytym dobrami swemi szafować y na nie ciężary, iakie kto chce, wnosić y zapisować. A tak ia Piotr Kochlewski, uważając, iż żadne nabożeństwo bez obwarowania y opatrzenia y prowizyej, iako samych mieysc, tak y osób, na służbę Bożą odłączonych, obeysć się nie może, tedy tym listem zapisem moim dobrowolnym tak na wieczne czasy funduję y zapisuję: Naprzód sam zborny budynek, z dwiema dzwonami y z zegarem y dzwonem zygarowym, także budynek plebanii, albo ministrowego mieszkania, przytym budynek szkolny, nakoniec budynki dwa szpitalne, ieden dla ubogich wysszey kondycyey, którzy bez żebraniny żyją, drugi dla prostych y pospolitych żebraków, także y ten wszytek grunt, na którym te budynki stoią, nakoniec y ogrody y sianozęci y sadzawkę starą, przy tychże budynkach będącą, excipując na dwór nową sadzawkę, tuż pod groblą y pod mniczem z srzedniego dwornego stawu wykopaną, wyłączam z władzy, z mocy y z prawa moiego y potomków, y successorów moich, dziedziców Nurzeckich, a wiecznymi czasy w moc, w władzę y w wieczne nieodzowne prawo, własność y dziedzictwo podaję y zapisuję y leguję ichmość panom seniorom y patronom y actorom zborów ewangelickich, w wielkim xięstwie Litewskim teraz y na potym będących, którzy kolwiek od synodu zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego postanowieni y naznaczeni będą. A tego gruntu, zborowi Nurzeckiemu należącego, takie iest ogranicze-

nie: naprzod od drogi, która przez groblą srzedniego dwornego stawu, od Siemiona młynarza do siola Nurzeckiego wpada, poczynając, a idąc nad drogą, z tegoż siola mego Nurzeckiego ku zachodowi słońca do Żyrzycy wypadającą, namierzyło się sznurów dwa y prętów sześć y łokieć, w każdym sznurze dziesięć prętów, w pręcie pół ośma łokcia Litewskiego rachując; z tego mieysca, gdzie sznur stanął, idąc od południa ku północy, a od teyże drogi, z Nurca ku Żyrzycom idącey, sznur ku rowowi na prost ciągnąc, namierzyło się aż do starego rowu, przez sianozęć idącego, sznurów trzy, prętów sześć, bez łokcia; znowu od tego mieysca nad tymże starym rowem ku grobli srzedniego stawu dwornego idąc, wymierzyło się sznurów trzy, prętów dwa; nakoniec od tego mieysca idąc pod groblą y pod drogą, od Siemiona młynarza do Nurca przychodzącą, namierzyło się do tego mieysca, z kąd pomiaru zaczęta, sznurów cztery; znowu przez drogę, zaraz przeciwko tey pomierze, zmierzył się drugi plac, na którym dom ubogich lepszej kondycyey y ogród stoi; tego nalazło się wszecz po obu końcach prętów siedm, a wzdłuż od boczney srzedniego stawu grobelki aż do browaru y studnie karczemy sznurów trzy bez pięciu prętów. Nadto ieszcze przy Wolińskich moich sianozęciach wymierzyła się dla xiędza kaznodzieia Nurzeckiego sianozęć, która w sobie zupełny ieden morg (ma). Te tedy wszystkie mianowane grunty y budynki ichmość panom patronom, seniorom y actorom zborów wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelickich zapisawszy y legowawszy, zaraz ichmościom w intromissję one puszczam y podaję. A iż bez stróża

do wożenia drew, ani plebania, ani szkoła, ani szpitale obeysć się nie mogą, przetoż poddanych dwóch, tuż podle szpitala na pół włóczku siedzących, a po czwierci włoki trzymających, to iest, iednego xiędzu kaznodziei, a drugiego praeceptorowi y szpitalnym, teraz y na potym będącym, wiecznymi czasy dla oddawania robot y posług zapisuię y z dworney władze onych wyłączam, od dziakła, czynszu, podwod, poboru, stróżowszczyzny onych wyzwalam y na tey samey powinności zostawuię, aby każdy z nich osobno tyle dni, ile insi poddani Nurzecey z czwierci włoki dworowi służyć zwykli, powinien był w plebaniey, szkole y szpitalach na wożeniu y zrąbaniu drew y na zaoraniu y zarobie nie ogrodów y poprawkach koło budynku pótočných strawić; a względem tego, że od dziakła y od czynszu y od poborów wolni będą, tedy przez lato po trzy dni, począwszy od świętego Jana Krzściciela, aż do świętego Michała, robić będą; żonki ich też plewidło, przedziwo y inszą białogłowską robotę, tak iako żony innych poddanych moich odprawować maia. Gdyby pobor albo pospolite ruszenie, albo cokolwiek inszego na seymie uchwalono było, tedy ia y successorowie moi, a dziedzicy maiętności Nurzeckiey, wszystkie pomienione placy, grunty y poddane zborowe zastępować y według starych kwitów pobory oddawać będą powinni, żadnego ciężaru, ani na grunty, ani na osoby pomienione nie zmykaiąc; owszem onych od wszelkiego obciążenia broniać, a dla prowizyej mieysc y osob pomienionych zborowych szkolnych y szpitalnych, tedy na teyże maiętności moiey Nurcu y Woli Nurzeckiey wyderkaflowym sposobem summę złotych polskich trzy tysiące,

a osobną na maiętności moiey Klukowickiey, od pana Piotra Stokarskiego y od pana Krzysztopha y pana Mikołaiia Telatyckich kupioney, w woiewodztwie Brzeskim leżacey, drugą summę trzech tysięcy złotych polskich, a na maiętności Telatyckiey, przez mię od pana Jarosza y pana Adama Telatyckich y u pana Mikołaiia Bucego kupioney, summę złotych pięćset polskich wiecznymi czasy zapisuię, od którey summy successorowie moi y dziedzicy pomienionych maiętności po piąciu set y piąciu dziesiąt złotych polskich czynszu oddawać będą co rok powinni — takim sposobem: z Nurca na każdy dzień świętego Jana Krzściciela do ręku ministra, albo kaznodzieie Nurzeckiego, złotych półtrzecia sta; z Klukowicz na dzień nowego lata, drugą złotych pół trzecia sta, a z Telatycz złotych piędziesiąt, na takoweż dwie raty dzieląc, do ręku tegoż xiędza kaznodzieie ma być płacona y skutecznie za kwitem, ręką tegoż xiędza kaznodzieie y dwóch iego z stanu szlacheckiego religiey ewangelickiey słuchaczów y zboru Nurzeckiego parafianów podpisanym, oddawana. Których piąciu set y piąciudziesiąt złotych szafunek taki być ma: na samego xiędza kaznodzieie co rok dawać trzysta złotych, to iest, na dwie racie, wyżej pomienione, po półtora sta złotych, na katechistę, albo bakalarza, co rok dziewiędziesiąt złotych też dwiema ratami, na żaczka, albo alumna iednego złotych sześćdziesiąt y pięć, to iest do stołu złotych czterdzieście, a na odzież y potrzeby złotych dwadzieścia y pięć; na ubogich oboiego szpitala złotych ośmdziesiąt, którą tą ospitalną pensią do extraordinarynych iałmużn, które od inszych pobożnych

ludzi pieniędzmi, albo leguminami bywają dawane, przyłączywszy, ma xiędz kaznodzieia Nurzecki, z wiadomością xiędza superintendenta swego y patrona zboru Nurzeckiego, bądź on sam przez się, bądź przez katechistę dzielić miedzy ubogich według zwyczaju, w tym zborze zachowanego, y według naylepszey uwagi tak szafunek miarkując, żeby zawždy na roschód mogła się co rok cząstka iaka dla schowania do karbony propter contingentes usus ukroić. A iż ieszcze piętnaście złotych od pomienionych półszostuset złotych zbywa, tedy te piętnaście złotych na kupowanie wina, świec y poprawę okien y dachu zborowego, do karbony zborowej co rok odkładać y z tego te extraordinaryne potrzeby, nie obciążając patronów, odprawować, a w plebanii y szkole y szpitalach, ci okna naprawować swym groszem będą, za czymby niedbalstwem potłuczone były. Ogrody y sianożęci zborowe, które s tey strony drogi, gdzie zbór y plebania stoi, leżą, także y sadzawkę starą samemu xiędzu kaznodziei, a ogród za drogą, przy wsi leżący, praeparatorowi y szpitalnym na dwoie podzielony być ma. A iesli się w nim sadzawka iaka wykopie, tedy praeparator z ubogiemi na pół zażywać iey będzie, mliwo w młynach moich Nurzeckich kaznodziei, praeparatorowi y ubogim na ich własną domową potrzebę wolne bez miarek dwornych być ma, wolne przy tym dREW na opał y na poprawę lecie z mego Nurzeckiego boru, a zimie z Telatyckiego boru (aby sam Nurzec obciążony nie był), używanie wolne na borach y ugorach, pastwiska wolne do zboru tak, iako teraz są drogi y gościny, czego na każdy rok dozór y exekucya y słuchanie liczby o

pomienionych przychodach zborowych wiecznie ichmość panom seniorom zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, a przy ichmość xiędzu seperintendentowi temu, pod którego dozorem zbor Nurzecki będzie, także y potomstwu memu, bądź mężkiej, bądź białogłowskiej płci, które będzie w teyże religii ewangelickiej trwało, należeć będzie; a któreby tey religii niebyło, tedy w żadne rządy y dozory zboru tego wtrącać się niema. A lubo to trzymam o potomkach y sukcesorach mych, dziedzicach Nurzeckich, Klukowickich y Telatyckich, że, oglądając się na straszne sądy Boże y na żałośne przykłady wielu familii, które dla niedotrzymania fundacyi przodków swych zniszczały, oglądając się y na błogosławieństwo moie rodzicielskie, które im z tym dokładem daię, że da Bóg póty na majątnościach moich dziedziczyć, póki Bogu to, co powinni, trzymać y oddawać będą, lubo mówię trzymam o nich, że, quae Dei sunt. Deo reddent; wszakże iesliby w czymkolwiek tego listu zapisu moiego nie dotrzymali, iesliby wolnego używania nabożeństwa ewangelickiego bronili y przeszkadzali, iesliby czynszów pomienionych na pomienione raty niepłacili, iesliby się w zbor, w plebania, w szkołę, w szpital violenter wstępowali, wypędzali y ministra, praeparatora szpitalnych wypędzali, iesliby wolnych dREW, miarek, pastwisk, drog nie dopuszczali, iesliby dwóch podanych cwierników, albo grunty y place zborowe odeymowali y iesliby cokolwiek inszego ku naruszeniu y skażeniu tey woli moiey y tego zapisu moiego, bądź sami przez się, bądź przez substitutów, zastawników, arendarzów, sług; albo podanych swoich czynili, tedy na Nurzec y

na Wolkę trzy tysiące złotych, na Klukowice także trzy tysiące złotych zaręek spólnym y nierozzerwanym sposobem wiecznymi czasy wnoszę y spólnie y iednostaynie te obie maiętności tym zapisem oneruję, a osobno na Telatycze, tylko względem płacenia czynszu rocznego pięciudziesiąt złotych wnoszę zaręki sześćset złotych, (pod) które to zaręki Nurzececy y Klukowicy successorowie y dziedzicy moię, za niewypelnieniem którego kółwiek punktu, w tym liście zapisie moim wyraźonego, a dziedzicy y successorowie Telatycy za nieoddaniem na ratach wyraźonych pięciudziesiąt złotych, podpadać y one tyle razów, ile by do którego sądu grodzkiego, ziemskiego, albo głównego trybunalnego, w który kółwiek termin y powiat, rokiem zawitym pozwani byli, płacić maia, a przecie rzeczy samey y wszystkiemu moiemu temu listowi zapisowi y funduszowi dosyć czynić powinni będą wiecznymi czasy, nie zażywaiąc żadnych publicznych, ani prywatnych prawnych, albo nieprawnych obron y zwłok y niczym się zgoła nie zasłaniaiać, pod takowymiz zarękami. To iednak sobie waruję, że ieslibym ia Piotr Kochlewski—sędzia Brzeski, ten list zapis y fundusz z maiętności Nurzeckiey na inszą iaą. sposobnieyszą maiętność za żywota mego przenięć chciął, tedy mi to wolno być ma, ale bez wszelkiego zborowi prowizyei zmnieyszenia, lecz po moiey śmierci potomkom y successorom moim ta wolność należeć nie ma. Y na to dałem ten mój list dobrowolny wieczysty zapis, który dla

lepszey wiary y pewności ręką swą podpisawszy y pieczęcią utwierdziwszy, prosiłem oczewisto ichmościów panów przyaciół, ludzi zacnych, że się do tegoż podpisali y pieczęci swe przyłożyli, mianowicie: imci pana Teodora Stanisława Bukrabę—podsędką Brzeskiego, ięgo mości pana Zygmunta Oniechimowskiego—pisarza grodzkiego Brzeskiego y ięgomości pana Łukasza Jozepha Horbowskiego. Data w Brześciu Litewskim, dnia dziesiątego miesiąca Oktobra, roku tysiąc sześćset trzydzięstego ósmego. У того листу фундушowego запису при печатехъ подпись рукъ тыми словы: Piotr Kochlewski—sędzia ziemski Brześciński. Theodor Stanisław Bukraba—podsędek. Proszony pieczętarz ustnie Zygmunt Oniechimowski—pisarz grodzki Brzeski. Łukasz Jozeph Horbowski. Который же тотъ листъ фундушовой записи, черезъ его милости пана судью очевисто у суду признанный, до книгъ земскихъ Берестейскихъ есть уписанъ, съ которыхъ и сесь видимусь подъ печатями нашими врадowymi и съ подписомъ руки писарское его милости пану Петру Кохлевскому—судьи земскому Берестейскому есть выданъ. Писанъ у Берестью. У того екстракту при печатехъ врадowychъ подпись руки въ тые слова: Петръ Патей—писарь земскій Берестейскій; а корректа тыми словы: скорикговаль Коморовичъ. Который же тотъ екстрактъ, за поданьемъ оногo до актъ, черезъ особу верху менованую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть уписанъ.

1662 г. Юля 1 дня.

Изъ книги № 202, за 1662 г., л. 21.

107. Трибунальный декретъ, присуждающій Софію Нагорчиную къ уплатѣ двухъ тысячъ двухъ сотъ золотыхъ польскихъ долгу Христинѣ Пашковской, женѣ проповѣдника Любчанскаго евангелическаго сбора,

Лѣта отъ нароженья Сына Божого ты-
сеча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣ-
сеца Юля первого дня.

Передъ нами судьями головными, на три-
буналь у великомъ князствѣ Литовскомъ
зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ
теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ
вторый обраными, кгда съ порядку реес-
стрового ку суженью припала справа ей
милости паней Кристины Домбровское
Андреевое Пашковское—казнодѣйки збору
евангелицкаго Любчанскаго, зъ ей ми-
лостью пани Зофією Коптевною Давидо-
вою Накгорчиною, за позвомя, въ речи
ниже меневой вынесенымъ; теда за при-
воланьемъ черезъ енерала сторонѣ до
права, ей милость пани Пашковская сама
очевисто до права становила и моцъ до
моventя речи пленипотенту своему, пану
Юрью Туловскому, устне злетила, а отъ
ей милости пани Накгорчиной панъ Ми-
колай Волоцько за моцью листовною прав-
ною, собѣ до тое справы даною, стано-
вилъ. Затымъ, кгда пленипотентъ акторки,
поданого и положеного по ей милости
пани Накгорчиную позву на имѣнью и
дворѣ ее милости, названомъ Курклѣ, въ
повѣтѣ Вилькомирскомъ лежачомъ, черезъ
енерала воеводства Виленскаго сознанья
оного выписомъ врадовымъ, въ датѣ вышѣ

меневой и року за нимъ припалого слу-
шне, правне доведши и трое воланье, на
томъ позвѣ написаное, оказавши, далей
въ право поступоватъ и жалобу стороны
своей позовную пропововатъ хотѣлъ; тог-
ды отъ ей милости паней Накгорчиной
пленипотентъ ей милости, не припуцаючи
умоцованого акторки до дальшого посту-
пу правного, замовиль то: ижъ тая справа
у суду нашего форумъ не маеть, бо тер-
минъ за позвомя сторонѣ моей о яковый-
си долгъ даный, а за облигомъ, менечи
черезъ непріятели Москвитина якобы взя-
тымъ, такъ черезъ процесъ свой скаржитъ
теперешняя акторка, зачимъ и сама вы-
знаваеть, же безъ облиггу, въ которомъ
форумъ собѣ сторона варуетъ, у суду ваш-
мости той акціи форумъ нѣтъ, а затымъ
неузнанья форумъ и отосланья тое спра-
вы до належного владу; а пленипотентъ
акторки, указуючи розпись на запозвѣ, ру-
кою его милости пана писара кола на-
шого назначоный, за которымъ ежели бы
се не згодили обѣдвѣ стороны, за тымъ
позвомя не гдѣсь индей, одно тутъ передъ
нами судомъ росправоватъ декларовали,
а затымъ ухиленья черезъ пленипотента
ей милости паней Накгорчиной, яко не-
слушное, на уникненье справедливости
светое, а ку шкодѣ акторки заживаное

афектаціи на сторону, узнавья той справѣ форумъ и наказу обудвумъ сторонамъ далей въ право поступовать у насъ суду просили, домавяли. Гдѣ по узнавью въ той справѣ, а то взглядомъ роспису, межи вышѣ менеными особами на позвѣ учиненого, за которымъ сторона позваная сама добровольне тутъ передъ нами судомъ терминъ до росправы приняла, у суду нашего форумъ и по наказѣ нашомъ далей сторонамъ въ право поступовать, въ дальшомъ поступку правномъ ей милость пани Пашковская съ тымъже пленипотентомъ своимъ паномъ Юрьемъ Туловскимъ, также и отъ ей милости паней Накгорчиной тотъже умопованный панъ Миколай Волотько до права становили. Затѣмъ пленипотентъ акторки, доведечи жалобы стороны своей, покладалъ протестацію, до вряду донесеную, о взятыѣ черезъ неприятеля Москвитина въ року прошломъ тысеца шестьсотъ петьдесятъ пятомъ листу облиггу, отъ зошлого его милости пана Давида Накгорки зошлому зъ сего свѣта небощику ксендзу Андрею Пашковскому — казнодеи збору евангелицкого Любечанского и теперешней акторцѣ пани малжонцѣ его милости на двѣ тысеци золотыхъ польскиххъ даного, а на дальшое вшартѣе тое жалобы своее и то заносилъ: же вжо по зашломъ процесѣ отъ тое сумы приходячое квоты за лѣтъ двѣ ей милость пани Накгорчина ей милости паней Пашковской за кождый годъ по золотыхъ двухъ сотъ платила; на што и квиты отъ акторки моей ей милости пани Накгорчина маеть. А же по плаченью тое квоты на потомъ ани квоты належачое, ани тое суммы самое орианальное, въ которой то вся субстанція жалобливой и безъ которой данья великое

утрапенье и недостатокъ, зъ недорослымъ потомствомъ своимъ терпѣть мусить, отдавать и платитъ ей милости пани Накгорчина, а то въ надѣи звиненья того облиггу, не хочеть и не платитъ, теды о то есть ей милости интентованая акція, а за тымъ, ежели бы ей милость до того долгу не знала и былъ ли бы суду вашмостей наказъ и до присеги акторцѣ своей на взятыю того облиггу черезъ неприятеля беручи, всказу сторонѣ своей заразомъ такъ орыанальной сумы двухъ тысецей золотыхъ польскиххъ, яко советостей, зарукъ на ей милости паней Накгорчиной и абысьмо передъ собою на терминѣ зложономъ, то есть, дня третьего тую суму черезъ ей милость пани Накгорчиную акторцѣ подъ троякими заруками платитъ наказали. у насъ суду потребоваль.

А пленипотентъ ей милости паней Накгорчиное, не негуючи тому долгу и овшемъ отъ стороны своей значочи се до него, продуковалъ квитовъ два, одъ ей милости паней Пашковской, теперешней акторки: одинъ подъ рокомъ тысеца шестьсотъ петьдесятъ шостымъ на золотыхъ сто, а другій подъ датою року тысеца шестьсотъ петьдесятъ осьмого мѣсеца Мая семого дня, также на сто золотыхъ, менечи, ижъ ей милость пани Пашковская вжо *адъ раціономъ* тое сумы орианальное тые двѣстѣ золотыхъ у ей милости пани Накгорчиной взяла, зачимъ любо бы и тотъ облиггъ былъ, теды бы вжо советости и заруки акторцѣ ити не могли, а до того мусѣла бы ей милость пани Накгорчина надъ всихъ сторонъ несчастливая бытъ, которая тою плякою Бозкою неприятельскими инкурсіями въ своихъ фортунахъ зруинована и знищена.

есть, жебысте вапмость ей одной, поневажъ еще жаднымъ зъ светобливое децизи вапмостей суду декретомъ никто плаченемъ совитостей акгравоный не былъ, совитости и заруки платитъ наказать рачили, досытъ же въ самой истизнѣ потрутивши то, што ей милость пани Пашковская взяла, сторона моя истить декляруетъ, а затымъ увольненья отъ совитостей, зарукъ троякихъ стороны своей, а термину зложенья въ прошломъ тысяча шестьсотъ шестьдесятъ третьемъ року передъ судомъ головнымъ, альбо въ Новагородку на початку судовъ нашихъ на отдаче той суммы помененой. Противу чому пленипоментъ акторки тымижъ квитами доводилъ, же ей милость пани Пашковская не адъ раціонемъ самой оринальной суммы, лечъ адъ раціонемъ приводячое отъ тое сумы квоты, што на томъ квитѣ доложено есть, который пунктъ позваная ей милость высказавши, иначе у суду вапмости, якобы адъ раціонемъ самое суммы тые двѣтъ золотыхъ взять мѣла, удаючи неслупшне здезолеванемъ добръ своихъ, которые за ласкою Божою впале зостають и ей милость панею на тыхъ своихъ добрахъ зостаючи, власности акторцѣ моей платитъ не хочеть; а затымъ ухиленья, яко неслупсныхъ черезъ пленипотента ей милости пани Накгорчиной внопоныхъ оборонъ на сторону, а отдать казанья заразомъ передъ собою ей милости пани Накгорчиной тое сумы съ провизією у насъ суду просили и домаляли.

А такъ мы судъ въ той справѣ ей милости паней Кристины Домбровское Андреевое Пашковское — казнодѣиной збору евангелицкогю Любечанского, зъ ей милостью пани Зофію Коштенюо Давидовою На-

кгорчиною, за позвоъмъ менечи о неодданье и незаплаченье на року сумы пѣнезей двухъ тысячей золотыхъ польскихъ, якобы на листъ обликгъ, черезъ позваную, спольне зошлымъ зъ сего свѣта его милостью Давидомъ Накгоркою, малжонкомъ ес, зошлomu тежъ его милости ксендзу Андрею Пашковскому — казнодѣю збору евангелицкогю Любечанского, малжонку жалобливой и ей самой даный, который якобы черезъ непріятели Москвитина взятый есть, винно зосталыхъ, затымъ менечи о пожитокъ, отъ тое сумы приходячій, о совитости, заруки и шкоды; въ которой справѣ, по узнанью передъ нами судомъ форумъ, а то взглядомъ роспису, межи вышъ менеными особами въ той справѣ на повѣ, за которымъ сторона сама добровольне тутъ передъ нами судомъ терминъ до росправы привняла, учиненого, и по наказѣ обудвумъ сторонамъ далѣй въ право поступовать, въ дальшомъ поступку правномъ зъ очевистое обудвухъ сторонъ, при бытности самой ей милости паней Пашковской, контроверсій, мы судъ, поневажъ се зъ квитовъ отъ ей милости паней Пашковской, ей милости паней Накгорчиной даныхъ, а черезъ пленипотента ей милости пани Накгорчиной продукованыхъ, показало то, же вжо по зашломъ о згиненье помененого обликгу процесѣ належачій чиншъ теперь позваная ей милости пани Пашковской платила и теперь абы тотъ долгъ жалобливой виннымъ быть не мѣлъ, не контрадыкуеть; теды мы судъ и присеги, до которое се жалобливая черезъ непріятели на взятю того обликгу забирала, а затымъ тежъ и позыскуючихъ черезъ ей милости пани Пашковскую на ей милости паней Накгорчиной совитостей, зарукъ неузнавачи,

абы ей милость пани Накгорчиная самую оригинальную сумму двѣ тысячи золотыхъ польскихъ, при томъ зъ уваженья нашего за шкоды не большъ, поневажъ на два квиты ей милости пани Пашковская пожитку двѣстѣ золотыхъ вжо взяла, только двѣстѣ золотыхъ, всего суммою двѣ тысячи двѣстѣ золотыхъ польскихъ отъ даты сего декрету нашего за недѣль шесть, то есть, дня дванадцатого мѣсеца Августа сего року тугъ передъ нами сѣдомъ ей милости паней Андреевой Пашковской, подъ троякими заруками, отдала

и заплатила, наказуемъ. Гдѣ тежъ и ей милость пани Пашковская донесенный о згинеенье облику на помененую сумму процесъ, квиты два зъ одобранья отъ тое суммы квоты, которые и мы судъ симъ декретомъ нашимъ касуемъ, заповоъ и весь въ той справѣ зашлый прогрессъ правный заразомъ тогожъ часу до рукъ ей милости паней Накгорчиной отдати и вернути повинна будетъ. Которая справа до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть записана.

1662 г. Апрѣля 17 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 696.

108. Упоминальный листъ короля Яна Казимира Новгородскому магистрату по случаю происшедшихъ въ городѣ беспорядковъ, вызванныхъ нападеніемъ мѣщанъ совместно съ иезуитскими студентами на Кальвинскій сборъ.

Король Янъ Казимиръ поставляетъ на видъ Новгородскому магистрату, что во время беспорядковъ, произведенныхъ иезуитскими студентами съ цѣлю нападенія на евангелической сборъ, принимали въ нихъ участіе многіе изъ Нового-

родскихъ мѣщанъ; вслѣдствіе этого король касылаетъ для разслѣдованія этого дѣла своихъ комиссаровъ и общааетъ строго наказать виновныхъ, а на будущее время повелѣваетъ воздерживаться отъ такихъ безчинствъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсеца Іюля двадцать сегомо дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второй обраными, постановившиее

очевисто у суду панъ Самуель Веляновичъ, покладаль и ку активованью подаль листъ его королевское милости упоминальный, въ речи, въ справѣ въ немъ меновите выраженой, до славетныхъ пановъ бурмистровъ и райцовъ всего магистрату Новгородскаго писанный, просечи, абы тотъ листъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ

былъ актикованый и уписаный, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маетъ: Jan Kazimierz, z łaski Bożey król polski etc. Sławetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y wszystkimu magistratowi miasta naszego Nowogrodzkiego, wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską. Sławetni wiernie nam mili. Donosił nam wielmożny xiąże Radziwił—koniuszy wielkiego xięstwa Litewskiego, przez pisanie swoje, pod datą dwódziestego dziewiątego Maia z Królewca. że niedawnego czasu stało się swawolne nayście na zbór Ewangelicki przez studentów y pospólstwo miestkie, y, iako on pisze, nie mało szkody tak w budynkach, iako y w inszych substancyach ponieśli zborowi, przez co też pospolite bezpieczeństwo wzruszone y prawa ewangelików, od nas y od antecessorów naszych porzysiężone. Musi to nas barzo urażać, ile kiedy to słyśmy, że pospólstwo miasta naszego do takiej wiąże się sweywoley, która nie tylko ewangelikom, ale y samym katolikom musi być bardzo szkodliwa. Serio tedy wierność waszę napominamy y rozkazujemy, abyście za odebraniem tego listu naszego z iak największą pilnością zakrzętneli się koło tego, iakoby wszystkie szkody, ukrzywdzonym poczynione, zaraz były nadgrozione, z takim ewangelików ukontetowaniem, żeby w tey sprawie więcey do nas z skargą

swoią nie przychodzili. W czym iеśli wierność wasza dosyć nie uczynicie wyraznemu rozkazaniu naszemu, zleciliśmy kancelaryi naszej wielkiego xięstwa Litewskiego, aby kommissarzów zesłała do Nowogrodka na uczynienie dostateczney inquisitey, kto był okazałym tak wielkiego tumultu y kto z pospólstwa mieskiego wiązał się do tego, z której inquizycyey wszyscy winni tak będą karani, iakoby na potym do podobney sweywoli w miastach naszych zagroziła się droga, inaczezy tedy wierność wasza nie uczynicie z powinności swey, dla łaski naszej, pod surowym karaniem. Dan w Warszawie, dnia siedmnastego miesiaca Czerwca, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtorego, panowania naszego polskiego y szwedzkiego czternastego roku. У того листу печать большая великого князства Литовского притиснена, а подпись руки наяснѣйшаго короля, пана нашего милостивото, тыми словами: Jan Kazimierz król. Другий подпись вельможного его милости пана писара великого князства Литовского тыми словами: Andrzej Kotowicz—pisarz w. x. Lit. Который же тотъ листъ его королевское милости, за поданьемъ до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1672 г. Марта 16 дня.

Изъ книги № 12, за 1672 г., л. 791.

109. Продажная запись старшинъ евангелическихъ зборовъ въ Великомъ княжествѣ Литовскомъ, суперинтендента Виленскихъ и Жмудскихъ зборовъ Ивана Боримовскаго и Мозырскаго чашника Ивана Римвида, данная имъ Ковенскому чашнику Ивану Мальхеру Бѣлевичу на имѣніе Шидлово.

Шидловскому евангелическому сбору было завѣщано довольно обширное имѣніе Шидлово, въ Россіенскомъ повѣтѣ, маршалковой Попушвинской. Вслѣдствіе обвиненія, взведеннаго Жмудскимъ епископомъ Поцеемъ на Шидловскій сборъ о пострѣляніи евангеликами св. креста и рѣшеннаго въ пользу католиковъ, вслѣдствіе котораго постановлено было конституціею о закрытіи Шидлов-

скаго сбора и преданіи смерти нѣкоторыхъ реформатовъ, вышепомянутой евангелической сборъ на Виленскомъ съѣздѣ просилъ Ковенскаго чашника Бѣлевича окончить это дѣло полюбовной сдѣлкой. Бѣлевичъ заплатилъ епископу 12,000 злотыхъ, а сборъ въ замѣнъ денегъ продалъ Ковенскому чашнику какъ имѣніе Шидлово, такъ и другое имѣніе въ Троцкомъ повѣтѣ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ второго, мѣсеца Юля шестого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ семьдесятъ второй обраными, постановившише очевидно у суду его милость панъ Янъ Римвидъ—чешникъ Мозырскій, яко акторъ зборовыхъ справъ великого князства Литовскаго, оповѣдалъ, покладалъ листъ, вѣчистый продажный записъ, именемъ своимъ и именемъ старшихъ зборовыхъ призналъ, на речъ въ немъ ниже выражоную данный и служачій его милости пану Яну Мальхеру Билевичу—чешнику Ковенскому, просечи насъ суду, абы тотъ листъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ упи-

санъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Ja Jan Borzymowski — superintendent Wileńskich y Żmudzkich zborów, Jan Rymwid — czesznik Mozyrski, aktor spraw na ten czas zborów wielkiego księstwa Litewskiego y księstwa Żmudzkiego, my, patronowie zboru Szydłowskiego, niżej na podpisach wyrażeni, oznajmujemy tym naszym listem dobrowolnym wieczystym zapisem wszem wobec y każdemu zosobna, przypuszczając do wiadomości terażniejszego y na potym będącego wieku ludziom, o tym: iż co ieomość pani Zophia Poszuszwińska Mitkiewiczowna Markowa wnuczkowa — marszałkowa iego królewskiej mości, kupiwszy majątność Szydłowską ze wszystkimi do niey przynależnościami u imci pana Malchera Zawiszy, kasztelana Witepskiego, y samey paniey

małżonki ieymci, za pewną sumnę pieniędzy wiecznością, a potym tę wieczystą majątność Szydłowską na zbór ewangelicki wiecznymi czasy zapisała y oną w moc, dzierżenie y spokojne używanie zborom wielkiego xięstwa Litewskiego y starszym zborów, także patronom, seniorom poddała y oney się z osoby swey zrzekła czasy wiecznymi. Maiąc to tedy starsi zborowi, także panowie patronowie w realney z dawna posessey, uczyniwszy naprzód obradę na zgromadzeniu Kieydańskim, a potym na zieżdzie Wileńskim w roku przeszłym tysiąc sześciet siedmdziesiątym pierwszym, gdy zawiodszy się w prawne ciężkie terminy z iaśnie wielmożnym w Bogu przewielebnym imci xiędzem Kazimierzem Pacem—biskupem Żmudzkiem y przewielebną kapitułą tegoż xięstwa Żmudzkiego, względem iakoby o postrzelenie krucyfixa, a niemogąc inszym sposobem ukoić y poratować się od tych pretensyi pomienionych osób wniesionych y upatruiąc, aby nabożeństwo, chwała Boża w tym zborze Szydłowskiem na dalsze czasy podług wyznania naszego ewangelickiego nie gasła y sam zbór do ostatniey nie przychodził ruiny, ponieważ y dekret iego królewskiej mości seymowy, roku tysiąc sześciet sześciedziesiątego dziewiątego, miesiąca Nowembra piątego dnia w Krakowie ferowany, stanął y ciężką decysją okrył, iako sam zbór Szydłowski, tak kaznodzieiów niektórych y patronów, iako to w samym dekrete szerzey opiewa, po którego to wydaniu dekretu, gdy przyszło do exekucyi obietcia majątności Szydłowa według wskazu, tedy, za zgodą wszystkich iednostayną, starsi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego, iako kaznodzieie, tak patronowie upraszali imci pana Jana Malchera Bilewicza —

czesnika Kowieńskiego, iako by tę sprawę, nie przypuszczaiać do dalszego progressu prawnego, per amicabilem compositionem uspokoił. Jakoż czyniać dosyć imć pan Bilewicz prośbę panów starszych zborowych, wielkim staraniem, etiam cum dispendis zdrowia y substancii swoiey, przez ugodę zastanowił y sumnę dwanaście tysięcy złotych gotowizną przed nami w Szydłowie do rąk iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa y przewielebney kapituły oddał y odliczył; zbór od wskazu a przytym zapieczętowania y zabronenia nabożeństwa eliberował y majątność Szydłów, także kaznodzieiów trzech y poddanych na gardło wskazanych od wskazów oswobodził; iako o tym szyrzsey tranzakcye, listy, scripta y kwitatie w sobie maia. Za czym my, zwysz opisane osoby, maiać z postanowienia y pozwolenia zborowego zupełną moc do przedania tey majątności Szydłowa, leżącey w ziemi Żmudzkiej w powiecie Rossieńskim, ze wszystkimi do niey przynależnościami, dworem nazwanym Poszokorniami, y z folwarkiem gdzie do czasu tylko kaznodzieia mieszkał, przy tym z miasteczkiem zborowym ze wsiami y poddanemi niewolnemi, teraz w tey majątności mieszkaiącemi y rozbiegłemi, powinnością ich, budowaniem dwornym kamiennym, pasznią dworną, lasami, borami, puszcza, zaroślami, sianożęciami, stawami, sadzawkami, iako się ta majątność z dawnych czasów wsobie w granicach, kopcach miała y teraz ma; przy tym też sioło Nanisz, od imć pana Samuela Bielewicza—podstolego Trockiego, na ten zbor fundowane, do tego y grunt nazwany Rugieniszki, od nieboszczyka pana Krzysztofa Gnizdzia zapisany, nie uimuiąc, ani excypuiąc gruntu bojarskie-

go, na którym panowie Mikołaj y Balcer Rexciove y poddani onych do łaski tylko mieszkają, którzy to poddani ze wszystką majątkością swą do Szydłowa zborowego należą, to wszystko imć panu Janowi Malcherowi Bilewiczowi za pomienioną summę dwanaście tysięcy przedaliśmy y równo z datą tego listu naszego w moc, w possessyę y wieczne spokojne używanie przez generała intromissyą puściliśmy. Naprzód: budynek do dworu Poszokoru: przeciwko wrotom dom wielki z inszemi dwiema izbami bez komor, bez kominów, swirenka dwa, piekarnia, stajnia y gumno; *miasteczko Szydłów*: mieszczanie w nim, niewolni oyczycowie, Piotr Kazułaitis wójt, syn iego Krzysztofh, Adam Zalrentis, Symon Dondaitis, Piotr Jurewicz, kowal, syn Kazimierz, Bałtromiey Bartłutaitis, syn przy nim Józef, Matys Marmol, Jan Kaziutaitis Woytowicz; Bartłomiey Kłusas, synów trzech Jan, Mikołaj y Piotr; Jan Raudonaitis, synów trzech, Adam, Stanisław. Stephan; Bartłomiey Stolarzentis; Jan Dowgiało, synów dwu, Jerzy, Jan; Jurgis Raudonaitis, synów trzech, Bartłomiey, Krzysztof, Kazimierz; Woyciech Raudonaitis, synów dwuch, Adam, Kazimierz; Jan Awizis, synów dwu, Francek y Stephan; Jan Petryło; Samuel Kozemekaitis, syn ieden Stanisław; Krzysztof Rudaitis, Daniel Żamaitis, syn iego Jan; y Gerzy Czapas Adomaitis, syn Jan. Zbiegli zaś z tegoż miasteczka: Jakub Rudzentis Rykitaitys, Samuel Krawiec, synów ma dwu Gabryela y Kazimierza. *Sioło Kontrajcie*: Ławryn Gabzentis, synów czterech, Adam, Stanisław, Symon, Jerzy; Jurgis Mork Preysis, syn ieden Samuel, Jan Jowsuit, pasierzbów dwuch po Matyaszu Misiułayciu zostałych, Franc Wil-

czek, syna ma iednego Jana, Łukasz Gie-sis, synów trzech: Ambroży, Matyas y Bartłomiey; Michał Ambrozeiatis, syn iego Elias; Paweł Cizius, Stanisław Budaitis, synów dwu, Bartłomiey Mekesis, synów trzech, Mikołaj, Jerzy, Piotr; Jarosz Rynszel, syn Dawid, Piotr Andreiatis. Zbiegli z tey wsi poddani oyczycowie: Jasiulis Kalwelis z synem iednym, Maciey Diokis ze dwiema synami, Jakubem y Stephanem, Stanisław Grygututis, synów ma dwuch Adama y Franciszka, Jan Brydaytis, synów trzech, Michał, Adam y Markus. *Sioło Cwonajcie*: Piotr Narewicz, Krzysztofh Narewicz, synów ma czterech: Jozeph, Stephan, Kazimierz, Jan; Maciey Pteyko, siestrzeniec iego Andrusis; Jan Adomaitis zbiegły, syna ma Stefana. *Sioło Kołpaki*: Augustyn Kołpak, synów trzech: Jan, Elias, Gabryel; Jan Juzaitis, synów ma dwuch: Adama y Danila; Czapas Powitaitis, synów ma trzech: Gabryel, Daniel, Symon; Stanisław Kiausis. Zbiegli z tego sioła poddani oyczycowie: Łukasz Jarutaitis, Kryzius, Juraitis z synami dwiema Wacem, Mathiaszem, Mikołaj y Łukasz Kuszteniwic. *Sioło Kusztenie*: Stanisław Kusztenis, synów ma dwuch, Iózepha y Gabryela; Mikołaj Kuszteyn zbiegły; Ian Kuszteyn zbiegli oyczycowie. *Sioło Wizgy*: Jakub Joswil, ławnik, synow dwuch: Mikołaj, Bartłomiey; Piotr Iurgielis y Elias Bayzentajcowie, braci trzech; Mikołaj Mekesis, synów czterech: Samuel, Ian, Ierzy, Kazimierz; Iozeph Andreiatis, syna iednego Iana; Adam Nizgas y Krzysztof Wirfentis. *Sioło Milinajcie*: Piotr Wirkszytaitis, braci ma dwu, Andrzejia y Jarosza; Symon Dondaitis; Mikołaj Łukszanis, synów ma dwuch, Michał y Stefan; Zachariasz Delnikaitis, Matyas

Hirnius, synów dwu. *Sioło Mutaryszki*: Łukasz Josuit, czterech ma synów: Bartłomiej, Samuel, Mikołaj, Andrzej. Zagrodnicy: Paweł Szalnis, synów ma dwóch: Piotr, Jakub; Andrzej Hudaytis z zięciem Jerzym Andreiayciem, który ma synów dwóch: Kazimierza y Adama; Andrzej Bykunaytis, synów dwu; Michał Juzelis, Macieiowa Rykunayciowa wdowa, synów ma pięciu: Bartłomiej, Stanisław, Jerzy, Mathiasz; Paweł Czopas, syna ma iednego Jana. *Sioło Narusze*: Jan Pawełaitis, synów ma dwóch: Andrzej, Kazimierz; w tymże domu młodzieńców Powiłayciów dwóch: Józef y Madius; Adam Szymonaitis, synów dwóch: Symon, Alexi; Filip Kozemiak; Bartłomiej Bernat. Z podworników: Krzysztof Purel. *Wieś Naszłaycie*: Jan Gilgué, Łukasz Judiurgaitis. *Zmiżgow*: Dawid Luczkus Wizgailis, krawiec; Krzysztof Auzaitis, Anton Pikszentaitis. *W Mėknayciach*: Józef Grygaitis. Którą to majątność Szydłów, ze dworem Poszokorniami, z folwarkiem, w którym przed tym xiądz kaznodzieia do czasu mieszkał, z siołem Naruszami y z gruntem, nazwanym Rugieniszki, miasteczkiem, boiarami, poddanemi niewolnemi, gruntami oromemi y nieoromemi, y z tym gruntem, na którym się panowie Rexciowie z poddanemi mieszkając osiedlili, podawszy w possessyą imé panu Janowi Malherowi Bielewiczowi—czesznikowi Kowieńskiemu, daimy zupełną moc wiecznie, iako samemu imci, tak potomkom, successorom imci, tym wszystkim od mała do wiela władać, disponować, dać, przedać, darować y ku najlepszemu pożytkowi swemu obracać, wszelkie pożytki wybierać samemu imci panu Bielewiczowi y potomkom imci, którzyby religiey ewangelickiey

byli. Poddanych zbiegłych, w inwentarzu mianowanych y niemianowanych, którzy ieno w tey majątności przedtym mieszkali y do niey należą, odyskiwać, waruiąc to imci, iż my sami przez się, successorów naszych, ani przez żadną osobę przeszkody namniejszey w possessyey imci y pożytkach tey majątności czynić y w nie się wstępować nie mamy y niebędziemy mogli, oprócz plebaniey, cmentarza zboru, płotu koło zboru y szkoły, paszni do plebaniey y poddanych, na których wyiemek iest osobliwy, list, od imci pana Bielewicza zborowi Bożemu dany, ewinkować, iednak, w żadney rzeczy imci nie powinniśmy y starsi zborowi, także panowie patronowie nie powinni, ale sam imci pan Bielewicz, według spraw wieczystych, któreśmy wszystkie imci oddali, nie sobie nie zostawuiąc, onych bronić się każdemu ma, nie pociągając nas, ani starszych zborowych do ewikciei; nie mamy tedy żadney przeszkody w possessyey y pożytkach czynić imci panu Bielewiczowi y potomkom imci, pod winą zaręki dwunastu tysięcy złotych, o którą zarękę daimy moc siebie samych, albo każdego, w to się wstępuiącego, pozwać do każdego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego y głównego trybunalnego, by zadwornego. A my, nie wymawiaiąc się żadnemi excepcyami prawnemi, a pogotowiu nieprawnemi, nie biorąc na plenipotenta, na kopia, na munimenta, ani na godzinę, powinniśmy się stawić y skuteczną przyiać rozprawę; a za wskazem sądu, albo urzędu którego, lub za staniem, albo w niestaniu, urzędu, o zły wskaz, ani strony o zły przewod prawa turbować nie mamy y nie będziemy mogli y executiey urzędowey żadney przeszkody y sprzeciwiania się czynić nie będziemy mogli,

pod tąż zaręką zwysz mianowaną, a y po zapłaceniu tey zaręki, by y niepoiednokrotnie, przedsię ten list nasz dobrowolny zapis przy zupełney mocy zostawać ma wiecznemi czasy. Który to list dałiśmy z podpisy rąk naszych y z przyciśnieniem pieczęci, tak też z podpisy rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie a oczewisto uproszonych. Pisan w Szydłowie roku Pańskiego tysiąc sześćset siedymdziesiątego wtórego, miesiąca Marca szesnastego dnia. У того листу подпись рукъ ихъ милости пановъ печатаровъ тыми словы: Jan Borzymowski — zborów ewangelickich Wileńskich y Żmudzkich superintendent, nomine totius ewangelicae communitatis, do tego wieczystego zapisu. Jako patron do tego zapisu Christof Skinder—woyski Mozyrski;

iako od wszystkiego zebrania Wileńskiego naznaczony do tego kontraktu wieczystego Ian Rymwid — czesnik Mozyrski, actor spraw zborowych. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob, w tym liście wyrażonych, do tego zapisu wieczystego ręką moią podpisałem: Jan Maliszewski mp. Ustnie proszony pieczętarz od osób, w tym liście pomienionych, Piotr Bohdanowicz Rynkszelewski. Ustnie proszony pieczętarz od osób pomienionych podpisałem ręką swą Alexander Szukowicz. Proszony pieczętarz podpisałem Kazimierz Jachowski — dworzanin iego królewskiej mości.

Который тотъ листъ вѣчистый запись, за сознаниемъ верху мененой особы, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ записанъ.

1676 г. Юля 10 дня.

Изъ книги № 255, за 1676 г., л. 335.

110. Трибунальный декретъ, обявляющій Адама Литавора Хрептовича возвратить отнятые имъ у Мацкишскаго Кальвинскаго сбора земли и бояръ съ ихъ семействами и имуществомъ и за пользование ими заплатить Виленскому сбору шестьсотъ пятьдесятъ и пять золот. польскихъ.

Року тысяча шестьсотъ семьдесятъ шостого, мѣсеца Юля десятого дня.

Въ справѣ его милости пана Яна Ринвида — писаря кгородского Упитского, яко актора всихъ зборовъ евангелицкихъ великого князства Литовского остающихъ, и ихъ милости пановъ сеніоровъ сбору Виленского, зъ его милостью паномъ Адамомъ Литаворомъ Хрептовичемъ и пани

малжонкою его милости, за позвоомъ, менечи о безправное и неслушное, мимо право посполитое статутное и конституціе соймове, также всякую слушность, особливе мимо листъ признанный фундушевый запись и тестаментъ зопшой зъ сего свѣта ей милости пани Кенстортовой — судьиной земской Жомойцкой, которымъ небощица певное сѣдлице, гдѣ вжо на немъ

плебанія бывала, и кгрунтъ Лаврина Дзвонника на бочекъ шесть сѣнья жита, въ каждомъ полю выдѣленный и ограниченный, особливе кгрунту волокъ пять, зъ боярами двѣма и зъ пелнемемъ презъ нихъ певной повинности, одлучивши одъ маетности своей Мацкишекъ, въ повѣтъ Лицкомъ лежачей, на зборъ евангелицкій Мацкишкій вѣчностью записала, легковала и въ посесію подала, теперь въ томъ всемъ, одъ немалого часу въ спокойномъ держенью, посесіи и уживанью у ихъ милости пановъ сеніоровъ збору Виленского будучимъ, черезъ ихъ милостей позванныхъ особъ, яко держачихъ самой маетности Мацкишокъ, впередъ розныхъ кривдъ, шкодъ, перешкодъ и прикростей розными часы чиненъе, а потомъ подъ часъ интеррегнумъ помененого кгрунту Дзвонника на бочокъ шесть въ каждомъ полю сѣнья жита, восполъ зъ самымъ тымъ Дзвонникомъ *віолентеръ* забранъе и експульсії жалуючимъ учиненъе, кгрунтовъ тыхъ медзь пооранъе и до своей маетности за одно поспущанъе и сѣдлица, гдѣ плебанія бывала, однятъе, тѣль змерлыхъ фундаторовъ, въ томъ зборѣ Мацкискомъ въ склепѣ лежачихъ, шукаючи якового-сь скарбу повыкиданъе, трунъ пооблупанъе, пощепанъе, бояръ засъ двоухъ, самихъ восполъ и зъ кгрунтомъ ихъ всимъ петъма волоками, грабечи, біючи, мордючи, собѣ забранъе, а жалуючимъ зо всего того експульсії учиненъе и зъ покойного держенья и посесіи выбитье, собѣ повинности полнить, чинши давать приверненъе и одного боярина Шимука Кланаина зъ дѣтьми, зъ челядью и зо всимъ добыткомъ невѣдать гдѣ выпроваженъе, черезъ што все и некорыстанъе тымъ жалуючимъ шкоды не мало учиненъе, затымъ до

уступенья того всего, до заплаченъя всихъ шкодъ поднятыхъ и до верненъя пожитковъ, зъ того всего выбираныхъ, о шкоды и вины правные. Ижъ его милость панъ Хрептовичъ и пани малжонка его милости, будучи о то позванными, передъ нами судомъ до права не становили, про то мы судъ ихъ милостей, яко въ року завитомъ на упадъ въ речи здаемъ, а водле права статutowого, конституціи соймовой и конфедерацій каптуровыхъ, также водле листу запису признаного фундушевого и тестаменту зошлой зъ сего свѣта ей милости пани Кенстортовой—судьиной земской Жюмойцкой, на помененные кгрунты, бояре и всякіе до нихъ принадлежности зборови Мацкискому наданныхъ, которые мы судъ во всемъ нарушне восполъ зъ интромиссіями и посесіями при зуполной моцы заховуемъ и вѣчными часы утвержаемъ; поневажъ таковыя неслыханые права, конституціе соймовые и конфедераційные, также покой посполитый взрушаючіе и квалтячіе, а маестатъ Боскій ображаючіе, черезъ его милости пана Хрептовича и пани малжонку его милости акторомъ починенные збытки, шкоды, віоленціе и безправья (зъ) процесовъ, реляцій енеральскихъ, жалобы позовной, продукованныхъ документовъ видоме у суду нашего показали, теды мы судъ и кромъ жадной акторовъ присеги, яко вси тые кгрунты, пляцы Дзвонника и бояръ двоухъ зъ ихъ женами, дѣтьми, маетностью рухомою, кгрунтами, лѣсами, сѣножатъми и всякими ихъ принадлежностями и повинностями, яко се въ собѣ мають, ово згола зъ тымъ всимъ, зъ чимъ одно зъ посесіи и держенья акторовъ однято есть, водлугъ запису признаного и тестаменту зошлой

съ сего свѣта ей милости пани Кенстор-
товой — судьиной земской Жемойцкой,
его милости пану Яну Рынвиду, яко ак-
тору и ихъ милостямъ паномъ сенѣборамъ
збору Виленского присужаемъ и при
посесіи, а спокойномъ уживанью водлугъ
правъ, ихъ милостямъ на то служащихъ,
вѣчными часы заховуемъ; а затѣмъ одъ
дальшихъ пенъ правныхъ его милость
пана Хрептовича и пани малжонку его
милости на сесь часъ увольнивши, только
зъ квалту посполитого двадцать копъ,
особливе за починеные въ томъ всемъ
шкоды, за выбраные одъ бояръ чинши
и за всякое зъ тыхъ кгрунтовъ, лѣсовъ,
сѣножатей, также Дзвонника и бояръ
презъ тые всѣ часы пожиткованье, шесть-
сотъ золотыхъ польскихъ, то есть, всего
сумою зъ уписнымъ и паметнымъ, намъ
суду данымъ, шестьсотъ петьдесять и
пять золотыхъ польскихъ на его милости
пану Адаму Литаворѣ Хрептовичу и
пани малжонцѣ его милости жалобливымъ
особомъ всказуемъ, и абы его милость
панъ Хрептовичъ и пани малжонка его
милости, за поданьемъ собѣ о семъ декретѣ

нашемъ въ четырехъ недѣляхъ обвѣщенья,
презъ енерала такъ кгрунты Дзвонника,
восполь зъ самымъ Дзвонникомъ, яко
сѣдлиска плербани и бояръ самыхъ двоухъ
зъ петьма волоками ихъ кгрунтовъ и все
забраные онымъ грабежи, добытки, почи-
неные шкоды и всею а всею, што одно-
кольвекъ зъ посесіи и держенья акторовъ
одняли, зновъ до посесіи и вѣчистого
держенья водлугъ правъ акторовъ усту-
пили, отдали и вернули, и границы, медзе
попсованые зновъ направили, такъ и
помененую сумму, симъ декретомъ на-
шимъ всказаную, то есть, шестьсотъ петь-
десять и пять золотыхъ польскихъ тогожъ
часу и за тымъ же поданымъ обвѣщенъ-
емъ при енералѣ его милости пану Яну
Рынвиду — писарю кгородскому Ушитскому,
яко актору всихъ зборовъ евангелицкихъ,
и ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ збо-
ру Виленского подъ троякими заруками
заплатили и досить въ тымъ всемъ декре-
тови суду нашего учиненью абы ихъ
милость обѣдвѣ сторонѣ правне межи
собою квитовали наказуемъ.

1678 г. Августа 27 дня.

Изъ книги № 264, за 1678 г., л. 1652.

111. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ провизоровъ Виленскаго евангелическаго збора на экономовъ княжны Людовици Радовиловны за отнятіе фольварка Урбанищенъ, бывшаго въ заставномъ владѣніи провизоровъ збора.

Року тысеца шестьсотъ семьдесять ось-
мого, мѣсеца Августа двадцать сегого
дня.

Въ справѣ шляхетныхъ ихъ милости
пана Яна Фельднера, пана Криштофа
Штрунка и пана Яна Вухнера — обыва-

телевъ и купцовъ мѣста Виленского, на тотъ часъ господаровъ и провизоровъ костела *Августане конфессіонисъ*, въ Вильнѣ будущою, зъ ихъ милостями паномъ Казимеромъ Клокоцкимъ — стольникомъ Плоцкимъ, паномъ Станиславомъ Незабитовскимъ, подчашимъ Калискимъ и паномъ Веспезіаномъ Сеницкимъ — подсудкомъ земли Бузской—экономами добръ освещеной кнежнички ей милости панни Людовики Каролины Радивилловны—конюшанки великого князства Литовского, за позволю до конституцій соймовыхъ, о захованью цалости, безпеченства и покою посполитого ухваленыхъ, менечи о неслухное, мимо право посполитое и мимо право одъ славной памяти ясене освещеного княжати его милости пана Януша Радивила—на онъ часъ полного, а потомъ великого гетмана великого князства Литовского и воеводы Виленского, мимо право заставное, на заставу фольварку Урбанишокъ, одъ маетности, названой Свядости, въ повѣтъ Вилькомирскомъ лежащей, одлученого, въ сумѣ семнадцати тысячехъ золотыхъ польскихъ монетою доброю, червонными золотыми а битыми талярами, червонный золотый по золотыхъ шести, а таляръ битый по три золотыхъ польскихъ рахуючи, взятое, вышъ менованому костелови Виленскому *Августане конфессіонисъ* и антецесоромъ теперь жалобливыхъ, на онъ часъ провизоромъ тогожъ костела, до одданья тое сумы заведоного, случачое, *выгоре* конституціи сеймовой записежное, декретомъ его королевское милости ассесорскимъ, также и славной памяти ясене освещеного княжати его милости пана Вокгуслава Радивила—конюшого великого князтва Литовского, привернеьемъ самимъ до посе-

сей и держенья антецесоромъ жалобливыхъ тогожъ фольварку Урбанишокъ утверженое и апробованое, на звышъ менованный фольваркъ Урбанишки, въ спокойномъ держенью и уживанью одъ колькодесять лѣтъ, такъ у антецесоровъ жалуючихъ, яко и у нихъ самихъ теперь зостаючій, трибомъ жолнерскимъ року, мѣсеца, дня и способомъ, въ процесѣ выражонимъ, мощно, квалтомъ, такъ на дворѣ Урбанишки, яко и на села, до того фольварку приналежачіе, черезъ его милость пана Сеницкого—подсудка земли Бузской, зъ спольной рады, воли и намовы другихъ ихъ милости пановъ экономовъ добръ освещеной кнежнички ей милости, пани конюшанки великого князства Литовского, сполуколекговъ своихъ, наѣхавши, владзы дозорцы того фольварку, одъ жалуючого на тотъ часъ въ томъ дворѣ остаючому, пану Якубу Кросовскому гвалтовне одобравши, послушенство отдаванья впелякой повинности подданнымъ тамошнимъ выказавши, а самого того дозорцу зъ двора Урбаниского выпендивши, безъ одданья жалуючимъ сумы заставное звышъ менованое семнадцати тысячей золотыхъ польскихъ и кромъ жадной рефусіей ложонныхъ коштовъ, по одвоеванью неприятельскомъ Московскомъ такъ на реставрацію самого того фольварку Урбанишокъ зруинованого, на застѣвы впелякіе, на заведенье добытку, быдла, обору, яко и на запомогу подданныхъ тамейшихъ немалое спендованое сумы, на реестрахъ меновите спецификованое, зъ владзы и поссессіи жалобливыхъ того фольварку Урбанишокъ мощно квалтомъ однятье и жалуючимъ зъ оногo экспульсіей учиненье, при томъ о одповѣдь и похвалку тогожъ часу на здорowie ихъ

милости жалобливыхъ особъ учивеную, затымъ о шкѣды и вины правныя за декретами и одкладами нашими. Въ которой справѣ, зъ очевистой обудухъ сторонъ контроверсіи, мы судъ форумъ той справѣ передъ собою не узнавши, оную до належного земского Вилькомирскаго владу на роки найпервей по семь декретѣ нашомъ у Вилькомиру судить при-

падаючіе, для принятъя межи сторонами, которымъ вси обороны правныя вцале заховуемъ, skutочное въ самой речи розправы, кромъ жадныхъ диляцій, заложивши такъ на врадъ въ допущенью, яко и на сторону въ заживанью оныхъ вины правныя, кромъ припозву, одно за симъ декретомъ нашимъ рокомъ завитымъ одкладаемъ.

1679 г. Апрѣля 27 дня.

Изъ книги № 265, за 1679 г., л. 293.

112. Трибунальный декретъ по дѣлу сеніоровъ Виленскаго евангелическаго сбора съ Мирославомъ Рагозою относительно имѣнія Задворья.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ девятого, мѣсеца Апріля двадцать семого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ семьдесятъ девятый обраными, кгда съ порадку реестрового ку суженью припала справа ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору евангелицкаго, его милости пана Юрья Каминскаго—войскаго Рѣчицкаго, его милости пана Станислава Мнинскаго, зъ его милостью паномъ Мирославомъ Рагозою и пани малжонкою его милости пани Анною Корсаковною, за апелляціею, черезъ его милость пана Рагозу одъ декрету владу земскаго Опшненскаго, въ року прошломъ тысяча шестьсотъ семьдесятъ ось-

момъ, на рокохъ Троецкихъ, зъ очевистое контроверсіи ферованаго, тутъ передъ насъ судъ урощоною и за припозвомъ, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ евангелицкихъ до попартя апелляціи въ речи, нижей мененой, тутъ передъ насъ судъ вынесенымъ, до которое sprawy за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору Виленскаго, за моцью листовною правною, собѣ до тое sprawy даною, панъ Павель Кашуба—пленипотентъ становилъ; который поданого по его милости пана Рагозу и пани малжонку его милости черезъ енерала позву сознаньемъ его выписомъ владовымъ слушне правне доведши, трое воланье пильности стороны своей, на томъ позвѣ написаное, оказавши, кгда далей въ право поступовать и жа-

лобу стороны своей пропозовать хотѣль, теда его милость панъ Рагоза озвавшисе, а неприпушаючи умопаного стороны поводовой до дальшого продукту правного, абы ихъ милость панове сеніорове копіе зъ декрету владу земского Опшменскаго, одъ которого апелаяціа черезъ его милость урощона есть, дали, наказанья у насъ суду просиль. Которое дилаяціи пленипотентъ стороны поводовой боронечи, ухиленья на сторону, а заразомъ далей сторонамъ въ право поступовать у насъ суду просиль и домавляль. А такъ мы судъ въ той справѣ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору еванелицкаго, его милости пана Юрья Каминскаго—войскаго Рѣчицкаго, и его милости пана Станислава Мнинскаго зъ его милости паномъ Мирославомъ Рагозоу и пани малжонкою его милости, за апелаяцію, черезъ его милости пана Рагозу одъ декрету владу земского Опшменскаго, въ року прошломъ тысяча шестьсотъ семьдесятъ осьмомъ, на рокохъ Троецкихъ, зъ очевистое контроверсіи ферованаго, тутъ передъ насъ судъ урощоною и за припозвомъ, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ еванелицкихъ до попартя тое апелаяціи вынесенымъ, въ томъ: же врадъ за ремисію и декретомъ суду головнаго трибунальнаго учиненою, за жалобою акторовъ стороны неслупнаго, безправнаго и квалтовнаго черезъ его милость пана Рагозу и пани малжонку его милости зъ рознымъ оружьемъ, до бою належачимъ, въ року тысяча шестьсотъ семьдесятъ третимъ на маетность, названую Сервечъ, въ повѣтъ Опшменскомъ лежачую, одъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости на зборъ Сервечкій еванелицкій въ року тысяча

шестьсотъ двадцать вторымъ записаную и въ спокойномъ держенью и уживанью акторовъ будучую, наѣханье, оное зъ подданными и зо всеми приналежностями, зъ житомъ въ полю засѣненнымъ, зе збожомъ всякимъ, въ гумнѣ зложонымъ и въ свирнахъ зсыпанымъ, зъ коньми, зъ быдломъ и со всею рухомостью на золотыхъ тысячу будучою, забранье и о експульсію мимо права зъ того имѣнья учиненье, о похвалку, о шкоды и вины правные, обороны его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости, зъ присегою на сторону ухыливши, близшихъ при листахъ записахъ и продукovaných документахъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору Виленскаго самосемыхъ до присеги узналь; а за присегою записы и фундушъ утвердилъ и часть маетности Сервеча однятое зъ подданными, зъ кресценцію и зо всякими приналежностями акторомъ присудилъ и сумы пѣнзей двѣ тысячи двѣстѣ сорокъ семь золотыхъ и грошей петнацать польскихъ на пана Рагозѣ и на маетности его Сервечу всказаль, а взглядомъ похвалки паруку подлугъ права дать наказаль, затымъ до утверженья того декрету, о шкоды и вины правные. Въ которой справѣ мы судъ, на сесь часъ ніякого разсудку не чинечи, за потребованьемъ одъ его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости на копію зъ декрету земского Опшменскаго, которую дать наказавши, тую справу для принятия межи сторонами, которымъ обороны правные впале заховуемъ, розправы до дня двадцать девятого сегожъ мѣсеца Априля рокомъ завитымъ, кромъ дилаяцій, одкладаемъ. А кгда за декретомъ и одкладомъ напимъ день петнацатый мѣсеца Мая до принятия скучотнаго въ ак-

ції выпш мѣненой розправы припаль, те-
ды за приволаньемъ черезъ енерала сто-
ронъ до права одъ его милости пана Ми-
рослова Рагозы и паней малжонки его
милости, при бытности самого его милости,
панъ Станиславъ Подолецъ, а одъ ихъ
милости пановъ сеніоровъ зборовъ еване-
лицкихъ, за моцью листовною правною,
собѣ до тое справы даною, панъ Павель
Кашуба, пленипотентове становили; съ
которыхъ то пленипотентовъ первѣй ихъ
милостей пановъ сеніоровъ термину при-
палого декретомъ суду нашего доклады-
вымъ довелъ, а потымъ пленипотентъ его
милости пана Рагозы и паней малжонки
его милости, доведши неправность декре-
ту враду земского Опшменского, въ датѣ
року прошлаго тысеца шестьсотъ семьде-
сятъ осьмого, мѣсеца Іюля осьмого дня, на
рокахъ Троецкихъ, у Мяделѣ, зъ очевистое
контроверсіи ферованого, передъ нами
покладаного, указоваль то: ижъ передъ
тымъ вradoмъ аитовала се справа зъ ак-
торату ихъ милостей пановъ сеніоровъ
збору Виленского и небощика его мило-
сти пана Яна Римвида—писаря кгород-
ского Упитского, актора зборовъ великого
князтва Литовского, также его милости
пана Юрья Каминского—войского Рѣчиц-
кого, и его милости пана Станислава
Мнинского зъ его милостью паномъ Ми-
рославомъ Рагозою и пани малжонкою
его милости, за ремисією одъ суду голов-
ного трибунального до принятъя skutоч-
ное розправы стороны якобы неслучного,
квалтовнымъ способомъ черезъ его ми-
лость пана Рагозу и пани малжонку его
милости, зъ рознымъ оружемъ до бою на-
лежачимъ, въ року тысеца шестьсотъ семь-
десятъ третьемъ, на маетность Сервечъ,
въ повѣтѣ Опшменскомъ лежачую, одъ зо-

шлого зъ сего свѣта его милость пана
Льва Рагозу и паней малжонки его ми-
лости на зборъ Сервечскій въ року ты-
сеца шестьсотъ двадцать второмъ записа-
ную и въ спокойномъ держенью и ужи-
ванью у ихъ милостей будучую, не маючи
якобы до ней жадного права и приступу,
наѣханье и оное зъ поддаными и зо всеми
приналежностями, зъ житомъ въ полю за-
сѣенымъ, зе збожомъ всякимъ, въ гумнѣ
зложономъ и въ свирнахъ зсыпанымъ, зъ
коньми, зъ быдломъ и зо всякою рухо-
мостью, рахуючи на тысецу золотыхъ бу-
дучую, забранья и експульсіи съ того
имѣнья учиненья, о одповѣдъ и похвалку,
якобы удѣланья. По которого продуко-
ванью тыхъ же оборонъ, которыхъ у враду
земского Опшменского заживали, и ту у
суду нашего заживаючи повѣдиль: ижъ
небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза
и пани малжонка его милости, пани Ка-
тарина Вильчковна, дѣдъ и бабка тепе-
решнего его милости пана Рагозы, не
маючи потомства зъ собою зпложоного, зъ
милости своей небощику его милости пану
Дмитру Рагозѣ и паней малжонцѣ его
милости, паней Ганнѣ Руменчевской, сы-
новцови своему, дѣтемъ и потомкомъ ихъ,
по смерти своей маетность, названую Сер-
вечъ, зъ селами, зъ поддаными, прикупями
и зо всеюrinaлежностью, въ повѣтѣ
Опшменскомъ лежачую, вѣчностью, абы ни-
коли въ обчїе руки зъ дому Рагозинского
невыходила, записали, маючи варовнѣй-
шій записъ свой на то датъ и ограни-
чить и справы вси вѣчистые поодавати
и записъ свой тотъ передъ судомъ го-
ловнымъ трибунальнымъ признати; на до-
водъ чого тотъ записъ першій, въ датѣ
року прошлаго тысеца шестьсотъ двад-
цать первого, мѣсяца Марца первого дня,

зъ подписомъ руки самого небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости и ихъ милостей пановъ печатаровъ, людей запныхъ, томужъ небощику его милости пану Дмитру Рагозъ и пани малжонцъ его милости данный и во всемъ ведде права споражонный, покладалъ. По которымъ то записъ своемъ небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости, досить чинечи тому записови своему, листъ вѣчистый записъ другій, томужъ его милости пану Дмитру Рагозъ и паней малжонцъ его милости даетъ, записуючи туюжъ помененую маетность Сервечъ, зъ селами и зо всими до нее приналежностями, ничего зъ ней невымуючи и невылучаючи, чого пробуючи видимусъ зъ того запису, въ датъ року тысяча шестьсотъ двадцать второмъ, мѣсяца Феврала осмнадцатого дня даного, а въ томъ же року, мѣсяца Феврала двадцать первого дня у суду головного трибунального у Минску признаного, черезъ небощика его милости пана Николая Рагозу, опекуна теперешнего его милости пана Рагозы, вынятый, продуковалъ. По смерти небощика его милости Льва Рагозы и паней малжонки его милости небощикъ его милость панъ Дмитръ Рагоза—родичъ теперешного его милости пана Рагозы, по смерти паней малжонки своей, именемъ своимъ и потомка своего теперешнего его милости пана Рагозы тую маетность всю зо всими приналежностями въ мощъ, въ держенье и спокойное уживанье урадовне черезъ енерала повѣту Опшменского Клеофаса Маскевича, безъ жадного ни одъ кого бороненья, обнялъ. На доводъ того обнятъя квитъ интромисійный того енерала, видимусомъ съ книгъ кгроду Опшменского, въ датъ року тысяча шестьсотъ

двадцать второго, мѣсяца Феврала осьмого дня выданный, продуковалъ; при томъ на дальшій доводъ декретъ суду головного трибунального, въ року тысяча шестьсотъ двадцать осьмомъ, мѣсяца Мая двадцать девятого дня межи небощикомъ его милостью паномъ Старосельскимъ и инными особами, а его милостью паномъ Дмитромъ Рагозою—родичомъ теперешнего, стороны половицы маетности тое Сервеча, якобы ему неналежачое, зъ очевидное контроверсії ферованный, покладалъ, съ которого то доводиль, ижъ тые записы небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости служаціе, также фундушъ, съ которымъ се теперь ихъ милость одзываютъ, черезъ его милости пана Дмитра Рагозу продукованные были, але судъ головный трибунальный, непримуючи того фундушу, только записы небощика пана Льва Рагозы пану Дмитру Рагозъ—родичу теперешнего его милости пана Рагозы, на маетность Сервечъ служаціе, утвердилъ и тую маетность водле тыхъ записовъ ему пану Рагозъ, дѣтемъ и потомкомъ его на вѣчность присудилъ; ку тому еще два декрета: одинъ, въ року тысяча шестьсотъ тридцать третимъ, мѣсяца Апрѣля двадцатого дня, зъ очевидное контроверсії межи небощикомъ его милостью паномъ Николаемъ Рагозою, который теперь жалобливого на тотъ часъ у себе въ опецъ мѣлъ, а межи небощикомъ его милостью паномъ Михаломъ Войною—старостою Пенянскимъ и другими особами у суду головного трибунального ферованный, въ которомъ также тотъ записъ видимусомъ вынятымъ продуковано и оный утвержено и туюжъ маетность Сервечъ присужоно; а другій декретъ владу земского Опшменского, въ датъ року ты-

сеча шестьсотъ чотырдесятъ четвертомъ, мѣсеца Февраля дванадцатаго дня, вжо зъ акторату самого его милости пана Мирослава Рагозы, кгда до лѣтъ своихъ пришлоъ и помененую маетность въ посесію обнялъ, зъ тымъ же небощикомъ его милостью паномъ Войною—старостою Пенянскимъ, зъ очевистое контроверсіи ферованный, покладалъ и въ томъ тотъ же, а не иншіи видимусь зъ того запису продукванный и выраженный есть. Водле тыхъ записовъ его милость панъ Мирославъ Рагоза и зашлыхъ декретовъ будучи тое маетности Сервеча посесоромъ, село Задворье, зъ кгрунтомъ и боярами, до тоежь маетности Сервеча належачее, не *віолентеръ*, але яко свое власное въ посесію свою обнялъ, шкодъ жадныхъ его милости пану Мнинскому не чинилъ, яко одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ евангелицкихъ обвиненнымъ есть, и ихъ милость панове сеніорове не могутъ того села Задворья собѣ якобы фундаваного доходить, кгдажь небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости не могла того села на зборъ евангелицкій записовать, поневажъ першимъ записомъ и тымъ же фундушомъ, при которымъ ихъ милость панове сеніорове ставають, небощику его милости пану Дмитру Рагозѣ, паней малжонцѣ его милости, дѣткомъ и потомкомъ ихъ по животахъ своихъ записали, по которыхъ теперъ его милости пану Мирославу Рагозѣ яко по родичахъ сукцесія належить. При тыхъ теды записахъ и ясныхъ, явныхъ доводахъ его милости пану Мирославу Рагозѣ самосемому на томъ: яко правдиве маетность Сервечъ зо всеми до ней приналежностями небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и

пани малжонка его небощику его милости пану Дмитру Рагозѣ и паней малжонцѣ его милости, родичомъ его милости, вѣчностью записали; на томъ, яко его милость жадное экспульсіи зъ того села Задворья не чинилъ, речи жадныхъ не забералъ, до присеги у того владу забрано, владъ земскій Опменскій неслушне и неправне ихъ милостей пановъ сеніоровъ такожь самосемыхъ при послѣднѣйшихъ записахъ, чи тежь фундушю, который не фундушомъ, але тестаментомъ писанымъ есть, а тестаментомъ жадныхъ добръ вѣчистыхъ никто записовати вѣчностью не можетъ, близшихъ до присеги узналъ, а по присезѣ тое село Задворье ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ присудилъ; еще не малый всказъ сумы на его милости пану Рагозѣ и паней малжонцѣ его милости, ку великой кривдѣ и шкодѣ ихъ милости, учинилъ, одъ чого ихъ милость тутъ до суда нашего апелацию уростили. Затымъ то указавши и выведши, того владу земского Опменского декрету, яко неслушне ферованого, знесенья и скасованья, а въ самой справѣ, яко у того владу забрано, такъ и теперъ его милости пану Рагозѣ самосемому на тыхъ же пунктахъ до пресеги забираючи, близшого его милости до выконанья оное узнанья и при помененой маетности Сервечу села Задворья, кгрунтовъ, прикупи и бояръ, водле першихъ записовъ и зашлыхъ декретовъ, которыхъ во всемъ утверженья, актора своего захованья и тыхъ послѣднѣйшихъ записовъ небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости скасованья и одъ тое жалобы ихъ милостей пановъ сеніоровъ интентованое вѣчне увольненья у насъ суду просилъ. А пленипотентъ ихъ милостей

пановъ сеніоровъ зборовъ евангелицкихъ, у великомъ князствѣ Литовскомъ будучихъ, доведчи менованого декрету владу земского Опшменского правности, вносилъ то: ижъ кгда за велю декретами суду головного трибунального, зъ очевистое контроверсіи фероваными, и за декретомъ владу земского Опшменского ремисійнымъ, до показанья черезъ его милость пана Рагозу большости sprawy, которую се былъ заслонилъ, припала справа, его милость панъ Каминскій — войскій Рѣчицкій, декрету владу земского Опшменского добровольне уступилъ, хотечи яко найрыхлѣй въ кривдѣ своей справедливостъ светую одержать, а потомъ одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ до самое sprawy и жалобы ставано, и документа, которые и тутъ у суду нашего продукуючи; найпервей покладалъ и читалъ листъ добровольный записъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости, ей милости паней Катерины Вильчковой, въ року тысяча шестьсотъ двадцать второмъ, мѣсеца Феврала осмнадцатого дня, на село Задворье, надъ рѣчкою Криновизою, и поле Василевское, и подданные въ томъ селѣ будучіе, одъ маетности Сервеча одлучоное, по смерти своей записуючи оное вѣчными часы на зборъ евангелицкій, абы се хвала Божая одправовала, даный, а въ томъ же року и тогожь мѣсеца Феврала двадцать первого дня у суду головного трибунального признаный, при томъ другій листъ, одъ самое зошлое ей милости паней Рагозиное, зрекаючи се зъ доживотья тыхъ добръ, зборови Виленскому въ року тысяча шестьсотъ двадцать четвертомъ, мѣсеца Юня двадцатого дня даный, а въ томъ же року, тогожь мѣсеца Юня двадцать второго дня

въ судѣ головномъ трибунальномъ у Вильнѣ признаный, восполъ зъ интромисіями правне справлеными, и посесіи акторовъ своихъ одъ такъ давного часу двома квитами плаченья поборовъ доведчи, покладалъ ку тому право арендовное, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ его милости пану Каминскому—войскому Рѣчицкому, въ датѣ року тысяча шестьсотъ семьдесятъ второмъ, мѣсеца Априля двадцать второго дня даное, тудежь и право влевковое, одъ его милости пана Каминского—войского Рѣчицкого, его милости пану Мнинскому на тую маетность Сервечъ даное, зъ интромисіями и експульсіей, и квалтовного одняття села Задворья, зъ боярами, зъ крунтномъ пети волокъ, черезъ его милости пана Рагозу и пани малжонку его милости, забранья збожа и инное рухомости, тудежь учиненное одповѣди и похвалки, протестаціями, одъ акторовъ своихъ до книгъ владовыхъ донесеными, доведчи, менилъ: ижъ тотъ записъ небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости, съ которого видимусъ покладано, есть вонтпливый, альбовемъ оный на, мемрамъ на позовъ выданнымъ есть, кгволи его милости пана Рагозы записаный, за которымъ не можетъ его милость села Задворья, которое на зборъ еванелицкій записаное есть, выгравать, кгдажь ихъ милостей пановъ сеніоровъ не таковые вонтпливые записы, але самые оріиналы зъ выписами зостають и слушне того доходятъ, а до того чи могъ бы небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости, разъ записавши, другому кому, альбо ли тежь на хвалу Божую одданного дня и року записовать и признавать, презъ то теды само видоме вонтпливостъ пока-

зуеть. Што се ткнетъ декретовъ суду головного трибунального, которые продуковано, въ тыхъ не тотъ запись и видимусь выраженный есть, але инный на тотъ часъ продуковано, а теперъ зъ иннымъ ставають, менючи, же маетность Сервечъ до держенья и посессіи присужена есть, чому и ихъ милость панове сеніорове не пречуть, бо только маетность Сервечъ, а не село Задворье, которого въ тыхъ декретахъ не менять и не вспоминають. При тыхъ теды записахъ и документахъ справедливыхъ, въ жадной речи не вонтпливыхъ, ихъ молостямъ паномъ сеніоромъ зборовъ евангелицкихъ на дальшій доводъ на томъ: яко правдиве тое село Задворье надъ рѣчкою Криновиною и поле Василевское, записомъ небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости, на зборъ Сервецкій и на провизию казнодѣйскую фундушомъ наданое есть; на томъ: яко его милость панъ Рагоза зборъ, одъ фундаторовъ постановеный, до щенту зруиновалъ и не вѣдѣтъ гдѣ звезлъ, и зъ того села експульсію учинилъ и теперъ оное держачимъ; а пану Мнинскому, и паней малжонцѣ его милости на томъ: яко правдиве его милость панъ Рагоза, способомъ въ процесѣ описаннымъ, на помененое село Задворье наѣхавши, которое на тотъ часъ за правомъ арендовнымъ въ держенью было, при учиненой експульсіи въ быдлѣ розномъ, въ збожу молочовымъ и немолчовымъ и въ розной рухомости на тысячу золотыхъ забралъ и на свой пожитокъ обернулъ и одповѣдъ и похвалку на здоровье ихъ милости учинилъ, у того враду до присеги заберано. Для чого врадъ земскій Ошменскій слушне близшихъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ до присеги узналъ

и тое село, всказавши водлугъ права за починенные шкоды совито, присудилъ и паруку на безпечность здоровья его милости пану Рагозѣ по собѣ дать наказаль, одъ чого неслушне его милость до суду нашего апелевалъ; тогды то указавши, менованого декрету враду земского, яко слушне ферованого, во всимъ утверженья, за неслушное урощенье апеляціи, вины всказанья, а ихъ милостей пановъ сеніоровъ до выконанья того юраменту, которымъ и теперъ у суду нашего на тыхъ же пунктахъ забераль, припущенья у насъ суду просилъ. На то тежъ пленипотентъ его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости, чинечи реплику, повѣдилъ: ихъ тымъ записомъ жадное вонтпливости ихъ милость панове сеніорове не задавали у враду земского Ошменского, а хотя бы и задавали, теды бы того ихъ милость не вѣдали, абы запись небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости на мемранѣ земскомъ Минскомъ написанный былъ, кгдыжъ декрета суду головного трибунального сами высвядчають, же тотъ запись у суду головного трибунального видимусомъ черезъ небощика его милости пана Миколая Рагозу и продукованный былъ; а до того, чого у земства не заживано и тамъ не ставано, теды и тутъ такъ ставати не могутъ. При томъ покладаю два квиты, доведечи посесій ихъ милостей пановъ сеніоровъ; въ тыхъ квитыхъ такъ се покажетъ и знайдуеть; же одъ инныхъ особъ, яко одъ поборцовъ, данные суть, а до нихъ не тые особы подписали, до которыхъ оные належать, але подписалъ панъ Войтехъ Заблоцкій Савичъ, той же вѣры еванелицкой, до чого не повиненъ подписовать, бо ничего не

належитъ и не былъ поборцою, теда и презъ то само не есть добра посесія ихъ милости, зачимъ ставаючи при першомъ домовяню своимъ и на томъ, яко тотъ видимусь черезъ небощика его милости пана Миколая Рагозу—опекуна его милости, а не инный, у суду головного трибунального продукованю, и на томъ: яко ничего въ обжалованю ихъ милостей пановъ сеніоровъ виннымъ не есть, до присеги забералъ; а затымъ тыхъ оборонтъ ихъ милости, яко неслупныхъ на сторону ухиленя, а при томъ вышомъ домавяню стороны своей захованя у насъ суду просилъ и домавялъ. А такъ мы судъ въ той справѣ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору еванелицкого его милости пана Юрья Каминского—войскога Рѣчицкого, и его милости пана Станислава Минского зъ его милостью паномъ Мирославомъ Рагозою и пани малжонкою его милости, за апеляцію, черезъ его милости пана Рагозу одъ декрету владу земскога Опшменского, въ року тысяча шестьсотъ семьдесятъ осьмомъ ферованого, тутъ передъ насъ судъ урощую, а за припозвомъ, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ еванелицкихъ до попартя тое апеляціи вынесенымъ, въ томъ: же врадъ за ремисію и декретомъ суду головного трибунального учиненю, за жалобю акторовъ стороны неслупного, безправного и квалтовного черезъ его милости пана Рагозу и пани малжонку его милости на маетность Сервечъ, въ повѣтѣ Опшменскомъ лежачую, одъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости на зборъ Сервечкій еванелицкій въ року тысяча шестьсотъ двадцать второмъ записаню и въ скокойномъ держеню и уживаню акто-

ровъ будучю, наѣхане, оное зъ подданными и зо всякимъ збожомъ, въ полю засьенымъ и въ свирнахъ будучимъ, также зъ рухомостю, на тысячу золотыхъ будучю, забраня и експульсіи учиненя, похвалки удѣланя, обороны его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости зъ присегою на сторону ухыливши, близшихъ при листахъ записахъ и продукованыхъ документахъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору еванелицкого Виленского самосемыхъ до присеги узналъ, а за присегою записи и фундушъ утвердилъ и часть маетности Сервеча однятую зъ подданными, кресценцію и всими принадлежностями акторомъ присудилъ и сумы пѣнзей два тысяча двѣстѣ сорокъ семь золотыхъ и грошей петнацать польскихъ на пану Рагозѣ и на маетности онога Сервечу всказалъ, а взглядомъ похвалки паруку водлугъ права дать наказалъ; затымъ до утверженья того декрету, шкоды и вины правные за декретомъ и откладомъ напшмъ. Въ которой справѣ зъ очевидное и достаточное обѣихъ сторонъ при бытности его милости пана Рагозы контроверсіи, мы судъ декретъ владу земскога Опшменского, батечи бытъ неправне ферованый, подносимъ и касуемъ, а затымъ при декретахъ головныхъ трибунальных, зъ очевидное контроверсіи одъ немалога часу заплыхъ, и при записахъ першихъ близшого бытъ его милости пана Рагозу самосемого до юраменту узнаваемъ, которому водле добровольного взятя его на томъ: яко справедливе всѣ тые записи и документа, у суду нашего покладаные, справедливые суть и тотъ записъ, а не инный, видимусомъ съ книгъ головныхъ у Минску подъ датою року тысяча шестьсотъ двадцать второго выданный, который

теперь у суду нашего покладано, еще через зопшого его милости пана Миколая Рагозу—опекуна теперешнего его милости пана Рагозы, передь судомъ головнымъ трибунальнымъ былъ покладанный; на томъ: яко онъ панъ Рагоза жадныхъ речей въ томъ имѣнью Сервечу пану Мнинскому не забералъ, але яко свою власную маетность за тыми декретами и записами обнялъ и ничого въ томъ обжа- лованью, *ratione* забранья речей пану Мнинскому, виннымъ не есть, присегу всказуемъ, которую присегу его милость панъ Рагоза самосемый передь нами судомъ у Минску на початку судовъ нашихъ въ терминѣ суженья справъ воеводства Новгородского, по третьимъ воланью на завтрее, выконати маеть. А по таковой

присезѣ мы судъ записы послѣднѣйшіе ихъ милостей пановъ сеніоровъ, въ кон- троверсіи выражонные, поднесши и скасо- вавши, пререченого его милости пана Ра- гозу при записяхъ першихъ и декретахъ очевидныхъ трибунальскихъ, которые мы судъ, яко слушныи и правныи во всемъ утвержаемъ, а затымъ при спокойной вѣ- чистой посесіи всеи маетности Сервеча и села вышъ менованого Задворья, водле запису небощика его милости пана Льва Рагозы, zostавуемъ и одъ тое черезъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору Вилен- ского и его милости пана Мнинского ин- тентованое акціи вѣчне вольного чинимъ. Которая справа [есть до книгъ голов- ныхъ трибунальныхъ записана.

1680 г. Августа 20 дня.

Назъ книги № 20, за 1680 г., л. 2252.

113. Определеіе Виленскаго духовнаго суда по дѣлу Кальвинскаго проповѣдника Мартина Невѣрскаго о богохуленіи.

По жалобѣ Виленскаго мѣщанина Іозефовича на Кальвинскаго магистра Невѣрскаго по поводу богохульства, произнесеннаго имъ на католическую вѣру, въ духовномъ судѣ разсматривалось это дѣло въ продолженіи многочисленныхъ засѣданій. Не смотря на то, что защитникъ обвиняемаго Илевичъ отказался отъ защиты своего клі-

ента, въ дѣло вмѣшались Кальвинскіе старшины и доказали, что на основаніи конституцій и королевскихъ привилегій, богохульство, какъ оскорбленіе величества небеснаго, не подлежитъ духовному суду, а трибунальному или королевскому, судъ духовный передалъ это дѣло на разсмотрѣніе трибунала.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осьмдесятого, мѣсеца Августа дванадцатаго дня.

Передь нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, Гербманъ и "Войсковой"

на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осьмдесятый обраными, ставши очевисто у суду панъ Павелъ Кашуба оповѣдалъ, покладалъ и ку актикованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ декретъ въ Богу превелебного его милости ксендза Симона Альбрехта Млынецкого—официала Виленского, въ справѣ инстигатора его милости, на тотъ часъ будущего, зъ деляцій Андрея Йозефовича, мѣщанина и купца Виленского, зъ предикантомъ Кальвинскимъ Мартиномъ Невѣрскимъ, о речь въ немъ мененую, року прошлого, тысяча шестьсотъ семьдесятъ второго, мѣсеца Октебра остатнего дня у Вильни ферованый, просечи, абы тотъ декретъ мененого его милости ксендза официала Виленского былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ. Который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть.

Actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero mensis Octobris ultima. Coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlyniecki—s. theol. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilmensis, s. r. maiestatis secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, comparens personaliter instigator officii praesentis, ex delatione famati Andreae Jozefowicz—civis et negotiatoris Vilmensis, oblata citatione pro sua parte in et contra honoratum Martinum Niewierski, praedicantem synagogae Calvinisticae, debiteque ut apparebat executata, et in termino hodierno ex visitationis legitime incidenti, contra dictum supra honoratum Niewierski citatum verbo proposuit: quod ille odio

religionis sanctae catholicae et personae supra dicti actoris, ad eandem ex Calvinismo conversae, requirentis extraditionem famulae suae, post multa sibi damna illata profugae et apud dictum praedicantem repertae, non modo ipsum verbis contumeliosis et honorem illius laedentibus affectit, verum etiam ausus fuerit blasphemiam publicam, cognominando eandem fidem diabolicum inventum, committere perlectaque. in subsidium probationis protestatione, eo nomine prius verbotenus, sub actu diei decimae nonae Octobris anni praesentis, ad acta praesentia consistorialia ac die hodierno fusius in scripto oblata et suscepta, de qua infra petiit, ante omnia personalem comparitionem memorati Niewierski innixus praedicato fani Coanensis, cuius praedicans ipse ad obiectum sibi crimen iudicialiter comparens respondere vigore decreti iudicialis debuit, iniungi et mandari, neque praeterea ullam adferri legalitatem dixit, excusantem eum a personali comparitione, cum de iure perillustres, illustres et valetudinariae tantum personae per plenipotentem respondere soleant. In contrarium vero pars citata, per plenipotentem suum nobilem dominum Stanislaum Plewicz, cum assistentia n. n. d. d. seniorum caetus calvinistici, scilicet Joannis Golii et Reinholdi Bizing, iudicialiter comparentium, inferebat declinatoriam fori exceptionem, allegatis confoederationibus tribus, sub interregno consensu ordinum regni factis: primam anno 1632, alteram anno 1648, ultimam anno 1668, vi quarum praedicantibus dissidentium, in causa rerum quarumvis et iniuriarum, forum coram iudice seculari, tribunal nempe m. d. Lit. designatur et petit circa iura

allegata conservari, forique exceptione admissa, causam ad tribunal m. d. Lit. tanquam forum competens remitti. Instigatore vero personalem comparitionem dicti Niewierski urgente et postulante, et perillustris ac admodum reverendus dominus iudex post interlocutionem decrevit, quatenus in futuro iuris termino peremptorio blasphemus honoratus Niewierski ad respondendum ad obiectum crimen compareret, praesentibus illustri et admodum reverendo domino Christophoro Chmieliński — canonico Smolenscensi et reverendo domino Thoma Kowalski — vicario ecclesiae parochialis Vilnensis sancti Joannis, protestationis vero, de qua supra est facta mentio, is est qui sequitur tenor. Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero mensis Octobris decima nona, coram officio actisque praesentibus constitutus, personaliter famatus Andreas Jozefowicz — civis et negotiator Vilnensis, in praesentia mei notarii infra scripti, tenens in manibus suis scripto comprehensam protestationem in et contra honoratum Martinum Niewierski — praedicantem caetus calvinistici, petit eandem ad acta praesentia suscipi et ingrossari; quod et obtinuit, quae est tenoris talis. Żałował et quam sollennissime, tak swoim, iako y totius catholicae verae fidei s. romanae, nomine protestował się imię pan Andrzej Józefowicz, mieszczanin y kupiec Wileński, na predycanta zboru Wileńskiego — pana Marcina Niewierskiego, o to y takowym sposobem: iż gdy mając tam do obżałowanego pilną potrzebę, a w dobry sposób, to iest, upominając się szkodnika swego, żeby wydać chciał, tedy on nie tylko onego wydać niechciał, ale owszem protestanta poczoł

napastować his verbis, non tantum honorem ipsius, sed et fidem sanctam romanam afficientibus, nempe his formalibus: Coś ty to uczynił, a to stałeś się apóstatą, y diabłuś pewnie duszę oddał, diabelską przyioł wiare, która cię zaprowadzi do diabła y z waszemi starszemi; y ieszcze barzieszy uszczypliwemi, których pudor tu proferre nie dopuszcza, lżył słowy, o którą takową contra fidem sanctam romanam catholicam blasphemią, iako y o contempt całej religii chcąc protestant prawem czynić, dał tę protestacją do xiąg ku zapisaniu. Quaequidem protestatio est actis praesentibus consignata et parti offerenti per extractum extradita. Actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die veneris, quae erat mensis Nowembris quarta, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Alberto Młyniecki — s. theologiae et u. iuris doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilnensis, s. r. maiestatis secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia, in termino hodierno ex actis legitime incidenti, comparens personaliter nobilis dominus Laurentius Minkiewicz — plenipotens famati Andreae Jozefowicz, civis et negotiatoris Vilnensis, actoris principalis, nomine instigatoris insistit et ursit comparitionem personalem honorati Martini Niewierski — praedicantis caetus calvinistici, anteriori decreto proxime elapsa die iuridica eidem iniunctam partem citatae procuratore nobili Stanislao Ilewicz, in praesentia et cum assistentia nobilium d. d. seniorum caetus calvinistici Reinholdi Rizing et Joannis Goli legalitatem infirmitatis H. Niewierski inferente

et cum praedictis n. d. senioribus exceptionem fori opponente et ad itidem competens H. Niewierski citatum cum actore supra memorato remitti postulante. Ex adverso nobilis dominus Minkiewicz adduxit, non posse in praesenti causa nobiles praememoratos, ut se vocant, seniores et patronos honorati Niewierski allegare infirmitatem et exceptionem fori petere, donec producant in scripto instrumenta creationis et deputationis senioratus sui petitque illos non admitti, donec id praestent et faciant. Qui perillustris et admodum reverendus d. iudex ut supra, satisfaciendo instantiae partis actoreae, quatenus nobiles seniores, ut supra, in futura iuris die senioratum suum authenticis scripturis legitiment, iniunxit et sententiavit. Actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero lunae, quae erat mensis Novembris septima, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlyniecki—s. t. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus, et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilmensis,—s. r. m. secretario et cancellariae m. d. L. regente, in eiusque publica audientia, in termino hodierno, ex actis legitime incidenti et proveniente, comparentes personaliter nobiles domini Reinholdus Bizing et Joannes Golius, seniores advitalitii caetus Calvinistici Vilmensis, in vim legitimationis dicti senioratus, vigore decreti anteriori iuridicali produxerunt per plenipotentem suum nobilem dominum Stanislaum Ilewicz literas testimoniales honoratorum tam Nicolai Dzidzkiewicz, quam Martini Niewierski—praedicantium, seu, prout illi se vocitant, ministrorum verbi Dei et in

subsidium eiusmodi testimonialium ipse nobilis dominus Golius, literas invitatorias pro eadem senioratus functione ad se in itinere existentem a dd. praesidentibus generali conventui suo datas et manibus illorum subscriptas exhibuit, petieruntque easdem legi admitti et suscipi ac se legitimos seniores et patronos honorati Niewierski, citati ad instantiam instigatoris ex delatione famati Andreae Jozefowicz, occasione quasi blasphemiae, agnosci. Ex adverso nobilis dominus Minkiewicz—procurator famati Andreae Jozefowicz, nomine instigatoris officii intulit, non esse admissibiles eiusmodi literas, uti in causa sua et pro parte attestantium, proinde, ut aliud authenticum documentum, seu instrumentum creationis et deputationis suae a dominis praesidentibus suis producant et praesentent, seu ipsum librum, in quo sunt descripti et ordinati in senioratum, exhibeant, petiit et postulavit; replicante nobili domino Ilewicz, partis citatae procuratore, et admissibilem esse attestationem honorati Dzidzkiewicz, uti notioris de actis suae synodi, urgente et eam admitti petente, ac pro legitimis senioribus dictos supra dd., pro praedicante suo instantes, agnosci postulante. Actorea vero parte, ut supra instante et perillustri et admodum reverendus iudex, ut supra, inhaerendo priori decreto suo, procedendum partibus ulterius in futura iuris, salvis ab utrinque beneficiis iuris et defensis, iniunxit et demandavit, praesentibus perillustribus et admodum reverendis dominis, Valeriano Stanislao Judycki—suffraganeo et archidiacono, referendario et notario m. d. Lit., Alexandro Kotowicz—nominato Smolenscensi scholastico, Eustachio Kotowicz,

canonico Vilmensi, s. r. m. secretario et me notario, infra scripto, actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die lunae mensis vero Novembris decima quarta, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlynecki, s. theol. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilmensis, s. r. m. secretario, et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia in termino hodierno, legitime ex actis incidenti et proveniente, personaliter comparens famatus Andreas Jozefowicz—per procuratorem suum nobilem dominum Laurentium Minkiewicz verbotenus institit, quatenus pars citata, vigore decreti anterioris iuridica lati procederet in causa. Ex adverso partis citatae, personaliter comparentis, plenipotens nobilis dominus Stanislaus Ilewicz, allegando tres supra memoratas regni constitutiones: primam feliciter anni 1632, aliam anni 1648, postremam 1668, iuxta quarum continentiam et seriem ministris in religione dissidentium ex quacunque occasione et ratione quarumvis rerum et iniuriarum forum coram iudicio saeculari in Lithuania apud magnum eiusdem tribunal designatur, petit se circa iura allegata conservari et se ad forum competens remitti, actore temere litigante. In contrarium partis actoreae plenipotens nobilis dominus Laurentius Minkewicz, replicando intulit, quod praeterita iuris reiecta exceptione iniunctum fuerit procedere in causa obiectae honorato Martino Niewierski—praedicanti caetus Calvinistici Vilmensis, blasphaemiae verbalis. Quod vero attinet constitutiones, ab adversa parte contra

se adductas, intulit, quod in illis ratione quarumvis rerum et iniuriarum civilium mere, non vero spiritualium, (inter quas numeratur blasphemia), ministri in iudicio, magni tribunalis convenire et respondere debeant et quamvis iuxta Jodocium Damhonderium blasphemia sit mixti fori, tamen proprium meretur forum coram iudicio spirituali, item quod crimen laesae maiestatis divinae, quod capitalissimum censetur, non nisi in spirituali foro tractari debeat, blasphaemiam vero esse crimen laesae maiestatis divinae ex iure canonico, iuxta eundem Jodocium Damhonderium, probavit, in cuius probationis subsidium adduxit ex decade publicarum quaestionum reverendissimi Andreae Lipsii, questione quinta paragraphum secundum, sic disponentem: Constitutiones et statuta, contra libertatem ecclesiasticam facta, ipso iure non valere, praeterea, quod contra supra dictas confoederationes, tanquam in ecclesiae praeiudicium dissidentibus senatorii ordinis spiritualibus statutas, sint multi protestati, quae, nemine contradicente, more regni, si valere debeant, constitui solent. Deinde ex eadem Lipsii decade lecta protestatione contra similem dictis supra confoederationem, petiit, hic in praesenti causa forum adinveniri. In contrarium citata parte per plenipotentem suum nobilem Stanislaum Ilewicz ex confoederatione anni 1632, folio 11, non obstare valori confoederationum protestationes, contra easdem factas, deducente et nobili domino Joanne Golio aliquod praeiudicata pro sua parte afferente, scilicet primum: in causa blasphaemiae facta a monialibus s. Michaelis, hic valere circa ademptionem caetus murati calvinistici obiectae, in comitiis generalibus

factam; secundum: in causa blasphemiae verbalis citatum generosum dominum Medeksza reum ex castro Wolkowisiensf et non iudicio spirituali emanatum; tertium in causa Szydłowiensi recentissimum occasione obiecti criminis laesae maiestatis divinae, suae religionis sectatoribus, quasi per explosionem bombardae ad crucem factam, perpetrati, quae causa inter exorbitantias ad comitia coronationis serenissimi regis feliciter moderni devoluta erat; eodemque domino, dicto supra, libertatem a foro petente et perillustris ac admodum reverendus dominus iudex ut supra hanc causam, uti magnae importantiae libellandam iniunxit et mandavit, quatenus pars actorea intra triduum rationes a se propositas et proponendas scripto comprehensas det ad cancellariam, intra aliud vero triduum pars citata eidem libello suis scriptis respondeat iuridica, tunc existente, praesentibus reverendo domino Andrea Borzycki—parcho Wolkolatensi et me notario, infra scripto. Actum Vilnae anno domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die veneris, quae erat mensis Decembris secunda, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlynecki—s. theologiae et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officialibus generali, sede vacante episcopatus Vlnensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia in termino hodierno, ex actis legitime incidenti, comparens personaliter nobilis dominus Joannes Golius—senior caetus calvinistici ac causae ratione blasphemiae a famato Andrea Jozefowicz—cive et negotiatore Vlnensi, honorato Martino Niewierski—praedicanti Vlnensi, obiectae, patronus, satisfaciendo

anteriori decreto, quo sibi conservatio termini indulta fuerit, in et contra dictum supra famatum Jozefowicz, actorem, praemissa solenni protestatione proponendo intulit: quod idem corde dissidendo causae suae eandemque decertando, uti mere vexatoriam et per omnia calumniosam, nec ipse, tanquam principalis, nec patronus suus nobilis dominus Laurentius Minkiewicz hucusque libellum propositionis suae, prout decreto speciali iniunctum fuerat illi, ad cancellariam consistorialem dederit, imo, contemnendo et vilipendendo sacrum subsellium sedis ordinariae, in termino hodierno non comparuerit, accusataque contumacia ipsius honoratum Niewierski, citatum, liberum a foro pronuntiari et salvam actionem domini instigatoris officii ratione contemptus et vilipendii iudicii sui suorumque decretorum reservari contra eundem famatum Jozefowicz petit et postulavit, in praesentia nobilis domini Laurentii Minkiewicz—procuratoris supra memorati famati Jozefowicz, actoris principalis eiusdem domini, ut supra, eiusque negligentiam in promovenda ab ipso instituta actione accusantis et separatum tam ad certandum iure, quam ad offerendum libellum, de quo supra offerentis eundemque prae manibus habentis et iudicialiter monstrantis, ac tandem ad comparitionem principalis sui praedicti causam differi postulantis; adversa parte ut supra decerni petente, et perillustri ac admodum reverendus dominus iudex non concessa libertate a foro parti citatae, eidem, quatenus de temere mota lite, aut ad persequendam causam, a se intentatam, contra famatum Jozefowicz extradantur citationes ex cancellaria decernit, utque patronus suus nobilis do-

minus Laurentius Minkiewicz in cancellaria, seu iudicialiter in futura iuris libellum propositionis suae contra honoratum Niewierski producat et praesentet, sub amissione causae damandavit. Hac sua mediante ad praemissa sententia, praesentibus perillustri et admodum reverendo domino Adalberto Beynart—canonico Vilnensi et me notario infrascripto, actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die lunae, quae erat quinta Decembris, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlyniecki, s. theol. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilnensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia in termino hodierno, ex actis legitime incidente, comparens personaliter nobilis dominus Laurentius Minkiewicz—procurator famati Andreae Jozefowicz, civis et negotiatoris Vilnensis, personaliter, prout adcitatus fuerat, comparentis, contra exceptionem fori nulliter a partis citatae, scilicet honorati Martini Niewierski—praedicantis caetus calvinistici, patronis et senioribus in causa blasphemiae illatum libellum produxit, legit et, ut adinvento foro pars citata respondeat, iniungi nomine instigatoris postulavit, comparentibus etiam personaliter nobilibus dominis, Joanne Golio et Reinholdo Bizing, senioribus dicti supra caetus, tanquam patronis et defensoribus honorati Niewierski—praedicantis sui et ad relibellandum sibi iuris futuram concedi petentibus et perillustri ac admodum reverendum dominus iudex petitum beneficium iuris parte citatae indulsit terminumque respondendi ad libellum fe-

riam sextam praefixit, praesentibus generoso domino Nicolao Żukowski—advocato iurisdictionis metropolitanae Vilnensis meque notario, infra scripto, cuius quidem libelli per actoream partem producti, talis, qui sequitur tenor: Famatus Andreas Jozefowicz—civis et negotiator Vilnensis, inhaerendo protestationi suae, anno currenti, mense Octobris, die decima nona, ad acta consistorialia facta contra honoratum Martinum Niewierski, ministrum, ratione blasphemiae, per eum commissae, et in eadem protestatione sufficienter expressae, satisfaciendo decreto iudicis et intentioni partis citatae, quod haec causa non alibi, nisi hic coram iudice spirituali (non obstantibus constitutionibus, per partem adversam allegatis) tractari debeat, sequentes dat et porrigit rationes; *Primo*, iura canonica disposuerunt certas causas iudicandas esse per iudicem ecclesiasticum, ut videre est in praxi episcopali, parte secunda, cap. 4, artic. 3, num. 18 et primo quidem ratione delicti, ubi enim quis deliquit, ibidem est puniendus, nec excusatur aliqua praeeminentia, quominus puniri possit, ita, quod nec episcopus delinquens in aliena diaecesi excusetur, sed potest ab ordinario loci, iudicari in causis sortiti fori; *secundo*, ratione causae, quae mere ecclesiasticum iudicem concernit, quia blasphemia, sive verbo, sive facto et cuiuscunque sit speciei, est crimen laesae maiestatis divinae et non alter iudex, nisi ecclesiasticus debet cognoscere, iudicare, decidere et post convictionem ad brachium saeculare pro executione remittere; *tertio*, ratione domicilii et professionis sortitur hic forum, quia citatus vocitans se ministrum verbi Dei, non in ditione sua lutherana

seu calvinistica, sed in hac diaecesi Vilnensi, crimen blasphemiae commisit, ergo respondere tenetur; *quarta* idem citatus licet si in causa praesenti in elusionem fori dicat, se non esse spiritualem, sed laicalem personam, verum tamen haec ratio suffragari nequit, ut idem ibidem Piassecius, in Praxi episcopali numero 22 in haec verba scribit: Laici etiam licet proprium habeant forum coram iudice laice, in certis tamen casibus subiecti sunt iurisdictioni iudicis ecclesiastici, quos casus numerat glossa, ut ibidem sufficienter legere licet; *quinta* non solum iura canonica, sed etiam civilia certas causas et specialiter causam blasphemiae iudicare permittunt et quidem per utrumque, tam spiritualem, quam secularem iudicem, ut videre est in Jodoco Damhonderio, in Praxi rerum criminalium, capite decimo sexto, de crimine laesae maiestatis divinae, quod est omnium criminum gravissimum, numero decimo octavo, ubi in haec formalia scribit: Si quispiam vero scire desideraverit, quomodo blasphemantes a iure canonico arceantur, sive plectantur, confugiat ad capitulum Statuimus, extra de maleficiis, ubi monstratur blasphemiae esse mixtum crimen, sive mixti fori, eoque non minus saeculari, quam canonico iure puniendum. Praeterea blasphemiae crimem est nulli unquam piorum hominum dissimulandum, aut tacendum, quem potius quam citissime prodendum adeo, quod blasphemantem non deferens, ipse tanquam maleficus blasphemanti consentiens puniendus est; *sexta*, praxis continua docet, omnes dominos dissidentes, cuiuscunque sunt sectae, in multis causis forum habere coram iudice spirituali v. g. in causa apostasiae, usurae decimarum,

matrimoniorum etc. et consequenter et in causa praesenti, citatus sortiri forum debet. Quod vero attinet ad constitutiones partis citatae, in ordine ad excipiendum forum allegatas, praetermissis multis aliis rationibus, quae ex iure canonico et civili allegari possunt, sufficit modo allegasse reverendissimum Lipsium Quaestionum publicarum quaestione quinta, numero primo, ubi dicit: Consuetudines et statuta contra libertatem ecclesiasticam facta, ipso iure non valere, quin imo huiusmodi statuta de volumine legum abradi debent et non solum statuentes, sed etiam consentientes, talibus statutis utentes et omnes in tali loco habitantes, puniuntur, prout habetur in constitutione Friderici imperatoris. Idem reverendissimus Lipsius quaest. publicar., multa possibilia scribit contra dominos dissidentes, allegantes articulos confoederationis non posse suffragari, ex quo omnium ordinum, contra quaslibet confoederationes factae sunt protestationes. Praeter alias multas anteriores et posteriores protestationes, modo novissime in confoederatione, anno millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo, tum etiam in ordine electionis felicissime moderni regnantis, anni millesimi sexcentissimi sexagesimi noni legendae sunt protestationes et quoniam posteriora ligant priora, ideo si quae antea protestationes videbantur militare pro parte dominorum dissidentium, modo per protestationem totius reipublicae novissime factam, in omnibus derogatum est. Ex his igitur breviter praemissis rationibus petit pars actorea, ut adinvento foro in causa praesenti tanquam coram iudice competenti procedere parti citatae iniungatur; quod dat et porrigit salvis ulteribus beneficiis

iuris in toto sibi resservatis. Actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die veneris, quae erat mensis Decembris nona, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlynecki—s. t. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilmensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente et in eius publica audientia comparens personaliter nobilis dominus Joannes Golius—senior caetus calvinistici, in causa et actione, ratione blasphaemiae a famato Andraea Jozefowicz—cive et negotiatore Vilmensi, honorato Martino Niewierski—praedicanti eiusdem caetus obiectae, ad instantiam eiusdem famati Jozefowicz per instigatorem eiusdem officii agentis, relibellationemque urgentis intulit, quod nobilis dominus Stanislaus Ilewicz — patronus causae suae, qui eiusdem defendendae onus susceperat, eandem nescitur quo motivo, desertavit et amplius defendere non vult, idcirco ad relibellandum partis actoreae propositioni alium sibi addi patronum, utpote nobilem dominum Joannem Lisiewski, cum praefixione termini ad futuram iuridicam relibellandi petit et postulavit, quod mediante sententia iudicis obtinuit in id ipsum tam nobili domino Lisiewski, quam parte actorea consentientibus et ratione delationis actoreae parte soleniter protestatione, parte vero citata reprotestatione, praesentibus perillustri et admodum reverendo domino Alberto Casimero Beynart — canonico, Francisco Fasciszewski—concionatorio regio, Simone Slizewski—praeposito Rakoviensi, vicario, cathedralibus Vilmensibus, aliisque plurimis et me notario infra

scripto. Actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero lunae, quae erat mensis Decembris duodecima coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Alberto Mlyniecki—s. theologiae doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali sede vacante episcopatus Vilmensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente et in eius publica audientia, comparens personaliter nobilis dominus Joannes Lisiewski—plenipotens iudicialiter additus, post desertationem spontaneam nobilis domini Stanislai Ilewicz produxit et exhibuit nomine nobilium dominorum seniorum, ut supra caetus calvinistici Vilmensis, scriptum relibellationis, petendo illud admitti legi et in favorem causae suae decidi, cuius quidem scripti sequitur tenor, et est talis: Perillustri et reverendissime domine, nobiles domini Reinholdus Bizing — secretarius s. r. m., tum et Joannes Golius in et tanquam ad causam infra scriptam ex parte iurium ac privilegiorum, caetui calvinistico servientium, interressati et adsciti, nomine suo et nomine honorati Martini Niewierski—ministri caetus eiusdem, uti principales agentes, solenni praemissa reprotestatione ac manifestatione in et contra famatum Andream Jozefowicz—civem et negotiatorem Vilmensem, tam ratione sinistrae delationis et calumniosae traductionis, in causa blasphaemiae et laesae tremendae maiestatis divinae, quasi per citatum modernum perpetratae, coram officio consistoriali Vilmensi factae et attentatae, quam et ratione indebite evocationis extra forum salvam sibi in foro fori contra eundem famatum Jozefowicz, uti sinistrum delatorem et calumniantem

reservando actionem, prout in primo termino verbaliter exceptionem fori declinatoriam opponere, ita adpraesens circa iura et constitutiones regni et m. d. Litvaniae, persistendo rationes per partem adversam in parato scripto poretas sic dicebant, non animo litem contestandi, sed informationis gratiae, in ordine ad probandam exceptionem fori declinatoriam in exordio ipso captavit, abunde satis actor benevolentiam iudicis et causae dum agnoscit, constitutiones regni obstantibus iuribus canonicis et civilibus, non posse quidquam parti conventae prodesse, sat enim est pro parte conventa, eo magis militat ac valet ius provinciale, ac constitutio regni, cui citati sunt subiecti, quia alia iura civilia, ac canonica, quibus non subsunt citati et omnes dissidentes dispositio itaque iuris canonici et praxis episcopalis, parte secundo capite quarto, articulo tertio, numero decimo octavo non valet, stante exceptione et constitutione regni, neque extendit se ad personas extra iurisdictionem episcopalem et obedientiam eiusdem existentes, per expressum textum constitutionis, aliarumque de immunitatibus ecclesiasticis, libertatibus ac praerogativis ecclesiarum in religione dissidentium fusius eo nomine obloquentium, uti videre est in omnibus constitutionibus et confoederationibus regni, per iuramentum serenissimorum regum Poloniae et magnorum ducum Litvaniae confirmatis, et sacrosancte ac inviolabiliter hucusque observatis. Praesertim vero in constitutione novella moderni feliciter regnantis anni millesimi sexcentissimi sexagesimi noni, tum et constitutione et confoederatione anni millesimi sexcentissimi sexagesimi octavi aliisque quam plurimis ante-

rioribus constitutionibus et confoederationibus regni ex delicto citatus forum sortiri: powinien nie gdzie indziej, tylko in iuridicis ordinariis castrensibus aut tribunalitiis magni ducatus Litvaniae, aut comitalibus regni, in quibus iudiciis iuxta praescriptum legis, et continuam praxim, omnes in religione dissidentes, in omni delicto et quovis genere actionis, tam ex bonis, quam ex persona conveniri solent, ac debent et hic textus per partem adversam allegatus concernit, solummodo personas spirituales et non seculares, alias omnes actiones criminales loci ordinarius diiudicare et exequi deberet, quas diiudicat iudicium castrense maydeburgense et alia iudicia ac officia ex natura et exigentia causae, forum praecise na seymie sortiri ma podług wyraźnego prawa statutowego artykułu wtorego, z rozdziału pierwszego, iako in crimine laesae maiestatis, które distinguitur in crimen laesae maiestatis divinae et laesae maiestatis humanae. Quoniam igitur lex imperat, non disputat, nobis legi optemperandum est, ex domicilio nie może strona naciagać forum, domicilium albowskiem citati non est in bonis et fundo iurisdictioni episcopali subiecto, sed in bonis terrestribus iurisdictioni terrestri et iudiciis ordinariis regni castrensibus, terrestribus et tribunalitiis subiectis, iura civilia, quae utrique iudicii permittunt iudicare causam eiusmodi, confundunt iurisdictiones et iura regni specialia, nam ibidem docet spirituales iudicem cognita causa blasphemiae debere remittere ad iudicem saecularem, frustra igitur iuxta regulam iuris ferrentur decreta, si debita executioni demandari non possint et exinde apparet, maior potestas et

authoritas iudicis saecularis in diiudicandis eiusmodi causis, quando executio et paena manet penes iudicem saecularem, tum quia paena criminis et causae manet extra iudicem spiritualem, quia paena infamiae colli et confiscationis bonorum, quae concernit crimen eiusmodi, pertinet ad iudicem saecularem, non vero spiritua-lem, quia est paena saecularis et provin-cialis. Quoad Jodocum Damhonderium permisit utrique iudici iudicare causas blasphemiae, puta quia contra spirituales et iurisdictioni episcopali subiectos, non vero dissidentes et specificè ministros eorum, quibus forum speciale, ratione quarumvis rerum et iniuriarum praescrip-sit lex, in iudiciis ordinariis tribunalitiis magni ducatus Litvaniae, tum quia idem eodem textu executionem indicatorum de-mandavit iudici seculari, ad quem citat forum excipiunt permittente eadem lege et authore. Ad sextam rationem negatur consequentia et praxis continua, non enim practicum, sed inauditum est, quem-piam ex ministris caetus calviniani coram loci ordinario, in quibusvis causis tam voti, quam facti comparere, et forum pati, non obstantibus anterioribus decretis, et praeiudicatis, inter dissidentes factis et ultro nec acceptatis, neque probabit pars actorea praxim et usum curiae spiritualis inter caetum calvinisticum et quemvis privatum a tempore immemorato, imo con-trarium deducitur et probatur, quia in eiusmodi actione et causa blasphemiae citatus forum castrense sortiri debet, neque iudicem in hac causa, sed actorem magis agnoscit ipsummet loci ordinarium, prout videre est in iudico castrensi Vil-komiriensi anno millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die vigesima septima

Martii inter illustrissimum ac reverendis-simum dominum episcopum Vilmensem et decanum Vilkomiriensem actorem et ge-nerosum Samuelem Medeksza, in eiusmodi actione et causa citatum et inculpatum, tum et in iudiciis comitialibus regni oca-sione eiusmodi blasphemiae et facti in anno 1640 die vigesima sexta mensis Maii inter moniales ordinis s. Francisci, ad aedes sancti Michaelis existentes, ac-trices et caetum calvinisticum ad praesens citatos et iudicatos. Quod attinet refuta-tiones iurium et constitutionum regni, hae minime valent, cuius enim est, con-dere eiusdem est et interpretari, neque reverendissimus Lipsius iura regni inva-lidare potuit, ac debuit, stantibus ante-rioribus iuribus confoederationibus ac con-stitutionibus regni, quae nonnisi unanimi consensu omnium ordinum regni statu-untur, stabiliuntur et tolluntur, neque protestationes, per partem adversam al-legatae, minime obesse possunt, ponie-waz non de foro, neque in praesenti ac-tione et causa, ale de praeiudicio iurium, ac privilegiorum libertati, ac immunitati ecclesiasticae subiectorum, sunt protes-tati et conquesti, neque protestationes ius statuunt, sed conservant, iuxta communem regulam iuris, neque ulla de foro dissi-dentium protestatio hucusque intercessit, neque praxis et usus recepit ac obtinuit, imo contrarium tenet ac probat iuramen-tum serenissimi regis domini nostri ele-mentissimi, nobis feliciter regnantis, et antecessorum eius inviolabiliter ac sacro-sancte observatum, cuius pedibus prostrati et iuramentis obligati pacta tueri et aqui-sita felicissimis eiusdem auspiciis defen-dere prompti ac paratissimi exceptionem fori declinatoriam contra iudicem, partem

et actorem opponimus, excipimus ac protestamur, de omnibus calumniis, gravaminibus, iniuriis atque damnis illatis, et inferri comminatis, insistendo mandatis ex cancellaria serenissimi ac clementissimi domini nostri pro evocatione contra forum, contra partem emmanatis eidemque legitime traditis, protestando de nullitate attentatorum attentandorumque damnis et litis expensis, exinde secutis, et sequendis. Quo quidem scripto, perlecto et intellecto nobilis dominus Laurentius Minikiewicz—procurator famati domini Andreae Jozefowicz—civis et negotiatoris Vilnensis, declaravit, se nolle ulterius ad rebellionem citatae partis tam scripto, quam verbo replicare et petit, quatenus adinvento foro ex rationibus et allegatis, per se iuribus in libello pars citata in causa procedat et in obiecto crimine blasphemiae iudicialiter respondeat, per sententiam eidem iniungi et mandari citatae partis procuratore, ut supra, libertatem a foro declinatoriam decerni postulante, qui perillustris et admodum reverendus dominus iudex et supra, sedendo pro tribunali suo, visis videntis et partium controversiis ac ratione fori pro et contra inscripto, allegationibus iuris lectis, auditis et trutinatis beneque intellectis, quando quidem ipsi ministri calvinisticae sectae exierunt, se iure et dignitate spiritali et fatentur se esse seculares ac mere laicales fori personas, tum quia causa blasphemiae ex iure communi fori utriusque, tam spiritalis, quam secularis subest iudicio, ideo non agnito foro in iudicio suo consistoriali, eosdem in persona d. Martini Niewierski—ministri Vilnensis caetus calvinistici, ratione blasphemiae

per famatum Andreae Jozefowicz—civem et negotiatorem Vilnensem, obiectae, ad forum seculare iuxta illorum conditionem et originem, sic disponente iure publico, cum toto causae effectu remittendos censuit, prout et remisit. Domino vero Jozefowicz, quatenus causam blasphemiae saepe memorato Niewierski—ministro calvinistico, intentatam in competenti foro, intra tres menses ab actu praesentis decreti, praevia citatione contra reum blasphemiae promoveat, iniunxit et mandavit, hac sua mediante sententia lata, lecta, publicata et ab utrinque partium suscepta, protestante nihilominus citatae partis procuratore ratione sinistrae delationis contra famatum Jozefowicz eodemque praememorato delatore soleniter reprobante, praesentibus perillustri et a. rr. dd-no Adalberto Casimero Beynart—canonico Viln., Francisco Fasciszewski—concionatore regio, Barthlomaeo Ladzik—vice-custode cathedr., Simone Slizewski—praeposito Rakoviensi, capellae vicario cathedrali, Joanne Kuncewicz—praeposito ss. Josephi Nicodemi Viln. et me notario infrascripto. Ex protocollo actorum consistorialium Vilnensium episcopatus vacante sede extractum et sigillo eiusdem officii munitum et extraditum pro parte caetus calvinistici Vilnensi. У того декрету его милости ксендза официала Виленского подпись руки теми словами: Joannes Woronowicz—protonotarius apostol. et const. Viln. epp. s. v. actuarius *mpr.*

Который же тотъ декретъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчныхъ уписанъ.

1682 г. Апрѣля 7 дня.

Изъ книги № 22, за 1682 г., л. 257.

114. Заявленіе Виленскихъ свято-Янскихъ іезуитовъ, что ни они, ни студенты ихъ академіи невиновны въ разграбленіи Кальвинскаго сбора.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдѣсятъ второго, мѣсеца Мая девятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земль и повѣтовъ, на рокъ тепершній идучій обраными, постановившисе очевисто у суду его милость панъ Павелъ Кашуба—пленипотентъ, оповѣдалъ, покладалъ экстрактъ протестаціей его милости ксендза Петра Китковского, соціетатисъ Езу Вильненсисъ адъ темпусъ ректора колегіумъ Виленскаго светого Яна, и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ подалъ, просели абы тотъ экстрактъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ вѣчистыхъ принять и уписанъ былъ; якожь оного принявши, уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo, die mensis Aprilis septima, coram actis consistorialibus episcopatus Vlnensis in mei notarii infra scripti praesentia constitutus personaliter admodum rvndus p. Petrus Kitkowski—societatis Jesu collegii et universitatis Vlnensis ad tempus v. rector, manifestationem solennem fecit suo et totius collegii Vlnensis nomine, de eo,

quod occasione tumultus exorti die secunda mensis Aprilis currentis anni et devastationis ac ruinae synagogae Calvinisticae (vulgo zbor), extra portam Trocensem Vilnae iacentis, ac quarumcunque ibidem inconvenientiarum, excessuum, spoliolum ceterorumque quibuscunque nominibus iure nuncupentur delictorum, perpetratorum, ante ipsum factum et actualementum, ac devastationem, etiam ipso illo die secundo Aprilis mane nullam notitiam, scientiam, praecautionem, nequidem suspicionem habuerit, vel de aliquo praevio consilio inter academicos, aut plebem praehabito, sciverit, minus verbis, aut facto cooperando, persuadendo, connivendo, dissimulando, approbando vel ratihabendo currerit, neque authores an ex academicis, an ex plebe, an aliis quibuscunque fuerint, noverit aut resciverit, quin imo dicente, actualiter ipso tumultu postquam d. Golius, oenopola Vlnensis, caetus dissidentium admodum rndum ut supra patrem manifestantem v. rectorem et praefectum academiae requisivit, quatenus tanquam academicorum superiores et iudices pro debita iustitia et stabilienda pace publica tumultum sedare et academicos suos avocare, conarentur, duos magistratos ex societate ad avocandum memo-

ratos academicos suos cum comminatione exclusionis ex academia, eliminationis ex metricula aliarumque paenarum obligaverunt. Hiscе tamen suis conatibus (quos duntaxat in his circumstantiis adhibere poterint, nihil efficere potuerint, adeoque, ex sua parte omnia expleverint, quae ad sedandum tumultum et impediendam devastationem ac ruinam atque stabiliendam pacem publicam necessaria et proportionata videbantur, tum etiam quod peracta dedevastatione ex rebus, ibidem raptis, evectis, exportatis et direptis, quocunque nomine, genere, aut specie comprehendantur et nominentur, nihil recipierint, nec quocunque titulo, aut praetextu teneant, imo autores de facto ignorent, tum tandem quod paratissimi fuerint et sint administrare iustitiam respectu paenarum ex delictis in illo tumultu commissis incursarum, nullus autem actor, accusator vel quomodocunque conquerens iustitiarum administrari petierit, autores ex academicis detulerit aut specificaverit, proinde quod ipsi p. p. societatis ante, in et post tumultum citra omnem culpam et suspicionem se habuerint, autores ignoraverint et ignorent, debitum suum adimpleverint, iustitiam administrare, ubi petita fuisset, vel peteretur parati fuerint et de facto sint, ex rebus ablatis nihil recipierint, nec teneant, (cum vero nonnulli rerum ignari, quos pro hic et nunc licet incognitos pro nominatis et expressis haberi vult) in vulgus calumniose et in summam contu-

meliam ac iniuriam societatis sparserint et divulgaverint, quasi pp. societatis Jesu huius tumultus authores et cooperatores et fautores fuerint, ideo idemque supra admodum r. v. rector suo et collegii totius Vilmensis nomine ad acta praesentia consistorialia etiam solenniter, solennius et sollemnissime protestatus est, de imposturis, calumniis et iniuriis societati per similem devulgationem falsam, invidem et mendacem illatis, contra omnes impostores, calumniatores et iniuriantes cuiuscunque conditionis, aut sexus, offerens se in casum, ubi de iis nominatim constiterit actuarum, coram quo de iis iure competierit et ad effectum semper intaminati et illaesi honoris societati restituenda se vindicaturum. Quam manifestationem suam et protestationem sic factam petiit, ad acta praesentia consistorialiter suscipi, ingrossari ac sibi per depromptum dari. Quod et obtinuit.

У того екстракту, при печати консисторское, корректа и подпись руки его милости ксендза писаря теми словами: Extractum ex actis consistorialibus episcopatus Vilmensis, eiusdem officii sigillo communitum. Franciscus Udalicus Beyner—i. v. d. a. et consc. eppus Vilmensis. notarius publicus.

Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1684 г. Юня 17 дня.

Изъ книги № 289, за 1684 г., л. 325—334.

115. Трибунальный декретъ, присуждающій Фердинанда и Павла Роровъ и двухъ сыновей Павла Рора, а также Якова и Гавриила Баневичей и Семена Верещевского къ смертной казни и уплатѣ двухъ тысячъ двухъ сотъ шестидесяти пяти золот. польскихъ за нанесеніе тяжкихъ побоевъ и поруганіе надъ управляющимъ моркграфини Бранденбургской кальвинистомъ Станиславомъ Славинскимъ, восьмидесяти лѣтнимъ старикомъ, и женой его.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертого, мѣсеца Юля семнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертый обраными, кгда съ порядку реестрового ку суженью припала справа инстиктатора кола суду нашого зъ дилаціей его милости пана Станислава Славинского — дозорцы и завѣдовцы юриздики палацу ясне освѣдоной кнежны ей милости Радивиловны — маркграбиной Брандебурской, и пани малжонки его милости, ей милости паней Катарыны Звѣровской, Станиславовой Славинской, зъ ихъ милостями панами Фердинандомъ — подстолими и Павломъ — городничимъ, урядниками Троцкими, Рорами, также съ паны Яномъ и Томашомъ Рорами, сынами его милости пана Фердинанда Рора, и паномъ Симономъ Врощевскимъ, съ панами Якубомъ и Квабріелемъ Баневичами, за заказами очевисто въ руки ихъ милостямъ паномъ Роромъ и всѣмъ звышъ менованымъ особомъ, принциаломъ той справы, особно подаными, о неслушное черезъ ихъ милостей пановъ

Роровъ, а меновите, черезъ его милость пана подстолего Троцкого, будучи не по однокротъ въ велю справахъ преконаный, правомъ посполитымъ и велю декретами розныхъ судовъ на розные пены осужонный, теперь черезъ ихъ милостей самыхъ и помененыхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей, зъ немалою громадою людей, попелняючи подъ судами нашими явный збытокъ, ексцесъ и своволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Юля двадцать четвертого дня тутъ у Вильни зъ засапки жалуючого пана Славинского, въ подошломъ вѣку будучого, впередъ за лобъ порванье и на землю обваленье, а потомъ на дисгоноръ и зелживость стану шляхецкого въ чотыри кіе посродъ улицы, на болотѣ, первой самого жалуючого, а потомъ и пани малжонку его, которая кгда малжонка своего хотѣла боронить, окрутне а немилосерне збитье, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ саблею урзенье и далѣй, заживаючи надъ жалуючимъ окрутенства и паствечисе надъ жалуючимъ, смолы у губу налянанье, кунтуша и жупана, коштуючихъ пѣною въ реляціи енеральской описаню, пошмарованье и въ ни-

вещь оберненье, шабли и шапки, также дѣною, въ процессъ и въ тойже реляціи емеральской выраженою, тогожь часу взятые и собѣ привлаченье, а на томъ же мѣсцу такъ окрутне збитого, ледво што живого покиненье и еще на остатокъ здоровья жалующихъ, еслибы се о то правне упоминали, и забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учиненье, затымъ о шкоды и вины правные. Теды за приволачьемъ черезъ емерала сторонъ до права, отъ инстикгатора кола судовъ нашихъ и отъ деляторовъ, вышей менованныхъ, патронъ, за пленипотенцію правне справленною, собѣ до той sprawy даною, панъ Самуель Корейва, а позванный его милость панъ Фердинандъ Роръ съ патрономъ своимъ, собѣ отъ насъ суду приданымъ, паномъ Александромъ Ёсткою, самъ персоналитеръ становиль и моцъ оному съ тое sprawy устне злетиль, который и отъ его милости пана Павла Рора—городничого Троцкого, моцъ листовную, правную, собѣ до тое sprawy даную, оказалъ; затымъ патронъ акторовъ, далъ въ право поступуючи, поданныхъ очевисто въ руки заказовъ вѣтъмъ звышъ менованымъ обжалованымъ особомъ тутъ на тотъ часъ въ мѣстѣ Виленскомъ владовне черезъ емерала его королевской милости воеводства Виленского, судовъ нашихъ пильнуючого, Петра Зынзу, зъ сознаньемъ оного тыхъ заказовъ передъ вельможнымъ его милостью паномъ Францишкомъ Николаемъ—тивуномъ Троцкимъ, писаромъ земскимъ Виленскимъ, и року за нимъ припалого, слушне правне доведши, на доводъ самое въ тыхъ заказахъ спецификованое речи пропововаль передъ нами судомъ тотъ же патронъ верху менованый пановъ деляторовъ, то есть,

его милости пана Станислава Славинского—завядовцы и дозорцы юрисдики паладу, тутъ въ мѣстѣ Виленскомъ будущего, ясне освѣдоной кнежны ей милости Радзивиловны—конюшанки великого князства Литовского, маркграбиной Брандебургской, и паней малжонки его милости, ей милости паней Катарыны Звѣровской Станиславовой Славинской, жалобу акторовъ своихъ противо ихъ милостямъ паномъ Фердинанду—подстолему Троцкому, и Павлу, городничому тогожь воеводства Троцкого, также сыномъ пана подстолего Троцкого Янови и Томашови Роромъ и слугомъ его милости пана городничого Троцкого, пану Симону Врещевскому и пану Якубови и Кгабриѣлови Баневичомъ, самымъ учинку нижей мененого принципаломъ и велю на тотъ неизбежный учинокъ приспособенымъ, а самымъ же онымъ именами и назвисками вѣдомымъ и знаемымъ помочникомъ ихъ, уроцную, о то: ижъ менованые панове Ророве, учинивши зъ собою спольную раду и намову, а взявши напротивъ жалующимъ ранкоръ, не вѣдать зъ яковой оказіи, въперодъ похвалки на забитье дѣлали, а потомъ, выконываючи злый умысль, постпонуючи зверхность его королевской милости, судъ годовный трибунальный, *воляндю секуритатемъ публикамъ*, попелняючи збитокъ и эксцесъ, не респектуючи на конституціи и на пены, *де секуритате* судовъ головныхъ описаные, въ тымъ року тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертомъ, мѣсеца Іюня двадцать четвертого дня, въ день светого Яна, зъ власного росказанья пана стольника Троцкого, зъ слугами вышъ меноваными, прибравши собѣ иные громады людей свавольныхъ, засапку на жалуючого пана Славинского подле Ви-

ленской браны въ Вильнѣ учинивши, который не сподѣваючисе на себе такихъ засадокъ, только што съ паладу ясне освѣценой кнежны ей милости Радивиловны, маркграбиной Брандебурской, вышовши, ишолъ добровольною дорогою подяе браны Виленской, тамъ зъ рознымъ оружіемъ, до бою згоднымъ, панове Янъ и Томашъ Ророве, панъ Симонъ Верещевскій, панъ Якубъ и Кгабриэль Беневичове, зъ засадки выпавши, зъ иншими помочниками, несподѣване съ тылу за лобъ порвавши жалуючого протестанта, старушка, лѣтъ осмьдесятъ маючого, тиранско, немилосерне, на дизгоноръ и зельживость стану шляхецкого, въ чотыры кіе въ посродъ улицы, на болотѣ, били, мордовали, по плечахъ отъ головы ажъ до стопъ ножныхъ, головѣ, руки, твари синіе и кровавые разы позадавали, кости поперебіяли, а на остатокъ ку большому дизгонорови и контемптову шаблею бороду при самымъ тѣлѣ урѣзали ѥ вжо збитому, паствечи се, у губу смолы налили, кунтушъ и жупанъ смолою пошмаровали, конштуячій золотыхъ шестьдесятъ; и кгда жалобливая пани Славинская, ратуячи малжонка своего, волаючи кгвалту, прибыла ратовать, теда и оную тымижъ кійми по плечахъ руки збили, змордовали, съ которого збитья Богъ вѣдаетъ если живыми въ старости лѣтъ своихъ остануть. При которомъ бою шаблю, коштуючую золотыхъ шестьдесятъ, шапку собольцовую, золотыхъ двадцать, и зъ воркомъ два червонные золотые узели и на томъ же мѣйспу за забитого покинули. А не досытъ на томъ тыежъ ихъ милости всѣ обжалованные маючи, але еще довѣдавши се о томъ, же отъ такого такъ тиранского збитья и скалѣченья живы протестантове заста-

ють, даючи той отголось, еслибы той таковый експесъ и криминалъ до суду донесенъ былъ, альбо они протестантове правне чинить хотѣли, декляруючи самыхъ протестантовъ въ рещтѣ здоровья, славы, гонору зашкодить и о смерть приправить, пріятель ихъ милостей альбо патроновъ, которые бы въ той справѣ ставать и оную попирачь мѣли, контемптомъ накартитъ, срокую похвалку и отповѣди учинили. А за тымъ то такъ указавши, покладалъ передъ нами судомъ протестацію и реляцію его *номине* противо тымъ же звышменованымъ ихъ милостямъ пану Фердинанду — подстолему Троцкому и пану Павлу — городничому тогожъ воеводства Троцкого, Роромъ, также противо паномъ Яну и Томашу Рорамъ, сыномъ его милости пана подстолего Троцкого, противъ пану Симону Врещевскому и паномъ Кгабриэлю и Якубу Баневичомъ, яко віоляторомъ цалости права посполитого и явнымъ непогамованого зухвальства и сваволенства збыточникомъ, урощонные въ датахъ въ нихъ выражонныхъ и при томъ же процесѣ и реляціи енеральской жалобливымъ окрутне збитымъ, змордованымъ акторомъ своимъ, то есть, его милости пану Станиславу Славинскому и пани малжонцѣ его милости, на всѣхъ звышменованыхъ жалобы контентахъ, до присеги забираючи, пенъ правныхъ, такъ на ихъ милости пану Фердинандѣ — подстолими Троцкимъ и сынахъ его милости, яко на пану Павлѣ — городничимъ Троцкимъ, Рорахъ, и на другихъ вышей выражонныхъ кгвалтовникахъ и віоляторахъ права посполитого, всказу унасъ суду домоваль. А умоцованый ихъ милостей пановъ Роровъ, съ притомностью его милости пана Фердинанда Рора — подстолего Троцкого,

экспургуючи принципаловъ своихъ, вносили то: ижъ яко его милость панъ подстолий Троцкій, въ оскарженю себе въ звышъ менованымъ криминалѣмъ ничого виннымъ не есть и не только ажебы таковыя збыточенства и виоленціе сыномъ своимъ и другимъ коадгерентомъ оныхъ попельнять розказывать мѣлъ, лечъ же и жадной о томъ таковомъ того ихъ учинку замыслѣ жадное вѣдомости не мѣлъ, поготовю его милость панъ Павелъ Роръ — городничій Троцкій, который вжо отъ немалого часу хоробою отъ пана Бога навежонымъ будучи, мало што и самъ собою владнути можетъ, не только абы о таковыхъ вырондзанію кому збыточенствъ мыслить, альбо оные кому чинить розказывать мѣлъ, а затымъ и право посполитое статутное алегуючи, при томъ правѣ ихъ милостямъ паномъ подстолему Троцкому и городничому тогожъ воеводства Троцкого, Роромъ, на томъ же они до попельненя звышъ менованымъ всемъ въ той справѣ обжалованымъ особамъ, а особливе пану Яну и Томашу Роромъ никгда не розказывали и въ жадной намнѣйшой речи въ томъ обжалованю его милости пану Станиславу Славинскому виннымъ не суть, до присеги забираючи, вольности отъ той жалобы принципаловъ своихъ у насъ суду афектовалъ. Противо чому засъ патронъ акторовъ вносилъ то: ижъ тая афектація патрона ихъ милости пановъ Роровъ, то есть, его милости пана подстолего и его милости пана городничого, врадниковъ Троцкихъ, поткатъ не можетъ, а то съ тыхъ причинъ: ижъ ихъ милости, а особливе его милость панъ подстолий Троцкій вжо не по однокротъ въ таковыхъ акціяхъ о таковыя и тымъ подобныя, еще и боль-

ше криминалы, збыточенства и забойства правомъ посполитымъ перекопанный и велю декретами розныхъ судовъ на розныя пены осужонный есть и теперешнее окрутенство зъ власной воли, вѣдомости, розказанья и насланья обудвухъ ихъ милостей, то есть, такъ его милости пана подстолего, яко и его милости пана городничого, Роровъ, черезъ субординованыхъ на то его милости пана подстолего сыновъ, пановъ Яна и Томаша Роровъ, а слугъ его милости пана городничого, пановъ Якуба и Кгабриеля Баневичовъ и другихъ, на той невозможный учинокъ приспособленыхъ помочниковъ, тое округное, немилосерное жалобливымъ особомъ, способомъ въ процесѣ выражонымъ, выконаное есть збыточенство, а затымъ ухиленья оборонъ патрона стороны отпорной и зъ забраньемъ до присеги на сторону, а блишшихъ акторовъ своихъ, при таковомъ округенствѣ имъ сталомъ и зквалценю права посполитого узнанья до присеги и за присегою ихъ всказу пень правныхъ на всехъ обжалованыхъ вышъ мененыхъ особахъ у насъ суду серію домавалъ. А такъ мы судъ въ той справѣ инстикгатора кола судовъ нашихъ, зъ деляціей его милости пана Станислава Славинского — завѣдовцы юридики паладу ясне освѣдоной кнежны ей милости Радивиловны, конюшанки великого князства Литовского, маркграбиной Брандбургской, и пани малжонки его милости, зъ ихъ милостями паны Фердинандомъ, подстолимъ, и Павломъ городничимъ, врадниками воеводства Троцкого, Рорами, также зъ сынами его милости пана подстолего Троцкого съ паны Яномъ и Томашомъ Рорами, паномъ Симономъ Вресцевскимъ и съ паны Якубомъ и Кгабрие-

лемъ Баневичами, за заказами очевидно въ руки онымъ всѣмъ звышъ менованымъ особомъ каждому зъ особна, тутъ въ мѣстѣ Виленскомъ на тотъ часъ будучимъ, подаными, менечи о неслухное и немилосерное черезъ ихъ милостей пановъ Роровъ, а меновите черезъ его милость пана подстолего Троцкого, будучи не пооднокротъ въ велю справахъ преконаный правомъ посполитымъ и велю декретами разныхъ судовъ на разные пены осужонымъ, теперъ черезъ ихъ милостей самыхъ и помененыхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей, зъ немалою громадою людей, попелняючи подъ судами нашими явный збытокъ, экспесъ и сваволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Юня двадцать четвертого дня, тутъ у Вильнѣ, зъ засапки жалуючого пана Славинского, въ подопломъ вѣку будучого, впередъ за лобъ порванье и на землю обаленье, а потомъ на дизгоноръ и зельживость стану шлящепкого въ чотыри кіе впосродъ улицы, на болотѣ, первой самого жалуючого, а потомъ и пани малжонку его милости, которая кгда малжонка своего хотѣла боронить, окрутне, а немилосерне збитье, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ шаблею урзненье и далѣй паствечисе смолы въ губу налянанье, кунтуша и жупана, коштуючихъ золотыхъ шестьдесятъ, смолою пошмарованье и въ нивечъ оберненье, шабли и шапки собольцовой взятыя и на пожитокъ свой оберненье, и на томъ же мѣйску такъ окрутне збитого, ледво што живого, покиненье, и еще на остатокъ здоровья жалуючихъ, если бы о то правне упоминали, забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учиненье, затымъ о пены правныя; въ которой справѣ, зъ очевидное обудвухъ сто-

ронъ, при бытности его милости пана Фердинанда Рора—подстолего Троцкого, контроверсії, мы судъ присеги, до которыхъ се зъ обудвухъ сторонъ забирано, на сесь часъ *in suspensis* оставивши, а для тымъ доскональшого тое, яко о немалый подъ судами нашими зухвалѣ и леккомысльне попелніоный збытокъ и о видомое права беспеченства, покою посполитого и самое поваги судовъ нашихъ згвалценье агитуючой, объясненья на шкрутиніумъ въ той справѣ отсылаемъ, до которого отправенья съ посродка себе ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ чотырехъ, то есть: его милость пана Альбрехта Минтовта Чижа—скарбника Виленского, его милость пана Леона Воронича—судью земского Стародубовского, его милость пана Даниеля Ордынца—стражника Смоленского и его милость пана Петра Рокотанского—скарбника Троцкого, которыхъ ихъ милостей обѣдвѣ стороны спольнымъ коштомъ ку отправенью того шкрутиніумъ вывести мають, назначаемъ. Которое то шкрутиніумъ ихъ милости водле права на мѣйску учинку сталого и по всей околицы того мейсца, тутъ въ мѣстѣ Виленскомъ будучой, отправивши, тое шкрутиніумъ *in omnino rotulo* запечатованое водлугъ конституци сеймовое въ колѣ нашомъ завартомъ передъ нами судомъ дня двадцать первого сегожъ мѣсеца Юня положить и впередъ зъ отправованья оногo реляцію намъ суду досконалую учинить, а потомъ обѣдвѣ стороны, которымъ всѣ обороны правныя впаце заковуемъ, skutочную въ самой речи респраву, вжо кромъ жадныхъ дальшихъ диляцій, рокомъ завитымъ принять повинны будутъ. А кгда день двадцать первый сегожъ мѣсеца Юля ку по-

ложенью через их милостей пановъ колекговъ нашихъ передъ нами судомъ въ той справѣ отправаного шкрутиніумъ, *вигоре* конституціи трибунальскои сеймовое, и до учиненія впередъ черезъ тыхъ же ихъ милостей зъ отправанья оногo намъ суду належачое реляціи, а потомъ ку принятью межи сторонами skutочное росправы отъ насъ суду зложонный припалъ, тогда за приволашьемъ черезъ енерала сторонъ до права, отъ стороны поводовой тотъ же патронъ панъ Самуель Кореява, за пленипотенцію собѣ до тое справы даноу, становилъ, и кгда далѣй въ термины правные поступовать хотѣлъ, тогда отъ ихъ милостей пана Фердинанда—подстолего Троцкого и отъ пана Павла—городничого, врадниковъ Троцкихъ, Роровъ, нѣтъ вѣдома што за хлопецъ зъ посродка стиску людей передъ коломъ судовъ нашихъ обмову до кола нашего подкинулъ, на писмѣ до насъ суду въ тые слова писаную: Jaśnie wielmożni, miłościwi panowie sędziowie główny trybunalni w. x. Lit., nasi wielce miłościwi panowie y dobrodzie! W niewinności naszej przed sądem waszych miłości, naszych miłościwych panów, stawiając, nie pojednokrotnie na żalobę pana Sławińskiego iustificowaliśmy się y że w obżalowaniu onego w najmniejszey rzeczy winnemi nie iesteśmy, do przysięgi zabieraliśmy się; więc iż w. m. w. m. panów visum w tey sprawie posłać na szkrutinium respektem za się osob naszych, ieżeliśmy rozkazywali, nicht świadczyć nie może, ieno Bóg sam a summienia nasze; zaczem y teraz nie inaczeу przed w. m., wielce miłościwi pany, usprawiedliwiamy się, ieno tymże Bogiem w niewinności naszej oświadczaіąc się, bierzemy sobie do przysięgi z takim dowodem, iakie uznanie w.

m., naszych miłościwych panów, będzie, na tym, żeśmy pana Sławińskiego bić, despektować nie kazali, pochwałki żadney na niego nie czynili y w obżalowaniu onego ni w czym winnemi nie iesteśmy; po przysiędze abyscie w. m., miłościwi panowie, nas od tey żaloby uwolnić y panu Sławińskiemu dekretem niesłusznym przeciwko prawu nas aggrawować dopuszcząć nie raczyli, pokornie prosimy. Zatem zostаему w. m., naszych wielce miłościwych panow y dobrodzieiów, nayniżsi sładzy. У тое обмовы подписъ рукъ тыми словы: Ferdynand Ror—stolnik Trocki; Paweł Ror—horodniczy woiewodstwa Trockiego. Data z gospody dnia dwudziestego pierwszego Julii, tysiąc sześćset osmdziesiąt czwartego roku. А по прочитанью тое обмовы патронъ акторовъ ухиленья оное, яко неслушное, противо праву и декретови суду нашего очевистому поданое, на сторону, а процедуру далѣй въ право обудумъ сторонамъ у насъ суду афектоваль. А такъ мы судъ, въ той справѣ инстикгатора кола судовъ нашихъ, зъ деляціи его милости пана Станислава Славинского и пани малжонки его милости зъ ихъ милостями паны Фердинандомъ—подстолиымъ и Павломъ—городничимъ Троцкимъ, Рорами, также съ панами Яномъ и Томашомъ Рорами, сынами его милости пана Фердинанда Рора, и паномъ Симономъ Врещевскимъ, панами Якубомъ и Клябриліомъ Ваневичами, за декретомъ суду нашего зъ очевистой контроверсії ферованьемъ, впередъ до учиненія черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ зъ отправаного въ той справѣ шкрутиніумъ реляціи, а потомъ до принятья skutочное въ самой речи росправы, о неслушное черезъ ихъ милости пановъ Роровъ,

а меновите, черезъ его милость пана под-столого Троцкого, будучи не пооднокротъ въ вѣлю справахъ преконанымъ правомъ посполитымъ и вѣлю декретами разныхъ судовъ на розные пены осужонный, теперь черезъ ихъ милостей самыхъ и помененныхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей зъ немалою громадою людей, попелняючи подъ судами нашими явный збытокъ, эксцесъ и сваволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Юня двадцать четвертого дня, тутъ у Вильнѣ. зъ засацки жалующаго пана Славинского, въ подошломъ вѣку будучаго, въперодъ за лобъ порванье и на землю обваленье, а потомъ на дизгоноръ шляхецкій въ чотыри кие въперодъ улицы, на болотѣ, первой самого жалующаго, а потомъ и пани малжонки его, которая кгда малжонка своею хотѣла боронить, окрутне а немилосерне збитъе, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ шаблею урзненье и далѣй паствечи се смолы у губу налянье, кунтуша и жупана, коштуючихъ золотыхъ шестидесятъ, смолою пошмарованье и въ нивечъ оберненье, и шабли и шапки собольцовой взятъе и на свой пожитокъ оберненье, и на томъ же мѣйсу такъ окрутне збитого, ледво што живого, покиненье, и еще на остатокъ здоровья жалующихъ, еслибы се о то правне упоминали, забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учиненье, затымъ о шкоды и вины правные за декретомъ и откладомъ нашимъ. Въ которой справѣ мы судъ, поневажъ еще шкрутиніумъ, до которого отправенья ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ назначено, досконале нескончоное есть, зачимъ мы судъ обмову отъ ихъ милостей пановъ подстолого Троцкого и городничаго тогожъ воеводства Троиц-

кого, Роровъ, черезъ нѣякогось хлопца до кола суду нашего на письмѣ подкыненую, на сесь часъ *инъ суспенсо* зоставивши, такъ чиненье черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ зъ отправоваго шкрутиніумъ намъ суду належитое реляціи, яко и skutочную межи сторонами, которымъ всѣ обороны правные вцале заховуемъ, въ самой речи росправу, до дня двадцать девятого сегожъ мѣсеца Юля, безъ жадныхъ диляцій рокомъ завитымъ откладаемъ. А кгда такъ взглядомъ неслущнаго противу поменену декретови суду нашего очевистому подруцоное намъ суду отъ ихъ милостей пановъ Роровъ черезъ нѣякогось хлопца обмовы децидованья, яко до положенья передъ нами судомъ черезъ звышъ мененныхъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ, на шкрутиніумъ въ той справѣ зсыланыхъ, отправоваго шкрутиніумъ и въперодъ зъ отправенья оног до учиненья skutочной намъ суду реляціи, а потомъ до принятья skutочной въ самой речи межи сторонами росправы, отъ насъ суду зложоный припаль, тогда за приволаьемъ черезъ енерала сторонъ до права, отъ тыхъ же жалобливыхъ особъ тотъ же патронъ панъ Самуель Корейва, за моцью листовною правною собѣ до той справы даною, становиль и въ термины правные далѣй поступаючи, передъ читаньемъ шкрутиніумъ взглядомъ обмовы ихъ милостей пановъ Роровъ, на дню онагдайшомъ, яко противу праву посполитому, конституціомъ сеймовымъ, трибунальскимъ и противу декретови суду нашего, въ той справѣ зъ очевистое контроверсіи феровагому, подруцоной, примавяючи, не только на сторону оное ухиленья, лечъ и правными пенами за то ихъ милостей пановъ Ро-

ровъ покаранья серіо домавлялъ; якожъ и мы судъ тую обмовую, отъ ихъ милостей пановъ Фердинанда и Павла Роровъ, на дню онагдайшомъ, то есть, двадцать первомъ сегожъ мѣсеца Іюля черезъ нѣякогось хлопца до насъ суду на письмѣ, яко противо декретови нашому очевистому въ той справѣ о криминаль, подъ судами нашими головными трибунальными попелненный, агитуючой, поданую, на сторону ухиливши, заразомъ обудвумъ сторонамъ далѣй въ право поступовать и розправовать се наказуемъ. А въ дальшомъ поступку правномъ за приволаньемъ непооднокротнымъ зъ наказу нашего енеральскимъ, толькo отъ тыхъ же акторовъ патронъ панъ Самуель Корейва, за пленипотенцію, собѣ до той справы даною, становилъ, а обжалованные ихъ милости панове Ророве и другіе принципалове, въ той справѣ обвиненные, звышъ выражонные, не становили и ніякой вѣдомости намъ суду и сторонѣ своей не учинили, затымъ зъ наказу суду нашего *инъ конклаво* во дле права черезъ ихъ милостей пановъ коллеговъ нашихъ, на шкрутиніумъ зъсыланныхъ, тое черезъ ихъ милостей отправованое шкрутиніумъ передъ вами судомъ положено и читано было, въ тые слова писаное: *Scrutinium* мiedzy ichmѣ pp. podstolim y horodniczym Rorami, urzędnikami woiewodstwa Trockiego, a мiedzy імѣ панемъ Stanisławem Sławińskim, vice-oekonomem iuridiki x. i. paniey margrabiniey, przez nas collegów, z całego koła trybunalnego obranych, exequowane. *Naprzód* ziachawszy do pałacu x. i. paniey margrabiniey za Wileńską bramą, przed stancyą імѣ паня Rora—horodniczego Trockiego, staneliśmy y послали до i. m., ieżeli nas skrutatorów podługъ декрету oczewistego całego

trybunału w. x. Lit. acceptuie y wyprowadza; gdzieś my nie miał pół godziny na koniach siedząc stawali czasu, nimesmy się od i. m. doczekali deklaraciey; przez młodziana імѣ паня Baniewicza taką dał nam replikę: że ani myśliłem, ani myślę wyprowadzać scrutinium. Potym wyiachawszy z pałaca xieźnisi ieymѣ paniey margrabiniey, byliśmy w bramie Wileńskiej, gdzie gospodarzem Michał Harasimowicz, któregośmy serio pytali, co by widział y wiedział, co się działo na placu імѣ паня Podberskiego—woiewodzica Smoleńskiego, w dzień świętego Jana, kto y kogo bił y za co? Powiedział, że nie był na ten czas w bramie, odchodziłem do miasta; żona powiedziała bromnica: usłyszawszy hałas wybiegłam do fortu, przez którą fortę nad rowem na placu імѣ паня Podberskiego—woiewodzica Smoleńskiego, widzieć było wielką gromadę ludzi, którzy паня Sławińskiego—podstarościego iuridiki xieźnisi ieymѣ paniey margrabiniey, biwszy, za zabitego porzucili, którego do pałacu na wozie zawiezli. Więcey nie chciała powiadać dla boiaźni iakoweіsci od kogo. Poszliśmy potym zaraz insimul ex opposito bramy do dworu імѣ паня Odyńca, gdzieśmy samego imi y samą ieymѣ zastali. Od których żadney nie mamy relacyi, gdyż pod ten czas ichmѣ samych nie było w Wilnie. Matyasz Tkacz, gospodarz domu ichmѣci powiedział: że nie był w mieście na ten czas, nie wiem ni o czym. Interea імѣ пан Odyniec kazał wszystkich we drodze swym mieszkających zawołać y pytać w tey sprawie. Powiedzieli przed nami skrutatorami y przed samym імѣ панемъ Odyńcem: żeśmy na to nie patrzali, ieżnośmy kupę ludzi na tamtym placu pomienionym widzieli, a potym samegośmy

pana Sławińskiego przywiezionego do pałacu nie widzieli, że był zбитy, zmordowany y w smołę uszmarowany, z brodą urzniętą, na co wiele ludzi patrzyło. Z tamtąd byliśmy pod pałacem więźnisi ieymé paniey margrabiniey, w domku Piotraszczuka, oboieśmy znalezi. Onych gdyśmy inquirowali, iezeli by widzieli y patrzali na to, powiedział pan gospodarz: żem sam nie był; małżonka onego powiedziała: żem szła do kościoła, znalazłam tumult wielki nad panem Sławińskim, iuż zбитym, uszmarowanym dzieckiem czy smołą, brodę urzniętą, y, gdym go chciała podnieść od ziemi y żalowała onego, y mnie trącono y kiiem dobrze uderzono. Potym, gdy pani Sławińska z pałacu przybiegła do męża, chcąc iego ratować, widziałam, że y oną trącił iakiś młodzian w cynomanowym kuntuszu, tak, aż padła o ziemię;—y referowała się na swoją sąsiadkę panią Piotrową Cyruliczkę, powiadaiąc, że y ona na to ze mną patrzyła. In instanti zaraz zaszliśmy do tey cyruliczki Piotrowey y tamieśmy pytali u niey, bo też z okna do tego wału widać, gdzie się ten stał exces y hałas. Powiedziała: żem wprzody usłyszała, gdy strzelono, y gdym się pytała, za kim strzelono, powiedziano mi, że za synem pana Sławińskiego, który uciekał od oycy z tey potrzeby, a na tenczas u mnie się golił pan Baniewicz Jakub, młodzian imé pana Rora, horodniczego Trockiego. Potym nadeszłam z umysłu patrząc, coby tam było, znalazłam zбитego leżącego na ziemi, w dziegieć czy smołę uszmarowanego, brodę urzniętą y ieszcze się pastwiących nad nim, a w tym nadszedł niemiec-włoch z domu imé pana Inatowicza, chcąc iego ratować, nie dopuścili onisz morderce, grożąc mu samemu y mo-

wiąc: „Niemcze, wnet tu z tobą toż będzie.“ Niemiec się odstąpił y dał pokóy. Toż y wszystka czeladź powiadała y z drugiey izby kątnica y wiele tamże mieszkających ludzi: żeśmy widzieli, że pana Sławińskiego bito, mordowano, tylko nie znamy, kto. Stamtąd Kasper Urbanowicz w drugim domu, pod tąż iurizdiką mieszkający, przed bromą nad rowem, zeznał to z żoną, z czeladzią, z sąsiadami swemi: żem widział, że bito pana Sławińskiego, tylko nie wiem, za co y kto, widzieliśmy, że ludzi gromada nie mała była z orężem do boiu różnym. Przyszliśmy do domu Jana Kiszłaka, pod iurisdiką mieską mieszkającego, u którego inspektora dzieiatek iego znaleziśmy, akademika imé pana Woynicz. Których gdyśmy pytali, co by się działo na tenczas, odpowiedzieli: że panowie Rorowie bili z pomocnikami swemi pana Sławińskiego, y widzieliśmy zбитego, srodze zmordowanego, nawet widzieliśmy smoły garnek, w którym mogło być z pół garca, samegośmy pana Sławińskiego znalezi we młości leżącego, zбитego, zmordowanego, tą smołą uszmarowanego, nawet gębę pełną teyże smoły napelnioną, mało nie zaduszonego, którą smołę chustką z gębey wycierano, wybierano dla ratunku. Toż y wszystka czeladź tego domu y sąsiedzi powiadali, w iedno się zgadzając słowo. Wdowa Symonowa Sosnowska, rzeźniczka y czeladnik oney Jerzy Rigoński, rzeźnik, powiadali to: że pan starosta nasz Dubiński, imé pan Ror kazał pana podstarościiego, pana Sławińskiego, mając na niego dawny gniew, bić, mordować. To y wszyscy w tym domu mieszkający zeznali. W tym że domie pan Możeyko, akademik, powiedział: że panowie Rorowie, pana podstolego synowie, o iakoweś pasz-

quile, między sobą pisane, z synem pana Sławińskiego zawiodszy się, z czeladzią swoją y gromadą, na to przysposobioną, pauperów, bursaków y innych na zasadce w rowie, mieli byli y u bromy Wilęńskiej y po różnych kątach. A ten pan Sławiński z synem swoim szedł do zboru, nie wiedząc ni o czem, skoro pominął dwór imię pana Odyńca—podstarościego Bolnickiego, zaraz go na wale zewsząd oskoczyli, bili, mordowali, nad nim się bez miłosierdzia pastwili, a syn ledwie uszedł do pałacu, za którym strzelono. Bałtromiey Szymanowski, xiężnisi ieymć paniey margrabiniey mieszczanin, wymówił się: żem nie był w domu y z czeladzią kosiłem siano na wsi u ieymć paniey Kontorotowey za mil cztery, nie wiem ni o czym, co się pod tenczas beze mnie działo. W domu pana Wawrzyńca Hołowni—woyta xiężnisi ieymci iurizdiki, samegośmy nie znalezi; sama pani gospodynia powiedziała: że mi w godzinę powiedzieli to, że syn pana Sławińskiego uciekł, a samego staroego niewinnie bili, za młodym goniać strzelono y, niemiec powiadał przedemną: żem na to patrzył, chciałem go bronić, mało mi się od tamtych że nie dostało. Y to też zeznała: że pan Baniewicz, czeladnik pana horodniczego, cieszył się u mnie będąc, że pana Sławińskiego dobrze bito we cztery kiie, brodę urżnięto, suknie utarzali w smole, w garło onemu smołę lano y zgola się pastwiono. Marcin Szymulewicz, gospodarz, kotlarz, iurizdiki xiężnisi ieymci powiedział: żem na tenczas był po potrzebach moich u wieleb. oo. domini. kanów, sama: żem ni o czym nie wiedziała. Toż y kątnik powiedział: żem nie wiedział. Jednak gospodarz zeznał: że mi w rynku ieszcze, gdym nie był w domu, po-

wiedział rzeznik Marcin Cylindys, że wazszego podstarościego znieważono; widziałem go, że turbowano, bliżey iść nie śmiałem. W domu Kazimierza Łukaszewicza, furmana, samego nie znalezi, bo ex opposito pałacu postrzegszy nas scrutatorów, umyślnie się schronili gospodarze dla boiaźni, aby przeciw panu Rorowi, staroście swoiemu, nie świadczyli; sama nic więcej nie powiedziała, ieno: nie o czym nie wiem, słyżałam, że z bicia iakowegoś chory pan Sławiński. Toż y sąsiedzi, w domu iego mieszkaiący tkaczkowie, pilnicy, kupcy Połoczanie dla boiaźni się ukryli y żony ich nic nie chcieli powiedzieć. Imię xiądz Burzymowski — professyi teyże kalwińskiej powiedział: żem był absens z Wilna, alem pod tenczas był w Keydanach z małżonką moią, z tamtąd za powrotem takom wziół relacyę: że ichmć p. p. akademicy, p. p. Rorowie z pomocnikami swemi pana Sławińskiego udespektowali, iako sami chcieli, mowiąc iednak te słowa: quod sine me, quid ad me, nie godzi się między drzwi palca wścibiać. Imię pan Sławiński sam o sobie y swoiey krzywdzie takowe dał początków niechęci: *pierwsza*, iż imię pan Ror, horodniczy, racione iuridiki, że appellacya, iaka przed tym bywała od sądu mego do sądu imię pana Rora, za xiężnis ieymć rozkazaniem nie idzie; *druga*, kiedy ukradziono w pałacu dwadzieścia sześć skur iuchtowych, na Nowe lato pod bytność imię pana horodniczego, a te skóry iako na urzędzie były złożone, kupca iednego, aż do rozprawy, że uprosił imię, aby między czeladzią swoją czynił inquisitią, ztąd wziół rankor ku mnie y różnych wynaydował, tak do mnie y małżonki mey, iako y dziątek moich wynaydował przyczyn y iakie od lat półtoru czynił na mnie

pochwałki i. m. pan horodniczy, tak się zemną w rzeczy samey stało: i. m. panowie Rorowie — stolnikowiczowie, *naprzód* mnie z zasacki s tyłu porwali za ramie: „A tuśmi brodo“; potym na pomocników zawołali, którzy się ze wszystkich czterech stron iako na zboycę z orężem przygotowanym nadspieszyszy, tamże mię bili, mordowali, brodę urżnowszy wzanadrze włożyli, smołę leli w garło y za umarłego mię zostawili, to tylko pamiętam, że pan Wreszczewski, inspektor dziełek pana horodniczego, subordynowawszy tam ten tumult, sam się wrzkomo, czeladź zaś pana horodniczego, między innymi Baniewiczów dwóch, którzy są wieczyści poddani xiężnisi iey m. Brandeburskiej, do Dubinek należący, z oyców, z matek, z antecessorów swoich ciałhymi poddanymi byli, którychem, będąc z rewizorem i. m. panem Krzystophem Niekludem w włości Dubińskiej y oycy ich na półwłoczku ciałhym, a na włoce pieniędzy napisał y odwoływam się do tego inwentarza, który na tenczas iest u pana horodniczego. Z tych tedy Baniewiczów, iako początek moiey obelgi stał się, tak y koniec, czegom dowodzić gotów przed całym w. m. naszym w. w. panow parlamentem podczas rozprawy z ich mm. pany Rorami y wszystkiego dowodzić na tych Baniewiczach. E contra Baniewicz, z nich ieden, czyniąc się szlachcicem woiewodstwa Wileńskiego, brał sobie do wyvodu na tymże terminie przed sądem naszym y do tego punktu tak i. m. pan Sławiński, iako pan Baniewicz, rękoma się własnymi podpisali, że dowodzić y odwozić przed sądem naszym mieli, do czego y nas szkrutarów w tym punkcie o podpis prosili, iakoż my się wszyscy

cztery szkrutarowie, kolegowie, do tych inquisitii naszych raptuo podpisali. A gdyśmy tegoż pana Baniewiczza pytali, ieśliby pana Sławińskiego bił y pan horodniczy bić go kazał, odpowiedział na to: że y sam pana Sławińskiego nie biłem y pan mój imé bić nie kazał, ale że ichmé panowie stolnikowiczowie o iakis paszkwil mścili się, ia niewiem o tym. Po obiedzie wytchnowszy nieco sobie w pałacu xiężnisi iey mci, przyszlismy do domu pana Inatowicza — czesnika Oszmiańskiego y kolegi naszego. Tameśmy zastali oficera mieszkaiącego, porucznika i. m. pana Piotra Berta, na którego się siła ludzi referowało, że był przy tym y patrzył, który taką dał relacyą: „Przyszedłem, prawi, z kościoła po pierwszey mszy świętey z nowicyatu y tylko com poczoł pisać, usłyszę głos: „gwalt! gwalt!“ a potym: „ratui! ratui!“ Wybiegłem z domu, postrzegłem, że biał kogoś niemiłosiernie, przybiegłem na ten prask właśnie, aż pana Sławińskiego, staruszka, niemiłosiernie oprymia i lubo iuz od bicia wielkiego obumar y nie wołał, iednak po kilka razów kiy mi przy mnie go uderzono, nad którym ia, zażywszy kompassyi chrześciańskiej, incerdować*) poczołem za nim, aby go nie zabiiali. Z teyże gromady okrzykneli mie: „Idź ty sobie, niemcze, precz!“ A iam też ustąpił, będąc bezbronnym, abym y sam nie był od tychże opressus. Widziałem iednak u wielu szable na temblakach dobyte, kiie y rozwarte o ręze, iako do boiu. Kiedym się pytał: kto go tak niemiłosiernie kazał bić, mordować, z spółstwa mi odpowiedziano, że panowie

*) Должно быть intercedować, лат. intercedere, вступаться.

Rorowie, y nie rozumiałem, żeby był żyw, tak go okrutnie bito. W gościnnym domu wielmożnego i. m. pana strażnika w. x. Lit. gospodarza nie było, ieno gospodyni, która powiedziała: że go na wale bito, a zasadzka iedna w bramie Wileńskiej, a druga w rowach niedaleko tey bramy, y gdym się pytała, ktoby go bił, głos pospolity opowiadał o tym, że pp. Rorowie pana Sławińskiego. Z tamtąd przyiachaliśmy do dwora p. Szreytera; naleźliśmy gospodarza, imieniem Symona Lichowskiego, który nam taką dał o tey okazji sprawę: Widziałem ubitego, wpoł umarłego, uszmarowanego wszystkiego smołą, brodę urznięto, obranego suknie, szable y innych drobiazgów, zaczym przyszła sama do mnie pani Sławińska, ledwie co żywa, o miłosierdzie prosząc, aby mogła małżonka swego ratować, nie wiedząc, iezeli żywego albo umarłego naydzie. Dałem kolasę z koniem y chłopca, sam nie śmiejąc isć; zaraz potymem y sam z dragunem, imieniem Mikławsem, który wartę na we zborze, gdy się poczeli rozchodzić, ledwośmy włożyli na kolasę y odwieźli do pałacu, a nim go bito, pawperowie koło bram y domów z kamieniami, z kiiami leżeli, y gdyśmy różni pytali onych pawperów, czego leżycie, odpowiedzieli: a wam co do tego? Tegoż gospodarza gdyśmy pytali sami, od kogo ta zniewaga potkała pana Sławińskiego, odpowiedział na to: „Wasze miłości, nasi miłościwi panowie, lepiej wicie y na co mnie y domowych moich pytaacie, wszakże wszystko Wilno wie, kto bił y kogo, o iakie przymowli, czyli paszkwile.“ Na ostatek, gdyśmy byli na placu zborowym, gdzie teraz kaplica y ich nabożeństwo, naleźliśmy pana praedykanta, imieniem pana

Adama Samuela Windycza, który powiedział: zem na tenczas ieszcze do tego miesca nie był ordinatus y niewiem, co się tu działo, y dziś pana Sławińskiego nie znam. Tamże naleźliśmy y drugiego gwałtownika Stephana Borcewicza, draguna, który z Mikławsem powiedział: że gdybym ia trzeci nie pomógł włożyć na kolasę pana Sławińskiego wpoł umarłego, pewnie by go bez pomocy moiey nie mogli byli włożyć. A w tym nadeszły różne panie professyi zborowey, mianowicie: ieymsć pani Sesinowa, ieymsć pani Porębska, ieymsć pani Paszkowska y innych matron tak wiele zeznało, żeśmy na tenczas, gdy pana Sławińskiego na święty Jan bito y mordowano, byliśmy tu w Wilnie na nabożeństwie naszym y teyże godziny zaraz wyszedszy po nabożeństwie nawiedzaliśmy pana Sławińskiego, tak mężkiey płci, iako y białogłowskiey do kilkadziesiąt człowieka; między innemi był z nami wespół i. m. pan Hestko, który patronuie w trybunale, pan Goliusz, pan Bukowski y inni ichmsć, których nie wyliczamy, też panie zeznali y to: że gdyby cyrulik krwie nierozerwał, umarł by na tymże mieyscu; samą panię Sławińską naleźliśmy obumarłą od iakowegoś potrącenia y uderzenia, którąśmy żywiącą wódką ledwie odżywili, ziewy y usta rozdzierając y samą ocierając. Y pospolity gmin wszelki, których imiona y nazwiska w tym szkrutinium nie są opisane, toż zeznawali: że pana Sławińskiego bez miłosierdzia bito, mordowano, pastwili się nad nim, nie iako nad człowiekiem, ale gorszey, niż nad bydłciem, bez żadnego respektu y miłosierdzia chrześciańskiego. Któreśmy szkrutinium insimul et semel wszyscy cztery kolegowie. z koła całego deputowani, ledwośmy s pilnością wysłu-

chawszy, o dziewiątej godzinie z południa zakończyli y konkludowali; do którego poniżej rękomaśmy się naszymi, confirmując we wszystkich punktach y paragraphach, podpisali. Dat w Wilnie, roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt czwartego, miesiąca Julii dwudziestego wtórego dnia. У того шкрутиніумъ подпись рукъ ихъ милостей пановъ шкрутаторовъ тыми словами: Albrycht Michał Mintowt Czysz—skarbnik y deputat wojewodstwa Wileńskiego, do szkrutinium tego z koła całego deputowany. Piotr Rokotański—skarbnik y deputat wojewodstwa Trockiego, do tego szkrutinium ręką маъ podpisuję m. p. Leo Kazimierz Woronowicz—sędzia ziemski y deputat powiatu Starodubowskiego, do szkrutinium tego z koła całego deputowany m. p. Do szkrutinium od całego koła deputowany podpisuję się Daniel Ordyniec—strażnik Smoleński y deputat powiatu Wołkowskiego. А по прочитанью того шкрутиніумъ и по учиненью черезъ ихъ милостей пановъ колегговъ нашихъ зъ отправованья оного намъ суду досконалое реляціи, зъ наказу суду нашего, тотъ же патронъ ихъ милостей жалобливыхъ особъ, итеруючи черезъ себе вышей пропонованное стороны своей жалобу, на доводъ оное и речи въ ней описаное покладаль передъ нами судомъ и читаль выписы два съ книгъ канцеляріей нашої судовъ нашихъ головныхъ трибунальныхъ автентичные, въ датахъ въ нихъ выраzonychъ: одинъ съ протестаціею, а другій зъ реляціею противо звышъ менованымъ ихъ милостямъ пану Фердинанду—подстолему и противо Павлови—городничому, офиціалістомъ воеводства Троцкого, Роромъ—всѣмъ звышъ менованого, незбожного и тиранского збытку и окрутенства перпат-

раторомъ, то есть, паномъ Яну и Томашу Роромъ, сыномъ его милости пана подстолего Троцкого, такъ слугомъ его милости пана Павла Рора—городничого Троцкого, противо пану Симону Врещевскому и паномъ Якубу у Кгабриелю Ваневичомъ урошонные; а за тымъ аллегговаль право посполитое статутное и веле конституцій сеймовыхъ о захованью чалости, покою и безпеченства посполитого, завше на впелякомъ мѣйспу, а особливе подъ судами головными трибунальными ухваленыхъ, и о повазѣ тыхъ же судовъ, цитуючи конституціи, при томъ правѣ, при шкрутиніумъ, въ той справѣ отправованомъ, при округномъ збитью, змордованью, тяжкихъ ранъ, въ поперебиванью костей позадаваныхъ, еще и на дальшій доводъ збитымъ тиранско, змордованымъ акторомъ своимъ его милости пану Станиславу Славинскому и паней малжонцѣ его милости само третимъ на томъ: яко правдиве ихъ милости панове Янъ и Томашъ Ророве, сынове его милости пана Фердинанда Рора, съ помочниками собѣ приспособленными, зъ воли и розказанья ихъ милостей пана Фердинанда и Павла Роровъ, жалуючого его милость пана Славинского зъ учиненой засапки тутъ у Вильнѣ, подле брамы Виленской, кіями округне а немилосерне збили, змордовали, а на остатокъ шаблею бороду при тѣлѣ урѣзали, а потомъ смолою залили, кунтушь и жупанъ смолою пошмаровали, при которомъ бою шаблю, коштуючую золотыхъ петьдесятъ, шапку собольцовую, коштуючую золотыхъ двадцать, заграбили; на томъ: яко самую жалуючую пани Славинскую, кгда она мужа своего ратовать пришла, такожь збили, змордовали, до присеги забираючи, покаранья водле права

всѣхъ звѣщъ обжалованныхъ особъ пенами правными, навезокъ совитыхъ и забранныхъ речей цѣною въ процесѣ и реляціи енеральской также совито сторонѣ своей всказу у насъ суду просилъ и домавалъ. А такъ мы судъ въ той справѣ инстикгатора кола судовъ нашихъ, зъ деляціей его милости пана Станислава Славинского и пани малжонки его милости зъ ихъ милостями паны Фердинандомъ—подстолимъ и Павломъ—городничимъ Троцкими, Рорами, также съ панами Яномъ и Томашомъ Рорами, сынами его милости пана Фердинанда Рора, и паномъ Симономъ Врещевскимъ, панами Якубомъ и Кгабріелемъ Баневичами, за декретомъ суду нашего, зъ очевистою контроверсію ферованымъ, впередъ до учиненья черезъ ихъ милостей пановъ колегговъ нашихъ зъ отправленной въ той справѣ шкрутиніумъ реляціи, а потомъ до принятья скуточное въ самой речи росправы, о неслухное черезъ ихъ милостей пановъ Роровъ, а меновите черезъ его милость пана подстолего Троцкого, будучи не пооднокротъ въ велю справахъ преконовый правомъ посполитымъ и велю декретами розныхъ судовъ на разные пены осужонымъ, теперь черезъ ихъ милостей самыхъ и помененыхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей, зъ немалою громадою людей, попенляючи подъ судами нашими явный збытокъ, експесъ и сваволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Іюня двадцать четвертого дня, тутъ у Вильнѣ зъ засадки жалующого пана Славинского, въ подошломъ вѣку будущого, впередъ за лобъ порванье и на землю обваленье, а потомъ на дисгоноръ шляецкій въ чотыри кіе въ посродъ улицы на болотѣ первѣй самого жалующого, а потомъ и пани малжонку

его, которая кгда малжонка своего хотѣла боронить, окрутне а немилосерне збитъе, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ шаблюю урзненье, и далѣй паствечи се, смолы въ губу налянанье, кунтуша и жупана, коштуючого золотыхъ шестьдесятъ, смолою попшмарованье и въ нивечъ оберненье, шабли и шапки собльцовой взатье и пограбенье и на томъ же мѣйсцу такъ окрутне збитого, ледво што живого, покиненье и еще на остатокъ здоровья жалующихъ, если бы о то правне упоминалисе, забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учиненье, затымъ о шкоды и вины правные. Въ которой справѣ, по учиненью черезъ ихъ милостей пановъ колегговъ нашихъ зъ отправенного въ той справѣ шкрутиніумъ реляціи и по прочитанью того шкрутиніумъ въ колѣ нашомъ завартомъ, мы судъ обмову отъ ихъ милостей пановъ Фердинанда и Павла Роровъ на дню оногдайшомъ, то есть двадцать первомъ сегожъ мѣсеца Іюля черезъ нѣякогось хлопца до насъ суду, на письмѣ, яко противо декретови нашему очевистому въ той справѣ, о криминалъ подъ судами нашими головными трибунальными попелненный агитуючой, поданую, на сторону ухиливши, заразомъ далѣй въ право обѣюмъ сторонамъ поступовать и розправоваться наказуемъ. Въ дальшомъ зась поступку правомъ, ижъ ихъ милости панове Ророве и инные особы, маючи собѣ тымъ декретомъ нашимъ очевистымъ до принятья въ акціи вышъ менованой назначонный терминъ, теперь, за по колькокротнымъ зъ наказу нашего приволанемъ енеральскимъ, передъ нами до откazu въ самой речи не становили и никоторое вѣдомости намъ суду и сторонѣ своей не учинили: прого мы

судъ ихъ милостей, яко права непослушныхъ, въ року завитомъ, а за тымъ поневажъ се то видоме и досконале передъ нами судомъ, такъ зъ очевистого шкрутиніумъ, яко зъ самое жалобы показало, же ихъ милости панове Ророве, а меновите, его милость панъ Фердинандъ Роръ, будучи велю декретами розныхъ судовъ и баниціями водлугъ права посполитого осужонымъ и переконанымъ, гдѣ еще не переставаячи, але подъ судами нашими головными трибунальными, весполь зъ его милостью паномъ городничимъ Троцкимъ и верху меноваными обжаловаными особами, собѣ приспособеными, таковые ексцеса, криминалы, квалты попелнять важили и презъ обмову свою до отприсеженья се озывали; зачимъ мы судъ блишшого его милость пана Славинского при шкрутиніумъ, при бою, при жалобѣ и поступку правномъ до доводу, а нижели ихъ милостей пановъ Роровъ до одводу узнаемъ, которому, водлугъ добровольного взятъя зъ пани малжонкою его милости само третему, въ томъ: яко правдиве ихъ милости панове Янъ и Томашъ Ророве, сынове его милости пана Фердинанда Рора, съ помочниками собѣ приспособленными, зъ воли и приказанья ихъ милостей пановъ Фердинанда и Павла Роровъ, жалующого его милость пана Славинского, зъ учиненой засацки тутъ у Вильнѣ, подле браны Виленское, кіями округне а немилосерне збили, змордовали, а на остатокъ шаблею бороду при тѣлѣ урѣзали, а потомъ смолою залели, кунтупшъ и жупанъ смолою пошмаровали, при которомъ бою шаблею, коштуючую золотыхъ шестьдесятъ, шапку собольцовую, коштуючую золотыхъ двадцать, заграбили; на томъ: яко самую жалуючую

пани Славинскую, кгда она мужа своего ратовать пришла, также збили, змордовали, присегу вскажемъ, которую ихъ милости, за поданьемъ обжалованымъ о семъ декретѣ напомъ въ недѣль двѣ обвѣщенья, тутъ передъ нами судомъ у Вильнѣ выконати мають. А по таковой присезѣ мы судъ, забѣгаючи тому, абы се такова виоленція права посполитого, сваволя, ексцеса, бое черезъ люди свавольныхъ, зухвалыхъ, а меновите тыхъ, которые вжо правомъ посполитымъ на розные пены криминальные осужоные и велю баниціями выволаны суть, не дѣла, преречоныхъ пановъ Фердинанда, Павла, Яна и Томаша Роровъ и пана Симона Врещевского, также пановъ Якуба и Кгабриеля Баневичовъ на горло стягьемъ, а же се до права не становили, теды на выволанье и на лапанье, при томъ винъ ексцесовыхъ дванадцать, то есть, сто сорокъ чотыри копы грошей собѣ суду, которые вины ексцесовые всѣ сполна его милость панъ Славинскій и панове аентове кнежны ей милости, пани маркграбиной Брандбургской, поневажъ о гоноръ ей милости идетъ, до скарбу нашего заплайти мають, якожъ заплатили; при томъ навезки его милости пану Славинскому, также пани малжонцѣ его милости чворако совитое тысечу шестьсотъ золотыхъ, за забраные речи и пошмарованье суконь совито двѣтѣ восемьдесятъ золотыхъ, а зъ уписнымъ и паметнымъ намъ данымъ, всего сумою два тысеца сто шестьдесятъ пять золотыхъ польскихъ на добрахъ обжалованыхъ ихъ милостей лежачихъ, рухомыхъ, сумахъ пѣнежныхъ, гдѣ кольвекъ будучихъ, его милости пану Славинскому и пани малжонцѣ его милости вскажемъ, а яко на одержанье того

выволанья до его королевское милости пана нашего милостивого, такъ для учиненья надъ преречеными обжалованными особами на горлѣ езекуціи до врадѣвъ кгородскихъ всякихъ тыхъ повѣтовъ, подъ которыми они постигнены и улапены быть могутъ, отсылаемъ; а за сумму верху мененую, отъ насъ суду всказаную, то есть, за два тысяча двѣстѣ шестьдесятъ пять

золотыхъ польскихъ, до отправки на всякихъ обжалованныхъ особъ добрахъ, лежащихъ, рухомыхъ, сумахъ пѣнежныхъ, гдѣ кольвекъ будучихъ, черезъ дворянина его королевской милости порядкомъ правнымъ жалующимъ акторомъ приходитъ вольность zostавуемъ.

Которая справа до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть записана.

1686 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 28, за 1686 г., л. 509—526.

116. Комиссарское опредѣленіе по дѣлу о разореніи евангелическаго сбора въ Вильнѣ студентами свято-Янской іезуитской академіи и другими лицами города.

Въ 1868 году Апрѣля 2 дня въ особомъ засѣданіи комиссарскаго суда, назначеннаго изъ высшихъ Литовско-русскихъ сановниковъ, разсматривалось дѣло о нашествіи римско-католиковъ на Виленскій евангелическій сборъ, что за Троицкой брамой. Дѣло это совершилось при слѣдующихъ обстоятельствахъ: 2 Апрѣля, съ 6 часовъ утра началось вооруженное нашествіе римско-католиковъ на сборъ. За Троицкую браму привалило нѣсколько тысячъ вооруженнаго огнестрѣльными и стѣнбнитными орудіями люду и начался штурмъ. Обитатели евангелическаго сбора, неподозрѣвая такой опасности, были страшно перепуганы и спѣшили куда нибудь скрыться, даже между гробницами покойниковъ. Монастырская дверь была сломана; дворъ сбора наполнился нафанатизованной толпой іезуитовъ, іезуитскихъ студентовъ, августиніанъ, доминиканъ и разныхъ цеховыхъ; начались страшныя насилія и разрушенія: дома ломались, евангелическое духовенство подверглось истязаніямъ, гробы были раскопаны и останки умершихъ поруганы; фанатическая толпа, предоставленная своимъ разлу-

даннымъ, грубымъ инстинктамъ, снимала съ мертвыхъ тѣлѣ разныя украшенія, отсѣкала пальцы съ иерстнами, производила и другія невѣроятныя безчинства; при этомъ произносились угрозы противъ кальвинистовъ и ихъ учрежденій, находящихся въ Литовско-русскомъ княжествѣ. Уполномоченный евангелическаго сбора, заявляя объ этихъ безчинствахъ и грабительствахъ римско-католиковъ, требовалъ у трибунала защиты личностей и имуществъ евангеликовъ, гарантированныхъ королевскими привилегіями и сеймовыми инструкціями, — требовалъ возвращенія пограбленнаго имущества и наказанія виновныхъ.

Уполномоченные іезуитовъ и Виленскаго магистрата подъ разными предлогами старались прекратить это дѣло, не признавая законности ни за королевскимъ рескриптомъ, ни за комиссарами, назначенными для этого дѣла на основаніи тогоже рескрипта, и требовали позволенія апелляціи; комиссары заявленія этого не признали и назначили дальнѣйшее разбирательство. Свидѣтели давали разныя показанія: въ однихъ виновниками признавались «студенты» и «Вилен-

скіе горожане, въ другихъ только студенты. Комиссары, по соображеніи всѣхъ обстоятельствъ дѣла, признали виновными главнѣйшихъ зачинщиковъ этого дѣла, какъ изъ студентовъ, такъ изъ мѣщанъ и присудили ихъ къ безчестію и казни; иезуитовъ, доминиканъ и августинявъ предали, духовному суду, а магистрату назначили присягу, что онъ не поддерживалъ и не покрывалъ

своимъ содѣйствіемъ и заступничествомъ преступныхъ дѣйствій фанатической толпы: при этомъ комиссары постановили — вознаграждать евангеликовъ за убытки и разоренья и пригласить всѣ городскія юрисдикціи къ принятію участія въ доставленіи безопасности обиженнымъ на будущее время.

Лѣта отъ нароженія Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятъ шостого, мѣсяца Іюля двадцать девятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осмьдесятъ шостый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Александръ Гордеевскій оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью подалъ декретъ комисарскій, у Вильни въ году нижей писанымъ въ справѣ диссидентовъ вѣры евангелицкой, зъ особами въ немъ поменеными ферованый; который подаючи до актъ просиль, абы былъ до книгъ годовныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ; якожь уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt szóstego, miesiąca Kwietnia dnia wtorego. Przed nami Alexandrem Michałem Kotowiczem — z Bożey y stolice apostolskiej łaski biskupem, Kazimierzem Janem Sapiehą — woiewodą, hetmanem wielkim wielkiego xięstwa Litewskiego, Jozephem Bogusławem Służką — kasztelanem Wileńskim y hetmanem polnym wielkiego xięstwa Litewskiego, Stanisławem Wincentym Hurdą — kasztelanem Trockim, Mikołaiem Słupskim — biskupem Grationapolitańskim, Pawłem z Bącze Sienickim — podstolim Buskim, kommissarzami iego królew-

skiej mości, wrzód osobliwym rescriptem ex senatus consilio, a potym powtórnie wydanym listem reassumptionis commissyi, pod datą w Warszawie podczas seymu walnego sześciedzielnego roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt piątego, miesiąca Maia dnia dwudziestego ósmego do sprawy niżej wyrażoney naznaczonemi, z wydanych stronom porządkiem prawa pospolitego innotescencyi, a przez szlachetnego Kazimierza Leona Ławonienskiego — ienerała iego królewskiej mości woiewodztwa Wileńskiego, iako to zapisu przyznania relacyi iego, data roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt szóstego, miesiąca Februarii dnia dziesiątego wyiętego, patet, podanych y ku wiadomości stronom przywiedzionych, agitowała się sprawa y akcyja miedzy imćpanem instigatorem wielkiego xięstwa Litewskiego y delatorami imści, ichmościami pany Jerzym Kamińskim — woyskim Oszmiańskim, iako aktorem zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, Mikołaiem Alexandrem Święcickim — podstolim Mścislawskim, Alexandrem Estko — czesznikiem Brasławskim, Andrzejem z Bytyna Kurnatowskim, iako seniorami zboru Wileńskiego z iedney aktorami, a wielebnym imć xiędzem Piotrem Kitnowskim — societatis Jesu rektorem akademii Wileńskiej, także ichmościami pany Jozephem Rykaczewskim, praefectem congregacyi, Symonem Kaziewiczem, Kazi-

mierzem Kosztofem, Kazimierzem Kaliszewskim, Janem Zypło, Konstantym Dolgido, Franciszkiem Piotrowskim, Stanisławem Paszkiewiczem, Marcinem Warszczkim, Janem Łukomskim, Janem Kontrymem, Krzysztofem Juchniewiczem, Jerzym Purowskim, Stanisławem Kulikowskim y innemi wielu w akademii Wileńskiej studiującemi, tudzież z ichmościami pany Andrzejem Gierkiewiczem—wóytem ad praesens, Matyaszem Klarowskim, Michałem Stephanowiczem, teraznieyszemi rocznemi y innymi burmistrzami, raycami, ławnikami y całym magistratem, także sławetnymi kupcami, cechmistrzami y innemi starszemi cechowemi y wszystkim in genere pospolstwem miasta iego królewskiej mości Wilna, także wszystkimi zawiadowcami y administratorami iurydyk różnych, w mieście Wileńskim intra et extra moenia miasta Wileńskiego będących, y ludem tam mieszkającym, także wielebnemi xiężą Franciszkanami, przy kościele panny Mariey, y ichmości xiężą awgustinianami, za bramą Spaską na Zarzeczcu w Wilnie będącemi, na ostatek z żydami Wileńskimi, z drugiey strony pozwanemi o gwałtowne, swowolne zburzenie zboru ewangelickiego w Wilnie, na przedmieściu, za bramą Trocką będącego, a tam o różne poczynione violentie, boie, mieszkań y rzeczy w nich będących rabowanie, ciał umarłych, w grobach zboru depositowanych, strun wyrzucenie, rąbanie, y nad nimi pastwienie się y inne różne excessa, kryminały, podczas tak haniebney inwazyi zboru popełnione; zaty m o winy prawne imć xiądz rektor societatis Jesu akademii Wileńskiej z roskazania, magistrat zaś Wileński ob coniventiam w niepohamowaniu tak wielkiego

tumultu przypozowani, iako to szerzey w liście naszym obwieszczym, wszystkim pozwanym iuxta exigentiam iuris przez ienerała wysz rzezonego podanym, iest wyrażono.

Na terminie tedy ninieyszym dnia czter-nastego miesiąca Marca w roku teraz-nieyszym spomienionego listu obwieszczego, na zaiutrz po trzecim wołaniu, po ufun-dowanej w zamku Wileńskim na dniu ie-dynastym tegoż miesiąca iurizdyce na-szey kommissarskiey przypadłym, za przy-wołaniem stron do prawa przez szlachet-nego Leona Kazimierza Sawaniewskiego—ienerała iego królewskiej mości woiewodz-twa Wileńskiego, od ichmościów panów Jerzego Kamińskiego — woyskiego Osz-miańskiego, iako aktora zborów ewange-lickich wielkiego xięstwa Litewskiego, Mikołaiia Alexandra Święickiego—pod-stolego Mścislawskiego, Alexandra Estki—czesznika Braślawskiego, Andrzeia z By-tynia Kurnatowskiego, iako seniorów zbo-ru Wileńskiego, przy bytności ichmościów, ichmościowie panowie Kazimierz Wita-kowski y Konstanty Jewicz od wielebnego iego mości xiędza Piotra Kitnowskiego—societatis Jesu rektora y całej akademiey Wileńskiej in praesentia wielebnego iego mości xiędza Woyciecha Szaszewicza—so-cietatis Jesu procuratora causarum collegii Vilenensis, imć pan Jan Klarowski, a od szlachetnego magistratu, pospółstwa y wszystkich iurydyk, także ichmościów oy-ców franciszkanów y awgustynianów, in-assistentia imć pana wóyta Wileńskiego imć pan Stefan Grinielewicz, a od żydów, zaś Wileńskich pan Andrzej Konstanty Czaykowski—namiesnik zamku Wileńskie-go—patronowie, stanowszy, prawnie się z sobą rosprawowali. A zaty m a parte ae-

torea patron, wyżey de nomine et cognomine specyfikowany, przystępując do produktu sprawy wnosil: iż pozwani wszyscy z akademiey, miasta Wilna, nie mając żadney sobie danej przyczyny, albo okazy do tak haniebnego uczynku, szczegulnie z iakiegoś gniewu y rankoru wziowszy przed się zły y zapamiętały umysł, a następując na prawa y wolności szlacheckie, konfederacie utriusque gentis korony polskiej y wielkiego xięstwa Litewskiego, przysięgami najaśniejszych królów ichmościów, panów naszych miłościwych, y moderni feliciter regnantis najaśniejszego króla pana roborowane y sacrosancte potwierdzone, lekce sobie poważając przywileia tychże najaśniejszych królów ichmościów munificentissime super liberum exercitium religionis, iako na inszych miejscach w wielkim xięstwie Litewskim, tak osobliwie w mieście tutejszym stołecznym Wileńskim nadane, y owszem iawnie one znieważając, wruszając pokóy pospolity, którym się wszyscy obywatele wielkiego xięstwa Litewskiego szczycą y cieszą, contraveniendo dekretowi, ex partium controwersyi przez najaśniejszego króla imści Władysława czwartego y całą rzeczą pospolitą na seymie walnym ferowanemu, którym to miejsce obwarowano y per translationem zbor stary approbowano dla chwalenia Boga w Trójcy świętey iedyne-go, ex deliberato consilio zwierzchu wyrażonych w akademii Wileńskiej na tenczas studiujących samych hersztów y innych na kilka tysięcy sobie de nomine et cognomine znaiających wyprawili, serio przykazawszy, aby zbor aktorom w woiewodztwie Wileńskim, w mieście stołecznym w Wilnie, za bramą Trocką łączący, znieśli y zruynowali, którzy to

wszyscy dość czyniąc woli, roskazaniu y informacyi zwysz wyrażonych obżałowanych, przybrawszy sobie na kilka tysięcy ludzi gminu z różnych cechów, roku tysiąc sześćset osmdziesiąt wtórego, miesiąca Apryla dnia wtórego, zrana o godzinie szóstey, wyszedszy z różnym orężem z miasta Wilna, a przyszedszy do aktorów zboru własnie pod tenczas, kiedy actores, będąc ubezpieczeni prawem pospolitym, wolnością szlachecką y blisko następującym trybunałem, nic złego nie spodziewali się, hurmem, szturmem, okrzykiem nieprzyjacielskim, armata et tumultuaria manu, modo violento, tribem woiennym, z taranami, młotami, siekierami, bigami y innemi, do szturmowania gwałtownie służącemi instrumentami, na to iuż wczesnie przygotowanemi, bramę do zboru gwałtem odbiwszy y do zboru dobywszy się, iedni do samego zboru, do dzwonnice, drudzy do mieszkań kaznodzieiów zborowych rzucili się y tam cokolwiek ieno znaleźli, spraw, przywileiów, obligów, depozitów, różnych funduszów, nadania, legaciy, summ gotowych pieniężnych, srebra, złota, ornamentów, dzwonów, xiąg y inneyruchomości, co się na osobliwym rejestrze wyraża, zabrawszy, przez cały dzień różnym orężem, na to przysposobionym, tak samy zbor, dzwonnice, kaplice różne, iako y mieszkania wszystkie, mury, dokoła będące, siekierami podcinali, młotami y innymi instrumentami mury obwalili, z gruntu wyrócili, aż na ostatek funditus zruynowawszy, od grobów kamienie, nadgrobniki obwaliwszy y zabrawszy, ciała od lat kilkadziesiąt y świeżo leżące ze wszystkiego obnażywszy, kamieniami bili, na ogień rozłożony wrzuciwszy palili, palce, s których się pierścienie pozdymować nie mogły, y inne par-

tes corporis odcinali, tablice srebrne od trun y sukna, któremi truny obite byli, pooddzierali y inne auditu horrenda z ciałami umarłemi pro libitu scelera perpetrarunt, iakich by żaden naygrubszy naród nigdy się nie dopuścił; kaznodzieiów, od tak wielkiego strachu miedzy umarłemi będących, wywlekszy, onych przestraszyszy, na ogień wrzucił y cale spalił usiłowali; iakoż pewnie w samey rzeczy to uczynili by, gdyby niektórzy, Boga się boiący, temu tumultowi przypatrujący się, w pól żywych nie odratowali. A gdy ieszcze niektóre pozostały rudera, tedy nazaiutrz także tumultem y okrzykiem napadszy, ostatek do szczętu znieśli y z ziemią zbór porównali, a materye do budynku zgodne, żelaza y inne ruchome rzeczy rozprzedali. W którym to takowym gwałcie y tumultcie, gdy niektórzy ex dissidentibus do imści xiędza rektora akademii Wileńskiej y do magistratu Wileńskiego uciokszy się, aby z powinności et superintendentia de superioritate takowy tumult uskromić y tumultuarios od dalszey ruiny odwieść chcieli, prima fronte upraszali, imé xiędz rektor y prefect akademii Wileńskiej, hoc petitum iakoby śmiechem zbył, a szlachetny magistrat Wileński nie tylko, iako powinni byli, nie na tę proźbę nie uczynili, ale ieszcze sami tych swawolnych ludzi zgraie do pełnienia y dalszych excessów podburzali y aby zdobycz do nich odnosili, obiecuiąc zań płacić, roskazywali; na ostatek tym wszystkim nie kontentuiąc się, wszystkie zbory, w wielkim xięstwie Litewskim będące, znaszać, domy dissidentium in religione christiana ruynować, dobra im wszystkie zabierać, a samych zabiać pochwałkę uczynili. O co wszystko protestacya, in tempore utili przed sądem

głównym trybunalnym roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt wtórego, miesiąca Maii, dnia dziewiętego, w Wilnie na pozwanym uczyniona y do tychże xiąg trybunału głównego zanesiona, a z nich per de-promptum tegoż roku, miesiąca y dnia wyięta, przytym registr szkod podczas zburzenia zboru w summach, w splendorze, we złocie, srebrze y innych rzeczach, fantach zabranych, przed tymże sądem głównym trybunalnym od aktorów pokładany y w xięgach tegoż trybunału eodem anno, mensis Augusti szóstego dnia aktykowany y awtentykowany, także relacyą ieneralską conspectionis albo visionis mieysca zruynowanego zboru exhibuit. A żebyśmy tedy podług protestacyi, relacyi y regestru szkod poczynionych, rzeczy zabranych, za tak haniebny niesłychany exces, a zatym za wzruszenie pokoiu pospolitego na pryncypalach samych y quocunque modo mandato albo couniventia, albo receptatione rerum seu bonorum mobiliu pomocników wyżey obżałowanych poenam infamiae, colli ac captivationis wskazali, restitutionem rzeczy zabranych, podług regestru produkowanego, ex actis z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyiętego, uznali, restaurationem zburzonego zboru concedi, securitatem in libero religionis exertitio w przyszłe czasy cavere aliaque de iure statui, decerni potrzebował. Po takowej strony powodowej inductey, od imé xiędza Kitnowskiego y akademii Wileńskiej plenipotent, superius napisany, salva per omnia sacrae regiae maiestatis autoritate wnosil: iż strona przeciwna, niesłusznie aggrawuiąc imci xiędza rektora y akademią Wileńską, w sprawie swey o zburzenie zboru petit u nas commissarzów, tylko za rescriptem

iego królewskiej mości pana naszego miłościwego, iudicium, albowiem ten rescript iego królewskiej mości do nas commissarzów, sine ulla partis conventae ad citatione, za szczególnym wdaniem y uproszeniem ichmość panów aktorów iest wyniesiony, który iako subsistere, tak in fundamento onego actus commissionis odprawować się nie może. A naprzód ztąd ichmość panowie dissidentes ratione violatae securitatis publicae, ratione zburzenia zboru y violencyi, iako allegant, powinni byli adcitare stronę przed sąd iego królewskiej mości, a tam lite contestata dekret inquisitionis y list do commissarzów y inquisitorów otrzymać; a że taka praxis in similibus causis bywać zwykła, allegował proces Smoszewskiego, fol. 8. lit. de modo czynienia granic, dowodząc, iż rescripta iego królewskiej mości do commissarzów nie inaczey, chyba ex ad citationibus stron wychodzić y wydawane bywać zwykły, pokładał y constitutią Januszewskiego, titulo o commissiach, paragraf pierszy, fol. czterystny wtóry, podobną swą potwierdzaiąc illatię, którą dalszym roboruiąc dokumentem, induxit praeiudicatum w sprawie o zburzenie zboru, w mieście Wileńskim podle kościoła ś. Michała na onczas będącego, na seymie w roku tysiąc sześćset czterdziestym wydane, wnosząc, iż na onczas wprzód dekret króla imci świętey pamięci Władysława czwartego wypadł był, a potym przy dekrete rescript, podług którego sprawa o [zburzenie na onczas zboru rozsądzona była, do tego allegował constitucyi roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt piątego, titulo o commissyach do dobr iego królewskiej mości, probando, że commissie nie mogą być, chyba ex decretis;

podług tedy takowych praw y constitucyi, że ichmć panowie dissidentes nie sprawili się, lecz ad male narrata rescript iego królewskiej mości w samey sprawie otrzymali. Produkował mandat iego królewskiej mości, parti actoreae ad reponendum rescriptum do sądów iego królewskiej mości et ratione evocationis osob duchownych ad forum incompetens seculare podany y wyniesiony, podług którego ażebyśmy tę sprawę do tychże sądów iego królewskiej mości odesłali, affektował. Podobnym sposobem od szlachetnego magistratu miasta, cechów y wszystkich pozwanych plenipotent, stanowszy, exceptię, na piśmie podaną, nomine magistratus podał, in tenore tali: Jaśnie wielmożni, wielmożni mości panowie commissarze iego królewskiej mości, nam wielce mści panowie y dobrodzieie! Praemissa, przed Bogiem y wielmożnemi naszymi mości pany y dobrodzieiami, że ichmość panowie dissidentes zboru Wileńskiego commissiā, przez rescripta od iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, przeciwko nam, nic niewinnym, ex eo, żeśmy tumultu nie hamowali, pospółstwa, w różnych iurydykach będącego, nie odwodzili, zdobyczy do siebie nosić kazali, bezprawnie otrzymali, manifestatione, ponieważ przez takowe reskrypta, od ichmościów panów dissidentów na commissiā wyprawione, iura et privilegia nostra convulsionem pati musiały by, zadaliśmy ad reponenda eadem rescripta ichmćm mandaty iego królewskiej mości, przy których abyście wielmożni nasi mości panowie y dobrodzieie nas zachować raczyli, pokornie upraszamy, zostaiąc etc. Podpisy rąk przy pieczęci temi słowy: Wielmożnych naszych mości panów y dobrodzieiów nayniżsi słudzy, wóyt, burmistrze,

rayce, ławnicy y communitas miasta iego królewskiej mości Wilna. W Wilnie, dnia iedy nastego Marca, roku tysiąc sześćset osmdziesiąt szóstego. Po przeczytaniu tey excepcyi, produkował mandat, simili modo ichmościom panom aktorom terazniejszym do podniesienia reskryptu iego królewskiej mości, ad malam informationem cancellariae otrzymanego, także ratione convulsionis privilegiorum podany, wnosząc, iż nie tylko że vigore rescripti sprawić się magistratus nie powinien, lecz ex vi privilegiorum et decretorum najsłabszych królów ichmościów, mianowicie króla imści Zygmunta Awgusta pod datą roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt szóstego, dnia szesnastego Januaryi ab omni iurisdictione, oprócz sądów iego królewskiej mości, sunt exempti; reproduxit y drugi przywiley króla imści Stephana tysiąc pięćset siedmdziesiąt ósmego roku ferowany, ex vi cuius decreti, że magistrat Wileński iurisdictionis maydeburienensis tylko do sądów iego królewskiej mości należeć ma, asseruit. Z tych miar zachowania szlachetnego magistratu przy prawach y mandacie wyniesionym affektował.

In contravium imé pan Kazimierz Witkowski, plenipotent od aktorów, replicando opposuit: iż tak imé xiądz rektor y akademii Wileńska, iako y szlachetny magistrat et aliae iurisdictiones manifeste woli iego królewskiej mości contrariantur, kiedy przeciwko reskryptowi et legitime wyniesionemu exceptiones illegitimas wnoszą, gdyż w sprawie tak iawney krzywdy, violentii, inwazyi, excessu, nie dokąd innąd, iako ad supremum dominum króla pana recurs czynić miano, który ze ex plenitudine potestatis suae pro indaganda veritate, a oraz na osądzenie takowych

gwałtowników rescript z cancellaryi wydać roskazał, quam aby wszyscy, którzy conveniuntur, tu przed nami kommissarzami sprawili się;—ani to obest, że strona przeciwna mandaty in convulsionem reskryptu iego królewskiej mości wyniosła, konstitucye bowiem roku tysiąc sześćset iedy nastego, fol. trzynasty, titulo obostrzenie prawa na swawolnych, surowo każdemu sądowi violatores pacis ac securitatis publicae karać roskazuje. Do tego allegował konstitutie roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt trzeciego, folio trzysta sześćdziesiąt dziewięć, —o tumultach, konstitutie tysiąc pięćset dziewiędziesiąt ósmego, reassumptia declaratyei, które wszystkie seriam nad gwałtownikami iniungunt animadversionem y summario processu sądy na takowych extendere praescribunt. Co do allegowanego Simoszewskiego processu, respondit: iż ten process konstitucją pośledniejszą roku tysiąc sześćset trzynastego iest zniesiony; quantum adinet praeiudicatum dawniejszego, in simili ferowanego, intulit, iż iako w roku tysiąc sześćset czterdziestym o zburzenie zboru, tak niedawno we Gdańsku o zruynowanie kościoła świętego rzymskiego katolickiego (sprawy criminalissime za reskryptami iego królewskiej mości przez ichmości panów kommissarzów osądzone y do exekucyi przywiedzone są. A że strona konstytucją novellam przed nami allegowała, respondit: iż pomienione prawa nie do spraw recentis et manifesti criminis, a inviolatae pacis ac securitatis publicae, lecz do spraw poddanych króla imci przeciwko dzierzawcom służyć y ściągać się ma. Nakoniec, że strony praepostere contra rescriptum króla imści, po ufundowanej na dniu onegdajszym nemine

contradicente iurisdictioni, exceptiones wnoszą, zaczym ponieważ reskrypt z kancelaryi iego królewskiej mości causa violatae pacis ac securitatis publicae słusznie, z prawem zgadzający się iest wyniesiony y do nas wydany, tym barziej, gdy iego królewska mość, wszystkie odciowszy obrony y exceptie, strony negotium ku rozsądkowi nam kommissarzom podaje, ażebyśmy non attentis illationibus partis conventae et non ad causam allegatis constitutionibus, ani oglądając się na reskrypta y przywileia, od magistratu Wileńskiego produkowane, które iure publico derogare et praeiudicare nequeunt, pozwy y mandaty iego królewskiej mości, iako ad sinistram delationem y na zatajowanie sprawiedliwości świętej, a na ochronę swewoli y popełnionych kryminalów z kancelaryi iego królewskiej mości wyniesione y odzierżane, y owszem one uchiliwszy, stronom, ut experiantur, nakazali, urgebat.

A tak my kommissarze iego królewskiej mości, tey sprawy przesłuchawszy y onę dobrze z wnoszonych controversyi wyrozumiawszy, ponieważ sprawę terazniejszą, convulsionis legum, violatae pacis et securitatis publicae iego! królewska mość, nam kommissarzom dawszy omnimodam decernendi et diiudicandi to negotium potestatem, non obstantibus quibusvis exceptionibus, exemptionibus et dilationibus, ani oglądając się na reskrypta y inne pozwy, mandaty, które ex suprema potestate sua, iako summus arbiter, tymże reskryptem kassuie, annihiluie, rozsądzić y uspokoić y tę commissyę vigore pierwszego reskryptu do skutku przywieść rozkazuje; do tego gdy strony circa fundationem actu terazniejszey commissyey

żadney nie wnosili excepty, ani contradikcyi przeciwko temu reskryptowi, in fundamento którego my kommissarze iurisdictioni naszą ufundowaliśmy, przeto stosując się do totius wspomnionego reskryptu iego królewskiej mości, ut partes experiantur, nakazujemy, Po takowym dekrete naszym imię xiądz Wojciech Szaszewicz—societatis Jesu, prokurator causarum collegii Vilmensis, zachowawszy sobie salvę ad interponendam imieniem imię xiędza rektora akademiey appellationem, odkładu w tey sprawie ad conferendum cum superioribus suis upraszał; szlachetny zaś magistrat Wileński y wszystkie inne iurydyki, nie kontentując się dekretem naszym, do sądu iego królewskiej mości apelowały. My kommissarze iego królewskiej mości, żadney natenczas w tey sprawie nie czyniąc decyzyi, one do dnia ośmnastego praesentis odłożyliśmy y konserwowaliśmy.

Na którym to terminie, to iest dniu ośmnastym Martii anni curentis, wyżey de nomine et cognomine specyfikowany imię xiądz prokurator causarum societatis Jesu collegii Vilmensis, personaliter przed nami stanowszy, sub tuitione appellationis ad exceptionem fori declinatoriam przez patrona swego descendit, wnosząc, iż imię xiądz rektor academiae et collegii Vilmensis ex persona sua forum przed nami sortiri nie może, ponieważ statut wielkiego xięstwa Litewskiego, z rozdziału trzeciego, artykuł wtóry, titulo o wolnościach szlacheckich, kóздеgo przy prawach y wolnościach swoich zachowuie; allegował do tego y artykuł trzydziesty wtóry, z rozdziału trzeciego, który forum świeckim osobom z osobami duchownymi przed xiędzem biskupem naznacza, przy której

prawa pospolitego allegacyi referował się oraz do spraw duchownych, vigore których osoby duchowne ad forum spirituale należeć mają, osoby zaś zakonne, sub regula żyjące, ab iurisdictione seculari iuxta bullam Gregorii decimi tertii sunt exempti.

Co do panów akademików, przy podobney fori incompetentis excepcyi stawiając, pokładał przywilej króla imci Stephana z metrykancellaryi wielkiej wielkiego księstwa Litewskiego, datą roku tysiąc pięćset osmdziesiąt wtórego wyięty, wnosząc, iż poko panowie akademicy studia traktują, we wszystkich swoich sprawach ex reatu, etiam in gravioribus, nie gdzie indziej, ieno przed swoim sędzią y cancellerzem, którym iest iaśnie wielmożny imé xiędz biskup Wileński, pro tempore będący, odpowiadać y ex vi pomienionego przywileju sprawować się mają, a żebyśmy tedy sprawę terazniejszą, tak z imé xiędzem rektorem, iako z pany akademikami Wileńskimi ad forum competens odesłali, potrzebował.

Ex adverso przeciwko takowey excepcyi strony przeciwney pan Plewicz — plenipotent od actora, dowodząc w sprawie terazniejszey, tak z imé xiędzem rektorem, iako y z pany akademikami, przed nami kommissarzami forum, wnosil: że allegowane in favorem strony przeciwney prawo ad casum nie służy, kiedy artykuł wtóry z rozdziału trzeciego statutu wielkiego księstwa Litewskiego o wolnościach szlacheckich, a nie osób duchownych, iest napisany, do tego ani suffragatur stronie artykuł trzydziesty wtóry z tegoż rozdziału trzeciego, kiedy ten in causis personalibus, a nie in causis realibus, forum duchownym osobom przed xiędzem biskupem naznacza, lecz ten statut, artykuł

trzydziesty w rozdziale czwartym, tytuło: co mają sędzić woiewodowie, starostowie, wyraznie opisał: że o gwałt kościoła chrześcijańskiego, iako pozwy mają być przed urząd świecki wynoszone, tak tenże urząd sędzić takowych powinien; allegował do tego tenże statut wielkiego księstwa Litewskiego, artykuł trzeci w rozdziale iedynastym, dowodząc: iż ieżliby kto naszedszy na kościół Boży iakiego kolwiek nabożeństwa chrześcijańskiego, gwałt iaki popełnił, tedy pod takowym że sposobem y dowodem ma być karan, iako o gwałtownikach domów szlacheckich napisano. Do tego codzienne niemal cum pp. societatis Jesu w sądach trybunału wielkiego księstwa Litewskiego bywało praeiudicatum, gdy ex reatu ichmé conveniebantur, tam że się sprawowali, sędzili, y różne zaprzysięgali sprawy, adduxit y praesens praeiudicatum, na seymie cum pp. societatis Jesu wypadł o Mysz, gdzie pp. soc. Jesu, sine exceptione fori iudicatum przyiwszy, onemu parere musieli, insuper iż tu sprawa z imé xiędzem rektorem nie iako z osobą duchowną abo zakonną, ale iako z tym, który ma regimen osób świeckich, w akademii będących, ventilatur, z którey racyi nie gdzie indziej, iedno przed nami kommissarzami sprawić się mają. Co do panów akademików, intulit: iż w sprawie tak haniebnego gwałtu, tumultu, excessu przed nami kommissarzami respondere powinni podług prawa, na dowod którey illacyi swoiey czytał Lips. observan. pac. cent. 1. obser. 4, probując: że in causis criminalibus nie przed xiędzem biskupem, ani przed rektorem, lecz in iudicio criminali scholares forum sortiuntur, iako iuż staneło praeiudicatum w sądach głównych trybunalnych, gdzie w sprawie

z panem Doroszkim imé xiądz rektor z panami akademikami nie tylko odpowiadali, ale iuramento suaserunt. Przy takowych tedy racyach czytał constitucyę tyśiąc sześćset piędziesiątego roku, titulo securitas praesidium miasta Krakowa, także bespieczeństw miast innych koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego, w którey expresse dołożono, in eum contextum salvis z studentami in criminalibus nostra regia, in civilibus rectoris academici iurisdictione, dowodził tedy, iż in civilibus tylko nad akademikami rektorem, in criminalibus zaś causis iego królewskiej mości competit iurisdictione. Na ostatek wniósł, iż iego królewska mość iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego naznaczyć raczył commissarzem, aby tym łatwiey to negotium uspokoiłone było, przed którym aby imé xiądz rektor y akademia, iako przed canclerzem swoim, sprawili się. Z tych tedy przyczyn y alegowanego prawa uznania forum przed nami prosił y domawiał się.

Interea od szlachetnego magistratu Wileńskiego y innych wszystkich pozwanych iurydyk patron sprawy wyżey pomienionej stawiając, gdy przy interponowanej na dniu onegdajszym appellathey zachowania pryncypałów swoich affektował, pan Kazimierz Witakowski constitucyę roku tyśiąc pięćset pięćdziesiąt siódmego y roku tyśiąc pięćset ósmdziesiąt ósmego, także statut wielkiego xięstwa Litewskiego, artykuł ósmdziesiąt ósmy, z rozdziału czwartego, iż ab accessoriis appellatio dari nequit, tym barzicy, gdy sprawa teraznieysza, criminalissime z okazji wzruszonego pokoju pospolitego instituta, summario processu iudicari ma, przeczytawszy, nie dopuszczania appellacyi, temere na zwłokę tylko

sprawiedliwości świętey uraszczaney, instabat. My commissarze iego królewskiej mości, tey sprawy przesłuchawszy y ona z wnoszonych ab utrinque controversyi dobrze wyrozumiawszy, ponieważ z produkowanych przed nami praw y konstitucyi ichmość panowie dissidentes przez patronów swoich iawnie dowiedli, iż ichmość panowie akademicy cum suo rectore in causis criminalibus przed sądem iego królewskiej mości sprawować y odpowiadać powinni; przeto podług rescriptu iego królewskiej mości, że y my kommissarze z wyrazney iego królewskiej mości woli zasiadający, oraz et arbitrum akademicy iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego, qua senatorem et cancellarium do tey sprawy annexum, mamy, tak imści xiędzu rektorowi Wileńskiemu y panom akademikom Wileńskim, a dicto przed nami foro, iako szlachetnemu magistratowi Wileńskiemu y innym iuridikom, żydom Wileńskim, stosując się do allegowanych konstitucyi y statutu wielkiego xięstwa Litewskiego, iż ab accessoriis appellatio dopuszczona byđz nie ma, non admissa eiusmodi ab accessorio mota appellatione, strom procedere nakazawszy, tę sprawę do dnia dwudziestego wtórego praesentis odkładamy.

A gdy dzień dwudziesty wtóry Martii w roku teraznieyszym, z odkładu, przypadł, plenipotent actoreae partis wniósł: iż iako imé xiądz rektor cum academia, tak szlachetny magistrat Wileński y iurydyki wszystkie manifeste woli, rescriptowi iego królewskiej mości y dekretem naszym sprzeciwiając się, comparere et respondere niechęć: zaczym, lubo by słusznie za przywołaniem onych przez ienerała, sądów naszych pilnującego, tan-

quam contra contumaces paenas legum domawiać się mogli, atoli w tak wielkiej y kryminalney sprawie, niechcąc praecipitanter postępować, pro conspectione et verificatione loci, to iest, zburzonego funditus zboru, ażebyśmy ziachali, a oraz podług statutu wielkiego xięstwa Litewskiego artykułu sześćdziesiąt pierwszego z rozdziału iedynastego, y constitucyi roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt, fol. sto, titulo o rzeczach, które się poćściwości dotyczą, inquisitią declarowali; interea zaś securitatem in libero dissidentium exertitio obwarowali, restaurationem zboru zruynowago pozwolili, affektował. A tak my kommissarze iego królewskiej mości, tey sprawy przesłuchawszy, ad iuridicam powodowey strony instantiam, tak imść xiędza rektora akademiey y panów akademików Wileńskich, iako szlachetny magistrat Wileński y wszystkie inne iuridiki, intra et extra moenia civitatis będące, xięży franciszkanów y awgustynianów, na Zarzeczcu w Wilnie mieszkających, na ostatek żydów Wileńskich przywołać do sądu nakazaliśmy. Którzy będąc przez szlachetnego Kazimierza Leona Sawaniewskiego—ienerała iego królewskiej mości woiewodztwa Wileńskiego y sądów naszych, potrzykoć, a nad prawo czwarty raz przywoływanemi, iako się sami do prawa nie stanowili, tak ani żadney wiadomości sądowi naszemu nie uczynili, przeto onych w roku zawitym na upad w samey rzeczy wzdać dopuściliśmy; względem której condemnationy y succubity, lubo byśmy de rigore iuris paenas criminales na pozwanym extendere mogli, atoli, że strona powodowa non urget, z tych miar my kommissarze iego królewskiej mości, non obstante citatorum contumacia y owszem

post temerarium onych recessum, podług domawiania się aktorów, conspectiā in loco loci expedire et inquisitionem, iako w sprawie kryminalney, necessariam bydź uznawszy, na odprawienie oney dla wczesniejszey miasta całego wygody, gdy iego królewska mość reskryptem swoim optionem do upatrzenia mieysca expediowania inquizycii nam kommissarzom dać raczył, mieysce na ratuszu Wileńskim y dzień dwudziestego szóstego Marca naznaczamy. Interea zaś iako securitatem publicam in exertitium religionis evangelicae od każdego cuiuscunque status et conditionis człowieka waruiemy, tak restaurationem zboru, podług dekretu naiśniejszego króla imści świętey pamięci Władysława czwartego, w roku tysiąc sześćset czterdziestym, miesiāca Maia dnia dwódziestego szóstego, cum dissidentibus eiusdem confessionis evangelicae ferowanego, na tymże samym mieyscu pozwalamy.

Po takowym tedy dekrete przeczytanym y po powstaniu z sądów naszych, my kommissarze iego królewskiej mości do zboru Wileńskiego, za Trocką bramą, na przedmieściu będącego, na odprawienie conspectii ziechawszy, widzieliśmy, tak samy zbór, iako kaplicę, grobowe sklepy y mieszkania, tamże w koło tego zboru in circumferentia muru zborowego dla xięży albo ministrów ich będące, mrowane y drewniane, funditus równo z ziemią zruynowane y zdezolowane, sklepy rozrzucone, szpital zniesiony tak dalece, że ledwo vestigium tego zboru y mieszkań xiężych extat; mur, którym zbor wkoło otoczony, na kilku mieyscach, iako powiadano, taranami po sążni dwunastu, piętnastu y daley poprzebiiany. Którą to desolatią zboru obeyrzawszy, dla dostate-

czniejszey stron informacyi ienerałowi z stroną szlachtą opisać y relacyą wydać roskazaliśmy.

Za przypadnieniem tedy dnia dwudziestego szóstego mensis et anni praesentis, my kommissarze iego królewskiej mości, na mieysce naznaczone, praeviis innotescentiis, porządkiem prawa pospolitego, gdyśmy na ratusz Wileński ziechali y do odprawienia inquisicyi przystąpić chcieli, imé pan Andrzej Gierkiewicz—wóyt Wileński, in assistentia totius magistratus Vlnensis, exceptią, w te słowa pisaną, podał: Jaśnie wielmożni, wielmożni mści panowie kommissarze iego królewskiej mości, nam wielce miłościwi panowie y dobrodzieie! Jako zawsze sancita iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, venerari zwykliśmy, tak y w tey sprawie ratione zburzenia zboru nie bylibyśmy sensus contrarii, gdyby iura, privilegia et decreta, a primaevo tego miasta fundatione od najaśnieyszych wprzódki wielkich xiążąt Litewskich, a potym królów ichmościów polskich nadane, przez następujących poprzysiężone y potwierdzone, non convellentur, a zwłaszcza gdy ichmość panowie dissidenty y powtórne mandaty, od nas do sądu iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, mając sobie zadane, znowu też prawa magistratowi miasta Wileńskiego, który ex duplici ritu romano et graeco-unito zostaię, convellere audent, gdy ichmość przez odprawowania inquisicyi do ratusza mimo mieysce prawem opisane introdukować usiłują, zatym przez tę exceptią pokornie upraszamy, abyście waszmość, nasi miłościwi panowie y dobrodzieie, żadnego nam bezprawia czynić nie raczyli, a teraz zostaiemy w tey exceptcii. Przy

pieczęci mieyskiej podpisy rąk temi słowy: Waszmościów, naszych miłościwych panów y dobrodzieiów, uniżeni słudzy: wóyt, burmistrze, rayce y wszystek magistrat miasta Wileńskiego. W Wilnie, dnia dwudziestego szóstego Marca, roku Pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt szóstego. A po przeczytaniu takowey excepcyi imé pan Kazimierz Witakowski—patron sprawy aktorów intulit: iż manifesta contraventio patet rescryptowi iego królewskiej mości y dekretem, kiedy szlachetny magistrat toties, quoties z exceptiami przed nami comparet, które iako in primo gradu decretandi uchylone były, tak y teraz abyśmy, non obstante tali exceptione, ad inquisitionem przystąpili, potrzebował.

A tak my kommissarze, we wszystkim referuiąc się do reskryptu iego królewskiej mości, non obstantibus magistratu Wileńskiego exceptionibus, do expediowania inquisicyi przystąpiwszy, aby ichmość, panowie Jerzy Kamiński—woyski Oszmiański, iako aktor, Andrzej Kurnatowski, iako senior zboru Wileńskiego, super non corruptis testibus przysięgę tacto pectore wykonali, nakazuiemy. Któremu to dekreтови naszemu in instanti pomienieni ichmość panowie dissidentes dość uczyniwszy, świadków niżey pomienionych stanowili y onych ad iuramentum admitti potrzebowali; których to świadków, niżey wyrażonych, my kommissarze ad iuramentum przypuściwszy, semotis arbitris, w zawartym kole seorsive każdego examinowaliśmy; a niżeli tedy do zeznania świadectwa przystąpili, iuramentum wykonali w te słowa: Ja Stanisław Woyciechowski, ia Stefan Bolcewicz, ia Samuel Przesmycki, ia Jerzy Jawgiel, ia Hrehory Szorc, ia Piotr Szczuka, ia Michał Jań-

kowski, ia Michał Strzałecki, ia Kazimierz Łukaszewicz, ia Stanisław Łuszczewski, ia Antoni Kitkelewicz, ia Jan Sosnowski, ia Franciszek Konstantynowicz. ia Michał Balczewski, ia Jakub Żukowski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy świętej iedynemu, na tym, iż o co kolwiek będziemy od ichmościów panów kommissarzów iego królewskiey mości pytani w sprawie ichmościów panów dissidentów confessiey ewangelickiey, względem zburzenia zboru, w Wilnie za bramą Trocką będącego, tedy wszystką prawdę, cośmy widzieli albo słyszeli, powiedzieć mamy, nikogo nie tając, ani folgując, a to mamy wszystko zeznać sprawiedliwie, nie uwodzając się ani datkiem, ani boiaźnią, ani żadnym respektem, lecz wszystko dla samego Boga y sprawiedliwości iego świętey prawdziwie powiedzieć mamy, na czym, iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż y iego święta męka. Po takowey tedy przysiędze stanowszy świadkowie zeznali testimonia, które są tu niżej wyrażone. A *naprzód* pan Stanisław Woyciechowski—ewangelik, we zborze Wileńskim służący, zeznał, iż w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórym, dnia wtórego Aprylis, we czwartek pierwszy po Wielkiey nocy, o godzinie ósmej zrania, napadli studenci z siekierami, szablami, z bigami na zbor y oni go zburzyli, którym pomagało y pospółstwo; trupy wyrzucali z trun, palili, specifice iednak osoby, którzyby to byli, y iak się zwali. powiedział: że niewiem. Pytany: z czyiey occasiey to zburzenie się stało? odpowiedział: niewiem. O rzeczach, iezeli widział albo słyszał, kto ie ze zboru nosił albo woził, na to odpowiadaiąc: iż słyszał od różnych ludzi, których iednak nie mianował, że ci, którzy są na karcie napi-

sani rzeczy wozili, karty tedy tey tenor taki: Szwiec Woyciech co dwie żenie miał, ten szkatułę niosł; bednarz Bałtromiey zwoził dwie izby z placu zborowego w iuridyce franciszkańskiey; Jakub Linnik różne rzeczy rabował; mularz na rogu przy oycach franciszkanach mieszkający z synem łaźbniikiem, sklepy odbiiał y trupy obdzierał; młynarz, przy królewskim młynie będący, balki, tarcice y różne żelaza brał y do domu wozil; syn starszy Jana kowala, w zaułku między iuryzdyką, xiężney imści pani margrabiney mieszkającego, cynę brał y do domu nosił, Dubonas, na przedmieściu przed Rudnicką bramą mieszkający, wiele rzeczy brał y do domu zwoził: do pana Karasia burmistrza kamienie od grobów zawieziono, pani Trusewiczowa widziała, do pana Stroczyńskiego—starszego, dwoma końmi, wozami cegłę wożono; do pana Berkinowicza—burmistrza, ławki zborowe y insze rzeczy wożono; czeladź pana Szycika dzwon do oyców awgustinianów zawiozła; Piotr Solenik, w kamienicy imć pana Kaczyńskiego zostający, różne rzeczy brał y wozil, u którego teraz stoł y łóżko zostaią; parobcy Pipiraycowi różne rzeczy zabrali, z czego się sami chwaliłi. *Drugi świadek*, Stephan Bolcewicz, człowiek stary, ewangelik, sługa zborowy, zeznał: że był w ten czas, kiedy zbor burzono, było to ósmej godzinie zrania, we czwartek, po Wielkiey nocy, napadł tumult, w którym byli studenci y pospółstwo, xięża zborowi chcieli się okupować, lecz ci ludzie, którzy napadli, nie chcieli brać pieniędzy, ale zaraz rabowali, bili y wszystek zbor zburzyli; z osoby iednak tych ludzi, iż żadnego nie znał, powiedział. O rzeczach pytany, iezeli widział, kto ie wywoził, odpowiedział, że bednarz Bartłomiey, na

Węgrach mieszka, woził budynek ze zboru; szwiec, tamże nie daleko mieszkający, tarcice woził; trwało to zburzenie przez dwa dni, podczas którego że y iego samego ubóstwo zabrano, skarżył; o pryncypalach y okazji tego tumultu respondit: że nie wie. *Trzeci świadek*, Samuel Przesmycki, szlachcic z Oszmiańskiego powiatu, ewangelik, zeznał, iż o tumultcie y gwałtownym najsćciu na zbor wiedział, bo był przy tym zburzeniu, kto burzył—osoby żadney niezna; rzeczy kto rozbięrał, rabował,—nie widział, oprócz do pana Stroczyńskiego—starszego, cęgly wożono—widział, iż parobcy iego wozili; do Piraycia wożono różne rzeczy; do pana Karasia także kamienie wożono; bednarz Bartłomiej budynek zborowy woził; solenik, we dworze imę pana Kaczyńskiego mieszkający, stół y łóżko więże wziął; widział też, iż pospółstwo we czterech niesli krzyż y dzwon do franciszkanów. *Czwarty świadek*, Jerzy Jawgiel—katolik, powrotny zborowy zeznał, iż niewie z osoby, kto burzył, albowiem tumult był barzo wielki, więza zborowi posłali go do pana Goliusza, aby do magistratu szedł, prosząc o ratunek, iak tedy poszedł, więcey się niewrócił do zboru, ale za więzą zborową poszedł do franciszkanów, o żadney tedy rzeczy powiedział, że nie wie. *Piąty*, Hrehory Szorc—gorzałecznik, o żadnym tumultcie że nie wiedział na onczas, respondet, w wieczor iednak od ludzi słyssał, iż zbor zburzono, o okazji zburzenia y o osobach y o żadney rzeczy penitus niewie. *Szósty*, pan Piotr Szczuka—szlachcic, zeznał, iż tego roku, którego się to zburzenie stało, y w Wilnie nie był, a zatym o żadney rzeczy względem zburzenia zboru niewie. *Siódmy*, Michał Jankowski, katolik, gospodarz imę

pana Reymera, we dworze zeznał, iż o żadney rzeczy względem zburzenia zboru nie wie, bo w domu siedział, to tylko słyssał, że studenci zburzyli zbor. *Ośmy*, Michał Strzałecki, pytany względem tego zburzenia zboru, respondit: że nescit, gdyż y w Wilnie praesens na onczas nie był. *Dziewiąty*, Kazimierz Łukasiewicz, mieszczanin z pod iuryzdyki więżney imci Radziwiłowny, margrabiniey Brandeburskiej, powiedział: iż słyssał tylko, iako studenci zburzyli zbor; powiedział, więcey nic nie wiem. *Dziesiąty*, Stanisław Łuszczewski, katolik, similiter zeznał, przydawszy, iż słyssał tylko, że studenci zbor zburzyli. *Jedynasty*, Antoni Kitkielewicz zeznał similiter. *Dwunasty*, Jan Sosnowski, katolik, słyssał, iż studenci zbor burzyli. *Trzynasty*, Franciszek Konstantynowicz, katolik, zeznał, iż studenci zbor zburzyli, więcey o żadney rzeczy nie wie. *Czternasty*, Michał Balczewski toż zeznał, co y Konstantynowicz. *Piętnasty*, Jakub Żukowski—katolik, iż y w Wilnie nie był na tenczas, kiedy zbor zburzono. Po której to praemisso modo expediowaney inquisicyi my kommissarze, do finalney nie przystępując decisyi y owszem dla namowienia oney tę sprawę do dnia wtórego miesiąca Kwietnia odłożylichmy.

Na terminie tedy dnia wtorego mensis et anni praesentis, za przywołaniem stron do prawa przez tegoż ienerała naszego, gdyśmy chcieli do przeczytania namowionego dekretu przystąpić, pan Konstanty Ilewicz—patron sprawy ichmościów panów aktorów intulit: ponieważ sprawie terazniejszey względem zburzenia zboru ordinaria iuris processu expediowana iest inquisitia, przeto przy protestacyi, relacyi ieneralskiej zburzenia zboru, registre szkod

poczynionych, imści panu Jerzemu Kamińskiemu — woyskiemu Oszmiańskiemu, z inszemi osobami szlacheckiego stanu do iuramentu met septima manu na tym: iako xiądz rektor panom akademikom Wileńskim zbor, za Trocką bramą, w Wilnie, na przedmieściu, będący, zburzyć rozkazał, a panowie akademicy zburzyli, rzeczy podług rejestru zabrali, ciała ludzkie, w grobach depositowane, wespół z pospółstwem z trun wyrzucali, truny obdzierali, oycowie awgustiniani y franciszkani Wileńscy krzyż y dzwony zabrali, magistrat zaś, requisitus, od tego tumultu pospółstwa nie chciał hamować y nie hamował, y na wszystkiej żalobie, w protestacyi wyrażoney, zabierał; post iuramentum względem wzruszenia pokoju pospolitego y tak haniebnego popełnionego excessu na panach akademikach y pospółstwu paenam infamiae et colli ac captivationis wskazali, restitutionem rzeczy zabranych podług rejestru induplo ex bonis citatorum nakazali, a na magistracie, który, powinności swoiey nie czyniąc dość, hamować tumultu nie kazał y niechciał, paenas arbitrarias wskazali; in futurum zaś securitate omnimodam sub paenis contra citatos obwarowawszy, restauracionem zboru, iaki był przed tym, pozwolili, prosił y domawiał się. A tak my kommissarze iego królewskiej mości, osobliwym reskrypsem, ex senatus consilio wydanym, naznaczeni, tey sprawy przesłuchawszy y onę dobrze wyrozumiawszy, po odprawioney in loco loci zburzonego zboru za bramą Trocką, na przedmieściu będącego, y budynków tamże będących conspectiey, ponieważ z inquisitiei, podług dispozitiei prawa pospolitego expędiowaney, et ex eadem conspeccione desolationis

patet, iż ichmość panom dissidentom confessiey ewangelickiey wielka się przez zburzenie zboru y niezwyuczayne nad ciała ludzi umarłych pastwienie się, tudzież przez zabranie nadania wielkich ludzi y sum różnych szlacheckich stała violentia, a zatym et securitas publica cum convulsione legum przez panów akademików Wileńskich, także przez pospółstwo tegoż miasta Wileńskiego violata. Przeciwno którym, lubo imć pan Jerzy Kamiński—woyski oszmiański, iako aktor zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, z inszemi stanu szlacheckiego ukrzywdzonymi met septima manu ad convictionem przy protestacyach, relacyach ieneralskich, conspectii mieysca, inquisitii et circa realitatem facti zabrał; iednak iż panowie akademicy y pospółstwo miasta iego królewskiej mości Wilna post temerarium recessum nie stawili, przeto stosuiąc się do allegowaney constitucyi, de securitate publica opisaney, y statutu wielkiego xięstwa Litewskiego, artykułu ośmdziesiąt pierwszego, z rozdziału czwartego, ile w sprawach kryminalnych, których iego królewska mość pro conservanda securitate publica w miastach swoich iest supremus iudex, zwłaszcza, gdy tak iawny y całemu niemal światu widomy iest popełniony exces, żadney nie uznawaiąc aktorom przysięgi s panów akademików dwóch, principaliter in processu causae obwinionych, iako to panów Jozepha Rykaczewskiego y Jana Zypłę, ex plebe zaś dwóch, Jendrzeia Goleniewskiego — kowala, syna, y Wojciecha Żuka, garbarza, na infamią, na garło y na łapanie wskazuiemy, y na otrzymanie takowey infamiey do iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, odsyłamy, za

otrzymaniem którey, iż takowe paeny každy urząd, kędy by się te osoby pokazały, albo poścignione byli, nad onemi executią uczynić mocen będzie, deklaruiemy. Względem zaś imé xiędza Piotra Kitnowskiego, societatis Jesu rektora akademii Wileńskiej, tego, iako duchowną osobę y do sądu duchownego należąca, zwłaszcza, że y z inquisicyi na tymże imé xiędzu rektorze nie się nie pokazało, ab actione praesenti uwolniwszy, w tey sprawie abutrinque perpetuum imponimus silentium. A co się tćnie szlachetnego magistratu Wileńskiego, ex quo taż inquisitio evincit magistratum w tym, iż do tey violencyi okazały nie byli; przeto z tego szlachetnego magistratu Wileńskiego osobom kilku, iako to imści panu Matyaszowi Klarowskiemu, Michałowi Stephanowiczowi—burmistrzom, szlachetnym panom Rykiemu—raycy, Janowi Pawłowiczowi—ławnikowi Wileńskim, corporaliter in eam rotam: iako na tumult do zburzenia zboru sami y żaden z magistratu Wileńskiego nie zwalali, o nim wczesnie y o tym, kto był autorem pryncypalnym do tego tumultu, nie wiedzieli, w radę około tego zburzenia zboru z studentami nie wchodzili y iako na ówczas tego tumultu uhamować nie mogli, przysiądz nakazuujemy y termin wykonania tey przysięgi od podania sobie obwieszczenia dnia trzeciego w grodzie Wileńskim na roczkach, na które obwieszczenie podane będzie, naznaczamy; gdzie po wykonaniu nakazanego iuramentu szlachetny magistrat Wileński ab actione praesenti uwalniamy. Oycóm franciszkanom y awgustinianom, na Żarzeczcu mieszkaiącym, Wileńskim, dzwony y krzyże tegoż zboru Wileńskiego, ponieważ się u nich znajduia, aby ichmościom panom dissidentom con-

fessiey ewangelickiey in triduo wrócili, sub paena sta czerwonych złotych iniungimus; inne zaś rzeczy, iako to: złoto, srebro, gotowe pieniądze, fanty, cegły, budynki drewniane, stoły, ławy, kamienie marmurowe et id genus, przytym blankie ty, które tym dekretem naszym kassuujemy, tudzież y inne różne sprawy, privilegia, zapisy, obligi, ponieważ ex deductis inquisitionibus constat, iż różne ludzie y mieszczanie, także żydzi Wileńscy między się rozebrali, rozwiezli, tedy do tych wszystkich, a mianowicie, którzy są w inquisicyi mianowani, salvę do dochodzenia onych in foro competenti tymże ichmościom panom dissidentom zachowawszy, wszystkim ichmościom panom administratorom y zawiadowcom iurysdyk wszelkich, intra et extra moenia miasta Wileńskiego będącym, do którey by ichmość panowie dissidenci vindicando oblata instarent, aby indilatam administrent iustitiam, podług reskryptu iego królewskiej mości, chcemy mieć. A że wszelkie prawo securitatem publicam wszystkim w państwach iego królewskiej mości będącym in vigore postrzegać roskażalo, przeto y my, stosuiąc się do konfederacyi y przywileiów najaśniejszych królów ichmościów, tudzież y do constitucyi, de securitate publica opisanych, w przyszłe czasy tymże ichmościom panom dissidentom confessiey ewangelickiey in libero religionis exercitio osobom samym eiusdem confessionis y ministrom ich omnimodam od każdego cuiuscunque status et conditionis, specialiter od akademiey Wileńskiej, praesenti actu commissionis waruiemy securitatem, tak, iż iesliby, strzeż Boże, na ten zbor, za Trocką bramą w Wilnie, na przedmieściu będący, którego liberam restaurationem inherendo confederationibus,

mianowicie, roku tysiąc sześćset siedmdzie-
 siąt trzeciego, a podług dekretu króla
 imci świętej pamięci Władysława czwar-
 tego, roku tysiąc sześćset czterdziestego,
 miesiąca Maia dnia dwudziestego szóstego,
 na seymie ferowanego, et nihil onemu de-
 rogando, dla nabożeństwa ich używania
 y odprowowania, także szpitalu y budyn-
 ków, ad praesens zruynowanych, pozwalamy;
 iaki tumult, invasia, quocunque praetextu
 ac colore quaesito bydź miała, tedy aby
 wszystkie w mieście y na przedmieściu
 będące iurisydki, a mianowicie szlachetny
 magistrat Wileński ex officio suo, iako
 ten, któremu bonum regimen civitatis y
 postrzeganie wewnętrznego pokoju y bezpie-
 czeństwa pospolitego w mieście Wilnie in-
 cumbit, za daniem sobie wiedzieć, albo za
 wzięciem wiadomości, wszystkim okazyom
 pro viribus zabiegali, tumultów nie do-
 puszczali, ludzi y ministrów pomienoney
 religiey oprimować nie pozwalali, bronili
 y surowo takowych violatorów, gwałtowni-
 ków karali, pod winą trzech tysięcy czer-
 wonych złotych cavemus y tę summę na
 skarb iego królewskiej mości zakładamy,
 do którego hamowania y in casu sprze-
 ciwienia się y paen wszystkie iuryzdyki, tak
 w mieście, iako y na przedmieściu będące,
 należeć będą. Monendo oraz ichmościów
 xięży iezuitów, rektora y praefecta, pro
 tempore będących, aby panów akademi-

ków a similibus, occasionibus wstrzymy-
 wali, hamowali, decernimus mocą niniey-
 szego dekretu naszego, który do confir-
 macyi iego królewskiej mości, pana na-
 szego miłościwego, iako supremi arbitri,
 odsyłając, przy pieczęciach naszych, rękoma
 naszemi podpisałimy. Działo się w Wilnie,
 roku, miesiąca y dnia iako wyżej. У того
 декрету комиссарского, при печати притис-
 неной, подпись рукъ теми словы: Salvis
 per omnia s. romanae ecclesiae iuribus
 et salvo in solidum decreto sacrae regiae
 maiestatis, piae et sanctae recordationis
 Vladislai quarti, regis Poloniarum, anno
 tysiąc sześćset czterdziestego lati, Alexan-
 der Kotowicz—biskup Wileński ręką swą.
 Jako commissarz iego królewskiej mości,
 salvis per omnia sanctae romanae eccle-
 siae iuribus et salvo in solidum decreto
 sacrae regiae maiestatis, gloriosae memo-
 riae Vladislai quarti, anno tysiąc sześćset
 czterdziestego lati, Mikołay Słupski—bis-
 kup Gratianopolski. Jako kommissarz iego
 królewskiej mości Paweł Sienicki z Bon-
 cze—podstoli Buzki, kommissarz *mpria*.
 Correxit et extradidit Leszkiewicz régens.
 cancel. decr. m. d. Lit.

Который же тотъ декретъ комиссар-
 ский, за подаьемъ оного черезъ особу
 верху меневую до актъ, есть до книгъ
 головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчис-
 тыхъ принять и уписанъ.

1687 г. Юня 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1629.

117. Подтвердительная и дарственная запись Людовики Каролины княжны Радзивиловны, Бранденбургской маркграфини, Слуцкому, Копыльскому, Койдановскому, Любчанскому, Бѣлицкому, Селецкому и Докудовскому евангелическимъ сборамъ.

Настоящая подтвердительная запись выдана | въ ея же имѣнїяхъ, вслѣдствіе потери сборами
была княгиней Каролиной Радзивилвной вышепо- | прежнихъ ея фундушевыхъ записей во время
мянутымъ евангелическимъ сборамъ, открытымъ | Шведскаго и Московскаго нашествїй.

Roku sysięc siedmset piętnastego, mie-
siąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na
trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z
województw, ziem y powiatów na rok
teraznieyszy tysiąc siedmsetny piętnasty
obranemi, stanowszy personaliter patron
iego mość Andrzej Choćko — obożny
Oszmiański, list dobrowolny, wieczysty,
odnowczy, confirmacyjny, funduszowy zapis
zborom ewangelickim Słuckiemu, Kopyl-
skiemu, Koydańskiemu, Lubezańskiemu,
Bieliickiemu, Sieleckiemu y Dokudowskiemu
od iaśnie oświeconey xiężney imści Ludo-
wiki Karoliny xiężney Radziwiłowej, mar-
grabiney Brandeburskiej, xiężney na
Birzach y Dubinkach, Słucku y Kopyłu,
dziedzicznej pani na Newlu y Siebieżu,
dany y służący, ad acta podawszy, prosił
nas sądu, aby ony ze wszytką w nim
specyfikowaną rzeczą był do xiąg głów-
nych trybunalnych spraw wieczystych
przyjęty y wpisany. Który my przyiwszy
a wpisując w xięgi słowo do słowa tak
się w sobie ma:

Ludowika Karolina xiężna Radziwiło-
wa, margrabina Brandeburska. xiężna
na Byrzach, Dubinkach, Słucku y Ko-
pyłu, pani na Newlu y Siebieżu, czy-
nię wiadomo y zeznam tym moim
listem dobrowolnym wieczystym zapisem:
iż co doniesli mi ichmość panowie akto-
rowie, patronowie, seniorowie y starsi zbo-
rów w. x. Lit., że różne fundusze od sław-
ney pamięci xiążąt ichmościów anteces-
sorów moich różnym zborom ewangelickim,
w w. x. Lit. będącym, manowicie: Słuc-
kiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu,
Lubezańskiemu, Bieliickiemu, Sieleckiemu
y Dokudowskiemu, w województwach y
powiatach różnych leżącym, z placami,
mieszkaniami kaznodziejskimi, także dla
praeceptorów, katechistów, y szkołami, iako
też domami dla wdów y sierot, z szpita-
lami y ze wszytkimi, iako teraz zażywa-
ia, przynależnościami, dla odprawowania
nabożeństwa chrześciańskiego ewangelic-
kiego, w zborach w. x. Lit. ewangelickich,
które Boga w Trójcy świętey iedynego
według confessyi Helwieckey z pisma

świętego wietey, a consensem Sędmierskim od przodków swoich, koronnych y w. x. Lit. ewangelików, królom ichmościom podaney, wyznawaią, zwyczajnego, nadane, zniesieniem temiż funduszami swemi różnych summ dla obeyscia kaznodzieiów, praeceptorów, katechistów y alumnów, także na sustentacyą wdów, sierot y szpitalów, na te dobra, w których mianowane zbory są fundowane, z których y dotąd swoje roczne dostawali solaria y z przydatkiem dla tym lepszey sustentacyi folwarków y poddanych, w nich mieszkających, a w inwentarzach tych dóbr wyrażonych y opisanych. Że tedy te fundusze podczas przeszłych z Szwedami y z Moskwą w oyczyźnie naszey woien poginęły, a zatym aby te fundacye tych zborów w opaczne iakie tłumaczenie w następujących potomnych czasach nie przychodziły, tym listem zapisem moim odnowczym do wiadomości terażniejszego y na potym będącego wieku ludziom podaję, iż zbory ewangelickie, to iest Słucki, Kopylski, Koydanowski, Lubczański. Bielicki, Sielecki y Dokudowski, prawem pospolitym według wolnego nabożeństwa obwarowane przez świętey pamięci xiażąt ichmościów antecessorów moich, z gorliwości ku chwale Boga w Trójcy świętey iedynego są fundowane, z nadaniem do nich summ różnych na obeyscie y sustentacyą kaznodzieiów, praeceptorów y katechystów, alumnów, wdów, sierot, ubogich szpitalnych y z wniesieniem tych summ na maiętności swoje różne, także z przydaniem do nich folwarków y wsi, w inwentarzach tych maiętności opisanych. Y ia xieźna margrabina Brandeburska, nie tylko te fundusze wysz rzeczonych zborów z mieszkaniem kaznodziejskiemi, szkolnemi

y szpitalnemi, także z folwarkami y wsiami do tych zborów należacemi, tym listem dobrowolnym wieczystym zapisem moim utwierdzam y confirmuję y ichmościów panów aktorów seniorów y starszych tych zborów upewniam y assekuruję, że te stracone y zgubione w przeszłą wojnę Moskiewską y Szwedzką na te zbory pomienione y do nich należące fundusze nie mają ichmościom panom aktorom, seniorom y starszym tych zborów y ich następcom, szkodzić wiecznemi czasy; owszem tym moim listem dobrowolnym odnowczym confirmacyinym zapisem tychże ichmościów panów patronów y seniorów mianowanych zborów przy teyże dawney ichmościów possessyi, iako zborów samych, z placami, mieszkaniem kaznodziejskiemi, tudzież z przydanemi do tych zborów folwarkami y wsiami y ze wszystkiemi do nich przynależnościami, także z wolnym wstępem do puszczy dla reperacyi zborów y do nich należących budynków, tak, żeby mianowane niemianowanemu, a niemianowane mianowanemu nie nie szkodziło, na wieczne a nigdy nieodzowne czasy zachowując, żadnego tak sobie samey, iako następcom y successorom moim, albo iakimkolwiek sposobem maiętności moie dzierżącym nie zostawując przystępu wiecznemi czasy. A że pensye zborom tym: Słuckiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu, Bielickiemu, Sieleckiemu, Dokudowskiemu y ich kaznodzieiom, praeceptorom, katechistom, także na sustentacyą wdów, sierot, ubogich panienek y szpitalów trzy tysiące czterysta ośmdziesiąt złotych polskich, za funduszami świętey pamięci xiażąt ichmościów antecessorów moich na różne wniesione byli dobra, które częścią w zastawie, częścią w arendzie

teraz zostają, tedy chcąc żeby napotym kaznodzieiów, praeceptorów, katechistów, także wdów, sierot y szpitalów sustentacye były pewne y żeby ich zawsze na terminie należywym zupełnie dochodziły, wnaszam na majątność moię Koydanowską, w woiewodztwie Mińskim leżącą, y tym listem zapisem moim wieczystym fundacynym zapisuię ponienionym zborom ewangelickim, Boga w Trócy świętey iedynego wyznawaiącym, to iest: Słuckiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu, Bielickiemu, Sieleckiemu, Dokudowskiemu, przyłączaiąc do nich y kościół luterskiej Awgustańskiej confessyi, w Słucku będący, summę trzydzieści y cztery tysiące ośmset złotych, tak żeby prowizia y interest od niey trzy tysiące czterysta ośmdziesiąt złotych rocznie uczyniła, z których trzech tysięcy czterysta ośmdziesiąt złotych mają te zборы y kościół Awgustańskiej confessyi Słucki dostawać roczną sustentacyą swoię, według rozpisu mego, ręką moią podpisanego y w trybunale przyznanego, a imci panu aktorowi generalnemu y ichmościom panom seniorom tych zborów oddanego. Niemam tedy y niepowinna będę y successorowie moi nie mają y nie powinni będą, iako y dzierżący majątności moich do tey summy mianowaney, a na Koydanowie zapisaney, ani do prowizyi, od niey przychodzącey, iakim kolwiek sposobem albo praetextem interessować wiecznymi czasy; ale iako szafunek samey summy, tak y distributa interessu, od niey przychodzącego, ma należeć ichmościom panom aktorom seniorom, patronom zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y całemu ewangelickiemu synodowi na wieczne y nigdy nieodzowne czasy. Wa-

riuję przytym ichmościom panom aktorom y seniorom tych zborów, iż iesliby dobra moie do possessyi inney, a nie ewangelickiey religii przysły, tedy praesentowanie kaznodzieiów, praeceptorów y katechistów, iako też dozorców do zborów, szkół, domów wdowich y szpitalów Słuckiego, Kopylskiego, Koydanowskiego, Lubczańskiego, Bielickiego, Sieleckiego y Dokudowskiego, nie do potomków y successorów moich, ani do dzierżących, ani iakim kolwiek sposobem possessorów tych majątności, ale do ichmościów panów starszych, aktorów y dozorców zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego y synodowi całemu ewangelickiemu ma należeć y służyć; ani successorowie y potomkowie moi, także iakim kolwiek prawem majątności moie dzierżący, y possessorowie, sobie przywłaszczać, ani w tym przeszkody ichmościom panom starszym y aktorom zborowym czynić (nie) mają y nie powinni będą; owszem successorowie y potomkowie moi w tym ichmościów panów starszych y aktorów bronić, zastępować y ewinkować pod niżej mianowanymi zarękami powinni będą. Gdyż ia xiężna margrabina Brandeburska te moie podania y praesentowania od potomków, successorów moich y każdego, dzierżącego majątności moie, oddałam, a na ichmościów panów seniorów y aktorów zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y na cały synod ewangelicki tym moim listem dobrowolnym zapisem wlewam y zrzekam się na wieczne y nieodzowne czasy. A iesliby kto z potomków y successorów moich ten funduszowy zapis zborom: Słuckiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu, Bielickiemu, Sieleckiemu y Dokudowskiemu ode mnie dany y uczyniony, w którym

kolwiek punkcie, paragrafie y condycyi naruszać, abo cokolwiek z nadania odeymować, albo na inszą religią opakować y ten zapis mój pod praetextem iakiego kolwiek tłumaczenia w najmniejszey rzeczy odmieniać chciał, tedy każdego z nich na straszny sąd Boży powoływam, a przytym zaręki trzydzieści y cztery tysiące ośmset złotych zakładam. O którą zarękę, wnosząc ją iako na wszelkie dobra y majątności moje, tak mianowicie na majątność moją Kopyś, ze wszystkiemi do niej przynależnościami y folwarkami, w powiecie Orszańskim leżącą, którą pod ewikcyę podaję; obowiązki y warunki tym moim dobrowolnym listem wieczystym funduszowym zapisem daję wolność, moc imé panu aktorowi generalnemu y wszystkim ichmościom panom seniorom, dozorcóm y starszym zborów ewangelickich wielkiego księstwa Litewskiego, teraz będącym y którzy na potomne czasy obierani y na synodach ewangelickich stanowieni będą, gdyby, strzeż Boże, przez mię, lub przez successorsy moje miał się stać iaki gwałt y naruszenie tego listu zapisu mego, w części albo we wszystkim, lub przez odmianę nabożeństwa w pomienionych zborach, bądź przez odcięcie zborów, szkół, szpitalów, mieszkań wdowich y sierocich, gruntów, placów, albo niepłacenie pensyi na zbory, szkoły, szpitale, domy sierocie, wdowom y ubogim nadanych, będą na ostatek przez iaki wymyślny, albo gwałtowny successorsów moich postępek, tedy in casum wszelkiew poniesioney contraveniencyi, temu zapisowi memu funduszowemi przeciwney, pozwać mię y successorsy moje do sądów iego królewskiej mości zadwornych, trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego, w

który chcąc termin, powiat y woiewodstwo, rokiem statutowym, kładąc pozew na majątności mey Kopyskiey; a ia y successorsowie moi, będączapozwanemi, żadnych prawnych y nieprawnych wymówek y excepcyi niezazywając, u sądu stanąć, zarękę zapłacić y po zapłaceniu oney przecieź temu zapisowi memu we wszystkich, iego punktach y paragrafach dosyć czynić powinna będę y successorsowie moi powinni będą, — tyle kroć, ile kroć temu zapisowi moiemu nie dosyć by się stało, strzegąc, aby co kolwiek się pomieniło y opisało, cale y nienaruszenie w swey klubie, przy religii ewangelickiey zostawało; a sądów wszelkich, tak wysszych, iako y niższych proszę y przez imię naysprawiedliwszego Sędziego, któremu na onym ostatnim trybunale wszystkie ziemskie trony y subselia dekretów swoich liczbę dać muszą, oświadczam, aby ramieniem y prawdą swoją nie następowali nigdy na ten list, zapis mój, owszem żeby na każdym takim, który by mu się sprzeciwił, winy y zaręki według prawa pospolitego, statutu wielkiego księstwa Litewskiego y według tego zapisu mego, na prawach naszych, od królów ichmościów poprzysiązonych, ufundowanego, obrońciani y protektorami byli. Y na tom dała ten list zapis mój wieczysty ichmościom panom actorom zborowym ewangelickim w wielkim księstwie Litewskim, z podpisem ręki mey y pieczęcią moją, także z podpisami y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Działo się w Berlinie, dwudziestego Junii, roku tysiąc sześćset ośmdziesiątego siódmego. U tego zapisu wieczystego przy pieczęciach podpisy w te słowa: Ludowika Karolina Radziwiłowna, margrabina Brandeburska. Ustnie proszo-

ny pieczętarz Samuel z Chwałkowa Chwałkowski -- starosta Drohicki. Ustnie proszony pieczętarz Franciszek Zygmunt Kochański. Ustnie proszony pieczętarz Dobrogost Kurnatowski.

Który to ten zapis, za ustnym wysz wyrażonego patrona podaniem, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych jest przyjęty y zapisany.

1687 г. Юня 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1613.

118. Подтвердительная и фундушова запись отъ Людовики Бранденбургской маркграфини княжны Радивиловой на Заблудовскій, Орленскій и Венгровскій евангелическіе сборы.

Вслѣдствіе потери документовъ, заключающихъ въ себѣ и фундушевую запись Бранденбургской маркграфини Людовики, урожденной Радивиловой, евангелическімъ сборамъ Заблудовскому, Орленскому и Венгровскому, вышепомянутая марграфиня выдаетъ настоящую подтвердительную за-

пись, въ которой между прочимъ поясняетъ, что, исполняя волю своихъ предшественниковъ, она назначаетъ 27,000 злотыхъ на своемъ Подляшскомъ имѣніи Заблудовѣ, съ тѣмъ, чтобы 10% съ него выплачивалось помянутымъ сборамъ на содержаніе личнаго состава, школы и госпиталя.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim księstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny piętnasty obranemi, stanąwszy personaliter patron imię pan Andrzej Choćko—obożny Oszmiański, list dobrowolny, wieczysty, odnowczy, konfirmacyjny, funduszowy zapis, zborom ewangelickim Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węrowskiemu, na Podlasiu będącym, od iaśnie oświeconey księżny ieymości Ludowiki Karoliny księżny Radziwiłowny—margrabiney Brandeburskiej, księżny na Birzach y Dubinkach, Słucku y Kopylu, dziedzicznej pani na Newlu y Siebieżu, dany

y służący, ad acta podawszy, prosił nas sądu, aby ony ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Który my przyjąwszy y wpisując w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ludowika Karolina księżna Radziwiłowna, margrabina Brandeburska, księżna na Birzach, Dubinkach, Słucku y Kopylu, dziedziczna pani na Newlu y Siebieżu, czynię wiadomo y zeznam tym listem moim, dobrowolnym wieczystym zapisem, iż co donieśli mi ichmość panowie aktorowie, patronowie, seniorowie y starsi zborów wielkiego księstwa Litewskiego, że różne fundusze od świętey pamięci xiążąt ichmościów antecessorów moich, mianowi-

cie: od xięcia iegomości Krzysztopha Radziwiła—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego y xiężny ieymości Anny Kiszczanki Radziwiłowej—woiewodziny Wileńskiej, hetmanowej wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego, zborom ewangelickim, to iest: Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu, na Podlaszu będącym, z placami, mieszkaniem kaznodzieiom, praeceptorom, katechistom, z szkołą Zabłudowską, także z domami dla wdów y sierot, y szpitalami y ze wszystkimi, iako teraz zażywaią, przynależnościami, dla odprawowania nabożeństwa chrześciańskiego ewangelickiego w zborach wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelickich, które Boga w Trójcy świętej iedynego podług confessiey Helweckiey, z pisma świętego wziętej, a consensum Sendomirskim od przodków swoich, koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelików, królom ichmościom podaney, wyznawaią, zwyczajnego, nadane, z wniesieniem temż funduszami swemi różnych summ dla obeyscia kaznodzieiów, praeceptorów, katechistów y alumnów, także na sustentacyą wdów, sierot y szpitalów, na różne swoje dobra y majątności, tamże na Podlaszu leżące, z których y dotąd swoje roczne dostawali salaria, więc że te mianowane fundusze, podczas przeszłych z Szwedami y z Moskwą w oyczyźnie naszej woien, poginęły, a zatym aby fundacya tych zborów w opaczne iakie tłumaczenie w następujących potomnych czasiech nie przychodziła, tym listem zapisem moim odnowczym do wiadomości terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom podaie: iż zbory, to iest: Zabłudowski, Orleński y Węgrowski, za prawem pospolitym, względem wolnego nabożeń-

stwa służącym, przez świętą pamięć xiażąt ichmościów antecessorów moich ku chwale Boga w Trójcy świętej iedynego są fundowane, z nadaniem do nich summ różnych na obeyscie y sustentacyą kaznodzieiów, praeceptorów, catechistów, alumnów, wdów, sierot, ubogich, szpitalnych, y z wniesieniem tych summ na różne majątności swoje, tamże na Podlaszu leżące, a zatym ia xiężna margrabina Brandeburska, nie tylko te fundusze wyż wyrażonych zborów Podlaskich, z mieszkaniem kaznodziejskimi, szkolnemi y szpitalnemi, tym listem dobrowolnym wieczystym zapisem moim utwierdzam y confirmuję, ichmościów panów aktorów, seniorów y starszych tych zborów upewniam y assekuuję, że te stracone y zgubione wprzeszłą wojnę Moskiewską y Szwedzką na te zbory pomienione y do nich nadane fundusze, nie niemaią ichmościom panom aktorom, seniorom y starszym zborów Zawileyskich y ich następcom szkodzić wiecznemi czasy. Owszem tym listem dobrowolnym, odnowczym, confirmacyinym zapisem, tychże ichmościów panów patronów y seniorów mianowanych zborów Podlaskich przy teyże dawney ichmościów possessiey, iako zborów samych, z placami, mieszkaniem kaznodziejskimi, tudzież z przydanemi do tych zborów gruntami y placami y ze wszystkimi do nich przynależnościami tak, żeby mianowane niemianowanemu, a niemianowane mianowanemu nie nie szkodziło, na wieczne y nigdy neodzowne czasy zachowuiąc, żadrego tak sobie samey, iako następcem y successorom moim, albo jakim kolwiek sposobem majątności moich dzierżącym, nie zostawuiąc przystępu wiecznemi czasy. A że pensie tym zborom Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y

Węgrowskiemu y ich kaznodzieiom, praeceptorom, catechistom, także na sustentacyą wdów, sierot, ubogich panienek y szpitalów, dwa tysiąca siedmset złotych wynoszące, za funduszami świętey pamięci xiążąt ichmościów antecessorów moich na różne wniesione były dobra, które częścią w zastawie, częścią w arendzie teraz zostają, tedy chcąc, żeby na potym kaznodzieiów, praeceptorów, catechistów, także wdów, sierot y spitalów sustentacye były pewne y żeby ich zawsze na terminie należytym zupełnie dochodziły, wnaszam na majątność moię Zabłudowską, w powiecie Grodzieńskim leżącą, y tym listem zapisem moim wieczystym fundacyinym zapisuję, pomienionym zborom ewangelickim, to iest: Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu, także kościołowi luterskiej Augustańskiej confessiey Węgrowskiemu sumnę dwadzieścia y siedm tysięcy złotych, tak, żeby prowizya y interest od tey summy dwa tysiąca siedmset złotych rocznie uczynił, z których dwóch tysięcy siedmiuset złotych mają te zборы y kościół dostawać roczną sustentacyą swoię według rozpisu mego, ręką moią podpisanego y w trybunale przyznanego, a imć panu aktorowi generalnemu y ichmościom panom seniorom tych zborów oddanego. Niemam tedy y niepowinna będę y successorowie moi nie mają y nie powinni będą, albo iakim kolwiek sposobem dzierzący majątności moich, tą sumną wysz rzeczoną zawiadować, ani się do niey y do prowizyi od niey przychodzącey interessować, wiecznemi czasy, ale iako szafunek samey summy, tak y dystrybuca y interestu przychodzącego od niey ma należeć ichmościom panom aktorom, seniorom, patronom zborów w. x. Lit. y całej

mu synodowi ewangelickiemu na wieczne y nigdy nieodzowne czasy; waruiąc oraz ichmościom panom aktorom y seniorom zborów Podlaskich, iż iesliby dobra moie do possessiey inney, a nie ewangelickiey religiey przyszły, tedy prezentowanie kaznodzieiów, catechistów, praeceptorów y rektorów do szkół, albo też dozorców do zborów, szkół, domów wdowich y szpitalów Zabłudowskiego, Orleńskiego y Węgrowskiego, nie do potomków y successorów moich, ani do dzierzących, ani iakim kolwiek sposobem possessorów moich majątności, ale do ichmościów panów starzych, aktorów y dozorców zborów ewangelickich Podlaskich y synodowi całemu ewangelickiemu ma należeć y służyć; ani successorowie y potomkowie moi, także iakim kolwiek prawem majątności moie dzierżący, sobie przywłaszczając, ani w tym przeskody ichmościom panom starszym y aktorom zborowym czynić nie mają y niepowinni będą, gdyż ia xiężna margrabina Brandenburska tę moc podania y praesentowania od potomków successorów moich y każdego dzierżącego majątności moich oddalam, a na ichmościów panów seniorów, aktorów zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y na cały synod ewangelicki tym listem moim dobrowolnym zapisem wlewam y zrzekam się, na wieczne y nieodzowne czasy. A iesliby kto z potomków y successorów moich ten funduszowy zapis, zborom Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu odemnie dany y uczyniony, w którym kolwiek punkcie, paragrafie y kondiciey naruszać, albo cokolwiek z nadania odeymować, albo na inszą religią opakować, y ten zapis mój pod praetextem iakiego kolwiek tłumaczenia w namniejszey rzeczy odmieniać

chciał, tedy każdego z nich na straszny sąd Boży powolywam, a przytym zaręki dwadzieścia y siedm tysięcy złotych zakładam, o którą zarękę, (wnaszając ie iako na wszelkie dobra y majątności moje, tak mianowicie na też majątność moją Zabłudowską, ze wszystkimi do niey przynależnościami y folwarkami. w powiecie Grodzieńskim leżącą) obowiązki y warunki tym moim dobrowolnym listem wieczystym funduszowym zapisem, daię wolność y moc imé panu aktorowi generalnemu y wszystkim ichmościóm panom patronom, seniorom y dozorcóm zborów ewangelickich w wielkim xięstwie Litewskim, teraz będącym y którzy na potomne czasy obierani y na synodach ewangelickich stanowieni będą, gdyby przeze mnie, strzeż Boże, lub przez successory moje miał się stać iaki gwałt, y naruszenie tego listu zapisu mego w części, abo we wszystkim, bądź przez odmianę nabożeństwa, bądź przez odcięcie zborów, szkół, szpitalów, mieszkań wdowich y sierocich, gruntów, placów, abo nieplacenie pensyi na zbory, szkoły, szpitale, domy sierocie, alumny, wdowy, panienki y inne dziatki ubogie nadanych, bądź na ostatek przez iaki umyślny abo gwałtowny successorów moich postępek, tedy in casum wszelkiew poniesioney contrawencyi, temu zapisowi funduszowemu przeciwney, pozwać mię y successory moje do sądów i. k. mei zadwornych, trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego, w który chcąc termin, powiat y wojewodztwo, rokiem statutowym, kładąc go na majątności mey Zabłudowskiej; a ia y successorowie moi, będąc zapozwanymi, żadnych prawnych y nieprawnych wymówek y excepcyi nie zażywaiąc, u

sądu stanąć, zarękę zapłacić y po zapłaceniu oney, przecie temu zapisowi memu we wszystkich punktach y paragrafach dosyć czynić powinna będę y successorowie moi powinni będą, tylekroć, ilekroć by temu zapisowi memu niedosyć się stało, strzegąc, aby to, cokolwiek się pomieniło y opisało, cale y nienaruszenie przy religiew ewangelickiew zostawało. A sądów wszelakich, tak wyższych, iako y niższych proszę y przez imię naysprawiedliwszego Sędziego, któremu na onym strasznym ostatnim trybunale wszystkie ziemskie trony y subsellia z dekretów swoich liczbę dać muszą, oświadczam, aby ramieniem y powagą swoią nie następowali nigdy na ten list zapis mój, owszem żeby na każdym takim, który by mu się sprzeciwił, winy, zaręki według prawa pospolitego statutu w. x. Lit. y według tego zapisu mego skazowali, a tego zapisu mego, na prawach naszych, od królów ichmościów poprzysiężonych, ufundowanego, obrońcami y protektorami byli. Y na tom dała ten list zapis mój wieczysty ichmościóm panom patronom, seniorom y ichmościóm panom aktorom zborowym ewangelickim w w. x. Lit. z podpisem ręki mey y pieczęcią moią, także z podpisami y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie uproszonych, niżej mianowanych. Działo się w Berlinie, dnia dwudziestego Junii, roku tysiąc sześset ósmdziesiątego siódmego. U tego zapisu wieczystego przy pieczęciach podpisy w te słowa: Ludowika Karolina Radziwiłówna mpria. Ustnie proszony pieczętarz Samuel z Chwałkowa Chwałkowski — starosta Drohicki. Ustnie proszony pieczętarz Dobrogost z Bytynia Kurnatowski.

Ктóry то ten zapis, за ustnym wysz wу- | ных trybunalnych spraw wieczystych iest.
razonego patrona podaniem, do xiąg głów- | przyięty u wpisany.

1688 г. Апрелья 22 дня.

Изъ книги № 30, за 1688 г., л. 1029.

119. Рескриптъ короля Яна III, подтверждающій декретъ королевскихъ комиссаровъ по поводу разоренія нальвинскаго сбора въ Вильнѣ.

Король Янъ III, по ходатайству придворныхъ чиновъ, нашель возможнымъ утвердить комиссарскій декретъ по поводу разоренія римско-католическимъ населеніемъ Вильны евангелическаго сбора, находившагося за Троицкой брамой. Комиссарами по этому дѣлу были назначены пер-

вѣйшіе сановники литовско-русскаго края. Изъ среды населенія въ этомъ дѣлѣ принимаютъ участіе иезуиты, доминикане и разные горожане. На основаніи этого декрета евангелической сборъ съ госпиталемъ и зданіями долженствовалъ быть опять возобновленнымъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого ты- | сеча шестьсотъ осмьдесятъ осмого, мѣсе-
ца Августа семого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысеца шестьсотъ осмьдесятъ осмый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Александръ Гордеевскій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписать далъ конфирмацію его королевское милости, пана нашего милостивого, декрету ясне вельможныхъ, въ Богу превелебныхъ ихъ милостей пановъ комиссаровъ, отъ его королевское милости ексъ сенатусъ консиліо высажонныхъ; въ справѣ ихъ милости пановъ се-

ніоровъ збору Виленского, ниже менованныхъ, зъ шляхетными войтомъ, бурмистрами, райцами, лавниками и иными мѣщанами и обывателями мѣста Виленского ферованого, просечи, абы тотъ листъ его королевское милости конфирмаційный до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять, актыкованъ и уписанъ былъ; якожь принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Jan trzeci z Bożey łaski król Polski i. t. d. Oznamujemy tym listem confirmacyinym przywileiem naszym wszem w obec y koźdemu, donosząc do wiadomości, iż co wprzōdy za osobliwym scriptem naszym, ex senatus consilio, a potym powtōrnie wydanym listem reassumptionis com-

missy, pod datą roku tysiąc sześćset osmdziesiąt piątego, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia, podczas seymu walnego sześciu niedzielnego Warszawskiego, iasnie wielmożni przewielebni commissarze nasi, to iest, świętey pamięci w Bogu przewielebny xiądz Alexander Kotowicz—biskup Wileński, Kazimierz Jan Sapieha—woiewoda Wileński, hetman wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, Jozeph Bogusław Słuszka—kasztelan Wileński, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego, Stanisław Burba—kasztelan Trocki, Mikołaj Słupski—biskup Gratianopolitański, Paweł z Boncza Sienicki—podstoli Buski, na rozsądzenie względem zburzenia przez akademików Wileńskich tumultu varii status et conditionis zboru, w mieście naszym Wilnie, za bramą Trocką leżącego, vigore dekretu świętey pamięci najasniejszego antecessora naszego Władysława czwartego, króla polskiego, w roku tysiąc sześćset czterdziestym, miesiąca Marca dwudziestego szóstego dnia, w Warszawie na seymie ferowanego, z miasta za bramę, mianowaną Trocką przeniesionego, zachawszy ad locum loci, to iest, do miasta Wilna, praevia innotescentia, po odprawioney na ratuszu inquisitiei, stosując się do prawa pospolitego, constitucii confederacyjnych, gdzie pokóy inter dissidentes in religione christiana zachowany, przez antecessorów naszych y nas samych approbowanych, w tey sprawie między urodzonym instigatorem wielkiego xięstwa Litewskiego y delatorami urodzonym Jerzym Kamińskim—woyskim Oszmiańskim, iako aktorem zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, urodzonymi Mikołaiem Świącickim—podstolim Mściśławskim, Alexandrem Estko—czesznikiem Braclaw-

skim, Andrzejem z Bitynia Kurnatowskim, iako seniorami zboru Wileńskiego, z iedney aktorami, a wielebny xiędzem Piotrem Kitnowskim—societatis Jesu, rektorem akademii Wileńskiej, także urodzonymi Józephem Rykaczewskim—praefectem congregatii, Symonem Kaziewiczem, Kazimierzem Gasztolem, Kazimierzem Kaliszewskim, Janem Zypłą, Konstantym Dołgida, Franciszkiem Piotrowskim, Stanisławem Paszkiewiczem, Marcinem Warszycim, Janem Łukomskim, Janem Kontrymem, Krysztophem Juchniewiczem, Jerzym Purowskim, Stanisławem Kulikowskim y innemi wielą w akademii Wileńskiej studującymi, tudzież z szlachetnymi Andrzejem Gierkiewiczem—wóytem, Matyaszem Klarowskim, Michałem Stephanowiczem, rocznymi y innemi burmistrzami, raycami, ławnikami y całym magistratem, także sławetnymi kupcami, cechmistrzami y innemi starszemi cechowemi y wszystkim in genere pospółstwem miasta naszego Wilna, także wszystkiemi zawiadowcami y administratorami iurysdyk różnych, w mieście Wileńskim, intra et extra maenia miasta Wileńskiego będącymi, y ludem tam mieszkającym, także wielebny xiężą franciszkanami, awgustyanami, na ostatek z żydami Wileńskimi, z drugiey strony pozwanymi, w roku tysiąc sześćset osmdziesiąt szóstym, miesiąca Kwietnia wtórego dnia decidując, dwóch akademików principaliter obwinionych, urodzonego Jozepha Rykaczewskiego y Jana Zypłę, ex plebe zaś dwuch, Jendrzeia Goleniewskiego—kowała, Symona Woyciecha Żuka—garbarza, na infamię, na garło, na łapanie wskazali; ex magistratu Matyaszowi Klarowskiemu, Michałowi Stephanowiczowi—burmistrzom, Bohdanowi Rykiemu—raycy, Janowi Paw-

łowiczowi—ławnikowi Wileńskiemu przysięgę nakazali; oycóm franciszkanóm y awgustyanóm Wileńskim dzwony y krzyże zboru Wileńskiego, ponieważ u nich być pokazały, aby in triduo, sub paena sta czerwonych złotych, urodzonym dissidentom confessiey ewangelickiey wrócić iniunxerunt. O zabrane zaś rzeczy, fanty, złoto, srebro et id genus salvum ius do tych osób, które w inquisitiei winnemi bydź pokazały, zachowali; restauratią zboru zruinowanego, dla nabożeństwa ich używania y odprawowania, także szpitalu y budynków zruinowanych pozwolili; magistratowi aby żadnych tumultów, invasyi, quocunque praetextu ac colore quaesito bydź miały, tedy aby wszystkie w mieście y na przedmieściu będące iurisdyki, szlachetny magistrat Wileński ex officio suo niedopuszczał pokoiu pospolitego wzruszać, ministrów ludzi pomienoney religiey oprymować nie pozwalał, bronił, violatorów, gwałtowników surowie karał, dekretem swoim caverunt, pod winą trzech tysięcy czerwonych złotych. Do którego hamowania in casum sprzeciwienia się—wszystkie iurisdyki, tak w mieście; iako y na przedmieściu będące, należą, oraz monendo xiężą, iezuitów, rektora y praefecta, na tenczas et in futurum będących, aby akademików a similibus occasionibus wstrzymywali, hamowali, decreverunt, iako to fusissime w dekrecie opisano y wyrażono iest. Który dekret pokładaiąc przed nami urodzeni Święcicki—podstoli Mściślawski, Kamiński, woyski Oszmiański, nomine wszystkich dissidentów in religione christiana confessiey ewangelickiey, przez panów rad y urzędników naszych, przy boku naszym na tenczas będących, supplikowali, abyśmy in omnibus punctis, clausulis et paragraphis,

iako słuszny, prawny, pacem et tranquillitatem in religione christiana zachowując, approbowali. My tedy król, łaskawie się do suppliki urodzonych supplikantów y wszystkich in religione christiana dissidentów wielkiego xięstwa Litewskiego skłoniwszy, bacząc ten dekret, de data supra specificata przez iaśnie wielmożnych przewielebnych commissarzów naszych, ad eum actum naznaczonych, słusznie y prawnie ferowany, in toto stwierdzamy, ratificuiemy y approbiemy, restauratią zboru, budynków zruinowanych pozwolamy, securitatem xięży zborowych y wszystkich dissidentów, stosując się do constitucyi, confederacyinych przywilejów niaśniejszych antecessorów naszych, eo nomine danych, zachowuiemy mocą niniejszego przywileju naszego, do którego na większą powagę ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dat w Wilnie, dnia dwudziestego wtórego miesiąca Apryla, roku Pańskiego tysiąc sześćset ósmdziesiąt ósmego panowania naszego czternastego roku. У того листу его королевское милости конфирмаційного, при печати меньшей великого князства Литовского притисненой, подпись руки найяснѣйшого короля его милости, пана нашого милостивого, тыми словы: Jan król, a подпись руки вельможного его милости пана Михала Друцкого—Соколинского—писара великого князства Литовского, на томъ же его королевское милости, пана нашого милостивого, конфирмаційномъ листѣ въ тые слова: Michał Drucki-Sokoliński—pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego.

Который же тотъ листъ, конфирмаційный его королевское милости, пана нашого милостивого, декреть ясневельмож-

ныхъ въ Богу превелебныхъ ихъ милости пановъ комиссаровъ, одъ его королевское милости на тую справу высажонныхъ, то есть, ясневельможного въ Богу зошлого его милости ксендза Александра Котовича — бискупа Виленского, ясневельможныхъ ихъ милости пановъ Казимера Яна Сапѣги — воеводы Виленского, гетмана великого великого князства Литовского, Иозефа Вокгуслава Слушки — каштеляна Ви-

ленского, гетмана польного великого князства Литовского, Станислава Бурбы — каштеляна Троцкого, Миколая Слупского — бискупа Кградянополитанского и его милости пана Павла Сеницкого — подстолего Буского, за поданьемъ оногo до актъ черезъ особу верху менованую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть принять и уписанъ.

1693 г. Декабря 5 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1611.

120. Дарственная запись Людовики няжны Радивиловны фальцграфини Рейнской данная ею на Слуцкій евангелической госпиталь.

Узнавши о бѣдности Слуцкаго евангелическаго госпиталя, Рейнская фальцграфиня Людовика Радивиловна приказываетъ своему Слуцкому эк-

номическому правленію выдавать ежегодно на госпиталь по три корца хлѣба; даръ этотъ представляеть на вѣчныя времена.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetney piętnasty obranemi, stanowszy personaliter patron imé pan Andrzej Choćko — obożny Oszmiański, dokument szpitalowi zboru ewangelickiego Słuckiego, od iaśnie oświeconey xiężny ieymości Ludowiki Karoliny xiężny Radziwiłowny — falcgrabiniey Rheńskiej, dany y służący, ad acta podawszy, prosił nas sądu, aby ony ze wszystką w nim wyrażo-

ną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany, który my przyiowski, a wpisując w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Najiaśnieysza xiężna ieymość Ludowika Karolina — xiężna Radziwiłowna, falcgrabina Rheńska, p. n. miłościwa, wziowszy wiadomość o szczupłości dochodów szpitalu Słuckiego zborowego, naznaczać raczy nad ten, którego dotąd bywał dochód, na każdą osobę w pomienionym szpitalu zborowym, teraz y na potym zostająca, po trzy korce różnego zboża, które

aby z szpiehlerzów Słuckich. za kwitem należytym corocznie a Junii roku tysiąc sześćset dziewiędziesiątego czwartego wydawano było pilnie, xiężna ieymość na terazniejszy y potomny czas zlecać raczy y mieć chce. Dat w Brzegu, dnia piętego Decembra, roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt trzeciego. U tego pisma przy pieczęci podpis ręki w te słowa: Ludowika Karolina Radziwiłowa — margrabina Brandeburska.

Który ten zapis dokument, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1727 г. Юня 4 дня.

Изъ книги № 86, за 1732 г., л. 1156.

121. Фондушова запись Витебской стольниковой Екатерины съ Оборъ Грабовской кальвинскому Слущкому сбору на четыре стипендіи для бѣдныхъ учениковъ протестантскаго училища.

Жена Витебскаго стольника Екатерина Грабовская, видя, что реформатская церковь подвергается преслѣдованію, и желая въ тоже время поддержать ее, записываетъ на Слущкій сборъ 1000 битыхъ талеровъ, съ тѣмъ, чтобы на 10-и процентный доходъ содержалось въ рефор-

матскихъ училищахъ четыре мальчика. Право назначать кандидатовъ на эти стипендіи Грабовская оставляетъ за собой до конца своей жизни, а за тѣмъ передаетъ его провинціальнымъ синодамъ.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Julii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy wyż na dacie pisany obranemi, comparendo personaliter patron imé pan Andrzej Mingayło — krayczy Upitski, opowiadał, prezentował y do akt podał zapis funduszowy dyspozycyiny, od wielmożney ieymé pani Katarzyny z Obor Grabowskiej — stolnikowej Witebskiej, na rzecz w nim wyrażoną, ichmé panom seniorom y kuratorom świeckim zboru Słuckiego

służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był przyięty y do xiąg trybunału głównego wiekiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wpisać roskazali, a wpisując de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Katarzyna z Obor Grabowska — stolnikowa Witebska, czynię wiadomo to na wieczne czasy y pamiątkę uczynioną funduszową dyspozycją moją, iż ia mając od Boga wszechmogącego do szafarstwa do-

czesnego powierzone sobie dobra doczesne, mając wolną onych dyspozycyą, prawem pospolitym pozwoloną, a chcąc z tych sanych służyć Bogu y kościołowi jego wyznania ewangelickiego reformackiego, iako też życząc dla pomnożenia tegoż utrapionego y pod prześladowaniem zostającego kościoła, aby się młodź, ile z własnych rodzicielskich intratsposobu niemająca, woli Bożey uczyła y w niej, iako też w naukach profitowała, tedy kościołowi Bożemu ewangelickiemu reformowanemu daię, daruię, na wieczne czasy zapisuię tysiã talarów bitych, co czyni według terażniejszey kurrencyi ośm tysięcy złotych, y zaraz na tę summę oblig od imię pana Stefana Cedrowskiego — starosty Poniewieskiego, mnie służący, do rąk w Bogu przewielebnego imię xiędza Michała Ręczyńskiego — seniora dystryktu Nowogrodzkiego y do rąk ichmościów panów seniorów y kuratorów świeckich zboru Słuckiego oddałem, a to tym sposobem: iż w. i. xx. seniorowie duchowni y świeccy, za wiadomością imci pana aktora wielkiego xięstwa Litewskiego zborów, iako jest zwyczaj w kościołach confessyey naszej, tę summę mają na niemyścu pewnym lokować y od niej coroczną prowizyą, dzie sięć od sta biorąc, a to zaczowszy w tym zaraz tysiã siedmsetnym dwudziestym siódmym roku, od daty tego zapisu moiego, według terażniejszey mey dyspozycyey czterech młodzieniaszków, w kraiach naszych przy szkołach ewangelickich studiujących, na osobę po talarów dwadzieścia y pięć, alias dwieście złotych obracać, której to młodzi obieranie y podawanie na tę prowizyą ia Grabowska, póki mnie Bóg na tym świecie doczesnego pobytu użyzyć zechce, sama sobie zostawuię, ia-

ko iuż podałam y postanowiłam, a wielebne mu imię xiędzu seniorowi Nowogrodzkiemu oznaymiłam y upewniłam; a kiedy mię Bóg do swoiey ś. chwały powołać będzie raczył, tedy iuż excluduiąc od tego wszystkich successorów moich, moc obierania y naznaczania na tę prowizyą młodzi kościołowi Bożemu z synodów prowincyalnych daię y dysponuię, tak iednak, aby, którzy odemnie będą przyięci y pozostaną, nie byli rugowani, albo odmieniani, aż zupełne nauki, iakie bydź mogą, w szkołach ewangelickich Litewskich zakończą, po których mają inszych tu zaraz naznaczyć, nieprzenosząc tey prowizyi za granicę, ale ieżeli który do akademii promovowany bydź zechce, niech swoim kosztem, albo też wsparciem inszych dochodów kościoła Bożego odbiera tę promocyą, a tu zaś nieprzestannie tych czterech młodzi (nie obliguiąc do theologicznych nauk, ale którego Duch Święty powołać zechce) w wyż pomienionych szkołach ma zostawać. Do którego to moiego funduszu kościoła Boży kolligatów moich naybliższych, z własney fortuny sposobu niemających, ma nayprzedniey przyjmować y onym tego używać. Która to wola moia, chcąc, aby nigdy odmieniona nie była, ale wiecznemi czasy, tak, a nie inaczej była dysponowana, obliguię y upraszam kościoła Bożego, pewna będąc, że Bóg wszechmogący takowych turbatorów y w tym y w onym żywocie karać nieomieszka, których też ia na sąd Boży powoływam. A dla pewniejszego utwierdzenia tey woli y dyspozycyi moiey, którą na cześć y na chwałę Boga naywyszszego y kościoła świętego woiuiącego, takóž na wsparcie dziatek do nauk, y na nie nakładu, sposobu nie mających, a ile pozostałych sierot szczeguł-

nie oddaie, y podpisem ręki mey ztwierdziwszy, aby successorowie moi temu w najmniejszym punkcie się nie sprzeciwiali, obowiązawszy sądem Bożym, ichmościów panów pieczętarzów uprosiłam. Dat w Słucku, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego siódmego, miesiąca Iunii czwartego dnia. U tego zapisu podpisy takowe: Katarzyna z Obor Grabowska, ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Katarzyny z Obor Grabowskiej—stolnikowej Witebskiej, do tego zapisu funduszowego podpisuię się, Michał Łaniewski Wołk—chorąży Starodubowski. Ustnie

y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu funduszowego od wyż pomienioney osoby podług prawa podpisuię się, Thomasz Wolan. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu funduszowego od wyż pomienioney osoby podług prawa podpisuię się, Alexander Dusiatski-Rudomina.

Który to zapis, za podaniem onego przez wyż mianowanego patrona ad acta, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1729 г. Февраля 7 дня.

Изъ книги № 86, за 1732 г., л. 1522.

122. Заемная запись Витебской стольничковой Екатерины Грабовской, данная старѣйшимъ Слуцкого и Койдановскаго сборовъ на восемь тысячъ золот. поль.

Жена Витебскаго стольника Екатерина Грабовская заняла у Слуцкаго и Койдановскаго евангелическаго сбора 8,000 злотыхъ подъ залогъ своего имѣнiя Прощиць на неопредѣленное время съ обязательствомъ выплачивать ежегодно по 10% /o

съ капитала въ два срока и возвратить занятую сумму по первому востребованiю; въ противномъ же случаѣ Грабовская обязывается заплатить 8,000 зруки и отказаться отъ своего имѣнiя въ пользу сборовъ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego wtórego, miesiąca Septembra trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy, wyż na dacie pisany, obranymi, comparendo personaliter patron imę pan

Andrzej Mingayło—krayczy Upitski, opowiadał, praesentował y do akt podał list dobrowolny obligacyiny zapis y wyderkafowy, od wielmożney ieymé pani Katarzyny z Oborskich Grabowskiej—stolnikowej Witebskiej, imę panu Jaroszowi Mackiewiczowi—podczasemu Mińskiemu, aktorowi zborów ewangelickich wielkiego xię-

stwa Litewskiego y ichmość panom seniorom duchownego y świeckiego stanu zboru Słuckiego y Koydanowskiego dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać rozkazaliśmy, a wpisując de verbo ad verbum tenor sequitur talis:

Ja Katarzyna z Oborskich Grabowska—stolnikowa Witebska, czynię wiadomo y zeznam tym moim dobrowolnym obligacyinym y wyderkaflowym zapisem, iż ia, będąc pilno potrzebną summy pieniędzy, wzięłam, pożyczylem, rękoma własnymi mymi odebrałam od imię pana Jarosza Mackiewicza—podczaszego Mińskiego, aktora zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, y od ich ichmościów panów seniorów duchownego y świeckiego stanu zboru Słuckiego y Koydanowskiego summy rękodayney, niekontraktowey osim tysięcy złotych polskich srebrną monetą, to iest, tysiąc talarów bitych, którą tą summę specyfikowaną osm tysięcy złotych tym teraznieyszym zapisem moim obligacyinym y wyderkaflowym na maiętność moią wieczystą, Proszczyce nazwaną, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżącą, wnoszę, ona in perpetuum oneruję y nieporuszenie ichmościom panom aktorowi zborów ewangelickich y seniorom duchownym y świeckim zboru Słuckiego y Koydanowskiego utwierdzam y zapisuję. Od której to summy osmiu tysięcy złotych prowizją na każdy rok zwyż pomienioney maiętności moiey wieczystey, Proszczyce nazwaney, zaczynając od daty roku tysiąc siedmsetnego dwu-

dziesiątego dziewiątego, w dzień świętego Jana Chrzciciela święta rzymskiego, podług nowego kalendarza, do imię pana szafarza zboru Słuckiego złotych polskich osmiuset, dwuma ratami, to iest, złotych czterysta w dzień ś. Jana Chrzciciela ś. rzymskiego, drugą zaś półowę takoz złotych czterysta polskich w dzień Bożego narodzenia, takoz święta rzymskiego według nowego kalendarza, wypłacać ia sama y successorowie moi, nie wymawiając się żadnym praetextem, ani iakową kolwiek nieurodzaiów, lub strzeż Boże, dezolacyi racią, tym moim dobrowolnym obowiązuję się zapisem, warując to ichmościom panom aktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y seniorom duchownego y świeckiego stanu Słuckim y Koydanowskim, iż iezeliby tę summę chcieli ichmość z maiętności mey Proszczyce podnieść y ona do rąk swoich y dyspozycyi synodu prowincyalnego odebrać, tedy niedziel dwunastą przed terminem ś. Jana obwieścić mię lub successorów moich maia, a po wyściu takowego terminu po podanym obwieszczeniu, w dzień ś. Jana Chrzciciela podług nowego kalendarza ś. przypadającego, summę kapitalną osim tysięcy złotych monety srebrney, to iest, talarów bitych tysiąc, mam y successorowie moi powinni na miescu pewnym w plebanii zboru Słuckiego, w przytomności wielebnego imię xiedza seniora districtu Nowogrodzkiego, do rąk ichmościów panów seniorów świeckich zboru Słuckiego do dyspozycyi dalszej synodu prowincyalnego oddać y wypłacić, ia Grabowska—stolnikowa Witebska, obowiązuję się y successorowie moi powinni będą, pod zaręką summy osmiu tysięcy złotych, wnosząc ewikcją na wieczność teyże samey maiętności Proszczyce,

tymże samym zapisem; a ieslibym ani ia sama, ani successorowie moi za takowym obwieszczeniem tey summy ichmościom nie oddali, albo prowizyi ratami wyrażonymi punktualnie nie wypłacali y iakimkolwiek sposobem dowcipu ludzkiego wynalezionym y praetextem unikając satisfakcyi exolucją zatrudnili, lub do inwalidowania tego mego dobrowolnego obligacyjnego y wyderkafowego zapisu sposoby wynaydowali, tedy mocen będzie imé pan aktor zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, tudzież ichmość panowie seniorowie y kuratorowie duchowni y świeccy, iako w zapisowey dobrowolney sprawie, bez wszelkiego dekretu y procederów prawnych, szczegulnie za tym moim dobrowolnym zapisem, skoroby tylko iedney raty w wypłaceniu prowizyi ia sama y po mnie successorowie y possessorowie majątności moiey Proszczyce chybili, tym barziej gdyby samey summy ośmiu tysięcy złotych, to iest, tysiąca talarów bitych za potrzebowaniem ichmość panów seniorów y kuratorów zborów wielkiego xięstwa Litewskiego nie oddali y zatrudnili, mocni będą ichmość panowie aktor y seniorowie y kuratorowie, toties rzecheni, do majątności Proszczyce eo instanti wiachać y obiać w possessiā, z zupełną intratą et cum omnibus attinentiis et pertinentiis fruktifikować y dysponować, aż do wyliczenia kapitalney summy ośmiu tysięcy złotych, to iest, tysiąca talarów bitych y prowizyi należącey, nie rachuiąc się nikomu z takowey fruktifikacyi y dzierżenia tey majątności, waruiąc y to, że nigdy ta majątność Proszczyce nie ma być przedawana, ani długami onerowana, póki ta summa wyderkafowa osim tysięcy złotych na niey zostawać będzie. In casu zaś sprze-

ciwienia się y niedość uczynienia in omnibus clausulis et ligamentis temu memu listowi obligacyjnemu dobrowolnemu wyderkafowemu zapisowi, daię moc tymże ichmościom panom, imé panu aktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego, mnie samą y po mnie successorów moich, possessorów Proszczyce, zapozwać lub zakazać termino peremptorio ad forum ubiquinarium wielkiego xięstwa Litewskiego, gdzie ia Grabowska, lub successorowie moi, w possessyi Proszczyce będący, eo instanti mają się rozprawić, niebiorąc żadney dyllacyi, prócz kopii wszytkich spraw, sub paena infamiae, ex personali decernenda, owszem za naruszeniem by nāymnieyszym zarękę osim tysięcy złotych, nie schodząc z sądu, zapłacić ia sama y possessorowie Proszczyce powinni będą; a y po zapłaceniu takowey zaręki przecie ten mój dobrowolny zapis aż do dość uczynienia in suo robore zostawać powinien. Y na tom ia Grabowska—stolnikowa Witebska, dała ten mój obligacyjny wyderkafowy dobrowolny zapis z podpisem ręki moiey y ichmość panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Działo się w Słucku roku pańskiego tysiąc siedmsetnego dwudziestego dziewiątego, miesiąca Februarii siódmego dnia. U tego listu obligacyjnego wyderkafowego zapisu podpisy rąk tak samey aktorki, iako y ichmość panów pieczętarzów temi słowy: Katarzyna z Obor Grabowska ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney pani Katarzyny z Obor Grabowskiej—stolnikowey Witebskiej, do tego zapisu obligacyjnego wyderkafowego, na Proszczyce danego imé panu oktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y ichmościom panom seniorom y kuratorom zboru Słuckiego y

Koydanowskiego, na talarów bitych tysiąc, alias złotych osim tysięcy podpisuję się, Michał Łaniewski Wołk—chorąży Starodubowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu obligacyjnego podług prawa podpisuję się, Thomasz Wolan—czesznik Oszmiański. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu obli-

gacyjnego podług prawa podpisuję Jan Rakosz.

Który to takowy obligacyjiny wyderkafowy zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona ad acta, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

III.

Д у х о в н ы я З а в ѣ щ а н і я .

123. Духовное завѣщаніе землянина Троцкого повѣта Ивана Баки.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсеца Августа одинадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ осьмый обраными, постановившисе очевидно панъ Стефанъ Кошлевскій, оповѣдалъ и покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ тестаментъ зопшого зъ сего свѣта его милости пана Ивана Ивановича Баки—земенина его королевское милости воеводства и повѣту Троцкого, на речъ въ немъ выражоную и особомъ въ тымъ тестаментѣ помененымъ служацій, просечи, абы тотъ тестаментъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ принятъ, актыкованъ и уписанъ, который принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Во имя Божее станъ се ку выполнению и скончению всихъ речей въ семъ тестаментѣ моемъ ниже описаныхъ, аминь!

Я Иванъ Ивановичъ Бака — земенинъ господарскій воеводства и повѣту Троцкого, чиню явно и визнаваю симъ моимъ тестаментомъ, ижъ видечи я уставичную одмѣнность того свѣта и непевность на нимъ многихъ справъ людскихъ, на котормъ кождый чоловѣкъ, въ той тѣлесности будучи, межи иншими власностями прироженья своего ничого певнѣйшимъ не есть надъ смерть, а часъ и доконченье живота его закрыто есть отъ очью и вѣдомости его, паметаючи тежъ я на оныя слова Сына Божого, гдѣ у евангеліей светой упоминати насъ рачить: чуйте, бо невѣдаете часу и години пристыя смерти; а до того взялемъ и то собѣ за науку съ письма светого, яко о томъ свѣдчить у книгахъ Езаіаша пророка, у капитулѣ трицять осмой, ижъ Езаіашъ пророкъ божій пришолъ до короля Іудского до Езехіаша и мовиль ему тые слова: Ото умрешь, а росправъ домъ свой; для тогожъ и я, взявши передъ себе яко тую непевность живота того дочасного, такъ и тому добре розумѣючи, ижъ кождыя справы

и становенья людскіе, письмомъ не увенчанные и не обварованные, часомъ своимъ въ запаметанье зъ одмѣною вѣковъ людскихъ приходятъ, откуль розные ростырки и ненависти бывають, съ тыхъ причинъ размышляючи я на часы пришлые и хочечи за живота своего худый домъ и убогую маетность мою розправить и постановить, а то постеречаяючи того, абы по животѣ моемъ межи дѣтymi моими около убогое маетности, по мнѣ zostало, никоторые зайстья, розницы и незгоды недѣяли: прото я менованный Иванъ Бакъ, ачемъ есть на сесь часъ отъ пана Бога хоробою навежонный, вѣдъже будучи еще зъ ласки божей въ добромъ разумѣ и баченю памети моей досконалой, а прихилиячисе до першого тестаменту моего, въ року шестьсотъ семомъ учиненого, который былъ паписанный въ тые слова, якожъ и сесь теперешній тестаментъ мой остаточнее воли моее опѣвааетъ, звлаща стороны крунтовъ, на троухъ мѣстцахъ описавыхъ, сыну моему пану Василю ку имѣнью его Яггеланскому, одъ имѣнья моего Шалянского отдѣленихъ, въ семь теперешнемъ тестаментѣ моемъ описавыхъ, и сесь теперешній тестаментъ мой ни съ чіею намовы и ни принушенья никоторого, одно самъ по доброй воли своей справую, освѣдчаю и замыкаю каждому, кому бы того было потреба вѣдати, теперь и на погомные часы будучимъ людемъ: Найпервѣй, ижъ я вѣрою и вспоможеньемъ Створителя своего правдивого хрестіянского, водле науки слова Божого и вызнанья церкви Божое, закону греческого обдаронъ естемъ и въ оной до конца живота своего за даромъ Духа светого, дасть Богъ, доконаю, и кгда вжо панъ Богъ всемогущій съ часомъ воли своее

насвѣтшое мене съ того свѣта до хвалы своей светое поволати рачитъ, я душу мою поручаю въ милосердныя руки и опатрности пана Бога всемогучого, просечи добротливости его и милосердье, маючи зуполную вѣру и надзею, ижъ онъ, яко Богъ, милосердья и ласкавости будучи полонъ, не входечи со мною грѣшнымъ въ судъ свой бозскій, справедливе вси злости и неправости мое зъ даремное ласки и добротливости своее и водля обѣтницъ своихъ бозкихъ для заслугъ пана Исуса Христуса, пана Избавителя нашего, згладивши, мнѣ грѣхи мои одпустити и душу мою до фалы своее святое приняти будетъ рачилъ, яко панъ милостивый, а тѣло мое грѣшное, кгда будетъ съ душою розлучоно, яко землю земли поручаю, съ певною надзею весолого змартввыхстанья и одержанья живота вѣчного зъ ласки Божое, а справую Духа светого. А маеть быти тѣло мое грѣшное учтыве поховано, на монастыру светое Пречистое въ Трокахъ, противъ звоницы, въ каплицы моей, въ склепѣ, при тѣлѣ небощицы малжонки моей, черезъ дѣтей и пріятелей моихъ. А што се дотычетъ розправы дому и всее маетности моее, лежачое и рухомое, по мнѣ zostало, въ томъ я таковую розправу и постановенье симъ тестаментомъ моимъ и остатнею волею моею чиню и объявляю: Найпервѣй имѣнье мое власное отчизное, называемое Стравиники, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачое, и зъ выслугою, до того имѣнья приналежаю, тое имѣнье, яко се само въ собѣ маеть, зъ людьми, зъ бояры и зъ будованьемъ хоромъ дворнымъ и гуменнымъ, зъ стодолю и зъ млыномъ, на гостинцу Высокодворскомъ, надъ рѣкою Стревою стоячою, якомъ былъ первой сего записалъ двумъ сыномъ моимъ, пану

Яну и пану Андрею Бакомъ, и на врадѣ земскомъ Троцкомъ на рокохъ Михаловскихъ въ року прошломъ шестьсотъ дванадцатомъ призналъ. А ижъ панъ Богъ всемогущій съ сего свѣта сына моего пана Андрея до фалы своее светое поволати рачиль, прото я тое имѣнье мое Стравиники сыну своему пану Яну Вацѣ, самому одному, на вѣчность записую по животѣ своемъ и на врадѣ земскомъ Троцкомъ, на рокохъ трикрольскихъ, въ року теперешнемъ шестьсотъ тринадцатомъ призналъ есьми, окромъ трохъ служобъ людей осѣлыхъ и тридцати моркговъ въ пашни дворной Стравиницкой, сыну моему пану Василию записаныхъ и на врадѣ земскомъ признаныхъ тогожъ року; а онъ панъ Янъ, водлугъ листу своего, мнѣ на то даного, повиненъ будетъ вшелякіе повинности выконати водлугъ листу своего и вшелякимъ потребомъ, паннѣ Ганнѣ сестрѣ своей ей належачимъ, догодить. Имѣнье мое Шаляны, яко само въ собѣ маеть, и зъ людьми, со всимъ на все, якомъ тежъ первей сего записалъ, такъ и симъ тестаментомъ моимъ записую сыну моему пану Юрью, окромъ тринадцати моркговъ поля орогого, на трохъ мѣстцахъ, то есть: найпервѣй поля Шалянского на чотыры моркги. почонши отъ мосточку отъ рѣки Швентуши, по межу подданого моего Шалянского Болтрука, обашоль дорожки, которая идетъ (отъ) Шалянь до Яггелянь; на другомъ мѣстцу на пять моркговъ поля орогого у Корклина пруда, которое поле лежитъ концомъ однимъ одъ Кейтовишокъ, одъ конца Куникгого пруда, а бокомъ по сѣножатку, которая сѣножатка около тое поле обшла, прозываемое Окменица, по дорожку, которая идетъ съ Кетовишокъ

до Виндилянцовъ, фдучи съ Кетовишокъ до Виндилянцовъ, по лѣвой сторонѣ; а третее поле на чотыры моркги, которое поле лежитъ бокомъ одъ межи подданого моего Шалянского Оса, а концомъ однимъ надъ сѣножатками моими Явры, надъ концомъ озера Швентя, а другимъ концомъ одъ поля моегожъ дворного, почонши отъ Болтруковое межи, ажъ до Матуловое межи, горою и кромъ сѣножати Колвелевское, Яггелянское, прозываемое Копьстоты, лежащее надъ рѣкою Спенглюю, на той сторонѣ рѣки отъ Яггелянь, тую менованую тринадцать моркговъ, также и сѣножать, прозываемое Копьстоты, урочищами тутъ вышей описаными, зо всеми пожитками и приналежностями, до него прислухающими и со всимъ на все отъ помененого имѣнья Шалянского отлучаю, а сыну моему пану Василию Вацѣ до имѣнья, называемого Яггелянского, прилучаю и ему на вѣчность симъ тестаментомъ остатней воли моей записую. Имѣнье мое Угольники, лежащее въ повѣтѣ Лидскомъ, со всимъ на все, избу и зъ будованьемъ хоромъ дворнымъ и гуменымъ, и зъ людьми, яко се само въ собѣ маеть, водлугъ першого запису моего одписую сыну моему пану Федору Вацѣ одному на вѣчность. для тое причины, ижъ онъ ку потребѣ моей позычилъ суммы пѣнезей, то есть, копъ двухсотъ и шестидесяти копъ грошей, которое суммы пѣнезей неповинни ему будутъ дѣти мои, а братье его платити, для тое причины, ижъ онъ на потреби сестры своее панны Ганны ни до чого се прикладати не маеть, а до того, ижъ онъ тое имѣнье вжо отъ кольку лѣтъ держитъ и уживаеть вшелякихъ пожитковъ, а тежъ се вжо ему тое имѣнье одному огуломъ одписало. Котороежъ то

имѣнне онъ самъ держати и уживати маеть вѣчными часы, водлугъ привилію его королевской милости, а до иншихъ имѣней и маетностей моихъ ничего вжо мѣти немаеть и не будетъ. Имѣнне мое Якгеланы со всимъ на все, яко се само въ собѣ маеть, и зъ будованьемъ, хоромъ, дворныхъ и гуменныхъ, и зъ людьми отчизными и стодолою, на гостиницу Жижморскомъ стоячою, симъ тестаментомъ остатное воли моей записую сыну моему молодшому пану Василью, со всеми кгрунтами земельными, оромыми и неоромыми, купленными и яко кольвекъ прибавленными, а ку тому менованого поля кгрунту оромого Шалянского, въ пашни дворной Шалянской, на грохъ мѣстахъ, на тринадцать моркговъ и по тые мѣтца и межи, яко се вышей помѣнило, до того и сѣновать помененую Якгелянскую у Копьстотахъ, яко се сама въ собѣ маеть, всю томуужъ сыну моему пану Василю Вацѣ одписую. А имѣнья моего Стрєвиницкогo записую емуужъ пану Василю три волоки людей моихъ осѣлыхъ, то есть, въ селѣ моемъ Бузганскомъ волоки осѣлые двѣ, на име Болтра а Янука Проккевичовъ, а другую волоку осѣлую на име Савука, Андрука а Лаврука Стульксювъ, а третюю волоку осѣлую въ селѣ Нецевичахъ на име Кгрйкга, Медика, Шимука а Юргеля Станиславовичовъ, а вдовы Кгрйкговое зъ зятѣемъ ее Лукашомъ, мѣшкаючимъ надъ озеромъ моимъ Швентемъ, зъ жонами и зъ дѣтьми и ихъ землями и зо всею маетностью ихъ, до тогожъ имѣнья Якгелянского; а до того кони мои, якіе кольвѣкъ по мнѣ остануть, тому сыну моему пану Василью записую, со всеми рынштункомъ и зедди и шиками и панцеры, а до того емуужъ братья его, а сынове мои три:

панъ Янъ, панъ Юрій а панъ Федоръ, на вспоможенье его зложити ему мають зъ добръ моихъ, имъ записаныхъ, по десети копъ грошей, то есть: тридцать копъ грошей готовыхъ. А што се дотычетъ озеръ моихъ всихъ отчизныхъ и выслужонныхъ, тыхъ они озеръ всѣ чотыри сынове моихъ уживати мають вѣчными часы въ ровные части. А што се дотычетъ дочки моее милое молодшое панны Ганны, стороны выправы и посагу ее, той маеть быти выправа дана таковая, то есть: въ золотѣ, въ серебрѣ, въ клейнотахъ, шатахъ триста копъ грошей, якожъ на сесь часъ вжо zostавую при ней всее выправы водлугъ реестру моего особливого, копъ триста, грошей сорокъ шесть, а особливе ей же маеть быти дано двѣсти копъ грошей готовыхъ пѣнезей посаговыхъ, которое суммы пѣнезей zostавую на сесь часъ при ней сто копъ грошей готовыхъ чирвоными золотыми, а сто копъ грошей сынъ мой, панъ Янъ самъ одинъ, окромъ иншого братья своее, водлугъ листу своего, сестрѣ своей паннѣ Ганнѣ посагъ ее отдати маеть, а до того ей же на веселье мають дати и зложити се три сынове мои панъ Янъ, панъ Юрій а панъ Федоръ, по пети копъ грошей, также зъ добръ моихъ; а Василей сынъ мой до того се ничего прикладати не маеть. А ижъ сынъ мой панъ Юрій зъ порахованья, што далъ зъ части имѣнья своего Шалянского сестрѣ своей паннѣ Ганнѣ лѣтникъ оксамиту чирвоного за тридцать пять копъ грошей, а еще zostалъ ми виненъ на листъ свой вызнанный двадцать пять копъ грошей, которые пѣнези мѣлъ отдати на светый Михаль, въ року прошломъ шестьсотъ одинадцатомъ, водлугъ листу своего, а ижъ не заплатилъ, тогда тую сумму пѣнезей

маеть совито заплатити, то есть, пятьдесятъ копъ грошей. любъ то за позвошь, альбо зъ угоды, которое суммы пѣнзей тое шестидесятъ копъ грошей сынове мои неповинни ему будутъ ворочати, хотяжемъ ему на тотъ листъ свой далъ. Который же то листъ мой на сесь часъ умораю и вни-вечъ его обоворачаю вѣчными часы, а тую двадцать пять копъ грошей дѣти мои съ паны опекунами, одискавши отъ сына моего Юрья, мають потребамъ моимъ водлугъ сего тестаменту моего каждому зъ особна догожать, если быхъ я самъ за живота своего тыхъ пѣнзей не одыскалъ. А тая дочка моя панна Ганна маеть мѣшкати и зъ челедью своею на томъ имѣнью моемъ Стрєвиникахъ, при братѣ своемъ пану Яну до того часу, покуль ее въ станъ свєтый малженскій выдасть, и вшєлякихъ пожитковъ, съ того имѣнья приходяхихъ, посполу зъ нимъ уживати маеть, яко въ ѣдзєнью и питью и въ ношенью и для тое есми причины тому сыну моему тое имѣнье головное отписалъ, жебы се тая дочка моя при немъ на всемъ добре мѣла. Дочцѣ моей милой, пани Григоревоѣ Терлецкоѣ, одписую чотыри ложки моихъ серебряныхъ позлотистыхъ. А што се дотычетъ остатка серебра моего и шатъ, тое роздано быти маеть водлугъ реєстру моего, што кому належати будетъ, догодивши всимъ тымъ потребамъ моимъ, въ семь тестаментѣ моемъ описаныхъ. А стороны цыны, мѣди, то они промежку себе сынове мои панъ Янъ, а панъ Василій заровно подѣлитисє мають, вылучивши съ тое мѣди сестрѣ своей паннѣ Ганнѣ триногъ большій и середній и котель ровный. Дочцѣ моей пани Полоніи Вижковое записую двадцать копъ грошей зъ добръ моихъ. Сестрѣ моей паней Овдоты Се-

пьянскоѣ записую пять копъ грошей также зъ добръ моихъ, которые пѣнзеи мають имъ быти отданы. Въ которые розходы и на погребъ тѣла моего грѣшного зоставую на сесь часъ пѣнзей готовыхъ сорокъ шесть копъ грошей литовскихъ. А што се дотычетъ быдла рогаго и нерогаго, тое се быдло при тыхъ имѣньяхъ зостати маеть, кому которое имѣнье принадлежати будетъ. А стороны чиншу, съ стодолы и съ млына приходячого, тотъ чиншъ панъ Янъ сынъ мой оборочати маеть на потреби и одежду дочки моеє панны Ганны потуль, покуль ее въ станъ свєтый малженскій выдасть. Што все сынъ мой выконати маеть водлугъ сего тестаменту моего, подъ виною на врадъ кождый, передъ который бы се тая справа приточила, петьмадєсять копами грошей, а на сторону ображоную другое петьмадєсять копами грошей. А еслибы се тежъ долги якіє по мнѣ саможъ по животѣ моемъ показали, тогда такожъ сынове мои три, окромъ Василя, зъ добръ моихъ, которые се имъ достали, поплатити мають. Чого ихъ милости панове опекунове дочки моеє панны Ганны постеречи того зъ великою пильностью мають, жебы сынъ мой панъ Янъ тую сумму пѣнзей сестрѣ своей водлугъ сего тестаменту моего и листу его досыть учинилъ, а имѣнья тые межи себе роздѣлили. Стороны тежъ листу моего на Угольники, который при пану Федору сыну моемъ зоставаетъ, на шестсоть копъ грошей, которыхъ былъ есми далъ небощицѣ пани малжонцѣ моей милой, якобы на заставу того имѣнья Угольниковъ, тогда я тую справу всю касую и внивечъ оборочаю, кгдажемъ то былъ учинилъ для зношенья позвошь отъ людей свовольныхъ. А особливе чєладь

мою ихъ милость панове опекунове посполу зъ дѣтми моими мають розправити тымъ способомъ, якомъ на реестрѣ помениль, каждого зъ особна. То тежъ собѣ упевняю и симъ тестаментомъ моимъ варую, ижъ сынове мои вси чотыри съ тыхъ добръ моихъ, по мнѣ zostалыхъ, мають давати на цѣрковь, на монастырь светое Пречистое Троцкій, гдѣ тѣло мое грѣшное поховано будетъ, каждый зъ особы своее на кождый годъ, то есть: панъ Янъ зъ имѣнья Стрєвиницкогo копѣ двѣ и двѣ бочки жита, панъ Юрій зъ Шалаянъ копу одну и бочку жита, панъ Федоръ зъ Угольникъ копу одну и бочку жита, панъ Василей зъ Ягелянъ копу одну и бочку жита - священнику тому, который тую цѣрковь держати будетъ, и тогъ склепъ мой оправовати мають, кды того потреба будетъ, для закапыванья вѣчными часы для паметки моее. Такъ тежъ и тую цѣрковь Божую оправовати мають, кдыбы того потреба оказывала, для вшелякихъ припадковъ отъ содранья вятровъ, каждый зъ особы своее оправовати мають, а по смерти ихъ потомство ихъ также заховати мають, а часъ выданья тымъ пѣнеземъ и житу о Покровѣ пречистое Богородицы маеть быти вѣчне. Стороны тежъ привилевъ и листовъ на тые имѣнья, имъ належачіе, дѣти мои передъ ихъ милостью паны опекунами розобрати мають, кождый, которому право будетъ належати въ тогъ часъ, кды тые имѣнья дѣти мои межи себе розбирати будутъ. А хтобы тому постановенью моему досыть чинити не хотѣль, тогды я тое беру на справедливый розсудокъ пана Бога всемогущого на страшномъ судѣ, которую опеку злѣпаю и поручаю зятемъ моимъ милымъ, его милости пану Григорью Терлецкому—

подстолему повѣту Пинского, войтови Менскому, его милости пану Станиславу Вильчку, а пану Яну Сепянскому—швакрови моему, земляномъ господарскимъ повѣту Троцкогo и сыномъ моимъ всимъ чотыромъ, то есть: пану Яну, пану Юрью, пану Федору и пану Василью Ивановичомъ Бакомъ дочку мою панну Ганну, которыхъ прощу и напоминаю черезъ имя Божое, абы ее ихъ милость статечне и пристойне противъ той дочкѣ моей заховати и отъ всякихъ кривдъ у долегластяхъ ей боронити рачили, яко ихъ милостямъ учтивымъ людямъ и богобойнымъ опекунамъ приналежитъ. На то есми далъ ихъ милости паномъ опекуномъ и дѣтямъ моимъ милымъ сесь мой теперешній тестаментъ подъ печатью моею и съ подписомъ руки моее властное писмомъ рускимъ, до которого просилъ есми о приложенье печатей людей заднихъ, землянъ господарскихъ повѣту Троцкогo, то есть: его милости пана Остафея Ивановича Баки—судьи кродского Троцкогo, брата своего рожного, пана Александра Калечицкогo а пана Павла Друсейка; што ихъ милость за устною а очевистою просьбою моею къ сему моему вызнаному добровольному тестаменту печати приложити и руки свои подписати рачили. Писанъ въ Стравиникахъ, року Божого нароженья тысяча шестьсотъ дванадцатого, мѣсеца Февраля четвертого дня. У того тестаменту при печатяхъ подписы рукъ тыми словы: Иванъ Бака сесь мой теперешній тестаментъ остатнее воли моее рукою грѣшною подписалъ. Остафей Бака—судья кродскій Троцкій власною рукою. Pieczętarz oczewisto prozony do tego testamentu Aleksander Kaleczycki ręka swą. Prozony pieczętarz Paweł Druseyko

reka własna. А по подписахъ на другой сторонѣ сусцепта ихъ милости пановъ врадниковъ земскихъ Троцкихъ тыми словы писана: Року тысеча шестьсотъ петънадцатого, мѣсеца Юня петънадцатого дня на рокохъ Троецкихъ у Трокахъ ставши очевисто передъ нами судомъ его милость панъ Янъ Ивановичъ Бака, тотъ тестаментъ остатнее воли небощика отца своего покладалъ и до книгъ вписати

далъ, а подписы ихъ милостей тыми словы: Лавринъ Савичъ Разгорскій—судья земскій Троцкій; Адамъ Храповицкій—подсудокъ; Ольбрихтъ Раецкій—земскій Троцкій писарь.

Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ одного черезъ особу верху менованую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ актыкованъ и уписанъ.

1651 г. Апрѣля 20 дня.

Изъ книги № 150, за 1775 г., л. 647—652.

124. Духовное завѣщаніе Виленской подкоморины Варвары Шеметовой, урожденной Огинской.

Варвара Шеметова, урожденная кн. Огинская, завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Кронской церкви, находящейся въ имѣніи брата ея Самуила Огинскаго—Троцкаго тивуна, гдѣ покойтся и тѣло ея дочери Полоніи Кавечинской. На церковь записываетъ 3,000 копъ лит. грошей, за себя 2,000, а за дочь 1,000, съ тѣмъ, чтобы въ церковь отправлялась каждую недѣлю одна заупойная служба за нее самое, и въ придѣлѣ—за ея дочь.

Во избѣжаніе споровъ и недоразумѣній между наслѣдниками и родственниками, Шеметова приводитъ на память всѣ главнѣйшія условія приобрѣтенія и владѣнія имѣній и передаетъ ихъ своимъ внукамъ съ условіемъ, чтобы имѣнія никогда не переходили во владѣніе женской линии; въ случаѣ же смерти котораго-либо изъ наслѣдниковъ часть его должна по ровну дѣлиться между остальными наслѣдниками.

Управляя имѣніями внуковъ въ видѣ опекуныши, Шеметова построила двѣ православныя церкви и надѣлила ихъ фундушами; ссылаясь на то обстоятельство, что во время управленія имѣніями она не только не обидѣла своихъ внуковъ, но еще расходовала много своихъ собственныхъ денегъ, она надѣется, что внуки не отнимутъ у этихъ церквей фундушей, и не позволяютъ имъ переходить въ унію.

Что касается движимаго имущества, то Шеметова общааетъ сдѣлать для него особую опись и распределить его по оной между внуками и слугами; при этомъ просить опекуна, чтобы остающуюся часть онъ сохранилъ для внуковъ до ихъ совершеннолѣтія.

Опекуномъ назначаетъ брата своего, Троцкаго воеводу Александра Огинскаго.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, miesiąca Augusta trzydziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw u powiatów w roku terazniey-

szym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym obranymi y w tymże roku podług porządku prawa w grodzie zasiadającymi, personaliter comparens u sądu patron w. i. p. Ludwik Narwoysz—podczaszy Starodubowski, ekstrakt grodzki wojewodztwa Wileńskiego testamentu ostateczney dyspozycyi, przez w Bogu zeszlą w. i. panią Barbarę z Ogińskich Malcherową Szemetową—podkomorzynę Wileńską czynionego, opowiadał, prezentował y ad acta podał, który podając do akt prosił nas sądu, aby przerzeczony ekstrakt testamentu ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wpisać pozwolili, którego tenor idque aryng ruskim, a samego testamentu polskim pismem pisanego, przy zostawionych próżnych miejscach na obliteracye, de verbo ad verbum sequitur estque talis:

Выписать зъ книгъ кгородскихъ воеводства Виленского. Лѣта отъ naroженья Сына Божого тысяча шестьсотъ пятьдесятъ первого, мѣсеца Августа второго дня, на врадѣ господарскомъ кгородскомъ воеводства Виленского передо мною Стефаномъ Бѣликовичомъ—подчашимъ Опменскимъ, двораниномъ его королевское милости, подвоеводимъ Виленскимъ, поставившимся очевисто его милость панъ Янъ Климкевичъ, покладаль и къ актыкованью подалъ тестаментъ годной памяти, ее милости пани Барбары Окгинской Мальхеровой Шеметовой — подкомориной Виленской, на речъ въ нимъ нижей помеченую, просечи, абы до книгъ кгородскихъ Виленскихъ былъ актыкованъ и вписанъ, который уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imie Oyca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trócy świętey iedynego, ku wieczney pamięci na przyszłe potomne czasy niech się to stanie, amen! Iż z wyroku Pańskiego y codziennego doświadczenia człowiekowi każdemu, na tym padole mieszkającemu, zwyczajno iest żywot śmiercią zakryta iest od wiadomości ludzkiej y żaden oney, krom samego Pana Boga, wiedzieć niemoże, więc różnych czasów mądrzy y uważni ludzie za Bożą pamięć*) na śmierć, coby kolwiek było poważnego, do wiadomości ludzkiej godnego pismem obwarowawszy, po sobie na potomne czasy zwykli zostawować; zazczym naśladować w tym tak dobrych pobożnych a starożytnych zwyczajów, ia Barbara Ogińska Malcherowa Szemetowa—podkomorzyna Wileńska, będąc na ten czas za łaską Bożą na ciele, zmysłach y rozumie dobrze zdrowa, iednak niepewność czasu śmierci y podeszłość lat moich uważając, z dobrym roz(sądkiem) y statecznie to sobie uważywszy, ten ostatniey woli mey testament stanowią y po sobie zostawuję, warując, aby po żywo(cie) między wnukami moimi o majątności, po mnie pozostale, warczo(ly) iakie nie urosły, upominając miłych wnuków moich pod błogosławieństwem Bożym, aby w miłości y zgodzie braterskiej żyli (według) przykazania Bożego, za co im pan Bóg iako dziatkom cnotliwym będzie błogosławił. Naypierwiey tedy duszę moią, po wyściu z grzesznego ciała, panu Bogu w Trócy świętey iedynemu w ręce iego najswiętsze iako temu, który ią stworzył y w ciało moje grzeszne wwał, oddaie, mocnie wie-

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

rząc, iż on, wielkie grzechi moje z nie- (skończo)nego miłosierdzia swego y dla okrutney męki syna swego a (Zbawiciela) naszego Jezusa Chrystusa, a za przyczyną najświętszey Panny (y wszyst)kich świętych odpuściwszy, da tey y zbawienie. Ciało moje (grzeszne) w cerkwi Krońskiej w majątności imé pana Samuela Ogiń(skiego), ciwuna Trockiego, mego miłościwego pana y brata w kaplicy y ś.*) i. w. i. pana Alexandra Ogińskiego — kasztelana*), mego miłościwego pana y brata, gdzie y ciało moiey nieboszczki Polonii Szemiotowej Kawieczynskiej—podkomorzyny Mińskiej, przeze mnie położono iest, iako nayutściwiey z ceremoniami cerkwi Bożey starożytnego nabożeństwa greckiego, a nie w unii (zostaiący), tegoż i. pana Trockiego y i. pana ciwuna Trockiego moich panów y braci, aby pochować raczyli, uniżenie proszę; na pogrzeb, ieslibym gotowych pieniędzy niezostawiła, z prze(rzeczonych) majątności moich własnych Wieprz y Dziewiałtowa (w powiecie Wilkomirskim) y Kowieńskim leżących, naznaczył. Majętności po żywocie moim wszystkie leżące, tak te, którychem prawem kupnym za wspólne pieniądze pospołu z małżonkiem moim miłym, godney pamięci nieboszczykiem panem Malcherem Szemiotem—podkomorzym Wileńskim, w różnych powieciech leżące, nabyliśmy, iako y te, którychem ia sama za swoje własne pieniądze osobno kupiła y nabyła, mianowicie, com z niebożczykiem panem małżonkiem moim za wspólne nasze pieniądze kupiła y nabyła majątność, nazwaną Wieprze y Miłoszuny, z folwarkiem Morkunuskim, w powiecie Wilkomirskim y Ko-

wieńskim leżącą, u nieboszczyka pana Jerzego Szemeta za trzynaście tysięcy kop. groszy liczby litewskiej, do tego trzecią część imienia Dziewiałtowa y drugich Miłoszun, w powiecie Wilkomirskim leżących, także za wspólne pieniądze nabyliśmy wiecznym prawem od niebożczycy pani Krystyny Szemetowej—kniehini Sokolińskiej y Druckiej za ośm tysięcy złotych polskich, których to imion wyżej mianowanych według prawa kupnego równa połowica mnie wiecznością należy, a na drugiej połowicy, iako imienia Wieprzy, Miłoszun, tak trzeciej części imienia Dziewiałtowa y drugich Miłoszun przy dożywotnim mieszkaniu summę od nieboszczyka pana małżonka mego za posąg po wytrąceniu przywiantu pięć tysięcy kop groszy liczby litewskiej w wolny mój szafunek mam zapisano y u sądu głównego trybunального przyznano; osobliwie com iuż po zeyściu z tego świata sławney pamięci nieboszczyka pana małżonka mego kupiła y za moje własne pieniądze nabyła wiecznością, mianowicie, nieboszczyka pana Piotra Nonharda—hodnocznego Wileńskiego, trzecią część imienia Dziewiałtowa y Miłoszun y folwarku Botet z puszczą y ze wszystkimi przynależnościami w powiecie Wilkomirskim leżące, za dwadzieście tysięcy złotych polskich, także y drugą część, takoz trzecią równą tegoż imienia Dziewiałtowa, Miłoszun y folwarku Botet wiecznym prawem nabyłam y kupiłam u nieboszczyka pana Dawida Narownika—sędziego ziemskiego Kowieńskiego, także za dwadzieście tysięcy złotych polskich, u nieboszczyka pana Jarosława Szemeta—podkomorzego Wileńskiego y pani małżonki imé pana, nieboszczycy pani Anny Sapieżanki, piątą część

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

imienia Żyznowa, w wojewodstwie Wileńskim leżącego, kupnym wiecznym prawem za dziewięćset kop groszy liczby Litewskiej nabyłam y kupiłam; u tegoż nieboszczyka pana Jarosława Szemeta—podkomorzego Wileńskiego y pani małżonki jego, boiar, nazwanych Cieszeyków, z sołem Cieszeykami y z poddanemi, w nich mieszkaiącemi, y ze wszystkimi przynależnościami za sześćset kop groszy liczby Litewskiej wiecznym prawem nabyłam; leżąca ta wieś z poddanymi y z boiarami w powiecie Słonimskim, teraz do imienia Nowoielney przyłączona; folwark, nazwany Starynki, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżący, u pana Mikołaiia Wadaszyńskiego y małżonki jego za sześć tysięcy złotych wiecznością kupiłam, przy tym co mi został winien imć pan Krzysztof Kawieczynski — podkomorzy Miński, summy trzynaście tysięcy y pięćset złotych polskich na list, dobrowolny zapis swój, u sądu głównego trybunalnego przyznany, y tę summę wniósł na folwark swój, nazwany Usa, na pewne wsi, od majątności Kucharskiej odłączone, a do folwarku Usy przyłączone, w wojewodztwie Mińskim leżące; do tego panu Janu Dowgiale Stryczku y małżonce jego pani Halszce Bobrownie, prawo ich od nieboszczyka pana małżonka mego, na grunt w Ceceykach Woyciechowski służące, znaszając, zapłaciłem złotych polskich dwieście, na co list kwitacyiny zręczony u sądu głównego trybunalnego przyznany otrzymałem, także y inszych różnych długów nieboszczyka pana małżonka mego różnym ludziom niemało popłaciła y według opisów nieboszczykowskich dosyć uczyniła, kwitacye y wlewki prawne otrzymałam; po nieboszczyku panu Łukaszu Szemecie—marszałku Kowieńskim, zna-

szając dług jego y okupując folwark, nazwany Lenartów, w ziemi Żmudzkiej, w powiecie Widukłewskim leżący, u imć pana Krzysztofa Zolderbucha zapłaciłem dzieśię tysięcy złotych polskich swemi własnymi pieniędzami, list wlewkowy na swoje imię otrzymałem y inszym różnym ludziom długów nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego niemało popłaciłam y obligi nieboszczykowskie pooswobodziłam, o czym wszystkim na listach kupnych, iako z nieboszczykiem panem małżonkiem moim spólnych, tak y mnie samey służących, na liście, zapisie imci pana podkomorzego Mińskiego, także na kwitacyach y wlewkach y oswobodzonych obligach płacenia długów y znoszenia ciężarów z majątności, nieboszczykom synom moim, a teraz po nich potomkom ich, wnukom moim należących, wszystka rzecz szerzey opisana y dołożona iest, y mając ia to wszystko w spokojnym moim dzierzeniu, używaniu y w wolnym szafunku, upatrując tedy, aby po żywocie moim, iako o majątności leżące, mnie wiecznym prawem należące, tak o summę pieniężną, od nieboszczyka pana małżonka mego mnie zapisaną, y względem popłacenia y zniesienia przeze mnie długów y legacyi według ordynacyi tegoż pana małżonka mego y nabycia wlewków, także płacenia długów nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, wnukowie moie, dziatki synów moich, mianowicie nieboszczyka pana Łukasza Szemeta, marszałka Kowieńskiego, synów trzech, panowie Konstanty, Władysław y Alexander; nieboszczyka pana Gabryela Szemiota—podkomorzego Słonimskiego, syn, pan Mikołay; nieboszczyka pana Dadziboga Szemiota, syn także pan Mikołay, Szemiotowie, iakiey trudności y turbacyi nie ponosili, a chąc

ich w tym z miłości mey ku nim uspokoić, ni z żadney namowy y przymuszenia, ale sama z dobrej moiey woli y statecznego na to rozmysłu tym ostatney woli mey testamentem uspokoiam y tak mieć chcę: Naprzód, z prowentów tych majątności moich własnych, wyżey wyrażonych, Wieprz y Dziewiałtowa, na cerkiew Krońską, gdzie ciało moje grzeszne odpoczywać będzie, aby zawsze na potomne czasy co tydzień dnia iednego nabożeństwo zaduszne błagając pana Boga za grzechi moje odprawowano było, zapisuję dwa tysiące złotych polskich, które pieniądze aby z prowentów majątności moich starosta Trocki, pan brat y dobrodziey mój, sam odebrać raczył y takowy otrzymał warunek, iakoby takowe nabożeństwo zawsze tygodniowe zaduszne odprawowano było, uniżenie iego-ności proszę, aby y akta pogrzebowe odprawić dopomogli y za duszę moią pana Boga błagali oycowie manastyra Wileńskiego cerkwi świętego Ducha, także oycowie manastyru Wiewieyskiego, majątności imci pana Trockiego, tedy na cerkiew Wileńską świętego Ducha y na cerkiew Wiewieyską na obiedwie te cerkwi zapisuję po stu kop groszy liczby Litewskiej, które pieniądze z tychże prowentów majątności moich aby imć pan Trocki oddał, pokornie proszę. Iżem też, iako wyżey pomieniła, ciało córki mey pani Kawieczynskiej — podkomorzyney Mińskiej, w cerkwi Krońskiej, w kaplicy imci pana Trockiego położyła y aby zawsze co tydzień iednego dnia za duszę iey nabożeństwo zwyczajne się odprawowało, tysiąc złotych przez ręce imci pana Trockiego na tę cerkiew dać naznaczyłem, które iako nayprędzey powinnam do rąk imć pana Trockiego oddać, a iesliby mi za żywota

tego tysiąca złotych oddać nie przyszło, tedy imć pana Trockiego y o to uniżenie y pokornie proszę, aby także z prowentów majątności moich oddał y iakoby zawsze co tydzień pewnego dnia za duszę córki mey odprawowano było nabożeństwo obwarował, a wieczność majątności moich własnych, wyżey mianowanych wszystkich, leżących w różnych powiatach, po mnie pozostałych, także summę pieniędzy od nieboszczyka pana małżonka mego, na Wieprzach y Miłoszunach zapisaną, y summę trzynastu tysięcy y pięćset złotych polskich, u imć pana Kawieczynskiego — podkomorzego Mińskiego, będącą, wnukom moim miłym, synom nieboszczyka pana Łukasza Szemeta — marszałka Kowieńskiego, trzem, także synowi nieboszczyka pana podkomorzego Słonimskiego y synowi nieboszczyka pana Dadziboga Szemiota, imiony wyżey wyrażonym, ponieważ ich wszystkich zarówno miłuję, chcąc też mieć, aby po żywocie moim każdy z nich z miłości mey równością cieszył, wszystkim pięciu z kondycją niżey wyrażoną w równy dział po żywocie moim na wieczne czasy zapisuję, oddalając od tego, iako siostry rodzzone wnuków moich, a wnuczki moje, tak wszystkich bliskich krewnych y powinnych moich, zważając y to, iż chociaby, czego panie Boże uchoway, który wnuk mój, lubo po objęciu tych majątności, abo y przed objęciem, chociażby y po ożenieniu, nie zostawiwszy potomka męskiego rodzaju, z tego świata śmiercią zszedł, tedy ta część nie na siostry y nie na potomka białey płci, ale na bracią wszystką w równy dział, a po nich na ich potomstwo męskiego rodzaju spadać ma. Co się tknie rzeczy moich, kleynotów, złota, srebra, szat, cyny, miedzi y wszystkich inszych,

co się rzeczą ruchomą nazwać y mianować może, ponieważ od nieboszczyka pana małżonka mego wszystkie rzeczy ruchome wiecznością w wolny mój szafunek zapisane mam, tedy co kolwiek z tych rzeczy ruchomych wnuczkom moim z miłości moiej, także sługom, czeladzi, albo komu z przyjaciół moich osobliwym rejestrem naznaczę y zapiszę, wszystko według naznaczenia mego rejestrowego, po żywocie moim, każdemu z osobna, krom żadnego zatrudnienia, ma być oddano, y o to i. pana Trockiego proszę; a ostatek rzeczy moich ruchomych wszystkich tymże wnukom, synom synów moich, wszystkim pięciu w równy dział wiecznemi czasy zapisuję. Summę za folwark Lenartowski panu Zolderbachowi dziesięć tysięcy złotych, com swemi pieniędzmi własnymi zniosła y zapłaciła, tedy te wszystką summę synom nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, panom Konstantemu, Władysławowi y Alexandrowi Szemiotom daię, daruję y na wieczne czasy zapisuję, iako z miłości mey ku nim, tak respektem tego, żem majątności ich opieką sama iedna trzymała, lubo i. p. Trocki w głowach testamentem za opiekuna naznaczonym iest, ale się żadney rzeczy nie tknoł y na mię to włożył, na com osobliwy warunek względem tey opieki iegomości dała. Która to wyżey pomieniona summa do działu z drugiemimi wnukami niema należeć y za onych od tego oddalam, a na synów pana marszałka Kowieńskiego ten wlewek prawa, na imię moie od pana Zolderbacha służący, tym testamentem wlewam. A iesliby pomienieni wnukowie moi, synowie nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, tą moją miłością y tą ostatnią wolą moją nie kontentuiąc się, czynienia liczby z

dzierżenia mego majątności swych opieką chcieli, tedy są gotowe rejestra, z których ukaże się, żem ich nie krzywdziła y owszem odprawuiąc pogrzeb, znaszając długi, zabiegając, aby interesy nie rosły, swemi własnymi pieniędzmi niemało dokładałam, urzędników też z majątności nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, które za żywota iego byli, nie odmieniałam, którzy wiedzą przychody y roschody y na co się co obrocilo. To też ieszcze tym moim ostatniey woli testamentem waruię, iż co od czasu niemałego z pozwoleniem nieboszczyka pana małżonka mego w majątności Nowowieleńskiej, a w wojewodstwie Nowogrodskim y powiecie Słonimskim leżącey, zbudowawszy cerkiew na na chwałę Bożą nabożeństwa starożytnego greckiego, nie w unii będącego, y na tę cerkiew pewne grunty y poddane nadawszy, fundowałam y ten fundusz u sądu głównego trybunalnego przyznała, osobliwie w drugiey majątności, nazwaney Żeleznicy, także w wojewodztwie Nowogrodzkim leżącey, drugą cerkiew zbudowałam y na tę cerkiew odłączywszy gruntów y poddanych do dzierżenia świeszczennikowi poddałem; tedy te obydwie cerkwi ze wszystkimi gruntami, poddanymi, ode mnie nadanemi, aby cale y nienaruszenie wiecznie zostawali; także aby w te cerkwi żadnego inszego nabożeństwa y unii nie wprowadzono, panów wnuków moich błogosławieństwem Bożym napominam, gdy żem ich w tym nie ukrzywdziła y owszem z miłości mey majątnościami moiemi dobrze nagrodziła; a żeby te fundusze tych obudwuch cerkwi pewnieysze y warownieysze byli, tedy gdy, da pan Bóg, syn starszy pana marszałka Kowieńskiego, pan Konstanty y syn pana podkomorzego Słonim-

skiego pan Mikołaj Szemiotowie lat zupełnych dóyda, wespół z synem pana Dadziboga Szemiota, panem Mikołaiem Szemiotem, który iuż ma lata według prawa zupełne, wszyscy trzy wprzód, niżeli przydą do possessyi majątności, odemnie sobie zapisanych, listem swym przyznanym gruntów y poddanych, na te dwie cerkwi przeze mnie nadanych, powinni będą wiecznie się zrzec, assekuruiąc się sami za siebie y za potomki swoje, a pan Konstanty sam za siebie, za potomki swoje y, iako opiekun, za bracią swoją młodszą y potomstwo ich, napotym tych fundacyi ni iakim sposobem nie naruszać, w te cerkwi unii y ni iakiego inszego nabożeństwa nie wprowadzać, podaiąc w obronę tę obiedwie cerkwi oycom archimandrytom Wileńskim manastyru Świętego Ducha, nie w unii będącym, a takowy list aby panowie wnukowie moi dali y przyznali, i. p. Trocki y syn iegomości i. p. Marcjan Ogiński—stolnik Trocki, aby doyrzec raczyli, uniżenie proszę. Który to list po przyznaniu ma być oddany do oycy archimandryty Wileńskiego monastera Świętego Ducha, a póki takowego listu panowie wnukowie moi nie dadzą y nie przyznają, dotąd y po dóyściu lat swych do possessyi majątności, odemnie sobie zapisanych, przychodzić nie mają y nie będą mogli, y i. pan Trocki wstępować nie będzie powinien. Jakoż majątności moje własne, to iest, majątność Wieprze z folwarkami Miłoszuńskim y Markonciskim, względem połowicy, mnie wiecznością według prawa kupnego należącej, a drugą połowicę względem summy pięciu tysięcy kop groszy liczby Litewskiej, mnie od nieboszczyka pana małżonka mego zapisaney, drugą majątność moją, Dziewiałtów z folwarkami Miłoszuńskim y

Botelskim, w powiecie Wilkomirskim y Kowieńskim leżące, także folwark Starynki, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżący, ze wszystkimi do tych majątności przynależnościami, iako moje własne nabycie, w moc, w possessyą y dozor opiekuński po żywocie moim zapisuię y zlecam i. w. i. panu Alexandrowi Ogińskiemu—kasztelanowi Trockiemu, memu mościwemu panu y bratu. Wolen y mocen iegomość będzie skoro po żywocie moim te majątności obiedwie, Wieprze y Dziewiałtów z folwarkami y folwark Starynki, ze wszystkimi do nich przynależnościami, według prawa mnie na te majątności służącego, które prawo swoje do doyścia lat wnuków moich na iegomości tym testamentem wlewam, spokojnie obiowszy dzierżać, iednak rzeczy moje ruchome, które w tych majątnościach będą, te wszystkie komu odemnie będą osobliwym rejestrem naznaczone, aby po żywocie moim iegomość pooddawał, a ostatek wnukom moim do dóyścia lat ich wcale dochować raczył, uniżenie proszę. Jeszcze y to waruię, iż iesliby, czego, panie Boże, uchoway, przed dóyściem lat syna starszego, pana marszałka Kowieńskiego, y syna pana podkomorzego Słomskiego na i. pana Trockiego pan Bóg śmierć dopuścić raczył, tedy te moje majątności własne Wieprze y Dziewiałtów, ze wszystkimi folwarkami y przynależnościami y folwark Starynki, do dóyścia lat pomienionych wnuków moich, zapisuię w moc, w dzierżenie y dozor opiekuński i. panu Marcjanowi Ogińskiemu—stolnikowi Trockiemu, synowi i. pana Trockiego, memu mościwemu panu y miłemu bratan-kowi, pewna tego będąc po ichmościach moich panach, że wnuków moich nie ukrzywdzą, y wcale im wszystko dochowają, za co

ichmościom sam pan Bóg hoyną nagrodą będzie, a po dóysciu lat wnuków moich, to iest, syna starszego, pana marszałka Kowieńskiego, y syna pana podkomorzego Słonimskiego y po otrzymaniu listu, od nich przyznanego, na obwarowanie cerkwi wyżey wyrażonych, mają ichmość te majątności moje wnukom moim ze wszystkim wcale ustąpić. Które majątności moje Wieprze, Dziewiałtów y Starynki ichmość, mając w swoiey possessyi, legacie moje, na cerkwie wyżey w tym testamencie naznaczone, z prowentów tych majątności spłacić y znieść, a z ostatka tych prowentów majątności moich na też wnuki moje nakładać y, co komu registrem naznaczę, płacić mają. Majętności też dziedziczne, wnukom moim należące, na których ia podkomorzyna Wileńska prawo dożywotne miała, mianowicie, majątność Żeleznica z folwarkiem Dorohobilem, w woiewodstwie Nowogrodzkim, a drugą majątność Żyrnow, w woiewodztwie Wileńskim leżące, ponieważ wnuk mój, a syn nieboszczyka pana Dadziboga Szemiota, pan Mikołay Szemiot, iuż według prawa ~~lat~~ zupełne, to iest, lat ośmnaście ma, tedy skoro po żywocie moim pomieniony wnuk mój, syn pana Dadziboga Szemiota, pan Mikołay Szemiot pomienione majątności Żeleznicę y Żyrnow, z rzeczami ruchome mi w nich będącemi spisawszy, one porządnie w possessyą swoją obiowszy, dzierżać y do dóyscia lat starszego syna pana marszałka Kowieńskiego y syna pana podkomorzego Słonimskiego w przystoynym dozorze swoim mieć, a za dóysciem lat pomienionych dwóch wnuków moich y po daniu listu na obwarowanie cerkwi, wszyscy trzey ci wnukowie moi, pan Konstanty Szemiot, syn pana marszałka Kowieńskiego

sam z osoby swey y imieniem braci swey młodszey w zgodzie y miłości braterskiej mają usilnemi prośbami swemi użyć imię pana Trockiego, a będzie li można, iesliby w tych krajach był, y imię pana ciwuna Trockiego, moich mościwych panów dobrodzieiów y braci, aby ichmość z miłościwey swey łaski między nami w majątnościach leżących oyczystych y ode mnie zapisanych, także w rzeczach ruchomych wszystkich, ponieważ między synami memi, a oycami tych wnuków moich doskonałego działu wieczystego niebyło, równy wieczysty dział y uspokojenie uczynić raczyli, kładąc dobra oyczyste krom nabycia własnego synów moich, co do działu należy. na trzy równe części, a dobra ode mnie zapisane, iako leżące, tak summy pieniężne y rzeczy ruchome wszystkie, krom tych, co komu osobliwym registrem naznaczę na pamięć, części równo wszystkim pięciu wnukom moim, iednak aby majątności w rozdrob nie szły, ale żeby majątnościami rozzebrano, a które by części onego nie dostawało, aby ieden drugiego z słusznego porachowania nagradzali y dopłacili, nie zbywając dobr moich sobie zapisanych nikomu w obce ręce, ale ieden drugiemu mają nażyczać y zbywać, pod utraceniem części sobie odemnie zapisaney, do drugich braci, którzy zbywać swych części niebędą. O to, iako i. pp. braci moich uniżenie proszę, tak panów wnuków moich pod błogosławiństwem Bożym napominam, aby na rozdział ku i. pp. braci moich przystawszy, sami między sobą w zgodzie y miłości braterskiej zostawali, osobliwie syna pana marszałka Kowieńskiego starszego, pana Konstantego Szemiota napominam, aby wszystko, co kolwiek braci iego młodszey z podziału należec będzie, wcale do-

chował y, za dóysciem lat ich, części im należące bez ukrzywdzenia w zgodzie y miłości braterskiej, wysadziwszy na to i. pp. przyjaciół, ludzi zacnych, poważnych, wydzielił, przystoynie porachował się y we wszystkim dosyć uczynił. A co się tknie opieki dzieciąt pana marszałka Kowieńskiego y pana podkomorzego Słonimskiego, to według testamentów rodziców ich do dóyscia lat ich, wnuków moich, przyiegomości panu Trockim zostawać ma. Com też niektórej czeladzi moiej za wierne ich posługi podawała, listy iednym, na gruntach dożywotnie mieszkanie y sumki wniosła, tedy y w tym panów wnuków moich miłych y pod błogosławieństwem Bożym napominam, aby nie następując na wolą moią y sumnienia mego nie obciążając, każdego według listów odemnie danych, krom żadnego zatrudnienia zachowali. Konkludując tedy rzecz a na miłe wnuki y wnuczkę moią, iako miłująca babka przy błogosławieństwie Bożym, którego uprzejmym sercem życzę, swoje też niegodne błogosławieństwo wlewając, ten mój ostatniey woli testament po sobie zostawuję z pieczęcią y z podpisem własney ręki mey. A że na tenczas urzędu ziemskiego y grodzkiego mieć nie mogłem, tedy uprosiłem o przyłożenie pieczęci y o podpis rąk i. pp. przyjaciół moich, ziemian króla iegomości ziemi Żmudzkiej, mianowicie, iegomości pana Mikołaja Kazimierza Szemioty, i. pana Rafała Przystanowskiego y i. pana Alexandra Wisznarowskiego, którzy tey ostatniey woli mey dobrze będąc wiadomi, za prozbą moią, pieczęci swoje przyłożyli y rękoma się podpisać raczyli. Pisan w Nowiekiskach, roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, miesiąca Kwiet-

nia dwunastego dnia. У того тестаменту при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Barbara Ogińska Szemiotowa—podkomorzyna Wileńska do tego тестаменту рęką swą. Устnie проzony pieczęтаръ од i. pani podkomорзынеy Wileńskiej до тестаменту tego Миколайъ Казимierzъ Szemiot. Устnie проzony pieczęтаръ до tego тестаменту од i. pani подкоморзынеy Wileńskiej Рафаъlъ Przystановskу manu propria. Устnie проzony до tego тестаменту pieczęтаръ од i. pani Barbary Ogińskiej Szemiotowej—podkomорзынеy Wileńskiej Alexanderъ Wisznarowski рęką.

Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ его черезъ особу вышъ мененую, есть до книгъ гродскихъ Виленскихъ актыкованъ и уписанъ. зъ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью вradoвою ясне вельможному его милости пану Александру Окгинскому—каштелану Троцкому есть выданъ. Писанъ въ Вильни. У tego тестаменту экстракту grodzkiego Wileńskiego, przy wyciśnioney grodzkiej woiewodztwa Wileńskiego pieczęci, ad praesens solummodo przy wyrażającым się znaku teyże pieczęci. podpis w. i. pana pisarza, korrekta zaś y lekta poniżej pieczęci tymi wyrażają się słowy: Криштофъ Косовскій писарь. Крориковаль Кіють в. м. т. Есть у книгахъ. Per consequens suscepta trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przenosu tegoż экстракту тестаменту на боку pierwszey karty w obliteracyi zapisana in haec verba: Roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia, ten wypis pan Mikołajъ Rosochacki, względem przenosu do akt подаъ. Krzysztofъ Chodkiewicz — woiewoda marszałek trybunał.

Ктóry то экстракт testamentу, за пода-
нием oneго przez wyż wyrażonego patrona
до акт, iest до xiąg trybunału глównего

wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wie-
czystych przyjęty у wpisany.

1653 г. Января 16 дня.

Изъ книги № 6, за 1667 г., л. 553.

125. Духовное завѣщаніе дворянина Кіевскаго воеводства, имѣнія Ласцовъ, Адама Маркевича.

Дворянинъ Адамъ Маркевичъ завѣщаетъ тѣло
свое сначала отпѣвать въ большой церкви Топи-
чевскаго монастыря, а потомъ р. Сожью или
же зимой на саняхъ перевезти въ Межигорскій
монастырь; на издержки онъ назначаетъ сумму
изъ доходовъ со своихъ имѣній.

Имущество свое недвижимое (имѣнія собствен-
ныя и закладныя) и движимое (серебро, убран-
ство и утварь) распредѣляетъ между ближайши-
ми родственниками, большую часть имущества за-
писываетъ племяннику.

На монастыри и вообще дѣла благотворитель-
ности записываетъ довольно значительныя сум-
мы, именно: на Топичевскій монастырь 500 зл.;
на сорокоустъ священникамъ Мстиславскаго брат-
ства 40 зл.; на госпиталь Мстиславскій 20 зл.;
на отправку тѣла въ Межигорье Топичевскому
монастырю 500 зл.; а двумъ монахамъ за сопро-

вожденіе 80 зл.; на Межигорскій м. 500 зл.; на
Густыньскій 200 зл.; на Мгарскій 200 зл.; на Ля-
динскій женскій 40 зл.; на Овруцкій 50 зл.; на
Кіевскій братскій 50 зл.; на Кіевскіе госпитали
50 зл.; на Софійскій монастырь 100 зл.; на Пе-
черскій св. Отець 50 зл.; на Богородичный 50 зл.;
на Никольскій Пустыньскій 50 зл.; на Михайлов-
скій 50 зл.; на Выдубицкій 50 зл.; на Кирилль-
скій 50 зл.; на Печерскій женскій 50 зл.; на Ми-
хайловскій женскій 50 зл.; на Лордонскій жен-
скій 50 зл.; на Фроловскій женскій 50 зл.; всѣмъ
церквямъ Кіевскимъ на сорокоусты по 50 зл.; Ку-
теинскому 500 зл.; женскому Кутеинскому 100 зл.;
Буйницкому 150 зл.; Марковскоу 100 зл.; Бар-
калабовскому женскому 100 зл. При этомъ завѣща-
тель проситъ всѣхъ игуменовъ и игуменій поиме-
нованныхъ монастырей отслужить сорокоустъ и впи-
сать имя жертвователя въ поминальную книгу.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого
тысяча шестьсотъ шестьдесятъ семого,
мѣсяца Юня осмнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на
трибуналь у великомъ князствѣ Литов-
скомъ зъ воеводствъ, земь и повѣтовъ на
рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шесть-
десятъ семей обраными, постановившисе
очевисто у суду панъ Янъ Рымвидъ опо-

вѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до
книгъ головныхъ трибунальныхъ уписати
далъ testamentъ зошлого его милости па-
на Адама Маркевича, просечи, абы при-
нятъ и уписанъ былъ, который уписуючи
у книги слово до слова такъ се въ собѣ
маеть:

W imie Boże stań się, ku wieczney
pamięci tey rzeczy, która z woli у przeу-

zenia pana Boga w Trójcy świętej iedynego pochodzi y od iego świętej łaski koźdemu człowiekowi iest naznaczona, — bo gdy i każdy człowiek zdrowy spodziewa się na się choroby, a chory pogotowiu śmierci! Przeto y ia Adam Markiewicz z Woronice, obywatel woiewodstwa Kiiowskiego, przyiachawszy z majątności mey dziedzicznej, nazwaney Łasiki, w woiewodstwie Kiiowskim, a w starostwie Owruckim leżącej, tu do woiewodstwa Mścisławskiego, unosząc zdrowie moje s tamtych kraiów dla niebezpieczeństwa od kozaków Zaporoskich y chłopów rebellizantów, którzy, zapomniawszy boiaźni Bożey, na państwo iego królewskiej mości koronne y wielkiego xięstwa Litewskiego następują, zaczym ia opuściwszy y odbiegszy w tamtych kraiach Kiiowskich wszystkie nabytki y dostatki swoje, które niżej pomienione będą, do spokojniejszego kraiu, do majątności iego mości pana Marka Markiewicza — pana rodzzonego mego, nazwanego Worodzkowa, w trakcie Krzyczewskim, a w woiewodstwie Mścisławskim leżącego, przyiachalem, y tu iuż naydując się w tym woiewodstwie, z woli y przeyrzenia Pana Naywyższego iestem chorobą nawiedzony. — Pamiętając tedy na to, iż każda rzecz, która nie iest pismem obwarowana, prędko z pamięci ludzkiej wypada y w zapamiętanie przychodzi, która zaś pismem objaśniona, w potomne czasy w pamięci ludzkiej zostawa; przeto y ia Adam Markiewicz, mniey godny sługa Boży, widząc być, iż iestem bliższym śmierci, niżeli żywota, ieżeliby mnie pan Bóg do chwały swoiey świętej powołać raczył: Naprzód tedy duszę moją grzeszną, którą od Twórcy moiego wzięłem, onemu iako miłosiernemu Panu w ręce iego

święte, iako iego własność, oddawam, Onego gorąco proszę, aby z łaski swey świętej, nie według zasług moich mię sądził y karał, ale podług miłosierdzia swego świętego, iako Pan dobrotliwy oną przyjąć raczył. Ciało zaś moje grzeszne, iako z ziemi wzięto, ziemi ma być oddane, przez miłego brata mego, urodzonego iego mości pana Marka Markiewicza, y miłego synowca mego, urodzonego pana Stefana Markiewicza, y one z należytemi ceremoniami ma być pogrzebione, wprzód y w cerkwi wielkiej w monasteru Topiczewskim, nie podaleko miasta Mścisławia stojącym, przez nabożnych zakonników monastera Topiczewskiego, nie w unii będących, według obrzędów grekoruskiego wyznania naszego, cerkwie Wschodniej apostolskiej, nie żałując kosztu moiego z summ niżej mianowanych. A gdy pan Naywyższy gruntownym pokojem opatrzy, na tenczas miły pan rodzony mój y pan synowiec mój, wiając ciało moje z grobu, mają rzeką Sożą, lubo li też drogą sanna zimną do monasteru Mieżyhorskiego Kiiowskiego prowadzić y tam w sklepie monasterskim, gdzie ich zdanie będzie, pochować mają, nie żałując sumptu moiego, który summę z niżej mianowanych summ moich ważyć powinien będzie. A co się dotycze ubogiej substancyiey moiey, którą pocziwie żyjąc, na tym padole ziemskim nabyłem, zabiegając, aby w przyszłe czasy successorowie moi o tę substantią moją do iakich niechęci nie przychodzili; tedy tym testamentem moim ostatniej woli moiey, puszczaiąc się w nieskończoną drogę, rozporządzam y disponuję y tak, a nie inaczej mieć chcę. Naprzód z gotowey summy moiey pieniężney, która się na tenczas przy mnie znajduie, na monaster

Topiczewski zapisuję złotych pięćset, które te złotych pięćset zaraz tegoż czasu tymże oycom Topiczewskim, przy pisaniu tego testamentu, rękoma memi odliczywszy, oddałem, pilno prosząc oycą starszego y wszystkiey braci tegoż monastera, aby za grzeszną duszę moją zwyczajne modły odprawowali, iako to: sorokoust y inne, błagając najwyższego Twórcę za występki moje. Na sorokoust bratstwa Mścislawskiego kapłanom złotych czterdzieście zapisuję. Na szpitala Mścislawskie złotych dwadzieścia. Z tey że summy moiey, przy mnie będącey, na pogrzeb grzesznego ciała mego, iako to, na dostatki, wszelkie obrzędy, na pogrzebienie ciała mego należące, według uwagi pana rodzonego y pana synowca mego, iakoby naysposobniey y nayprzystoyniey być mogło, niezalując kosztu moiego wydawać maia. Żądam przytym oycą starszego Topiczewskiego y braciey iegoż monastera, aby ciało moje grzeszne, gdy pan Bóg pokojem opatrzy, s panem rodzonym y s panem synowcem moim do monastera Mieżyhorskiego podściwie wprowadzili. Przy którym cieie aby braciey zakonney dwóch—ieden kapłan, drugi laik, a czeladzi moiey cztery, aż do Mieżyhora za kosztem moim, z summy przy mnie będącey, do sklepu Mieżyhorskiego murowanego doprowadzili. Za którą podiętą pracę na monastyr Topiczewski z teyże summy gotowey ieszcze złotych pięćset zapisuję, a czeladzi moiey, którzy doprowadzą ciało moje, oprócz zasług ich, tylko za tę ich usługę s teyże summy każdemu po złotych czterdziestu pan rodzony y pan synowiec mój dać powinni będą. Także czeladzi moiey, którzy mnie wiernie y zyczliwie usługi swe oddawali, s teyże summy moiey, przy mnie bę-

dącey, suchedni według rejestru, co się pokaże, successorowie moi popłacić maia; naprzód: Stempkowskiemu złotych półtrzecia sta, Nieczaiowi złotych sto, Kaznowskiemu złotych pięćdziesiąt, Starzyckiemu kop dziesięć, Semencowi kop dziesięć, Dzienisowi kop dziesięć, Jaskowi kop pięć, Kuchcikowi kop pięć, Swiridowi kop trzy, tym wszystkim successorowie moi, według tey legacyi moiey, za zasługi ich popłacić y ukontentować maia. Maiętność dziedziczną, którą mam w woiewodstwie Kiiowskim a w starostwie Owruckim, mianowicie: wieś Łaski, tak oyczystą część, iako y kupne części, w teyże wsi Łaskach leżące, grunty dworne, pola wszystkie, sianożęci, lasy, bory, poddane, w tey maiętności Łaskach mieszkające, s tymi wszystkimi pożytkami, panu rodzonemu y panu bratankowi memu Stefanowi Markiewiczom daię, daruię y na wieczność zapisuję. Którą tę maiętność wysz mianowane successorowie moi po połowicy podzielić maia, tylko dwór z ogrodami, który kupiłem u iego mości pana Wasila Łaska, temu samemu panu synowcowi, panu Stefanowi zapisuję; do którego dworu y ogrodu żadnego przystępu pan rodzony mój mieć nie ma. Summę pieniężną, którą dałem oświeconemu xiążęciu iego mości Jeriemiu Wyszniwieckiemu—woiewodzie Ruskemu, dwadzieścia tysięcy złotych, na trzy wsi, na wieś Tolkaczowkę, wieś Dziewicę wielką y wieś Dziewicę małą, w woiewodstwie Kiiowskim leżące, zastawnym sposobem, od trzech do trzech lat, aż do oddania summy, która summa, iż do tego czasu nie iest oddana mnie, tę tedy summę panu bratu memu panu Marku Markiewiczowi daię, daruię y prawo moje na onego samego wlewam; summę pieniężną trzy

tysiące złotych polskich dałem na zastawę dożywocia wielebnym oycóm zakonnikom, kapitule Pieczarskiej na dwie wsi, nazwane Hawryłowką y wieś Łabienkę, w woiewodstwie Kiiwskim leżące; a że te wsi kapituła Pieczarska podczas tej rebelliey do possessyi swoiey wzięli y intratę na siebie z tych wsi biorą, także gumno Hawryłowskie, zasiewki, bydło y wszystkie sprzęt domowy w teyże maiętności zostało, tę tedy sumnę wyszmianowaną y wszystkie sprzęt domowy panu synowcowi memu panu Stefanowi Markiewiczowi daię, daruię y prawo moje na onego wlewam. Maiętność moią, nazwaną Zerew, iż ia, znosząc panią bratową panią Jakubową, zapłaciłem złotych dwa tysiąca, tę maiętność panu bratu memu Marku Markiewiczowi y panu synowcowi memu Stefanowi daię, daruię y onym tym testamentem moim zapisuię. Sumnę pieniężną, którą dałem oświeconemu xiążęciu iego mości panu Wyszniwieckiemu — woiewodzie Ruskiemu, na miasteczko Monastyrzycze y wsi do niego należące, w intercyzycie pomienione arendownym sposobem na lat trzy, lecz y dwóch lat spełna dla rebelliey kozackiey y chłopskiej nie dotrzymałem y pieniędzy spełna w niedotrzymaniu wyszmianowanych maiętności nie dobrałem; wiedząc tedy o wysokich cnotach iaśnie oświeconego xiążęcia iego mości pana woiewody Ruskiego, pana y dobrodzieia mego miłościwego, który osobiwą łaskę swoią pańską mnie y rodzonemu memu za żywota swego oświadczał y teraz oney łaski wdzięcznym będąc, a iuż puszczając się w nieskończoną drogę, śmiem iuż po śmierci onego samey iaśnie oświeconey xiężny ieyności, dobrodzieyki moiey, pokornie prosić, aby iako za żywota mego, tak

y po śmierci panu rodzonemu memu y synowcowi memu osobiwą dobrodzieyką y miłościwą panią bydz raczyła y, w tej niedotrzymaney summie krzywdy nie uczyniwszy, tę maiętność, gdy pan Bóg obwaruie gruntownym pokojem rzecz-pospolitą, do possessiey pana rodzonego y pana synowca mego Stefana podać roskazać raczyła. Która intrata, gdy się wybierze z wyszmianowanych maiętności, tedy tą intratą podzielić się maią na dwie części, tak ordinuię y naznaczam. Rzeczy moje ruchome, mianowicie srebro: kufłów dwa, jeden garcowy, drugi półgarcowy, kubków dwa, czarek trzy, buzdycan oprawny, rzadzik srebrny złocisty z podpierśniem y s pafami, mitnik czerwony, płat karmazynowy, łyżek srebrnych szesnaście, srebro łamione, co od Nieczaiia. Szaty moje: ferezycja axamitna wiszniowa, sobolami podszyta, z guzami złotymi, turkusami sadzonymi, ferezycja purpurowa, szlamami podszyta, z guzami złocistymi, szabel oprawnych dwie, panu Stefanowi — złocista, a panu bratu — biała oprawna. Kuntusz zielony falendyszowy, lisami podszyty, deliika atlasowa z guzami złocistymi, pupkami sobolemi podszyta, kozuch adziamski czarny, pół-atłasem kryty, półkapieniaczce pół-granatowe, złotogłowem podszyte, katanka tabinowa, atlasem podszyta, żupan atlasowy karmazynowy tabinu bogatego, com wziół na kuntusz, atlasu, com wziół na żupan y potrzeby do tego kupione, aksamitu czerwonego na czapkę, kobierców adziamskich trzy, kobierców prostych dwa, jeden wielki, drugi mały. Te wszystkie wyszmianowane srebro y szaty moje panu rodzonemu memu y panom bratankom moim Stefanowi y Pawłowi daię, daruię y żeby się

na trzy części podzielili, odpisuję. A cynę moją wszytką, którą przy sobie mam, iednemu panu synowcowi memu panu Stefanowi zapisuję. Ku temu też rydwan, wozy, konie, strzelby y inne drobiazki y to na dwie części panu bratu y panu Stefanowi, żeby się podzielili, odpisuję. Summy gotowey własney moiey, którą, odieżdżając z kraiów Kiiowskich, dałem do schowania wielebnyim oycóm zakonnikom monastera Mieżyhorskiego, w woiewodstwie Kiiowskim naydującym się, mianowicie tysiący cztery; u tychże ieszcze zakonników zostało moich wołów dwadzieścia y dwa, tedy tę wszytkę sumę ma pan rodzony mój pan Marek Markiewicz wspólnie z panem synowcem moim Stefanem Markiewiczem oba spólnie, od oyców Mieżyhorskich odyskawszy, mają podzielić według dispozycyi moiey, takowym sposobem.—Na monasterze: naprzód na monaster Mieżyhorski, w którym ciało moje grzeszne ma leżeć, odpisuję złotych pięćset; na monaster Hustynski złotych dwieście; na monaster Mharski złotych dwieście; na monaster Ladiński paniński złotych pięćdziesiąt; na monaster Owrucki do świętey Przczystey złotych pięćdziesiąt; na monaster bratski Kiiowski, gdzie się collegium znajduie, złotych trzysta; na szpitalu Kiiowskie złotych pięćdziesiąt; na monaster świętey Sofiey złotych sto; do Pieczar świętych oyców, oycu Zosimowi władcy, złotych pięćdziesiąt; na monaster Pieczarski Przczystey świętey złotych sześćdziesiąt; na monaster Nikolski Pustyński złotych pięćdziesiąt; na monaster Michałowski złotych pięćdziesiąt; na monaster Wydubicki złotych pięćdziesiąt; na monaster Kirilski złotych pięćdziesiąt; na monaster Pieczarski czernicki złotych

pięćdziesiąt; na monaster czernicki Michałowski złotych pięćdziesiąt; na monaster czernicki Lordonski złotych pięćdziesiąt; na monaster czernicki świętego Flora y Ławra złotych pięćdziesiąt; do soborney cerkwi Kiiowskiej świętey Przczystey złotych trzydzieście; do place Dziesięcinney cerkwi na sorokoust złotych trzydzieście; do wszytkich cerkiew Kiiowskich popom za sorokousty po dziesięciu złotych odpisuję. Wszytkich oyców ihumienów, do których monasterów część zbioru mego legowałem, pilno proszę, aby po wszytkich cerkwiach sorokousty odprawione byli y do pominków powpisali. A czego z tey summy, co w Mieżyhoru mam, na wysz mianowane monasteru, cerkwi, szpitalu y inne legacye według dispositiey moiey nie będzie dostawało, tedy z gotowey summy mey, którą mam przy sobie, pan brat y pan bratanek mój dać mają y powinni będą. Osobliwie z gotowey summy iego mości oycu władcy Mściławskiemu powinni dać złotych dwieście, monasteru Kucieńskiemu złotych pięćset, monasteru Kucieńskiemu panińskiemu złotych sto, monasteru Buynickiemu złotych półtorasta, monasteru Markowskiemu złotych sto, monasteru panińskiemu Borkalabowskiemu złotych sto; panu Pawłowi synowcowi memu złotych tysiąc, pani bratowey moiey, paniey Iwanowey y wnucce tey złotych pięćset, panu Babniewskiemu złotych pięćset, pani Modliszewskiej złotych pięćset, pani Żukowskiej złotych trzydzieście. Mam też konak oświeconey więzney ieymości Wyszniwieckiey w zastawie u mnie w tysiącu złotych polskich, który do rąk pana rodzzonego mego oddawszy, onemu pozwalam, pieniądze odyskawszy, na swoją potrzebę obrócić. Mam ieszcze do tego oblig iego.

mości pana Jana Kamińskiego—sędzica ziemskiego Mściławskiego, na trzy tysiąca złotych polskich, który, jeżeli za żywota mego nie będzie do niego recuperowany, ten panu rodzonemu memu oddawszy, pozwalam te trzy tysiące złotych polskich odyskawszy, dwa tysiąca na swoje potrzeby obrócić, a trzeci tysiąc na roczne służby Boże kapłanom y na karmienie ubogim rozdać. Mam ieszcze u siebie oblig iego mości pana Romana Braciszewskiego na pięćset złotych polskich y ten, jeżeli nie będzie za żywota mego recuperowany, oddawszy panu bratankowi memu panu Stefanowi Markiewiczzu, pozwalam onemu pieniądze odyskawszy na swoją potrzebę obrócić. To też tym testamentem moim waruję, strzeż panie Boże śmierci na synowca mego pana Stefana, a ile bezpotomnie, tedy wszystkie dobra, które zapisałem onemu, nikomu inszemu, ieno panu Marku bratu memu y potomkom iego spadać ma. Nie mnieny też waruję y to, iż cokolwiek się w tym testamencie moim ostatniey woli moiey punktów napisało, tedy one na wieczne y nieporuszne czasy przy zupełney mocy na wszystkich urządach zachowane być mają. A jeżeliby ktokolwiek w iakim punkcie ważył się zwysz mianowanych paragrafów naruszyć y nad wolę moię ynaczezy obrócić, albo li zaś od cerkwy

y monasterów, co się zapisało, oderwawszy, na swoją potrzebę obrócić, tedy takowego każdego przed straszny maiestat Boski wzywam. Y na to ia Adam Markiewicz zostawię ten mój testament ostatniey woli moiey uczyniony s pieczęcią y s podpisem ręki mey y s podpisem też rąk ludzi zacnych szlachetnych, ustnie ode mnieny proszonych, ziemian iego królewskiey mości woiewodstwa Mściławskiego, iako to: iego mości pana Romana Kazimierza Braciszewskiego, iego mości pana Jana Poniatowskiego, y iego mości pana Jerzego Kosiłę, którzy ręce swoje podpisawszy pieczęci przycisneli.—Pisan w Worodzkowie, miesiaca Januarii szesnastego dnia, roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt trzeciego. У того тестаменту подписъ рукъ тѣми словы: Adam Markiewicz z Woronice ręką swą. Proszony pieczętarz do tego testamentu Roman Kazimierz Braciszewski — dworzanin iego królewskiey mości. Proszony pieczętarz do tego testamentu od iego mości pana Adama Markiewicza Władysław Jerzy Kosiło. Proszony pieczętarz do tego testamentu od iego mości pana Adama Markiewicza Jan Poniatowski.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного до актъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть описанъ.

1654 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 24, за 1684 г., л. 772.

126. Духовное завѣщаніе Троцкаго тивуна Самуила Огинскаго.

Троцкій тивунъ кн. Огинскій завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Кронской церкви и поставить надъ гробомъ каменный памятникъ, изсѣченный еще при жизни его въ Королевцѣ; на погребеніе записываетъ 100 зл., а на поминъ души фундушъ и 1,500 зл., еще раньше отданныхъ Кронскимъ монахамъ; коляторомъ Кронскаго монастыря оставляетъ своего сына, Витебскаго подкоморія; записываетъ также по 500 зл. православнымъ монастырямъ въ Вильнѣ, Еввѣ, Минскѣ, Полоцкѣ и Марковѣ и обязываетъ, чтобы монастыри эти выслали ко дню погребенія его своихъ депутатовъ въ Крони. Далѣе отказываетъ разнымъ женскимъ монастырямъ и госпиталямъ деньги и разныхъ хлѣбъ.

Имѣнія свои, казъ *русскія*, такъ и *литовскія*,

Лѣта отъ нароженья сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертого, мѣсеца Іюля тринадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводство, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній вышъ писанный образными, постановившисе очевисто у суду панъ Александръ Естко, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью подалъ тестаментъ славной памяти вельможного его милости пана Самуеля Огинскаго — тивуна Троцкаго и дворянина его королевское милости, особомъ и на речъ въ немъ нижей выражоную даный и належачій, просечи, абы тотъ тестаментъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчи-

раздѣляетъ между двумя сынами, при этомъ старшему сыну отдаетъ родовое имѣніе м. Крони подъ условіемъ, чтобы онъ не смѣлъ отрекаться отъ своей греческой вѣры, въ противномъ же случаѣ уполномочиваетъ меньшаго сына или купить это имѣніе или же просто захватъ подъ зарукой въ 30,000 злотыхъ. Обязываетъ также старшаго сына или заплатить 4,000 зл. или передать фольварокъ Визгинольскій Кронскому монастырю, дворовныхъ людей отпускаетъ на волю. Каменный домъ въ Вильнѣ записываетъ старшему сыну, а въ Ковнѣ — младшему; раздѣляетъ также и деньги, находящіяся на долгахъ у Виленскаго воеводы Паца; при этомъ не забываетъ и своихъ внуковъ.

стыхъ былъ принятъ, актыкованъ и уписанъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Testament ostatniey woli moiey, sprawiony przez mię Samuela Ogińskiego, ciwuna Trockiego y dworzanina króla imci, w Trokach, roku tysiąc sześćset piędziesiąt czwartego, dnia dwudziestego Oktobra. W imię Oyca y Syna y Ducha świętego, amen. Każdy człowiek, który się ieno na świat urodził y żyie na tym mizernym padole, powinien, bieg żywota swego w dojrzałe rozumu lata przepędziwszy, statum vitae conformem Bogu, oyczyźnie y familiey swoiey ograniczyć sobie, do czego y starożytne przykłady y prawa wszelkie y rozum przyrodzony wiedzie, czego ia

wszytkiego, żyjąc przez czas niemają z młodych lat moich w stanie świętym małżeńskim, uczciwie dziątek moich nabywszy y wszystkiego na tę doczesney peregrynacy doznawszy y sprobawwszy, wiedząc o tym dobrze, że wszystkiemu temu pożyciu śmierć iest końcem najsłabszym y pracom naszym odpadnieniem, uważając tedy sobie, że nic trwałego, nic wiecznego na tym świecie być niemoże, tą ostatnią moją wolą tak disponuję: Ja Samuel Lew Ogiński—ciwun Trocki, będąc przy zupełnym y doskonałym rozumie y pamięci moiej, urodziwszy się z rodziców moich w starożytney brackiej religiej moiej, będąc dobrym y sprawiedliwym katolikiem, wprzód panu Bogu memu w Trójcy iedynemu duszę moję w ręce poruczam, prosząc najswiętszey Panny Bogorodzice naszej y wszystkich świętych, aby przyczyną swoją poważną u Zbawiciela mego to sprawili, żeby nie respectuiąc na złości moie, niezliczone grzechy y występki moie, nie według zasług moich, ale według miłosierdzia swego duszę moję do chwały swej świętej przysłać raczył. Ciało zaś moie aby iako najuczciwiej przez duchownych naszych według ceremonii y obrzędu naszego ruskiego w cerkwi moiej Krońskiej, w kaplicy moiej, gdzie rodzice moi leżą, bez żadney pompy y marności świata tego, powagi y próżności nakładów pochowano było, tego synowie moi mają doyrzeć y kamień mój, który iest gotowy, moim kosztem sprawiony w Królewcu z napisem, postawić. Od tego czerncem Krońskim płacić niepowinni, bom ia za żywota mego oddał gotowymi pieniędzmi za siebie y małżonkę moją Zofią Bielewiczownę złotych polskich półtora tysiąca y fundację

uczynilem, że powinni moi czerney duchowne Krońscy pana Boga prosić przy służbie Bożej.—W kaplicy moiej, na górze w cerkwi Krońskiej po prawey ręce, we śróde na każdy tydzień, a na dole w sklepie, gdzie ciała nasze leżą y leżeć będą, cztery razy do roku podczas uroczystych świąt y prazników w cerkwi naszej, gdy się ludzie z różnych miast zgromadzaia, służbę Bożą zaduszną odprawować powinni będą. Za pracę duchownym naszym Krońskim syn mój pan Karol Ogiński—podkomorzy Witepski, ma dać od pogrzebu mego złotych sto polskich, ięsbym ia tego sam za żywota mego nieoddal; pogrzeb mnie przystoyny y stypę porządną sprawić według moiej conditii tak, iakoby wszyscy przyjaciele ukontentowani zostawali, a naybarzziej ubodzy starzy moiej maiętności Krońskiej. Powinien będzie od tę kaplicy moiej na dole, gdzie nasze ciała leżą, tenże syn mój, który odemnie fundatorem tę cerkwi zostaje, klucz mieć u siebie od sklepu naszego; powinien y tę ciała tam stawiać, który s przyaciół naszego domowstwa będzie chciał mieć, tylko żeby naszej starożytney reliej byli. Do tego czernicy y zakonnicy Krońscy klasztoru naszego nie należą y wtrącać się nie powinni, oprócz nabożeństwa pewnych dni, wyrażonych przez rok w tym testamencie moim wyżey, ma to być w moey y dyspozycyi fundatora tę cerkwi Bożej. Do inszych też klasztorów leguie po pięćciu set złotych polskich, mianowicie: do Wilna, do Wiewia, do Mińska y do Połocka, także do Markowa klasztoru swego, pod Witebskiem fundowanego odemnie y różney szlachty braci moiej nabożeństwa naszego, którym ia sam za

żywota mego zapłaciłem y quitacyą od nich otrzymałem. Ci duchowni s tych wszystkich klasztorów, za daniem sobie znać od syna mego, na pogrzeb mój przybyć y stawić się mają, którym tę summy legowane, ciało moje z duchownymi moimi Krońskimi, iako nayprzystoyniey solito more graeca pogrześć mają y każdy z nich świeszczennik za duszę moją służbę Bożą odprawić powinien będzie, pana Boga prosząc, aby duszę moją do chwały swey świętey przyiąć raczył. A za pracę tym przyjeżdżym duchownym, do czego łaska y uwaga syna mego samego pociągnie, dać powinien będzie, a nie s powinności. Jesliby też za daniem sobie znać s którego klasztoru s tych pomienionych duchowni przybyć, a zwłaszcza dla słuszney iakiey przyczyny nie mogli, Bóg im będzie zapłata, że ciała mego grzesznego pochować nie przybyli; przecie ta summa na klasztor ich zupełnie ma być oddana, aby za mię y grzechy moje pana Boga błagali y ustawicznie prosili. Czernicom do klasztoru Wileńskiego, w bractwie naszym, leguię złotych sto polskich, dominis czernicom, gdzie córka moia Katarzyna Ogińska z nimi leży pochowana, złotych dwieście polskich, także y do Kroni czernicom naszym złotych sto polskich. Szpitalowi Krońskiemu, według legacyi y funduszu mego, aby na każdy rok zboże pomienione oddawane s Kroni było, to iest: różnego zboża beczek dzieśięć miarą dawną dworną, a pieniądze wszystkim mają być oddane wprzód z gotowey summy moiey, która się po mnie dzieciom moim dostanie. A iesliby żadney summy nie zostało pienezney, tedy obadwa synowie moi zarówno z majątności moich, które się im po mnie dostały,

sami mają porachowawszy się między sobą y powinni będą oddać, ieslibym ia sam za żywota mego ciepłą ręką nie oddał y nie zapłacił. Pilno tedy synowie moi mają tego postrzec, aby we wszystkim według woli y tey ostatniey dyspozycyi moiey, nie obciążając tym sumienia mego, duszy swey nie obciążając, kożdemu aby dosyć się stało. Co się zaś tknie ubogiey substancyi moiey, mianowicie majątności moich, w różnym powiecie po rodzicu dobrodzieiu moim pozostałych y s podziału od braci moiey na moię część dostających y przez mię samego nie łakomie y chciwie, ale przystoynym sposobem za kopę moją dobrze nabytych, te synom moim według ordynacyi y tego testamentu mego, aby żadnych rozruchów między sobą nie mieli, ale wiecznie w całości y pokoju zostawały, uważywszy, iako rodzic onych, bez krzywdy y wszystkiemu złemu, iako to więc bywa na tym mizernym świecie, zabiegając, wiecznymi czasy daię, daruię y zapisuię, (kładąc niebłogosławieństwo moje na przeciwnego rodzicielskie) oddalać córki moie, przez mię samego y małżonkę moię wyposazonych, czego się y sama każda z nich dobrowolnie z mężami swemi, wziąwszy pewną kwotę, na stan ich należącą, nie tylko z tych majątności, ruchomych rzeczy, ale y spadkowych różnych, prawnymi zapisami swemi przyznanymi rzekli. — *Naprzód* tedy majątność moię ruską Lozną s folwarkiem Malkonem, s Krożyńską częścią ode mnie samego kupioną y nabytą, w woiewodztwie Witebskim leżącą, dwor Lozniewskii, przez mię samego na korzeniu surowym zbudowany y miasteczko Lozno wystawione, z budowaniem, pracą moją własną y poddanymi osadzone, z bydłem rogatym y nierogatym, z budo-

waniem dwornym y pasznią dworną, z gruntami oromymi y nieoromymi, z poddanymi wszystkimi, z dawną w tey majątności osiadłymi, z ieżiorami, z rzekami, z młynami, lasami, puszciami, barciami y wszelkimi pożytkami, w pewnych granicach z dawną ograniczonych przez rodzica dobrodzieia mego y mnie samego, wiecznymi czasy daię, daruie y zapisuie synowi memu panu Symeonowi Karolowi Ogińskiemu — podkomorzemu Witebskiemu, także y daninę moię, którą miałem z wysługi moiey od iego królewskei mości y rzeczy-pospolitey Karasno, w Szuckiey włości leżącą, lennym prawem sobie daną y ograniczoną, nic na się nie excypuie, ze wszystkimi pożytkami, temuż synowi memu panu podkomorzemu Witebskiemu. Majętność zaś moię także ruską, w tymże woiewodztwie Witebskim leżącą, Mikulin, z miastem, od ródziców moich z dawną ufundowaną, z mieszczanami, z folwarkiem Szawrunkami, z bydłem rogatym y nierogatym, z budowaniem, z pasznią dworną, z gruntami, z poddanymi wszystkimi, z ieżiorami, z rzekami, z młynami, stawami, sadzawkami, lasami, puszciami, barciami, y wszelakimi pożytkami w pewnych granicach, drugą majątność Bakszty albo Dukoral, w woiewodztwie Mińskim leżącą, daię, daruie y zapisuie synowi memu panu Janowi Ogińskiemu — chorążemu Wołkowyskiemu, z dworną pasznią, z bydłem rogatym y nierogatym y z poddaniami wszystkimi, z dawną do tey majątności należącymi, owo zgoła nic nie wymuie ze wszystkimi pożytkami; także y trzecią moią majątność, w Wołkowyskim powiecie leżącą, Kropiwnice, z folwarkiem, nazwanym Telakami, y ze wszystkimi z dawną do tey majątności przynależnościami, z wstępem

do barci y sianożęci w puszczy Swisłockiey rakoszewey, od wieku w używaniu prawnie będącymi, z gaiami, zarosłami, stawami, z sadzawkami, młynami, bydłem rogatym y nierogatym, z pasznią dworną, z gruntami oromymi y nieoromymi, z sianożęciami, z poddanymi osiadłymi y nieosiadłymi, owo zgoła nic nie wymuie od tych majątności obudwuch, ze wszystkimi pożytkami, tak iako się w sobie mają, wiecznymi czasy zapisuie temuż synowi memu panu Janowi Ogińskiemu — chorążemu Wołkowyskiemu, z tym dokładem, aby ieden drugiemu nic nie przeszkadzaie, na tych swych majątnościach, ode mnie sobie zapisanych, mieszkali w pokoju, pana Boga chwale, a w miłości braterskei żyjąc y w namnieyszą część w tych majątnościach, odemnie rozdzielonych, nie wstępuie y tego testamentu mego niewczym nie naruszaie, za zgodą samych synów moich, pod zaręką niżej mianowaną. Co się tknie zaś majątności moich Litewskich, między Kownem y Wilnem, w powiecie Kowieńskim leżących, y te po śmierci moiey tak zapisuie y disponuie: Majętność moie Osinty dziedziczne synowi memu panu Janowi Ogińskiemu — chorążemu Wołkowyskiemu, wiecznym prawem mnie należącą, a odemnie samego wykupioną, która była w zastawie czas niemają u pana Donowaia, iuż wniwecz obrocona y spustoszona, a teraz iuż przez mię oprawiona, daię, daruie y zapisuie wiecznymi czasy, z budowaniem dwornym, odemnie zbudowaną, z puszczą o granicę Żyżniowską, s pasznią dworną, stawami y sadzawkami, y zewszystkimi pożytkami, z boiarami y poddanymi, zdawną do tey majątności należącymi, a na inwentarzu podobnie wyrażoną y opisana. Drugą ma-

iętność moją Koszany y folwark Meszłowicze y Jachnizki, od pana Bałtromieja Jachnowskiego kupioną y nabytą, w tymże powiecie Kowieńskim leżącą, do której majątności Jachniskiey wieś od Kroń Mie-gany, w której włók dwadzieścia y dwie, która przedtym do Kroń należała, przy-daię y wiecznie zapisuię, z dwornymi pa-szniami tych trzech majątności, z boiarami, z poddanymi osiadłymi y nieosiadłymi, z gruntami ich, z włokami, z zasiewkami y morgami, z zaroślami, z gajami y sianożęciami im należącymi, według inwentarza mego porządnie ograniczonemi, iako zdawna od rodzica mego y mnie samego w używaniu byli, y wszystkie rzeczy w tych trzech majątnościach ruchome, które kolwiek są y będą po śmierci moiey, nic na się y ni nakogo nie zostawuiąc wiecznym prawem daię, daruię y zapisuię. A drugiemu synowi memu panu Symeonowi Karolowi Ogińskiemu — podkomorzemu Witebskiemu, majątność moję pomienioną z przykupią od Dziakiewiczów y różney szlachty, a Wizginolski folwarek po swych braciech nabyty, temuż synowi memu panu podkomorzemu Witebskiemu ze wszystkim, iako iest odemnie pobudowany y wystawiony, z budowaniem y wszystkimi ruchomymi rzeczoma, wiecznością zapisuię s tym dokładem, aby zarazem naydaley w tydzień po śmierci moiey na klasztor Kroński cztery tysiące złotych polskich oddał. Jesliby też niechciał tego folwarku y nie korzystał w nim, tedy mają oycowie Krońscy zarazem ze wszystkimi ruchomymi rzeczoma, które się ieno ruchomą rzeczą nazwać mogą, oprócz dworney czeladzi y stróżów, których wiecznymi czasami uwalniam, tak mężczyzn, iako y białych głów od posługi dworney, wolno im

służyć komu chcieć, komu się będzie podobało, a żaden ich niema brać w niewolę, ani dzieci moie, pogotowiu obcy ludzie, pod srogim karaniem, o co y ia gorąco proszę, aby nie byli hamowani. Mają tedy ten folwark obiać prawnie wiecznymi czasy y spokojnie trzymać pod zaręką, ktoby przeczył temu zapisowi memu, czterech tysięcy złotych, y ktoby bronił onym tego folwarku y z spokojnego dzierżenia wybiiał. A oycowie Krońscy, tę summę wziowszy y odliczywszy, albo ten folwark obiowszy, mają mieć y zachować w cerkwi Krońskiej ustawicznego bakałarza dla ćwiczenia dzieci, śpiewania y rozmnożenia chwały Bożey, któremu na suknią od oyców Krońskich na każdy rok ma dochodzić złotych sto polskich, a złotych trzysta na oprawę cerkwi Krońskiej na każdy rok y dzwonicę y cmentarz, tak murem iako y drzewem, czego pilno ma doyrzec syn mój, iako fundator, pan podkomorzy Witebski, aby ten porządek w tym od oyców był zachowany y nie naruszony y żeby ni na co inszego od tey summy krescencya, tylko na to właśnie sprawiedliwie obracana była y co rok dochodziła. *Drugą* majątność moję oczystą Woygową, dwór z budowaniem porządnym szlacheckim, z gumnem y dobrą pasznią y oborą, z stawami, sadzawkami, lasami, gajami y dostatnimi sianożęciami, z boiarami y z poddanymi, tak osiadłymi, iako y nieosiadłymi, z gruntami ich y z włokami, tak oromemi, iako y nieoromymi, zdawna według inwentarza dzierżącemi y porządnie od szlachty ograniczonymi, temuż synowi memu panu podkomorzemu Witebskiemu daię, daruię y wiecznie zapisuię. *Trzecią* majątność naszą główną oczystą Kronie, gdzie przez

rodziców moich fundacyia w cerkwi Bożey stanęła, a mnie się dostała z podziału przy Kroyniach braci moiey, którą waruię, aby wiecznie y nienarusznie zostawała u syna mego pana Symeona Karola Ogińskiego—podkomorzego Witebskiego, tey maiełności Kroń panem wiecznym zostawię, daię, daruię y zapisuię. Kamienicę ze wszystkim ochędostwem, do niey należącym, dwór murem obwiedziony, ze wszystkim budowaniem dwornym y s folwarkiem, z sadami, ogrodami, stawami, młynami, z ieziorami, aby nic w podział nie kładziono, iako samey kamienicy, tak y ochędostwo, wszelkie obicia w kamienicy będące, zboże wszelakie, iak młócone, iako niemłócone, w swirnach y w puniach będące, legumin żadnych y w piwnicach napoiów y browarnego naczynia y kotłów, aby po śmierci moiey żadna szarpanina między dziećmi moimi y urzędnikami niebyła, pilno tego się warować maia, pod zareką w tym testamencie opisaną; do tego pasznię dworną y z lasami, borami porządnymi (których pilno strzeć potrzeba), sianożęci z gruntami oromemi y nieoromemi, z młynkiem w Klebiskach, z dworną sianożęcią y zasiewkami, które naymują mieszczanie Krożey do łaski pańskiej z młynarzem, tam mieszkaiącym y z gruntem iego, w granicy Krońskiej naznaczoney w inwentarzu Krońskim y opisaney wsi; do tego do Kroyń należące, według inwentarza, z poddanymi osiadłymi y nieosiadłymi, z boiarami we wsi, tak mieszkaiącymi na cynszu, ze wszystkimi ich gruntami y powinnościami, z dawna odprawuiącemi y miasteczko Krońskie, z ich powinnością y gruntami y włokami, od dworney paszni dobrze ocyrklowanych y opisanych. Względem tego, aby się

chwała Boża szczyła y nie ustawała, wóytowie maia pilnować, aby każdy mieszczanin z domu w niedziele y w święto w cerkwi bywał na iutrzni y na służbie Bożey, pod winą trzech polskich na potrzebę cerkiewną,—starannie to maia wybierać od oyców przełożeni y pilnować. Szpital Kroński aby według funduszu mego s Kroń był na każdy rok opatrowany, tego syn ma doyrzeć mój, pan podkomorzy, aby na duszy moiey y onego nie padło iakie dopuszczenie Boże. Na różne ubogie tenże syn mój ma rozdać złotych sto polskich y nakarmić, którzy będą na pogrzebie moim na tenczas y dobrze napoić, aby za duszę moię pana Boga wesoło prosili, y goście, którzy na prazniki nasze do cerkwi naszej bywać będą, a zwłaszcza zdaleka, aby przecie według uwagi onych uszanowano ze dworu, według przemożenia, co dobra wola y łaska będzie synowska, także y do klasztoru, co być może, aby podtuczać nie broniono ze dworu tak dla gości, iako y onych samych. Tymże sposobem y potomkom syna mego podkomorzego Witebskiego tą ostatnią wolą moją Kronie y miasteczko daię, daruię y zapisuię, z tym iednak dokładem, aby wiary swey greckiey starożytney nie odstępuiać, ale w niey statecznie trwaiąc, fundacyi rodziców moich strzegąc y odemnie osobliwie ugruntowaną dotrzymuiąc tak, iakoby się żaden nieprzyjaciel s tego nie cieszył nasz, o których tych wieków nietrudno, y strzeż Boże, aby w wierze swoiey odmiany iakiey nie uczynił, zaczym ciała iako rodziców moich, tak y nasze wyrzucone by być musiały, czego boday żaden taki nie doczekał. Y to waruię sobie, iesliby, strzeż Boże, y syn mój pan pokomorzy Witebski przez

jakie karanie pańskie, wiary swej odstąpił, idąc za mamoną świata tego, wrzymską albo inszą się iaką odmienił, albo Kronie y miasteczko Krońskie chciał komu sprzedać, tedy syn mój pan Jan Ogiński ma mu zapłacić, a niekto inszy, pod zaręką trzydziestu tysięcy złotych. Jesliby też nie przedając, iako wyszey się pomieniło, reliej odstąpił swoiey, tedy syn mój pan Jan Ogiński, iako młodszy, tę oyczystą maiętność y s tą fundacją Krońską, Kronie y miasteczko, z dworem, s kamienicą y z mieszczany y ich gruntami, iako się wyżej opisało, według inwentarza, od ostatku wyrażonego ma y powinien będzie, iako własne swoje dziedzictwo zaiachać y wziąć prawnie, y s tą fundacją, iako się wyżej wyraziło, sam y dzieci iego, iezeli w tey wierze starożytney statecznie trwając naydować się będą, cieszyć się s tey maiętności Krońskiej maią y wiecznymi panami zostawię. — Kamienicę moją Wileńską, przy cerkwi naszey świętego Ducha, naprzeciwko Trócy świętey uniackiey, ze wszystkim, co się w niey naydować będzie, zapisuję, oprócz gospodarzów y rzeczy ich, a co mego, to wszystko synowi memu panu Karolowi Symeonowi Ogińskiemu — podkomorzemu Witebskiemu. Kamienice zaś w Kownie drugiemu synowi memu, w rynku samym, na przeciw ratusza, na którą y prawo iest z przywileiem królewskim, daię, daruję y na wieczność zapisuję, ze wszystkimi moimi ruchomymi z rzeczoma y drobiazgami, co się tam naydować po śmierci moiey będzie. Oblig ziążenia iego mości pana hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, mnie dany na złotych trzydzieście tysięcy, goły z zatyłkiem, iezeli sam nie odyszcze od niego za żywota mego, tedy go daię y daruję

synowi memu starszemu panu podkomorzemu Witebskiemu, po śmierci moiey, który przy mnie iest w szkatule moiey. Wsi cztery, od też mi y Święcinik, mnie prawem zastawnym na lat trzy po sobie idących od wielmożnego imię pana Krzysztopha Paca—chorążego wielkiego xięstwa Litewskiego wielkiego zawiedzione y przez ienerała w intromissyą puszczone, do Koszan we dwudziestu y czterech tysięcy, to prawo, iezeli sam tey summy za żywota mego nie odyszczę, na syna mego młodszego wlewam pana Jana Ogińskiego—chorążego Wołkowyskiego, po śmierci moiey, s tym dokładem, aby oddał dzieciom swoim, a wnukom moim, cztery tysiące, aby mię nie zapominali y s tego się cieszyli. Zięciowi memu panu Mikołaiowi Starosielskiemu dałem na Rusi na zastaw maiętności iedney pod Witebskiem Wiazownie z pewnymi wioskami, w prawie mnie od niego danym, siedm tysięcy złotych, a na oblig kop trzysta Litewskich, tedy y tę summę po śmierci moiey tak zapisuję y daruję dzieciom tegoż syna mego Starosielskiego, a wnukom moim cztery tysiące złotych y trzysta kop, na oblig pożyczonych dwa tysiące złotych potomkom pana Woltera Korfa, a wnukom moim zięcia mego; trzeci tysiąc złotych sirocie wnuczce moiey Fronckiewiczownie, z córki mey spółdzoney, pannie Zofiey Ogińskiej Fronckiewiczownie, gdzie się kolwiek natenczas naydować będzie. Poniewasz tedy synom moim iuż te maiętności moie, wyżej w testamencie moim wyrażone, iako się któremu po śmierci moiey dostać maią, z wolą samych onych są rozporządzone y rospisane y oni sami iuż za pozwoleniem moim za żywota mego listy prawne miedzy sobą dawszy y staną-

wszy obadwa oczewisto w tym roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt czwartym w Wilnie przed trybunałem, przyznali sobie, pod zarękami, w tych liściech opisany, niech sam Pan Naywyszszy będzie pochwalon s tego, aby się żaden mój nieprzyjaciel nie cieszył y ten testament mój aby w naymniejszym punkcie nie był od nich między nimi naruszony, pod tąż ich zaręką, w liściech daną trybunalskich, wiecznie y nierusznie ma zostawać, pomniąc na srogie karanie y niebłogosławieństwo Boże, ieżeliby co przeciwko woli moiey y zapisom swoim mieli poczynać y ten testament wątlie y naruszać, y rwać miłość y zgodę braterską, z której anieli się cieszą y sam pan Bóg patrząc na tę miłość onych przy dobrym mieniu, zdrowiem y bogactwem opatrować będzie; czegom ia mizerny człowiek na sobie po wszytek wiek mój doznawał, zem rodziców moich napomnienie miał w ustawicznej pamięci y wielkim poszanowaniu. Co się tknie zaś ruchomych rzeczy moich, te wszystkie sobie w wolney dyspozycyi moiey zostawuję, a po śmierci moiey, ieżeli ciepłą ręką ich nie podzielę między dzieci y przyjaciół moie, według woli moiey, tedy synowie moi tymi ruchomymi rzeczoma kontentować się mają, co się któremu z nich w majątnościach ich dostanie, oprócz rynsztunku wojennego, koni, szat y srebra y pieniędzy gotowych, ieżeliby się (nieoddane komu) u którego się naydować mieli, tylko, a nie więcej tym się synowie moie obadwa sprawiedliwie, nie krzywdząc ieden drugiego podzielić spokojnie, co pan Bóg da, mają, krom żadnych inszych drobiazgów, cyny, miedzi, kotłów y sprzętu domowego, to przy dworach zostawać ma, komu się co dostanie

y gdzie się co naydować będzie, a ieden drugiemu s tego się wyliczać nie powinien, a tym się kontentować, co szczęście czyie przyniesie, a łaska rodzicielska pokaże, co się z nich komu dostanie. Także y stada gdzie się naydować będą, przy którey majątności po śmierci moiey, tam zostawać wiecznie mają ze wszystkimi rzeczami, co się kolwiek ieno ruchomą rzeczą nazwać może. Urzędników po wszystkich majątnościach y folwarkach po śmierci moiey od lidźby uwalniam, sług, szlachtę y czeladź moię, która mi przez czas niemały wiernie służyła, a przy śmierci moiey naydować się będzie, aby namniejszemu zapłacono było, którzy się w rejestrze moim słuźnym naydą, a o demnie nie zapłacono będzie, osobliwie skoro po pogrzebie moim, kromia zasłużonego, każdemu daruję z łaski swoiey za wierne ich posługi, naydaley w tydzień kontentacyi sługom po złotych półtorasta, wzrostkom po złotych sta, chłopiętom po pięciudziesiąt złotych, kredensarsowi, kluźcznikowi, haydukowi, krawcom, kucharzom, piekarzom, masztalerzom, woznicom, myśliwcom y myśliwcykom po złotych trzydziestu, których wszystkich ze dworu mego, od naywiększego aż do namniejszego spisanych w xiągach moich, uwalniam wiecznymi czasy od poddaństwa dzieci moich, aby wolnymi po tych pracach swoich zostawali, którzy podówczas przy dworze moim z poddanych moich, tak męskiey, iako białey płci naydować się będą. Rykunie po wszystkich folwarkach y podrykuńki uwalniam ze dworu, niech sobie słuźą komu chcą; owo zgoła wszystkich a wszystkich uwalniam, którzy mi słuźyli, albo raczey mizeryą cierpieli świecką, wiecznymi czasy, a synowie moi

nie maia, y nie mogą ich w żadną niewolą obracać pod srogim karaniem Pańskim, y pokornie proszę, nie czyniąc ciężką duszy moiey, niech się woli mey nie przeciwia, niech za duszę moię pana Boga proszą, a po trudach y pracach swych wolnymi zostaią. Kończąc tedy tę ostatnią wolę y dyspozycyą moię panu Bogu w Tróycy iedynemu się poruczam y w opiekę onego się oddaie, naświetszey Pannie y wszystkim świętym duszę moię poruczam, aby do chwały iego świętey y progów niebieskich, gdzie wszyscy święci odpoczywaią, zaprowadzona była. Pisan w Trokach, anno tysiąc sześćset piędziesiąt czwartego, dnia dwudziestego Oktobra. У того тестаменту при печатахъ подпись рукъ тыми словы: Samuel Lew Ogiński—ciwun woiewodztwa Trockiego, ręką własną

moią. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od imé pana Samuela Lwa Ogińskiego—ciwuna woiewodstwa Trockiego, Alexander Rybiński—pisarz grodzki Trocki. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu przy pieczęci rękę podpisał Walenty Rynuszkiewicz—podstarości Trocki. Ustnie proszony pieczętarz y oczewisto od imé pana Samuela Lwa Ogińskiego—ciwuna Trockiego, do tego testamentu Wołk Stanisław — stolnik Derpski, dworzanin iego królewskiej mości, ręką swą.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ верху мѣненую особу до актъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть актыкованъ и уписанъ.

1657 г. Юня 15 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 25.

127. Духовное завѣщаніе жены Михаила Зеновича Аполоніи, урожденной Огинской—Троцкой подноморанки.

Аполонія Зеновичова, въ первомъ сунружествѣ Пацова, урожденная Огинская, въ своемъ завѣщаніи упоминаетъ о разныхъ неприятныхъ случаяхъ своей жизни, часто сопровождавшихся ея слезами; во избѣжаніе недорозумѣній и споровъ изъ-за дѣлежя наслѣдства, предъ смертію она дѣлаетъ слѣдующее распоряженіе, какъ о себѣ, такъ о своихъ дѣтяхъ и имуществѣ.

Тѣло свое завѣщаетъ похоронить въ своей домовой церкви въ д. Маньковичахъ; на похороны желаетъ пригласитъ 4-хъ монаховъ (изъ св. Духов-

скаго и Касутскаго монастырей) и священниковъ изъ бѣлага духовенства: на похороны записываетъ 500 зл., а такъ какъ она была должна монастырю 3,000 зл., то въ вознагражденіе за 0/0 записываетъ еще 500 зл. съ тѣмъ, чтобы долгъ ея былъ отданъ на Маньковскую церковь въ видѣ постоянного фонда, проценты съ котораго и должны идти на содержаніе церкви на вѣчныя времена.

Приводя на память денежные суммы, находящіяся въ наличности и на долгахъ у разныхъ лицъ, записываетъ ихъ сыну, братьямъ, разнымъ

родственникамъ и разнымъ церквамъ (Виленской св. Духовской, Городьской, Мядельской и госпиталю, находящемуся при ней, Сурдацкой и Маньковско-

му госпиталю; не забываетъ и слугъ своихъ,— надѣляетъ ихъ хоть и незначительными суммами и вѣчной свободой.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Апрѣля двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводства, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ вторый обраными, постановившисе очевидно у суду слуга его милости пана Геронима Паца, воеводича Троцкого, панъ Мартинъ Вилейко, экстрактъ кгороду Опменского актикованья тестаменту зошлое ея милости пани Полоніи Окгинской Михаловой Зеновичевой, его милости пану воеводицу Троцкому и инымъ рознымъ особомъ належачій, способомъ переносу ку актикованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ покладаль, просечи, абы до книгъ уписанъ былъ, который уписуючи слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

Выписъ съ книгъ кгородскихъ враду господарского староства Опменского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ петьдесятъ сегомо, мѣсяца Августа девятого дня. На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Опменскомъ, передо мною Войтехомъ Савичомъ Заблоцкимъ, обранымъ на сеймику судьей, постановившисе очевидно слуга вельможного его милости пана Геронима Паца—воеводича Троцкого панъ Кгабриель Мицкевичъ, покладаль и ку актикованью до книгъ подалъ тестаментъ славное памети ея милости Полоніи Окгинской—подкомориной Троцкой Михаловой Зеновичевой, въ речи въ немъ ширей описаной, просечи, абы тотъ тестаментъ до книгъ кгородскихъ Оп-

менскихъ былъ актикованъ и уписанъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

W imię Oycy y Syna y Ducha Świętego, Boga w Trócy świętey iedynego, niech się stanie wola Boża ku wieczney pamięci, amen. Ponieważ zprzeczniejszego wyroku ta ordinatia Pana Naywyższego kursu dni ludzkich ocerklowała y iest nieodmienna ustanowiona, iż tak młodych, iako y podeszłych lat ludziom port upłynąć y naznaczonego terminu kresu życia człowieczego przestąpić nie może, zaczym ja Polonia Ogińska—podkomorzanka Trocka, Michałowa Zenowiczowa, lubo w niemających w terazniejszych zamieszanych czasach pozostawszy we wdowim stanie po zeyściu z tego świata milego małżonka imci pana Michała Zenowicza, oraz y dziatki osierociałych, w niedośćci sprawiedliwości, w krzywdach wylewając łez moich wiadro, zawsze w kłopotach y niedostatkach mych uprządszy plato nici lat życia moiego wieku, iż wolą y dekret surowy tegoż Naywyższego pana odmienić trudno, stosując się do słów Pana Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa—Boga Wszehmogącego, który wszehmocnością swą prawdziwą rzetelnie upomina, aby każdy chrześciański człowiek, niewiedząc minut życia, był zawsze ostróznym y na śmierć gotowym, gdyż nad termin naznaczony pociągnąć nie może, a zgoła wszystko się, co tu pocznie, koniec swoy brać musi, czego ja za terazniejszey dobrej pamięci y umysłu moiego wielce sobie za żywota moiego doskonałego rozporządzenia życząc,

a iż niepewność żywota ludzkiego, zawczasu tą ostatnią wolę moją uczynić umyśliłam, ponieważ każda pismem nieobwarowana rzecz w potomne czasy z pamięci ludzkiej wypadać y do zatrudnienia iakiego przychodzić zwykła, zabiegając temu wszystkiemu, aby po żywocie moim o dobra, mnie prawem wieczystym służące, iak y o summy różne wiedząc każdy swoim, komu tą ostatnią wolą disponować będę, do żadnych rostryk y zawodów trudnych prawnych, iako szerzey niżey wyrażono będzie, nieprzychodziło. *Nayprzód*, gdy mię Pan *Naywyższy*, z woli swey świętey, z tego padółu płaczu do chwały swey świętey powołać będzie raczył, tedy ia grzeszną duszę moję w Przenajświętsze miłosierne ręce iego, za przyczyną przeto błogosławioney Panny *Maryey*, matki iego, patronki, dobrodzieyki y opiekunki naszey, wzywając aniołów Bożych y wszystkich świętych, poruczywszy, mając dobrą ufność y nadzieję w obietnicach iego świętych, że on z łaski swey świętey dla niewinney krwi swoiey, którą dla nas grzesznych przelewał, odpuściwszy ciężkie brzemie grzechów moich y za iey przebłogosławioney Panny przyczyną, która iest zawsze ważna do nieoszacowanego skarbu chwały wiekuistey królestwa niebieskiego w poczet swych świętych przyiąć będzie raczył, a ciało moje grzeszne, z ziemi wzięte, oddając też dług ziemi, ma być przez miłego syna mego wielmożnego imci pana *Heronima Paca*—woiewodzica *Trockiego*, w cerkwi mąietności imci, uazwaney *Mańkowiczach*, w powiecie *Oszmiańskim* leżącey, odemnie ufundowaney, w wierze greckiey błahocześciwey *Zaśnieńia* przebłogosławioney Panny będącey, porządkiem zwyczajnym chrześciańskim, z czterma zakonu greckiego nieunitów

czerncami y świeckimi także kapłanami pogrzebione, o co wielce proszę, być ma. Których czernców ma z monastyra *Wileńskiego* bractwa Świętego *Ducha* y z *Kasuty* zasiągnąć, iednak bez pompy świeckiey, pogrzeb odprawiony ma być, ieno liturgię świętą. Na którą to cerkiew, lubom przy starożytnym założeniu y nadaniu fundusz, zapis doskonały, z wyrażeniem w nim rzeczy dała, iednak y tym moim ostatniey woli testamentem stwierdziwszy y wiecznemi czasy umocniwszy, upraszam miłego syna mego, aby z łaski swey, iako za żywota mego we wszelakich przypadkach y złych w niedostatkach moich raziech dobroczynoności oddawał, tak y po żywocie moim sklepek, gdzie grzeszne ciało moje będzie leżało, zbudować kazał; który sklepek za radą oyców zakonników, w tey fundacyi mianowanych, ma być przez niego, miłego syna mego, o czym nie wątpię, w tey cerkwi wystawiony. Do tego czyniąc lekkość ku zbawieniu grzeszney duszy moiey, na tąż cerkiew *Mańkowską* tymże oycom zakonnikom gotowemi *Złoty*ch pięćset polskich zapisuję y wiecznymi czasy leguję, aby się chwała *Boża*, każdego tygodnia we śródę świętą liturgia za duszę moją odprawowała. Ażem, przy funduszu dawszy, znowum na ichmościów oyców zakonników na list zapis trzy tysiące wzięłam, tedy iako te trzy tysiące na oblig winne, tak y terazniejsza legacya złotych pięćset ma być z iednego przez imci pana *Heronima Paca*—miłego syna mego, nie z tey mąietności *Mańkowicz*, ale z niżey mianowaney summy oddana y zpełna zapłacona, a ten oblig mój ośwobodzić ma. Jednakże ich miłość oycowie zakonnicy monastyra bractwa świętego *Ducha*, w błahocześci będące, ody-

skawszy tę sumę, nie mają iey ni dokąd inąd obracać, tylko właśnie ma być na wyderka dana, zkądby na różne cerkiewne potrzeby quota szła, a sama summa przy tej cerkwi wiecznie zostawać ma. Czego mianowani oycowie zakonnicy sami teraz y po nich successorowie, osobliwie ich mości panowie bracia moi, iaśnie wielmożni imé pan Alexander Ogiński—kasztelan y wielmożny imé pan Samuel Ogiński—ciwun Trocki y potomkowie ichmość doyrzeć mają, o co użnienie upraszam. A co się tkanie prawa wieczystego zapisu, odemnie imci panu Hieronimowi Pacowi—woiewodzcicowi Trockiemu, milemu synowi memu na wieczność maiętności Mańkowicz danego, oryginału y na przyznanie drugiego listu, żem nie mogła dla niesądzenia sądów nigdzie przyznać y iezeliby po tej ostatney woli moiey iuż nie przyszło przyznać, tedy ostatney woli testamentem, dziękuiąc za iego wszelakie, nie wyliczaiąc, życziwości, doskonale stwierdzam y wiecznemi czasy umacniam. Co wszystko umocniwszy, doskonały porządek czyniąc o maiętności moie leżące y sumy pieniężne, którychem złaski pana Naywyższego za staraniem pospołu z miłym małżonkiem moim, mieszkaiąc na tej mey, a teraz iuż imci pana Heronima Paca maiętności Mańkowiczach, nie skrzywdziwszy nikogo z bliznich swoich, wiernie swym własnym groszem nabyli, to iest maiętności połowa Kozłowski Ostrow, w powiecie Oszmiańskim, a maiętności Suderwy w woiewodstwie Wileńskim y dworu w mieście Wileńskim na Bernardyńskiej ulicy od młynów królewskich będącego. A że pan Naywyższy z woli swey świętey wprzód na miłego małżonka mego pana Michała, a potem syna mego pana Piotra Zeno-

wiczów, w stanie młodzieńczym śmierć przeznaczyć raczył, a pan Jerzy Zenowicz syn mój młodszy, za żywota ieszcze małżonka mego lubo się ożenił, ale że niepożądnie y mimo wola nas rodziców, który takoz bezpotomnie z tego świata śmiercią zszedł, tedy tych dobr, według swego kupnego y od małżonka danego wieczystego prawa, po małżonku y dziatekach dzierżącą zostałam, gdzie ichmość panowie Zenowiczowie, zeszedłego małżonka mego synowcowie, nie maiąc na mnie osierociadą we wdowim stanie względu, wielce a niemilosiernie krzywdząc y nie maiąc żadnego prawa, przystępu y należności do wzmianowanych maiętności, to iest, imé pan Jan Władysław—marszałek Oszmiański, imé pan Stanisław—podsądek Wilkomirski, imci pan Jerzy—woyski Wileński—Zenowiczowie, wybiłaiąc z spokojnego dzierżenia, gwałtownie y bezprawnie pozabierawszy w tych maiętnościach niemało rzeczy, w regestrze przy postępku o to wszystko z ichmość prawnym opisanym, pozaieżdżali y z tych dobr wycisneli, a na ostatek przez tak wielkie ukrzywdzenie nie maiąc, czym grześć miłych dziatek, niemały dług zasiadź musiała, o co actia z ichmość u sądu głównego trybunalnego przez mię uroszczona iest. A że ichmość, nie przypuszczaiać tej mey sprawy do rozsądku, różno niepoiednokroć z terminu zwlekali, a potem przez niesądzenie dla trwog sądów nie mogłam y po tenczas o te gwałtowne s tych dobr wybicie sprawiedliwości świętey doyść y nieotrzymawszy ieszcze od dziatek moich żadney usługi y uszanowania macierzyńskiego, iakom żadnych zapisów na wieczność nie dawała, tak y skwapliwie bez rady przyjaciół, krewnych dać nie

mysliłam, ieno do czasu powierzone dla ożenienia panu Piotrowi Zenowiczowi—synowi memu, obligi, iakoby zrzeczenia dobr dałam, które przez panią Konstantią Sycińską, sposobem w processie pomienionym zabrane są, które tym moim ostatniey woli testamentem wiecznemi czasy kassuię y umarzam. będąc różnemi obietnicami, iako ustnemi, tak y listownemi, uwiedziona, przez te lat kilka ucierpieć musiałam, tedy za takową od ich miłości ucierpiawszy niewinną krzywdę, na sąd samego pana Naywyszszego spuściwszy, lubom sama nie doszła, iednak ten wszystkie ichmościów postępek prawny wcale iako y z p. Konstancją Sycińską zostawiwszy, za miłe y życzliwe miłego syna mego imci pana Hieronima Paca—woiewodzica Trockiego, w tym utrapieniu moim okazane chęci, do dochodzenia w osobie moiey na mianowanych ichmościach panach Zenowiczach o te gwałtowne odjęcie dobr moich, iako y o wszystkie rzeczy ruchome w nich zabrane, iako y o dochodzenie na imci pani Konstancyi Sycińskiej y po śmierci syna mego pana Jerzego Zenowicza, w Wilnie w sklepie przez mię w schowaniu będących spraw, listów, zapisów wieczystych y na te majątności wszystkie mnie służących, a osobliwie o dochodzenie powierzonego do czasu, iako się pomieniło, nieboszczykowi panu Piotrowi Zenowiczowi, synowi memu, dla ożenienia, iakoby listu zrzeczenia, a przez imciów zabranych, który ten dla ożenienia powierzony list y powtórze tym moim ostatniey woli testamentem wiecznemi czasy kasuię, na mianowego miłego syna mego wlewam y tym ostatniey woli mey testamentem wszelakiego prawa do dochodzenia wolność daię, a sama się z tego prawa imci panu

Hieronimowi Pacowi zrzekam y tak te dobra wyż mianowane rozporządam: Majętność moią, nazwaną Kozłowsk, w powiecie Oszmiańskim, imci panu Alexandrowi Ogińskiemu—kasztelanowi Trockiemu y panu synowi imci, panu Marcyanowi Ogińskiemu wiecznemi czasy daię, daruię. Drugą majątność moią, Potow, takż w powiecie Oszmiańskim leżącą, imci panu Samuelowi Ogińskiemu—ciwunowi Trockiemu, na wieczne czasy iemu samemu y panom synom imci daię, daruię y tym ostatniey woli mego testamentem zapisuię. A majątność Ostrów, także w powiecie Oszmiańskim leżącą, drugą majątność Suderwe, w woiewodztwie Wileńskim, y dwor, a teraz iuż plac goły w mieście Wileńskim, na Bernardyńskiej ulicy będący, ogułem temuż miłemu synowi memu wielmożnemu imci panu Heronimowi Pacowi—woiewodzicowi Trockiemu, za iego prawe przeciwu mnie, iako matki swey, synowskie miłości, który aż do zgonu żywota mego zawsze wszelakimi dostatkami, dodawaniem mnie y znoszeniem długów moich gotowym swym groszem y usługą okazane dobroczynności y chęci oddawał, mianowaną majątność Ostrów y Norocz nazwaną, Suderwe y dwór w mieście Wileńskim, także z ich prawami, przez pannę Konstancję Sycińską zabranemi, wieczystemi, a na te majątności wprzód mnie, a teraz imci służącemi, tym ostatniey woli testamentem moim, nie zostawiwszy na tych dobrach imci żadnych ciężarów y długów, daię, daruię y wiecznemi czasy zapisuię, z wolnym wszystkich szkod, zabranych w tych majątnościach przy gwałtownym od ichmościów panów Zenowiczów wybicu dochodzeniem, których doszedłszy, nie wylczaiąc się nikomu, iako

z bydła, koni, zboża y innych, w regestrze opisanych rzeczy, ma na swój pożytek, według woli y upodobania swego, obrócić; co wszystko iako y intratę przeszłych y terazniejszych lat, po zabranii od ichmościów panów Zenowiczów tych majątności, tak y te wyż mienione ruchome rzeczy temu miłemu synowi memu wiecznie zapisuję. A doszedszy iako ichmość panowie bracia swoimi majątnościami, tak y imci pan Pac, iako majątnościami swemi, tak y temi ruchomemi rzeczoma, iako swoją własnością, disponować wolen y mocen wiecznemi czasy będzie. A co się tćnie summ pieneznych, z małżonkiem iako y mnie iedney winnych, to iest: u imci pana Jana Rayskiego bywszą moją summę złotych iedynaście set polskich; u wielmożnego imci pana Mikołaiia Dołmata Isaykowskiego—łowczego wielkiego xięstwa Litewskiego, mnie iedney trzynaście tysięcy; u imci pani Zofii Isaykowskiej, bywszey Samuelowey Pacowey, a terazniejszey pani sędziny Żmudzkiej Mleczkowej, na dwa obligi, na ieden dwadzieście dwa, a na drugi dwa tysiące, co wszystkiego uczyni dwadzieście cztery tysiące złotych polskich, tak owe rozporządzam: Naprzód z summy u imci pani Pacowey, terazniejszey pani Mleczkowej, sędziny xięstwa Żmudzkiego, dwudziestu czterech tysięcy złotych ichmościom panom braci moim, mianowanemu imci panu Alexandrowi y imci panu Samuelowi Ogińskim, po dziesięciu tysięcy złotych im samym y potomkom ichmościów wiecznemi czasy daię, daruję y zapisuję. Z teyże sumy, u pani sędziny Żmudzkiej będącey, pamiętając tą wielką miłość, którą zawsze niepoiednokróć oświadczał, imci pana Jana Mleczka—podsędku Upitskiego y imci pani małżonki

imci, iako krewnego mego, złotych cztery tysiące polskich daię, daruję y wiecznemi czasy zapisuję. Jakoż y te obligi imci pan Heronim Pac do rąk ichmościów panów braci y imci panu Mleczkowi—podsędkowi Upitskiemu oddać ma. A summa zaś, u imci pana łowczego trzynaście tysięcy będąca, tedy oną, na opłacenie długów moich ieszcze pozostałych y na wydatek legacyi, iako do różnych cerkwi, tak y na zapłacenie czeladce moiey niżey mianowanej zostawuję, którey na odyskanie actorem y executorem imci pana Heronima Paca, miłego syna mego, naznaczam, s którey w osobie moiey imci z oddania kwitować ma. Których długów teraz pozostałych, mianowicie: imci panu Ogińskiemu złotych sześć tysięcy, imci panu Krzysztofowi Łosowskiemu—podeczaczemu Lidzkiemu, złotych tysiąc, oycom zakonnikom monastyrza bractwa Świętego Ducha Wileńskim pierwszey legacyi trzy tysiące złotych, a terazniejszey złotych pięćset; na cerkiew Horodską złotych piędziesiąt; na cerkiew Miadziolską złotych piędziesiąt; na szpital, przy tey cerkwi będący, złotych czterdzieście; na cerkiew Surdacką zapisu złotych sto; osobliwie na szpital Mańkowski, przy cerkwi będący, złotych dwieście; która summa, także wiecznie przy tym szpitalu za radą oyców zakonników mianowanych zostawać ma. Na ubogię do Postaw złotych dziesięć, także za duszę moją, które według ceremonii chrześciańskich zwykło, na karmienie ubogich, na chleb, legumina y napój złotych dwieście. Czeladce moiey dworney, którey nie mając skąd inąd nagrodzić, ponieważ wszystkie rzeczy ruchome po małżonku y dziatkach moich pozostałe przez ichmościów panów Zenowiczów za-

brane są, iako w processie y regestrze szerzey opisano, a przy mnie nic nie zostało, iedno łyżek srebrnych staroswieckich tuzin, ryneczka, garnuszeczek y solniczka srebrne, ostatek, czego Moskwa nie dobrała, cynę y miedź kuchenną, także cokolwiek może być bydła w majątności Mańkowiczach, to wszystko imci pannie Hannie Woy-niance Heronimowey Pacowey, synowey miłey, za oney mnie wierne usługowanie daię, daruię y wiecznie zapisuię. Zwysz mianowaney summy naprzód Fiedorowi Smietance złotych piędziesiąt; Andrzeiowi Głowackiemu złotych czterdzieście, Piotrkowi Magrowi, którego wolnym wiecznemi czasy czynię, złotych czterdzieście; Konstantemu, chłopcowi memu, którego także wolnym wiecznie czynię, złotych dwadzieścia; Zosi, dziewczynie moiey, czyniąc oną wolną wiecznie, z wolnym komu chcąc służyć, złotych trzydzieście; Połosi, dziewczynie, także ią uwolniwszy wiecznie, złotych dwadzieście pięć; Staśkowi Wiercińskiemu z Kozłowska, ponieważ z dzieciństwa służył mnie, y tego wiecznemi czasy wolnym czyniąc, złotych piętnaście zapisuię; Łukaszyni, gospodyni moiey, złotych piętnaście. A ostatek reszty na pogrzeb mój zostawać ma. Z którey imci pan Heronim Pac, syn mój, wyliczać nikomu nie powinien. A summa zaś u imci pana Jana Rayskiego, na oblig winna, złotych iedynaście set będąca, s którey iuż odebrałem ad rationem złotych trzysta, resztę oney złotych ośmset, ponieważ w przód tego zniozszy się o te ośmset złotych, z urodzonym panem Samuełem Karniłowskim, wlewkiem prawa onemu wiecznie zrzekszy, puściła, tedy y tym ostatniey woli moiey testamentem ten odemnie iemu służący oblig y wlewek prawa wiecznemi

czasy stwierdzam y umacniam. A ponieważ z gotowey summy a rzeczy ruchomych nie mając za iego zasługi, które dziatkom y mnie samey życzliwie oddawał, nagrodzić, że się potraci to w tey summie y zasłużone za lat trzy, tedy mu iako dobremu y cnotliwemu sładze za iego życliwości dziękuję. A kończąc ten ostatniey woli mój testament, zażywszy ludzi zacnych, to iest urzędu grodzkiego Oszmiańskiego, imci pana Jana Alexandra Koreywę—sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, imci pana Alexandra Kaczanowskiego—pisarza, imci pana Seweryna Osińskiego—ienerała powiatu Oszmiańskiego, Matiasza Hodosowicza o przyłożenie pieczęci y o podpisy rąk do tego mego testamentu przy podpisie ręki mey własney uprosiłam. Które ichmość, za oczewistą y ustną moją prośbą, ręce swe podpisać y pieczęci przyłożyć raczyli. Pisan w Mańkowiczach, roku tysiąc sześćset piędziesiątego siódnego, miesiąca Junii piętnastego dnia. У того testamentу при печатяхъ подпись рукъ тыми словы: Полоня Огиńska Zenowiczowa do tego testamentu ręką swą zapisuię. Jako pieczętarz do tego testamentu od imci pani Zenowiczowey ustnie proszony, Jan Alexander Koreywa—sędzia grodzki Osmiański. Będąc przy sprawowaniu tego testamentu y wiedząc o woli imci pani Zenowiczowey, za ustną prośbą ieymci, podpisuię się Alexander Kaczanowski—grodzki Oszmiański pisarz. Ustnie a oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu, od imci pani Połonii Ogińskiej, pani Michałowey Zenowiczowey, przy pieczęci, ręką moją podpisałem Seweryn Osiński. Będąc przy sprawowaniu tego testamentu za ustną y oczewistą prośbą, ręką podpisuię Matiasz Chodosowicz—iene-

rał powiatu Oszmiańskiego. Который тотъ
тестаментъ, за поданьемъ и актиковаьемъ
особы верху менованное, до книгъ кгород-
скихъ Опшменскихъ есть уписанъ, съ ко-
торыхъ и сесь выпишь подь вradoвою пе-
чатью съ подписомъ руки писарское
вельможному его милости пану Герониму
Пацу — воеводичу Троцкому, есть вы-

данъ. Писанъ у Мяделѣ. У того экстрак-
ту при печати вradoвой подпись руки
пана писара тыми словами: Александръ Ка-
зановскій — кгородскій Опшменскій писарь,
и корикгація въ небытности, скорикго-
валъ Корниловскій.

Который тотъ экстрактъ до книгъ го-
ловныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1659 г. Юля 30 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 511.

128. Духовное завѣщаніе Лидскаго маршална Теофила Раецнаго.

Лидскій маршалокъ Теофилъ Раецкій завѣ-
щаетъ тѣло свое похорнить по евангелическому
обычаю въ имѣніи Чадосахъ въ общемъ фамиль-
номъ склепѣ; при этомъ назначаетъ пасторамъ
вознагражденіе: проповѣдникамъ по 100 зл., а
присутствующимъ по 40 зл. (приводятся подро-
бности устройства склепа и могилы).

Женѣ выдаетъ закладной листъ на имѣніи и
право пожизненнаго владѣнія; проситъ сохранить
Упитскую державу за своимъ домомъ и не лишать
правъ владѣнія сына, когда онъ достигнетъ со-
вершеннолѣтія; тоже право пожизненнаго вла-
дѣнія даетъ женѣ и на домъ въ Вильнѣ, а сы-
ну — вѣчнаго.

На уплату долговъ оставляетъ нѣсколько ты-
сячъ ежегодныхъ доходовъ со своихъ имѣній, и
также около 10,909 зл., находящихся на долгахъ
у разныхъ лицъ.

Дочери своей замузей (отъ перваго брака
ничего не записываетъ, потому что она получила
приданое, превышающее его средства, и выра-
жаетъ увѣренность, что она не будетъ спорить
о наслѣдствѣ ни съ его женой, ни съ сыномъ).

Опекунами назначетъ Паца, Тысенгауза, Тыш-
кевича и другихъ постороннихъ лицъ; род-
ственниковъ же своихъ проситъ принимать уча-
стіе въ судьбѣ его семейства только отеческое.

Затѣмъ приводитъ на память личныхъ своихъ
друзей и знакомыхъ и прощаетъ съ ними на
вѣчность.

Въ завѣщаніи часто проглядываетъ какое-то
недовольство и разочарованіе въ семейныхъ отно-
шеніяхъ; но въ тоже время признается, что какъ
юридическая личность, онъ всегда находилъ въ
учрежденіяхъ и законѣ полную защиту.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого
тысеча шестьсотъ осмьдесятаго, мѣсеца
Юня перваго дня.

Передъ нами судьями головными, на

трибуналь у великомъ князствѣ Литов-
скомъ зъ воеводствъ, земь и повѣтовъ на
рокъ теперешній тысеча шестьсотъ осмьде-
сятый обраными, постановившисе очевисто

у суду пленипотентъ панъ Александеръ Естко, оповѣдалъ, покладаль и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати даль тестаментъ зошлого зъ сего свѣта вельможного его милости пана Теофиля Дунина на Чадосахъ Раецкого—маршалка повѣту Лидского, старосты Борклевского, на речъ въ немъ нижей выражоную, вельможной ей милости пани Елизабетъ Друцкой-Соколинской—маршалковой Лидской, старостиной Борклевской, малжонцѣ его милости пана Раецкого—маршалка Лидского, и потомку ихъ милостей, его милости пану Михалу Якубу Раецкому—маршалковичу Лидскому, належачій, который тотъ тестаментъ подаючи до актъ, просиль, абы до книгъ принять и уписанъ былъ; якожь уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Boga Oycy, u Syna, u Ducha Świętego, pana Boga w Trójcy świętej iedynego, niech imię iego święte będzie pochwalone, amen! Wiedząc dobrze o tym, że jest człowiek śmiertelny y śmierci podległy, w krewkim ciele moim tu na tym padole świata tego do woli Bożej żyjąc, a że iak nad młodym, tak y w lecie(ch) będącym crudelissima mors iednowładstwo exequiue, na którą koźdemu żyjącemu chrześcianinowi dozorne mieć potrzeba oko; tegoż Pana nieba y ziemie wziąwszy sobie na pomoc, rozprorządzenie domku mego biorę przed się, który mi dać raczył z łaski y miłosierdzia swego świętego, niegodnemu stworzeniu swemu, a przepędziwszy tak wiele lat, bywaiąc w różnych subseliach, seymowych, trybunalskich, nie tylko się nasłuchał, ale oczewiście napatrzył, iako przewrotność y wynalazek ludzki najaśnieyszą sprawę w

ciemną przybieraią (konceptami swoiemi) chmurę, czemum wcześniej obviando, póki ieszcze ostaię przy dobrym zdrowiu y zmysłach z łaski Twórcy mego zupełnych, tę ostatnią wolą moią ręką mą własną na wieczną pamiątkę successorom moim ostawiuę, napisawszy, pewien będąc, że się nie da malevolis cieszyć z dobra y pracowitego zbioru moiego; a osobliwie tym, który ieszcze za żywota mego, iak na pewne obiecywali sobie być opiekunami syna mego, a zatym y dobra moie mieć w rządach y we władzy swoiey y do upodobania zażywać onych, którym sam pan Bóg niech wybacza, ia chrześciańskim sercem tym ichmościom (których do własnego odsyłam sumnienia) odpuszczam. Urodziwszy się z woli Bożej w tey wolney, swobodney rzeczy-pospolitey, a miłey oyczyźnie moiey, a zażywaiąc oney bezpiecznie, mając sobie prawo pospolite ku pomocy, constitucie, statut wielkiego xięstwa Litewskiego, podług których we wszystkim sprawić się wolno mi było, nie mi tedy złość ludzka szkodzić, etiam post fata nie będzie mogła w tey disposicyi moiey u koźdego sądu y prawa, iezeliby do tego s tym (czego nierozumiem) przyść miało; przystępuię tedy do samego aktu testamentu ostatniey woli moiey. *Naprzód* tedy, będąc zrodzony z przodków moich, ochrzczoney, wychowany w wierze świętej prawdziwey chrześciańskiej, w tey wiek mój pędząc, starałem się naypilniey o to, iakobym tego dobra, danego od Boga, skarb naywyższy, duszę moią dotrzymał, zaczym też mocno ufaiąc y nadzieię mając w zasłudze zbawiciela moiego Jezusa Chrystusa, iż on zraniony będąc dla grzechów y występków moich y starty dla nieprawości moich, umarłszy y za mnie, krwią swoią

świętą omyje zmyje, drogą duszę moję; ponieważ nikt nie przychodzi do Ojca, tylko przezeń do Boga ojca swojego. W tey tedy wierze żyjąc, w tey y z tego świata schodzę y umieram, duszę moją oddaję w ręce Zbawiciela moiego iednego Jezusa Chrystusa, amen. Ciało zaś moje grzeszne, iako z ziemi z prochu iest wzięte, tak aby matce należytey, bez wszelkich kosztów y ceremonii światowej (nie trzymając mię długo na marach) powrócone było, o co proszę miłą małżonkę moją y niżej pomienionych iekomościów panów opiekunów y executorów tey ostatniey woli moiey. A że nie w tey wierze umieram, w której małżonka ieymć pani Elizabeta Drucka-Sokolinska ostaie, o to proszę, kilku sług Bożych confessyi naszej *ewangelickiey* sprowadziwszy, aby nad grzesznym ciałem moim podług obrzędu naszego nabożeństwo odprawili, a za podjętą pracę aby onych ukontentowała, ci, co kazać będą nad grzesznym ciałem, po stu złotych, a tym, co będą przytomni, po czterdziestu złotych dać roskazała, o co y powtórnie proszę. A ponieważ mi nie przyszło dotąd w Czadosach w polu sklep narządzić, w którym ciała rodziców moich, braci, siostr ostaią, iezeli mi pan Bóg wieku trochę przedłużyć zechce, z wiosny da pan Bóg sporządzić ten sklep ze wszystkim; a iezeli by do tego nie przyszło, proszę miłą małżonkę moją, aby około tego pomyśleć chciała; iest wszelka materia gotowa, mularze są, nie zabawią, wierzchu żadnego ani kaplicy nad tym sklepem nie dawać, żwirem suchym nasypawszy, potym w kwadrat dokoła sklepu (iednak na dwa sążnie dokoła), rów dać na chłopą głębiny, a szyrzyny na cztery łokcie polskie; taż ziemia wszystka na sklep wydzie, a potym darnem zielonym

ten wzgórek nałożyć, niech tam spokojnie ciało moje grzeszne aż na sąd straszny żywych y umarłych do powstania onego leży. 2) Strony małżonki moiey miłej ieymć pani Elizabety Druckiey-Sokolinskiej—marszałkowej Lidzkiej, starościny Borkłowskiej, z którą wyszło z łaski Bożej czternaście lat żyjąc w zgodzie y ni w czym nienaruszoney ostaiąc miłości, zawdzięczając wzajemnie, prawo zastawne, na Wysokim Dworze y Ponedela, iako też y na dożywocie Czados y ruchomości w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, Apryla dwudziestego trzeciego w Czadosach dane, a potym w tymże roku, miesiącu Februarii w Oniksztach podczas sądów na rokach przyznane piętnastego Februarii, oboie tedy prawa tak na zastaw, iako y na dożywocie we wszystkich punktach, clausulach y paragrafach tym ostatniey woli moiey testamentem stwierdzam y umacniam wiecznemi czasy. O to też miłą małżonkę moją upraszam, aby po długim życiu swoim od tych dobr, co mi wzajemnie z miłości swey opisała, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia w Czadosach, a potym w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Februarii piętnastego dnia podczas tychże roków sądenia w Oniksztach przyznałi, od syna Michała Jakuba nie oddalała. Dzierżawa na Upicie ostaiąca, Berkłani, podług przywileiu z pomienionemi wsiami, na ktorą communicationem iuris wyprawił, za Jana Kazimierza króla, pana naszego miłościwego, miłej małżonke moiey, która od sta sześciudziesiąt y kilka lat, iako z domu naszego Raieckich nie wychodzi, y w tym proszę miłej małżonki moiey, aby za doyciem lat syna naszego Michała Jakuba

cessyą uczyniła, który się rodził w Czadosach w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym, Januarii dwunastego dnia, w wilią Trzech Królów; zarazem po śmierci moiej miła małżonka moja arendownie w Inflanciech, w trakcie Dyneborskim ostaiącą obiać do posesysi swoiey powinna będzie, gdzie wolno będzie towary robić y wszelkie wynaydować pożytki dla wypłacenia pozostałych długów moich. A będzie li wola za doysciem lat synowi ex nunc puścić onemu, na wolą to daię: ostaie tedy pewna między nami domowymi interciza y przyznana, podług którey sprawić się powinna będzie miła y serdeczna małżonka moja; na dworze, w Wilnie ostaiącym za Trocką bramą, który mię nie mało kosztuie tak w skupowaniu kilkunastu placów przy wieczystym moim, nabytym od imię pana Piotra Dunina Raieckiego—podkomorzego Trockiego, iako też y budynki, którem z gotowego grosza budowałem kupiując, małżonce moiey miłey dożywocie zapisuie, a wieczność synowimemu Michałowi Jakubowi. Długi zaś moie wszystkie, które się słusznie y prawnie być pokażą, winna miła małżonka moja, a po nieysyn Michał Jakub, z dobr oyczystych spłacać powinni będą, nie obciążaiąc w niwym duszy y sumnienia mego. Ostawiuję kilkonaście tysięcy coroczney intraty z oyczystych dobr: bez wszelkiey trudności wypłacać się mogą. Ostaią mi też różni ludzie, na obligach y zapisach swoich, dziesiątek tysięcy winni długu, który odyskawszy miła małżonka moja y tym kreditorom wypłacić może. Sługom, czeladzi zasłużone aby wypłacone było, proszę małżonki moiey, ponieważ od mała do wiela wszystkie dobra moie iedne summę zastawną, drugie dożywociem prawnie opisane ostaią. Obwa-

rowawszy miłą małżonkę dość prawnie, ku pomocy, iako biały głowie, która w złym razie poradzić sobie nie może, pokornie upraszam ichmościów za opiekunów tak miłey moiey małżonce, iako y synowi naszemu Jakubowi Michałowi, iaśnie wielmożnego iegomości pana Michała Paca—woiewodę Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, dobrodzieia mego, aby chciał wiedzieć o pozostałey sierocie małżonce mey miłey, iako też y o synie Michale Jakubie naszym, żeby nie pozwolił onych krzywdzić y prawo odemnie dane y ostawione naruszać, sam pan Bóg nagrodą będzie za tę wyświadczoną pańską łaskę. O toż proszę wielmożnego imści pana Jerzego Tyzenhawza—miecznika wielkiego xięstwa Litewskiego, wuia y dobrodzieia, aby chciał być oycem, dobrodzieiem y opiekunem pozostałych sierot y nie pozwalał onych krzywdzić y ich własności wydzierać, ktorąm cnotliwie nabył z pracy y mozołu mego. Obliguję też prozbą moią imści pana Krayczego wielkiego xięstwa Litewskiego imść pana Władysława Tyszkiewicza—rodzonego miłey małżonki moiey, który z miłości swey będzie chciał wiedzieć o siostrze y siostrzeńcu swoim, broniąc onych od napaści światowey, a raczey nienależney przywłaszczenia sobie opieki mimo własną wolą moią. Upraszam też imię pana Stephana z Radzimina Radzimińskiego Fronckiewicza, starosty Słonimskiego, aby się nie obraniał być opiekunem małżonki moiey miłey y syna mego Michała Jakuba, pan Bóg będzie nagrodą, y nie dał onych krzywdzić, iako swoich domowych; imść pana Stanisława z Nosiółowa Nosiółowskiego—podstolego Pernawskiego, a brata mego proszę, iako tego, co wiadom praw, ogranicze-

nia wszystkich dobr moich (aby) nieodbiegał rądą y życzliwością miłą małżonkę y syna mego, — pan Bóg będzie nagrodą onemu, cokolwiek wyświadczy dziecięciu memu. Pierwszey zaś małżonki moiey ieymaści pani Elizabety Dowmuntowney Siesickiey Raieckiey — marszałkowej Lidzkiey, z którą mi pan Bóg dał był dwie córki, Katarzynę y Świętosławę y syna Alexandra, zaczym odebrał, to co z Boskiego błogosławieństwa dać raczył, wmlodym y dziecinnym wieku Świętosławę y Alexandra, Katarzyna ostała, którąm z woli Bożey y ichmościów krewnych domowych w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia w Radziszewie wydał w stan święty małżeński za imé pana Samuela Komorowskiego — podczaszego Wilkomirskiego, chorążycza Wilkomirskiego, któremu podczas actu weselnego ustąpiłem majątność Radziszewkę z Świętorzeczem, na której miałem summy czterdzieście y kilka tysięcy, którem wypłacił różnym creditorom, wielmożnego imś pana Samuela Komorowskiego — oboznego wielkiego xięstwa Litewskiego, stryja imści, przytym gotowemi y różnym ochędóstwem dziesięć tysięcy, nie kładąc, ani rachując, com z miłości swey, tak koni sześć s karocą, iako też w zupełnym domowym y browarnym sprędcie, we zbożu niemlōconym y w zasiekach będącym, w bydle rogatym y nierogatym, tak iakom sam przemieszkował, tenże imé pan podczaszcy Wilkomirski na tymże akcie y terminie pani małżonce swey a córce moiey na teyże majątności Radziszewic y Świętorzeczce, odemnie wlewkowym prawem puszczoną, prawem zastawnym wniosł czterdzieście tysięcy; przytym na wolnych swoich majątnościach drugą czterdzieście

tysięcy opisał się, iako szerzey y dostateczniej same oryginały, które przy mnie ostaia, wyrażaia w sobie; na tę to inscyżę dziesięć tysięcy żadnego opisu, ani sowi-tości nie uczynił małżonce swoiey; wolna y mocna córka moja będzie, iako swoia własnością tym, komu chcąc zapisać y dysponować, a ponieważ nad siłę fortun moich na tak wielki posag córce mey zadłużyć się musiałem, obciążyć majątności moie, zaczym nie przydzie mi tym testamentem ostatniey woli moiey tylko to przydać, aby się iuz tym kontentuiąc pozostałego syna mego Michała Jakuba y małżonkę moia więcej nie turbowali, zachowuiąc się przy zapisach od siebie danych, ieżeli sobie obiecuią oglądać potomków y successorów y mieć nad nimi wolą y rodzicielską władzę y dispositiā, którym ia oycowsko życzę y błogosławię. A iesliby na swoje własne dobrowolne zapisy y quitacye iakimkolwiek sposobem chcieli następować, na straszny sąd Boży pozywam y to błogosławieństwo moie rodzicielskie, które na nich włożyłem, wstecz y przeciwnie obracam, amen. Niech onych straszny sąd sądzi Boski, ieżeliby naruszać, albo więcej o co turbować chcieli. Rozporządziwszy tedy dom mój y to, co mi iedyny Zbawiciel Christus pan y Bóg mój dać raczył z woli swoiey świętey do wolnego mego rozrządzenia y szafunku, przychodzi mi miłą y serdeczną małżonkę moia pożegnać y oraz podziękować, z którą lat kilkanaście w zgodzie y miłości przepędziwszy, bez wszelkiej alteracyi, iako by żadney (z obu stron), nie naruszaiać wiary, zostaiąc miedzy sobą, ten wiek mój skończyłem, która przy wolnym y ia ostawałem nabożeństwie moim aż do zgonu życia mego; a ieżelim w

czym uraził serdeczną małżonkę moją, proszę, aby wybaczyła sercem chrześcijańskim. Syna zaś mego iedynego Michała Jakuba Dunina na Czadosach Raieckiego oycowsko błogosławie, oraz y upominam, aby miał w tym wieku swoim, pogotowiu do rozumu y lat zupełnych przyszedszy, primario boiaźń Bożą przed sobą y przodków swoich y moje rodzica swego błogosławieństwo niwezum nie naruszając, ieżeli życzy sobie odziedziczyć królestwo niebieskie y duszę swoją, iako skarb naydroższy temu, od którego wziół, czystą y nienaruszoną powrócić, co łaćwie dotrzyma, kiedy się temu plugawemu światu za marnościami y lada obietnicami zwodzić nie da. Ma widoczny przykład w domu swoim, którzy iedno wiary y błogosławieństwa rodziców swoich odstąpili, po dziś dzień pamiętki po sobie nie zostawili, obcy się cieszą z fortun, dobr y zbiorów onych. Matkę y dobrodziejkę swoją aby miał w należytych synowskim uszanowaniu, pamiętając na one samego Boga słowa: Błogosławieństwo rodzicielskie buduje domy; przekleństwo zaś macierzyńskie z gruntu wyraca; ażeby się w niwezum nie przykrzał, dając na wola, ale raczey na każdym mieyscu honor y siroctwo oney do ostatniego punktu życia swojego zaszczycał, ieżeli chce, aby onego pan Bóg w tym błogosławił. Ichmość panom opiekunom, ode mnie wysz uproszonym, aby umiał zasługować, żeby tym chętniey y miley doglądali tak samego, iako też pozostałe po mnie dobra do doycia lat onego, oycowsko upominam. Sług pozostałych, czeladzi dworney, aby miał w respekcie y uszanowaniu, na poddanych aby nie był ciężki, osobliwie na te prawa, comem onym dał, nie następował, ale ra-

czey utwierdził, serio upominam, pod błogosławieństwem, syna mego. Aby się też nie dał silentio praeterire z moim braterskim pożegnaniem wielmożnego imści pana Jerzego Zygmunta Dunina Raieckiego—marszałka Wilkomirskiego, starosty Kohonowskiego, proszę, aby mi szczyrym braterskim affektem swoim wybaczyć chciał, ieżelim w czym się naprzykrzył imści, gdyż nolens volens musiałem sobie consulere, abym od impeticyi częstey imci (a bezwinney) mógł być wolen, pewien będąc, że to synowi memu Jakubowi Michałowi imé nie tylko stryiem, ale y oycem krszczonym ostaie, że mi miłością swoją y łaską nagrodzić zechce, stryiofską y oycowską, o co y powtórnie proszę. A że w tey ostatney woli moiey nie pomieniam imci za opiekuna małżonce y dziecięciu memu, proszę, niech to nie uraża, wiedząc o zabawach y zatrudnieniach prawnych imci z różnemi osobami, wolałem dalszych ichmościów prośbą moją onerować, o których łasce y miłości nie powątpiwam, że w dobrym dozorze tak syna mego, iako y dobra pozostałe mają y mieć będą, sprawując się podług tey ostatney woli moiey. Imé pana Gedeona Dunina Raieckiego—starosty Rumdorskiego, synowca mego, żegnam, oraz proszę, aby w synu moim a bracie swoim kochać chciał, gdyż ich tylko dwoie młodych, w których nadzieia domu naszego wspiera się, a nie dał się niechętnym zwodzić, ale raczey stawał ku zaszczytowi y ochronie przeciwko koźdemu, któryby nań następować chciał. O co y powtórnie proszę wielmożną ieymsę panią Świętosławę Duninową Raiecką Potocką—ienerałową Podolską, starościneę Kamieniecką, siostrę moją rodzoną, bratersko żegnam y oraz proszę, aby mi

wybaczyć chciała, iezelim w czym woli y roskazania imści dosyć nie uczynił, pokimem zdrów y w młodszyim wieku był, nie szcędząc zdrowia y fortun moich usługowałem imści, w czym się niechęć popisować, ale odsyłam do serca y pamięci imci, która mi to wzajemną nadgrodzić obiecywała miłością, do czego, że nie przyszło, proszę, aby na syna mego Jakuba Michała, iako rodzona ciotka y dobrodzieyka wspomnieć chciała y, co łaska y miłość każe, oświadczyła, który niech także zasługuie, iako y ia, a będzie szczęśliwszym. Wielmożnego imś pana starosty Słonimskiego y samą ieymć, a moią mością panią y siostrę upraszam, aby mi wybaczyć chcieli, iezelim co takiego wykroczył do niechęci imci, aby mi szczyrym odpuścić chcieli sercem y miłością; dziatki ichmościów wuiowskim sercem y affektem żegnam, oraz wlewając na nich błogosławieństwo, którzy aby żyli y wprzód y na chwałę Bożą, na ozdobę oyczynny y podpore przyszlęj szedziwości rodziców swoich, a z synem moim pozostałym żyli w nienaruszney zgodzie y miłości, iako bracia wuieczni rodzeni, o co pilno proszę. Nie przepominam tez imciów panów Alexandra, Gedeona na Chalcach Chaleckiego—starosty Nowosielskiego, sietrzańca mego, od któregom zawsze odbierał miłość y wszelkie uszanowanie, niech tedy sam pan Bóg za to w dziateczkach błogosławi, a te, które iuz ogląda w oczach swych we wroście, y dalszego wieku przymnażonym, uprzeymie życzę y winszuię, o to proszę, aby (na) pozostałego mego syna Jakuba Michała, brata wuiecznie rodzonego swego był łaskaw, nie tylko w tym dziecinnym wieku, ale za doysciem lat onego, stawał przy nim radą y pomocą. Ichmć zaś wszystkich utrusque sexus krewnych, bliskich

y dalekich, in genere et specie, żegnam, a proszę, aby mi chrześciańskim sercem wybaczyć chcieli, iezelim w czym wykroczył przeciwko affektowi dobremu ichmościów, a proszę aby (na) syna mego pozostałego byli łaskawi y nie dali onego opprimere, ale raczey chcieli protegere a malevolis. Imści pana Mikołaiia Korfa—podstolego Brasławskiego y ieymć panią małżonkę imści, a synowicę moią, żegnam y oraz upraszam, aby małżonkę moią pozostałą y syna mego nie odstępowali w dobrym y złym razie, pan Bóg będzie nagrodą. Xięży ichmościów pasterzów moich miłych, a od świata mizernego wzgardzonych, żegnam, a proszę, aby mnie in votis et suffragiis suis, przed Chrystusem panem a Zbawicielem moim iedywym, codziennie nie przepominali. Sług, szlachtę, bracią moią, którzy mi wiernie służyli po kilkanaście lat, nie odmieniając się, żegnam y proszę, aby wybaczyli, iezelim w affekcie czasem się uniosł: któż bez grzechu rzuci od siebie kamień? iakom tedy wyżey upraszał małżonkę moią miłą, aby onym do najmniejszego szeląga wyplacono było. Ci zaś, co na urzędach ostaią y mają swoje słuszne ordinarie y przychody, iezeli się upominać będą iurgieltów swoich, y tym trzeba dosyć uczynić, proszę. Od pana Woyciecha Homereckiego częścią wzięło się gotowego, częścią zasłużone proszę małżonkę moią, aby onemu wyplacono było; a pamiętając na to, że około zdrowia mego przez kilkanaście lat chodził y statecznie usługował, pięćset złotych currenti moneta aby zarazem po pogrzebie moim wyplacono było; o co proszę małżonkę moią miłą, aby w tym sumnieniu mego nie obciążała. Czeladź domową (to jest wychowanków) aby miła małżonka na

tenczas, a potem syn mój mieli w respekcie, pożeniwszy onych, na pewnych gruntach osadzili, nadawszy wolność, aby lata swoje w pokoiu kończyć mogli; tym zaś, com za żywota swego dał, aby w niwczym nie byli poruszeni. Upominam syna mego, ziemian y poddanych pozostałych panu Bogu polecam, a proszę onych, aby w teyże życzliwości ostawali, przeciwko małżonce moiey y synowi memu pozostałemu, którąm iuż do śmierci moiey odbierał, od nich. Kończąc tę ostatnią wolę moją, prae caveo sobie, iezeli mi pan Bóg daley wieku przedłuży, addendi et minuendi wolno mi będzie tak zapisem, iako też y testamentem. A teraz, panie Jezu, niech się wykonywa wola twoia święta nade mną grzesznym y upadłym stworzeniem twoim, amen! A ponieważ prawo chce mieć y potrzebuie pieczętarzów, uprosiłem ustnie y oczewisto imć niżej pomienionych do tey ostatniey woli moiey, którem swoią własną ręką od początku aż do samego końca pisałem, a imć ręce swe podpisawszy y pieczęci przycisnęli. W Czadosach pisany, a w Wilnie w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym, miesiąca Julii dwudziestego podpisany ten ostatniey woli mey testament. У того тестаменту при печатяхъ подписъ рукъ тыми словы: Theophil Dunin na Czadosach Raiecki—marszałek powiatu Lidzkiego, starosta Borkłoński, do tey ostatniey woli moiey, ręką mą własną od początku aż do samego końca pisaney,

podpisuję *mp.* Do tey ostatniey woli wielmożnego imci pana marszałka Lidzkiego oczewisto proszony pieczętarz Michał Drucki-Sokoliński, pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Do tey ostatniey woli y testamentu oryginału za ustną prozbą wielmożnego imści pana marszałka Lidzkiego podpisałem Mikołay Kazimierz Szemiot—sędzia ziemski Żmuydzki ręką swą. Do tey ostatniey woli testamentu wielmożnego imści pana Theofila Dunina na Czadosach Raieckiego—marszałka powiatu Lidzkiego, oczewisto proszony pieczętarz podpisuję Alexander Mikołay Święcicki—podstoli Mścislawski *mpr.* А приписокъ на томъ тестаментѣ рукою самогожъ вельможного его милости пана Раецкого—маршалка Лицкого, написанный въ тые слова: Jest tegosz testamentu suplement, ręką moją własną pisany, w Kościuszyszkach, roku tysiąc sześćset ośmdziesiątego, Januaryi szóstego dnia; proszę, aby był we wszystkim przyjęty, bom się na ten głównieyszy referował, przydawszy y czasem, со оcurrеbat do addicyi. А подъ тымъ припискомъ также подпись руки тыми словы: Theophil Dunin na Czadosach Raiecki—marszałek Lidzki.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху менованую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ.

1659 г. Ноября 29 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 1188.

129. Духовное завѣщаніе Маріи, господаровны Молдавской, княгини Радивиловой.

Марія Янушова Радивилова, господаровна Молдавскихъ земель, завѣщаетъ тѣло свое похоронить по православному обряду въ Виленскомъ Св. Духовскомъ монастырѣ; а въ случаѣ неприятельскаго нашествія,—въ монастырѣ и церкви, которыя будутъ еще построены ею при школахъ (въ Заблудовѣ). Имущество свое, а именно 600,000 золотыхъ, записанныхъ ей Янушомъ Радивиломъ на имѣніяхъ Заблудовѣ и Вѣлицѣ, распредѣляетъ слѣдующимъ образомъ: 1) 200,000 возвращаетъ Виленскому Св. Духовскому монастырю, въ руки высокоуважаемаго Лещинскаго архимандрита Осипа Нелюбовича Тукальскаго; 2) на устройство Заблудовскаго монастыря и школъ при немъ и двумъ монастырямъ (муж. и женск.) при Виленскомъ Св. Духовскомъ монастырѣ 150,000 зл.; 3) Слуцкому монастырю и школамъ при немъ 100,000 зл.; 4) церковную утварь своей домовою церкви раздѣляетъ по поламъ между св. Духов. и Слуцкимъ монастырями; 5) Остальныя 150,000 распредѣляетъ между болѣе выдающимися монастырями и первами сѣв.-зал. и юго-западнаго края;

6) На госпиталь Виленскій 1,000 зл., на Заблудовскій 500;

7) Отцу своему, Молдавскому господарю, если онъ снова воссядетъ на своемъ тронѣ, образъ страданій Спасителя и 3 серебряныхъ подсвѣчника; въ противномъ же случаѣ эти предметы должны быть переданы той церкви, при которой будутъ лежать ея грѣшное тѣло;

8) Золото и серебро свое отдаетъ кн. Радивилу, конюшему в. кн. Литовскаго;

9) Падчерицѣ своей Радивиловнѣ и Глѣбовичовнамъ отдаетъ всѣ свои платья и убранства;

10) Роксандѣ Хмѣльницкой—сестрѣ своей молитвословъ, оправленный въ золото и рубины; если же она не пожелаетъ получить его, то отдать той церкви, при которой будетъ покоемъся ея тѣло;

11) Пугъ вороныхъ лошадей и бархатную карету назначетъ своему брату, ежели онъ возвратится въ Молдавію; въ противномъ же случаѣ передаетъ ее своей падчерицѣ;

12) Вещи, находящіяся въ залогѣ у разныхъ лицъ, даже евреекъ, и по большей части драгоцѣнныя, поручаетъ своимъ душеприказчикамъ выкупить и передать родственникамъ;

13) Имѣнія и разныя староства передаетъ какъ родственникамъ, такъ и постороннимъ лицамъ, какъ за долги, такъ и за заслуги;

14) Приводитъ на память долги, сдѣланныя на слово и проситъ уплатить;

15) завѣщаетъ душеприказчикамъ выдать указанное въ завѣщаніи вознагражденіе всѣмъ поименованнымъ въ немъ лицамъ, и

16) Душеприказчиками назначаетъ генеральнаго Жмудскаго старосту Юрія Глѣбовича и подканцлера в. кн. Литовскаго Александра Нарушевича.

Завѣщаніе написано и подписано свидѣтелями въ Любечѣ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Августа двадцать шестого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литов-

скомъ зъ воеводства, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второй обраными, постановившисе очевисто панъ Станиславъ Подолецъ, именемъ вельможного въ Божѣ его

милости отца Юзефа Нелюбовича-Тукальского, архимандрита Лѣщинскаго, старшого монастыра Виленскаго церкви Светого Духа, оповѣдалъ и, переносечи съ книгъ земскихъ Пинскихъ ку уписанью до книгъ головныхъ трибунальныхъ, покладалъ выписъ съ книгъ земскихъ Пинскихъ, при оригиналѣ, тестаментъ въ Пану Богу зошлое осѣцное княжны ея милости Маріи, господаровны земель Молдавскихъ, Янушовое Радивиловое—воеводиное Виленское, гетмановое великое великаго князства Литовскаго, просечи, абы тотъ тестаментъ и переносъ съ книгъ земскихъ Пинскихъ принять и до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписаць былъ. Мы судъ тотъ тестаментъ принявши, до книгъ уписати есьмо велѣли, и слово отъ слова такъ се въ собѣ маеть: Выписъ съ книгъ судовыхъ земскихъ повѣту Пинскаго. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсеца Января осмнадцатаго дня. На рокахъ судовыхъ земскихъ, о трехъ кроляхъ, римскомъ святѣ, припалыхъ и въ Пинску судовнѣ отправованыхъ, передъ нами Филономъ Кгодебскимъ—судею, Войтехомъ Дейнинскимъ—подсудкомъ, а Казимеромъ Войною—писаромъ, врадниками судовыми земскими повѣту Пинскаго, постановившисе очевисто панъ Бенедиктъ Русановичъ Каплинскій именовъ превелебного въ Бозѣ его милости отца Юзефа Нелюбовича - Тукальского—архимандрита Лѣщинскаго, старшого монастыру Виленскаго церкви Светого Духа, оповѣдалъ и переносечи съ книгъ кгородскихъ къ уписанью до книгъ земскихъ повѣту Пинскаго, покладалъ тестаментъ въ Пану Богу зошлое осѣцное княжны ей милости Маріи, господаровны земель Молдав-

скихъ, Янушовое Радивиловое—воеводиное Виленское, гетмановое великое великаго князства Литовскаго, просечи, абы тотъ тестаментъ принять и до книгъ земскихъ повѣту Пинскаго уписанъ былъ. Мы врадъ, тотъ тестаментъ принявши, до книгъ уписать есьмо велѣли, который слово отъ слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Ojca y Syna y Ducha Świętego, stańsię ku wieczney pamięci, amen! Ponieważ każdy człowiek, na świecie żyjący, nie pewniejszego sobie obierać nad śmierć nie może, tedy y ja Maria księżna, gospodarowna ziem Mołdawskich, księżna Januszowa Radziwiłowa—województwa Wileńska, hetmanowa wielka wielkiego księstwa Litewskiego, Kazimirska, Borysowska, Seyweyska, Wilkiyska, Rethowska, Bystrzycka starościna, będąc od Pana Boga chorobą nawiedzona, a zostając przy dobrym rozumie, aby po śmierci moiej, gdy mię Pan Bóg najwyższy s tego świata do chwały swej świętey powołać będzie raczej, iako strony pogrzebu ciała mego grzesznego, tak względem dyspositiey na chwałę Bożą y różnym ichmościom panom przyaciolom moim y zapłacenia długów wszystkim kreditorom, przezemnię zaciagnionych, w tem nieszczęsnym razie rzezeczypospolitey, iako też y w nagrodzeniu dworowi moiemu iakowe zatrudnienie nie było, tedy tym ostatniey woli moiej testamentem tak chcę mieć y rozporządzam: *Naprzód*, duszę moją grzeszną w ręce panu Bogu, w Trójcy świętey iedynemu, y poważney przyczynie panny Przenajświętszey poruczam, a grzeszne ciało moie upraszam pilno iasnie oświeconego księcia imci pana Bogusława Radziwiła — koniuszego wielkiego księstwa Litewskiego, aby dawszy znać iasnie

wielmożnemu imci panu rodzicowi, dobrodzieiowi memu, iesli go iuz dotąd Pan Naywyższy na iego posadził stolicy, także iaśnie wielmożney ieymć paniey Roxandzie Chmielnickiey, siostrze mey miley, nie puszczając w przewłokę, porządkiem obrzędów religiey graeckiey posłuszeństwa patryarchy Konstantynopolskiego prawosławnego, w cerkwi Świętego Ducha, w mieście Wileńskim stojącey, a gdzieby strzeżBoże na tamten(szas)kraj w zawoiowaniu nieprzyjacielskim zostawał y przez nieprzyjaciela trudności ku temu miejscu drogę zagrodzili, tedy w monasteru y cerkwi, która odemnie przy szkołach fundowana będzie, pochować raczył. Summę sześćkroć sto tysięcy złotych polskich, mnie od iaśnie oświeconego xięcia imć pana Janusza Radziwiła — woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana małżonka y dobrodzieia mego, na Zabłudowiu y Bielicy listem zapisem, prawnie sprawionym y na urzędzie zeznanym, zapisaną, tym ostatniey woli moiey testamentem tak rozporządzam: *Naprzód*, summy dwakroć sto tysięcy złotych monastera bratskiego Wileńskiego, która przez ręce wysoce w Bogu przewielebnego iegomość oycy Józefa Nielubowicza Tukalskiego y ichmościów wszystkich oyców tego monastera, do mnie dana, a przeze mię, po wszystkie te czasy zawieruchów y zamieszania w oyczyźnie, unosząc od niebezpieczeństw zdrowie y uchodząc ręk nieprzyjacielskich, a za doysćciem dobr, sumie należytych, na sustentowanie się z dworem moim obrócona iest, tedy ta według obligu mego, pomienionemu imci oycu Tukalskiemu — archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu tego monastera Wileńskiego, y wszystkim te-

go konwentu oycom danego, (o czym niżej na swoim miejscu będzie), przez ichmościów panów exekutorów tego testamentu mego pomienionemu imci oycu starszemu Wileńskiemu, następcom imci y całemu konwentowi tego monasteru aby oddana była, pilno proszę. A potym iako listami, osobliwemi zapisani moieimi fundacyinemi, iednym półtora kroć sto tysięcy na monaster Zabłudowski, na szkoły przy nim, y na monastery dwa zakonników y zakonnic w Wilnie, przy cerkwi Świętego Ducha brackiey, a drugim na szkoły y collegium w Słucku sto tysięcy złotych polskich, z teyże pomienioney summy sześciu kroć sta tysięcy, sposobem, w tych funduszach wyrażonym, to iest: wnosząc te półtorakroć sto tysięcy y te sto tysięcy złotych polskich na dobra moie, pod tę zwyż mianowaną summę sześćkroć sta tysięcy podlegających, mianowicie w tychże zapisach wyrażone, zapisala, tak y tym ostatniey woli moiey testamentem te fundusze, ieżeliby mi onych za żywota przyznać nie przyszło, y listy, osobliwie obligi, na przyznanie tych funduszów odemnie dane, utwierdzam; apparata cerkiewne moie własne mają bydź przez wielebnego oycy Martiniana Wołosewicza — kapellana mego, po połowicy, to iest, połowica tych aparat do cerkwi Świętego Ducha brackiego Wileńskiego, a druga połowica przy fundaciy moiey drugiey w Słucku, albo gdzie monaster y szkoły fundowane będą, tam zostawać y oddane być mają. Summy zaś półtorakroć sto tysięcy złotych polskich, do disposiciey moiey zostające, tak rozporządzam: *Naprzód*, na monaster Pieczarski Kiiowski dwa tysiące złotych polskich; na restawrowanie zruynowanego monastera świętego Troieckiego Słuckiego

złotych cztery tysiące; na monastery dwa w Mińsku, przy cerkwi pod tytułem świętych Apostołów Piotra y Pawła zakonników y zakonnic, złotych trzy tysiące; do kaplice świętej Barbary, przy cerkwi świętego Michała w Kiiowie będącey, złotych tysiąc; do monastera Krońskiego złotych półtora tysiąca; do monastera Wiewiejskiego złotych półtora tysiąca; do monastera Kupiatyckiego y do cerkwi Kupiatyckiey, aby wiecznemi czasy lampa przed obrazem Panny Przenajświętszey cudownym mogła nieustaiąc gorzeć, złotych tysiąc; do monastera brackiego Słuckiego złotych pięćset; do monastera Kieydańskiego złotych pięćset; do monasterów Hrozowskich, iednego pod władzą monastera Wileńskiego, a drugiego pod władzą y posłuszeństwem archimandryey Słuckiey zostaiących, złotych pięćset; do monastera Ceperskiego złotych pięćset; do monastera Panińskiego w Słucku, przy cerkwi świętego proroka Heliasza będącego, złotych trzysta; na cerkiew soborną Słucką złotych pięćset; na cerkiew Lubecką złotych pięćset; na cerkiew Zblańską złotych trzysta; na cerkiew Wsielubską złotych sto; na cerkiew Półbrzeską złotych sto; na cerkiew Płotnicką, aby ustawicznie przed obrazem panny Przenajświętszey cudownym nieustaiąc lampa gorzała, złotych pięćset, które pięćset złotych zostawać ma czasy wiecznemi przy bractwie Wileńskim, a od tey summy prowisia na wystarczenie do pomienioney lampy oliwy oddawana bydź ma. Na restawrowanie opadley bursy Wileńskiej złotych tysiąc. A te wszystkie zwysz mianowane monastery, cerkwie, po odprawieniu sorokousta, albo czterdziestu służeb Bożych, służbę Bożą maia, wiecznemi czasy raz w każdym tygodniu dnia

sobotniego za duszę moią y rodziców moich odprawować. Miedzy inne cerkwi Słuckie, na odprawienie także sorokoustu, złotych sześćset naznaczam. Na szpital Wileński złotych tysiąc; na szpital Zabłudowski złotych pięćset leguię. Jaśnie oświeconemu gospodarowi, imci panu rodzicowi, dobrodzieiowi memu, ieżeliby go pan Bóg znowu na tronie Wołoskiego posadził państwa, obraz męki Pańskiej na tablicce srebrney, także y lichtarzów essowych srebrnych trzy naznaczam, który obraz y lichtarze aby imci oddane były, ichmościów panów exekutorów tego testamentu mego pilno proszę. A ieżeli inaczey nim Naywyszszy będzie ordynował, tedy iako ten obraz, tak y lichtarze przy tey cerkwi, przy której ciało moje odpoczywać będzie, zostawać maia. Jaśnie oświeconemu xiążęciu imci panu koniuszemu wielkiego xięstwa Litewskiego srebro moje y złoto, które przy rzeczach iaśnie oświeconego xięcia imci pana małżonka y dobrodzieia mego imć pan Karlig do Królewca zawiozł, naznaczam iaśnie oświeconey xiężnie ieymci pannie woiewodziance Wileńskiej, córce sławney pamięci xięcia imci pana małżonka y dobrodzieia mego, iaśnie wielmożnym ichmościom pannom Hlebowiczownam, starościankam Żmóydzkim, kleynoty moje wszystkie, które w zastawie są, w równy podział wszystkim zapisuię, takim sposobem, że taż moią wysz mianowaną summą, na Bielicy y Zabłudowiu zostaiącą, ichmość panowie exekutorowie testamentu mego, skupiwszy one, między ichmościów w równy podział rozdać maia; iaśnie wielmożney ieymości paniey Roxandzie Chmielnickiey — siostrze moiey miley, xiążkę moią we złoto z rubinami oprawną naznaczam. A gdzieby się pomienion a

ieymé pani siostra moia do tey legathey nieodzywała, tedy y ta książka moia przy tey cerkwi, przy której odpoczynek grzeszne ciało moje mieć będzie, zostawać ma. Jaśnie wielmożnemu imci panu Stefanowi, wojewodzicowi ziem Mołdawskich, bratu memu miłemu, ieżeli go pan Bóg do państwa Wołoskiego przywróci, cug koni moich wronych naznaczam; a ieżeli nim inaczey ręka Boska władnąć będzie, tedy te konie s karocą, axamitem kryta, która zostaje w Seywach u imci pana Ferdynanda Rora, iaśnie oświeconey xiężnie ieymci panie woiewodziance Wileńskiej należeć mają. Jaż i ieżeliby mię prawica Boska z tey choroby do chwały swey świętey powołać raczyła, zarazem skoro po śmierci moiey, te konie do xiężny ieymé panny woiewodzianki Wileńskiej oddane być mają. Długi zaś moie, w których mam różne zastawy, o których wie sługa mój pan Jerzy Bykowski, mianowicie: U ieymości paniey Anny Ewi Gielbrechtowej Tomaszowej Gielbowey we trzech tysiącach trzech set y dwudziestu złotych w zastawie trzy pasy perłowe, ieden wielkich pereł, drugi srzednich, trzeci mnieyszych, sztuk dwie rubinowych, iedna rubinowa, druga staroświecka szafirowa z balasami, pierścień dyamentowy, pierścień szafirowy wielki, zausznice szafirowe wielkie. U imci pana Golmonta zastawa w siedmiu tysięcy złotych polskich, tenże pan Bykowski wie o tey zastawie, to iest: dwa pasy dyamentowe z rubinami, ieden, w którym sztuk dyamentowych siedm, a rubinowych sześć sztuk, drugi pas połowice rubinowy z dyamentami y rubinami, wstęga wielka dyamentowa z trzema trzęsawkami, manele wielkie dyamentowe. U ieymci paniey Dorofiewiczowny Lithawowej zastawa w pół-

tora tysięcy złotych, co za zastawa, osobliwy iest registr, ieymé paniey Lithawowej własną ręką podpisany. U żydowki Lewkowej Faytelewiczowej iakie rzeczy są w zastawie, osobliwy registr iest przez imci pana Ferdynanda Rora z Królewca przysłany y kwity z specyfikowaniem w nich summ. Kleynoty przez ręce imci pana Ferdynanda Rora w pięciu tysiącach złotych u Królewczanina, imci iuż samemu panu Rorowi znaionego, zastawione; maneli dyamentowych para, w których trzech mnieyszych dyamentów niedostaie; roża z mitrą xiążęcią rubinową, ze wszystkim cała, kanacek dyamentowy, zausznice dyamentowe, rączka dyamentowa. U imci pana Wysockiego zastawa w złotych sześciu set, to iest: kanak dyamentowy wielki, w którym kanaku wielkich sztuk czterdzieści pięć. Długi ręczne: ichmościom oycom zakonnikom całemu konwentowi monastera brackiego Wileńskiego na oblig mój dwa kroć sto tysięcy złotych polskich; zosobna imci oycu Józefowi Nielubowiczowi Tukańskiemu—archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu pomienionego monastera Wileńskiego, na oblig długi rękodaynego iego własney summy złotych trzy tysiące; ieymé paniey Reginie Bychowcownie Tobiaszowej Szweykowskiej złotych trzy tysiące; imci panu Janowi Berliczowi Strutyńskiemu złotych sześćset; imci panu Krzysztophowi Dowgiale Strzyżce — podczaszemu Upitskiemu, złotych półtora tysiąca; imci panu Samuelowi Goleiewskiemu złotych trzy tysiące trzysta, ieymé paniey Alexandrze Skopownie Arciszewskiej, według obligu odemnie danego, wiele się pokaże, która iuż y ad rationem wzięła coś odemnie, na co ma być kwit ieymci; iegomość panu Henrykowi Estce—stłodze xiążęcią

imci pana koniuszego wielkiego xięstwa Litewskiego, staroście, na tenczas będącemu w Wiżunach y Wiżunkach, złotych tysiąc, które miał według postanowienia meiego z teyże maiętności wybrać. Jeżeli by wybrał, tedy mu nie niewinno, a jeżeli część wybrał, a wszystkiego niedobrał, tedy mu dopłacić. Panu Prokopowi Rusinowiczowi—burmistrzowi Zabłudowskiemu, złotych sześćdziesiąt, którem pożyczyla od nieboszczyka rodzonego iego, a pokojowego świętey pamięci xiążęcia dobrodzieia, pana małżonka mego; imci panu Hawrylkiewiczowi złotych pięćset; successorowi nieboszczyka pana Langiusza, drukarza Lubeckiego, dziewięćset pięćdziesiąt cztery złote; także successorom pozostałym mieszczanina Lubeckiego Łukasza Ostapczyka, co się na liście moim, odemnie onym danym, winno być pokaze, oddane być ma; y coby się kolwiek słusznie komu winno być pokazało odemnie, tedy aby z summy z wysz pomienioney przez ichmościów panów exekutorów popłacono było, pilno upraszam. Jaśnie wielmożnemu imci panu Pawłowi Sapiezie—wojewodzie Wileńskiemu, hetmanowi wielkiemu wielkiego xięstwa Litewskiego, cessyą ciwunstwa Rethowskiego; iaśnie oświeconemu xiążęciu imci panu koniuszemu wielkiego xięstwa Litewskiego cessyą starostw, mianowicie: starostwa Kazimierskiego, Borysowskiego, Seyweyskiego y Wilkiyskiego, (wyiąwszy summę dziesięć tysięcy złotych polskich, na tym starostwie Wilkiyskim mnie prawem słusznym należąca, która do dispositey tey nie należy), które te starostwa ichmość pomienieni prawem kupnym odemnie nabyli. Wszystkie te pomienione cessy y cały postępek do nich należący, także cessyą starostwa

Bystrzyckiego imci panu Waclawowi Konstantemu Pokłońskiemu—półkownikowi iego królewskiey mości, któremu respectem zasług iego godney pamięci xiążęciu imci panu małżonkowi y dobrodzieiowi moiemu przez czas niemały, przez niego oddawanych, y względem summy, na pewnych wsiach od starostwa Borysowskiego zostającej, ustąpiła. Także y imci panu Konstantemu Rorowi puściłam od starostwa mego Seweyskiego wioskę, Polele nazwaną, na którąm mu cessyą dała, a że te cessy niektóre nieprzyznane są, tedy tym testamentem moim one wszystkie utwierdzam y approbuję. Imci panu Ferdynandowi Rorowi, że za żywota nie przyszło do przyznania listu zapisu zastawnego, na zastawę wsummie pięćdziesiąt tysięcy złotych maiętność Bielice, która zawiedziona iest, tedy tą ostatnią wolą moią te prawo utwierdzam. Sług moich tak disponuję y uniżenie ichmościów panów exekutorów testamentu mego upraszam, aby wprzód y nadewszystko bez żadnego omieszkania każdemu według naznaczenia mego zapłacono. A nayprzód wielebnemu oycu Martianowi Wołosewiczowi—kapellanowi memu, złotych dwa tysiące, bratu zaś zakonnemu tego oycy, Sylwestrowi Mazewiczowi złotych tysiąc, które do ich własnych rąk od ichmościów panów exekutorów testamentu mego oddane być mają. Imé panu Krzysztophowi Zwiardowskiemu złotych pięć tysięcy; imci panu Jerzemu Bykowskiemu wniosłam summę cztery tysiące złotych na folwark Smołocz, od maiętności Bielice, y prawo zastawne na to dała, którego prawa że przyznać nie przyszło, tedy one z listem na przyznanie onego danym stwierdzam; temuż na oblig ręcznego długi winnam kop sto Litew-

skich; imci panu Andrzeiowi Towarnickiemu złotych dwa tysiące; imci panu Wysockiemu złotych tysiąc; imci panu Suchnowskiemu złotych półtora tysiąca; imci panu Andrzeiowi Jafimowiczowi złotych półtora tysiąca; imci panu Dadzibogowi Niewiardowskiemu złotych czterysta; panu Andrzeiowi Kołodzieżyńskiemu złotych tysiąc; ieymć paniey Rendorphowey cztery tysiąca złotych; ieymć pannie Korsakownie złotych półtora tysiąca; ieymć pannie Orańskiej pięćset złotych; pannie Marcinkiewiczównie złotych tysiąc; pani Kiiwiczowey złotych trzysta; pani Minwidowey złotych trzysta, a resztę tey summy na zapłacenie drobney czeladzi moiey wszystkiey według usług każdego. Jeżeli komu suchedni zatrzymane y niezapłacone być pokażą, aby żaden na mię nie utyskował y to na duszy moiey ciężaru nie czyniło, żeby oddano było y popłacono, przez miłosierdzie Pańskie, iegomość panów exekutorów upraszamy. O co y powtore, aby ta reszta na to y na szpitale różne, żeby za duszę moją maiestat Pański błagali, obrócona była, ichmość panów exekutorów proszę, aby tego pilno postrzec. raczyli, iakoby ta ostatnia wola moja nienarusznie w swoiey zostawała klubie, iakoż każdego, tę wolę moją ostateczną naruszającego, na straszliwy sąd Pański pozywam. Summa dziesięć tysięcy złotych polskich, na dzierżawie moiey Wilkiiskiey będąca, mnie prawem kupnym należąca, przez ichmościów panów exekutorów tego testamentu mego, iako nayprędzey po żywocie moim u imci pana dzierżawcy tego starostwa odyskana y na aparat pogrzebowy około ciała mego obrócona ma bydź, ponieważ żadney w gotowiznie summy po żywocie moim w szkatule nie zostawuję. A ia, iuz

koncząc ten ostatniey woli moiey (będąc przy pamięci y dobrym rozumie) dispositionią, za protectora maiętności y poddanych moich niaśnieyszego maiestatu iego królewskiej mości, pana nam szczęśliwie panującego, iako po Panu Bogu wszystkich wdów y sierot opiekuna, exekutorami zaś tego testamentu mego, iaśnie wielmożnego imci pana Jerzego Hlebowicza—ieneralnego xięstwa Żmóydzkiego starosty, y iaśnie wielmożnego imci pana Alexandra Naruszewicza—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego upraszam, trzymając to po miłościwey łasce ichmościów, iż iako za żywota mego w koźdych okazyach łaskawie mnie stawić y wysoką, a poważną radą swoią trudności moie sieroce wspierać raczyli, tak y po żywocie moim, z osobliwey chrześciańskiej powinności, tego postrzec, aby według tey ostatniey woli moiey tak legacie na cerkwie y monastery y szkoły, iako naznaczenie dłużnikom y sługom moim, co komu należy, iako naprędzey poddawano było, nie zaniechają. A iaśnie oświeconego xiążęcia imci pana koniuszego wielkiego xięstwa Litewskiego, iako osobliwego moiego po panu Bógu dobrodzieya, aby z osobliwey swoiey ko mnie łaski o wszystkim tym woli moiey rozrządzeniu wiedzieć y iakoby ta moia wola niwczym y w naymnieyszym punkcie, nienaruszona zostawała, y do skutku przywiedziona była, aby wysoką swoią powagą Pańską w to się włożył raczył, pokornie upraszam. Który to ostatniey woli moiey zawierając testament, ręką się moją własną do tego mego testamentu podpisawszy, y pieczęć przycisnąć rozkazałam; do którego y ichmość panów przyiacioł moich, ludzi zacnych, niżej na podpisach rąk ichmościów imiony pomienio-

nych, за pieczętarzów uprosiłam. Którzy ichmość za ustną y oczewistą prośbą moją przy pieczęciach swych do tego testamentu mego podpisać raczyli. Pisan w Lubeczu, roku tysiąc sześćset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia. У того testamentу при печатехъ подпись руки тыми словы: Marya xiężna Radziwiłowa. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożney xiężny ieymci pani Radziwiłowej, woiewodziney Wileńskiej, do tego testamentu, iako będący przy sprawowaniu onego, Jan Kiersnowski—sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Dziewieniski; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie oświeconey xiężny ieymci paniey Radziwiłowej—woiewodziney Wileńskiej, do tego pisanego testamentu, iako będący przy tym, ręką się własną podpisuię: Jan z Charleża Charliński—łowczy y podwoiewodzy Nowogrodzki; proszony do tego testamentu pieczętarz podpisałę Alexander Kaznowski ręką. А сусцепта на томъ testamentъ

въ тые слова писана: Roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego, miesiąca Januarii dwudziestego czwartego dnia, imci pan Jan Sofronowicz ten testament do akt podał. Przyjął Stephan Stoianowicz, na tenczas namiesnik grodu Pińskiego. Который тотъ testamentъ, за потребованіемъ его съ книгъ вгородскихъ до книгъ земскихъ повѣту Пинского, есть уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ нашими владовыми печатями и съ подписомъ руки мене писара висоце въ Бозѣ превелебному его милости отцу Юзефу Яну Нелюбовичу Тукальскому—архимандритъ Лещинскому, старшому монастыря Виленского, есть выданъ. Писанъ въ Пинску. У того выпису земского Пинского печати притисненны двѣ, а подпись руки тыми словы: Казимеръ Война—писаръ земскій Пинскій.

Который тотъ testamentъ выписъ, за перенесеніемъ съ книгъ земскихъ Пинскихъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1667 г. Февраля 4 дня.

Изъ книги № 6, за 1667 г., л. 34.

130. Духовное завѣщаніе Сильвестра Войны Оранскаго.

Сильвестръ *Война Оранскій* завѣщаетъ своимъ дѣтямъ тѣло свое похоронить въ Жижемской церкви; при этомъ на священника и церковь назначаетъ данину (двѣ уволки земли, ссыпку хлѣба) и требуетъ отъ дѣтей и потомковъ строгаго ея исполненія. Имущество свое движимое и недвижимое распредѣляетъ поровну между сыномъ и дочерью; относительно сына, какъ несовершеннолѣтняго, требуетъ, чтобы онъ отдавъ былъ въ

иезуцкія школы. Чтобы не было между родственниками споровъ о правахъ владѣнія, Война приводитъ на память всѣ подробности полюбовнаго раздѣла всѣхъ имѣній между братьями, которое совершенно было подъ наблюденіемъ старшаго брата, бывшаго Пинскаго и Туровскаго епископа. Опекунами назначаетъ Паца и другихъ знакомыхъ и родственниковъ.

Лѣта отъ 'нaroженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ сегомо, мѣсяца Мая второго дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ княжествѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земель и повѣтовъ

на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ семь обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Станиславъ Подолецъ, оповѣдалъ, покладалъ и въ способъ переносу, при самомъ ориналѣ, до актъ подалъ экстрактъ съ книгъ кгородскихъ Лидскихъ, зъ уписаньемъ въ немъ самого оринала тогожъ тестаменту зошлого его милости пана Сильвестра Войны Оранского, въ речи въ немъ выраженой справленого, просечи, абы тотъ экстрактъ принять, актыкованъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ Виленскихъ былъ уписанъ. Который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть: Выпись съ книгъ кгородскихъ повѣту Лидского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ сегого, мѣсеца Февраля шестнадцатого дня. На врадѣ кгородскомъ Лидскомъ староства ясневельможного его милости пана Александра Нарушевича—подканцлерого великого князства Литовского, Лидского, Мядельского, Любощанского и Пенянского старосты, передо мною Адамомъ Нарбутомъ—подстаростимъ Лидскимъ, постановившисе очевисто земенинъ господарскій повѣту Лидского его милость панъ Криштофъ Казимерь Вердовскій, оповѣдалъ, покладалъ и до актъ до книгъ кгородскихъ Лидскихъ подалъ тестаментъ въ Богу зошлого небожика его милости пана Сильвестра Войны Оранского, водлугъ права справлений, на речъ въ немъ нижей меновите описаную данный и належачій потомству его милости, просечи, абы тотъ тестаментъ до книгъ кгородскихъ Лидскихъ Виленскихъ былъ уписанъ, который уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Oycy u Syna y Ducha świętego,

Boga w Trócy świętey iedynego, niech się stanie ku wieczney pamięci, amen! Ja Sylwester Woyna Orański—ziemianin iego królewskiej mości korony Polskiej y wielkiego xięstwa Litewskiego, powiatu Lidzkiego, zeznamam tym moim testamtem ostatniey woli mey rozporządzeniem, wiedząc o tym, iż na tym świecie niemasz pewniejszego nad wyrok Boski, na naróć ludzki wydany, że kto się na ten świat rodzi, śmiercią pieczętować musi, zaczym ia, lubo będąc chorobą od pana Boga nawiedzony, iednak na ciełe y umyśle przy dobrej pamięci, według porządku y zwyczaiu chrześciańskiego katolickiego takowe ostatniey woli mey czynię rozporządzenie y testament: *Naprzód*, ieżeli mię pan Naywyższy s tey choroby do chwały swey świętey powoła, ia duszę moią grzeszną przez świętego anioła stróża mego panu Bogu, od którego w mizerne ciało moje wlane iest, oddawszy, upadam płacliwie stękaiąc do miłoserdzia nieskończonego naywyszego maiestatu iego świętego, prosząc pokornie, абы, przez niewinną mękę przedwiecznego syna swego, pana Jezusa Chrystusa, za przyczyną przenaświetszey panny y matki Bogorodzicy y wszystkich świętych, wszystkie ciężkie grzechy moje, iako ociec miłosierny odpuściwszy, miłosiernym na strasznym sądzie swoim być raczył; a ciało moje grzeszne, iako ziemia iest, ziemi też oddaіе, które w cerkwi mey Żyżemskiej, zdawna za antecessorów moich w maiętności Żyżmie fundowaney y zbudowaney, w powiecie Lidzkim, gdzie y małżonka moia miła, zesła w Bogu ieymość pani Halszka Gieysztorowna leży, przez miłe dziatki moie imć pana Andrzeia Konstantego Godebskiego—stolnika powiatu Pińskiego,

zięcia mego miłego, y małżonkę imci, a córkę moją miłą przez panią Barbarę Woyniankę Orańską y przez miłego syna mego pana Jana Woynę Orańskiego, ze mszami świętymi pogrzebowemi, nagrodzeniem za pracę kapłanom y opatrzaniem iałmużną ubogim za duszę moją w tey cerkwi Żyżemskiej, w sklepiku, na ciało moje grzeszne za żywota mego przez mię samego zbudowanym, nie prolongując czasu, przy zgromadzeniu ichmościów panów przyjaciół moich y sąsiad okolicznych, na przeprowadzenie y pochowanie ciała mego grzesznego od miłych dziatki moich wezwanych, bez pompy wielkiej tego świata utściwie pochowane ma być. Na który pogrzeb mój imé pan stolnik Piński, zięć mój z panią małżonką swoją, a córką moją, spólnie z synem moim panem Janem Woyną Orańskim, mają sprzedać konia mego, gniadego rumaka. A ięliby y tego komu spieniężywszy potrzebom pogrzebowym nie wystarczyli, tedy z kre-scencii, po mnie pozostały, spólnie z sobą mają koszt ważyć. A cerkiew moją Żyżemską, zwyż mianowaną, według votum mego dawnego y według ustąpienia za żywota mego w possessyą, wielebnemu oycowi świeszczennikowi Żyżemskiemu Theodorowi Wołczkowi gruntu włok dwie, nazwanych Tatarszczyzna y Zarubowszczyzna, we wsi mey wielkiej, nazwaney Kniażikowcach, w powiecie Lidzkim, nad rzeką Żyżmą leżących, ze wszelakimi przyna-leżnościami y pożytkami, tak iako się same w sobie mają, do tego dwóch pod-danych: Dzienisa Rabienicza, drugiego Bartosza Koiankę, na dwóch czwercinach gruntu osiadłych, w teyże wsi Kniażikowcach domami mieszkających, z żonami, dziećmi, z gruntem ich, na którym siedzą

y z ruchomością ich, z wołami, końmi, bydłem rogatym y nierogatym, z powin-nością, robotą y s posłuszeństwem ich wszelakim pomienionemu wielebnemu świeszczennikowi Żyżemskiemu Theodorowi Wołczkowi y następcom iego, aby chwała Boża w tey cerkwi Żyżemskiej nigdy nie ustawała, tym testamentem moim wie-cznemi czasy leguię y zapisuię. A ku temu na tąż cerkiew Żyżemską, na każdy rok z majątności mey Żyżmy oycowi świeszczennikowi Teodorowi Wołczkowi y na-stępcom iego beczkę pszenicy, drugą beczkę żyta Wileńskiej miary, garniec wina na ofiarę dziatki moje miłe imé pan stolnik Piński, z panią małżonką swoją, a córką moją, także y syn mój pan Jan Woyna Orański, spólnie z częściami swoich, sobie należących, oni sami y successorowie ich dawać na wieczne czasy powinni będą, tym testamentem moim leguię y zapisuię. A pomieniony wielebny ociec świeszczennik Żyżemski Theodor Wołczek y po nim następcy iego, mają y powinni będą do śpiewania dziaka swym kosztem chować, obliguiąc y upraszając wielebnego oycę świeszczennika Żyżemskiego Theodora Wołczka y potym następców iego, aby we śródę y w sobotę na każ-dym tygodniu na wszystkie przyszłe wie-czne czasy za duszę moją y małżonki mey y antecessorów moich mszy święte odprawowane były. Którey legaty mey dziatki moje y successorowie ich naruszać prawem y niakim sposobem nigdy wie-cznemi czasy niemaia y mocy mieć nie będą; ale owszem swym kosztem spólnym cerkiew Żyżemską naprawować, pokrywać, a ięliby zgniła, tedy y nową pobudować powinni będą, oni sami y successorowie ich, których o to każdego następuiącego

na tę legatją moją y w niedosić uczynieniu tey legaty mey na straszny sąd Pański pozywam. A co się tknie majątności mey Żyżmy, w powiecie Lidzkim nad rzeką Żyżmą leżącej, która majątność po zeszyłym w Bogu godney pamięci imć panu Krzysztofie Jelskim—stolniku Mścisławskim, bracie mym ciotecznym y z równego działu od braci mey rodzoney, za zrzeczeniem się s tey majątności Żyżmy za uczynieniem onym dosyć odemnie w zapłaceniu za części, rodzonym moim w tey majątności Żyżmie należących, na mnie Sylwestra Woynę Orańskiego ogulnie w possessyą wieczystą przysła, którey to majątności mey Żyżmy leżącej y ruchomey, iż iakom pierwey półowę imć panu Andrzeiowi Konstantemu Godebskiemu — stolnikowi powiatu Pińskiego, zięciowi memu miłemu tylko wzłędem starszeństwa małżeńskiego, a małżonce imci, córce mey miłey, paniey Barbarze Woyniance Orańskiej, iako aktorce, tak za sumę pieniędzy spadkową, testamentem od nieboszki imć pani Krysztophowey Jelskiej—stolnikowey Mścisławskiej zapisaną y po paniey Halsce Gieysztorownie, małżonce mey, na córkę moją należącą, iako też y z miłości mey rodzicielskiej ku tey córce mey,—a drugą półowę teyże majątności mey Żyżmy leżącej y ruchomey z teyże miłości mey rodzicielskiej przerzeczonemu synowi memu miłemu panu Janowi Woynie Orańskiemu, to iest, na równe dwie części córce y synowi memu tę majątność Żyżmę za żywota mego prawem wieczystym zapisałem y na urządzie ziemskim Lidzkim przyznałem, tak y teraz, pobłogosławiwszy tymże dziatkom moim miłym, córce y synowi memu, wpół na równe dwie części tę majątność Żyżmę, tak w budowaniu dwornym y

gumiennym, iako w siedlisku dwornym starym, w ogrodach owoszczowych, sadach owocowych y w chmielowych, w gruntach pognoynych y w prostych, łąkach, sianozęciach, w dębinach, borach, lasach, gaiach, zarosłach, w ostępach zwierzynnych, w pszczołach, we dworze y w barciech, w lesie będących, w łowieniu ryb, bobrów y wyder w rzece Żyżmie y ze młynem, nad rzeką Żyżmą stojącym, spólnie tak mliwo, iako y miarki na dwie części, iakże y z krescentią zboża wszelkiego gotową, w swirnach y w gumnach będącą y w polu na zimę zasianą, do tego w boiarach, poddanych y we wszelakich przychodach, przynależnościach y w pożytkach od mała do wiela, wszystko wpół na dwie równe części pomienionym miłym dziatkom moim, córce y synowi memu wiecznemi czasy tym testamentem moim leguję y zapisuję y prawo moje pierwsze przyznane, tymże dziatkom moim należące, tym testamentem moim wiecznemi czasy utwierdzam y pomienionemu synowi memu miłemu, panu Janowi Woynie Orańskiemu latha przyznawam, który że ieszcze do swey perfekcii nie przyszedł y o sobie radzić nie może, *tedy aby się do nauk do ichmościów oyców jezuitów collegium Wileńskiego udał y tam trwał, aż do swey perfectii przyjdzie.* A iegomość pana Andrzeia Konstantego Godebskiego—stolnika Pińskiego, zięcia mego miłego y małżonki iego mości, a córki mey miłey, paniey Barbary Woynianki Orańskiej, upraszam za dozorców życzliwych temu synowi memu, obowiązując onych boiaznią Bożą, aby pieczą y staraniem iako swoi nad nim mieli y łaskawie się według Boga życzliwie z nim obchodzili, niwczym nie krzywdząc onego, ale owszem prowadząc go do wszęgo dobrego,

zdając mu słuszną prowizją z części iego, s krescentii przychodzącej, to iest, iako nagrodę od gospody, gdzie będzie stał, tak iego inspektorowi y samemu na potrzeby iego dodając kosztu y nakładu, a do tego aby dług mój, na mnie włożony, to iest, legatją niebosczyka w Bodze przewielebnego imé xiędza Pachomiusza Woyny Orańskiego—episkopa Pińskiego y Turowskiego, rodzonego mego, na cerkiew Żyrowicką, złotych pięćset, do Wilna do cerkwi świętej Trójcy złotych pięćset, do Pińska do cerkwi sobornej Panny najświętszej złotych pięćset, wszystkie półtora tysiąca złotych imé pan stolnik Piński, zięc mój miły, z panią małżonką swoią, a córką moją miłą, panią Barbarą Orańską, z maiętności Żyżmy, tak z części swej, sobie należącej, iako y z części syna mego, pana Jana Woyny Orańskiego, na to nie obciążając długami części iego, ale s krescentii, z pożytków przychodzących, iako zyczliwi dozorey za wiadomością iednak syna mego, na te wszystkie trzy klasztory, zwysz mianowane, przez lat pięć na każdy rok po stu złotych, to iest, z obudwuch części maiętności Żyżmy trzysta złotych co rok oddawali y wypłacali. A zechce li syn mój o swym przedzey, nim się summa wypłaci, wiedzieć, tedy iuz syn mój, wziowszy część swą w dzierżenie swe sam starania swego przykładając, z swoiey części, także y imé pan stolnik Piński z panią małżonką swą z części swej ten dług mój spólnie, tak, iako się wyszey pomieniło, wypłacać powinni będą. Przytym y mnieysze dłużki moje, mianowicie, iego mości xiędzu Chrzanowskiemu—przeorowi zakonu świętego Augustyna, na Zarzeczu w Wilnie zostaiącemu, na kartę moją resztę długu niebosczyka imé pana Jelskiego,

brata mego, niewypłacaną, złotych trzydzieści, a panu Alexandrowi Gierbiedziowi złotych piętnaście, ciż dziatki moje znosić y płacić mają. A co się tknie ichmościów panów rodzonych moich, iego mości xiędza Pachomiusza—episkopa Pińskiego y Turowskiego, imé pana Jakuba y imé pana Józepha y potomstwa niebosczyka pana Mikołaiia Woynów Orańskich, tak względem równego działu między nami w maiętności naszej oyczystey wieczystey, Łaskow y Orany nazwanych, w woiewodstwie Wołyńskim, a w powiecie Włodzimierskim leżących, iako y maiętności spadkowej, Żyżma nazwaney, w Lidzkim powiecie leżącej, po ciotecznym bracie naszym imé panu Krzysztophie Jelskim—stolniku Mściławskim, na nas prawem przyrodzonym do równego działu spadłych y należących, to tym testamentem moim ostatniey woli mey tak lucyduię y oznaymuię, iż, za włożeniem się miedzy nas ludzi zacnych ichmościów panów przyjaciół y medyatorów naszych, czyniąc miedzy nami równą coaequatją, imé xiądz episkop Piński y Turowski za część swą w maiętności Żyżmie wziół odemnie cztery tysiące złotych polskich, imé pan Jakub Woyna Orański—sędzia ziemski Czernihowski y iego mość pan Józeph Orański—horodniczy Włodzimierski, z rownego działu za części swe każdy po cztery tysiące złotych, osobliwie za część niebosczyka iego mości pana Mikołaiia Orańskiego, na córkę nieboszykowską, na panię Zophią Orańską, synowicę naszą należącą, respektem opieki iegomości pan sędzia ziemski Czernihowski z iego mość panem horodniczym Włodzimierskim, iako bliżey mieszkając, wzięli odemnie cztery tysiące złotych, na co mam od ichmościów sobie dane y przyznane skrypta, kwitacye

y zrzeczenia z majątności Żyźmy; a piąta część tey majątności Żyźmy na mię samego spada y należy; takowym tedy prawem ta pomieniona majątność Żyźma mnie wiecznością należała, a po mnie po żywocie moim na pomienione dziatki moje na równe dwie części, według prawa mego wiecznego przyznanego y według tego testamentu mego, spadać y należeć ma wiecznością. A co się tknie summy pieniędzy, po nieboszczyku w Bodze wielebnym episkopie Pińskim—bracie naszym, u imię pana Krzysztofa Reszki—rotmistrza iego królewskiej mości, szwagra naszego, półsiódma tysiąca złotych będących, do równego działu nam trzem braci rodzoney należących, iż imię pan sędzia y pan horodniczy rodzeni moi ichmć, wszystką tę summę pieniędzy ody-skawszy, na siebie obrócili, do tego styrt czterdzieści kilka różnego zboża w majątności Łaskowie y Oranach, po tymże iegomości zostałych, między się obadwa, mnie nic nieudzielając, iako do równego działu należącemu, rozebrali, tedy ichmościom dziatkom moim te części moje, mnie należące, iako summy piędzney, tak y zboża, a do tego obligi moje dwa, ichmć dane, ieden na złotych sześćset, a drugi na złotych pięćset, nic niewinne, iuż wyplacone, u siebie zatrzymane, oddać maia. A gdzieby bracia moi dziatkom moim tych części, mnie należących y obligów moich wrócić y oddać nie chcieli, tedy o to z ichmościami pany bracia moia dziatkom moim wolność zostawię prawem czynić, do tego, iż co iegomość pan Kazimierz Giedroyć s. panią małżonką swoią, bywszą panią Mikołaiową Orańską, bratową moią, racione panny Zophii Orańskiej—synowicy mey, którey ia nic nie winienem y żadnych należytości iey mości, tak po oycu oney, iako

y po stryiach ieymć, do siebie nie brałem y nie zabierałem, zacząwszy prawem czynić z iego mości panem sędzią ziemskim Czer-nihowskim y z iegomości panem horodniczym Włodzimierskim, rodzonymi memi, którzy ichmość te cztery tysiące złotych, należących tey to pannie synowicy naszej, w opiekę do siebie zaczęta (?) w majątności Żyźmie należącą, odemnie Sylwestra Woyny Orańskiego wzięli, a potem fortelnie będącemu mnie choremu, nie wiem iesli z wiadomością ichmość panów rodzonych moich, roku blisko przeszłego w trybunale w Wilnie w niewiadomości mey dekret w niestaniu moim otrzymali, którym dekretem, przyłączwszy mnie niewinnego do tey sprawy, na skuteczną rozprawę w tey sprawie otrzymali remissyą do ziemstwa Pińskiego, gdzie ia, z przestrogi dobrych ludzi, wyiowszy widymusem ten dekret trybunalski, chcąc się z niewinności mey usprawiedliwić, sam będąc barzo chorym, posyłałem z listem moim do ichmościów panów urzędników ziemskich Pińskich w roku niniejszym na roki Trzykrolskie; a że te roki dla trwog, od ordy pod tenczas zaszłych, nie doszły, tedy y potym dziatki moje z tey niewinności takowym sposobem, iako w tym testamencie wyraził, wywieść się maia. Na ostatek tym testamentem moim objaśniam sprawę moią z ichmościami xiężą bernardynami Iwieskiemi, którym ia Sylwester Woyna Orański, za legatją nieboszczyka iego mość pana Jelskiego—stolnika Mćcisławskiego, pierwey złotych dwa tysiąca, a potym według testamentu samey imię paniey Jelskiej, legatją znosząc z majątności Żyźmy, wszystkiego złotych trzy tysiące dwieście złotych, według dekretów trybunalskich koła duchownego, oddałem y dosyć uczynilem. Na

co mam od ichmościów xięży starszych Jwieńskich y od iegomości pana podsundyka ichmé kwitacye prawne y wrócone od ichmościów sobie sprawy, które u ichmościów eliberowałem, zaczym iuż ichmé xięży Jwieńskim nic nie winienem y po mnie dziatki moje od ichmościów w pokoiu zostawać maia. Przytym o zginienie spraw moich niektórych pewnych, według processu mego zಾನiesionego, gdzieby się pokazały u kogo te sprawy, dziatkom moim wolność zostawuję z każdym takowym prawem czynić y we wszystkich zachodzących terminach prawnych dziatkom moim spólnym kosztem y nakładem y spólnie odpowiadać wolno będzie. Długi zaś winne u różnych kredytorów: u imć pani Halszki Raieckiey Krzysztophowey Potockiey na oblig złotych trzysta, u imć pana Mikołaiia Radoszyńskiego, podstolego Lidzkiego, na oblig złotych sto, u imć pana Krzysztopha Skindera, sędziego grodzkiego Lidzkiego, na oblig złotych sto, te wszystkie summy pieniężne wpół dziatkom moim, córce y synowi memu, leguię y zapisuię, y odyskawać onym wolność zostawuję, a odyskawszy na swoje potrzeby obrócić maia. A po takowych wszystkich legatiach moich moje ochędostwo, szaty, konie, bydło, rogate y nierogate y sprzęt domowy wszystek, mianowicie: kuntusz mój czarny adamaszkowy, popielicami Moskiewskimi świeżemi podszyty, wszystek kuntusz czarny falendyszowy podszyty lisami, z żupanem, kuntusz czarny podszyty wilkami, czapka fiałkowa falendyszowa ogonkowa, czapka ceglasta aksamitna, sobola czapka aksamitna, karmazynowa sobola, kieca iedna nowa, druga ponoszona, materac adamaszkowy stary, kobierców dwa, kilim perski ponoszony, muszkietów para, bandoletów

para, pistoletów para, ładownic dwie, prochownice, obuch, szabla oprawna złocista, druga szabla w kapie powszednia, łyżek sześć srebrnych, kubków srebrnych dwa, blach do husarszczyzny dwie, kocioł piwny, alembik, kociołków małych kuchennych dwa, panewek cztery, flasz garcowych cynowych cztery, flasz półgarcowych cztery, flaszek kwartowych sześć, flaszek półkwartowych trzy, naliwka cynowa, półmisków cynowych dwadzieścia ieden, mis wielkich dziewięć, szrednich półmisków cynowych pięć, przystaweczek cynowych pięć, talerzy cynowych piętnaście, rydwan mój ze wszystkim, koni gniadych cztery, dwa młode, a dwa stare, klacz dropiata młoda, co w cugu chodziła, konik maslaty, konik gniady; bydła wielkiego: krów z cielęty y na ociehleniu ośm, podciołków większych y mniejszych trzynaście, owiec czternaście, wielkich świń czternaście, podswinków sześcioro; do tego szkatułę moia y skrzyni wielkie y wszystek sprzęt domowy, cokolwiek iest y po mnie zostaje, co się pomieniło y nie pomieniło, to wszystko synowi memu miłemu panu Janowi Woynie Orańskiemu tym testamentem moim wiecznemi czasy leguię y zapisuię, oddaliwszy od tego córkę moia panią Barbarę Orańską, której ia za żywota mego według prawa mego przyznanego w ochędostwie y w bydle dosić uczyniłem, iednak te wszystkie ochędostwo, rzeczy y bydło, nim do perfekeyi swey syn mój przydzie, przy imć panu stolniku Pińskim y małżonce imci, a córce mey miłey zostawać maia. A potym gdy zechce wiedzieć syn mój o swym, maia to wszystko onemu w całości wrócić y oddać bez krzywdy. Jeymé panie Joannie—ihumieni Pińskiej, siostrze mey rodzoney, leguię parę kobierców, ieden

zółty, a drugi czerwony ponoszony, teżyż klacz moją siwą zrzedną, do tego złotych siedmdziesiąt; u imię pana Glińskiego — siostrzana mego, na kartę siostra moja odyskać ma sobie. Czeladzi mey, panu Piotrowiczowi, winienem kop dwanaście, panu Żylińskiemu za dwoie suchedni złotych dwanaście; dziatki moje oddawać maia. Heliaszowi Marszewskiemu byczka y krowkę leguię, który na włóce gruntu zostaje, ma na służbie dwornej zostawać y podczas pospolitego ruszenia służbę woienną odprawować. Iwusiowi krowkę y wolność leguię, wolno mu będzie służyć y nie służyć; forysiuwi byczka, Jakubkowi byczka, Kuczurze złotych sześć zasłużonego. A iesli ten rok będzie służył, tedy dziewięć złotych onemu dać maia; Fijałkowskiemu byczka; Czeszkowi memu żupan czarny. Co kolwiek bydła legowałem, tedy s tego bydła, com synowi memu zapisał, dziatki moje oddać czeladzi mey powinni będą bydłem. Kaftanik mój złotogłowy na cerkiew leguię. A na ostatek waruię, iż dziatki moje spólnym kosztem pospolite ruszenie z maieności Żyżmy odprawować maia y podatki wszelkie do skarbu iego królewskiej mości y rzeczy - pospolitey, nie krzywdząc ieden drugiego, oddawać maia spólnie. Sprawy wszystkie stare wieczyste przy córce mey, iako przy starszey, teraz zostawać maia. A gdy przydzie do perfectii syn mój, tak maienością Żyżmą samą, leżącą y ruchomą, z boiarmi y poddanemi miedzy się równo bez krzywdy podzielić się y sprawy miedzy sobą rozebrać maia, przy bytności ichmościów panów przyjaciół y medyatorów. Do tego rozdziałku z obu stron od dziattek moich użytych, a od zachodzących krzywd od kogo kolwiek za obrońców

synowi memu upraszam iaśnie wielmożnego imię pana Michała Kazimierza Pacy — kasztelana Wileńskiego — hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, mego wielce miłościwego pana y dobrodzieia, którego za żywota mego osobiłwey ia doznawałem pańskiej łaski, tak rozumiem, y po żywocie moim też miłość pańską swą oświadczaiać, obrońcą y dobrodzieiem synowi memu zechce być. Imię pana Macieia Olszewskiego — podsędka Lidzkiego y imię pana Adama Narbuta — podstarościę Lidzkiego, iako za żywota mego po ichmościach doznawałem łaski sobie, zaczym y po żywocie moim proszę wielce ichmościów, aby byli łaskawymi obrońcami synowi memu. A imię pana Andrzeia Godebskiego — stolnika powiatu Pińskiego, zięcia mego, spólnie z małżonką iego mości, córką moją miłą, iakem wyszey namienił ichmościów za dozorców, tak y teraz proszę, aby byli życzliwemi dozorcami synowi memu miłemu. A nie mogąc zasiądz dla odległości mieysca urzędników ziemskich grodzkich powiatu Lidzkiego do sprawienia tego testamentu mego, iednak byli ludzie zacni, ziemianie iego królewskiej mości Lidzkiego powiatu, do tego testamentu mego sprawienia wolkowani, do którego testamentu pisanego, ia Sylwester Woyna Orański, pieczęć swą przyłożywszy, ręką moją podpisałem y ichmość panów przyjaciół, sąsiad moich okolicznych, ustnie y oczewisto o przyłożenie pieczęci y o podpis rąk ichmościów do tego testamentu mego uprosiłem, którzy się tu niżej do tego testamentu mego rękoma swemi podpisali. Pisan na Żyżmie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, miesiaca Februarii czwartego dnia. У того testamentу при печатяхъ

подпись рукъ ихъ милостей пановъ печатаровъ тыми словами: Do tego testamentu mego—Sylwester Woyna Orański. Do tego testamentu woli imci pana Sylwestra Woyny Orańskiego ustnie oczewisto proszony pieczętarz Daniel Kazimierz Prokopowicz—komornik Lidzki, ręką się moją własną podpisuję. Do tego testamentu proszony pieczętarz Mikołaj Gudzieiewski. Do tego testamentu proszony pieczętarz od imé pana Sylwestra Woyny Orańskiego Jan Kazimierz Wilbik ręką swą. Jako będąc przy sprawowaniu tego testamentu imé pana Sylwestra Woyny Orańskiego, za prozbą samego imci, ręką moją podpisałem Maciey Arawinko—ienerał iego królewskiej mości powiatu Lidzkiego ręką swą.

Который же тотъ тестаментъ, за по-

даньемъ черезъ особу взвыпшъ менованную до актъ книгъ кгородскихъ Лидскихъ, есть до книгъ уписанъ, съ которыхъ и сеель выпись подь мою вradoвою печатью его милости пану Андрею Константому Кгодебскому—стольнику повѣту Пинского и малжонцѣ его милости, паней Барбарѣ Войнянцѣ Оранской и его милости пану Яну Войнѣ Оранскому есть выданъ. Писанъ у Лидѣ. У того экстракту печать вradoва притиснена, а подпись руки писарское тыми словами: Янъ Михалъ Нарбуць — городской Лидский писарь. Скорикговаль Дмитровичъ. Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оногo до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ принять, актыкованъ и уписанъ.

1668 г. Юня 26 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 402.

131. Духовное завѣщаніе Андрея Курбскаго, маршална Упитскаго.

Упитскій маршалокъ Андрей Курбскій Ярославскій завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ одномъ изъ р.-кат. костеловъ по обрядамъ р.-катол. церкви; при похоронахъ выдать бѣднымъ милостыню, а ксендзамъ вознагражденіе въ размѣрѣ 200 злотыхъ; все свое имущество движимое и не-

движимое записываетъ своей женѣ и только половину имѣнія Рогова записываетъ сестрѣ. Опекунами своей женѣ назначаетъ разныхъ близкихъ и родственныхъ лицъ, какъ съ своей, такъ и жениной стороны.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсяца Генвара десятого дня.

Передь нами судьями катуровыми вое-

водства Виленскаго, на зѣздѣ сеймику конвокаційного въ року прошломъ тысяча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившисе очевисто у

sуду панъ Миколай Жуховскій, оповѣдалъ, покладаль и ку актыкованью до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского подалъ тестаментъ зошлого зъ сего свѣта годное памяти вельможного его милости пана Андрея Ярославскаго Курпского — маршалка повѣту Упитского, особомъ въ нимъ выражонимъ служацій, просечи абы тотъ тестаментъ былъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского принять, актыкованъ и уписанъ; который принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

W imię Boga Oycy y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy świętey iedynego, amen. Rzecz wszelka, kromia pana Boga, który iest sam alfą y omega, początek swój ma y koniec mieć musi. Toż y człowiek, acz nad insze naśliczniejsze, rozumne y na owybrażenie Boże stworzenie, a mało co od aniołów umniejszony, iednak za czasem utraciwszy siłami swemi zmysły, rad—nie rad każdy swój koniec wezmie, komu postanowiono raz umrzeć, a zatym sąd, y przetoż usta Boskie czleka upominać raczą, aby czuł, a tak czuł, żeby go dzień Pański, iako ono, więc cicho a niewiadomie nie przyszedł y nie przyprawił o szkodę; nie abowiem pewniejszego nad śmierć człek sobie niech nie obiecuie, lecz czasu przyścia iey nie zgadnie, co nie bez słuszney przyczyny, a prawie wysoce mądrze Naywysszy sprawić raczył, gdyż człowiek, nie wiedząc ostatniego kresu życia tu swego y będąc niepewien być przez dziś, albo jutro, a wždy bezpiecznie rozpuszcza swe żądze w miłości świata y iego przysmaki y w to, czym Bóg, bliźni, a nawet y własna dusza iego obrażona bywa; cóż gdyby ieszcze człowiek wiedział o czasie swym zniknienia, nie mniej by się pewnie

do tegoż chęć, z naturą złączywszy, miał y czas swój wszystek na tym trawił, odkładając poprawę żywota do zeyścia (z) świata, a ktoby zatym ludzką złość wypowiedzieć, albo znieść mogł? Napředniejsza tedy to kożdemu, aby, wiedząc o tak niewiadomym a pewnym zeyściu, powinność swą zawsze przed sobą miał, w niey wszemi siłami przestrzegał, nad miłość Boga y bliźniego wszystko za nic mając, żadney rzeczy nie przekładał, na tey bowiem wszystek zakon z prorokami zawisł. Wiedząc tedy ia śmiertelność yłskazitelności sobie być podległe, a uważając niepewność czasu śmierci, ten testament y wolą ostatnią moją z dobrą pamięcią sposobu wszech porządnych miane na pismie ręką mą własną podpisany zostawując, kożdemu teraz y potom będącym, komu wiedzieć potrzeбно, oznajmuję y do wiadomości donoszę: Ja Andrzej Jarosławski Kurpski—marszałek powiatu Upitskiego, wiedząc, że kożdy człowiek, będąc zdrowym, podległ chorobie, a będąc chory podległ śmierci, przeto tedy ia tym testamentem ostatniey woli moiey, zawczasu za dobrego zdrowia swego, dobro moje chcąc mieć w porządnym rozporządzeniu, tak rozporządzam: Gdy mię Pan naywysszy zechce z tym światem rozłączyć, wprzódę duszę moję, upokarzając się panu Bogu w Trójcy świętey iedynemu, skądem ją miał, w ręce iego przenaświetsze poruczam y z dobrą nadzieją przyścia do chwały świętey oddawam, a ciało moje grzeszne z ziemi wyszło, iako proch nazad ziemi oddaę, które ma być pogrzebione przez małżonkę moją miłą xieżnę Cicilią Giedroyciownę Andrzeiową Kurpską Jarosławską—marszałkową Upitską, podług obrzędu katolickiego, tam, gdzie wola y upodobanie małżonki mey

będzie, w kościele katolickim rzymskim pochować ma y na ten kościół, gdzie ciało moje będzie leżało, gotowey summy zapisuję złotych dwieście, osobliwie na msze święte, podczas pogrzebu, zasiągnowszy małżonka moja ichności xięży, dać ma podług zwyczaju, tak też y na ubogie, przytym na ochędostwo tegoż kościoła złotych sto, co małżonka moja sama ma sprawić te ochędostwo; a małżonkę moją miłą, imć xiężną Ceciliją Giedroyciównę Andrzeiową Kurpską Jarosławską—marszałkową Upitską, tak zostawuję y chcę mieć, aby tak zostawała w nagrodę pożycia miłego małżonki mey w stanie świętym małżeńskim zemną po wszystek czas wierney, szczerey y uprzymey miłości, utściwego pomieszkania, uszanowania dotąd, zaczym małżonka moja miła podług pierwszego prawa męgo, odemnie sobie danego zapisowi y u sądu głównego trybunalnego w Wilnie przyznanego, na majątności mey wieczystey lenney, nazwaney Kryniczynie alias Powersmie, w powiecie Upitskim leżącej, na majątności Krzyczyńskiej wszystkiej, prócz wydziałku majątności Borłoń, s pasznią dworną y wsiami poddanych, do tej majątności należącemi, a od tej majątności Kryniczyna. przez nieboszczyka rodzica mego, za konsensem iego królewskiej mości, iego mości panu Janowi Kurpskiemu Jarosławskiemu—pisarzowi grodzkiemu Upitskiemu, panu bratu memu, wydzieloney y do possessyi podaney, pomienioney małżonce miley w tej majątności Kryniczynskiej wszystkiej, z dożywotnym mieszkaniem, z sumą pieniędzy pietnastu tysięcy złotych polskich, iako dostateczniey wyraznie w tym zapisie mym y w przywileiu iego królewskiej mości, na to konferowanym, opisano y wyrażono

jest, nienarusznie zostawuję y tym ostatniey woli mey testamentem te prawo stwierdzam, (z) spokojnym mieszkaniem do żywota iey. Przytym wszystkie rzeczy ruchome moje, złoto, srebro, cynę, miedz, szaty y wszelki sprzęt, ochędostwo—konie iezdne, wozniki, stada, lektyli, karety, wozy, bydło rogate y nierogate, ze zbożem wszelkim młóconym y niemłóconym, w polu zasianym, po śmierci mey wiecznie zapisuję, y dwór Kryniczynski, także ze wszystkim budynkiem dwornym, folwarkowym y gumienym, sadami, sadzawkami, stawami, młynami, pasznią dworną, z miasteczkiem, nazwanym Kryniczyn, na część moją należącym, także y s poddanemi, wsiami małżonce mey miley do żywota spokojne iey mieszkanie zostawuję; owo zgoła, tak z mianowanemi, iako y z niemianowanemi przynależnościami, bez żadnego wyiemku, do tego też summy pieniężne gotowe y na obliży rozdane różnym osobom, przy tych rzeczach ruchomych wiecznie mieć zapisuję małżonce mey miley, która małżonka moja miła wszystkie długi moje własne z tej majątności Kryniczynskiej wypłacić ma. A co się tknie zapisu wieczystey darowizny, mnie od małżonki mey majątności, nazwaney Giedroycy, Chorążyszki, w woiewodztwie Wileńskim leżących, y Powilna, w mieście stołecznym Wileńskim leżących, ze wszystkimi do nich przynależnościami, także na majątności Ruskiej, nazwaney Kołomyjski y Kopciowie, w woiewodstwie Połockim leżących, mnie zapisanych y w tym zapisie dostateczniey wyrażonych, po śmierci mey te majątności tej że małżonce mey miley imć paniey Cecylii xiężnie Giedroyciownie Andrzeiowej Kurpskiej Jarosławskiej—marszałkowej Upitskiej, iako iey dobra własność

nazad wiecznie w używanie y szafowanie wracam, do czego żaden z bliskich krewnych, mianowicie imé pan brat mój rodzony, pogotowiu obce ludzie o to małżonki mey turbować nie mają y nie będą moc dochodzić wiecznemi czasy. A strony maiętności Rogowa, w powiecie Wilkomirskim leżącey, spadkowej, spólnie niedzieloney z iego mością panem bratem mym, która zastawnym prawem u ichmościów panów Sokołowskich w pewney summie pieniędzy zawiedziona od nas obudwuch braci rodzonych zostaje, a że imé pan Jan Kurpski—pisarz grodzki Upitski, pan brat mój, mimo mnie brata swego rodzonego starszego wiadomość, potajemnie, ku krzywdzie y szkodzie nie-mały moiey, nie zniosszy się ze mną, tę maiętność Rogową spadkową, zastawioną, spólnie dzieloną imé panu Władysławowi Sokołowskiemu połowicę swą wiecznością przedał, o co, gdy mię pan Nawyzszy do zdrowia przywrócić, o takowy postępek wolne mówienie sobie z imé panem bratem rodzonym swym prawnie u sądu należnego czynić o to zachowuję. A iednakże tę połowicę swoją tey maiętności wszystkiey Rogowa spadkowe, niedzielone y po śmierci mey małżonce mey miłej więźnie Cecylię Gedroyciownie Kurpskiej—marszałkowej Upitskiej, tym testamentem moim y osobliwym prawem mym wieczystym zapisuję, które te prawo utwierdzam y wiecznie mieć zapisuję, która ta małżonka moja, zniosszy długów resztę, przez mię s połowicy mey płaconych, nieboszczyka pana Romana Somoroka—sędziego ziemskiego Wilkomierskiego y małżonki nieboszczykowskiej, a siostry naszey rodzoney, nas obudwuch braci, tą połowicą, tey maiętności Rogowa alias Poro-

scia, w powiecie Wilkomirskim leżącey, wolna, mocna będzie ode mnie sobie zapisaną, darowaną władać, y komu chcąc dać, też darować, zapisać, sprzedać y podług swey woli y upodobania, abo swoim własnym dobrem wieczystym szafować. To też y tym testamentem objaśniam y do wiadomości donoszę, oblig goły niepisany nieboszczki pani Anny Kurpskiej Jarosławskiej, bywszey Romanowej Somorokowej—sędziny ziemskiej Wilkomirskiej, a wtórego małżeństwa paniey Adamowej Sokołowskiej, ten oblig goły przy imci panu Janie Kurpskim Jarosławskim—pisarzu grodzkim Upitskim, nam spólnie braci rodzoney powierzony, do sprawowania testamentu zostaje. Za czym, że ten oblig do efektu sprawowania testamentu tego nie przyszed, tedy iuż żadnego waloru nie może mieć, ale owszem tym testamentem mym kasuję, umarzam wiecznemi czasy, y choćby się na tym co obligu pokazało napisano, u wszelkiego prawa sądu ma być skasowany. I to też y tym testamentem do wiadomości donoszę y objaśniam: iż małżonce mey miłej daię, daruję y wiecznie mieć zapisuję summy pieniężne na osobliwych obligach pięciu, za czterma obligami mnie winne przez nieboszczkę panią siostrę moją rodzoną, panią Annę Kurpską Romanową Somorokową—sędziną ziemską Wilkomirską, a wtórego małżeństwa Adamową Sokołowską, a piątego obligu nieboszczyka pana Romana Somoroka—sędziego ziemskiego Wilkomirskiego y małżonki iego, a siostry mey rodzoney, imé panu Hermanowi Grotuzowi y małżonce iego dany na złotych polskich trzysta trzydzieści, który ten oblig ia sam ieden Kurpski—marszałek oswobodził y okupił od imé pana Grotuza, s któ-

remi obligami u sądu głównego trybunального przeszłego roku czasu przewodu prawa na majątności Rogowie przez pana Legowicza dekretu otrzymanego y odesłania na takie przypowiedanie czynilem, iakoż y przyjęto iest. Którey tey summy uczyni in genere wszystkie na tych obligach wyrażone dwa tysiąca czterysta dziewięćdziesiąt y sześć złotych, za któremi temi obligami ma małżonka moja połowicę summy, to iest, tysiąc dwieście czterdzieście ośm złotych na połowicy majątności Rogowa imci pana Jana Kurpskiego Jarosławskiego — pisarza grodzkiego Upitskiego, pana brata mego rodzonego, dochodzić, a doszedszy tę summę, na swóy pożytek wiecznie obrócić ma, niewyliczając nikomu. Przy tym guzy wielkie szczerozłote, rubinami sadzone, kosztujące złotych czterysta, a że, będąc ia potrzebny pieniędzy, te guzy szczerozłote z rubinami sadzone imé panu Janowi Jarosławskiemu Kurpskiemu — pisarzowi grodzkiemu Upitskiemu, panu bratu memu rodzonemu, we stu osmiudziesiąt złotych zostawilem, które te guzy szczerozłote, rubinami sadzone, ma małżonka moja u imé pana brata mego rodzonego okupić y odyskać, y te guzy teyże małżonce mey wiecznie mieć zapisuję; a że imści panu bratu memu rodzonemu w tym testamencie nic nie naznaczam y nie zapisuję, a to ratione długów, ciężarów moich własnych, do spłacenia y zniesienia onych nie mało zostaje, za złe mi mieć nie będzie, chcę (y) o to proszę. Przy tym też obligi albo memramy gołe niepisane zostały u żydów Wileńskich, który żydzi pobrawszy te obligi, a pieniądze nie dawszy, dotąd przy sobie zatrzymali, o co processa są do xiąg doniesione. Za którymi processami aby małżon-

ka moja miła z tymi żydami akcyą miała y te obligi, iako niewinnie zatrzymane, odyskała. Sługom mym, podług zasług onych każdego, taż małżonka moja miła ma ukontentować. Opiekunami, obrońcami y dobrodziejami w iakiey kolwiek krzywdzie, czego strzeż panie Boże, a mianowicie od imé pana Jana Kurpskiego Jarosławskiego — pisarza grodzkiego Upitskiego, pana brata mego rodzonego, tak y od kogokolwiek zastronia następujące małżonce mey miłej, aby z łaski swey pańskiej byli pomocni, upraszam pokornie, mianowicie iaśnie wielmożnych ichmościów iaśnie wielmożnego imé pana Krzysztofa Paca — kancelerza wielkiego xięstwa Litewskiego, wielmożnego imé pana Kazimierza Białozora — woiewodę Mińskiego, iako blisko krewnych małżonki mey y imé pana Andrzeia s Kozielska Puzyńę — podkomorzego powiatu Upitskiego, synowca mego, nie niewątpię w tym o łasce ichmościów, że nie będą gardzić prozbą moją, ale tey małżonce mey miłej, iako sierocie, będą obrońcami y dobrodziejami. Którą wolę moją ostatnią testamentową za zdrowia moiego dobrego kończąc, przy pieczęci z podpisem ręki mey własney, także z pieczęciami y z podpisy rąk ludzi zacnych ichmości, ustnie y oczewisto odemnie marszałka powiatu Upitskiego uproszonych, mianowicie podług prawa nie mogąc zupełnego urzędu, tedy iednego z ichmości urzędnika grodzkiego Upitskiego imé pana Janusza Wizgierda — podstarościę Upitskiego, uprosiwszy, do tego testamentu mego y przy imci dwóch szlacheiców, imé pana Jerzego Mackiewicza y imé pana Alexandra Kuprela, którzy ichmość na prozbę moją pieczęci swe przycisneli, rękoma swemi podpisać raczyli. Pisan w Krynicy, roku

тысяч шестсот шестдесят восьмого, мѣсяца Юнія двадцестого шóstего дня. У того тестаменту при печатяхъ подписы рукъ тыми словы: Andrzej Kurpski—marszałek powiatu Upitskiego, do tego mego тестаменту рѣкѣ власнѣ подписалѣм. Устnie у oczewisto проszony pieczętarz do tego ostatniey woli тестаменту od imѣ pana Andrzeia Jarosławskiego Kurpskiego — marszałka powiatu Upitskiego, рѣкѣ наъ подписалѣм, Janusz Wizgierd — podstarości powiatu Upitskiego. Уstnie у oczewisto проszony pieczętarz od imѣ pana

Andrzeia Jarosławskiego Kurpskiego—marszałka Upitskiego do tego тестаменту рѣкѣ моѣ подписалѣм, Alexander Kuprel рѣкѣ swѣ. Proszony pieczętarz oczewisto od imѣ pana Andrzeia Jarosławskiego Kurpskiego—marszałka Upitskiego, do tego тестаменту Jerzy Mackiewicz рѣкѣ swѣ.

Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ оногo черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ калтуровыхъ воеводства Виленского актыкованъ и уицсанъ.

1672 г. Юня 29 дня.

Изъ книги № 13, за 1673 г., л. 1421.

132. Духовное завѣщаніе Упитскаго гродскаго писаря Ивана Курбскаго-Ярославскаго.

Гродскій Упитскій писарь Курбскій-Ярославскій завѣщаетъ тѣло свое похоронитъ при одномъ изъ костеловъ безъ всякихъ церемоній; имущество свое движимое и недвижимое записываетъ женѣ, проситъ ее въ день его погребенія выдать милостыню нищимъ, а потомъ 300 злотыхъ за

300 заупокойныхъ литургій. Въ случаѣ смерти жены имущество свое записываетъ братаничамъ и братанкамъ Визгирдамъ. Въ концѣ завѣщанія проситъ 3-хъ лицъ Подберезскаго, Грузевскаго и Горбовскаго принять на себя обязанность опекуновъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестсотъ семьдесятъ третего, мѣсяца Юля двадцатъ осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земель и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысяча шестсотъ семьдесятъ третій обраніями, постановившише очевисто у суду панъ Павель Ка-

жутца, оповѣдалъ, покладалъ и въ способъ переносу при самомъ ориналѣ подаль выписъ съ книгъ гродскихъ Вилькомирскихихъ зъ уписаньемъ въ немъ тестаменту зошлого зъ сего свѣта его милости пана Яна Курбскаго Ярославскаго — писаря кгородского Упитского, ей милости паней Кристинѣ Заранковнѣ Яновой Курпской Ярославской—писаровой кгородской Упит-

ской, пани малжонцѣ его милости служацій, на речъ въ немъ нижей мененую, просечи насъ суду, абы тотъ выписъ при самомъ ориналѣ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ масть: Выписъ съ книгъ справъ кргодскихъ владу господарского Вилькомирского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ второго, мѣсеца Августа третего дня. На врадѣ господарскомъ кргодскомъ Вилькомирскомъ передо мною Николаемъ Данилевичемъ — подстаростимъ Вилькомирскимъ, отъ вельможного его милости пана Казимера Довмонта Сесицкого — кухмистра великого князства Литовского, старосты Вилькомирского, полковника его королевской милости будучимъ, постановившимъ очевидно его милость панъ Юрій Кароль Шумлянскій — стольникъ Черниговскій, яко печатарь, покладалъ и ку актикованью подалъ тестаментъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Яна Курпского Ярославского — писара кргодского Упитского, служацій и належачій малжонцѣ его милости ей милости паней Кристинавъ Заранковнѣ Яновнѣ Курпской Ярославской — писаровой кргодской Упитской, просечи, штобы тотъ тестаментъ былъ до книгъ уписанъ, который уписуючи слово до слова такъ се въ собѣ масть:

W imię Ojca, y Syna, y Ducha świętego, Boga w Trójcy świętej iedynego, amen. Ja Jan Kurpski Jarosławski — ziemianin iego królewskiej mości y pisarz grodzki powiatu Upitskiego, wiedząc o tem, iż wszystkie rzeczy na tym świecie są przemijające, każdy człowiek najdłużey żyjąc musi kiedyżkolwiek dług śmiertelności wypłacić, y ia lubo będąc od Pana wszech-

mocnego teraz chorobą nawiedzony, ale na rozumie y dowcipie za łaską Bożą zdrowym, tą ostatnią woli mey dispositią testamentową wiekuistą koźdemu, o tem wiedzieć potrzebującemu, do wiadomości donoszę, iż iesliby mię Pan naywyższy śmiercią do chwały swey świętej powołać raczył, tedy temuż panu wszechmocnemu, Bogu w Trójcy świętej iedynemu, duszę moję oddawam w ręce iego przenaświętsze, prosząc unizenie onego, aby nie pamiętaiąc na grzechy moje wszystkie był miłościw duszy mey, a ciało moje, które s prochu iest stworzone, w proch się obrócić ma, w kościele tym, gdzie małżonka moja obierze, ma byдъ przystoynie pochowane, iednak bez pompy świeckiey, którey nie potrzeba, ieno kapłanów y ubogich poczęstować y podług możności iałmużnę dać. A na trzysta mszy złotych trzysta, za duszę moję po różnych kościołach rozdać, także siedmset złotych do tego kościoła, gdzie będę leżał, z tey summy nam na Musnikach wniesionej y zapisanej siedmnaście tysięcy złotych ma małżonka moja miła, według rozsądku swego, dysponować na ubogie, na iaki aparat ku chwale Bożey co sprawić, na iey to discrecią puszczam. Maiętność Kryniczyn, Powermie, w powiecie Upitskim leżąca, dana od iego królewskiej mości lennym prawem y summy wniesionej trzydzieście tysięcy złotych, od ktorey maiętności rodzic mój, godney pamięci iegomość pan Dmitr Kurpski Jarosławski — podkomorzy Upitski, za konsensem iego królewskiej mości ustąpił mnie y małżonce mey miłey, od tey maiętności odłączywszy folwark, nazwany Borkłany, y summy dziesięci tysięcy złotych wyż mianowaney, którą sumnę, na tych Borkłanach będącą.

zapisalem małżonce mey miley, potom z miłości mey małżeńskiej przyczyniwszy pięć tysięcy złotych, wszystkiego piętnaście tysięcy złotych y ruchome rzeczy wszystkie, w trybunale w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmym przyznałem. A że się małżonka moja z pewnych respektów iasnie wielmożnemu iegomości panu Hrehoremu Kazimierzowi Podbereskiemu—woiewodzie Smoleńskiemu, tey summy piętnaście tysięcy złotych w Rosieyniach w ziemstwie Żmudzkiem rzekła, tedy nagrodzając to oney, chocia nie tak wiele, rachuiąc się z summą, teraz tą ostatnią wolą moją zapisuię z tey summy nam na Muśnikach wniesionej y zapisanej, złotych polskich dziesięć tysięcy y ruchome rzeczy wszelakie, to iest: złoto, srebro, perła, klejnoty, cynę, miedź, szaty, wszelakie bydło rogate y nierogate, stado, konie, zboże wszelakie w swirnach zsypane, w roku, do pan Bóg, w kopach złożone y cokolwiek ieno rzeczą ruchomą nazwać się może, mianowane y niemianowane, wszystko ogółem według przyznanego prawa, w trybunale uczynionego, zapisuię wiecznemi czasy, oddalając od blizkich krewnych moich (y) przyiaciół, małżonce mey miley ieymć paniey Krystynie z Horbowa Zarankownie Janowej Kurpskiej Jarosławskiej — pisarzowej grodzkiej Upitskiej, od której iakom ia doznał szczyrey miłości y usługowania przez wszystkie lat kilkadziesiąt, iakem tego pewien, że y po żywocie moim będzie pamiętała na duszę moję, s teyże ostatka summy siedmnastu tysięcy złotych, która na Muśnikach umieszczona y zapisana. Po śmierci mey y małżonki mey iegomość panu Januszowi Wizgirdowi—podstarościeniu Upitskiemu, milemu bratankowi memu, złotych dwa

tysiące, ieymć paniey Barbarze Wizgirdownie Wolskiej—bratance mey, złotych tysiąc, ieymość pani Krystynie Wizgirdownie Stankiewiczowej—stolnikowej Nowogrodzkiej, tysiąc złotych, czeladce moiej, którzy mi służyli, małżonka moja dobrze wiadoma, kto iako wiele lat służył, według zdania swego najlepszego niechay uczyni dosyć, proszę one, żeby na mię nie narzekali; ostatek summy tey, coby zostawało, to się na pogrzeb zeydzie, czym ma małżonka moja disponować podług upodobania swego, nikomu się z tego nie wyliczając. Przy tym mając pewną nadzieję, że iasnie wielmożny iegomość pan Hrehory Kazimierz Podbereski—woiewoda Smolenski, starosta Upitski, Gulbiński, summę, nam należącą, na Muśnikach wniesioną y zapisaną, na terminie, w zapisiech naznaczonym, bez żadney trudności oddać raczy, iakobyśmy zawczasu kącik sobie obstalowawszy za te pieniądze dostać mogli, a przytym ia, doznawszy przez niemaly czas y lata chęci, affectu y dobrodzieystwa iegomościów, uniżenie upraszam dobrodzieia mego miłościwego, aby chiał być miley małżonce moiej opiekunem y dobrodzieiem, broniąc ią od wszelakich trudności, iezeliby kto chciał ią krzywdzić y niesłusznie następować na nią. Proszę także blizkiego brata mego iegomość pana Jana Grużewskiego—ciwuna Wielkich Dyrwian, chorążego xięstwa Żmudzkiego, aby się małżonką moją opiekować raczył, y trzeciego iegomość pana Pawła Zaranka Horbowskiego—stolnika Brzeskiego, którzy ichmość, iako dobrodzieie moi, iesliby w czym kolwiek małżonka moja miła ponosiła krzywdy iakie od kogo kolwiek y iakimkolwiek sposobem, nie dawać y w sądach stawac y rada

pomocą we wszystkim być proszę uniżenie. Już tedy kończąc ten testament mój, jeśli mi pan Najwyższy jako onemu królowi Ezechyaszowi nie przedłuży żywota, tedy cokolwiek kto ma do mnie iaki rankor, teraz przepraszam wszystkich, prosząc uniżenie, aby mi wszystko przebaczyli, a małżonkę moją miłą niwczym nie krzywdzili, pod błogosławieństwem pańskim proszę. Y na tom dał ten mój ostatniey woli mey dyspozycyi testament małżonce mey miley, pod pieczęcią y s podpisem ręki mey własney, także pod pieczęcią y s podpisami rąk ichmśc panów pieczętarzów, przyjaciół moich, ode mnie ustnie oczewisto uproszonych, dobrze w w. x. Lit. y w powiecie Upitskim osiadłych, iego mości pana Kazimierza Dowmonta Siesickiego—kuchmistrza w. x. Lit. starosty Wilkomirskiego, iego mości pana Jerzego Karola Szumlańskiego—stolnika Czernihowskiego, iego mości pana Bolesława Kupścia. Pisan w Borkłayniach, roku teraznieszego tysiąc sześćset siedm-dziesiąt wtorego, miesiąca Junia dwudziestego dziewiątego dnia. У того testamentу при печатахъ подписъ рукъ тыми словы: Do tego testamentu ostatney woli moiey podpisuję Jan Jarosław Kurpski—

pisarz grodski Upitski, ręką. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od iego mości pana Jana Kurpskiego Jarosławskiego do tego testamentu, Kazmierz Dowmont Siesicki—kuchmistrz w. x. Lit., starosta Wilkomirski. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do ostatniey woli tego testamentu ręką mą podpisuję Jerzy Karol Szumlański—stolnik Czernihowski. Ustnie a oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu Bolesław Kupśc ręką swą. Который то testamentъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, есть до книгъ гродскихъ Вилькомирскихъ вписанъ, съ которыхъ и сесь выпись подъ вradoвою печатью вельможной пани Кристины Заранковны Яновой Курпской Ярославской—писаровой гродской Упитской, есть выданъ. Писанъ у Вилькомеру. У того выпису при печати вradoвой подписъ руки писарской тыми словы: Антоній Казимерь Довмонтъ Сеицкій—писарь.

Который же тотъ выпись при самомъ оригиналѣ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть актированъ и уписанъ.

1676 г. Мая 26 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 1780.

133. Духовное завѣщаніе Антонія Друцкаго-Соколинскаго.

Друцкой - Соколинскій завѣщаетъ тѣло свое похоронитъ въ Кременецкомъ костелѣ, въ повѣтѣ Волковійскомъ, гдѣ покоятся останки его родителей и родныхъ; имѣнія свои, за вычетомъ 4,000 тысячъ, долженствующихъ пойти на Кременецкій костелъ, записываетъ родной сестрѣ своей; при

этомъ обязываетъ ее заплатить за него разные мелочные долги, которыхъ онъ завѣщатель не можетъ хорошо припомнить; одинъ фольварокъ отказываетъ племяннику Друцкому-Соколинскому; лошадь верховую, збрую—брату и разное платье—своимъ слугамъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятото, мѣсеца Сентебра семого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осмьдесятый обраными, постановивши се у суду очевисто пленипотентъ панъ Александеръ Гордѣвскій, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ, взглядомъ переносу, подалъ екстрактъ съ книгъ кгродскихъ Городенскихъ тестаментъ остатнее воли зопшого зъ сего свѣта годное памяти его милости пана Антонего Друцкаго - Соколинскаго, на речь въ немъ мененую служацій, просечи именовемъ его милости пана Флоріана Друцкаго - Соколинскаго, абы тотъ екстрактъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять, актыкованъ и уписанъ; который

уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть. Видимусь съ книгъ кгродскихъ повѣту Городенскаго. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ постого, мѣсеца Юня второго дня. На врадѣ господарскомъ кгродскомъ Городенскомъ передо мною Яномъ Котовичомъ—стольникомъ Оршанскимъ, подстаростимъ Городенскимъ, будчимъ одъ ясневельможного его милости пана Андрея Котовича—кашгеляна Виленскаго, старосты Городенскаго, администратора економіи Кобринской, постановивши се очевисто его милость панъ Мартинъ Буфаль, сесь тестаментъ остатнее воли небожика его милости пана Антонего Друцкаго - Соколинскаго, на речь въ немъ ниже помененую особомъ въ немъ выражонимъ данный и належачій, до актъ книгъ кгродскихъ Городенскихъ подалъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Boga Ojca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy iedynego. Ufaiąc w miłosierdziu Panny przenaświętszey, matki miłosierdzia każdego grzesznego, ia Antoni Drucki-Sokoliński, będąc od Boga najwyższego chorobą złożony, według wiary kościoła mego rzymskiego wiary katolickiey, będąc ia przy zupełnym rozumie y przy zupełney pamięci, tak disponuję dobra moje: Naprzód duszę moją Bogu memu, w Trójcy iedynemu, a ciało moje, iako matce moiey, ziemi oddaie; czynię to ostatnią wolą moją, tym testamentem moim waruję y zapisuję dobra moje, tak leżące, iako y ruchome, w różnych wojewodztwach y powiatach leżące; naprzód: majątność moją Kamień Wielki, w wojewodztwie Połockim leżącą, drugą majątność, nazwiskiem Kamień Mały, w tymże wojewodztwie Połockim leżącą, trzecią majątność Babcize, w tymże wojewodztwie leżącą, czwartą majątność Ostrowno, w tymże wojewodztwie leżącą, tak też majątność moją w wojewodztwie Witepskim, Skotowicze nazwaną, w Wołkowyskim powiecie majątność moją Mosiewicze, — te tedy majątności tak ordynuję, y takową wolą moją dysponuję y zapisuję: Naprzód za grzechy moie, ieżelibym w czym pana Boga mego obraził, aby za duszę moją Boga najwyższego błagano, y aby się chwala Boża odprawowała, tedy leguję z tych wszystkich pomienionych majątności moich oyczystych cztery tysiące złotych polskich na kościół Krzemieniecki, w powiecie Wołkowyskim leżący, w którym kościele w Bogu zesli rodzice moi są położeni, aby y ciało moie tamże było położono; te tedy majątności moie zwysz specyfikowane, tak w zastawach, iako y w

arendach zostały, ogulnie po wypłaceniu tych czterech tysięcy, którem legował na kościół Boży za duszę moją, to iest, na kościół Krzemieniecki, te tedy majątności moie wzwysz specyfikowane nikomu innemu, iedno ukochaney rodzoney siostrze mey ieymość pani Krystynie Sokolińskiey-Druckiey Pierzechowskiey leguję y zapisuję wiecznemi czasy. W tym też upraszam ieymść pani siostry, ieżeli by się iakie dłużki po śmierci moiey pokazały, które mi teraz nie są w pamięci, tedy pokornie proszę ieymość pani siostry, aby wypłacone były, abym iakiego obciążenia na duszy moiey nie ponosił, obowiązując ieymć panią siostrę straszliwym sądem Boskim. Imé panu Floryanowi Druckiemu-Sokolińskiemu, a bratu memu stryiecznemu, leguję Dubno, folwark, należący do włości Mosiewickiey, chłopów trzynaście, w powiecie Wołkowyskim leżący, który aby ieymć pani siostra rodzona moia ieymć pani Krystyna Drucka-Sokolińska Pierzechowska tey summy ustąpiła, którą dała na ten folwark, który ten folwark bez żadnego okupna iego mości pana Floryana Druckiego-Sokolińskiego ma bydź od ieymć pani siostry rodzoney moiey ieymć pani Krystyny Druckiey-Sokolińskiey w possessyą podany wiecznemi czasy; imé panu Krzysztophowi Druckiemu-Sokolińskiemu, bratu memu, kobierców parę ofiaruję; iego mość panu Jarosławowi Druckiemu-Sokolińskiemu — konia mego strokatego leguję; panu Michałowi Bielskiemu słudze memu, któregom życzliwości y usług, tak przy zdrowiu moim, iako y w chorobie moiey uznawszy, za te wierne usługi iego mnie oddane leguję Bachmatą z kulbaką, kuntusz purpurowy y żupan Musulbasowy;

Panu Wasilkowskiemu—słudze y urzędnikowi wielmożnego imé pana pisarza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, stryia y dobrodzieia mego, za uznanie usług iego, które mi oddawał w chorobie moiey, żupan atlasowy niebieskiej maści; panu Pawłowi Wścieklicy za usługi iego y z małżonką iego kilim ofiaruję. Tę tedy wolą moją przy zupełnym rozumie y umyśle będąc, tak tym testamentem moim ordynuję y leguję, ieymé pani Pierzchowskiej, obowiązując onę Bogiem moim, w Trócy świętey iedynym, użyczając oną na straszny sąd Boski, aby tey woli moiey oney, niwczym nie naruszając, doś uczyniła y niwczym tey woli moiey nie naruszyła y we wszystkim doś uczyniła, a ciało moje w zwysz pomienionym kościele w Krzemienicy aby było położone, gdzie y dobrodzieie rodzice moi są położeni, według obrzędów kościoła świętego rzymskiego, amen. Pisan w Czeszczewlanach, dwudziestego szóstego Mai, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstego. У того testamentу печатей притисненныхъ четыре, а подписъ руки самое особы и ихъ милости пановъ печатаровъ тыми словами: Antoni Sokoliński-Drucki ręką swą. Ust-

nie y oczewisto przy zupełney pamięci będący od imé pana Antoniego Druckiego-Sokolińskiego proszony pieczętarz do tego testamentu Paweł Stanisław Wścieklica. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imé pana Antoniego Sokolińskiego-Druckiego do tego testamentu proszony o podpis ręki mey Marcin Boufał. Ustnie proszony pieczętarz wzwysz pomienioney osoby do tego testamentu Jan Kazimierz Tymiński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu Eustachi Szulberski.

Который же тотъ testamentъ, за поданьемъ черезъ особу верху мененую, до актъ кгородскихъ Городенскихъ есть уписанъ, съ которыхъ и сесь видимусь подъ печатью вradoвою сторонѣ того потребуемой есть выданъ. Писанъ у Городнѣ. У того екстракту съ книгъ кгороду Городенского печать вradoвая притиснена, а подпись руки тыми словами: Александръ Сопотко—писарь. Который то екстрактъ, за поданьемъ оно-го до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1680 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 1504.

134. Духовное завѣщаніе генераль-маіора Эрнеста Корфа.

Генераль-маіоръ королевскихъ войскъ Эрнестъ Корфъ, приступая къ составленію духовнаго завѣщанія, приводитъ на память важнѣйшія обстоятельства своей служебной карьеры, начиная съ поступленія въ иезуитскія школы до преклонныхъ лѣтъ; будучи разочарованъ какъ въ первой женѣ своей, такъ и сынѣ, оказавшемся негоднымъ молодымъ человѣкомъ, и желая сохранить для

второй жены и другихъ дѣтей имѣнія, приобретенныя заслугами на поляхъ ратныхъ, завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Скруляхъ, имущество недвижимое и движимое распредѣляетъ между женой и дѣтьми, не забываетъ также и слугъ своихъ; записываетъ также на костель, при которомъ будетъ похоронено его тѣло, и бѣднымъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осьмдесятого, мѣсеца Августа двадцать третьего дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводство, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осьмдесяти обраными, постановившише очевисто у суду панъ Павелъ Капуба, оповѣдалъ, покладалъ и въ способъ переносу ку актыкованію до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ екстрактъ съ книгъ кгородскихъ Троцкихъ, при самомъ оригиналѣ, зъ уписаньемъ въ немъ тестаменту зошлого зъ сего свѣта его милости пана Іоана Эрнеста Корфа, енераль-маіора его королевское милости, на речъ въ немъ нижей спецификованую ей милости паней Констанціи Скорульской — маршалковнѣ Ковенской, Яновой Эрнестовой Корфовой — енераль-маіоровой его королевской милости, малжонцѣ его милости выданный. Который подаючи до актъ, просилъ, абы

тотъ екстрактъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ былъ. Якожъ принявши, а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть: Выписъ съ книгъ кгородскихъ воеводства Троцкого. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осьмдесятого, мѣсеца Іюня двадцать девятого дня. На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Троцкомъ, передо мною Станиславомъ Яномъ Антоневиномъ Войсисомомъ — подвоеводимъ Троцкимъ, постановившише очевисто панъ Мартинъ Матусевичъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ кгородскихъ Троцкихъ подалъ тестаментъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Іоана Эрнеста Корфа, енераль-маіора его королевское милости, писанный рукою власною самого его милости пана енераль-маіора, на речъ въ томъ тестаментѣ пирей выражоную; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Oycy, Syna, Ducha świętego, w Trójcy świętej iedynego, któremu niech będzie chwala na wieki wieków, amen! Jezu zbawicielu mój! Żyjąc ia na tym mizernym świecie, to iest, urodzenia mego roku tysiąc sześćset dwudziestego wtórego, urodziłem się w dzień świętego Marcina starego kalendarza w Kryzborku, dzie-dzicznej maiętności rodziców moich, którym niechay Naywysszy nagradza; wypia-stowawszy mnie, oddali do szkół Wileńskich do grammatyki, ztamąd mnie wziow-szy, oddali do dworu iego królewskiej mo-ści królowey sławney pamięci Władysła-wowey, przy którym dworze służyłem lat cztery; od dworu iego królewskiej mości wziół mię rodzic do Holandrii, gdzie-m służył przez lat trzy pod xiążęciem Orańskim Wilhelmem Nasonem, walecznym panem, dziada, Tarcy smiałego (?) stawa-łem w koźdych potrzebach y oblężeniach, iaką mi testimonią y wszyscy zemną zo-staiący dadzą; napotym, kiedy woysko iego królewskiej mości francuskie weszło do ziemi Hilik, pod komandą bywszą xiążę-cia Niemarskiego, zostałem od tego woy-ska pod ienerałem Różnym, chorążym ray-tarskim, gdzie-m zastawał trzy lata, wiele póttrzeb walnych; za złączeniem się z woy-skiem xięcia Heskiego woyska niemalego, które też z królem francuskim trzymały iedną ligę, zostałem rotmistrzem, nie długo służąc, zostałem za męstwem swym, które było w oczach woyska iego królewskiej mości Francuskiego w Cymarskiego w bit-wie pod Wertygą, w którey bitwie wal-ney otrzymałem postrzał, co widząc het-mani różnego monarchów narodu, przy condolentii dano mi łańcuch złoty y z twa-rzą znak odwagi moiey przy regimencie xiężny Heskiej dwanaście set raytaryi.

Będąc iuż postrzelony, iachałem na leki do Cieplic, nazwanych w Cyzbaden, gdzie-m zastał przed sobą nieboszczyka pułkownika Gintowta, z którego córką się ożenił, po-sag nie wielki wzięłem, z którą spłodziłem, okrom co pomarło, syna y córkę. Dla słu-sznych przyczyn z żoną się rozwieść mi się przyszło, niech sam Naywysszy sędzią będzie życia y postępków oney. Już tu prze-bierając się w te kraie za vocatorami iego królewskiej mości, miałem regiment pod commendą woysk iego królewskiej mości, zostawałem z xiążęciem Januszem Radzi-wilem; mając dziesięć chorągwi dragonii, a dwie raytarskie, stawałem w oczach wszystkich w każdej potrzebie, iako mi enota y męstwo kazalo, nie żałując prze-lania krwi dla oyczyny moiey. Po śmierci xiążęcia Janusza idąc za ordynansem iego królewskiej mości, zostałem pułkownikiem gwardii iego królewskiej mości y ienerał-maiorem woysk iego królewskiej mości cudzoziemskich, kawaleryi y dragonii, y tam będąc przy woyskach koronnych, nie żalo-wałem zdrowia y sumptu dla całości oy-czynny. Lubo bym był y do tychczas zo-stawać mógł, widząc niesposobność zdro-wia mego, abdenkowałem, rozumiejąc na starość moią mieć pokóy, gdzie-m od ma-lewolentów y potwarzy onych, tom, com kupił, za wysługi w cudzych krajach maiętności pokupował, przez złych ludzi stra-dać musiałem, niech dadzą Bogu, iako sprawiedliwemu sędziemu, rachubę za to. Już tedy widząc, y świat iuż nie mało przebiegszy, wielkie różnicy na tym świecie, mając przed oczy codzienne exempla zcho-dzących z tego świata ludzi bez ostatney woli, którzy się nie tylo na cieie, ale y na duszy zabiiają, niechając ia onych naśladować, a osobliwie mając dzieci pierwszego

małżeństwa, od którego syna ja za żywota nie dobrego nie mam y nie miałem, chcąc mieć usługę od niego, puściłem onemu majątność Giegużyn, odłączywszy sobie miasteczko, cło na Wilii, karczmę, lasy, ieżiora, stawy y wioskę, a w Sztotany, na której swym kosztem na pustkach folwerek zbudowałem, nie pozwalając onemu y piędzi po tey stronie Wilii wstępu żadnego, iakoż onemu w prawie, com onemu dał, ocyrkłowałem, wziół na się wypłacić dłużników moich, iako to: iegomość panu Reymerowi—ienerał-maiorowi trzy tysiące, iegomość panu Korfowi—ciwunowi Twerskiemu, trzy tysiące, iegomości panu Lawdańskiemu trzy tysiące, żadnemu y halerza nie zapłacił, y wziowszy mnie y miłą małżonkę moją, która miała wiano swoje y zapis na Giegużynie, dawszy mnie y oney wieczne zrzeczenie, tak moich, iako y iego matki wieczne zrzeczenie lub iego matka wszystkie swoje wniesienie, tak gotowych, iako ruchomych, ex nunc przy sądach odebrała, y żadnego przystępu ani sobie, ani tym pozostałym dzieciom nie zostawiła y nie może sobie mienić, ani grosza macierzyńskiego za dobroć moją y małżonki moiey, będąc w Wilnie u mnie, na szkodę moją y małżonki moiey odkradł; piszę to dobrym summieniem moim, że wziół y za częstym do onego posyłaniem wrócić mi niechciał, ale owszem na mnie oycy y na miejscu matki onego odpowiedzi czynił, którą mało nieściół; siostrę swoją rodzoną, która jest za panem Raieckim—podstolim Derbskim, posiekl y w Wilnie małżonkę moją, gdyby nie wpadła y była ratowana w kamienicy, mało nie zabił; zabiegając ia wszystkiemu złemu y rozbóynika tego, czynię opis małżonce moiey tymi słowy:

Ja Ernest Jan Korf—ienerał-maior iego królewskiey mości, będąc w podeszłych leciech moich, iusz bliższy śmierci, a nie życiu, przy częstych postrzałach, chorobach, frasunkach ustawicznych moich, Bogu naywyszszemu w ręce onego poleciwszy duszę moją, upraszając, aby mnie wziół do chwały wiekuistej swoiey, widząc, że nie mając nadzieie żadney, póki ieszcze wola iego przenaświętsza mnie na tym świecie chować będzie, w dzieciach moich, a osobliwie iakom tu pomienił, niecnoty syna niezbożnego mego, córka choćby chciała, mając też podeszłych lat małżonka y dziatki małe, dopilnować mnie nie może, tyło szczegulnie nadzieię w przyiacielu wiekuistym, to iest, ieymć pani Konstancyi Skorulskiey — marszałkownie Kowieńskiey, domu zacnego y pobożnego, która lata swoje młode przy mnie strawiwszy y do zgonu wieku mego nie będzie chciała odstępować, mnie wszelką miłość do zgonu życia mego oświadczając. Tedy ia, odłączając syna y córkę moją od tego wszystkiego, co to w tym testamencie mianuję, do mego żywota wespół z żoną służyć ma, tak w wyżywieniu, iako w intracie; po śmierci moiey żadnemu, ani dzieciom moim, ani bliskim krewnym moim y szeląga dać niepowinno, oney wiecznemi czasy zapisuję y daruję. Summa Elxmuyaska, do której syn mój nie należał, y w dawnym ode mnie zapisie tom wyraził, żeby nikt, tyło małżonka moja szczegulnie należała y iegomość pan mieczny wielkiego xięstwa Litewskiego, mając tesz praetensią na Elxmuyże zapisem żenie moiey legował, iednak żebym niebył oddalony od tego, tedy ia powtórnie potwierdzam miłey małżonce mey, oddalając od tey summy Elxmuyskiey dzieci, krewnych, bliskich,

miłej myłżonce moiey po śmierci moiey zapisuię y daruię, która summa ma być na maiętność niepienną na imię moie y małżonki moiey, y ia tyle do żywota swego mam na tey maiętności żyć, pożytki tak na mnie, iako y na miłą małżonkę isę powinne, a po śmierci moiey żaden do tey summy należeć, ani do maiętności, ieno szczegulnie małżonka moia ma. A że po zostałym iegomość panu Raphale Skorulskim y samey ieymę paniey Maryannie Rymońskiej oblig, iako od oycy y matki dobrodzieiów na imię nas obudwuch zostaie, za którym obligiem dana maiętność Staszkuniszki y wioska od Musnik, nazwana Pikunce, y do roku miano dopłacać po stu kop do Staszkuniszek y do wioski Pikunców, y tą praetensią wlewam wiecznemi czasy na małżonkę moią, iako successorkę tego obligu; rozumiem po ichmości panach braci, że oną krzywdzić nie będą chcieli, ale iako z siostrą się obedydą. A że mi nieboszczyk iegomość pan mieczny kazał dać dwadzieścia tysięcy okrom successyi, tedy y z tych dwudziestu tysięcy, iesli mi Bóg da odyaskać, dziesięć tysięcy leguię, a drugie dziesięć tysięcy, to iest, na kościół, w którey mi wierze pan Bóg z tego świata wezmie, leguię, a na sporządzenie ciała mizernego, które proszę bez żadney ceremonii pochować, trunę czarnym prostym paklakiem obiwszy, leguię z tych successyynych pieniędzy dziesięć tysięcy złotych y z ubogiem dwa tysiące, trzy tysiące córce y dzieciom oney. Jeżeli odyszcze małżonka te dwadzieścia tysięcy, to powinna będzie, sobie zatrzymawszy dziesięć tysięcy, jeżeli nie odyszcze, tedy ani grosza wyliczyć niepowinna, ieno z miłości ciało moie mizerne, iako naypodley po-

grzesę proszę. Cokolwiek moiey pozostałości by się zostało, tedy nic a nic, ni szat nikomu, karet nie zostawuię, szczegulnie miłej małżonce moiey; rozumiem też po miłości ichmościów panów successorów nieboszczyka sławney pamięci, nieboszczyka pana miecznego, pamiętaiąc usługi miłej małżonki moiey w tak wielkiej chorobie, będą chcieć pamiętać, że mnie y oney, okrom tey zwysz mianowany oddawszy dwadzieście tysięcy, od successyi oddalać nie będą. Folwarek Rukla, którym pobudował, z miasteczkiem Gigużynem, wieś Awsztotany, cło na Wilii, jeziora Nieprakszty, puszcza, na tey stronie Wilii, wszystko a wszystko zapisuię córce mey miłej y dzieciom oney, Amelii Annie Korfownie prawem wieczystym, gdy nie wzięła posag swój wszystek; napominam, aby miłą małżonkę moią, iako matkę szanowała. Summa u iegomość pana Platera y u burmistrza Wileńskiego Urcewicza, według zapisu onego, miłej małżonce moiey ieymci paniey Konstantii Skorulskiej Korfowey, małżonce mey. Ernest Jan Korf—ienerał-maior iego królewskiej mości. A tu się zostawuię gotowego grosza ośmnaście set złotych, takowemi disponuię: Na kościół Skorulski, gdzie grzeszne ciało moie ma leżeć, dwieście złotych, córce moiey na żałobę trzyset złotych, Panfilowi sto złotych, parę żmuydzinów wilczatych; Matusewiczowi wilczatego żmuydzina y piędziesiąt złotych; Michałka chłopca proszę małżonki moiey, żeby go od siebie nie oddalała. Jeszcze zostaie gotowych pieniędzy: u Matusewicza w skrzyni kilkadziesiąt złotych, tedy te resztę z tych ośmnaście set złotych zapisuię na żałobę miłej małżonce moiey y na pochowanie mizernego ciała

mego. Konie, karety, wszystkie rzeczy moie, obligi, leguię miley małżonce moiey, ażeby ona nie krzywdzono, proszę. Za opiekuna iegomości pana hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, iegomości xiędza biskupa Żmudskiego, iegomości pana Rudominę—starostę Starodubowskiego, iegomość xiędza Alexandra Skorulskiego—kanonika Smoleńskiego, ichmościów proszę y na sąd Boży pozywam, żeby miłą małżonkę moię od pasierzbów y drugih krzywdzić nie dali. Którą ia to ostatnią wolą moią przy dobrej pamięci pisałem y rękę swoią podpisałem, uprosiwszy, którzy mogli być na tenczas pieczętarze. Działo się w folwarku, od Giegużyna odłączonego, Ruklach, wtórego Apryla, roku tysiąc sześćset ośmdziesiątego. Ernest Jan Korf—ienerał - maior iego królewskiej mości. Czeladka aby była popłacona, proszę, lub niedługo służyła; iegomość pana marszałka Wilkomirskiego y iegomość pana marszałka Lidzkiego proszę, aby pamiętał, iako onego nieboszczyk obowiązał, żeby nie dali krzywdzić, we wszystkim y w successiach ichmć żeby pomogli, żeby nie krzywdzono miłą małżonkę moią. У того тестаменту подишь рукъ тыми словы: Ernest Ian Korf—ienerał - maior iego królewskiej

mości. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego тестаменту rękę swą podpisałem: Maciey Modzielewicz. Ustnie proszony pieczętarz do tego тестаменту Marcin Matusewicz ręką swą własną podpisałem. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego тестаменту Jerzy Jan Szaściński ręką mą podpisałem. Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ верху мененую особу, есть актыкованъ и до книгъ кгородскихъ Троцкихъ уписанъ. Съ которыхъ и сесь выписъ подь печатью вradoвою ей милости паней Констанциі Скороульской—маршалковнѣ Ковенской, Яновой Ернестовой Корфовой—iенераль-маiorовой его королевское милости есть выданъ. Писанъ у Трокахъ. У того екстракту тестаменту, при печати притисненой вradoвой кгородской, подишь руки его милости пана писара кгородского Троцкого въ тые слова: Андрей Казимерь Skorобогатый—писарь; а корректа тыми словы: На мѣсцу пана подписка скорикговаль Мондыкгердъ Лойба.

Который же тотъ екстрактъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху помененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ.

1713 г. Мая 17 дня.

Изъ книги № 57, за 1714 г., л. 800.

135. Духовное завѣщаніе Рѣчицкаго подкоморія Казимира Юдицкаго.

Рѣчицкій подкоморій Казиміръ Юдицкій завѣщаетъ тѣло свое похоронитъ въ Казиміровской церкви, въ особомъ склепѣ, при входѣ предъ крыльцомъ; священникамъ записываетъ 1000 зл., а нищимъ 20 мѣръ хлѣба; деревню Колокольню съ Борховской землей каноникамъ регулярнымъ; въ случаѣ же нежеланія ихъ завѣдывать этой даниною, имъ долженъ выдаваться отъ двора ежегодный доходъ въ 500 злотыхъ. За эту данину Жировицкій священникъ долженъ служить каждую недѣлю по двѣ обѣдни за души жертвователя, его жены и родителей. Для помѣщенія священнику долженъ быть выстроенъ особый домъ; а на содержаніе его назначается ссипка хлѣба, сѣно, свободная ловля рыбы и др. данины.

Независимо отъ этого на содержаніе въ Казиміровѣ 3-хъ монаховъ записываетъ двѣ деревни и слѣдующую данину: 30 мѣръ жита, 30—ячменя, 20—овса, 15 гречихи, 4 *полти* солонины, два сала, 8 пудовъ меду, одну куфу (бочку) водки, братскаго меду на канонъ—4 пуда, послѣ продажи котораго слѣдуетъ налить новый; воскъ долженъ идти на церковныя свѣчи; на содержаніе церкви должно идти 300 зл. За эту данину церковь должна совершать каждую недѣлю двѣ обѣдни—одну за фундатора, другую за его жену.

При этомъ Юдицкій записываетъ 120 зл. и Бобруйскимъ іезуитамъ съ тѣмъ, чтобы они ежегодно посылали своего делегата въ Казимірово для совершения заупокойной обѣдни.

Дочерямъ записываетъ на однихъ имѣніяхъ

приданого по 12,000 зл., а другія передаетъ въ непосредственное владѣніе; записываетъ имѣніе и родному племяннику съ тѣмъ, чтобы въ случаѣ его смерти до совершеннолѣтія, оно перешло къ его дочерямъ. Надзоръ за дочерями повѣряетъ игуменъ Несвижскаго Бенедиктинскаго монастыря Котловнѣ; въ случаѣ, если дочери пожелають поступитъ въ монахини, онѣ имѣютъ полное право распорядиться своими приданымъ.

Брату своему, Саголенскому канонику, записываетъ два имѣнія, двѣ клячи, лисью шубу и одну рысь.

При Жировицкомъ госпиталѣ назначаетъ отъ своего двора содержаніе для 6 недужныхъ, которые каждый вечеръ должны при Жировицкомъ костелѣ произносить за его душу молитву; а при Казиміровскомъ—тоже 6 недужныхъ отъ двора Плесовицкаго.

Движимое имущество—брильянты, золото, серебро, мѣдъ и платье женское записываетъ дочерямъ, а свое платье предлагаетъ продать и сдѣлать пожертвованіе разнымъ церквямъ; Казиміровской церкви отдѣльно записываетъ много золотыхъ и серебряныхъ вещей на церковную посуду.

Дворовыхъ людей и слугъ надѣляетъ землей и проситъ опекуновъ, чтобы послѣ его смерти, по предъявленіи законныхъ документовъ, были удовлетворены всѣ его обѣщанія и неисполненныя обязательства.

Roku tysiąc siedmsetnego cztertnastego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na

trybunał w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny cztertnasty obranymi, stanowszy

personaliter patron imé pan Andrzej Choćko—obozny Oszmiański, opowiadał, w sposób przenosu do akt podał oryginalny testament przy ekstrakcie grodzkim Rzeszczyckim, przez w Bogu zeszcłego wielmożnego imé pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeszczyckiego, czyniony, a teraz wielmożnym ichmé panom opiekunom y wielmożney ieymé pannie Zofyi Judyckiey — podkomorzance Rzeszczyckiey, służący i należący, który podaiąc do akt prosil nas sądu, aby ten testament, ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski, a wpisuiąc w xięgi verbum de verbo tak się w sobie ma. *Wypis* z xiąg grodzkich powiatu Rzeszczyckiego. Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiaca Maia trzydziestego dnia. Na urządzie i. k. m. grodzkim Rzeszczyckim przede mną Antonim Michałem Stomą—sędzią grodzkim y oboznym powiatu Rzeszczyckiego, od wielmożnego imé pana Kazimierza Zularzewicza Pakosza—starosty Rzeszczyckiego będącym, stawszy personaliter imé pan Jan Romanowski—sługa wielmożnego pana Dominika na Chalczu Chaleckiego — chorążego Rzeszczyckiego, testament w Bogu zeszcłego wielmożnego imé pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeszczyckiego, do akt xiąg grodzkich Rzeszczyckich podał, w te słowa pisanym:

W imię Oycy y Syna y Ducha świętego, ku większey pamięci, amen. Kiedy opatrność Boska tak dobrze życie ocyrklowała ludzkie, że każdy żyjący człowiek po tym na tym świecie niestępczym y niegruntownym życiu do fundamentalniejszego ma przychodzić końca, iako to iest pro-

babile: cui nasci contigit; morire stat, zaczym y ia temuż podległy wyrokowi, lubo przy starości zostaiąc zdrowia, iednak przy zupełnym rozumie y pamięci zostaiący, ostatnią moją tak chcę mieć wolę: Naprzód duszę moją Bogu, w Trócy świętey iedynemu, iako temu, który przenaydroższą krwią swoją y przenaświętszą odkupić raczył, w ręce iego święte oddaie, ufaiąc w miłosierdziu iego wielkim, że mi grzechy, w upadku ludzkim popełnione, będzie raczył odpuścić, do którego się nieprzebranego miłosierdzia iego oddaie; ciało zaś grzeszne, które z ziemi iest, znowu się ziemi dostać ma, a to tym sposobem: pogrzeb iako nayprędzey w cerkwi Kazimierzowskiey. Depozycya zaś ciała ma być przed gankiem cerkiewnym, iak na iedną trunę w sklepie wymurowanym, gdzie mam być położony. Na kapłanów różnych za duszę moją złotych tysiąc ma być wyliczone z nappierszych intrat gotowizną nieodwłocznie. Na ubogich zaś, przy tym pogrzebie będących, zboża rocznego miarek dwadzieścia przy żywności tego dnia onym oddać będzie należało. Kościół Żurowicki, według poświęcenia onego, aby był dotatus, który przyłączony pro filia do konwentu Borchowskiego. Ichmé xięży kanonikom regularnym przydaie się wieś Dzwonice z gruntem Borchowem, w swoim osobliwym ograniczeniu, ze wszytką do nich przynależnością, od ichmé panów exekutorów, niżej tego testamentu wyrażonych, pokazanymi, którą wolno będzie imé xiędzu proboszczowi dać w dyspozycyą albo dworowi trzymać, a pro wizyi z oney co rok pięć set złotych oddawać powinno będzie, a samey summy na tę wieś Dzwonice z Borchowem złotych pięć tysięcy currenti moneta. Obliga-

eya zaś tego konwentu ta być powinna: ustawicznie ieden xiądz przy tym kościele Żurowickim ma rezydować, który za duszę rodziców moich Stanisława y Zofyi, także małżonki moiey Anny y brata mego Piotra y mnie samego Kazimierza po dwie mszy na każdy tydzień obligowany będzie. Dla rezidencji na placu kościelnym kosztem dwornym budynek ma być wystawiony: prowizja z tej że legacyi temu xiędzu; rzeczy kościelne, według rejestru oddane do kościoła Żurowickiego, nie mają być nigdzie odłączone od tego kościoła, poko ich stanie, ku chwale Bożey, y puzytew mniejszy, kielichów z patynami srebrnych pozłocistych dwa, a cztery kielichi z patynami y puszkę dokonczywszy przy cerkwi Kazimierzowskiej będą zostawali. Sianożęci dworne należycie mają być pomiarkowane, których udzielić na wozów czterdzieście na potrzebę rezydującego xiędza przy kościele Żurowickim, na którego kuchnię wolne łowienie ryb w jeziorach Chwortkach pod Szapczycami, a na dwór należące jeziora Dzwonczanie kosić y niewód ciągnąć powinni będą. W Kazimierzu zaś wioskę Kosachi ichmé xięży bazylianom z osobliwym gruntem ichmé pp. executorowie testamentu mają odwieść, zważając sufficiencją ichmé y młyn Kazimierzowski, który zaczęty, do tychże ichmé xięży bazylianów należeć ma, temuż konwentowi ichmé xięży bazylianów, ażeby zawsze trzech w tym klasztorze Kazimierzowskim mieszkało, ze dworu Żurowickiego y Plesowickiego na chleb corocznie ma dochodzić żyta Żurowickich miarek trzydzieście, ięczmienia miarek trzydzieście, owsa miarek dwadzieścia, gryki miarek piętnaście, słoniny połci cztery, sadeł dwa, miodu pudów ośm, gorzałki kufa

iedna, miodu brackiego na kanon, który iuż zawiedziony, pudów cztery, za który pieniądze wybrawszy znowu powinno będzie co rok tyleż, co się ma zachować wiecznemi czasy; воск z tego kanonu na świece do teyże cerkwi ma być obrócony, czego powinien doglądać wójt tameczny, a po nim successores, a pieniędzy aut cetera na potrzeby cerkiewne ma dochodzić; pieniędzy temuż konwentowi corocznie z majątności Plesowicz y z części mey Żurowickiej złotych trzysta dochodzić ma, po połowice obligu tego konwentu za wyż wyrażony fundusz, to iest: w każdy tydzień dwie mszy wiecznemi czasy za duszę moją Kazimierza y za duszę Anny małżonki moiey odprawować się powinny będą. Ichmé xięży iezuitorom Bobruyskim złotych sto dwadzieścia co rok dochodzić ma, prosząc o to, aby chcieli pro solennitatibus Salvatoris et beatissimae virginis Mariae iednego zysłać do cerkwi Kazimierzowskiej, któremu alimentum ze dworu ma być Plesowickiego; tymże ichmé konia, iaki się podoba z kolaską, którą kazano robić w Kazimierzu, odebrać wolno będzie do klasztoru. Córkom moim najmilszym na ruskich dobrach Żurowicach y Plesowiczach wnaszam posagowey summy na każdą po dwanaście tysięcy złotych, na wieczność tych majątności Żurowickich y Plesowickich. Synowcowi memu rodzonemu panu Michałowi, jeżeli go pan Bóg zechce chować w zdrowiu, zapisuję; in quantum żeby pan Bóg nie przedłużył by do wzrostu lat onego życia i bezpotomnie zszedł z tego świata, tedy ta wieczność tych majątności córkom się moim wracać powinna. Lnianiki w Litwie y Bołczyce wiecznymi czasy córkom moim najmilszym daruję y zapisuję, których obliguję do

rezydenci konwentu Nieświeskiego ichmę pp. benedyktynek, żegnając y wielce upraszając w Bogu przewielebney iemę panny Kotłowny—xieni tegoż konwentu y w Bogu przewielebney iemę panny mistrzyni, aby na miejscu oycy y matki chciały, swą pokazując łaskę, do przystoynego y porządneho onych prowadzić życia. Dla których folwark Pietuchowski y z intratą zupełną młyna, z którego po złotych czterysta co rok dochodzi y z bydłem tegoż folwarku wiecznemi czasy ustępuję. A jeżeliby pan Bóg powołał którą do klasztoru, tedy ta summa dwanaście tysięcy złotych klasztorowi ma być oddana, a część tych folwarków onych zapisanych do dyspozycyi wolney teyże córki mey, która by chciała panu Bogu służyć, należeć ma. Od summy, co dwanaście tysięcy na majątnościach ruskich legowano, onym do wzrostu lat onych prowizya coroczna dwa tysiące czterysta złotych dochodzić ma. Wieś moją Rektę, którom miał dożywoćnim sobie prawem za consensem najiśnieyszego króla imci y za cessią imę pana Piotra Teresbesza—strażnika Smoleńskiego, synowcowi memu rodzonemu panu Michałowi Judyckiemu—pisarzowiczowi ziemskiemu Rzeczyckiemu, za konsensem króla imci, przy daney odemnie cessyi y za przyznaniem u grodu oney wczesnie za żywota mego przez generała, ustąpiłem. Żegnając zaś imę xiedza brata mego rodzonego kanonika Smoleńskiego, proboszcza Rożańskiego, majątność Kamionkę moją, pod Wilniem, na tenczas w zastawie będącą, okupić y z wieczności cieszyć się pozwalam. Denisowszczyzny i Uściłowicz, w zastawie będących, temuż ichmciowi xiedzu kanonikowi, bratu memu, wiecznością daruję y zapisuję. Klaczy dwie strokate,

grzbiety lisie z pod kuntusza mego, przez iedną zimę noszone y rysia iednego temuż imę xiedzu oddać powinno. Na szpital Żurowicki, w którym ma być sześć niedoleżnych, ze dworu Żurowickiego corocznie żyta miarek dwanaście, ięczmienia miarek sześć, gryki miarek sześć, słoniny poleć ieden ma dochodzić; a ci ułomni przy kościele Żurowickim pacierze rano y co wieczor za dusze zmarłe odprawować wiecznemi czasy powinni będą. Także na szpital, który ma być w Kazimierzu pod lipami na sześciu ubogich, corocznie ma dochodzić z Plesowicz żyta miarek szesnaście, owsa miarek dziesięć, gryki miarek dziesięć, sadło iedne; a powinność tych ubogich za duszę moją, w cerkwi tameczney rano i co wieczór pacierze wiecznemi czasy odprawowane być mają. Tak rozporządziwszy leżące dobra, ruchome, które w osobliwych regestrach specific wyrażone, tak chcę mieć, ordynuję, leguję: naprzód klejnoty, które się tym kształtem wyrażają: trzęsawkę dyamentową, w której dyamentów na miesiącu iedynaście, na samych trzęsawkach dyamentów większych pięć, mniejszych pięć; sztuka wielka dyamentowa iedna, w której dyamentów piędziesiąt siedm y ośm, w teyże sztuce dyamentów wielkich dwa; zausznicy dyamentowe staroświeckie dwie, w której dyamenty podług starego rejestru są wszystkie całe; krzyżek o pięciu dyamentach wielkich, petlica dyamentowa, w której dyamenty podług starego rejestru są wszystkie całe, ponieważ żaden nie wypadł; gwiazdek na trzęsawkach trzy, która każda w sobie ma po siedm dyamentów; łańcużek złoty ieden, który odłaczony na pozłotę kielichów; pierścieni złotych dwa y te na pozłotę kielichów;

krzyżyk srebrny pozłocisty ieden, ten na obraz naświętszey panny w cerkwi Kazimierzowskiej zawiesić; pierścień złoty dyamentowy, w którym dyamentów małych wkoło trzynaście, czternasty we śródku wielki, piętnasty wypadł; item pierścień szczyrozłoty, w którym dyamentów siedm; item pierścień złoty, nakształt serca robiony, w którym dyamentów dwa y krwawnik we śródku ieden, a trzeci dyamentowy wypadł; pierścień złoty dyamentowy złomany, w którym wkoło dyamentów sześć, siódmy we śródku wielki; sponka z paskiem spiżowym poszafraniona; krzyżyk z koralów robiony o dyamentach pięciu wielkich; zauszniczki złote, w koral oprawne, para iedna; item zauszniczki duże po trzy dyamenty y koralów dwa wiszących; sztuczek złotych małych dyamentowych od zausznic wielkich dyamentowych pięć, w których sztuczkach trzech po dwa dyamenty, a we dwóch sztukach po iednemu dyamentu; sponka srebrna pozłocista sercem robiona iedna; rubinów wielkich y małych dwadzieście cztery; szafirów małych dwa y kamień dyamentowy ieden: to wszystko w papierze zawiniono; za iedno krwawników na pierścienie dwa; rożyczka złota z rubinem iedna; szafirów dwa, perły dwie, y to w osobliwym papierku zawiniono; za iedno perł uriańskich na sznurce małych y wielkich osmdziesiąt cztery; item tychże perł rozsypanych w papierze osobliwym siedmdziesiąt cztery; item perł uriańskich na sznurce wielkich czterdzieście, małych trzydzieście dziewięć; perł gaługuckich sznurów cztery; item perł gaługuckich do uwiiania włosów, w iednym sznurze perł sto, w drugim sznurze perł sto y trzy. Te wszystkie

kleynoty y perła, za doysciem da pan Bóg lat, należeć dzieciom moim będą. Srebro, miednicę srebrną z nalewką, roboty awszpurskiej, tac srebrnych awszpurskiej roboty cztery, tac mniejszych awszpurskiej roboty dwie; te srebro, za doysciem da pan Bóg lat, ma należeć dzieciom moim. Lichtarzów srebrnych awszpurskiej roboty dwa; te się mają odłączyć do cerkwi Kazimierzowskiej do obrazu naświętszey Panny. Konewka srebrna gładkiej roboty iedna, ta na suknią naświętszey Pannie do cerkwi Kazimierzowskiej ma być obrócona. Kubek srebrny ieden do teyże cerkwi Kazimierzowskiej w pomoc naświętszey Pannie na suknią. Konewka srebrna awszpurskiej roboty, ta na kielich przerobiona. Łyżek srebrnych ośm, nożów par cztery; s tych łyżek mają należeć dwie córkom moim y noże, a sześć na potrzebę cerkwi Kazimierzowskiej obrócić do obrazu naświętszey Panny. Rząd husarski pozłocisty, nagłówek y kulbaka we srebro oprawna, szabla we srebro oprawna, to sprzedać y pieniądze na potrzebę pilniejszą obrócić. Manta ponsowa bogata złocista, do niey spodnica granatowa, z korunami złotemi szyrokiemi; manta niebieska bogata złocista, do niey spodnica takż z galonem tkanym, po pół łokcia szyrokim; manta oftowana złotem y iedwabiem ceglasytym zielonym, do niey spodnica z felbaną, z galonem srebrnym, płaszczyk biały złocisty bogaty, gornostaiami podszyty; suknie niemieckie haftowane dwie; tych sukien dyspozycia na aparaty kościelne y cerkiewne. Obicie pół-iedwabne, te do cerkwi Kazimierzowskiej. Płaszczyk ceglasyt ieden; szarpa czarna z angielskich korun; spodnica y manta wiszniowa z felbonami terazniejszey mody; libereyka na bawel-

nie szara; pawilon adamaszkowy mieniony y s koldrą takąż y płotkiem; tych sukien dyspozycia na dzieci moje, tyło płotek ma być na aparat ruski obrócony. Czuhy, hatalony, gazanty y insze stroje na głowę, w pudełeczku zamkniętym, to wszystko na potrzeby dzieci wydawać, po skończoney żalobie. Moie zaś suknie według rejestru, ponieważ nie mając komu ich legować, sprzedawszy iako y insze ruchomości, które nie obligowane nikomu, z rysztunku y z porządku, to wszystko zpieniężwszy po rożnych kościołach, szpitalach y obligach, według uwagi ichmé panów opiekunów y exekutorów, rozdano być ma. Inne ruchomości, cynę, miedź, żelazo, wydzieliwszy część przy majątnościach y córkom zostawiwszy, ostatek sprzedać; także y wozy, konie, romaki, które do uwagi ichmé panów exekutorów. Szpakowatego ogiera zostawić przystadzie, które córkom moim leguie; także y oborę sługom moim, którym by dosić nie stało po kalkulacyi słuszney oddać, nie nie bawiac, co komu będzie należało, którym teraz co się naznaczyło y wyświadczyło, to nie odmiennie ma być mianowicie darowane. Włok dwie panu Twardomańskiemu w Bolołtni, panu Oświeciunskiemu w Hermanowiczach, gdzie było mieszkanie imé pana Miecznikowskiego, według ich pisma, ode mnie danego, które konfirmuię. Przy tym dałem Leonowi Pitmanowi plac wolny z gruntem, według karty. Marcinkowi, przy mnie będącemu, dałem gruntu dziesięcinę w Korotkiewicz Szewcowie y na zapomożenie według uwagi dać należy, iako mnie wiernie służącemu, zalecam. Krystynę Boguszową w respekt y łaskę, którą wziołem był w swoią opiekę, aby mieli na nią baczenie, z tychże pozostałych ru-

chomości, co wola y łaska oświadczyli. Strzelbę, harmatki na dzwony przelać do cerkwi Kazimierzowskiej y moździerz; do rąk y dyspozyci ichmé panów exekutorów, s których sobie, co podobają, wieczno zostawiwszy y Hrenawiczy starodawne przy wieczniku imé danu Michale Judyckim y na niezabudź udzielić ichmé panom marszałkowiczom Rzeczyckim. Z teyże darowałem y panu regentowi Rzeczyckiemu parę pistoletów, które miał od rodzonego mego, z olstrami y pokrowcami, ianczarkę, od Obelkowskiego com miał, y prochu Krzyczewskiego baryłka funtów trzynaście. Panu Markowskiemu konia od Szaraia z kulbaką y z pistoletami prostemi. Długi na obligach mnie winne y u różnych kreditorów, iako y o wszelkie słuszne pretensye y należytości upominawszy się y odyskawszy, obrócić ku chwale Bożey. A zaś ia ieślim komu co winien, za dowodami pokazanemi aby wypłacili z moich dobr iak nayprędzey, mianowicie: ichmé xiędzu Skrzetuskiemu—proboszczowi Staro-Bychowskiemu, z należytą akomodacją imci, wielce upraszam. W cerkwi Kazimierzowskiej, według początków wszystko z pilnością dokończyć, kielichi cztery z patynami y puszki pozłocić, iakem o dozor pozłoty informował y zlecił imé panu regentowi y w wielu okazjach aby był pomocny, uprosiłem. Y komu co słusznie się deklarowało, a tu wymienić nie można, w różnych interesach zapłacić sługom, czeladzi y rzemieśnikom zleciłem, przelozyc y perswadować imé panom exekutorom. Także poddanym, mieszczanom y żydom, iakie dane y obiecane nadania, wolności, wszystkie w informacją podałem, upraszam, aby były dotrzymane. Osobno klasztorowi imé oycom bazylianom kocioł

z Plesowicz z trąbami, cyny połumisków sześć, talerzy sześć, mis starych dwie. Podiezdka kozaczka szpakowatego szłapaka oycom bernardynom Hłuskim. Dalej nie szyrząc, iako się wyżej polecilo, tak y teraz polecam ichmć wielmożnemu imć panu Antoniemu Judyckiemu — marszałkowi Rzeczyckiemu, Dominikowi Chaleckiemu — chorążemu, Bolesławowi Biszpinkowi — wojskiemu powiatu Rzeczyckiego, moim wielce miłościwym panom y braci, upraszając za opiekunów pozostałym córkom moim, aby byli laskawi y tego testamentu za executorów aby we wszystkich punktach pomienionych dotrzymać y wypełnić raczyli y wszystko pozostałą ruchomość zregestrowawszy y odebrawszy, iako y leżącemi majątnościami dysponować onemi y we wszystkim iak najlepiey ku chwale Bożey y pozostałym sierotom obracać, usilnie upraszając y oraz żegnam ichmć iaśnie wielmożnych senatorów, hetmanów, dygnitarzów y całą rzecz pozpolitą, także ichmć panów obywatelów powiatu Rzeczyckiego, moich miłościwych panów braci, krewnych, przyjaciół y dobrodzieiów; żegnam najmilsze córki moje Zofią y Florianą, wlewając na nich oycowskie błogosławieństwo moje, zosobna żegnam y ieymć panią bratową moją y synowca mego miłego; żegnam zatym sług y czeladź, dziękując wszystkim za świadczone życzliwości, na ostatek żegnam miłych poddanych moich, polecając Panu Bogu y ichmć panom opiekunom, aby w dalszey życzliwości zostawali, dziękując za ich posługi. A iesłim komu w czym się kolwiek naprzykrzył w życiu moim y iako kolwiek co krzywdził, wszystkich przepraszam, aby mnie wybaczyć y za duszę moją Pana Boga prosić raczyli y ia też wzajem moje wszystkie urazy y

krzywdy, iakiem kolwiek od kogoż kolwiek y szkody poniosł, do miłości Bożey wszystkim ieneralnie odpuszczam y daruję. Na co dla lepszey uwagi ten testament ostatniey woli moiey ręką moją własną podpisawszy, y pieczętarzów upraszam wielmożnego imci pana Franciszka Woynę — sędziego ziemskiego y imci pana Antoniego Stomę — sędziego grodzkiego Rzeczyckiego y imci pana regenta Rzeczyckiego. Pisan w Żurowiczach, roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia siedmsetnego dnia. U tego testamentu podpis ręką tymi słowy: Kazimierz Judycki — podkomorzy Rzeczycki, do tego testamentu ręką moją własną podpisuję się. Ustnie proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Judyckiego — podkomorzego Rzeczyckiego, do tego testamentu ostatniey woli imci podpisuję się Franciszek Woyna Jasieniecki — sędzia ziemski Rzeczycki. Ustnie proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Judyckiego — podkomorzego Rzeczyckiego, do tego testamentu ostatniey woli imci podpisuję się podług prawa Antoni Michał Stoma — sędzia grodzki y obożny powiatu Rzeczyckiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Judyckiego — podkomorzego Rzeczyckiego, tego testamentu ostatniey woli imci Konstanty Antoni Wręb z Gruzewa Gruzewski — regent kancelaryi powiatu Rzeczyckiego. Który to testament, za podaniem przez osobę wysz mianowaną, iest do akt xiąg grodzkich Rzeczyckich przyjęty y wpisany, z których y ten zapis pod pieczęcią urzędową y podpisem ręki pisarskiej wielmożnemu imci panu Antoniemu Judyckiemu — marszałkowi powiatu Rzeczyckiego, iest wydan. Pisan w Ro-

haczewie. U tego ekstraktu przy pieczęci urzędowej correcta takowa: Correxit cum actis, Gruzewski.

Który to ten ekstrakt, przy samym oryginalnym testamentu, za podaniem onego

przez wysz wyrażonego patrona w sposób przenosu do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty u wpisany.

1797 г. Юля 26 дня.

Изъ книги № 2448, за 1797—1798 г., л. 9.

136. Духовное завѣщаніе земснаго Ошмянскаго писаря Андрея Заблоцкаго.

Земскій Ошмянскій писарь Андрей Заблоцкій завѣщаетъ тѣло свое похоронить или въ Борунскомъ базилианскомъ монастырѣ, если умретъ въ своемъ имѣнїи, или Доминиканскомъ р.-католич. костелѣ,—если умретъ въ Вильнѣ; на похороны и на заупокойныя службы записываетъ 8,420 злотыхъ, которыя поручаетъ заплатить своему племяннику. Имѣніе, состоящее изъ двухъ фольварковъ съ заселенными землями, а равно и деньги, какъ наличныя, такъ и находящіяся на процентахъ у разныхъ лицъ,—всего 1272 червонныхъ золотыхъ и 63,862 злотыхъ польскихихъ,—записываетъ своей роднѣ: брату, племянникамъ и племянницамъ.

Движимое имущество, какъ то: инвентарь, домашнюю утварь, платье и разныя цѣнныя вещи

распредѣляетъ частію между родственниками, частію между слугами; нѣкоторымъ изъ послѣднихъ назначетъ еще наградныя деньги, нѣкоторыхъ отпускаетъ на свободу.

Въ концѣ завѣщанія прощается съ своими родственниками, сосѣдями, знакомыми, слугами и крестьянами и проситъ ихъ отпустить ему вины, въ случаѣ если таковыя были имъ когда-либо сдѣланы.

Завѣщаніе составлено съ замѣчательною тщательностію и подробностію, ясно указывающими на аккуратность и близкое знакомство съ юридической практикой. По изложенію своему и языку оно представляетъ собой довольно выдающееся явленіе среди тогдашнихъ документовъ такого же рода и содержанія.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt siódmego, miesiąca Decembra pierwszego dnia novi stili.

Na sądach iego *Imperatorskiej* mości głównych Litewskich, w mieście Wilnie sądzących się, stanowszy osobiście patron wielmożny imię pan Leopold Lipnicki—regent grodzki powiatu Grodzieńskiego, ekstrakt testamentu zesłego wielmożnego imię

pana Andrzeia Zablockiego—pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego, w grodzie Oszmiańskim aktykowanego, na rzecz y osobom we szredzinie wyrażonym służącemu, przy oryginalnym, w sposób przenosu do akt podał, który w xięgi wieczyste sądu głównego Litewskiego wpisując tak się w sobie ma. Wypis z xiąg grodzkich powiatu Oszmiańskiego. Roku tysiąc; siedmsetdzie-

wiedziesiąt siódmego, miesiąca Augusta siódmego v. s., ósmnastego n. s. dnia. Przed aktami grodzkiemi powiatu Oszmiańskiego stanowszy osobisto imé pan Ignacy Swirski, testament przez zeszłego w. i. p. Andrzeia Sawicz Zabłockiego—rotmistrza y pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego, czyniony, do akt podał, którego wyrazy takowe:

W imię Oycy y Syna y Ducha świętego, Boga w Trócy iedynego. Z powszechnego na rodzaj ludzki naywyższym wyrokiem rozporządzenia, gdy każdemu żyjącemu na świecie nieodmienne po długim czyli krótkim wieku zdeterminowane zeyście, iako przeznaczeń Boskich niezmienną pewność w należytey mając uwadze, zwłaszcza, że z miłosierdzia opatrney woli naywyższej istności od momentu urodzenia moiego, to iest: od roku tysiąc siedmset dziewiętnastego przepędzonych zaliczyć przychodzi siedmdziesiąt osim lat przeciągnionego wieku, a z tey kolei lubo niewiadomo kiedy, lecz bliższe co raz ku schyłkowi rozbierać wypada skłonienie się, które potrzebnego y wczesnego majątkiem udysponowania y we wszystkim porządnego objaśnienia przekonywające ukazuie pobudki; z tych ia Andrzey Sawicz Zabłocki—rotmistrz ziemski powiatu Oszmiańskiego, pisarz, z zwykłego na świecie porządku uymuiąc się, takie ostateczney rozmyślney woli moiey we wszystkim przy zupełney zmysłów władzy y zdolności zawieram wyrazy. A nayprzód, iż gdy z woli naywyższej dni życia moiego, czyto w Oszmianie, czy w majątności Kuciewiczach, ukoneczone zostaną, tedy lokacya ciała moiego w Borunach—cerkwi i. xx. bazylianów, lub w sklepie; a iezeli w Wilnie, na tenczas taż lokacya przy kościele i. xx. dominikańów u

świętego Jakuba, na ementarzu przy grobie ichmościów panów Skucewiczów, determinuie się, gdzie ma być wymurowana katekumba, mająca zatwor czyli oznaczenia mieysca z marmurowego kamienia z napisem, że moiego w tym mieyscu ciała złożone zwłoki. Dalszey zaś apparencii, iako niepotrzebney, nie przeznaczam żadney, prócz aby toż ciało moje przy mszach świętych y wigiliach, wedle chrześciańskiego obrządku, pogrzebione było, na który obchód, za miesce, na wigilie, msze święte, na xięży, przytomnych ze mszami świętymi, złotych polskich tysiąc dwieście (numero tysiąc dwieście); na msze święte, kędy ciało ulokowane zostanie, złotych polskich tysiąc (numero tysiąc); na msze święte do różnych kościołów y konwentów, aby co nayrychley odprawić się mogły, nayszczegulniey w Wilnie do kościoła i. xx. dominikańów święto-Duskich złotych polskich pięćset (numero pięćset), do kościoła i. xx. franciszkanów Wileńskich złotych polskich pięćset (numero pięćset), do kościoła i. xx. augustyanów Wileńskich, na Sawicz ulicy będących, złotych polskich pięćset (numero pięćset), do cerkwi i. xx. bazylianów Wileńskich złotych polskich pięćset (numero pięćset), do kościoła i. xx. dominikańów Wileńskich u świętego Jakuba albo do cerkwi i. xięży bazylianów Boruńskich, w którym kolwiek iednym z tych dwu miesc nie będzie deponowane ciało moje, tam złotych polskich pięćset, do kościoła i. xx. trynitarzów na Antokolu złotych polskich czterysta (numero czterysta), do kościoła i. xx. dominikańów Oszmiańskich złotych polskich dwieście (numero dwieście), do kościoła i. xx. franciszkanów Oszmiańskich złotych polskich dwieście (n. dwieście), do kościoła

i. xx. franciszkanów Holszańskich zł. p. dwieście (n. dwieście), na ozdobę ołtarza Najświętszej Panny w kościele i. xx. augustyanów w Wilnie na Sawicz ulicy zł. p. sto dwadzieście (n. sto dwadzieście) zapisuję; a na ubogich czasu pogrzebu zł. p. sto (n. sto); na dzwonienia po różnych kościołach w Wilnie zł. p. trzysta (numero trzysta); na partykularzach zł. p. sto (n. sto); na szpital w Wilnie u Rochitów zł. p. ośmset (n. ośmset); na wydatki pogrzebowe zł. p. pięćset (n. pięćset) determinuję. Podobnież za duszę Antoniego, Katarzyny, Symona, Daniela y wszystkich poddanych, w czasie dziedziczenia mego w Kuciewiczach z tego świata zeszyłych, na msze święte zł. p. dwieście (n. dwieście) rozdać przeznaczam; a za duszę Józefa Petersona do cerkwi i. xx. bazylianów Boruńskich na msze święte zł. polskich sto (n. sto) dysponuję. Jaka wielość zebrana w iedno z szczegułów rozpisanych na msze święte, dzwonienie, na ubogie, szpitale, za dusze y dalsze pogrzebowe y legacyi potrzeby ośm tysięcy czterysta dwadzieście zł. p. (n. ośm tysięcy czterysta dwadzieście), w ogule wynosząca, gdy w gotowym leżącym nie znajduie się groszu, a oczekiwanie do zysku summ moich, u różnych ichmościów na kredytach będących, przez osobną tabellę przeze mnie podpisaną wyszczegulnionych, strudniało by najprędzą wyznaczenia meiego exekucją, uprzętając zatym widzialnie ztąd wypadającą nieregularność, obowiązuie synowca meiego w. i. p. Józefa Sawicz Zabłockiego — podczaszego powiatu Oszmiańskiego, aby, pomiętając na względy świadczenia meiego iemu, (niżeli od najpewniejszych do opłaty debitorów mnie przychodzące odzyszcze sumy), tymczasowie

z własnych summ swoich najprędzą kościołom legacyą y pogrzebowym potrzebom uczynił satysfakcyą. Po tym na legacye y pogrzebowe obchody przeznaczenu do poiaśnienia schodząc o leżących majątkach, w jakim one zostawuie składzie, takie przyłączam wyrazy: iż folwark Możeykow, w powiecie Oszmiańskim y w parafii Oszmiańskiej położony, wieczyscie przeze mnie nabyty y z przywiązania meiego stryiewskiego do w. i. pana Józefa Sawicz Zabłockiego — stryieczno-rodzonego synowca meiego, temuż w. i. panu Józefowi Zabłockiemu — podczaszemu powiatu Oszmiańskiego prawem wieczystego dania, ieszcze w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt dziewiętym wydanym y przyznany, ustąpiłem, którego on od daty prawa spokojnie iest dzierżącym. Podobnież folwark Kuciewiczze, w tymże powiecie Oszmiańskim, w parafii Żuprańskiej będący, w iedney połowie całkowicie przeze mnie nabyty, z drugiey zaś połowy trzech części z nabycia meiego, a czwartey z spadku po oycu moim będąc aktorem y dziedzicem, ony z długiego namysłu wczesnego następności rozbierania, a więcey z przekonywaiących mnie na wszelkie okoliczności uwag, że te oba folwarki w dziedziczeniu moim zostaiąc, ieden drugiego zastępowaly niedostatek y, co w iednym brakneło, nadstarczał drugi, tak, że młynowe wygody w Kuciewiczach ułatwialy potrzeby mliwa folwarku Możeykowa, a szczupłość lasów Kuciewickich wspierał Możeyków, prócz czego żadaiąc nausilniey, aby rzezony folwark Kuciewiczze, pracowita y wiele kosztuiącą starannością moią, z poskupowanych od różnych ichmościów przeze mnie cząstek w iedno złożony, znacznym nakładem w budowli y w dalszych ekonomiki potrzebach uporządzo-

ny, dawniejszemu na części nie ulegał podzieleniu, y aby zdolniejszą ręką w całości mógł być utrzymanym w imieniu, iako zaszczyt naydawniejszey imienia naszego w Oszmiańskim possessyi, takowy folwark Kuciewiczze, ze wsiami Strypuny y Hordziejewicze, z osadą przy cerkwi Kuciewickiey, z karczmą tamże y dalszemi przynależnościami temuż w. i. panu Józefowi Sawicz Zabłockiemu—podczaszemu powiatu Oszmiańskiego, synowcowi mojemu stryeczno rodzonemu, w nagrodę pełnionych przez lat dwadzieście trzy iego dla mnie usług y w zamiar czulego a pilnego około mnie w starości y słabości zdrowia starania, wieczyście zapisawszy, prawo darowne w roku terazniejszym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siódmym, miesiąca Julii veteris stili dwudziestego drugiego dnia, a novi stili drugiego Augusta wydałem, dokumenta wszelkie, na ten folwark służące, do rąk onego oddałem y rzeczone prawo przed aktami grodzkiemi Oszmiańskimi przyznałem, a tak iako pierwsze prawo na Możeykow, tak pośledniey na Kuciewiczze, z dobrowolnych y rozmyślnych przewidzeń moich powydawane, ninieyszą ostateczney testamentowey woli moiey dyspozycyą zatwierdzam, umacniam y za niewzruszone mieć chcę y postanawiam. A że w tychże Kuciewiczach zesłego w. i. pana Józefa Sawicz Zabłockiego—rodzonego brata moiego, znajduie się częśćka z drugiey połowy piąta, a z całości Kuciewicz dziesiąta, o którą zesły brat mój Józef, odprzedania czyniąc ze mną umowę, nie był dalekim w ustąpieniu oney, iako szczupłej y bez wszelkiego zabudowania, za czterysta złotych polskich, za iaką cenę u innych ichmościów kupowałem częśćki, co przyrzeczonego nawet

przez brata moiego doszły by skutku, gdyby, losem zdarzenia oddalony na Ruś, życie swojego wieku tam nie ukończył; po którym następca syn iego Józefat z siostrą Martiną Zabłoccy, w tę porę nieletni, przygarnięci przeze mnie, opatrywani y edukowani niemało kosztowali, prócz czego siostrze iegomości pana Józefata Zabłockiego Martynie Zabłockiey, a w zamęściu Żelińskiej, w zamiar zupełney exdotacyi udysponowaney ode mnie, tysiąc złotych polskich przez w. i. pana Kazimierza Chodźkę—sędziego terazniejszego ziemskiego Oszmiańskiego, został opłacony, który to wielmożny sędzia Chodźko na takową zaszłą opłatę obowiązany dostarczyć dowód zrzczeniem się z dóbr oyczystych y macierzystych; a że na iegomości pana Józefata Zabłockiego, do Warszawy na edukacyą oddawanego, więcey dwa tysiące złotych polskich gotowego wyłożyłem grosza, a iemu przynależney po oycu iego pod dożywociem matki samey kapitalney dwa tysiące złotych polskich pozostało summy, z którey lubo by drugie tyła z procentu składać się powinna wielość, iednak z uwagi przewyższaiącego moiego na edukacyą iego wydatkowania, niespodziewał bym się, aby u przeznaczzonego ode mnie Kuciewicz dziedzica przy zyskuiących się oyczystych dwu tysiącach złotych, drugich dwa tysiące złotych za procent wypadaiących pretendował. Wszakże, iezeliby y z swoich po dójściu lat czynionych dla mnie przyrzeczeń y z oycy swojego, iako się wyżey rzekło, w wydaniu y przyznaniu prawa na częśćkę swą piątą w Kuciewiczach uścił obowiązków, nie napieraiąc się koniecznego takowey częśćki wydziału y nie przyczyniiając się do mniey wygodnych na obie strony czynienia niepotrzebnych we

strzedzinie majątku szachownic, za zbliżoną więc iego ku temu łatwość y nieodmówione skłonienie się, nad wartość tey części więcej z przychilności moiey ku synowcowi moiemu i. p. Józefatowi Zabłockiemu, za wyrażoną z drugiej połowy częśćkę piątą w Kuciewiczach sześć tysięcy zł, p. do opłaty przez dziedzica Kuciewicz z summ moich na obligach będących wyznaczam y determinuję. Jeżeliby zaś na wspomnioną nieraz częśćkę piątą z drugiej połowy, a dziesiątą z całości Kuciewicz wydania y przyznania prawa odmówił y do wydziału oney zabrał się, na tenczas wyrażone sześć tysięcy zł. p. nie już Józefatowi Zabłockiemu, lecz w. i. panu Józefatowi Sawicz Zabłockiemu—podczasem Oszmiańskiemu w rekompensę wydzieloney dla Józefata części należec maia. Dopióroż po uczynioney przeze mnie dokładney o leżących majątkach wiadomości, do ruchomego, iakie y mnie naywyższa opatrność mieć dozwoliła, przystępując, należną czynię wzmiankę, nie celem iakiey chluby, ale iedynie wielowładną Boskiego zrządzenia wystawiając pomoc, która swey władzy dziełem do iakiegoż kolwiek przyść dopuściła zebrania, a tegoż wielość, na kredytach u różnych ichmościów będąca, osobną specyfikacją dostateczniej objaśniona. iako to: U iasnie wielmożnego Michała Brzostowskiego—starosty Puńskiego, za obligami y kartami kapitału czerwonych złotych dwieście osmdziesiąt pięć y złotych sześćset trzydzieście trzy, procentu czerwonych złotych dwieście y złotych czterysta sześćdziesiąt dziewięć, groszy osim. U i. w. Alexandra Brzostowskiego—kasztelana Mazowieckiego, kapitału czerwonych zł. dwieście pięćdziesiąt osim, procentu czerw. zł. sto czterdzieście cztery

y złotych osim, groszy dwadzieście ieden. U i. w. Xawerego Brzostowskiego—kasztelana Połockiego, kapit. czerw. zł. sto trzydzieście, procentu czerw. zł. osmdziesiąt ieden y zł. osmnaście. U wszystkich trzech razem Brzostowskich, za zesłego ich oycy kasztelana Połockiego, podług dokumentu, tysiąc siedmset osmdziesiąt, Februariu dwudziestego czwartego od plenipotentia iegomości pana Żylińskiego wydanego, z ewikcyą na Białozorce, który dokument w czasie rewolucyi gdzieś zaginął, a że znaydzionym byđź nie może, kopia wszakże onego i. w. starości Puńskiego komunikowałem y, opłat razem z należnością w górze wyrażoną uręczony, miałem kapitału złotych cztery tysiące, procentu złotych cztery tysiące. U i. w. Antoniego Oskirki—generał-majora, za dekretem y tradycyą na Rudominie, kapitału złotych osmnaście tysięcy trzysta pięćdziesiąt, procentu zł. trzynaście tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt siedem groszy pięć y pół. U tegoż i. w. generała, za kartą i. w. starościey Oszmiańskiej, kapitału czerwonych złotych osmdziesiąt, procentu czerw. zł. dwadzieście dwa y zł. osim. U i. w. Marcina Oskierki—bywszego marszałka, a dopiero kasztelana Oszmiańskiego, za obligami kapitału czerw. zł. dwieście trzydzieście osim, talarami y monetą kapitału zł. siedm tysięcy dwieście pięćdziesiąt sześć, procentu zł. iedynaście tysięcy czterysta pięć, groszy iedynaście. U i. w. Ignacego Oskirki—chorążego Zawileyskiego, kapitału czerwonych sto y zł. trzydziście czterdzieście, groszy sześć, procentu czerwonych sto y zł. trzysta czterdzieście trzy, groszy sześć. U i. w. Sulistrowskiego—zesłego pisarza czyli u iegomością xiędza kanonika Wilga brata, kapitału

czerw. zł. tysiąc, procentu czerwonych sto pięćdziesiąt. U i. w. Tyszkiewicza—marszałka wielkiego xięstwa Litewskiego, kapitału czerw. zł. sześćset, procentu czerw. zł. czterdzieście dwa. U w. i. panów Jan-kowskich za dwoma obligami kapitału czerw. zł. trzysta y zł. trzy tysiące dwieście czterdzieście, procentu czerw. zł. dwieście trzydzieście ieden y zł. trzy tysiące dwieście czterdzieście. U imci pana Narcyzego Gąsiewskiego kapitału czerwonych dwieście, procentu czerw. zł. sto sześćdziesiąt osim y zł. dwanaście. U w. i. pana Antoniego Hutorowicza—sędziego, kapitału czerw. zł. pięćdziesiąt, procentu czerw. zł. dwadzieście osim. U imć pana Jakuba Sidorowicza—pisarza Wileńskiego, kapitału czerwonych złotych sto, procentu czerwonych złotych siedym. U imci pana Tadeusza Wierzbowicza—sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, kapitału czerw. zł. sto pięćdziesiąt, a procentu wiele od roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego okaże się. U w. i. pana Józefa Kocięła—porucznika brygady, kapitału czerw. złotych dwadzieścia. U w. i. p. Klukowskiego kapitału zł. pięćset dziewięćdziesiąt dwa, procentu zł. pięćset dziewięćdziesiąt dwa. U i. w. p. Ignacego Chomińskiego—sędziego ziemskiego Oszmiańskiego, kapitału czerw. zł. dziesięć, procentu czerw. zł. dziesięć. Za kartą zeszłego i. p. Franciszka Moczulskiego bez procentu kapitału czerw. zł. szesnaście. U w. i. p. Kazimiera Chodźki—sędziego ziemskiego Oszmiańskiego, za dokumentem assekuracyjnym, przy ustąpieniu dobr Loszy mnie wydanym, na cerkiew Kuciewską aplikowaney summy kapitału złotych pięć tysięcy, procentu zł. sześć tysięcy trzysta. Item za opłacenie przeze mnie imć panu Dominikowi Nara-

mowskiemu z należności tabellą zajętey, a z Loszy opłacić obowiązaney, kapitału zł. tysiąc sto pięćdziesiąt, procentu złotych osmset osmdziesiąt pięć, groszy piętnaście. Od tegoż za kartą kapitału czerw. złotych piętnaście, procentu czerw. zł. piętnaście. U i. pp. Byszyńskich za obligami kapitału złotych tysiąc pięćset dwadzieścia. U w. i. p. Michała Chodźki—woyskiego, procentu czerw. zł. siedmdziesiąt cztery, na summie zastawney zeszłych ichmościów panów Pietraszkiewiczów, na dobra Jóry iaśnie oświeconego xięcia Radziwiła wniesionej, dekretem trybunalskim mnie sądzoney, kapitału złotych dwadzieścia tysięcy siedmset dziewięćdziesiąt pięć, groszy dwadzieście sześć. Procentu od daty dekretu zalicza się złotych osmnaście tysięcy dziewięćset dwadzieścia cztery. Od imci pana Antoniego Supińskiego za kartą czerwonych złotych cztery. Od imci pana Tarkiewicza złotych dwadzieścia. Od i. pana Marcina Piaseckiego złotych piętnaście. Od Karpowicza Boruńskiego czerwonych złotych trzy y złotych cztery. Od żyda Josielowicza—rabina Smorgońskiego, czerwonych złotych dwanaście. Od imci xiędza Suchorskiego wziętych na kupno drew czerwonych złotych pięć. Od pana Jemiszewskiego pilnika, co w Ryskorcach, czerwonych złotych dwa. Od wielkiego imci pana Alexandra Wołodki kapitału złotych siedmset siedmdziesiąt sześć, groszy dwadzieścia, procentu drugie tyle. Od imci xiędza Daleckiego—kustosza bernardyńskiego Wileńskiego, kapitału czerwonych złotych piętnaście. Item za obligami zeszłych braci moich, iako to: imci pana Bazylego kapitału złotych dwa tysiące czterysta czterdzieścia dwa, groszy iedynaście. U imci pana Onufrego kapitału

siedmset czterdzieście, procentu od obu drugie tyle. W ogóle kapitału złotem czerwonych złotych sztuk trzy tysiące pięćset dziewiędziesiąt trzy, w monecie złotych polskich sześćdziesiąt sześć tysięcy osmset dziewiędziesiąt osim, procentów zaś zaległych y do roku przyszłego policzonych czerwonych złotych sztuk tysiąc dwieście siedmdziesiąt dwie y złotych polskich sześćdziesiąt trzy tysiące osmset sześćdziesiąt dwa. Z zniesioney wielości summ, potrąciwszy determinowanych na kościoły, legacye, ubogie y na pogrzebowe obeyscie ośm tysięcy czterysta dwadzieście złotych polskich, z dalszych summ imci panu Donatowi, bratu memu rodzonemu Zabłockiemu—podczaszemu Oszmiańskiemu, lubo należąca część po oycu tak w summach, jako też na częśćkę Kuciewicz zupełnie zapłaciłem y zgoła winnym nie zostałem, nadto lubo tenże imię pan Donat Zabłocki, brat mój rodzony, trzymając arendą odemnie Możeyków, kilka tysięcy złotych polskich zawinił, na co lubo od tegoż brata moiego miałem wydany oblig, iednak posłedniey takowy oblig powróciłem y summę na nim zapisaną darowałem, dopióro temuż z miłości mey braterskiej cztery tysiące złotych polskich daię, daruię y zapisuię. Synowi zaś imci pana Donata imię panu Andzeiowi Sawicz Zabłockiemu, synowcowi moiemu rodzonemu, z affektu moiego stryiewskiego, bez zadnego innego obowiązku y pobudek, cztery tysiące złotych polskich wyznaczam, a drugiemu synowi tegoż imci pana Donata Zabłockiego imci xiędzu Ignacemu na świecie, a w zakonie xięży bazylianów Hilaremu Zabłockiemu, dwa tysiące złotych polskich determinuię. I. p. Józefatowi Zabłockiemu, synowcowi moiemu także ro-

dzonemu, z przychilności mey stryiewskiej, cztery tysiące złotych polskich opisuię, z nadmienieniem, iż po zeszyłm imię panu Bazylim Zabłockim — budowniczym Oszmiańskim, gdy ichmość panowie Onufry y Donat mimo mnie y równego konsukcessora imci pana Józefata Zabłockiego, synowca, summy tegoż zeszyłego Bazylego na Ukrainie u imci pana Sobotkowskiego odebrali, ruchomość wszelką, konie, bydło y cały majątek zagarneli, na swój tylko użytek obrócili, ani mnie, ani dla synowca imci pana Józefata Zabłockiego nie zgoła nie udzielili y gdy prócz tego zeszyły Bazyl Zabłocki na zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt osmym w Białozorce wydany, summy dwa tysiące czterysta czterdzieście dwa y groszy iedynaście został winnym, z którey procentu drugie tyle narosłego, to iest złotych polskich cztery tysiące osmset osmdziesiąt cztery y groszy dwadzieście dwa zalicza się y ta summa, dotąd nie opłacona, sprawiedliwie mnie z majątku po Bazylim przez braci ichmościów panów Onufrego y Donata Zabłockich zawłaszczonego należy, którą przeznaczoną summę cztery tysiące osmset osmdziesiąt cztery, groszy dwadzieście dwa, wspomnionym braciom Donatowi, a z Onufrego dzieciom iego Zabłockim z osoby mey daruię y obligi powrócić dysponuię, a zaś w części na i. p. Józefata Zabłockiego, synowca rodzonego, po i. p. Bazylim Zabłockim, stryiu rodzonym, przychodząca, temuż do dochodzenia iest wolna, względem czego nayduie się manifest roku tysiąc siedmset osmdziesiąt pierwszego Februariy osmego dnia w grodzie Oszmiańskim zaniesiony. Z ruchomości zaś moiey dla tegoż i. p. Donata Zabłockiego, brata moiego, kiereja

czarną niedzwiadkową wyznaczam, a dzieciom zeszłego i. p. Onufrego Zabłockiego—rotmistrza Oszmiańskiego, brata mego rodzonego, Antoninie na Żmudzi u ww. Słowaczyńskich, Domicelli w Pińskim u ww. Borzeńskich, Helenie pod Lublinem w Skrudzie u ww. i. pp. Studzińskich, Johannie u ww. Wańkowiczów — kapitanów, Kunegundzie w klasztorze w Białej—synowicom moim rodzonym Zabłockim. na każdą po tysiącu złotych na posag, w ogule pięć tysięcy złotych polskich. Dla Józefa Sawicz Zabłockiego, syna zeszłego brata moiego, przy ww. Borzeńskich zostającego, trzy tysiące złotych polskich przeznaczam. Prócz tego obligi onemu oycy iego Onufrego, mnie na złotych siedmset czterdzieście wydane, zwracam y summy za nimi, z procentu do drugiego tyle wynoszące, to jest tysiąc czterysta ośmdziesiąt złotych polskich daruję. Synowi zeszłego i. p. Mateusza Zabłockiego — porucznika Petyhorskiego, i. p. Józefowi Zabłockiemu złotych polskich tysiąc daruję, a dalszemu potomstwu tegoż i. p. Mateusza Zabłockiego, wiele się onego w życiu znajduie, w równy dział złotych polskich pięćset naznaczam. I. panu Justynowi Sawicz Zabłockiemu—regentowi ziemskiemu Oszmiańskiemu, cztery tysiące złotych polskich determinuję. W. i. panu Narcyzemu Gosiewskiemu—exsędziemu ziemskiemu powiatu Zawileyskiego, od którego mnie za obligiem czerw. złotych sztuk dwieście y procentu do roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt ósmego zlikwidowanego czerw. złotych sto sześćdziesiąt osim y złotych polskich dwadzieście należy, a w ogule złotych siedem tysięcy trzysta siedm dziesiąt dwa wypada; z tey przeto należności połowę,

to jest trzy tysiące sześćset ośmdziesiąt sześć, temuż rzezonemu imci p. Narcyzemu Gosiewskiemu daruję y zapisuję, a drugą połowę, ażeby bratu swoiemu, a siostrzanowi memu i. p. Józefowi Gosiewskiemu, przy mnie na usługach będącemu, iako kapitał bezodwłocznie, to jest trzy tysiące sześćset osim dziesiąt sześć złotych opłacił, przeznaczam. Temuż i. p. Józefowi Gosiewskiemu z affektu moiego, nadgradzając za iego usługi, tysiąc trzysta czternaście złotych oddaie y tegoż i. p. Józefa Gosiewskiego z utrzymaney w Kuciewiczach dyspozycyi od roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego do zeyścia moiego daty zupełnie y całkowicie kwituiać, żadney nikomu o to do niego pretensyi y interessowania się nie zostawuję; owszem, zawdzięczając wierne iego dla mnie usługi, zegarek srebrny stary, kulbakę z garniturem łosim, z pistoletami, pościel moją wszystką, iak teraz jest pode mną, koldrę kitaykową karmazynową nową, obicie poiedynkowe, bieliznę moją wszystkę, cokolwiek tu w Kuciewiczach y w Wilnie oney nayduie się, obrusów tkackich dwa większych a mniejszych dwa, serwet tkackich dwanaście, cyny iaszcz ten, co w Kuciewiczach całkowity, solniczkę y łyżkę dużą, lichtarze dwa y szczypcy, do tego sztuców cynowych par dwanaście, rądlów dwa pobielanych mniejszych a ieden większy. Z garderoby zaś, sukien bławatnych par dwie, w Wilnie będących, kuntusz blamantowy. żupan susowy, drugi kuntusz piaszczysty, żupan ponsowy atlasowy, pas lity ze srebrem, spodnie sukienne karmazynowe, czapek dwie: iedną z baranem siwym, drugą z kasztanowatym barankiem a białym wierzchem. parassonik żelazny a kitayką karmazynową, oponczę granato-

wą, spinkę moją codzienną srebrną, obowiązek wszystkie moje; a z obory y różnego bydła sześć iałówek młodych y dwóch buhajków, owiec sztuk dziesięć, świń z gatunku lepszego dwie pary młodych, kolaskę moją niebieską z parą koni płowych y z półszorkami, do tego chłopca Michaśka, przez tegoż i. p. Józefa Gosiewskiego zawerbowanego, temż iegomości z pod skazki Kuciewickiey wolne do siebie wzięcie zachowuję. Takż imci panu Donatowi Zabłockiemu—podczasemu Oszmiańskiemu, bratu moiemu, mundur mój powiatowy z pasem karmazynowym tyftkowym, z czapką białą z czarnym barankiem, do wyżey wyznaczoney kierei niedziadkowej dołączam; imci p. Kazimierzowi Raczkiewiczowi, gdy folwark Skierdżiny w powiecie Oszmiańskim leżący, z pod różnych zastaw okupiwszy y summy na to cztery tysiące pięćset pięćdziesiąt osim złotych wyłożywszy, osobnym prawem przyznanym ustąpiłem y darowałem, y to prawo dopióro z dalszemi przy onym dokumentami y tranzaktami oddać y wrócić zalecam. A dla imci p. Marcina Raczkiewicza—brata iego nieletniego, aby, dorosłszy lat, miał czym stosuiący się do iego części dług zaspokoić, zapisuię onemu, iako kuzynowi memu, złotych polskich dwa tysiące dwieście siedmdziesiąt dziewięć, a na erekcyą budowli, przy oddzieleniu części swey od brata, złotych tysiąc dwadzieście ieden, w ogule trzy tysiące trzysta złotych daię, daruię y zapisuię. Z procentu zatym od tey summy do dóścicia lat zupełnych ma mieć edukacyą, a pewność opłaty summy, za dóścieniem lat iego odemnie wyznaczoney, iako też dochodzenie procentu, iako też wiadomości o samey osobie, na w. i. pana Józefa

Sawicz Zabłockiego—podczaszego Oszmiańskiego, wkładam obowiązek. Ichomościom pp. Bogumile y Magdalinie Raczkiewiczównam na posag po złotych pięćset, w jedno złotych tysiąc, wyznaczam; a i. p. z Raczkiewiczów. Orbickiey, że z posagu złotych trzysta ode mnie doszło, prócz beczki żyta, dla tychże Orbickich daney, objaśniając należność reszty opłaty sta złotych posagowych, z determinacyi rodziców ich wypadaiących, z folwarku Skirdżin przez imci p. Kazimierza Raczkiewicza ma byđż uspokoioną. Co do legacyi, przez żonę moją uczynioney y wyraźnie w testamencie, w roku tysiąc siedmsiet siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Apryla dwudziestego drugiego dnia sporządzonym, opisaney, gdy taż zesłała żona moja Aniela z Okuszków, pierwo Pietraszkiewiczowa, pośledniey Zabłocka, na cerkiew Kuciewicką pięć tysięcy złotych polskich na iedną w niey co tydzień mszę świętą aplikowała; do których pięciu tysięcy, przez żonę moją zapisanych, ia z moich summ drugie pięć tysięcy złotych polskich dołączaiąc, w ogule dziesięć tysięcy złotych polskich na też cerkiew Kuciewicką naznaczam y, do warunków w testamencie żony moiey stosuiąc się, dodaię, iż nie tylko msza święta w tydzień w dzień niedzielny, lecz y w święto rzymskie uroczyste, aby dla zgromadzaiących się do tey cerkwi Kuciewickiey ludzi w potomne nieustanne wieki odprawowana była: za duszę moją, Alexandra y Katarzyny rodziców moich, za duszę Maryi, Anieli y Dominika postanawiam y takowe postanowienie tak żony moiey, iako też moie, obszerniey y dostateczniey w testamencie żony moiey wyrażone, do których się ia całkowicie przez ninieyszą referuię dyspo-

zycya, aby do nayprędszey doprowadzone być mogło exekucyi, nayściśley w. i. p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, teraznieyszego Kuciewicz dziezdica, zobowiązuę. Przy którym iako moc przyproawdzenia do skutku legacyi, tak wszelkicy apparencyi cerkiewney we śrebrze y dalszym sprzęcie przy teyże cerkwi utrzymywania zostawiuę. Co do należnościów ode mnie rożnym ichmościom, a nayprzód wielmożnemu imci xiędzu Januszkiewiczowi — exprowincyałowi zakonu świętego Dominika, kapitału czerwonych złotych sto piędziesiąt, licząc każdą sztukę po złotych dwadzieście, czyni kapitału trzy tysiące złotych, procentu za rok idący tysiąc siedmset dziewiędziesiąt siódmy, konczyć się maiący w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt ósmym, przynależy złotych dwieście dziesięć successorom zeszlęgo imci p. Jana y samey Jankiewiczóm, którym zeszlęj żony moiey testamentem zapisano było cztery tysiące złotych polskich. Ku temu dołączając procent, iako osobny rachunek pod rokiem tysiąc siedmset ósmdziesiątym uczyniony poświadcza, wypłaciłem tymże ichmościom cztery tysiące dwieście ósmdziesiąt sześć złotych groszy dziewięć y pół; zostało dla nich należnym z kapitału dwieście siedmdziesiąt trzy złotych, groszy dwadzieście, od czego procentu drugie tyle, to iest dwieście siedmdziesiąt trzy złotych, groszy dwadzieście, w ogule opłacić należy pięćset czterdzieście siedym złotych y groszy dziesięć. Jeymość pannie Sopoćkównie, która u dawniey zeszlęj żony moiey czerwonych złotych sztuk dwadzieście zostawiwszy lokacyi, dotąd niewiadomo dla czego zyskać nie starała się; z dołączając się więc ku memu procentu, drugie

tyle składającego, należy oney czerw. złotych sztuk (?), czyli, na złote redukując, złotych polskich ósmset. Z summy y majątku, po imci p. Mikołaiu Kodziu pozostałego y na dwie córki iego spadającego, to iest: na ichmość pp. Angele, dopióro Raczkiewiczowę, y Agatę, potym Hrynkiewiczową, a dotąd przeze mnie opiekuna zawiedzanego; dokładny ia sam spisać udysponowałem obrachunek y na równe części podział, który rachunek y papiery u w. i. p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, iako dobrze o tym wiadomego, znajduie się y przez ony wyproporcjonowano z całości na iedną część złotych trzy tysiące czterysta sześćdziesiąt dwa, groszy siedym. A że z tego nierówne były wydatki, przeto imci pani Raczkiewiczowa, wybrała złotych ósmset dziewiętnaście, groszy dwadzieście, więc iey w dopłacie ode mnie należy dwa tysiące sześćset czterdzieście trzy złotych, groszy siedmnaście. Ichmościom pp. Hrynkiewiczom na okupno folwarku y ku potrzebie samey ieymość pani Hrynkiewiczowey w oporządzeniu, edukowaniu oney wydatkowało się w ogule trzy tysiące trzydzieście złotych polskich y groszy dwadzieście pięć, więc do zupełności na iey część wypada w dopłacie ode mnie czterysta dwadzieście siedym złotych polskich y groszy dwanaście. A lubo w czasie kontraktowania o dziedzictwo folwarku Olan u wspomnianych ichmościów panów Kodziów przez i. p. podczaszego Zabłockiego dla brata i. p. Justyna Zabłockiego y po ugodzeniu się za trzy tysiące złotych polskich przy przyznaniu przez ich prawa, nie mogąc bez moiey wiadomości czynić rozrachunku, tym czasem tenże wielmożny i. p. podczaszy wydał karteczkę, iakby za schedy

dla i. p. Raczkiewiczowej na tysiąc pięćset złotych; gdy iednak później ia sam kazałem tę summę za folwark iednym Hrynkiewiczom opłacić, w. podczaszy Oszmiański dwa tysiące pięćset złotych zaliczył, dopióróż ze mną opiekunem polikwidował się y z należności summy ugodzoney trzech tysięcy za folwark Olany mnie samemu uścił się zupełnie, nic zgola winnym, ani i. pp. Raczkiewiczom, ani i. pp. Hrynkiewiczom nie został. Owszem własnemi złotych siedmset dziewiętnaście groszy czternaście przeplacił, których ia sam poniżej powrót przeznaczam. Przeto wydaną karteczkę na złotych tysiąc pięćset ichmościowe pp. Raczkiewiczowie, przy odebraniu swey summy dwóch tysięcy sześciuset czterdziestu trzech złotych, groszy siedmnastu, powrócił są obowiązani. U w. i. p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, tak na potrzebę moją, iako też na zboże do Kuciewicz, dla zniszczonego przez rewolucyą poddaństwa, w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątym, w miesiącach Aprylu y Maiu wziółem czerwonych złotych pięćdziesiąt sześć y złotych polskich ośmdziesiąt ośm, co czyni w iedno złotych polskich tysiąc dwieście ośm; takóż po uczynionym rozrachunku o pieniądze ichmość pp. Kodziowień okazało się, że nad perceptę na moje interessa opłacił złotych siedmset dziewiętnaście, groszy czternaście, a w ogule mając przychodzący należności ode mnie tysiąc dziewięćset dwadzieście siedem złotych, groszy czternaście, iakową wielość summ na obligach moich będących odebrać sobie obowiązany. A iako zaspokoienie należnościów, tak nadgroda zasługom ciągnie koniecznie załatwienia powinność, z tą przeto Jan Makowski — kucharz, który

w zamiar zasług swoich do pięćuset zgóra złotych gotowemi nabral pieniędzy, a oprócz tego lubom go odziewał y oporządzał, iednak to iemu wszystko daruję, prócz tego dopióro ieszcze dwa tysiące złotych polskich wyznaczam. Michał y Bazyli Jędrzejewscy, ich do zupełności stanu w ożenieniu się doprowadziwszy, na osadę w Kuciewiczach y do niey zapomogę obódwom na każdego część po złotych trzysta, w ogule złotych sześćset, determinuję. Danielowi Werentkiewiczowi — furmanowi zasłużonemu, złotych sto y samego od powinności uwalniając, synów przy posłudze dworney zachowuję. Józefowi, Jakubowi y Wincentemu Gołginowiczom, przy Kuciewiczach utrzymywać się obowiązany, na zapomogę dla ich gospodarstwa złotych polskich dziewięćset determinuję. Zofii Solginowiczowej — gospodyni dworku Wileńskiego, złotych polskich czterysta za należne do oddania opisuiąc uwalniam. Pawłowi oycowi, Janowi synowi Baranówskim dwieście złotych polskich determinuiąc, od powinności gruntowej onych uwalniam, a tylko przy usłudze dworowi y opłacie podymnego zostawuję. Jakubowi Rabiewiczowi, co w Wilnie we dworku, złotych sto, Michałowi Moysiewiczowi — pasterzowi Kuciewickiemu, iurgieltu złotych trzydzieście. Jadwidze Olechniowej — pastuszcze, takóż iurgieltu złotych trzydzieście. Poddanym zaś wszystkim, do folwarku Kuciewicz przysłuchaiącym, wszelkie y wszystkie zapomogi w zbożu, bydłe y pieniądzech, przez cały ciąg dziedziczenia moiego im dawane, daruję y nazawsze ustępuję. Michałowi stolarzowi, któremu lubo się nie ode mnie należy, wszelako na iaką kolwiek dla iego pamiątkę złotych dwieście dysponuję.

A iako rzeczony stolarz przy Kuciewiczach utrzymywania się z wolności swej niema powodów, tak uwolnienie powyżey przeze mnie wspomniane samych osób, iako to: Daniela Worentkowicza, Pawła oycy, Jana syna Baranowskich, od powinności tylko gruntowey, nie może im służyć do oddalenia się od Kuciewicz. Takż przypominiane dwadzieście pięć sztuk czerw. złotych, do ogółu likwidacyi należnością ściągające się, a na moją potrzebę przez iegomość pana Justyna Zabłockiego—regenta ziemskiego Oszmiańskiego u iegomość p. Andrzeia Hromyki—budowniczego Oszmiańskiego, wzięte, powinne być temż iegomości oddane, zalecam. Tych zatym wszystkich na legacye, za należności ode mnie, za zasługi y w darze przeznaczonych summ ośmdziesiąt siedm tysięcy ośmsset ośmdziesiąt sześciu złotych polskich y groszy piętnastu wynoszący ogół z summ moich za obligami, kartami, konwikyami y dalszemi inskrypcyami powyższym wyszczegulnionych, za wzmiankowaniem naydaley za rok y za odzyskaniem od dłużników przez iegomość pana podczaszego Zabłockiego, aby opłacony był legatoryuszom, naymocniey zalecam y obowiązuję. Jesliby też całej takowey nadmienionej wielości wyplatę wydarzyć się mogące w odzyskaniu utrudnienie daley niż za rok sprawiło przeciąg, w tenczas wolen y mocen będzie każdy z legatoryuszów niezalatwiony, w proporcją swej należności, prawny do odzyskania od wielmożnego iegomość pana podczaszego Zabłockiego wziąć wlewek, a za onym przy wydanej inskrypcyi na dłużnika sam dochodzić, czyli inskrypcyą na swoje imię odmienić, lub iakie bądź do swej myśli czynić przewody y ugodzenia się. Reszta zaś summ

moich na tabelli zniesionych, tak kapitałnych, iako też procentowych, uważając iednych przytrudne, drugich aż nadto przeciągłe odzyskanie takowe, więc wszystkie z affektu moiego y przychilności, nie mniey zawdzięczając troskliwą y dokładną pilność synowca moiego iegomość pana podczaszego około mnie w chorobie moiey, temż iegomości daię, daruję, zapisuję y do odzyskania w osobie mocnym czynię, wkładając obowiązek, aby odebrawszy wprzód wydatkowane z własnych pieniędzy (iako się wyżey rzekło) na pogrzebowe potrzeby y niniejszey nawet dyspozycyi moiey wyrazem nie obięte y w tym czasie nie przyznane, a koniecznego z rzeczy ułatwienia wyciągające, nie mniey na przepomnioną czasem iakową ode mnie komu należność zaspokoienie koniecznego ukazująca powinność, tenże wielmożny iegomość pan Józef Zabłocki—podczaszey Oszmiański, nie tylko sam za życia swojego za duszę moją, rodziców, braci y krewnych moich przez coroczne exekwie, nie przepomnianych na ubogich iałmużny pamiętał, lecz y następcom po sobie też niewygasła, zalecił w pamięć. Któremu prócz restuiącey od wszystkich wydatków y zaspokoienia sumy, zszczegulnych względów przychilności moiey, z ruchomości, iako to: kulbakę oprawną, z rżadem y dalszemi rękwizytami, oddawna darowaną, przed teraznieyszą dyspozycyą wydać nakazałem, delią lisami podszytą, wierzch zielony sukienny mającą, pas bogaty ponsowy, zegarek nowy kryty srybrny, spinkę moją w schowaniu będącą, sygnet pieczętkę, tudzież srybro moje wszystko, iako to: imbryków dwa do kawy, imbryk do herbaty, cukierniczkę, puszkę, wazkę stołową, filizanek pozłocanych parę,

kubek z nomizmem w dnie, sztucców par dwanaście, stołowych łyżek dwanaście, solniczek dwie z łyżeczkami, łyżek pułmiskowych dwie, łyżkę do kawy blachmalową, wyłocaną, tacę iedną, czarękę do wódki, lichtarze dwa z szczypcami y tacę do nich, temuż wielmożnemu iegomości p. Zabłockiemu—podczaszemu Oszmiańskiemu, determinuję y przeznaczam. A że do takowego srebra moiego, teraznieszą dyspozycją moją opisanego, srebro zesząy żony moiey czasu przerabiania wesło, a takowego srebra walor przez znajdujący się na piśmie, od złotnika podpisanym, szacunek, tysiąc złotych podobno z górą wynoszący, zaczym biorący ode mnie wyrażone srebro darem synowiec mój, wielmożny iegomość pan Józef Zabłocki—podczaszy Oszmiański, wedle świadectwa złotniczego y zawartej w onym wartości srybra, ma oddać wielość pieniędzy wypadającą za duszę Maryi Angeli, żony moiey, y Anastazyi na msze święte ichmościom xięży dominikanom do kościoła świętego Jakuba. Ruchomość zaś teyże zesząy żony moiey, pod wiadomością Golginowiczowey, gospodyni dworku Wileńskiego, zostaiąca, iako to: pawilon kitaykowy karmazynowy, suknie etc., po dokładnym zregestrowaniu oney, ma tenże podczaszy Oszmiański, wedle sprawiedliwey taxy, zprzedać y pieniądze za wyrażoną ruchomość na msze święte do różnych kościołów za duszę teyże Maryi Angeli żony moiey rozdać; a z dalszey ruchomości moiey własney do wyżey wyrażoney dołączając, iako to: koldrę atlasową podwójną, tudzież cynę stołową wszystkę do garnituru zrobioną, w kantynie dużej malowaney, z bielizną stołową y ze szkłem wszelkim y naczyniem miedzianym do

kawy, z dalszą wszelką ruchomością, ninieyszą dyspozycją, komu innemu determinowaną, ruchomość dla tegoż w. imię p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, synowca moiego, przy Kuciewiczach determinuję. Przytym iaszcz cyny bitey z pułmiskami y talerzami, we dworku Wileńskim naydujący się, temuż iegomości wyznaczam, któremu narzeczony dworek, prawo wieczyste darowne z dobrowolności moiey wydając, ony ninieyszym rozmyslnym rozporządzeniem moim utwierdzam y umacniam y tegoż synowca moiego w. i. p. Józefa Zabłockiego, gdy ze wszelkich w zawiedywaniu swoim mianych interessów, percept pieniędzy, a szczególnie z dochodów, tak od roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego do roku tysiąc siedmset osimdziesiątego przez czas namiesnikowstwa y vice-regencyi kancelaryi grodzkiey, iako też osobno od roku tysiąc siedmset osmdziesiąt pierwszego Marca regencyi do roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego za siebie y instalowanych od siebie namiestników dokładnie mnie pisarzowi usprawiedliwił się y uiscił. Przeto pomienionego i. p. Józefa Zabłockiego podczaszego z tego wszystkiego zupełnie kwitując, naymnieyszey mnie samemu y nikomu w mey osobie salwy y pretensyi nie zachowuję, a tym samym do dochodzenia moich zaległych na różnych namiestnikach kancelaryi grodzkiey Oszmiańskiej dochodów, a przez wielmożnego podczaszego zastępionych, moc nadaię. Prawo zastawne dożywotnie y inne dokumenta na dobra Zosze, od wielmożnego iegomość pana Kazimierza Chodźki — sędziego ziemskiego Oszmiańskiego, żonie wielmożney ieymosć pani Teressie Chodźkowej, a moiey sistrzenicy służące, do-

tań u mnie za ręce oddane, temuż iego-
mość p. podczaszemu do konserwy zosta-
wuję, do woli y dyspozycyi teyże ieymo-
ści w odebraniu. Podobnie co się ściąga do
Rudominy, attynency Niemiezańskiey, za
dekretom y konwikyą, na iaśnie wielmoż-
nym Oskierce przewidziona, w moim
dzierzeniu będącey, tey obięcie wraz po
zeyściu moim wielmożnemu iegoomość pa-
nu Zabłockiemu—podczaszemu Oszmiań-
skiemu, celem dopełnienia włożonych na
niego obowiązków zaspokoienia legato-
ryuszów, przeznaczam. Kartę na należ-
ność od iegoomość p. Jahlickiego, na czer-
wonych złotych siedym wydaną, za opła-
coną uznając, równie obliży od i. p. Umia-
stowskiego y wielmożnego Supińskiego
aby zwrócone były, temuż i. p. podcza-
szemu poruczam. Kolaskę moią krytą
iehmościom xięży dominikanom Łukiskim;
oraz woła z przeszłoroczney raty święto-
Jerskiey, przez arendarza Kuciewickiego
ukarmić się powinnego, tenże wielmożny
podczaszy Oszmiański z Kuciewicz wydać
y przystawić obowiązany będzie. Wzglę-
dem pretensyi wielmożnego i. p. Anto-
niego Skryckiego—komornika Oszmiań-
skiego, o kilka sztuk bydła y zboże, z
folwarku Skirdzin do Kuciewicz przysłane,
na co iest regestr. przez tego iegoomość
pana Skryckiego komunikowany, z tego
bydło ludziom Kuciewskim w taxie iest
oddane, a zboże część odebrana y coś
pieniędzoma, zaczym zindagowawszy w.
podczaszy takową należność, ile się spra-
wiedliwie w restancyi do powrócenia i.
p. Skryckiemu okaże, tyle zaspokoić czy
in natura, czy pieniędzoma będzie powi-
nien. Do nayzupełniejszego terazniey-
szej dyspozycyi moiey we wszystkim
dopełnienia za exekutora wielmożnego

imé pana Michała Ważyńskiego—starosty
Kiernowskiego upraszam, aby iak za ży-
cia mego był na mnie łaskaw, tak po
zeyściu moim pilnego przyłożenia się do
wyexekwowania teraznieyszey woli moiey
we wszystkim nie odmawiał uczynności.
Y w takim składzie kończąc ostateczną
rozmyslną woli moiey determinacyą, żeg-
nam brata moiego rodzonego w. i. p. Do-
nata Zabłockiego—podczaszego Oszmiań-
skiego, y z serca odpuszczam wszelkie,
iakie tylko zdarzyć się mogły, nieukon-
tentowania, a na wzajem upraszam, aby
mnie darować raczył, iesli w czym iaką
do mnie uprzytał urazę. Żegnam synow-
ców moich y synowice, oraz wszystkich
krwią połączonych. Żegnam sąsiad, zna-
iomych y wszystkich przyjaciół; żegnam
sług, czeladź dworną y poddanych, pro-
sząc, aby darować raczyli, iesli komu w
czym stałem przykrym. Dopióroż do tey
rozmyslney y dobrowolney woli moiey, przy
uproszonych ode mnie ustnie y oczewisto
ww. iegoomościach panach pieczętarzach,
własną moią podpisuiąc się ręką, oną
stwierdzam y niezmienną mieć żadam. Dat
w Oszmanie, roku tysiąc siedmset dzie-
więćdziesiąt siódmego, miesiąca Julii dwu-
dziesiątego szóstego veteris stili, Augusta
szóstego novi stili dnia. U tego testamen-
tu, przy wyciśnionej na czerwonym laku
herbowney pieczęci, podpis ręki aktora z
konnotatą iegoż na każdym arkuszu,—
oraz podpisy rąk ww. i. panów pieczę-
tarzów tak się wyrażaia: (l. s.) Andrzej
Sawicz Zabłocki—pisarz ziemski powiatu
Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto pro-
szony pieczętarz od w. i. p. Andrzeia Sa-
wicz Zabłockiego—pisarza ziemskiego po-
wiatu Oszmiańskiego, do tey ostatniey
testamentowey rozmyslney woli y dyspo-

zycy wedle prawa podpisuję się; Franciszek Kōreywa k. w. S. mp. Prawnie proszony za pieczętarza od w. i. p. Andrzeia Sawicz Zabłockiego—pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego, do tej ostateczney testamentowey dyspozycyi podpisuję się Tomasz Gan — regent grodzki Oszmiański. Oczewisto proszony za pieczętarza do tego testamentu od w. i. p. Andrzeia Sawicz Zabłockiego — pisarza ziemskiego Oszmiańskiego, podpisuję się Michał Downarowicz—chorąży wóysk Litewskich. Który to testament, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod

pieczęcią urzędową grodzką powiatu Oszmiańskiego iest wydan. U tego ekstraktu pieczęć urzędowa grodzka powiatu Oszmiańskiego z podpisem pisarskim, correcta, intytlucia, oraz lecta na zatyłku temi się wyraża słowy: (l. s.) Jan Szczepanowicz—pisarz grodzki powiatu Oszmiańskiego. Zgodno z autentykiem y xięgami, pisarz. Aktykacia testamentu przez zesłego w. i. pana Andrzeia Sawicz Zabłockiego—rotmistrza y pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego czynionego. Czytano. Jakowy ekstrakt, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt xiąg głównych Litewskich spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

КОНЕЦЪ XII ТОМА.

ОГЛАВЛЕНІЕ АКТОВЪ.

I.

Акты, относящіеся къ исторіи Западно-Русской церкви.

	<i>Стран.</i>		<i>Стран.</i>
1750 г. Января 20 дня.		— Декабря 7 дня.	
1. Фундушова запись кухмистровой в. вк. Литовскаго Франциска Залуской на основаніе Любавицкаго монастыря . . .	3	4. Заемная запись Колачевскаго старосты Антонія Воловича, данная настоятелю Жировицкаго монастыря Кесарію Стебновскому на сумму двадцать четыре тысячи и триста злотыхъ	21
— Января 31 дня.		1751 г. Апрѣля 15 дня.	
2. Мирюлюбная сдѣлка между митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ и войскимъ Мозырскимъ Михаиломъ Еленскимъ касательно разграниченія принадлежащихъ имъ имѣній Скорбутанъ и митрополичей Ваки	8	5. Закладная запись отъ Давговскаго старосты Адама Бростовскаго Жировицкому базилианскому монастырю на село Вольку и урочище Дуброву, заложеныя въ 10,000 злотыхъ	24
— Іюля 3 дня.		Іюля 2 дня.	
3. Актъ размежеванія имѣнія Свиранъ, принадлежащаго Виленскому св. Троицкому монастырю, съ имѣніемъ Волкорабишками, принадлежащимъ Антонію Комару	15	6. Размежеваніе между землями Жировицкихъ базилианъ и имѣніемъ Шидловицами, принадлежащимъ Давговскому старостѣ Адаму Бростовскому	29

7. Миротворительная запись между Жириковским базилианским монастырем и Давговским старостой Адамомъ Бростовскимъ о спорныхъ земляхъ . . . 33

1752 г. Мая 16 дня.

8. Миротворительная запись между священникомъ Спасской Друицкой церкви Стефаномъ Томковидомъ и вистигаторомъ в. кн. Литовскаго Лопатинскимъ на земли и крестьянъ . . 38

— Октября 10 дня.

9. Привилегія короля Августа III, которою подтверждаются права и вольности Витебскаго православнаго Троицкаго Марковскаго монастыря 42

— Октября 26 дня.

10. Жалоба надворнаго Литовскаго подскарбія графа Александра Сапѣги на базилианъ Бѣлоцерковскаго Чирейскаго монастыря о неправильномъ присвоеніи земель имѣнія Черей 45

1753 г. Марта 17 дня.

11. Межевой декретъ по спорному дѣлу между настоятелемъ Вселюбскаго костела Николаемъ Пониквицкимъ и Новгородскими базилианками о границахъ костельныхъ земель и имѣнія Гердова, принадлежащаго базилианкамъ. 46

1755 г. Февраля 4 дня.

12. Заявленіе шляхты Новгородскаго воеводства о добровольномъ переходѣ Цеперскаго монастыря изъ православія въ унию 49

— Февраля 6 дня.

13. Дарственная запись отъ Лидской конюшниной Анны Кулешиноя Ушатскому базилианскому монастырю на сумму шесть тысячъ русскихъ злотыхъ, предназначенную для учрежденія церковнаго музыкальнаго хора 52

— Мая 27 дня.

14. Фундушовая запись отъ Ивана и Елены Бутлеровъ на новоучреждаемый Козачизненскій или Гелановскій базилианскій монастырь 54

— Августа 26 дня.

15. Каштелянско - комиссарскій декретъ по дѣлу о спорныхъ земляхъ имѣній Виленскихъ св. Троицкихъ базилианокъ съ разными помѣщиками 60.

— Сентября 18 дня.

16. Каштелянскій декретъ по спорному дѣлу о земляхъ, принадлежащихъ Виленскимъ базилианкамъ 70

— Сентября 20 дня.

17. Обмежеваніе села Семюнь, принадлежащаго Виленскому женскому базилианскому монастырю 86

— Сентября 27 дня.

18. Каштелянско-комиссарскій ремиссійный декретъ по спору о границахъ земель Виленскихъ базилианокъ съ іезуитами Виленской академіи и др. владѣльцами 91

— Октября 2 дня.

19. Межевой актъ земель, принадлежащихъ

Виленскому женскому базилианскому
монастырю 98

— Октября 15 дня.

20. Обмежеваніе земель, принадлежащих
Виленскимъ базилианкамъ 114

1758 г. Іюня 9 дня.

21. Дарственная запись Пеликанскаго ста-
росты Івана Ленковскаго на учрежде-
ніе въ Оршѣ уніятскаго монастыря . . . 118

1756 г. Декабря 10 дня.

22. Угодно-квитанціонная, кассационная
запись настоятеля Виленскаго св. Троиц-
каго монастыря Іларіона Карпинскаго,
данная имъ жёнѣ Литовскаго войскаго
Софьѣ Саваневской въ томъ, что онъ
отказывается добиваться у ней путемъ
суда предъявленныхъ ей незаконныхъ
его претензій 122

— Декабря 11 дня.

23. Подтвержденіе королевѣ Августомъ
III документовъ, принадлежащихъ
Марковскому св. Троицкому правосла-
вному монастырю 130

1757 г. Января 24 дня.

24. Дарственная запись Андрея Шумлян-
скаго, данная базилианамъ Литовской
провинціи на сумму двадцать тысячъ
злотыхъ 132

— Мая 13 дня.

25. Заемно-фундушова запись Кермель-
скаго старосты Івана Скумина Тышке-
вича Кублицкой церкви на землю и
разныя льготы 136

— Ноября 13 дня.

26. Подтвержденіе фундушевой записи на
земли для Шостаковской церкви, дан-
ной Минскимъ ротмистромъ Констан-
тиномъ Рдуловскимъ 140

1759 г. Февраля 16 дня.

27. Раздѣльная запись на спорныя фунду-
шовыя земли между Буйницкимъ муж-
скимъ и Баркалабовскимъ женскимъ
монастырями 142

— Февраля 26 дня.

28. Инвентарь фундушевыхъ земель, при-
надлежащихъ Баркалабовскому жен-
скому монастырю 147

— Августа 15 дня.

29. Мирова сдѣлка между Борунскимъ
базилианскимъ монастыремъ и Осипомъ
Ходькою касательно прекращенія спо-
ровъ о границахъ 152

1760 г. Февраля 21 дня.

30. Письмо Киевскаго митрополита Фло-
ріана Гребницкаго Опмянскому край-
чему Норницкому о принятіи его фун-
душа для содержанія священника при
Ушанской церкви 157

— Февраля 28 дня.

31. Фундушевая запись Опмянскаго край-
чаго Евстафія Норницкаго на Ушан-
скую церковь св. пророка Іліи . . . 159

1761 г. Марта 5 дня.

32. Мирова сдѣлка между Мозырскими
чашниковичами Герциками и Полод-

Стр.

кимъ замковымъ монастыремъ по дѣлу
о захватѣ земель. 162

— Марта 6 дня.

33. Квитанціонная запись Мозырскихъ
чешниковичей Герциковъ, данная ими
настоятелю Полоцкаго замковаго мона-
стыря Шаталовичу въ полученіи ими
500 талеровъ 169

— Апрѣля 24 дня.

34. Фундушова запись Смоленскаго каште-
ляна Антонія Буринаго на землю и
двухъ крестьянъ для священника вновь
учрежденной Замошской церкви . . 172

1762 г. Февраля 9 дня.

35. Жалоба настоятеля Дятловицкаго мо-
настыря на Волковыскаго подстаросту
Туловскаго о невысканіи своевременно
слѣдующихъ монастырю по декрету съ
Оскерки денегъ 175

— Февраля 13 дня.

36. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала
по жалобѣ Тороканскихъ базилианъ
на Виленскую капитулу и обратно—
капитулы на базилианъ объ учиненіи
тою и другою стороною разныхъ на-
силій и грабежей въ пограничныхъ
имѣніяхъ 176

— Февраля 20 дня.

37. Трибунальный декретъ по дѣлу о спор-
ныхъ земляхъ Минскаго женскаго
монастыря съ сосѣдними помѣщиками. 182

38. Ремиссійный декретъ главнаго Литов-
скаго трибунала по спорному дѣлу

Стр.

Брестскихъ базилианъ съ наслѣдниками
Завиши касательно правъ на имѣніе
Межилъсье-Левковичи 185

Ноября 4 дня.

39. Жалоба князей Друцкихъ-Любецкихъ
на игумена Дятловицкаго монастыря
Дороея Исаевича и Дятловицкихъ
крестьянъ по поводу учиненныхъ ими
захватовъ, насилій, грабежей и разбо-
евъ на земляхъ первыхъ 188

— Ноября 24 дня.

40. Заявленіе подчашія Жмудскаго княже-
ства Антонія Пріимговскаго въ виду
нанесеннаго оскорбленія его чести ди-
зунитами 197

1763 г. Февраля 28 дня.

41. Обязательство настоятеля Новгород-
скаго базилианскаго монастыря Старо-
дубовскому стольнику Юрію Маковец-
кому на исполненіе монастыремъ усло-
вій фундушовой записи 198

— —

42. Фундушова запись Юрія Маковецкаго
и Матвѣя Яновича базилианскому Но-
вгородскому монастырю на имѣніе
Кустинь 201

— —

43. Обеспечительная запись настоятеля Но-
вгородскаго монастыря Гедеона Гор-
бацкаго старостѣ Малоселецкому Мат-
вѣю Яновичу на исполненіе монасты-
ремъ условій фундушовой записи Яно-
вича 205

1764 г. Августа 8 дня.

44. Жалоба канцлера Виленской епархii Иосифа Завадскаго на Виленскихъ базилианъ по поводу нападенiя ихъ людей на село Завадскаго Савичавы . 207

— Сентября 1 дня.

45. Жалоба настоятеля Виленскаго свято-Троицкаго монастыря Сильвестра Артецкаго на канцлера Виленской капитулы Завадскаго за обиды, нанесенныя монастырскимъ крестьянамъ 208

— Ноября 14 дня

46. Декретъ Виленскаго каптуроваго суда по обоюднымъ жалобамъ канцлера Виленской капитулы Завадскаго и базилианъ Св.-Троицкаго монастыря . . 210

1766 г. Апрелья 23 дня.

47. Квитацiонная запись Марковскаго старосты Фаддея Котла, данная настоятелю Суцковскаго базилианскаго монастыря въ полученiи двѣнадцати тысячъ золотыхъ польскихихъ 215

— Октября 15 дня.

48. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу между Пинскимъ базилианскимъ и Пинскимъ православнымъ монастырями о неуплатѣ послѣднимъ денежной суммы . . 217

1768 Августа 27 дня.

49. Заочный декретъ по дѣлу базилианъ Сирогинскаго монастыря съ Полоцкимъ стольникомъ Иваномъ Вуйницкимъ о неуплатѣ имъ долговой суммы въ 100 червонныхъ золотыхъ 220

1767 Сентября 19 дня.

50. Фундушова запись подчасшича Пинскаго Франца Родевича на польбуволоки земли для Корсаковской церкви 223

— Ноября 17 дня

51. Приказъ вн. Карла Радивиля Слуцкому эконому о выдачѣ назначенной для Слуцкой соборной церкви аннуаты хлѣбомъ, медомъ и деньгами . . . 226

— —

52. Приказъ князя Карла Радивиля Слуцкому эконому о выдачѣ Слуцкому женскому монастырю ежегодно по двѣ бочки ржи съ разныхъ дворцовъ . . 227

— —

53. Приказъ князя Карла Радивиля Слуцкому ловчему о дозволенiи Слуцкому православному духовенству брать изъ лѣсовъ Слуцкихъ валежники въ теченiи одного года 228

— —

54. Приказъ князи Карла Радивиля Слуцкому эконому о передачѣ села Поповцовъ въ пользованiе притча Слуцкой Николаевской церкви 229

— Декабря 15 дня.

55. Передаточный актъ на земли, данныя княземъ Радивиломъ Слуцкой архимандрiи и женскому Ильинскому монастырю 231

1768 г. Юня 1 дня

56. Фундушова запись подскарбiя Игнатiя

Стр.

Стр.

Янишевскаго на четыре уволокъ земли для Вороницкой церкви 232

— Июня 16 дня

58. Памятная записка Слуцкаго православнаго духовенства маршалу князю Радзивилу о нарушеніи правъ, отнятіи угодій и разныхъ притѣсненіяхъ, чинимыхъ православному духовенству, съ резолюціей князя по всѣмъ пунктамъ записки 236

58. Квитаціонная запись монахинь Виленскаго монастыря въ полученіи отъ Петра Ширмы четырехъ тысячъ злотыхъ польскихъ, назначенныхъ въ приданое поступившей въ монастырь дочери его Иосафаты 250

— Октября 21 дня.

59. Декретъ Виленскаго трибунала по спорнымъ дѣламъ базилианъ Виленскаго св. Троицкаго монастыря съ иезуитами о границахъ имѣній Свиранъ и Мереча 252

1769 г. Мая 23 дня.

60. Квитаціонная запись настоятельницы Виленскаго женскаго монастыря Христины Ковзановны въ полученіи отъ Мозырскаго подкоморія Гедеона Еленскаго четырехъ сотъ злот. пол., отказанныхъ имъ монастырю 261

— Июня 19 дня.

61. Заочный приговоръ главнаго трибунала на Ивана Гурко за неуплату слѣдовавшихъ Витебскому монастырю суммы двухъ тысячъ талеровъ 263

— Июня 23 дня.

62. Заочный приговоръ главнаго Литовскаго трибунала на Смоленскаго судью Чудовскаго по дѣлу съ архіепископомъ Смоленскимъ Иракліемъ Лисанскимъ . 266

— Ноября 7 дня.

63. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу о спорныхъ границахъ имѣній базилианъ Березвечкаго монастыря и подстолихъ Полоцкихъ Деспоть-Зеновичей 272

1771 г. Февраля 8 дня.

64. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу о владѣніи имѣніемъ между Минскими базилианками и Новгородскимъ ротмистромъ Могильницкимъ 281

— Апрѣля 26 дня.

65. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ чашниковъ Черниговскихъ Павловскихъ тысячи ста пятидесяти злотыхъ въ пользу Полоцкаго женскаго монастыря 285

66. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ генераль-адъютанта Незабитовскаго тридцати тысячъ злот. польск. въ пользу Минскаго женскаго монастыря . . 287

— Мая 6 дня.

67. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала противъ Рѣчиц-

каго земскаго суда по поводу неправильнаго рѣшенія имъ спорныхъ дѣлъ между кн. Воронецкими и Рогачевскими базилианками 291

1774 г. Апрѣля 28 дня.

68. Трибунальный контумационный декретъ по дѣлу Минскаго базилианскаго монастыря съ Рудницкими о взыскашии слѣдующихъ монастырю суммъ 299

— Октября 20 дня.

69. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала *compositi iudicii* по дѣлу Виленскаго св.-Троицкаго монастыря съ Станиславомъ Годлевскимъ касательно спорныхъ домовъ на землѣ Виленской Пятницкой церкви 306

1775 г. Сентября 19 дня.

70. Декретъ Литовскаго главнаго трибунала по дѣлу шляхты Богатковъ, Олпинскихъ и Козляковскаго съ Лещинскими базилианами о спорныхъ грунтахъ сель Трипина и Гривковичъ 311

— Сентября 27 дня.

71. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго в. княжества Литовскаго Осипа Юдицкаго съ Битенскимъ базилианскимъ монастыремъ относительно права владѣнiя имѣнiемъ Битень 316

— Ноября 20 дня.

72. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ митрополита Фелициана Володковича на Мицюнскаго старосту Гребницкаго о неисполненiи имъ чиншевскихъ условий 322

1776 г. Января 9 дня.

73. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Березвецкаго базилианскаго монастыря на Θεодора Ласкариса о неуплатѣ имъ въ срокъ двухъ тысячъ ста сорока битыхъ талеровъ 325

— Февраля 8 дня.

74. Распоряженiе митрополита Фелициана Володковича завѣдующему соборной Городненской церковью Добрянскому о постоянномъ управленiи имъ имуществомъ и доходами церковными 326

— Марта 14 дня.

75. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Нагурскихъ съ Гротузами и Лысковскими базилианами о спорномъ имѣнiи Пацевичахъ 328

— Апрѣля 10 дня.

76. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго вел. кн. Литовскаго Юдицкаго и Стетевичей съ Битенскими базилианами относительно владѣнiя имѣнiемъ Битень и фольваркомъ Дѣдковичами 331

— Апрѣля 15 дня.

77. Заочный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Дашкевича съ Супрасльскими и Кузницкими базилианами о незаконномъ владѣнiи имѣнiемъ Кузницей 338

— Юня 8 дня.

78. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго

св. Троицкаго женскаго монастыря съ Игнатіемъ Зброжкомъ и Русиловичами. 340

— Сентября 18 дня.

79. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго св. Духовскаго женскаго монастыря съ Униховскими о неуплатѣ взятой Униховскимъ суммы. 343

— Октября 21 дня.

80. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ генерала базилианскаго ордена Порфирія Важинскаго на капитана Шукевича за неуплату суммы тысячи золот. польскихъ. 347

— Ноября 19 дня.

81. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала, которымъ назначается разслѣдованіе дѣла между Кіевскимъ митрополитомъ Шептицкимъ и Виленскими жителями Козеломъ, Гребницкимъ и др. касательно права владѣнія церковною землею въ Вильнѣ 349

1777 г. Юня 6 дня.

82. Изрекательно-уступочная записъ дворянина Шумковскаго, данная ловчему в. к. Литовскаго Боуфалу на имѣніе Кузницы 356

— Ноября 12 дня.

83. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ священника Виленской Никольской церкви Антонія Мозолева на ротмистра Нагорчевскаго о нарушеніи послѣднимъ завѣщанія ротмистра Головни . 358

— Ноября 18 дня.

84. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Костеневицкаго ксендза Нарушевича на незаконную передачу Сервецкаго костела и его фундушей униатскому священнику Шутовичу 361

1778 г. Мая 6 дня.

85. Позовъ базилианамъ Бытенскаго монастыря по жалобѣ Ростоцкихъ на неправильное присвоеніе базилианами имѣнія Дѣдковичъ 365

— г. Августа 21 дня.

86. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго свято-Троицкаго женскаго монастыря съ Станскимъ, Сверщевскими и Юрьевичемъ о неправильномъ завладѣніи монастырскими землями 369

— Ноября 16 дня.

87. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Иеронима Артецакаго на насилія и захваты, произведенные Цѣхановцами 372

— Ноября 24 дня.

88. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Лысковскаго базилианскаго монастыря Мелетія Гедройтя на Ельскихъ, а также на евреевъ Мстибовскихъ и Бытенскихъ за неуплату суммъ. . . 375

— Декабря 19 дня.

89. Консенсъ митрополита Киприана Жо-

Стр.

ховскаго, данный Садовскому на плацъ въ г. Вильнѣ, принадлежавшій Покровской церкви 380

1779 г. Февраля 8 дня.

90. Жалоба подкоморія Ивана Оскерки на митрополита Леона Шенцицкаго за самовольное и насильственное отнятіе земель, луговъ и крестьянъ 382

— Юня 24 дня.

91. Контумаціонный декретъ главнаго Литовскаго трибана по дѣлу Минскихъ свято-Духовскихъ базилиановъ съ Анной Бѣлосоровой о неуплатѣ суммы 4000 золотыхъ польскихъ 385

— Юля 7 дня.

92. Контумаціонный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу между Лещинскимъ базилианскимъ монастыремъ и Викторомъ Любанскимъ . . 387

— Августа 2 дня.

93. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ базилианъ съ Прездецимъ, княземъ Сапѣгою и Марциновичемъ о суммѣ, обезпеченной на имѣніи Должанахъ 389

1780 г. Юня 10 дня.

94. Контумаціонный декретъ главнаго Ли-

Стр.

товскаго трибунала по дѣлу Лещинскаго базилианскаго монастыря съ Гримайло - Любанскимъ о неуплатѣ суммы 409

1781 г. Марта 16 дня.

95. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу базилианъ Лещинскаго монастыря съ Гримайлой-Любанскимъ о спорныхъ земляхъ 411

1783 г. Сентября 26 дня.

96. Фундушовая запись депутата Стародубовскаго повѣта Казимира Слизня, данная имъ новоучрежденной церкви въ с. Казиміровѣ 416

1785 г. Августа 23 дня.

97. Актъ размежеванія имѣнія Березвеча Березвечкаго базилианскаго монастыря съ сосѣднимъ имѣніемъ Ситовщизною Полоцкой стольниковою Корсаковой . 418

— Ноября 22 дня.

98. Изрекательная запись Ливскаго скарбника Зубовича на колляторство Горачевицкой церкви въ пользу Святскихъ. 423

1787 г. Ноября 17 дня.

99. Заявленіе каноника и пробоща Ковенскаго о потерянныхъ древнихъ документахъ трехъ Ковенскихъ костеловъ. 424

II.

Акты, относящіеся въ исторіи Кальвинизма.

<i>Стр.</i>	<i>Стр.</i>
	1638 г. Октября 10 дня.
	1662 г. Іюля 1 дня.
	— Апрѣля 17 дня.
	1672 г. Марта 16 дня.
1609 г. Августа 3 дня.	
100. Дарственная запись князя Христофора Радивила Виленскому евангелическому сбору	431
1617 г. Мая 20 дня.	
101. Фундушова запись князя Януша Радивила на основаніе въ городѣ Слуцкѣ евангелическаго сбора	434
1625 г. Іюня 2 дня.	
102. Фундушова запись на реформатскую церковь въ имѣніи Груздахъ, данная помѣщикомъ Христофоромъ Груздемъ	436
1627 г. Іюля 20 дня.	
103. Обмежеваніе плацовъ, занятыхъ евангелическимъ сборомъ, его шеолой и госпиталемъ въ городѣ Слуцкѣ, составленное по распоряженію польнаго гетмана Криштофа Радивила	440
1628 г. Октября 24 дня.	
104. Дарственная запись князя Христофора Радивила проповѣднику Слуцкаго евангелическаго сбора Андрею Добрянскому на имѣніе Заволки	442
1630 г. Октября 2 дня.	
105. Фундушова запись князя Головчинскаго на Сидранскій евангелическій сборъ	445
106. Фундушова запись Брестскаго земскаго судьи Петра Кохлевскаго Нурецкому евангелическому сбору	447
107. Трибунальный декретъ, присуждающій Софію Нагорчиную къ уплатѣ двухъ тысячъ двухъ сотъ золотыхъ польскихъ долгу Христинѣ Памковской, женѣ проповѣдника Любчанскаго евангелическаго сбора	453
108. Упоминальный листъ короля Яна Казимира Новгородскому магистрату по случаю происшедшихъ въ городѣ безпорядковъ, вызванныхъ нападеніемъ мѣщанъ совмѣстно съ іезуитскими студентами на кальвинскій сборъ	456
109. Продажная запись старшинъ евангелическихъ зборовъ въ Великомъ княжествѣ Литовскомъ, суперъинтендента Виленскихъ и Жмудскихъ зборовъ Ивана Боримовскаго, и Мозырскаго чашника Ивана Римвида, данная ими Ковенскому чашнику Ивану Мальхеру Бѣлевичу на имѣніе Шидлого	458

1676 г. Июля 10 дня.

110. Трибунальный декретъ, обязывающій Адама Литавора Хрептовича возвратити отнятыя имъ у Мацкишскаго кальвинскаго сбора земли и бояръ съ ихъ семействами и имуществомъ и за пользованіе ими заплатити Виленскому сбору шестьсотъ пятьдесятъ и пять золот. польскихъ 462

1678 г. Августа 27 дня.

111. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ провизоровъ Виленскаго евангелическаго сбора на экономовъ княжны Людовики Радивиловны за отнятіе фольварка Урбанишекъ, бывшаго въ заставномъ владѣніи провизоровъ сбора 464

1679 г. Апрѣля 27 дня.

112. Трибунальный декретъ по дѣлу сеніоровъ Виленскаго евангелическаго сбора съ Мирославомъ Рагозою относительно имѣнія Задворья 466

1680 г. Августа 20 дня.

113. Определеніе Виленскаго духовнаго суда по дѣлу Кальвинскаго проповѣдника Мартина Невѣрскаго о богохуленіи 474

1682 г. Апрѣля 7 дня.

114. Заявленіе Виленскихъ свято-Янскихъ іезуитовъ, что ни они, ни студенты ихъ академіи невиновны въ разграбленіи Кальвинскаго сбора 486

1684 г. Июня 17 дня.

115. Трибунальный декретъ, присуждающій

Фердинанда и Павла Роровъ и двухъ сыновей Павла Рора, а также Якова и Гавріила Баневичей и Семена Верещевскаго къ смертной казни и уплатѣ двухъ тысячъ двухъсотъ шестидесяти пяти золот. польскихъ за нанесеніе тяжкихъ побоевъ и поруганіе надъ управляющимъ маркграфини Бранденбургской, кальвинистомъ Станиславомъ Славинскимъ, восьмидесятилѣтнимъ старикомъ и женой его 488

1686 г. Апрѣля 2 дня.

116. Комиссарское опредѣленіе по дѣлу о разореніи евангелическаго сбора въ Вильнѣ студентами свято-Янской іезуитской академіи и другими лицами города 503

1687 г. Июня 20 дня.

117. Подтвердительная и дарственная записъ Людовики Каролины княжны Радивиловны, Бранденбургской маркграфини, Слуцкому, Копыльскому, Койдановскому, Любчанскому, Вѣлицкому, Селецкому и Докудовскому евангелическимъ сборамъ 520

118. Подтвердительная и фундушова записъ отъ Людовики Бранденбургской маркграфини, княжны Радивиловой, на Забудовскій, Орленскій и Венгровскій евангелическіе сборы 524

1688 г. Апрѣля 22 дня.

119. Рескриптъ короля Яна III, подтверждающій декретъ королевскихъ комиссаровъ по поводу разоренія кальвинскаго сбора въ Вильнѣ 528

	<i>Стр.</i>
1693 г, Декабря 5 дня.	
120. Дарственная запись Людовики княжны Радивиловны, фальцграфини Рейнской, данная ею на Слуцкій евангелическій госпиталь	531
1727 г. Іюня 4 дня.	
121. Фундушовая запись Витебской стольниковой Екатерины изъ Оборъ Грабов-	

	<i>Стр.</i>
1729 г. Февраля 7 дня.	
122. Заемная запись Витебской стольниковой Екатерины Грабовской, данная старѣйшинамъ Слуцкаго и Койдановскаго сборовъ на восемь тысячъ золотыхъ польскихихъ	532 534

III

Д у х о в н ы я З а в ѣ щ а н і я .

	<i>Стр.</i>
1612 г. Февраля 4 дня.	
123. Духовное завѣщаніе земанина Троцкого повѣта Ивана Баки	541
1651 г. Апрѣля 20 дня.	
124. Духовное завѣщаніе Виленской подкоморины Варвары Шеметовой, урожденной Огинской	547
1653 г. Января 16 дня.	
125. Духовное завѣщаніе дворянина Кіевскаго воеводства, имѣнія Ласиковъ, Адама Маркевича	556
1654 г. Октября 20 дня.	
126. Духовное завѣщаніе Троцкого тивуна Самуила Огинскаго	562
1657 г. Іюня 15 дня.	
127. Духовное завѣщаніе жены Михаила	

	<i>Стр.</i>
1659 г. Іюля 30 дня.	
128. Духовное завѣщаніе Лидскаго маршалка Теофила Раецкаго	570 577
1659 г. Ноября 29 дня.	
129. Духовное завѣщаніе Маріи, господаровны Молдавской, княгини Радивиловой	585
1667 г. Февраля 4 дня.	
130. Духовное завѣщаніе Сильвестра Войны Оранскаго	592
1668 г. Іюня 26 дня.	
131. Духовное завѣщаніе Андрея Курбскаго, маршалка Упитскаго	

Стр.

Стр.

1672 г. Іюня 29 дня.

132. Духовное завѣщаніе Упитскаго градскаго писаря Ивана Курбскаго-Ярославскаго 605

1676 г. Мая 26 дня.

133. Духовное завѣщаніе Антонія Друцкаго-Соколинскаго 609

1680 г. Апрѣля 2 дня.

134. Духовное завѣщаніе генераль - маіора Эрнеста Корфа 612

1713 г. Мая 17 дня.

135. Духовное завѣщаніе Рѣчицкаго подкоморія Казимира Юдицкаго 617

1797 г. Іюля 26 дня.

136. Духовное завѣщаніе земскаго Опшнянскаго писаря Андрея Заблоцкаго . . . 624

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ИМЕНЪ и ФАМИЛІЙ.

А.

- Абрагамовичъ**, Гиршъ, кагальный старшина города Бытеня, 376.
- Шліома, Бытенскій кагальный старшина, 376.
- Абрамовичъ**, Андрей, земскій писарь Виленскаго воевод., 9, 14.
- Говнуть, кагальный старшина города Бытеня, 376.
- Николай, на Ворнянахъ, Смолен. воеводичъ, 447.
- Юрій, подчашій и подвоеводій Виленск. воевод., 59.
- Августъ III**, король Польскій, 43, 44, 50, 131, 141.
- Адамовичъ**, Вавринецъ, 61, 62.
- Доминикъ, 61.
- Иванъ, 61.
- Мартинъ, 61.
- Яковъ, 61.
- Агриппа**, Андрей, 433.
- Азаричъ**, Антоній, 51.
- Александровичъ**, Оаддей, земскій судья Городнен. пов., писарь главнаго Литовскаго трибунала, 418.
- Алекстй**, Люленецкій священникъ, 191.
- Амброкъ**, Иосифъ-Онупрій, 51.
- Антусевичъ**, Францискъ, 298.
- Апановичъ**, Андрей, регентъ Смоленскихъ подкоморскихъ судовъ, 253, 256, 259, 260.
- Аравинно**, Матвѣй, возный Лидскаго повѣта, 600.
- Арамовичи**, 301.
- Арамовичовна**, Елена, изъ Францковичей, Мин. грод. судьяна, 299, 300, 301, 302, изъ

Радиминскихъ, Брацлавскихъ стольниковъ, 304, 305.

Арановичъ, Иванъ, Брацлавскій стольникъ, впоследствии Мин. град. судья, 302, Иванъ Литаворъ, 304.

— **Оаддей**, Мин. град. судьячъ, 302, 304, 306.

Артецій, Семень, настоятель Виленскаго базилианскаго монастыря, 207;—Сильвестръ, консуляторъ Литовской провинци, 209, 210, 212;—Иеронимъ, 372, 374.

Арцишевская, Александра Скоповна, 589.

Б.

Бабневскій, 560.

Бана, Авдотья Сепянская, 545.

— Анна, 543—546.

— Андрей, 543.

— Василий, 542—546.

— Григорева Терлецкаа, 545.

— Евстафій (Остафей) Ивановичъ, Трок. град. судья, 546.

— Иванъ Ивановичъ, земьянинъ Трок. воеводства и повѣта, 541—547.

— Полонія Вижковая, 545.

— Юрій, 543—546.

— Янъ, 543—546.

— **Федоръ**, 543—546.

Балинскій, ротмистръ Вилен. воевод., 419.

— Игнатій, ротмистръ Вилен. воевод., 425.

Бальчевскій, Михаилъ, 515—516.

Баневичъ, Гавриилъ, 490—503.

— Яковъ, 488, 489, Беневичъ, 490—503.

Баневскій, Трибильскій диспозиторъ, 210.

Барановскій, Павелъ, Оршанскій бурмистръ, 4, 8;

— Буйницкій игумень, 144.

Бассоревичъ, Кублицкій алтаристъ, 138.

Беннунскій, Вавринецъ, 68, 77, 92.

— Игнатій, 61, 71.

— Казиміръ, 68, 77.

— Михаилъ, Опшян. мостовничій, 61, Михаилъ-Фаддей, 71, 73, 74, 75, 76, 92, 98, 99, 104, 105, 106.

— Фаддей, Опшян. мостовничій, 71, 92.

Бейнартъ, Адальбертъ, Вилен. каноникъ, 480. Альбертъ, 482, 485.

Бейнеръ, Удальрикъ Францискъ, 487.

Бенюнскій, Иосифъ, подчашій и депутатъ Стародубов. пов., 15.

Бердовскій, Казиміръ Криштофъ, 593.

Бересневичъ, Юрій, 51.

Берниновичъ, Вилен. бургомистръ, 515.

Бертъ, Петръ, поручикъ, 498.

Бизингъ, Рейнгольдъ, 475, 477, 480, 482.

Билевичъ, Мальхеръ Янъ, Ковенскій чашникъ 458, 459, 460, Бѣлевичъ, 461.

Бишинъ, Болеславъ войскій Рѣчиц. пов., 623.

Бобровницкій, скарбовый дворянинъ, 167.

Бобруевичъ, Михаилъ, Жировицкій магдебургскій писарь, 22, 24, 25, 28, 34, 38, 133. 135.

Богатки, 314, 315.

Богатонъ, Антоній, 312, 313.

— Василий, 312, 313.

— Григорій, 312, 313, 315.

— Давидъ, 312, 313.

— Иванъ, 312, 313, 315.

— Корней, 312, 313.

— Лаврентій, 312, 313, 315.

— Михаилъ, 312, 313, 315.

— Яковъ, 312, 313.

— Федоръ, 315.

Богдановичова Войтехова, Кристина Груздевна, 438.

Богдановичъ, Юрій, возный Слоним. пов., 369.

Богушевичовна, Анея, Велятицкая старостянка, 284.

— Анна, Велятицкая старостянка, 284.

— Оекла, Велятицкая старостянка, 284.

Богушевичъ, Насканскій бояринъ, 94.

Богушова, Кристина, 622.

Богушъ, земскій намѣстникъ, Вилен. воевод., 14, Антоній, стар. Гар., депутатъ Вилькомар. пов., 15.

— Николай, 51.

— Янъ, землянинъ Жомойтской земли, 439.

Болбасъ-Ростоцкій, Романъ, лейбгвардіи поручикъ въ Саскомъ войскѣ, 366, 369.

— Михаилъ, Витебскій пробощъ, 365, 366, 369.

— Францаскъ, поручикъ короннаго регимента, 366, 369.

— Юрій, градскій судья Слоним. пов., 365, 366, 369.

Больцевичъ, Стефанъ, 514, 515.

Бона, королева Польская, 425.

Боревичъ, Антоній, староста и депутатъ Ковен. пов., 15.

Борейко-Ходзько, Иосифъ, градскій судья Опшмян. пов., 123, 129, 153—157.

Борейша, Гавріиль, 186, 187.

Боренскіе, 631.

Боримовскій, Иванъ, суперъ-интендентъ Виленскихъ и Жмудскихъ Евангелическихъ сборовъ, 458, 462.

Борицкій, Андрей, Волзолатенскій парохъ, 479.

Бородичъ, Иванъ, 51.

— Кипріанъ, 51.

Борткевичъ, Антоній, 61.

— Иванъ, 61.

— Михаилъ, 61.

— Юрій, 61.

Борунскій, Карповичъ, 629.

Борцевичъ, Стефанъ, драгунъ, 499.

Буофаль, Мартинъ, 609, 611.

— Петръ, писарь главнаго Литовскаго трибунала, 331.

— Францишекъ, надворный ловчій вел. княж. Литов., Вербковскій староста, кавалеръ ордена св. Станислава, 357.

Брацишевскій, Романъ, 561.

Бродовская, Тересса, настоятельница Виленскаго базилиан. монастыря при Троицкой церкви 60—69, 70, 82, 84, 91, 92, 251—252.

Брозовскій, Мартинъ, ректоръ Виленскаго св.-Янскаго іезуит. коллегіума, 61, 92.

Бронецъ, Матвѣй, 436, 439.

Бростовская, Геновефа, изъ Огинскихъ, старостина Давгов. и Перелайская, 25—28.

Бростовскій, Адамъ, Давговскій и Перелайскій староста, генераль-лейтнантъ инфантеріи Литов. войскъ, 25—28, 29—33, 33—38.

— Александръ каштелянъ Мазовецкаго капигула, 628.

— Иванъ, 362, 363.

— Ксаверій, Полоц. каштелянъ, 628.

— Михаилъ Пунскій староста, 628.

— гусарскій полковникъ, кавалеръ ордена св. Станислава, 419, 421.

Брусскій, Францискъ, Новгород. коморникъ, 422.

Бруханскій, Валеріанъ, депутатъ изъ Слонима, 433.

Будай, Оедоръ, Мнн. деканъ, администраторъ Соломерецкой Покровской церкви, 182, 183.

Будзьно, Исидоръ, градскій регентъ Полоц. воеводства, 139.

Будишевскій, Павелъ, 444.

Буйницкій, Иванъ, Полоц. стольникъ, 221, 222.

Буковскій, 499.

Букраба, Станиславъ Оедоръ, Брест. зем. подсудокъ, 448, 452.

Булгакъ, Казиміръ, 51.

— Кипріанъ, Пивскій опать, 217, 219, опать Лещинскаго [базилианскаго] монастыря, 312, 313.

Булгарина Янова, Варвара Зубрицкая, 443.
Булгаринъ, 442, Михаилъ, 443.
 — Иванъ, 443.
Бурба, Иванъ, Стародубов. грод. судья, 394.
 — Станиславъ, Трок. каштелянъ, 529, 531.
Буринская, Елисавета, 174.
Буринскій, изъ Бурина, Станиславъ - Антоній, Смолен. каштелянъ, 69, Красносельскій староста, 72, 85, 98, 172—174.
 — Константинъ, 174.
Бутлерова, Елена, изъ Дроздовскихъ, чашникова Браслав. пов., фундаторка Козачивненскаго или Геліановскаго базилианскаго монастыря, 54—59.
 — Святослава, 58.
Бутлеръ, Иванъ, чашникъ Браслав. пов., фундаторъ Козачивненскаго или Геліановскаго базилианскаго монастыря, 54—59.
 — Христафоръ, 58.
Бухнеръ, Янъ, Виленскій обыватель купецъ, 464.
Буховецкій, Фаддей, каптуровый судья Вилен. воевод., 211, 212, 213, 214.
Бучій, Николай, 450.
Бучневичъ, Юрій, Жировицкій радца, 133, 135.
Быковская, Роза, изъ Келчевскихъ, Минская войска, 332, 337.
Быковский, Иоакимъ-Казиміръ, депутатъ Смоленскаго воеводства, 236.

— Антоній, ротмистръ, Мин. войсковичъ. 332, 337.
 — Викентій, Мин. войсковичъ, 332, 337.
 — Игнатій, Мин. войсковичъ, 337.
 — Фелиціанъ, Мин. войсковичъ, 332, 337.
 — Юрій, 590.
Былевскій, Ильдефонсъ, пріоръ Вилен. св.-Духов. доминиканскаго монастыря, 350.
Быховець, Иванъ, Волковыскій маршалокъ, 259.
Бышинскіе, 629.
Бышинскій, пленipotентъ, 372, 373.
Бѣганскій, Полоц. подкоморій, 274.
Бѣлевичовна, Софья, 560.
Бѣлевичъ, Самуилъ, Трок. подстолий, 459.
Бѣлецкій, Діонисій, базилиан. священникъ Новгород. монастыря, 200, 206.
Бѣликовичъ, Стефанъ, Ошмян. подчашій, королев. дворянинъ, Вилен. подвоеводитель, 548.
Бѣлэзорова, Анна, изъ Жарицкихъ, Ревельская старостина, 385—387.
Бѣлэзоръ (Бялэзоръ), Станиславъ, Упит. подкоморій, 17.
 — Адамъ, Ревельскій староста, 385, 386.
 — Казиміръ, Мин. воевода, 604.
 — Криштофъ, маршалокъ Упитскій и трибунальный, 444.
 — Мартинъ, священникъ Новгород. базилиан. монастыря, 200.
Бѣлэзоры, 399, 401.

В.

Ваврецкій Станиславъ, зем. судья Браславскаго пов., 350.
Вадарскій, Антоній, Кублицкій священникъ, 136—139.
Вадашинскій, Николай, 550.
Ванинская, Викторія, изъ Вяльбутовъ, Ошмян. гродская судьбина, 61, 71.
Ванинскіе, 107, 113.

Ванинскій, Антоній, Ошмян. грод. судья, 355.
 — Скарбекъ, Венедиктъ, ротмистръ Ошмян. пов., Ошмян. гродскій судья, 61, 71, 73, 78, 83, 84, Ошмян. городничій, 157.
 — Скарбекъ, Иосифъ, Ошмян. грод. судья, 61, 71, Ошмян. подкоморій, 374.
 — Скарбекъ, Мартинъ, судовый подстароста Ошмян. пов., 61, 62, 92, 97, 123, 129.

- Скарбекъ, Михаилъ, писарь вел. кн. Литов., 61, 80, 92, 96, Керновскій староста, 637.
- Скарбекъ, Михаилъ, писарь вел. кн. Литов., 61, 80, 92, 96, Керновскій староста, 637.
- Скарбекъ, Порфирій, генералъ базилианскаго ордена, 347—349.
- Ошмянскій подкоморій, 281.
- Вануловичъ, Василий**, Оршан. бурмистръ, 118, 121.
- Валашинская, Маріанна**, изъ Сапѣговъ, 317.
- Валашинскій, Иванъ**, 317.
- Валюжиничъ-Костюшка, Лука**, Стародубов. стольникъ, 271.
- Юрій, Смолен. чашникъ, 271.
- Валюжинскіе**, 268, Валюжиничи, 271.
- Ванновичи**, 631.
- Ванновичъ, Адамъ**, депутатъ Мин. воеводства, 433.
- Мин. зем. судья, 341, Матвѣй, 342.
- Варной, Викторъ**, ротмистръ Жомойтскаго княжества, 358, 359.
- Варшицкій, Мартинъ**, студентъ Вилен. свято-Янск. іезуит. академіи, 505, 529.
- Вегелбова, Анна**, Клинеберковна, въ 1-мъ бракѣ Садовская, 381.
- Вегельъ, Кристианъ**, 381.
- Велямовичова, Ядвига** изъ Ластовскихъ, 79.
- Велямовичъ, Иванъ**, 71, 72.
- Иосифъ, 79.
- Фабианъ, 61, 71, 72, 73, 84, 99, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113.
- Оома, 79.
- Велямовская, Колюмба**, изъ Порембскихъ, Лятычевская чашникова, 391, 397, 402, 403.
- Велямовскій, Викентій**, Лятычевскій чашниковичъ, 391, 392, 397, 402, 403.
- Фелиціанъ, Лятычевскій чашниковичъ, 391, 197, 402, 403.
- Веляновичъ, Самуилъ**, 456.
- Велятицкій, Иванъ**, Пин. зем. писарь, 414.
- Вербовичъ, Оадей**, Ошмян. град. судья, 629.
- Верига, Венедиктъ**, 168, 172.
- Вечоръ, Игватій**, 61, 62, 63, 86.
- Визгердъ, Янушъ**, Уплат. подстароста, 604, 605, 607.
- Вилейко, регентъ главн. Литов. трибунала**, 14, Мартинъ, 571.
- Вильбинъ, Иванъ-Казиміръ**, 600.
- Вильга, ксендзъ каноникъ**, 628.
- Вильканецъ**, 95.
- Вильчекъ, Станиславъ**, земляниа Тройскаго повѣта, 546.
- Виндичъ, Адамъ Самуилъ**, проповѣдникъ Вилен. Евѡнгелич. сбора, 499.
- Вирвичъ, Иосифъ**, Вилен. мѣщанинъ, 351, Вирбичъ, 352, 355.
- Висогердъ, Адамъ**, Смолен. подстолій и городскій писарь, комиссаръ каштелянскихъ судовъ, 69, 72, 85, 98, Смолен. подкоморій 253—261.
- Витакowski, Казиміръ**, 505, 509, 512, 514.
- Виторовскій, Михаилъ**, Дубровскій плебанъ, 396.
- Вишнарowski, Александръ**, 555.
- Вишневецкая, княжна**, 560.
- Вишневецкій, князь**, 125, Русекій воевода, 558, 559.
- Владиславова, (жена короля Владислава IV-го)**, королева Польская, 613.
- Владиславъ IV, король Польскій**, 93, королевичъ, 317, 506, 508, 512, 519, 529.
- Внучова, Маркова**, королев. маршалкова, Софья Пошупшинская Миткевичовна, 458.
- Водинская, Дорота**, 309, 310.
- Водинскій, Авдрей**, 309, 310.
- Война, Казиміръ**, Пин. зем. писарь, 586, 592.
- Михаилъ, Пеняскій староста, 469, 470.
- Войниловичъ, Адамъ**, подкоморій Новгород. воеводства, кавалеръ ордена св. Стан., 419, 422.
- Антоній, 51.
- Люцидій, настоятель Лысковскаго базилиан. монастыря, 328.
- Войничъ, Семень**, возный Ошмян. пов., 222.

- Войны**, 316.
- Войсмиъ**, Павелъ Антоновичъ Чер. подचाшиѣ, Красн. стар., 28.
- Станиславъ Янъ Антоновичъ, Трок. под-воеводѣй, 612.
- Войтеховскій**, Станиславъ, 514, евангеликъ, служащій въ Вилен. Евангелич. сборѣ, 515.
- Волкъ**, Станиславъ, Дерптскій стольникъ, королев. дворянинъ, 570.
- Волминская**, Варвара Венцлавовна, Полоц. каштелянка, 309.
- Волминскій**, Иванъ, Полоц. каштелянъ, 309.
- Воловичова**, Богумила, изъ Гавриловичей, Колачевская старостина, 22.
- Екатерина изъ Нарушевичей, старостина Хвейданская и Любоницкая, 185, 186.
- Воловичовна**, Анна, въ 1-мъ бракѣ Урбановичова, а во 2-мъ Укольская—Троцкая подкоморина, 186.
- Теодора въ замужествѣ Завишина, Минская хоружанка, 186.
- Воловичъ**, Антоній-Колачевскій староста, 22—24.
- Венедиктъ, Пурвинскій старостичъ, 350.
- Викентій, Колачев. старостичъ, 22—24. Пурвинскій старостичъ, 350.
- Евстаеій, Вилен. епископъ, 310.
- Иванъ-Иеронимъ, Колачевскій старостичъ, 22—24.
- Казиміръ, обовный вел. кн. Литов., 185, 186.
- Ксаверій, Пурвинскій старостичъ, 350.
- Петръ, чашникъ вел. княжества Литовскаго, 445.
- Станиславъ, Пурвинскій старостичъ, 350.
- Виленскій каштелянъ, 445.
- Володкевичъ**, Мартинъ, Минскій стольникъ, 332, 337.
- Володько**, Александръ, 629.
- Володковичъ**, Фелиціанъ, митрополитъ цѣлой Руси, 223—226, Фелиціанъ-Филиппъ, 322, 326—327, 349, 351—356 и Владимір. епископъ, 382.
- Волосевичъ**, Мартиніанъ, капелланъ, 587, 590.
- Волотъно**, Николай, пленипотентъ. 453, 454.
- Волчанскій**. Карлъ, 51.
- Леонъ, 199, 202, 205.
- Павелъ, Слуцкій архимандритъ, намѣстникъ Кіев. митрополіи, 247.
- Цезарій, прокураторъ Вилен. свято-Духов. доминиканскаго монастыря, 350.
- Волчонъ**, Теодоръ, священникъ Жижемской церкви, 594.
- Вольская** Варвара Визгирдовна, 607.
- Вольскій**, ловчій кн. Карла Радивила, 240, 248.
- Викторъ, 263.
- Вольфъ**, Иванъ, коморникъ Витебскаго воеводства, 136, 184, 222, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 239, изъ Люденгауза, 370, 371.
- Волянъ**, Оома, 534, Опшмянскій чашникъ, 537.
- Вонсовская**, Елеонора, изъ Жоховскихъ, 353.
- Вонсовскій**, Фаддей, Смолен. чашникъ, 350, чашникъ Пин. пов., 353, 354, 356.
- Воронецкая**, Анна, изъ Петровскихъ, стражникова Добрынской земли, 287, 288, 289, 291—298.
- Воронецкій-Корибутъ**, Флоріанъ, стражникъ Добрынской земли, 287, 291—298.
- Воронецъ**, Іосифъ, Мин. мостовничій, 304.
- Вороничъ**, Леонъ, Стародубовскій зем. судья, 492.
- Воронovichъ**, Иванъ, протонотарій, 485.
- Казиміръ, зем. судья и депутатъ Стародубовскаго воеводства, 500.
- Вроцескій**, Семень, 488, Врещевскій 489, 490, 493, 498, 500, 502.
- Встенлица**, Павелъ Станиславъ, 611.
- Высоцкій**, 589, 591.

Г.

- Габріяловичъ**, Опшян. гродскій регентъ, 130.
- Гаврилевичъ**, 590.
- Гаевскій**, Гедеонъ, настоятель Минскаго базилианскаго монастыря, 300, 302, 303, 304, 306, 393, 394, 404, 407, 408.
- Ганолипскій**, Семень, 131.
- Гарасимовичъ**, Михайлъ, Виленскій мѣщанинъ, 495.
- Гаштольдъ**, Казиміръ, студентъ Вилен. іезуитской академіи, 529.
- Гедройтева** Казимірова, бывшая Николаева Оранская, 597.
- Гедройтъ**, Казиміръ, 597.
- Мартинъ - Мелетій, настоятель Лысковскаго базилиан. монастыря, 376.
- Станиславъ, чашникъ, 223.
- Гейскій**, Финеасъ, всендѣзъ, 441.
- Гейшторговна**, Гальшка, въ замужествѣ Сильвестрова Войнина-Оранская, 593.
- Гейшъ**, Мальхеръ, Виленскій кустошъ, 310.
- Гербедъ**, Александръ, 596.
- Гернидовичъ**, Минскій скарбникъ, 162.
- Геридовичъ**, Минскій скарбникъ, 169.
- Геркевичъ**, Андрей, Вилен. войтъ, 505, 514, 529.
- Германъ**, Казиміръ, 61, 62.
- Геродовичъ**, Иванъ, Моримборскій староста, 223.
- Герубовичъ**, Петръ Семень, Жмуд. чашникъ и генеральный комиссаръ Быховскихъ имѣній, 151.
- Герцикъ**, Александръ, 163, 164.
- Антовій, Мозырскій чашниковичъ, 162—172.
- Иванъ, іезуитъ, Мозыр. чашниковичъ, 162—172.
- Іосифъ, Мозыр. чашниковичъ, 162—172.
- Мартинъ, Мозыр. чашниковичъ, 162—169, 170.
- Михайлъ, Мозыр. чашникъ, 164, 170.
- Станиславъ, Мозырскій чашниковичъ, 162—169, 170.
- Гесній**, князь, 613.
- Гестно**, 499.
- Гештортъ**, священникъ Рогачевской Кузьмо-Демьянской церкви, 293.
- Гзовская**, Станиславова, Оршан. стольниковая Елеонора, Пукштянка, 366.
- Гзовскіе**, 368.
- Гзовскій**, Станиславъ, гусарскій хоружій, 358, 366.
- Гиблова**, Томашева, Анна - Ева Гельбрехтова, 589.
- Гизбертъ-Студницкій**, Криштофъ стражникъ Опшмян. пов., 60—69, 70, 73, 85, 86, 90, 98, 99.
- Гильзень**, Августъ Иванъ, изъ Гекловъ, Инфлянт. каштелянъ, маршалокъ Главн. Литов. трибунала, 15.
- графъ, Іосифъ Юрій, Мин. воевода, грод. староста Браслав. пов., генералъ-лейтенантъ, маршалокъ Главнаго Литовскаго трибунала, 236.
- Гинтовъ**, Иванъ, 61, 66, 71, 73, 92, 106, 111, 114, 116, 117.
- полковникъ, 613.
- Гласко**, Клеофасъ, подчашій Пин. пов., 39, 41.
- Ѡаддей генеральный комиссаръ, 351.
- Глембицкій**, 165, скарбовый дворянинъ, 166, 167.
- Глембицкій-Іозефовичъ**, Иванъ, судовой староста Оршан. пов., Пятигор. полковникъ, 146, 151.
- Глинскій**, 599.
- Глѣбовичи**, 393, 394, 395.
- Глѣбовичова**, Екатерина, изъ князей Радвильовъ, старостина Жамойт. княжества, 398, 399.

- Глѣбовичъ**, Екатерина, изъ Кротошинскихъ, Мин. каштелянка, подскарбина и писарева вел. кн. Литовскаго, 309.
- Иванъ, Мин. каштелянъ, подскарбій и земскій писарь вел. кн. Литовскаго, 309, 399.
- Карлъ, староста Жомойт. княжества, 398, 399.
- Юрій, староста Жомойт. княжества, 398, 399, генеральный, 591.
- Гнѣздъ**, Криштофъ, 459.
- Годобская**, Варвара, Войнянка-Оранская, стольникова Пин. пов., 593, 595.
- Годобскій**, Андрей Константиновъ, стольникъ Пин. пов., 593, 595, 599, 600.
- Филонъ, Пин. зем. судья, 586.
- Годлевскій**, Михаилъ, 309, 310.
- Станиславъ, регентъ главнаго Литовскаго трибунала, 306—311.
- Годосовичъ**, Матвѣй, 576.
- Голевскій**, Михаилъ, Смоленскій чашникъ, 182, 183.
- Самуиль, 589.
- Голевскій**, Андрей, кузнецъ, 517, 529.
- Голіусъ**, Иванъ, 475, 477, 479, 480, 482, 486, 499, 516.
- Головина**, Франциска, изъ Костюшковъ, ротмистрова Пин. пов., 358, 359.
- Головня**, Александръ, ротмистръ Пинскаго пов., 358, 359, 360.
- Вапринецъ, войтъ, 497.
- Головчинская**, Елена Петровна Воловичовна, чашникова вел. княж. Литов., 445—447.
- Головчинскій**, Янъ, изъ Рафалова, князь на Головчинѣ, чашникъ вел. княж. Литовскаго, 445—447.
- Головчицъ**, Александръ, Смолен. коморникъ, 3, 16, 25, 29, 33.
- Гольгинъ**, Варооломей, 61.
- Михаилъ, 61.
- Гольмонтъ**, 589.
- Гомерецкій**, Войтехъ, 583.
- Гонипровскій**, Семень, Жмудскій земскій судья, 329, 340.
- Гонсевскій**, Нарцызъ, 629, 631.
- Тома, мечный Смолен. воеводства, 156.
- Гопень**, Шанкопольскій администраторъ, 207.
- Горайнъ**, Александръ, Вилен. войскій и подвода, 223.
- Антоній, хоружій русскихъ войскъ, 374.
- Горбачій**, Гедонеъ, настоятель Новгород. базилиан. монастыря, 199, 200, 202—204, 205—206.
- Іоакимъ, опать Лещинскаго базилиан. монастыря, 387, 409, 411, 412.
- Горбовскій**, Іосифъ Лука, 452.
- Павелъ Заранекъ, Брест. стольникъ, 607.
- Гордѣвскій**, Александръ, 504, 528, 609.
- Горецкій**, Иванъ, 413.
- Городенскій**, Михаилъ, земскій судья Вилен. воевод., 9, 14.
- Горскій**, Іосифъ, Вилен. ротмистръ, 350, 355, 356.
- Францисекъ, Виленскій мечный, 431.
- Госевскій**, Іосифъ, 631, 632.
- Нарцызъ, зем. экосудья Завилейскаго пов., 631.
- Грабинскій**, Владиславъ - Юрій, Брест. хоружій, 185.
- Грабовская**, Екатерина, изъ Оборъ, Витеб. стольникова, 532—534, 534—536.
- Гребницкая**, Иллюмината, викарія Полоц. базилиан. монастыря, 285.
- Гребницкій**, Урбанъ, Мицунскій староста, 322—324, 350, Антоній Урбанъ, 351, 354, 355, 356.
- Флоріанъ, архіепископъ Полоцкій, митрополить всей Руси, 8—15, 39, 42, 138, 157—158, 166, 170, 323.
- Грейцъ**, Михаилъ, диспозиторъ имѣнія Косаревщина, 277, 278.
- Гримайло-Любанскій**, Викторъ, крайчій Пин. пов., 387—389, 409—411, 411—416.

Гриневичъ, Оома, Мстислав. ротмистръ, 271.
 Гринелевичъ, Стефанъ, 505.
 Гриневичова, Агата, урожденная Кодь, 633.
 Грифинъ, Францискъ, 51.
 Гришневичъ, Севастьянъ, викарій Тороканскаго монастыря, 176, 178, 179.
 Громыка, Андрей, Опмян. будовничій, 635.
 Гросовскій, Яковъ, 465.
 Гротузона, Анна, 328—340.
 — Елена, въ замужствѣ княгиня Воронежская, 328—340.
 — Тересса, 328—340.
 Гротузъ, Антоній, Жмудскій городскій писарь, 328—340.
 — Иванъ, Жмудскій суррогаторъ, 328—340.
 — Иеронимъ, 603.
 — Францискъ, 328—340.
 — Оаддей, 328—340.
 Гружевскій, изъ Гружева, Антоній Константинъ Врембъ, регентъ канцеляріи Рѣчиц. пов., 623, 624.
 Грузева, Анна Станиславовна, Ясевичовна Кевнарская, землянка, Жомойт. земля, 436, Кристофа, 438, 439.
 — Ягнешка Калуская, 438.
 Грузевна, Анна, въ замужствѣ Юсифова Монтевила, 438.

— Кристина, въ замужствѣ Войтеховна Богдановичова, 438.
 Груздь, Криштофъ Яновичъ, землянинъ Жомойт. ской земли, 436—439.
 — Мартинъ, Яновичъ Григоровичъ, 438.
 — Николай, 438.
 — Ярошъ Августиновичъ, 438.
 Грушовскій, Авраамъ, возный Слонимскаго пов., 377.
 Гудеевскій, Николай, 600.
 Гульгины, 97.
 Гуминскій, Мартинъ, Вилен. подсудокъ, 21.
 Гурда, Викентій Станцславъ, Троцк. каштелянъ, 504.
 Гуринова, Елена изъ Гейшторговъ, 293, 295.
 Гурно, Ромейко, Иванъ, городничій и городскій писарь Витеб. воевод., 263—265.
 Гутовскій, Францискъ, Пин. обозный, 197, 198.
 Гуторовичъ, Антоній, судья, 629.
 — Иванъ, Опмянскій будовничій, 9.
 — регентъ главнаго Литовскаго трибунала, 15.
 Гуца, Никодимъ, 255.
 Гуцовна, Фелиціанна, настоятельница Вилен. Троцк. базилиан. монастыря, 251.

Д

Давидовскій, Иеронимъ, 51.
 Далейскій, коендзъ, Вилен. бернардин. кустошъ, 629.
 Даяль, Иеронимъ Янъ, подстароста Росенскаго старства, 425.
 Дамгондериусъ, Иодокъ, 478, 481, 484.
 Данейно, Антоній-Лука, 51.
 Данилевичъ, Николай, Вилькомир. подстаростій, 606.

Данневичъ, Мартинъ, Троцкій ротмистръ, 365.
 Даревскій, Антонъ, Опмян. град. писарь, 123, 129.
 — Верига, Станиславъ, 51.
 — Верига, Яковъ, 51.
 — Матвѣй, 51.
 Дашневичова, Маріанна, изъ Вербицкахъ, град. судьяная Гроднен. пов., 338.

- Дашневичъ**, Андрей, крайчій Смолен. воевод., 51.
— Людовикъ, град. судья Гродненскаго пов., 338.
— Станиславъ, 310.
- Дейнинскій**, Войтехъ, Пин. зем. подсудокъ, 586.
- Демьяновичъ**, Василій, Полоц. Магдебургскій радца и писарь, 42.
- Денгофъ**, Анна, изъ Кришковскихъ, Вилен. тивунова, 398, 400, 401.
— Иванъ, Вилен. тивунъ, 398, 400, 401.
- Деспотова-Зеновичова**, Анна, подстолина Полоц. воевод., 272—281.
- Деспотъ-Зеновичъ**, Иосифъ, подстолий Полоцкаго воеводства, 272—281.
- Дидневичъ**, Николай, 477.
- Длускій**, Л. Михайлъ, ротмистръ Оршан. пов., 121, Смолен. стольникъ—141.
- Дмитровичъ**, 600.
- Добрянскій**, Андрей, изъ Добра, суперинтендентъ Евангелическихъ сборовъ въ Новгород. воевод., 440, 441, проповѣдникъ Слуцкаго сбора и старшій дворца сборовъ Новгород. повѣта, 443, 444.
— Иосифать, администраторъ Гродненской соборной церкви, 326—327.
- Довгяль**, Юрій, депутатъ изъ Жмудской земли, 433.
- Довжинъ**, Петръ, хлопь, 26.
- Довзоровичъ**, 427.
- Довнарловичъ**, Михайлъ, хоружій Литовскихъ войскъ, 638.
- Долгида**, Константинъ, студентъ Вилен. свято-Янскаго, іезуитскаго академіи, 505, 529.
- Долматова**, Анна, изъ Юрковскихъ, фундаторка Цеперскаго монастыря, 50.
- Долмать**, Константинъ, фундаторъ Цеперскаго древняго православнаго, впоследствии униатскаго монастыря, 50.
- Домашевичъ**, Богуславъ, прокураторъ имѣній Вилен. свято-Ян. іезуитскаго коллегіума, 62, 97.
- Домброва**, Діонисій, настоятель Брестскаго базилианскаго монастыря, 185—188.
- Домбровскій-Юноша**, Маріанъ, ротмистръ Вилен. воеводства, 424.
- Доновай**, 565.
- Дорогостай**, 95.
- Дорошко**, 512.
- Дроздовская**, Софья, 58.
- Дроздовскій**, Александръ, 58.
- Друсейко**, Павелъ, 546.
- Друцкая-Любецкая**, изъ Скирмунтовъ, Викторія, Оршан. стольникова, 188, 196.
- Друцкая-Соколинская**, Кристина Перховская, 610.
- Друцкій-Горскій**, Антоній Михайлъ, Мин. подкоморій, 309.
- Друцкій-Любецкій**, Иосифъ, Минскій каштелянъ, 7,
— Семень, Минскій каштелянъ, 7,
— князь, Францискъ, Оршанскій стольниковичъ, 188, 196.
- Друцкій-Соколинскій**, Антоній, 609—611.
— Криштофъ, 610.
— писарь вел. кн. Литов., 530, Михайлъ, 584.
— Флоріанъ, 609, 610.
— Ярославъ, 610.
- Дулемба**, Иосифъ, секретарь большой королев. печати вел. кн. Литовскаго, 44, 132.
- Дусейко**, Вареоломей, присяжный регентъ подкоморскаго суда, 10.
- Дусяцкій-Рудомина**, Александръ, 534.
— Антоній, Браславскій подкоморій, 10.
- Духновскій**, Иванъ, 413.
- Дякевичи**, 566.

Е.

- Евичъ**, Константиній, 505.
- Езерскій**, Иванъ ротмистръ Опшнянскаго пов., 175.
- Еленскій**, Гедеоузъ, подкоморій Мозыр. пов., 262, 263.
- **Игнатій**, подчашій Мозыр. пов., 174.
- **Михаилъ**, войскій Мозыр. пов., 9—15, Рѣчядскій град. писарь, 355.
- **Михаилъ**, подкоморій Мозырской пов., 262.
- Елецъ**, Юсифъ, Оршан. стольникъ, 376, 378, 379.
- Ельская**, Бриштовова, Мстиславская стольникова, 595.
- Ельскій**, Владиславъ, Пин. староста, полковникъ Пятигорскаго знака большой булавы вел. княж. Литов., 377.
- **Юсифъ**, Гроднен. хоружій, 376, 378, 379.
- **Константинъ**, 376, 378, 379.
- **Криптофъ**, Мстиславскій стольникъ, 595, 596, 597.
- **Станиславъ**, 376, 378, 379.
- **Францискъ**, 376, 378, 379.
- Ельцова**, Констанція, Оршан. стольникова, 376, 378, 379.
- Емишевскій**, 629.
- Есьмонтъ**, Павелъ, депутатъ Полоц. воеводства, 433.
- Естко**, Александръ, 489, Браславскій чапникъ старшина Вилен. Евангелич. сбора, 504, 505, 529, 562, 578.
- **Георгиевъ**, 589.

Ж.

- Жаба**, Юрій Семеновичъ, 309, 310.
- Жабина**, Елена, Кошанская старостина, 350.
- Жабинъ**, Юсифъ, Кошанскій старостичъ, 350.
- **Игнатій**, Кошанскій старостичъ, 350.
- **Казиміръ**, Кошанскій старостичъ, 350.
- Желинская**, Мартина, урожденная Заблоцкая, 627.
- Жилинскій**, Шидловицкій бояринъ, 31, 36.
- 628.
- Жиравскій**, настоятель Полоц. монастыря, 165, 166, Жировскій, 167.
- Жицкій**, Николай, мечникъ Жомойтскаго княжества, 8, 38, 43, 44, 45.
- Жоховскій**, Иванъ, 353.
- **Киприанъ**, митрополитъ цѣдой Руси, архіепископъ Полоцкій, 163, 165, 166, 167, 352, 380, 381.
- **Николай**, Полоц. конюшій, 353, и королев. секретарь, и войтъ Вилен. митрополитанской юрисдикци, 381.
- **Станиславъ**, 353.
- Жуковская**, 560.
- **Юрій**, Оршан. стольникъ, 376, 378, 379.
- Жуковскій**, Николай, адвокатъ, 480.
- **Яковъ**, 515, 516.
- Жукъ**, Войтехъ, 517, 529.
- Журавскій**, Рафаилъ, 93.
- Жуховскій**, Николай, 601.

З.

- Заблюцкая**, Ангела Марія, Опшмян. зем. писарева, 636.
- Анеля, изъ Окушковь, въ первомъ бракѣ Петрашкевичова, 632.
 - Антонина, 631.
 - Домицелла, 631.
 - Екатерина, 626.
 - Екатерина, 632.
 - Елена, 631.
 - Юганна, 631.
 - Кунегунда, монахиня, 631.
 - Марія, 632.
- Заблюцкій**, Андрей Савичъ, 24, 38, зем. писарь Опшмян. пов., 624—638.
- Александръ, 632.
 - Антоній, 626.
 - Войтехъ Савичъ, 472, 571.
 - Давидъ, 626.
 - Доминикъ, 632.
 - Довать, Опшмян. подчашій, 630, 632, 637.
 - Иванъ Савичъ, 61, 62.
 - Иванъ, 309.
 - Игнатій въ свѣтѣ, а Гиларій въ монашествѣ базилианскаго закона, 630.
 - Илья, 309.
 - Иосафатъ 630.
 - Иосифъ Савичъ, подчашій Опшмян. пов., 626, 627, 628, 630, 631, 633, 636.
 - Иустинъ Савичъ, Опшмян. зем. регентъ 631, 633, 635.
 - Клементій, настоятель Полоц. базилиан. монастыря, 390, 393.
 - Кондрать Семеновичъ, 309.
 - Матвѣй, Пятигор. поручикъ, 631.
 - Онуфрій, 630 631.
 - Опшмян. будовничій, 630.
 - Семень, 626.
- Завадскій**, Иосифъ, канцлеръ Виленской діецеви, 207, 208, 209, 212, 214.
- Гадей, 209, 210,—Баневскій, 211, 212, 214.
- Завиша**, Криштофъ, на Вакштахъ, Стародубовскій староста, 185—188.
- Мальхеръ, Витебскій каштелянъ, 458.
- Завишина**, Волновичовна, Феодора, Минская хоружанка, 186.
- Завлицкій**, Андрей, 447.
- Загора**, Яковъ, подпробощъ Ковенскаго костела св. креста, 426.
- Загорскій-Остоя**, Казиміръ, Лид. стражникъ, 51.
- Заенчковская**, Мартина, въ замужствѣ Желинская, 627.
- Заенчковскій**, Игнатій, коморникъ Витеб. воевод., 382.
- Казиміръ, коморникъ Троцкаго воеводства, 13.
- Залуская**, Франциска, изъ Коптевъ, кухмистрова вел. кн. Литов., фундаторка Любавицкаго базилиан. монастыря, 3, 4, 5, 6, въ первомъ бракѣ бывшая за мужемъ за Минскимъ каштеляномъ Семеномъ Друцкимъ-Любецкимъ, а во второмъ за кухмистромъ вел. кн. Литов. Карломъ Залускимъ, 7.
- Залускій**, Карлъ, кухмистръ вел. кн. Литовскаго, 7.
- Залѣнскій**, Гервасій, будовничій Мозыр. пов., 197.
- Леонъ, Кіев. митрополитъ, 50.
 - Никифоръ, базилиан. капелланъ и прокураторъ судовъ, митрополитій комиссаръ, 39, 41.
- Залѣнскій**, Иосифъ, скарбникъ, 223.
- Зброжно**, Игнатій, Подольскій подчашій, 340—343.

Зброжнава, Бригада, во второмъ бракѣ Русило-
вичова—Гроднен. зем. регента, 340—343.
Звѣрь, Ярошъ, депутатъ изъ Брест. воеводства,
433.
Звядовскій, Криштофъ, 590.
Здановичъ, Войтехъ, сапожникъ, Вилен. мѣщан-
нинъ, 310.
Зекертъ, Станиславъ, настоятель Борунскаго
базилианскаго монастыря, 153—157.
Земла, Мартинъ изъ Тенчина, Ошмян. подкомор-
рѣй, 80, 107, 112.
Зенкевичъ, Лука, Свиравскій прокураторъ, 207,
210, 212, іеромонахъ, 260.
Зеновичова, Анна, изъ Мизановъ, Полоц. подко-
морина, 274.
— Полонія Михалова, Огинская—Троцк. под-
коморянка, 571—577.
— Роза, изъ Нарамовскихъ, Снитовская
старостина, 278.
Зеновичъ, Автовій Дешпотъ, 60, Шнитовскій
староста, 62, Зеновичъ-Дешпотъ, 70, 71,
73, 81, 85, Ошмян. староста, 91, 98, 99,
104, 107, 114, Полоц. подкоморѣй, 274,
278.
— Владиславъ - Иванъ, Ошмянскій марша-
локъ, 573.

— Іосифъ, Полоц. подстолий, 276, 278.
— Михаилъ, 571, 573.
— Петръ, 573, 574.
— Станиславъ, Вилькомир. подсудокъ, 573.
— Францискъ, Сумиляшскій староста, 60.
— Юрій, 435, Вилен. войскій, 573, 574.
— Янушъ, Жмудскій каноникъ, 278.
— Полоц. подкоморѣй, 164.
Полоц. подкоморичъ, Снитовскій староста,
275, 278.
Зеньковичъ, Александръ, 45.
— Автовій, 45.
— Казиміръ, 45.
Зольдербухъ, Криштофъ, 550, 552.
Зосимъ, владыка, 560.
Зубко, Іосифъ Ильиничъ, Мозыр. староста, 51.
— Иванъ-Михаилъ Ильиничъ, 51.
Зубовичъ, Яковъ, Ливскій скарбникъ, 423—424.
Зубовскій, Игнатій, Брест. подчашій, 51.
Зубрицкая, Варвара, въ замужствѣ Бугарина
Янова, 443.
Зупла, Иванъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит.
академія, 505, 517, 529.
Зынза, Петръ, возный трибунальныхъ судовъ
Виленскаго воеводства, 489.

И.

Ивашкевичъ, Францискъ, Литовскій трибуналь-
ный писарь, 236.
Игнатовичъ, Юрій, 77.
Изаевичъ, Дороей, игумень Дятеловицкаго мо-
настыря, 175.
Издебскій, Іосифъ-Михаилъ, писарь Новгород.
воевод., 51.
Измаиловичъ, Петръ, намѣстникъ Буйницкаго
монастыря, 144.
Илевичъ, Константинъ, 516.
— Станиславъ, 475, 477, 478, 482.

Инатовичъ, Ошмян. чашникъ, 498.
Инчукъ, Венедиктъ, администраторъ, 267.
Исаевичъ, Дороей, игумень Дятеловицкаго пра-
вославнаго монастыря, 188, 189, 190, 191,
192, 195, 196.
Исайковская, Софья, въ 1-мъ бракѣ Самуилова Па-
цова, а во 2-мъ Жмудская судьяна Млеч-
кова, 575.
Исайковский, Николай Долмать, ловчій вел. кн.
Литов., 575.
Ицень, Волковыскій грод. судья, 329.

И.

Иозефовичъ, Андрей, Вилен. мѣщанинъ купецъ, | Иоселевичъ, Сморгонскій равнинъ, 629.
475—485.

К.

Кавецкій, Оома, Вилен. стольникъ, 225.

Кавечинская, Мин. подкоморина, Полонія Шеметова, 549, 551.

Кавечинскій, Криштофъ, Мин. подкоморій, 550, 551.

Кажутца, Павелъ, 605.

Казевичъ, Семень, студентъ Вилен. св.-Янской иезуит. академіи, 504, 529.

Казницкій, Матвѣй, возный, 93.

Казновскій, Александръ, 592.

Казулайтисъ, Петръ, Шидловскій мѣщанинъ, войтъ, 460.

Калечицкій, Александръ, 546.

Калишевскій, Казиміръ, студентъ Вилен. свято-Ян. иезуит. академіи, 505, 529.

Каминскій-Каменскій, Юрій, Опшмянскій войскій, 434, 435, 440, 442, 504, 505, 514, 517, 529, 530, Рѣчицкій войскій, 466, 467, 468, 471, 473.

Каминская, Изабелла, Пукштавка, 366.

Каминскій, Иванъ, Мстиславскій зем. судья, 561.
— Игнатій, Вилен. мѣщанинъ, 351, 355.

Каплинскій, Венедиктъ Русановичъ, 586.

Капорскій, настоятель Полоц. монастыря, 165, Капарскій, 166, 167.

Капушевскій, Юрій, Мин. стольникъ, Слуцкій староста, 435.

Карась, Вилен. бурмистръ, 515, 516.

Каренга, 362, 364.

Карлингъ, 588.

Карницкій, І., генералъ-адъютантъ Литов. войскъ 358.

Карпинскій, Гераклій, настоятель Березвецкаго базилиан. монастыря, 273, 278.

— Иларіонъ, базилианскій секретарь Литовской провинціи и настоятель, 122—130.

— Никодимъ, базилианскій провинціалъ Литовской провинціи, 118—121, 132—135, 177.

Качановскій, Александръ, Опшмян. грод. писарь, 576, Казановскій, 577.

— Варѣоломей, коморникъ Вилкомир. пов., 420.

Качинскій, 515.

Кашицъ, Іосифъ, Чудынскій староста, писарь главнаго Литовскаго трибунала, 59.

Кашуба, Павелъ, пленipotентъ, 466, 468, 475, 486, 612.

Кащицъ, Оома, Слоним. чапникъ, 328.

Квятковскій, возный, 412.

Кевнарскій, Станиславъ, землинникъ Жомойтской земли, 439.

Кельчевскій, Антоній—Николай, Рѣчицкій зем. судья, 294, 297, 298.

Кендеринскій, Мартинъ, 309, 310.

Кенстортова, Жомойт. зем. судбина, 462, 463, 464.

Керсновскій, Антоній, регентъ Новгород. воеводства, 51.

- Иванъ, депутатъ Новгород. воевод., 433, Новгород. зем. судья, Девенискій староста, 592.
- Кирчицкій, Иванъ**, Старо-Быховскій мѣрникъ, 147, 148, 151.
- Кисаревскій, Викентій-Иванъ**, 273.
- Рафалъ, Смолен. городничій, 275.
- Оедоръ, Полоц. коморникъ, 273.
- Киткелевичъ, Антоній**, 515, 516.
- Китковскій, Петръ**, ректоръ Виленскаго свято-Яновскаго іезуитскаго коллегіума, 486, Китновскій, 504, 505, 518, Китновскій, 529.
- Кишлякъ, Иванъ**, 496.
- Кіевичова**, 591.
- Кіюць, Вавринець**, администраторъ Мян. Троиц. жен. базилиан. монастыря, 340, администраторъ Граневецкій, 370.
- Кланинь, Шимукъ**, бояринъ имѣнія Мадкишекъ, 463.
- Климкевичъ, Янъ**, 548.
- Клокоцкій, Казиміръ**, Полоц. стольникъ, 465.
- Клюковская, Елена**, въ замужствѣ Якубова Лозницкая, 17.
- Клюковскій**, 629.
- Кляровскій, Матвѣй**, Вилен. бурмистръ, 505, 518, 529.
- Княжевичъ**, базилиан. опатъ, 344.
- Кобылинскій, Гиацинтъ**, іеромонахъ Сиротинскаго базилианскаго монастыря, 221, 222.
- Ковалевскій, Матвѣй**, 93.
- Ковальскій, Оома**, викарный ксендзъ Виленскаго свято-Яновскаго костела, 475.
- Ковзановна, Христина**, настоятельница Вилен. базилиан. монастыря, 262.
- Ковнацкій, Францискъ**, земскій судья Жмудскаго княжества, 329.
- Кодзь, Агата**, въ бракѣ Гринкевичова, 633, 634.
- Ангеля, въ бракѣ Рачкевичова, 633, 634.
- Іосифъ, 61, 92.
- Криштофъ, 61, 92.
- Матвѣй, 61, 92.
- Михаилъ, 61, 92.
- Николай, 633.
- Козарина**, 353.
- Маріанна, 353.
- Козаринъ, Антоній**, 354.
- Іосифъ, 353.
- Козелло, Іосифъ**, поручикъ большой бѣлавы вех. кн. Литов., 350, 352, Пятигорскій поручикъ, 355.
- гродскій регентъ Вилен. воевод., 226.
- Фабіанъ, подстолий Ошмян. пов., 73.
- Козецкій, Стефанъ**, Бейсагольскій староста, 130.
- Козловскій, Доминикъ**, 92.
- Иванъ, 51,
- Криштофъ, войтъ, 207.
- Козляковскій, Михаилъ**, возный Пин. повѣта, 312.
- Коленда, Гавриилъ**, митрополитъ цѣлой Руси, 351, 352.
- Янъ, Вилен. зем. писарь, 433.
- Колендина, Антоина**, изъ Кунцевичей, Хелковская старостина, въ первомъ бракѣ Нарамовская, подсудкова Ошмян. пов., 60, 61, 62, 70, 74, 82, 91.
- Колодежинскій, Андрей**, 591.
- Коломажевскій, Яковъ**, возный трибунальных судовъ, 324, 349, Коломаревскій, 379.
- Комарова, Франциска**, изъ Ковнацкихъ, Мозыр. подстолина, 61, 62.
- Комаръ, Адамъ**, Мозыр. подстоличъ 61.
- Антоній Францишекъ, ловчій Вилен. воевод., староста Бутвиловскій, 16—21, мечникъ Вилькомир. пов., 350.
- Веніаминъ (Беняшъ), 16.
- Владиславъ, мечный Ошмян. пов., 61, 62, 66.
- Іосифъ, мечникъ Ошмянскаго пов., 47, 48, Мозыр. подстоличъ, 61, 62.
- Онуфрій, Мозыр. подстоличъ, 61, 62.
- Оаддей, Мозыр. подстоличъ, 61, 62.
- Комары**, 88.

Коморовская, Екатерина, Вилькомир. подчашина, 581.

Коморовскій, Самуиль, Вилькомир. подчашій и хоружичъ, 581.

Коморовичъ, 452.

Конисскій, Юрій, Бѣлорусскій и Могилевскій епископъ, 143, 197.

Конопка, Александръ, исповѣдникъ Новгород. базиліан. монастыря, 200, 206.

Константиновичъ, Францискъ, 515, 516.

Константинъ, іеромонахъ Буйницкаго монастыря, 143, 147, 151.

Контримъ, Иванъ, студентъ Вилен. свято-Янов. іезуит. академіи, 505, 529.

Концевичъ, Іосафатъ, Полоц. архіепископъ, 34.

Коплевскій, Стефанъ, 541.

Копоть, Францискъ, Брест. каштелянъ, 6.

Коптева, Екатерина, Брест. каштелянка, 6.

Коранъ, Матвѣй, 21.

Корвинъ-Милевскій, Казиміръ, 51.

Корейва, Александръ Иванъ, Ошмян. грод. судья, 576.

— Самуиль, 489, 493, 494, 495.

— Станиславъ, Ошмян. зем. судья, 73.

— Францискъ, 638.

Корибутъ-Воронецкій, Флоріанъ, стражникъ Добрянской земли, 287.

Коризна, Кароль, Жмудскій грод. судья, 329, 340.

Корицкіе, 316.

Корниловскій, Самуиль, 576, 577.

Коробанко, Стефанъ, Могилевскій войтъ, 143, 146, 147, 152.

Коробанковна, Аполлинарія, настоятельница Баркалобовскаго монастыря, 142—146, 147, 151.

Корсакова, Марціанна, изъ Мацкевичовъ, стольникова Полоц. воеводства, 419.

Корсаковна, Кристина Станиславовна, 273.

— Маріанна, 273, изъ Мацкевичовъ, Полоц. стольниковичова, 279.

— Роза, Полоц. хоружичанка, 279.

— 591.

Корсакъ, Алоизій-Францискъ, ротмистръ Полоц. воевод., 54.

— Антоній, Полоц. хоружичъ, 279.

— Гаврило или Гавріиль, 273.

— Гиларій, Полоц. ландвойтъ, 39, ротмистръ Полоц. воеводства, 163, 170.

— Дмитрій, 273.

— Иванъ - Станиславъ, 51, 273, эксъ-судья Полоц. воевод., 422.

— Игнатій-Казиміръ, обозный и судья Новгород. воевод., 51, Игнатій, 139, Полоц. стольниковичъ, 279.

— Іосифъ, 273.

— Станиславъ, 273.

— Стефанъ, 54, 273.

— Флоріанъ Савичъ, депутатъ изъ Троиц. воеводства, 433.

— Христофоръ, 273.

Корфова, Амелія Анна, 615.

— Янова Эрнестова, генераль-маіорова, Констанція Скорульская — Ковен. маршалковна, 612—616.

Корфъ, Вольтеръ, 568.

— Іоаннъ Эрнестъ, генераль-маіоръ, 612—616.

— Николай, Браславскій подстолій, 583.

— Тверскій тивунъ, 614.

Корчицкій, Иванъ, присяжный мѣрничій, 144.

Корчиць, Петръ, крайчій Слоним. пов., 24, 32.

— Слонимскій чашникъ, 329.

— Францискъ, Слоним. ротмистръ, 369.

Косаревскіе, 245.

Косило, Юрій, 561.

Косовскій, Криштофъ, 555.

Котель, Іосифъ, поручикъ, 629.

— Ѡаддей, Марковскій староста, 215, 216.

Котловна, монахиня Несвиж. бенедиктин. монастыря, 620.

- Котовичъ**, Александръ, Смолен. номинатъ, схоластикъ, 477, Александръ Михайл, епископъ, 504, 519, 529, 531.
- Андрей, писарь вел. княж. Литов., 457, Вилен. каштелянъ, Городен. староста, администраторъ Кобринской экономіи, 609.
- Евстафій, Вилен. каноникъ, 477.
- Янъ, Оршан. стольникъ, Городен. подстаростій, 609.
- Коханскій**, Сигизмундъ Францискъ, 524.
- Кохлевскій**, Петръ Венедиктовичъ, Брест. земскій судья, 447—452.
- Кочарскій**, Сильвестръ, игумень древняго Православнаго, впоследствии униатскаго Цеперскаго монастыря, 50.
- Коштофъ**, Казиміръ, студентъ Вилен. св.-Янскоу іезуит. академіи, 505.
- Кошциъ**, Игнатій, корольев. дворянинъ, 14.
- Красницкій**, Фѳдоръ, возный Мин. воевод., 284, 289, 290.
- Красновскій**, Іосифъ, возный Мстиславскаго воеводства, 269.
- Станиславъ, Могилев. бурмистръ, 143, 147.
- Красовская**, Петронелла, настоятельница Мин. свято-Духовскаго женскаго базилиан. монастыря, 343, 344, 385.
- Крепштуль**, Самуилъ, 61.
- Криціій**, Адамъ, изъ Бышова, Эйшишскій староста, 447.
- Кричевскій**, 622.
- Кришиловскій**, Михайл, конюшій Новгород. воевод., 51.
- Кришновская**, Кристина, изъ Фронцкевичей, во второмъ бракѣ Хребтовичова — Гаенская старостина, 398, 400.
- Кришковскій**, Станиславъ, 440, 441.
- Кришпинъ**, 426.
- Кроеръ**, Михайл, писарь главн. Литов. трибунала, 15, Оршан. грод. судья, 267.
- Кропивницкій**, Іосифъ, Вилен. мѣщанинъ, митрополичій юрисдикцианъ, 351.
- Круковский**, Пахомій, президентъ Судковскаго базилианскаго монастыря, 215, 216.
- Круковский - Корвинъ**, Іосифъ, 139, Круковичъ, 142.
- Кулаковский**, іеромонахъ, прокураторъ имѣній Вилен. Троиц. базилиан. монастыря, 257.
- Модестъ, викарій, 258, 260, 261.
- Кулеша**, Матвѣй, Лид. конюшій, фундаторъ Ушатскаго базилиан. монастыря, 52, 53.
- Пафнугій, священникъ Новгород. базилиан. монастыря, 200, 206.
- Кулешина**, Анна, изъ Лускиновъ, Лидская конюшина, фундаторка Ушатскаго базилиан. монастыря, 52—54.
- Куликовский**, Станиславъ, студентъ Вилен. свято-Янскоу іезуит. академіи, 505, 529.
- Фѳдоръ, возный Гроднен. пов., 377.
- Куловичъ**, Стефанъ, регентъ главнаго Литов. трибунала, 263.
- Кульчинскій**, Алимпій, старшій Геліановскаго или Козачизненскаго базилианскаго монастыря, 55.
- Кульчицкій**, Мартинъ, консульторъ Вилен. базилиан. монастыря, 186.
- Кунцевичъ**, Иванъ, препозитъ Виленскаго костела Іосифа и Никодима, 485.
- Купрель**, Александръ, 604, 605.
- Купеть**, Болеславъ, 608.
- Купцевичъ**, Юрій, возный Рѣчиц. пов., 297, 298.
- Курбская-Ярославская**, Анна, въ 1-мъ бракѣ Романова Соморокова—Вилкомир. зем. судьбина, а во 2-мъ Адамова Соколовская, 603.
- Цицилія Гедройтевна, Андреева, Упитская маршалкова, 601, 602, 603.
- Янова-Упитская грод. писарева, Кристина Заранковна, 605—607.
- Курбскій-Ярославскій**, Андрей, маршалокъ Упит. пов., 601—605.

- Дмитрій, Упит. подкоморій, 606.
 — Иванъ, Упит. грод. писарь, 602, 603, 604, 605—608.
Курдвановскій, Барановскій староста, 134.
Куренецкій, Антоній Оома, зем. писарь Пин. пов., 252.

- Курнатовскій**, Андрей, изъ Бытени, старшина Вилен. Евангелич. сбора, 504, 505, 529.
 — Доброгость, 524, изъ Бытени, 527.
Курочницкій, Богуславъ, 51.
Курочницкій - Нозаневичъ, Иосифъ Стефанъ, коморникъ Мозыр. пов., 32, 37.

Л.

- Лавоневскій**, Казиміръ Леонъ, возный Вилен. воеводства, 504.
Ланевскій-Волкъ, Михаилъ, Стародубовскій хоружій, акторъ евангелическихъ сборовъ вел. кн. Литов., 440, 534, 537.
Ласкъ, Василій, 558.
Ластовскій, Иванъ, Опшмянскій ротмистръ, 152.
Левковичъ, Стефанъ, 181.
Левоневскій, Францискъ, возный Волковыскаго пов., 376.
Леговичъ, 604.
Ленкевичъ, Иванъ, 93.
 — Станиславъ, 93.
 — Яковъ, 93.
Ленко, Захарій, Дубровскій намѣстникъ, 396.
Леоновичъ, Иосифъ, 402, 403.
 — Оома, 402, 403.
Леошневичъ, Андрей, Могилев. бурмистръ, 143, 147.
Лепешинскій, Иосифъ, Оршан. бурмистръ, 118, 121.
Лепновская, Елена, войскаля земли Виской, 120.
Лепновскій, Иванъ, на Лепкахъ, Пеликанскій староста, 118—121.
 — Иосифъ, Болецкій староста, 120.
 — Кароль, войскій Виской земли, 120.
 — Михаилъ, ротмистръ Оршан. пов., 119, 121.
Леховичъ, Стефанъ, возный Оршан. пов., 331.
Лешкевичъ, регентъ декретовой канцеляріи вел. кн. Литов., 519.
Лешковичъ, Иванъ, возный Лидскаго пов., 342.

- Линникъ**, Яковъ, 515.
Липинскій, дисповиторъ, 372, 373, 374.
Липницкій, Леопольдъ, грод. регентъ Гроднен. пов., 624.
Липсіусъ, Андрей, 478, 481, 484.
Лисанскій, Гераклій, базилианскій провинціалъ Лятов. провинціи, 3, 4, 6, 132—135, 166, 199, 200, 201, 205, 206, архіепископъ Смоленскій и Сѣверскій, опать Онурейскій, 267—272, Литовскій, Березвездкій викарій, 277.
Лисевскій, Иванъ, адвокатъ, 482.
Лисецкій, Антоній, 61, 92.
 — Матвѣй, 61, 92.
Литавова, Доросеевичовна, 589.
Лиходѣвскіе, 160.
Лишкевичъ, Матвѣй, Давкшишскій урядникъ, 68.
Лозницкая, Елена Ключковская, 17.
Лозницкій, Яковъ, 17.
Лойба, Мондыгеръ, 616.
Локуцевскій, регентъ каштелянскихъ судовъ, 98.
Лопатинскій, Николай Оаддей, судовый староста Мстиславскаго воеводства, 174.
 — Николай, Оома, инстигаторъ вел. кн. Литов., 39, 40, 41.
Лосовскій, Криштофъ, Лидскій подчашій, 575.
Лукашевичъ, Антоній, 51.
 — Иванъ Матвѣй, 21.
 — Казиміръ, Вилен. мѣщанинъ, 497, 516.
 — Михаилъ, возный Витеб. воевод., 264.
 — Станиславъ, Гравжискій плебанъ, 61.

Лукиановичъ, Иванъ, консуляторъ Литов. провин-
 ции, старшій Вилен. Троиц. базилиан.
 монастыря, 16—21, 55, 263.
 — иеромонахъ Витеб. базилиан. монастыря,
 221, 222.
Лукомскій, Иванъ, студентъ Вилен. свято-Ян.
 иезуит. академіи, 505, 529.
Лукоцевскій, регентъ, 69, Смолен. град. регентъ,
 85.
Луцевскій, Станиславъ, 515, 516.
Лыщинскій, Оома, Брест. ловчій, 424.
Любанская, 412.
Любанскій-Гримайло, Викторъ, крайчій Пин. пов.,

387—389, 409—411, Пин. обозный, 411—
 416.

Люцовскій, Иванъ Станиславъ, королев. секретарь
 Вилен. митрополичьей куріадки, 381.

Лядзинъ, Вареоламей, вице-кустодій Виленской ка-
 еедры, 485.

Лядская, Богдана Ивановна, въ замужствѣ Гелія-
 шова Пельгримовская, королев. писарова
 вел. кн. Литов., 17.

Лянгиушъ, Любецкій переплетчикъ, 590.

Ляскарисъ, Оедоръ, оберштлейтнантъ великой
 булавы вел. кн. Литов., 325.

Ляцнй, Жмудскій староста, 426.

М.

Мабова, Дорота, Ковен. мѣщанка, 426.
Мазевичъ, Сильвестръ, 590.
Манарскій, Михаилъ, Смоленскій ловчій, 168,
 171.
Маковецкая, Софья, 199, 203.
 — Элеонора, 199, 203.
Маковецкій, Александръ, 199, 203.
 — Доминикъ, 199, 203.
 — Игнатій, 200, Л. староста, 203, Игнатій-
 Михаилъ, 204.
 — Илья, 199, 203.
 — Иеронимъ, Дубровскій державца, королев.
 секретарь, 396.
 — Иосифъ, 199, 203.
 — Михаилъ, 199, 203.
 — Юрій, Стародубовскій стольникъ, 199,
 200, фундаторъ Новгород. базилиан. муж.
 монастыря, 201, 202, 203, Юрій Герасимъ,
 изъ Бирница, 204.
 — Фаддей, 199, 203.
Маковскій, Леонъ, комиссаръ Вилен. базилиановъ,
 63, 73.
 — Матвѣй, Дубровскій плебанъ, 396.

Малеевичъ, Иванъ, Парнавскій хоружій, 79.

— Оедоръ, 63.

Малишевскій, Иванъ, 462.

Мальчевскій, Андрей, ротмистръ Новгород. воевод.,
 157, 158, Смолен. коморникъ, 259, 261.

Малюшицкій, Иеронимъ, возный, 388, возный Пин.
 пов., 410.

Малявскій, Иосифъ, войскій Новгород. воевод., 51.

Манучина, въ 1-мъ бракѣ Цехановецкая, Опеская
 старостина, 373.

Маркевичи, Вилен. мѣщане, 351.

Маркевичъ, Адамъ, изъ Вороницы, обыватель
 Кіев. воеводства, 556—561.

— Маркъ, 557, 558, 560, 561.

— Павелъ, 559, 560.

— Стефанъ, 557—561.

Марковскій, 622.

Марциневскій, Минскій деканъ, Дубровскій свя-
 щенникъ, 160.

Марцинкевичи, Вилен. мѣщане, 351.

Марцинкевичовна, 591.

Марцинкевичъ, Лид. зем. судья, 390, Станиславъ,

- 391, 392, 395, 396, 397, 398, 400, 402, 403, 404, 408.
- Матвѣй, Лид. зем. судья, 399, 401.
- Оома, Пятигор. хоружій, 223.
- Массальская**, Волковыская старостина, Кристина Салъжанка—Литов. стольниковна, 399, 401.
- Маскевичъ**, Клеофастъ, возный Ошмян. пов., 469.
- Матусевичъ**, Мартинъ, 612, 616.
- Михайлъ, ксендзъ прокураторъ Тороканскаго монастыря, 178.
- Мацневичъ**, Иванъ, 51.
- Стефанъ, 61.
- Юрій, 604, 605.
- Ярошъ, Мин. подчасій, акторъ Евангелическихъ сборовъ вел. княж. Литов., 534, 535.
- Яцекъ, 61.
- Мацутновичъ**, Юрій, 93.
- Машевскій**, Іосифъ, 225, конюшій Смолен. воеводства, 357.
- Меденша**, 479, Самуиль, 484.
- Медзевскій**, Іеронимъ, Супрасльскій викарій, 338, 339.
- Медиховскій**, Антонъ, Виленскій крайчій, 207, 208, 218.
- Медунецкій**, Гавріиль Фелиціанъ Петръ, депутатъ Полоц. воевод., 15.
- Меерова**, Анна, изъ Цеханскихъ, писарева Апостольской столицы, 358.
- Мееръ**, Павелъ, писарь Апостольской столицы, 358.
- Межинскій**, Пинскій подстароста, 217.
- Мелешко**, Іоганъ, Брестскій, а впоследствии Смоленскій каштелянъ, 34.
- Мелешковна**, Богдана, Смолен. каштелянка, въ замужствѣ Андреева Прецлавская, 34.
- Мелядовскій**, Петръ, Оршанскій бурмистръ, 4.
- Мечко**, Викторъ, Жомоит. земскій судья, 439.
- Миллавъ**, драгунъ, 499.
- Милашъ**, 165, 166, 167.
- Милевскій**, Антоній-Онурій, 51.
- Мильковскій**, Антоній, 61.
- Доминиакъ, 61.
- ксендзъ, Дубровскій комендаръ, 397.
- Минвидова**, 591.
- Мингайло**, Андрей, Упитскій крайчій, 532, 534.
- Минкевичъ**, Лаврентій, 476, 477, 478, 479, 485.
- Мирская**, Маріанна, изъ Бѣльковичей, мечникова Браслав. пов., 40.
- Мирскій**, Григорій, 440.
- Кипріанъ, мечникъ Браславскаго пов., 440, 441.
- Мисевичъ**, Ігнатій, гродскій судья Жмудскаго княжества, 329.
- Мисевичъ**, Ивавъ, Жировицкій войтъ, 22, 24, 25, 28, 34, 38, 133, 135.
- Михаловскій**, Людовикъ, 61, 62.
- Михновичъ**, Богущъ, 413.
- Мицневичъ**, Гавріиль, 571.
- Мицуты**, 338.
- Млечко**, Иванъ, Упитскій подсудокъ, 575.
- Млечкова**, судьяна Жмудскаго княжества, Софья Исайковская, въ 1-мъ бракѣ Самуелева Пацова, 575.
- Млодовскій**, Антоній-Флоріанъ, генеральный офиціаль Литовской митрополи, 322, Млодавскій, Брест. епископъ, опать, 338, 339.
- Млынецкій**, Альбрехтъ Семень, Виленскій офиціаль, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 482.
- Мнинскій**, Станиславъ, 466, 467, 468, 470, 471, 472, 473, 474.
- Новшевичъ**, Шліома, Бытенскій кагалный старшина, 376.
- Могильницкій**, Станиславъ, Новгород. ротмистръ, 182, 183, 282—285.
- Модзелевичъ**, Матвѣй, 616.
- Модзолевскій**, Антоній Францискъ, офиціаль Вилен. митрополи, 349, 351—356, пробощъ Виленской Николаевской церкви, 358, 359.
- Модлишевскій**, 560.
- Можейко**, 496.

Моклоъ, Левъ, депутатъ Новгород. воеводства, 433.
Монвидъ, Криштофъ на Дорогостаяхъ, найвысшій маршалокъ вел. кн. Литов., Волковыскій староста, 433.
Монкевичъ, Иванъ Игнатій, земскій подсудокъ Вилен. воевод., 9, 14, 69, 72, 85, 98.
Монтилова, Иосифова, Анна Груздевна, 438.
Моравскій, Игнатій, генераль-маіоръ, маршалокъ главнаго Литов. трибунала, 418.

Мосевичъ, Венедиктъ, 93.

— **Иванъ**, 93.

— **Иосифъ Францишекъ**, хоружій и подстароста Лид. повѣта, 434, судебный подстароста Лидскій, Росенскій и Сухарскій, 435, 440, 442.

Мочульскій, Францискъ, 629.

Мусницкій, Вилен. зем. судья, 355.

И.

Наборовскій, Давидъ, 440, 441.

Нагорна, Давидъ, 454, 455.

Нагорчина Давидова, Софья Коптевна, 453—456.

Нагурскій, Бонифацій, скарбовый дворянинъ Жмудскаго княжества, 328—340.

— **Иосифъ**, зем. судья Жмудскаго княжества, 328—340.

Нагурчевскій, Фелиціанъ, градскій регентъ и рот-мистръ Пинскаго пов., 359.

Нарамовская, Антолина, изъ Кунцевичей, подсудкова Ошмян. повѣта, во 2-мъ бракѣ Колендина—Хелховская старостина, 60, 61, 70, 71, изъ Куневичей, 91.

Нарамовскій, Доминикъ, 61, 629.

— **Иосафатъ**, Ошмянскій конюшій, 61, изъ Нарамовичъ, 71, **Иосифъ**, 72, 73, 91.

— **Казиміръ**, 61, 71, 72, 91, 114, 117.

— **Михаилъ**, Ошмян. зем. судья, 72, 77.

— **Самуилъ**, Ошмян. подсудокъ, 72.

Нарбутъ, Адамъ, Лидскій подстароста, 593, 599.

— **Иванъ**, князь, депутатъ Лидскаго повѣта, 433, **Иванъ-Михаилъ**, Лидскій град. писарь, 600.

— **Николай (Микюла)**, писарь, 427.

Нарвойшъ, Людовикъ, Стародубовскій подчашій, 548.

Наровникъ, Давидъ, Ковен. зем. судья, 549.

Нарушевичова, 181.

Нарушевичъ, 116, 181.

— **Александръ**, подканцлеръ вел. кн. Литов., 591, Лидскій, Мядельскій, Любощанскій и Пеняскій староста, 593.

— **Казиміръ**, Костеневскій пробощъ, 362—364.

Невиновичъ, Оома (Томко), бояринъ, 93.

Невѣрскій, Мартинъ, проповѣдникъ Виленскаго Евангелическаго сбора, 475—485.

Невардовскій, Дадибогъ, 591.

Неваровичи, 124.

Неваровичова, Викторія, въ первомъ бракѣ Сверщевская, 370, 371.

Незабитовскій, Станиславъ, Калишскій подчашій, генеральный экономъ и управитель Жомойтскаго и Копыльскаго княжества, 246, 248, генераль-адъютантъ большой булавы вел. кн. Литов., 287—290, 465.

— **Оедоръ**, Новгород. каштеляничъ, 244.

Неклюдъ, Криштофъ, 498.

Нелобовичъ-Тунальскій, Иосифъ, Лещин. архимандритъ. См. Тунальскій-Нелобовичъ.

Немарскій, князь, 613.

Неморанскій, Мия, ротмистръ, 303.
Непокойчицкій, Вареоломей, староста Слуцкаго и Копыльскаго староствъ, 231.
Неселовскій, Иосифъ, маршалокъ скарбоваго трибунала вел. кн. Литов., Циринскій староста, 204.
Неславовичъ, Криштофъ, 434, 440.
Нинкевичъ, Мовша, Мстибовскій еврей, 376.
Новакоскій, Филиппъ, Журовицкій бургомистръ, 22, 24, 25, 28, 34, 38.
Новицкій, Иеронимъ, 51,
 — Иосифъ, возный трибунальнаго суда, 222.

— Самуилъ, настоятель Вилен. базилян. монастыря, 252—261, 306.
Нонгардъ, Петръ, Вилен. городничій, 549.
Норницкая, 161.
Норницкій, Августинъ, Опмян. мостовничій, 161.
 — Адамъ, Брестскій обозный, 161.
 — Игнатій, 161.
 — Люцидъ, крайчій Опмян. пов., 157—158, Евстафій-Игнатій, 159—162.
Носеловскій, изъ Носелова, Станиславъ, Пернавскій подестоий, 580.
Нумеровичова, изъ Пацовъ, Людовика, 91.
Нумеровичъ, Иванъ, 91.

О.

Обелковскій, 622.
Оборскіе, 534, 535.
Огинская, Варвара, Мальхерова Шеметова—Вилен. подкоморина, 548—556.
 — Екатерина, 564.
 — Полонія, Трок. подкоморянка, Михалова Зеновичова, 571—577.
 — Софья Яновна Бѣлевичовна, 131, Фронцевичовна, 568.
Огинскій, Александръ, Троцк. каштелянъ, 549, 553, 555, 573, 574.
 — Иванъ, 435, Волковыскій хоружій, 565, 568,
 — Карлъ, Витебскій подкоморій, 563, Семень-Карлъ, 564, 566, 567, 568.
 — Левъ-Самуилъ Бендановичъ, Троцк. тивунъ, 131, Трок. стольникъ, 444, королевскій дворянинъ, 549, 562—570, 573, 574.
 — Мартинъ, Троцк. стольникъ, 553, 574.
 — Михайлъ, польный писарь вел. княж. Литов., 17, Вилен. воевода, 224.
 — изъ Козелька, Оадей, Троцк. каштелянъ, Перевальскій и Выговскій староста, полковникъ, 123.

Одольскій, Адамъ, пробощъ Ковенскаго костела св. креста, Ковенскій комендаръ, 425.
Одынецъ, 495, Больницкій подстароста, 497.
 — Даниилъ, Смолен. стражникъ и депутатъ Волковыскаго повѣта, 500.
Ойцюшевичъ, Богуславъ, 51.
Окинчичъ, подловчій князя Карла Радивиля, 231.
Околовичъ, Матвѣй, священникъ Корсаковской церкви, 223—226.
Олельки, Слуцкіе князья, фундаторы Слуцкихъ церквей, 239, 240, 242.
Олельковичова, княжна Михалова Александровичова, 240.
Олельковичовна, Софья Юрьевна, княжна Слуцкая, въ замужствѣ Янушова Радивилова, 443.
Олельковичъ, Иванъ-Семень, Слуцкій князь, 435, 443.
Олендскій, Иванъ, депутатъ Волковыскаго повѣта, 433.
Ольпинскій, Григорій, 312.
 — Карпъ, 312.
 — Стефанъ, 312.

- Ольшевскій**, Матвѣй, Лид. подсудокъ, 599.
- Онихимовскій**, Сигизмундъ, Брестскій грод. писарь, 452.
- Оранская**, 591.
- Война, Гальшка Гейшторговна, землянка Лид. пов., 593, 595.
- Войнянка, Варвара, въ замужствѣ Годабская—стольникова Пин. пов., 594, 598, 600.
- Иоанна, Пинская игуменья, 598.
- Софія, 596.
- Оранскій**, Вильгельмъ, Насонъ (?), князь, 613.
- Война, Иванъ, 594, 595, 596, 598, 600.
- Война, Иосифъ, Владимірекій городничій, 596.
- Война, Николай, 596.
- Война, Пахомій, Пин. и Туров. епископъ, 596, 597.
- Война, Сильвестръ, землянинъ Лид. пов., 593—600.
- Война, Яковъ, подсудокъ Стародубовскаго пов., 176, 182, Черниговскій зем. судья, 596.
- Орачевскій**, генеральный комиссаръ Слуцкаго и Копыльскаго княжества, 242.
- Орбицкая**, изъ Рачкевичевъ, 632.
- Ордынецъ**, Даниилъ, Смолен. стражникъ, 492.
- Орлицкій**, Иванъ, изъ Терла, коморникъ Рѣчиц. повѣта, 323, Иванъ-Доминикъ, 351.

- Оросевичъ**, Лейзеръ, кагалный старшина города Мстислова, 376.
- Осаковский**, Игнатій, 51.
- Освецинскій**, 622.
- Осинскій**, Северинъ, возный Опшмян. пов., 576.
- Оскерно**, Антоній, генераль-майоръ, 628.
- Иванъ, королев. подкоморій и войскій Мозыр. пов., 382.
- Игнатій, Завилейскій хоружій, 628.
- Мартинъ, маршалъ, потомъ Опшмян. каштелянъ, 628.
- Рафаилъ, маршалонокъ Мозыр. пов., 382.
- Литовскій чашникъ, 175.
- 637.
- Оскирки**, Мозыр. стольники, 442.
- Остапчикъ**, Лука, Любецкій мѣщанинъ, 590.
- Островскій**, Иосифъ, 61, 62.
- Станиславъ Типшко Семеновъ, депутатъ изъ г. Опшяны, 433.
- Острейко**, Антоній, подстолій Мстиславскаго воевод., 287, 290.
- Остролецкій**, Карлъ, Брашевскій администраторъ, 176—182.
- Оффенъ**, Михаилъ, Шанкопольскій администраторъ, 210—214.
- Оома, администраторъ имѣнія Свиранъ, 255.

II.

- Павловичъ**, Иванъ, Вилен. лавникъ, 518, 530.
- Павловская**, Тереза, изъ Зеновичевъ, Черниговская чашникова, 285—286.
- Павловскій**, Антоній-Фаддей, 168, 171, 285.
- Иванъ, Черниговскій чашникъ, 285—286.
- Пайсій**, владыка Пинскій и Туровскій, 317.
- Паношъ**, Казиміръ Зулारेвичъ, Рѣчицкій староста, 618.
- Паноши**, 124.

- Палацкій-Раць**, Антоній, ловчій и депутатъ Трокъ. воеводства, 15.
- Паславскій**, священникъ Ушанской церкви, 158.
- Пачова**, Анна, Войнянка Иеронимова, 576.
- Самуелева, Софья Исайковская, во 2-мъ бракѣ Жмудская судьяна Млечкова, 575.
- Паць**, Иеронимъ, Трокъ. воеводичъ, 571, 572, 573, 574, 575, 577.
- Казиміръ, Жмудскій епископъ, 459.

- Криштофъ, хоружій вел. княж. Литов., 568, канцлеръ Литовскій, 604.
- Михайлъ, Вилен. воевода, великій гетманъ вел. кн. Литов., 580, Михайлъ-Казиміръ, Вилен. каштелянъ, 599.
- Пашинскій**, Діонисій, Оршан. магдебургскій писарь, 8, 121.
- Пашкевичъ**, Станиславъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академіи, 505, 529.
- Оома, Нарвойшъ, 216.
- Пашковская**, Андреева, Кристина Домбровская, казнодѣйша Любчанскаго Евангелич. сбора, 453—456.
- Вилен. обывательница, 499.
- Пашковскіе**, 366.
- Пашковскій**, Андрей, казнодѣй (проповѣдникъ) Любчанскаго Евангелическаго сбора, 454, 455.
- Пекарскій**, Михайлъ, деканъ и экзаминаторъ Блонскій, Воронидкій парохъ (священникъ), 233, 235, 236.
- Петръ, Брест. зем. судья, 448.
- Пельгримовская**, Геліяшова, Богдана Ивановна Лидская королев. Писарева вел. княж. Литов., 17.
- Пельнинскій**, Піацінтъ, игумень Марковскаго православнаго монастыря, 43—44, 130, 131.
- Перховская**, Кристина, Друцкая - Соколинская, 609, 610.
- Петерсонъ**, Іосифъ, 626.
- Петрашевичи**, земяне Ковенскаго повѣта, 426.
- Петрашевскій**, Іосифъ, 51.
- Петрашкевичи**, 629.
- Петрашкевичова**, Анея, изъ Окушкови, во второмъ бракѣ Заблоцкая, 632.
- Петрашунъ**, 496.
- Петровичъ**, Іосифъ, мостовничій Новгород. воевод., 51.
- Янъ, 216.
- Петровская**, Регина, настоятельница Мин. Свято-Духов. базилиан. монастыря, 290, 336.
- Петровскій**, Казиміръ, возный Лид. повѣта, 333.
- Францискъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академіи, 505, 529.
- Піары**, 53.
- Пилецкій**, Иванъ, 51.
- Пипка**, Евстафій, 131.
- Питманъ**, Леонъ, 622.
- Пищайло**, Доминикъ, королев. оберштерлейтанъ Литов. войскъ, 271.
- Плятеръ**, 615.
- Погорѣльскій**, Антоній, 373.
- Иванъ, 373.
- Подберескій**, Григорій-Казиміръ, Смолен. воевода, Упат. и Гульбинскій староста, 607.
- Станиславъ, депутатъ г. Орши, 433.
- Подберскій**, Смолен. воеводичъ, 495.
- Подвинскій**, Игнатій Нарковичъ, 14.
- Подолець**, Станиславъ, 468, 585, 593.
- Подскоць**, Стефанъ, 83.
- Пожарискій**, Михайлъ, коморникъ Вилен. воевод., 47, 48.
- Познякъ**, Доминикъ, Ошмян. подкоморій, 154.
- Поклонскій**, Вацлавъ-Константинъ, полковникъ, 590.
- Полонскій**, Иванъ, 51.
- Казиміръ, Слуцкій губернаторъ (управляющій имѣніемъ), 242.
- Польгинъ**, Вареломей, 93.
- Польховскій**, гродскій судья Пин. пов., 410.
- Помарнацкій**, Андрей, Вилякомирскій чашникъ, 60, 70, 86, 91, 98, 114, 118, 174.
- Помновскій**, Иванъ, базилиан. монахъ, 97.
- Поморскій**, 160.
- Пониквицкій**, Николай, плебанъ Вселюбскаго костела, 47, 48.
- Понятевскій**, Иванъ, 561.
- Порембская**, 499.
- Порѣцкій**, Юліанъ, настоятель Любавицкаго базилиан. монастыря, 3, 4, 6.
- Потей**, Іпатій, митрополитъ цѣлой Руси, 310.
- Петръ, писарь Брест. зем. суда, 448, 452.
- Потоцкая**, Криштофова, Гальшка Раецкая, 598.

- Подольская возная, Каменецкая старостина, Святослава, Дувиновна Раецкая, 582.
- Потоцкій, Николай**, Каневскій староста, 134, 135.
- Преборовеніе**, 442.
- Превышь-Квинта**, Станиславъ, депутатъ Вилькомиар. пов., 15.
- Прездецій, Антоній**, великій подчашій вел. кн. Литов., полковникъ, Дембскій стар., 32, 37, 392, референдаръ и подканцлеръ вел. кн. Литов., 404, 406.
- Доминикъ, Дембскій староста, графъ, подканцлеричъ вел. княж. Литов., 390, 391, 392, 393, 394, 396, 397, 398, Мин. судовой стар., 403, 404, 405, 407, 408.
- Михаилъ, судовой Пин. староста, графъ, подканцлеричъ вел. княж. Литов., 390, 393, 401.
- Литов., подкоморій, 399.
- Прерадовская**, изъ Ратынскихъ, Суховицкая, старостина, 332, 337.
- Прерадовскій, Онуфрій**, Суховицкій староста, 332, 337.
- Пресмыцкій, Самуиль**, 514, 516.
- Прецлавская**, Андреева, Богдана Мелешковна, Смолен. каштелянка, 34.
- Прецлавскій, Францискъ**, подсудокъ Слоним. повѣта, 135.
- Присецкій, Доминикъ**, 53.
- Пристановскій, Рафаиль**, 555.
- Пріялговскій, Автовій**, подчашій Жмуд. княжества, 197.
- Пропоповичъ, Давидъ-Казиміръ**, Лид. коморникъ, 600.
- Протасевичи**, 124.
- Протасовичъ, Валеріанъ**, Виленскій епископъ, 93, 94.
- Павелъ, старшій Любавицкаго базилиан. монастыря, 4.
- Янъ, писаръ, 444.
- Прусскій, Антоній-Иосифъ-Яковъ**, ротмистръ Оршанскаго повѣта, 423.
- Пузаневичовна, Евфросинія**, настоятельница Мин. Троиц. женскаго монастыря, 340, 369, 371,
- Пузына, Андрей** изъ Козельса, подкоморій Упит. пов., 604.
- Пукшта-Глязгеловичъ, Станиславъ**, Волковыскій хоружій, 366, 433.
- Пукшты**, 368.
- Пукштянка, Елеонора**, въ замужствѣ Станиславова Човская, Оршан. стольникова, 366.
- Изабелла, въ замужствѣ Каминская, 366.
- Пуровскій, Юрій**, студентъ Вилен. свято-Янскоу іезуит. академіи, 505, 529.
- Путовичъ, Адамъ**, возный трибунальныхъ судовъ, 364.
- Пушкинъ**, 15.
- Пщолко, Дмитрій**, Полоц. магдебургскій писаръ, 140, 169, 172.
- Псецкій, Казиміръ**, 51.
- Мартинъ, 629.

Р.

- Радивилова, Анна** Кыщанка, Вилен. воеводина, великая гетманова вел. кн. Литов., 525.
- Бранденбургская маркграфиня, 488, 489, 490, 516, Каролина-Людовика, княжна на Биржахъ, Дубинкахъ, Слуцкѣ, Кошы-гѣ, Невгѣ и Себежѣ, 520—524, 524—527, 531—532.
- Вилен. воеводина, великая гетманша вел. кн. Литов., 249, Янушова, княжна Марія, господарина Молдавскихъ земель, ста-

- ростина Казимірская, Борисовская, Сейвейская, Вилькійская, Ретовская, Быстрицкая, 586—592.
- княжна, Новгород. воеводина, 125.
 - Софья Юрьевна Омельковичовна, княжна Слуцкая, Виленская каштелянова, 443.
- Радивиловна**, Каролина Людовика, конюшанка вел. кн. Литов., 465.
- Радивиль**, Богуславъ, 441, 443, 465.
- Доминикъ, князь на Клецкѣ, Олыкѣ, Дубинкахъ и проч., канцлеръ вел. кн. Лит., 50.
 - князь Иеронимъ, великій хоружій вел. кн. Литов., 239, 240, Перемыскій и Кричевскій староста, 246.
 - князь Карлъ, маршалокъ генеральной сеймовой конфедераціи, 226, 227—провинціи Коронной, 227, 228, 229, 230, 239, 249.
 - Криштофъ-Николай, Литовскій надворный маршалокъ, 393, князь на Биржахъ, изъ Дубинокъ, Сейвейскій, Жижморскій и Быстрицкій староста, 431—433, 435, 440, 442—444.
 - князь Михайлъ, Вилен. воевода, великій гетманъ вел. кн. Литов., 239, 240, Михайлъ-Криштофъ, надворный маршалокъ вел. кн. Литов., 396, 397, 398, Криштофъ, 525.
 - конюшій вел. княж. Литов., 457.
 - князь, 629.
 - Янушъ, князь изъ Биржъ, на Дубинкахъ Слуцкѣ и Копылѣ, подчашій вел. княж. Литов., Борисов. староста, 434—435, 443, 465, 613.
- Радиминскій-Фронцевичъ**, трибунальный маршалокъ, 433.
- Стефанъ, изъ Радимина, Слонимскій староста, 580.
- Радисевскій**, Григорій, писарь Новгород. воевод., 51.
- Радовицкій**, изъ Радовичъ, Эразмъ, поручикъ, депутатъ Волковыскаго пов., 15.
- Радощинскій**, Николай, Лид. подстоіій, 598.
- Раецкая**, Екатерина, Лидская маршалковна, въ замужствѣ Самуилова Комаровская, Вилькомирская подчашина и хоружанка, 581.
- Елисавета, Друцкая-Соколинская, Лид. маршалковна, Борклевская старостина, 578, 579, Довмонтова Сесицкая, 581.
 - Святослава, Дуниновна, въ замужствѣ Потоцкая—Подольская возная, Каменецкая старостина, 582, Лидская маршалковна, 581.
- Раецкій**, Александръ, Лидскій маршалковичъ, 581.
- Альбрихтъ, Троцк. зем. писарь, 547.
 - Богуславъ, землянинъ Новгород. воевод., 48.
 - Гедеонъ, Дунинъ, Румборскій староста, 582.
 - Михайлъ-Яковъ, Лидскій маршалокъ, 578, 579, 580, 581, 582, 583.
 - Петръ, Дунинъ, Троцк. подкоморій, 580.
 - Сигизмундъ - Юрій, Дунинъ, Вилькомир. маршалокъ, Кокенгаузскій староста, 582.
 - Теофилъ, Дунинъ на Чадосахъ, маршалокъ Лид. повѣта, Борклевскій староста, 578—584.
 - Дерптскій подстоіій, 614.
- Разгорскій**, Лавринъ Савичъ, Троцк. зем. судья, 547.
- Райскій**, Иванъ, 575, 576.
- Ратомскій**, Мартинъ, Оршан. подкоморій, 282, 283, 284.
- Рачкевичова**, Ангеля, урожденная Кодзь, 633, 634.
- Рачкевичовна**, Богумида, 632.
- Магдалина, 632.
- Рачкевичъ**, Казиміръ, 632.
- Мартинъ, 632.

Рачко, Мартинъ, 61.
— **Михаилъ**, 61.
Флоріанъ, 61, 93.

Рдултовскій, Антоній, подвоевода Новгород. воевод., 51.
— **Іоакимъ**, 142.
— **Константинъ**, ротмистръ Мин. воевод., 51, на Рдултовѣ, 140—142.

Реймеръ, 516, генераль-маіоръ, 614.

Рекстъ, Бальцеръ, 460, 461.
— **Николай**, 460, 461.

Рендорфова, 591.

Ренчинскій, Михаилъ, старшина Новгородскаго Евангелическаго округа, 533.

Ріаннуръ, епископъ Птоломаиды, Слуцкій плебанъ, 241.

Ривидъ, Иванъ, Мозырскій чашникъ, акторъ сборовыхъ дѣлъ въ вел. княж. Литов., 458, 462, Ривидъ, Улитскій град. писарь, 462, 464, 468, 556.

Римша, Альбрехтъ, 51.

Римши, 366.

Ринкшелевскій, Петръ Богдановичъ, 462.

Ровинскій, Иванъ, регентъ Новгород. воевод., 51.
— **Францискъ**, регентъ подкоморскихъ судовъ Новгород. воеводства, 422.

Рогоза, Анна Косаковна, 466.
— **Анна Руменчовская**, 468.
— **Дмитрій**, 468, 469, 470.
— **Екатерина Вильчовна**, 468, 471.
— **Иванъ-Петръ**, ротмистръ Слоним. пов., 24.
— **Левъ**, 467, Рогоза, 468, 469, 470, 471, 472, 474.
— **Мирославъ**, 466—474.
— **Николай**, 472, 473, 474.

Родевичъ, Доминикъ, Рудницкій староста, 362—364.
— **Леонардъ**, Рудницкій староста, 362—364.
— **Францискъ**, подчашичъ Пин. пов., фундаторъ Корсаковской церкви, 223—226.

— **Ошмянскій городничій**, 371.

Розень, генераль, 613.

Рокотанскій, Петръ, Троцк. скарбникъ, 492, депутатъ этого воевод., 500.

Романовскій, Николай, Борун. радца, 157.
— **Яць**, 618.

Ромеръ, Иванъ, Троцк. подкоморичъ, 67.
— **Матвѣй**, Троцк. подкоморій, 67.
— **Стефанъ**, хоружій Троцк. воевод., 60, Троцк. зем. судья, 61, 62, подкоморій Троцк. воеводства, 311.

Ромеры, 87, 88, 89.

Роръ, Иванъ, 488—503.
— **Константинъ**, 590.
— **Павель**, Троцк. городничій, 488—503.
— **Фердинандъ**, Троцк. подстолий, 488, 589, 590.
— **Оома**, 488—503.

Росохацкій, Николай, 555.

Росховъ, Пинскій капланъ (священникъ), Θεодосій, 217, 219, 220.

Ротеровъ, Андрей, настоятель Рогачевского базилянскаго монастыря, 292, 297.

Рудевичи, татары, 124.

Рудинскій, Іосифъ, 51.

Рудницкая, изъ Велемовскихъ, Ошмян. мечникова, 299—306.

Рудницкій, Фелиціанъ, капитанъ, Ошмян. мечниковичъ, 299—306.

Рудомина, Браславскій подкоморій, 164, 165, 166, 167, 171, 312, 313.
— **Стародубовскій староста**, 615.

Румшъ, Михаилъ, 51.

Румячевскій, скарбовый дворянинъ, 166, 167.

Русиловичова, Бригада, Гроднен. зем. регентова, въ 1-мъ бракѣ Зброжкова, 340—343.

Русиловичъ, Францискъ, Гроднен. зем. регентъ, 340—343.

Русиновичъ, Прокопъ, Заблудовскій бурмистръ, 590.

Рыбинскій, Александръ, Троцк. грод. писарь, 570.
Рыкачевскій, Иосифъ, префектъ конгрегациі Вилен. св.-Янскоі іезуит. академіи, 504, 517, 529.
Рыковъ, Вилен. радца, 518, 529.

Рынушкевичъ, Валентій, Троцк. подстароста, 570.
Рѣзвицкая, Михайлова, Маріанна, изъ Гуриновъ, въ первомъ бракѣ Николаева Сорокова, 293, 294.
Рѣшна, Криштофъ, ротмистръ, 597.

С.

Саваневская, Софья, изъ Хребтовичей, войская вел. кн. Литов., въ первомъ бракѣ Тышкевичова—Слонимская подкоморина, 122—130.
Саваневскій, Гавріиль, Доминикъ, 123, 124, 125, 126, 127, 129.
 — Иванъ, 127, 129.
 — Казиміръ - Леонъ, возный Вилен. воевод., 505, 112.
Савичъ, Николай, писарь Митрополитанскихъ задворныхъ судовъ, 327.
Садовская, Сусанна, Клинеберковна, 380, 381.
Садовскій, Иванъ, 380, 381.
Сановичъ, Онисифоръ, возный Пяк. пов., 218.
 — Матей, 51.
Саплица, Гавріиль, 51.
Сапѣга, Александръ, надворный подскарбій вел. кн. Литов., 45, великій канцлеръ вел. княж. Литов., 390, 392, 394, 395, маршалокъ вел. кн. Литов., 399, 400, 401, 402, 404, 408.
 — Иосифъ, Виленскій епископъ коадьюторъ, рефендаръ вел. кн. Литов., 401.
 — Казиміръ, Виленскій воевода, 399, артиллер. генераль вел. кн. Литов., 401, Казиміръ-Иванъ, великій гетманъ вел. кн. Литов., 504, Казиміръ-Иванъ, 529, 531.
 — Левъ, Вилен. воевода, 34.
 — Михаилъ, Подляскій воевода, 35, на Быховахъ, Баркалабовѣ и Буйничахъ,

подканцлеръ вел. кн. Литовскаго, 143, 151, 401.
 — Павелъ, Вилен. воевода, великій гетманъ вел. кн. Литов., 590.
 — Юрій, Литовскій стольникъ, 395, 398, 399, 400, 401, 402, 408.
Сапѣги, 95, 173, 398.
Сапѣжанна, изъ Глѣбовичей, Казимірова, Вилен. воеводина, 399, Кристина, 401, Литов. стольниковна, въ замужствѣ Масальская—Волковийская старостина, 399.
Свентицкій, Александръ - Николай, Мстиславскій подстолий, 504, 505, 529, 530, 584.
 — Антоній, Мин. стражникъ, 160.
 — Рафаиль, Скавенскій пробощь, 41.
 — Мин. депутатъ, 251.
Свенторѣцкій, Иосифъ, Минскій скарбникъ, 160.
 — Михаилъ, трибунальный писарь, Мин. грод. судья, 303.
Сверщевская, Викторія, во 2-мъ бракѣ Невяровичова, 370, 371.
Сверщевскій, Игнатій, 370, 371.
 — Онуфрій, 370, 371.
 — Ѡадей, 370, 371.
 — Ѡома, 370, 371.
Свидинскій, Михаилъ, возный Опмян. пов., 370, возный трибунальныхъ судовъ, 305.
Свирскій, Иванъ Болеславовичъ, князь, королев. маршалокъ, 432, 433.
Свольнскій, Иванъ, земскій суррогаторъ Полоц. воевод., 42.

- Константинъ, подстолий Полоцкаго воевод., 42.
- Свяденій, Иосифъ, пограничный судья Оршан. пов., 197, 198.**
- Святая, Марианна, изъ Кукелевъ, крайчина Полоц. воеводства, 423—424.**
- Свяцій, Казиміръ, крайчій Полоц. воеводства, 423—424.**
- Севрукъ, Новодворскій подстароста, 231.**
- Седлецкій, Антоній, Таборскій администраторъ, 92.**
- Сеключная, Тересса, изъ Важинскихъ, Лидская подстаростина, 347, 348.**
- Секлюцій, Венедиктъ, Лидскій подстароста, 347, 348.**
- Селява-Гатно, Флоріанъ, Ошмянскій градскій писарь, 61, Селява-Галко, 130.**
- Семашкевичъ, Янъ Урбановичъ, землянинъ Жомойт. земли, 439.**
- Семень, нязь Слуцкій, 443.**
- Сеницій, Веспасіанъ, подсудокъ Бужской земли, 465.**
- Павелъ, изъ Бонча, Бужскій подстолий, 504, 519, 529, 531.
- Сепянский, Янъ, землянинъ Троцк. пов., 546.**
- Сесинова, 499.**
- Сесицкая, Елисавета Довмонтвна, въ замужствѣ Раецкая—Лидская маршалковна, 581.**
- Сесицій, Казиміръ Довмонтъ, кухмистръ вел. кн. Литов., Вилькомир. староста, полковникъ, 606, 608.**
- Сехновицій-Ностюшко, Николай, заступающій мѣсто Брест. зем. судьи, 448.**
- Сигизмундъ Августъ, король Польскій, 426, 509.**
- Сигизмундъ III-й, король польскій, 310, 426.**
- Сидоровичъ, Яковъ, Вилен. писарь, 629.**
- Сильвестровичъ, 110.**
- Симошевскій, 509.**
- Сингаевскій, Амвросій, настоятель Березвездцаго базилиан. монастыря, 419, 422.**
- Скиндеръ, Криштофъ, Лидскій градскій судья, 598.**
- Криштофъ, Мозырскій войскій, 462.
- Скирмонтовичъ, Григорій Юхновичъ, 97.**
- Склепинскій, Стефанъ, возный Гроднен. повѣта, 338.**
- Скорина, Николай, зем. судья Рѣчц. повѣта, 294, Михайль, 297, 298.**
- Скоробогатый, Андрей-Казиміръ, Троцк. град. писарь, 616.**
- Скорубскій, Оаддей, 193.**
- Скорульская, Рафаилова, Марианна Римонская, 615.**
- Скорульскій, Александръ, Смоленскій каноникъ, 616.**
- Рафаль, 615.
- Скретускій, Старо-Быховскій пробощъ, 622.**
- Скрыцій, Антонъ, Ошмян. коморникъ, 637.**
- Славинская, Станиславова, Екатерина Звѣровская, 488, 489, 490, 499.**
- Славинскій, Станиславъ, кальвинъ, доворца и завѣдца юрисдики Виленскаго дворца княжны Радивиловны, Брандебургской маркграфини, 488—503.**
- Слиневскій, Семень, Раковскій препозитъ, 482, 485.**
- Слизень, Казиміръ, депутатъ Стародубов. повѣта, судья главнаго Литовскаго трибунала, 416, 117, генералъ-адъютантъ войскъ вел. кн. Литов., 418.**
- Слобоцкій, Семень, б. намѣстникъ Слуцкаго княжества, 232, Старичцкій экономъ, 240.**
- Словочинскіе, 631.**
- Служка, Богуславъ-Иосифъ, Вилен. каштелянъ и польный гетманъ вел. кн. Литов., 504, 529, 531.**
- Слупскій, Николай, Виленскій каноникъ, Ковен. плебанъ и пробощъ костела св. креста, 425, Граціонаполитанскій епископъ—504, 519, 529, 531.**

- Смальгоревскій**, Станиславъ - Юрій, изъ Смальго-
рева, войскій Волковыскаго пов., 59.
- Смогорѣвскіе**, 124.
- Смогорѣвскій**, Яссонъ, Юноша, архіепископъ, ми-
трополитъ всея Руси, 417.
- Смогорѣвскіа**, монахини, 124.
- Смошевскій**, 508.
- Снарскій**, Адамъ, ротмистръ Полоц. воевод., 14.
- Снѣжинскій**, Антоній, судебный подстароста Пин.
пов., 218.
- Соблевская**, Екатерина, настоятельница Мин-
скаго женскаго базилианскаго монастыря,
182—184, 282, 288.
- Соботковскій**, 630.
- Соноловская**, Адамова, Анна, Курбская Ярослав-
ская, въ 1-мъ бракѣ Романова Соморо-
кова—Вилькомир. зем. судьяна, 603.
- Соноловскіе**, 603.
- Соноловскій**, Владиславъ, 603.
- Соломерецкая**, Елена, 144.
- Соломерецкій**, Богданъ, князь, 144.
- Солтаны**, фундаторы Жировицкаго базилиан. мо-
настыря, 34.
- Сомороновая**, Романова, Анна Курбская—Ярослав-
ская, Вилькомир. зем., судьяна, во второмъ
бракѣ Адамова Сокольская, 603.
- Соморонъ**, Романъ, Вилькомир. зем. судья, 603.
- Сопотко**, Александръ, писарь. 611.
- Сопотковна**, 633.
- Сорокова** Николаева, Маріанна изъ Гуриновъ, во
2-мъ бракѣ Михайлова Рѣзвickaя, 293.
- Сороковна**, Фелиціана, настоятельница Мин.
жен. базилиан. свято-Духовскаго мона-
стыря, 287.
- Сосновскій**, Иванъ, 515, 516.
— Никодимъ, настоятель Кузницкаго мона-
стыря, 338—339.
- Софроновичъ**, Иванъ, 592.
- Стабровская**, 165.
- Стабровскій**, 165.
- Стадницкій**, Христофоръ, 71.
- Станиславъ Августъ**, король польскій, 357, 365.
- Станкевичова**, Кристина Вязгирдовна, Новгород.
стольникова, 607.
- Станскій**, Юрій, Смолен. скарбникъ, 370, 371.
- Старинкевичъ**, Петръ, священникъ Слуцкой Спас-
ской церкви, 241.
- Старосельская**, изъ Огинскихъ, 163.
- Старосельскій**, 469, Николай, 568.
- Статкевичъ**, Иванъ, 333.
— Игнатій, Пятигорскій поручикъ, 333.
— Николай, Пятигорскій хоружій Литов-
скихъ войскъ, 333.
— Станиславъ, 333.
— Ѳаддей, артиллер. полковникъ, 333.
- Стаховскій**, Иванъ, 315.
- Стебновскій**, Цезарій, настоятель Жировицкаго
базилиан. монастыря, 22—24, 25—28, 29—
33, 33—38.
- Стебскій**, Борисъ, базилиан. ксендзъ, митрополи-
чій комиссаръ, 39.
- Степновскій**, Смолен. архіепископъ, 271.
- Стеткевичи**, 337,
- Стеткевичова**, Елена Соломерецкая, Кричовская
и Слуцкая старостянка, 143.
- Стеткевичъ**, Богданъ, Новгородскій каштелянъ,
впослѣдствіи Мстиславскій подкоморій, 143.
— Владиміръ-Михайль, Новгородскій каште-
ляничъ, Мстиславскій подкоморичъ, 144.
- Стефановичъ**, 441, Михайль, Вилен. бурмистръ,
505, 518, 529.
- Стефанъ** (Баторій), король польскій, 93, 426, 509,
510.
— воеводичъ Молдавскихъ земель, 589.
- Стовесскій**, Гедеонъ, настоятель Минскаго Свято-
Духовскаго базилиан. монастыря, 390.
- Стокарскій**, Петръ, 450.
- Словачицъ**, Александръ, Смолен. коморникъ,
21.
- Стома**, Антоній Михайль, Рѣчиц. грод. судья,
618, и обозный, 623.
- Сторимовичова**, Софья, изъ Цеханскихъ, 359.

Сторимовичъ, Антоній, 359.
 Стояновичъ, Стефанъ, 592.
 Стравинская, Софья, Друцкая-Горская, Мин. воеводина, 309.
 Стравинскій, Антоній, грод. писарь Троцк. воевод., 311.
 — Валтасаръ, Мин. воевода, 309.
 — Игнатій, стражвикъ Троцк. воеводства, 311.
 Страчинскій, 515, 516.
 Струтинскій, Иванъ Берличъ, 589.
 Стрыжець, Криштофъ Довгяло, Улитскій подчасий, 589.
 Стрычечь, Довгяло Янъ, 550.
 Стрычкова, Гальшка, 550.
 Стрѣлецкій, Михайль, 515, 516.
 Стрѣлловичъ, Станиславъ, 63.
 Студенскіе, 631.

Сузинъ, Брест. грод. подсудокъ, 181.
 Сулистровскій, писарь, 628.
 — Рафаиль, 362, 363.
 Супинскій, Антоній, 629, 637.
 Сухновскій, 591.
 Суходольскій, Андрей, Слоним. грод. судья, 412, 413, 415.
 — Гилярій, іеромонахъ (Новгород. базилиан. монастыря, 200, 206.
 — Францискъ, ректоръ Вилен. іезуит. новиціата, 254—261.
 Сухорскій, ксендзъ, 629.
 Сушицкій, Иванъ, 442.
 Сыцинская, Констанція, 574.
 Сыцинскій, Иванъ, 309.
 — Гекторъ-Давидъ Яновичъ, 309.
 Съдляръ, Войтехъ, Вилен. мѣщанинъ, 310.
 Съноментскій, 294.

Т.

Талвойшъ, Адамъ, Динабургскій староста, 433.
 Тараевичъ, Антоній, 51.
 Тараневичъ, 629.
 Тарновскій, Станиславъ, Дубровскій плебанъ, 396.
 Твардоманскій, 622.
 Телятицкій, Адамъ, 450.
 — Криштофъ, 450.
 — Николай, 450.
 — Ярошъ, 450.
 Терешъ, Петръ, Смолен. стражвикъ, 620.
 Терлецкій, Григорій подстолий Пин. пов., Мин. войтъ, 546.
 — Леонъ, іеромонахъ, прокураторъ имѣній Вилен. базилиан. монастыря, 308.
 Терпиловскій, Стефанъ, возный Рѣчиц. пов., 297.
 Терпицкій, 435, 442.
 Тиминскій, Иванъ Казиміръ, 611.
 Товарницкій, Андрей, 591.

Томковидъ, Стефанъ, Браславскій деканъ, священникъ Друцкой Спасской церкви, 38—42.
 Трасковскіе, 190.
 Трацевскій, священникъ Вороницкой церкви, 233.
 Трембицкій, Брест. депутатъ, 251, 252.
 Тризна, Гедеонъ-Михайль, Брест. староста, 317, 333, 334.
 — Григорій, Слоним. подкоморій, 316, Слоним. маршалокъ, 317, 333, 334, 366.
 — Мартинъ, Виленскій каноникъ, 317, Марціанъ, 333, 334.
 — Николай, кухмистръ вел. княж. Литов., Слоним. подкоморій, вполѣдствіи великій подскарбій вел. кня. Литов., 317, 318, 319, 320, 321, 333, 334.
 — Павелъ, покоевый дворянинъ королевича Владислава, 317, 333, 334.

- **Феофилъ**, Брест. воевода, 317, Волковысскій староста, 318, 319, 320, 321, 334.
- Тризнина**, Изабелла изъ дома Лядскихъ, 318, вполѣдствіи Хоткевичова—Мозыр. старости-на, 319, 335.
- **Регина**, изъ Сапѣговъ, Слоним. подкоморина, 316, Слоним. маршалкова, 317, 334, 335.
- Тризы**, 331, 367, 368.
- Тризнянка**, Евфросинія, монахиня Пинскаго базилиан. монастыря, 317, 333, 334.
- **Регина**, въ замужствѣ Гаврилова Шеметова, Слоним. подкоморина, 317, Сапѣжанка, Слоним. маршалкова, 333, 334.
- **Феодора**, въ замужствѣ Казимира Тышкевичова, Брест. подкоморина, 317, 334.
- Трулевичъ**, Венедиктъ, настоятель Жировиц. базилиан. монастыря, 377.
- Трусевичова**, 515.
- Труховскій**, Антоній-Людвикъ, регентъ Смоленскихъ подкомор. судовъ, 358, 359.
- Труцевичъ**, Іоиль, игумень Кутеевскихъ монастырей, Буйницкаго и Баркалабовскаго, 144.
- Тугановскій**, Антоній, ловчій Новгород. воевод., 204.
- **Іосифъ**, 51.
- Тукальскій-Нелюбовичъ**, Іосифъ, Лещинскій архимандритъ, настоятель Вилен. св.-Духов. монастыря, 586, 587, 589, 592.

- Туловскій**, Волковыскій подстароста, 175.
- **Юрій**, пленипотентъ, 453, 454.
- Турскій**, Иванъ, конюшій Оршанскаго пов., 7.
- Турчиновична**, Анеля, викарія Новгород. женскаго базилиан. монастыря, 47.
- Турчиновичъ**, Іосифъ, Пилтинскій староста, 122.
- Тызенгаузь**, Стефанъ, Дысменскій староста, 319.
- **Юрій**, мечавикъ вел. кн. Литов., 580.
- Тышка**, Иванъ, 61.
- Тышкевичова**, Маріанна, изъ Галимскихъ, въ 1-мъ бракѣ Богусевичова, Велятицкая стольникова, 282, 284, 285.
- **Софья**, изъ Хребтовичей, Слонимская подкоморина, во 2-мъ бракѣ Саваневская—войская вел. кн. Литов., 123—130.
- **Феодора**, Казимира, Брест. подкоморина, Феодора, Тризнянка, 318, 333, 334.
- Тышкевичовны**, монахини, 124.
- Тышкевичъ-Скуминъ**, Владиславъ, крайчій вел. кн. Литов., 580.
- **Іосифъ**, Велятицкій стольникъ, 282, 284, 285.
- **Иванъ**, Кермельскій и Быстрианскій староста, 136—139.
- **Казиміръ**, Брест. подкоморій, 318, 319, генералъ-лейтенантъ войскъ вел. кн. Литов., 322, 333, 334.
- **маршалокъ** вел. кн. Литов., 629.
- Тѣшинскій**, Антоній, 51.
- **Казиміръ**, Оршанскій ландвойтъ, 4, 8.

У.

- Узловскій**, Богуславъ, 51.
- Укольская** Воловичовна, Анна, Троцк. подкоморина, въ 1-мъ бракѣ Урбановичовна, 186, 187.
- Умястовскій**, 637.

- Унгеръ**, Лидскій коморникъ, 180.
- Униховская**, Тереса изъ Бугариновъ, земская судьяна Мин. воевод., 343—346.
- Униховскій**, Францискъ, Мин. зем. судья, 266—272, 343—346.

<p>Урбановичова, Воловичовна, Анна, во 2-мъ бракѣ
Укольская — Троцкая подкоморина, 186,
187.</p> <p>Урбановичъ, Касперъ, 496.</p> | <p>Урцевичъ, Вилен. бурмистръ, 615.</p> <p>Усаковскій, Автовій, подстолий Стародубовскаго
повѣта, 51.</p> <p>— Иванъ, 51.</p> |
|---|--|

Ф.

<p>Файтелевичова, Левкова, еврейка, 589.</p> <p>Фасцишевскій, Францискъ, 482, 485.</p> <p>Фащъ, 293, Доминиѣкъ-Юсифъ, президентъ Рѣчиц.
зем. суда, 294, 295, 297, 298.</p> <p>Фельднеръ, Янъ, Виленскій обыватель, купецъ,
464.</p> | <p>Филиповичъ, Иванъ, коморникъ Мин. воеводства,
326, 380.</p> <p>— Поликарпъ, Лешинскій архимандритъ,
313.</p> <p>Фондынель, Фридрихъ, 16.</p> |
|---|--|

Х.

<p>Халецкій, на Хальцахъ, Александръ Гедеоны,
Новосельскій староста, 583.</p> <p>— на Хальцѣ, Доминиѣкъ, Рѣчиц. хоружій,
618, 623.</p> <p>Харевичи, 124.</p> <p>Харевичъ, Казиміръ, Красносельскій плебанъ,
391, 396, 397, 399, 403, 404.</p> <p>Харлинскій, Иванъ, изъ Харлежа, Новгород.
ловчій и подвоевода, 592.</p> <p>Хацевичъ, Казиміръ, Инфлянтскій каноникъ,
Красносельскій пробоощъ, 393.</p> <p>Хвалковскій, Самуилъ, изъ Хвалкова, Дрогицкій
староста, 524, 527.</p> <p>Хвальчевскій, Петръ, генеральный ревизоръ, 426.</p> <p>Хведоровичъ, Михайлъ, Глембоц. плебанъ, 276.</p> <p>Хелховскій, Ровянскій подкоморій, 16.</p> <p>— Яковъ, 93.</p> <p>Хлевинскій, на Хлевнѣ, Казиміръ, писарь зем.
суда Рѣчицкаго повѣта, 294, 295, 297,
298.</p> <p>Хиара, Мин. грод. писарь, 181, 289.</p> | <p>Хмѣлевскій, Станиславъ, 51.</p> <p>— Фелиціанъ, 51.</p> <p>Хмѣлинскій, Христофоръ, Смолен. каноникъ,
476.</p> <p>Хмѣльницкая, Роксанда, 587, 588.</p> <p>Ходакевичъ, Дмитрій, возный Мстиславскаго
воевод., 269.</p> <p>Ходкевичова, Изабелла, изъ Ляцкихъ, 335.</p> <p>Ходкевичъ, Криштофъ, трибунальный марша-
локъ, 555.</p> <p>Ходоровичъ, Ома, базилианскій ксендзъ викарій,
митрополичій комиссаръ, 39, 41.</p> <p>Ходзькова, Тересса, 636.</p> <p>Ходзько, Андрей-Михайлъ, 154, Ошмян. обозный,
434, 440, 445, 618, Хоцько, 520, 524,
531.</p> <p>— Борейко, Юсифъ, грод. судья Ошмян.
пов., 123, 129, 153—157.</p> <p>— Казиміръ, Ошмян. зем. судья, 627, 629,
636.</p> <p>— Михайлъ, хоружій, 629.</p> |
|--|---|

Холевъ, Иванъ, 182, 183.
— Казиміръ, 182, 183.
— Матвѣй, 182, 183.
— Стефанъ, 182, 183.
— Францискъ, 182, 183.

Хоминскій, Игнатій, Опшян. зем. судья, 629.

Хомичъ, Николай, 51.

Холхельскій, 160.

Хороманская, Елена, изъ Черейскихъ, 45.
— Густина, 45.
— Марианна, 45.

Хороманскій, Михаилъ, 45.

Хороща, Юрій, Оршан. гродскій намѣстникъ и ландвойтъ, 118, 121.

Хотневичова, Изабелла, изъ Ляцкихъ, Мозыр. старостина, въ первомъ бракѣ Тризинна—Брест. воеводина, 319, 320.

Хотневичъ, Мозыр. староста. 319.

Хоцьно. См. **Ходзьно**.

Храновскій, пріоръ августиніанскаго монастыря въ Вильнѣ, на Зарѣчи, 596.

Храповичъ, Θεодосій, старшій Черейскаго базилианскаго монастыря, 45.

Храповицкій, Адамъ, Троцк. зем. подсудокъ, 547.
— Антоній-Мартинъ, Смолен. подкоморій, полковникъ Оршан. пов., 146, 151.

Хребтовичова, Кристина, изъ Фронцевичей, Гаенская старостина, въ первомъ бракѣ Кришковская, 398, 400.

Хребтовичъ, Іоакимъ, Новгород. стольникъ, 51, подканцлеръ вел. кн. Литов., 398.
— Лятаворъ, Адамъ, 462—464.

Хрощевскіе, Вилен. мѣщане, 351.

Хрудскій, Иванъ, Пшостаковскій священникъ, 140—142.

II.

Царикевичъ, Митрофанъ, игумень Буйницкаго монастыря, 142—146, 147, 151.

Цедровскій, Стефанъ, Поневѣжскій староста, 533.

Цедронскій, Андрей, Волковыскій коморникъ, 64, 73, 86, 90, 113, 114, 117.

Цехановецкая, Опеская старостина, во 2-мъ бракѣ Манучина, 373.

Цехановецкій, Іосифъ, генералъ-адъютантъ вел. княж. Литов., 272—375.
— Михаилъ, Мстиславскій хоружій, 279, 372—375.

Цехановскій, Іосифъ, генералъ Литовскихъ войскъ, 422.

Цехонская, Елена, 359.
— Густина, 359.
— Ядвига, 359.

Цивинскій, Иванъ, 51.

Цидзикъ, Матвѣй, возный трибунальныхъ судовъ, 265, 272, 286, 290, 298, 337, 339, 342, 361, 371, 387, 411.
— Михаилъ, Долгиновскій плебанъ, 362, 363.

Циринкевичъ, Иванъ, 386.

Цихановна, Елисавета, монахиня Баркалабовскаго монастыря, 143.

Цяпинскій, Іосифъ-Фелиціанъ, инстигаторъ Могилев. экономія, 146, 152.

Ч.

- Чайковский**, Андрей - Константинъ, намѣстникъ Вилен. замка, 505.
- Чапинская**, викарія Полоц. базилиан. монастыря, 286.
- Чарторижскій**, Михаилъ, воевода на Клеванѣ и Жуковѣ, канцлеръ вел. кн. Литов., Луцкій, Гомельскій, Георгенбургскій, Усвятскій, Подусвятскій и проч. староста, 44, 132.
- Чачковский**, Густинъ, настоятель Мин. базилиан. монастыря, 304.
- Черейская**, Маріанна, изъ Подерневт, 45.
- Черейскій**, Іосифъ, 45.
— Никодимъ, 45.
— Сигизмундъ, 45.
- Черлинковский**, Сильвестръ, Браславскій мечникъ, 441.
- Чеховичъ**, Антоній - Леонъ, ротмистръ Слоним. пов., 28.
- Чижова**, Кристина Хребтовичовна, Виленская подкоморина, 398.
- Чини**, 401.
- Чинъ**, Андрей, депутатъ г. Городны, 433.
— Альбертъ Минтовъ, Вилен. скарбникъ, 492, 500.
— Станиславъ, ротмистръ Опшянского пов., 216.
- Чудовская**, изъ Булгариновъ, Франциска, Смолен. зем. судьина, 266—272.
- Чудовскій**, Иванъ, Смолен. зем. судья, 266—272.
— настоятель Вилен. базилиан. монастыря, 307.

III.

- Шабунъ**, Яковъ, возный Мин. воевод., 341.
- Шавковский**, Давидъ, депутатъ Вилькомира, 433.
- Шадурскій**, Іосифъ, Смолен. скарбникъ, 225.
- Шалава-Галка**, Антонъ-Флоріанъ, градскій писарь Оршан. повѣта, 123.
- Шанявскіе**, 124.
- Шаталовичъ**, Юрій, настоятель Полоцкаго базилианскаго монастыря, 162—172, настоятель Бытенскаго базилианскаго монастыря, 316, 320, проконсульторъ Литов. провинціи, 331, 333, 365, 369.
- Шашевичъ**, Войтехъ, ксендзъ, прокураторъ имуществъ Вилен. іезуит. академіи, 505, 510.
- Швабовичъ**, Михаилъ, 93.
— Станиславъ, 93.
- Швейковская**, Тобіяшева, Регина Быховцовна, 589.
- Шевчикъ**, Андрей, хлопъ, 23.
- Шенанскій**, Андрей, Казиміръ, 444.
- Шеметова**, Гавріілова, Регина, Слоним. подкоморина, Тризвянка, 317, 319, 334.
— Кристина, Соколинская и Друцкая княжна, 549.
— Мальхерова, Варвара Огинская, Виленская подкоморина, 547—556.
— Полонія, Кавечинская—Мин. подкоморина, 549.

- Ярославовъ — Виленская подкоморина, Анна Салѣжанка, 549, 550.
- Шеметь**, Александръ, Ковен. маршалковичъ, 550, 552.
- Владиславъ, Ковен. маршалковичъ, 550, 552.
- Гаврилъ, Словим. подкоморій, 318, 319, 334, 550, 553, 554, 555.
- Дадибогъ, 550, 551, 553, 554.
- Константиновичъ, Ковен. маршалковичъ, 550, 552, 553, 554.
- Лука, Ковен. маршалокъ, 550, 551, 553, 554, 555.
- Мальхеръ, Вилен. подкоморій, 549.
- Николай, 550, 553, 554, Николай-Казимиръ, 555, Жмудскій зем. судья, 584.
- Юрій, 549.
- Ярославъ, Вилен. подкоморій, 549, 550.
- Шептицкій**, Аванасій, митрополитъ всей Руси, 10, 159, 349, 351, 352, 353, Львовскій епископъ, 355.
- Леонъ, Кіев. митрополитъ, 382, 384.
- Шимановскій**, Бонифацій, Опшмян. подпробощъ, 73.
- Вареломей, 497.
- Шимувлевичъ**, Мартинъ, Вилен. мѣщанинъ, 497.
- Шипневскій**, Лаврентій, діакопъ Пин. православнаго монастыря, 217, 219, 220.
- Ширма**, Павелъ, земскій писарь Пин. пов., 28.
- Петръ, подчашій Пин. пов., 251, 252.
- Ширмы**, 313.
- Ширмянка**, въ свѣтѣ Иоанна, въ постриженіи Іозефата, монахиня Виленскаго базилян. монастыря, 251, 252.
- Шицикъ**, 515.
- Шиска**, Александръ, возный Мин. воеводства, 332.
- Шишковскій**, Ѳеодоръ, 142, Пинскій стражникъ, 147.
- Шорць**, Григорій, 514, 516.
- Шипиговскій**, Антовій, 51.
- Шрейтеръ**, 499.
- Штольтманъ**, Яковъ, Опшмянскій пробощъ, 61, Хоцмскій каноникъ, Курелевскій коллегать, 71.
- Штрункъ**, Криштофъ, Виленскій обыватель купецъ, 464.
- Штулба**, Станиславъ, 309, 310.
- Шукевичова**, Венедикта, изъ Секлюцкихъ, капитанша, 347—349.
- Шукевичъ**, Антовій, капитанъ, 347—349.
- Шуковичъ**, Александръ, 462.
- Шукшта**, Петръ, Эйрагольскій тивунъ, Жомойтскій подсудокъ, 439.
- Шульберскій**, Евстафій, 611.
- Шумковскій**, Викторъ, скарбовый дворянинъ вел. княж. Литов., 356—358.
- Шумлянская**, Маріанна изъ Свистельницкихъ, Галицкая хоружанка, 133, 134.
- Шумлянскій**, въ свѣтскомъ званіи Андрей, въ монашествѣ Николай, базилянскій монахъ, 132—136.
- Антовій, Галицкій хоружій, 134.
- Василій, Галицкій хоружичъ, 134.
- Иванъ, на Шумлянахъ, хоружій Галицкой земли, полковникъ войскъ Рѣчи-посполитой, 133, 135.
- Карлъ - Юрій, Черниговскій стольникъ, 606, 608.
- Константинъ, Галицкій хоружій, 134.
- Романъ, Галицкій хоружичъ, поручикъ, 134.
- Шумскій**, маршалокъ каптуровыхъ судовъ Вилен. воеводства, 310, 212, 213, 214.
- Шутовичъ**, Антовій, Сервецкій священникъ, 362—364.

III.

Щепановичъ, Иванъ, грод. писарь Ошмян. повѣта, 638. Щербацкій, Тимофей, Кіев. митрополитъ, 143. Щиглинскій, Новокрацій, іеромонахъ Вилен. Троицкаго монастыря, 255.	Щить, Людовикъ, Смолен. каштеляничъ, 61. Щиты, Смолен. каштеляничъ, 91. Щука, Петръ, 514, 516.

Э.

Эйдятовичъ, скарбовый дворянинъ, 167.	Эйтимовна, Варвара, консулторка Вилен. базилян. монастыря, 251, 252, 402.

Ю.

Юдзевичъ, Казиміръ, Борун. магдебургскій писарь, 157. Юдицная, Анна, 619. — Софья, Рѣчицкая подкоморянка, 618, Софья, 619, 623. — Флоріана, Рѣчиц. подкоморянка, 623. Юдицкій, Антоній, Рѣчиц. маршалокъ, 623. — Іосифъ, обозный вел. кн. Литовскаго, 316—322, 320, 321, великій обозный, 331, 332, 336, 337. — Казиміръ, Рѣчицкій подкоморій, 617—626. — Михайлъ, 619, Рѣчиц. зем. писаревичъ, 620, 622. — Петръ, 619.	— Станиславъ, суфраганъ и архидіаконъ, референдарій и нотарій вел. кн. Литов., 477. — Станиславъ, 619. Юревичъ, Антонъ, 367. — Иванъ, Витеб. подстолий, 367. — Кристина, изъ Прецлавскихъ, Витебская подстолина, 367. — Розалія, 367. — Юрій, 370, 371. Юскевичъ, Александръ, администраторъ Мурованой Ошмянки, 92. Юхневичъ, Криштофъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академіи, 505, 529. Юшневичъ, Стефанъ, возный Лядскаго пов., 348.

Я.

Яблонскій, Иванъ Ф., староста Новгород. воевод., 51. Яблонице, 63.	Явгело, Юрій, 514, 516. Яворскій, Теофанъ, игумень Пинскаго православнаго братскаго монастыря, 217—220.

Яглицій, 637.
Яковицій, Игнатій, ротмистръ Оршанскаго пов., 49, 52, мостовничій, 136, 188.
Янишевскій, Игнатій Петровичъ, грод. судья Мин. воевод., 233—236.
 — Станиславъ - Францискъ, грод. писарь Мин. воевод., 233.
Янковичъ, Иванъ, 633.
Янкевичъ, Войвебъ, Мстибовскій еврей, 376.
Янковичъ, Илья, войтъ Тороканской волости, 178, 180.
Янковскіе, 629.
Янковскій, Михаилъ, 516.
Яновичъ, Александръ, 204, 206.
 — Антоній, 204, 206.
 — Василий, 204, 206.
 — Викентій, 204.
 — Войтехъ, 204, 206.
 — Елена, 206.
 — Мартинъ, Вилькомир. ротмистръ, 259.
 — Матвѣй, Малосельскій староста, гродскій регентъ Новгород. воевод., 51, 199, Мозырскій староста, фундаторъ Новгород. базилиан. монастыря, 201—204, 205—206.
 — Станиславъ, 204, 206.

Янковскіе, 124.
Янковскій, Войтехъ, Опшмянскій гродскій регентъ, 61, 92.
 — Матвѣй, 61, 92.
 — Михаилъ, 515.
Януць, Казиміръ, войтъ Стараго-Села, 255.
Янушевичъ, Игнатій, Мерло, 161.
Янушкевичъ, ксендзь, доминиканскій эксъ-про-вианціалъ, 633.
Янъ-Казиміръ, король Польскій, 93, 457, 579.
Янъ III-й, король Польскій, 528, 530.
Ярмола, 426.
Ярославскій-Курбскій, см. Курбскій-Ярославскій.
Ярошевскій, Янъ Яновичъ, Могилев. войтъ, 143. писарь Могилев. магдебургія, 143, 147, 152.
Ясенецкій-война, Иванъ, депутатъ Витеб. воевод-ства, 433.
 — Францискъ, Рѣчиц. зем. судья, 623.
Яфимовичъ, Андрей, 591.
Яхновскій, Вареоломей, 566.
Яховскій, Казиміръ, королев. дворянинъ, 462.
Яциничъ, Леонъ-Юсифъ, городничій Слоним. повѣ-та, 135.
Ящолдъ, Глембоцкій илебанъ, 276, 277.

Федоровичъ, Михаилъ, Глембоцкій пробощъ, 273, плебанъ, 277, 278.

II.

УКАЗАТЕЛЬ

ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Авшотаны, село, 615.

Адамовичи, околица, 62.

Адамовщина, село въ Опшян. пов., 87, 88.

Азаны, фундушное село Геліановскаго базиліан. монастыря, въ Браслав. пов., 55, 56, 58, 59.

Анудовъ, им. въ Мин. воевод., 370, 371.

Антоновъ, им., 382, 383.

Апанасковичи, им. въ Полоц. воевод., 163, 168, 170.

Апикеле, урочище, 84.

Астаповщина, село въ Полоц. воевод., 138.

Атавги, урочище, 66.

Б.

Бабина Могилна, урочище въ Новгород. воевод., 190, 192, 193.

Баншты, им., 185, или Дукораь, въ Мин. воевод., 565.

Балинь Мохъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Балуйце, лѣсъ, 374.

Барналабовскій женскій монастырь, 142—146, 147—152, Боркалабовскій, 560.

- Баркалабовъ, им., 143.
Баса, рѣка, въ Оршан. пов., 119.
Бастовскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, Баславскій, 243.
Белянишки, урочище, 77.
Берегъ, им., 532.
Березвецкій базилианскій монастырь, 272—281, 325, 418—422.
Березвечь, им. въ Полоцкомъ воевод., 279, 280, 419—422.
Березвеча, рѣка, въ Полоцкомъ воеводствѣ, 419, 421.
Березовецъ (Brzozowiec), им. въ Лидскомъ пов., 348, 349.
Березовка, урочище, 150.
Бернишки, поселокъ, 93, 97.
Беркланы, королев. держава, 579.
Берлинъ, городъ, 523, 527.
Биржи, им. въ Жомойт. княжествѣ, 432, 434, 442, 443, 520, 524.
Биржнянское тивунство, 329.
Бобровины, урочище въ Новгород. воевод., 190, 193.
Болотники, село въ Полоц. воевод., 40, 41.
Болотня, 622.
Болотнянское лавничество, въ Оршанскомъ пов., 5, 7.
Болочъ, им. въ Мин. воевод., 318.
Болчицы, село, 619.
Бондачовъ, им. въ Мин. воевод., 183, 184.
Бончъ, им., 504, 519, 529.
Борейсе, лѣсъ, 76.
Боринець, им., 204.
Борисовское староство, 590.
Боркишки, урочище, 94.
Боркланы, им. Упат. пов., 602, Боркланы, 606, Борклайни, 608.
Боровляны, им. въ Мин. воевод., 183, 184, 282, 284.
Борунскій базилианскій монастырь, 153—157.
Боруны, им. съ городомъ въ Опшян. пов., 153, 154, 155, 156, 157, 625.
Борховъ, им., 618.
Бослочи, им. 333.
Ботель, фольварокъ въ Вилькомир. пов., 549, 553.
Браславскій повѣтъ, 39, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 236, 350.
Брашевицкая волость, 177, 180.
Брашевицкій дворъ, 178, 179.
Брашевичи, им. въ Брест. воевод., 476—182.
Брестскій базилианскій монастырь, 185—188.
Брестское воеводство, 178, 185, 433, 448, 450.
Брестъ Литовскій; (встарину Берестье), городъ, 34, 185, 243, 448, 452.
Бродокъ, село имѣнія Палонки, 267.
Брозковщина, фольварокъ, 126, 127, Збросковщина, 129.
Бугъ, рѣка, 185.
Бузганы, село въ Троцк. воевод., 544.
Бужская земля, 465.
Буйницкій монастырь, 142—146, 147, 148, 150, 151, 560.
Буйници, им. 143.
Буни, село, 74, 75, 76, 81, Хоронжское село, 83, 100, 104, 105, 110.
Буринъ, им., 69, 98, 172—174.
Быковъ, им. въ русскомъ воеводствѣ Галицкой земли, 134, 135.
Быстрицкое староство, 125, 590.
Бытенская, архимандрія, 318.
— церковь, мурованая, 318, 334.
— пуща, за р. Щарою, 366.
Бытенскій базилианскій монастырь, 316—322, 331—337, 365—369.
Бытень, им. въ Слоним. пов., 135, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 332—336, городъ, 376, 377, Вытынь, 504, 527, 529.
Быховскій монастырь, 618.
Быховъ, им., 143, Быховскія имѣнія, 151.

Бышовецъ, им., 447.
 Бѣлая, 631.
 Бѣлица, им., 587, 588, 590.
 Бѣлицій Евангелическій сборъ, 520—524.
 Бѣлишки, поле, урочище въ Мин. воевод., 160.

Бѣловица, ручей въ Полоц. воевод., 419, 420, 421.
 Бѣловицкая пуца, 373.
 Бѣлое, озеро въ Полоц. воевод., 419, 421.
 Бѣль-озеро, им., 628, 630.
 Бѣлянишки, урочище, 84.

В.

Вана, митрополичье имѣніе, 10.
 Валуховщина, им. въ Волковыск. пов., 376, Валуховщина, 378.
 Варшава, городъ, 131, 224, 227, 228, 229, 230, 239, 242, 247, 457, 504, 529, 627.
 Василевское поле, отдѣленное отъ им. Сервечъ, въ Ошмян. пов., 471, 472.
 Вацкій дворъ, 12, 13.
 Вейшунишки или Вейшикишки, луговое урочище, 116.
 Великій ровъ, урочище, 102.
 Венгровскій Евангелическій сборъ, 524—527.
 Венгры, урочище съ воднымъ источникомъ въ г. Вильнѣ, 516, соб. Вигры.
 Вепры, им., 383, въ Вилькомир. и Ковен. пов., 549, 551, 553, 554.
 Вертынга, городъ, 613.
 Верхъ-Кіена, прикупная земля им. Волкорабишевъ, въ Вилен. воевод., 16.
 Ветели, урочище въ Новгород. воевод., 190.
 Вечеры, озеро въ Слуд. княжествѣ, 242, 248.
 Видуклевскій повѣтъ въ Жмудской землѣ, 550.
 Вижги, село имѣнія Шидлова, въ землѣ Жомойтской, 460.
 Вижуны, им., 590.
 Визгинольскій, фольварокъ, 566.
 Визки, дворъ въ Мстислав. воевод., 267, им., 271.
 Виня, ручеекъ, въ Слонимскомъ повѣтѣ, 32, рѣчка, 34, 35.

Виленская, іезуитская академія свято-Янскаѣ, ср. съ *collegiumъ*, 91—98, 504—519, 529—531.
 — брама (ворота городскія), 490, 495, 497, 499, 500.
 502.
 — діедезія (епархія), 207, 208, 212.
 — митрополія, 350, 353, 355.

Виленскіе госпитали:

Евангелическій, 432.
 Русскій, при Пятницкой церкви, 310.
 (Неизвѣстный) 588.

— костелы:

Михайловскій, 353, 508.
 Свято-Янскій, приходскій (фарный), 310.

— Монастыри Католическіе:

Августиніанскій, на Зарѣчьи, 596.
 Августиніанскій, на Савичъ улицѣ, 359.
 Доминиканскій Свято-Духовскій, 350.
 Францисканскій, 505.

— Монастыри Русскіе:

Свято-Духовскій, православный, 49, братскій—564, 572, 575, 586, 587, 589, 592.
 Свято-Троицкій, базилианскій, мужской, 16—21, 50, 122—130, 186, 207, 209, 210, 252—261, 263, 306—311, 372—375.
 Свято-Троицкій, униатскій, женскій, 60—69, 70—85, 86—90, 91—98, 99—113, 114—117, 251—252, 261—263.

Виленскій гостинець (торговая дорога), 154, 155, 156.

— Замокъ, 505.

— Коллегіумъ свято-Янскій іезуитскій, 61, академія, 91—98, 431, 486, 595.

— Новиціатъ іезуитскій, 253—261.

— повѣтъ, 93.

— Сборъ Евангелическій (Кальвинскій), 380, 381, 431—433, 458, 462, 463, 464, 465, 466—474, 474—485, 487, 504—519, 528—531.

Виленскія улицы:

Бернардинская, 573, 574.

Большая („Великая“) Замковая, 432.

— церкви русскія:

Свято-Духовская, 551, 553, 568.

Николаевская, 359, 360.

Покровская, съ кладбищемъ, возлѣ Кальвинскаго сбора, 380, 381, русская—432.

Пятницкая, 307, русская—309, 310, 311.

Свято-Троицкая, 126, 568, 596.

Виленское воеводство, 8, 9, 14, 16, 47, 48, 72, 93, 95, 96, 123, 126, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 223, 226, 254, 359, 419, 423, 424, 453, 489, 498, 500, 504, 505, 506, 512, 548, 550, 554, 573, 574, 600, 602.

Вилія, рѣка, 65, 124, 615.

Вильнйская держава, 591.

Вильнйское староство, 590.

Вилькомирскій повѣтъ, 15, 86, 118, 350, 420, 453, 465, 549, 553, 601, 603, 604, 605, 606, 608.

Вилькомиръ, городъ, 433, 466, Видькомеръ, 608.

Вильна (нынѣ Вильно), городъ, 9, 14, 16, 17, 19, 21, 59, 61, 62, 70, 87, 91, 124, 125, 126, 130, 222, 223, 225, 251, 252, 258, 261, 262, 277, 307, 318, 322, 323, 324, 331, 337, 338, 349, 351, 353, 358, 360, 362, 374, 376, 380, 381, 382, 419, 423, 425, 431—433, 465, 471, 475, 476, 477, 478, 480, 482, 486, 488, 489, 494, 497,

499, 500, 501, 502, 504—519, 528—531, 555, 565, 569, 574, 580, 584, 586, 587, 596, 602, 614, 620, 624, 625, 626.

Вильнуице, урочище, 1, уволока, 79, Вильнюпе, 107, 109, 112.

Вильнюцы, село, въ Ошмян. пов., 80, 81, или Юшкевичи, 98, 99, 107, 108, 109, 110, 113.

Виндилицы, им. въ Трок. воевод., 543.

Виры, урочище имѣнія Тороканъ, 177, 178, 180.

Висная земля, 120.

Витебскій монастырь, 221, 222, базилианскій, 263—265.

Витебское воеводство, 43, 53, 131, 136, 231, 239, 263, 264, 265, 382, 433, 563, 564, 610.

Витебскъ, городъ, 34, 43, 131, 563, 568.

Вишневь, им. въ вел. кн. Литов., 123, 124, 125, 128.

Владимірскій повѣтъ въ Волинскомъ воевод., 596.

Войгета, рѣка, 82, рѣчка, 111.

Войгово, им., 566.

Войново, село имѣнія Кузницъ, 338.

Войновцы или **Кузница**, им. въ Городненскомъ повѣтъ, 357.

Войтеховскій грунтъ въ селѣ Цедейкахъ, 550.

Войткомедзе, урочище, 116.

Войчаны, въ послѣдствіи **Шанкополе**, фольварокъ въ Вилен. воеводствѣ, 123, 126, 129.

Волвичи, дворще, 388, 413, 414.

Воленскій дворъ, 193.

Волинскія сѣножати въ Берестейскомъ воеводствѣ, 449.

Волково, село въ Оршан. повѣтъ, 5.

Волковщизна, им. въ Слонимскомъ повѣтъ, 368.

Волковыскій повѣтъ, 15, 59, 90, 99, 114, 318, 329, 376, 378, 433, 500, 565, 610.

Волкорабишки, им. въ Виленскомъ воевод., 16—20.

Воленская каменница (камен. домъ) въ г. Вильнѣ,

- принадлежащій Пятницкой церкви, 307,
впослѣдствіи Сицианская и Лоринцовская,
309, 310, 311.
- Волосное царство**, 589.
- Волта**, рѣка, въ Брагславскомъ повѣтѣ, 39.
- Волынское воеводство**, 596.
- Волынце**, село имѣнія Кузницъ, 338.
- Волька**, сельце, отдѣлен. отъ им. Шидлова, въ
Слоним. пов., 26, 31, 32, 36.
- Волька Харлинская**, село въ Новгород. воевод.,
189, 190, 191, 192, 193, 194.
- Вольшизна или Голубичи Малые**, им. въ Полоцк.
воевод., 221, 222.
- Воля**, им. въ Берестейскомъ воевод., 450, Воль-
ка, 451.
- Ворняны**, им., 447.
- Ворозовъ**, им. въ Кричевскомъ трактѣ, въ
Мстиславскомъ воеводствѣ, 557. 561.
- Вороница**, им., 557, 561.
- Вороницкая церковь**, въ Минскомъ воеводствѣ,
233—236.
- Вороници**, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 233—
236.
- Вороновка**, село въ Оршанскомъ пов., 150.
- Вошкиниція сѣножатя**, 66, 67, 88.
- Вселюбская церковь**, 588.
- Вселюбскій костель** въ Новгородскомъ воеводствѣ,
47—48.
- Вселюбъ**, им. въ Новгород. воевод., 47.
- Всходы**, урочище имѣнія Тороканъ, 177, 178,
180.
- Выдубицкій монастырь**, 560.
- Выжнянская Николаевская церковь**, 245.
- Выжнянскій дворъ**, 245.
- Высокая Гряда**, урочище въ Новгород. воевод.,
192.
- Высокій Дворъ**, им., 579.
- Высокодворскій гостинецъ** (Торговая дорога).
въ Троци. пов., 542.
- Высокое**, им., 318.
- Въевейская (Евъевская) церковь**, 550.
- Въевейскій (Евъевскій) монастырь**, 550, 563, 588.
- Вѣчневичи**, фольварокъ им. Кустина, въ Новго-
род. воевод., 202.
- Вязи**, урочище, 383.
- Вязовня**, им. подъ г. Витебскомъ, 568.

Г.

- Гавдюха**, сѣножатя въ Опшян. пов., 154.
- Гавриловка**, село въ Кіев. воевод., 559.
- Гавриловщина или Селець Кисаревщина**, им. въ
Полоц. воевод., 273, 274, 279.
- Гаскъ Островъ**, урочище въ Новгород. воевод.,
190.
- Галицкая земля**, 133, 134.
- Гамшевскій дубовый гай**, 95.
- Ганчаровщина**, село Вилен. Троиц. базиліан.
монастыря, въ Вилен. воевод., 17, 18.
- Гарабурдическая пуца**, 95, 96.
- Гарабурдишни**, им. въ Опшян. пов., 98.
- Гарбуле**, урочище, 66, 68.
- Гданскъ**, городъ, 509.
- Гегунинъ**, им., 614, 615, 116.
- Гедейтаны**, фольварокъ въ Вилен. воевод., 17.
- Гедройцы**, им. въ Вилен. воевод., 602.
- Геліаново**, ранѣе **Козачизна**, а первоначально
Дуды, имѣніе въ Брагславскомъ повѣтѣ,
55—59.
- Геліановская церковь** во имя св. Іоанна Крести-
теля, 56, 58.
- Геліановскій базиліан. монастырь**, См. **Козачиз-
ненскій**.

- Гердова**, им. Новгородскаго женскаго базилианскаго монастыря, въ Новгород. воевод. надъ р. Гердовою, 47, 48.
- Гердова**, рѣка, въ Новгород. воевод., 47, Гердовка-Губичанка, 48.
- Гердовна**, фольварокъ Новгородскаго жен. базилиан. монастыря, въ Новгород. воевод., 48.
- Германовичи**, им., 622.
- Гидры**, им., 333.
- Гиликъ**, страна, 613.
- Гинково**, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Гиреле**, сѣножать подъ г. Ковною, за р. Нѣманомъ, 426.
- Гладковщизна**, Шидловицкій фольварокъ въ Слоним. пов., 30, 31, или Кожухово, 35, 37.
- Глинице**, урочище въ Слоним. пов., 30.
- Глубокое**, им., 374, въ Полоц. воевод., 420, 421.
- Глубоцнй монастырь** кармелитовъ босыхъ, 273, 274, 275.
- Гойжово**, им., 396, 397.
- Гойлово**, сельце, 373.
- Головчинъ**, им., 445.
- Голубина**, рѣка, въ Оршанскомъ повѣтѣ, 141.
— урочище, 384.
- Голубичи** Малыя или **Вольщизна**, им. въ Полоц. воевод., 221, 222.
- Гольня**, им. въ Гроднен. пов., 377, 378.
- Голяндрія** (Голяндія), государство, 613.
- Гомшевскій дубовый гай**, 96.
- Горачевицкая церковь**, въ Полоцкомъ воеводствѣ, 423—424.
- Горачевичи**, им. въ Полоцкомъ воеводствѣ, 423—424.
- Горбачи**, село, 393.
- Горбово**, им., 607.
- Гордына**, урочище, 384.
- Гордѣвичи**, село фольварка Куцевичъ, въ Опшмян. пов., 627.
- Горни**, село въ Слуцкомъ княжествѣ, 231, въ Слоним. пов., 290.
- Горностаевичи**, им. въ Волковыскомъ повѣтѣ, 318, 333.
- Городенскій** (Гродненскій) повѣтъ, 609.
- Городники**, село въ Опшмянскомъ повѣтѣ, 63, 66, 69, 86, 87, 88.
- Городники**, село Слуц. княжества, 231.
- Гощевъ**, им. въ вел. кн. Литов., 124.
- Гравжанна**, рѣка, 69, 73, 74, 75, 77, 78, 84, 90, 99, 101, 202.
- Гравжанская дорога**, 102.
- Гравжишки**, им. въ Опшмянскомъ повѣтѣ, 61, 66, 67, 88.
- Гренавичи**, им., 622.
- Гриневецкая околица**, 312.
- Гриневичи**, им. въ Мин. воевод., 370.
- Гринковичи**, околица въ Пинскомъ повѣтѣ, 313, 314.
- Гродекъ**, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 160, 283, 284.
- Городна** (нынѣ Гродно), городъ, 44, 141, 326, 327, 340, 346, 347, 365, 369, 385, 387, 409, 416, 417, 433, 611.
- Гродненская Соборная церковь**, 326, 327.
- Гродненскій повѣтъ**, 243, 338, 339, 357, 377, 378, 446, 526, 624.
— женскій базилианскій монастырь (Гродненскія базилианки), 327.
- Городская церковь**, 575.
- Грозовскій монастырь** св. Николая, 244, 588.
- Груда Козодоева** или **Пилинь**, урочище въ Новгород. воевод., 189.
- Гружево**, им., 623.
- Груздевскій Евангелическій сборъ**, 436—439.
- Грузди**, им. въ Жомойт. землѣ, въ Крожской волости 436—439.
- Грушловая вивы**, 96.
- Губичанна-Гердовна**, рѣка въ Новгородскомъ воевод., 47, 48.
- Губичи**, село Вселюбской католической плебаніи, въ Новгород. воевод., 47, 48.
- Гуда**, поселокъ, 126.

Гульбинъ, им., 209.
Гурдзи, село, 209.

Гуреле, урочище, 77.
Густынский монастырь, 560.

Д.

- Давшишки** или **Ошмянка Нарушевичовская**, им. Вилен. базилианокъ, въ Ошмян. повѣтъ, 62, 63, 72, 73, 75, 79, 80, 82, 83, 86, 89, 90, 92, 93, 98, 99, 107—113, 114, 115, 117.
- Давшишская каплица** (часовня), 64, 82.
- Двина** (Западная), рѣка, 39, 40, 43.
- Дворна**, Семюнская сѣножать, 64.
- Дебеши**, село, 77, 78.
- Девялтово**, им. въ Вилькомир. и Ковен. пов., 549, 551, 553, 554.
- Дейново**, урочище, 96, 97.
- Денисовщина**, им., 620.
- Денницы**, урочище въ Новгород. воевод., 193.
- Деранное**, урочище въ Новгород. воевод., 192.
- Деревяничная дорога**, 32, 36.
- Деревяничцы**, им. въ Слоним. пов., 31, 32, 35.
- Дзвонникъ**, урочище им. Мацкишекъ, въ Лид. пов., 463, 464.
- Дзвоница**, село, 618.
- Дзвончаны**, озеро, 619.
- Дидровщина**, урочище, 96, 97.
- Динабургскій трактъ**, 580.
- Дирвяны Большая**, им. въ Жемойт. княжествѣ, 607.
- Длинная** (długa) гора, въ Ошмян. пов., 154.
- Дмитровщина**, им. въ Полоц. воевод., 274, 277, Дмитровщина, 278, 279, 280.
- Добра**, им., 440, 441.
- Добромьсль**, имѣніе, 318, 334.
- Добрынская земля**, 287, 289.
- Донудовскій Евангелическій сборъ**, 520—524.
- Долгое**, село въ Слоним. пов., 366, 368.
- Долнаны**, им. Заславскаго графства, 390, 391, 393, 394, 406, 407, 408.
- Дольцы**, им., 53.
- Домброва**, урочище въ Слоним. пов., 26.
- Дорогая Груда**, урочище въ Новгород. воевод. 192.
- Дорогобыль**, фольварокъ въ Новгород. воевод. 554.
- Дорогостай**, им., 433.
- Друйская Спаская церковь**, 38—42.
- Дубинни**, им., экономическое село въ Оршан. пов., 150, 432, 434, 442, 443, 498, 520, 524.
- Дубинская волость**, 498.
- Дубно**, фольварокъ въ Мосевичской волости, въ Волковыск. пов., 610.
- Дубовая сѣножать**, въ Новгород. воевод., 191.
- Дубонъ**, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Дубоя**, им. въ Пин. пов., 410, 412, 414, 415.
- Дубровенская плебанія**, 393.
- Дубровская плебанія**, 396, 397.
- Дубровскій костелъ**, 396, 397.
- Дубровы**, им., 392, 393, 394, и мѣстечко, 396, 397, въ Мин. воевод., принадлежавшее къ Заславскому графству, 398, 399, 400, 401, 402, 408.
- Дуды**, поздаѣ Козачизна, а въ послѣднее время Геліаново, имѣніе въ Браславскомъ пов., 55.
- Дукораль**, им. въ Мин. воевод. См. Баншты.
- Дѣвица Большая**, село въ Кіевскомъ воеводствѣ 558.
- Малая, село въ Кіев. воевод., 558.
- Дяновскій дворъ**, 245.

Дятеловицкій православный монастырь, 175, 188, 190, 196. Дятеловичи, им. въ Новгород. воевод., 189, 190, 193, 194.	Дятковичи, фольварокъ имѣнія Бытена въ Словян. пов., 318, 319, 332, 334, 336,—или Дятковцы, 366—369.

Е.

Евейскій монастырь и церковь. См. Вьвейскій. | Езерецъ, фольварокъ, 373.

Ж.

<p>Жанишки, урочище, 66.</p> <p>Желѣзница, им. въ Новгород. воевод., 552, 554.</p> <p>Жидье, озеро, 245, 249.</p> <p>Жидзская церковь, 245, 249.</p> <p>Жижемская церковь, 593, 594.</p> <p>Жижма, им. въ Лид. пов., 594, 595, 596, 597, 599.
— рѣка въ Лид. пов., 594, 595.</p> <p>Жижморскій, гостинецъ (торговая дорога), въ Троцк. воевод., 544.</p> <p>Жировицкій базилианскій монастырь, 21—24, 25—28, 29—33, 33—38, 378.</p> <p>Жирновъ, им. въ Вилен. воевод., 554.</p> <p>Жировицы, мѣстечко, 23, 30, 31, 32, 35, 36, 37.</p> <p>Жирицы, им. въ Брест. воевод., 449.</p> <p>Житновичи, дворце, 388.</p> <p>Житново, им. въ Вилен. воевод., 550.</p> <p>Жмудская земля, 433, Жомойтская—436—439, 459, 550.</p> | <p>Жмудскіе Евангелическіе сборы, 458, 462.</p> <p>Жмудское княжество, 197, 246, 328, 329, 340, Жомойтское: 8, 38, 44, 45, 358, 398, 399, 426, 458, 459, 591, 607.
— староство, 425.</p> <p>Жмудь, 437, 631.</p> <p>Жолобоватая шаховница, 65.</p> <p>Жолудовская пуца, 373.</p> <p>Жорна, сѣножатное урочище, 83, 84.</p> <p>Жуковъ, им. 44, 132.</p> <p>Жупранская парафія въ Опшьян. пов., 626.</p> <p>Журовицкій госпиталь, 620.
— дворъ, 620.
— костель, 618, 619, 620.</p> <p>Журавицы, им., 320, Журовицы, 619, 623.</p> |
|--|---|

З.

Забервежье, островъ въ Скывышинской волости, наданный Слуцкой Варваринской церкви, 245.	<p>Заблудовскій греко-русскій монастырь, 243.
— госпиталь, 243, 588.
— дворъ, 243.</p> |
|--|--|

— Сборъ Евангелической, 524—527.
Заблудовское графство, 243, 249.
Заблудовъ, городъ въ Гроднен. пов., 243, им., 526, 527, 587, 588.
Завилейскіе Евангелическіе сборы, 525.
Завилейскій повѣтъ, 631.
Завистовщина, фольварокъ имѣнія Дубои, въ Пин. пов., 410.
Заводня, сѣножать въ урочищѣ Ровтеймишкахъ, 64.
Заволки, им. Копыльскаго княжества, въ Новгород. воевод., 442—444.
Загорье, им. въ Опшянскаго пов., 153, 154, 155, 156.
 — село въ Полоц. воевод., 374.
Задворье, село им. Сервечъ въ Опшян. пов., 470, 471, 472, 474.
Задумахова, урочище въ Новгород. воеводство, 191.
Заеленскій Мохъ, урочище въ Новгород. воевод., 192.
Заельницкій или Заеленскій Бродъ, урочище въ Новгород. воевод., 192.
Заклюна, нива, 73.
Зальсье, им. въ Полоц. воевод., 373, 374, 419.
Замойская Гора, урочище, 383, 384.
Замоша, им., 173, 174.

Замошная церковь, 172—174.
Запаленичи или Людсновъ, им. въ Полоц. воевод., 163, Заполеничи, 170.
Заполье, село, 317,—или Осинцы, им. въ Мян. воевод., 370, 371.
Запрудье, село въ Полоц. воевод., 420.
Зарубовщина, уволока села Князиковичъ, въ Лидскомъ повѣтѣ, 594.
Зарѣченье, им. въ Полоцкомъ воеводствѣ, 163, 168.
Зарѣчье, часть города Слуцка, 435.
 — часть города Вильны, 505, 512, 518, 596.
Заславское графство, 390, 393, 395, 398, 399, 400, 401, 405, 406.
Заславъ, им., 394, 395, 399, 400, 401, 402, 404, 405, 406, 407, 408.
Зблѣнская церковь, 588.
Зеревъ, им. въ Кіевскомъ воевод., 559.
Зижневская граница, 565.
Змировъ, болото въ им. Замопѣ, 173.
Знижговъ, село им. Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.
Зорчи и Зорчинъ, село Болотнянскаго лавничества въ Оршан. пов., 5, 7.
Зоша, им., 636.
Зупранская стѣна (граница), 154, 155, 156.

И.

Иванскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
Ивань, им., 441.
Иказенская церковь, 173.
Иказенскій дворъ, 173.

Иказня, им., 173, 174.
Ильинская брама (ворота) въ г. Слуцкѣ, 441.
Инфлянты, обл. въ Динабургскомъ трактѣ, 580.

І.

Іодзевщина, фольварокъ, 126, 127, 129.

Іоры, им., 629.

ІС.

Назимеровская (тоже Мотыцкая) церковь, 416—418, 618, 619, 621, 622.
 — Мельница (млынь), 619.
 Назимеровское староство, 590.
 Назимеровъ, село имѣнія Мотыкъ, 417.
 Назимеръ, им., 619, 620.
 Налиника, урочище въ Новгород. воев., 195.
 Налиовка, урочище въ Новгород. воевод., 189.
 Наменна, им. подъ г. Вильною, 620.
 Наменная, урочище въ Новгород. воевод., 190.
 Наменный Логъ, им. въ Вилен. воеводствѣ, 93, 94, 96, 98.
 Намень Великій, им. въ Полоц. воевод., 610.
 — Малый, им. въ Полоц. воевод., 610.
 Каневъ, островъ - урочище, въ Полоц. воевод., 165.
 Карасно, им. въ Щуцкой волости, Витеб. воевод., 564.
 Кардовщина, им. въ Мин. воевод., 183.
 Кевнары, им. въ Жомойтской землѣ, въ Крож. вол., 436, 437, 438.
 Нейданскій монастырь, 588.
 Нейданы, городъ, 497.
 Нетовишки, им. въ Троцк. воевод., 543.
 Ненково, грунтъ Марковского православнаго монастыря, въ Витеб. воевод., 43.
 Киевская Десятинная церковь, 560.
 — каплица (часовня) при церкви св. Михаила, 588.
 — митрополия, 232, 247.
 — церковь св. Михаила, 588.
 — церковь св. Пречистой, 560.
 Киевскіе госпитали, 560.
 Киевскій братскій монастырь, 560.
 — монастырь св. Софіи, 560.
 — монастырь свв. Флора и Лавра, 560.

— Печерскій монастырь, 580, 587.
 — святой Пречистой, 560.
 Киевское воеводство, 557, 558, 559, 560.
 Кирилловскій монастырь, 560.
 Кисаревская пуца, 274, 275, 276, 277, 278.
 Кисаревщина или Селець, им. въ Полоц. воевод., 273, 274, 275, 278.
 Клебишки, им., 567.
 Клевань, им., 44, 132.
 Клепчаны, село въ Слуцкомъ княжествѣ, 231.
 Клецъ, городъ, 50.
 Климовая, урочище въ Новгородскомъ воевод., 194.
 Клинь, грунтъ-урочище въ Слоним. пов., 26.
 Клиновичъ-Роза, урочище въ Новгород. воевод., 190, 191.
 Клюковичи, им. въ Брестскомъ воевод., 450, 451, 452.
 Князиковичи, село въ Лид. пов., 594.
 Кобринская экономія, 609.
 Ковенская пуца, 426.
 Ковенскій езь, 426.
 — костель св. Гертруды, 425—426.
 — костель св. креста, 425—426.
 — приходскій костель (farski), 425—426.
 — повѣтъ, 15, 339, 426, 549, 565, 566.
 Ковна (нынѣ Ковно), городъ, 425, 426, 565.
 Кожухова, Шидловицкая сѣвожать, въ Слоним. пов., 30.
 Кожухово или Гладновщина, фольварокъ въ Слоним. пов., 35.
 Кожушка, им. въ вел. княж. Литов., 382, 383, 384.
 Козачизна, первоначально Дуды, въ последнее время Геліаново, им. въ Браслав. пов., 55—59.

- Козачизненскій или Гелановскій базилианскій монастырь, 54—59.
- Козельскъ, им., 123, 604.
- Козловская каменница (камен. домъ) въ г. Вильвѣ, 323.
- Козловскій Островъ, им. въ Ошмян. пов., 573.
- Козловскъ, им. въ Ошмян. пов., 574, 576.
- Козловое, урочище въ Новгород. воевод., 194.
- Козьяковскій обрубъ, въ Ошмянскомъ пов., 154, 155.
- Козьяковщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Ошмян. пов., 153.
- Койданскій Евангелическій сборъ, 520—524, 534—537.
- Койданы, им. въ Мин. воевод., 522.
- Колвелевская сѣножать въ Трок. воевод., 543.
- Коломыски, имѣніе въ Полоцкомъ воевод., 602.
- Колпани, село имѣнія Шидлова, въ землѣ Жомойтской, 460.
- Комаровна, село имѣнія Половицы, 267.
- Константиновская каменница (камен. домъ) въ г. Вильвѣ, 432.
- Контрайце, село имѣнія Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 460.
- Копстоты, сѣножать въ Трок. воевод., надъ р. Спенглою, 543, 544.
- Копцево, им. въ Полоц. воеводствоѣ, 602.
- Копль, городъ, 216, 434, 443, 520, 524.
- Копальскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
- замокъ, 246.
- Сборъ Евангелическій, 520—524.
- Копальскія церкви, 246.
- Копальское княжество, 231, 232, 242, 246, 442.
- Копысь, им. въ Оршан. пов., 523.
- Кордюки, им. въ Гроднен. пов., 377, 378.
- Корилинъ Прудъ, урочище имѣнія Шалянъ, въ Трок. воевод., 543.
- Корнеева нива, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Короваевъ, им. въ Мин. воевод., 233.
- Королевѣцъ, городъ, 124, 457, 563, 588, 589.
- Корона Польская, государство, 124, 131, 135, 593.
- Коронная провинція, 227.
- Короткевичъ-Шевцовъ, им., 622.
- Корсаковичи, село въ Пин. пов., 224, 225.
- Корсаковская церковь, въ Пин. пов., 223—226.
- Корсуны, им., 176.
- Кортошевичи, им. въ Витеб. воевод., 53.
- Корыстенскій дѣсь, 17.
- Корысть, им. въ Вилен. воевод., 17.
- Косахи, село, 619.
- Косматая или Яловая гора, урочище въ Ошмян. пов., 154, 155, 156.
- Костюшиши, им., 584.
- Костянна, село въ Оршанскомъ повѣтѣ, 144, 147—152.
- Костянская Спаская церковь, 145, 148—одна уволока земли, 150.
- Коты, село въ Оршан. пов., 5.
- Кошаны, им., 566, 568.
- Краковъ, городъ, 459.
- Красница, рѣчка, въ им. Кубличахъ, Полоц. воеводства, 138.
- Красное село, им., 174.
- Красный берегъ, им. въ Рѣчиц. пов., 292.
- Крево, им. въ Ошмян. пов., 154, 155, 156.
- Кревскій гостинець, 154, 155, 156.
- Кременецкій костель, въ Волковыск. пов., 610, 611.
- Кременица, им. въ Волковыск. пов., 611.
- Кривой конецъ, впослѣдствіи Любавичи, им. въ Оршан. пов., 4, 6, 7.
- Криничинъ или Поверсе, им. въ Упит. пов., 602, 604, 606.
- Криничинъ, сѣножатное урочище, 83.
- Кринки, имѣніе, 245.
- Криновиза, рѣчка въ Ошмян. пов., надъ нею с. Задворье, 471, 472.
- Кринская Петро-Павловская церковь, 245.
- Кринскій фольварокъ, 245.
- Кривевскій трактъ въ Мстиславскомъ воеводствоѣ, 557.

Кромская волость въ Жомойтской землѣ, 436, 437, 438.
Крони, им., 564, 566, и мѣстечко, 567, 568.
Кронская церковь, 550, 563, 566.
Кронскій госпиталь, 564, 567.
 — монастырь, 563, 566, 588.
Кропивница, им. въ Волковыскомъ пов., 565.
Кротовша, им. въ Витеб. воевод., 264—265.
Кроша, рѣка, въ Вилен. воевод.; 255.
Крупшовая гора, урочище, 96, 97.
Крыновья, урочище въ Новгород. воевод., 194.
Кубличная алтаря, католическая, 138.
 — церковь, въ им. Кубличахъ, Полоц. воевод., 136—140.
Кубличное еврейское кладбище, 138.
Кубличи, им. съ мѣстечкомъ въ Полоц. воеводствѣ, 137—139.
Кудра, урочище, 93, 94, 97,
Кудра Глубоная, урочище, 77.
Кузница, им. въ Гроднен. пов., 338—339, Кузница или Войновцы, им. и городъ, 357.
Кузницкій базилианскій монастырь, 338—339.
Кузницы, село, 245.
Кумшовець, бродъ, 74, Кумшовець, 100.
Кунигишни, урочище, 93, 94, 97.

Куниговый Прудъ, урочище им. Шаланъ, въ Тродн. воевод., 543.
Купятицкая монастырская церковь, 588.
Купятицкій монастырь, 588.
Купечово, им., 327.
Куренець, им. въ вел. кн. Литов., 123, 124, 125, 128.
Куриле, им. въ Вилькомир. пов., 453.
Курмановщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Опшмян. пов., 153.
Кустинъ, фундушевое имѣнiе Новгород. базилиан. монастыря, въ Новгород. воев., 199, 202, 203, 204, 205, 206.
Кустинъ Довгердовскій, фольварокъ им. Кустина, въ Новгород. воевод., 202.
Кутеенскій монастырь, 560.
Кутляны, село въ Слоним. пов., 366, 368.
Кухары, им. въ Мин. воевод., 550.
Кучевинная церковь, въ Опшмян. пов., 627, 629, 632.
Кучевичи, фольв. въ Опшмян. пов., 626, 627, 628, 630, 631, 633, 634, 635, 637.
Куштене, село имѣнiя Шидлова, въ землѣ Жомойтской, 460.

Л.

Лабенка, село въ Кiев. воевод., 559.
Ладосна, им. въ Полоц. воевод., 163.
Лазовскія имѣнiя въ Коронѣ, 124.
Ласины, им. въ Кiев. воеводствѣ, 557, 558.
Ласковъ, им. въ Волынскомъ воеводствѣ, Владимiрскомъ пов., 596, 597.
Левковичи-Межилъсье, им. въ Брест. воеводствѣ, 185—188.
Левковичовскій фольварокъ, въ Брест. воевод., 181.
Лезна, им. съ мѣстеч. въ Витеб. воевод., 564.
Лезневскій дворъ, 564.

Ленсовики, грунтъ села Охоценичъ, въ Витеб. воевод., 43.
Ленаторскій, фольварокъ, 552.
Леонполь или **Чуриловичи**, им. въ Полоц. воевод. и Браславскомъ пов., обаполя р. Двины, 39—42.
Лепни, им., 118, 119, 121.
Лещинскій базилианскій монастырь, 217, 311—315, 387—389, 409—416.
Ливновъ Гаекъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Лида, городъ, 435, 442, 600.
Лидскій повѣтъ, 333, 342, 347, 348, 388, 391, 395, 396, 400, 402, 433, 434, 440, 463, 543, 593, 594, 595, 596, 600.
Липка, сѣножать въ Мин. воевод., 234,
Лиски, им. въ Рогачев. пов., 292, 293, 294, 295.
Лисовый Гай, урочище въ Новгород. воевод., 190, Лисовчій гай, 191,—гаекъ, 192.
Литва, государство, 478, 482, 483, 619.
Литовская базилианская провинція, 3, 4, 6, 16, 20, 21, 25, 28, 55, 58, 118, 132—135, 331.
 — митрополія, 322.
Лонія, рѣка, въ Слуцк. княжествѣ, 240, 248.
Лоринцовская каменница въ г. Вильнѣ, близъ Пятниц. церкви, 309, 310, 311.
Лосинце, фольварокъ въ Брест. воевод. 179.
Лостая, рѣка, въ Ошмян. пов., 155.
Лоточень, нереулокъ въ г. Вильнѣ, 323.
Лубно, им., 168, 171.
Лубянка, им. въ Ошмян. пов., 71, 84, 100, 106, 111, фольварокъ, 114, 115, 116, 117.
 — рѣка, 81, 111, рѣчка, 114, 116, 117.
Лужище, сѣножатное и лѣсное урочище, 115, 117.
Лулинецъ Малый, им. въ Новгород. воевод., 193, 194, 195.
Лунинскій дворъ, 193.

Лысковскій базилианскій монастырь, 328—340, 375—379, 377, 379.
Льяники, село, 619.
Лѣсуны, урочище въ Слуц. княжествѣ, 242.
Любавицкая монастырская церковь во имя Успенія Пресвятой Дѣвы Маріи, 5, 6.
 — мельница, 5.
 — пуща, 5.
Любавицкій базилианскій монастырь (въ им. Любавичахъ, Оршан. пов.), 3—7.
 — дворъ, 5, 6.
Любавицкое графство въ Оршан. пов., 6.
Любавичи, первоначально **Кривой Конецъ**, им. въ Оршанскомъ пов., 4, 5, 6, 7.
Любецкая церковь, 588.
Любечъ, городъ, 592.
Люблинъ, городъ, 631.
Любчанскій Евангелическій сборъ, 453, Любечанскій, 454, 455, 520—524.
Люденгаузъ, им., 370.
Людновъ или Запаленичи, им. въ Полоц. воевод., 163, 170.
Люлинецъ Малый, им. въ Новгород. воеводство, 189, 190, 191, 192.
 — Большой, им. въ Новгородскомъ воевод., 189, 192.
Люлинскій дворъ, 190, 192.
Лабеле, Нарушевичовскій лѣсъ, 76, Лабеле—77.
Лядинскій женскій монастырь, 560.

М.

Маково, сельце, 373.
Малеевцизна, дворщице въ Пинскомъ повѣтѣ, 412.
Мальконъ, фольварокъ имѣнія Лезны, въ Витеб. воевод., 564.

Манковичи, им. въ Ошмян. пов., 572, 573, 576.
Манковскій госпиталь, 575.
Марковскій Троицкій православный монастырь, подъ г. Витебскомъ, 43—44, 130—132, 560, 563.

Марнонцшскій фольварокъ, 553.
 Махово, село въ Оршан. пов., 150.
 Мацнишки, им. въ Лид. пов., 463.
 Мацнишскій Евангелическій сборъ, 463.
 Мгарскій монастырь, 560.
 Меганы, село, 566.
 Медвѣдница, урочище въ Новгородскомъ воевод.,
 191.
 Медвѣдна, урочище въ Новгородскомъ воевод.,
 193.
 Медзины, урочище, 107, село, 108, 111, 112,
 113.
 Медницкій замокъ, 93.
 Менигорскій монастырь, 557, 558, 560.
 Менигоры, им., 558, 560.
 Межилъсье-Левковичи, им. въ Брестскомъ воевод.,
 185—188.
 Мезовичи, село, 245.
 Мерецкая пуца, 255.
 Меречь, им. въ Виленскомъ воеводствѣ, 95,
 253—261.
 Мешловичи, фольварокъ, 566.
 Мижуце, село въ Жомойт. землѣ, въ Крожской
 вол., 437, 438.
 Микнайцы, село им. Шидлово, въ Жомойт. землѣ,
 460.
 Микулинъ, им. въ Витеб. воевод., 564.
 Милинайце, село имѣнія Шидлово въ Жомойт.
 землѣ, 460.
 Милошуны, им. въ Вилькомир. и Ковен. пов.,
 549, 551, 553.
 Мильновщизна, урочище въ Минскомъ воеводствѣ,
 255.
 Мильномановщизна, дворъ Борунскаго монастыря,
 въ Опшнян. пов., 153.
 Минская Свято-Троицкая церковь, 370, 371.
 Минскіе русскіе монастыри:
 Свято-Духовскій, базилианскій, мужской
 281—285, 287—290, 300—306, 343—346,
 385—387, 389—409.

Святыхъ Апостоловъ Петра и Павла, бази-
 лианскій мужской, 588.
 Петро - Павловскій монастырь, женскій,
 588.
 Свято-Троицкій, базилианскій, женскій, 182—
 184, 340—343, 369—372.
 Минское воеводство, 140, 159—161, 183, 224,
 233, 282, 283, 284, 287, 300, 301, 303,
 304, 305, 318, 332, 333, 337, 341, 342,
 343, 370, 371, 380, 386, 390, 391, 395,
 396, 398, 400, 403, 404, 433, 522, 550,
 564.
 Минскъ, городъ, 9, 158, 159, 162, 233, 234, 236,
 290, 303, 340, 386, 469, 473, 474, 588.
 Мисновщизна, урочище, 96, 107.
 119—121.
 Михаловичи, село въ Оршан. пов., 119.
 — фольварокъ въ Оршанскомъ пов., 119—
 121.
 Михаловскій монастырь, 560.
 Миховщизна, фольварокъ, 79, Миховщизна, 108,
 109, 113.
 Могилевская Спасская церковь, 197.
 — экономія, 146, 152.
 Могилевскій королевскій замокъ, 141.
 Могилевъ, городъ, 143, 145, 146, 147, 197.
 Можейки, фольварокъ въ Опшнян. пов., 626, 627,
 630.
 Мозолевскій лѣсъ, 75, 76, 104, 106.
 Мозырскій повѣтъ, 9, 32, 37, 174, 197, 262, 263,
 382, 383.
 Молдаванскія земля, 586, 589.
 Монастырище, мѣстечко въ Кіевскомъ воеводствѣ,
 559.
 Монцiani, село въ Слоним. пов., 366, 368.
 Мордасы, село въ Опшнян. пов., 74, 75, 77, 78,
 98, 99, 100.
 Морнунскій фольварокъ, въ Вилькомир. и Ко-
 вен. пов., 549.
 Мосевичи, им. въ Волковыск. пов., 610.

Мосиха, село (20 осѣдыхъ уволокъ) въ Гроднен. пов., записанное въ фундушъ Сидранскому Евангелическому сбору, 446.

Москва, въ смыслѣ русскаго государства, народа, 65.

Мотыки, имѣніе, 417.

Мотыцкая (тоже **Казиміровская**) церковь, 416—418.

Мохъ, урочище села Корсаковичъ, 224.

Мстибовскій дворъ, 376.

Мстибовъ, городъ, 376.

Мстиславскіе госпитали, 558.

Мстиславское воеводство, 174, 269, 270, 287, 557, 561.

Мстиславъ, городъ, 269, 270, 557.

Муларишки, село имѣнія Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.

Мусники, им., 606, 607, 615.

Мухояды, им., 382, 383.

Мухоновщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Опшмян. пов., 153.

Мядель, им., 468, 577.

Мядельская церковь, 575.

И.

Наковники, село въ Полоцкомъ воевод., 40, 41.

Найрай, урочище фольварка Левковичовскаго, 181.

Нанише, село въ Жомойт. землѣ, 459.

Нарамовичи, им., 71, 91.

Наровля, им., 382, 383.

Наруши, село им. Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.

Нарушевичовскіе грунты, 116.

Наснанцы, село им. Каменного Лога, въ Вилен. воевод., 93, 94, 95, 96, 97.

Нашлайце, село им. Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.

Невель, им., 520, 524.

Невѣровскіе грунты, 109, 111.

Немежанское им., 637.

Непракшты, озеро, 615.

Несвижскій монастырь бенедиктинокъ, 620.

Нестеровскій ручей, 107, 109.

Нецевичи, село въ Троцк. воевод., 544.

Нижній Лугъ, урочище на р. Припети, 383, 384.

Новгородская замковая кафедральная церковь

св. Бориса и Глѣба, 199, 202, 203, 204, 205, 206.

Новгородскій замокъ, 202.

— монастырь, женскій базилианскій 47—48.

— монастырь, базилианскій мужской 199, 200, 201—204, 205—206.

— повѣтъ, 443.

— сборъ, Евангелическій 457.

Новгородское воеводство, 47, 48, 49, 50, 51, 157, 158, 189, 199, 202, 204, 205, 206, 246, 419, 422, 433, 442, 474, 535, 550, 552, 553, 554.

Новгородокъ (нынѣ неправильно по русски употребляемый по польскому произношенію **Новгородокъ**), городъ въ Новгородскомъ воевод., 47, 188, 200, 204, 206, 286, 444, 455, 457.

Новениши, им., 555.

Новики, село, 81, 110, 373.

Новодворцы, село въ Слуц. княжествѣ, 231.

Новоельна, им. въ Слоним. пов., 550, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Новомѣйская или **Новоостровская** улица въ городѣ
Слудкѣ, 440, 441.
Новоостровский сборъ въ г. Слудкѣ, 441.
— дворъ въ г. Слудкѣ, 441.
Ново-Поле, фольварокъ въ Ошмян. пов., 61, 62,
63, 64, 86, 90.
Новосады, село въ Ошмян. пов., 72, или Подъ-
ошмянца, 73, 75, 76, 77, 78, 98, 99,
100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107,
108, 110, 117.

Ново-Трони, урочище въ Браславскомъ пов., 55,
Троки, 58.
Новый Дворъ, им. Цеперскаго базилиан. мона-
стыря, въ Пин. пов., 50.
Норочъ, им., 574.
Носеловъ, им., 580.
Нурецъ, им. въ Брестскомъ воевод., 448—452.
Нурецкій Евангелическій сборъ, 448—452.
Нѣманъ, рѣка, 426.

О.

Овруцкій монастырь, 560.
Овруцкое староство, 557, 558.
Оборы, им., 532, 534, 536.
Овсемеровъ, им. въ Пин. пов., 313, Овсемеров-
скія дворища, 413, 414.
Ожеле, урочище, 94, 95, 97.
Оздра, рѣка, въ Троцк. воевод., протекающая
между грунтами сель Склубутянь и Тар-
нянь, 11.
Озерецъ, урочище, 77.
Окняеня, урочище, 66.
Окняница, урочище - поле им. Шалянь, въ Троцк.
воевод., 543.
Окминьшики, Коростявское село въ Вилен. воевод.,
17.
Окунево, озеро въ Полоц. воевод., 419, 420.
Оланы, фольварокъ, 633, 634.
Олыка, им., 50.
Ольшанская дорога, старая, 63, 64, 65, 69, 87.
Ольшанскій гостинець (большая дорога), 17, 19,
95, 97.
Ольшаны, городъ въ Вилен. воевод., 19.
— село, 327.
Омховицкій дворъ Слудскаго княжества, 228, 243.
Оникшты, им., 579.

Онуфриевское опатство, 268, 269, 272.
Оповъ, островъ въ Сквышинской волости, на-
данный Слуд. Варваринской церкви, 245.
Ораны, им. въ Владимірскомъ повѣтѣ, Волин-
скаго воеводства 596, 597.
Оревичи, им. въ вел. княж. Литов., 382, 383.
Ореса, рѣка, въ Слудскомъ княжествѣ, 242, 248.
Орленскій Евангелическій сборъ, 524—527.
Орша, городъ, 3, 119, 121, 433.
Оршанская базилиан. монастырская церковь во
имя Покрова Божіей Матери, 119.
Оршанскій базилианскій монастырь, 118—121.
— повѣтъ, 4, 5, 6, 7, 45, 49, 52, 119—121,
123, 141, 144, 148, 188, 197, 265, 331,
423, 523.
Орѣховна, обрубъ въ пм. Замошѣ, 173.
Осицы или **Пополье**, им. въ Мин. воевод., 370,
371, Осянты, 565.
Осмеровскія дворища, 388.
Осмольскій дворець въ г. Вильнѣ, 323.
Осовое, болото въ Мин. воевод., 234.
Осташковъ, урочище, 124.
Остейбишки, урочище въ Ошмян. пов., 154, Остей-
кишки, 155.
Островно, им. въ Полоц. воевод., 610.

Островскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
Островъ, им. въ вел. кн. Литов., 124, урочаще, 384.
 — им. въ Опшян. пов., 574.
 — урочище въ им. Кубличахъ, Полоц. воевод., 138.
Охощеничи, село Марковского православнаго монастыря, въ Витеб. воевод., 43.
Опшянишки, урочище, 66.
Опшянская алтаря во имя св. Духа, 73, 76, 83, 84.
 — старая дорога, 75, 78.
 — парафія, 626.
Опшяна, им., 77, 78, 79, 80,—Мурованая, 81, 88, 93, 94, 95, 96, 101, 102, 103, Мурован., 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 117, 123, 129, 625, 637.

— рѣка, 73, 79, 80, 81, 83, 84, 104, 107, 109, 110, 111.
 — Нарушевичовская или **Давишишки**, им. Вилен. Троицк. базилианокъ, въ Опшян. пов., 62, 72, Опшяна—73, 92, 433.
Опшянский повѣтъ, 47, 48, 60, 61, 62, 70, 71, 73, 86, 90, 91, 92, 97, 98, 99, 104, 107, 123, 129, 130, 153, 157, 158, 175, 215, 216, 222, 265, 362, 363, 370, 467, 468, 469, 473, 516, 572, 574, 576, 577, 624, 625, 626, 627, 632, 638.
 — дѣсь, 102.
Опшянское пробство, 73, 74, 75, 76, 83, 98, 99, 114, 115.
 — старство, 84, 571.

II

Павлюновыи Мохъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.
Пайсуны, село въ Жомойт. княжествѣ, 426.
Пацевичи, им., 328, 329, 340.
Паша, криница на границѣ селъ Скорбутянь и Тарнянь, въ Троицк. воевод., 11.
Пелинь, Пилинь или **Груда Козодоева**, урочище въ Новгород. воевод., 189.
Пенезевизна, фольварокъ въ Минскомъ воевод., 370.
Пенная, урочище въ Оршан. пов., 150.
Печерскій монастырь Св. Пречистой, 560.
Пески, им. въ Мин. воевод., 234.
Песочная, мѣстечко, 246.
Пешки, урочище, 384.
Пикунце, село им. Муснякъ, 615.
Пинская соборная церковь Пресвятой Богородицы, 596.

Пинскій замокъ, 415.
 — монастырь православный братскій, 217—220.
 — монастырь базилианскій, 217—220, женскій, 317.
 — повѣтъ, 28, 39, 50, 114, 218, 223, 224, 225, 251, 252, 312, 313, 353, 358, 359, 387, 388, 409, 410, 411, 412, 413, 546, 586, 592, 594, 595, 599, 600.
Пинскъ, городъ, 218, 225, 388, 586, 592, 596.
Плахи, урочище села Корсаковичъ, 224.
Плебанды, фундушевое сельцо Слуцкаго костела, 241.
Плесовичи, им., 619, 620, 623.
Плисяты, урочище въ Новгород. воевод., 194.
Плотницкая церковь съ чудотворнымъ образомъ Пресвятой Дѣвы, 588.
Плытницкая дорога, 95, 96, 97.

- Плытники, им. въ Ошмян. пов., 95, 97.
- Побена, урочище, 95.
- Поболовъ, им. въ Рѣчиц. пов., 292, Старый, 292, 293, 294, 295,—или Узнога 295.
- Поборейце, лѣсъ, 77.
- Поверсе, им. въ Упит. пов. См. Криничинь.
- Повильна, им. подъ г. Вильною, 602.
- Погорье, село въ Словим. пов., 368.
- Погостская церковь, 245.
- Погостскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
- Подбрезье, им., 124.
- Подляскіе Евангелическіе сборы: Заблудовскій, Орленскій и Венгровскій, 524—527.
- Подлѣсье (Подлясье), область, 524, 525.
- Подмаховъ, урочище, 150.
- Пододвинье, часть г. Витебска, 43.
- Подошмянецъ или Новосады, село въ Ошмян. пов., 73, 77.
- Подширвье, урочище, 66.
- Подшорково, застѣнокъ въ Оршан. пов., 5.
- Поезеры, им. въ Полоц. воевод., 275.
- Покопье, урочище, 77.
- Полбреская церковь, 588.
- Полеле, сельце Савейскаго староства, 590.
- Полишовицзна или Полишиши, урочище въ Вилен. воевод., 17, 18.
- Полишишки, пустошь въ Вилен. воевод., 17.
- Полоница, им. въ Мстислав. воевод., 267, 268, 269, 270, село, 267.
- Полоницкій дворъ, 267.
- Полонка, село въ Оршан. пов., 120.
- Полоцкіе монастыри, 563.
- Полоцкій замковый монастырь, 162—172, базилианскій, 390, 393, 394, 403, 404.
- женскій базилианскій монастырь, 285—286.
- Полоцкое воеводство, 14, 15, 39, 40, 42, 54, 137, 139, 163, 168, 170, 221, 222, 273, 274, 279, 286, 374, 419, 422, 423, 424, 633, 602, 610.
- Полоцкъ, городъ 39, 42, 137, 139, 162, 169, 170.
- Польша, государство, 134. 483.
- Понедѣль, им., 579.
- Понизье, им. въ Ошмян. пов., 216.
- Попишки, седлиско, 74, 84, 101.
- Попки, корчма, 373.
- Поповская митрополитанская уволога, урочище подъ г. Ковною, 426.
- Поповцы, сельцо Старчицкаго ключа, въ Слуцкомъ княжествѣ, отданное въ фундушъ Слуцкой Николаевской церкви кн. Карломъ Радивиломъ, 230, при Старчицкой вол., въ Слуцкизи, 240, 247.
- Порохонскіе: дворъ, граница, сѣножати, озеро, 191.
- Порестечь, урочище, 384.
- Поставы, им., 575.
- Посхлое, урочище въ Мин. воевод., 234.
- Пошокорни, дворъ въ Россіенскомъ пов., 459, Пошокорь, 460, 461.
- Припеть, рѣка, 382, 383, 384.
- Присушина-Слободна, село Марковскаго Троицкаго монастыря, въ Витеб. воевод., 43.
- Прость, 383.
- Прошица, им. въ Новгород. воевод., 535, 536.
- Прохонское озеро въ Новгород. воевод., 191.
- Птичь, рѣка, чр. им. Вороничи, въ Мин. воевод., 233, 234.
- Птоломаида, 241.
- Пустынскій Никольскій монастырь, 560.
- Путиново (Risupowo), село въ Браславскомъ пов., надъ р. Волтою, 39, 40.
- Пуховичи, им. въ Мин. воевод., 318, 333, 337.
- Пушлакъ, урочище, 95, 96.

Р.

Рабичи, им. въ Полоц. воевод., 610.
 Равданы, им. въ Жомойт. княжествѣ, 426.
 Радивиловичи, им. въ Слоним. пов., 31, 36.
 Радивиловская дорога, 32.
 Радиминъ, им., 580.
 Радишевка, им., 581.
 Раловскіе лѣса, въ Ошмян. пов., 89.
 Расна, им., 318.
 Ратовицзна, фольварокъ въ Ошмян. пов., 61, 68.
 Рафалово, им., 445.
 Рачовская церковь, 245.
 Рачкуши, урочище, 96.
 Рдултово, им., 140.
 Рента, село, 620.
 Ретовское тивунство, 590.
 Рискорцы, им., 629.
 Рогачевская Козьмо-Демьянская церковь, 292,
 293, 295.
 Рогачевскій базилианскій монастырь, 291—298.
 — повѣтъ, 291.
 Рогачевъ, городъ, 297, 624.
 Рогачовна, урочище въ Мин. воевод., 234.
 Рогово, им. въ Вилькомир. пов., 603, 604.
 Рожаная, им. въ Слоним. пов., 32.
 Рожанецкій гостинець (больш. дорога), 32.
 Рожицкая каменца (камен. домъ) въ г. Вильвѣ,
 близъ Пятницкой церкви, 310.
 Роза, урочище въ Новгород. воевод., 192, 193,
 Климовая, 194.
 Розтеймишки, урочище въ Ошмян. пов., 64.
 Романова Дѣльница, урочище въ Новгородскомъ
 воевод., 190.

Романовъ, мѣстечко, 246,
 Росейни (нынѣ Россіены), им. въ Жомойтскомъ
 княжествѣ, 607.
 Росенскій (нынѣ Россіенскій) повѣтъ въ Жмуд-
 ской землѣ, 459.
 Росенское (нынѣ Россіенское) староство въ Жо-
 мойт. княжествѣ, 425.
 Росены (нынѣ Россіены), городъ, 427.
 Россіенская пуша, 438.
 Россія, государство, 327.
 Ростынь, им., 194.
 Рубежь, урочище, 77.
 Ругенишки, урочище въ землѣ Жмудской, 459, 461.
 Рудницкій ставъ (прудь), 317.
 Рудницкая брама (ворота) въ г. Вильнѣ, 515.
 Рудомино, им., 628, 637.
 Рукля, фольварокъ, 615, Рукли, 616.
 Русиновичи, им. въ Мин. воевод., 344.
 Русское воеводство въ Галицкой землѣ, 134.
 Русь, юго-западная половина нынѣшней Россіи,
 9, 10, 12, 13, 14, 39, 40, 50, 157, 159,
 163, 166, 223, 224, 225, 310, 351, 352,
 353, 417.
 Рутковицзна, урочище въ Виленскомъ воевод.,
 17, 19.
 Рѣпки, им. въ Рѣчицкомъ пов., 292, 293, 294,
 295.
 Рѣтуховскій фольварокъ, 620.
 Рѣчицкій повѣтъ, 265, 292, 294, 295, 296, 297,
 298, 323, 336, 351, 618, 623.

С.

Савичаны, село, 210, 211, 212.
 Савичъ улица въ г. Вильвѣ, 359, 626.

Садовника, фольварокъ им. Кустина, въ Новго-
 род. воевод., 202. Библиотека "Руниверс"

- Санишки**, урочище, 97.
Свенторъчъ, им., 581.
Свиранская волость, 208, 255.
Свираны, им. Вилен. троиц. базилиан. монастыря, въ Вилен. воевод., 16—20, 127, 207, 210, 253—261.
Свислоцкая пуца, 565.
Свядость, им. въ Вилькомир. пов., 465.
Себежь, городъ, 520, 524.
Сейвейское староство, 590.
Сейвы, им., 589.
Секеришни, село въ Опшмян. пов., 77, 78, 84, 101.
Секеришская дорога, 102.
Селецкий Евангелический сборъ, 520—424.
Селець или **Кисаревщина**, им. въ Полоц. воеводство, 273, 274, Селець или Гавриловщина, 279.
Сельцо, село въ Оршан. пов., 119.
Селявщина, фольварокъ въ Мин. воевод., 370.
Семечишки, урочище, 66.
Семюнская церковь, въ Опшмянскомъ повѣтѣ, 87, 88.
Семюны, село имѣнія Давкшишекъ, въ Опшмян. пов., принадлежащее Вилен. жен. базилиан. монастырю, 61, 63, 64, Семены, 65, 66, 72, 86—90.
Сеньковщина, село въ Опшмянскомъ. пов., 66, 87, 88.
Сенѣжницкая церковь, въ Новгород. воевод., 200, 203.
Сенѣжичи, им. въ Новгородскомъ воеводствѣ, 200, 203.
Сервечкая корчма, 362—364.
Сервечій костель, въ Опшмянскомъ повѣтѣ, 362, 363.
Сервечій Евангелический сборъ, 467, 468.
Сервеча, рѣка въ Опшмян. пов., 363, 364.
Сервечь, им. съ мѣстечкомъ въ Опшмян. пов., надъ р. Сервечью, 362—364, 466—474.
Сецявинъ, фольварокъ им. Кустина, въ Новгородскомъ воеводствѣ, 202.
Сидоровичи, село въ Оршан. пов., 150.
Сидра, им. въ Гроднен. пов., 445—447.
Сидранскій Евангелический сборъ, 445—447.
— дворъ, 446.
Сильвестровщина, урочище, 72, 74, 75, 76, 81, 98, 99, 103, 105, 106.
Сиповичовская нива, 75, Сиповщина, 84, 106, 117.
Сиротинскій базилианскій монастырь, 221, 222.
Ситовщина, им. въ Полоцкомъ воеводствѣ, 419—422.
Снадолбы, урочище, 124.
Скердины, фольварокъ въ Опшмянскомъ повѣтѣ, 632, Скирдины, 637.
Скирвы, дѣсь (ср. съ **Чирвы**, **Ширвы**), 65.
Скирдзими, урочище, 84.
Скобейни, урочище, 93, 97.
Сковышинская волость, 245.
Сколдыцкій фольварокъ, въ Слоним. пов., 37.
Сноморохи, село въ Полоц. воевод., 40.
Скорбутянская мельница, 11, 13.
Скорбутянскій дворъ, 11, 12.
Скорбутяны, село и фольварокъ въ Трок. воевод., 10—13.
Скорульскій костель, 615.
Скорульщина, село въ Слоним. пов., 368.
Скотовичи, им. въ Витеб. воевод., 610.
Скрудь, 631.
Скубятинъ, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 370, 371.
Скуплинская часовня (каплица), 225.
Скуплинь, им. въ Мин. воевод., 224.
Слизень, урочище въ Новгородскомъ воеводствѣ, 191.
Слизино Большое, озеро села Вольги, въ Новгород. воевод., 191.
Слобода, им., 383.
Слобода, околица въ Рѣчиц. пов., 298.
Словень, им. въ Полоц. воевод., 163, 168, 170.

Словянскъ, им., 124.

Слонимскій повѣтъ, 22, 26, 27, 32, 135, 290, 316, 333, 336, 365, 366, 369, 377, 413, 550, 552.

— гостинець (больш. дорога), 35, 36, 37.

Слонимъ, городъ, 30, 35, 433.

Слущая соборная православная церковь, 226, 227, во имя успенія Пресв. Богородицы—239, 588.

— Варваринская церковь, 245, 247.

— Воскресенская церковь, 245.

— Николаевская церковь, 217, 230, 240, 241, 248.

— Рождественская, 241, 242.

— Спасская церковь, 241.

— Юрьевская, 241, на Зарѣчьи, надъ рѣч. Случею, основанная Слудкимъ княземъ Иваномъ Семеновъ Олельковичемъ въ 1617 г., старая, запущенная, 435.

— архимандрія, 231, 232, 240, 242, 244, 247, 248, 249.

Слущій женскій греко-русскій (православный) монастырь во имя св. пророка Иліи, 227, 228, 231—232, 243, 588.

— госпиталь Евангелическій, 531—532.

— монастырь православный мужской, 240, Свято-Троицкій, 242, 587, братскій, 588.

— дворъ, 247, Новый дворъ, 435.

— замокъ, 241, 242, 440.

— соборъ Евангелическій, 434—435, 440—442, 442—444, 520—524, 531—532, 532—534, 534—537.

Слущія пуши князя Карла Радивила, 229.

— мельницы, 247.

Слущія улицы:

Новомѣйская или Новоостровская, 440, 441, Юрьевская, 441.

Малая улочка, 441.

— церкви, 247.

Слущое княжество, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 242, 347, 248, 249.

Слущъ, городъ, 232, 239, 240, 241, 244, 245, 246, 247, 248, 434, Старый городъ, 435, Старый и Новый городъ, 440—442, 443, 447, 520, 522, 524, 534, 536, 587.

Случа, рѣчка, протекающая чрезъ г. Слущъ, 435, 440, 441.

Слущизна, им. въ Слущ. княжествѣ, 240, 244, 247.

Смальгорево, им., 59.

Смоленское воеводство, 16, 51, 156, 261, 357.

Смолочь, фольварокъ им. Вѣлицы, 590.

Сожа, рѣка, 557.

Соломерецкая Покровская церковь, 183.

Соломеречь, им. 183.

Солтановская каменница (камен. домъ) въ г. Вильнѣ, 432.

Сороково-Ратовское, урочище, 67.

Сороково-Раленскія сѣножати, 88.

Спасская брама (ворота) въ г. Вильнѣ, 505.

Спенгла, рѣка въ Троцк. воевод., 543.

Ставище, урочище, 110.

Станкудры, урочище, 66.

Старинки, фольв. въ Новгород. воевод., 550, 553, 554.

Старо-Быховскій замокъ, 151.

Стародубовскій повѣтъ. 15, 51, 176, 416, 500.

Старое Село, село въ Вилен. воевод., 255.

Старчицкая волость въ им. Слущизнѣ, 240.

Старчицкій дворъ Слущаго княжества, 208, 243.

— ключъ Слущаго княжества, 230.

Шташуниски, им., 615.

Штаянскіе грунты, въ Слоним. пов., 26.

Штерпейки, село имѣнія Кузницъ, 338.

Шторобинская церковь, 245.

Штравиники, им. въ Троцк. пов., 542, 543, Штравиники, 544, 546.

Штралковичи, им. въ Ошмян. пов., 64, 65.

Штралковщина, село въ Ошмянскомъ повѣтѣ, 63, 86.

Штралы, село въ Ошмян. пов., 95, 97.

Штрева, рѣка, въ Троцк. повѣтѣ, 542.

- Стрипуны**, село фольварка Кудевичъ, въ Ошмян. пов., 627.
- Струнь**, им., 42, 158.
- Стрѣленная Сосна**, урочище въ Вилен. воевод., 17, 18.
- Судервы**, им. въ Вилен. воевод., 573, 574.
- Судиловичи**, им. въ Полоц. воевод., 163, 164.
- Сумолина**, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Супрасль**, им., 338.
- Супрасльскій базилианскій монастырь**, 338—339, 357.
- Сурдечная церковь**, 575.
- Сухая Сосна**, урочище, 89.
- Сухой Гай**, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Сухой Островонъ**, урочище въ Полоц. воевод., 421.
- Суцково**, им. въ Ошмян. пов., 215.
- Суцковскій базилианскій монастырь**, 215, 216.
- Сушково**, им. въ Мин. воевод., 340—342.
- Сырицы**, фольварокъ, отдѣлен. отъ имѣнія Любавичъ, въ Орпан. повѣтъ, записанный съ селами Шавковымъ, Волковымъ и Котами и застѣнкомъ Подшорками Любавицкому базилиан. монастырю, 5, Сыриче, 7.
- Сыцинская каменница** (камен. домъ) въ г. Вильнѣ, близъ Пятницкой церкви, 309, 310, 310.

Т.

- Табориская волость**, 93.
- Таборишки**, им. въ Ошмян. пов., 94, 95, 96.
- Тальковы**, фольварокъ им. Брашевичъ, въ Брест. воевод., 179.
- Тарасовъ**, им. въ Мин. воевод., 300, 301, 302, 303, 304, 305.
- Тарняны**, митрополичье село въ Троцк. воевод., 10—13.
- Татарщина**, уволокъ села Князиковичъ, въ Лид. пов., 594.
- Телятичи**, им. въ Брест. воевод., 450, его боръ, 451, 452.
- Тенчинъ**, им., 80.
- Тивровичи**, дворище, 388.
- Тирионишки**, урочище, 95, Теренишки, 96, 97.
- Толкачевка**, село въ Кіев. воевод., 558.
- Толминово**, им. въ Ошмян. пов., 113.
- Тольнова**, фольварокъ имѣнія Брашевичъ, 176.
- Топичевскій монастырь**, 557, 558.
- Торонанская волость**, 178, 180.
- Торонанскій базилианскій монастырь**, 176—182.
- фольварокъ, 179.
- Тороканы**, им. въ Брест. воевод., 177, 178.
- Триподзе**, урочище въ Вилен. воевод., 255.
- Трипоцкая пуца** въ Вилен. воевод., 255.
- Тритышинъ**, урочище имѣнія Овсемѣрова, въ Пин. пов., 313.
- Тройчанская корчма**, въ Слуц. княжествѣ, 242.
- Тронене**, урочище, 95, Трокени, 96.
- Трони**, городъ, 542, 547, 562, 570, 616.
- Трони**, урочище въ Браслав. пов. См. **Ново-Трони**.
- Троцкій повѣтъ**, 541, 542, 546.
- монастырь „святой Пречистой“, 542, 546.
- Троцкое воеводство**, 10, 13, 15, 60, 311, 433, 494, 500, 541, 570.
- Троцкая брама** (ворота) въ г. Вильнѣ, 505, 506, 515, 516, 518, 529, 580.
- Туринъ**, им. въ Мин. воеводства, 333, 337.
- Тушевицкая дорога**, 36.
- Тушевичи**, им., 35.
- Тыневичи**, село въ Брест. воевод., 179.
- Тяглое**, урочище въ Новгород. воевод., 193.

У.

Углы, село въ Слоним. пов., 366, 368.

Углы, село имѣнія Русиновичъ, въ Мин. воевод., 344, 382, 383.

Угольники, им. въ Лид. пов., 543, 545, 546.

Удѣль, им. въ Полоц. воевод., 421.

Узгорье, часть г. Витебска, за р. Двиною, 43.

Узнога, или Старый Поболовъ, им. въ Рѣчиц. пов., 295.

Украево, урочище въ Новгород. воев., 192.

Украйна, область, 630.

Укропишки, им. въ Опшмян. пов., 78, 111.

Уласовка, урочище въ Слоним. пов., 30, болото, 34, 37.

Упита, им., 579.

Урбанишки, фольварокъ имѣнія Свядости, въ Вилькомир. пов., 465.

Уса, фольв. въ Мин. воевод., 550.

Усово, грунтъ села Присушина, принадлежащаго Марковскому монастырю, въ Витеб. воевод., 43.

Усовщизна, дворъ Борунскаго монастыря, въ Опшмян. пов., 153.

Устиловичи, им., 620.

Утушишки, шаховница, 65.

Уша, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 159, Донатовская, 160, село—161.

— рѣка, 160.

Ушанская церковь, 158, во имя св. пророка Иліи, въ им. Ушѣ, Мин. воевод., 159—162.

— мельница (мыль), 161.

Ушанскій, дворъ, 160.

Ушатскій, базиліан. монастырь, 52—54.

Х.

Хлабеевщизна, дворъ Борунскаго монастыря, въ Опшмян. пов., 153.

Харлежъ, им., 592.

Хвалково, им., 524, 527.

Хвальцы, им., 583.

Хвортни, озеро, подь Шапчидами, 619.

Хидра, село, 318.

Хлевень, им., 294, 297, 298.

Хмѣльница, им. въ Слоним. пов., 22, 23.

Ходосовъ, им. въ Мстислав. воевод., 268, 271.

Холмы, село въ Оршан. пов., 144, 147, 149, 150, 151.

Хоронжишки, им. въ Опшмян. пов., 71, 74, 85, 92, 98, 99, 100, 103, 104, 105, 109—113, 114, 115, 116, въ Вилен. воевод., 602.

Хороща, им. въ Мин. воевод., 282.

Хросты, им. въ Мин. воевод., 282, 283.

Ц.

Цеперскій базиліан. монастырь, 49—51, 588.

Цепра, им. Цеперскаго базиліан. монастыря, въ Новгород. воевод., 50, 51.

Цецейни, село, 550.

Цецерщизна, урочище въ Вилен. воевод., 255.

Цешейни, село въ Слоним. пов., 550.

Цивонайце, село имѣнія Шидлова въ Жомойт.
земль, 460.

Цимковскій дворъ, въ Слуц. княжествѣ, 243.
Цимуты, урочище, 84, Цимучи, 115, 116, 117.

Ч.

Чадосы, им., 578, 579, 580, 584.
Чепелево, сельцо въ Слоним. пов., 26.
Черейскій базилианскій монастырь, въ Оршан.
пов., 45—46.
Черейское графство въ Оршанскомъ повѣтѣ, 45.
Черѣнна, сельцо, 373.
Ціотчаны, им. въ Полоц. воевод., 285—286.
Цисбаденъ (Висбаденъ) городъ, 613.
Черствято, озеро въ им. Черствятахъ, Полоц.
воевод., 165.
Черствяты, имѣнія въ Полоц. воевод., 163, 164,
165, 166, 167, 168, 170.

Чещевляны, им., 611.
Чиковщизна, им. въ Полоц. воевод., 163, 163,
168, 170.
Чирвы или Скирвы, лѣсъ, 65.
Чистый Лугъ, урочище въ Новгород. воеводствѣ,
190.
Чупуришки, фольварокъ, 125, 126, 127, 128,
129.
Чуриловичи или Леонполь, им. въ Полоц. воевод.
и Браславскомъ пов., обополь р. Двины,
39—42.

Ш.

Шаланы, им. въ Троцк. воевод., 542—546.
Шанкополе, первоначально Войчаны, фольв. въ
Виден. воевод., 123, 126, 128, 129.
Шаннопольскій дворъ, 209.
Шапчицы, им., 619.
Шахманцаровна, урочище, 95, 97.
Шачевскій дворъ, 241.
Швенте, озеро въ им. Шалявахъ, Троцк. воевод.,
543, 544.
Швентупя, рѣка, 543.
Шидловицкій дворъ, 26.
Шидловицы, им. въ Слоним. пов., 26, 27, 28,
Шидловичи, 29—32, 34, 35.
Шидлово, им. въ Жомойт. земль, 437, 458—462.
Шидловскій Евангелическій сборъ, 437, 458—
462.

Шидловщизна, фольварокъ Марковского право-
славн. монастыря, въ Витеб. воевод., 43,
Ширвы, лѣсъ (ср. съ Чирвы, Скирвы), 65, урочище,
66, 69.
Шовково, село фольварка Сырица, въ Оршан.
пов., 5.
Шостани, село въ Оршан. повѣтѣ, 141.
Шостановская церковь, въ Оршанскомъ повѣтѣ,
140—142.
Штотаны, им., 614.
Штулбинская каменница (камен. домъ) въ г. Виль-
нѣ, близъ Пятниц. церкви, 310.
Шумляны, им. въ русскомъ воеводствѣ Галицкой
земли, 133—135.

Щ.

Щара, рѣка, 34, 366.

Э.

Эксмуйжа, им., 614.

Эпимахи, фольварокъ. 391, 392, сего, 398.

Ю.

Юшкевичи или Вильнюнцы, село въ Опшян. пов., 98, 99, 107, 109, 113.

Я.

Явры, сѣнокосъ въ им. Шалянахъ, Троцк. воевод.,
543.

Ягелянская сѣвожатъ въ Копстотахъ, 543, 544.

Ягеляны, им. въ Троцк. воевод., 542—546.

Язвинъ, урочище въ Новгород. воев., 193.

Якишки, поле въ Жомойтской землѣ, Крожской
вол., 437, 438.

Яловастое, урочище-ровъ, Слоним. пов., 31, 32, 35.

Яловастый потокъ, въ Слоним. пов., 35, 36.

Яновщина, им. въ Мин. воевод., 160.

Янушовское седлиско, 84.

Яремицкая церковь, 245.

Ярмановна, село имѣнія Половицы, 267.

Ярошишки, урочище, 77.

Ятвискій базилианскій монастырь, 376, 378, 379.

Яхнишки, фольварокъ, 566.

III.

УКАЗАТЕЛЬ

ПРЕДМЕТОВЪ.

А.

Августиніане Виленскіе, 517, 529, 625, на Савичъ | **Архивы:**

улицѣ, 626.

Аннуата (годовая дань) Слуцкой соборной |

церкви, 227, 240, 243.

генеральный Бѣльскій, 246, 249.

Виленской капитулы, 425.

Б.

Бажантарня (мѣсто для содержанія и разведенія |

фазановъ), 242, 248,

Базиліане:

Березвецкіе, 272—281, 325, 418—422.

Борунскіе, 152—157, 625, 626.

Брестскіе, 185—188.

Бѣлоцерковскіе, 45.

Бытенскіе, 316—322, 331—337, 365—369.

Виленскіе Троцкіе, 16—21, 122—130, 207,

209, 210—214, 252—261, 306—311,

372—375.

Жировицкіе, 22—24, 25—28, 29—33, 33—

38, 367, 377.

Козачизненскіе или Геліановскіе, 95—59.

Кузницкіе, 338—339.

Лещанскіе, 311—315, 387—389, 409—411,
411—416.
Лысковскіе, 328—340, 375—379, 377, 379.
Любавицкіе, 4—6.
Минскіе, 299—306.
Новгородскіе, 199, 200, 201—204, 205—206.
Онугрiевскіе, 267, 269, 270, 272.
Оршанскіе 118—121.
Пинскіе, 217—220, 413.
Полоцкіе, 162—172, 390, 393, 394, 403, 404.
Рогачевскіе, 291—298.
Сиротинскіе, 221, 222.
Супрасльскіе, 338—339, 357.
Судковскіе, 215, 216.
Тороканскіе, 176—182.
Ушатскіе, 52—54.
Цеперскіе, 49—51.
Черейскіе, 45—46.

Ягвежскіе, 376, 378, 379.

Базиліанки:

Виленскія Троицкія, 60—69; 70—85; 86—
90, 91—98, 99—113, 114—117, 262.
Городненскія, 327.
Минскія, 182—184, 251—252, 282—285,
287—290, Троицкія, 340—343, 369—372.
Новгородскія, 57—48.
Полоцкія, 285—286.
Святодуховскія, 343—346, 385—387.

Бернардины:

Глускіе, 623.
Друйскіе, 173.

Братство Пинское, при православномъ монасты-
рѣ, 217, 219, 220, Виленское (при св.-Дух.
церкви), 588.

Булава великая вел. княж. Литов., 377.

Бурса Виленская, 588.

В.

Войско Саское, (Саксонское), 366.

Вѣчникъ, вѣчный владѣлецъ, 10.

Вѣчница, вѣчная владѣлица, 4.

Д.

Дизуниты (православные), 188, 191, Дителовиц-
кіе, 194, 195, 196, Могилевскіе—197,
Пинскіе—218.

Дикт, обводъ границъ, 48.

Доминикане:

Заславскіе, 394.

Свято-Якубскіе, 625, 636.

Свято-Духовскіе, 625.

Жукишскіе, 637.

Духовенство Слуцкое греко-русское (православ-
ное), 229, 239—250.

I.

Иезуиты:

Бобруйскіе, 619.

Вилен. Новиціата, 252—261.

Виленскіе свято-Янскіе, 61, 91—98.

Inkursia moskiewska (московское нападеніе, война), 137,—szwedzka, 246.

К.

Нагалы:

Бытенскій, 376, 377, 379.

Мстибовскій, 376, 378, 379.

Намень (мѣра),—воску, 227.

Капітула:

Виленская, 177, 178, 180, 209, 210, 425.

Напуръ Виленскій, 212, 313, 214.

Карелія. хоръ музыки и пѣвчихъ, 52, 53.

Кармелиты (Босые) Виленскіе, 274.

Картезіанки Ковенскія, 426.

Козаки Запорожскіе, 557.

Коллегіумъ іезуитскій, Виленскій свято-Янскій, 61, Вилен. іез. новиціата, 256, 257, 258.

Капітула Печерская, 558.

Kolos (колосъ, статуя) св. Гераклія, въ Полоц. воевод., на границѣ имѣній Березвеча и Ситовщизны, 421.

Колляторство, церковное попечительство, право раздаванія духовныхъ должностей, 423—424.

Confessia Сандомирская (Кальвинское вѣроисповѣданіе), 434, 448, 525, Августанская, 465, 520, 525, Гельвецкая, 520, 525, Евангелицкая, 578.

Курганъ, въ Новгород. воеводствѣ, на границѣ сель Гердовы и Губичъ, 48.

М.

Магдебургіи:

Виленская, 127, 128, 267.

Волковыская, 378.

Жировицкая, 22, 24, 25, 28, 34, 38, 132, 135,

Могилевская, 143, 147, 148, 152.

Мстибовская, 376.

Оршанская, 3, 4, 118, 121.

Полоцкая, 39, 42, 136, 137, 140, 162, 168, 169, 172.

Слуцкая, 232.

Москва (Московитинъ), непріятель, 425.

Москва (Московский русскій народъ), 425, 521, 576.

Москвитинъ непріятель, 425, 453, 454, 455, 465.

Мѣра Виленская, 438, 594.

Н.

Неводы, 138.

О.

<p>Образъ чудотворный: въ Жировицкой церкви, 35, Лоренской Богородицы, 134, въ Купятницкой монастыр. церкви, 588, въ Плот-</p>	<p>ницкой церкви, 588. — Господней муки на серебряной дощечкѣ, 588.</p>
---	---

П.

Пчолы, право заводить и держать ихъ, 234.

Р.

<p>Религія Евангелическая (кальвинизмъ), 445. Риторика, предметъ науки, 134.</p>	<p>Рохиты, Виленскіе, 626.</p>
--	---------------------------------------

С.

<p>Сѣп, столпъ, старосвѣтскій, мурованый, на границѣ имѣнія Шидловиць, въ Слоним. пов., 36.</p>	<p>Столица Апостольская (г. Римъ), 359. Синодъ Шидловскій (Евангелическій), 437.</p>
--	--

Т.

<p>Тринитаре Виленскіе—Антокольскіе, 625.</p>	<p>Тронъ Волошскій, 588.</p>
--	-------------------------------------

Ф.

<p>Францискане: Виленскіе, 517, 529, 625.</p>	<p>Ошмянскіе, 625. Гольшанскіе, 626.</p>
--	--

О П Е Ч А Т К И.

<i>Стран.</i>	<i>Строка.</i>	<i>Напечатано:</i>	<i>Следует читать.</i>
16	7 св.	star. Botwińskim	star. Butwiłowski
—	24 —	starosta Botwiński	starosta Butwiłowski
25	5 св.	Mitkiewiczem	Miskiewiczem
60	4 —	Sbudnickim	Studnickim
62	12 св.	starosty Szmitow.	starosty Sznitow.
70—71	starosta Szmitowski	starosta Sznitowski
121	14 св.	Sepieszynski	Lepieszynski
190	5 св.	u Baliney Mohilki	u Babiney Mohilki
—	2 св.	u Balinych Mohilkach	u Babinych Mohilkach
192	22 —	Balinoy Mohilki	Babinoy Mohilki
195	15 св.	Wrozie nazwanym	w Bozie nazwanym
305	3 —	Mińskich	Mińskim
322	въ оглавленіи	на старосту	на Мицонскаго старосту
358	— —	Мозолевакаго	Модволевскаго
366	4 св.	Ukianu	Ułianu
434	1 св.	Калинскаго	Каминскаго
435	19 —	Калинскому	Каминскому
440	15 св.	z Doboу	z Dobru
442	въ излож. содер. 4 св.	въ 16 сотъ копъ	въ 15 сотъ копъ
447	7 св.	на Woynianach	на Wornianach
456	въ оглавленіи	Апрѣля 17 дня	Іюня 17 дня
462	3 св.	Кенсторговой	Кейсторговой
474	въ оглавленіи	1680 г. Августа 20 дня	1672 г. Октября 31 дня.
488	18 св.	мѣсеца Іюля	мѣсеца Іюня
492	9 —	мѣсеца Іюня	мѣсеца Іюля
—	11 св.	Lawoniewskiego	Sawoniewskiego
547	въ излож. содер. 6 св.	3,000 копъ лит. грошей:	3,000 пол. злотыхъ:
549	8 и 13 св.	Botet	Botel
—	24 св.	przywiantu	przywianku

ИЗДАНИЯ

КОМИССИИ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ:

а) АКТЫ:

- ТОМЪ I. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1866 г., стр., XXIV, 377. Ц. 1 р. пересланныхъ за 2 фута.
- ТОМЪ II. Акты Брестскаго земскаго суда. Вильна, 1867 г., стр. X, 361. Ц. 1 р. пересланныхъ за 2 фута.
- ТОМЪ III. Акты Брестскаго городскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. XX, 416. Ц. 1 р. 50 к., пересланныхъ за 3 фута.
- ТОМЪ IV. Акты Брестскаго гродненскаго суда. Вильна, 1870 г. стр. LXIV, 617. Ц. 2 р., пересланныхъ за 4 фута.
- ТОМЪ V. Акты Брестскаго и Гродненскаго городскихъ судовъ, съ присовокупленіемъ привиллегій на земляхъ въ Брестской и Кобринской экономіяхъ. Вильна, 1871 г., стр. XLI, 460. Ц. 1 р. 50 к. пересл. за 3 ф.
- ТОМЪ VI. Содержащій въ себѣ: 1) Акты Брестскаго городскаго суда (поточные); 2) Акты Брестскаго подморскаго суда; 3) Акты Брестской мадебургіи; 4) Акты Кобринской мадебургіи и 5) Акты Каменецкой мадебургіи. Вильна, 1872 г., стр. XLIX, 593. Ц. 2 р. 50 коп.; пересланныхъ за 4 фута.
- ТОМЪ VII. Акты Гродненскаго городскаго суда. Вильна, 1874 г., стр. XVI, 816. Ц. 2 р. 50 к., пересл. за 4 ф.
- ТОМЪ VIII. Акты Виленскаго городскаго суда. Вильна, 1875 г., стр. XXV, 682 и 84. Ц. 2 р. 50 пересл. за 3 ф.
- ТОМЪ IX. Акты Виленскаго земскаго суда, городского магистрата, мадебургіи и конфедераціи. Вильна, 1878 г., стр. XLII, 592 и 56. Ц. 2 р., пересл. за 3 ф.
- ТОМЪ X. Акты Виленскаго магистрата и мадебургіи. Вильна, 1879 г., стр. XXXVIII, 539 и 48. Ц. 2 р., пересланныхъ за 3 ф.
- ТОМЪ XI. Акты Главнаго Литовскаго Трибунала. Вильна, 1890 г., стр. XLI, 545 и 69. Ц. 2 р. пересл. за 3 ф.
- ТОМЪ XII. Акты Главнаго Литовскаго Трибунала. Вильна, 1888 г., стр. XL, 652 и 58. Ц. 2 р. пересл. за 3 ф.

б) Отдѣльныя изданія:

1. Ревизія пусть и переходовъ затрннхъ въ бывшемъ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, Григорія Волозка 1569 года, Вильна, 1867 г., стр. V, 381. Ц. 1 р. пересл. за 2 ф.
2. Братскія таблицы, необходимыя для исторіи, хронологіи г. Горбачевскаго. Вильна, 1867 г., стр. II, 49 (объяснительнаго текста и 17 таблиц). Ц. 50 коп. перес. за 1 фунтъ.
3. Ординація королевскихъ пусть въ истинностяхъ бывшаго Великаго Княжества Литовскаго 1641 года. (Подлинникъ съ переводомъ на русскій языкъ и съ алфавитнымъ указателемъ). Вильна, 1871 г., стр. XII, 325. Ц. 1 р. пересл. за 1 ф.
4. Алфавитный указатель къ II, III, IV и V томамъ актовъ Виленской Археографической Комиссіи. Вильна, 1872 г., стр. 164. Ц. 60 коп. пересл. за 1 ф.
5. Алфавитный указатель къ Ревизіи пусть и переходовъ затрннхъ въ б. Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, Григорія Воловича, Вильна, 1872 г., стр. 125. Ц. 40 коп. пересл. за 1 ф.
6. Цисловая книга Пянскаго старосты Даврида Войны. Часть I—II; стр. X, 1420 съ переводомъ на русскій языкъ; алфавит. указатель 72. Вильна, 1874 г., Ц. 5 р., пересл. за 5 ф.
7. Ревизія Кобринской экономіи 1668 года, съ прибавленіемъ къ ней актовъ Браславскаго земскаго суда, относящихся къ Кобринской Архимандріи. Вильна, 1876 г., стр. XII, 387 и 56. Ц. 1 р. 50 к., пересл. за 2 ф.
8. Цисловая книга Гродненской экономіи (XVI столѣтія) съ прибавленіями, въ двухъ частяхъ. Ч. I, Вильна 1881 г., стр. XXIII, 592. Ц. 2 р., пересл. за 3 ф.—Ч. II, Вильна 1882 г., 608. Ц. 2 р. пересл. за 3 ф.

ПРИГОТОВЛЯЕТСЯ КЪ ПЕЧАТИ:

ТОМЪ XIII. Акты и Цисловая книга Клецкаго княжества и города Клецка.

Примѣч. Все изданія Комиссіи хранятся и продаются въ канцелярш ч. Попечителя Виленскаго Учебнаго Округа.